TRIMDAS LATVIEŠU SPORTA VĒSTURE

1945-1995

DĀVINĀJUMS

2001-5
L 232

TRIMDAS LATVIEŠU SPORTA VĒSTURE

1945–1995

LATVIEŠU SPORTA PADOME ĀRZEMĒS
2001

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA
0302009216O

Grāmatas izdošanu atbalstījuši:
Amerikas Latviešu Apvienība (ALA)
Amerikas Latviešu Apvienības Kultūras fonds
ALAs Sporta birojs (individuāli ziedojumi)
Austrālijas Latviešu Sporta Pārvalde
Daugavas Vanagu ASV valde
Edgara Sūnas piemiņas fonds (ASV)
Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā
Latviešu Sporta Apvienība Kanadā
Žurnālists Vilis Čika (jau 1972. gadā)

Datorsalikums: Gatis Poikāns
Korrektores: Ilze Deksne, Ilze Šīmane

Saturs

Kopējais darbs – grāmata 7
Priekšvārds 8
GŪSTEKŅU NOMETNES **11**
Ievads 13
Vārdu saraksts 21
DP NOMETNES **23**
Ievads 25
YMCA – Jaunekļu Kristīgā savienība 26
Angļu okupācijas zona 29
Amerikāņu okupācijas zona 37
Baltijas tautu sporta svētki 46
LSFAP darbība sporta dzīves organizēšanā Vācijā 47
DP sportistu sporta svētki 48
Baltijas Universitāte 1945–1949 50
Ledus hokejs – *Letten Mannschaft* 51
DP nometņu izklīšanas beigu posms 52
Austrija 54
Dānija 55
Latviešu sportisti Beļģijā 56
Latviešu sportisti Francijā 58
Vārdu saraksts 74
LATVIEŠU SPORTA PADOME TRIMDĀ **77**
Latviešu Sporta Padome Trimdā – brīvajā pasaulē – ārzemēs 79
Lielās Sporta Nozīmes laureāti 1946–1995 94
Vārdu saraksts 104
ASV **107**
Ievads 109
Sporta pārvaldes 109
ALA Sporta un fiziskās audzināšanas birojs 112
ASV Nopelnu nozīmes laureāti 115
Basketbols 116
Bumbošana 138
Futbols 144
Galda teniss 150
Golfs 154
Novuss 158
Paukošana 160
Peldēšana 164
Raketbumba 169
Slēpošana 170
Šachs 177
Šaušana 183
Teniss 188
Vieglatlētika 205
Volejbols 221
ASV Baltiešu sporta komiteja 238

Vasaras vidusskolas un bērnu nometnes 239
Latvieši ASV sportā 245
1. globālās meistarsacīkstes Gaŗezerā 246
Olimpiskā nedēļa Latvijā 252
Trīszvaigžņu spēles Valmierā 256
Vārdu saraksts 282
ANGLIJA **295**
Ievads 297
Latviešu Sporta pārvalde Lielbritānijā 298
Basketbols. Latviešu basketbolistu veiksmīgākās sezonas 301
Futbols 304
Galda teniss 304
Novuss 305
Svarcelšana 306
Šachs 306
Šaušana 307
Šautriņu mešana 311
Vieglatlētika 312
Volejbols 316
Anglijas latvieši 1. globālajās meistarsacīkstēs 316
Daugavas Vanagu Fonds un latviešu sports 317
DVF nodaļu sporta dzīve 318
Latvieši Anglijas sportā 328
Vārdu saraksts 348
AUSTRĀLIJA **351**
Priekšvārds 353
Pirmās sporta gaitas Austrālijā un Jaunzēlandē 1947–1953 353
Latviešu sporta ziedu laiki 1954–1964 369
Paaudžu maiņa 1965–1977 408
Jaunas idejas 1978–1984 441
Uzplaukums 1985–1989 472
Latviešu globālās meistarsacīkstes 1985–1989 491
Kontakti un sadarbība ar Latviju 1990–1995 507
Vārdu saraksts 564
KANADA **577**
Ievads 579
Latviešu Sporta apvienība Kanadā 580
Baltiešu sporta svētki 587
Brīvās olimpiades 589
Sporta nometnes 590
Basketbols 593
Kanadas un ASV latviešu izlašu spēles basketbolā un volejbolā 597
Dziesmu svētku sporta sacensības 598
Korporācijas *Selonija* balvas izcīņa 601
Akadēmiskās vienības *Līdums* balva volejbolā 601
Kanadas latviešu studentu sports 602
Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes basketbolā un volejbolā 605
Galda teniss 606

Golfs 611
Futbols 614
Novuss 616
Paukošana 622
Peldēšana 622
Slēpošana 623
Šachs 623
Kanadas *DV* Šaušanas nozare 624
Teniss 627
Vieglatlētika 631
Volejbols 640
Latviešu panākumi Kanadas sportā 652
Vārdu saraksts 682
VĀCIJA **689**
Ievads 1949–1952 691
Sports DP nometņu likvidācijas periodā 1949–1951 692
Latvieši – Vācijas meistari basketbolā 693
Latviešu darba vienības un sardžu rotas 694
Latviešu JKS sports 696
Daugavas Vanagu organizācija 697
Vācijas Latviešu Sporta pārvalde 1953–1960 698
Vācijas Latviešu Sporta pārvaldes darbība 1957–1960 704
Pārejas posms no 1961. gada līdz 1980. gadam 706
Eiropas latviešu meistarsacīkstes šachā 1961–1979 712
Vācijas latviešu vienotas sporta organizācijas atjaunošana 712
Eiropas latviešu meistarsacīkstes 1981–1991 715
Latvieši Vācijas sportā 719
Vārdu saraksts 740
ZVIEDRIJA **743**
Gotlandes laivas 745
Zviedrijas latviešu sports iegūst savu mugurkaulu... 747
Baltieši demonstrē zviedriem volejbolu un basketbolu 751
Latviešu sports Zviedrijas provincē 755
Galda teniss 758
Teniss 759
Baltiešu šacha turnīri Zviedrijā 760
Stokholmas Latviešu sporta biedrība – SK *Rīga* 765
Zviedrijas latviešu meistarsacīkstes (ZLM) basketbolā 769
Dainas triumfs Stokholmas meistarībā 774
SK *Rīga* vienība – Zviedrijas meistars 776
Vieglatlētika 780
Šaušana 784
Golfs 785
Panākumi "netipiskajos" sporta veidos 786
Zviedrijas latviešu sportistu pirmā "atgriešanās" Latvijā 1989. gadā 787
Pielikums (pārskata tabulas) 792
Vārdu saraksts 810

PRESE **815**
Ievads 817
Latvju Sports, Libeka (Vācija), 1945–1950 818
Laikraksta *Tēvzeme* pielikums *Sports*, Hanava (Vācija), 1947–1948 820
Arī viņi izklīst... 822
Latviešu Sports, Londona (Anglija), 1950, 1951 822
Trimdas Sports, Toronto (Kanada), 1952–1956 823
Šacha Pasaule, Linkolna, Čikaga (ASV), 1954–1973 824
Laikraksta *Austrālijas Latvietis* Sporta nodaļa 1949, Melburna (Austrālija) 825
Laikraksta *Laiks* Sporta nodaļa kopš 1950, Ņujorka (ASV) 827
Trimdas avīžniecības "pēdējais mohikānis" *Mūsu Sports*, 1988–1996 828
Sporta grāmatniecība 828
Lielā rakstošā trijotne – Arnolds Šmits, Vilis Čika un Gunārs Gubiņš 830
Latviešu fotogrāfu devums 834
Vārdu saraksts 836
Latviešu periodiskie sporta izdevumi trimdā 837
Latviešu sporta literātūra trimdā 838

KOPĒJAIS DARBS - GRĀMATA

1995. gadā Latviešu Sporta Padome Ārzemēs (LSPĀ), tās priekšsēža Jāņa Robiņa personā, un Latvijas Sporta muzejs, tā direktores Ineses Baltvilkas personā, parakstīja vienošanās līgumu par trimdas sporta vēstures materiālu apkopošanu ar mērķi veidot *Latviešu trimdas sporta vēsturi*. Muzejs darbam saņēma lietošanā datoru un iespiedēju. Turpmākajā darba gaitā LSPĀ sedza pasta izdevumus un izdevumus nepieciešamo tehnisko līdzekļu nomaiņai un papīra iegādei.

Līgumu parakstot, tajā bija iesaistīti visi muzeja zinātniskie darbinieki, bet darbu uzsākot, strādāja redaktors Mārtiņš Pagodkins (līdz 1996. gadam), ar Zviedrijas materiālu Rita Apine, Vilis Ivanovskis sagatavoja fotomateriālus un Dzintra Grundmane ar nodaļām – Gūstekņu un DP nometnes, ASV, Kanada, Anglija, Vācija.

Darba gaitā notika vairākas redaktoru tikšanās Rīgā, kas notika vasarā, viesošanās laikā, kad muzejā bija redzama atkal jauna izstāde. 1997. gadā, kad notika 2. Trīszvaigžņu spēles Kandavā, kopā pulcējās J. Robiņš, I. Dumpis (abi ASV), G. Bērzzariņš (Austrālija) un I. Balodis (Vācija).

1997. gadā pirmās manuskripta nodaļas lasīja un korektūras veica Indra Gubiņa (Kanadā). 1999. gadā un 2000. gadā redaktores darbu veica I. Šīmane (ASV).

2000. gadā tika noslēgts līgums ar izdevniecību *ULMA* par grāmatas sagatavošanu, maketēšanu un iespiešanu. Sākās visgrūtākais un atbildīgākais darbs. Katra neprecīzitāte, labojums apgrūtināja maketētāja Gata un teksta redaktores Ilzes darbu. Varam izteikt tikai lielu paldies par pacietību, pārbīdot tekstus, labojot kļūdas un neprecīzitātes, kas citkārt jāveic pirms maketēšanas sākuma.

Izsakam lielu pateicību zemju redaktoriem ASV – Ilmāram Dumpim, Jānim Zebeliņam, Gunāram Griezem, Kanadā – Valdim Teterim, Oļ(c)ertam Kurcigam, Arvīdam Zaķim, Anglijā – Robertam Stalmeistaram, Austrālijā – Gunāram Bērzzariņam, Vācijā – Imantam Balodim, Zviedrijā – Jurim Reneslācim par paveikto darbu un pacietību. Vislielākā pateicība pienākas darba koordinatoram un organizatoram Jānim Robiņam, kura pacietība, iejūtība un dažādo viedokļu sapratne veicināja kopējo darbu.

Redaktore Dzintra Grundmane

PRIEKŠVĀRDS

Grāmata veltīta latviešiem visā pasaulē, lai tie izprastu sportistu un sporta darbinieku nesavtīgo darbu, organizējot sporta dzīvi kara gūstekņu un Vācijas bēgļu nometnēs un vēlāk, izceļojot uz citām zemēm, trijos pasaules kontinentos. Šīs grāmatas nolūks ir nodot nākamajām paaudzēm 50 gadu stāstu, kas līdz šim bijis izkaisīts trimdas laikrakstos, žurnālos, sporta protokolos un sportistu atmiņās. Sakopotie materiāli labi parāda sporta lielo nozīmi latvietības saglabāšanā un latviskā gara stiprināšanā. Latviešu tautas traģēdija iesākās 1939. gadā, kad 23. augustā Vācija un Padomju Savienība parakstīja savstarpēju neuzbrukšanas paktu un slepenu papildprotokolu par Baltijas valstu un Polijas sadali. Nedēļu vēlāk, 1. septembrī Vācija iebruka Polijā – bija sācies Otrais pasaules karš. Nekavējoties PSRS pieprasīja Latvijā ierīkot militārās bāzes, un sekoja Hitlera aicināta Baltijas vāciešu izceļošana. 1940. gada 17. jūnija rītā PSRS karaspēka daļas pārgāja Latvijas robežu un, patvarīgi laužot līgumu, okupēja Latviju. Sekoja pastāvošās valdības gāšana, Latvijas iekļaušana Padomju Savienībā, apcietināšanas un Latvijas iedzīvotāju apspiešanas. Iesākās latviešu tautas iznīcināšana, īpaši ar 1941. gada 13., 14. jūnija pirmo masveidīgo izsūtīšanu uz Sibiriju.

Jau pēc nedēļas, 22. jūnijā Vācija iebruka Padomju Savienībā, pasargājot latviešus no tālākiem izsūtījumiem. Vācu armijai ciešot zaudējumus austrumu frontē, 1942. gadā sākās sarunas par latviešu leģiona dibināšanu, un 1943. gada martā iesauca pirmos latviešu jaunekļus. 1944. gada vasarā, sarkanarmijai pārejot Latvijas robežu, vācu karaspēks un latviešu leģions ar kauju atkāpās uz rietumiem. Viņiem līdzi devās gan vidzemnieki, gan latgalieši un vēlāk arī daudz rīdzinieku. Kurzeme, kur cīnījās 19. latviešu divīzija, tika noturēta līdz pat Vācijas kapitulācijai, 1945. gada 8. maijam, dodot iespēju daudziem bēgļiem – pāri par 150 000 – izbēgt uz Zviedriju un Vāciju, jo Baigais gads bija palicis atbaidošā atmiņā.

15. latviešu leģiona divīziju 1944. gada augustā pārcēla uz Vāciju, kur to iesaistīja cīņās Polijā un austrumu Vācijā. Lielai daļai no šiem latviešiem izdevās nokļūt angļu, amerikāņu un kanadiešu gūstā. 19. latviešu divīzija, kas cīnījās Kurzemē, nokļuva krievu gūstā, kur daļu no tiem nosūtīja uz Sibiriju.

Vāciju sabiedrotie sadalīja četrās pārvaldes zonās – amerikāņu, angļu, franču (Rietumvācija) un krievu (Austrumvācija). Rietumvācijā nokļuvušie latvieši, ieskaitot karavīrus pēc gūsta gaitām, nonāca "pārvietoto personu" *(displaced persons – DP)* nometnēs. Šīs pārvietoto personu nometnes aprūpēja *UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Agency)* un vēlāk *IRO (International Refugee Organization)*. Krievu zonā palikušos repatriēja un arī rietumu zonās ieradās PSRS misijas, aicinot baltiešus atgriezties dzimtenē, bet to izvēlējās tikai daži.

Gaidot uz Baltijas valstu neatkarības atjaunošanu, nometnēs attīstījās rosīga sporta dzīve. Cerībām nepiepildoties, sākās izceļošana uz citām zemēm – sākumā uz Angliju, Beļģiju, Franciju un vēlāk uz aizjūras zemēm – Amerikas Savienotām Valstīm (ASV), Kanadu, Austrāliju, Venecuēlu un citur.

Pirmā domā trimdas sporta darbiniekiem bija uzrakstīt Latvijas sporta vēsturi no 1918. līdz 1944. gadam. Par to lēma 1955. gada Ceturtā Latviešu sporta padomes trimdā (LSPT) kongresā. Darbs nesekmējās, un 1957. gadā LSPT kongress nozīmēja jaunu redakcijas kollēģiju. Cīnoties ar dažādām grūtībām, Latvijas sporta vēsture beidzot iznāca 1970. gadā ar redaktoriem Vili Čiku un Gunāru Gubiņu un izdevēju ALA Sporta un fiziskās audzināšanas biroju priekšgalā.

Paredzot, ka drīzumā būs jāsāk rakstīt Trimdas latviešu sporta vēsture, Vilis Čika ziedoja savu USD 3,000.00 honorāru šī izdevuma veicināšanai, kas visus šos gadus glabājās Amerikas latviešu apvienības (ALA) kasē. Par šo izdevumu šad un tad parādījās atzīmes LSPBP protokolos, un Gunārs Gubiņš 1980. gadā ziņoja, ka grāmatai Latviešu sports svešumā (1945–1984) ir savākti materiāli līdz 1955. gadam. Tomēr bija grūtības ar materiālu vākšanu un plašajā 19. LSPBP kongresā

Gaŗezerā 1985. gadā nav nekā jauna, ko ziņot par grāmatas tapšanu. Darbs pēkšņi apstājās, Gunāram Gubiņam aizejot mūžībā 1987. gada rudenī.

Kad 1991. gadā tiek atjaunota Latvijas neatkarība un uzņemti sakari ar Latvijas sporta darbiniekiem bez kādiem ierobežojumiem, daudz materiālu – trimdas sporta grāmatu, žurnālu, laikrakstu, protokolu, balvu un fotografiju nonāk Latvijas Sporta mūzejā. Tur nosūtīja arī daļu no Gunāra Gubiņa archīva.

Latviešu sporta padome brīvajā pasaulē (LSPBP) 1992. gadā maina savu nosaukumu uz Latviešu sporta padome ārzemēs (LSPĀ). Prezidija priekšsēdis Jānis Robiņš ierosināja grāmatas rakstīšanu uzsākt Rīgā ar Latvijas sporta mūzeja (LSM) palīdzību, dāvinot mūzejam datoru. Nu jau runāja par 50 svešumā pavadītiem gadiem, un vispirms darbam uzaicināja mūzeja galveno fondu glabātāju Dzintru Grundmani un žurnālistu Mārtiņu Pagodkinu, 1995. gadā noslēdzot līgumu ar LSM par darba uzsākšanu. Vēlāk M. Pagodkina vietā stājās Rita Apine, un darbs turpinājās.

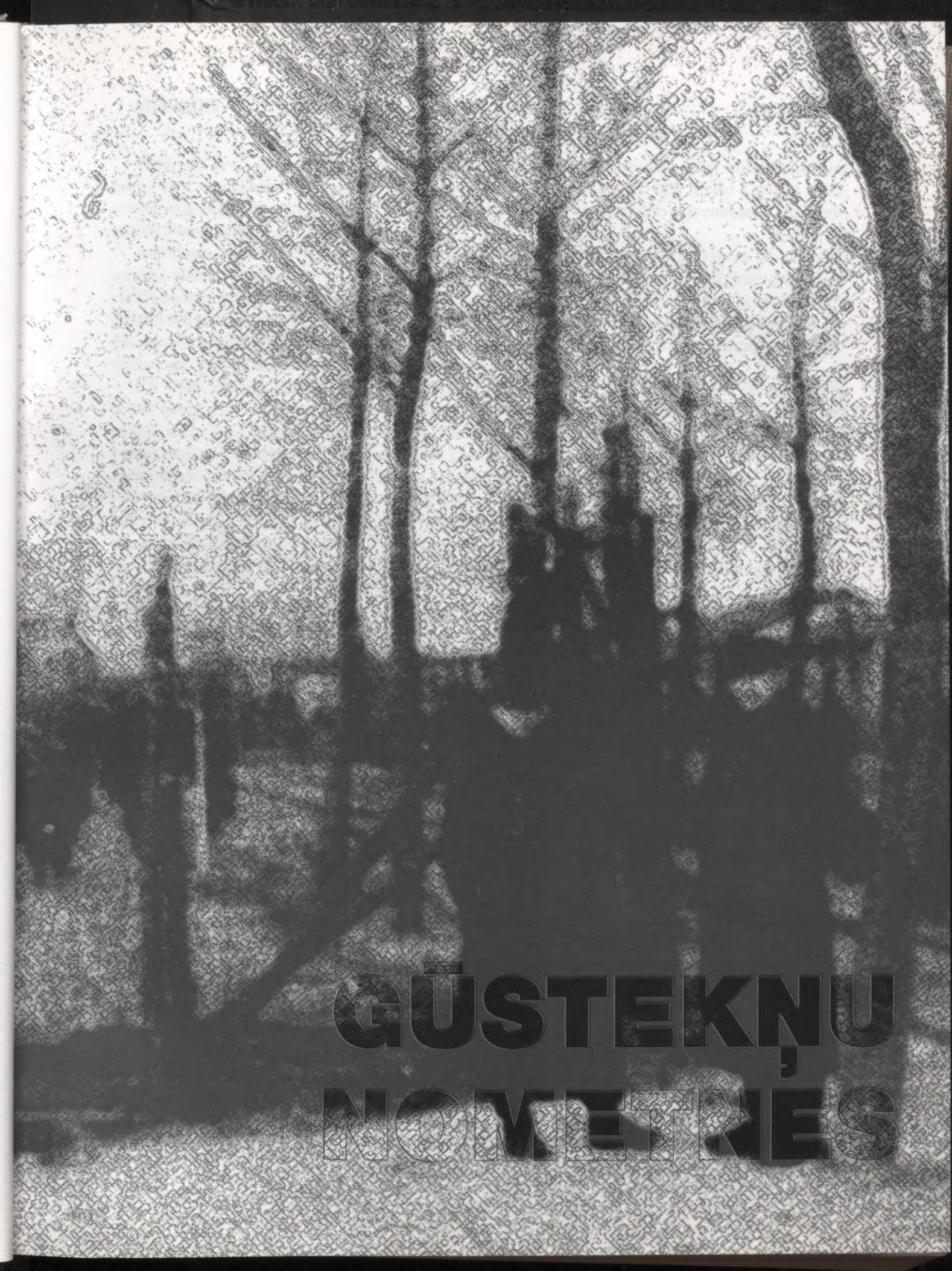
GŪSTEKŅU
NOMETNES

Nodaļas redaktore: Dzintra Grundmane

Papildus informāciju snieguši: Kārlis Gulbis, Tālivaldis Ozolcelms, Jānis Rūdolfs Ronis

IEVADS

1944. un 1945. gadā, kad Padomju armija Otrā pasaules kara rezultātā atkal bija atgriezusies pirms kara okupētajā Baltijā, bēgļu gaitās Vācijā atradās apmērām 180 000 bijušo Latvijas iedzīvotāju, tajā skaitā arī gandrīz 35 000 karavīru, kuri piedalījās karadarbībā, galvenokārt Rietumprūsijā un Pomerānijā.

Apmēram 36 000, kā vēsta *Latviešu leģiona archīvs*, latviešu cīnītāju krita krievu jeb padomju armijas gūstā, jo liela daļa no tiem līdz pēdējai kara stundai bija to karavīru vidū, kuri centās aizstāvēt pēdējo latvju zemes stūrīti – Kurzemi. Savukārt tiem latviešu leģionāriem, kuri kara beigās atradās Austrumvācijā daļēji drāmatiskos apstākļos, tomēr izdevās beigt karagaitas, padodoties angļu, amerikāņu vai franču gūstā. Šādā veidā rietumu sabiedroto rokās nokļuva apmēram 25 000 latviešu karavīru (O. Caunītis. Latviešu leģiona archīva dokumenti).

Kā 1945. gadā Jaltas tikšanās laikā nolēma četru lielvalstu vadītāji, pēc kara Vāciju sadalīja četrās okupācijas zonās jeb joslās. Par galveno politisko, tiesisko un saimniecisko uzraudzību tajās gādāja sabiedroto militārās iestādes. Tiesa, darbojās arī daži uzvarētāju varas iecelti vācu pašpārvaldes orgāni. Galvenos politiskos virzienus karu zaudējušajā Vācijā noteica visu četru sabiedroto spēku augstākā iestāde – Kontrolkomisija. Tātad lielākā vai mazākā mērā tās darbu iespaidoja arī Padomju Savienības militārā pavēlniecība. Tās politiskā ietekme uz šo Vācijas pārvaldes iestādi bija pietiekama, lai baltiešu un it īpaši latviešu karavīri nevarētu gaidīt no Kontrolkomisijas kaut ko iepriecinošu. Neskatoties uz it kā vienoto vadību, katrā no okupācijas zonām tomēr izveidojās dažāda attieksme pret bijušajiem karavīriem. Tāpēc latviešu karotāji centās nokļūt angļu un amerikāņu zonās.

Pēckara pirmajās nedēļās lielākas vai mazākas latviešu cīnītāju vienības bija sastopamas visā rietumu sabiedroto okupētajā territorijā. Karavīri padevās gūstā galvenokārt vienībās, jo svešums un daļēji arī valodas neprasme mudināja doties nezināmā likteņa rokās kopīgi. Tāpēc angļu zonā izveidojās pieci latviešu gūstekņu nometināšans centri: apmēram 2500 karavīru bija izvietoti Lundenā pie Heides (ziemeļos no Hamburgas), tā dēvētajā pulkvežleitnanta A. Vīksnes grupā, lielākā latviešu karavīru grupa – 9735 vīru bija Putlosā (Šlezvig-Holšteinas apgabalā, pie Oldenburgas), Neiengamas nometnē bija apmēram 1850 karavīru no dažādām 15. divīzijas vienībām, kurus 1945. gada augustā pārvietoja uz Putlosu, Vesterbūrā (Vācijas Frīzlandes austrumos) sapulcināja gandrīz 4000 karavīru, kur grupas vadība bija plkv. R. Oša pārziņā, un Reinbergā (dienvidos no Vēzeles pilsētas) pulkv. V. Januma grupā bija gandrīz 1550 karavīru.

Vēl angļu okupācijas joslā nelielajās gūstekņu nometnēs un slimnīcās mita apmēram 1500 latvju cīnītāju. Amerikāņu gūstekņu nometnēs un okupācijas joslas slimnīcās vēl 2000 karavīru. Itālijā gūstā krita vismaz 500, bet Francijā divreiz vairāk karavīru. Arī Ēģiptē gūstā nokļuva apmēram 100 latvju karavīru. Šajās valstīs visvairāk gūstekņu no vācu armijā iesauktajiem latviešu zēniem bija gaisa izpalīgi. Tā vēsta grāmatas "Latviešu karavīrs otrā pasaules kara laikā" 7. sējums (no 376. līdz 378. lappusei).

Lundenā, apmēram 18 km austrumos no Heides, atradās latviešu karavīru nometne. Šeit bija arī vīri, kas atgriezās Vācijā no Dānijas jeb *Ersatz* bataljona ar veselības rotām, bijušajiem atpūtas nama iemītniekiem un virsnieku rezervi, kopskaitā līdz 2000 karavīru. Gūstekņi bija sadalīti divos bataljonos, kurus vadīja leitnants Jānis Vīksne un kapteinis O. Caunītis. Šai karavīru saimei pievienojās arī kapteinis Rulliņš, kas kopā ar 30 vīriem bija izkļuvis no Helas aplenkuma.

Pēc leģionāru noklūšanas angļu zonā pirmā nometne atradās Hagenovā pie Šverīnas, kur vienkopus bija izmitināti gandrīz 5000 karavīru. "Jau ar pirmajām dienām nometnē pacēlās jautājums – kā iedzīvināt karavīros interesi par sporta nodarbībām. Pirmais solis šajā virzienā bija rotu fiziskās audzināšanas instruktoru kursi sporta skolotāja Aleksandra Miezīša vadībā, pēc kuru beigšanas katra

rota ieguva savu sporta vadītāju, kas uzņēmās sporta stundu vadību. Ja sākumā tās bija brīvprātīgas, tad pēc mēneša tās tika pārvērstas par obligātām. Pirmais lielākais sarīkojums Hagenovas nometnē bija pulku volejbola vienību turnīrs. Nometnes volejbola laukums arī bija tā vieta, kur satikās pa atsevišķām vienībām izdalītie un kara darbības laikā plašā apkārtnē izsvaidītie paziņas – sporta draugi." (*Latvju Vārds*, Nr. 62. / 1945. g. 10.11.)

PUTLOSAS NOMETNE

Hagenovu jāuzskata par savākšanas nometni, jo pēc dažām nedēļām (1945. gada maija beigās un jūnija sākumā) leģionārus pārvietoja uz pauguraino, mežiem bagāto Putlosu Baltijas jūras krastā. Te izveidojās lielākākais bijušo leģionāru grupējums – 9700 vīru, ko sākumā vadīja majors Valdemārs Baumanis. Par latviešu karavīru apmešanās vietu līdz septembrim kļuva Putlosas apkaimes divi meža puduri. Katrai rotai ierādīja laukumu mežā, kur jāizvietojas un pašu spēkiem jāiekārtojas uz dzīvi, nepieciešamos materiālus sagādājot turpat uz vietas. Netālu atradās Putlosas tanku skolas kazarmu pilsētiņa. Vairumam nometnes iemītnieku nepietika telpu, kur apmesties. Tāpēc karavīri no atrastajiem dēļu galiem, zariem, niedrēm, velēnām cēla mītnes, kurās patverties no lietus un negaisa, bet naktīs arī no aukstuma. Krāsniņas ar skārda cauruli dūmeņu vietā izpildīja gan pavarda, gan kamīna vietu. Īsā laikā šādā veidā tika uzcelti gandrīz vai ciemati, kas ieguva celtniecības materiāliem atbilstošus apzīmējumus: *Niedrēnu ciems, Salminieki*... Pie mītnēm no gliemežvākiem, akmentiņiem un ķieģeļu lauskām izveidoja latviskus ornamentus, brīvības simbolus, kuri ik reizi iepriecināja bijušos karavīrus.

Dažu simtu metru attālumā no nometnes atradās jūra. Saulainajās dienās tā deva veldzi, kā arī aizvietoja pārtikai nepieciešamo sāls daudzumu. Gatavojot ēdienu, trešā daļa no nepieciešamā ūdens daudzuma vārīšanai tika smelta no jūras. Trūka dzeramais ūdens, ko tikai jūlijā sāka piegādāt ar automobiļiem. Nometnes iemītniekiem rūpes sagādāja malkas trūkums, jo skābaržu mežs kļuva arvien retāks. K. Poruks Putlosas nometnes latviešu karavīru rakstu krājumā *Nameja gredzens* 1945. gada augustā rakstīja: "Plkst. 8.00 ir jāceļas visiem. Karavīru pienākums ir uzturēt nometnē tīrību un kārtību, mazgāties un izdarīt rīta vingrošanu. Vakarā jāierodas uz jundu, kas notiek katrā pulkā atsevišķi. Pienākumu nav daudz, bet ir gadījumi, kad vienības komandieri nevar būt apmierināti ar paveikto. Vai karavīri būtu kļuvuši slinki, nolaidīgi vai nepaklausīgi? Nē. Te ir vainojami apstākļi, kurus nevar pārvarēt vājāki raksturi. Nebrīvība, bezdarbība, neziņa par nākotni, nepietiekams uzturs – ar to visu to nav viegli cīnīties. Un kad rīta stundās, sauli gaidot, pie debesīm parādās tumši mākoņi un sāk pūst dzestrais jūras vējš, nav daudz tādu, kas staigā ar smaidu sejā."

Sportošana, dziedāšana virsleitnanta Zuikas organizētajā korī, svešvalodu apgūšana, kā arī laikrakstu *Laika grieži* (līdz Nr. 55 – Latviešu karavīru informācijas biļetens), kurš pēc tam iznāca Zedelhemā *(Zedelhem)* līdz pat 1946. g. 21. martam (kopā 250 numuri) un žurnālu – *Nameja gredzens, Sporta Vēstnesis* izdošana, palīdzēja aizpildīt laiku, nepavadot to bezmērķīgi un neļaujot padoties neziņas rosinātajam pesimismam.

Tātad Putlosā, nelielajā apdzīvotajā vietā 12 kilometru no Oldenburgas pilsētas un tuvējā Kalauerhofas muižā, no 1945. gada maija līdz septembrim atradās internētie latviešu leģionāri. Nometnē starp gūstekņiem bija daudzi pazīstami latviešu sportisti, piemēram, basketbolisti Jānis Zebeliņš, Arvīds Berkolds, Alfons Justs, Gustavs Siliņš, futbolisti – Jānis Lidmanis, Pēteris Lauks, vieglatlēti Reinhards Niedra, Voldemārs Priede, Rūdolfs Circenis, Valfrīds Osvalds, Jānis Stendzenieks, 1941. gada Latvijas boksa meistars Alfons Dreifogels un citi.

Putlosas nometnē par sporta dzīves rosību rūpējās majors Valdemārs Baumanis, leitnants Ansis Mauriņš. Trūka pārtikas, nebija apavu, kreklu, bikšu, zeķu, par bumbām nemaz nerunājot. Taču sportošanai nepieciešamais pašu spēkiem vien arī tika sagādāts. Palīdzēja tautiešu nometnē iesūtītās paciņas. Daudzās sporta aktivitātes atspoguļoja *Sporta Vēstnesis*, latviešu leģiona nometnes sporta

dzīves žurnāls, kas iznāca katru nedēļu 15 eksemplāros šapirografa iespiedumā ar krāsainām vinjetēm. Žurnālam iznāca 11 numuri, un tas beidza pastāvēt līdz ar nometnes likvidēšanu 1945. gada oktobrī. Žurnāls sniedza pārskatus par nometnes sporta dzīves notikumiem, informēja par ievērojamāko sportistu dzīves gaitām.

Futbols. Viena no nometnes galvenajām nodarbībām bija futbols. Jau gūsta sākumā, pateicoties V. Baumaņa un A. Mauriņa pūlēm, visi labākie futbolisti bija sapulcināti vienkopus – vienā pulkā. Tas deva iespēju visiem vienmēr būt tuvumā un savlaicīgi uzzināt par treniņu un sacensību laikiem.

Sporta Vēstnesī, (3.10.45., Nr. 11) G. S. jeb Gustavs Siliņš, viens no labākajiem basketbola tiesnešiem un teorētiķiem, rakstīja par futbola spēli starp 1. pulka atsevišķajiem novietojumiem Putlosas gūstekņu nometnē: "Nebijušu satraukumu mūsu sporta dzīvē ienesa futbola sacensība starp 1. pulka atsevišķiem nodalījumiem, kur vienā pusē cīnījās *Garažas*, administrācijas un "suņu būdas iemītnieki" pret "būdām" un intendatūras "večiem". Kā jau virsrakstā (Futbols starp novietojumiem. Koņeckis – 2, Gailis – 1) redzams, tad atsevišķās "kaujas grupās" vārtus guva Koņeckis ar Gaili. Spēles iznākums šoreiz bija vissvarīgākais smēķētājiem, jo tika spēlēts ne tikai uz futbola laukuma, bet arī uz vienas dienas smēķējamo devu. Zaudētāji šoreiz zaudēja kopsummā 27,5 g tabakas un arī Putlosas un apkārtnes meistarnosaukumu. Būtu spēlēts vēl uz zelta un sudraba jostām un citām labām lietām, bet tā kā tādu nebija, tad tas arī izpalika.(...) Sacīkste sākās ar vienību uznākšanu laukumā un skatītāju apsveikšanu. Skatītāji savukārt pateicās ar vienreizēju "paldies". Tiesnesis Saulītis šoreiz tika lamāts no abām sacensoņu pusēm, tā ka tas izlīdzinājās un viņš jutās ērtāk nekā citkārt. Ievērojamākā persona laukumā bija pussargs Soģis, jo viņš spēlēja tumši baltās apakšbiksēs. Jaukus brīžus sniedza sevišķi tie spēlētāji, kas centās pretiniekiem nožvidzināt pa potītēm un iespiest ribas. Tas viss lika skatītājiem jūsmīgi atbalstīt savējos un tā šī spēle pieskaitāma pie vislabākajām sezonā."

Futbola sezonai izskanot, putlosieši saskaitīja, ka kopā aizvadījuši 18 sacīkstes. Gūts ducis uzvaru, vienu reizi spēle beigusies neizšķirti. Revanša spēlē ar 4:0 pārspēta arī angļu karavīru vienība, kuŗai pirmajā sacensībā latvju gūstekņi zaudēja ar 0:2. Šajā Putlosas nometnes komandā spēlēja vairāki kādreizējie virslīgas klubu un arī valstsvienības futbolisti ar Jāni Lidmani un Pēteri Lauku priekšgalā. Kopskaitā Putlosas nometnes vienībā spēlējuši 25 futbolisti. Tie bija: vārtsargi Elmārs Vītols un Arvīds Strikers; aizsargi Pēteris Lauks, Roberts Bluķis, Ilgvars Osis un Voldemārs Nebais; pussargi Alfrēds Hermanovskis, Aleksandrs Bērziņš, Edgars Jargāns, Jānis Lidmanis, Nikolajs Soģis, Jānis Zebeliņš; uzbrucēji Voldemārs Freimanis, Eduards Freimanis, Voldemārs Celmaraugs, Ēriks Koņeckis, Ansis Mauriņš, Rolands Bērziņš, Donāts Blaubergs, Harijs Gailis, K. Graudiņš, Valters Ozols, F. Felsbergs, Kārlis Peskops, Aleksandrs Vanags. Komandu trenēja Jānis Lidmanis.

Basketbolā leģiona vienības rindās bija gan vecākās paaudzes Alfons Justs, Jānis Rukuts, Alfrēds Hermanovskis, gan jaunie – Jānis Zebeliņš, Arvīds Berkolds, Andrejs Bičevskis, Arnolds Caune, Leonīds Lūsars, Laimonis Bērziņš.

Volejbolā spraigas cīņas notika visos sarīkojumos. Jau pirmais turnīrs Hagenovas gūstekņu nometnē, kuŗā uzvarētāju komandā spēlēja Alfreds Hermanovskis, Jānis Zebeliņš, Ansis Mauriņš, Arnolds Caune un citi, apstiprināja, ka interese par šo sporta veidu bija liela. Gūstekņu vidū bija daudzi izcili volejbolisti – Viktors Kūliņš, Edvīns Švolmanis, Oskars Sīpols, Harijs Īgenbergs, Laimonis Bērziņš.

Notika arī sacensības galda tenisā ar vācu gūstekņiem. Tās allaž noslēdzās ar latviešu uzvaru. Labākie galda tenisa spēlētāji lielākoties bija futbolisti, piemēram, Jānis Lidmanis, Ēriks Koņeckis, Elmārs Vītols, Edgars Jargāns, Ansis Mauriņš, Alfreds Hermanovskis, Alberts Seskis.

Ļoti liela interese Putlosas nometnē bija par vieglatlētiku. Gandrīz ik dienu sporta laukumā pulcējās lielākas vai mazākas sportotgribētāju grupiņas. Iesācējiem savus padomus neliedza jau atzītie meistari, piemēram, šķēpmetējs Jānis Stendzenieks, kas arī pats bija atsācis trenēties, augstlēcējs Valfrīds Osvalds, soļotājs, virsleitnants Šulcs. Vislielākās grūtības vieglatlētiem sagādāja nagleņu

trūkums. Taču daži sportisti pamanījās izgatavot tās pašu spēkiem. Tā visi nometnes sacensībās uzrādītie rezultāti lielākoties tika sasniegti basām kājām. Tas ar vēl lielāku pietāti liek uzlūkot šos sasniegumus, apbrīnot sportistu uzņēmību un cīņas sparu.

Sporta Vēstnesī (17.9.45., Nr. 10) J. M. jeb Jānis Miezītis sniedza "skaidru un patiesu liecību par veikto darbu sekundēs un metros" aizvadītajā vasarā Putlosas gūstekņu nometnē. Piemēram, daži no rezultātiem: 100 metru skrējienā – Alfons Dreifogels – 12,0, Alberts Priednieks – 12,2, Ēriks Koņeckis un T. Lamberts – 12,6 sekundes. 1500 metru distancē Reinhards Niedra sasniedza 4:22,5, Pūlītis – 4:39,6. 5000 metru soļošanā Arvīda Gaujera rezultāts bija 27 minūtes 53,1 sekunde, M. Belezo – 28:01,1. Augstlēkšanā Valfrīds Osvalds pārvarēja 1,75 metru augstumu, Rūdolfs Lejēns – 1,57 m. Kārtslēkšanā J. Stendzenieks veica 2,70 m lielu augstumu, Bogdanovs – 2,65 m. Šķēpa mešanā J. Stendzenieka rezultāts bija 59,06 metri, Rūdolfa Circeņa – 55,60, Arvīda Berkolda – 42,76 metri. Olimpiskajā stafetē (800 m + 400 m + 200 m + 200 m) – Zvejnieks, A. Dreifogels, T. Lamberts, Gaujmalietis sasniedza 4:16,8 sek. Nobeigumā J. Miezītis raksta: "Salīdzinot šos rezultātus ar pārējiem latviešu sportistu sasniegumiem šeit Vācijā, jāsaka, ka, izņemot dažas disciplīnas, pārējās visus labākos rezultātus uzrādījuši leģionāri – sportisti. Cerēsim, ka, izbeidzoties internēšanas periodam un atsākot normālo privāto dzīvi, mūsu vieglatlēti neaizmirsīs sportu un viņu sasniegumi augs, kļūstot līdzvērtīgi pārējo Eiropas tautu labākajiem sasniegumiem."

Sporta svētki. Pirmajos leģiona sporta svētkos 1945. gada 20. jūnijā dalībnieku skaits bija neliels. Taču jau pēc mēneša – otrajos leģiona sporta svētkos – tas pieauga un pārsniedza divus simtus. Augusta sākumā notika vieglatlētikas sacensības trīscīņā, pēc kuŗām labākie vieglatlēti sacentās ar 815. vācu divīziju. Tās rindās bija Vācijas izlases sportists Luters, kas guva uzvaras 100 metru skrējienā un tāllēkšanā, kā arī palīdzēja uzvarēt 4x100 m un 10x100 m stafešu skrējienos. Komandu vērtējumā ļoti līdzvērtīgā cīņā 50:47 uzvarēja vācieši. Labākie leģiona vieglatlēti īsajās distancēs bija Alfons Dreifogels, Alberts Priednieks, Ēriks Koņeckis, gaŗajās – Reinhards Niedra, Pūlītis, Stira, soļošanā – A. Gaujers, M. Belezo, Auziņš, augstlēkšanā – Valfrīds Osvalds, R. Lejēns, kārtslēkšanā – Jānis Stendzenieks, Valfrīds Spuntelis.

Viens no latviešu labākajiem peldētājiem – Voldemārs Miezītis bija sapulcinājis ap sevi prāvu šī sporta veida cienītāju pulciņu. Bija pat sastādīta ūdenspolo komanda, kuŗai Neištates pilsētā bija iecerētas sacensības ar angļiem un igauņu divīziju. Taču ieceres izjauca pēkšņā leģiona pārvietošana uz Beļģiju.

Par bijušo latviešu kaŗavīru gūsta laikā – 1945. gada vasarā, rudenī un ziemā – izspēlētajām šacha partijām un turnīriem stāsta 1946. gada februārī izdotā brošūra "Šachs aiz dzeloņstieplēm". Materiālus sakopoja, apstrādāja un izdeva Elmārs Zemgalis un Valentīns Bērzzariņš Zedelhemas gūsta laikā.

Šacha turnīri notika visās gūstekņu nometnēs, kuŗās atradās latviešu šachisti. Lundenā pie Heides, "pašā vasaras vidū, mainoties saulei un lietum, zem Holšteinas debesīm" laikā no 1945. g. 26. jūlija līdz 7. septembrim risinājās niknas cīņas apmēram 200 novietoto latviešu kaŗavīriem. Šacha turnīrs kopā ar pārējām sporta nodarbībām aizņēma gūstekņu brīvā laika lielāko daļu. Pēc pirmā turnīra norises mēneša vairums dalībnieku zaudēja interesi par to. Tikai ducis spēcīgāko un izturīgāko pulcējās pašu organizētajā meistarības izcīņā visa pulka mērogā. Spēles notika ik dienu un, neskatoties uz karsto laiku, dalībnieki mēroja trīs kilometrus, lai pēc tam pavadītu pie šacha galdiņiem līdz pat septiņām stundām. Uzvaras laurus ar vienādu punktu skaitu dalīja Elmārs Zemgalis un Valentīns Bērzzariņš. Pulka meistara nosaukumu tomēr ieguva E. Zemgalis, apdāvinātais jaunākās paaudzes šahists, kas Latvijā bija guvis uzvaras Rīgas pilsētas 2. ģimnazijas turnīros, Jelgavas meistarībā un vēlāk pārstāvējis *US*. V. Bērzzariņš arī bija Latvijas A klases šachists, Rīgas pilsētas 1. ģimnazijas meistars, pēdējos gados pārstāvējis LDzB (Latvijas Dzelzceļnieku Biedrību).

Putlosā šacha popularitāte bija vēl lielāka. Aktīvo dalībnieku kopskaits sasniedza tūkstoti. Tāpēc nebija iespējams izspēlēt individuālo turnīru. Šacha spēlētājus leģionā vienoja un organizēja virs-

leitnants Jānis Cīrulis – 1938./1939. g. Cēsu meistars šachā. Viņa vadībā notika arī leģiona komandu sacensības šachā. Par labākajiem šachistiem sevi pieteica J. Cīrulis, J. Teteris, Kalde, Bērziņš, Bištēviņš, Stirna, Kleinhofs. Divās notikušajās sacensībās ar vāciešu komandām latvieši uzvarēja 15,5:4,5 un 12,5:3,5.

Jāpiebilst, ka arī Neiengamas gūstekņu nometnē, kur dzīves apstākļi bija daudz smagāki nekā Putlosā, 1945. gada augustā notika šacha turnīrs. Dalībnieku gan nebija daudz. To kopskaits nepārsniedza desmit. Spēlētāju skaitā bija arī daži vācieši. Uzvaru guva Kārlis Ozols, Latvijas A klases spēlētājs un bijušais valstskomandas dalībnieks. Otro vietu izcīnīja P. Seglis.

Arī Briseles gūstekņu nometnē bija atsevišķas latviešu karavīru grupas, piemēram, pulkveža V. Januma. 1945. gada septembrī šīs nometnes šachistiem bija iespēja piedalīties "starptautiskos turnīros", jo tajos spēlēja arī igauņi un holandieši. Divos turnīros pirmās vietas izcīnīja latvieši Valdemārs Jankavs un Arnolds Trucis, agrāk aktīvs ierēdņu turnīru dalībnieks Rīgā.

Vingrošana Putlosas nometnē ar divīzijas komandiera pavēli bija noteikta kā obligāta. Ik rītu nometnē rota aiz rotas devās uz izraudzīto vingrošanas laukumu. Šī stunda, ko veltīja vingrošanai, deva daudz možuma garam un miesai, liekot kaut uz īsu brīdi aizmirst nepatīkamo tukšuma sajūtu vēderā.

1945. gada 17. septembrī izdotajā *Sporta Vēstnesī* desmitajā numurā lasām: "Ja leģiona vadība bieži uzsvēra, ka karavīros jārada visāda veida pašdarbība, kas neļautu tiem noslēgties trulumā un vienaldzībā, tad jāsaka, ka sports bija viens no galvenākajiem, ja ne pats vadošais veids šī nodoma reālizēšanai. Nav saskaitāmas tās stundas, kad karavīri gan kā jūsmīgi skatītāji, vai kā aktīvi dalībnieki sporta sacīkstēs vai pārrunās izrāvās no tās neaptverami drūmās un mocošās sajūtas, kas mēģina nomākt ik vienu nebrīvu cilvēku. Tamdēļ, lai pateicamies sportam, kas uzturējis mūsos možu latviešu sīkstumu nākošai priekšā stāvošai dzīvei."

ZEDELHEMAS NOMETNE

No Putlosas, Heides un citām Vācijas territorijā izvietotajām gūstekņu nometnēm, kā arī Briseles bijušos karavīrus 1945. gada septembrī un novembrī kopā ar vēl citiem neizklīdušajiem lielākajiem latviešu gūstekņu grupējumiem pārvietoja uz Beļģiju, Zedelhemas ciemu. Oficiālajos angļu militārās vadības paskaidrojumos bija norādīts, ka latviešu karavīrus pārvietos uz Beļģiju, lai izvietotu kazarmās ar ziemas apgādi. Līdzšinējās izmitinājuma vietas nebija piemērotas ziemas apstākļiem, nemaz nerunājot par to, ka karavīriem trūka ziemas drēbju, veļas un apavu.

Zedelhemas ciems atradās Beļģijas provincē Flandrijā, kur Pirmā pasaules kara laikā notika asiņainas kaujas. Gūstekņu nometne bija iekārtota nomaļā vietā, apmēram 2 km attālumā no ciema kādreizējās munīcijas noliktavas. Gūstekņu nometnes oficiālais nosaukums bija *POW CAMP 2227*.

Nometne bija iekārtota trīs nodalījumos, kuŗus sauca par keidžiem. Ikviens no tiem bija 85x850 metrus liels laukums, ko apjoza dzeloņstieples. Katrā keidžā bija no 35 līdz 40 mūŗa šķūņi ar skārda jumtu. Ikvienā nodalījumā atradās arī dažas koka barakas. Katrā šķūnī izvietoja 150 karavīrus. Barakas galvenokārt nebija apkurināmas, tomēr arī tajās vēlāk apsildīšanu ierīkoja. Pirmajos divos nodalījumos izvietoja tikai latviešu karavīrus. Trešajā – visu trīs Baltijas valstu pārstāvjus. 1945. gada beigās nometnes pirmajā iedalījumā bija 5686 un otrajā – 5702 latviešu karavīri. Trešajā keidžā – tikai 399 latviešu gūstekņi. ("Latviešu leģiona archīva" dati). Pēc pārcelšanās uz Zedelhemas nometni visiem atkal bija jāsāk jauna dzīve – no nekā un ne ar ko. "Atgriezti no ārpasaules un dzīves ar dzeloņstiepļu žogiem un režģiem, latviešu karavīri raudzījās pretī nākotnei drūmi un bezcerīgi. Bezdarbība ārda. Kā to pārvarēt?" jautāts *Laiks, telpa, ļaudis* 2. daļā.

Gūstekņu vidū bija daudz Latvijas sporta pārstāvju: Jānis Ronis, Tālivaldis Ozolciems, Vilis Skrastiņš, Oskars Rusmanis, Kārlis Bīleskalns, Arnolds Saulīte, Elmārs Zemgals un citi. Putlosas un Lundenas (pie Heides) nometnēs pašu spēkiem noorganizētā sporta dzīve mudināja arī Zedelhe-

Latvijas Nacionālā BIBLIOTĒKA
0302002960

mā pievērsties fiziskajām nodarbībām. Tāpēc par nometnes sporta dzīves vecāko iecēla virsleitnantu Elmāru Krūku. Izraudzīja arī sporta nozaru vadītājus. Par futbolu atbildēja O. Rusmanis, vieglatlētiku Vilis Skrastiņš, basketbolu Arnoldu Saulītis, svaru celšanu Alberts Ozoliņš, boksu Tālivaldis Ozolcelms, šachu Kārlis Ozols. Viņi arī kļuva par galvenajiem Zedelhemas nometnes sporta dzīves organizētājiem.

1946. gada 14. janvārī Zedelhemas nometnes fiziskās audzināšanas un sporta vadība organizēja fiziskās audzināšanas instruktoru apmācības kursus. Par to vadītāju ievēlēja vingrošanas un sporta skolotāju virsleitnantu Šulcu. Par lektoriem darbojās nometnē apzinātie fiziskās audzināšanas skolotāji, sporta instruktori un sporta darbinieki. Kursos pieteicās vairāk nekā 200 klausītāju, tāpēc izveidoja divas grupas. Pirmajā grupā iedalīja pastāvīgos klausītājus. Tos izvēlējās pēc ārsta apskates un viņiem vajadzēja būt 20 līdz 30 gadus veciem un ne zemāku kā pamatskolas izglītību. Otrās grupas nodarbībās varēja piedalīties ikviens interesents, protams, ja atļāva telpa, kurā notika lekcija. Gūsta apstākļos, kad nepieciešams uzturēt un atjaunot fiziskos spēkus, šādiem kursiem bija milzīga pozitīva nozīme.

Pirmajā un otrajā nodalījumā iekārtoja futbola laukumus. Darbu veica tikai ar rokām, jo nebija šim uzdevumam nepieciešamo darbarīku. Futbola laukumu izmēri neatbilda spēles noteikumiem. Tāpēc atbildīgākās sacensības ar lietuviešiem, igauņiem un vāciešiem notika aiz nometnes vārtiem – angļu pārvaldes iekārtotā futbola laukumā. Dažreiz nometnes futbola komanda sacentās arī ar vācu vienībām no blakusesošajām gūstekņu nometnēm. Angļu pārvalde šīs spēles atbalstīja, palīdzot ar transportu un sporta inventāru. Tā iegūšana ļāva attīstīties arī nodarbībām vieglatlētikā, boksā, svarcelšanā, basketbolā un galda tenisā.

Sacensības **vieglatlētikā** notika laukumā, kurā nebija ne skrejceļa, ne lēkšanas, ne mešanas sektoru. Pirmās plašākās vieglatlētu sacīkstes notika 7. oktōbrī Zedelhemas nometnes otrajā nodalījumā. Sacentās trīs pulku – pirmā, piektā un sestā – vieglatlētu vienības. Pasākuma programmā bija 100 m, 400 m un 1500 m skrējiens, lodes grūšana, diska mešana, augstlēkšana, tāllēkšana, trīsoļlēkšana, kā arī 4x100 m un olimpiskā stafete (800 m + 400 m + 200 m + 200 m). Sacensības šķēpa mešanā nenotika, jo nebija šķēpu. Tāpēc savas spējas nevarēja demonstrēt viens no Latvijas labākajiem šķēpraižiem, bijušais Latvijas meistars Rūdolfs Circenis, kura labākais rezultāts 1940. gadā bija 66,47 m. Sacensībās piedalījās arī Latvijas meistars svarcelšanā Kārlis Bīleskalns. Viņš startēja 100 m skrējienā, 4x100 m stafetē, kā arī lodes grūšanā un diska mešanā. Komandu vērtējumā pārliecinoši spēcīgākā bija 6. pulka vieglatlētu vienība. Jānis Ronis uzvarēja 100 m skrējienā – 12,7 sek. Valdis Jasis ar 13,11 m tālu raidījumu uzvarēja lodes grūšanā. 2. vietu šajā disciplīnā, zaudējot uzvarētājam tikai četrus centimetrus, ieguva Ansis Bergvalds. Trešais ar rezultātu 12,88 m palika K. Bīleskalns. Jāpiebilst, ka lodes svars bija tikai 5 kg (7,5 kg vietā).

Uzteicama sportistu lielā uzņēmība. Par spīti vēsajam laikam, trūcīgajiem tērpiem un basajām kājām, viņi nešaubīdamies metās sportisko cīņu virpuļos, nesaudzīgi tērējot jau tā niecīgos enerģijas un pārtikas kaloriju krājumus.

"Zedelhemā "labākie sportisti" bija tie, kuri strādāja virtuvē, bet Putlosā tie, kuri bija majora Baumaņa komandētā Apgādes pulka cilvēki – lielumties futbolisti, basketbolisti un volejbolisti. Apgādes pulks saņēma uztura devas visai nometnei. Vispirms "apgādāja" pašus, tad atlikumu sadalīja starp pulkiem. Līdzīgi tas notika pulku štābos, bataljonos, rotās. Kad devas nonāca līdz ierindniekiem, tās bez brillēm saredzēt nevarēja – bija jāiet uz 5 km attālajiem, novāktajiem miežu vai auzu laukiem nobirušos graudus pa vienam salasīt. Arī Zedelhemā tiem bija sava atsevišķa baraka un uztura papilddevas," – tā atceras sadzīves apstākļus bijušie gūstekņi.

Latviešu divīzijas pirmās meistarsacīkstes vieglatlētikā notika neizdevīgā laikā, jo otrajā dienā sportotājiem vairāk nebija pieejams lielais sacīkšu laukums. Tādēļ sacensības skriešanā notika divas dienas vēlāk uz ceļa starp barakām. Varbūt tāpēc J. Ronis, kas priekšskrējienā uzrādīja rezultātu 12,7 sek., finālā sasniedza tikai 16,6 sek.

"Ja nometnē varējām skatīt skaisto un aizraujošo basketbola spēli, par to pateicība pienācās šīs sporta nozares vadītājam Arnoldam Saulītim. Viņa nopelns bija, ka nometnē iekārtoja basketbola laukumu; viņš pats bija visu grūtāko darbu veicējs. Arī daudzi simti latviešu karavīru, diendienā strādājot, noraka pakalnu, lai ierīkotu terasveida skatītāju "tribīnes", kurā uz dzelzs "H" veida sliedēm bija sēdvietas 3000 skatītājiem." – rakstīts *Laiks, telpa, ļaudis*. 2. daļā.

Viens no pirmajiem turniriem Zedelhemas nometnē bija 2x8 min. zibensturnīrs basketbolā. Spēles bija saspringtas un aizraujošas. Uzvarētājs noskaidrojās tikai nākamajā dienā pēc otrās finālspēles. Notika arī sacensības starp nodalījumiem. 1. nodalījuma basketbola vienībā spēlēja R. Vāvere, Hermanis Riekstiņš, Ādamsons, Harijs Īgenbergs, Alfrēds Miezītis, 2. nodalījuma vienībā – Tālivaldis Karps, E. Krūze, Alberts Seskis, Eduards Šteinhards, Zigurds Rūtiņš. "Starptautiskajās" sacensības basketbolā piedalījās divas latviešu, viena igauņu un viena lietuviešu vienība.

Volejbolā sīvākā spēkošanās notika starp latviešu un igauņu vienībām. Labākie latviešu volejbolisti bija H. Īgenbergs, H. Riekstiņš, R. Lejēns, E. Krūka, Rugājs.

Šacham nometnē bija ne mazāk piekritēju kā basketbolam. Lundenas un Putlosas nometņu dalībniekiem sastopoties Zedelhemā, turnīri sekoja viens otram. Tās bija gan simultānspēles, gan sacensības starp nodalījumiem, gan starp latviešu un vācu šachistiem. Kopīga turnīra organizēšanu sākumā kavēja nometnes iedalījums trīs novietnēs. Atlika rīkot tikai atsevišķus turnīrus. Nometnes šacha dzīves centrs izveidojās 2. nodalījumā. Tur aktīvo šachistu skaits pārsniedza divus simtus. Nodalījuma meistarturnīrā piedalījas 18 labākie šachisti. Apstākļi ne vienmēr bija piemēroti šacha spēlēšanai. Grūti bija atrast kopējas spēļu telpas un izkarot šachistu vajadzībām pāris galdus.

"Tuvojoties ziemai, pirmo reizi nācās iepazīties ar niknāko ienaidnieku – aukstumu. Salstot bieži pietrūka izturības apdomāt stāvokli pietiekoši rūpīgi. Izdarījis vilcienu, šachists pietrūkās kājās, lēkāja, lai sasildītos un pūta elpu sastingušos pirkstos". Turnīrā uzvarēja K. Ozols un Ēriks Kārkliņš, līdz šim nepazīstams spēlētājs, 3. vietā E. Zemgalis, 4. v. – V. Bērzzariņš.

Šacha popularitātei augot, K. Ozols, viens no labākiem šachistiem, nolasīja lekciju ciklu par šo spēli. Lai sadalītu šachistus pēc viņu spējām, noorganizēja kvalifikācijas turnīrus A, B un C klasē. Viskuplākais dalībnieku skaits bija C klasē – 124 šachisti. No 1945. gada 10. septembra līdz 15. decembrim Zedelhemā līdztekus individuālam turnīram, notika arī komandu sacensības. Komandas veidoja, pastāvot vecajam armijas iedalījumam – pulkiem, bataljoniem. Sacensības notika pie 10 galdiņiem. Zedelhemas ievērojamākās cīņas pulku komandu turnīrs (8 komandas), visu trīs nodalījumu jeb keidžu komandu sacīkste, kā arī spēle, kurā kareivji cīnījās pret virsniekiem. Kareivji uzvarēja pārliecinoši – 14,5:5,5. Nometnes individuālās meistarsacīkstes notika no 1945. gada 8. novembra līdz 14. decembrim. Par tās dalībniekiem kļuva tikai paši labākie – kopskaitā 12 šachisti no visas nometnes. Viņu vidū bija arī trīs igauņu spēlētāji. Kā atceras aculiecinieki, šķiet, nekad vēl šachs nebija spēlēts tādos apstākļos: "Par spīti mēteļiem un cimdiem, aukstums saldēja kājas un knieba pirkstos, bet cauri saplēstajām papīra rūtīm pār spēlētāju galvām staigāja vējš, stindzinādams smadzenes. Noskaņu papildināja mūžīgais izsalkums." Zedelhemas nometnes meistarsacīkstes noslēdzās ar Elmāra Zemgaļa uzvaru, atstājot 2. vietā Kārli Ozolu, 3. v. – Ēriku Kārkliņu, bet 4. v. Cēsu meistaru J. Teteri.

Zedelhemas nometnē notika arī sacensības galda tenisā, svarcelšanā, grieķu-romiešu cīņā, boksā. Dalībnieku vidū bija tādi pazīstami latviešu meistari kā K. Bīleskalns un Aleksandrs Alberts Ozoliņš. Sportistu apbalvošana ar diplomiem un goda rakstiem par uzvarām divīzijas un nometnes sacensībās notika 19. novembrī.

Zedelhemā, 1. nodalījumā redaktora P. Vasariņa vadībā savas gaitas atsāka jau Putlosas nometnē iznākušais dienas laikraksts *Laika griežos*. Nedaudz vēlāk 2. nodalījumā atkal izdeva nedēļas laikrakstu *Ceļa malā*, kas pirms tam iznāca Lundenā (pie Heides). Tā redaktors bija A. Apse, vēlāk viņu nomainīja J. Sudrabiņš. Laikrakstā bija arī šacha nodaļa, kuru kopīgi vadīja pazīstamie šachisti E. Zemgalis un V. Bērzzariņš. 1945. g. 24. septembrī iznāca arī pielikums

Sporta dzīve, kam gan bija īss mūžs, jo iznāca deviņi numuri, kuŗi vēstīja par sporta notikumiem nometnē un ārpus tās.

1946. gada 5. martā nometnes angļu komandants leitnants R. Meihils *(May-Hill)* paziņoja, ka nākamajā dienā gūstekņus atbrīvos un pārvietos uz Rietumvāciju. Pirmā gūstekņu grupa (apmēram 8500 vīru) uz Vāciju pārcēlās laika posmā no 7. līdz 27. martam. Pēc neliela pārtraukuma pārvietoja vēl 3000 vīru. Pēdējais vilciens ar latviešu kaŗavīriem Zedelhemu atstāja 21. maijā.

Viktors Neimanis rakstīja *Latvju Sportā* (1946. gada 20. februārī / Nr. 25): "Latviešu kaŗavīru vidū atrodas arī daudz pazīstamu sportistu, Latvijas meistari, mūsu izlases spēki, krietni futbolisti, vieglatlēti, bokseri un citi. Šie mūsu sportisti nebija aizmirsuši veselīgas sporta nodarbības arī tālajā zemē un daudzkārt sīvajās cīņās ar citu tautu sportistiem viņu priekšzīmīgā stāja bija skaists pakalpojums latviešu sporta labajam vārdam.

Lai izsakām viņiem savas pateicības un sportiskās draudzības apliecinājumu, lai latviešu *YMCA* daudzās sporta nodaļas visās Vācijas malās sniedz viņiem savu atbalstu un palīdzīgu roku, kur tas vajadzīgs un nepieciešams! Lai nākotne sporta cīņās kopīgiem spēkiem ar atbrīvotiem kaŗavīru sportistiem sekmējam visi latviešu sporta dzīvi!"

VĀRDU SARAKSTS

Apse, A., 19
Auziņš, 16
Ādamsons, 19
Baumanis, Valdemārs, 14
Belezo, M., 16
Bergvalds, Ansis, 18
Berkolds, Arvīds, 16
Bērziņš, Aleksandrs, 15
Bērziņš, Laimonis, 15
Bērziņš, Paulis, 17
Bērziņš, Rolands, 15
Bērzzariņš, Valentīns 16, 19, 20
Bičevskis, Andrejs, 15
Bīleskalns, Kārlis, 18, 19
Blaubergs, Donāts, 15
Bluķis, Roberts, 15
Bogdanovs, 16
Caune, Arnolds 15
Caunītis, O., 13
Celmaraugs, Voldemārs, 15
Circenis, Rūdolfs, 16
Cīrulis, Jānis, 17
Dreifogels, Alfons, 16
Felsbergs, F., 15
Freimanis, Eduards, 15
Freimanis, Voldemārs, 15
Gailis, Harijs, 15
Gaujers, Arvīds, 16
Gaujmalietis, 16
Graudiņš, K., 15
Hermanovskis, Alfrēds, 15
Īgenbergs, Harijs, 19
Jankavs, V., 17
Janums, V., 13
Jargāns, Edgars, 15
Jasis, Valdis, 18
Justs, Alfons, 14, 15
Kalde, 17
Karps, Tālivaldis, 19
Kārkliņš, Ēriks, 19
Kleinhofs, 17
Koņeckis, Ēriks, 15, 16
Krūka, Elmārs, 19
Krūze, E., 19
Kūliņš, Viktors, 15
Lamberts, T., 16
Lauks, Pēteris, 15
Lejēns, Rūdolfs, 16, 19
Lidmanis, Jānis, 14, 15
Luters, 16
Lūsars, Leonīds, 15
Mauriņš, Ansis, 15
Meihils, R., 20
Miezītis, Aleksandrs, 13
Miezītis, Alfrēds, 19
Miezītis, Jānis, 16
Miezītis, Voldemārs, 16
Neimanis, Viktors, 20
Niedra, Reinhards, 14, 16
Osis, Ilgvars, 15
Osis, R., 13
Osvalds, Valfrīds, 16
Ozolciems, Tālivaldis, 17, 18
Ozoliņš, Alberts, 18–19
Ozols, Kārlis, 17, 18, 19
Ozols, Valters, 15
Peskops, Kārlis, 15
Poruks, K., 14
Priede, Voldemārs, 14
Priednieks, Alberts, 16
Pūlītis, 16
Riekstiņš, Hermanis, 19
Ronis, Jānis, 12
Rugājs, 19
Rukuts, Jānis, 15
Rulliņš, 13
Rusmanis, Oskars, 18
Rūtiņš, Zigurds, 19
Saulīte, Arnolds, 18
Seglis, P., 17
Seskis, Alberts, 15, 19
Siliņš, Gustavs, 14-15
Skrastiņš, Vilis, 17
Soģis, Nikolajs, 15, 16
Spuntelis, Valfrīds, 16
Stendzenieks, Jānis, 14
Stira, 16
Stirna, 17
Strikers, Arvīds, 15
Sudrabiņš, J., 19
Sīpols, Oskars, 15
Šteinhards, Eduards, 19
Šulcs, 18
Švolmanis, Edvīns, 15
Teteris, J., 19
Trucis, Arnolds, 17
Vanags, Aleksandrs, 15
Vasariņš, Pēteris, 19
Vēze, 13
Vīksne, A., 13
Vīksne, Jānis, 13
Vītols, Elmārs, 15
Zebeliņš, Jānis, 14, 15
Zemgalis, Elmārs, 19
Zuika, Roberts, 14
Zvejnieks, 16

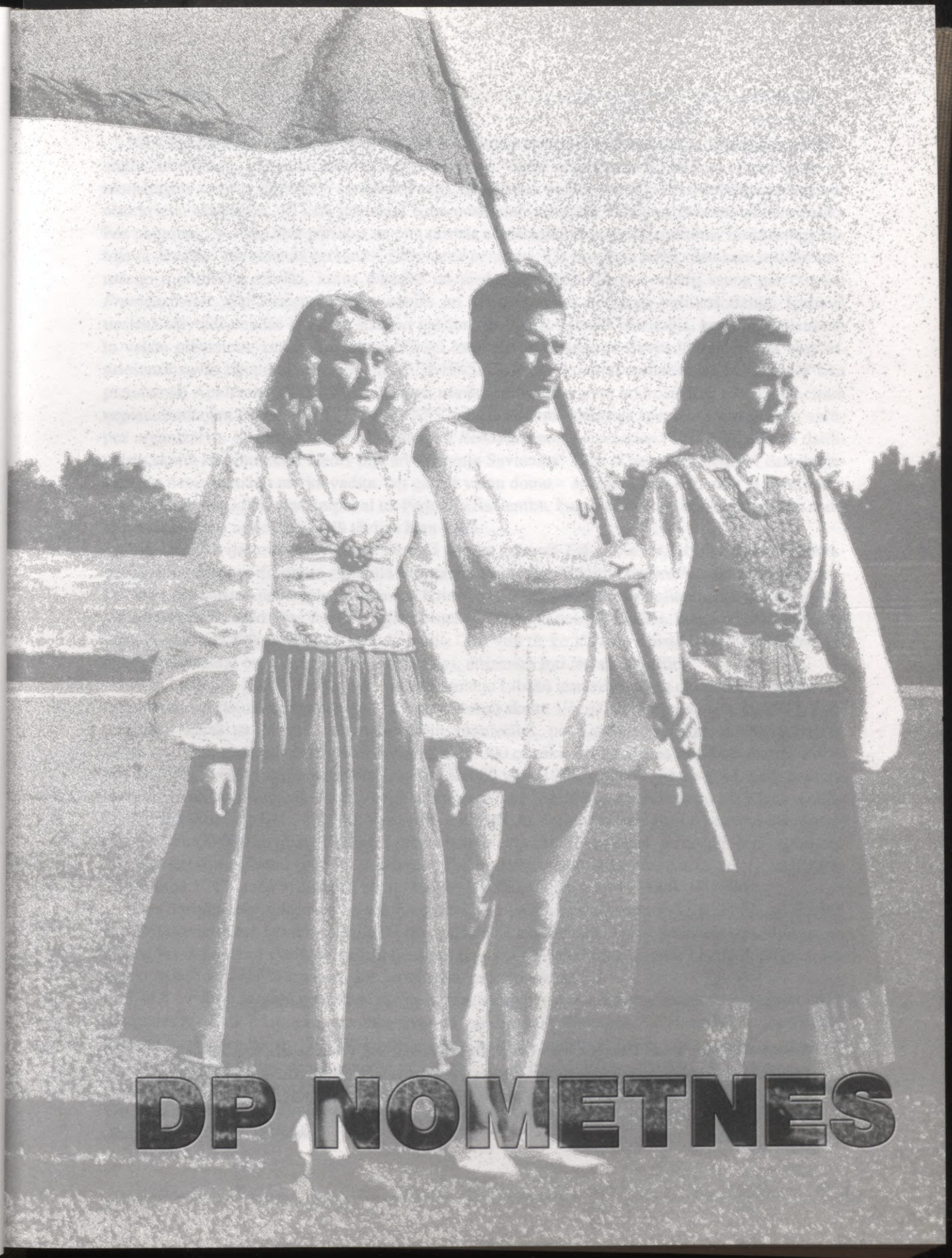
DP NOMETNES

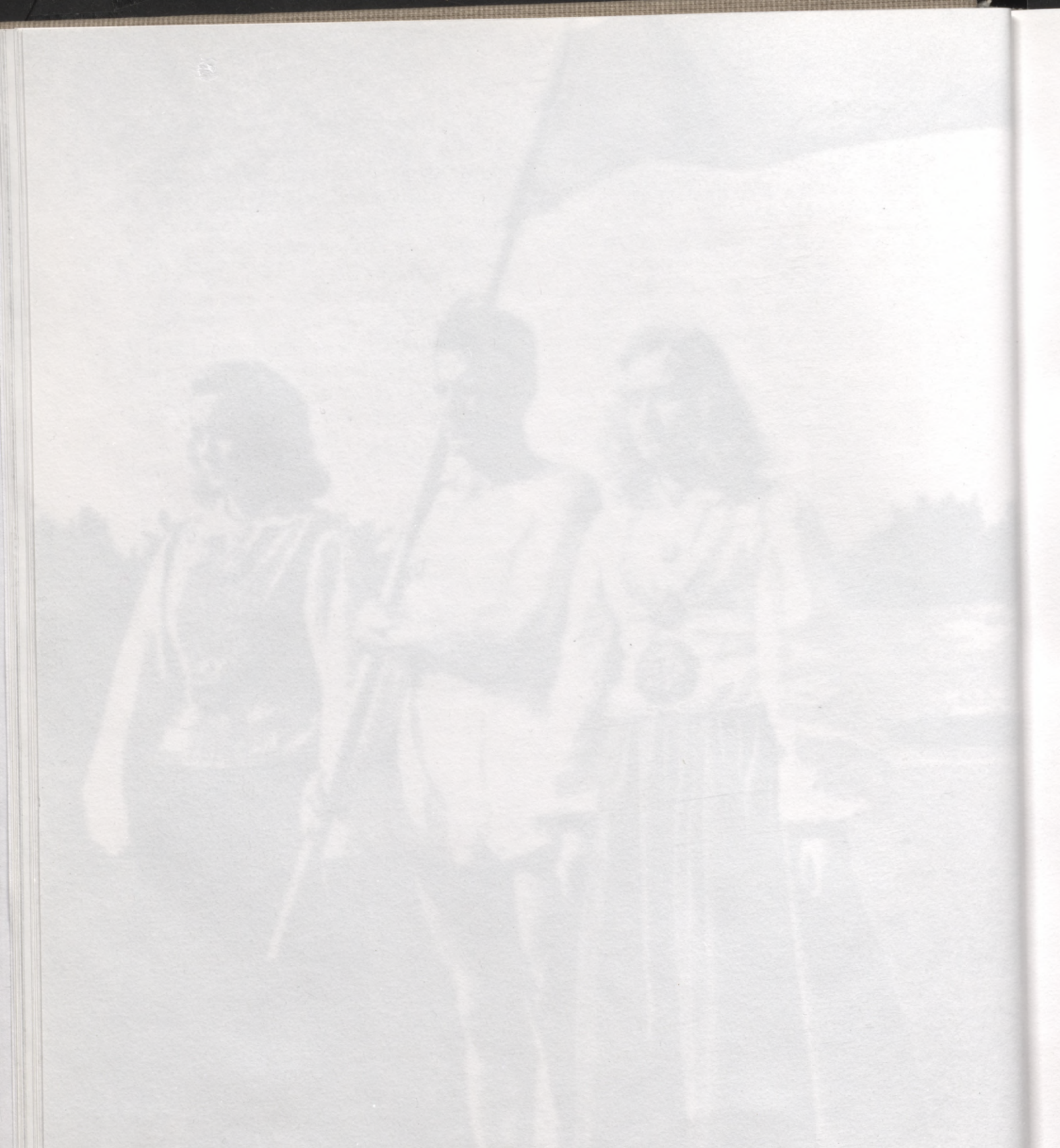

Nodaļas redaktori: Ilmārs Dumpis, Gunārs Grieze, Dzintra Grundmane, Valdis Teteris, Jānis Zebeliņš

Papildus informāciju snieguši: Jānis Balcers, Gunāra Gubiņa archīvs, Reinhards Niedra, Alfrēds Raiskums

Foto: 1. latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā 1947. gada 13., 14. septembrī Nirnbergā.
Ar Latvijas karogu Jānis Daliņš, no kreisās – Gaida Dumpe un Baiba Birzule

IEVADS

Pēc Otrā pasaules kara uzvarētāji bijušās Lielvācijas teritoriju sadalīja četrās okupācijas zonās – angļu, amerikāņu, franču un krievu. Kara izpostītajā Vācijā atradās vairāki miljoni ārzemnieku: no okupētajām zemēm deportētie civīliedzīvotāji, liels skaits politisko bēgļu, kas nevēlējās pārdzīvot otro krievu okupāciju, un kara gūstekņi. Kara postījumu rezultātā Vācijā miljoniem cilvēku palika bez pajumtes. Valdīja liels pārtikas un citu pirmās nepieciešamības preču trūkums. Īpaša kategorija bija tā dēvētās "pārvietotās personas" *(displaced persons)*. Tie bija kara laikā vācu kara iestāžu varmācīgi mobilizētie cilvēki, kurus atkarībā no piederības kādai Eiropas valstij sauca par *Ost* vai *Fremdarbeiter*. Šai kategorijai pievienojās arī koncentrācijas nometņu politieslodzītie. Īpatnējā tiesiskā stāvoklī atradās bēgļi no Baltijas valstīm, jo *UNRRA* statūti paredzēja, ka aprūpe pienākas to valstu pilsoņiem, kas ir Apvienoto Nāciju locekles. Arī Padomju Savienība pieprasīja viņu atgriešanos savās okupētajās zemēs. Ar 22.08.1945. *UNRRA* rīkojumu aprūpes ziņā baltiešu DP tika pielīdzināti Apvienoto Nāciju DP. Lai visus minētos cilvēkus varētu nodrošināt ar pārtiku un citām nepieciešamajām lietām, jau 1943. gadā ASV pilsētā Atlantā izveidoja speciālu starptautisku aprūpes organizāciju – *United National Relief and Rehabilitation Association (UNRRA)*. Tās 44 dalībvalstu skaitā kā pilntiesīgs biedrs bija arī Padomju Savienība. Taču šī lielvalsts *UNRRA* darbībā iesaistījās nevis humānu mērķu vadīta, bet gan ar vienu domu – apzināt savas lielvalsts bijušos padotos, lai ātrāk nogādātu viņus atpakaļ uz Padomju Savienību, kur šos cilvēkus nodeva tiesai un sodīja par dzimtenes nodevību Lielā tēvijas kara laikā.

Bijušais Latvijas ministrs Alfrēds Bērziņš atmiņu grāmatā *Tāls ir ceļš atpakaļ uz dzimteni* apraksta *UNRRA* Eiropas direktora ģenerāļa Morgana tikšanos ar Padomju Savienības ģenerāli Sokolovski, kurā abi pārrunājuši bēgļu problēmas. Krievu ģenerālis paskaidrojis kollēģim, ka viņu okupācijas zonā neesot vajadzības ierīkot bēgļu nometnēs, jo zonā neesot cilvēku, kurus dēvējot par bēgļiem. Atvadoties Sokolovskis ar smaidu bildis: "No visa tā, ko jūs man stāstījāt, tai jūsu *UNRRA* jābūt vienai bagātai organizācijai, ko mēs, krievi, atrisinām ļoti lēti un vienkārši."

1945. gada 27. jūlijā Latvijas Nacionālā komiteja Libekā iesniedza angļu okupācijas vadībai statistisko datu vērtējumu par aptuveno Latvijas pilsoņu skaitu Vācijā. Tajā bija minēts, ka 1941. gadā piespiedu kārtā uz Vāciju, lai nodarbinātu rūpniecībā, no Latvijas izsūtītas 23 000 personas, 1944. un 1945. gadā par izpalīgiem mobilizēti 12 000 cilvēki, bet ierakuma rakšanas darbos Prūsijā – 10 000 cilvēku. Latviešu leģionā iesaukti 30 000 vīru. 1944. gada beigās un 1945. gada sākumā brīvprātīgi un arī piespiedu kārtā Vācijā ar kuģiem (pēc reģistrācijas sarakstiem) no Rīgas ieradās 70 000 cilvēku, Liepājas – 60 000, Ventspils – 30 000. Ar dzelzceļu, pajūgos un bez īpašas reģistrācijas – vēl 30 000 cilvēku. Tādējādi kara beigās bijušās Lielvācijas teritorijā bija apmēram 265 000 Latvijas pilsoņu (pēc vācu datiem). Tādus skaitļus min izdevums *Laika grieži*, kas izdots Cedelgemā 1945. gada 9. oktobrī, Nr. 111.(Pēc latviešu ziņām – ap 175 000–180 000).

Kara darbībai pārvietojoties uz Vācijas teritoriju, tikai daļai no Austrumvācijā, Polijā un Čehoslovākijā izvietotiem latviešiem izdevās bēgt tālāk uz Rietumvāciju. Daudzi latvieši izvairījās no reģistrācijas, nebūdami skaidrībā par Sabiedroto politiku attiecībā uz austrumu bēgļiem, tāpat to nevarēja izdarīt arī bijušie karavīri, kas atradās Sabiedroto gūstā.

Tādēļ *UNRRA* pārziņā un aprūpē esošajās pārvietoto personu jeb DP nometnēs 1945. gada vasarā atradās ap 82 000 latviešu, kas bija izvietoti gandrīz 300 nometnēs. Vēlāk izrādījās, ka Vācijas rietumu joslās atradās ap 120 000 latviešu DP. Atrašanās nometnēs atviegloja apgādi: nodrošināja pajumti, noteiktu uztura devu, apģērbu un nepieciešamo medicīnisko palīdzību. Nometnes palīdzēja saglabāt arī etnisko kopību, veicināja sabiedrisko dzīvi: izglītību, kultūras un sporta nodarbības. Tās bija iekārtotas kazarmās, skolu pansionātos, retāk viesnīcās vai privātos dzīvokļos, bet sliktākajos gadījumos – barakās.

YMCA – JAUNEKĻU KRISTĪGĀ SAVIENĪBA

Tūlīt pēc kara beigām bēgļu nometnes apmeklēja *YMCA* (Jaunekļu kristīgās savienības) sekretāri, kuri meklēja savas organizācijas nacionālo savienību bijušos biedrus, lai atjaunotu reliģisko, kultūras un sporta darbu. Pēc šo pārstāvju apmeklējumiem nometnēm sāka piegādāt mācību līdzekļus, grāmatas, mūzikas instrumentus un sporta inventāru. Arī latviešiem *YMCA* nebija sveša, jo ar Kanadas un ASV *YMCA* komitejas darbu Latvijā pirmo reizi iepazinās tūlīt pēc Pirmā pasaules kara – 1919. gadā. Pēc Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa aicinājuma 1920. gada vasarā Kanadas un ASV *YMCA* komitejas sāka aprūpes darbu Latvijas armijā. Vēlāk tā izplatījās arī bērnu, skolēnu un studentu vidū. *YMCA* darbinieki bija tie, kas iemācīja latviešiem spēlēt basketbolu un volejbolu. Tāpēc arī trimdā ātri atjaunojās *YMCA* popularitāte latviešu vidū.

Vācijā pirmās latviešu *YMCA* nodaļas izveidojās 1945. gada vasarā. Angļu zonā – Libekā un Detmoldā, bet amerikāņu – Augsburgā, Eslingenā un Vircburgā. No latviešu vidus izraudzīja pirmos apgabalu pārstāvjus. Par tiem kļuva pazīstami sabiedriskie darbinieki un jaunatnes audzinātāji: prāvests E. Bergs, mācītāji R. Mužiks un V. Voitkus, Belizārs Radziņš, K. Dzirkalis, H. Teriņš, kā arī E. Kraules kundze. 1951. gadā angļu nosaukumus *YMCA* un *YWCA* nomainīja latviskais – Latviešu jaunekļu un jauno sieviešu kristīgo savienība (JKS), kaut gan runājot to joprojām sauca par *Imku*.

1946. gada 4. martā angļu zonas *YMCA/YWCA* pasaules komitejas direktors Vācijā Rojs Tomass, apspriežoties ar latviešu *YMCA* ģenerālsekretāru B. Radziņu, izskaidroja organizācijas un jauno latviešu *YMCA* nodaļu sadarbību un pienākumus:

– *UNRRA* atbild par bēgļu aprūpi. *YMCA/YWCA* pasaules komitejas pārstāvji sadarbojas ar *UNRRA* un palīdz organizēt DP un bijušo kara gūstekņu aprūpi. Programmu izstrādā un pilda saskaņā ar *UNRRA* aprūpes virsnieka norādījumiem.

– DP nometnēs darbību vada un koordinē *YMCA* komiteja, ko veido tautību nodaļu vadītāji. Tā arī pārzina kopējo vingrotavu, sporta laukumu un amatniecības darbnīcu izmantošanu, organizē sacensības un pasākumus.

– *YMCA* nodaļu sportistu braucieniem uz sacensībām savā vai citā okupācijas zonā jāsaņem atļauja un palīdzība no *UNRRA* nodaļas vadības vai angļu zonas direktora R. Tomasa.

– Visi priekšmeti, kuŗus *YMCA/YWCA* pasaules komiteja izsniedz tieši vai ar *UNRRA* starpniecību bēgļu nometņu – *YMCA* nodaļu lietošanai, paliek to īpašumā. Pēc pieprasījuma tie nododami *YMCA/YWCA* rīcībā.

Sarunā ar B. Radziņu internacionālās komitejas direktors Vācijā R. Tomass norādīja uz nepieciešamību veidot DP nometnēs ciešāku sadarbība starp atsevišķu tautību *YMCA* grupām. Šim mērķim lieliski kalpoja sarīkojumi, sporta sacensības un turnīri. Vienlaikus ar nometņu grupām darbu sāka arī vācu *YMCA*.

Latvijas centrālā komiteja (LCK) par Vācijas latviešu sporta vadītāju iecēla bijušo sabiedrisko lietu ministru Alfrēdu Bērziņu. 1946. gada 16. februārī A. Bērziņš, Latviešu *YMCA* priekšnieks Ed. Bergs un ģenerālsekretārs B. Radziņš un LCK kultūras daļas vadītājs profesors Fr. Gulbis vienojās par fiziskās audzināšanas un sporta dzīves veidošanu nometnēs. 1946. gada augustā LCK nolēma, ka *YMCA* kļūs par vienīgo latviešu jaunatnes un sporta organizāciju ārzemēs.

Latviešu *YMCA* sekretariāts savā apkārtrakstā Nr. 4 norādīja, ka galvenais organizācijas mērķis bija audzināt latviešus par fiziski un garīgi veseliem savas tautas pārstāvjiem. Šai nolūkā *YMCA* ir tiesīga rīkot sacensības starp nometnēm, apgabaliem un vispārējā mērogā; rīkot fiziskās audzināšanas un sporta instruktoru kursus un sporta nometnes; iekārtot un izmantot sporta zāles, laukumus, peldētavas; saņemt un sadalīt sporta inventāru un līdzekļus, kuŗi piešķirti vai ziedoti sportam; pārzināt un kārtot fizisko audzināšanu skolās.

1946. gada jūnijā Eslingenā *YMCA* konferencē amerikāņu un franču zonu sadalīja piecos apgabalos: Hanavas, Vircburgas, Augsburgas, Memingenas un Eslingenas. Pazīstamais Latvijas vieglatlētikas un basketbola treneris R. Dekšenieks uzņēmas sporta dzīves vadību amerikāņu un franču zonā. Konferencē vienojās par meistarsacīkšu rīkošanu volejbolā, basketbolā, futbolā, vieglatlētikā un galda tenisā. Līdzīgu konferenci paredzēja sasaukt arī angļu zonā. Taču Libekas apgabalā *UNRRA* iebilda pret *YMCA* darbību. Tādejādi latviešu JKS nevarēja oficiāli darboties, bet tas uz laiku noveda pie baltiešu organizāciju un komiteju aizlieguma. Tikai 1946. gada rudenī aizliegumu atcēla, DP nometnēs atļaujot dibināt *YMCA* nodaļas.

A. Bērziņš atmiņu grāmatā rakstīja: "*UNRRA* mūžs par svētību politiskajiem bēgļiem nebija garš. Ar 1947. gada 1. jūliju gādību par bēgļiem un viņu izvietošanu uz pastāvīgu dzīvi ārpus Vācijas pārņēma *International Refugee Organization (IRO)*. Šī palīdzības iestādījuma dibinātāji bija 18 valstis: Austrālija, Beļģija, Kanada, Ķīna, Dānija, Dominikāņu Republika, Francija, Gvatemala, Islande, Itālija, Luksemburga, Holande, Norvēģija, Šveice, Anglija, Amerikas Savienotās Valstis un Venecuēla. Tā kā šīs organizācijas dibinātājos nebija Padomju Savienības, tās iespējas iejaukties bēgļu pārvaldes jautājumos lielā mērā izbeidzās, ar ko izbeidzās arī *UNRRA* laika bēgļu terorizēšana."

Amerikāņu *YMCA* pārstāvji Andersons un Dr. Deviss pilnvaroja B. Radziņu organizēt *YMCA* nodaļas ar galveno centru Detmoldā (angļu zonā). Tur pirmais latviešu *YMCA* nodaļas dibināšanas protokols datēts ar 1945. gada 20. novembri. Par savu galveno uzdevumu tā izvirzīja sporta nodarbību organizēšanu DP nometnēs, apvienojot trimdā esošos latviešus, it sevišķi latviešu jaunatni, savstarpējai palīdzībai un kopējam darbam savu fizisko un garīgo spēju audzināšanai un izkopšanai, darbības pamatā liekot kristietības principus. Jaunajā nodaļā sporta lietu vadību uzticēja vieglatlētam un sporta darbiniekam Pēterim Māliņam. Par viņa palīgu kļuva basketbolists Georgs Meržejevskis. Volejbola sekcija nonāca Kārļa Rēdera pārziņā, futbola – Kārļa Baloža, galda tenisa – Alberta Lizinska. Nosprieda, ka jāiegādājas volejbola tīkls, bumbas un galda tenisa piederumi. Sieviešu sporta nodarbību organizēšanai uzaicināja pazīstamo sporta darbinieci Elfrīdu Karlsoni-Kukaini. Viņa pēc ilgām pārdomām no piedāvājuma tomēr atteicās, jo bija nolēmusi turpināt dziedāšanas studijas.

1945. gada 27. novembrī Detmoldas latviešu komitejas priekšsēdētāja B. Radziņa vadībā jaunā *YMCA* nodaļa izlika pieteikšanās sarakstus *Frische Quelle* Šicenbergā *(Schuetzenberg)* un Leopoldas nometnēs, aicinot: "Lai piesakās interesenti – dāmas un kungi, kas vēlas iestāties *YMCA*. Aktīvie sporta vadītāji *YMCA* turpmāk sauksies līderi." Daudzi sporta pulciņi un līdzīgas grupas nereti sevi nosauca *Imkas* vārdā. Bija vietas, kur JKS nodaļu organizēšanu DP nometnēs traucēja vai nu sadarbības trūkums ar *UNRRA* vadītājiem, vai skautu organizācija, kas arī nodarbojās ar jaunatnes audzināšanu.

1945. gads Libekas latviešu dzīvē bija nozīmīgs ar *YMCA* nodaļu dibināšanu, nodrošinot sportistus ar inventāru, tērpiem, apaviem. Saņemot atbalstu no angļu militārās vadības, Libekas sportisti varēja organizēt sacensības ne tikai Sporta namā, bet arī aizkļūt uz citām Ziemeļvācijas nometnēm. Libekas basketbolisti bija spēcīgie angļu zonā ne tikai starp latviešiem, bet arī lietuviešu un igauņu konkurencē. 1945. gadā Libekas sporta komandas aizvadīja 74 sacīkstes. Tajā skaitā Libekas latviešu *YMCA* sarīkoja 56 sacensības un 18 reizes sportisti devās izbraukumos, organizēja arī ziedojumu vākšanu latviešu karavīriem gūstekņu nometnēs. JKS sarīkojumā ziedojuma listēs uzskaitītas: 5942 cigaretes, cigāri, tabaka, 489 kārbas ar konserviem, 331 gab. ziepju, 21 paka biskvītu un dažādas citas mantas – veļa, laikraksti... Tā bija latviešu trimdinieku velte karavīriem Ziemassvētkos.

Ziedojumu vākšana notika arī sarīkojumā 1945. gada 1. un 2. decembrī, kuŗas organizēja Libekas latviešu *YMCA* par labu latviešu kara gūstekņiem Beļģijā. Sacentās Baltijas tautu sportisti galda tenisā, volejbolā un basketbolā. Sportisti cīnījās... Skatītāji ziedoja. Visu sarūpēto nogādāja latviešu

karavīriem Beļģijā. Latviešu vienībā galda tenisā spēlēja un uzvaras laurus plūca pazīstamais futbolists Vaclavs Borduško, šachists Miervaldis Jurševskis, volejbolists Kārlis Šleicers. Libekas latvieši un latvietes uzvarēja volejbolā, bet basketbolā savā starpā sacentās tikai latvieši.

Ar Zviedrijas un Dānijas jaunatnes kristīgo savienību gādību pie Libekas *YMCA* nodaļas izveidojās ievērojams palīdzības centrs, jo šajās valstīs dzīves līmenis bija augstāks nekā karā izpostītajā Vācijā. Ar pasaules *YMCA/YWCA* starpniecību no Zviedrijas uz Libeku bez muitas nodokļiem varēja ievest pārtiku un citas ikdienā nepieciešamās preces. Tālāk tās ar *UNRRA* transportu nogādāja kristīgās savienības sadales punktos. Šie palīdzības sūtījumi nodrošināja daudziem bēgļiem izdzīvošanas iespējas, jo angļu un amerikāņu zonās apgāde ievērojami atšķīrās.

1946. gadā likvidēja Detmoldas nometni, un *YMCA* sekretariāts pārcēlās uz Oldenburgu. Savukārt amerikāņu un franču zonas *YMCA* sekretariāts atradās Eslingenā. Tā gada beigās amerikāņu zonā jau darbojās 11 nodaļas, kas apvienoja 250 biedrus un 950 interesentus. Angļu zonā bija 26 nodaļas, bet franču zonā *YMCA* biedru skaits bija niecīgs. Vēl pēc gada kopā darbojās 36 nodaļas, kuras apvienoja 5683 biedrus. Viskuplākais JKS nodaļu un biedru skaits bija 1948. gadā, kad visās trīs Vācijas okupācijas zonās bija nodibinātas 70 nodaļas ar kopējo biedru skaitu – 10 000.

1946. gadā ar sportu aktīvi nodarbojās gandrīz vai katrā nometnē. Tas bija iespējams, pateicoties *YMCA* starptautiskajam atbalstam un *UNRRA* gādībai, jo viss sporta inventārs un tērpi bija sarūpēti ar šo organizāciju gādību. Tāpēc varēja notikt arī sacensības gan starp nometnēm un apgabaliem, gan baltiešu vidū. Latviešu sportistu galvenās rūpes bija sporta zāļu un laukumu iekārtošana un jaunu sportotgribētāju iesaistīšana.

1946. gadā rudenī notika arī mācības *YMCA* skolā, ko vadīja B. Radziņš. Lekcijas lasīja Internacionālās *YMCA* direktors R. Tomass un *YMCA* direktrise Vācijā S. Stille, angļu zonas direktors J. Bednareks, mācītājs R. Mužiks un citi. 185 kursantu vidū bija 63 poļi, 49 latvieši, 22 lietuvieši, 20 igauņi un 18 ukraiņi. Mācības skolā bija veidotas, izmantojot *YMCA* deklarēto trīsstūra principu ar ideju par vienlīdzīgi attīstītu cilvēka garu, prātu un miesu.

Prof. Ed. Šmits, kas vadīja Icehoe *(Itzehoe) YMCA* nodaļu, 1947. gada 11. jūnija vēstulē latviešu JKS ģenerālsekretāram B. Radziņam precīzi sniedza *YMCA* raksturojumu un nozīmi ikvienā DP nometnē: "DP vidū *YMCA* var būt liela nozīme. Tā var saglabāt svešumā izkliedētos tautiešus no noslēgšanās savrupībā, kā arī no pilnīgas izkaisīšanās, radīdama viņos kādu paliekamu kopību un kultūrāli tuvinot rietumu tautām. Tā var darboties pretīm pēckara demoralizācijai, saglabājot mūsu jaunatnes tikumus no tālākās sairšanas un tā ar savām idejām var stāties pretim dažādām maldu mācībām."

Libekas *YMCA* sporta daļas darbības pārskatā no 1947. gada 15. septembra līdz 1948. gada 31. oktobrim atspoguļota arī trimdas sportistu izklīšana pa pasauli un iesaistīšanās darbos ārpus nometnēm. Tas, protams, nevarēja neiespaidot arī DP sporta norises. Piemēram, 1947. gada augustā angļu militārās iestādes organizēja *CMLO (Civil Mixed Labour Service)* – transporta vienības un *CMWS (Civil Mixed Wathmans Service)* – sardžu vienības, kurās iestājās arī latviešu sportisti. Taču sporta dzīve nometnēs neapsīka, jo notika LSFAP meistarsacīkstes galda tenisā, basketbolā un volejbolā. Neapšaubāmi nozīmīgākās bija *YMCA* organizētās sacensības. 1947. gada maija vidū Libekas basketbolisti un volejbolisti piedalījās angļu zonas *YMCA* fināla sacensībās Neištatē pie Hanoveras.

Libekas latviešu *YMCA* regulāri organizēja fiziskās audzināšanas kursus, kā arī paši piedalījās pasaules *YMCA* rīkotajos kursos.

1948. gadā Libekas sportisti lielākos panākumus guva basketbolā, kļūdami par Vācijas latviešu trimdas meistariem un *YMCA* angļu zonas meistariem.

1948. gadā no 2. līdz 14. jūlijam Timmendorfas vasaras nometnē, ko organizēja *YMCA*, notika angļu zonas fiziskās audzināšanas instruktoru kursi. Tajos piedalījas 57 klausītāji (20 sievietes un

37 vīrieši), kas pārstāvēja Grēvenes, Dedelstorfas, Minsteres, Hallendorfas, Oldenburgas, Icehoe, Flensburgas, Neištates, Špakenbergas, Ķīles, Gēstachtas, Altenrādes un Libekas nometnes.

1948. gada oktobrī *YMCA* organizētajā treniņnometnē Horneburgā notika arī angļu zonas latviešu *YMCA/YWCA* sporta vadītāju konference, kurā apstiprināja šīs nodaļas sporta valdi. Par tās priekšsēdi kļuva Kārlis Šleicers (Libeka), priekšsēža biedru – Roberts Nakelis (Volterdingena), sekretāru – Alfrēds Hermanovskis (Libeka), bet par valdes locekļiem ievēlēja J. Liģeri (Špakenberga) un A. Vinčelu (Libeka). Jaunā valde par savas darbības galvenajiem virzieniem apstiprināja: *YMCA* nodaļu sporta darba koordinēšanu un centralizēšanu; sacensību organizēšanu 1949. gadā; sporta propagandu, kuras mērķis būtu ne rekordu sports, bet gan fiziskā audzināšana, uzskatot treniņus un sacensības sporta spēlēs galvenokārt kā sporta nodarbības; sporta instruktoru apmācības organizēšanu. Kas apgrūtināja piepildīt minētos nodomus? Tā bija nemitīgā sportistu pārvietošanās un emigrēšana uz savām turpmākās dzīves mītņu valstīm. To apgrūtināja smagā materiālā situācija pēc naudas reformas, kas liedza iespēju sarīkot starpnometņu sacensības. Trūka arī sporta instruktoru, inventāra, sporta literatūras. Konference nosprieda, ka turpmāk angļu zonas latviešu sporta dzīvi, sākot jau ar LSFAP meistarsacīkšu organizēšanu un beidzot ar uz citām valstīm izceļojošo sportistu apzināšanu un viņu jauno adresu sastādīšanu, vadīs angļu zonas latviešu *YMCA* sporta valde.

1949. gads Vācijas sporta dzīvē bija kluss, jo sevišķi angļu zonā. Sporta sacensības varēja noorganizēt tikai ar pasaules *YMCA* atbalstu, un *YMCA* meistarsacīkstēs startēja nometņu un nevis tautību vienības.

1949. gada janvāra beigās Neištatē pie Hanoveras pulcējās *YMCA* meistarsacīkšu dalībnieki galda tenisā. Sacensībās piedalījās 10 labākās vienības. Uzvarēja divnieks I. Feifs un V. Krīgeris, kuri finālā ar 3:2 pieveica S. Misjūnu un K. Šleiceru. Šajā turnīrā piedalījās daudzi jaunās paaudzes galda tenisisti, jo pieredzējušo rindas bija kļuvušas krietni vien retākas.Tomēr pie uzvarām vēl netika, jo traucēja pieredzes trūkums.

1949. gada decembra beigās Libekā risinājās ilgi gaidītās finālcīņas pasaules *YMCA* organizētajās angļu zonas nometņu meistarībā. Basketbolā vidus grupas uzvarētājs – Verdenas piecnieks līdzvērtīgā cīņā uzvarēja dienvidu grupas pārstāvjus Lingenu 42–39. Libekas Mēzenes (ziemeļu grupa) viegli pārspēja Verdenu 62–37 un Lingenu 48–38. Libekiešu sastāvā spēlēja: Berkolds, Hildebrants, Zunde, Siliņš, Grosbergs, Avotiņš un Paukšēns. Verdenas sastāvā: Lukstiņš, Cipulis un Priedītis (visi braunšveigieši) un Leitis, Linde un Mancs. Lingenu pārstāvēja igauņi. Volejbolā neieradās vidus grupas vienība – Getingenas *Vētra*, tādēļ piedalījās verdenieši. Libekas Mēzenes un Lingenas igauņiem bija jānoskaidro zonas uzvarētājs. Negaidīti viegli Libeka pārspēja Lingenu 15–8; 15–5. Meistarkomandā darbojās: Šleicers, Avotiņš, Sisenis, Bērziņš, Dzintars, Berkolds un Linde.

A. Jurgens novadīja vairākas futbola sacensības Vācijas Virtembergas līgā un futbola tiesnešu kursus Bibrachas vāciešiem.

ANGĻU OKUPĀCIJAS ZONA

Libeka, kuras apkaimē bija Herenvikas, Hochstrases, Marijas skolas, *Heiligen Geist*, Mēzenes, Valdorfas, Valderzē *(Waldersee)* un Artilērijas kazarmju DP nometnes, kļuva par angļu zonas sporta centru. Tikai trīs mēnešus pēc Otrā pasaules kara beigām – no 1945. gada 28. līdz 30. augustam – Libekas Baltijas komiteja, kuŗa pārstāvēja igauņus, latviešus un lietuviešus, Švarcenbekā sarīkoja 1. Baltiešu sporta svētkus angļu zonā. Tobrīd Libekā sporta dzīvi vadīja sporta valde, kas vienlaikus bija arī *YMCA* nodaļas sporta vadība. Kārlis Šleicers, Kārlis Apinis, Nikolajs Gūtmanis, Arvīds Raiskums un Viktors Neimanis bija tie vīri, kuŗu apņēmība un darbs nodrošināja Libekas un daļēji Ziemeļvācijas sporta dzīves rosību arī nākotnē.

Tuvojoties ziemai, sporta nodarbību organizēšanai aktuāls kļuva telpu jautājums. Ar angļu iestāžu labvēlību un pašu sportistu centību Libekā kādā bijušās vācu armijas 50x20 metrus lielā vingrošanas hallē izdevās iekārtot Sporta namu, kura griestu augstums bija 12 metri. Sporta spēlēm labi noderēja no koka klucīšiem saliktā grīda. Pārbūves darbu rezultatā Sporta namā iekārtoja divus volejbola un vienu basketbola laukumu. Tajā varēja izvietoties arī tūkstotis skatītāju. Aktīvākie strādātāji Sporta nama iekārtošanas darbos bija paši sportisti, piemēram, Libekas ģimnāzijas vingrošanas skolotājs Arvīds Raiskums, volejbolisti Kārlis Šleicers, Ēriks Avotiņš, Elmārs Leitāns, basketbolists Zigurds Grosbergs, kā arī A. Legzdiņš, Priedīte, Arvīds Vīksna. Jaunā baze deva iespējas trenēties un sacensties ne tikai volejbolistiem un basketbolistiem, bet arī vieglatlētiem, futbolistiem un galda tenisistiem.

Gēštates latviešu nometnes sportisti bija vieni no pirmajiem, kas Ziemeļvācijā atjaunoja sporta nodarbības. Tās pirmsākumi rodami Buchorstas nometnē, kurā pirmie trimdinieki ieradās 1945. gada 1. jūnijā, bet jau pēc divām dienām sarīkoja sacensības vieglatlētikā. Visu vasaru un rudeni rosīgi bija vieglatlēti, tāpat kā basketbolisti, volejbolisti, futbolisti. Telpu trūkuma dēļ, tuvojoties ziemai, sporta dzīves rosība atslāba. 1. novembrī nometnes sporta vadību pārņēma jaudibinātā *YMCA* nodaļa. Plašajā nometnē ar vienstāvu barakām, trūka piemērotas celtnes sporta zāles ierīkošanai. Vienīgais risinājums bija sporta kluba iekārtošana bojātajā pirts ēkā. Jau 9. decembrī izbalsinātajā, apgaismotajā un arī apkurinātajā bijušās pirts ēkā atklāja jauno sporta klubu. Svinībās piedalījās angļu militārās vadības pārstāvji, nometnes vadība, kā arī poļu nometnes sportistu pārstāvji. Atklāšanai sekoja galda tenisa turnīrs un šacha zibensturnīrs. Vēlāk poļu nometnē – Špakenbergā iekārtoja sporta zāli, kuru izmantoja arī gēštatieši (*Latvju Sports*, Nr. 16., 19.12.1945).

1946. gada aprīlī pēc tam, kad angļu militārās iestādes Libekā uz laiku pārtrauca *YMCA* darbību, pie Libekas centra izveidoja *Baltijas sporta reprezentāciju*, kuras sastāvā bija pa vienam latviešu, lietuviešu un igauņu pārstāvim. Libekas *UNRRA* centram bija pakļautas četras vienības *(teams)*, kas apvienoja visus šejienes DP, jo Libekā pārvietoto personu skaits bija liels. Galvenokārt tie bija baltieši, bet bija arī vairāki tūkstoši poļu. *UNRRA* vadība nolēma, ka minētām vienībām arī jāorganizē sporta darbs pakļautajās nometnēs. Viena no lielākajām bija 801. vienība. Tajā sporta darbu vadīja basketbola treneris Valdemārs Baumanis. Vienībai bija pakļautas Mēzenes, *Heiligen Geist* nometne, *Rīga*, Valdorfas, kā arī vairākas poļu, lietuviešu un igauņu nometnes.

Sākot ar 1945. gada 8. septembri latviešu bēgļu nometnē Libekā, kas saucās *Heiligen Geist Camp* (Svētā Gara nometne) iznāca laikraksts *Latvju Sports*, pavairots rotartechnikā. Tas sniedza informāciju par sporta notikumiem DP nometnēs angļu okupācijas zonā, kā arī okupētajā Latvijā un vēstīja par pasaules sporta notikumiem un ziņas par tiem Latvijas laika sportistiem, kuri tobrīd atradās gūstekņu nometnēs. *Latvju Sporta* informācija liecināja, ka latviešu sportistu saime kara un bēgļu sākuma laikus sekmīgi pārcietusi un, neskatoties uz kara vētru cirstajām rētām, atkal bija gatava startiem sporta arēnās. Tā sākās latvju sporta dzīves organizēšanās visā Vācijā.

BASKETBOLS

1945. gada decembrī notika arī Libekas nometņu turnīri basketbolā un volejbolā. Tajos bija pārstāvētas Herenvikas *(Herrenwyk)*, Hochštrāses, Marijas skolas, *Heiligen Geist*, Valderzē un Mēzenes nometnes divas komandas. Finālā volejbolā Mēzenes-1 uzvarēja Herenviku 16–14, 12–15, 15–12, bet basketbolā ar 41:20 Mēzene-1 pārspēja Mēzeni-2.

1945. gada decembrī vairāku Ziemeļvācijas nometņu vadītāju sanāksme nolēma sarīkot meistarsacīkstes basketbolā un volejbolā kā vīriešiem, tā sievietēm. Vīru basketbola turnīrā līdzdalību apstiprināja Alt-Garges, Ķīles, Flensburgas, Icehoes *(Itzehoe)*, Gēštates *(Geestachte)* un Libekas *Rīga* nometņu vienības. Arī volejbola turnīrā piedalījās minētās komandas. Sieviešu basketbola turnīram pieteicās tikai Ķīles un Neištates vienības, bet volejbolā vienību skaits bija kupls – Ķīle, Bad Zēgeberga, Rendsburga, Neištate un Libeka.

1946. gadā no 6. līdz 10. februārim Libekas Sporta namā risinājās Ziemeļvācijas meistarsacīkstes basketbolā un volejbolā vīriešiem, bet sievietēm volejbolā. Vīriem pieteicās 11, bet sievietēm – četras vienības. Sacensības notika pēc divmīnusu sistēmas. Vairākās basketbola vienībās spēlēja arī futbolisti – Pāvils Peiča (VEF) Lērtē, Icehoe – Kļava (VEF), Oldenburgā – Ēriks Koņeckis (ASK), tāpat volejbola komandās citu sporta veidu pārstāvji – futbolisti Vitolds Kārkliņš *(Olimpija)* un J. Liģeris (LSB), ledushokeja vārtsargs A. Ansons, vieglatlēts un ātrslidotājs Reinis Zusters (ASK). Šīs meistarsacīkstes bija lieli latviešu sportistu tikšanās svētki, kuŗos noraudzījās arī viesi – LCK sporta dzīves vadītājs A. Bērziņš, starptautiskās *YMCA* angļu zonas direktors R. Tomass, izcilais latviešu soļotājs Jānis Daliņš, kas vienlaikus vadīja arī Ķīles sportista dzīvi u. c. Vīriešu basketbolā spēcīgākās bija Libekas *Rīga*, Ķīles un Libekas vienības. Par Ziemeļvācijas meistarsacīkšu uzvarētājiem vīru basketbolā kļuva *Rīga*. Finālā tikās *Rīga* (J. Zebeliņš, A. Berkolds, L. Lūsars, A. Hermanovskis, A. Justs un L. Bērziņš) ar Ķīles vienību (U. Raiskums, R. Bērziņš, I. Štāls, R. Miesnieks, S. Rušenieks un J. Spruženieks), uzvarot ar 32:19. Volejbolā finālā tikās abas Libekas vienības. Sīvā divu setu cīņā ar 16:11 un 15:11 uzvarēja Libekas sastādītā vienība – Ēriks Avotiņš, Kārlis Šleicers,Viktors Maike, Filips Hartmanis, Herberts Dzirneklis, Voldemārs Lerchs un Nikolajs Gūtmanis.

Sieviešu basketbolā bija pieteikušās tikai divas komandas. Spraigajā sacensībā ar 10:9 uzvaru pār Libekas basketbolistēm svinēja Ķīles dāmas: Auzuleja, Bruniņa, Vecpuise, Rīderere, Kalniņa un Anna Daukša. Arī sieviešu volejbolā startēja tikai divas vienības no Ķīles un Bad-Zegebergas. Divās savstarpējās spēlēs noskaidroja labāko Ziemeļvācijas latviešu vienību. Abās spēlēs (15:7, 15:12; 15:12, 15:10) nepārspētas palika libekietes: E. Samoviča, Janīna Freiberga, Rita Bērzāja, Ruže, Ķēniņa un Bērziņa.

Pirmoreiz libekieši turnejā uz Dienvidvāciju devās 1946. gadā no 11. februārā līdz 1. martam. Izbraukumā bez Libekas *Rīga* basketbolistiem piedalījās arī volejbolisti un galda tenisisti. Spēles notika Kaselē, Vircburgā, Eslingenā, Minchenē, Vircburgā, Hanavā, Getingenā un Braunšveigā. 30 uzvaras un divi zaudējumi – tāda bija šo basketbola spēļu bilance. Vienu zaudējumu *Rīga* piedzīvoja pret Kemptenes lietuviešu komandu, kuŗā spēlēja Lietuvas valstsvienības spēlētāji – brāļi Andruļi, brāļi Norkus, Puzinauskas, Gribauskas un Bogdanas. Libekas otrais sastāvs spēlēja basketbolu, volejbolu un galda tenisu Ambergā un Fišbachā. Uzvarētas sešas, bet zaudēta viena sacensība.

Libekas *Rīgas* basketbolistu veiksmīgā turneja Dienvidvācijā veica lielisku latviešu sporta propagandu, pierādot, ka DP ļaudis, kas dzīvo nesaprasti, bez jebkādas ievērības savās koka barakās, kļuva pazīstami gan kā latvieši, gan kā savas okupētās Latvijas valsts vārda populārizētāji Vācijā. Ļoti strauji mainījās amerikāņu uzskati, redzot, ka viņi negaidot kļuvuši par zaudētājiem sporta sacīkstēs.

Angļu okupācijas zonas dienviddaļā Detmoldā izveidojās vēl viens basketbola centrs. Basketbolistus trenēja Gustavs Siliņš. 1946. gada augustā vienība devās sacensību turnejā pa amerikāņu okupācijas zonu, sākot no Hanavas, pārspējot Ķīles *YMCA* vienību ar 38:28, un beidzot Lauingenā pie Donavas. Turnejā 20 spēlēs 20 uzvaras! Komanda, kuŗā spēlēja Mārtiņš Stulpiņš, Otomārs Veiss, Harijs Īgenbergs, Leonīds Lūsars, Georgs Meržejevskis un Gunārs Miķelsons, guva tikai uzvaras.

1946. gada 13. februārī pazīstamais žurnālists Voldemārs Dulmanis rakstīja *Latvju Sporta* 24. numurā: "Eiropas meistarsacīkstes basketbolā notiks no 30. aprīļa līdz 15. maijam Ženēvā. Tātad turpat, kur 1. Eiropas meistarsacīkstes 1935. gadā, kad vēsturisko uzvaru atzīmēja Latvijas vienība, izcīnot pirmo oficiālo Eiropas meistarnosaukumu. Tas notika pirms 11 gadiem.

Daudzi no toreizējiem valsts vienības dalībniekiem atrodas svešumā. Toreiz izcīnītais Eiropas meistara nosaukums bija spēcīgs pamudinājums basketbola spēles tālākai attīstībai Latvijā. Un arī tagad, šeit svešā zemē, basketbols ir viens no vispopulārākajiem latviešu sporta veidiem. Arī šodien varētu sastādīt īsti spēcīgu basketbola vienību, kas latviešus godam pārstāvētu priekšā stāvošās

meistarsacīkstēs, bet... nav brīvas Latvijas un tāpēc nevar būt arī Latvijas valsts vienības basketbolā. Šais meistarsacīkstēs latviešu basketbolisti paliek ārpus laukuma. Tas nenotiek mūsu vainas dēļ. Ar rūgtumu sirdī turpināsim pasāktās nodarbības, lai latviešu basketbolistu spējas neierūsētu, un tad, kad pienāks brīdis, kuru mēs visi tik ļoti gaidām, mūsu basketbolistu slava varētu atspīdēt jaunā spožumā."

Izcilais basketbolists Jānis Zebeliņš atcerējās: "Viens tai laikā bija skaidrs, ka lielākā daļa labāko tā laika basketbolistu pēc krievu okupācijas bija Latviju atstājuši. Kad beidzās karš 1945. gada maijā, tūdaļ bēgļu nometnēs, basketbols bija pirmais sporta veids, ko latvieši spēlēja. Sevišķi amerikāņu zonā bija labas iespējas sacensties ar viņu karavīriem un apgūt jaunumus basketbola technikā. Likteņa ironija, ka 90% latviešu labākie basketbolisti atradās angļu zonā – Libekā, tā kā bieži bija jāmēro ceļš, lai ar amerikāņiem sacenstos."

1946. gada 15. decembrī notika Vācijā trimdas latviešu meistarsacīkšu finālspēle basketbolā starp Libekas *Rīga* un Vircburgas *YMCA*, kas risinājās Libekas Sporta namā. Spēle bija spraiga, un tikai dažas sekundes pirms otrā pagarinājuma beigām Arvīdam Berkoldam izdevās precīzs raidījums, kas nodrošināja *Rīgai* minimālu pārsvaru – 21:20. Uzvarētāju vienībā spēlēja: Jānis Zebeliņš, Arvīds Berkolds, Laimonis Bērziņš, Alfons Justs, Alfrēds Hermanovskis, Džems Grostiņš, Alberts Priednieks, Edvīns Švolmanis, Jānis Muchks. Vircburgas *YMCA* pārstāvēja: Alfrēds Miezītis, Valdis Blicavs, Feliks Blicavs, Ilmārs Blicavs, Augusts Rings, Ēvalds Poltraks, Ernests Grasis, Gunārs Grieze, Andrejs Bērziņš.

Valdemārs Baumanis *Latvju Sports* 1946. gada 4. decembŗa numurā rakstīja par kopējo situāciju Vācijas latviešu basketbolā, kas vērsta amerikāņu basketbola virzienā: "Visi domā tikai vienu: kā rast iespēju iespējami lielākā skaitā sacensties ar amerikāņu basketbola vienībām. Mēs taču nedrīkstam aizmirst, ka tieši basketbolā piederam Eiropas vadošām vienībām, un kādreiz iegūtais skanīgais Eiropas meistartitulis prasa, lai arī aktīvie basketbolisti dara visu iespējamo sporta propagandas laukā. Lai sasniegtu sprausto mērķi, jāpārvar ievērojamas grūtības, jo savas spējas varam parādīt tikai amerikāņiem. Vācu skatītāji basketbola spēles skaistumu vēl nesaprot... Lai latviešu basketbolisti varētu sacensties ar amerikāņu karavīru vienībām, daudzi izlases basketbolisti mainījuši dzīvesvietu, atstājot Vācijas ziemeļus un angļu okupācijas zonu. Pagājušā sezonā Vācijas ziemeļos priecājāmies par trim spēcīgām vienībām – Detmoldas, Ķīles un Libekas. Tagad zinām, ka detmoldieši savas mājas vietas atraduši Darmštatē, bet Ķīles vienība cīnās zem Hanavas latviešu *YMCA* zīmes. Vienīgi Libekas basketbola vienība *Rīga* palikusi uzticīga Baltijas jūras piekrastei. Viss mūsu trimdas basketbola sportā pārgrozījies uz dienvidiem un esam par vienu pārliecināti – amerikāņu karavīriem netrūks latviešu vienību, kas ar labām sekmēm spēs pārstāvēt mūsu spējas cīņās pie groza."

1947. gada sākumā Detmoldas basketbola vienība, kas iepriekšējā gadā veiksmīgi spēlēja Vācijas ziemeļos, pārvietojās uz Darmštati. Tas deva iespēju komandai iegūt jaunus spēlētājus. *Kursas* izlasi pastiprināja Aleksandrs Tīlmanis, Arnolds Caune un jaunās paaudzes basketbolisti Ērmanis Oliņš un T. Gulbis. Vienības pirmā spēju pārbaude notika spēlē ar Veilburgas amerikāņiem – 37. konsteblu bataljona komandu. Tikai ar viena punkta pārākumu – 35:34 uzvarēja amerikāņi. *Kursā* spēlēja: O. Veiss, H. Īgenbergs, M. Stulpiņš, A. Tīlmanis, L. Lūsars, A. Caune un A. Neparts.

Tajā pašā laikā trimdas basketbola sporta vadītāji vienojās, ka jāizveido zonu izlases, kas varētu sacensties ne tikai savā starpā, bet arī ar amerikāņu karavīru vienībām. Amerikāņu zonas komandas veidošanu uzticēja Arnoldam Aizstrautam, bet angļu – Alfonam Justam. Libekā 1. un 2. martā notika abu jauno izlašu pirmā savstarpējā spēku pārbaude. Pirmajā sacensībā ar 34:28 uzvarēja angļu zonas vienība: A. Bičevskis, A. Justs, A. Hermanovskis, J. Zebeliņš, A. Berkolds, L. Bērziņš. Otrajā spēlē revanšējās "amerikāņi" – I. Štāls, L. Lūsars, G. Meržejevskis, H. Īgenbergs, M. Stulpiņš, F. Janševskis, J. Sproģis, uzvarot ar 39:37.

Angļu zonas latviešu basketbola meistarsacīkšu finālspēles notika 1947. gada 7. un 8. jūnijā Libekas sporta namā. Tiesības spēlēt tur bija ieguvušas Libekas *Rīga*, Neištates, Mērbekas un Volterdingenas vienības. Taču sakarā ar spēlētāju izceļošanu uz Angliju Mērbekas komanda atsauca savu līdzdalību turnīrā. Savukārt Volterdingena finālturnīrā nepiedalījās tīfa epidēmijas dēļ, tāpēc šo komandu aizstāja Braunšveigas basketbolisti. Šajā situācijā neviens tā nopietni nespēja apdraudēt *Rīgas* uzvaru.

Viens no ievērojamākiem notikumiem latviešu trimdas basketbolā un latvju sporta propagandā Eiropā, bija basketbolistu 10 spēļu turneja pa Franciju. Latviešu sportisti, kas mita DP nometnēs, pirmo reizi varēja doties ārzemju braucienā un pārstāvēt savu tautu. Organizēt turneju palīdzēja Aleksandrs Vanags, kas jau krietnu laiku dzīvoja Strasburgā (Francija) un spēlēja *Racing Club* futbola komandā. Turneja ilga 20 dienas. Tās maršruts bija Kēla – Parīze – La Rošele – Nante – Šolē – Montbrisona – Otuna – Parīze – Liona – Strasburga. Latviešu basketbolistu izlases vienībā *All Stars de Riga*, kas guva uzvaras visās desmit spēlēs. Vienības sastāvu veidoja: J. Zebeliņš, A. Hermanovskis, A. Justs, L. Bērziņš, F. Hartmanis, A.Berkolds (visi Libeka), I. Štāls un A. Miezītis (abi Hanava), K. Ārens (Manheima), A. Bičevskis (Hanovera) un pats turnejas organizators A. Vanags. Vienības vadītājs bija V. Baumanis.

Jānis Zebeliņš atskatā uz aizvadīto turneju 1947. gada 11. jūnija *Latvju Sportā* rakstīja: "Bieži radušās pārdomas par to, vai latviešu basketbolistu sniegums trimdā progresējis vai regresējis. Mūsu treneri un basketbola speciālisti V. Baumanis un R. Dekšenieks ir pārliecināti, ka latviešu trimdas spēlētāju līmenis ir tāds pats kā kādreiz dzimtenē, ja vien ne labāks... Un tomēr – varbūt latvieši Parīzē cīņā pret *Championet Sports* tiešām spēlēja mazliet nenosvērtāk nekā pārējās sacensībās. Tam ir savi izskaidrojumi. Vispirms jāņem vērā ceļa grūtības un nogurums. Savu iespaidu atstāja arī skatītāju tūkstoši – 10 000 vērotāju acu priekšā šie latvieši vēl nekad nav uzstājušies! Tas, protams, mazliet satrauca. Galvenais tomēr tas, ka latvieši jau pieraduši pie jaunajiem noteikumiem. Francijā tie vēl sveši, un tā nācās cīnīties pēc vecajiem. Ko tas nozīmē, to sapratīs katrs basketbola spēlētājs un draugs. Neraugoties uz visu to, latvieši tomēr pieveica spēcīgo Parīzes meistarvienību, un tā ir labākā liecība par mūsu trimdas augsto līmeni."

Vircburgas *YMCA* augustā ieradās Gēštates nometnē *Saule*, lai cīnītos par labākās jaunatnes basketbola komandas nosaukumu. Izmantojot amerikānisku spēles stilu, Vircburgas *YMCA* pirmajā sacensībā guva uzvaru ar 44:24. Otrajā sacensībā, kad vircburgiešiem pretī stājās Gēschtates vīriešu izlase, jaunieši bija spiesti piekāpties. Taču izlases pārākums bija mazpārliecinošs – 25:23. Jaunie basketbolisti iegriezās arī Libekā, kur mērojās spēkiem ar meistarvienību *Rīga*. Jaunieši visus pārsteidza ar teicamo spēli, un pirmais puslaiks noslēdzās neizšķirti – 20:20. Taču otrajam spēles cēlienam viņiem pietrūka "pulvera" un nācās piekāpties vīriem ar 46:27.

1948. gadā angļu zonā latviešu basketbola vienību skaits bija samazinājies. Maija pēdējās dienās Libekas Sporta namā notika zonas finālsacensības volejbolā un basketbolā. Dalībnieku pulkā bija JKS vienības no Libekas, Braunšveigas, Volterdingenas un Ķīles. Savu meistartitulu basketbolā aizstāvēja libekieši J. Zebeliņš, A. Berkolds, A. Hermanovskis, A. Justs, Ž. Šēnbergs, H. Turss, L. Bērziņš, E. Švolmanis, Z. Grosbergs un A. Priednieks. Dāmu basketbolā Lejassaksijas apgabala meistarēm – Braunšveigas JKS basketbolistēm – zonas finālturnīrā nebija pretinieces. Savukārt apgabala meistarsacīkstēs Braunšveigas basketbolistes (Aina Hertele, Aina Kaupiņa-Buša, Ilona Mulareka, Kunce, Mirdza Birzniece un Ņikanova) pieveica Dedelstorfas vienību.

1948. gada trimdas meistaru basketbolā noskaidroja turpat Libekā 6. jūnijā. Titula īpašnieki – Darmštates *Kursa* tikās ar Libekas JKS *(Rīga)*.

"Arvien vairāk sportistu atstāja Vāciju un sacensība starp iepriekšējo gadu labākajām latviešu vienībām izrādījās pēdējā. Libekas JKS sastāvā spēlēja: J. Zebeliņš, Ž. Šēnbergs, A. Berkolds, A. Justs, A. Hermanovskis, H. Turss, E. Švolmanis. Darmštates *Kursa* – H. Īgenbergs, G. Meržе-

jevskis, O. Veiss, L. Lūsars, M. Stulpiņš, A. Caune. Tiesneši – I. Štāls (Gīsenes *Daugavieši*) un E. Vītols (Ķīles JKS). Jau spēles pirmajā puslaikā *Kursas* pārsvars bija nenoliedzams – 31:23. Arī turpmākās spēles minūtes neliecināja, ka libekieši varētu apdraudēt viņu uzvaru. Spēles pēdējās minūtēs noraidīja no laukuma J. Zebeliņu par neatļautu pretinieka kavēšanu, kad rezultāts bija gandrīz izlīdzināts – 43:44. Tieši tad Hermanis Turss paveica brīnumu. Divas reizes pēc kārtas viņa metiens bija sekmīgs, un spēle beidzās ar 56:48 Libekas JKS labā. Grūti iedomāties lielāku sajūsmu par to, kāda valdīja tobrīd Sporta namā, kurā bija jau notikuši tik daudzi ievērojami un skaisti sarīkojumi latviešu trimdas sporta dzīves īsajā vēsturē," – tā to dienu notikumus aprakstīja laikraksts *Latvju Sports*.

BOKSS

1946. gada februārī Libekas Sporta namā notika boksa sacensības ar poļu, ungāru un arī latviešu bokseru piedalīšanos. Vācijā atradās vairāki Latvijas meistari boksā – Konstantīns Trēgers, Jānis Klusovs, Alfons Dreifogels un Sergejs Stuģis. Treniņu iespējas bija minimālas, trūka inventāra un sparingpartneru. Tomēr sacensībās lielākā daļa cīņu atstāja labu iespaidu.

1948. gada 27. janvārī angļu okupācijas zonas sporta darbinieku sanāksme nolēma, ka zonas LSFAP sporta komitejas prezidijs, par kuŗa priekšsēdi ievēlēja Libekas latviešu *YMCA* vadītāju K. Šleiceru, vienlaikus varētu izpildīt *YMCA* pagaidu sporta vadības funkcijas. Tomēr dažu sporta veidu sacensību rīkošana bija pretrunā ar *YMCA* statūtiem, jo jaunatnes kristīga audzināšana nepieļāva fiziska spēka lietošanu arī sporta sacensībās. Tāpēc Libekas *YMCA* valde neatbalstīja K. Šleicera priekšlikumu – sarīkot angļu zonas 1948. gada latviešu meistarsacīkstes boksā, pamatojoties uz iepriekšējā gada boksa sacensību radīto negatīvo ietekmi uz Libekas sabiedrību.

FUTBOLS

1945. gadā Libekas futbola vienība aizvadīja 23 sacensības. Tajās tika gūtas 15 uzvaras, divas sacensības beidzās neizšķirti, bet sešās piedzīvoti zaudējumi. Spēles nevarēja aizkavēt ne sals, ne arī drēgnais Libekas rudens lietus. Futbola sekciju vadīja pazīstamais Latvijas virslīgas spēlētājs Vaclavs Borduško. Komandu sniegums nebija salīdzināms ar kādreizējo virslīgas klubu varējumu, tomēr Oldenburgas un Libekas sastādītā vienība bija pietiekami spēcīga, lai godam reprezentētu latviešu futbolu angļu zonā. Vienībā spēlēja Strikers, Nebais, Skibinskis, Peskops, Hermanovskis, Jargans, Vīksna, Koņeckis, Celmaraugs, Gailis, Borduško.

GALDA TENISS

Nometnēs populārākais bija basketbols, volejbols un futbols. Taču visai drīz ar šiem veidiem veiksmīgi sāka konkurēt galda teniss. To spēlēja gan jaunā paaudze, viņu vidū īpaši izcēlās jaunais un talantīgais galda tenisists Aleksandrs Liepiņš, gan pieredzes bagāti citu sporta veidu pārstāvji. Piemēram, futbolisti V. Borduško, J. Lidmanis, A. Jurgens, volejbolisti K. Šleicers un A. Hermanovskis.

Latviešu trimdas meistarsacīkstes galda tenisā 1947. gadā notika 23. un 24. martā Libekā. Latviešu sportisti satikās, pārvarot visas grūtības, gan pāri zonu ierobežojumiem, gan savstarpējām domstarpībām. 11 vīru konkurencē iepriekšējā gada meistaram Aleksandram Liepiņam savu spēcīgākā latviešu galda tenisista nosaukumu vajadzēta pierādīt sīvā cīņā ar Arvīdu Zvirgzdiņu, Ērmani Oliņu, Arnoldu Kalmiņu, Valdi Teteri. To A. Liepiņš arī paveica, pārspēlē uzvarot A. Zvirgzdiņu 21:14, 21:15,21:13. Dāmu konkurencē labākās tituls tika pieredzes bagātajai Emīlijai Samovičai. Aiz viņas palika Vēra Ikauniece, Ilze Viļuma, Jevgeņija Kāpostiņa, Velta Ādmine, Biruta Daiga un Leitis.

1948. gada latviešu galda tenisa meistarsacīkstēs, 28 dalībnieku konkurencē uzvarēja V. Zilberts, kas pārspēja A. Liepiņu, 1946. un 1947. gada meistaru. Dubultspēlē uzvarēja A. Liepiņš un O. Baltkauls.

ŠACHS

1945. gada decembrī pēc divu mēnešu cīņām noslēdzās Libekas latviešu šacha turnīrs. 16 dalībnieku konkurencē uzvaru izcīnīja Miervaldis Jurševskis – 14 punkti, 2. v. A. Līdacis – 13 p., 3. v. V. Neimanis – 12 p.

Gunārs Bērzzariņš savās atmiņās par to laiku raksta: "Mana pirmā nometne bija *Tērvete* Oldenburgā, kur satikāmies draugi šachisti no Rīgas – Valdemārs Zemītis un Kārlis Ādamsons, kuŗi bija no Rīgas pilsētas II ģimnazijas. Es biju mācījies Rīgas pilsētas I ģimnazijā, bet visi trīs kopā spēlējām dzelzceļniekos – LDzB. Mēs ar Ādamsonu dalījām 1. vietu 1943. gada Rīgas jaunatnes meistarturnīrā, es uzvarēju 1944. gadā, bet Zemītis, kas no mums bija spēcīgākais, 1943. gadā kļuva par Latvijas jaunatnes meistaru. Pazīstami šachisti mita kaimiņu nometnē Omstedē – Jelgavas meistars Edgars Šneiders, Vaiņodes meistars Aleksandrs Liepnieks, Aleksandrs Dārtavs *(Universitātes Sports)* un Pēteris Dubaus. Sarīkojām trīs Oldenburgas nometņu komandturnīru (trešā bija *Mežotne*). Tā nu mēs, visi oldenburģieši, nācām pie slēdziena, ka sametot kauliņus kopā, varētu iegūt angļu zonā labu vārdu. Pirmā ideja: maza starptautiska turnīra sarīkošana Oldenburgā. Liepnieks bija enerģisks un spējīgs organizātors, un turnīrs notika no 1946. gada 27. janvāŗa līdz 3. februārim. Uzvarēja Vācijas meistars Ludvigs Relštabs – 6,5 punkti no 7 iespējamiem. 2. vietā Šneiders, bet 3. vietu dalīja Zemītis un Liepnieks. Vācijas naudai tobrīd nebija lielas vērtības, toties nometnēs izsniedza cigarešu un kafijas racijas, kuŗas kotējās augstu. Tādēļ arī radās reālas iespējas sarīkot turnīrus ar izcilu vācu šachistu piedalīšanos".

Angļu zonas šacha dzīvē nozīmīgu vietu ieņēma Oldenburgas starptautiskā šacha turnīra sarīkošana 1946. gadā no 10. līdz 25. augustam. Neskatoties uz financiālām un transporta grūtībām, kuŗas palīdzēja pārvarēt triju nometņu vadība, *UNRRA* pārstāvji, mākslinieki un latviešu sabiedrība, turnīrā piedalījās 16 dalībnieki. Uzvarēja vācu meistari Kārlis Ahuess un Fricis Zēmišs ar 11,5 p., aiz viņiem A. Raņķis – 11 p., L. Relštābs – 10,5 p., Šķēma – 9 p., 6.–8. vietu dalīja Lūcijs Endzelīns, E. Šneiders un Lietuvas olimpietis Povils Tautvaišs. Šacha dzīve nometnēs bija ļoti rosīgi: spēlētāji, gan rīkoja turnīrus gan piedalījās vācu klubu organizētajos turnīros, kur ar labiem panākumiem spēlēja Kārlis Ozols, Augusts Raņķis, Lūcijs Endzelīns, Aleksandrs Liepnieks un citi. Liela bija arī šachistu atsaucība piedalīties latviešu angļu zonas ātrspēles meistarsacīkstēs, kuŗās priekšsacīkstes vispirms risinājās nometnēs.

Gan nometņu, gan zonu starpā valdīja veselīga konkurence. Reiz gadījās arī traģēdija. 1947. gadā Oldenburgas šachisti nolēma doties turnejā uz amerikāņu zonu, lai noskaidrotu, kuŗa ir abu zonu spēcīgākā vienība. Veiksmīgi uzsāktā turneja beidzās traģiski: autokatostrofā bojā gāja šachists Bernhards Bērziņš un turneju pārtrauca.

1947. gads bija sākums arī latviešu izceļošanai.

Angļu zonas latviešu šachisti piedalījās Vācijas vienību meistarturnīrā šachā, papildinot vācu apgabalu vienības. Tā Oldenburgas vienībā spēlēja: A. Raņķis, A. Liepnieks, A. Dārtavs, Vezeras-Emsas apgabalā un Getingenas – V. Zemītis, K. Ādamsons, G. Bērzzariņš, kopā ar lietuviešiem Repečku un Nasviti – Hanoveras-Braunšveigas apgabalā, 1946. g. iekļūstot zonas pusfinālā. Notika arī angļu zonas latviešu vienību turnīrs, kur finālā Oldenburga-Omstede pieveica Libekas Valderzē ar 5:1. Uzvarētāju vienībā spēlēja A. Raņķis, A. Liepnieks, E. Šneiders, A. Dārtavs, G. Priede, P. Dubaus. Pavisam piedalījās 15 nometņu vienības.

1949. gadā angļu zonas *YMCA* šacha meistarsacīkšu finālā Neištatē pie Hanoveras bija pārstāvētas 5 tautības: 4 latvieši, 2 igauņi, 1 lietuvietis, 1 polis un 1 krievs. Vairums no viņiem bija pieredzējuši šachisti. Par uzvarētāju kļuva lietuvietis Škēma, kuŗš grūtos sacensību nosacījumos – 3 die-

nās, katru dienu izspēlējot 3 kārtas ar samazinātu apdomas laiku – 30 gājieni 1 stundā, spēja uzvarēt visās cīņās. 2. vietā palika latvietis A. Līdacis.

Novērtējot latviešu šachistu panākumus Vācijā no 1946. gada līdz 1949. gadam, īpaši jāpiemin Oldenburgas šacha vienība, kuŗa gan nebija piedalījusies nekādos starptautiskos sarīkojumos, ja par tādiem neuzskata vienību cīņas ar vācu klubiem, divu gadu laikā, 33 spēlēs ne reizi nezaudēja. Vienību izveidoja un vadīja Aleksandrs Liepnieks. Tajā spēlēja A. Raņķis, A. Liepnieks, E. Šneiders, A. Dārtavs, P. Dubaus, G. Priede, P. Soms un E. Maršaus. No pārējiem šachistiem jāmin Ž. Kaupiņš, Ad. Ozoliņš, J. Lācis, J. Liepiņš; pirms aizbraukšanas uz Getingenu arī K. Ādamsons, G. Bērzzariņš un V. Zemītis.

VIEGLATLĒTIKA

Bernhards Čečins, pazīstamais sporta žurnālists un statistiķis, novērtējot latviešu vieglatlētu sasniegumus pirmajā trimdas gadā, secināja, ka sezōna nebija bagāta jauniem rekordiem un izciliem starptautiskiem sasniegumiem. Kaŗš un bēglu gaitas uzspieda savu zīmogu savulaik progresējošajai sporta dzīvei. Daudz spējīgu talantu bija palicis kaujas laukos. Tādēļ apsveicama bija daudzu vecākās paaudzes sportistu līdzdalība sacīkstēs vieglatlētikā. Rezultātus iespaidoja arī sporta inventāra trūkums un nelabvēlīgie apstākļi treniņiem. Bieži gadījies, ka uz vienīgajām naglu kurpēm bija neskaitāmi tīkotāji. Mešanas disciplīnās nereti pietrūcis atbilstoša svara rīku. Kā labākos sasniegumus 1945. gadā B. Čečins atzīmējis sprintera Alberta Priednieka rezultātu 100 m skrējienā – 11,5 sek., Valda Tetera iespēto 400, 800, 1500 metru skrējienos un trīsoļlēkšanā, kaut rezultāti, salīdzinot ar 1944. gadu, bija zemāki. Līdzīgi bija veicies Jānim Stendzeniekam, Aleksim Hakelim, Rūdolfam Circenim šķēpa mešanā. Sieviešu konkurencē 1945. gadā labākās vieglatlētes bija Mirdza Timma, Dzidra Nesaule un Mirdza Lazda.

1946. gadā latviešu vieglatlēti laboja 3 Latvijas rekordus. Šķēpmetējs Jānis Stendzenieks sacensībās Libekā 800 g smago šķēpu aizmeta 70,99 m tālumā, pārsniedzot savu 1943. gadā Rīgā uzstādīto rekordu. Šis J. Stendzenieka sasniegums ierindoja viņu 4. vietā Eiropas šķēpraižu konkurencē. Otrs rekords krita Zviedrijā, Stokholmā, Ostermalmes laukumā, kur Arturs Graudiņš 110 m barjeroto distanci veica 16,0 sek., labojot līdz tam Udo Šponberga rezultātu – 16,3 sek. Trešo rekordu sasniedza Zinaīda Kočetkova-Ringenberga, kas, startējot Austrijas meistarsacīkstēs pieccīņā, laboja pašai piederošo rekordu par 1 punktu, iegūstot 2350. Atzinības vērti bija arī Valda Tetera novembrī sasniegtie rezultāti desmitcīņā un trīsoļlēkšanā. V. Teteris un A. Priednieks bija vieni no vispusīgākajiem vieglatlētiem trimdā.

Pēc daudzo sportistu izceļošanas uz citām valstīm Vācijas nometnēs palikušie vieglatlēti, lai iegūtu labākas iespējas trenēties, sāka iesaistīties vācu sporta biedrībās. Libekas pārstāvji – Velta Višķere, Alberts Priednieks, Karolins Rudulis, Artūrs Kadiķis un Jānis Ratass savu jauno biedrību formas tērpos guva atzīstamus panākumus. *Latvju Sports* 1948. gada 11. augustā rakstīja: "1948. gada 8. augustā Hamburgā tikās vairāk par 100 vieglatlētiem, lai neoficiālās Ziemeļvācijas meistarsacīkstēs pēdējo reizi pārbaudītu spējas pirms Vācijas meistarības sacensībām. Starp daudzajiem vācu atlētiem bija arī 4 latvieši – N. Millers *(St. Georg, Hamburg)*, R. Circenis *(Polizei Hamburg)*, J. Ratass un A. Kadiķis *(Phonix, Libeka)*.

VOLEJBOLS

Libekas kausa izcīņa 1946–1948

Trimdas sportistu vidū volejbols popularitātes ziņā neatpalika no basketbola. 1946. gadā Libekas *Rīgas* un Mēzenes nometņu komandanti un *LSFAP* volejbola nozares vadītājs K. Šleicers nolēma dāvāt balvu, kuŗa izcīnāma visas Vācijas mērogā. Izgatavot kausu apņēmās *Rīgas* nometnes daiļamatniecības darbnīca. Kausa izcīņas noteikumi paredzēja sacensības apgabalos, kuŗu pirmo

vietu ieguvēji tikās starpapgabalu cīņās, un katras zonas labākās vienības jau spēlēja finālā. Pirmajā Libekas kausa finālā uzvarēja Libekas *Rīga* (F. Hartmanis, A. Hermanovskis, K. Šleicers, Ē. Avotiņš, H. Dzirneklis, J. Zebeliņš, E. Švolmanis), aiz sevis atstājot Hersbrukas *YMCA*, bet pēc gada otrajā kausa izcīņas finālā Hersbrukas *YMCA* revanšējās un ar 2–1 (15–13, 12–15, 15–13) pārspēja Libekas *Rīgu*.

1948. gadā Pēteris Neilands izceļoja uz Austrāliju un paņēma Libekas kausu līdzi. 1995. gadā Libekas kauss beidza savu ceļojumu Latvijas Sporta muzejā, kur to nodeva glabāšanā Pēteris Neilands.

1948. gada jūlijā Libekas *YMCA* volejbolisti desmit dienas uzturējās *YMCA* rīkotajā nodaļu izlašu treniņnometnē Horneburgā. Latviešu volejbolistiem bija iespēja pārbaudes spēlē tikties ar ASV olimpisko izlasi. Libekas *YMCA* ar rezultātu 0–3 (7–15, 12–15, 9–15) zaudēja Amerikas olimpiskajai izlasei. Spēle notika Brēmenhāfenas *Staging Area* kazarmās. Latviešu vienība spēlēja E. Švolmanis, A. Priednieks, K. Šleicers, A. Hermanovskis, Ē. Avotiņš, H. Dzirneklis. Spēles gaitu ietekmēja neparasti vieglā amerikāņu bumba un tiesāšana pēc starptautiskajiem noteikumiem, kuru galvenā atšķirība bija: bloķējot pirmai rindai (var izdarīt visi 3 spēlētāji), otrajai rindai jāatrodas metru attālumā un otro bumbu pēc bloķēšanas jāskar otrās rindas spēlētājiem.

AMERIKĀŅU OKUPĀCIJAS ZONA

Eslingena,Vircburga, Augsburga, Hanava, Fišbacha – tās bija sportā aktīvākās latviešu nometnes amerikāņu zonā. 1945. gada 15. un 16. septembrī Hanavā notika pirmais lielākais latviešu sporta sarīkojums amerikāņu zonā. Tajās piedalījās 200 sportistu no Eichstates, Ingolštates, Fišbachas, Kaseles, Vīsbādenes, Manheimas, Vircburgas, Hofas un Hanavas nometnēm. Vienības sacentās vīriešu un sieviešu volejbolā, vīriešu basketbolā, bet vieglatlētikā – 5 disciplīnās. Volejbolā vīriešiem uzvarēja Fišbacha: E. Kasapcevs, J. Ādamsons, H. Kalniņš, Trofimovs, J. Robiņš, I. Dumpis, bet sievietēm – Manheima: T. Ārena, T. Muskate, A. Gailīte-Zīverte, A. Gailīte-Baukšteniece, N. Magaziņa, Raiskuma, Vockopa. Basketbolā vīriešiem 1. vietā Ingolštate: A. Rops, R. Simpsons, A. Aizstrauts, O. Ritums, Ērglis. Viņi gan uzvarēja bez spēles, jo Manheimas basketbolisti svētdienas rītā jau devās mājup. Diskā uzvarēja Ē. Poltraks (Vircburga) – 36,59 m.

Eslingena, kur tūlīt pēc kara bija pulcējušies apmēram 6000 latviešu, izveidojās par lielāko latviešu centru Dienvidvācijā un amerikāņu zonā. Tāpēc priekšplānā izvirzījās bēgļu izvietošanas jautājums. Ar *UNRRA* palīdzību bēgļiem atbrīvoja vairākus namus pilsētas dienviddaļā – Pārnekārā un bijušo lidotāju skolu. Uz Eslingenu pārcēlās Latvijas Centrālā Padome, izvietojās Latvijas Sarkanā krusta pārstāvniecība, apmetās archibīskaps T. Grīnbergs. Eslingenā izdeva arī lielāko latviešu laikrakstu trimdā *Latviešu Ziņas*, kas iznāca piecas reizes nedēļā. Avīzes redaktors bija A. Klāvsons.

Eslingenas latviešu sportisti rīkoja sacensības ar Augsburgas un Vircburgas atlētiem. Vircburgā bija trīs lielas DP nometnes – *Centrālā*, *Ziemeļu* un *Epp ielas* nometne. Kad bēgļiem ierādīja 17 hektārus lielo un gandrīz sagrauto kazarmju teritoriju, pirmais iespaids bija nomācošs. Tomēr ar laiku, veicot pārbūves darbus drupās, tās pielāgoja ne tikai ikdienas vajadzībām, bet arī sakopa un uzposa. Vircburģieši to nosauca par savu "drupu republiku". Lielākā bija *Centrālā nometne*, kurā mita apmēram 3000 latviešu bēgļu. Tajā risinājās arī visi nozīmīgākie sporta notikumi. 1945. gada 10. augustā noorganizēja ģimnaziju (vadītājs Jūlijs Lože). Mācības uzsāka 50 skolēnu. Pēc gada skolas 177 audzēkņi tika iedalīti divās grupās: ar humanitāru un reālskolas apmācības programmu.

Augsburgā 1945. gadā izveidojās divas nometnes – *Hochfeld* un *Haunstetten*. Hochfeldes nometni ierīkoja bijušās dzelzceļnieku trīsstāvu blokmājās. Pēc bēgļu komitejas datiem pirmajā rudenī tajā mita 1300 latviešu, gandrīz tikpat igauņu un nedaudz arī lietuviešu. 1946. gadā latviešu skaits

nometnē pieauga, jo tajā pajumti rada arī latviešu leģionāri, no kuŗiem daļai pēc "skrīninga" (karavīru pārbaude piederībai SS) vajadzēja nometni atstāt. Vēlāk ASV pieņēma lēmumu, ka iesauktie leģionāri netika vairs klasificēti kā SS .Tā paša gada vasarā nometnē darbu sāka pamatskola, rudenī – ģimnazija, kuŗai tika dots *Ausekļa* vārds. Tā darbojās līdz 1950. gada 1. aprīlim.

Augsburgā, vienā no pirmajām nometnēm amerikāņu zonā, 1945. gadā nodibināja *YMCA* nodaļu, un par tās vadītāju kļuva N. Dambrauskis. Šajā nometnē patvērumu atrada vairāki Latvijā pazīstami sportisti, piemēram, Jānis Pelūde (volejbolists), Elmārs Bite (ātrslidotājs). Viņi arī bija galvenie nometnes sporta dzīves organizētāji.

1945. gada novembŗa beigās sporta dzīve iegāja normālās sliedēs. Nodibinājās Vircburgas un tās apkārtnes *YMCA* nodaļa, kuŗā sporta un fiziskās audzināšanas nozari vadīja treneris Herberts Baumanis un Vilis Pastenieks.

Darbības sākumposmā jaundibinātās JKS nodaļas vairāk pievērsās sporta aktivitātēm, jo ar tām vislabāk varēja ieinteresēt jaunatni līdzdarboties. Sports palīdzēja nolīdzināt asumus starp DP nometņu iemītniekiem un vāciešiem, pierādot, ka DP nometnēs mītošie ir pilnvērtīgi sabiedrības locekļi. Tomēr ļoti bieži *YMCA* nodaļas darbība bija vērsta tikai uz sporta nodarbību un sacensību organizēšanu.

Jau 1945. gada decembrī bijušais Liepājas *Olimpijas* futbola komandas vārtsargs Harijs Lazdiņš ieteica sporta dzīves vadītājam Vācijā A. Bērziņam organizēt angļu un amerikāņu zonu latviešu meistarsacīkstes futbolā, basketbolā, volejbolā vīriešiem un sievietēm.

Par lielākajiem sporta centriem Dienvidvācijā izvērtās Ingolštate, Augsburga, Fišbachas un *Valkas* nometnes pie Nirnbergas. *UNRRA* gādāja, lai iekārtotu futbola, basketbola un volejbola brīvdabas laukumus. Ar ASV armijas kapteiņa Tompsona atbalstu, sākoties ziemas sezōnai, sportisti saņēma arī sporta zāli. Tā bija viena no labākām visā Bavārijā. 1945. gada 16. novembrī notika zāles atklāšanas sacensības. Tajās Eichštates komanda pārspēja spēcīgo Ingolštates vienību, kurā spēlēja Filips Janševskis, Arnolds Rops, Raimonds Simpsons un Arnolds Aizstrauts. Nometnē darbojās arī futbola, šacha, galda tenisa un vingrošanas sekcijas.

BASKETBOLS

Ingolštate izveidojās par Dienvidvācijas basketbola centru ne tikai DP sportistiem vien, bet tur arī notika amerikāņu armijas sacensības basketbolā. Tiesa, amerikāņu basketbola spēles noteikumi atšķīrās no Eiropā lietotajiem. Viņu straujā darbība, ko veicināja atļautās piecas personīgās piezīmes un iespēja izmantot minūtes pārtraukumus piecas reizes spēles laikā, prasme spēlēt aizsardzībā, sedzot pēc sistēmas "cilvēks – cilvēku", neļāva pretinieku komandai tikt līdz brīvam un netraucētam metienam grozā. Tāpēc tālmetienu realizēšana bija iespējama, tikai veidojot aizsegu jeb bloku. Amerikāņi ļoti precīzi izdarīja soda metienus. Sacensībās apmēram divas trešdaļas no gūtajiem punktiem viņi savāca ar tālmetieniem. Ingolštates basketbola meistarsacīkstēs piedalījās amerikāņu armijas un arī citu organizāciju komandas. To skaitā bija arī Ingolštates *UNRRA* vienība, kuŗas sastāvā spēlēja četri latvieši – F. Janševskis, A. Rops, R. Simpsons, A. Aizstrauts un lietuvietis Ramanauskas.

1946. gadā Vircburgā notika Dienvidvācijas jeb amerikāņu zōnas meistarsacīkstes basketbolā. Tajās piedalījās ducis komandu, to skaitā Veidene, Marktredvica, Lauingena, Vircburga, Amberga, Eslingena, Fišbacha, Hanava, Kasele un Kircheima. Sacensības bija spraigas, jo vienību spēki izrādījās visai līdzvērtīgi. Arī meistartitula īpašnieku noskaidrošanai bija nepieciešama pārspēle.

Notikumus sporta laukumā aprakstīja arī *Latvju Sports*: "Finālā 1000 skatītāju noraudzījās savējo spēkošanos ar Ingolštati. Puslaiks beidzās 10:9 Vircburgai, bet pašās spēles beigās atkal rezultāts bija 21:21... un atkal, tāpat kā pret Ambergu, mazais kustīgais Rops guva uzvaras grozu. Pēc stundas abas vienības satikās izšķirošajā pārspēlē (katrai viens zaudējums). Šoreiz triumfēja vircburģieši 25:22 (15:11), izcīnot meistarnosaukumu. Vircburga: Voldemārs Lerchs, Gunārs Grieze, Ēvalds

Poltraks, Augusts Rings, Valdis Blicavs, Andrejs Bērziņš. Ingolštate: Arnolds Rops, Raimonds Simpsons, Filips Janševskis, Valentīns Vītols, Jānis Pelūde un Arnolds Aizstrauts."

1947. gadā Vācijas latviešu meistarsacīkstes basketbolā amerikāņu zonā vispirms notika pa apgabaliem. Hesenes apgabalā iekļuva spēkos līdzvērtīgi pretinieki – Hanavas *YMCA* un Darmštates *Kursa*. Šajā sacensībā minimālu uzvaru ar 44:42 svinēja *Kursas* basketbolisti: M. Stulpiņš, H. Īgenbergs, L. Lūsars, A. Tīlmanis, O. Veiss, Ē. Oliņš, A. Caune, G. Meržejevskis un A. Ķibermanis. Hanavas komandas krāsas pārstāvēja A. Miezītis, I. Štāls, U. Raiskums, F. Janševskis, J. Spružens, B. Zīds, A. Aizstrauts. Tomēr abas komandas iekļuva zonas finālā. Ziemeļbavārijas apgabalā līdz dalībai zonas finālā netika 1946. gada meistartitula īpašnieki Vircburgas *YMCA* basketbolisti. Tiesības spēlēt amerikāņu zonas finālā ieguva Hersbrukas *Latvju Sports* un Švabachas latviešu darba rotas komanda. Dienvidbavārijas apgabalu zonas finālā pārstāvēja Augsburgas un Ingolštates vienības, bet Bādenes Virtenbergas apgabalu – Eslingenas un Manheimas basketbolisti.

Latvju kundzēm un jaunkundzēm trimdā vienlīdz labi patika basketbols un volejbols, un abu sporta spēļu vienībās spēlēja vienas un tās pašas sportistes. Salīdzinot ar vīriešiem, konkurējošo vienību skaits sievietēm bija daudz mazāks. 1947. gada jūnijā Vircburgā risinājās amerikāņu zonas sieviešu komandu finālspēles volejbolā un basketbolā. Bija pārstāvētas četras izlases – Vircburgas *YMCA*, Mercfeldes *Valka*, Manheima, kā arī Hanavas *YMCA*. Vissīvākais cīniņš basketbola laukumā notika jau sacensību ievadā, kad zem groziem tikās Vircburgas un Valkas vienības. Pēdējās rindās bija kādreizējā Rīgas ASK izcilā basketboliste un augumā visgarākā sportiste – Mirdza Irbe. Tomēr tiklīdz Irbe atstāja laukumu, pārsvaru un uzvaru guva Vircburgas basketbolistes – 29:20. Vircburgas dāmas – O. Drava, Dz. Graudiņa, L. Novicka, A. Grīviņa, V. un Dz. Āboliņas, A. Sudraba, France, Apsīte – guva uzvaras arī atlikušajās basketbola sacensībās.

1947. gada 3. maijā Vircburgā cīnā par amerikāņu zonas basketbola meistartitulu vēlreiz tikās abas Hesenes apgabala finālistes – Kursaun Hanavas *YMCA*. Šajā sacensībā hanaviešu rindās nebija I. Štāla un A. Miezīša, kas bija devušies sacensību turnejā pa Franciju. Spēli ar 38:34 uzvarēja Darmštates *Kursa*. Taču pamatojoties uz divu savu labāko spēlētāju prombūtni, Hanavas *YMCA* vadītājs A. Aizstrauts iesniedza protestu, kurā pieprasīja finālspēles atkārtojumu. To noraidīja. Taču amerikāņu zonas finālspēles atklāja, ka izveidojusies jauna un spēcīga Augsburgas-Ingolštates vienība – G. Šulcs, R. Bērziņš, J. Richters, P. Bumbērs, V. Vītols, R. Simpsons un A. Rops, kura kā līdzīgs ar līdzīgu spēja cīnīties gan pret Darmštati, gan Hanavu.

1947. gada trimdas latviešu Vācijā meistaru titulu basketbolā noskaidroja 9. septembrī Darmštatē. Lielā cīņa starp Libekas *Rīgu* (J. Zebeliņš, A. Berkolds, A. Hermanovskis, L. Bērziņš un F. Hartmanis) un Darmštates *Kursu* (M. Stulpiņš, H. Īgenbergs, O. Veiss, A. Caune un L. Lūsars) notika skaistajā amerikāņu vingrotavā vairāk kā 1000 skatītāju klātbūtnē. Jau pirms spēles *Rīga* iesniedza protestu, jo, viņuprāt, zāles grīda vairāk atgādinot slidotavu. Lai varētu noturētos kājās, A. Hermanovskis un F. Hartmanis sacensības otro puslaiku aizvadīja basām kājām. Spēle ritēja ar mainīgām sekmēm. Spēles izskaņā *Rīgai* tā arī neizdevās izmantot savu lielisko, visiem labi zināmo finiša rāvienu, un skatītāji ar skaļām ovācijām sveica jauno trimdas meistaru – pašmāju *Kursu*, kas guva minimālu uzvaru 40:38. Taču uzvarētāju prieki bija pāragri. Pēc nedaudz dienām Eslingenā komisija, kuras sastāvā bija amerikāņu un angļu zonas basketbola nozares vadītāji A. Aizstrauts un A. Justs, kā arī basketbola lietpratējs R. Dekšenieks, izskatīja *Rīgas* protestu un atzina to par pamatotu, nolemjot, ka spēles rezultāts anulējams. Tika nozīmēta pārspēle. 1. novembrī turpat Darmštatē priekšzīmīgi uzkoptajā vingrotavā, notika pārspēle. Pēc līdzīgas un sīvas spēkošanās virsroku atkal guva *Kursa*, kas pārspēja *Rīgu* ar 31:29. Jāpiebilst, ka uzvarētāju rindās nespēlēja teicamais uzbrucējs Aleksandrs Tīlmanis, kas jau bija pārgājis uz jauno Gīzenes *Daugaviešu* vienību.

Libekas nometne *Rīga*, kas tad jau bija pārvērsta par tranzitnometni izceļošanai uz Kanadu, Vācijā turpmāk saistījās tikai ar V. Baumaņa basketbola komandas vārdu. Trimdā aizvadītajos gados bija izaugusi nākamā latviešu sporta paaudze. Vircburgas-Nirnbergas apgabala jaunatnes meistarsa-

cīkstēs basketbolā piedalījās deviņas komandas. Sacensībās pārliecinošu uzvaru guva Vircburgas *YMCA* pirmā komanda, atstājot 2. vietā savu otro sastāvu. Abas arī ieguva tiesības piedalīties amerikāņu zonas jaunatnes meistarsacīkšu finālspēlēs, kur labāko panākumu guva Vircburgas *YMCA* virknējums: H. Baikštis, U. Erdmanis, M. Baumanis, M. Raiskums, O. Liepa, Jumiķis, J. Kuģis, G. Straume un Ņikitins. Vienības treneris bija Andrejs Bērziņš, kam bija iesauka "Pumpiņš". Ar savu trenera māku viņš bija pazīstams jau Latvijā. Bet pie vienības šūpuļa stāvēja Vircburgas ģimnazijas skolotājs Vilis Pastenieks. Jaunatnes sacensības basketbolā pirmoreiz notika 1947. gadā Fišbachas nomentē, piedaloties 9 nometnēm.

1948. gada jūnijā Ansbachā notikušais latviešu trimdas jaunatnes vienību turnīrs basketbolā ar cīņas spraigumu apliecināja, ka arī turpmāk latviešiem netrūks labu basketbolistu. Sacensībās piedalījās septiņas vienības, kas pārstāvēja Augsburgas, Ansbachas, Erlangenas, Eslingenas, Hersbrukas, Fišbachas un Vircburgas nometnes. Notikums bija labi reklamēts un lielā sporta zāle ar 6000 skatītāju vietām spēļu laikā bija gandrīz pilna. Katras spēles ilgums ritēja četreiz pa astoņām minūtēm. Turnīra noteikumi paredzēja, ka vienības spēlēja pēc divmīnusu sistēmas. Techniski un taktiski vislabāk sagatavota bija Vircburgas komanda, ko pārstāvēja H. Baikštis, U. Erdmanis, O. Liepa, M. Raiskums, M. Baumanis, Ņikitins, J. Kuģis un L. Kļaviņš. Vienības treneris un vadītājs bija Vilis Pastenieks. 2. vietu ieguva Hersbrukas basketbolisti O. Krasts, G. Švarcs, K. Štolcers, H. Lediņš, P. Karčevskis, E. Circenis, Abers. Pie godpilnās 3. vietas tika Ansbachas puiši: I. Paupe, I. Reimanis, L. Sproģis, A. Kazlovskis, Dz. Melnbārdis, Reimanis, J. Melnbārdis, D. Trallis.

Basketbolā amerikāņu zonā latviešu spēles līmenis līdz ar sportistu izceļošanu bija krities. Zonas meistarsacīkstes pierādīja, ka jaunie basketbolisti progresējuši, bet līdz "veco vilku" meistarībai tomēr pietrūka. Eslingenas un Hanavas jaunie basketbola talanti ieguva 4. un 5. vietu. Vienīgi Vircburga spēja noturēt savu sportisko meistarību, bet Neištates piecnieks, kuŗu rindās spēlēja bijušie darmštatieši – H. Īgenbergs, G. Meržejevskis, O. Veiss un A. Caune, neparādīja gaidīto – labu spēli.

Kaut arī 1949. un 1950. gadā no Vācijas uz citām zemēm izceļoja daudz latviešu sportistu, tomēr basketbols turpināja pastāvēt. Ļoti aktīvi darbojās basketbolistu grupa ASV armijas atbalstītā latviešu sardžu rotas *Viesturs* paspārnē Nirnbergas-Firtas apkārtnē un vēlāk Cufenhauzenā (*Zuffenhousena* – Štuttgartes priekšpilsēta). Šeit 1949. gadā dienesta gaitas uzsāka pazīstami basketbolisti: Arnolds Rops, Artūrs Kazlovskis, Gunārs Grieze, Ilgvars Timermanis, Rūdolfs Ansons un Almars Berģis. Viņiem tiekoties, radās doma par jaunas basketbola vienības izveidošanu. Ideju palīdzēja iedzīvināt arī viesturietis Viktors Graube, kas gan nebija apveltīts ar īpašām dotībām basketbolā, bet bija izdarīgs, enerģisks un ar ļoti labām angļu valodas zināšanām. Nolēma, ka vienība nesīs sardžu rotas *Viesturs* vārdu, bet treniņus un spēles vadīs pieredzējušais A. Rops, bet administrācijas lietas un plānojumus – G. Grieze ar V. Graubi. Īsā laikā tika izkārtota spēkošanās ar apkārtnē izvietotajiem ASV armijas vienību basketbolistiem. No 14 spēlēm ar amerikāņu un latviešu vienībām *Viesturs* zaudēja tikai vienu – amerikāņu okupācijas joslas latviešu meistarvienībai Vircburgas *YMCA*. Tā bija ļoti vērtīga spēļu pieredze viesturiešiem.

Kad vairāki Vircburgas vienības basketbolisti izceļoja, G. Grieze ar V. Graubi palīdzēja *Viesturam* pievienoties arī 6 pēdu un 7 collu garajam vircburģietim Henrijam Baikštim. No šī brīža viesturieši vairs nezaudēja nevienu cīņu. Sākās interese un sarunas par latviešu trimdas meistara noskaidrošanu, jo viesturieši pārstāvēja amerikāņu joslu, bet angļu okupācijas joslas pārstāvjiem Libekā vēl bija respektējama basketbola vienība. Izceļojuši gan bija J. Zebeliņš, Laimonis Bērziņš un citi, taču arī bez viņiem sastāvs bija spēcīgs: A. Berkolds, A. Hermanovskis, Ž. Šēnbergs, Z. Grosbergs, Šupstiks, O. Ragainis u. c. Pateicoties Libekā dzīvojošā populārā žurnālista Alfrēda Vinčeļa entuziasmam, 1950. gada 19. martā Štutgartē notika ļoti gaidītā trimdas labāko basketbola meistarvienību finālspēle starp Libekas *YMCA* – 1948. gada meistarvienību un sardžu rotas *Viesturs* vienību. Spēli tiesāja A. Celms un J. Kļaviņš. Spēle ritēja līdzīgi ar mainīgām sekmēm visus 4x10 min. periodus. Neskatoties, ka 3 ceturkšņus uzvarēja libekieši, tieši pēdējām 10 minūtēm pietrūka spēka.

No rezultāta 30–26 Libekas labā atlikušajās septiņās minūtēs viesturieši spēja panākt 46–33 (15–18) uzvaru. Libekas *YMCA* vienībā spēlēja A. Berkolds, Ž. Šēnbergs, Šupstiks, A. Hermanovskis, Z. Grosbergs, bet *Viestura* vienībā – G. Grieze, H. Baikštis, A. Kazlovskis, A. Rops, I. Timmermanis, R. Ansons. Tā *Viesturs* kļuva par pēdējo Vācijas latviešu meistarvienību.

Sporta vēstures faktu labad vēlams atzīmēt visas toreizējās Vācijas latviešu meistarvienības: Libekas *Rīga* (1946), Darmštates *Kursa* (1947), Libekas *YMCA* (1948), 1949. gadā nenotika m/s, Cufenhauzenas *Viesturs* (1950).

BOKSS

1946. gada 10. novembrī latviešu bokseru izlase, kuŗas sastāvā bija I. Zīle, K. Trēgers, V. Holcmanis, J. Klusovs, Ž. Šmits, T. Ozolcelms, V. Miezītis piedalījās sacensībās Augsburgas Holcmillera cirkā. 3000 skatītāju vēroja latviešu cīņas ar vietējās *Boxsportverein* pārstāvjiem. Gala rezultātā latvieši piedzīvoja zaudējumu ar 5:11. Pēc šīm sacensībām latviešu bokseri devās turnejā pa Austriju.

FUTBOLS

Latvijas labākie futbolisti Valdemāra Baumaņa vadībā bija kļuvuši par teicamu vienību, kas lieliski izturēja visus pārbaudījumus gan baltiešu sporta svētkos Augsburgā, gan garās Dienvidvācijas turnejas laikā. Turnejas laikā latviešu futbolisti – Arvīds Strikers, Aleksandrs Vanags, Ēriks Koņeckis, Ēriks Vucēns, Donāts Blaubergs, Jānis Bebris, Vitolds Kārkliņš, Arvīds Anūzis, Haralds Jēgers, Kārlis Ārens, Alfrēds Hermanovskis, Rūdolfs Putenis, Roberts Pērkons, Žanis Krišjānovs, Eduards Freimanis, Harijs Gailis, Pāvils Peiča, Ēriks Pētersons, Roberts Bluķis, Aleksandrs Kudrašovs – ar 2:3 zaudēja *Schwaben Augsburg*, Minchenē pret *TSV 1860 München* panāca 4:4, Firtā ar 0:3 zaudēja klubam *S. V. Fuerth*, bet Štutgartē ar 7:1 pārspēja vietējo vienību. Pēc šīm sacensībām vairāki vācu klubi sāka interesēties par latviešu futbolistiem. A. Vanags jau spēlēja Strasburgas *Racing* komandā, bet E. Freimanis, H. Gailis, E. Vītols un P. Peiča izmēģināja spēkus *Holstein Kiel* rindās. Arī K. Ārens un J. Bebris *(Schwaben Augsburg)* saņēma izdevīgus Dienvidvācijas klubu piedāvājumus. Arī Harijs Lazdiņš spēlēja *Schwaben Augsburg*. Tomēr klubu piedāvājumi viesa arī bažas, ka latvieši drīz vien nespēs izveidot savu komandu, jo bez vecās gvardes, kas jau bija spēlējusi Rīgas un Liepājas vienībās Latvijas futbola virslīgā, bēgļu nometnēs bija maz jaunatnes. Trūka arī labi iekārtotu laukumu, tērpu, apavu un bumbas.

PAUKOŠANA

1948. gada oktobra sākumā Eslingenā latviešu sarīkojumā notika *INKOPF* organizētās DP nometņu meistarsacīkstes paukošanā. Kopā ar latviešiem startēja arī divi ungāri. Viens no viņiem bija 1936. gada Berlīnes olimpisko spēļu dalībnieks Gastons Hamori. Ārpus konkurences piedalījās arī vācietis Mancbergs. Paukošanā ar špagu uzvarēja Šturms. Šajās sacensībās latviešu paukošanas vēsturē pirmo reizi lietoja aretsmailes špagu, kas ļāva fiksēt ikvienu trāpījumu. Paukošanas celiņā spēkojās arī Zigurds Kaktiņš, ne tikai šī sporta nozares vadītājs, bet arī joprojām aktīvs paukošanas kursu organizētājs Eslingenas *YMCA* nodaļā. Paukošanā ar floreti dalībnieku vidū bija arī vienīgā dāma – Lauma Krastiņa. 1948. gadā no 8.–13. jūlijam Eslingenā notika paukošanas tiesnešu kursi.

Jau nākamā gada sākumā trimdā bija palikusi neliela daļa paukotāju. Vircburgā ar šo sporta veidu nodarbojās 12 dalībnieku. Daži paukotāji bija arī Eslingenā. *Latviešu Sporta* komentārs 1949. gada 15. janvāŗa numurā: "Nav viegli pašreiz nodoties skaistajam paukošanas sportam, jo trūkst nepieciešamo rīku. Protams, varētu jau tos iegādāties, bet D-marka šodien ir vērtība. Tā, piemēram, viens zobens maksā DM 25,–. Šis rīks pie tam vēl viegli lūst, sevišķi jauno paukotāju rokās. Trūkst arī vestes un citu piederumu."

SLĒPOŠANA

1946. gadā sāka organizēties arī latviešu slēpotāji. Ar *YMCA* palīdzību Vācijā viņiem bija lieliskas iespējas labos apstākļos trenēties un sacensties Alpu kalnos. Hanavas nometnē dzīvoja bijušais valmierietis Vilis Skrastiņš, kas arī kļuva par latviešu slēpotāju nometnes dvēseli. Viņa aicinājumam atsaucās Jānis Zvirbulis, Augusts Reimanis, Imants Kleinops, B. Dumpis, Kurts Liberts un Latvijas pēdējo gadu meistares Zenta Balode un Lidija Antēna. Pirmās latviešu trimdas sacensības slēpošanā notika jau 1946. gada 10. martā Lībenburgā, Ziemeļvācijas kalnos. Tās organizēja Reinis Upe un Alfrēds Raisters, un piedalījās deviņi dalībnieki. Salīdzinot ar Latvijas apstākļiem, distance bija kalnaina. Slēpotājiem traucēja arī atkusnis. 3 km distanci visātrāk veica pats sacensību organizators R. Upe (Ķīles *YMCA*) 7:30,0 min.

1946. gada decembrī Garmiš-Partenkirchenē vietējā vācu sporta biedrība rīkoja lielus slēpošanas kursus. Piecas brīvvietas tajos ieguva latvieši A. Reimanis, Lazdiņš, V. Skrastiņš, R. Upe un tramplīnlēcējs K. Liberts.

1947. gada ziema latviešu sportistiem dāvāja pirmo slēpotāju treniņnometni Garmiš-Partenkirchenē. Tajā piedalījās 16 sportistu. Notika arī sacensības. Ar nobrauciena ceļu visveiksmīgāk galā tika R. Upe, A. Reimanis, J. Zvirbulis, V. Skrastiņš, K. Liberts. Slalomā ātrākie bija J. Zvirbulis, K. Liberts, R. Upe, V. Skrastiņš. 10 km distanci visātrāk noslēpoja J. Zvirbulis un V. Skrastiņš. Savukārt sievietēm slaloma līkločus veiksmīgāk izgrieza Z. Balode, L. Antena, bet 5 km žiglākās bija T. Muskate, E. Ozoliņa, L. Antena.

Turpat Garmiš-Partenkirhenē notika arī latviešu trimdas pirmās meistarsacīkstes slēpošanā. Tajās piedalījās 18 dalībnieki. 10 km visātrāk noslēpoja J. Zvirbulis, V. Skrastiņš un J. Mednis. 18 km labākie bija V. Skrastiņš, R. Upe, J. Mednis. Nobraucienā visus konkurentus apsteidza slēpošanas vecmeistars ar 25 gadu stāžu A. Reimanis. Aiz viņa palika R. Upe un J. Zvirbulis. Savukārt slalomā J. Zvirbulis apsteidza visus konkurentus. Sievietēm 5 km uzvarēja Ilga Kārkliņa.

Pēc trimdas meistarsacīkstēm latviešu slēpotāji startēja arī lielajā nobraucienā pie Alpenšpices. Tas sākās 2628 m augstumā un beidzās 1000 m zemāk. Nobrauciena garums bija seši kilometri. Šeit V. Skrastiņš ierindojās 4. vietā, bet K. Liberts – 5. vietā.

1948. gadā latviešu meistarsacīkstes slēpošanā notika Berchtesgādenā, un tajās piedalījās 30 dalībnieku. 18 km distanci visātrāk noslēpoja V. Skrastiņš, R. Upe, V. Zariņš. Arī kalnu slēpošanas nobraucienā labākais bija V. Skrastiņš, kas pārspēja J. Zvirbuli un Vidvudu Hermanovski, bet slalomā V. Skrastiņš bija trešais aiz E. Laura un J. Zvirbuļa. Sieviešu konkurencē nobraucienā – 1. vietā Lilija Antena, 2. v. Ilze Viļuma, 3. v. Grīnberga, slalomā – I. Viļuma, I. Kārkliņa un L. Antena.

1949. gada februārī Garmiš-Partenkirchenē notika DP meistarsacīkstes slēpošanā. Kopā ar latviešiem startēja lietuvieši, igauņi, poļi, ukraiņi un čechi – kopskaitā 40 slēpotāji. Vienlaikus tās bija arī latviešu trimdas 3. meistarsacīkstes slēpošanā un piedalījās 28 sportisti. Labākos panākumus guva latviešu slēpotāji V. Skrastiņš un R. Upe. Slalomā latviešu nopietnākie konkurenti bija ukraiņi. Vīriem 18 kilometru slēpojumā pirmās trīs vietās ierindojās R. Upe, A. Ozoliņš, V. Skrastiņš. Šis trio, papildināts ar Auziņu, palika nepārspēts arī 4x10 km stafetes slēpojumā. Nobraucienā uzvarēja V. Skrastiņš, pārspējot J. Zvirbuli. Sieviešu konkurencē izcēlās latviešu slēpotājas I. Kārkliņa-Riņģe un D. Bērziņa. 5 km visātrāk noslēpoja I. Kārkliņa-Riņģe, D. Bērziņa, M. Iesaliņa, bet slalomā uzvarēja I. Riņģe, pārspējot Erenfeldi.

1949. gadā slēpotājs Reinis Upe pārstāvēja arī vācu sporta biedrību *Alpenverein, Nurnberg* Ziemeļbavārijas meistarsacīkstēs. Viņš 18 km distancē 100 dalībnieku konkurencē ieguva 4. vietu, gūstot iespēju piedalīties Bavārijas meistarsacīkstēs kopā ar pārējiem spēcīgākajiem vācu un austriešu slēpotājiem.

ŠACHS

Starp daudziem laikrakstiem, kas tika izdoti Vācijas nometnēs ar visprimitīvāko techniku, žurnāls *Šacha Pasaule* ieņēma īpašu vietu latviešu vidū, veicinot šīs spēles popularizēšanu, sevišķi jaunatnes vidū. Pirmais numurs iznāca 1946. gada 15. augustā. Tas bija entūziastu K. Ādamsona, G. Bērzzariņa un V. Zemīša lolojums. Pauls Purkalītis – izdevniecības *Latvijas Vārds* vadītājs, pats būdams aktīvs šachists, palīdzēja izgatavot kopijas un tās izplatīt. Sākumā to izdeva divas reizes mēnesī, bet, sākot ar Nr. 18, – reizi mēnesī 10 lappušu apjomā. V. Zemītis ar K. Ādamsonu nodrošināja teorijas un partijas nodaļu vadību, bet G. Bērzzariņš sekoja līdzi turnīru rezultātiem un informācijai.

Trūka šacha literātūras, tādēļ liela nozīme bija šlēzvigiešu Raimonda Lejas un Bonifācija Egles veiktajam darbam, lai sagatavotu I un II daļu no Latvijā izdotās grāmatas *Šachs Latvijā līdz 1940. gadam*. Amerikāņu zonā A. Purmalis izdeva L. Endzelīna sastādītu un komentētu grāmatu *Modernā meistaru prakse*. Bija pieejams arī izdevums *Šachs aiz dzeloņdrātīm* – bijušo latviešu karavīru – gūstekņu nometņu šacha turnīru apraksti un 50 labākās partijas Cedelgemā.

Amerikāņu zonā bija apmetušies trimdas šachistu labākie spēki – L. Endzelīns, K. Ozols, E. Zemgalis, L. Dreibergs, A. Zirnis, Indriķis Kalniņš, A. Krūmiņš un citi. Jau 1946. gada jūlijā Hanavā notika latviešu meistarsacīkstes, kurās uzvarēja L. Endzelīns. Notika arī zonas ātrspēles meistarsacīkšu priekšsacīkstes un pusfināli – Kaselē, Vircburgā, Hanavā, Bādenē, Virtembergā, Nirnbergā, Ofenbachā. Finālā 15 dalībnieku konkurencē, kas risinājās Eslingenā, uzvarēja L. Endzelīns, aiz sevis atstājot Miervaldi Jurševski, A. Kiršu, R. Švarcu. Latviešu vienības vēl ar labiem panākumiem piedalījās vācu meistarturnīros, sacenšoties gan ar klubu vienībām, gan apgabalu meistarsacīkstēs.

1946. gadā Augsburgā (amerikāņu zonā) notika latviešu šachistu kopsapulce, kurā nodibināja abu zonu latviešu šacha apvienību. Par priekšsēdi ievēlēja Albertu Melbārdi, viņa biedriem I. Kalniņu (Neinburga), A. Raņķi (Oldenburga), N. Liepiņu (Regensburga), A. Liepnieku (Oldenburga), A. Stabiņu un K. Ozolu (Hanava).

2. Baltiešu sporta svētku laikā Baltijas klubā notika triju tautu šachistu izlašu sacensības. Komandas cīnījās pie sešiem galdiņiem. Ar deviņiem punktiem no 12 iespējamiem uzvaru guva latviešu izlase: Lūcijs Endzelīns, Augusts Raņķis, Leonīds Dreibergs, Kārlis Ozols un Elmārs Zemgalis.

1946. gadā Augsburgā tūlīt pēc sporta svētkiem no 25. septembra līdz 5. oktobrim notika liels starptautisks šacha turnīrs, kuru sarīkoja vācieši. Kopā ar vācu lielmeistaru Zēmišu, meistariem Rīdmilleru, Šmitu, Uncikeru kā viesi piedalījās arī Baltijas valstu šachisti, viņu vidū arī latvieši L. Endzelīns, L. Dreibergs, A. Raņķis, K. Ozols, E. Zemgalis un Krūmiņš. Veiksmīgāk spēlēja abi jaunākie turnīra dalībnieki – 21 gadu vecais Uncikers, kas ieguva 14 punktus, un divus gadus vecākais E. Zemgalis – 13 punkti. Abi nezaudēja nevienu partiju.

1947. gads latviešu šacha dzīvē Vācijā bija tikpat aktīvs kā iepriekšējais. Izcilākais latviešu sarīkojums amerikāņu zonā bija 1. starptautiskais šacha turnīrs Hanavā, kas risinājās no 31. janvāra līdz 9. februārim.. Turnīra galvenais organizators bija Kārlis Ozols, to atbalstīja vietējā *UNRRA*, *YMCA*, Hanavas latviešu komiteja, laikraksts *Tēvzeme*. Kā viesi piedalījās lielmeistars Fr. Zēmišs un Pomerānijas, Saksijas un Bavārijas meistars Fr. Nirnbergs, kā arī lietuvieši Škēma un Žalis. Turnīru uzvarēja Lūcijs Endzelīns, atstājot aiz sevis K. Ozolu, E. Zemgali. Līdzās turnīram notika arī amerikāņu zonas latviešu trimdas meistarība, kuru noskaidroja četru partiju spēlē starp L. Endzelīnu, E. Zemgali un K. Ozolu. meistarības noslēgums notika maijā Fišbachas nometnē. Pārliecinoši pirmais bija E. Zemgalis, kas uzvarēja Ozolu 2,5:1,5 un Endzelīnu 3,5:0,5. Endzelīns pārspēja Ozolu 2,5:1,5.

UNRRA un starptautiskās *YMCA* uzdevumā krievu šacha klubs *Russ* Feldmochingenā pie Minchenes no 18. marta līdz 2. aprīlim rīkoja amerikāņu zonas DP meistarsacīkstes šachā. Turnīrā ne-

piedalījās visi labākie latviešu šachisti kā L. Endzelīns, E. Zemgalis, Zirnis. 1. vietu izcīnīja ukraiņu meistars A. Selezņevs, labākais no latviešiem bija K. Ozols - 4. vieta. Rēgensburgā *IRO Area Team* 1046 DP ātrspēles meistartitulu izcīnīja E. Zemgalis. Septembŗa beigās notika II Hanavas turnīrs, kas bija veltīts pirms 15 gadiem mirušā Hermaņa Matisona piemiņai. Tajā piedalījās daudzi baltiešu un vācu šachisti. Tāpat kā pirmajā uzvarēja L. Endzelīns.

Lai noskaidrotu 1948. gada amerikāņu zonas latviešu meistaru šachā, norisinājās sešu partiju mačs – L. Endzelīns pret K. Ozolu. Mačs noslēdzās ar 4,5–1,5 L. Endzelīna labā. Spēlējot Hanavā. L. Endzelīns bija guvis labākos panākumus latviešu trimdas sacensībās. Jau 1946. gadā viņš uzvarēja zonas meistarības izcīņā. 1947. gadā sekoja uzvaras Hanavas starptautiskajā turnīrā un H. Matisona piemiņas turnīrā.

VIEGLATLĒTIKA

1946. gada 24.–25. augustā ASV armijas stadionā Nirnbergā Fišbachas nometnes sporta vadītājs Ringolds Upatnieks sarīkoja Ziemeļbavārijas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā. Piedalījās 77 vieglatlēti no Ansbachas, Eichštates, Hersbrukas, Mercfeldes, Veidenes, Filsekas un Fišbachas bēgļu nometnēm.

Pēc 2. Baltiešu sporta svētkiem, kas notika 20. līdz 22. septembrim Augsburgā, labākie latviešu vieglatlēti un futbolisti devās turnejā pa Dienvidvācijas pilsētām – Mincheni, Štutgarti, Firtu *(Fuerth)* un Hanavu. 29. septembrī Hanavas latviešu *YMCA* sarīkojumā notika plašas vieglatlētikas sacensības. Tad tika veikts 600 km liels ceļa gabals līdz Minchenei, kurā notika vācu un latviešu reprezentāciju sacensības. Interese bija liela, ko veicināja arī plašā reklāma pilsētā. No latviešu vīriem uzvaras guva A. Priednieks 100 m skrējienā ar rezultātu 11,1 sek., V. Teteris – 800 m 1:58,5 sek., A. Hakelis – tāllēkšanā 6,45 m, J. Stendzenieks – šķēpa mešanā 67,66 m, bet diskā nepārspēti palika J. Ratass un Ē. Poltraks. No sievietēm uzvaru guva tikai M. Timma, kas ar 5,35 m bija labākā tāllēkšanā. Komandu vērtējumā ar 94:83 uzvarēja vācu vieglatlēti.

Savukārt 5. oktobrī Štutgartē sacensības izvērtās par īstiem svētkiem, jo sacentās gan vieglatlēti, gan futbolisti. Sacensības, kuŗās noraudzījās vairāk kā 3000 skatītāju, ritēja ļoti spraigi. Tikai dažas latvju atlētu neveiksmes kopvērtējumā svaru kausus nosvēra štutgartiešu labā – 62:56. Ievērības cienīga bija V. Tetera uzvara 800 m skrējienā – 1:59,2 sek., kuŗā viņš apsteidza 1936. gada Berlīnes olimpisko spēļu bronzas medaļas ieguvēju 3000 m šķēršļu skrējienā Dompertu (1:59,5 sek.). Augstlēkšanā, pārvarot 1,80 m augstumu, labākais bija V. Osvalds. Šķēpā nepārspēts palika J. Stendzenieks – 69,92 m, lodes grūšanā N. Millers – 13,29 m.

J. Stendzenieks, V. Osvalds, V. Teteris, A. Priednieks, A. Liepnieks, E. Laipenieks, J. Ratass, Ē. Poltraks, A. Hakelis, S. Spruženiece, J. Kāpostiņa u. c. godam pārstāvēja latviešu vieglatlētus turnejā pa Dienvidvāciju.

Pazīstamie sporta žurnālisti un statistiķi Bernhards Čečins un Kārlis Štamers, vērtējot latviešu vieglatlētu sasniegumus 1946. gadā, kas tika sasniegti ne tikai Vācijā, bet arī Zviedrijā, Austrijā un Šveicē, rakstīja: "Ļoti liels ieguvums latviešu vieglatlētikas sporta popularizēšanā bija aizvadītās vasaras turnejas angļu un amerikāņu zonās... Uzvaras Libekā, Hamburgā, Oldenburgā, Vilhelmshāfenā un lieliskie panākumi Minchenē un Štutgartē vienmēr no jauna lika skatītāju tūkstošiem – sveštautiešiem, pieminēt latviešu vieglatlētu teicamos sasniegumus. Ja agrāk vācieši – šī zemeslodes ievērojamā nācija – maz ko zināja par mūsu vieglatlētiem, tad tagad, satiekoties zaļajā sporta laukumā ar J. Stendzenieku, A. Hakeli, A. Priednieku, J. Ratasu, N. Milleru, V. Teteri, M. Timmu un citiem izlases atlētiem, nākas atzīt, ka dažkārt zaudējumi latviešu izlasei tikpat rūgti, kā cīņā pret zviedriem vai somiem..."

1947. gada 13. un 14. septembrī Nirnbergā amerikāņu armijas stadionā notika Vācijas trimdas latviešu pirmās meistarsacīkstes vieglatlētikā. Sacensības vadīja Valmieras sporta darbinieks Rin-

golds Upatnieks ar daudziem palīgiem. Tajās piedalījās 145 atlēti. Piecu kilometru soļošanā startēja un guva uzvaru arī J. Daliņš, veicot distanci 24:43,6 sek. 100 m visātrāk – 11,5 sek. noskrēja A. Priednieks, augstēkšanā 1,80 m pārvarēja Herberts Brencītis. Sievietēm Zinaīda Ringenberga uzvarēja 60 m – 8,3 sek., un arī lodes grūšanā – 11,57 m. Augstlēkšanā M. Timma pārvarēja 1,51 m augstumu, bet tāllēkšanā viņai izdevās sasniegt piecu metru robežu – 5,01 m. Mundrītes Riekstiņas raidītais šķēps iedūrās pie 32,40 m atzīmes, bet Ņinas Konces disks aizlidoja 30,72 m.

1948. gadā nedēļu pirms DP meistarsacīkstēm vieglatlētikā – 21. un 22.augustā Nirnbergas stadionā notika latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā. Tajās piedalījās 65 vieglatlēti, kas pārstāvēja Ansbachu, Fišbachu, Fuldu, Hanavu, Hersbruku, Mincheni, Neištati, Vircburgas un Valkas nometni. Iztrūkstot spēcīgajiem angļu zonas vieglatlētiem: J. Ratasam, H. Circenim, A. Priedniekam, A. Hakelim, K. Rudulim, V. Jasim u. c., kā arī nepiedaloties vairākiem sportistiem, kas bija jau aizbraukuši no Vācijas, sacensībām pietrūka spraiguma. Vairāki no sportistiem bija stājušies baltiešu sardžu un darba vienībās. Citus nesagatavotus pārsteidza naudas reforma, ar kuru daudzi nebija rēķinājušies. Minēto sacensību vadītājs, kā vienmēr Nirnbergā, bija R. Upatnieks, bet informātors – A. Reimanis. Ja individuāli lielāko medaļu skaitu izcīnīja daudzpusīgais hanavietis J. Plīsis, tad par vidējo distanču uzvarētāju kļuva talantīgais Kazimirs Upenieks, kas uzvarēja 1500 m, 800 m un 3000 m. Līdzīgi trīs uzvaras (60 m, 100 m, 4x60 m) guva sprintere Ausma Buka (Fulda) un St. Spruženiece (Hanava) – tāllēkšana, lode, šķēps.

VOLEJBOLS

Amerikāņu zonā volejbols bija tikpat populārs kā basketbols. Šo spēli spēlēja Eslingenā, Hersbrukā, Fišbachā un citur. Pirmā Libekas kausa izcīņas spēles, kur noskaidroja labāko Vācijas latviešu vienību volejbolā, notika 1946. gadā Hersbrukā. Vīriešu grupā uzvarēja Libekas *Rīga*, aiz sevis atstājot Hersbrukas *YMCA*, 3./4. vietu dalot Eslingenai un Braunšveigai.

1947. gada 6. jūlijā notika Libekas kausa otrā izcīņa. Līdzdalību finālspēlēs no amerikāņu zonas nodrošināja Hersbruka un Eslingena, bet angļu zonu pārstāvēja divas Libekas vienības *Rīga* un Valderzē. Spēles bija ļoti spraigas, un šoreiz hersbrukieši revanšējās un grūtā spēlē ar 15–13, 12–15 un 15–13 pārspēja Libekas *Rīgu*. Hersbrukas sastāvā: P. Skrastiņš, P. Neilands, L. Siliņš, D. Roga, R. Ozols un B. Baumanis.

1948. gadā Vācijas latviešu meistarsacīkšu amerikāņu zonas fināls notika *Valkas* nometnē. Piedalījās Hersbruka, Eslingena, Hanava, Fišbacha un Memingena. Spēles notika pēc riņķa sistēmas, tomēr jaunais meistars noskaidrojās jau priekšlaikus, pēc tam, kad Hersbruka (B. Baumanis, R. Ozols, P. Neilands, E. Circenis, J. Sproģis, P. Karčevskis) pusotrā stundā ar 2–1 (17:19, 15:11, 19:17) pārspēja Eslingenu (Līviņš, Briedis, Zommers, Ķirsis, J. Ausenbahs, Sīpols, J. Pamiljēns, Miemis, L. Jukums). 3. vietu dalīja Fišbachas, Memingenas un Hanavas volejbolisti.

Vēlāk Pēteris Neilands izceļoja uz Austrāliju un paņēma līdzi Libekas kausu. 1995. gadā viņš Libekas kausu nodeva Latvijas Sporta muzejā.

1948. gadā Minchenē notika DP volejbola turnīrs, kur līdzas ukraiņiem, krieviem un igauņiem piedalījās arī latviešu vienība, ko pārstāvēja Miemis, Sīpols, J. Ausenbachs, Līviņš, J. Pamiljens (visi Eslingena), B. Baumanis (Hersbruka). Latviešu vienība izcīnīja 1. vietu. Viņiem bija vienreizēja iespēja sacensties ar ASV volejbolistiem, kuri atradās Eiropas turnejā, lai pēc tam Londonas olimpiskajās spēlēs demonstrētu volejbolu. Latviešu vienība divas reizes tikās ar ASV izlasi. Garmiš-Partenkirhenā zaudēja 1–2 (15:11, 15:12, 5:15), Grāfenvērā 0–2 (11:15, 7:15). Spēlē ar amerikāņu volejbolistiem piedalījās arī V. Elmuts un J. Pelude. Kaut arī latvieši abas spēles zaudēja, atsauksmes par viņu sniegumu bija atzinīgas.

Vairākām nometnēm saplūstot kopā Traunšteinā, nelielā pilsētiņā Alpu piekājē, pulcējās daudzi sportisti no bijušām Hersbrukas, Vircburgas un Berchtesgādenas *Insulas* nometnēm.

1949. gadā Vācijas latviešu meistarvienību volejbolā noskaidroja sacensībā Traunšteinā (amerikāņu zona) 1950. gada februārī starp Libekas *YMCA* un labāko vienību amerikāņu zonā Traunšteinas *YMCA*, kuru pārstāvēja Štolcers, Krūmiņš, Circenis, Neilands, Siliņš un Končevskis. Cīņa izvērtās sīva, gluži kā, kad spēlēja Libeka ar Hersbruku. Arī Traunšteinas vienībā spēlēja vairāki bijušie hersbrukieši – Neilands, Siliņš. Pēc 2 stundu un 10 min. cīņas ar 15–8; 10–15; 19–17; 13–15; 15–11 uzvarēja Libeka – L. Bērziņš, Dzintars Treknais, A. Berkolds, E. Švolmanis, K. Šleicers un A. Hermanovskis.

BALTIJAS TAUTU SPORTA SVĒTKI

Jau 1945. gadā no 19. līdz 21. oktobrim Augsburgā notika Pirmie Baltiešu sporta svētki. Programmā bija sacensības vieglatlētikā, volejbolā, basketbolā un futbolā. Latviešu sportistu vienības guva pārliecinošas uzvaras divās bumbu spēlēs. Vieglatlētikā sīva spēkošanās izvērtās ar igauņiem, kuŗu rindās bija viens no labākiem lodes grūdējiem A. Mālšteins. Latviešu vienībā startēja Latvijā atzītie vieglatlēti V. Teteris, Ē. Poltroks, M. Timma, J. Plīsis, Nora Daukša, N. Konce, S. Spružiniece.

1946. gadā no 20. līdz 22. septembrim Augsburgā notika 2. Baltijas tautu sporta svētki. Tajos pirmo reizi tik kuplā skaitā bija pārstāvēti angļu un amerikāņu zonās mītošie šo trīs neatkarību zaudējušo valstu sportisti. Svētku rīcības komitejā darbojās latvieši – J. Pelūde, J. Balcers, H. Lazdiņš, lietuvieši – Virbalis, Bacevičius, Paulauskas, igauņi – *Kirkmann, Kangur, Jarver*. Sacensības vēroja no 3000 līdz 8000 skatītāju. Sporta svētkus atklāja Augsburgas *UNRRA* vadītājs J. Mishiks. Parādes gājiena priekšgalā soļoja latvieši, un sarkanbaltsarkano karogu nesa futbola vienības vārtsargs Harijs Lazdiņš. Pāri visam sporta laukumam līdz pat Hochfeldes nometnei aizšalca četras himnas, jo līdzās Baltijas tautu lūgsnām orķestris atskaņoja arī Amerikas Savienoto Valstu himnu. Divu dienu sportiskā spēkošanās parādīja, ka tobrīd starp baltiešiem spēcīgākie bija latviešu atlēti.

Vieglatlētikā komandu vērtējumā latvieši ieguva 146 punktus, igauņi – 118, bet lietuvieši – 11. Skrejceliņā un sektoros tika sasniegti vairāki labi rezultāti, taču neapšaubāmi augstvērtīgākais bija Jāņa Stendzenieka rezultāts šķēpa mešanā – 67,28 m. Par šo sasniegumu J. Stendzenieks saņēma Libekas *Rīgas* komandanta Grīnupa dāvāto kausu. 2. vietā Aleksis Hakelis – 58,56 m. Augstlēkšanā ar vienādu rezultātu, pārvarot 1,80 m augstumu, 1. vietu dalīja Arnolds Liepnieks un lietuvietis Kerniuss. Lodes grūšanā latvietis Noldis Millers ar 13,53 m tālu raidījumu palika 3. vietā, bet uzvarēja igaunis A.Mālšteins – 14,60 m., 2. vietā Puzinauskas – 13,99 m. Taču diska mešanā N. Millera sniegums – 40,30 m bija labākais, 2. vietā Jānis Ratass – 39,72 m. 100 m skrējienā ar rezultātu 11,0 sek. uzvarēja Alberts Priednieks, bet 400 m visātrāk – 53,0 sek. – noskrēja Valdis Teteris.

Par sporta svētku futbola turnīra uzvarētājiem kļuva latviešu vienība – Jānis Bebris, Vitolds Kārkliņš, Kārlis Ārens, Arvīds Anūzis, Ēriks Koņeckis, Haralds Jēgers, Rūdolfs Putenis, Roberts Pērkons, Eduards Freimanis, Žanis Krišjānovs, Aleksandrs Kudrašovs, Pēteris Lauks un Harijs Gailis. Basketbolā latviešiem nācās atzīt lietuviešu vienības *Kemptene* pārākumu ar 20:27 (8:7). Latviešu vienībā pret lielisko lietuviešu virknējumu, kas šādā sastāvā varēja spīdēt arī valstvienību rangā Eiropas laukumos, cīnījās A. Hermanovskis, J. Zebeliņš, A. Berkolds, K. Ārens, I. Štāls, O. Bērziņš, L. Lūsars, A. Justs, O. Ragainis un F. Janševskis.

Volejbolā Baltijas meistaru godā tika latviešu sešnieks Argods Fricsons, Voldemārs Elmūts, Kārlis Šleicers, Pēteris Skrastiņš, Harijs Teriņš un Jānis Pelūde. Dāmu konkurencē latviešu volejbolistes Tatjana Ārena, Mirdza Bīlmane, Irēna Riekstiņa, Emīlija Samoviča, Austra Pelūde un Mirdza Ozola, spēlējot āra laukumā un lielā vējā, palika 2. vietā, zaudējot igaunietēm. Boksā labākais bija latviešu astoņnieks: Klevers, Sergejs Stuģis, Vikmanis, Jānis Klusovs, Žanis Šmits, Arnolds Gulbis, Tālivaldis Ozolcelms, Voldemārs Miezītis.

BALTIJAS TAUTU TRIMDAS MEISTARSACĪKSTES

1947. gada decembŗa vidū Kemptenē pulcējās Baltijas tautu trimdas meistarsacīkšu dalībnieki basketbolā un volejbolā. Latviešus sacensībās pārstāvēja Libekas, Hersbrukas, Darmštates, Vircburgas, Fišbachas, Hanavas un Eslingenas sportisti. Ikvienas nācijas vienības aprūpēja Kemptenes nometnē dzīvojošie tautieši. Nometnē lielākais skaits iemītnieku bija lietuvieši. Tas lielā mērā ietekmēja sacensību norisi un skatītāju simpatijas. Spēles notika vingrotavā, kas bija līdzīga Libekas Sporta namam. Spraigākās cīņas basketbolā risinājās starp latviešiem un lietuviešiem, bet volejbolā – igauņiem un latviešiem. Basketbolā sievietēm notika tikai draudzības spēle starp latvietēm un lietuvietēm. Latvietes bija techniski meistarīgākas, bet lietuvietes daudz fiziskākas. Minimālu 34:33 uzvaru svinēja latvietes Velta Bebre, Ausma Grīviņa, Olga Drava, Mirdza Irbe un Ludmila Raistere-Novicka. Vīru basketbola sacensību noslēgumā latvieši A. Tīlmanis, L. Lūsars, A. Miezītis, H. Īgenbergs, A. Hermanovskis, M. Stulpiņš, F. Blicavs, A. Rings trenera A. Bērziņa un vienības sastādītāja A. Aizstrauta vadībā devās cīņā pret lietuviešiem, kuŗus pārstāvēja Kemptenes *Šarunas*. Gala rezultātā ar 55:45 uzvaru svinēja lietuvieši. Volejbola turnīrā laurus plūca latviešu komanda: O. Sīpols, E. Švolmanis, R. Ozols, B. Baumanis, A. Hermanovskis, K. Šleicers, M. Stulpiņš, H. Īgenbergs, kuŗi pusotru stundu garā spēlē pārspēja spēcīgo igauņu vienību. Latvju vīri jau trešo reizi pēc kārtas kļuva arī par Baltijas meistariem volejbolā. Sieviešu komandām, revanšējoties par zaudējumu igaunietēm 2. Baltiešu sporta svētkos, uzvarēja latvietes – O. Drava, E. Samoviča, M. Bīlmane, A. Pelūde, A. Grīviņa, V. Rupnere, L. Raistere, Zeltiņa un Broziņa.

LSFAP DARBĪBA SPORTA DZĪVES ORGANIZĒŠANĀ VĀCIJĀ

1946. gadā 2. Baltijas tautu sporta svētku sacensību laikā notika arī pirmā Latviešu sporta darbinieku konference trimdā. Tās dalībnieki vienojās par Latviešu Sporta un Fiziskās Audzināšanas pagaidu padomes (LSFAPP) izveidošanu. Tās uzdevums bija veidot un vadīt tautiešu turpmāko sporta dzīvi visā Vācijas teritorijā. Konference nolēma, ka turpmākie pūliņi līdz patstāvīgai latviešu trimdas sporta organizācijas nodibināšanai jāvelta organizātoriskajam darbam visos apgabalos un zonās. Konferencē ievēlēja LSFAPP sekretariātu un pagaidu padomi, lai sagatavotu un organizētu padomes prezidija vēlēšanas.

21. septembŗa vakarā svētku dalībnieki un sporta darbinieki pulcējās svinīgajā Lielās sporta nozīmes pasniegšanas aktā. Tā bija augstākā atzinība latviešu sportistiem trimdā, kuŗi bija sevi apliecinājuši no vislabākās puses starptautiskā mērogā. Tiesa, pirmie laureāti saņēma tikai diplomus. Pirmos 14 trimdas sporta laureātus ar atzinības diplomiem apbalvoja latviešu sporta dzīves vadītājs A. Bērziņš. Atzinību izpelnījās Jānis Stendzenieks, Pēteris Lauks, Kārlis Šleicers, Jānis Zebeliņš, Jānis Klusovs, Alfons Justs, Aleksandrs Liepiņš, Valfrīds Osvalds, Valdis Teteris, Imants Štāls, Kārlis Ārens, Jānis Pelūde, Aleksandrs Vanags un Eduards Freimanis. Tikai vēlāk, jau 50. gados Nikolajs Zirnis un Arturs Graudiņš izstrādāja Lielās sporta nozīmes metu. Zviedrijā izgatavoja metāla nozīmes un audekla uzšuves.

Līdz ar LSFAP darba sākumu mainījās arī sporta vadības principi. Šlēzvigas un Holšteinas apgabalā, kas atradās angļu zonā, sporta dzīves vadītāja V. Baumaņa tuvākie un aktīvākie palīgi bija apakšapgabalu vadītāji. Pirmajā apakšapgabalā (Ķīle, Flensburga, Rendsburga un Šlezviga) sporta dzīvi vadīja sporta žurnālists Hermanis Zaļums; otrajā apakšapgabalā (Glikštate, Hamburga, Icehoe, Gēštate, Bernsene un Švarcenbeka) – Roberts Raits; trešajā (Libeka, Grosenbrode, Neištate, Eitina un Valštede) – Kārlis Šleicers. Bija nepieciešams sagatavot jaunus trenerus un sporta darbiniekus, jādomā par tiesnešu kvalifikācijas celšanu un jaunās paaudzes sportošanas iespējām. Šos un arī citus jautājumus savā aprūpē ņēma LSFA Pagaidu padome. 1946. gadā tā izstrādāja savus notei-

kumus, iecēla sporta nozaru vadītājus, apstiprināja 1947. gada sacensību kalendāru, pārtulkoja latviski un pieņēma jaunos volejbola un basketbola spēļu noteikumus. Pagaidu padome savā otrajā darba sēdē 1946. gada 10.novembrī Hanavā daudzo jautājumu vidū izskatīja un pieņēma lēmumu, ka pieļaujama un vēlama ir latviešu sportistu līdzdalība vācu biedrību sarīkojumos.

1946. gada beigās kļuva zināms, ka nākamās olimpiskās spēles notiks 1948. gadā Londonā. Starptautiskā olimpiskā komiteja *(IOC)* vairākās sēdēs jau bija izstrādājusi sacensību programmu, noteikusi sarīkošanas laikus vasaras un ziemas spēlēm. Arī Jānis Dikmanis, kā Latvijas pārstāvis un *IOC* biedrs bija saņēmis šīs organizācijas biļetenus.Tika nolemts, ka 1948. gada olimpiskajās spēlēs nepiedalīsies uzvarēto valstu – Vācijas un Japānas sportisti. Baltijas valstu liktenis palika neskaidrs, jo to iekļaušanu Padomju Savienības sastāvā nebija atzinušas ne Anglija, ne ASV. Tāpēc latviešu sportisti loloja cerību, ka viņiem varbūt izdosies piedalīties šajā pasaules brīvo tautu forumā. Arī 1926. gadā par *IOC* biedru ievēlētais Jānis Dikmanis joprojām saglabāja savas tiesības, jo pārvietoto personu (DP) nometnē mītošā statuss neliedza viņam šīs pilnvaras.

1947. gada 22. un 23. aprīlī sportistu un sporta darbinieku pārstāvju sanāksme Getingenā *(Gottingen)* ievēlēja latviešu sporta un fiziskās audzināšanas padomes (LSFAP) vadību. Padome nolēma, ka darbs jāorganizē katrā zonā un apgabalā atsevišķi. Angļu zonā sporta vadību uzticēja V. Baumanim, amerikāņu – A. Celmam. Katrā zonā izveidoja sporta komiteju, kurā ietilpa sporta nozaru, apgabalu un tiesnešu kolēģijas vadītāji. Padome izteica cerību, ka, sākoties izceļošanai, sportistiem būtu vēlams palikt vienkopus, tādejādi saglabājot trimdas sporta vienības.

Latviešu sporta un fiziskās audzināšanas padome nolēma dibināt olimpisko komiteju trimdā. Tās uzdevums bija rūpēties par latviešu trimdas sporta starptautisku atzīšanu, kā arī darīt visu iespējamo, lai trimdas latviešu sportisti varētu piedalīties 1948. gada olimpiskajās spēlēs Londonā. Latviešu olimpiskās komitejas trimdā sastāvā iekļāva LSFAP priekšsēdi Alfrēdu Bērziņu, prof. Edgaru Dunsdorfu, plkv. Arvīdu Kripēnu, Kārli Jēgeru, Latvijas olimpisko atašeju Berlīnes olimpiskajās spēlēs Nikolaju Zēbergu, Starptautiskās olimpiskās komitejas goda locekli Jāni Dikmani, Latvijas sūtniecības sekretāru Londonā Robertu Kampusu, Tēvzemes balvas laureātu, izcilo soļotāju Jāni Daliņu, Latvijas Smagatlētikas Savienības priekšsēdi Albertu Melbārdi, valstsvienības treneri basketbolā Valdemāru Baumani un māc. Elmāru Cauni, kas pārstāvēja Zviedrijas latviešus. (*Tēvzeme*, pielikums *Sports*, Nr. 4., 20.04.1947.)

Tomēr trimdas sporta darbinieku mēģinājums cīnīties par labāko latviešu sportistu (Jāņa Stendzenieka, Valda Tetera, Alberta Priednieka u. c.) piedalīšanos pasaules spēcīgāko atlētu forumā beidzās nesekmīgi, jo Baltijas valstis bija zaudējušas valstisko neatkarību, līdz ar to iespēju pārstāvēt savu valsti.

1950. gada 7. februārī Eslingenā notika latviešu sporta darbinieku sanāksme, kurā sprieda par sporta dzīves organizēšanu Vācijā palikušo sportistu vidū un valstīs, uz kurām emigrējuši tautieši. Par LSFAP pārstāvjiem emigrācijas valstīs kļuva: A. Mauriņš (Anglija), V. Baumanis (Francija), V. Teteris (Beļģija), J. Ritums (Zviedrija), P. Megnis (Dānija), Ž. Zentiņš (Kanāda), E. Laipenieks (Dienvidamerika) un Arn. Šmits (Austrālija un Jaunzēlande), A. Līrums (ASV).

DP SPORTISTU SPORTA SVĒTKI

Pasaules *YMCA/YWCA* sadarbībā ar *IRO Area Team 1041* rīkoja DP sportistu sporta svētkus. 1947. gada 9. un 10. augustā Nirnbergā. Četru tautu pārstāvji – igauņi, latvieši, lietuvieši un ukraiņi piedalījās sacensībās volejbolā, basketbolā un futbolā. Futbolā un volejbolā uzvaras svinēja latvieši, bet basketbolā – lietuvieši.

1947. gada DP meistarsacīkstēs basketbolā notika 10. un 11. jūlijā Augsburgā, teicamā lietuviešu aprūpē. Diemžēl latvieši nestartēja savā labākajā sastāvā. Basketbola nozares vadītājs amerikāņu

zonā A. Aizstrauts pat atļāvās paziņot, ka latvieši turnīrā nepiedalīšoties, jo trūkstot naudas basketbolistu sūtītīšanai uz Augsburgu. Par saviem līdzekļiem uz meistarsacīkstēm atbrauca A. Miezītis, R. Pērkons, P. Bumbērs, J. Pelūde, F. Janševskis un G. Kalniņš. Tā izveidojās latviešu vienība. Arī sīvākie konkurenti lietuvieši nestartēja savā labākajā sastāvā, jo vadošie baskebolisti nepaspēja atgriezties no Francijas turnejas. Latviešu sekstets uzvarēja igauņus ar 51:34 un ukraiņus ar 45:28. Arī lietuvieši uzvarēja igauņus un pieveica ukraiņus. DP meistarvienība noskaidrojās tradicionālo pretinieku – latviešu un lietuviešu sāncensībā. Pēc spraiga cīniņa ar nelielu pārsvaru – 32:29 virsroku ņēma lietuvieši.

1. DP meistarsacīkstēs vieglatlētikā 1948. gada 28. un 29. augustā Nirnbergā startēja astoņu tautību sportisti: latvieši, lietuvieši, igauņi, poļi, ukraiņi, ungāri, slovāki un dienvidslāvi. Divu dienu sacensībās katrai vienībai punktus deva izcīnītās pirmās sešas vietas. Latviešus pārstāvēja E. Gagnus, J. Plīsis, A. Vaivars, J. Treimanis, K. Upenieks, O. Bergmansons, N. Millers, Ē. Poltraks, I. Dumpis, G. Kalniņš, V. Galviņš, J. Pālens. Labākos rezultātus sasniedza K. Upenieks, kas uzvarēja 1500 m skrējienā ar rezultātu 4:18,9 sek. un bija otrais divreiz garākā distancē – 9:33,8 sek. J. Plīsis 110 m/b ar rezultātu 18,7 sek. bija otrais, otrais rezultāts diska mešanā Ē. Poltrakam – 41,59 m un V. Galviņam augstlēkšanā – 1,75 m. Trešās vietas ieguva J. Treimanis 400 m skrējienā (55,0 sek.), N. Millers lodes grūšanā (13,59 m), G. Kalniņš augstlēkšanā (1,70 m). Sieviešu sacensībās cīnījās A. Buka, N. Ozoliņa, Z. Ringenberga, E. Švarce, S. Spruženiece, V. Bebre, J. Viļuma, M. Hermane un V. Višķere, kas ieguva zelta medaļu diska mešanā (30,73 m), M. Riekstiņa – uzvarētāja šķēpa mešanā (28,19 m) un bija arī ātrākā 100 metru skrējienā (13,8 sek.). Labākā tāllēkšanā (4,9 m) un augstlēkšanā (1,40 m) – Z. Ringenberga ieguva arī 2. vietu lodes grūšanā (10,12 m) un A. Buka 2. vietu 60 m skrējienā (8,4 sek.).

1948. gadā Londonā notika pirmās pēckara olimpiskās spēles. Par godu šīm spēlēm Vācijā *IRO* rīkoja DP meistarsacīkstes. Sporta žurnālists Alfrēds Vinčels 1948. gada 21. jūlijā *Latvju Sportā* rakstīja: "Arī mums, no pasaules sporta dzīves izstumtajiem, šā gada vasaras mēnešos vajadzēja dzīvot gaidpilnā spraigumā. DP sportistu saimei gan nav tiesību līdzās brīvās pasaules jaunatnei sacensties Londonā, bet *IRO* ir gādājusi arī par mums, dāvinot DP sportistiem pašiem savas olimpiskās spēles. Mazliet savādi skan šis apzīmējums, jo olimpiskās spēles taču var būt tikai vienas – tās, kas ik pa četriem gadiem raitā virknē risinās *IOC* izraudzītā valstī. To šķiet beidzot apzinājās arī *INKOPF* sarīkojumu organizētāja, atsakoties no nodoma rīkot DP olimpiskās spēles, bet izšķiroties par DP meistarsacīkstēm dažādos sporta veidos."

1949. gadā jūlija pirmajās dienās Veidenē notika Ziemeļbavārijas meistarsacīkstes vieglatlētikā. Tajās *1. FC Nirnberg* kluba sastāvā piedalījās arī Kazimirs Upenieks, Pēteris Neilands un Gunārs Krautmanis. Lodes grūšanā P. Neilands ieguva 3. vietu (12,99 m), šķēpa mešanā – G. Krautmanis palika ceturtais (46,16 m) un 1500 m skrējienā K. Upenieks sasniedza piekto rezultātu (4:23,2 sek.).

Izcilais Latvijas sporta statistiķis Bernhards Čečins 1949. gadā laikrakstā *Latvija* publicēja pārskatu par latviešu trimdas piektās vieglatlētikas sezonas sasniegumiem, vienlaikus noslēdzot arī Vācijas DP nometņu posmu:

"Paplašinoties izceļošanas iespējām un *IRO* darbībai tuvojoties beigām, latviešu trimdinieki un līdz ar to arī vieglatlētu metropole Vācija, kļuvusi par "grimstošu kuģi", kuŗu cenšas atstāt katrs, kam tikai rodas kāda iespēja. Aizbraucēju vidū ir daudz sportistu un tādēļ 1949. gada sezonā tikai dažos sporta veidos bija iespējams sarīkot apgabalu un joslas meistarsacīkstes, bet nenotika sacensības visas Vācijas mērogā, kā tas bija Anglijā un Zviedrijā. Angļu joslā, izņemot atsevišķu nometņu internas sacensības, nebija iespējams noorganizēt pat eksternas sacensības. Latviešu vieglatlētu "ziedu laiki" Vācijā pieskaitāmi pagātnei. No pārējām emigrācijas zemēm priekšplānā izvirzījusies Anglija. Tā vien šķiet, ka 1950. gadā latviešu vieglatlēti Anglijā ieņems līdzšinējo Vācijas latviešu dominējošo vietu. Izņemot Zviedriju, kur daudzi nodrošinājuši eksistences iespējas un dzīvo miera laika apstākļos, citur, it sevišķi aizjūras zemēs, vispirms jāatrisina ar darba līgumiem radītās grūtī-

bas. Stendzenieks Čīlē, Ringenberga Jaunzēlandē, Bernāts un Voitāns Kanādā – lūk, šie nedaudzie jau raduši samērā rēgulāras sacīkšu iespējas, bet par daudziem citiem aizbraucējiem nav nekādu ziņu. Jāpieņem, ka tikai ap 1951. gadu, kad lielākā daļa jaunajās dzīvesvietās būs tikuši galā ar materiālas dabas jautājumiem, varēsim gaidīt ievērojamāku progresu".

BALTIJAS UNIVERSITĀTE 1945–1949

Vācijā DP nometņu iemītnieku vidū bija liels skaits akadēmiski izglītotu cilvēku. Netrūka arī studētsākušo un studētgribošo. 1945. gada novembrī Anglijas Ārlietu ministrija atļāva dibināt Baltijas Universitāti Hamburgā. Konsultācijas izglītības jautājumos sniedza starptautiskā studentu palīdzības organizācija *World Student Relief*.

Baltijas Universitāte, kas darbojās Hamburgā-Pinebergā, pastāvēja astoņus semestrus – no 1946. gada ziemas līdz 1949. gada rudenim. Uz mācību iestādes dibināšanu 1946. gada 8. un 9. janvārī Hamburgā ieradās visu trīs tautu augstskolu docētāji. Angļu iestādes par universitātes pagaidu prezidentu izraudzīja profesoru F. Gulbi. Viņa tuvākie palīgi bija trīs rektori: prof. E. Dunsdorfs, kas pārraudzīja studentu lietas, lietuviešu prof. V. Stanke – universitātes saimnieciskās lietas un igauņu prof. E. Opke – organizātoriskās lietas.

Baltijas universitātes pirmsākumos studenti dzīvoja nometnē ar nosaukumu *Hamburg Zoo*. Šajā vietā, kur 1936. gadā olimpiskajām spēlēm gatavojās labākie pilsētas sportisti. Pēc olimpiskajām spēlēm šajā ciemā uzcēla piemiņas zīmi, kurā ierakstīti 15 Hamburgas sportistu vārdi, kuru starts bija sekmīgs. Universitātes vadītājs amerikānis Rigle lielu vērību pievērsa fiziskai audzināšanai. Jau drīzi pēc Baltijas universitātes nodibināšanas sākās sporta nodarbības. Sākumā studenti paši *Zoo* un Alsterdorfas nometnēs izbūvēja volejbola laukumus.

1946. gada 20. maijā sporta dzīves vadīšanu uzņēmās vadīt Jānis Daliņš. Viņa palīgi bija sporta instruktori Klaudija Sprūde un Jānis Miezītis. Sākumā latviešu studentu skaits Baltijas universitātē bija 52 procenti no kopskaita. Ar vadības atļauju pie universitātes nodibinājās vairākas latviešu studentu korporācijas: *Fraternitas Imantica*, *Gersicania* un *Fraternitas Cursica*. Studentes nodibināja korporācijas *Spīdola* un *Zinta*.

1947. gadā pēc pārcelšanās no Hamburgas uz Pinebergas kazarmām universitātei pavērās plašākas darbības iespējas. Tās rīcībā bija 16 auditorijas. Katru nedēļu divos vakaros sportistu rīcībā bija Pinebergas vingrotava, kuru galvenokārt izmantoja sporta spēļu cienītāji.

1947. gada 3. martā latviešu sportistu pilnsapulce Pinebergā ievēlēja *Universitātes Sports* vadību. Tā pirmais priekšsēdis bija Jānis Daliņš. Pirmās valdes sastāvā: Raimonds Sukurs, Reinholds Veinbergs, Klaudija Sprūde, Noldis Millers, Leo Ploriņš, Jānis Gulbis, Elvīra Karlsone, Andrejs Vilciņš un Mievaldis Lazdiņš. Savukārt maija beigās Eslingenā tika nodibināta Latviešu studentu savienības *Universitātes Sports* Štutgartes kopa. Līdzīgas kopas darbojās arī Kīles, Minchenes, Vircburgas un Heidelbergas universitātēs.

Sākot ar 1947. gadu, studenti aktīvi piedalījās gan latviešu, gan arī vāciešu rīkotās sporta sacensībās. Studenti startēja gan individuāli, gan arī Pinebergas sporta biedrības sastāvā. Sevišķi galda tenisā un bumbu spēlēs Pinebergas komandas piepeši guva necerēti labus panākumus. Citas vācu komandas ar to nebija mierā un drīz panāca lēmumu, ka katrā vācu komandā kādā spēlē nedrīkst startēt vairāk nekā divi "ārzemnieki". Labākos panākumus guva vieglatlētikā stud. silv. Noldis Millers mešanu disciplīnās, skriešanā stud. mech. Guntars Saiva, stud. chem. R. Celms, boksā stud. mech. Alfons Dreifogelis, 1941. gada Latvijas meistars spalvas svarā, vingrošanā Klaudija Sprūde, galda tenisā Ernests Skujiņš. Bumbu spēlēs labākos panākumus guva volejbolisti – P. Bernāts, V. Eislers, T. Bērziņš, K. Bredavs, R. Celms, A. Veibachs. Labāko basketbolistu vidū bija P. Bernāts, I. Sockis, T. Bērziņš, U. Inveiss, V. Eislers, R. Celms, O. Tamužs, G. Vanags, N. Hartmanis, J. Zušēvics, R. Rudevics.

Laikā no 1947. gada 22. līdz 24. martam Pinebergā notika angļu zonas latviešu studentu meistarsacīkstes galda tenisā. Diemžēl lielie attālumi tajās atļāva piedalīties sportistiem tikai no trim universitātēm: Ķīles, Minsteres un Baltijas universitātes. Komandu sacensībās uzvarēja Baltijas universitātes komanda – E. Martinsons, R. Veinbergs, E. Skujiņš.

Līdz ar pēckara apstākļu normalizēšanos atsākās arī nodarbības airēšanā. Airēšanas regatēs piedalījās arī bijušie *Universitātes sporta (US)* airētāji. Pēc Baltijas universitātes nodibināšanas *US* airētājs Alfrēds Raisters uzsāka sarunas ar *Allied Services Sailing and Rowing Club*, kas bija pārņēmuši Hamburgas Alsteras ezera vācu airētāju klubu. Kā treniņu un sacensību partnerus tajā uzaicināja Baltijas universitātes airētājus. Pirmajās sacensībās 1946. gada 7. septembrī piedalās *US* četrinieks Teodors Kleins, Jānis Damerovskis, Raimonds Sukurs, Imants Krūmiņš, bet stūrē Kirils Viducis. Arī pārējos studentos rodas interese par airēšanu un Raimonds Sukurs uzņēmās to vadīšanu. Šeit savas airētāju gaitas aizsāka Elmārs un Valters Medņi, Sergejs Muižnieks, Visvaldis Vilciņš, Gunārs Gruzdiņš, Volfgangs Šmits. Kad 1947. gada janvārī Baltijas universitāti pārcēla uz Pinebergu, airētāju rosme neatslāba. Pamazām pieauga dalībnieku skaits. Ja sākumā latvieši airēja tikai četriniekos un divniekos, tad 1947. gada 12. jūlijā latviešu astotnieks – E. Mednis, Dž. Pauzulis, T. Hausmanis, G. Gruzdiņš, G. Lamberts, V. Šmits, V. Mednis, R. Sukurs un stūrmanis H. Blaubergs sīvā cīņā uzvarēja *ASSRC* meistarsacīkstēs. Arī dāmas guva panākumus. Balvām par katru uzvaru pievienojās sudraba kauss – *The Ladies Cup*. Labākās airētājas bija A. Dumpeniece, A. Apine, V. Kalniņa, D. Rozīte, A. Eichmane. 1948. gada rudens bija pēdējā sezona Baltijas universitātes airētājiem. Trīs sezonās sacenšoties ar angļu airētājiem, iesācēji bija kļuvuši par kompetentiem airētājiem un respektējamiem pretiniekiem. "Varam droši teikt, ka ar Raimonda Sukura trenētajām airētājām un airētājiem Pinebergā atplauka Latvijas *US* sporta gars. Tas notika grūtajos pēckara apstākļos un trimdā. Kā airētājiem, tā arī skatītājiem laiks uz Alsteras ezera paliks neizdzēšamā atmiņā. Tur toreiz sacentās zili-balti tērptie airētāji, un pāri ūdenim skanēja latviskas komandas: "izlikt", "smelt", "spēcīgāk".

LEDUS HOKEJS – *LETTEN MANNSCHAFT*

1946. gadā pirmo hokeja sezonu aizvadīja latviešu trimdinieki Vācijā. Sākumā viņi izmēģināja spēkus savstarpējās cīņās, vēlāk Ojārs Ritums sapulcināja labākos spēlētājus Augsburgā. Vāciešu attieksme pret "pārvietojamām" personām šeit bija daudz labvēlīgāka nekā citās vācu pilsētās. *HC Augsburg* labprāt uzņēma savās rindās latviešu hokejistus: vārtsargu Alfonu Ansonu, laukuma spēlētājus Robertu Bluķi, Viesturu Kleinopu, Ēriku Koņecki, Ojāru Ritumu, Leonīdu Vedēju, Rūdolfu Veidi. Jau pēc dažām spēlēm latvieši izvirzījās par *HC Augsburg* vadošajiem spēlētājiem. Īpaši izcēlās Ansons vārtos, kā arī Koņeckis un Ritums uzbrukumā, un *HC Augsburg* kļuva pazīstama kā *Letten Mannschaft*.

Decembra beigās *Latviešu komanda* piedalījās Bavārijas meistarsacīkstēs. Pirmajā spēlē mūsējie pieveica *Landshut* (4–1), taču pēc nedēļas zaudēja *SC München* (1–4) un no tālākās cīņas izstājās. Par Bavārijas meistariem kļuva *SC Riesersee*.

Taču sezona turpinājās. Kara un bēgļu gaitu nogurdinātie hokejisti izmantoja katru iespēju sacensties draudzības spēlēs, kuras gan ne vienmēr norisinājās draudzīgā gaisotnē. Kādā sacīkstē ar jauno Bavārijas meistarvienību *SC Riesersee* Koņeckis saņēma nūjas sitienu pa seju un zaudēja piecus zobus. Tas izsauca publikas sašutuma vētru. Laukumā lidoja akmeņi, ledus gabali un būvgruži. Visā sezonā, kas turpinājās līdz maija beigām, *HC Augsburg* aizvadīja ap 30 spēļu. Pēc latviešu trimdas preses izdevumu vienprātīga atzinuma, labākie komandas spēlētāji bija mūsējie.

Neraugoties uz to, ka jau bija sākusies latviešu bēgļu izceļošana no Vācijas uz citām zemēm, 1947./1948. gada sezona kļuva par slavenāko lappusi latviešu trimdas hokeja vēsturē. *HC Augsburg*

vienības lielāko daļu joprojām sastādīja latvieši: Ansons, Bluķis, Ritums, Koņeckis, Kleinops, Veide, pēc četru gadu pārtraukuma spēlēt atsāka Haralds Norītis.

Oficiālās sacensības novembra beigās ievadīja Leinvēbera kausa izcīņa. Kādā spēlē pret *EK Köln* augsburgieši izcīnīja īstu rekorduzvaru – 17:4. Kleinops guva astoņus vārtus.

Janvārī sākās Bavārijas meistarsacīkstes. *HC Augsburg* izcīnīja 3. vietu aiz *SC Riessersee* un *EV Füssen* un kvalificējās Dienvidvācijas meistarsacīkstēm. Īpaši dramatiska izvērtās cīņa starp nesamierināmajiem sāncenšiem *HC Augsburg* un *SC Riessersee*. Lieliski spēlēja abas komandas, arī vārtsargi cīnījās bez kļūdām, un vēl 30 sekundes pirms beigām rezultāts bija 0:0, taču tad apšaubāmus vārtus guva Vācijas meistari, un "Latviešu komanda" piedzīvoja sāpīgu zaudējumu – 0:1. Vispār latviešu trimdas presē bieži uzsvērta tiesnešu neobjektīvā attieksme pret "ārzemniekiem no Augsburgas". Turnīra turpinājumā *HC Augsburg* sagrāva *Mannheim* komandu (29:0); pēc šīs spēles manheimieši atsauca savu vienību no tālākajām cīņām. Izšķirošajā spēlē augsburgieši ar 8:3 pārspēja *EV Füssen* un kļuva par Dienvidvācijas meistariem – līdz tam lielākais sasniegums *HC Augsburg* vēsturē.

Pēc tam notika Vācijas meistarsacīkstes, taču šeit augsburgiešiem vairs tik labi neveicās. Uzvarēja *SC Riessersee*. "Latviešu komanda" palika 4. vietā, taču iemantoja skatītāju simpātijas ar visskaistāko spēli.

Īsts hokeja drudzis pārņēma Garmišu marta sākumā, kad uz četrām draudzības spēlēm ieradās Šveices izlase ar saviem labākajiem spēlētājiem Treppi, Djurtsu un spēlējošo treneri kanādieti Kuku sastāvā. Vispirms šveicieši divreiz uzvarēja *SC Riessersee*, bet trešajā cīņā negaidīti zaudēja. Tādēļ ceturtajā spēlē pret *HC Augsburg* šveicieši bija noskaņoti nopietnai cīņai. Sākumā mūsējie nervozēja un jau 1. minūtē zaudēja vārtus. Pēc tam spēle izlīdzinājās, taču kļūdas dēļ *HCA* zaudēja vēl vienus vārtus. Otrajā un trešajā trešdaļā, astoņu tūkstošu skatītāju vētraini atbalstīti, mūsējie centās atspēlēties. Līdzjutēju sajūsmai nebija robežu, kad pēc skaistas kombinācijas Kleinops panāca izlīdzinājumu. Izmantojot Rituma noraidījumu, Šveice atkal izvirzījās vadībā (2:4). Dažas minūtes pirms spēles beigām Koņeckis ar tālu metienu vienus vārtus atguva, taču kanādietis Kuks, gandrīz līdz ar beigu signālu guva piektos vārtus – 3:5 Šveices labā. Lieliskās sezonas izskaņā *HC Augsburg* beidzot pieveica arī *SC Riessersee* (2:1), un Vācijā vairs nebija komandas, kura kaut reizi nebūtu latviešiem zaudējusi.

1948./1949. gadā slavenā *Letten Mannschaft* Vācijā izklīda. Koņeckis un Veide pārgāja uz *Preuflen Krefeld*, Ansons – uz *Bad Nauheim*; Augsburgā palika vienīgi Kleinops un Bluķis. Latviešu spēlētāji joprojām izpelnījās jūsmīgas atsauksmes vācu un trimdas latviešu presē. Īpaši slavēja Ēriku Koņecki. Viņu godāja par Krēfeldes populārāko sportistu, publikas mīluli, sezonas lielāko sensāciju un Vācijas labāko hokejistu! Speciālisti izcēla Koņecka apbrīnojamo tehniku, taktiku un izturību (Ēriks parasti spēlēja par aizsargu un visu spēles laiku nenogāja no laukuma!). Lieliski spēlēja arī Rūdolfs Veide, kurš izpelnījās ievērību ar vīrišķību un nepiekāpību. Koņeckis un Veide *Preuflen Krefeld* sastāvā kļuva par Leinvēbera kausa izcīņas uzvarētājiem un Vācijas vicečempioniem.

DP NOMETŅU IZKLĪŠANAS BEIGU POSMS

Sākot ar 1947. gadu, aizsākās DP nometņu iemītnieku lielais pasaulē izklīšanas process, kas ilga līdz pat 1951. gadam. Šajā laikā gaidot izbraukšanas brīdi aizvien vairāk latviešu sportistu pārcēlās uz transitnometnēm. Viena no tādām bija Ventorfā. No tās ceļš veda uz Austrāliju. Tomēr arī Ventorfā sports nepalika novārtā. Nodibināja *YMCA* nodaļu, kuru vadīja bijušais gēstachtietis Edvīns Groskopfs. Viņa darbs nebija viegls, jo lielākā daļa sportotāju bija caurbraucēji. *Latvju Sportā*

A. Vinčels precīzi sniedza šo transitnometņu apdzīvotāju dzīves portretējumu (1948. gada 3. decembŗa numurā): "Viņi atnāk, padzīvo vairākas nedēļas, aprunājas ar dažādu valstu konsuliem, rādās ārstiem, kārto formālitātes, arī pabadojas un nogarlaikojas, un pēc tam dodas tālāk uz citām zemēm vai atgriežas vecajā nometnē. Sports izrādījies Ventorfā teicams un lietderīgs laika kavēklis neapskaužamajā dzīvē un mūžīgajā, nenoteiktības apzīmogotajā gaidīšanā." Gada nogalē nometnes sportisti bija bieži viesi gan Libekā, kur sacentās ar trimdas meistarvienībām volejbolā un basketbolā, gan Pinebergā. Libekā Ventorfas nometnes pārstāvji (H. Turss, J. Bērziņš, H. Dzirneklis, V. Ozols, Ē. Groskopfs) parūpējās arī par sensāciju, uzvarot trimdas meistarus basketbolā – Libekas JKS (A. Berkolds, E. Švolmanis, Dzintars Treknais, A. Priednieks, L. Bērziņš, Z. Grosbergs, O. Ragainis, J. Lieljuris) ar 42:35.

Amerikāņu zonā Ziemeļbavārijā atradās *Valkas* nometne, kuras visus pastāvēšanas gadus sporta dzīvi vadīja Alfrēds Līrums. Laikraksts *Latvija* 1949. gada 15. oktobrī vēstīja, ka "viens no lielākajiem latviešu centriem trimdā, *Valkas* nometne pie Nirnbergas, šodien vairs nav. Nepilns tūkstotis vēl nes *Valkas* vārdu un kopš septembŗa pēdējām dienām mīt Donavas krastā – Ulmā. Pārējie pievienojušies Fišbachas nometnei, kas tagad mīt Dillingenā, bet 250 emigrācijā iesaistītie devušies uz Vircburgu. Ar to praktiski beigusi pastāvēt *Valkas* nometne un izklīdināta arī viņas sportistu saime. Kā futbola cietoksnis *Valka* beidza pastāvēt jau pagājušā rudenī, kad *Valku* atstāja Jānis Bebris un vairāki jaunās paaudzes futbolisti, bet tagad tiem jau pievienojušies Alberts Šeibelis, Fricis Laumanis, kuŗi cer spēlēt futbolu ASV.

Neatlaidīgi un gandrīz vai izmisīgi šo vasaru vēl cīnījās vieglatlēti un, pateicoties atklātajiem spožajiem jaunatnes talantiem, *Valkas* vieglatlēti, startējot amerikāņu zonas latviešu *YMCA/YWCA* rīkotajās korespondencsacīkstēs, piedaloties 4 grupās, visās arī guva pārliecinošas uzvaras... Ceļā uz ASV Edvīns Zikmanis, Maiga Iesaliņa un Daina Bērziņa, bet trimdā izaugušais Kazimirs Upenieks galvojumu cer sagaidīt Dillingenas nometnē.(...)"

"Ar straujo un nemitīgi pieaugošo emigrāciju, katra diena izrauj robu mūsu trimdas sportistu saimē, un sporta dzīvē valda tāds klusums, kāds pirms tam nekad nebija bijis. Bumbu un pēc pirmajām klašu sacensībām agrā pavasarī tagad sastādījusies nometnes "izlases" vienība. Kā jau tas labiem kaimiņiem nākas, tad visvairāk un arī vissīvākās sacensības ir bijušas ar Fišbachas jaunatni... Vienības "mugurkauls" ir jaunatnes basketbola vienības dalībnieki, kuŗi, apkārtnē trūkstot spēcīgiem pretiniekiem basketbolā, šopavasar pievērsušies arī futbolam. Daudzu jauniešu interese pievērsusies arī vieglatlētikai, un 1949. gada 28. maijā Nirnbergas apgabala jaunatnes sporta svētkos, startējot no *1. FC. Nirnberg*, 400 dalībnieku konkurencē ir gūti arī pirmie panākumi. 1931. un 1932. gadā dzimušajiem zēniem E. Rumbēns uzvarēja lodes grūšanā (5 kg) ar 13,07 metriem, bet G. Zodiņš palika ceturtais ar 11,28 m, kuŗš diska (1,750 kg) mešanā ar 26,59 m ieguva 2. vietu. J. Kursulis 800 m skrējienā spēja izcīnīt 3. vietu, E. Zikmanis uzvarēja augstlēkšanā 1933./1934. g. dz. zēniem ar 1,50 m, bet 1935./1936. g. dz. zēniem A. Krūmiņš ieguva 2. vietu bumbiņas mešanā ar 51,05 m, bet tāllēkšanā ar 4,37 m palika 5. v. Dodoties tālāk trimdā, *Valku* atstājuši jaunās paaudzes vieglatlēti Ilze Vimba (uz ASV), Uldis Zodiņš un Arvids Rāvis (abi uz Austrāliju)."

Pirmā valsts, uz kurieni latvieši devās meklēt darbu, bija Beļģija. Daudzi DP nometņu iemītnieki, starp viņiem arī sportisti, centās izrauties no bezcerīgās gaidīšanas nometnēs. Tur bija nepieciešami strādnieki darbam ogļraktuvju šachtās. Vieglatlēts V. Teteris aprakstīja latviešu sportistu gaitas Beļģijā: "Kad 1947. gada vasarā Beļģijā ieradās pirmās latviešu ogļraču grupas, gadījās, ka sportistus visvairāk izvietoja *Trazegnies* un *Haine-St. Pierre* rajonos, kur galveno kodolu sastādīja basketbolisti no bijušās Frankfurtes darba rotas. Vienīgā iespēja radīt pašiem savu sporta kopu bija, piesaistoties beļģu *YMCA*, un 1948. gada maijā arī tapa latviešu *YMCA* nodaļa ar mērķi darboties kulturālās un sporta nozarēs."

Pirmā valsts, kas uzņēma emigrantus, bija Anglija. Turpinot Vācijā uzsākto aprūpes darbu, pasaules *YMCA* komiteja arī šajā zemē meklēja sadarbības iespējas ar darba devējiem transitnomet-

nēs. Angļu *YMCA* emigrantu pulkā meklēja sekretārus, mācītājus un skolotājus – tos, kuŗi varētu palīdzēt iesākto aprūpes darbu. Taču viņi neļāva dibināt nacionālās nodaļas. Latviešu *YMCA* sekretārs amerikāņu-franču zonā J. Ozols par situāciju Anglijā: "Mūsu zēnu stāja un garastāvoklis ir visumā labs. Materiāli viņi tomēr dzīvo krietni labāki nekā strādājuši šeit, Vācijā, un arī darbs nav smagāks par to, kāds bija labi nostādītos uzņēmumos Latvijā. Vienīgais, par ko viņi sūdzas, ir tas, ka grūti iedzīvoties angļu vietējā sabiedrībā, jo angļu mentalitāte ir grūti sagremojama. Dabīgi, ka arī angliem mūsu darba vīru izdarības, kur tādas notiek, nav pa prātam, un lai atceramies tikai to, kā Latvijā vietējie raudzījās uz poļu laukstrādniekiem."

1948. gadā sākās arī emigrācija uz ASV. Tur *YMCA* imigrantu ievešanas jautājumos sadarbojās ar organizāciju – Baznīcu palīdzība *(Worlds Church Service)*, kuŗai bija liela nozīme arī latviešu emigrācijā uz šo zemi jaunas dzīves meklējumos. 1949. gadā Eiropā ieradās ASV biznesa pārstāvis un baznīcu organizāciju darbinieks Oskars Helstroms, kas veicināja īpaši baltiešu iecelošanu ASV. Iepazinies ar bēgļu stāvokli nometnēs viņš atzina, ka nepieciešama plaša labdarīgo organizāciju palīdzība iecelošanai ASV. Viņa rīcībā bija 2000 darba un ap 10 000 dzīvokļa galvojumu, kurus sadalīja starp nometnu komitejām. Saziņā ar Vašingtonas štata lielākās avīzes *Seattle Post Intelligencer* sporta nodaļas redaktoru Rojalu Brohemu *(Royal Brougham)*, viņš nodrošināja galvojumus arī 6–7 sportistiem un viņu ģimenēm. Šis ierosinājums un redaktora neatlaidība palīdzēja nokļūt ASV peldētājai Aleksandrai Briedei, šachistam Elmāram Zemgalim, vieglatlētam Kazimiram Upeniekam, basketbolistam Arvīdam Berkoldam, volejbolistiem Rūdolfam Lejēnam, Ludmilai un Alfrēdam Raisteriem.

Līdz ar *LSFAP* darbības pārtraukšanu latviešu sporta dzīve Vācijā ritēja atsevišķās zonās un atradās latviešu *YMCA* un latviešu darba un sardžu rotu sporta vadītāju pārziņā.

1950. gada aprīlī pasaules *YMCA/YWCA* apmācību centrā Prīnā notika latviešu *YMCA/YWCA* pirmā apvienotā konference, kuŗā piedalījās 57 šīs organizācijas darbinieki no trim Vācijas rietumu zonām. Konferencē sprieda par trimdas sporta dzīves sasniegumiem un nepieciešamību radīt latviešu sporta centru kādā no emigrācijas zemēm, jo Vācijā latviešu sportistu saime jo dienu, jo kļuva mazāka.

AUSTRIJA

1947. gadā mitinājās 2100 bēgļu. Lielākā no DP jeb pārvietoto personu nometnēm atradās Glazenbachā un tur bija 608 latviešu. Mazākas latviešu grupiņas bija Insbrukā, Zalcburgā, Lincā un Ridā.

Jau 1946. gada novembrī R. Plūme un H. Baumanis organizēja Vācijā dzīvojošo latviešu bokseru turneju pa Austriju. Tajā gan nepiedalījās visi labākie šī sporta veida pārstāvji, jo izlasi galvenokārt veidoja Vircburgā dzīvojošie bokseri. Turnejā ringā kāpa Tālivaldis Ozolcelms, Zīle, Everštets, Konstantīns Trēgers, V. Holcmanis, Žanis Šmits, Voldemārs Miezītis. Komandā bija arī lietuvietis Severinas. Bregencā *(Bregenz)* latvieši ar 11–5 uzvarēja Insbrukas komandu. Turnejā Šveicē piedalījās Sergejs Stuģis, Jānis Klusovs, Holcmanis, Žanis Šmits, Severinas, Voldemārs Miezītis, Tālivaldis Ozolcelms. Šoreiz latviešu bokseri zaudēja Cīriches klubam 6–10.

Laikraksts *Latviešu Balss Austrijā* 1947. gadā rakstīja, ka Glazenbachā 25. un 26. maijā notikuši sporta svētki, kuŗos piedalījušās sešas volejbola un četras basketbola vienības. Volejbolā labākā bija Glazenbachas vienība, kuŗā spēlēja J. Ļaļins, E. Puķītis, G. Lācis, V. Pudžiss, J. Vītols un J. Kūsins.

Austrijā dzīvoja arī vieglatlēte Zinaīda Ringenberga, kas pārstāvēja Zalcburgas klubu *Union* un latviešu peldētāja Tatjana Plūme, kas sacensībās Feldkirchē *(Feldkirch)* laboja trīs Latvijas rekordus – 400 m, 300 m un 200 m, brīvā stila peldējumos:

1947. gadā *IRO* sāka bēgļu izvietošanu no Austrijas. Vairumu izvietoja Venecuēlā, Brazīlijā, Argentīnā un Austrālijā.

1948. gada 23. maijā *YMCA/YWCA* vīriešu galda tenisa komanda: J. Vītols, G. Stabiņš, A. Flaumanis un R. Bergs pēc spraigām cīņām uzvarēja Bergheimas nometnes komandu. Sievietēm spēlēs piedalījās Zigrīda Smilga un N. Bačelite. Volejbolā *Y/Y* komanda: E. Ļaļins, J. Kūsins, G. Stabiņš, J. Vītols, A. Plucis, A. Mainiece bija labākā vienība.

1948. gada 11. jūlijā Glazenbachā notika latviešu dziesmu svētki Austrijā.

DĀNIJA

1947. gadā Dānijā atradās 1800 latviešu. Amatnieki un arodu pratēji varēja sameklēt darbu pilsētās. Tomēr pastāvīgi strādājošo bija tikai desmitā daļa no nometnēs dzīvojošajiem. Apmēram tikpat cilvēku nodarbināja nometnes iekšējos darbos. Par to viņi saņēma minimālu atlīdzību – divas kronas dienā. Pārējos darba spējīgos vasarā sūtīja lauku darbos, galvenokārt uz cukurbiešu retināšanu. Nereti šis darbs atradās vairāku simtu kilometru attālumā no nometnes. Nometnēs ievērojams bija darba nespējīgo – veco un slimo cilvēku, bērnu – skaits.

Latviešu bēgļi lielākoties koncentrējās trīs nometnēs. Prāgas bulvāra nometnē Kopenhāgenā starp 700 bēgļiem bija apmēram 200 latviešu. Nometnē uzņēma tikai tos, kas strādāja un spēja samaksāt par nometni. Bēgļi dzīvoja mazās dēļu barakās, kas ar papes sienām bija sadalītas pa istabiņām. Tajās trūka arī labierīcības. Nometnē dzīvoja arī Latviešu Apvienības Dānijā priekšsēdis V. Briedis. Lielākā latviešu nometne bija Jonstrupē, kur to skaits sasniedza 350. Nometne atradās ap 10 km no Kopenhāgenas priekšpilsētām, skaistā vietā, starp kalnu pauguriem un ezeriņiem. Jādzīvo bija koka barakās, kurā katrai ģimenei bija sava istabiņa. Daļa iedzīvotāju strādāja ap 8 km attālajās Herlevas fabrikās, bet citi tikai sezonas darbu pie apkārtnes dārzkopjiem un lauksaimniekiem. Vēl tālāk no Kopenhāgenas, uz fjorda krasta atradās trešā lielākā nometne Dragsbeka pie Tītstedes, kur starp 600 DP dzīvoja ap 100 latviešu. Nometne bija izvietota bijušās vācu zemūdeņu flotes kazarmās. Šeit latviešu bēglu stāvoklis, starp kuriem bija vairāk vecāku ļaužu, kā arī jaunatnes, bija grūts.

Dānijā patvērumu atrada futbolists Juris Skadiņš (RV), volejbolists E. Hartmanis, vieglatlēts E. Krams (LSB), V. Pilts, basketbolists E. Jansons, vingrotāja un volejboliste Zenta Griķe, A. Izaks, K. Bergs, Melbārdis *(Jūrmalas Sports)*, P. Zeimurs (Daugavpils Sporta Biedrība) un citi latviešu sportisti. Tā paša gada vasarā Skelskeras nometnē notika pirmās sporta sacensības, kurās piedalījās tuvāko nometņu sportisti A. Tīcmaņa un R. Auškāpa vadībā. Ziemā sacensības notika telpās, kas atļāva spēlēt šachu, galda tenisu, jo ne vienmēr bija iespējams izmantot dāņu sporta zāles. Sevišķi rosīgi bija šachisti. Koldingas nometnē dzīvojošie K. Bērziņš un E. Gīze vairākkārt guva pirmās vietas turnīros, kur piedalījās dāņu un citi ziemeļnieku šachisti.

1946. gada maijā Kopenhāgenā notika sacensības basketbolā, futbolā, volejbolā starp dāņu un baltiešu sportistiem, kas bija pulcējušies no visām nometnēm. Futbolā latvieši zaudēja dāņu *KFUM* (*YMCA*) ar 3:4, basketbolā latvieši uzvarēja igauņus 40:39. Volejbolā igauņi pārspēja latviešus ar 15:9, 15:10.

Plašāku sporta darbību traucēja sporta inventāra trūkums. Latviešu *YMCA* ar internacionālās *YMCA* gādību rūpējās par sporta dzīvi nometnēs.

1947. gadā latviešu *YMCA* Dānijā savu sportistu lietošanai ieguva telpas Kopenhāgenā. Tā gada baltiešu basketbola turnīrā uzvaru svinēja igauņi, kuri pagarinājumā ar 31:29 pieveica latviešus – J. Skadiņu, Jansonu, Kramu, Hermani, Isaku, Rūdolfu Hartmani, Briedi, Piltu un Reisu. Latviešu basketbolisti dzīvoja ārpus Kopenhāgenas un viņiem nebija iespēju trenēties kopā. Tomēr latvieši spēlēja arī draudzības sacensību ar ASV studentiem, kas bija spēcīgākā basketbola vienība Dānijā. Spēlē ar 20:32 pārāki bija studenti.

1949. gada pavasarī, kad *IRO* pārņēma bēgļu tālāko pārvietošnu uz mītnes zemēm, Dānijā atradās 942 latviešu DP. No tiem 622 dzīvoja nometnēs, bet privāti 340. Ārpus Kopenhāgenas un nometnēm, lielākais latviešu centrs bija Alborga (61 latv.), tālāk sekoja Koldinga, Roskilde un Ārhusa.

LATVIEŠU SPORTISTI BEĻĢIJĀ

Jau 1947. gadā daudzi DP latvieši ar līgumu, ko varēja noslēgt uz diviem gadiem, ieradās darbā Beļģijā. Tur viņi lielākoties strādāja ogļraktuvēs. Kopā ar ģimenes locekļiem Beļģijā ieradās apmēram 850 latviešu, kuru vidū bija arī brīvvalsts laikā pazīstami sportisti, piemēram, vieglatlēts Valdis Teteris, volejbolisti un basketbolisti Haralds Skrastiņš, Gunārs Šperliņš, Kārlis Ozoliņš, Jānis Ozoliņš un citi.

Valdis Teteris stāsta:

"Beļģiem vajadzēja strādniekus, jo viņi paši nevēlējās strādāt raktuvēs. Mums gribējās ātrāk tikt ārā no Vācijas, atbrīvoties no nosaukuma "auslanders". Draugi atrakstīja no Beļģijas un mudināja, lai braucot uz Beļģiju. Sieva palika nometnē Vācijā, bet pats kopā ar domubiedriem devos uz Beļģiju. Pirmo līgumu noslēdza uz trim mēnešiem, jo, ja nebiji apmierināts pats, vai arī raktuvju vadība neapmierināja tavs darbs, varēja braukt atpakaļ uz Vāciju. Beļģijā bija jādomā arī par dzīvokli."

Apstākļus, kādos bija jāstrādā ogļračiem Beļģijā, laikrakstā *Latvija* aprakstījis kāds latviešu ogļracis: "Līdzi jāņem lampa, kas dod pietiekoši gaismas 3–4 m uz priekšu. Lifta caurums ir apmēram 5x5 m, lejā lifts dodas ar lielu ātrumu 940 m zem zemes. Nobraucot apakšā, no citāda gaisa spiediena sāp ausis un galva. Uz darba vietu jāiet divi kilometri. Galvā ādas ķivere, jo pa reizei uz galvas uzkrīt kāds akmens, jāiet līku muguru, jo ejas augstums nav visur vienāds. Galā nonākot, jānoģērbj drēbes, jo temperatūra – +30–40 grādi. Ogles eja ir tik augsta, cik biezs ir ogļu slānis, parasti 70–80 cm, tā kā strādājot ne lāga sēdēt, ne tupēt. No mugurpuses nāk vējš, kas nes veldzi, bet arī putekļus, jo aizmugurē urbj ogles. Ejas garums ir 400 m un tanī urbj savās 5 vietās. Tīru gaisu pūš no apakšas, bet kamēr tas nonāk līdz strādniekam, tas ir pilns putekļu. Akmeņi un ogles ir siltas, jo apakšā ir augsta temperatūra. Pēc pirmās dienas bija grūti iedomāties, ka tā būs jāstrādā visu laiku. Nav viegli neērtā stāvoklī karstumā un putekļos akmeņus mētāt sešas stundas. Pēc darba ausīs kraukšķ, bet tas pāriet. Kad augšā izkāpjam, tad vairs cits citu nevaram pazīt, jo spīd tikai acis un lūpas – citādi melnāks par nēģeri. Sākumā neko citu nezina kā gulta – ogļraktuves un ogļraktuves – gulta, bet darbs ir darbs un nauda ir nauda."

Nelielajā pilsētiņā Hainsentpjeras *(Haine-Saint-Pierre)* pilsētā bija viduvēja beļģu basketbola vienība *US (Union Sportif) Centre*. Tajā latvietis Valdis Teteris sāka savas basketbolista gaitas Beļģijā. Vēlāk šai vienībai pievienojās vēl citi latvieši, izveidojot spēcīgu vienību *Hanaut* apgabalā. Spēles notika tirgus laukumā un bija neparasti spēlēt uz bruģa. V. Teteris laikrakstā *Latvija* rakstīja: "Kad bez konkurences, klātesot tikai nedaudziem beļģu futbolistiem un mūsu tautiešiem, pagājušā rudenī skrēju 400 metru – 51,9 sek., tad biju priecīgāks, nekā par vienu otru agrāk realizēto rekordsniegumu. Šajā laikā strādāju 878 metrus pazemē, sekoja noguruma pilns miegs un otrā rītā treniņš. No sporta tomēr vēl negribas atteikties. Domāju, ka to arī nevajadzēs darīt, jo februāŗa sākumā saņēmu apliecību, ka turpmāk vairs nevajadzēs strādāt apakšzemes darbu. Strādāšana gan būs fiziski vēl smagāka, un arī nopelnīšu mazāk, bet nu tikšu dienas gaismā."

Valdis Teteris Beļģijā pavadīja trīsarpus gadus. Piedalījās vieglatlētikas sacensībās kā kluba *Sporting Charleroi* pārstāvis gan *Hanout* apgabalā, gan Parīzē. Beļģijas Vieglatlētikas Savienība caur darba ministriju V. Teterim izgādāja darbu virszemē. Viņš mācījās franču valodu un palīdzēja saviem biedriem, būdams latviešu pārstāvis pie raktuvju vadības. Valoda un iegūtā izglītība ļāva Valdim turpmāk strādāt architektu birojā un pēc tam turpināt šo darbu Kanādā. Bet 1948. gadā latviešu vieglatlēti – Valdis Teteris, Jānis Balcers un Grāpēns piedalījās daudzās vieglatlētikas sacen-

sībās Beļģijā, pārstāvot beļģu klubu krāsas. V. Teteris atrada spēcīgus pretiniekus savās iecienītās vieglatlētikas disciplīnās – 400 m, 800 m, kā piemēram, Luksemburgas meistaru Bartelu. J. Balcers, kas aizstāvēja Lježas apgabalu *(Liege)*, vairāk pievērsās šķēpmešanai, bet neaizmirsa arī tāllēkšanu.

1948. gadā latviešu sportisti, kuri bija nodarbināti raktuvēs, piedalījās arī galda tenisa turnīrā, ko bija noorganizējusi Louviere *YMCA* nodaļa. Turnīrā piedalījās latvieši – H. Skrastiņš, G. Šperliņš, J. Ozoliņš, A. Kleistbergs un V. Teteris. Finālā tikās labākie spēlētāji – divi latvieši – Valdis Teteris un Gunārs Šperliņš. Uzvarēja V. Teteris 21–13, 21–11.

Jau 1949. gada septembrī latviešu sportisti nodibināja latviešu sporta klubu *Rīga*. Līdz ar to viņu iespējas pieauga, jo klubs uzsāka aktīvu darbību, pulcējot vienkopus lielu daļu no Beļģijā esošajiem latvju sportistiem. 1950. gadā kluba rīkotajā dambretes turnīrā uzvarēja bijušais bokseris A. Kleistbergs, bet novusā labākais bija V. Teteris. Tajā pašā gadā *Rīga* rīkoja Beļģijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā un novusā. Tajās piedalījās tikai 10 dalībnieki no *Chapelle* un tuvākās apkārtnes. Galda tenisā latviešu meistarnosaukumu paturēja Gunārs Šperliņš, bet novusā meistars kļuva Haralds Skrastiņš. 1950. gada aprīlī *Rīgas* vienība piedalījas Hanautas apgabala meistarsacīkstēs volejbolā. Vienīgi ukraiņu vienība *UJ Ukrainienne* spēja izrādīt nopietnu pretestību *Rīgas* volejbolistiem, jo volejbols Beļģijā bija jauns un nepazīstams sporta veids. *Sport Club Letton "Rīga"* reģistrēja Beļģijas volejbola federācijā, un 1950. gada valsts meistarsacīkstēs volejbolā tā piedalījās kā patstāvīga vienība.

Basketbols Beļģijā bija jauns sporta veids un īstu popularitāti tas ieguva pēc Otrā pasaules kara, neskatoties uz to, ka trūka piemērotu laukumu un sporta namu. Ārzemju sportistiem Beļģijā nebija atļauts organizēt savas basketbola vienības. To varēja darīt tikai pēc tam, kad viņi valstī bija nodzīvojuši vismaz divus gadus. Beļģijas basketbola meistarība notika pēc līgu sistēmas, zemākajās līgās pa apgabaliem, augstākās visas Beļģijas mērogā. Latviešu sportisti, kuri bija nodarbināti ogļraktuvēs, Hanauta apgabala meistarībā spēlēja beļģu vienībā *US (Union Sportif) Centre Jolimont*. Vienības kodolu veidoja bijušie Eslingenas *YMCA* un Frankfurtes darba rotas spēlētāji – Haralds Skrastiņš un brāļi Kārlis un Jānis Ozoliņi, Gunārs Šperliņš, Pauls Kroders. Viņiem pievienojās vieglatlēts Valdis Teteris, Aleksandrs Arājs un Visvaldis Gulbis. Vienībā līdzi spēlēja vairāki beļģi un igaunis *Sepp*. 1948. gadā *US Centre* izcīnīja *Journal de Charleroi* kausu, pārspējot pirmās līgas čempionu *VxCampinaire* ar 25–18, pusfinālā ar 25–18 *Pompier* un finālā uzvarot spēcīgo *Sporting* vienību ar 25–16. 1948. gadā vienība izcīnīja tiesības startēt *Hanaut* apgabala 1. līgā un 1949. gadā tikpat sekmīgi cīnījās par nākamo kāpienu uz 1. līgu visas Beļģijas mērogā. *US Centre Jolimont* apgabala basketbola meistarsacīkstēs 1950. gadā ieņēma 3. vietu, kas deva tiesības piedalīties Beļģijas 1. līgā.

Sākoties latviešu emigrācijai, no Beļģijas aizbrauca lielākā daļa latviešu, un basketbola vienība pārtrauca savu eksistenci. 1950. gadā ar *Seattle Post Intelligencer* redaktora *Royal Brougham* gādību tika meklēta iespēja 6–7 labākajiem latviešu sportistiem sagādāt galvojumus nokļūšanai ASV. Arī Valdis bija viens no viņiem. Tomēr liktenis pavērsa dzīvi savādāk, jo vecākiem neļāva izceļot uz ASV, tādēļ, lai nebūtu jāšķiras no vecākiem, ģimene brauca uz Kanadu, kuras valdība uzņēma arī vecus cilvēkus – izceļojošo ģimenes locekļus.

Beļģijā atradās arī ledushokejists Ojārs Ritums. Viņš spēlēja *Cercle des Patineurs Liegois* vienība. Lježā atradās mākslīgā ledus slidotava, kur O. Ritums izveidojās par augstas klases hokejistu. 1948. gadā viņa vienība izcīnija Beļģijas meistartituli ledushokejā. 1952. gadā O. Ritums guva četrus vārtus spēlē, kurā Beļģijas klubu sastādītā vienība ar 6:3 pieveica ASV olimpisko izlasi. Viņš spēlēja arī Šamonī pret Francijas meistarvienību, ko beļģi pirmajā spēlē uzvarēja 8:5, bet otrajā – nospēlēja neizšķirti 4:4. 1953. gadā O. Ritums pārcēlās uz Denveru (ASV), kur kādu laiku vēl turpināja spēlēt hokeju, vēlāk pievērsās tenisam, spēlējot jaukto pāru sacensībās.

Liepājas *Olimpija* un Latvijas valstsvienības vārtsargs Harijs Lazdiņš arī kopš 1947. gada 13. decembŗa strādāja Beļģijā. 1948. gadā viņš iestājās Ļežas beļģu spēcīgajā futbola klubā *Royal Football Club Liege*. Arī vieglatlēts Jānis Balcers nepameta sportu. 1948. gada 11. aprīlī viņš piedalījās skrējienā *Apkārt Parīzei* beļģu vietējās stafetes vienības sastāvā, kurā piedalījās 15 sportisti. 1948. gada 17. numurā laikrakstā *Latvija* raksta: "Jau vairāk nekā 50 sacīkstēs Beļģijā piedalījās latviešu galda tenisists Arvīds Zvirgzdiņš. Visās šajās spēlēs viņš guvis uzvaras, izcīnot arī Limburgas apgabala meistartitulu. Viņš ir urbējs Eisdenes ogļraktuvēs."

Blakus smagajam ikdienas darbam, kas prasīja atpūtu un krietnu kaloriju daudzumu, Chapelles latvieši tomēr atrada laiku sabiedriskai rosībai un sporta nodarbībām. Kaut gan sportistiem urbji, kapļi un lāpstas pirkstus bija savilkuši līkus un kaulos pēc nedēļas darba nejauks stīvums, bija gūti labi panākumi basketbolā un volejbolā cīņā ar beļģu vienībām.

Kad darba līgumu Beļģijā termiņi beidzās, sākās bezdarbs. Latviešiem bija grūti atrast citu darbu un tāpēc jau 1950. gadā, tikko radās iespējas, vairums latviešu no Beļģijas aizceļoja uz Kanadu. Daļa pārcēlās uz Austrāliju vai arī atgriezās Vācijā.

LATVIEŠU SPORTISTI FRANCIJĀ

Pirmais latviešu sportists Francija ieradās jau 1946. gada rudenī. Tas bija Latvijas valsts vienības spēlētājs basketbolā un futbolā Aleksandrs Vanags, kas saistījās ar Strasburgas *Racing Club* profesionālo futbola vienību. Ar A. Vanaga gādību un iniciatīvu izkārtoja latviešu basketbola izlases turneju Francijā 1947. gada pavasarī. Latviešu basketbola komandas *All Stars de Riga*, ko veidoja Libekas *Rīgas* un Hanavas *YMCA* basketbolisti, turneja Francijā bija veiksmīga. 10 spēlēs bija izcīnītas 10 uzvaras. Uzvarēto vidū bija Francijas meistarvienība Lionā un Parīzes meistarvienība *Championet Sports*. Augšminēto sekmju dēļ un palīdzot pirmskaŗa draudzīgajām attiecībām, 1947. gadā uz dzīvi Francijā pārcēlās treneris Valdemārs Baumanis un futbolisti Kārlis Ārens ar Hariju Gaili. Kā profesionālie spēlētāji K. Ārens iesaistījās Parīzes *Racing Club*, bet H. Gailis – Lenšas *Racing Club*. Latviešu sportistiem radās iespēja nākotnē spēlēt kādā no Francijas klubiem. Tomēr tikai 1948. gadā Jānis Zebeliņš un Leonīds Lūsars pievienojās Valdemāram Baumanim, kas trenēja Bretaņas apgabala *Lorient CEP* vienību. No pilnīgi nepazīstamas vienības izveidojās spēcīga basketbola komanda, kuŗa kļuva pazīstama ne tikai Francijā, bet arī ārpus tās. To darīja neskaitāmās starptautiskās sacensības ar vienībām no Spānijas, Šveices, Beļģijas, Dienvidslāvijas, Vācijas, Argentīnas, Anglijas, Zviedrijas un pat ASV. Basketbols Francijā bija organizēts divās daļās:

a) valsts basketbola savienība *(FFBB)*, kas organizēja meistarsacīkstes;

b) atsevišķo politisko novirzienu savienības, kas rīkoja atsevišķas meistarības visas Francijas mērogā (piem. katoļu, sociālistu un komūnistu-strādnieku savienības).

Svarīgākā bija *FFBB* meistarība, kuŗas izcīņa valsts mērogā risinājās 3 līgās. Lorient *CEP* lielākie panākumi saistās ar spēlēm *Excellence* līgā un katoļu līgā, kur 1954. gadā spēlēja finālā pret *FFBB* finālistu Lionas *Villerbanne*. 1950. gadā no Vācijas ieradās arī basketbolists Roberts Pērkons un 1952. gadā Jānis Sproģis no Anglijas. Abi šie basketbolisti apvienoja savu spēlētāja māku ar trenera darbu. R. Pērkons no sākuma darbojās Montbrisonā un vēlāk Nantē. Jānis Sproģis *TA Rennes* vienībā. Sevišķi sekmīgs bija R. Pērkons, kuŗa vienība Nantes *ABC* spēlēja Nacionālajā līgā. Bez latviešiem arī citās Francijas basketbola vienībās spēlēja ungāri, lietuvieši un amerikāņi. Nenoliedzami, ka daudzo ārzemnieku līdzdalība ietekmēja franču basketbola attīstību. 1948. gadā Londonas olimpiskajās spēlēs Francija ieguva sudraba medaļu. 1953. gadā Francijas basketbols bija sasniedzis milzu progresu, pateicoties ārzemnieku spēlētājiem un vispirms jau baltiešu basketbolis-

tiem. Daudzkārt bija pat pacēlies jautājums par viņu iedalīšanu valsts vienībā, bet neviens no baltiešiem negribēja šķirties no savas pavalstniecības.

Arī Jānis Bebris – Latvijas valstsvienības vārtsargs, ieradās Francijā 1949. gada beigās. Pēc apmēram gada darbības profesionālajā futbolā Strasburgā, viņš pārcēlās uz Lorientu, kur uzņēmās spēlētāja-trenera pienākumus *CEP* vienībā. Vasarās, sezonas pārtraukumā, kad latviešu sportisti nebija iesaistīti franču sacensībās, viņi sapulcējās vienkopus kā latviešu basketbola vienība, sacentās ar dažādām franču vienībām. Bieži latvieši palika neuzvarēti, pierādot savu basketbola māku.

1949. gada martā Valdemārs Baumanis noorganizēja Zviedrijas labāko baltiešu sastādītās vienības turneju Francijā. Vienības sastāvā ietilpa V. Šmits, G. Raits, J. Reneslācis, A. Saulīte, igauņi Arendi, Hermans un Kaldre un lietuvietis Kučinskas. Zviedrijas baltiešu panākumi bija tiešām ievērojami. No 13 sacensībām "zviedri" zaudēja tikai 2 – abas pret spēcīgajām franču vienībām Milūzas *Esperence* (43:50) un *Villeurbanne* (26:28). Francijas vienība Londonas olimpiskajās spēlēs 1948. gadā bija ieguvusi sudraba medaļu.

1954. gadā Kaiserslauternā, Vācijā notika 1. Eiropas latviešu meistarsacīkstes basketbolā. Tajās piedalījās arī Francijas latviešu vienība : Aleksandrs Vanags, Jānis Zebeliņš, Roberts Pērkons, Jānis Sproģis, Leonīds Lūsars, Jānis Bebris un Edgars Grundmanis un izcīnīja pārliecinoši 1. vietu un ceļojošo kausu – Latvijas brīvībai.

1955. gadā latviešu basketbolisti un treneris Valdemārs Baumanis izceļoja uz ASV.

Latviešu sportisti Baltijas tautu sporta svētkos Švarcenbekā, 1945. gada augustā

Latvijas izcilie futbolisti skatītāju rindās DP nometnē, 1946. g.
No kreisās: Valdemārs Baumanis, Voldemārs Celmaraugs, Ēriks Pētersons, Pēteris Lauks, Alberts Šeibelis

2. Baltijas tautu sporta svētki Augsburgā, 1946. gadā. Latviešu izcilais šķēpmetējs Jānis Stendzenieks ar uzvarētāja kausu

2. Baltijas tautu sporta svētki Augsburgā, 1946. g. Alberts Priednieks – uzvarētājs 100 m skrējienā

1. latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā 1947. gada 13., 14. septembrī Nirnbergā Ar Latvijas karogu Jānis Daliņš, no kreisās – Gaida Dumpe un Baiba Birzule

2. Baltijas tautu sporta svētki Augsburgā, 1946. g. Latviešu sporta dzīves vadītājs Vācijā Alfrēds Bērziņš ar latviešu vieglatlētēm. No kreisās: L. Jaunzeme, S. Spruženiece, J. Kāpostiņa, M. Timma

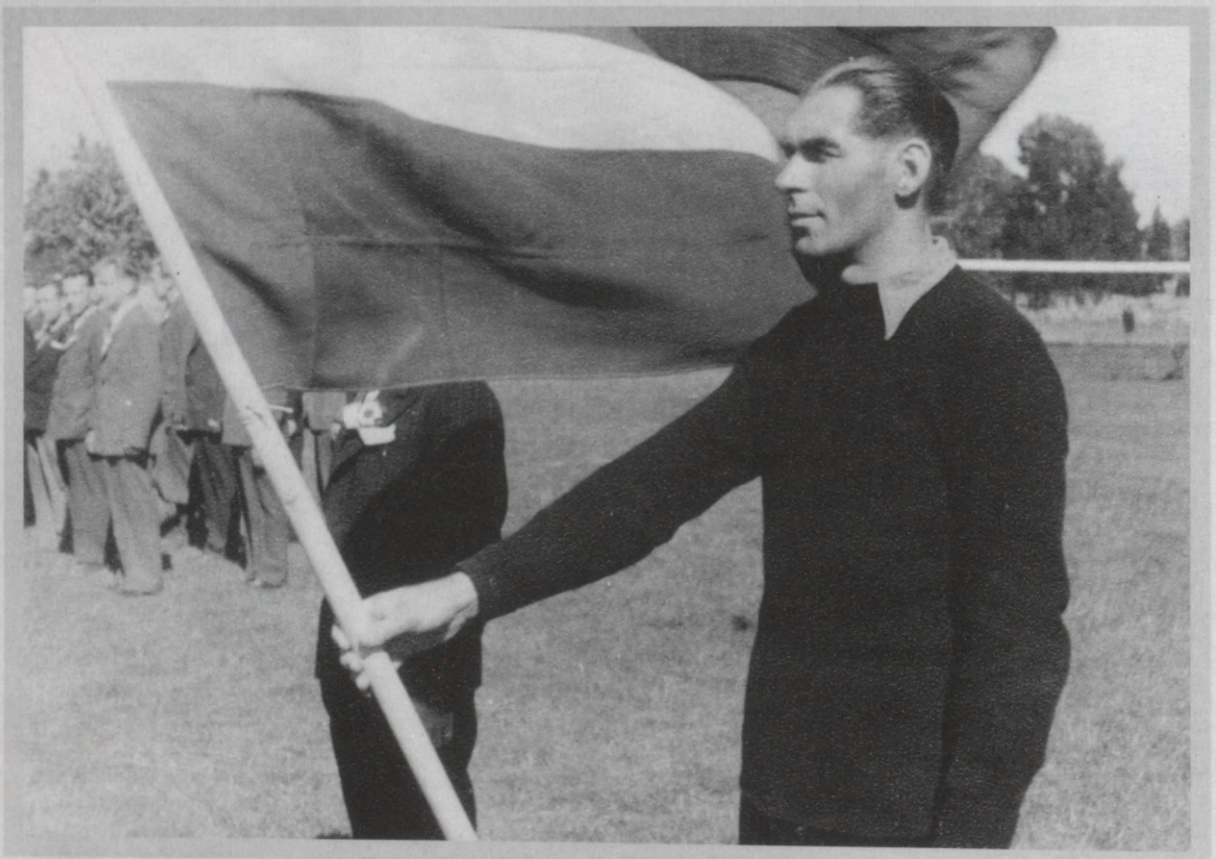

2. Baltijas tautu sporta svētki Augsburgā, 1946. g. Harijs Lazdiņš – Latvijas valstsvienības vārtsargs futbolā ar Latvijas karogu svētku parādē

2. Baltijas tautu sporta svētki Augsburgā, 1946. g. Latviešu izlase basketbolā.
No kreisās: Alfons Justs, Imants Štāls, Alfrēds Hermanovskis, Laimonis Bērziņš, Jānis Zebeliņš, Kārlis Arens, Leonīds Lūsars, Filips Janševskis, Arvīds Berkolds, Valdemārs Baumanis (vienības vadītājs)

Lielās nozīmes diplomu pasniegšana Augsburgā, 1946. gada 21. septembrī.
No kreisās: priekšā – Eduards Freimanis, Kārlis Šleicers, Jānis Stendzenieks, Jānis Klusovs, Kārlis Ārens, aizmugurē – Imants Štāls, Alfons Justs, Aleksandrs Liepiņš, Alfrēds Bērziņš (latviešu sporta dzīves vadītājs), Jānis Zebeliņš, Pēteris Lauks, Jānis Pelūde, Valfrīds Osvalds, Valdis Teteris

2. Baltijas tautu sporta svētki Augsburgā, 1946. g.
No kreisās: Richards Dekšenieks un Valdis Teteris – labākais latviešu vidusdistančnieks

Latviešu sportisti Nirnbergas stadionā, 1946. g.
No kreisās: Velta Višķere, Jānis Daliņš, Velta Bebris

Angļu zonas latviešu vieglatlēti Oldenburgā, 1946. g.
No kreisās: priekšā – V. Neimanis, J. Ratass, A. Čudarāns, Kārkliņš, K. Šleicers (vienības vadītājs), 2. rindā – Krauklis, R. Niedra, N. Millers, J. Stendzenieks, A. Priednieks, A. Liepnieks, Upmalis, 3. rindā – Ē. Leitāns, Kārlis Brasliņš, nometnes komendants, A. Hakelis

Hersbrukas *YMCA* vienība 1946. g.
No kreisās: Laimonis Siliņš, Didzis Roga, Richards Ozols, Pēteris Neilands, Pēteris Skrastiņš, Bruno Baumanis

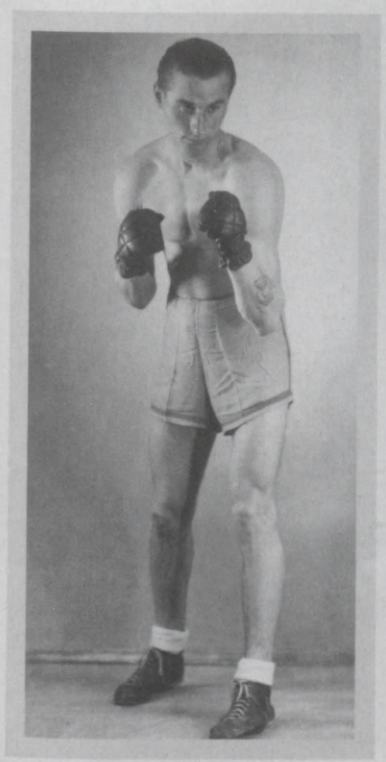

Žanis Šmits – latviešu bokseris Vācijā, 1947. g.

Universitātes Sporta vieglatlētu komanda Nirnbergā, 1947. gada septembrī.
No kreisās: N. Millers, J. Daliņš, R. Celms, A. Dreifogels, G. Siņicins, Pūpēdis, Vaivars, V. Spuntelis

Latviešu trimdas *All Star Riga* izlase turnejā Francijā, 1947. gada maijā.
No kreisās: priekšā – A. Hermanovskis, A. Miezītis, L. Bērziņš, 2. rindā – A. Berkolds, A. Bičevskis, A. Justs, franču pārstāvis, F. Igāls (pārstāvis), F. Hartmanis, J. Zebeliņš, I. Štāls

Libekas *Rīga* un Hersbrukas *YMCA* volejbola komandas 1947. g.
No kreisās: priekšā – D. Roga (H), R. Ozols (H), E. Švolmanis (L), J. Sproģis (H),
2. rindā – K. Šleicers (L), J. Zebeliņš (L), L. Siliņš (H), A. Hermanovskis (L), B. Baumanis (H),
A. Priednieks (L), P. Neilands (H), E. Avotiņš (L)

Vircburgas *YMCA* jauniešu komanda basketbolā – labākā baltiešu vienība 1947. g. No kreisās: 1. rindā – J. Richters, M. Baumanis, Merģins, Vilis Pastenieks (vadītājs), 2. rindā – A. Kazlovskis, H. Baikštis, Siliņš

Hanavas starptautiskais turnīrs šachā 1947. g.
Priekšā pie 1. galdiņa – L. Endzelīns, pie 2. galdiņa – L. Dreibergs, pie nākamā A. Zirnis sacenšas ar E. Zemgali.

Trimdas latviešu volejbola komanda Libekas *YMCA* – Vācijas latviešu meistars 1947. g.
No kreisās: A. Hermanovskis, V. Pētersons, H. Dzirneklis, A. Avotiņš, E. Švolmanis, H. Turss

Libekas *YMCA*, Vācijas latviešu meistars basketbolā 1948. g.
No kreisās: priekšā – L. Bērziņš, Z. Grosbergs, A. Priednieks,
2. rindā – H. Turss, E. Švolmanis, A. Justs, J. Zebeliņš, A. Berkolds, A. Hermanovskis, Ž. Šēnbergs

Latviešu šachisti Fišbachā, amerikāņu zonas meistarsacīkstēs 1948. g.
No kreisās: J. Pamiljens, A. Melbārdis, M. Briedis, G. Rūdels, A. Zirnis, nezin., E. Nāgels, L. Gaigals, nezin., 2. rindā – L. Endzelīns, J. Poruks, E. Zemgalis, L. Dreibergs, J. Garais

Latvieši Augsburgas *HC* sastāvā.
No kreisās: Roberts Bluķis, Viesturs Kleinops, Alfons Ansons, Ojārs Ritums, Haralds Norītis, Ēriks Koņeckis

Latviešu sastādītā vienība basketbolā pirms spēles ar lietuviešu izlasi Hanavā, 1946. g.
No kreisās: priekšā – H. Gailis, Z. Grosbergs, A. Hermanovskis, stāv – L. Berziņš, L. Lūsars, A. Rings, A. Justs, J. Zebeliņš, F. Hartmanis, A. Berkolds

Libekas *YMCA* – Vācijas latviešu meistars volejbolā Traunšteinā, 1950. g. 5. februārī.
No kreisās: priekšā – A. Hermanovskis, Dzintars Treknais, O. Bērziņš, A. Berkolds, E. Švolmanis, G. Siliņš (vadītājs), O. Ragainis, K. Šleicers

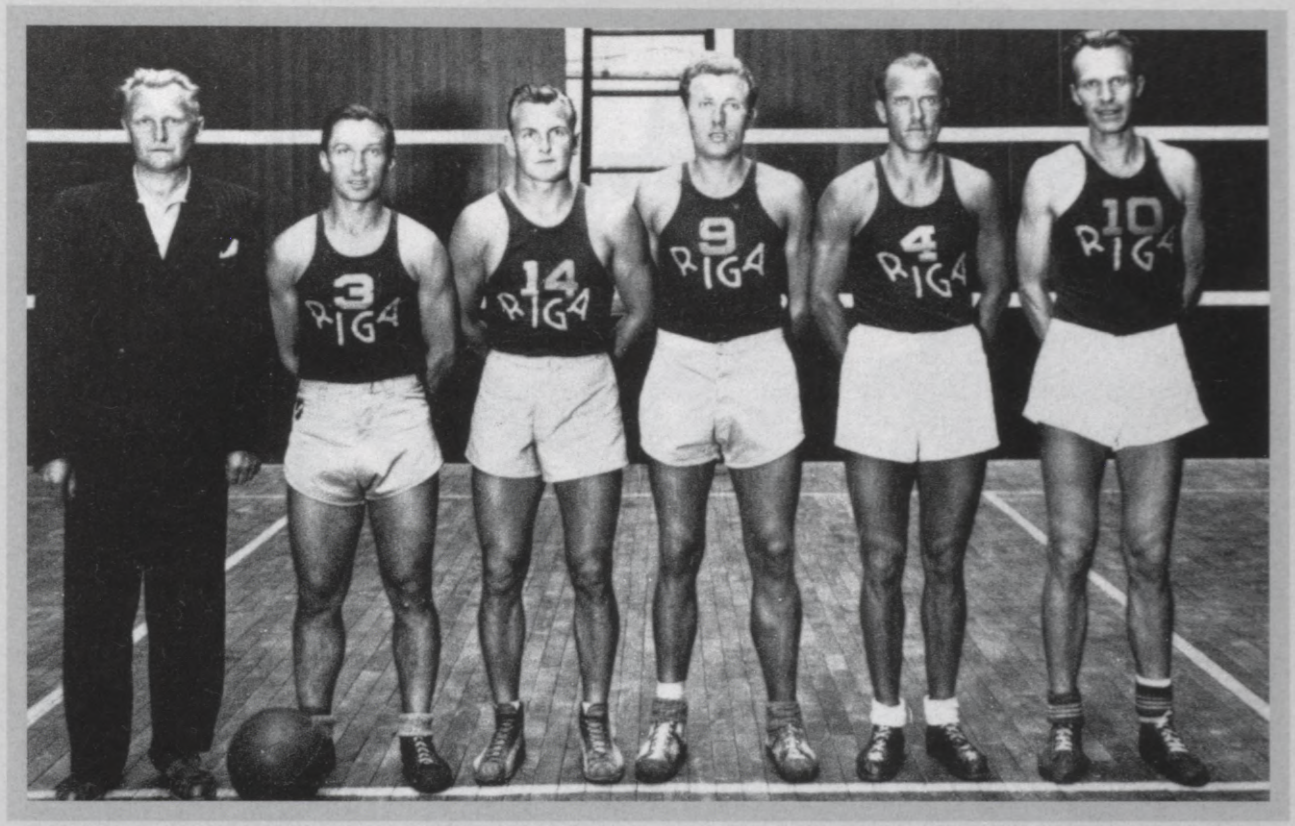

Latviešu vienība *Rīga* Francijā, 1949. gadā.
No kreisās: treneris Valdemārs Baumanis, Aleksandrs Vanags, Harijs Gailis, Jānis Zebeliņš, Kārlis Ārens, Leonīds Lūsars

Latvieši franču *Lorient C. E. P.* vienībā 1951. gadā, Bretaņas apgabala un Francijas II līgas meistari.
1. rindā – Jānis Zebeliņš (Nr. 8), 2. rindā – Leonīds Lūsars (Nr. 10), treneris Valdemārs Baumanis

Kārlis Ārens (pirmais 2. rindā) – futbola komandas *Racing Club de Paris* spēlētājs 1947–1948

Latviešu basketbola vienība *Riga US Centre Jolimort* ar kausu par izcīnīto 3. vietu *Hanaut* apgabala basketbola meistarsacīkstēs 1950. gadā. No kreisās: Haralds Skrastiņš, Jānis Ozoliņš, Kārlis Ozoliņš, Gunars Šperliņš, Zeps, Paulis Kroderis

VĀRDU SARAKSTS

Abers, 40
Ahuess, Kārlis, 35
Aizstrauts, Arnolds, 32, 38–39, 47, 49
Ansons, Alfons, 30, 31, 51, 69
Ansons, Rūdolfs, 40, 41
Antēna, Lidija, 42
Anūzis, Arvīds, 41, 46
Ausenbachs, Jānis, 45
Auzuleja, 31
Avotiņš, Ēriks, 29, 31, 37, 66, 68
Apsīte, 39
Ābolina, Dzidra, 39
Ābolina, V., 39
Ādamsons, J., 37
Ādamsons, Kārlis, 34–35, 43
Ādmine, Velta, 34
Ārena, Tatjana, 37, 46
Ārens, Kārlis, 33, 41, 46, 58, 63, 71–72
Baikštis, Henrijs, 39–40, 67
Balcers, Jānis, 24, 46, 56–57
Balode, Zenta, 42
Baumanis, Bruno, 45, 47, 65–66
Baumanis, Herberts, 45, 47, 54, 66
Baumanis, Miervaldis, 39–40, 67
Baumanis, Valdemārs, 30, 32–33, 48, 58–60, 63, 71
Bebre, Velta, 47, 49
Bebris, Jānis, 41, 46, 53, 58–59
Bergmansons, O., 49
Bergs, E., 26
Berkolds, Arvīds, 31–33, 39–40, 45–46, 53, 66, 68, 70
Bērzāja, Rita, 31
Bērzina, 31, 42, 47, 53
Bērzina, Daina, 42, 53
Bērziņš, 25–27, 29, 31–33, 35, 38–40, 45, 50, 53, 55, 62–63, 66, 68, 70
Bērziņš, Aleksandrs, 26–27, 31, 70
Bērziņš, Alfrēds, 25–27, 31, 62–63, 70
Bērziņš, Andrejs, 26–27, 31–32, 38–39, 70
Bērziņš, Bernhards, 29, 35, 70
Bērziņš, Laimonis, 31–33, 39–40, 45, 53, 63, 66, 68
Bērziņš, Paulis,
Bērziņš, Rolands, 31, 39
Bērzzariņš, Gunārs, 34–35, 43
Bērzzariņš, Valentīns, 35
Bičevskis, Andrejs, 32–33, 66
Birzniece, 33
Bite, Elmārs, 37
Bīlmane, Mirdza, 46
Blaubergs, Donāts, 41
Blicavs, Feliks, 32, 47
Blicavs, Ilmārs, 32
Blicavs, Valdis, 38
Blukis, Roberts, 41, 52, 69
Bogdanas, 31
Borduško, Vaclavs, 27, 34
Brasliņš, Kārlis, 64
Brencītis, Herberts, 44
Briedis, 45, 55, 69
Brozina, 47
Bruniņa, 31
Buka, Ausma, 49
Bumbērs, Pēteris, 39, 49
Caune, Arnolds, 32–33, 38–40
Celmaraugs, Voldemārs, 34, 60
Celms, Aleksandrs, 40, 50–51, 65
Circenis, E., 40, 45
Circenis, Rūdolfs, 36
Čečins, Bernhards, 36, 44, 49
Daiga, 34
Daliņš, Jānis, 24, 31, 44, 50, 61, 64–65
Daukša, Anna, 31, 46
Dārtavs, Aleksandrs, 35
Dekšenieks, Richards, 26, 33, 39, 64
Dikmanis, Jānis, 48
Drava, Olga, 39, 47
Dreibergs, Leonīds, 43, 67, 69
Dreifogels, Alfons, 34, 65
Dubaus, Pēteris, 35
Dulmanis, Voldemārs, 31
Dumpis, B., 42
Dumpis, Ilmārs, 24, 37
Dzirkalis, Kārlis, 26
Dzirneklis, Herberts, 31, 36–37, 68
Elmūts, Voldemārs, 46
Endzelīns, Lūcijs, 35, 43–44, 67, 69
Erdmanis, Uldis, 39–40
Ērglis, Jānis, 37
Feifs, Imants, 29
France, 39
Freiberga, Janīna, 31
Freimanis, Eduards, 41, 46–47, 63
Fricsons, Argods, 46
Gagnus, Edvīns, 49
Gailis, Harijs, 34, 41, 58, 70–71
Gailīte, Alise (skat. arī Zīverte), 37
Gailīte, Alma (skat. arī Baušteniece), 37
Galviņš, V., 49
Grasis, Ernests, 32
Graudiņa, Dzidra, 39
Graudiņš, Arturs, 36, 47
Grieze, Gunārs, 24, 32, 38, 40, 55
Grīviņa, Ausma, 39, 47
Grosbergs, Zigurds, 29–30, 33, 40, 53, 68, 70
Groskopfs, Edvīns, 53
Grostiņš, Džems, 32
Gulbis, Arnolds, 46
Gulbis, Fr., 26
Gulbis, Jānis, 50
Gulbis, T., 32
Gulbis, Visvaldis, 57
Gūtmanis, Nikolajs, 29
Hakelis, Aleksis, 44, 46, 64
Hartmanis, Filips, 31, 33, 36, 39, 51, 55, 66, 70
Hermane, M., 49
Hermanovskis, Alfrēds, 28, 32–34, 36–37, 39–41, 46–47, 63, 66, 68, 70
Hertele, 33
Holcmanis, V., 54
Iesaliņa, Maiga, 42, 53
Ikauniece, Vēra, 34
Irbe, Mirdza (skat. arī Eke), 39, 47
Īgenbergs, Harijs, 31–33, 38–40
Janševskis, Filips, 38, 46, 49, 63
Jaunzeme, Laima, 62
Jēgers, Haralds, 46
Jukums, Luiss, 45
Jumiķis, 39
Jurgens, Arvīds, 29, 34
Jurševskis, Miervaldis, 27, 34
Justs, Alfons, 31–33, 39, 46–47, 63, 66, 68, 70
Kadiķis, A., 36
Kaktiņš, Zigurds, 41
Kalniņa, 31
Kalniņš, 37, 43, 49
Kalniņš, G., 49
Kalniņš, H., 37
Karčevskis, P., 40
Karlsone, Elfrīda (skat. arī Kukaine), 50
Kasapcevs, E., 37
Kaupiņa, Aina (skat. arī Buša), 33
Kaupiņš. Ž., 35
Kazlovskis, Arturs, 40, 67
Kāpostiņa, Jevgenija, 34, 44, 62
Kārkliņa, Ilga (skat. arī Riņģe), 42
Kārkliņš, Vitolds, 30, 41
Kleinops, Imants, 42
Kleinops, Viesturs, 52, 69
Klevers, 46
Klusovs, Jānis, 40, 46–47, 54, 63
Kļava, 30
Kļaviņš, L., 40
Kočetkova, Zinaida (skat. arī Ringenberga), 36
Konce, Nina, 45–46
Koneckis, Ēriks, 30, 34, 46, 51–52, 69
Krastiņa, Lauma, 41
Krasts, O., 40
Kraule, Elza, 26
Krautmanis, Gunārs, 49
Krišjānovs, Žanis, 41, 46
Krīgeris, V., 29
Krūmiņš, A., 43, 53
Kudrašovs, Aleksandrs, 46
Kuģis, J., 39–40
Kunce, 33
Kursulis, J., 53
Küsins, J., 54
Kibermanis, A., 39
Lācis, J., 35
Laipenieks, Edgars, 44, 48
Lauks, Pēteris, 46–47, 60, 63
Laumanis, Fricis, 53, 55
Lazda, Mirdza, 36
Lazdiņš, 38, 41–42, 46, 50, 57, 62
Lazdiņš, Harijs, 38, 41, 46, 57, 62
Lediņš, H., 40
Legzdiņš, A., 30
Leitāns, Elmārs, 29, 64
Lerchs, Voldemārs, 31, 38
Liberts, Kurts, 42
Lidmanis, Jānis, 34
Lieljuris, Juris, 53
Liepa, O., 39–40
Liepiņš, Aleksandrs, 34, 47, 63
Liepnieks, Aleksandrs, 35, 44, 64
Liepnieks, Arnolds, 35, 44, 46, 64
Liģeris, Jānis, 27, 31
Līrums, Alfrēds, 48, 53
Līviņš, V., 45
Lūsars, Leonīds, 33, 63, 70–71
Maršaus, 35
Matisons, Hermanis, 44
Mauriņš, Ansis, 48
Mālšteins, A., 46
Megnis, P., 48
Melbārdis, Alberts, 55, 69
Melnbārdis, Dz., 40
Melnbārdis, J., 40
Meržejevskis, Georgs, 31–32, 38, 40
Miemis, L., 45
Miezītis, Alfrēds, 32–33, 38, 47, 49, 66
Miezītis, Jānis, 50
Miezītis, Voldemārs, 40, 46, 54
Mikelsons, Gunārs, 31

Millers, Noldis, 36, 44, 46, 49–50, 64–65
Misjūns, Stenlijs, 29
Muchks, Jānis, 32
Mulareka, F., 33
Muskate, T., 37, 42
Mužiks, R., 26, 28
Nakelis, Roberts, 29
Nebais, 34
Neilands, Pēteris, 36, 45, 49, 65–66
Neimanis, Viktors, 29, 64
Neparts, A., 32
Nesaule, Dzidra, 36
Niedra, Reinhards, 24, 64
Nirnbergs, Fr., 43
Norītis, Haralds, 52, 69
Norkus, 31
Novicka, Ludmila (skat. arī Raistere), 39, 47
Nikanova, 33
Nikitins, 39–40
Olinš, Ermanis, 32, 38
Osvalds, Valfrīds, 44, 47, 63
Ozola, Mirdza, 46
Ozolcelms, Tālivaldis, 40, 46, 54
Ozolina, 42, 49
Ozolina, Nora, 49
Ozolinš, Alberts, 42
Ozols, Kārlis, 35, 43
Ozols, Richards, 45, 47, 66
Ozols, V., 53
Palens, Jānis, 49
Pamiljēns, V., 45
Pastenieks, Vilis, 38–40, 67
Paupe, 40
Peiča, Pāvils, 30, 41
Pelūde, Austra, 46–47
Pelūde, Jānis, 37–38, 46–47, 49, 63
Peskops, Kārlis, 34
Pērkons, Roberts, 41, 49, 58–59
Pētersons, 41, 60, 68
Pētersons, Ēriks, 41, 60
Plīsis, Jānis, 45–46, 49
Priede, Voldemārs, 32, 35, 44
Priedīte, 30
Priednieks, Alberts, 33, 36–37, 44, 46, 53, 61, 64, 66, 68
Purkalītis, Pauls, 43
Purmalis, A., 43
Putenis, Rūdolfs, 41, 46
Puzinauskas, 31, 46
Radzinš, Belizārs, 26, 28
Ragainis, O., 40, 70
Raiskuma, 37
Raiskums, Arvīds, 29
Raiskums, Mintauts, 39–40
Raiskums, Uldis, 31, 38
Raisters, Alfrēds, 42, 51
Raits, Roberts, 47, 59
Rankis, Augusts, 35, 43
Ratass, Jānis, 36, 44, 46, 64
Rāvis, Arvids, 53
Reimanis, 40, 42
Reimanis, Augusts, 42
Rēders, Kārlis, 27
Richters, Jānis, 39, 67
Riekstina, Irēna, 46
Riekstina, Mundrīte, 49
Rings, Augusts, 32, 38, 47, 70
Ritums, Jānis, 48
Ritums, Ojārs, 37, 51, 57, 69
Rīdere, 31
Robinš, Jānis, 37
Roga, 45, 65–66
Rops, Arnolds, 37–40
Rumbēns, E., 53
Rupnere, Velta, 47
Rušenieks, Sigurds, 31
Ruže, 29–31, 34, 37, 40, 43–44, 48, 51, 54, 57
Samoviča, Emīlija, 31, 46–47
Saulīte, Arnolds, 59
Silinš, Gustavs, 31, 70
Silinš, Laimonis, 45, 65–66
Simpsons, Raimonds, 37–39
Sisenis, 29
Sīpols, Oskars, 45, 47
Skrastinš, Pēteris, 45–46, 65
Skrastinš, Vilis, 42
Soms, 35
Sproģis, 32, 58, 66
Sproģis, Jānis, 32, 58, 66
Spruženiece, Stanislava, 44, 46, 49, 62
Spruženieks, Jānis, 31, 38
Spuntelis, V., 65
Stabinš, A., 55
Stendzenieks, Jānis, 36, 44, 46–47, 50, 61, 63–64
Strikers, Arvīds, 34, 41
Stuģis, Sergejs, 34, 46, 54
Stulpinš, Mārtinš, 31–33, 38–39, 47
Sudraba, A., 39
Šeibelis, Alberts, 53, 60
Šēnbergs, Žanis, 33, 40, 68
Šleicers, Kārlis, 27–29, 31, 34, 36–37, 45–47, 63–64, 66, 70
Šmits, Arnolds, 46
Šmits, Žanis, 40, 46, 54, 65
Šneiders, Edgars, 35
Šponbergs, Udo, 36
Štāls, Imants, 31–33, 38, 46–47, 63, 66
Štolcers, K., 40
Šturms, 41
Šulcs, Guntars, 39
Švarce, E., 49
Švolmanis, Edvīns, 32–33, 36, 45, 47, 53, 66, 68, 70
Tautvaišs, Povils, 35
Terinš, Harijs, 26, 46
Teteris, J., 48
Teteris, Valdis, 24, 36, 44, 46–48, 53, 56–57, 63–64
Timma, Mirdza, 36, 44–46, 62
Tīlmanis, Aleksandrs, 32, 38–39, 47
Trallis, D., 40
Treimanis, J., 49
Treknais, A., 45, 53, 70
Treknais, Dzintars, 46, 53, 70
Trēgers, Konstantīns, 34, 40, 54
Trofimovs, 37
Turss, Hermanis, 33, 53, 68
Upatnieks, Ringolds, 44–45
Upe, Reinis, 42, 45, 49, 53–54
Upenieks, Kazimirs, 45, 49, 53
Vaivars, A., 49
Vanags, Aleksandrs, 33, 41, 47, 51, 58–59, 71
Veide, Rūdolfs, 38, 44, 49, 52
Veiss, Otomārs, 31–33, 38–40, 50
Vikmanis, 46
Viluma, Ilze, 34, 42, 49
Vimba, Ilze, 53
Vinčels, Alfrēds, 49
Viškere, Velta, 36, 49, 64
Vīksna, Arvīds, 30, 34
Vītols, Elmārs, 41
Vītols, Valentīns, 38–39
Vockopa, 37
Voitkus, V., 26
Vucēns, Ēriks, 41
Zalums, Hermanis, 47
Zarinš, V., 42
Zebelinš, Jānis, 24, 31–33, 36, 39–40, 46–47, 58–59, 63, 66, 68, 70–71
Zeltina, 47
Zemgalis, Elmārs, 43–44, 69
Zemītis, Valdemārs, 34–35, 43
Zentinš, Žanis, 48
Zēmišs, Fricis, 35, 43
Zikmanis, Edvīns, 53
Zirnis, A., 43, 67, 69
Zirnis, Nikolajs, 69
Zīds, Bruno, 38
Zīle, I., 40
Zodinš, Uldis, 53
Zommers, Osvalds, 45
Zusters, Reinis, 30
Zvirbulis, Jānis, 42
Zvirgzdinš, Arvīds, 58

LATVIEŠU SPORTA PADOME

Nodaļas redaktori: Ilmārs Dumpis, Dzintra Grundmane
Papildus informāciju sniedzis: Jānis Robiņš
Foto: Ansis Mauriņš, LSPT pirmais vadītājs (1950–1953)

LATVIEŠU SPORTA PADOME TRIMDĀ – BRĪVAJĀ PASAULĒ – ĀRZEMĒS

Latviešu sporta padomes trimdā
Darbība no 1950. līdz 1956. gadam

1950. gada Lieldienās Koventrijas pilsētā uz pirmo Anglijas latviešu sporta kongresu sapulcējās 18 delegāti un 63 viesi. Kongress pieņēma rezolūciju: par J. Dikmaņa deleģēšanu uz Starptautiskās olimpiskās komitejas sēdi Dānijā; jaunatnes sporta veicināšanu Anglijas latviešu skolās un Latviešu sporta un fiziskās audzināšanas padomes (LSFAP) sanāksmes sasaukšanu rudenī Londonā.

3., 4. septembrī Londonā *Daugavas Vanagu* mītnē notika latviešu trimdas sporta pārstāvju kongress, kurā piedalījās Latviešu sporta padomes Lielbritānijā (LSPL) priekšsēdis Ansis Mauriņš, padomes locekļi Mārtiņš Kalve, Rūdolfs Kadiķis, Ernests Skujiņš, Reinholds Veinbergs un Leonīds Priede, Vācijas latviešu *YMCA/YWCA* sekretārs amerikāņu un franču zonās Jānis Ozols, Lielbritānijā dzīvojošie sporta darbinieki Raimonds Bulte, Arnolds Grīnbergs, Jānis Bernāts, Uldis Priedītis, Ansis Bergvalds. Kongresa dalībniekus uzrunāja Latvijas sūtnis Lielbritānijā Kārlis Zariņš. Rakstiskus apsveikumus atsūtīja Latviešu centrālās komitejas (LCK) trimdas sporta vadītājs Aleksandrs Celms un latviešu sporta darbinieki: Vācijā – Arvīds Berkolds, Juris Kļaviņš, Arvīds Bolšteins, Alfrēds Vinčelis, Reinhards Niedra, Francijā – Valdemārs Baumanis, Zviedrijā – Jānis Ritums un Artūrs Graudiņš, Beļģijā – Valdis Teteris, Austrālijā – Arnolds Šmits, ASV – Alfrēds Līrums un Kārlis Šleicers, Kanadā – Žanis Zentiņš, Čilē – Edgars Laipenieks.

Kongress, ievērojot atsevišķo zemju ziņojumus, ka LSFAP darbība nenotiek statūtos paredzētā kārtībā, nolēma dibināt Latviešu sporta padomi trimdā (LSPT). Jaunās padomes nosaukums angļu valodā – *Latvian Sports Council in Exile*. Kongress izveidoja Latviešu sporta sekretariātu trimdā (LSST), ko vada sekretārs un divi viņa palīgi, kuru uzdevums rūpēties par kongresa lēmumu īstenošanu, pildīt LSPT pienākumus līdz padomes darba uzsākšanai. Par sekretāru vienbalsīgi ievēlēja A. Mauriņu, bet par viņa palīgiem M. Kalvi un R. Bulti. Kongress aicināja visu zemju latviešu sporta organizācijas iestāties LSPT, veicināt sekreteriāta darbu, sniedzot arī materiālu atbalstu. Kongress pieņēma arī latviešu sporta turpmākās darbības rezolūciju, ar kuru uzdeva ikvienas zemes latviešu sporta vadītājam veikt sportistu reģistrāciju, LCK sporta vadītājam A. Celmam nosūtīt LSST visus LSFAP archīva materiālus, sekreteriātam izstrādāt noteikumus latviešu trimdas sporta labāko sasniegumu reģistrēšanai un trimdas korespodences sacensībām vieglatlētikā, veicināt sacensību noteikumu un sporta literatūras izdošanu latviešu valodā, apzināt šacha dzīves vadītājus visās zemēs, izraudzīt šachistu pārstāvi pie sekretariāta un rūpēties par korespodences šacha sacīkšu organizēšanu, lūgt Austrālijas latviešu sporta darbiniekus A. Šmitu, K. Sātiņu un J. Riņģi izstrādāt sporta disciplīnāro noteikumu un jaunatnes audzināšanas instrukciju projektus. Kongress apstiprināja J. Riņģa izstrādātos noteikumus jaunatnes sacensību sarīkošanai un ieteica tos izmantot visu zemju sporta vadītājiem, kā arī lūdza atsaukties Zviedrijas latviešu enciklopēdijas izdevēju aicinājumam par sporta informācijas sūtīšanu Zviedrijas latviešu sporta pārvaldes priekšniekam J. Ritumam. Sākot ar 1950. gada 1. novembri, pēc (LSPL) ieteikuma nolēma izmantot laikrakstu *Latviešu sports* kā sekretāriāta oficiozu. Kongress apstiprināja arī trimdas sporta nozīmes projektu, ko bija iesūtījuši Zviedrijas latviešu sporta kopa *Liesma*. Tās autori bija Nikolajs Zirnis un Artūrs Graudiņš.

1951. gada 30., 31. jūlijā Londonā notika Anglijas latviešu dziesmu svētki. Tajā laikā sanāca arī Otrais Latviešu sporta kongress. Pirms tās sākšanas – 28. jūlijā spēkiem mērojās Francijas un Anglijas latviešu basketbolistu vienības. Ar 48–46 uzvarēja franči. 30. jūlijā *Polytechnic* vingrotavā franču vienība *CEP Lorient*, kuras sastāvā spēlēja *Graignic*, L. Lūsars, J. Zebeliņš, *Deffins, Bour-*

geois, Lefpurns, Thibault spēlēja ar Londonas Latviešu sporta kluba (LLSK) vienību un uzvarēja ar 39–29 rezultātu. LLSK spēlēja: R. Kadiķis, H. Riekstiņš, S. Rušenieks, A. Bergvalds, R. Bulte, E. Ješinskis, R. Bluķis un Ē. Uztups. Vēl notika spēles ar Londonas DVF un spēcīgāko Londonas angļu vienību *Polytechnic*, kuru *CEP Lorient* uzvarēja ar rezultātu 55–42.

Otrā Latviešu sporta padomes kongresa darbā piedalījās LSST sekretārs A. Mauriņš, viņa palīgi R. Bulte, M. Kalve, vieglatlētikas nozares vadītājs A. Zaķis, Francijas latviešu sporta dzīves vadītājs V. Baumanis un J.Zebeliņš, Lielbritānijas – A. Grīnbergs, H. Miķelsone, V. Cukurs, V. Legzdiņš un R. Miķelsons. Austrāliju, ASV, Kanadu, Zviedriju un Vāciju kongresā pārstāvēja pilnvarotie A. Mauriņš un M. Kazāks, jo šo zemju sporta pārvalžu vadītāji un LSPT pārstāvji nevarēja ierasties Londonā. Pēc iesniegtajiem pārskatiem ASV bija reģistrētas 5 sporta kopas ar 120 dalībniekiem. Austrālijā darbojās 10 kopas ar 150 dalībniekiem, Zviedrijā – 8 biedrības un klubi ar 107 dalībniekiem. Anglijā darbojās 23 kopas ar 526 reģistrētiem sportistiem. Trūka konkrētas ziņas par Kanadu, kur organizātoriskais darbs bija vissekmīgākais. 1951. gada 27. maijā nodibināja Latviešu sporta apvienību Kanadā (LSAK), ievēlot Robertu Plūmi par priekšsēdi. Tāpat nebija ziņu no Vācijas. Kongresa dalībniekus sveica Latvijas sūtnis Lielbritānijā K. Zariņš. Neskatoties uz vairākkārtējiem aicinājumiem, tikai daži sportisti bija iesūtījuši ziņas par trimdas labākiem sasniegumiem. Kongress nolēma pieņemt par pamatu vieglatlētikas tabulām labākos latviešu vieglatlētu rezultātus, kas sasniegti 1945. un 1946. gadā 1. un 2. Baltijas sporta svētkos Augsburgā, Vācijā. Kongress nolēma pagarināt uz nākamo gadu LSST pilnvaras Anglijai, atstājot sekretāra amatā A. Mauriņu un par palīgiem M. Kalvi un A. Zaķi.

1951. gadā daudzi latviešu sportisti no Anglijas un Vācijas pārcēlās uz dzīvi Kanadā. LSST sekretārs A. Mauriņš vēstulē A. Celmam (ASV) raksturoja jauno situāciju un arī šīs organizācijas pastāvēšanas iespējas: "No Anglijas sporta laudis dodas līdzi pārējiem tautiešiem uz Kanadu. Tā praktiski mums izjuka visa vecā Sporta pārvalde. Nācās organizēt visu par jaunu. Tāpat ar LSST darbiniekiem. No trim tuvākiem palīgiem ir aizbraukuši divi (A. Zaķis, R. Bulte).Tā nu esmu palicis viens. Normāli tas nav, un, lai cik arī es nenopūlētos, ar visu galā netieku. Tādēļ esmu sācis domāt par LSST centra pārcelšanu uz Kanadu. Tur jau devušies vairāki mani palīgi. Nodoms ir lūgt Bulti, Zaķi, Kadiķi pagaidām pārņemt LSST darba turpināšanu, līdz jauna kongresa sasaukšanai Amerikas kontinentā." A. Mauriņš LSST vadītāja amatā darbojās līdz pat 1953. gada septembrim, kad notika 3. Sporta kongress Toronto.

Tomēr LSST darbības pārcelšana uz Amerikas kontinentu nebija viegla. 1953. gada aprīlī A. Mauriņš sporta darbinieku apspriedē Kaiserlauternā, Vācijā tikās ar Vācijas abu zonu sardžu un darbu vienību sporta komitejas un valdes pārstāvjiem. Nolēma izveidot Vācijas Latviešu sporta pārvaldi, kuras uzdevums būtu saskaņot latviešu sportu Vācijā. Tā paša gada 31. oktōbrī nodibināja Vācijas Latviešu sporta pārvaldi (VLSP).

Pēc LSST pārcelšanas no Anglijas uz Kanadu, pie kongresa sagatavošanas darbu organizēšanas strādāja Latviešu sporta apvienības Kanadā vadītāji un bijušie LSST un LSPL darbinieki – A. Zaķis, R. Bulte, R. Kadiķis, U. Priedītis.

Trešais LSPT kongress notika 1953. gada 6., 7. septembrī Toronto. Tajā bija pārstāvēti latviešu sportisti no sešām valstīm – ASV, Anglijas, Austrālijas, Kanadas, Vācijas un Zviedrijas. Delegātu vidū bija J. Ozols, A. Līrums, V. Čika, G. Tobiens, T. Aldzeris, A. Celms. R. Kadiķis, U. Priedītis, A. Zaķis, P. Plīsis, J. Pālens, M. Kazāks, R. Plūme, E. Skujiņš, Ā. Brīmanis, R. Bulte. Pavisam kopā bija 22 mandāti, kuru skaitu noteica katrā valstī reģistrēto sportistu skaits. Ja valstī bija zem 25 reģistrēti sportisti, tad uz kongresu varēja sūtīt vienu pārstāvi, bet ja pārsniedza divus simtus – divus. Katriem nākamajiem diviem simtiem delegātu skaits palielinājās par vienu. Kongresā piedalījās 18 pārstāvji bez mandātiem. Liela nozīme kongresa darbā bija sagatavotam samērā precīzam pārskatam par latviešu sportistiem un sporta kopām plašajā pasaulē. Pārstāvju ziņojumi liecināja, ka 1953. gadā ASV 657 sportisti pārstāvēja 21 latviešu sporta kopu. Austrālijā bija 630–20, Kanadā

241–7, Anglijā 231–17, Vācijā 115 sportisti un 2 sporta komitejas, Zviedrijā 125 sportisti. Par Francijas latviešu sportistiem kongresam ziņu nebija.

Kongresa darba kārtībā bija LSPT statūtu pieņemšana, prezidija un revīzijas komisijas vēlēšanas. Par pirmo LSPT prezidija priekšsēdētāju ievēlēja Robertu Plūmi, par prezidija locekļiem – Aleksandru Celmu, Teodoru Aldzeri, Dainu Kazāku, Jāni Ādmini, bet kandidātos palika Raimonds Bulte un Arvīds Jurgens, bet revīzijas komisijā: Jāni Pālenu, Pauli Plīsi un Rūdolfu Kadiķi, kandidātos: Arvīdu Zaķi un Uldi Priedīti. Novērtējot aizvadīto trīs gadu sasniegumus latviešu trimdas sporta organizācijas darbā, Ansis Mauriņš pateicās visiem, kuŗi bija pielikuši roku LSPT veidošanas darbam:

"Padarīts varbūt ir maz, bet reizē ar to mums kaut kas ir, mēs jūtamies kā vienas saimes piederīgie, ka esam radījuši sava darba sekotāju – Latviešu sporta padomi trimdā. Paliksim uzticīgi latviskām sporta tradīcijām, kā to darījām dzimtenē, kā esam to darījuši 8 trimdas gadus. Lai kopējais darbs būtu vārdiem: Latviskam sportam un Tēvzemei!"

Tūliņ pēc kongresa Latviešu sporta padomes trimdā (LSPT) prezidijs pulcējās uz pirmo sēdi. To vadīja jaunais prezidija priekšsēdētājs Roberts Plūme. Par priekšsēdētāja vietnieku izraudzīja Aleksandru Celmu un par sekretāru Dainu Kazāku.

Prezidijs nedēļas sporta laikrakstu *Trimdas Sports* pasludināja par LSPT oficiozu, ar kuŗa palīdzību turpmāk informēja par pieņemtajiem lēmumiem un atspoguļoja latviešu sporta rosmi visās trimdas zemēs. Līdz tam laikrakstu izdeva Latviešu sporta apvienība Kanadā (LSAK). Lai veicinātu latviešu sporta attīstību zemēs, kur sporta organizācijas ar saviem līdzekļiem nespēj sagādāt sportošanai un jaunatnes fiziskai audzināšanai nepieciešamo inventāru, kā arī, lai sniegtu palīdzību trūkumā nonākušajiem sportistiem, kuŗu vairums atradās Vācijā, LSPT nodibināja Latviešu sporta palīdzības un veicināšanas fondu. Pirmajā LSPT prezidija darba gadā noskaidrojās, ka Sporta padome būs darboties spējīga tikai tad, ja sadarbība ar visām zemēm, kuŗās dzīvoja latvieši, būs abpusēja. Prezidija lēmumiem, aicinājumiem, apkārtrakstiem un citiem dokumentiem tikai tad būs nozīme, ja no zemju Sporta pārvaldēm sekos ierosinājumi turpmākā darba organizēšanai. To, ka LSPT darbs dod augļus, apliecināja 1953. gadā Vācijā nodibinātā Latviešu sporta pārvalde. Anglijā tajā pašā laikā latviešu skaits samazinājās un kādreiz aktīvo 231 sportista vietā bija palicis tikai 140.

Kopēju sacensību organizēšanu latvieši pasaules mērogā vēl nevarēja, bet bija iespējams sacensties neklātienē un, sasniegtos rezultātus apkopojot, varēja noskaidrot uzvarētājus. Jau 1950. gadā Jānis Riņģis no Austrālijas bija ierosinājis rīkot vieglatlētu neklātienes sacensības. Ierosinājums iedzīvojās un 1954. gadā, kad notika jau trešās sacensības, tajās bija pārstāvēti Anglijas, Kanadas un Zviedrijas latviešu sportisti. Anglija piedalījās tikai vīriešu sacensībās, bet kā vienīgie dalībnieki meiteņu un zēnu grupā piedalījās Zviedrijas vieglatlēti. 1954. gads bija ievērojams arī ar divu izcilu latviešu vieglatlētu jubilejām. Elfrīdai Karlsonei-Kukainei un Jānim Daliņam apritēja 50. gadskārtas.

1954. gadā A. Celms ierosināja izdot Latviešu sporta vēstures kopojumu, un nākamajā gadā LSPT prezidijs apstiprināja topošā izdevuma redakcijas kollēģiju: A. Celms, H. Mindenbergs, K. Videnieks, K. Šleicers, R. Dekšenieks, A. Plūme, A. Šmits, V. Čika, B. Čečins. Vēlāk Anglijas sporta pārvalde papildināja kollēģiju ar Mārtiņu Kalvi, bet Latviešu sporta apvienība Kanadā ar Valdi Teteri. Uzaicināja 25 nodaļu redaktorus, uzticot katram savu sporta nozari. A. Šmits – futbolā, K. Šleicers – volejbolā, zv. adv. A. Melnbārds – šachā un grieķu-romiešu cīņā, V. Baumanis – basketbolā, Z. Kaktiņš – paukošanā, A. Jessens – bendijā un B. Čečins – ātrslidošanā un vieglatlētikā. Tomēr atsaucība darbam pie iecerētā latviešu sporta atmiņu kopojuma bija atšķirīga. LSPT Prezidijs aicināja nozaŗu redaktorus aktīvizēt savu darbu, lai jau 1957. gada novembrī varētu sagatavot grāmatas manuskriptu. 1955. gadā iznāca V. Čikas un A. Šmita grāmata *Sporta Latvija*, kas iesāka latviešu sporta literatūras izdošanas ciklu trimdā.

Ceturtais LSPT kongress notika 1955. gada 12. novembrī Toronto. Tajā bija pārstāvēti Austrālija ar 650 reģistrētiem sportistiem (7 mandāti), ASV ar 511 (6), Vācija ar 224 (3), Kanada – 220 (3),

Anglija – 85 (1). Nebija ziņu no Zviedrijas un Francijas sporta pārvaldēm. Jaunajā LSPT prezidijā ievēlēja Valdi Teteri – priekšsēdis, Ādolfu Beķeri – vicepriekšsēdis, Gunāru Gubiņu – 1. sekretārs, Teodoru Aldzeri – 2. sekretārs, Ernestu Skujiņu – kasieris. Revīzijas komisijā: Rūdolfu Kadiķi – priekšsēdis, Arvīdu Zaķi – sekretārs, Jānis Ādminis – loceklis. Latviešu Sporta atmiņu kopojumam Prezidijs par izdevuma redaktoru apstiprināja Hariju Mindenbergu, kas savu darbu tehnisku iemeslu dēļ varētu uzņemties ar 1956. gada 1. septembri, redaktora vietnieku Kārli Videnieku un saimniecisko-administrātīvo redaktoru Aleksandru Celmu.

Jaunā LSPT vadība uzņēmās laikraksta *Trimdas Sports* izdošanu, un laikraksts turpināja iznākt regulāri trīs reizes mēnesī. Taču izdevēju darbība vistiešākā veidā saistījās ar visu zemju sportistu finansiālo atbalstu, kā arī no līdzstrādnieku līdzdalības. Kopš 1953. gada septembŗa atbildīgā redaktora darbu veica Gunārs Gubiņš. Ar 1956. gada 17. oktobrī LSPT sporta izdevumu nosauca par *Sporta Apskatu*. LSPT priekšsēdis Valdis Teteris veicināja padomes ienākumu palielināšanu, iesaistot latviešu sporta atbalstīšanā labvēļus. Pēc viņa ierosinājuma izgatavoja un izsūtīja uz visām zemēm Sporta labvēļu kartes. 1956. gadā LSPT no izsūtītām kartēm ieņēma USD 1,200.00. "Lieliem darbiem vajadzīga liela atsaucība," tā rakstīja LSPT prezidijs. Prezidijs palīdzēja arī Vācijā esošajiem slimajiem vai trūkumā nonākušajiem sportistiem, kā arī uz Sibiriju izsūtītajiem vieglatlētiem, piemēram, Jānim Freimanim un Pēterim Breikšam. 1956. gada 25. augustā mūžībā aizgāja viens no Latvijas brīvvalsts sākuma gadu vispusīgākajiem sportistiem, 1924. un 1928. gada olimpisko spēļu dalībnieks, vēlākais sporta darbinieks Roberts Plūme. Tajā pašā gadā par LSPT pilntiesīgu biedru uzņēma Zviedrijas vieglatlētikas savienību, kas pārstāvēja 131 sportistu. Apstiprināja arī jaunos trimdas rekordus svarcelšanā, kuŗus sasniedza Alfons Freimanis no Anglijas un Alfrēds Kārkliņš no Kanadas.

Latviešu Sporta padome brīvajā pasaulē

Piektais Latviešu sporta kongress notika 1957. gada 9., 10. novembrī Detroitā, kuŗā par prezidija priekšsēdi vienbalsīgi ievēlēja Valdi Teteri. Par vicepriekšsēdi kļuva Ermanis Oliņš. Kongress izteica pateicību Valdim Teterim par aizvadīto divu gadu paveikto lielo darbu latviešu sporta organizēšanā. Kongress pieņēma vēsturisku lēmumu – mainīt Latviešu Sporta padomi trimdā (LSPT) uz Latviešu Sporta padomi brīvajā pasaulē (LSPBP). Ar 5. sporta kongresu saistās arī LSPBP Lielās sporta nozīmes piešķiršanas noteikumu pieņemšana un jauno nozīmju laureātu apstiprināšanu. Par laureātiem apstiprināja arī tos 14 sportistus, kuŗi jau 1946. gadā Vācijā saņēma Lielo sporta nozīmju diplomus: Kārlis Ārens (basketbols), Eduards Freimanis (futbols), Alfons Justs (basketbols), Jānis Klusovs (bokss), Aleksandrs Liepiņš (galda teniss), Pēteris Lauks (futbols), Valfrīds Osvalds (vieglatlētika) Jānis Pelūde (volejbols), Jānis Stendzenieks (vieglatlētika), Kārlis Šleicers (volejbols), Imants Štāls (basketbols), Valdis Teteris (vieglatlētika), Aleksandrs Vanags (futbols) un Jānis Zebeliņš (basketbols). Sākot ar 1957. gada 5. Sporta kongresu, piešķirto Lielo sporta nozīmju laureātu vārdus var atrast nodaļas beigās pievienotajā sarakstā. Nolēma iekārtot Lielās sporta nozīmes ieguvēju albumu, tajā ievietojot laureāta fotografijas, dzimšanas datus un sporta gaitu aprakstus.

Kongress apstiprināja LSPBP statūtu maiņu un noteica, ka visas valstis, kas nokārtojušas dalības maksas, var sūtīt vienu kongresa delegātu no katriem 50 reģistrētiem sportistiem.

Kongress apstiprināja jauno Latvijas sporta grāmatas redakcijas kollēģiju: Vili Čiku, Arnoldu Šmitu, Alfrēdu Vinčeli un Gunāru Gubiņu, jo iepriekšējais redaktors un redaktora vietnieks – Harijs Mindenbergs un Kārlis Videnieks bija atteikušies strādāt redakcijas kollēģijā. 1957. gadā iznāca Gunāra Bērzzariņa grāmata *Melburna – 1956*, kas atspoguļoja 1956. gada Melburnas olimpiskās spēles un latviešu līdzdalību tajās, neatkarīgi no tā kādu valsti viņi pārstāvēja. 1958. gadā jau bija sagatavots iespiešanai Arnolda Šmita un Viļa Čikas grāmatas *Sporta Smaids* manuskripts, bet nebija līdzekļu, lai grāmatu varētu izdot. Tikai 1961. gadā grāmata iznāca *Toronto Sporta Apskata* apgādā. 1958. gada martā Valdis Teteris atteicās no priekšsēža pienākumiem un vadību pārņēma Ēr-

manis Oliņš. LSPBP prezidija darbs kļuva sarežģītāks, jo pārējie prezidija locekļi atradās Toronto. Daudzreiz lēmumi bija jāpieņem korespondences ceļā.

Sestais Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē kongress notika 1959. gada 31. oktōbrī Klīvlandē. Kongresā nolēma mainīt LSPBP mītnes zemi, pārceļot to no Kanadas uz ASV. Ar visu klātesošo piekrišanu ievēlēja līdzšinējo prezidiju un revīzijas komisijas sastāvu, bet par prezidija sēdekli izraudzīja Milvokus (ASV). Kongress izdarīja grozījumus LSPBP statūtos, nosakot visu zemju atbildību par sporta aktivitātēm un finansiālām saistībām ar LSPBP. Atsevišķo zemju ziņojumos reģistrēto sportistu skaits bija sekojošs: ASV reģistrēti 850 sportisti, Kanadā – 176, Zviedrijas Basketbola savienībā – 126, Zviedrijas Vieglatlētikas savienībā – 66, Anglijā – 179, bet reģistrēto sportistu skaitu nebija iesūtījušas Austrālija un Vācija. G. Gubiņš ierosināja kongresa laikā rīkot nozīmīgas sacensības, eventuāli ASV un Kanadas valstu sacensības basketbolā un volejbolā.

Septītais LSPBP kongress pulcējās 1961. gada 3. septembrī Toronto. Savā ziņojumā Ermanis Oliņš norādīja uz aizvadīto divu gadu prezidija darbu, kuŗam galvenokārt bija administratīva un simboliska nozīme. Galvenais darbs bija *Sporta Apskata* izdošana un rezultātu sakopošana un kārtošana. Saskaņā ar sporta pārvalžu iesūtītiem pārskatiem trimdas zemēs aktīvi darbojās 42 latviešu sporta kopas, kas apvienoja 971 sportistu. Nebija iesniegtas ziņas par ASV Rietumu un Austrumu piekrastes un Austrālijas sportistiem. Kopš 1955. gada nebija ziņu arī no Vācijas latviešu sporta pārvaldes. Tomēr E. Oliņš piezīmēja, ka latviešu sporta dzīve bija gājusi augšup, bet lai tā turpinātos, nepieciešams pievērst lielāku vērību jaunatnes fiziskajai audzināšanai. Katras zemes latviešu sporta raksturojums parādījās ziņojumos. Kanadā jaunatnes sacensības spēja pulcināt ap 100 dalībnieku. Anglijā sporta dzīve noritēja iespēju robežās. Pārsvarā latviešu sportisti darbojās angļu sporta klubos. Trūka sporta darbinieku, kas organizētu latviešu jaunos sportistus. Kopš 1955. gada Zviedrijas latviešu vieglatlētikā bija iestājies atslābums, tomēr 1961. gadā notika 15. Zviedrijas latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstes. Zviedrijas latviešu basketbolisti bija latviešu sportistu aktīvākā daļa, kas ar labām sekmēm piedalījās zviedru sportā. Tomēr uz turpmākajiem panākumiem varēja cerēt izaudzinot labus basketbolistus, kas papildinātu vienības pēc pāris gadiem. ASV latviešu darbošanās bija rosīgāka, kaut arī trūka sporta darbinieki. Austrālijā ritēja aktīva sporta dzīve, bet domstarpību dēļ starp LSPBP un Jāni Riņģi, informācija par latviešu sportistiem netika atsūtīta. Atkārtoti un vienbalsīgi ievēlēja priekšsēdi un prezidiju, bet aizsaulē aizgājušā Viļa Rozenberga vietā prezidijā ievēlēja Leonīdu Lūsaru.

Astotais LSPBP kongress pulcējās 1963. gadā Klīvlandē. Tajā bija pārstāvēti vairāk nekā 2000 organizēti latviešu sportisti, kuŗi dzīvoja ASV, Kanadā, Anglijā, Austrālijā un Zviedrijā. Apklususi bija kādreiz rosīgā latviešu sportistu darbība Vācijā. 1961. gadā priekšsēdis E. Oliņš saņēma vēstuli no Ulda Graša, ka Minsteres Latviešu ģimnazijā darbojas basketbola vienība, kuŗai trūkst sporta inventāra. Jaunzēlandē sekmīgi strādāja pazīstamais vieglatlētikas treneris Voldemārs Briedis. Ziņojumi no valstīm apliecināja, ka interese par latviešu sportu jaunatnē netrūka un dalībnieku skaits turpina augt. Tomēr, līdzīgi iepriekšējam kongresam, atkal daudzkārt tika uzsvērta nepieciešamība pēc jauniem sporta darbiniekiem, kuŗi varētu uzņemties jaunatnes fizisko aktivitāšu organizēšanu. Atkārtoti par LSPBP prezidija priekšsēdi ievēlēja Ermani Oliņu. Viena no kongresa apspriestām problēmām bija laikraksta *Sporta Apskata* turpmākā izdošana finanšu trūkuma dēļ. Laikā netika nokārtotas abonamenta maksas. Sarežģījumus laikraksta izplatīšanā radīja arī dārgie pasta izdevumi, kādēļ laikraksta izsūtīšanai izmantoja lēno pastu, kas samazināja lasītāju interesi Austrālijā, Eiropā. Arī lasītāju pulks bija niecīgs. LSPBP apkārtrakstā E. Oliņš atzīmēja: "Redzams, ka abonētāju pulkā ir maz sportistu vai sporta kopu valdes locekļu. Domāju, ka ar atbalstiem un piemaksām no valstu vadībām nebūtu nekas līdzēts, *Sporta Apskats* taču tiek izdots citādu principu dēļ, un tas ir jāizplata pēc iespējas plašāk. Ir arī skaidrs, ka ar rakstiem to vien nevarēs izdarīt. Jānāk visiem talkā, sevišķi kopu vadītājiem un sportistiem, kam uz vietas ir labāks pārskats, un tikai personīgā saskarē ar tautiešiem abonētāju skaitu ir iespējams palielināt." Šoreiz Lielajai sporta nozīmei pieprasītāju pulks

bija kuplāks, nekā iespēja piešķirt nozīmes. Tāpēc pirmo reizi aizklāti balsojot par 25 iesūtītiem kandidātiem, izraudzīja tikai 10, kuŗu skaitā nebija neviena no Anglijas un Zviedrijas.

1964. gadā latviešu trimda turpinājās jau divdesmito gadu. Bija izaugusi jauna paaudze, kuŗa izgājusi caur Vācijas DP bēgļu nometņu grūtumiem, dzīvoja jaunā pasaulē. Trimdas latviešu sportisti joprojām bija aktīvi, kaut arī bija izkaisīti visos pasaules vējos: četru kontinentu astoņās valstīs – ASV, Kanadā, Čilē, Austrālijā, Jaunzēlandē, Zviedrijā, Anglijā un Vācijā. Vislielākā rosība, līdzīgi iepriekšējiem gadiem, bija Ziemeļamerikas kontinentā – ASV un Kanadā.Toties lielākais reģistrēto sportistu skaits bija Austrālijā.

Darbība no 1965 līdz 1974

Devītais LSPBP kongress notika 1965. gada 13. novembrī Toronto, Kanadā. Mandātu komisija ziņoja, ka aktīvo latviešu sportistu skaits Anglijā – 152, ASV – 686, Austrālijā – 790, Kanadā – 262 un Zviedrijas latviešu vieglatlētikas savienībā – 75 dalībnieki. Prezidija ziņojumu sniedza E. Oliņš. Novērtējot padomes prezidija un latviešu sportistu rosību visās zemēs, viņš atzīmēja, ka darbība turpinājusies iespēju robežās. Viņš ziņoja, ka prezidijs atteicies no apkārtrakstu izsūtīšanas, jo tie nav devuši nekādus panākumus. Sporta pārvaldes bija neatsaucīgas sarakstē ar prezidiju. Kopējais secinājums: latviešu sporta darbība notikusi bez īpašām pārmaiņām kopš iepriekšējā kongresa, atskaitot vecākās paaudzes sportistu aiziešanu no aktīvām sporta gaitām un no sporta vispār. 1965. gadā vajadzēja apturēt laikraksta *Sporta Apskata* izdošanu abonementu nenokārto parādu dēļ. Laikraksta neregulārā iznākšana un lēnā piegāde ierobežoja abonementu skaitu. Trūka arī laikraksta līdzstrādnieku, kuŗi sūtītu ziņas no citām zemēm. Kongress tomēr atzina, ka izdevums nepieciešams un nolēma turpmāk izdot žurnālu – sporta mēnešrakstu. Jaunais žurnāls sāka iznākt ar 1966. gada janvāri. Pirmo numuru izdošanu nodrošināja prezidija rīcībā esošie līdzekļi, bet turpmāk vairākas sporta pārvaldes solīja materiāli atbalstīt izdevuma iznākšanu, jo ar abonementa maksām, kas bieži aizkavējās, nevarēja nodrošināt izdošanu. Žurnāls bija bezpeļnas izdevums, un autoriem nemaksāja atlīdzību par iesūtītiem rakstiem. LSPBP prezidijs griezās pēc palīdzības pie Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) Kultūras fonda, Latviešu sporta pārvaldēm, personīgi pie sportistiem, lai piesaistītu jaunus abonementus un ziedotājus žurnāla *Sporta Apskata* iespiešanai. Šacha nodaļu uzņēmās vadīt Jānis Pamiljens. Pēc pusgada darba E. Oliņš rakstīja apkārtrakstā: "Ir pagājis jau pusgads, bet vēl, izņemot dažas, lielais vairums sporta kopu nav piesaistījušas neviena abonementa. Jautājums tagad ir, vai mūsu sporta dzīves vadībai un sportistu saimei brīvajā pasaulē tiešām neinteresē, ka mums ir pašiem savs žurnāls, kuŗā varam rakstīt par savu darbību un izteikt domas par sporta jautājumiem vispār?" Arī informācija par sporta kopu un klubu darbību ienāca maz.

10. Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē kongress notika 1967. gada 25. novembrī Toronto. Gatavojoties kongresam E. Oliņš prezidija vārdā izsūtīja visām sporta pārvaldēm jauno LSPBP statūtu projektu, kuŗu vajadzēja apspriest. Darbības pārskatu nebija iesūtījušas ASV un Anglija. Austrālijā bija reģistrēti 947 sportisti. Vispopulārākais sporta veids joprojām bija basketbols. Kļūstot basketbolam populārākam austrāliešu vidū, latviešu panākumi nāca daudz grūtāk. Sporta organizēšana notika atsevišķi katrā pavalstī un regulāri tika sarīkotas Austrālijas latviešu meistarsacīkstes basketbolā un volejbolā. Vēl latviešu vidū populārs bija volejbols, it īpaši ASV un Kanadā. Kanadā reģistrēti 362 sportisti. Sporta nodarbības notika 9 sporta veidos – basketbolā, volejbolā, futbolā, vieglatlētikā, peldēšanā, tenisā, galda tenisā, golfā un slēpošanā. Sekmīgi latviešu sportam piesaistīja jaunatni.

Zviedrijas latviešu sportistus pārstāvēja Basketbola savienība un Vieglatlētikas savienība. Zviedrijas latviešu Vieglatlētikas savienībā bija reģistrēti 70 sportisti, kuŗi arī piedalījās latviešu meistarsacīkstēs. Aktīvākie vieglatlēti pulcējās Halstahammarā. Basketbolu spēlēja tikai Stokholmas *Rīgas* vienībā un Stokholmas *JKS*, kas savu darbību bija jau samazinājusi. Arvīds Zaķis un Jānis Ritums atteicās no Lielās sporta nozīmes, norādot, ka nozīmes piešķiršanas principi un noteikumi skaidri neizvērtē katra laureāta nopelnus latviešu sporta popularizēšanā trimdā.

Par prezidija priekšsēdi ievēlēja Raimondu Bulti. Līdz ar to prezidija sēdeklis pārcēlās uz Kanadu. Jaunais prezidijs griezās ar aicinājumu pie zemju sporta pārvaldēm un reizē pie katra sporta darbinieka, lūdzot nākt talkā ar padomiem un ierosinājumiem LSPBP turpmākajai darbībai. Prezidijs ierosināja šādus priekšlikumus:

a) dokumentēt latviešu sportistu un sporta darbinieku gaitas un sasniegumus brīvajā pasaulē;

b) turpināt izdot un paplašināt sporta žurnālu *Sporta Apskats* izdošanu;

c) pieliekot vislielākās pūles žurnāla materiālu sagādāšanas nostiprināšanai;

d) apsvērt iespēju izdot Latvijas sporta gada grāmatu, kur raksti un foto uzņēmumi atspoguļotu svarīgākos notikumus latviešu sporta dzīvē, jo 1968. gadā paiet 50 gadi kopš 1918. gada 18. novembŗa, kad proklamēja Latvijas valsts neatkarību.

11. LSPBP kongress notika 1969. gada 18., 19.oktōbrī Čikagā ASV Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes un Čikagas Latviešu biedrības sporta kluba sarīkojumā.

1970. gadā iznāca V. Čikas un G. Gubiņa *Latvijas sporta vēsture*. Noslēdzās vairāk nekā divarpus gadu nepārtrauktais darbs. Šai laikā tika uzrakstītas simtiem vēstuļu un tām atsaucās ar lielu sirsnību latviešu sporta draugi visā pasaulē. ALA Sporta biroja vadītājs A. Zāģeris un V. Čika – redaktoru un galveno līdzstrādnieku vārdā rakstīja LSPBP prezidija priekšsēdim Raimondam Bultem par nepieciešamību vākt līdzekļus grāmatas izdošanai, aicinot talkā latviešu sportistus, kam varētu interesēt, "neatkarīgās Latvijas sporta dzīves posms, kas okupētajā Latvijā nolemts pilnīgi aizmirstībai, tomēr saglabātos mūsu pēcnācējiem, un, kas zina, varbūt ievērojot pašreizējo sajukumu un saspīlējumu pasaulē, pat mūsu pašu laikam, kad Latvijā atkal būs atļauta tās īstā vēsture." Raimonda Bultes prezidija vadības laiks iezīmējās ar jauniem mēģinājumiem ierosināt LSPBP darbu. Pirmais un galvenais uzdevums bija jaunatnes piesaistīšana latviešu sportam. 1970. gada janvārī R. Bulte aicināja visas sporta pārvaldes ciešāk sadarboties ar jaunatnes organizācijām, censties iekļaut jauniešus kursu, vasaras nometņu programmās praktiskās nodarbības dažādos sporta veidos. Iepazīstināt ar latviešu sporta dzīvi, organizācijām un izcilākiem sasniegumiem. Pēc vairākkārtīgiem mēģinājumiem joprojām neizdevās noorganizēt basketbola sacensības starp Austrālijas, ASV un Kanadas latviešu basketbolistiem, ko ierosināja Austrālijas un ASV sporta vadītāji, tad prezidijs ierosināja korespondences sacensības basketbola soda metienus atsevišķām grupām – vīriešiem, sievietēm, jauniešiem un jaunietēm. Diemžēl atsaucās tikai Austrālijas latviešu basketbolisti.

12. LSPBP kongress notika 1971. gada 13. novembrī Toronto Latviešu biedrības namā. Kongresā bija pārstāvēti Austrālijas 1016 reģistrētie sportisti ar 21 mandātu, ASV ALA Sporta birojs – 600 sportisti un 12 mandāti, Latviešu sporta apvienība Kanadā – 374 ar 8 mandātiem. Ziņojumu par latviešu sporta dzīvi ASV sniedza ALA Sporta biroja vadītājs Jānis Robiņš. Ziņojumu bija iesūtījuši arī Latviešu sporta pārvalde Lielbritānijā (LSPL). Aizvadīto divu gadu laikā uzlabojās sadarbība ar zemju pārvaldēm, tomēr kopīgi noorganizētas bija tikai korespondences sacīkstes novusā. Nebija sadarbība ar LSPL un Zviedrijas latviešu Vieglatlētikas savienību. Iespēju robežās prezidijs centās arī sakārtot LSPBP Lielo sporta nozīmju albumu, jo daudzi sportisti joprojām nebija iesūtījuši fotografijas un sporta gaitu aprakstu. Technisku iemeslu dēļ atkal bija pārtraukta *Sporta Apskata* izdošana ar 1969. gada 210. numuru. Tomēr 12. LSPBP kongress nolēma atjaunot *Sporta Apskatu*, jo informatīvs izdevums bija nozīmīgs un nepieciešams trimdas latviešu sporta dzīvē. 1972. gada maijā iznāca 211. numurs. Žurnāla ievadrakstā lasām: "Žurnāla izdošanu atsākam no tās vietas, kur palikām... Protams, mūsu sporta dzīve arī starplaikā ritēja netraucēti un mierīgi tālāk, taču arvien vairāk sporta draugu šajā krastā sāka prasīt, kas notiek Austrālijā, Eiropā un austrālieši vēlējās zināt, ko darām šajā kontinentā. Bija pārtrūkusi kāda saite, kuŗas atjaunošana ir viens no Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē prezidija steidzamajiem uzdevumiem."

Sporta Apskata redaktors Gunārs Gubiņš par galveniem žurnāla uzdevumiem uzskatīja:

a) sniegt vispārēja satura rakstus par sporta dzīvi;

b) īsos vārdos (chronikā) dokumentēt visu, kas notiek mūsu sporta dzīvē visos kontinentos;

c) dot īsu pārskatu par sporta dzīvi Latvijā;
d) publicēt atmiņu rakstus par "veciem rakstiem";
e) pa reizei sagatavot techniska satura rakstus par jaunākiem atklājumiem sporta technoloģijā.

Kanadā bija reģistrēti 8 sporta klubi un 4 atsevišķas nozares. Vieglatlētikas laukums Sidrabenē ievērojami atdzīvināja jauniešu interesi par vieglatlētiku. Sekmīgi darbību uzsāka šaušanas nozare. Anglijā darbojās 4 latviešu sporta klubi ar apmēram 100 dalībniekiem. Sportā rosīgākā bija *DVF* sporta daļa. Rēgulāras Anglijas latviešu meistarsacīkstes risinājās volejbolā un galda tenisā. Šajos sporta veidos latvieši rosīgi piedalījās angļu sporta klubos. ASV darbojās 26 sporta kopas ar 600 dalībniekiem, kas bija pakļautas trīs apgabalu sporta pārvaldēm. Interesi latviešu vidū izraisīja golfs un slēpošana, kamēr sieviešu volejbols bija gājis mazumā. Lielu ierosinājumu jaunatnes piesaistīšanai latviešu sportam deva Gaŗezera bērnu nometne un vasaras vidusskola.

Austrālijas latviešu sporta pārvalde apvieno 1016 biedrus, kas darbojās 9 sporta klubos. Rēgulāri notika latviešu un baltiešu meistarsacīkstes.

Kongress nolēma, ka atsevišķi valstu ziņojumi iesniedzami katru gadu. Kongress aicināja nemainīt prezidija sastāvu. Par priekšsēdi atkārtoti ievēlēja Raimondu Bulti. Turpmākos divus gadus valdē darbojās: A. Ansone, J. Ādminis, G. Gubiņš, A. Mackars. ALA Sporta un fiziskās audzināšanas vadītājs J. Robiņš ziņoja, ka Latvijas sporta vēstures izplatīšana veicas labi un ALA Sporta birojam ir līdzekļi, lai uzsāktu trimdas sporta vēstures sakārtošanu un izdošanu.

Kongresa dalībnieki pieņēma rezolūciju, kas aicināja: "Latviešu sabiedriskās organizācijas aktīvi atbalstīt mūsu sportu, vienību mērķus un centienus, lai jauniešiem varētu nodrošināt tās pašas sporta darbības un spēju izkopšanas iespējas, kādas sniedz to zemju, kuŗās dzīvojam, sporta organizācijas. Sports mūsu nacionālās dzīves veidošanā ir tikpat svarīgs kā latviešu sestdienas skolas, jaunatnes organizācijas un mūsu sportu morāli un materiāli atbalstot tādos pašos apmēros, veiksim lielu un nozīmīgu nacionālu pienākumu – mūsu jauniešu piesaistīšanu savai tautai, valodai un kultūrai."

13. LSPBP kongress notika Toronto 1974. gada 10. novembrī. Par prezidija priekšsēdi turpmākajiem diviem gadiem ievēlēja atkal Raimondu Bulti. Nemainīgs palika arī prezidija sastāvs: J. Ādminis, A. Ansone, G. Gubiņš, A. Mackars. Kongresā bija pārstāvēts 1951 sportists no ASV, Kanadas, Austrālijas. Visvairāk reģistrēto sportistu joprojām bija Austrālijā – 1000, ASV – 600, Kanadā – 288 un Ziemeļamerikas novusa savienībā – 63. Pārskatu nebija iesūtījušas Latviešu sporta pārvalde Lielbritānijā un Zviedrijas Latviešu vieglatlētikas savienība. Prezidija darbības pārskatā R. Bulte ziņoja par korespondences sacensībām basketbola soda metienos un novusā, par žurnāla *Sporta Apskats* izdošanu, par Klīvlandes notikušo sportistu sanāksmi un atzinīgi novērtēja sadarbību ar zemju sporta pārvaldēm. Kongress pieņēma Austrālijas latviešu sporta pārvaldes ierosinājumu vairāk sadarboties ar Pasaules brīvo latviešu apvienību (PBLA).

Darbība no 1975 līdz 1984

14. Latviešu sporta padomes kongress notika 1975. gada 4. oktōbrī Toronto. Kongresā ASV 567 reģistrētos sportistus pārstāvēja ALA Sporta un fiziskās audzināšanas birojs, 315 – Latviešu sporta apvienība Kanadā, 240 – Austrālijas Latviešu sporta pārvalde un 97 – Ziemeļamerikas Latviešu novusa savienība.

Austrālijā darbojās 9 sporta klubi un kopas ar reģistrētiem 240 biedriem, kas maksāja biedru naudas. Kopā ar jauniešiem un biedru veicinātājiem latviešu sporta saimes rindās darbojās 613 sportisti. Lielākie latviešu sporta centri bija Sidneja un Adelaide. 4. baltiešu meistarsacīkstes notika Adelaidē. Austrāliešu sporta dzīvē izcilus panākumus guvuši basketbolisti Andris un Ilze Blicavi, peldētāja Rita Saiva un vieglatlēte Astra Vītola.

ALA Sporta un fiziskās audzināšanas birojs saskaņoja 3 sporta pārvalžu reģistrēto sportistu darbību. ALA Sporta birojs uzņemts par AAU pilntiesīgu locekli. Gaŗezers kļuvis par nozīmīgu latviešu jaunatnes sporta centru ASV. Sporta birojs palīdzēja izkļūt brīvībā Latvijas šķēpmetējam Jānim Doniņam.

Latviešu sporta apvienība Kanadā apvienoja 315 reģistrētos sportistus 10 sporta klubos, kas darbojās 11 sporta nozarēs. Sevišķi aktīvs kļuvis volejbols un golfs, kur piedalās daudz jaunieši. Vasarā Sidrabenes nometnē jauniešiem ir speciāla basketbola un volejbola skola. Rūdolfs Miķelsons pasaules vecvieglatlētu meistarsacīkstēs 1975. gadā izcīnīja zelta medaļu savā vecuma grupā.

Zviedrijas Latviešu sporta pārvaldes vadītājs Noldis Millers rakstiski ziņoja, ka notikušas 29. Zviedrijas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā. Par Latviešu sporta padomes darbu Lielbritānijā ziņu nebija. Sporta pasākumus organizēja *DVF* sporta daļa, ko vadīja Alfons Freimanis.

Ar visu klātesošo piekrišanu prezidija sastāvu atstāja nemainīgu nākamajiem diviem gadiem. Prezidijs piekrita turpmākai darbībai ar noteikumu, ka ASV ALA Sporta un fiziskās audzināšanas birojs starplaikā rūpēsies, lai ASV sporta darbinieki pārņemtu LSPBP prezidija pienākumus nākamajā 15. kongresā. Gadu ritumā LSPBP prezidiju darbs bija izpaudies tikai administratīvā laukā, uzturot sazināšanos ar zemju pārvaldēm un atsevišķiem sporta darbiniekiem. Svarīgākais darbs bija *Sporta Apskata* izdošana, kā arī LSP Lielo sporta nozīmju albumu kārtošanu. Kongresā pārrunāja grāmatas *Latviešu sports brīvajā pasaulē 30 gados (1945–1975)* izdošanas iespējas. Gunārs Gubiņš, *Sporta Apskata* redaktors, ziņoja, ka turpinās materiālu vākšanu un apstrādāšanu.

15. LSPBP kongress notika 1977. gada 5. novembrī Ņujorkā, kurā ASV pārstāvēja ar 650 reģistrētiem sportistiem, Austrālija – 240, Kanada – 302, Ziemeļamerikas latviešu novusa savienība (ZALNS) – 11. Par kongresa vadītāju ievēlēja Arnoldu Tīcmani no Kanadas un par protokolētājiem – J. Robiņu un G. Gubiņu.

ALA Sporta un fiziskās audzināšanas birojā darbojās 3 Sporta pārvaldes ar 30 sporta kopām. Jau divus gadus ASV latviešu basketbola un volejbola meistarsacīkstēs piedalījās visu triju pārvalžu sportisti.

Kanadas latviešu sportistu sasniegumi vairāk saistījās ar vecvieglatlētu sasniegumiem Kanadas un pasaules senioru meistarsacīkstēs. Austrālijas galvenie sporta centri joprojām bija Adelaide, Sidneja un Melburna. Latviešu klubi, kuŗos aizvien vairāk piedalījās citas tautību sportisti, guva panākumus dažādās Austrālijas apgabalu meistarsacīkstēs. ZALNS apvienoja 11 novusa kopas ar 111 spēlētājiem ASV un Kanadā. Trūka pārskatu no Zviedrijas un Anglijas.

Kongress nolēma LSPBP prezidija sēdekli pārcelt uz ASV. Notika pilnīga prezidija sastāva maiņa. Par prezidija priekšsēdi ievēlēja Teodoru Aldzeri, priekšsēža vietnieku Jāni Robiņu, sekretāru Jāni Ērgli, 2. sekretāru Kurtu Štēgeru, kasieri Edvīnu Groskopfu.

Aktuāla bija žurnāla *Sporta Apskats* turpmākā iznākšana. Kongresā noskaidrojās līdz šim pārprastā situācija un pārmetumi redaktoram, jo žurnāls iznāca tikai reizi mēnesī un nevarēja sniegt izsmeļošu informāciju. Mēnešraksta galvenais uzdevums bija atspoguļot latviešu sporta problēmas, kuŗā sacensību atreferējumi pasniedzami tikai īsā koncentrētā veidā ar mērķi vienā vietā saglabāt ziņas sporta vēsturei. G. Gubiņa iesniegtā pārskatā par abonementu skaitu uz 1978. gada 1. janvāri rādīja reālo situāciju. Kopējais skaits bija 108 abonementi. Lielāko skaitu deva Kanada – 52, ASV – 46, bet 10 pasūtītāji nāca no citām valstīm. Kongress nolēma žurnālu izdot Kanadā, darbojoties redaktoram G. Gubiņam un A. Ansonei. Laikā starp 15. un 16. LSPBP kongresu prezidijs atjaunoja sadarbošanos ar Anglijas latviešu sportistiem, kuri darbojās *Daugavas Vanagu* fonda organizācijas paspārnē. Tāpat arī ar Zviedrijas un Vācijas latviešu sportistiem.

Īsti nozīmīgs notikums brīvās pasaules latviešu sporta dzīvē bija sporta vadītāju un darbinieku sanāksme Visbijā (Gotlandē) 1979. gada 20. jūnijā, Pasaules brīvo latviešu dziesmu svētku laikā. Piedalījās pārstāvji no Zviedrijas – Videvuds Freivalds, Juris Reneslācis, Nikolajs Seglenieks, Noldis Millers, Nikolajs Zirnis, Andrejs Laucis, Pēteris Šnore, Vācijas – Arvīds Gaujers, Imants Balodis, Ēriks Koņeckis, Anglijas – Alfons Freimanis, ASV – Teodors Aldzeris, Valdemārs Baumanis, Francijas – Aleksandrs Vanags, Kanadas – Žanis Zentiņš. Sanāksme izvērtēja latviešu organizētā sporta dzīvi brīvajā pasaulē, pārrunāja jautājumus par latviešu sporta darbību atsevišķās valstīs un iespēju darboties latviešu sporta organizāciju pasaulē. Austrālijā joprojām bija darbīga sporta dzīvē,

bet latviešu vienībās līdzdarbojās arī sveštautieši. ASV un Kanadā sporta organizācija bija uz drošiem pamatiem. ASV latviešu meistarsacīkstēs sveštautieši varēja piedalīties tikai tad, ja bija precējušies ar latviešiem. Vācijas latviešu sporta dzīve bija pārstāvēta ar individuāliem sportistiem un organizētām nodarbībām Minsteres Latviešu ģimnazijā. Zviedrijā joprojām pastāvēja atsevišķi sporta klubi, bet nodarbības notika tikai vietēja rakstura. Kādreiz slavenā latviešu basketbola klubā *Rīga* visi spēlētāji bija zviedri, tikai *JKS Tālava* centās uzturēt latviešu vidi. V. Baumanis ieteica izveidot vienotu Eiropas mēroga latviešu sporta komiteju, tajā ieejot Zviedrijas, Anglijas un Vācijas pārstāvjiem.

16. LSPBP kongress notika 1979. gada 20. oktōbrī Priedainē, Ņudžersijā. Piedalījās 12 dalībnieki, kas pārstāvēja Austrālijas LSP ar 250 reģistrētiem sportistiem, ASV – 600, Anglijas *DVF* sporta daļa – 115, Latviešu sporta apvienība Kanadā – 306 un Ziemeļamerikas latviešu novusa savienība – 110.

ASV 1978. gadā notika jau 25. finālsacensībās basketbolā un volejbolā. 600 reģistrētie sportisti darbojās 30 sporta kopās. No tām 7 Austrumu piekrastē, 19 Vidējās valstīs un 4 Rietumu piekrastē. Populārākie sporta veidi: golfs un volejbols. Latviešu volejbolisti Aldis Bērziņš un Andrejs Dumpis spēlēja arī ASV izlasē volejbolu. Sporta rosība valdīja latviešu jauniešu vasaras nometnēs un vasaras skolās. Bostonas dziesmu svētkos turpinājās tradīcija tikties ASV un Kanadas latviešu izlasēm volejbolā un basketbolā.

Anglijā, kur latviešu sporta vadību uzņēmās *DVF* sporta daļa, vairums organizēto sportistu pārstāvēja 45–60 gadus vecie latviešu vīri, kuri sacentās novusā, galda tenisā, šautriņu mešanā un vieglatlētikā. Visas Anglijas apjomā panākumus guva vecvieglatlēti Otto Feldmanis, Fricis Laudobelis un Jānis Gercs.

Austrālijā Latviešu sporta pārvalde apvienoja 9 sporta kopas (5 – Jaunzēlandē, 3 – Viktorijā, 1 – Dienvidaustrālijā) ar 470 biedriem, no kuriem 220 bija jaunieši. Visaktīvākā nozare joprojām bija basketbols, kur latviešu sporta kopas piedalījās piedalījās ar savām vienībām Austrālijas basketbola dzīvē.

Kanadā sporta darbība turpinājās iepriekšējo gadu līmenī ar izteiktu latviešu sporta centru Toronto. Sacensības latviešu vidē notika vairākos sporta veidos. Lielākos panākumus guva vecvieglatlēti visas pasaules mērogā, sasniedzot pasaules rekordus savās vecuma grupās.

Ziemeļamerikas latviešu novusa savienības (ZALNS) kopas aktīvākas bija ASV Vidējās valstīs, Austrumu piekrastē un Kanadā. Rēgulāri sacensības notika starp ASV un Kanadas latviešu vienībām Latvijas kausa izcīņā, kā arī ZALNS vadīja pasaules latviešu korespondences sacensības.

Kongresā nolēma atbalstīt Jāņa Daliņa piemiņai veltīto izdevumu *Jānis Daliņš*. Žurnālists Gunārs Gubiņš grāmatā sokopoja daudzo J. Daliņa draugu un laikabiedru atmiņas par izcilo sportistu. Kongress atbalstīja vienošanos starp Jāņa Daliņa piemiņas fonda valdi un LSPBP Prezidiju par fonda noteikumu papildināšanu, lai, piešķirot apbalvojumu personām vai organizācijām brīvajā pasaulē, var būt paraugs latviešu jaunatnei ar cildināmiem nacionāliem veikumiem un par pakalpojumiem Latvijas atbrīvošanas cīņas laukā ņemtu vērā arī sasniegumus sportā.

Žurnāls *Sporta Apskats* kopš 1977. gada iznāca iespēju robežās. Lasītāju skaitam nemainoties, katastrofāli samazinājās rakstītāju loks, kas radīja grūtības sagādāt pieņemamus un publicējamus manuskriptus. Lielākā problēma redaktoram Gunāram Gubiņam bija iegūt tūlītēju informāciju par vietējiem sporta notikumiem un rezultātiem.

Kongress nolēma, ka piešķirtās Lielās sporta nozīmes sportistiem pasniegs tikai pēc tam, kad būs saņemti apbalvoto sportistu fotogrāfijas un dzīves apraksti. Par LSP prezidija priekšsēdi atkārtoti ievēlēja Teodoru Aldzeri. Prezidija sastāvā: Jāni Ērgli sr., Kurtu Štēgeru, Edvīnu Groskopfu, Ilmāru Dumpi. Revīzijas komisijā: Ainu Ansoni, Gunāru Gubiņu, Jāni Zentiņu.

Austrālija iesniedza LSPBP kongresam priekšlikumu par brīvās pasaules latviešu sporta spēlēm, par latviešu sporta vēstures sagatavošanu un par jaunu sporta žurnālistu un lasītāju piesaistīšanu

pašreizējiem izdevumiem. Latviešu sporta vēstures sakopošanu no 1944. gada uzņēmās *Sporta Apskata* redaktors Gunārs Gubiņš. Kongress pieņēma lēmumu prezidijam apsvērt brīvās pasaules latviešu sporta spēļu sarīkošanas techniskās iespējas.

16. kongresā pieņemtie lēmumi palielināja latviešu sporta dzīves aktivitātes trimdas valstīs. Izveidojās cieša sadarbība ar Minsteres latviešu ģimnazijas sporta kopas *Rīga* vadītāju Imantu Balodi, kurš aktīvi organizēja Eiropas latviešu basketbola meistarsacīkstes. Vācijas Latviešu sporta pārvalde 60. gados bija pārtraukusi sporta darbu, bet nebija likvidējusies, tādēļ nevarēja nozīmēt LSPBP prezidija pārstāvi, kurš vadītu organizēto latviešu sportu Vācijā. Tas traucēja arī izveidot iecerēto Eiropas latviešu sporta komiteju, kurā līdzdarbotos Vācijas, Zviedrijas un Anglijas pārstāvji. Zviedrijā latviešu vieglatlētikas un basketbola savienības nespēja apvienoties, lai kopīgi organizētu latviešu sportu.

1980. gadā Maskavā notika XXII olimpiskās spēles Maskavā, kurās nepiedalījās (boikotēja) daudzas rietumvalstis. Toronto notika ukraiņu, latviešu, lietuviešu un igauņu trimdas sportistu organizētā Apspiesto tautu olimpiskās spēles. Gunārs Gubiņš izdeva brošūru par baltiešu sportistiem Padomju savienības vienībās, kura saucās *Hollow Glory*. Viņš arī gatavoja materiālus paredzamajai grāmatai *Latviešu sports svešumā (1945–1984)*. Grāmata dotu pārskatu par latviešu sportu atsevišķās valstīs.

17. LSPBP kongresa dalībnieki pulcējās 1981. gada 3. oktōbrī Ņudžersijas latviešu biedrības īpašumā Priedaine. Nebija ieradies neviens pārstāvis no Kanadas, kur LSAK vadīja jaunais priekšsēdis Jānis Vilmanis. Par kongresa vadītāju ievēlēja Vidējo valstu sporta pārvaldes priekšnieku (VVLSP) Valdemāru Baumani un par protokolistu Jāni Robiņu. ASV pārstāvēja 651 reģistrētu sportistu, Austrālija – 200, Ziemeļamerikas latviešu novusa savienība – 102, Kanada – 300, Anglija – 115.

Ieejot emigrācijas trešajā gadu desmita pēdējā posmā, arvien sāpīgāks kļuva piedzīvojošo sporta darbinieku trūkums. Jaunā paaudze nezaudēja interesi par sportu nevienā valstī, bet latviešu organizētai sporta darbībai pietrūka pieredzējušu darbinieku.

ASV latviešu sacensībās piedalījās tikai latviešu izcelsmes sportisti un ieprecētie sveštautieši. Organizētā sporta darbība risinājās visās trijās sporta pārvaldēs. Pavisam 27 sporta kopas, no tām 17 Vidējās valstīs, 7 Austrumu piekrastē, 3 Rietumu piekrastē. Meistarsacīkstes notika basketbolā, volejbolā, slēpošanā, golfā, tenisā, bumbošanā un futbolā. Apgabalu vai klubu sacensības notika arī peldēšanā, vieglatlētikā, raketbolā, galda tenisā, volejbolā jaunatnei. Līdzīgs stāvoklis bija arī Kanadā, kur darbojās 10 sporta kopas. Abu valstu reģistrētie latviešu sportisti varēja piedalīties ikvienas valsts meistarsacīkstēs. Notika Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes basketbolā, volejbolā un futbolā. Dziesmu svētku laikā notika arī ASV – Kanadas latviešu izlases spēles basketbolā un volejbolā. Austrālijā sporta dzīve bija aktīva, notika meistarsacīkstes, kaut arī vienību sastāvos spēlēja sveštautieši.

Lielākais notikums Eiropas latviešu sporta dzīvē bija atjaunotās basketbola meistarsacīkstes, kas notika 1981. gada maija sākumā Minsterē. Par Eiropas latviešu labāko basketbola vienību kļuva Vācijas latviešu izlase, kuras sastāvā spēlēja Minsteres latviešu ģimnazijas audzēkņi. Zviedrijas latvieši spēja piedalīties Eiropas latviešu meistarsacīkstēs ar divām vienībām, bet joprojām nepastāvēja organizēta sporta vadība.

Anglijā Lielbritānijas veterānu meistarsacīkstēs (55–59 gadu gupā) piedalījās Fricis Laudobelis un Jānis Gercs, izcīnot godalgotas vietas mešanas disciplīnās un pieccīņā. Volejbolu spēlēja *DV* sportisti Bradfordas *Trimdas* un Koventrijas *Rīgas* sastāvos, kuras spēlēja arī vairāki angļi, kuri precējušies ar latvietēm. Kongresa laikā notika pārrunas par globālo latviešu sporta spēļu rīkošanu, ko iepriekšējā kongresā bija ierosinājusi Austrālijas LSP. Kongress atzina, ka austrāliešu ierosinājums ir pārdomu cienīgs, bet nevarēja pieņemt nekādu lēmumu attiecībā par finansēm, kas bija vienīgais šķērslis. Pārrunas izraisīja arī sporta veidu izvēle, jo Ziemeļamerikā bija lielāka izvēle par vīriešu

un sieviešu volejbolu, bet Eiropā un Austrālijā latviešu vidū populārāks bija basketbols. Arī sacensību vietas izvēle un laiks bija nezināms. Prezidija vēlēšanās uzstādīja iepriekšējos kandidātus, kurus ievēlēja vienbalsīgi. Kongress atkārtoti uzdeva prezidijam izvērtēt priekšlikumu par pasaules latviešu globālo spēļu sarīkošanu. Jānis Robiņš, sākot ar 1979. gadu, veidoja *Sporta ziņas*, kas aptvēra laikrakstu *Laiks*, *Latvija Amerikā* (Kanadā), *Latvija* (Vācijā), *Londonas Avīze* (Anglijā), *Austrālijas Latvietis* un *Sporta Apskats* publicētās ziņas par latviešu sportu.

18. LSPBP kongress notika 1983. gada 1. oktōbrī Nudžersijas latviešu biedrības īpašumā Priedainē. Kongress pārstāvēja ASV 650 reģistrētos sportistus, Austrālija – 200, Kanada – 300, Anglija – 115, ZALNS – 108. Joprojām nebija izraudzīts padomes pārstāvis Zviedrijā. Kongress apstiprināja I Pasaules latviešu globālo spēļu norises vietu un laiku. Tās plānoja sarīkot 1985. gadā no 16. līdz 22. jūnijam Gaŗezerā, Kalamazū. Arī Eiropas un Austrālijas pārstāvji piekrita iesniegtajam priekšlikumam. Rīkotāji uzņēmās pilnu atbildību par ārzemju viesiem no brīža, kad viņi ieradīsies Čikagā. Komitejas priekšsēdis Jānis Robiņš kongresam iesniedza 19 lappušu gaŗu informāciju, kas atspoguļoja saraksti ar ārzemēm, Gaŗezeru, Kalamazū, kā arī sīku programmas projektu. Budžetu sastādīja $ 28,000.00 apmērā. Sacensības paredzēja vīriešu un sieviešu basketbolā, volejbolā, golfā, tenisā, novusā un vīriešu futbolā, šachā, šaušanā. Prezidija priekšsēža vietnieks Kurts Štēgers ziņoja, ka, pārņemot Lielās sporta nozīmju albumu kārtošanu, no 192 laureātiem pilnīgas ziņas bija tikai par 72. Tad informāciju ielika datorā un turpināja trūkstošo ziņu sakopošanu.

1983. gada pavasarī atkal Minsterē pulcējās Anglijas, Zviedrijas un Vācijas latviešu basketbolisti Eiropas latviešu meistarsacīkstēm. Kanadā aktīvo latviešu sportistu skaits bija mazliet samazinājies. LSAK gatavojās atbalstīt 1984. gada Brīvo olimpiādi, vācot līdzekļus. Kongress nolēma turpināt uzturēt ciešākus sakarus ar citu zemju latviešu sporta vadītājiem un kopējiem spēkiem sekmēt *Sporta Apskata* regulāru izdošanu un izplatīšanu. Kongress nolēma, ka Brīvajā olimpiādē, kas notiks 1984. gadā no 4. līdz 7. jūlijam, ciešāki jāsadarbojās ASV un Kanadas latviešu sportistiem.

Turpmākos divus gadus prezidiju vadīs Teodors Aldzeris, bet valdē strādās Kurts Štēgers, Jānis Ērglis sr., Edvīns Groskopfs, Jānis Robiņš. Nominācijas komisijā ievēlēja Valdi Tumu un Ilmāru Dumpi, bet revīzijas komisijā Uldi Bulliti, Jāni Ģigu un Edgaru Bedrīti.

Darbība no 1985 līdz 1993

19. LSPBP kongress notika I Latviešu globālo spēļu laikā 1985. gada 20., 21. jūnijā Gaŗezerā, un tajā pirmo reizi piedalījās visu valstu latviešu sporta vadības 27 pārstāvji un delegāti ar 32 balsīm. Kongresu plkst. 9:05 atklāja LSPBP priekšsēdis T. Aldzeris un lūdza mācītāju Laumu Zušēvicu kongresu ievadīt ar svētbrīdi. Pēc tam kongresu uzrunāja I Latviešu globālo meistarsacīkšu rīcības komitejas priekšsēdis J. Robiņš, un kongresa dalībnieki nodziedāja *Dievs, svētī Latviju!*.

Sekoja Latvijas sūtniecības padomnieka V. Kreicberga apsveikums, kā arī apsveikumi no latviešu centrālo organizāciju un sporta vadītājiem citās valstīs. Atklāšanas nobeigumā tenors Pēteris Lielzuika nodziedāja vairākas patriotiskas dziesmas. Par kongresa vadītāju ievēlēja V. Baumani un par protokolistiem J. Robiņu un G. Gubiņu.

Katra valstu sporta pārvalde ziņoja par organizētā sporta darbību aizvadīto divu gadu laikā. Austrālijā darbojās 7 jau sen nodibinātās latviešu sporta kopas: Adelaidē – *ASK* (vadītājs A. Bērziņš), Melburnā – *MLS* (J. Skadiņš) un *Zilo acu slēpotāju klubs* (A. Ļauļa), Sidnejā – *Daugava* (G. Lācis), *Rīga* (J. Supe), *Spars* (A. Jumiķis) un *DV* Sidnejas nodaļas šaušanas sekcija (A. Paegle). Jaundienvidvelsas sporta sacensību vadīja J. Katužans jr. Latviešu sportu Rietumvācijā pārzināja Latviešu centrālās komitejas (LCK) sporta nozare, kas sadarbojās ar *DV* RV sporta nozari, *JKS* un citām pie Tautas kopības piederošām latviešu sporta kopām.

Kanadā latviešu sportu organizēja LSAK Juŗa Zivtiņa vadībā un darbojās Toronto *JKS* (vadītājs O. Kurcigs), Hamiltonas *DV Sparta* (I. Leja), Toronto *DV* SK (R. Kadiķis), Toronto un apkārtnes latviešu golfa klubs (I. Kiršteins), Toronto *DV* novusa klubs (H. Jākobsons), Latviešu vecvieglatlē-

tu klubs (I. Helgūts), sporta kopa *Auseklītis* (R. Grants) un Montreālas LSK (R. Klaiše). Latviešu sportu Lielbritānijā vadīja *Daugavas Vanagu* fonda kultūras un sporta daļas vadītājs Alfons Freimanis. Zviedrijā latviešu sporta darbība notika tikai trijās sporta kopās: Hallstahammaras latviešu sporta biedrībā *Liesma* (N. Zirnis), *IF Baltic* (R. Tepfers), Stokholmas *JKS* (J. Zālmanis). ASV ALA Sporta un Fiziskās audzināšanas birojā darbojās 25 sporta kopas.

Kongresa vadītājs V. Baumanis apstiprināja, ka no visām zemēm ienākušas iepriecinošas ziņas, un tas dod cerību, ka latviešu sporta dzīve būs aktīva arī nākotnē. Žurnāla *Sporta Apskats* redaktors G. Gubiņš ziņoja, ka apzināti un izrakstīti materiāli no 1945.–1954. gadam, kuŗos vēl iztrūkst dažas ziņas. Kongress ieteica izstrādāt pirmo 20 gadu posmu līdz nākošajam kongresam. Kongresā nolēma, ka globālās meistarsacīkstes turpinājamas ik pa četriem gadiem, un izteica priekšlikumu nākamās rīkot Austrālijā 1989. gadā un lūdza apsvērt iespēju Austrālijas LSP. Kongress nolēma turpināt ciešākus sakarus ar citu valstu latviešu sporta vadībām un kopīgiem spēkiem sekmēt *Sporta Apskata* rēgulāru izdošanu un izplatīšanu. Kongress nolēma, ka Brīvajā olimpiādē ciešāki jāsadarbojās ASV un Kanadas latviešu sportistiem. Nākamais kongress 1987. gadā nenotiek, bet trīs lielās latviešu sporta pārvaldes (Austrālija, ASV un Kanada) apstiprināja Kanadas ierosinājumu rīkot 20. kongresu 1989. gada janvārī Sidnejā, 2. Latviešu globālo spēļu laikā, tādējādi pagarinot prezidija pilnvaru laiku. Tomēr Lielo sporta nozīmju piešķiršana notika, sporta pārvaldēm iesniedzot kandidātu sarakstus.

20. LSPBP kongress notika Sidnejā, Austrālijā 1989. gada 3. janvārī, 2. Latviešu globālo spēļu laikā. Kongresā piedalījās A. Kauss – Latvijas laikraksta *Sports* redaktors, S. Roka – Zviedrija, E. Abrats – Vācija, A. Freimanis un E. Krauze – Anglija, F. Krūmiņš un S. Misjūns – ZALNS, J. un R. Zivtiņas, A. Kudrašovs, O. Kurcigs – Kanada, A. un U. Grīviņi, I. Misjūna, I. Dumpis, J. Robiņš, J. Ērglis sr., S. un A. Graudiņi, V. Tums – ASV, G. Bērzzariņš, J. Katužans jr., D. Samule, V. Grasmanis, J. Bumbers, K. Tiliks, A. Kalējs, I. Zīda, Ē. Suķis, I. Riņģe, A. Jumiķis – Austrālija. Prezidija ziņojumā bija bažas par latviešu organizēto sportu Vācijā un Zviedrijā. Kanadā, ASV, Austrālijā un Anglijā turpinājās darboties sporta apvienības un pārvaldes, kaut arī problēmas radīja sporta darbinieku trūkums un arī sacīkšu telpu augstās īres maksas.

Prezidijs ierosināja Globālo meistarsacīkšu noteikumos pieturēties pie starptautiskiem noteikumiem, vismaz basketbolā un volejbolā. Kongress pieņēma lēmumu par sadarbību ar sportistiem Latvijā. Kongresa starplaikā mūžībā aizgājis redaktors Gunārs Gubiņš, un viņa vadītais mēnešraksts *Sporta Apskats* pārstājis iznākt. Ar tā darbības izbeigšanos Milvokos, ASV sāka iznākt jauns mēnešraksts *Mūsu Sports*, ko izdeva un rediģēja Ivars Veldre. Kongress apstiprināja jaunos Lielās sporta nozīmes piešķiršanas noteikumus. Lielo sporta nozīmi piešķir LSPBP kongresā reizi pa diviem gadiem pēc valstu sporta pārvalžu iesūtītā kandidātu saraksta, kas iesūtams kopā ar kandidāta īsu sporta gaitu aprakstu un apmēram 7x7 cm apmēra fotogrāfiju. Kongress var valstu sporta vadību iesūtītos sarakstus grozīt vai papildināt. Kongresa lēmumi ir galīgi.

21. LSPBP kongress notika 1990. gada novembrī Priedainē, Nudžersijā. Kongresā piedalījās: T. Aldzeris, E. Bedrītis, J. Budkēviča, G. Budkēvičs, U. Bullitis, I. Dumpis, J. Ērglis sr., J. Ģiga, A. un U. Grīviņi, J. Nīgals, F. Krūmiņš, A. Legzdiņš, J. Robiņš, M. Lorbergs, K. Štēgers, V. Tums, K. Zamurs, Ž. Zentiņš, J. Zivtiņa un A. Vanaga (novērotāja no Latvijas). Jaunās pārmaiņas Latvijā palielināja interesi par Latvijas sportistu viesošanos un piedalīšanos ASV. Starp LSPBP un Latvijas Fiziskās kultūras un sporta komiteja (FKSK) vēl nebija nodibinājušās stabila informācijas apmaiņa. Valstu sporta pārvaldes labprāt vēlējās ziedot un palīdzēt Latvijas sportistiem iekļauties starptautiskā sporta dzīvē.

Kongress pieņēma lēmumu, ka 3. Latviešu globālās spēles, par kuŗām vienojās 20. kongresa laikā Sidnejā, Austrālijā, notiks Kanadā divus gadus pēc Trīszvaigžņu spēlēm Valmierā 1992. gadā. Kongresā nolēma sniegt materiālo palīdzību Latvijas FKSK, lai iegādātos kopējamo mašīnu. Aizklātā balsošanā LSPBP prezidijā ievēlēja J. Robiņu, K. Štēgeru, V. Tumu, J. Zivtiņu un A. Legzdi-

ņu, revīzijas komisijā: E. Bedrīti, U. Bulliti un J. Budkēviču. Iepriekšējais prezidija priekšsēdis T. Aldzeris netika ievēlēts prezidijā, jo saskaņā ar Sidnejas kongresā pieņemto statūtu maiņu priekšsēdi nevēlēja atsevišķi. LSPBP statūtos kongresa vietā minēta sanāksme, tādēļ uzdeva prezidijam līdz nākamajam kongresam izlabot statūtus, paredzot arī, kā ievēlama Revīzijas komisija. Statūtu grozījumu komisijā ievēl: J. Ģigu, K. Zamuru un J. Nīgalu. Vēlāk prezidijā ievēlētie par priekšsēdi izrauga J. Robiņu un sekretāru V. Tumu.

22. LSPBP kongress notika 1992. gada 22. maijā Čikagā. Kongresā piedalījās: E. Bedrītis, Ģ. un J. Budkēvici, U. Bullitis, J. Ģiga, A. Legzdiņš, J. Nīgals, J. Robiņš, L. Šachnazarians, V. Tums, K. Zamurs, J. Zivtiņa. Klausītājos – laikraksta *Laiks* sporta nodaļas redaktors I. Dumpis, Latvijas Olimpiskās komitejas pārstāvis Atlantā Uldis Palde un Latvijas Olimpiskās komitejas ģenerāldirektors Arnis Lagzdiņš no Latvijas. Par kongresa vadītāju ievēlēja Valdi Tumu un sekretāru Albertu Legzdiņu.

Prezidija priekšsēdis J. Robiņš ziņoja, ka prezidijs atjaunojis apkārtrakstus, kas iznāk gandrīz katru mēnesi, kuŗos atrodams daudz informācijas par Latviju. Akcija *Zelts Latvijai*, kuŗas ierosinātājs bija Kalgarijas Latviešu biedrības priekšnieks Dāvis Maksiņš, ir veidojusies sekmīgi un līdz šim saņemti ap $ 30,000,00. Apmēram puse izlietota ziemas olimpiskām spēlēm Albervilē vai olimpiskajām piedalīšanās sacensībām. Kongress nolēma izmaksāt no *Zelts Latvijai* konta $ 10,000.00 sporta inventūras iegādei Barselonas vasaras olimpisko spēļu vajadzībām. Prezidija priekšsēdis J. Robiņš ziņoja, ka saskaņā ar iepriekšējā prezidija lēmumu katras valsts sporta pārvalde ir bijusi tiesīga tieši sadarboties ar Latvijas sporta organizācijām, tā mainot iepriekšējā prezidija nostāju.

1991. gada 17. decembrī pirmo reizi LSPBP tiek uzņemta SV, šoreiz Minesotas pavalstī ar nosaukumu *Latvian Sports Council Outside Latvia*. Prezidijā ievēlēja J. Robiņu, V. Tumu, A. Legzdiņu, K. Štēgeru un J. Zivtiņu. Revīzijas komisijā: U. Bulliti, E. Bedrīti, U. Paldi. Pieņēma lēmumu par Valdemāra Baumaņa piemiņas fonda dibināšanu un uzdeva A. Legzdiņam un V. Tumam, pieaicinot J. Zivtiņu no Čikagas, izstrādāt fonda noteikumus. Nolēma izsludināt Trīszvaigžņu spēles Valmierā par trešo Latviešu globālo spēļu atvietotāju un paredzēja nākamās globālās spēles rīkot Kanadā. Nolēma piedalīties Trīszvaigžņu spēlēs Valmierā 1993. gadā no 18. līdz 23. jūnijam. Gatavošanās tām uzsāka jau 1991. gadā. Spēļu noteikumos paredzēja, ka piedalīsies visu Latvijas novadu, Rīgas un Valmieras, kā arī ārzemēs dzīvojošo latviešu vienības. ALA Sporta un fiziskās audzināšanas birojs nolēma sūtīt uz Valmieras Trīszvaigžņu spēlēm izlases vienības futbolā, basketbolā, sieviešu un vīriešu volejbolā.

Latviešu Sporta padomes ārzemēs
Darbība no 1994 līdz 1995

Latviešu Sporta padomes ārzemēs (LSPĀ) 1. kongress notika 1994. gada 27. maijā Čikagā. Kongresa darbā piedalījās Jānis Robiņš – LSPĀ priekšsēdis, Ģirts Budkēvics – ALA SFAB vadītājs, Juris Zivtiņa – LSAK priekšsēdis, Valdis Tums – VVLSP priekšnieks, Jānis Ģiga – APLSP priekšnieks, A. Legzdiņš, E. Bedrītis, Dr. V. Nagobads, J. Nīgals, G. Plūme, I. Dumpis un Velga Mizovska – Latvijas Sporta pārvaldes starptautiskās daļas vadītāja un Andris Konrāds – Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas darbaspēju laboratorijas vadītājs un Latvijas Olimpiskās vienības (LOK) vadītājs. Kongresā piedalījās ALA Sporta birojs ar 10, Austrālija – 5, Kanada – 4, Anglija ar 3 mandātiem. Par kongresa vadītāju ievēlēja Valdi Tumu, par sekretāri Velgu Mizovsku no Latvijas. Prezidija priekšsēdis J. Robiņš ziņoja, ka Latvijā uzsākta Valdemāra Baumaņa piemiņas balvu pasniegšana labākajiem zēnu un meiteņu basketbolistiem. Latvijas laikraksts *Sports* to paziņojis tikai ar vienu nenozīmīgu teikumu. Kongress nolēma atbalstīt *Latvian House* izkārtošanu Atlantas olimpisko spēļu laikā, kur sportistiem un skatītājiem satikties. A. Konrāds gan norādīja, ka nav izveidots oficiāls Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) viedoklis par mājas nepieciešamību un V. Mizovska apņēmās noskaidrot, ko LOK vēlētos.

J. Zivtiņa ziņoja, ka notiek G. Gubiņa archīva izvērtēšana, ko veic K. Gulbis. Atrasts albums ar uzņēmumiem no I Ziemeļamerikas sacīkstēm baskletbolā un volejbolā. Tāpat ir materiāli par Brīvajām olimpiskām spēlēm, ko sakopo Ž. Zentiņš, un šis darbs turpināms sadarbībā ar Latviju. ALA Sporta biroja vadītājs Ģ. Budkēvics ziņoja, ka pēdējās finālspēlēs atkal bijušas vienības no krasta līdz krastam, kas norāda uz darbošanās spējīgu sporta dzīvi.

Ienākuši rakstiski ziņojumi no A. Freimaņa (Anglija), I. Baloža (Vācija), A. Strunkas (Zviedrija) un Ziemeļamerikas Latviešu novusa savienības (ZALNS). Sazināšanās ar Latviju bieži klibo, un tā J. Robiņš nebija saņēmis ziņu par LOK kongresu, kaut gan ir komitejas loceklis. Pārrunāja iespēju lūgt Latvijas Sporta pārvaldi (LSP) sūtīt divus delegātus uz nākamajiem LSPĀ kongresiem. Tāpat apsvēra iespēju LSPĀ kļūt par locekli Latvijas Sporta federācijas padomē (LSFP). Pārrunāja iespēju iegūt olimpisko spēļu biļetes ar LOK starpniecību, ja Latvija neizlieto savu piešķirto normu.

Prezidijā atkārtoti ievēlēja J. Robiņu, V. Tumu, A. Legzdiņu, J. Zivtiņu, bet mūžībā aizgājušā K. Štēgera vietā ievēlēja E. Bedrīti. Revīzijas komisijā: U. Bulliti, G. Plūmi un J. Ģigu. Līdz šim bija notikuši 12 LSPBP kongresi. Jaunās LSPĀ statūti daudz neatšķiras no LSPBP statūtiem, bet Latvijas valsts neatkarības atjaunošana Sporta padomei deva jaunu virzienu uz Latviju. Kongresā pozitīvi novērtēja aizvadīto divu gadu Sporta padomes darbu. Vispirms tā bija vēlēšanās palīdzēt Latvijas sportistiem sacensties ārzemēs, bet ne vienmēr pietika līdzekļu atbalstam, ne vienmēr valdīja saskaņota darbība starp Latvijas sportistu vēlmēm un ārzemju atbalstītāju iespējām. LSPĀ palīdzība Latvijas sportam bija ievērojama. Pirmo reizi akciju *Zelts Latvijai* LSPĀ īstenoja 1992. gadā, kad Latvija piedalījās Albervilas un Barselonas olimpiskajās spēlēs. Ziedojumi ienāca no ASV, Austrālijas, Anglijas, Kanadas un Vācijas. Bez tam sniedza palīdzību studentu atbalstam Pasaules studentu sporta spēlēs "Universiādā" Bafalo (*Buffalo*, ASV), orientēšanās sporta dalībniekiem pasaules meistarsacīkstēs Ņujorkas pavalstī, riteņbraucējiem *Tour of America*, *BMX* sportistiem. Gandrīz nebija nevienas Latvijas delegācijas, kas nesaņēma palīdzību un atbalstu ASV, Austrālijā, Kanadā, Vācijā. Tomēr 50 gadu atšķirība bija radījusi lielu plaisu kā domāšanā, tā vispārējā pieejā dažādām lietām.

Latviešu Sporta Padomes Trimdā/Brīvajā Pasaulē/Ārzemēs kongresu saraksts

Nr.	Kongresa vieta	Datums	Prezidija priekšsēdis	Dalībnieku skaits
1.	Londona, LB	1950. g. 3., 4. sept.		81
2.	Londona, LB	1951. g. 30. jūl.	–	
3.	Toronto, Kan.	1953. g. 6., 7. sept.	Roberts Plūme	
4.	Toronto, Kan.	1955. g. 12. nov.	Valdis Teteris	
5.	Detroita, ASV	1957. g. 9., 10. nov.	Valdis Teteris	40
6.	Klīvlande, ASV	1959. g. 31. okt., 1. nov.	Ermanis Oliņš	10
7.	Toronto, Kan.	1961. g. 3. sept.	Ermanis Oliņš	15
8.	Klīvlande, ASV	1963. g. 2. nov.	Ermanis Oliņš	11
9.	Toronto, Kan.	1965. g. 13. nov.	Ermanis Oliņš	15
10.	Toronto, Kan.	1967. g. 25., 26. nov.	Raimonds Bulte	18
11.	Čikaga, ASV	1969. g. 18. okt.	Raimonds Bulte	8
12.	Toronto, Kan.	1971. g. 13. nov.	Raimonds Bulte	14
13.	Toronto, Kan.	1973. g. 10. nov.	Raimonds Bulte	16
14.	Toronto, Kan.	1975. g. 5. okt.	Raimonds Bulte	25
15.	Ņujorka, ASV	1977. g. 5. nov.	Teodors Aldzeris	21
16.	Priedaine, ASV	1979. g. 20. okt.	Teodors Aldzeris	12
17.	Priedaine, ASV	1981. g. 3. okt.	Teodors Aldzeris	12
18.	Priedaine, ASV	1983. g. 1. okt.	Teodors Aldzeris	13
19.	Gaŗezers, ASV	1985. g. 20., 21. jūl.	Teodors Aldzeris	61
20.	Sidneja, Austr.	1989. g. 3. janv.	Teodors Aldzeris	31
21.	Priedaine, ASV	1990. g. 3. nov.	Jānis Robiņš	21
22.	Čikaga, ASV	1992. g. 22. maijā	Jānis Robiņš	15
23.	Čikaga, ASV	1994. g. 27. maijā	Jānis Robiņš	12

LIELĀS SPORTA NOZĪMES LAUREĀTI 1946–1995

Nr.	Uzvārds	Vārds	Sp. veids	Valsts	Gads
1	ĀRENS	Kārlis	bask.	Vācija	1946
2	FREIMANIS	Eduards	futb.	Vācija	1946
3	JUSTS	Alfons	bask.	Vācija	1946
4	KLUSOVS	Jānis	bokss	Vācija	1946
5	LIEPIŅŠ	Aleksandrs	galda ten.	Vācija	1946
6	LAUKS	Pēteris	futb.	Vācija	1946
7	OSVALDS	Valfrīds	v/atl.	Vācija	1946
8	PELUDE	Jānis	volejb.	Vācija	1946
9	STENDZENIEKS	Jānis	v/atl.	Vācija	1946
10	ŠLEICERS	Kārlis	volejb.	Vācija	1946
11	ŠTĀLS	Imants	bask.	Vācija	1946
12	TETERIS	Valdis	v/atl.	Vācija	1946
13	VANAGS	Aleksandrs	futb.	Vācija	1946
14	ZEBELIŅŠ	Jānis	bask.	Vācija	1946
15	ĀBOLIŅŠ	Kārlis	v/atl.	Anglija	1957
16	BALODIS	Vēsmonis	v/atl.	Austrālija	1957
17	BAUMANIS	Valdemārs	bask., sporta darbinieks	ASV	1957
18	BOKALDERS	Jānis	sporta darbinieks	ASV	1957
19	BUMBERS	Pēteris	bask.	Austrālija	1957
20	DANCIS	Juris	bask.	Austrālija	1957
21	FELDMANIS	Otto	v/atl.	Anglija	1957
22	FREIDENFELDS	Inga	bask.	Austrālija	1957
23	FREIVALDE	Valda	peld.	Zviedrija	1957
24	GRAUDIŅŠ	Arturs	v/atl.	Zviedrija	1957
25	KAKTIŅŠ	Zigurds	paukoš.	ASV	1957
26	KAULS	Teodors	bask.	ASV	1957
27	KĀPOSTIŅA–MARINKO	Jevgenija	galda ten., v/atl.,volejb.	Kanada	1957
28	KĀRKLIŅŠ	Alfrēds	svarcelš.	Kanada	1957
29	KOŅECKIS	Ēriks	ledus hok., futb.	Vācija	1957
30	KONRĀDS	Jānis	peld.	Austrālija	1957
31	KONRĀDS	Ilze	peld.	Austrālija	1957
32	LAIPENIEKS	Eduards	v/atl.	Čīle	1957
33	MAURIŅŠ	Ansis	sporta darbinieks	Anglija	1957
34	PĀLENS	Jānis	v/atl., sp. darbinieks	Kanada	1957
35	PASTENIEKS	Vilis	sp. darbinieks	ASV	1957
36	PĒTERSONS	Modris	v/atl.	ASV	1957
37	RICHTERS	Andrējs	bask., volejb.	Kanada	1957
38	RINGENBERGA	Zinaida	v/atl.	Jaunzēlande	1957
39	RIŅĢIS	Jānis	v/atl.,sp. darbinieks	Austrālija	1957
40	ŠMITS	Voldemārs	bask.	Zviedrija	1957
41	TIMMA	Mirdza	v/atl.	ASV	1957
42	TUMS	Edvīns	bask., futb., volejb.	ASV	1957
43	ĀDMINE	Velta	v/atl., galda teniss, volejb.	Kanada	1959
44	DUMPIS	Ilmārs	volejb., sp. darbinieks	ASV	1959

45	SMILTNIECE-JŪRMALA	Alise	v/atl., bask.	Zviedrija	1959
46	KAULS	Ivars	v/atl., bask.	ASV	1959
47	LŪSARS	Leons	bask.	ASV	1959
48	PĒTERSONS	Atis	v/atl.	ASV	1959
49	PĒTERSONS	Alfrēds	bask., sporta darbinieks	ASV	1959
50	RENESLĀCIS	Juris	bask., sp. darbinieks	Zviedrija	1959
51	SISENIS	Roberts	v/atl., volejb., sp. darbinieks	ASV	1959
52	SKUJIŅŠ	Ernests	volejb., bask., sp.darbinieks	Kanada	1959
53	TERIŅŠ	Jānis	bask.	Zviedrija	1959
54	VĪTOLIŅŠ	Gunārs	bask.	ASV	1959
55	VUŠKALNS-TAMUŽS	Vija	teniss	ASV	1959
56	ŽULPS	Modris	volejb., galda teniss	Kanada	1959
57	GRIĶE	Zenta	vingr., volejb.	Kanada	1961
58	KAZĀKS	Maksis	bask.	Kanada	1961
59	KRAUKLIS	Gunārs	bask.	Zviedrija	1961
60	MILLERS	Noldis	v/atl.	Zviedrija	1961
61	NIKĀZIS	Zigfrīds	v/atl.	Anglija	1961
62	OZOLA-KAUFMANE	Mirdza	volejb.	ASV	1961
63	ROBIŅŠ	Jānis	volejb., sp. darbinieks	ASV	1961
64	RUŠENIEKS	Sigurds	bask.	Anglija	1961
65	ZENTIŅŠ	Žanis	bask., futb., sporta darbinieks	Kanada	1961
66	ZIRNIS	Nikolajs	slēp., v/atl., futb., sp. darbinieks	Zviedrija	1961
67	AUZENBERGS	Edvīns	basketbols	ASV	1963
68	BĒRZIŅŠ	Andrejs	bask., volejb., sp. darbinieks	Austrālija	1963
69	EICHVALDS	Laimonis	volejbols, galda teniss	Kanada	1963
70	EZERIŅŠ	Elmārs	v/atl.	ASV	1963
71	GRĪNBERGS	Arnolds	futb.	Kanada	1963
72	REIMANIS	Augusts	v/atl., slēpoš., sp. darbinieks	Austrālija	1963
73	OLIŅŠ	Ērmanis	sp. darbinieks	ASV	1963
74	TILIKS	Turaids	bask.	Austrālija	1963
75	TILTIŅA	Mirdza	volejb.	ASV	1963
76	UPENIEKS	Kazimirs	v/atl.	ASV	1963
77	BUDKĒVICS	Boriss	bask., volejb., sp. darbinieks	ASV	1965
78	BUŠA	Ēriks	futbols	Kanada	1965
79	DANCIS	Miķelis	bask., sp. darbinieks	Austrālija	1965
80	ĒRGLIS	Kārlis	bask., volejb., sp. darbin.	Austrālija	1965
81	FELKERS	Uldis	bask.	ASV	1965
82	JESIFERS	Juris	v/atl.	ASV	1965
83	KADIĶIS	Rūdolfs	futb., bask., sp. darbinieks	Kanada	1965
84	KATUŽANS, jr.	Juris	v/atl., sp. darbinieks	Austrālija	1965
85	KUDRAŠOVS	Aleksandrs	futb.	Kanada	1965
86	LEMKINA	Ināra	volejb.	ASV	1965
87	LĪDUMS	Alberts	futb., sp. darbinieks	ASV	1965

88	MASTBRĀĶERIS	Kārlis	bask.	Anglija	1965
89	PĒTERSONS	Andris	galda ten.	Anglija	1965
90	PĒTERSONS	R.		Anglija	1965
91	PŪCE	Juris	v/atl.	Kanada	1965
92	SILA-FREIDENFELDE	Maija	bask., volejb.	Austrālija	1965
93	SPROĢIS	Jānis	volejb., bask., sp. darb.	Austrālija	1965
94	TILIKS	Kārlis	bask., futb., sp. darbin.	Austrālija	1965
95	TUMS	Valdis	volejb., bask., teniss, šachs, sp. darbinieks	ASV	1965
96	ĀDMINIS	Jānis	šauš., v/atl., sp. darbinieks	Kanada	1967
97	BAROTĀJS	Raimonds	futb.,bask., volejb., teniss, galda ten.	Austrālija	1967
98	BĒRZZARIŅŠ	Gunārs	sp. darbinieks	Austrālija	1967
99	CELMS	Jānis	v/atl.	ASV	1967
100	DZENĪTE	Ausma	volejbols	ASV	1967
101	ĒRGLIS	Jānis	basketbols, sp. darbinieks	ASV	1967
102	GRASIS	Augusts	peld., sporta darbinieks	ASV	1967
103	GRIEZE	Gunārs	bask., volejb., sp. žurn. sp. darbinieks	ASV	1967
104	GUBIŅŠ	Gunārs	sp. žurnālists, sp. darbinieks	Kanada	1967
105	LĀCIS	Gvido	v/atl., volejb., sp. darbinieks	Austrālija	1967
106	LUKSTIŅŠ	Jānis	volejb., bask., sp. darbinieks	Kanada	1967
107	LINMEIERS	Eduards	bask., volejb.	Austrālija	1967
108	RITUMS*	Jānis	teniss, volejb., bask., sp. darbinieks	Zviedrija	1967
109	SKADIŅŠ	Juris	futb., bask., sp. darbinieks	Austrālija	1967
110	VANAGS	Edgars	bask., sp. darbinieks	Austrālija	1967
111	VENTA	Ernests	volejb., bask., sp. darb.	ASV	1967
112	VILMANIS	Jānis	volejb., futb., bask., sp. darbinieks	Kanada	1967
113	ZAĶIS*	Arvīds	v/atl., sp. darbinieks	Kanada	1967
114	ALKSNIS	Arturs	futb.	Kanada	1969
115	AŠENKAMPA-MASTIŅA	Māra	bask., volejb., šaušana	Austrālija	1969
116	BLICAVS	Feliks	bask., sp. darbinieks	Austrālija	1969
117	ČAKĀNS	Vilis	teniss	ASV	1969
118	FREIMANIS	Larss	ten., sp. darbinieks	ASV	1969
119	JAUNKALVIS	Pēteris	futb., volejb., bask. sp. darbinieks	Austrālija	1969
120	KATUŽANS, sr.	Juris	sp. darbinieks	Austrālija	1969
121	LEJA	Ivars	volejb., bask., sp. darbin.	Kanada	1969
122	NEILANDS	Pēteris	v/atl., volejb., sp. darbin.	Austrālija	1969
123	RIEKSTIŅŠ	Jūlijs	sp. darbinieks	ASV	1969
124	ROZENTĀLS	Eduards	volejb., sp. darbinieks	Austrālija	1969

125	ŠTĒGERS	Kurts	sp. darbinieks	ASV	1969
126	TĒRAUDS	Gunārs	sp. darbinieks	ASV	1969
127	PASERNS	Kurts	volejb., bask., sp. darbin.	Austrālija	1969
128	PLĪSIS	Pauls	v/atl., sp. žurnālists	Kanada	1969
129	ZĀĢERIS	Arvīds	sp. darbin.	ASV	1969
130	AUDERE	Vera	bask., g. ten., teniss	Kanada	1971
131	BĒRZIŅŠ	Uldis	bask., sp. darbinieks	Austrālija	1971
132	BIRZENIEKS	Edvīns	volejb.	Austrālija	1971
133	BLICAVS	Ilmars	bask., sp. darbinieks	Austrālija	1971
134	ČIKA	Vilis	sp. žurn.	ASV	1971
135	GRĪNFELDA	Vēsma	bumbošana *(bowling)*	ASV	1971
136	JANKĒVICS	Arvīds	volejb., bask., sp. darbin.	Austrālija	1971
137	KAULS	Zigurds	bask.	ASV	1971
138	LIEPNIEKS	Aleksandrs	šachs	ASV	1971
139	MACKARS	Arturs	bask., g. ten., teniss sp. darbinieks	Kanada	1971
140	RONIS	Jānis	volejb., bask., vingr., sp. darbinieks	Austrālija	1971
141	OZOLIŅŠ	Nikolajs	šaušana	Kanada	1971
142	SALIŠS	Viktors	v/atl., sp. darbinieks	Kanada	1971
143	ŠMITS	Arnolds	sp. žurnālists	Austrālija	1971
144	STRĀLS	Avīds	v/atl., ten. sp. darbin.	ASV	1971
145	TILIBS	Jānis	bokss, riteņbr., sp. darb., sp. žurn.	Austrālija	1971
146	AŠENKAMPS	Fricis	volejb., sp. darbinieks	Austrālija	1973
147	BEBRIS	Arvīds	v/atl., futb., šauš., sp. darbinieks	Austrālija	1973
148	BLICAVS	Andris	bask., sp. darbinieks	Austrālija	1973
149	BULTE	Raimonds	bask., sp. darbinieks	Kanada	1973
150	BURKA	Silvija	ātrslidoš., riteņbraukš.	Kanada	1973
151	DANCIS	Liesma	volejb.	Austrālija	1973
152	GULBIS	Kārlis	futb., sp. darbinieks	Kanada	1973
153	HŪNS	Hugo	teniss	ASV	1973
154	KĻAVIŅŠ	Voldemārs	slēp., sp. darbinieks	Kanada	1973
155	PĀŽA	Ilze	volejb.	ASV	1973
156	PRESŅAKOVA-GRISWOLD	Guna	slēpošana	ASV	1973
157	PŪRS	Biruta	volejbols	ASV	
158	SAIVA	Rita	peldēšana	Austrālija	1973
159	VEISS	Jānis	bask., sp. darbinieks	Austrālija	1973
160	ZARIŅA-HELMENE	Ruta	volejb., vieglatlētika	ASV	1973
161	ZVAIGZNĪTE	Ivars	vieglatlētika	Kanada	1973
162	ZVIRGZDIŅŠ	Arnolds	bokss, futb., bask. sp. darbinieks	Austrālija	1973
163	ALDZERIS	Teodors	sp. darbinieks	ASV	1975
164	ANSONS	Tālivaldis	volejb., bask.	Kanada	1975
165	BLICAVA	Ilze	bask., sp. darbin.	Austrālija	1975

166	DAIGA	Juris	volejb. sp. darbinieks	ASV	1975
167	EKE	Mirdza	bask., volejb.	Austrālija	1975
168	LITAUNIEKS	Anatols	bask., futb., golfs	Kanada	1975
169	MILLERS	Imants	volejb., sp. darbinieks	ASV	1975
170	MISJŪNS	Stenlijs	novuss	ASV	1975
171	PETMANIS	Egils	bask., futbols, am.futb.	Kanada	1975
172	RAMIŅŠ	Alberts	volejb., g. ten., novuss, sp. darbinieks	ASV	1975
173	SKUJIŅA	Biruta	volejb., g. ten. sp. darbiniece	Kanada	1975
174	VENTA	Aina	volejbols	ASV	1975
175	ZVAIGZNE-BRŪNA	Rute	volejb., sp. darbiniece	Austrālija	1975
176	BRŪNA-FREIMANE	Biruta	volejb., sp. darbin.	Austrālija	1977
177	DUMPIS	Pēteris	volejb., bask.	ASV	1977
178	DZILNA	Arnolds	golfs, novuss, sp. darbinieks	Kanada	1977
179	GRĪNVALDS	Vitauts	volejb., sp. darbinieks	ASV	1977
180	MIĶELSONS	Rūdolfs	v/atl.	Kanada	1977
181	PAVASARS	Kārlis	ātrsl., volejb., v/atl.	Kanada	1977
182	VĪTOLS	Pēteris	bask.	Austrālija	1977
183	BĒRZIŅŠ	Aldis	volejb.	ASV	1979
184	DAUGAVIETIS	Jānis	futb., v/atl., bask., sp. darb.	Kanada	1979
185	DAUKŠS, sr.	Jānis	bask., volejb., slēpoš., golfs, sp. darbinieks	ASV	1979
186	DUMPIS	Andrejs	bask., volejb.	ASV	1979
187	KANDROVIČS	Aleksandrs	novuss, sp. darbinieks	ASV	1979
188	KURCIGS	Oļģerts	volejb., bask. sp. darbinieks	Kanada	1979
189	SUĶIS	Ēriks	futb., sp. darbinieks	Austrālija	1979
190	TĪCMANIS	Arnolds	v/atl., sp.darbinieks	Kanada	1979
191	UPATNIEKS	Ringolds	v/atl., sp. darbinieks	ASV	1979
192	ZVAIGZNE	Zinta	volejb., bask.	Austrālija	1979
193	BOLE	Valdis	futb., bask.	ASV	1981
194	GAUJERS	Arvīds	v/atl., sp. darbinieks	Vācija	1981
195	PĀVELS	Ēriks	volejb.	ASV	1981
196	PLŪME	Gatis	k/slēpoš., volejb.	ASV	1981
197	STĒRSTE	Pēteris	novuss	ASV	1981
198	TAMUŽS	Oļģerts	volejb.	ASV	1981
199	GLAZNAVS	Verners	novuss	ASV	1983
200	GRĪNVALDS	Kārlis	volejb.	ASV	1983
201	HELGŪTS	Ilmārs	v/atl., sp. darbinieks	Kanada	1983
202	LAUDOBELIS	Fricis	volejb., v/atl., bask., nov.	Anglija	1983
203	PĀRUMA	Rudīte	bask., sp. darbin.	Austrālija	1983
204	POLTROKS	Ēvalds	v/atl., bask., futb., volejb.	Kanada	1983
205	PURGALIS	Eduards	v/atl.	Kanada	1983
206	ŠVARCS	Viktors	volejb., bask., v/atl., slēpoš.	Austrālija	1983
207	TUMS	Normunds	bask., golfs	ASV	1983
208	CELMS	Haralds	v/atl.	ASV	1985

209	FREIMANIS	Alfons	svarcelš., volejb., g. ten., v/atl., sp. darbinieks	Anglija	1985
210	GROSKOPFS	Edvīns	v/atl., sp. darbinieks	ASV	1985
211	KILDIŠS	Ēriks	volejb.	ASV	1985
212	PĀVULIŅŠ	Aivars	v/atl.	Austrālija	1985
213	SIKSNA	Arturs	bask., volejb., teniss, sp. darbinieks	Kanada	1985
214	TERIŅŠ	Mārtiņš	bask.	Zviedrija	1985
215	ZIVTIŅA	Juris	v/atl., sp. darbinieks	Kanada	1985
216	KRASTS	Ilmars	teniss, sp. darb.	ASV	1985
217	KUKEVICS	Raimonds	v/atl., volejb., sp. darb.	Austrālija	1985
218	PEŠUDOVS	Dimitrijs	bask., volejb., sp. darbin.	Austrālija	1987
219	PULERS	Alfreds	šachs, šauš., novuss	Anglija	1987
220	ŠACHNAZA-RIANS	Leons G.	g. ten., novuss, golfs, sp. darbinieks	ASV	1987
221	TUMA	Anita	volejb.	ASV	1987
222	BALODIS	Gunārs	bask.	Vācija	1989
223	BĒRZIŅŠ	Andis	volejb., bask., sp. darbin.	Austrālija	1989
224	DOMBROVSKIS	Raimonds	biatlons	ASV	1989
225	JUMIĶIS	Arnolds Tālivaldis	bask., sp. darbinieks	Austrālija	1989
226	KANĢERIS	Viktors	bask., sp. darbinieks	Vācija	1989
227	KUDRAŠOVS	Juris	v/atl., futb., hokejs	Kanada	1989
228	LAZDIŅŠ	Raimonds	v/atl.	Kanada	1989
229	MEĻĶIS	Leonards	bask., volejb., sp. darbin.	Austrālija	1989
230	TOMSONE–VIŠKERE	Velta	v/atl., volejb.	Kanada	1989
231	ZVIRGZD-GRAUDS	Oskars	šauš., sp. darb.	Kanada	1989
232	ĀBOLIŅŠ	Valdemārs	volejb., bask., novuss, sp. darb.	Austrālija	1990
233	BITE	Andris	futb., sp. darbin.	ASV	1990
234	BULLĪTIS	Uldis	bumboš., sp. darbinieks	ASV	1990
235	BUDKĒVICA	Jāna	volejb., sp. darbin.	ASV	1990
236	CELTNIEKS	Vidvuds	futb., sp. darbin.	ASV	1990
237	GALENIEKS	Modris V.	futb., k. slēpoš., sp. darbin.	ASV	1990
238	JAUNBĒRZIŅŠ	Andris	bask., sp. darbin.	Austrālija	1990
239	KRŪMIŅŠ	Ferlands	novuss, sp. darbinieks	ASV	1990
240	LORBERGS	Kārlis Modris	volejb., sp. darbin.	Kanada	1990
241	OZOLIŅŠ	Atis	volejb., bask., v/atl.	Kanada	1990
242	OZOLIŅA	Gundega	volejb., sp. darbin.	Kanada	1990
243	BĒDRĪTIS	Edgars	bask., sp. darbinieks	ASV	1992
244	BERGMANE	Astra	v/atl.	Austrālija	1992
245	ĢIGA	Jānis	bask., futb., sp. darb.	ASV	1992
246	GŪTMANIS	Arnolds	volejb., golfs, sp. darbin.	Austrālija	1992
247	MEDNE	Anda	bask., volejb., sp. darbin.	Austrālija	1992

248	MISJŪNA	Irma	novuss	ASV	1992
249	ANTMANIS	Artūrs	golfs, novuss, sp. darbin.	Kanada	1994
250	GALENIEKS	Valija	slēpoš.	ASV	1994
251	GERCS	Jānis	v/atl.	Anglija	1994
252	GRAUDS	Pēteris Valdis	šauš.	Kanada	1994
253	GRIMBA	Vija	golfs, sp. darbin.	Kanada	1994
254	RICHTERS	Laris	futb., bask.	ASV	1994
255	SAMULE	Dzintra	volejb., bask., sp. darbin.	Austrālija	1994
256	SĪKAIS	Viktors	v/atl., bask., sp. darbin.	Austrālija	1994

* Minētie sportisti atteicās Lielo Sporta Nozīmi saņemt.

9. LSP Kongress 1965. gada 13. novembrī
Pirmā rindā: A. Grīnbergs, E. Oliņš, Ž. Zentiņš, G. Gubiņš, A. Vinčels, A. Zāģeris, J. Ādminis, E. Poltroks, J. Zivtiņš, R. Kadiķis. Stāv: E. Skujiņš, O. Roze, V. Kļaviņš, V. Teteris

10. LSP 1967. gada 25.–26. novembrī, Toronto
Pirmā rindā: E. Krūka, A. Zāģeris, J. Ādminis, E. Oliņš, V. Sališs, G. Gubiņš. Aizmugurē: A. Mackars, K. Roze, R. Kadiķis, A. Kudrašovs, K. Gulbis, A. Vinčels, A. Grīnbergs, V. Teteris, V. Kļaviņš

LSPBP 12. Kongresa dalībnieki 1971. gada 13. novembrī, Toronto
No kreisās: Ž. Zentiņš, V. Kļaviņš, A. Mackars, J. Robiņš, V. Sališs, R. Bulte, J. Ādminis, G. Gubiņš, D. Melbardis, R. Kadiķis, A. Grinbergs, A. Ticmanis

13. LSPBP Kongress 1973. g. Toronto. Priekšā (no kreisās): G. Gubiņš, LSP Prezidija priekšsēdis R. Bulte, ASV ALA sporta un fiziskās audzināšanas biroja vadītājs T. Aldzeris, V. Aldzere, A. Mackars, R. Aupfmanis. Stāv (no kreisās): J. Ādminis, V. Tums, V. Kļaviņš, ZALNS priekšsēdis A. Kandrovičs, LSAK valdes priekšsēdis A. Dzilna, Ž. Zentiņš, T. Ansons, R. Kadiķis un A. Tīcmanis

VĀRDU SARAKSTS

Abrats, Edgars, 91, 98
Aldzeris, Teodors, 80–82, 87–88, 90–91, 93, 97, 103
Alksnis, Arturs, 96
Ansone, Aina, 86–88, 98, 103
Ansons, Tālivaldis, 97
Antmanis, Arturs, 100
Ašenkampa, Māra (skat. arī Mastiņa), 96
Ašenkamps, Fricis, 97
Audere, Vera, 97
Auzenbergs, Edvīns, 95
Āboliņš, Kārlis, 94
Āboliņš, Valdemārs, 99
Ādmine, Velta, 94
Ādminis, Jānis, 81–82, 86, 96, 102–103
Ārens, Kārlis, 94
Balodis, Gunārs, 99
Balodis, Imants, 89
Balodis, Vēsmanis, 94
Baumanis, Valdemārs, 79–81, 87–91, 94
Bebris, Arvīds, 97
Bedrītis, Edgars, 90–93, 99
Bergmane, Astra, 99
Bergvalds, Ansis, 79–80
Berkolds, Arvīds, 79
Bernāts, Jānis, 79
Bērziņš, Aldis, 88, 90, 98
Bērziņš, Andis, 99
Bērziņš, Andrejs, 88, 90, 95
Bērziņš, Uldis, 97
Bērzzariņš, Gunārs, 82, 91, 96
Birzenieks, Edvīns, 97
Bite, Andris, 99
Blicava (skat. arī Nodža), Ilze, 86, 97
Blicavs, Andris, 86, 97
Blicavs, Feliks, 96
Blicavs, Ilmars, 97
Blukis, Roberts, 80
Bokalders, Jānis, 94
Bole, Valdis, 98
Bolšteins, Arvīds, 79
Bourgeois, 79
Breikšs, Pēteris, 82
Briedis, Voldemārs, 83
Brīmanis, Ārijs, 80
Brūna, Biruta (Freimane), 98
Budkēvics, Boriss, 95
Budkēviča, Jana, 91–92, 99
Budkēvičs, Ģirts, 91–93
Bullitis, Uldis, 93, 99
Bulte, Raimonds, 79–81, 84–86, 93, 97, 103
Burka, Silvija, 97
Bumbers, Jānis, 91
Bumbers, Pēteris, 94
Buša, Ēriks, 95
Celms, Aleksandrs, 79–82
Celms, Haralds, 98
Celms, Jānis, 96
Celtnieks, Vidvuds, 99
Cukurs, V., 80
Čakāns, Vilis, 96
Čečins, Bernhards, 81
Čika, Vilis, 80–82, 85, 90, 92–93, 97
Daiga, Juris, 98
Daliņš, Jānis, 81, 88
Dancis, Juris, 94
Dancis, Liesma, 97
Dancis, Miķelis, 95
Daugavietis, Jānis, 98
Daukšs, Jānis, sr., 98
Deffin, 79
Dekšenieks, Richards, 81
Dikmanis, Jānis, 79
Dombrovskis, Raimonds, 99
Doniņš, Jānis, 86
Dumpis, Andrejs, 88, 98
Dumpis, Ilmārs, 78, 91–92, 94
Dumpis, Pēteris, 98
Dzenīte, Ausma, 96
Dzilna, Arnolds, 98
Eichvalds, Laimonis, 95
Eke, Mirdza, 98
Ezeriņš, Elmārs, 95
Ērglis, Jānis, 87–88, 91, 96
Ērglis, Kārlis, 95
Feldmanis, Otto, 88, 94
Felkers, Uldis, 95
Freidenfelds, Inga, 94
Freimanis, Alfons, 82, 87, 91, 99
Freimanis, Eduards, 94
Freimanis, Jānis, 82
Freimanis, Larss, 96
Freivalde, Valda, 94
Freivalds, Vidvuds, 87
Galenieks, Modris, V., 99
Galenieks, Valija, 100
Gaujers, Arvīds, 87, 98
Gercs, Jānis, 88–89, 100
Glaznavs, Verners, 98
Graignic, 79
Grants, R., 90
Grasis, Augusts, 96
Grasis, Uldis, 91
Grasmanis, Valdis, 91
Graudiņa, Staņislava, 91
Graudiņš, Arturs, 79, 91, 94
Grauds, Pēteris, Valdis, 100
Grieze, Gunārs, 96
Griķe, Zenta, 95
Grimba, Vija, 100
Grīnbergs, Arnolds, 79–80, 95, 102
Grīnfelda, Vēsma, 97
Grīnvalds, Kārlis, 98
Grīnvalds, Vitauts, 98
Grīviņa, Ausma, 91
Grīviņš, Uldis, 91
Groskopfs, Edvīns, 87–88, 90, 99
Gubiņš, Gunārs, 81–83, 85–92, 96, 102–103
Gulbis, Kārlis, 92, 97, 102
Gūtmanis, Arnolds, 99
Giga, Jānis, 90–93, 99
Helgūts, Ilmārs, 90, 98
Hūns, Hugo, 97
Jankēvics, Arvids, 97
Jaunbērziņš, Andris, 99
Jaunkalvis, Pēteris, 96
Jākobsons, H., 90
Jesifers, Juris, 95
Jessens, A., 81
Ješinskis, Eriks, 80
Jumiķis, Arnolds, Tālivaldis, 91, 99s
Jurgens, Arvīds, 81
Justs, Alfons, 82, 94
Kadiķis, Rūdolfs, 79–82, 90, 95, 102–103
Kaktiņš, Zigurds, 81, 94
Kalējs, Arnis, 91
Kalve, Mārtiņš, 79–81
Kandrovičs, Aleksandrs, 98
Kanģeris, Viktors, 99
Karlsone, Elfrīda (skat. arī Kukaine), 81
Katužans, Juris, jr., 90–91, 95
Katužans, Juris, sr., 96
Kauls, Teodors, 94
Kauls, Ivars, 94
Kauls, Zigurds, 97
Kauss, Andrejs, 91
Kazāka, Daina, 80–81
Kazāks, Maksis, 80–81, 95
Kāpostiņa, Jevgenija (skat. arī Marinko), 94
Kārkliņš, Alfrēds, 82, 94
Kildišs, Ēriks, 99
Kiršteins, Ilmārs, 90
Klaiše, Roberts, 90
Klusovs, Jānis, 82, 94
Kļaviņš, Juris, 79, 102–103
Kļaviņš, Voldemārs, 97
Konrāds, Andris, 92
Konrāds, Ilze, 94
Konrāds, Jānis, 94
Koņeckis, Ēriks, 87, 94
Krasts, Ilmars, 99
Krauklis, Gunārs, 95
Krauze, Ernests, 91
Kreicbergs, V., 90
Krūmiņš, Ferlands, 91, 99
Kudrašovs, Aleksandrs, 91, 95, 102
Kudrašovs, Juris, 99
Kukevics, Raimonds, 99
Kurcigs, Oļģerts, 91, 98
Lagzdiņš, Arnis, 92
Laipenieks, Edgars, 79
Laipenieks, Eduards, 94
Laucis, Andrejs, 87
Laudobelis, Fricis, 89, 98
Lauks, Pēteris, 82, 86, 88, 94
Lazdiņš, Raimonds, 99
Lācis, Gvido, 90, 96
Lefpurn, 78
Legzdiņš, Alberts, 92
Legzdiņš, Voldemārs, 92–93
Leja, Ivars, 88–90, 96
Lemkina, Ināra, 95
Liepiņš, Aleksandrs, 82, 94
Liepnieks, Aleksandrs, 97
Linmeiers, Eduards, 96
Litaunieks, Anatols, 98
Līdums, Alberts, 95
Līrums, Alfrēds, 79–80
Lorbergs, Kārlis, Modris, 91, 99
Lukstiņš, Jānis, 96
Lūsars, Leonīds, 79, 83
Lūsars, Leons, 95
Ļaula, A., 90
Mackars, Arturs, 86, 97, 102–103
Maksiņš, Dāvis, 92
Mastbrāķeris, Kārlis, 96
Mauriņš, Ansis, 78–81, 94
Medne, Anda, 99
Melnbārds, Alberts, 81
Meļķis, Leonards, 99
Miķelsone, H., 80, 87
Miķelsons, Rūdolfs, 80, 87, 98
Millers, Imants, 98
Millers, Noldis, 87, 95
Mindenbergs, Harijs, 81–82
Misjūns, Irma, 91, 100
Misjūns, Stenlijs, 91, 98
Mizovska, Velga, 92
Neilands, Pēteris, 96
Niedra, Reinhards, 79
Nikāzis, Zigfrīds, 95
Nīgals, J., 91–92
Oliņš, Ērmanis, 82–84, 93, 95, 102
Osvalds, Valfrīds, 82, 94
Ozola, Mirdza (skat. arī Kaufmane), 62
Ozoliņa, Gundega, 99
Ozoliņš, Atis, 99
Ozoliņš, Nikolajs, 97
Ozols, Jānis, 79–80, 95, 97, 99
Paegle, A., 90
Palde, Uldis, 92
Pamiljens, Jānis, 84
Paserns, Kurts, 97
Pastenieks, Vilis, 94
Pavasars, Kārlis, 98
Pālens, Jānis, 80–81, 94
Pāruma, Rudīte, 98
Pāvels, Ēriks, 98
Pāvuliņš, Aivars, 99
Pāža, Ilze, 97
Pelūde, Jānis, 82, 94
Pešudovs, Dimitrijs, 99
Petmanis, Egils, 98

Pētersons, Alfrēds, 95
Pētersons, Andris, 96
Pētersons, Atis, 95
Pētersons, Modris, 94
Pētersons, R., 96
Plīsis, Pauls, 80–81, 97
Plūme, Gatis, 92–93, 98
Plūme, Roberts, 80–82, 93
Plūms, Ādolfs, 81
Poltroks, Ēvalds, 98
Presņakova, Guna (skat. arī *Griswold*), 97
Priede, Leons, 79–81, 88–93
Priedītis, Uldis, 79–81
Pulers, Alfreds, 99
Purgalis, Eduards, 98
Pūce, Juris, 96
Pūrs, Biruta, 97
Ramiņš, Alberts, 98
Reimanis, Augusts, 95
Reinhards, Ansis, 79
Reneslācis, Juris, 87, 95
Richters, Andrejs, 94
Richters, Laris, 100
Riekstiņš, Hermanis, 80
Riekstiņš, Jūlijs, 96
Ringenberga, Zinaida, 94
Riņģis, Jānis, 79, 81, 83, 91, 94
Riņģe, I., 91
Ritums, Jānis, 79, 84, 87, 96
Robiņš, Jānis, 78, 85–87, 89–93, 95, 103
Roks, Sandra, 81, 91
Ronis, Jānis, 97
Rozenbergs, Vilis, 83
Rozentāls, Eduards, 96
Rušenieks, Sigurds, 80, 95
Saiva, Rita, 86, 97
Sališs, Viktors, 97
Samule, Dzintra, 91, 100
Sātiņš, Kārlis, 79
Seglenieks, Nikolajs, 87
Siksna, Arturs, 99
Sila, Maija (skat. arī Freidenfelde), 96
Sisenis, Roberts, 95
Sīkais, Viktors, 100
Skadiņš, Juris, 90, 96
Skujiņa, Biruta, 98
Skujiņš, Ernests, 79–80, 82, 95, 102
Smiltniece, Alise (Jūrmala), 94
Sproģis, Jānis, 96
Stendzenieks, Jānis, 82, 94
Stērste, Pēteris, 98
Strāls, Avīds, 97
Sukis, Ēriks, 91, 98
Supe, J., 90
Šachnazarians, Leons, G., 99
Šleicers, Kārlis, 79, 81–82, 94
Šmits, Arnolds, 79, 81–82, 97
Šmits, Voldemārs, 94
Štāls, Imants, 82, 94
Štēgers, Kurts, 87–88, 90, 97
Švarcs,Viktors, 98
Tamužs, Oļģerts, 98
Tepfers, Ralejs, 91
Teriņš, Jānis, 95
Teriņš, Mārtiņš, 99
Teteris, Valdis, 79–83, 85–86, 89–91, 93, 94, 96–97, 102
Tērauds, Gunārs, 97
Thibault, 79
Tilibs, Jānis, 97
Tiliks, K., 91, 96
Tiliks, Turaids, 95
Tiltiņa, Mirdza, 95
Timma, Mirdza, 94
Tīcmanis, Arnolds, 98
Tobiens, Gunārs, 80
Tomsone, Velta (Viškere), 99
Tuma, Anita, 99
Tums, Edvīns, 94
Tums, Normunds, 98
Tums, Valdis, 83, 87–94, 96, 99, 103
Upatnieks, Ringolds, 98
Upenieks, Kazimirs, 95
Uztups, Ēriks, 80
Vanags, Aleksandrs, 79, 82, 87, 91, 94
Vanags, Edgars, 96
Veinbergs, Reinholds, 79
Veldre, Ivars, 91
Venta, Aina, 98
Venta, Ernests, 96
Veiss, Jānis, 97
Videnieks, K., 82
Vilmanis, Jānis, 96
Vinčelis, Alfrēds, 79, 82, 102
Vītola, Astra, 86
Vītoliņš, Gunārs, 95
Vītols, Pēteris, 98
Vuškāns, Vija (skat. arī Tamužs), 95
Zaķis, Arvīds, 80, 84, 96
Zamurs, Kārlis, 91–92
Zariņa, Ruta (skat. arī Helmene), 97
Zariņš, Kārlis, 79–80
Zāģeris, Arvīds, 85, 97, 102
Zebeliņš, Jānis, 79–80, 82, 94
Zentiņš, Žanis, 79, 87–88, 91, 93, 95, 102–103
Zirnis, Nikolajs, 79, 87, 91, 95
Zivtiņa, Juris, 91–93, 99, 102
Zivtiņa, Ruta, 92, 102
Zīds, Irēna, 91
Zušēvica, Lauma, 90
Zvaigzne, Rute (skat. arī Brūna), 98
Zvaigzne, Zinta, 98
Zvaigznīte, Ivars, 97
Zvirgzdgrauds, Oskars, 99
Zvirgzdiņš, Arnolds, 97
Žulps, Modris, 95

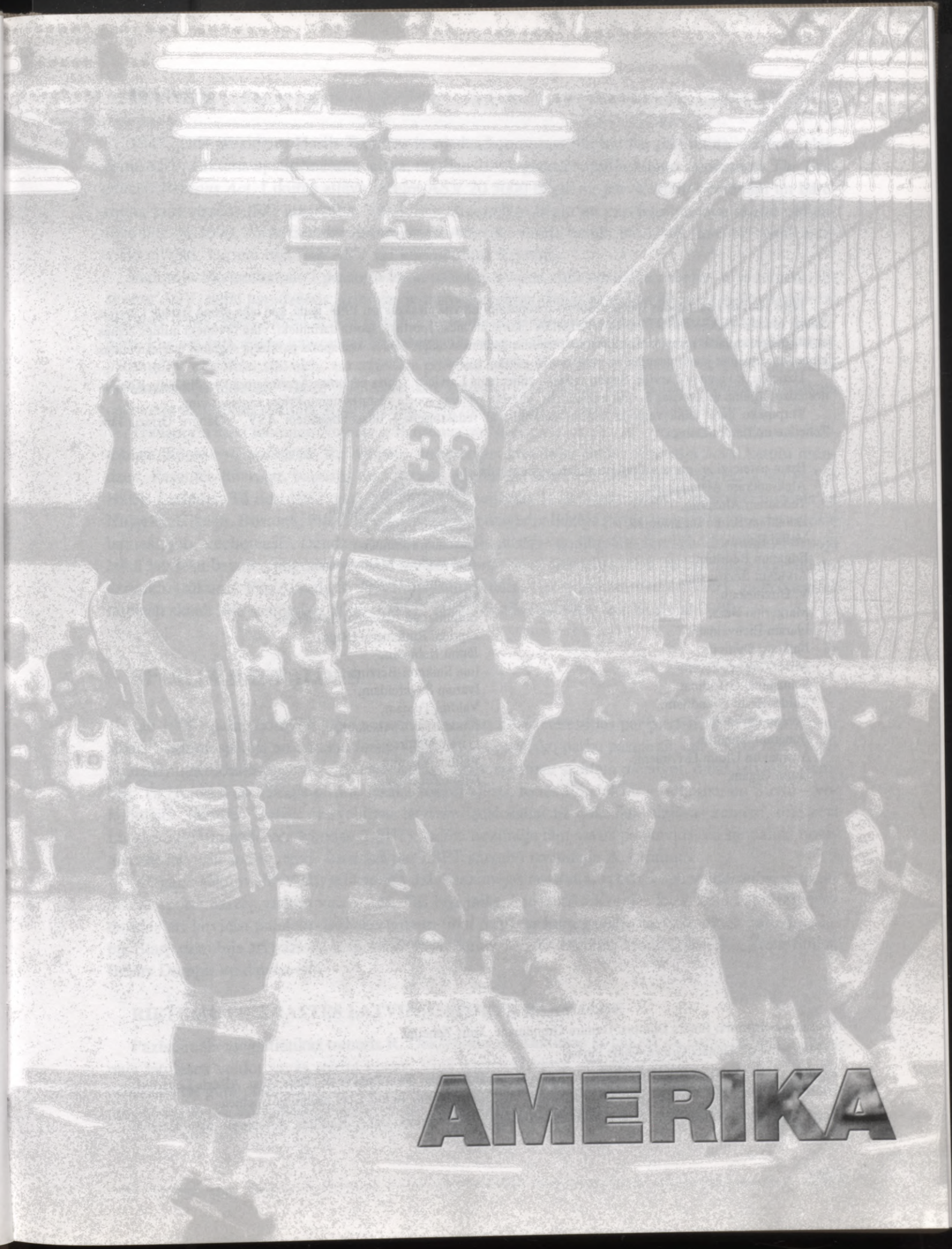

AMERIKA

Ideja par latviešu trimdas sporta vēstures apkopošanu Latvijā aizsākās jau 1993. gadā, kad tapa pirmā izstāde Latvijas Sporta muzejā "LATVIEŠU SPORTS TRIMDĀ", kurai atsaucās sportisti, sporta darbinieki, viņu tuvinieki mītnes zemēs ar vēlēšanos saglabāt piemiņu aizgājušajiem trimdas gadiem svešajās zemēs, kad sports palīdzēja saglabāt latviešu tautas identitāti, audzināt jauno paaudzi veselu latviskā garā un rosībā.

Uzticību, ko ieguva Latvijas Sporta muzejs, apliecināja Latviešu Sporta padomes Ārzemēs priekšsēdis Jānis Robiņš, noslēdzot līgumu ar Latvijas Sporta muzeju par latviešu trimdas sporta vēstures manuskripta sagatavošanu.

Turpmāko gadu laikā veidojās radoša sadarbība ar redaktoriem – līdzstrādniekiem ASV – Gunāru Griezi, Jāni Zebeliņu un Ilmāru Dumpi.

Esam pateicīgi arī par atsūtītajiem materiāliem un atbalstu:

Aleksandram Aizstrautam,
Teodoram Aldzerim,
Dainai un Bruno Baumaņiem,
Veltai Bebrei,
Edgaram Bedrītim,
Arvīdam Berkoldam,
V. Birzniekam,
Margaritai Bušs,
Ivaram Eichvaldam,
Ilmāram Dumpim,
Alisei Gailītei-Zīverts,
Staņislavai Graudiņai,
Valdemāram Grendijam,
Venitai Griķītei,
Gunāram Grīslītim,
Ausmai un Uldim Grīviņiem,
Jānim Ģigam,
Valdim Kārklim,
Aleksandram Krūmiņam,
Albertam Līdumam,
Alfrēdam Līrumam,
Aleksandram Mārtinsonam,
Aivaram Osvaldam,
Uldim Paldem,
Ludmilai un Alfrēdam Raisteriem,
Zigrīdai Rātfelderei (Rīgā),
Jānim Robiņam,
Inai Sniķerei-Bērziņai,
Ivaram Švānfeldam,
Valdim Tumam,
Kazimiram Upeniekam,
Ivaram Veldrem,
Valdim Vipulim,
Jānim Zebeliņam.

Nodaļas redaktori: Ilmārs Dumpis, Dzintra Grundmane, Jānis Zebeliņš

Līdzstrādnieki: Gunārs Grieze, Ojārs Puriņš

Papildus informāciju snieguši: Teodors Aldzeris, Bruno Baumanis, Jānis Daukšs sr., Jānis Ģiga, Alberts Legzdiņš, Uldis Plāte, Jānis Robiņš, Jānis Šķiņķis, Ivars Švānfelds, Valdis Tums, Reinis Upe, Kazimirs Upenieks

Foto: I Latviešu Globālās m/s. ASV latviešu izlase volejbola uzbrukumā. Ceļ A. Kārkliņš, A. Dumpis mānu lēcienā.

IEVADS

1947. gadā prezidents Harijs Trumens iesniedza kongresam likumu par pārvietoto personu ielaišanu ASV. Likuma apstiprināšana ieilga, un tikai 1948. gada 25. jūlijā kongress pieņēma *The Displaced Persons Act*. Likums atļāva ieceļot ASV 20 5000 bēgļiem, pārvietotām personām un bāreņiem, kuŗi atradās IRO aizgādībā. Vēlāk likumā noteikto bēgļu un pārvieto personu skaitu palielināja līdz 31 3000. Ar dažiem izņēmumiem uz Ameriku varēja braukt jau 1946. un 1947. gadā atsevišķi cilvēki, kuŗiem bija radi ASV vai kuŗi dzimuši Krievijā.

Padomju Savienība pēc I pasaules kaŗa, nākot pie varas, tūlīt noslēdza robežas ar ārzemēm, ieskaitot ASV, tādēļ paredzētais Krievijas iedzīvotāju iebraukšanas skaits pēdējos 20 gados netika izmantots. 1948. gada rudenī atvēra pirmās caurbraukšanas nometnes bēgļiem un pārvietotām personām, kuŗiem bija darba galvojumi un apmešanās vietas. Caurbraucēju nometnē iebraucējiem ārsti pārbaudīja veselības stāvokli, vai attiecīgā persona atbilst paredzētam darbam. Pēc ārstu pārbaudes ikvienam bija jādodas "vizītē" pie Amerikas konsula, kuŗš pārbaudīja politisko uzticību. Tālākais ceļš veda uz Gronu, kur bija jāgaida kuģa vieta okeāna pārbraucienam uz Jauno zemi.

Transporta kuģi iebrauca Ņujorkas, Bostonas un Ņuorleānas ostās, lai pēc tam ar vilcienu vai autobusu brauktu uz paredzēto dzīvesvietu. Imigrācijas komitejas darbu atbalstīja ASV katoļu draudzes, Pasaules luterāņu, baptistu un Latviešu palīdzības komiteja *(Latvian Relief Inc.)*, ko vadīja Harijs Lielnors. Tā līdz 1951. gada rudenim bija sagādāti 16 000 galvojumi. Lielākajās pilsētās kā Ņujorkā, Čikagā, Bostonā, Filadelfijā iebraucējiem daudz palīdzēja pirms I pasaules kaŗa dzīvojošie latvieši, jeb "veclatvieši". Daudz palīdzēja lielākajās pilsētās nodibinātas latviešu draudzes. Pirmajā laikā latviešu baznīcu pagraba telpās mājvietu atrada viens otrs iebraucējs, jo tajā laikā bija jūtams dzīvokļu trūkums. Pēc Arveda Švābes Stokholmā izdotās *Latvju enciklopēdijas* 1951. gadā Ņujorkā latviešu skaits bija sasniedzis 8000, Čikagā 6000, Filadelfijā 5000, bet Bostonā 2000.

SPORTA PĀRVALDES

Jau 1950. gada sākumā bijušie nometnes sportisti sāka interesēties par piedalīšanos sporta sacensībās. Sākumā spēlēja amerikāņu *Imkas (YMCA)* vai publisko parku paspārnē, kur sporta zālēs varēja piedalīties dažādās sporta veida sacensībās. Vēlāk sportistu skaitam pieaugot, radās latviešu vienības. Tā Ņujorkā un Čikagā pirmie iesāka basketbolisti, toties Filadelfijā – futbolisti un Sietlā – volejbolisti. Sākoties Vācijā masveidīgai latviešu izceļošanai uz dažādām aizjūras zemēm, toreizējā Latviešu Sporta padomes trimdas (LSPT) vadība nozīmēja tām savus pārstāvjus, lai tie palīdz noorganizēt latviešu sporta dzīvi. Amerikā par LSPT pārstāvi izraudzīja A. Līrumu.

50. gadu sākums ASV latviešu sporta dzīvē iezīmējās ar strauju sporta kopu veidošanos, ar organizētu sporta dzīves vadību visā valstī. Tas bija laiks, kad notika Korejas kaŗš, kuŗā vajadzēja piedalīties arī latviešu puišiem. Daži no viņiem tikai pirms sešiem gadiem bija novilkuši kaŗavīra tērpu. Starp tiem bija arī pazīstami sportisti: Ēriks Šmits, Modris Mednis, Modris Novickis, Žanis Šmits, Ilmārs Dumpis un daudzi citi.

RIETUMU PIEKRASTES LATVIEŠU SPORTA PĀRVALDE

Pazīstamais vieglatlētikas treneris R. Dekšenieks no Takomas ar laikraksta *Laiks* palīdzību aicināja latviešus veidot savas sporta kopas. Viņš ieteica latviešu vienībām piedalīties amerikāņu sacensībās, lai gūtu pieredzi un zināšanas organizāciju darbā. Savstarpējās sacensībās jārīko latviešu meistarsacīkstes, lai sacenstos savās sporta pārvaldēs un beidzot visā ASV mērogā.

LSPT pārstāvis A. Līrums par latviešu sporta organizēšanās iespējām ASV rakstīja:

"Latviešu sporta biedrība vai kopa ir tā vieta svešumā, kur jaunieši var sanākt un justies uz brīdi kā dzimtenē. Tam ir liela nozīme mūsu nacionālās apziņas stiprināšanā un latvietības uzturēšanā. Tā ir vieta, kur var augt un attīstīties jaunie treneri un sporta darbinieki, mācīties jaunas atziņas un pielietot praksē, kas gandrīz neiespējami ārzemju sporta klubos." 1949. gadā ar laikraksta *Seattle Post Intellingencer* redaktora Rojala Brogama *(Royal Brougham)* gādību no D. P. nometnēm Vācijā ASV rietumpiekrastē, Sietlā ieradās septiņi sportisti. Kā pirmie: peldētāja Aleksandra Briede, vieglatlēts un volejbolists Rūdolfs Lejēns, basketboliste un volejboliste Ludmila Novicka-Raistere un paukotājs Alfrēds Raisters. Viņiem sekoja vieglatlēts Kazimirs Upenieks un basketbolists Arvīds Berkolds, bet kā pēdējais no septītnieka ieradās šachists Elmārs Zemgalis.

1951. gada 16. jūnijā LSPT pārstāvis ASV Alfrēds Līrums Takomā sasauca pirmo ASV sportistu un sporta darbinieku sanāksmi. Tajā piedalījās: Arvīds Pukinskis, Aleksandrs Celms, Richards Dekšenieks, Kārlis Šleicers, Harijs Mindenbergs un Alfrēds Līrums. Sanāksmes dalībnieki nolēma organizēt latviešu sporta dzīvi katrā apgabalā, ievērojot Savienoto valstu sporta organizāciju darbības principus. Tā kā sanāksmes dalībnieki savu apmešanās vietu bija izraudzījuši ASV rietumu pusē, tad viņi nodibināja kā pirmo Rietumu piekrastes sporta komiteju. Komitejas valdi izraudzīja trīs vīru sastāvā un amatus sadalot šādi: priekšsēdis A. Celms un locekļi K. Šleicers un A. Pukinskis. Rietumu piekrastes galvenie latviešu centri bija Sietla, Sanfrancisko un Losandželosa, bet lielie attālumi, (Sietla – Sanfrancisko 750 jūdzes, Sietla – Losandželosa 1100 jūdzes, Sanfrancisko – Losandželosa 400 jūdzes) sevišķi sākuma gados, ļoti iespaidoja savstarpējās sacīkstes. Sacensties iznāca tikai ar pašmāju sportistiem, vai piedaloties amerikāņu sporta dzīves rīkotās sacīkstēs.

Rietumu piekrastes latviešu sporta pārvaldē darbojās sekojošas sporta kopas: Sietlas latviešu sporta kopa, kuru nodibināja 1952. gada 5. jūlijā. Valdē ievēlēja par priekšsēdi J. Robiņu, bet par valdes locekļiem K. Šleiceru, I. Galiņu, K. Upenieku, E. Zemgali. 1955. gadā sporta kopa apvienojās ar Takomas sportistiem un nodibināja sporta klubu *Ausma*. Valdē ievēlēja K. Upenieku, Dz. Bērzāju, E. Rubeni, P. Krastiņu, A. Aizstrautu, V. Noriņu. 40 darbības gados sporta kopu *Ausma* 20 gadus vadīja Kazimirs Upenieks. Pēc viņa darbu turpināja Kārlis Šleicers, bet pēdējos gados Andris Pružinskis.

Losandželosas latviešu sporta kopa *Rīga* dibināta 1953. gadā un par priekšnieku ievēlēja Arvīdu Pukinski. 1967. gadā ievēlēja Gunti Kuškēvicu, pēc tam Leo Veisu, Mārtiņu Noru, Andri Ubānu, Kārli Dankeru, Modri Tīdemani un Ģirtu Budkeviču. Ziemeļkalifornijas latviešu sporta kopu Sanfrancisko *Venta* nodibināja 1955. gadā. Ilgus gadus sporta kopu vadīja tās pirmais priekšnieks Vilis Pastenieks. Pēc viņa *Ventas* vadītāji bija Andris Pētersons, Māris Pubulis, Andris Rutkovskis u. c.

Rietumu piekrastes latvieši bija pirmie, kuri iesāka organizēt sporta dzīvi ASV, bet dažādu iemeslu dēļ tā "kliboja" līdz 1962. gadam, kad ALA Sporta biroja vadītājs Arvīds Zāģeris ziņoja, ka RPLSP atjaunojusi darbību sekojošā sastāvā: priekšsēdis Kārlis Šleicers, valdes locekļi Arvīds Berkolds, Aleksandrs Celms, Vilis Pastenieks, Gunārs Grieze.

Gadu plūsmē RPLSP vadīja sekojoši sporta darbinieki: Aleksandrs Celms (1951–1954), Jānis Robiņš (1956–1957), Kārlis Šleicers (1962–1968). 1968. gada RPLSP paplašinātā sēdē nolēma, ka sporta pārvaldi vada rotācijas kārtībā 2 gadus viena no trim sporta kopām. Gadu gājumā par valdes priekšsēžiem bijuši: Māris Pubulis, Vilis Pastenieks, Leo Veiss, Lauris Apsītis, Andris Rutkovskis, Raimonds Slaidiņš, Ainis Nollendorfs.

AUSTRUMU PIEKRASTES LATVIEŠU SPORTA PĀRVALDE

Vieni no pirmajiem iebraucējiem Austrumu piekrastē, kuri nodibināja savu vienību bija futbolisti. 50. gadu sākumā ļoti aktīvi Ņujorkā bija jaunie basketbolisti, kuri ar basketbolu iepazinās Vācijā jaunatnes vienībās. Ļoti rosīgi bija paukotāji Bostonā, kurus apzināja Z. Kaktiņš.

1952. gada 2. septembrī Ņujorkā nodibināja Austrumu piekrastes latviešu sporta komiteju, un jaunajā valdē ievēlēja Teodoru Aldzeri (priekšsēdis), Edvīnu Groskopfu (sekretārs), Uldi Kirsi un Gunāru Tobiēnu (valdes locekļi). 1953. gada 18. oktobrī to nosauca par Austrumu piekrastes latviešu sporta pārvaldi, ievēlot Teodoru Aldzeri (priekšsēdis), Gunāru Tobiēnu (sekretārs) un Zigurdu Kaktiņu (kasieris). Ja 1952. gadā, uzsākot Austrumu piekrastes sporta dzīvi, tajā piedalījās 4 sporta kopas, tad 1954. gadā to skaits jau bija 10. Dažas gan ļoti ātri izbeidza darboties, sevišķi tas sakāms par tām sporta kopām, kuŗu sportisti dzīvesvietas maiņas dēļ pievienojās lielāko pilsētu vienībām.

Viena no pirmajām Austrumu piekrastē bija Ņudžersijas *Kursa*, kuŗu 1951. gada 1. jūlijā nodibināja Kurts Štēgers, vēlāk tā pievienojās Ņudžersijas latviešu biedrībai. Ilgus gadus *Kursas* vadītājs bija enerģiskais sporta darbinieks K. Štēgers. Ņujorkā ļoti aktīvi bija jaunie basketbolisti, kuŗi nosauca savu vienību *Raktes* vārdā. 1953. gadā dažādās sporta veida vienības apvienojās un nodibināja Ņujorkas apvienoto latviešu sporta klubu. 1957. gada 18. janvārī nodibināja Ņujorkas Latviešu sporta biedrību (LSB). Tā paša gada 29. martā ievēlēja jauno valdi: priekšnieks J. Dikmanis (1957–1961), V. Cerbulis (pr.-ka vietnieks), B. Budkevičs (sekretārs), A. Ozoliņš (kasieris), A. Lazdkalns (biedrzinis). Vēlāk priekšnieka amatos bija A. Lazdkalns, B. Budkevičs, J. Ērglis, E. Groskopfs, J. Nīgals u. c.

Bostonā darbojās *Daugavas Vanagu* sporta kopa – vadītājs Fr. Hervarts *(Hervarth)* un Latviešu paukotāju klubs – vadītājs Z. Kaktiņš. Vašingtonas DC pie Latviešu biedrības nodibināja sporta kopu *Sigulda*. Filadelfijas sporta kopu nosaukumi mainījās diezgan bieži, kaut gan spēlētāju sastāvs palika gandrīz tas pats. Sacensībās piedalījās Filadelfijas Latviešu sporta klubs, Filadelfijas latviešu sporta klubs *Rīga*, Filadelfijas sporta kopa *Namejs*, sporta kopa *Sparta*, *DV* sporta kopa, Filadelfijas paukotāju kopa. Vilimantikā darbojās latviešu sporta klubs *Zemgale*. Ņujorkā bija *DV* futbola vienība. Austrumu piekrastes latviešu sporta pārvaldi vadījuši vairāki sporta darbinieki, bet vairākkārt Teodors Aldzeris (1952–1956, 1958–1959, 1969–1977). Harijs Teriņš (1956–1958), Jānis Avens (1959–1961), Eduards Vilnis (1961–1963), Rūdolfs Baumanis (1963–1969), Jānis Ērglis (1977–1988) un Jānis Ģiga (1988–).

VIDĒJO VALSTU LATVIEŠU SPORTA PĀRVALDE

Vidējās valstīs uz dzīvi bija apmetušies visvairāk latviešu sportisti, bet vienotas organizācijas nodibināšana ritēja daudz lēnāk. Čikagas Latviešu kluba sporta kopa, ko vadīja Ringolds Upatnieks un Jānis Bokalders, bija viena no rosīgākajām basketbolā, galda tenisā un volejbolā. Pirmais vidienes vīriešu volejbola turnīrs notika 1952. gada 5. jūlijā Čikagā. Pēc spēlēm notika sportistu un sporta darbinieku sanāksme, un sanākušie dalībnieki nodibināja Vidējo valstu sporta informācijas centru. Par centra vadītāju izraudzīja Jāni Bokalderu. Centra vadītāja uzdevums bija apzināt vidienes sporta kopas, kuŗas atrodas starp Klīvlandi un Mineapoli. Pēc sporta kopu atsaucības J. Bokalders paziņoja, ka 1953. gada 30. maijā, 1. vispārējo dziesmu svētku laikā Čikagā notiks sportistu un sporta darbinieku sanāksme. Piedalījās 32 sporta darbinieki, kuŗi nolēma, ka nepieciešama kopīga organizācija, kas apvieno visas vidienes sporta kopas dažādos sporta veidos. Pēc J. Bokaldera izstrādātā statūtu projekta pieņemšanas vienojās, ka basketbola un volejbola sacensības apvienojamas un izvedamas divos apakšapgabalos – rietumu un austrumu. Rietumapakšapgabalā iedalīja Mineapoli, Milvokus, Indianapoli un Čikagu, Austrumapakšapgabalā Klīvlandi, Detroitu, Saginavu, Grand Rapidus, Kalamazū. Vienojās, ka sacensības izvedamas, katrai vienībai spēkojoties ar katru vienu reizi. Finālsacensības nolēma sarīkot 5., 6. septembrī Čikagā. Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes vēlēšanās par priekšsēdi vienbalsīgi ievēlēja Jāni Bokalderu. bet valdē Ermani Oliņu un Ilmāru Dumpi. Jau pirmajā sporta pārvaldes darbības gadā reģistrējās 11 sporta kopas.

1950. gada 27. oktobrī Čikagā nodibināja basketbola vienību *Venta*, vadītājs Laimons Kļaviņš. Vēlāk basketbolisti pievienojās Čikagas *DV* sporta kopai. 1951. gadā volejbolisti un galda tenisisti

nodibināja sporta kopu pie Čikagas Latviešu kluba. Bez abām Čikagas sporta kopām sporta pārvaldē reģistrējās Detroitas *DV* sporta kopa, Grand Rapidu sporta kopa, kas vēlāk saucās *Grand Rapidu* LB sporta kopa, Kalamazū Latviešu jaunatnes kopas sporta sekcija, vēlāk saucās *Imanta*, bet vēlākajos gados Kalamazū LSK, Klīvlandes *Stars*, Mineapoles – St. Paulas sporta kopa, vēlāk Latviešu apvienības Minesotā sporta kopa *Starts*, Saginavas Latviešu kluba sporta kopa, Viskonsinas Latviešu biedrības Milvoku sporta kopa, kas maiņīja nosaukumu kā Milvoku *Auseklis*, Indianapoles LBSK vēlāk saucās Indianapoles *DV*.

Vēlākajos gados pārvaldē reģistrējās Linkolnas *Tālava*, Demoinas *Beverīna*, Kolumbus SK, Kalamazū *Pērse*, Deitonas *Rīga*, vieglatlētu sporta kopa *Venta* Indianapolē, Grand Rapidos *Skrunda*, Čikagas Latviešu slēpošanas klubs, Čikagas Latviešu golfa klubs, Ziemeļohaijo bumbošanas klubs *Lats*, Čikagas futbolistu kopa. Pavisam īsu laiciņu darbojās Milvoku Latviešu futbola klubs, Klīvlandes futbola klubs, Provaiso Latviešu sporta klubs, Lansingas LSK. Pēdējos gados reģistrējās Kolumbus Golfa klubs, Klīvlandes Latviešu golfa klubs, Detroitas Latviešu golfa klubs, Detroitas Latviešu sporta klubs, Klīvlandes Latviešu atlētikas klubs.

Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes priekšnieki: Jānis Bokalders (1953–1955), Ermanis Oliņš (1955–1957), Valdemārs Baumanis (1957–1992), Valdis Tums (1992–). Valdē darbojušies: I. Dumpis, A. Štrāls, L. Lūsars, A. Bite, A. Gaiķis, J. Zivtiņš, J. Robiņš, V. Vītols, V. Tums, A. Bokalders, J. Vanags, E. Memmēns, G. Meržejevskis, D. Brūns, V. Galenieks, A. Bole, Ē. Priede, S. Kīns.

ALA SPORTA UN FIZISKĀS AUDZINĀŠANAS BIROJS

Līdz 3. Latviešu sporta kongresam, kas notika 1953. gada 6., 7. septembrī Toronto, Kanadā, ASV bija izveidojušās trīs apgabalu latviešu sporta pārvaldes. Tāpēc radās nepieciešamība pēc kopējas pārvaldes veidošanas un pārstāvniecības Latviešu sporta padomē trimdā. Uz kongresu no katriem 200 sportistiem izvirzīja vienu delegātu. Taču kongresā varēja piedalīties ikviens latviešu sportists vai sporta darbinieks. "Nav nozīmes reizi gadā vai divos sanākt kopā, parunāties un tad visu aizmirst līdz nākošai reizei. Nozīme tādai sanāksmei ir tad, ja iepriekš zina, ko grib sasniegt. Pagaidām, kā redzams no kongresa dienas kārtības, tur nav neviena konkrēta darba punkta, ja par tādiem neskaita statūtu pieņemšanu un amatpersonu vēlēšanas, kas jau paši ir tikai iestādījums šī iestādījuma dēļ," tā sprieda ASV Vidējo valstu sportisti pirms kongresa.

1954. gada 20. februārī Amerikas latviešu apvienības (ALA) valdes sēdē apstiprināja Sporta un fiziskās audzināšanas biroja izveidošanu, kas vēlāk organizēja un vadīja latviešu sporta dzīvi visā ASV teritorijā. Pirmajā biroja valdē darbojās Vilis Vuškalns (biroja vadītājs), Gunārs Tobiens (sekretārs), Nikolajs Siliņš un Kārlis Ārens (valdes locekļi). Valdē bija pārstāvēti arī visi trīs apgabalu pārvalžu vadītāji: Teodors Aldzeris (Austrumu piekraste), Aleksandrs Celms (Rietumu piekraste) un Jānis Bokalders (Vidējās valstis).

Divus mēnešus pēc biroja nodibināšanas ALA kongresā Klīvlandē V. Vuškalns ziņoja par jaunā biroja darbības mērķiem. "ALA ir piepildījusi latviešu sportistu vēlēšanos ASV, lai panāktu stabilu un pastāvīgu vadību lielās koporganizācijas paspārnē. ALA ir ieguvusi jaunu un darbīgu tautiešu grupu, kas atbalstīs to visos mūsu trimdas dzīves svarīgajos pasākumos." 1956. gadā ALA Sporta biroja vadītāja pienākumus uzticēja Arvīdam Zāģerim, kurš nomainīja Vili Vuškalnu. Uzņemoties jauno pienākumu, A. Zāģeris par svarīgu uzdevumu uzskatīja "ciešu un labu attiecību izveidošanu ar Kanadas sportistiem ".

Ar jaunā Sporta biroja vadību saistījās arī ASV Latvijas kausu žetona nodibināšana, kura pacēla Latvijas kausu izcīņas sportisko un nacionālo ideju un reizē bija piemērota visām sporta nozarēm.

Žetonus pasniedza ASV meistariem individuālo un vienību sacensību uzvarētāju dalībniekiem, ko saņemt drīkstēja tikai vienu reizi. Iesūtīto žetona projektu konkursā 1. vietu ieguva Gunārs Grieze. Pirmo reizi žetonus pasniedza 1957. gada ASV latviešu meistarsacīkšu uzvarētājiem. Ar ALA Sporta biroja Nopelnu nozīmēm apbalvoja arī aktīvākos latviešu sporta darbiniekus. Arī Nopelnu nozīmju autors bija Gunārs Grieze, un tās pirmo reizi pasniedza 1957. gada 4. ASV basketbola un volejbola finālspēļu laikā Ašburī Parkā.

ALA Sporta un fiziskās audzināšanas biroja uzdevums bija veidot ciešākas saites ar Amerikas amatieru savienību – *(American Amateur Union)*, lai latviešu vienības varētu piedalīties Amerikas meistarsacīkstēs. Sākumu šai sadarbībai jau bija radis Jānis Ausenbachs, panākot iespēju latviešu izlases vienībai piedalīties *USVBA (USA Volley Ball Association)* – ASV Volejbola savienības rīkotās atklātās meistarsacīkstēs, tomēr grūtības noorganizēt izlases vienību pārtrauca idejas realizēšanu. Vēlāk Jānis Robiņš turpināja latviešu volejbola popularizēšanas darbu, kļūstot par *International Volleyball Review* līdzstrādnieku. J. Robiņa ierosmē ALA Sporta birojs izveidoja volejbola komiteju, kas panāca Sporta biroja uzņemšanu *USVBA*. Tas deva iespēju publicēt latviešu meistarsacīkšu rezultātus *USVBA Volleyball Guide*. 1954. gadā iesāktās gadskārtējās ASV basketbola un volejbola finālspēles palika kā tradicionālākais un lielākais sporta veida sarīkojums.

Jau kopš pirmajām ASV finālspēlēm izcīnīja Latviešu korporācijas apvienības (L!K!A!) dāvāto mūžīgi ceļojošo Latvijas kausu basketbolā, Latvijas sūtniecības Vašingtonā D. C. dāvāto kausu vīriešu volejbolā un *DV* ASV valdes dāvāto kausu sieviešu volejbolā. Ideju Latvijas kausu izcīņai ierosināja sporta darbinieks Aleksandrs Celms Takomā. ALA Sporta biroja volejbola komiteja ierosināja nodibināt balvas par izciliem sasniegumiem ASV latviešu volejbolā – Oresta Cipsta piemiņas kausu izcilākajam volejbolistam un sieviešu volejbolā bijušās Latvijas meistarvienības US piemiņas balvu izcilākajai volejbolistei.

1959. gada 6. ASV latviešu finālspēļu laikā ALA Sporta biroja valdes sēdē, kurā piedalījās A. Zāģeris, T. Aldzeris, A. Ozols, J. Robiņš un I. Dumpis ar 3:2 balsīm noraidīja VV ierosinājumu pārcelt ASV finālspēles basketbolā un volejbolā uz pavasari. Par izlases vienību vadītājiem apstiprināja vieglatlētikā I. Dumpi un I. Mežaraupu, basketbolā V. Baumani un G. Graudu, futbolā J. Fogeli un A. Eikstrēmu jun., tenisā A. Štrālu un R. Baumani, peldēšanā V. Miezīti, sieviešu volejbolā J. Robiņu un A. Ozolu, vīriešu volejbolā V. Tumu un M. Janausu, galda tenisā I. Bergmani un R. Miezi.

Valde nolēma, ka jaunatnes sacensībās var piedalīties sportisti, kuri nav vecāki par 18 gadiem. Izņēmums varētu būt vienīgi, ja gadi mainās sezonas laikā. Lēmums attiecās uz visiem sporta veidiem. 1960. gada 7. ASV latviešu finālspēļu laikā Sporta biroja valdes sēdē A. Zāģeris ziņoja, ka iepriekšējā gada darbība bijusi sekmīga. Biroja vadītājs nolasīja Latvijas kausa tenisa noteikumu projektu, kas paredzēja ka kausu izcīna starp APLSP un VVLSP izlašu vienībām. Pēc debatēm noteikumus apstiprināja. Sacensības principā rīkoja pēc Devisa kausa noteikumiem. Vieglatlētikas pārzinātājs I. Dumpis ierosināja nodibināt vieglatlētikas komiteju. Valdes locekļi atzina, ka volejbola komitejas darbs ir bijis svētīgs un palīdzējis dažādu jautājumu izkārtošanā, tādēļ atbalsta vieglatlētikas komitejas dibināšanu. Valdes locekļu domas bija, ka tādas komitejas vajadzīgas arī basketbolā, peldēšanā, tenisā, futbolā. 1963. gadā ALA Sporta biroja vadītājs A. Zāģeris ziņoja LSPBP (Latviešu Sporta padome brīvajā pasaulē), ka ASV bija reģistrēti 883 sportisti un sporta darbinieki. 1964. gadā Sporta biroja valdes sēdē vieglatlētikas komitejas vadītājs I. Dumpis ziņoja, ka nodibināta bijušās Latvijas augstlēkšanas rekordistes Mirdzas Timmas ceļojošā piemiņas balva. 1965. gada decembrī ALA Sporta biroju uzņēma AAU kā biedru veicinātāju, bet 1974. gadā kā pilntiesīgu biedru Amerikāņu amatieru savienībā.

1971. gadā ALA valde par Sporta un fiziskās audzināšanas biroja vadītāju izraudzīja Jāni Robiņu, bet pēc gada darba dēļ viņš atteicās, un biroja vadība tika uzticēta Teodoram Aldzerim. 1975. gadā bija aizvadītas 22 ASV basketbola un volejbola finālspēles, un tās joprojām saglabāja

savu nozīmi latviskās kopības uzturēšanā ko novērtēja pārējās latviešu trimdas organizācijas. Gadu gaitā sacensības atklāja Latvijas sūtņi ASV prof. A. Spekke, A. Dinsbergs, bij. sabiedrisko lietu ministrs A. Bērziņš, ALA bij. priekšsēdis prof. P. Lejiņš. Mainījās arī sporta kopas finālsacensībās. Sacensību vietas aizvien bija piemērotākās sportistu un skatītāju vajadzībām. Ja sākuma gados sportistus apmierināja nelielā *Imkas (YMCA)* zālīte Ašburī Parkā, tad vēlākos gados sacensības notika plašās vidusskolu vai universitāšu vingrotavās. Arī skatītāju atsaucība bija kļuvusi lielāka. Volejbola popularitātes dēļ ASV finālos atļāva piedalīties 6 vienībām. 70. gados regulāri notika ASV finālspēles basketbolā, volejbolā un tenisā.

Latviešu vidū populārs kļuva golfs un bumbošana *(bowling)*, kur sacensības notika katrā no pavalstīm, bet ASV mērogā notika sarakstes veidā pēc katrām sporta pārvaldes meistarsacīkstēm. Vieglatlētika, peldēšana, slēpošana, galda teniss tika piekopts atsevišķās latviešu sporta kopās, bet regulāri notika Ziemeļamerikas baltiešu sacensības šajos sporta veidos. 1979. gadā ALA Sporta biroja valdes sēdē T. Aldzeris ziņoja, ka sporta kopu skaits sasniedzis 30, kas apvienoja vairāk nekā 1000 sportistu un sporta darbinieku. Joprojām nebija pienācīgi atrisināta jaunatnes piesaistīšana latviešu sportam.

Vispozitīvākā nozīme jaunatnes piesaistīšanai bija Gaŗezera vasaras vidusskolai, kur volejbola apmācības vadīja Juris Daiga, bet vēlāk Ēriks Kore. Gaŗezera volejbola nodarbības deva panākumus Vidējo valstu meistarsacīkstēs kā arī ASV finālspēlēs. Sākot ar Kanadas latviešu pirmajiem dziesmu svētkiem, Toronto sākās basketbola un volejbola sacensības ASV un Kanadas izlašu vienībām dziesmu svētku laikā.

Kopš 1954. gada regulāri notika ASV latviešu finālspēles basketbolā un vīriešu/sieviešu volejbolā. Parasti finālspēles sarīkoja Austrumu piekrastes un Vidējo valstu pārvalžu sporta kopas. Vidējo valstu LSP sporta kopas tās rīkoja 22 reizes, bet Austrumu piekrastes LSP 16 reizes. Rietumu piekrastē 4 reizes notika ASV latviešu finālspēles. Tālo ceļu uz sacensībām bija mērojuši Rietumu piekrastes LSP sporta kopas *Ausmas* basketbolisti un 2 RPLSP tenisisti 1964. gadā uz Milvokiem. 1974. gadā Čikagā ieradās Losandželosas *Rīgas* volejbolisti. 1975. gadā Ņujorkā atkal Losandželosas *Rīgas* volejbolisti. 1976. gadā Milvokos basketbolā piedalījās Sanfrancisko *Venta*, sieviešu volejbolā Sanfrancisko *Venta*, vīriešu volejbolā Losandželosas *Rīga*, Sanfrancisko *Venta* un RPLSP tenisa izlase. Pēc 1981. gada ASV latviešu meistarsacīkstēm, kas notika Losandželosā, Valdemārs Baumanis izteica savas pārdomas un vērtējumus par latviešu sporta dzīvi laikrakstā *Laiks*: "Mūsu sporta dzīve ASV būs apdraudēta, ja nespēsim atrisināt jaunatnes iesaistīšanu organizētā latviešu sportā. Pie tādas pārliecības nākuši sporta darbinieki Vidējās valstīs. Viņu vērtējums, ka jau tuvākajos gados mums jāpanāk jaunatnes lielāka aktivitāte vienību un arī individuālajos sporta veidos. Ja to nespēsim, tad sāksies atslābums pat tik populārās nozarēs kā volejbols, basketbols, teniss, golfs, slēpošana utt. Mūsu galvenais darbs jaunatnes sportā saistās ar nodarbībām Gaŗezerā. Pateicoties tā administrācijas pozitīvajam atbalstam un vairāku vecās paaudzes sporta darbinieku aktīvajam darbam, gadu tecējumā esam izveidojuši sporta un fiziskās audzināšanas nodarbības, kur iespēja aktīvi piedalīties ikvienam, kam interesē latviešu sports."

1986. gadā ALA Sporta birojs, izvērtējot latviešu sporta darbu, konstatēja, ka sporta kopu rosība, piedaloties latviešu meistarsacīkstēs, bijusi apmierinoša. Labākie panākumi gūti golfā un tenisā. Neaktīvas bijušas peldēšanas un vieglatlētikas nozares darbība. 1989. gadā ALA nolēma, ka Sporta biroja vadītājs, kuŗš vienlaicīgi bija ALA valdes loceklis, var valdē nepārtraukti darboties septiņus gadus. Līdz ar to T. Aldzeris, kuŗš vadīja ALA SFAB un bija darbojies ALA valdē 17 gadus, nevarēja vairs kandidēt. Par ALA Sporta biroja vadītāju ALA valdē ievēlēja Kārli Zamuru.

ALA Sporta un fiziskās audzināšanas biroja vadītāji: Vilis Vuškalns (1954–1956), Arvīds Zāģeris (1956–1971), Jānis Robiņš (1971–1972), Teodors Aldzeris (1972–1989), Kārlis Zamurs (1989–1993), Ģirts Budkevičs (1993 –1995).

Valdē darbojušies: K. Ārens, T. Aldzeris, J. Bokalders, N. Siliņš, G. Tobiēns, V. Vītols, J. Robiņš, J. Vanags, V. Tums, R. Baumanis, J. Avens, H. Teriņš, E. Vilnis, I. Dumpis, V. Baumanis,

Z. Reineks, I. Pletka, A. Bole, J. Ērglis sr., J. Ģiga, K. Štēgers, J. Budkeviča, T. Trautmanis, E. Oliņš, A. Celms, A. Ozols, V. Pastenieks, O. Puriņš, K. Šleicers, V. Daiga, E. Bedrītis, H. Butlēvics, E. Tālmane, A. Meņģelis.

ASV NOPELNU NOZĪMES LAUREĀTI

Austrumu piekrastes latviešu sporta pārvaldes darbiniekiem: 1956. gadā: Teodors Aldzeris, Jānis Dikmanis, Arvīds Eikstrēms, Filips Janševskis, Zigurds Kaktiņš, Uldis Kalniņš, Ansis Lāma, Alberts Līdums, Arturs Ozols. 1957. gadā: Helmūts Butlēvics, Margonis Janauss, Edgars Sekunde, Roberts Sisenis, Kurts Štēgers, Vilis Vuškalns. 1958. gadā: Visvaldis Bergs, Valdemārs Celmaraugs, Vitauts Grīnvalds, Kārlis Janševskis, Valdis Kārklis, Vadims Neimanis. 1959. gadā: Boriss Budkevičs, Vilis Čika. 1960. gadā: Rūdolfs Baumanis, Mintauts Caune, Pēteris Miesnieks, Mirdza Ozola. 1961. gadā: Alberts Eglītis, Jānis Ērglis sr., Uldis Holanders. 1962. gadā: Jānis Avens, Ilmārs Krasts, Arnolds Lezdkalns, Eduards Vilnis. 1963. gadā: Rasma Finleysons, Laris Freimanis, Alberts Ozols, Saulgaitis Stūrāns, Leons Zaprauskis. 1964. gadā: Sandors Abens, Kārlis Ārsts, Ināra Lemkina, Uldis Vipulis. 1965. gadā: J. Balodis, Ausma Dzenīte-Karlsone, Williams Filims, Ervīns Groskopfs, Austra Staņislava, Oskars Zommers. 1966. gadā: Vera Kļaviņa, Jānis Ozoliņš, Heinrichs Rings, Valdis Zīmulis, Uldis Znotēns. 1967. gadā: Arnis Balgalvis, Imants Bičevskis, Jānis Galiņš, Juris Kļaviņš, Imants Lemkins, Ilze Pāže. 1968. gadā Voldemārs Kūga, Biruta Pūre. 1969. gadā: Tatjana Ārena, Vilma Jansone, Leonīds Pogainis, Jānis Šķiņķis, Edīte Tālmane. 1970. gadā: Valdis Ķeris, Valdemārs Rudzurogs, Inta Sarma, Dzidra Sniedze, Arvīds Zāģeris. 1971. gadā: Ausma Grīviņa, Irēna Kampare, Jānis Tērauds, Gunārs Tobiēns. 1972. gadā: Vija Hāznere, Andris Karlsons. 1973. gadā: Arnolds Bārs, Daina Krastiņa, Arnolds Plūcis. 1974. gadā: Arnolds Kalniņš, Izolda Lamont, Zigurds Mūrnieks, Ilgvars Spilners, Skaidrīte Štēgere. 1975. gadā: Aija Blūmfelde, Uldis Bullitis, Jānis Pukke. 1976. gadā: Kārlis Kitners, Jānis Pāže, Artūrs Staķītis, Gunārs Znotiņš. 1977. gadā: Ģirts Budkevičs, Uldis Grīviņš, Magnus Grīviņš. 1978. gadā: Edgars Eglītis, Indulis Raņķis, Valfrīds Spuntulis. 1979. gadā: Dzintars Ābelīte, Jana Budkeviča, Indulis Gabliks, Valdis Līviņš. 1980. gadā: Arnolds Bergs, Juris Ekšteins, Jānis Ģiga. 1981. gadā: Aleksandrs Gaiķis. 1982. gadā: Kārlis Grīnvalds, Uldis Krasts, Ingrīda Mieme, Vinete Spuntule. 1983. gadā: Uldis Jansons, Zelma Lapiņa, Harijs Taube, Valda Tērauda. 1984. gadā: A. Asberga. 1985. gadā: Dzidra Bullite, Dzintars Kalniņš. 1986. gadā: Vidvuds Celtnieks, Indulis Dikmanis, Zaiga Robiņa, Mārtiņš Roze, Toms Trautmanis. 1987. gadā: Juris Bļodnieks, Vera Grīnvalde, Vija Līviņa, Jānis Valdmanis. 1988. gadā: Imants Kalniņš, Jānis Nīgals, Biruta Staģīte. 1989. gadā: Jānis Ērglis jr., Aivars Krūmiņš, Ferlands Krūmiņš, Karīna Rozentāle, Jānis Vipulis. 1990. gadā Vija Grīnvalde, Māris Juberts. 1991. gadā: Ināra Bullitis, Jānis Grinvalds, Gunta Ģiga. 1992. gadā: Uldis Palde. 1994. gadā: Raimonds Baumanis, Mārtiņš Ģērmanis, Miķelis Rīsbergs. 1995. gadā: Vilnis Daugavietis.

Rietumu piekrastes latviešu sporta pārvaldes darbiniekiem: 1956. gadā: Vilis Pastenieks, Jānis Robiņš, Kazimirs Upenieks. 1957. gadā: Arnolds Aizstrauts, Arvīds Pukinskis. 1958. gadā: L. Leitis. 1961. gadā: Kārlis Šleicers. 1962. gadā: Edvīns Circenis, Harijs Mindenbergs. 1963. gadā: Ilgvars Timermanis. 1974. gadā: Māris Pubulis, Leons Veiss. 1976. gadā: Modris Tīdemanis. 1977. gadā: Tālis Āboliņš. 1978. gadā: Ieva Laukere.

Vidējo valstu latviešu sporta darbiniekiem: 1956. gadā: Ilmārs Dumpis, Oļģerts Galītis, Georgs Meržejevskis, Ermanis Oliņš, Alfrēds Pētersons, Arvīds Štrāls, Viktors Zemesarājs. 1957. gadā: Jānis Fogelis, Voldemārs Miezītis, Juris Skrīveris, Ringolds Upatnieks, Jānis Vanags, Viktors Vītols. 1958. gadā: Arturs Gaiģis, Gunārs Krautmanis, Guntis Linde, Ilona Lūkina, Leons Lūsars. 1959. gadā: Jānis Daukša, Gunārs Grieze, Gunārs Kalējs, Kārlis Meiers, Ernests Venta.

1960. gadā: Valda Baumane, Laimonis Kļaviņš, Arnolds Rops, Valdis Tums, Jānis Tupesis. 1961. gadā: Edgars Bedrītis, Teodors Kauls, Egons Memmens, Zigurds Reineks, Ēriks Tiltiņš, Balva Zirnīte. 1962. gadā: Aleksandrs Pastenieks, Jānis Pogulis, Jūlijs Riekstiņš, Edvīns Tums. 1963. gadā: Aivars Baumanis, Andris Bite, Aleksandrs Liepnieks, Irēne Pletka, Jānis Tums, Aina Venta. 1964. gadā: Skaidrīte Daukša, Ivars Freimanis, Staņislava Graudiņa, Harijs Īgenbergs. 1965. gadā: Elga Ezeriņa, Gatis Plūme, Ģirts Saulītis, Jānis Strazdiņš, Jānis Zebeliņš. 1966. gadā: Viesturs Felkers, Augusts Grasis, Mundrīte Grava, Augusts Vanags. 1967. gadā: Olafs Bērziņš, Juris Dambrāns, Kārlis Ezeriņš, Imants Kalniņš. 1968. gadā: Juris Daiga, K. Lagzdiņš, Ojārs Mantenieks, Jānis Plāte, Ivars Veldre. 1969. gadā: Arvīds Brende, Tālivaldis Burvis, Tālivaldis Bušs, Irēne Norgello, Juris Zivtiņš. 1970. gadā: Jānis Ozols. 1971. gadā: Uldis Briedis, Jānis Ciekurznis, Aleksandrs Kandrovičs. 1972. gadā: Gundars Grīslītis, Imants Millers, Jānis Poruks. 1973. gadā: Juris Judēvics, Vladis Velkme. 1974. gadā: Diana Paukšēna, Uldis Plāte. 1975. gadā: Arnis Akselis, Egons Duņēns. 1976. gadā: Lauma Gudrika, Atis Līzenbergs, Otto Rēķis, Jānis Richters, Andris Runka. 1977. gadā: Māris Inveiss, Miķelis Kore, Zenta Reboks, Arnis Skulte. 1978. gadā: Aivars Bokalders, Modris Galenieks, Rasma Plāte, Ervīns Ziediņš. 1979. gadā: Valija Galenieks, Ivars Graudiņš. 1980. gadā: Miķelis Austriņš, Arturs Kazlovskis, Juris Moriss, Sandra Pružinska. 1981. gadā: Ivars Ārums, Māris Kurmis, Gundars Strautnieks. 1982. gadā: Aivars Kačerovskis, Ēriks Kore. 1983. gadā: Kārlis Galēns. 1984. gadā: Valdis Mucenieks, Baiba Stepe. 1985. gadā: Monika Dāvenporte, Uldis Felkers, Viesturs Lācis, Alberts Legzdiņš, Jānis Priede. 1987. gadā: Baiba Liepiņa. 1988. gadā: Andrejs Bole, Ojārs Jēgens, Ēriks Petrovskis. 1990. gadā: Ruta Eichenfelde, Normunds Melbārdis, Ints Mucenieks. 1991. gadā: Lelde Ore, Ojārs Tombergs. 1992. gadā: Minjona Plūme. 1993. gadā: Arnis Kīns, Atis Pavlovskis. 1994. gadā: Arturs Zāģeris.

BASKETBOLS

Amerikas Savienotās valstis bija basketbola spēles paradīze. Tomēr tajā nebija viegli iesaistīties no Vācijas iebraukušiem latviešu bēgļiem, kuri šo spēli bija iemācījušies jau Latvijā vai D. P. nometnēs. Amerikā galvenais basketbola attīstības process gāja caur vidusskolām un universitātēm, nemaz nerunājot par profesionālo līgu – *NBA*.

Eiropiešiem ierastās klubu un starptautiskās sacensības tikpat kā neeksistēja. Vienīgi *Imkas (YMCA)* vingrotavas un pilsētu parku sporta zāles deva iespēju turpināt iemīļoto basketbolu. Bija jāmeklē latviešu sabiedrība, lai varētu spēlēt basketbolu tā, kā to bijām paraduši dzimtenē. Vieglāk klājās skolēniem, kuri basketbola pamatprincipus varēja iemācīties vidusskolnieku gaitās vai pat jau agrāk. Iekļūšana vidusskolas vienībās, protams, nebija vienkārša, sevišķi lielajās pilsētās kā Ņujorka, Čikaga u. c. Bija jāiet cauri grūtai sijāšanas procedūrai, bet, ja iekļuva vienībā, tad ceļš uz augšupeju bija daudz vieglāks speciālistu – treneru vadībā. Protams, nepieciešams bija ikviena dabīgais talants un griba.

Kolledžu un universitāšu vienībās iekļūšana bija jau daudz grūtāka. Arī noteikumi bija daudz stingrāki, un to neievērošanas gadījumā students tika izslēgts no vienības un zaudēja mācību stipendiju. Bija daudz jauno latviešu, kuri spēlēja un mācījās dažādās augstskolās. Sākuma gados tādi bija Aivars Kačerovskis, Gunārs Vītoliņš, Ilmārs Lācis, Ivars Zemītis, Teodors Kauls, Heinrijs Baikštis u. c. Vēlāk šādi izcilu basketbolistu bija ļoti daudz, un tie varēja ar stipendijas palīdzību pabeigt kolledžu. Tikai daži piemēri: Indulis Raņķis, Jānis Pelkauss, Uldis Znotiņš, Valdis Keris, Zigurds Kauls, Arnolds Bergs, Pēteris Abuls, Edvīns Auzenbergs, u. c. Pēc skolas beigšanas par basketbola treneriem strādāja Indulis Raņķis (kolledžā) un Zigurds Kauls, Gunārs Vītoliņš (vidusskolā), pie kam Z. Kaula trenētā vienība divas reizes kļuva par Minesotas pavalsts meistaru.

RIETUMU PIEKRASTĒ

Latviešu basketbols Rietumu piekrastē vispirms uzplauka Sietlas sporta klubā *Ausma*, jo tur darbību bija uzsākusi basketbola sekcija, kuŗu sekmīgi vadīja Tālis Āboliņš. Runājot par basketbolu, noteikti nedrīkst aizmirst Arnoldu Aizstrautu. Ieceļojot Amerikā, viņš drīz vien iesaistījās vietējā amerikāņu sporta dzīvē. Vispirms darbojās kā tiesnesis vidusskolas sacensībās. Drīz vien viņš atrada pastāvīgu darbu Sietlas Parku departmentā un viņa pārziņā atradās daudzi sporta laukumi un vingrotavas. Tas deva iespēju latviešu basketbolistiem tur trenēties un piedalīties Parka departmenta rīkotās sacensībās. Sākumā sporta klubu *Ausma* pārstāvēja bijušie Vācijas bēgļu nometnes basketbolisti Arvīds Berkolds, Ikars Čakārnis, Rūdolfs Lejēns, Alfrēds Raisters, Gunārs Švarcs u. c.

Drīz vien radās jaunās paaudzes basketbolisti, kuŗi savu spēles māku ieguva amerikāņu vidusskolās un pat universitātēs (Māris Āboliņš). Šajā laikā rīkoja daudzas sacensības starp Sietlas un Takomas latviešu basketbolistiem, un 50. gadu beigās pat notika četru pilsētu basketbola turnīrs, kuŗā piedalījās Sietlas, Takomas, Longvjū un Portlandes latviešu basketbolisti, kas lielāko tiesu bija sporta kluba *Ausma* locekļi.

60. gadu sākumā radās doma sarīkot latviešu meistarsacīkstes Rietumu piekrastē. 1963. gada 23., 24. martā Sanfrancisko I Rietumu piekrastes latviešu basketbola meistartituli ieguva sporta klubs *Ausma,* ar 78–53 uzvarot Sanfrancisko *Ventu*. *Ausmas* sastāvā spēlēja Māris, Tālis, Uldis Āboliņi, Aldis Andrejevs, Egils Bensons, Andris Čakārnis, Nikolajs Lapiņš, Agris Moruss, Egils Virsnieks.

1964. gadā sporta kluba *Ausma* basketbolisti pirmo reizi piedalījās ASV latviešu finālspēlēs Milvokos. Brauciena noorganizēšanā lieli nopelni bija Kārlim Šleiceram. Viņš iesaistījās līdzekļu vākšanas akcijā, kas nepieciešami sportistu ceļa izdevumu segšanai. Visos līdzekļu vākšanos darbos piedalījās sportisti. Turīgākie latvieši atbalstīja braucienu ar ziedojumiem. Šleicers arī izpalīdzēja personīgi vienam otram nabadzīgākam studentam. Arī turpmākajos gados K. Šleicers bija klāt ASV latviešu meistarsacīkstēs.

70. gados pie sporta kopas *Ausma* Sietlā izveidojās jauna basketbola vienība *Latvian Lutheran Church*, kuŗā visi spēlētāji bija jaunieši. Vienības dibinātājs un trenētājs bija Ojārs Līdacis, bet finansiālo atbalstu sniedza auto riepu uzņēmuma *Upenieks Shell* īpašnieks, vieglatlēts Kazimirs Upenieks. LLC spēlēja Ziemeļsietlas baznīcu līgā un bija viena no labākajām deviņu vienību vidū. Vienībā spēlēja Ēriks Avotiņš, Arnis Bergmanis, Gunārs Bluķis, Ivars Circenis, Pēteris Elferts, Māris Galiņš, Mārtiņš Grava, Ivars Ozols, Andris Pružinskis, Edgars Upenieks. 1976. gada 8. maijā San Bruno pilsētā risinājās Rietumu piekrastes latviešu meistarsacīkstes volejbolā un basketbolā. Vīriešu basketbolā notika tikai viena spēle: Sanfrancisko *Venta* pret Sietlas *Ausmu*. Uzvarēja Ziemeļkalifornijas *Venta* ar 52–30. Vienībā spēlēja: I. Janieks, V. Vītols, R. un A. Ruņģi, A. Rapa, A. un J. Pružinski, R. Slaidiņš.

1980. gadā Rietumu piekrastes latviešu basketbola meistarsacīkstēs Sietlā sporta kopa *Ausma* bija krietni pārāka par Ventūras *Vārpu,* uzvarot ar 151–43. Vienībā spēlēja I. Muižnieks, A. Bergmanis, E. un M. Gravas, I. Ozols, Ē. Avotiņš, T. Āboliņš, A. Pružinskis, O. Līdacis, S. Pudists, E. Galiņš.

1985. gadā Rietumu piekrastes basketbola meistarsacīkstēs, kas notika San Bruno pilsētā, tā bija arī spēku pārbaude pirms ASV finālspēlēm. Basketbola sniegums nebija sevišķi augstvērtīgs. Sietlas *Ausma*, spēlējot nepilnā sastāvā, bez grūtībām pieveica Losandželosas *Rīgu* ar 73–38. Uzvarētāju vienībā spēlēja I. Muižnieks, M. un E. Gravas, M. Galiņš, A. Pružinskis, R. Pincers.

1989. gadā Rietumu piekrastes meistarsacīkstes basketbolā notika Sietlā, sporta kopas *Ausmas* sarīkojumā. Pārstāvētas bija tikai divas sporta kopas – Sietlas *Ausma* un Sanfrancisko *Venta*. Vieglu uzvaru guva *Ausma*, kas uzvarēja pretinieku ar 68–34 rezultātu. Vienībā spēlēja N. Krastiņš, K. Felzenbergs, Ē un I. Ozoli, M. Galiņš, A. Pružinskis, E. Grava, O. Līdacis. Rietumu piekrastes meis-

tarsacīkšu uzvarētāji: 1963. gadā Sietlas *Ausma*, 1976. gadā Ziemeļkalifornijas *Venta*, 1980. gadā Sietlas *Ausma*, 1985. gadā Sietlas *Ausma*, 1989. gadā Sietlas *Ausma*.

AUSTRUMU PIEKRASTĒ

50. gadu sākumā Filadelfijas sporta klubā *Namejs* izveidojās latviešu jauniešu basketbola vienība. Tā sastāvā spēlēja I. Zemītis, G. Grauds, I. Ramiņš, H. Rings, A. Zāns, E. Jirgens, I. Lemkins, S. Abens. Gandrīz vai ik mēnesi kādam no jaunajiem basketbolistiem bija jādodas kara dienestā, taču vienība neizjuka, jo tās rindas papildināja pieredzējušie spēlētāji E. Vītols, A. Ozols un E. Grasis.

Pirmajos latviešu ieceļošanas gados Ņujorkas latviešu sportisti pulcējās Viļa Skrastiņa noorganizētajā *YMCA* jauniešu grupā. Nodibināja arī *Latvians* basketbola klubu un citas sporta spēļu vienības. Jaunatnes basketbolisti savu vienību nosauca par *Rakti*, un to vadīja pazīstamā Latvijas futbola izlases sastādītāja un *RFK* trenera Jura Raiskuma dēls Uldis Raiskums. Vienība sastāvēja no jauniešiem, kas jau bija iepazinušies ar basketbolu Vācijas D. P. nometnēs un turpināja tālāk tās izkopt ASV skolu vienībās. Par jaunās vienības mājokli izraudzīja Ņujorku, no kurienes nāca spēlētāju vairums, bet vienībā spēlēja arī jaunieši no Bostonas un Filadelfijas.

1952. gada 29. novembrī Ņujorkā viesojās Bostonas basketbolisti un volejbolisti. Basketbola sacensību Austrumu piekrastes latviešu sporta komiteja bija nozīmējusi kā *DV* ceļojošā kausa izcīņas atklāšanas spēli un dāvāto kausu nodeva APLSK priekšsēdim T. Aldzeram. Kausa izcīņā tiesīgas piedalīties visas Austrumu piekrastes latviešu basketbola vienības, un to īpašumā iegūst tā vienība, kas to izcīnījusi divas reizes pēc kārtas. Spraigā un interesantā cīņā pārāka izrādījās Ņujorkas vienība, kas guva 54–44 (23–16) uzvaru. Ņujorkai vērtīgo panākumu kaldināja: V. Vipulis – 17, U. Vipulis – 11, I. Eichvalds – 3, M. Lagzdiņš – 5, T. Lagzdiņš – 2, V. Veide – 0, E. Groskopfs – 0, J. Ulmanis – 16. Sacensību veiksmīgākais punktu guvējs bija bostonietis U. Holanders – 30 punkti. Soģa pienākumus atzīstami veica bijušie Latvijas basketbolisti Alfons Justs un Vilis Čika. 1953. gada vasarā austrumu piekrastes vienība *Rakte* viesojās Toronto, kur piedalījās Kanadas latviešu meistarvienības TLSK organizētajā basketbola turnīrā. Vēl spēlēja Hamiltonas *Sparta* un Toronto *Daugavas Vanagu* vienības. *Rakte* trenera Ulda Raiskuma vadībā spēlēja amerikāņu basketbolu, kuru apvienoja ar lielisku vienības saspēli. Tas viņiem ļāva finālā ar 54–52 pārspēt Toronto *DV* vienību. *Rakte*: I. Zemītis – 24, V. Vipulis – 14, J. Ulmanis – 7, U. Vipulis – 6, U. Holanders – 3, O. Ozols, G. Grauds, I.Eichvalds.

Pirmās lielākās Austrumu piekrastes latviešu sacensības basketbolā un volejbolā notika 1953. gada 9., 10. maijā Vilimantikā. Basketbolā notika Ņujorkas *DV* dāvātā ceļojošā kausa izcīņa turnīra veidā. Labākos panākumus guva Filadelfijas *Namejs*, nezaudējot nevienu spēli. Vienības sastāvā: Valdis Avots, Ivars Zemītis, Gregors Grauds, Artūrs Zāns, Henrijs Baikštis, G. Ramiņš, I. Lietuvietis, H. Rings. 1954. gadā Austrumu piekrastes meistartitulu vienlīdzīgā spēlē izcīnīja Filadelfijas *Namejs*, uzvarot Vilimantiku 65–63 (28–30). Vienībā spēlēja: I. Zemītis, V. Avots, G. Grauds, O. Liepa, I. Lietuvietis, A. Zāns, G. Ramiņš. Reizē ar šo uzvaru *Namejs* izcīnīja savā īpašumā Ņujorkas *DV* dāvāto ceļojošo kausu, uzvarot otro gadu pēc kārtas. Filadelfijas *Namejs* bija vairākkārtējs Austrumu piekrastes meistars, bet gadu gājumā visvairāk uzvaras guva Ņujorkas *Rakte* – 34 reizes! Vienu meistartitulu 1958. gadā izcīnīja arī Ņudžersijas *Kursa*. Spēcīgā Vilimantikas *Zemgale* gan nekad neuzvarēja Austrumu piekrastes meistarsacīkstēs, bet 1959. gadā kā AP 2. vietas vienība ASV finālspēlēs izcīnīja meistara godu.

1955. gada sezonā Ņujorkas *Raktē* spēlēja: Ivars Zemītis, Gregors Grauds, Jānis Lepnis, Uldis un Valdis Vipuļi, Ojārs Ozols, Imants Zeidlichs, Ivars Eichvalds, Valentīns Veidis, Guntis Bole. Austrumu piekrastes basketbolā piedalījušās sekojošas vienības: Filadelfijas *Namejs*, Filadelfijas *Sparta*, Bostonas *DV*, Vilimantikas *Zemgale*, Ņujorkas *Rakte*, Florīdas *Vilnis*, Austrumu piekrastes

vienība *ALL*, kas apvienoja spēlētājus no dažādām austrumpiekrastes pilsētām un vienības organizētājs bijušais *Raktes* basketbolists Jānis Pelkauss, Ņudžersijas *Kursa* un *Beverīna*. Visizturīgākās ir *Rakte* un *Kursa*, kuŗas joprojām pastāv un piedalās sacensībās.

Austrumu piekrastes basketbola meistarsacīkšu uzvarētāji: 1954. un 1955. gadā Filadelfijas *Namejs*, 1956. gadā Ņujorkas *Rakte*, 1957. gadā Filadelfijas *Namejs*, 1958. gadā Ņudžersijas *Kursa*, 1959.–1960. g. Ņujorkas *Rakte*, 1961.–1963. g. Filadelfijas *Namejs*, 1964.–1965. g. Ņujorkas *Rakte*, 1966. gadā Filadelfijas *Namejs*, 1967.–1995. g. Ņujorkas *Rakte*. Jaunatnes basketbola meistarsacīkstes notika 11 reizes. Pirmās notika 1964. gadā, bet pēdējās 1977. gadā. Uzvarētāji vienmēr bija Ņujorkas *Rakte*, izņemot 1966., 1967. un 1968. gadu, kad sacensības nenotika.

VIDĒJĀS VALSTĪS

Viena no pirmajām latviešu basketbola vienībām ASV – *Venta* bija dibināta 1950. gada 27. oktobrī Čikagā. Sākot ar pirmajām *Douglas Park* līgas spēlēm, vienību vadīja Laimons Kļaviņš, bijušais Vācijas bēgļu nometnes jaunatnes basketbolists. Sākumā *Ventā* spēlēja Visvaldis Reinfelds, kuŗš izgādāja iespēju piedalīties parka līgas sacensībās un Ilmārs Dumpis, Ēriks Šmits, Dainis Tiliks, Jānis, Valdis un Edvīns Tumi. 1952. gadā pie Čikagas *Daugavas Vanagu* apvienības nodibināja Čikagas *DV* sporta kopu Jāņa Fogeļa vadībā. Tur iestājās gandrīz visi Čikagā dzīvojoši basketbolisti: Valdis un Edvīns Tumi, Andrejs Sproģis, Sigurds un Egils Krolli, Sigurds Mednieks, Lūcijs Pārups, Georgs Blauss, Heincs Rūdelis.

1952. gadā Grand Rapidos, Mičiganā izveidojās basketbola vienība: Miervaldis (Leo) Veiss, Jānis Daukšs, Uldis Plāte, A. Banga, Aivars Linde, Arturs Kazlovskis un Arnis Hildebrants. Vēlāk basketbolisti pievienojās Grand Rapidu Latviešu biedrības sporta kopai.

1953. gadā viena gada darbības atceri atzīmēja Viskonsinas latviešu biedrības sporta kopa, ko vadīja Jānis Vanags, ar basketbola sekcijas vadītāju Ermani Oliņu. 1952. gada sezonā milvokieši sacentās ar Čikagas *DV*, uzvarot pēdējiem ar 47–40 (21–27) rezultātu. Viesiem spēlēja: V. Tums – 12, L. Pārups – 11, L. Kļaviņš – 9, E. Krolls – 6, E. Tums – 5 un A. Sproģis – 4.

Edgara Bedrīša nodibinātā Klīvlandes sporta kopa *Stars* sarīkoja Vidējo valstu ceļojošā kausa sacensības 1953. gada 18., 19. aprīlī. Tas bija lielākais sarīkojums Klīvlandē un tajās piedalījās Čikaga, Detroita, Indianapole un Klīvlande. Spēlējot katram ar katru, labākos panākumus guva čikagieši un paši mājinieki. Finālspēle bija ātra un bagātīga veiksmīgiem metieniem grozā. Visu laiku mājinieki bija dažus punktus priekšā un atskanot tiesneša svilpei pirmo reizi ceļojošo kausu izcīnīja Klīvlandes *Stars* vienība ar 72–67 rezultātu.

Milvokiešiem viesojoties Mineapolē, pirms basketbola spēles mājinieku sporta kopas vadītājs V. Vītols ar ziedu veltēm sveica četrus jubilārus: Jāni Pelūdi – 25 gadi veltīti sportam, Austru Pelūdi un Ainu Porieti – 20 un Valfrīdu Zariņu – 15. Basketbola sacensība beidzās ar mājinieku 46–37 punktu uzvaru. Mazliet vēlāk Mineapoles sporta kopa mainīja nosaukumu un saucās Mineapoles – St. Paulas latviešu sporta kopa, ko vadīja priekšnieks E. Dundurs, vietnieks V. Grava, sekretārs V. Vītols.

Vidējo valstu meistarsacīkstes

Pirmās Vidējo valstu finālspēles notika 1953. gada 5., 6. septembrī Čikagā. Lielo attālumu dēļ Vidējo valstu sporta kopas bija iedalītas austrumu un rietumu apakšapgabalos. **Austrumu apakšapgabalā** iedalīja: Detroitas *DV*, Grand Rapidu LBSK, Kalamazū LJ sporta kopu, Klīvlandes LBSK *Stars* un Saginavas LKSK. **Rietumu apakšapgabalā**: Čikaga, Indianapole, Milvoki, Mineapole. Finālspēlēs piedalījās Detroita, Klīvlande, Milvoki, Čikaga. Pirmā spēlē Milvoki uzvarēja Detroitu 76–67. Nākamā satikās Čikaga ar Klīvlandi. Pēc ļoti vienlīdzīgas spēles, kur pēdējās minūtēs klīvlandieši bija dažus punktus priekšā. Mājinieki panāca izlīdzinājumu un pēdējās sekundēs

izšķirās Čikagas 56–54 uzvara. 3. vietas dēļ Detroita uzvarēja Klīvlandi 89–79. Finālā satikās Milvoki ar Čikagu. Milvokiešu izcīnītais pārākums spēles sākumā iezīmējās gandrīz līdz spēles beigām. Trīs Čikagas vīriem nācās atstāt laukumu piezīmju dēļ. 3 minūtes pirms spēles beigām viņiem sekoja A. Kačerovskis, kad rezultāts bija tikai 52–47 milvokiešu labā. Pavīdēja cerība, ka uzvarēs Čikaga, bet E. Oliņa vadībā milvokieši noturēja iegūto pārsvaru un uzvarēja 59–58. Uzvarētāju vienībā: A. Kačerovskis – 32, E. Oliņš – 12, M. Ludeks – 6, I. Spalis – 4, Z. Krauze – 3, O. Rēpiņš – 2, K. Ludeks un I. Kalve. Finālspēļu labākie punktu guvēji: Gunārs Vītoliņš – 67, Aivars Kačerovskis – 64.

Otrās meistarsacīkstes notika 1954. gada 29., 30. maijā Saginavā. Tajās piedalījās Čikagas *DV*, Klīvlandes *DV*, Detroitas *DV* un Mineapole. Finālā Mineapole: Ilmārs Lācis, Teodors Kauls, Monvīds Vīgants, Jānis Bērziņš, Helmūts Strēlnieks, Jānis Polis, Valdis Grava uzvarēja Čikagas *DV*, kurā spēlēja Andrejs Sproģis, Edvīns Tums, Lūcijs Pārups, Sigurds un Egils Krolļi, Laimons Kļaviņš, Māris Muižnieks un Jānis Strazdiņš.

Trešās meistarsacīkstes notika 1955. gada 2., 3. jūlijā Indianapolē, kurās piedalījās Detroitas *DV*, Kalamazū *Imanta*, Mineapoles *Starts*, Milvoki. Finālā Detroitas *DV* uzvarēja Kalamazū *Imanta* 61–54. Meistarvienībā spēlēja: Gunārs un Vitauts Vītoliņi, Gunārs Grieze, Gunārs Liepiņš, Jānis un Edgars Richteri, P. un B. Madelāni. Kalamazū *Imanta*: Arturs Kazlovskis, Olafs Bērziņš, Andrievs un Ģirts Austriņi, Ojārs Bite, Jānis Šverns, Maigonis Krūmiņš. Sacensības ļoti priekšzīmīgi bija noorganizējis un vadīja Indianapoles sporta kopas enerģiskais vadītājs Oļģerts Gailītis, kaut gan divus mēnešus pirms sarīkojuma Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldē nebija ievēlēta jauna valde.

1956. gadā meistarsacīkstes notika 12., 13. maijā Milvokos, un tā bija pirmā reize VV meistarsacīkšu vēsturē, kad nepiedalījās neviena mājinieku vienība. Otro gadu pēc kārtas 1. vietā Detroitas *DV*, kuri vispirms uzvarēja Čikagas *DV* 57–54 un finālā Mineapoles *Starts* 83–80. Uzvarētāju vienībā: G. Vītoliņš – 34, A. Kazlovskis – 19, J. Richters – 14, G. Liepiņš – 10, L. Lūsars – 4, V. Vītoliņš – 2. *Starts*: T. Kauls – 17, I. Kauls – 15, Ābelītis – 13, J. Grotāns – 9, M. Vīgants – 8, H. Strēlnieks – 4.

Arī 1957. gada 27., 28. aprīlī Čikagā uzvarēja Detroitas *DV*. Vispirms Čikagas *DV*, bet pēc tam finālā Mineapoles *Startu*.

1958. gada 12., 13. aprīlī Mineapolē uzvarēja Čikagas *DV*. Vispirms Čikagas *DV* – Klīvlandes *Stars* 68–63, Kalamazū *Imanta* – Mineapole *Starts* 74–68. 3./4. vietas spēlē Mineapoles *Starts* uzvarēja Klīvlandes 71–58. Finālā Čikaga uzvarēja Kalamazū 86–46. Čikagas *DV*: A. Kačerovskis – 35, A. Skomba – 16, I. Strauts – 15, V. Purkalītis – 13, V. Mitenbergs – 3, J. Strazdiņš – 2, A. Bite – 2, M. Purkalītis, J. Zivtiņš, A. Dzelme. *Imanta*: G. Bērziņš – 13, A. Grīnbergs – 13, A. Gailis – 8, A. Austriņš – 4, Ģ. Austriņš – 4, V. Lanka – 3, O. Bite – 1. 50. un 60. gados Mineapoles *Startā* spēlēja brāļi Kauli: Teodors, Ivars, Zigurds, Juris, Andris, brāļi Poļi – Jānis un Andris, brāļi Strēlnieki – Helmūts un Richards, Oļģerts Krasts, Valdis Grava, Jānis Bērziņš, Monvīds Vīgants, Ilmārs Lācis, Indulis Kancītis, Harijs Īgenbergs, Jānis Grotāns.

1963. gada 11. Vidējo valstu finālsacensībās Grand Rapidos basketbola finālā Mineapoles *Starts* pagarinājumā pieveica Klīvlandes *Staru* 86–79. Uzvarētāju vienībā spēlēja četri brāļi Kauli – Teodors, Ivars, Juris, Zigurds.

60. gadu beigās spēcīgu vienību Saginavā bija apzinājis bijušais basketbolists L. Lūsars. 70. gados lielas grūtības sporta kopām sagādāja telpu atrašana treniņiem un sacensībām. Ja agrākajos gados treniņiem bija iespējas izmantot pilsētu parku vai skolas vingrotavas, tad tagad zāles bija jāīrē par augstu maksu. Labākā izeja bija piedalīties dažādās amerikāņu līgu sacensībās.

Ja 1973., 1974. un 1975. g. bijušā izlases spēlētāja J. Zebeliņa vadībā Deitonas *Rīga* spēja izkonkurēt Čikagas *DV*, tad sākot ar 1976. gadu izcēlās Vidējo valstu meistarvienība Čikagas *DV*. Tas nozīmēja, ka vienība spēja iesaistīt sastāvā labākos jaunatnes basketbolistus. 1976. gadā finālsacen-

sībās tāpat notika divos apakšapgabalos, bet finmāla sacensībā Mineapolē neieradās Grand Rapidu LBSK, un tās notika vienā dienā. Arī vienību sniegums nebija pārāk augsts, lai gan sastāvos netrūka individuāli labu spēlētāju. Finmāla spēlē Deitonas *Rīga* ar 68–71 piekāpās Čikagas *DV*. Deitoniešiem bija jāspēlē 15 minūtes pēc sacensības ar Milvoku *Ausekli*.

1979. gadā basketbola sacensībās piedalījās Čikagas *DV*, Grand Rapidu LBSK, Deitonas *Rīga*, Kalamazū LSK. Vairāki sportisti piedalījās volejbola un basketbola spēlēs – Kārlis Galēns, Agris un Modris Krautmaņi, Juris Pružinskis (visi Kalamazū). Izšķirošā spēle notika starp Čikagas *DV* un Deitonas *Rīgu*. Abām vienībām trūka pamatsastāvu basketbolisti, čikagiešiem – N. Tums, A. Priede, A. Dumpis, A. Tolks, bet deitoniešiem – P. Abuls, A. Norvels, M. Graudiņš. Tomēr cīņa risinājās ar mainīgām sekmēm un tikai spēles beigu posmā Čikagas *DV* uzvarēja pretiniekus ar 90–67. Vienībā spēlēja: Tims un Bills Kačerovski, Jānis Prūsis, Fils Strods, Valdis Bole, Andris Brende, Jānis Ludeks, Arnis Tupurītis. 80. gados ilggadīgajai Vidējo valstu meistarvienībai Čikagas *DV* spraigākās cīņas bija ar Deitonas *Rīgu*.

1980. gadā meistarsacīkstēs piedalījās 7 vienības, kuŗas bija iedalītas divās apakšgrupās. Austrumu: Grand Rapidu LBSK, Deitonas *Rīga*, Kalamazū LSK un Lansingas latviešu draudzes sporta kopa. Rietumu: Čikagas *DV*, Milvoku *Auseklis* Mineapoles *Starts*.

Finālā tikās Čikagas *DV* un Grand Rapidu LBSK. Spēle izvērtās saistoša līdz pašām beigām. Grand Rapidu vienība nospēlēja savu labāko spēli pret favorītu Čikagu, kaut arī zaudēja ar 85–101.

1981. gadā finmāli notika Milvokos, kur atkal satikās vecie pretinieki Čikaga ar Deitonu. Krietni pārāki bija čikagieši, kas ar 88–44 uzvarēja *Rīgu*. 1982. gadā priekšspēlēs pārsteigumu sagādāja Deitonas *Rīga*, kas pārspēja Čikagu ar 72–70. Vienībā spēlēja trīs brāļi Norviļi – Arno, E. un G., Pēteris Abuls, Arnis Akselis, Juris Daiga, M. Abuls, A. Bolgzds. Vidējo valstu finālspēlēs Lansingā Deitonas un Čikagas beigu spēli gaidīja ar interesi, bet gaidītā cīņa izpalika, jo čikagiešiem spēlēja Jānis Ludeks, kas neitralizēja Arno Norvili. Ar 81–65 uzvarēja Čikagas *DV*.

1983. gadā austrumu apakšapgabalā nepiedalījās Grand Rapidu LBSK, tur bija Kalamazū LSK un Deitonas *Rīga*. Finālspēles notika Kalamazū un atkal finālā satikās Čikagas *DV* un Deitonas *Rīga*. Sacensība risinājās sīvi par katru punktu jau no spēles pirmajām minūtēm. Augumā garāko "rīdzinieku" priekšrocības izlīdzināja čikagiešu straujie pretuzbrukumi. Spēles beigu rezultāts 64–56 Čikagas labā. Par labāko spēlētāju atzina Filipu Strodu.

1984. gadā basketbola meistarsacīkšu priekšspēlēs piedalījās 6 vienības. Indianapolē – Kalamazū LSK, Grand Rapidu LBSK, Indianapoles *DV*, Čikagā – Milvoku *Auseklis*, Mineapoles LAM *Starts* un Čikagas *DV*. Finālsacensībās Mineapolē patīkami pārsteidza Kalamazū LSK, kas uzvarēja LAM *Starts* un Čikagas *DV*.

1985. gadā vēl vienmēr piedalījās 6 vienības. Četru spēcīgāko vienību noskaidrošanai priekšspēles notika Grand Rapidos – Kalamazū LSK, Grand Rapidu LBSK, Indianapoles *DV*, bet Čikagā spēlēja Mineapoles LAM *Starts*, Milvoku *Auseklis* un Čikagas *DV*. Pieredzes trūkuma dēļ finālā neiekļuva Milvoku un Indianapoles jaunie basketbolisti. Finālsacensībās Kalamazū mājinieki uzvarēja Čikagas *DV* ar 61–56. Uzvarētāju vienībā spēlēja: A. Kļaviņš, Ē. Kildišs, A. Butlēvics, A. Budrichs, P. Abuls, R. Tiltiņš, K. Vizulis, M. Krautmanis, K. Galēns.

1986. gadā Vidējo valstu finālā tikās Čikagas *DV*, Grand Rapidu LBSK, Kalamazū LSK, Mineapoles LAM *Starts*. Joprojām spēcīgākā bija Čikagas *DV*, ar kuŗu otrā vienība Kalamazū LSK varēja līdzvērtīgi spēlēt tikai pirmajā puslaikā, rezultāts 73–49 (30–21). Čikagas *DV* sastāvs: V. un A. Boles, F. Strods, E. Kļaviņš, J. Ludeks, T. Kačerovskis, A. Dumpis, J. Prūsis, M. Rāve.

1987. gadā Vidējo valstu meistarsacīkstēs Indianapolē vienību skaits nemainījās, vienīgi Čikagas *DV*, Kalamazū LSK, LAM *Starts* piecniekus papildināja Indianapoles *DV*. Arī šoreiz ilggadīgā meistarvienība Čikagas *DV* uzvarēja Kalamazū LSK bez pūlēm 71–51. 36. Vidējo Valstu meistarsacīkstes notika Čikagā. Basketbolā atkal savu pārākumu nodemonstrēja mājinieki, bet jaunie india-

napolieši palika bez uzvaras ar labām izredzēm progresēt. Finālā Čikagas *DV* – Kalamazū LSK 94–74. Uzvarētāju vienībā spēlēja: V. un A. Boles, J. Ludeks, J. Prūsis, F. Strods, T. Kačerovskis, A. Plūme, Ē. Priede.

1989. gadā basketbola finālspēles notika Kalamazū. Neskatoties uz sliktajiem laika apstākļiem, sacensībās piedalījās visas paredzētās vienības. Finālu spēle bija vairāku gadu laikā iepriekšējo meistarsacīkšu atkārtojums, jo tikai Čikagas *DV* un Kalamazū LSK bija līdzvērtīgi pretinieki, kad dažreiz ilggadīgai meistarvienībai nācās arī zaudēt. Šoreiz, pateicoties pieredzējušo čikagiešu – Valda Boles, Tima Kačerovska un Jāņa Ludeka pūlēm, uzvarēja Čikagas *DV* ar 74–63.

1990. gadā meistarsacīkstes notika Čikagā. Sacensībām pieteicās Čikagas *DV*, LAM *Starts*, Kalamazū LSK un Indianapoles *DV*. Mineapoliešiem vienību atsaucot, tās vietā piedalījās Klīvlandes LSK jaunie basketbolisti. Finālā satikās senie pretinieki – Čikagas *DV* un Kalamazū LSK. Šoreiz gaidītā cīņa izpalika, un čikagieši uzvarēja pārliecinoši ar 93–65.

1991. gadā meistarsacīkstēs Mineapolē Kalamazū LSK finālā viegli uzvarēja Čikagas *DV* 90–64.

Jubilejas 40. finālspēles notika 1992. gada 11., 12. aprīlī Milvokos, kādreizējās ļoti aktīvās sporta kopas *Auseklis* sarīkojumā. Atbildīgā rīkotāja Monika Davenport-Veldre. Finālspēles izvērtās par svētkiem, kuŗos godināja arī tos sportistus, kuŗi bija dalībnieki pirmās Vidējo valstu meistarsacīkstēs 1953. gadā Čikagā. Diemžēl tās bija pēdējās meistarsacīkstes, kuŗās piedalījās ilggadīgais VVLSP priekšnieks Valdemārs Baumanis, aizejot mūžībā pēc dažām nedēļām. Finālā sastapās abas Vidējo valstu spēcīgākās vienības – Kalamazū LSK un Čikagas *DV*. Otro gadu pēc kārtas Kalamazū uzvarēja Čikagu ar 58–55 rezultātu. 1993. gadā finālsacensības notika Kalamazū, tajās piedalījās atkal 6 vienības, un, lai visas spēles laicīgi pabeigtu, spēlēja 2x20 minūtes, neapstādinot pulksteni. Čikagas *DV* un Kalamazū LSK piedalījās ar diviem sastāviem. Vienību sniegums bija samērā vājš, atskaitot Mineapoles *Starts*. Finālā Mineapoles *Starts* pārliecinoši ar 85–61 pieveica Indianapoles *DV*, kaut gan indianapolieši spēlēja pārdomātu, saprātīgu basketbolu. Uzvarētāju vienībā spēlēja: S. Kauls, A. Ārsts, Č. Brauns, J. Šucs, M. Kauls, T. Teobalds, M. Ģiga.

42. Vidējo valstu meistarsacīkstes notika Indianapolē. Sportistu parādē atsevišķu vienību dalībnieku sporta tērpu krāsu dažādība daudz neatpalika no janvāŗa mēneša karnevāliem Brazīlijā. Bija gan pieteiktas 4 vienības, bet piedalījās tikai 3 – Čikagas *DV*, Kalamazū LSK un Indianapoles *DV*, kuŗa iekļuva finālā bez spēles. Finālā spēlēja Čikaga ar mājinieku vienību. Sacensība bija neinteresanta un vienmuļa, jo pārsvarā spēle risinājās uz vienu grozu. Uzvarēja ilggadīgā meistarvienība Čikagas *DV* – Indianapoles DV 81–40. Vienībā spēlēja: R. un M. Markeviči, V. un A. Boles, N. Krūmiņš, T. Kačerovskis, E. Kļaviņš. 1995. gadā jau 43. Vidējo valstu meistarsacīkstes notika Kalamazū. Trīs vienības – Kalamazū LSK, Mineapoles *Starts* un Čikagas *DV* spēlēja katrs ar katru 2x20 minūšu puslaikus. Pirmajā spēlē Kalamazū LSK pēc vienlīdzīgas spēles uzvarēja LAM *Startu* ar 84–72. Uzvarētājiem punktus guva: *Keizer* – 21, M. Stāks – 15, P. Rozenbergs – 14, K. Galēns – 13, M. Perkins – 11, A. Butlēvics – 10, D. Zadvinskis, R. Tiltiņš. *Starts*: S. Kauls – 35, *Ch. Braun* – 23, J. Runka – 5, M. Ģiga – 5, V. Zaeskis – 2, I. Štolcers – 2, *J. Schutz*. Nākamajā spēlē Kalamazū LSK pretinieks bija Čikagas *DV*. Visu spēles laiku rezultāts mainījās ļoti vienādi, tikai spēles beigu posmā čikagieši bija veiksmīgāki un uzvarēja Kalamazū LSK 85–69. Nākamajā dienā spēlēja LAM *Starts* un Čikagas *DV*. Lai izcīnītu 1. vietu, *Startam* vajadzēja uzvarēt ar 15 punktu starpību, bet Čikaga varēja zaudēt savam pretiniekam ar 13 punktiem un arī tad viņi ir 1. vietā. Ļoti vienlīdzīgā spēle beidzā ar čikagiešu 70–66 (30–32) uzvaru. Čikaga: V. Bole – 22, M. Markevičs – 18, T. Kačerovskis – 10, A. Bole – 9, R. Markevičs – 7, Ē. Kiršteins – 4, S. Kīns, R. Ābele. Čikagieši vēlreiz apliecināja, ka ir labākā vienība Vidējās valstīs.

VIDĒJO VALSTU VĪRIEŠU MEISTARSACĪKŠU UZVARĒTĀJI

Gads	1. vieta	2. vieta	3. vieta
1953	Milvoki	Čikagas *DV*	Detroitas *DV*
1954	Mineapoles *Starts*	Čikagas *DV*	Detroitas *DV*
1955	Detroitas *DV*	Kalamazū *Imanta*	Mineapoles *Starts*
1956	Detroitas *DV*	Mineapoles *Starts*	Čikagas *DV*
1957	Detroitas *DV*	Mineapoles *Starts*	Čikagas *DV*
1958	Čikagas *DV*	Kalamazū *Imanta*	Mineapoles *Starts*
1959	Čikagas *DV*	Mineapoles *Starts*	Detroitas *DV*
1960	Mineapoles *Starts*	Grand Rapidas LBSK	Kalamazū *Imanta*
1961	Grand Rapidu LBSK	Mineapoles *Starts*	Klīvlandes *Stars*
1962	Klīvlandes *Stars*	Mineapoles *Starts*	Kalamazū *Imanta*
1963	Mineapoles *Starts*	Klīvlandes *Stars*	Grand Rapidas LBSK
1964	Mineapoles *Starts*	Klīvlandes *Stars*	Grand Rapidu LBSK
1965	Mineapoles *Starts*	Grand Rapidu LBSK	Milvoku *Auseklis*
1966	Saginavas LKSK	Klīvlandes *Stars*	Milvoku *Auseklis*
1967	Mineapoles *Starts*	Grand Rapidu LBSK	Saginavas LKSK
1968	Grand Rapidu LBSK	Kolumbus LSK	Mineapoles *Starts*
1969	Saginavas LKSK	Klīvlandes *Stars*	Grand Rapidu LBSK
1970	Saginavas LKSK	Grand Rapidu LBSK	
1971	Saginavas LKSK		
1972	Čikagas *DV*	Saginavas LKSK	
1973	Čikagas *DV*		
1974	Deitonas *Rīga*	Čikagas *DV*	
1975	Deitonas *Rīga*	Čikagas *DV*	
1976	Čikagas *DV*	Deitonas *Rīga*	Milvoku *Auseklis*
1977	Čikagas *DV*		
1978	Čikagas *DV*		
1979	Čikagas Deitonas *Rīga*		Grand Rapidu LBSK
1980	Čikagas *DV*	Grand Rapidu LBSK	
1981	Čikagas *DV*	Deitonas *Rīga*	Milvoku *Auseklis*
1982	Čikagas *DV*	Deitonas *Rīga*	Kalamazū LSK
1983	Čikagas *DV*	Deitonas *Rīga*	Kalamazū LSK
1984	Kalamazū LSK	Čikagas *DV*	
1985	Kalamazū LSK	Čikagas *DV*	
1986	Čikagas *DV*	Kalamazū LSK	
1987	Čikagas *DV*	Kalamazū LSK	Mineapoles *Starts*
1988	Čikagas *DV*	Kalamazū LSK	Mineapoles *Starts*
1989	Čikagas *DV*	Kalamazū LSK	
1990	Čikagas *DV*	Kalamazū LSK	Indianapoles *DV*
1991	Kalamazū LSK	Čikagas *DV*	Mineapoles *Starts*
1992	Kalamazū LSK	Čikagas *DV*	Mineapoles *Starts*
1993	Mineapoles *Starts*	Indianapoles *DV*	Kalamazū LSK
1994.	Čikagas *DV*	Indianapoles *DV*	Kalamazū LSK
1995	Čikagas *DV*	Kalamazū LSK	Mineapoles *Starts*

VIDĒJO VALSTU JAUNATNES BASKETBOLS

Latviskās vides uzturēšana jaunatnei bija pats nozīmīgākais, tādēļ latviešu sabiedrības interesēs bija materiāli un morāli atbalstāms jaunatnes sports. Vidējo valstu jaunatnes pirmās basketbola meistarsacīkstes notika 1959. gada 30., 31. maijā Čikagā. Tajās piedalījās četras vienības: Grand Rapidu LBSK, Klīvlandes *Stars*. Kalamazū *Pērse* un Čikagas *DV*. VVLSP valde, gadu no gada rīkojot sacensības, uzņēmās visus materiālos izdevumus, lai notiktu jaunatnes sacensības un atvieglotu sporta kopu darbu. Svarīgi bija iesaistīt jauniešus latviešu meistarsacīkstēs skolas gadu jaunos basketbolistus, lai vēlāk viņi nezustu latviešu sportam un sabiedrībai. Jaunatnes basketbola meistar-

sacīkstes varēja notikt, pateicoties tikai dažu atsevišķu sporta kopu vadītāju atsaucībai un neatlaidībai. Līdz 1968. gadam uzvarētāju vienību sasniegumi bija ļoti līdzvērtīgi, bet pēc tam viens vienīgs Čikagas *DV* panākums, izņēmums – 1979. gads, kad uzvarēja Milvoku *Auseklja* vienība. Pēc tam atkal čikagieši 4 gadus pēc kārtas izcīnīja 1. vietu. Pēdējās, 29. Vidējo valstu meistarsacīkstes notika 1987. gadā, uzvarot Indianapoles *DV* piecniekam. Žēl, ka Mineapoles *Starta* sporta kopai nekad nebija jaunatnes vienība. Diezgan kūtras jaunatnes vienību organizēšanā bija Kalamazū un Klīvlandes sporta kopas.

VIDĒJO VALSTU JAUNATNES MEISTARI

Gads	1. vieta	2. vieta	3. vieta
1959	Grand Rapidu LBSK	Klīvlandes *Stars*	Čikagas *DV*
1960	Klīvlandes *Stars*	Grand Rapidu LBSK	Čikagas *DV*
1961	Klīvlandes *Stars*	Grand Rapidu LBSK	Kalamazū *Pērse*
1962	Čikagas *DV*	Kalamazū *Imanta*	Grand Rapidu LBSK
1963	Klīvlandes *Stars*	Grand Rapidu LBSK	Kalamazū *Imanta*
1964	Grand Rapidu LBSK	Čikagas *DV*	Indianapoles *DV*
1965	Grand Rapidu LBSK	Indianapoles *DV*	
1966	Čikagas *DV*	Saginavas LKSK	Grand Rapidu LBSK
1967	Indianapoles *DV*	Čikagas *DV*	
1968	Čikagas *DV*		
1969	Čikagas *DV*		
1970	Čikagas *DV*		
1971	Čikagas *DV*		
1972	Čikagas *DV*		
1973	Čikagas *DV*		
1974	Čikagas *DV*		
1975	Čikagas *DV*		
1976	Čikagas *DV*		
1977	Čikagas *DV*		
1978	Čikagas *DV*		
1979	Milvoku *Auseklis*	Čikagas *DV*	
1980	Čikagas *DV*		
1981	Čikagas *DV*		
1982	Čikagas *DV*		
1983	Čikagas *DV*	Indianapoles *DV*	Milvoku *Auseklis*
1984	Grand Rapidu LBSK	Indianapoles *DV*	Čikagas *DV*
1985	Indianapoles *DV*	Grand Rapidu LBSK	Čikagas *DV*
1986	Indianapoles *DV*	Grand Rapidu LBSK	Klīvlandes LSK
1987	Indianapoles *DV*		

ASV FINĀLSPĒLES

Pirmās meistarsacīkšu finālspēles notika 1954. gada 10., 11. septembrī Mineapolē. Sacensību rīkošanu uzņēmās Vidējo valstu latviešu sporta pārvalde un Mineapoles *Starts*. Finālspēlēs izcīnīja Latviešu korporāciju apvienības (L!K!A!) dāvāto ceļojošo Latvijas kausu basketbolā. Ierosmi Latvijas kausu nodibināšanai deva Aleksandrs Celms, sporta darbinieks Takomā. Sietlas sportistiem, lai ierastos uz sacensībām vajadzēja mērot 1700 jūdzes. Arī Austrumu piekrastes sportistiem Mineapole bija tālu. No Ņujorkas – 1200 jūdzes, no Filadelfijas – 1175. Tādēļ arī vēlāk Rietumpiekrastes sportistu labā apņemšanās reti piepildījās un parasti (ar dažiem izņēmumiem) finālsacensībās piedalījās tikai Austrumu piekrastes un Vidējo valstu labākās basketbola vienības.

Rietumu piekrastes latviešu sporta pārvalde bija sacensību rīkotāja četras reizes, bet tiesības rīkot bija jāizcīna, iepriekšējā gadā piedaloties vismaz ar vienu vienību. Pirmajās finālspēlēs piedalījās Austrumu pārvaldes meistarvienība Filadelfijas *Namejs*, Vidējo valstu meistars

Mineapoles *Starts*, Čikagas *DV* un Milvoki – 1953. gada Vidējo valstu meistars, jo nepiedalījās Sietlas *Ausma*.

Fināla spēlē starp Mineapoles *Startu* un Filadelfijas *Nameju* noskaidrojās pirmais ASV latviešu basketbola meistars. Spēles norise rādīja, ka vidusskolās un kolledžās izglītotie un amerikāņu basketbola māku apguvušie jaunie Mineapoles *Starta* basketbolisti bija labākā latviešu vienība ASV. Pārliecinošo uzvaru mineapolieši gan guva tikai pēdējā ceturkšņa beigu posmā. Iesākot 4. ceturksni, rezultāts bija 59–54. Spēle beidzās 85–68 (39–34) *Starta* labā. Spēles gaitu izšķīra jau 1. puslaikā, kad filadelfiešu garākais vīrs H. Baikštis 5 piezīmju dēļ dabūja atstāt laukumu. *Starts*: T. Kauls – 24, I. Lācis – 20, H. Īgenbergs – 13, A. Polis – 12, J. Polis – 8, I. Kauls – 6, H. Strēlnieks – 2, O. Krasts. *Namejs*: I. Zemītis – 25, V. Avots – 20, O. Liepa – 11, J. Lietuvietis – 7, G. Raminš – 2, H. Baikštis – 1.

2. finālspēles notika 1955. gadā Filadelfijā. Cīņas bija tikpat spraigas kā gadu iepriekš, tāpat spēlēs nebija pārstāvēti "rietumnieki". Finālā Filadelfijas *Namejs* ļoti sasprindzinātā spēlē pārspēja Detroitas *DV* 81–76 (47–42). Uzvarētāju vienība: U. Znotēns – 29, I. Zemītis – 18, H. Baikštis – 14, V. Avots – 12, O. Liepa – 6, J. Lietuvietis – 2. Detroitas *DV*: G. Vītoliņš – 37, V. Vītoliņš – 17, G. Liepiņš – 14, J. Richters – 4, Madelāns – 2, G. Grieze – 2. Pirmo reizi finālspēlēs pasniedza Imanta Štāla piemiņas kausu. Piemiņas kausu dāvāja viņa draugi, godinot I. Štāla, jaunā talantīgā basketbolista, kurš priekšlaicīgi mira Vācijā, piemiņai. Kausu darināja Juris Kļaviņš. 1954. gadā to ieguva Teodors Kauls, Mineapoles *Starts* basketbolists un 1955. gadā Gunārs Vītoliņš, Detroitas *DV* basketbolists.

1956. gadā 3. ASV latviešu finālspēļu vieta bija Klīvlande. Basketbola finālā atkal spēlēja Mineapoles *Starts*, kurš arī šoreiz triumfēja pārspējot Filadelfijas *Nameju* 98–81. Uzvarētāji: M. Vīgants -31, I. Kauls – 17, J. Grotāns – 14, I. Lācis – 14, T. Kauls – 12, R. Strēlnieks – 6, Ābeltiņš – 2, J. Polis – 2. *Namejs*: U. Znotēns – 37, V. Avots – 16, R. Pērkons – 8, Ekšteins – 6, O. Liepa – 4, J. Lietuvietis – 4, H. Baikštis – 3, G. Raminš – 2, Lielmanis – 1, Erdmanis. *Imanta* Štāla piemiņas balva Uldim Znotēnam, *Nameja* basketbolistam.

4. finālspēles 1957. gadā rīkoja Ņudžersijas Kursa Ašburī Parkā. Finālspēlēs ieradās Latvijas sūtnis ASV Dr. Arnolds Spekke. Basketbolā Mineapoles *Starts* bija pārāka par Detroitas *DV* 74–63. Imanta Štāla piemiņas balva Jānim Richteram Detroitas *DV*.

5. finālspēles notika Saginavā. Basketbolā pirmo reizi uzvarēja Valdemāra Baumaņa vadītā Čikagas *DV* vienība, finālā uzvarot Kalamazū *Imantas* vienību ar 80–66 (36–37).

Imanta Štāla piemiņas balvu saņēma Ilmārs Lācis Mineapoles *Starts*. Pirmo reizi piešķīra Mārtiņa Stulpiņa piemiņas balvu, ko dāvāja bijušie Vācijas Darmštates *Kursas*, 1947. gada trimdas meistarvienības vadītāji, spēlētāji un labvēļi. To ieguva Filadelfijas *Spartas* piecnieks. Kaut arī rietumnieku sportisti spēlēs nepiedalījās, tomēr dalībnieku parādi vadīja nenogurstošais Rietumpiekrastes sporta darbinieks Arvīds Pukinskis.

1959. gadā finālspēles risinājās Ņujorkā. Basketbolā pirmo reizi uzvarēja Vilimantikas *Zemgales* vienība Ņujorkas *Rakti* 71–70 (21–23) trešajā pagarinājumā. Parastais spēļu laiks beidzās 51–51. Pirmais pagarinājums 55–55, otrais 60–60. Tikai trešā pagarinājumā noskaidrojās jaunā meistarvienība. *Zemgale*: V. Šlakāns – 29, V. Paegle – 17, V. Viņkelis – 12, L. Bērziņš – 9, K. Apinis – 4. *Rakte*: Štolcs – 13, A. Karlsons – 13, Vilinskis – 12, A. Balgalvis – 8, V. Vipulis – 8, U. Vipulis – 6, I. Zemītis – 6, J. Ulmanis – 4. I. Štāla piemiņas balvu pasniedza Valdim Šlakānam – Vilimantikas *Zemgale*. M. Stulpiņa piemiņas balva Mineapoles *Startam*.

7. ASV finālspēles notika Čikagā. Finālspēlē tikās abas Austrumu piekrastes labākās vienības, kuru sastāvus veidoja spēlētāji no vidusskolas pēdējām klasēm. Jaunā meistarvienība vīriešu basketbolā Ņujorkas *Rakte* uzvarēja Vilimantikas *Zemgali* ar 74–69 divos pagarinājumos. Pirmo reizi notika arī jaunatnes basketbols, kurā uzvarēja Klīvlandes *Stars*.

Finālspēļu basketbolistu vidū nebija neviena, kas ar to būtu nodarbojušies jau Latvijā vai Vācijā. Imanta Štāla piemiņas balvu piešķīra Kārlim Apinim (Vilimantikas *Zemgale*). Mineapoles *Starts* jau otro gadu pēc kārtas saņēma Mārtiņa Stulpiņa balvu kā vienība ar sportiskāko stāju finālspēļu laikā.

1961. gadā finālspēles notika Bostonā. Fināla Nujorkas *Rakte* vienlīdzīgā spēlē uzvarēja Mineapoles *Starts* 83–80 (35–34), uzvarot otro reizi pēc kārtas. *Rakte*: J. Pelkavs – 34, A. Karlsons – 24, A. Balgalvis – 14, A. Ārens – 7, P. Štolcs – 4, V. Vipulis, Ē. Ārens. *Starts*: Z. Kauls – 33, H. Venšaus – 23, I. Kauls – 8, J. Kauls – 6, M. Vīgants – 4, I. Lācis – 4, J. Grotāns – 2. Imanta Štāla piemiņas balva tika Zigurdam Kaulam, bet Martiņa Stulpiņa piemiņas vairogs Nujorkas *Raktei*.

9. ASV finālspēles notika Mineapolē *Starts* sarīkojumā. Vīriešu basketbolā mājinieki uzvarēja Klīvlandes *Staru* ar 75–50 (31–26). Klīvlandes vienībai iztrūka G. Vītoliņš, bet E. Cielēns spēlēja nevesels. *Starts*: M. Vīgants – 17, Z. Kauls – 13, J. Kauls – 13, I. Kauls – 10, I. Lācis – 9, T. Kauls – 2, H. Strēlnieks – 1, A. Matisons. *Stars*: E. Auzenbergs – 19, J. Ūdris – 9, O. Mantenieks – 9, E. Cielēns – 8, A. Rops – 5, D. Ūdris – 1, Liepiņš – 1. I. Štāla piemiņas balvu piešķīra Edvīnam Auzenbergam, M. Stulpiņa vairogu Klīvlandes *Staram*. Jaunatnes basketbolā uzvarēja Nujorkas LSB vienība.

1963. gadā ASV latviešu basketbola meistarsacīkstes notika 10. reizi. Jubilejas sarīkojuma organizēšana bija uzticēta Filadelfijas *DV* sporta darbiniekam Albertam Līdumam. Finālspēlē satikās Nujorkas *Rakte* un Filadelfijas *Namejs*. Pēc sākuma vienlīdzīgās spēles *Namejam* radās mazs lūzuma brīdis, ko veikli izmantoja nujorkieši un puslaiku pabeidza 50–32 savā labā. Otrajā puslaikā *Namejs* punktu starpību pakāpeniski samazināja, taču *Rakte* prata nosargāt pirmā puslaika veiksmi un ar 85–81, pēc gada pārtraukuma atkal atgriezās ASV latviešu meistargodā. *Rakte*: A. Ārens – 27, A. Karlsons – 26, Ē. Ārens – 11, A. Balgalvis – 6, A. Bergs – 4, P. Štolcs – 3, V. Vipulis, M. Līdacis. *Namejs*: V. Briedis – 20, V. Keris – 18, J. Ivanovs – 15, U. Znotēns – 15, A. Stūrmanis – 6, M. Znotēns – 2, Andris Krūmiņš – 2, V. Avots, A. Krūmiņš. Pirmo reizi finālspēlēs piešķīra Latviešu virsnieku apvienības Nujorkā dāvāto Visvalža Meldera piemiņas balvu labākajam finālspēļu basketbolistam. Par labāko atzina Andri Karlsonu (Nujorkas *Rakte*). I. Štāla piemiņas balvu piešķīra Arnim Balgalvim *(Rakte)* un Monvīdam Vīgantam *(Starts)*. M. Stulpiņa piemiņas balvu Mineapoles *Startam*.

11. ASV finālspēles notika Milvokos. Pirmo reizi tajās piedalījās Sietlas sporta kluba *Ausma* basketbolisti. Iepriekšējos gados daudz bija dzirdēts par šo vienību, bet trūka tieša salīdzinājuma ar labākajām Austrumu un Vidējo valstu vienībām. *Ausma* palika pēdējā vietā, zaudējot Mineapoles *Startam* un 3. vietas dēļ arī Klīvlandes *Staram*. Finālā Mineapole uzvarēja Nujorkas *Rakti* 95–85 (46–46). Jaunatnes basketbolā Grand Rapidu LBSK uzvarēja Nujorkas LSB.

1965. gadā finālspēles notika Vašingtonā, D. C. Finālspēlē satikās vecie pretinieki – *Starts* un *Rakte*. Šoreiz uzvarēja nujorkieši 88–74 (43–41). Jaunatnes basketbolā, tāpat kā iepriekšējā gadā, sacentās Grand Rapidu LBSK ar Nujorkas LSB, tikai šoreiz uzvarēja nujorkieši 48–43 (30–18). Nujorka: I. Rankis – 14, U. Jansons – 13, A. Grikītis – 10, G. Turks – 6, R. Akmens – 4, J. Upmalis – 1, P. Ziediņš, P. Grūbe. Zaudētājiem: J. Prūsis – 20, J. Didrichsons – 11, J. Daugavietis – 7, T. Celmiņš – 5, J. Ēriņš, I. Doniņš, J. Cibulskis. Filadelfijas *Nameja* dāvināto mūžīgi ceļojošo sudraba kausu *Nameja* dibinātāja, ilggadīgā vienības dalībnieka Ivara Zemīša piemiņai, kas pirms pāris gadiem mira traģiskā nāvē, pirmo reizi saņēma jaunatnes finālspēļu labākais basketbolists Uldis Jansons (Nujorkas LSB). Skaisto balvu viņam pasniedza *Nameja* kapteinis Uldis Znotēns. Ceļojošo piemiņas kausu ieguvēju saraksts tūlīt pēc visu ASV basketbolu meistaru vārdiem.

13. ASV latviešu basketbola meistarsacīkšu finālspēles notika 1966. gada 4. jūlija nedēļas nogalē *Grand Rapidos*. Spēles iespaidoja vidienes karstais un mitrais laiks. Basketbola finālā tikās iepriekšējo gada uzvarētāja vienība Nujorkas *Rakte* ar Klīvlandes *Staru*. Uzvarēja raktieši ar 76–72

(40–31) rezultātu. Labākais vīrs laukumā bija Andris Karlsons, kas padarīja "melno" darbu aizsardzībā, izcīnot vairāk atlekušo bumbu nekā visa vienība kopā. Uzbrukumā labākais *Raktei* bija Jānis Pelkauss. Klīvlandes *Stars* vienībā joprojām galvenais balsts bija pieredzējušais Edvīns Auzenbergs. Jaunatnes basketbolā otro gadu pēc kārtas Ņujorkas LSB bija labāka vienība, kas ar 67–44 uzvarēja Čikagas *DV*.

14. finālspēles notika 1967. gada 2., 3. jūlijā Ņujorkā. Basketbola finālspēlē šoreiz izpalika cīņas spraigums, jo tikai pirmās minūtēs abas vienības guva punktus līdzīgi. Drīz Ņujorkas *Raktes* pārsvars pret Filaderlfijas *Nameja* vienību izpaudās pilnīgi, uzvarot 115–72. Jaunatnes basketbola finālā Grand Rapidu vienība bija galvas tiesu garāki par jaunajiem Ņujorkas LSB basketbolistiem, bet pēdējie izrādījās ātrāki enerģiskāki cīnītāji. Tomēr uzvara izšķīrās tikai 5 minūšu pagarinājumā, kur laimīgu viena punkta pārsvaru guva ņujorkieši, uzvarot 49–48. Līdz ar to Ņujorka ieguva trešo reizi pēc kārtas ASV *DV* dāvāto ceļojošo Latvijas kausu. Jānis Daugavietis saņēma I. Zemīša piemiņas balvu kā labākais jaunatnes finālspēļu basketbolists.

1968. gadā ASV finālspēles notika Klīvlandē. Tās noritēja Latvijas neatkarības 50 gadu jubilejas zīmē. Sportistu parādes dalībniekus uzrunāja ALA valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš, pieminēdams latviešu tautas misiju svešumā un atzīmēdams sporta nozīmi šīs sūtības piepildīšanā. Vīriešu basketbolā jau septīto reizi 15 gados Ņujorkas *Rakte* izcīnīja ASV latviešu basketbola meistartituli, finālā ar 103–77 uzvarot Filadelfijas *Nameju*. Vienībā no Vietnamas bija atgriezušies Arnolds Bergs un Andris Karlsons. Kopā ar A. Balgalvi, A. Rumaku, P. Štolcu, U. Jansonu, A. Ārenu, J. Pelkausu viņi bija labākie no pirmās līdz pēdējai spēles minūtei. Jaunatnes basketbolā atkal labākā bija Ņujorkas LSB. Arī šoreiz spēkos līdzīgā cīņā ņujorkieši ar 54–51 pārspēja Čikagas *DV*. Uzvarētājos spēlēja P. Grūbe, Obšteins, A. Rumaks, I. Balķītis, J. Upmalis, I. Lāns, J. Ērglis, jr.

16. ASV finālspēles notika Ņubransvikā, Ņudžersijas Sporta kopas *Kursas* sarīkojumā. Uz sacensībām bija ieradies Austrālijas latviešu sporta pārvaldes vadītājs Gunārs Bērzzariņš, viesis no Francijas bijušais Latvijas valstsvienības futbolists un basketbolists Aleksandrs Vanags un no Austrālijas bijušā basketboliste Valda Tīlmane ar dēlu Gundaru. Basketbola finālspēlē jau nez kuro reizi sastapās vecie pretinieki Ņujorkas *Rakte* un Filadelfijas *Namejs*. Asā spēka spēlē, ko pieļāva amerikāņu tiesneši, labākie bija ņujorkieši. Jau astoto reizi un piekto reizi pēc kārtas triumfēja ņujorkieši ar 87–76. Vienībā spēlēja: J. Pelkauss, A. un Ē. Āreni, A. Bergs, A. Balgalvis, A. Auziņš, A. Karlsons, J. Upmalis, A. Rumaks. Jaunatnes basketbolā joprojām nepārspēti palika Ņujorkas LSB, kas uzvarēja ar 79–48 Čikagas *DV* jaunos basketbolistus. Ņujorkas LSB: A. Auziņš, A. Rumaks, J. Ērglis, jr., P. Grūbe, I. Saliņš, J. Nīgals, I. Raņķis, E. Vermello, I. Balķītis.

17. ASV basketbola finālspēles notika 1970. gada 29., 30. maijā Milvokos, sporta kopas *Auseklis* sarīkojumā. Vīriešu basketbolā savu meistartituli nācās zaudēt raktiešiem. Finālā tikās Saginavas LKSK ar iepriekšējo gadu finālistu Filadelfijas *Nameju*. Uzvarēja Saginava 118–101. Vienībā spēlēja: M. Lečmanis, Z. Kauls, G. Vītoliņš, A. Pavlovičs, T. Rumeliotis, K. Kupsis, G. Lūsis, M. Cīrulis, Celmiņš. Jaunatnes basketbolā Čikagas *DV* ar 49–45 pārspēja Ņujorkas *Raktes* jaunos spēlētājus.

1971. gada 30., 31. maijā finālspēles notika Ņujorkas LSB sarīkojumā. Vīriešu basketbolā 3./4. vietas dēļ spēlēja Čikagas *DV* un Ņujorkas *Raktes II* vienības, kuras pārstāvēja galvenokārt jaunatnes spēlētāji, vēlreiz tikās savā starpā un atkal uzvarēja Čikaga 88–69. Fināls starp Saginavas LKSK un Ņujorkas *Rakti* izvērtās ļoti spraigs. Tikai otrā pagarinājumā beidzot *Rakte* uzvarēja ar 109–103. Uzvarētāju vienībā: A. un Ē. Āreni, A. Bergs, J. Pelkauss, A. Karlsons, A. Auziņš, Berzinskis, P. Ziediņš. Jaunatnes basketbolā sacentās divas spēkos līdzīgas vienības Čikagas *DV* un Ņujorkas LSB. Čikagieši izcēlās ar labāku vienības saspēli, bet ņujorkiešu vienībā veiksmīgi spēlēja Jānis Ērglis, jr. Tikai spēles pēdējās sekundēs veiksmīgs Čikagas metiens deva tai uzvaru 64–62. Vienībā spēlēja: J. un K. Ludeki, P. Dumpis, A. Tolks, A. un R. Baumaņi, A. Brende, V. Vītols, J. Rupeiks, Ē. Kildišs.

19. ASV finālspēles notika 1972. gada 27., 28. maijā Milvokos. Tās iezīmējās ar mazliet negaidītu, bet patīkamu pārsteigumu, jo basketbolā kā jaunatnes tā pieaugušo grupā uzvarēja Čikagas *DV* sporta kopa, kuŗas kodolu veidoja jaunatnes spēlētāji. Jaunatnes basketbolā Čikagas *DV* jaunie basketbolisti savu meistartituli vairs neatdeva Ņujorkas *Raktei* 69–60. Vienībā spēlēja: J. Ludeks, A. un R. Baumaņi, A. Tolks, A. Vītols, P. un A. Dumpji, Ē. Kildišs, R. Ezeriņš, Ē. Pētersons, jr. J. Rupeiks, P. Medenis. Čikagas *DV* trešo gadu panākumi jaunatnes basketbolā deva augļus arī vīriešu basketbolam. Čikagas *DV* uzvarēja Saginavas LKSK ar 101–92. Vienībā spēlēja: J. un K. Ludeki, V. Grasmanis, J. Prūsis, V. Vītols, P. Dumpis, K. Strauja, A. Tolks, A. Baumanis.

20. finālspēles notika Vašingtonā, D. C. Vīriešu basketbolā šoreiz finālā spēlēja Deitonas *Rīga* un Čikagas *DV*. Finmāls izvērsās ne sevišķi ātrs, bet vienlīdzīga spēle, kuŗā virsroku guva nosvērtākā vienība. Ar 66–61 uzvarēja Čikagas *DV*, kuŗā veiksmīgi nospēlēja Viesturs Grasmanis. Vēl spēlēja: J. Ludeks, J. Prūsis, P. Dumpis, A. Tolks, J. Bērziņš, A. Baumanis, K. Strauja, A. Vītols. Jaunatnes basketbolā satikās Čikagas *DV* un Ņujorkas *Rakte* pēdējo gadu sīvākie pretinieki. Šoreiz uzvaru izšķīra augumā gaŗākie Vidējo valstu meistarvienības spēlētāji, panākot 51–38 uzvaru. Čikagai spēlēja: P. un A. Dumpji, A. Tolks, Ē. Pētersons, jr., R. Baumanis, V. Bole, R. Ezeriņš, A. Vītols.

21. ASV latviešu finālspēles notika 1974. gadā Čikagā. Vīriešu basketbola finālā satikās Deitonas *Rīga* ar Ņujorkas *Rakti*. Aizrautīgā spēlē, tikai otrā puslaika pēdējo minūšu ņujorkiešu veiksme atnesa viņiem 84–82 uzvaru. Uzvarētājiem spēlēja: A. un Ē. Āreni, A. Bergs, I. Raņķis, J. Ērglis, A. Krūmiņš. Jānis Ērglis guva 31 punktu. Jaunatnes basketbolā atkal uzvarēja Čikagas *DV* jaunie basketbolisti.

22. ASV latviešu finālspēles notika 1975. gada 24., 25. maijā Ņujorkā. Vīriešu basketbolā Filadelfijas *Namejs* pirmajā spēlē uzvarēja Deitonas *Rīgu* 81–80. Finālā *Nameja* pretinieks atkal bija Ņujorkas *Rakte*. Šoreiz veiksmīgāki bija filadelfieši, kuŗi arī otro spēli uzvarēja ar viena punkta starpību 85–84. Tā bija otrā reize kopš 1956. gada, kad *Namejs* kļuva par meistarsacīkšu uzvarētāju. Vienībā spēlēja: Ģ. Stūrmanis, V. Erdmanis, A. Anūzis, V. Keris, P. Anūzis, J. Zudāns, J. Ķivulis, I. Lāns. Jaunatnes basketbolā Čikagas *DV* atkārtoja pēdējo gadu panākumus un pieveica Ņujorkas LSB pārliecinoši 72–42. Vienībā spēlēja: V. Bole, N. Tums, A. Dumpis, V. Kačerovskis, Ē. Pētersons, L. Freidenfelds.

1976. gada 29., 30. maijā Milvokos notika 23. ASV finālspēles, piedaloties rietumkrasta Sanfrancisko *Ventas* vienībai. Vīriešu basketbolā, piedaloties piecām vienībām, lai izspēlētu visas spēles, dažiem sastāviem vajadzēja spēlēt divas spēles vienā dienā. Sanfrancisko *Venta* sagādāja pārsteigumu un, uzvarot Filadelfijas *Nameju* un Deitonas *Rīgu*, izcīnīja 3. vietu. Finālā tikās spēkos līdzīgās vienības – Ņujorkas *Rakte* un Čikagas *DV*. Veiksmīgāki nospēlēja ņujorkieši un 11. reizi izcīnīja meistartituli. Vienībā spēlēja: E. Rīsbergs, A. un Ē. Āreni, I. Raņķis, A. Bergs, T. Trautmanis, J. Ērglis, M. Budkevičs, P. Pecholcs. Jaunatnes basketbolā septīto reizi pēc kārtas uzvarēja Čikagas *DV*, pārspējot Ņujorkas LSB ar 57–45. Uzvarētāju vienībā: N. Tums, A. Dumpis, V. Kačerovskis, Ē. Pētersons, A. Dombrovskis, V. Bole, H. Lāčkājs.

1977. gadā 24. ASV finālspēles pirmo reizi rīkoja Rietumu krasta Sanfrancisko *Venta*. Basketbola finālā satikās 70. gadu labākās ASV latviešu vienības Čikagas *DV* un Ņujorkas *Rakte*. Skaistā spēlē, ko demonstrēja abas vienības, uzvarēja Čikagas *DV* ar 100–89. Vienībā izcils bija tās centra spēlētājs Jānis Ludeks, kuŗš guva 29 punktus. Vēl spēlēja V. un A. Boles, J. Prūsis, M. Kīns, N. Tums, A. Tolks, A. Dumpis. Jaunatnes basketbola meistarsacīkstes šoreiz notika Kolumbusā, Ohaijo, ko vadīja Pēteris Dumpis. Piedalījās Indianapoles *DV*, Čikagas *DV* un Ņujorkas LSB. Nepārspēta palika Čikagas *DV*.

25. ASV jubilejas finālspēles notika 1978. gadā Mineapolē. Vīriešu basketbolā divpadsmito reizi uzvarēja Ņujorkas *Rakte*, sīvā cīņā pieveicot Deitonas *Rīgu* ar 70–69. Deitonieši bija vadībā visu spēles laiku, bet neveiksmīgi zaudēja pēdējās 30 sekundēs. Meistarvienība: I. Raņķis, P. Pec-

holcs, E. Šēnbergs, M. Rīsbergs, T. Trautmanis, Ģ. Budkevičs. *Rīga*: J. Trupavnieks, A. Akselis, J. Daiga, R. Bedrītis, A. Bolzgds, P. Lūsars. Jaunatnes basketbolā devīto reizi pēc kārtas par meistarvienību kļuva Čikagas *DV*, finālā uzvarot Milvoku *Ausekli* 78–60. Čikagas *DV*: A. Priede, N. Tums, W. un T. Kačerovskis, I. Spalis, A. Bole.

1979. gadā Ņujorkā ASV latviešu sporta dzīves lielākais notikums bija, ka basketbola un volejbola finālspēles notika jau **26. reizi.** Vīriešu basketbola finālā tikās Ņujorkas *Rakte* un Čikagas *DV*. Ļoti vienlīdzīgā cīņā uzvarēja Čikagas *DV* ar 77–72. Meistarvienībā spēlēja J. Ludeks, B. Kačerovskis, V. Bole, A. Tolks, A. Dumpis, J. Prūsis. Jaunatnes basketbols nenotika Ņujorkā, bet Milvokos, jo vienīgās jaunatnes vienības bija Vidējās valstīs. Meistartituli izcīnīja Milvoku *Auseklis*: R. Inveiss, M. Stahle, D. Šēnfelds, E. Točups, A. Butlēvics, R. Bēdelis, E. Dundurs, uzvarot Čikagas *DV* ar 52–43.

27. ASV finālspēles notika 1980. gada 24., 25. maijā Čikagā. Vīriešu basketbolistu vidū bija arī Sietlas *Ausma*, kas, tikai pagarinājumā ar 84–85 zaudējot Grand Rapidu LBSK, palika 4. vietā. Finālā spēlēja Čikagas *DV* ar Ņujorkas *Rakti*. Gaidītā cīņa izpalika un Čikagas *DV* guva pārliecinošu 101–57 uzvaru. Meistarvienībā spēlēja J. Ludeks, J. Prūsis, V. Kačerovskis, A. Tupurītis, F. Strods, A. Brende, A. Tolks, A. Bole, A. Dumpis. Jaunatnes basketbolā spēlē sacentās Milvoku *Auseklis* un Čikagas *DV*. Interesantā sacencība beidzās ar jauno čikagiešu 59–49 uzvaru. Čikagiešiem veiksmīgi spēlēja F. Strods un A. Bole, bet milvokiešiem D. Šēnfelds ar A. Butlēvicu. Čikagas *DV* vienībā vēl spēlēja T. Kačerovskis, A. Briedis, I. Spalis, A. Griķis, E. Tums, E. Kļaviņš, P. Strods.

1981. gadā finālspēles notika Losandželosā. Vīriešu basketbolā sīvākā cīņa risinājās neapšaubāmi divu labāko vienību starpā. Tikai pagarinājumā Čikagas *DV* ar 97–94 uzvarēja Sietlas *Ausmu*. Meistarvienībā spēlēja V. Bole, J. Ludeks, T. Kačerovskis, J. Prūsis, P. un A. Dumpji, A. Tolks.

Jaunatnes basketbola meistarsacīkstes ik gadus rīkoja ASV Vidējo valstu latviešu sporta pārvalde, par sacensību vietu izraugot Čikagu. Tomēr ar katru gadu sacensību organizēšana sagādāja aizvien lielākas pūles, jo vingrotavu īres maksas palielinājās, tās bija grūti atrast, un arī vienību skaits samazinājās. Labākie spēlētāji bija iesaistīti vidusskolu un kolledžu vienībās. ASV jaunatnes meistarsacīkstēs piedalījās trīs vienības: Čikagas *DV*, Indianapoles *DV* un Čikagas *Nukes*. Kvalitatīvu spēkošanos finālā, kur sastapās abas Čikagas vienības, traucēja spēlētāju nogurums, jo vairāki *Nukes* spēlētāji piedalījās arī volejbola turnīrā. Uzvarēja Čikagas *DV* vienība ar 66–44 rezultātu.

29. ASV latviešu finālspēles notika 1982. gada 29., 30. maijā Mineapolē. Basketbolā pirmo reizi piedalījās Austrumu krasta Florīdas *Vilnis*, kuŗi spēlēja priekšsacīkstēs, bet finālā pietrūka veiksmes metienos grozā. Tā ar 73–93 zaudēja Sietlas *Ausmai*. Vienībā spēlēja: M. Grava, S. Pudists, A. Bergmanis, I. Muižnieks, Pružinskis, E. Galiņš, J. Raiska, Florīdas vienībā: Roberts un Richards Baidi, M. un E. Rīsbergi, H. Lapiņš, R. Markovs. Jaunatnes basketbola meistarsacīkstes notika 3. aprīlī Čikagā un uzvarēja atkal Čikagas *DV*, finālā pārspējot Lansingas LSK 61–43.

30. ASV finālspēles notika 1983. gada 28., 29. maijā Vašingtonā, D. C. Vīriešu basketbolā Čikagas *DV* ar 81–50 uzvarēja Ņujorkas *Rakti*. Jaunatnes basketbola meistarsacīkstes notika 30. aprīlī Čikagā, un tajās piedalījās Čikagas *DV*, Indianapoles *DV* un Milvoku *Auseklis*. Neizdevīga sacensību datuma dēļ nepiedalījās Lansingas LSK. Finālā Čikagas *DV* uzvarēja Indianapoli 56–52.

31. ASV finālspēles notika 1984. gada 26., 27. maijā Čikagā. Vīriešu basketbola finālā Čikagas *DV* uzvarēja Sietlas *Ausmu* ar 102–72 rezultātu. Jaunatnes basketbolā, lai noskaidrotu labāko vienību, Grand Rapidu LBSK sacentās ar Indianapoles *DV*. Dramatiskā, divu pagarinājumu spēlē, laimīgu uzvaru svinēja Grand Rapidu jaunie basketbolisti ar 56–55 rezultātu. Uzvarētāju vienībā spēlēja: P. Bogdans, E. Visockis, E. Felkers, J. Zeps, D. Liepiņš, K. un P. Ziediņi, A. Runka, J. Kalniņš, E. Šulte.

32. ASV finālspēles sarīkoja 1985. gada 25., 26. maijā Sietlā. Vīriešu basketbolā piedalījās Čikagas *DV*, Sietlas *Ausma*, Ņujorkas Rakte un Kalamazū LSK. Finālā starp Sietlas *Ausmu* un Čikagas *DV* spēles sākums bija līdzīgs. Turpmākajā spēles gaitā *Ausma* iegūva nelielu 11 punktu pārsvaru, bet

tad spēles gaitā iestājās lūzums, kad ar pārdomātu spēli Čikagas spēlētāji A. Bole, J. Prūsis, M. Stāks panāca izlīdzinājumu un beigās ieguva laimīgu uzvaru 69–68. Zaudētājiem pietrūka vienības sadarbība, tādēļ izšķirošos brīžos vairāk palāvās uz savu individuālo meistarību, kas nedeva panākumus. Jaunatnes basketbola finālspēles notika Čikagā Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes sarīkojumā. Piedalījās Indianapoles, Grand Rapidu un Čikagas vienības. Pārliecinošu uzvaru izcīnīja jaunie Indianapoles spēlētāji. Finālspēlē Indianapoles *DV* uzvarēja Grand Rapidu LBSK ar 80–53. Vienībā spēlēja: P. Siliņš, A. Ziemelis, R. Sventeckis, N. Melbārdis, R. Lācis, A. Bērziņš, A. Kārpenters.

33. ASV finālspēles notika 1986. gada 24., 25. maijā Kalamazū. Latviešu basketbols vairs nebija 60. un 70. gadu līmenī. Kvalitāte bija zudusi, tomēr tas nemazināja sacensības sparu laukumā. Kopš 1954. gada bija nomainījusies vesela paaudze un dalībnieku rindās bija daudzi toreizējo sportistu bērni. Finālā satikās Sietlas *Ausma* un Čikagas *DV*. *Ausma* pēc zaudētā pirmā puslaika 47–64, spēja panākt izlīdzinājumu un uzvarēt 98–94 (!). Tas bija skaists gandarījums par 68–69 zaudējumu čikagiešiem iepriekšējā gadā. Uzvarētāji: M. Grava, P. Valdens, I. Muižnieks, E. Galiņš, A. Pružinskis, T. Āboliņš, R. Ruņģis. Jaunatnes basketbola meistarsacīkstes notika Indianapolē, piedaloties Indianapoles *DV*, Grand Rapidu LBSK un Klīvlandes LSK. Otro gadu pēc kārtas meistargodu izcīnīja Indianapoles jaunieši. Finālā indianapolieši uzvarēja ar 61–50 (17–26) Grand Rapidus. Uzvarētājiem spēlēja: R. Lācis (38), P. Siliņš, A. Bērziņš, N. Melbārdis, P. un E. Sventecki, A. Kārpenters. Uzvarētājus apbalvoja VVLSP pārstāvis J. Zebeliņš.

34. ASV finālspēles notika 1987. gada 23., 24. maijā Bostonā. Vīriešu basketbolā Čikagas *DV* finālā uzvarēja Sietlas *Ausmu* ar 93–60. Čikaga: V. Bole (32), J. Ludeks (28), A. Bole, J. Prūsis, E. Kļaviņš, T. Kačerovskis, M. Stāks. Jaunatnes basketbolu spēlēja Čikagā, piedaloties Čikagas *DV*, Indianapoles *DV* un Klīvlandes LSK. Finālā indianapolieši ar 52–40 (20–10) pārspēja Čikagu. Indianapole: N. Melbārdis, A. Bērziņš, E. Sventeckis, A. Ziemelis, E. Lācis, L. Richters. Tās bija pēdējās jaunatnes basketbola meistarsacīkstes.

35. ASV finālspēles notika 1988. gada 28, 29. maijā Mineapolē. Sacensībās piedalījās gan meistarsacīkšu veterāņi, gan jaunie sportisti, kuŗiem tās bija pirmās finālspēles. Basketbolā piedalījās Čikagas *DV*, Ņujorkas *Rakte*, Mineapoles *Starts*, Kalamazū LSK. Finālā Čikagas *DV* ar 68–67 uzvarēja Kalamazū LSK. Vienībā spēlēja: V. un A. Boles, P. un A. Dumpji, J. Ludeks, J. Prūsis.

36. ASV finālspēles notika Rietumkrastā Sanfrancisko tuvumā. Piedalījās 4 vienības. Jau pirmajā dienā Sietlas *Ausma* pieveica daudzkārtējo meistarvienību Čikagas *DV* ar 110–64. Pārsteigums bija gaidāms, jo čikagiešiem iztrūka četri labākie spēlētāji. Finālspēle bija saistoša līdz pēdējai minūtei. Spēles beigu posmā Sietlas *Ausma* nonāca iedzinēju lomā, tomēr līdz uzvarai pietrūka. Ar 77–72 pelnīti uzvarēja Ņujorkas *Rakte*. Meistarvienībā spēlēja: J. Vipulis, J. Ģiga, I. Raņķis, R. Zmuidiņš, T. Trautmanis, E. Vuds *(Wood)*, E. Šēnbergs, M. Rīsbergs, J. Ērglis.

37. finālspēles notika 1990. gada 26., 27. maijā Kalamazū. Nepiedaloties Sietlas *Ausmas* basketbolistiem, Čikagas *DV* vienība iekļuva finālā bez spēles. Finālā satikās seni un spēkos līdzvērtīgi sāncenši – Čikagas *DV* un Kalamazū LSK. Pirmajā puslaikā spēle ritēja līdzīgi 35–34 Čikagas labā. Otrajā puslaikā tikai brāļu Andreja un Valda Boles veiksme paglāba čikagiešus no zaudējuma. Ar 78–66 uzvarēja Čikagas *DV* un 13 reizes izcīnīja ASV latviešu meistartituli.

38. finālspēles notika Ņudžersijā. Finālā Ņujorkas *Rakte* pārspēja Kalamazū LSK ar 58–54.

39. ASV finālspēles notika 1992. gada 23., 24. maijā Čikagā. Finālspēļu atklāšanā piedalījās LSPĀ priekšsēdis J. Robiņš, ALA Sporta biroja vadītājs K. Zamurs, Austrumu piekrastes LSP priekšsēdis J. Ģiga, Rietumu PLSP pārstāvis Ģ. Budkevičs, Latvijas Olimpiskās komitejas izpilddirektors A. Lagzdiņš un Vidējo VLSP priekšnieks V. Tums. Ar klusuma brīdi pieminēja nesen aizsaulē aizgājušo ilggadīgo Vidējo VLSP priekšnieku Valdemāru Baumani. Basketbolā piedalījās Čikagas *DV*, Kalamzū LSK, Mineapoles *Starts* un Ņujorkas *Rakte*. Finālā satikās Čikagas *DV* un Kalamazū LSK, kas pēdējos gados gandrīz vienmēr spēlēja finālā, bet bez panākumiem. Arī šoreiz pā-

rāki bija čikagieši, kas uzvarēja ar 74–66. Vienībā spēlēja: A. Bole, J. Tupesis, J. Ludeks, M. un R. Markeviči, D. Boršēls, T. Kačerovskis, I. Ozols, S. Kīns, J. Prūsis.

40. ASV finālspēles notika 1993. gada 29./30. maijā Mineapolē. Basketbolā Ņujorkas *Rakte* – viena no vispieredzējušākajām ASV latviešu basketbola vienībām – arī šoreiz bija spēcīgākā. Fināla spēlē ņujorkieši vienlīdzīgā spēlē (37–37) ar 75–65 pārspēja gados jaunākos un ātrākos Mineapoles *Starts* basketbolistus. Noteicošais bija *Raktes* auguma pārsvars. Tā bija Ņujorkas 15. uzvara latviešu finālspēlēs. *Raktē* spēlēja bijušais Vācijas minsterietis Gunārs Balodis, kurš tagad dzīvo un strādā Ņujorkā. Vēl spēlēja: E. Vuds, J. Vipulis, J. Ērglis, K. Bergs, T. Trautmanis, I. Raņķis, R. Zmuidiņš, J. Ģiga.

41. finālspēles notika 1994. gada 28., 29. maijā Čikagā. Basketbola piedalījās visas pēdējo gadu vienības. Finālā tikās Čikagas *DV* un Ņujorkas *Rakte*. Šoreiz ņujorkiešus vajāja neveiksme, un finālā uzvarēja Čikagas *DV* ar 80–64 (39–26). Vienībā spēlēja: brāļi M. un R. Markeviči, V. Bole, T. Kačerovskis, N. Krūmiņš, Ē. Kiršteins, J. Tupesis, S. Kīns, E. Kļaviņš.

42. finālspēles notika 1995. gada 27., 28. maijā Ņujorkā, Ņujorkas LSB un Ņudžersijas *Kursas* sarīkojumā. Aizvadītajos gados sportiskais gars latviešu vienībās nebija zudis. Basketbola finālā neiekļuva šoreiz daudzkārtējā meistarvienība Čikagas *DV*, kas pirmajā dienā zaudēja Mineapoles *Startam*. Finālā *Starts* spēlēja ar *Rakti* gados vecākajiem basketbolistiem. Rutīna, veiksmīgāki metieni grozā spēles beigu daļā Ņujorkas *Raktei* ļāva uzvarēt ar 82–69 (37–28).

42 ASV basketbola meistarsacīkstēs vislabākie panākumi bija ņujorkiešiem. Ņujorkas *Rakte* – 16 reizes, Čikagas *DV* – 15, Mineapoles *Starts* – 5, Filadelfijas *Namejs* un Sietlas *Ausma* katra 2 reizes, bet pa vienai reizei Latviešu korporāciju apvienību mūžīgi ceļojošo Latvijas kausu izcīnīja Vilimantikas *Zemgale* un Saginavas LKSK.

ASV jaunatnes basketbola finālspēles

ASV jaunatnes basketbola finālspēlēs piedalījās tikai Austrumu piekrastes un Vidējo valstu meistarvienības. 1979. gadā Austrumu piekraste nepiedalījās jaunatnes sacensībās. Pēdējos 9 gadus tajās piedalījās tikai VV vienības, tādēļ VV uzvarētājs skaitījās arī ASV latviešu meistars.

DV ASV valdes mūžīgi ceļojošā Latvijas kausa sacensība jaunatnes basketbolā pirmo reizi notika 1960. gadā, kad uzvarēja Klīvlandes *Stars*. Nenotika 1961. gadā, bet pēc tās turpinājās līdz 1988. gadam. Notika 26 finālspēles, un tajās labākos panākumus guva Čikagas *DV* vienība – 13 reizes, Ņujorkas LSB – 6, Indianapoles *DV* – 3, Grand Rapidu LBSK – 2, Klīvlandes *Stars* un Milvoku *Auseklis* katrs pa vienai reizei. 1965. gadā Vašingtonā, D. C. Uldis Jansons, Ņujorkas LSB basketbolists, bija pirmais, kuram piešķīra traģiskā nāvē mirušā Ivara Zemīša ceļojošo piemiņas balvu. 1967. gadā Ņujorkā pirmo reizi sāka celot Vietnamā kritušā kapt. K. Lubava piemiņas balva, ko piešķīra vienībai par sportiskāko stāju. Pirmo reizi to saņēma Grand Rapidu LBSK. Pēc balvas noteikumiem to 1975. gadā savā īpašumā dabūja Čikagas *DV* vienība.

1976. gadā Čikagas *DV* Apvienība dāvina Augusta Vanaga ceļojošo piemiņas balvu jaunatnes vienībai par sportiskāko stāju. Pirmo reizi to saņēma Ņujorkas LSB. Pēdējās jaunatnes meistarsacīkstes notika 1987. gadā. *DV* ASV centrālās valdes dāvāto kausu un albūmu, I. Zemīša piemiņas balvu, Augusta Vanaga ceļojošo piemiņas balvu nosūtīja uz Latvijas Sporta mūzeju.

ASV LATVIEŠU VĪRIEŠU BASKETBOLA MEISTARSACĪKŠU UZVARĒTĀJI

Gads	1. vieta	2. vieta	3. vieta
1954	Mineapoles *Starts*	Filadelfijas *Namejs*	Milvoku LSK
1955	Filadelfijas *Namejs*	Detroitas *DV*	Kalamazū *Imanta*
1956	Mineapoles *Starts*	Filadelfijas *Namejs*	Detroitas *DV*
1957	Mineapoles *Starts*	Detroitas *DV*	Filadelfijas *Namejs*
1958	Čikagas *DV*	Kalamazū *Imanta*	Ņudžersijas *Kursa*
1959	Vilimantikas Zemgale	Ņujorkas *Rakte*	Mineapoles *Starts*

1960	Ņujorkas *Rakte*	Vilimantikas *Zemgale*	Mineapoles *Starts*
1961	Ņujorkas *Rakte*	Mineapoles *Starts*	Grand Rapidu LBSK
1962	Mineapoles *Starts*	Klīvlandes *Stars*	Ņujorkas *Rakte*
1963	Ņujorkas *Rakte*	Filadelfijas *Namejs*	Mineapoles *Starts*
1964	Mineapoles *Starts*	Ņujorkas *Rakte*	Klīvlandes *Stars*
1965	Ņujorkas *Rakte*	Mineapoles *Starts*	Filadelfijas *Namejs*
1966	Ņujorkas *Rakte*	Klīvlandes *Stars*	Filadelfijas *Namejs*
1967	Ņujorkas *Rakte*	Filadelfijas *Namejs*	Grand Rapidu LBSK
1968	Ņujorkas *Rakte*	Filadelfijas *Namejs*	Grand Rapidu LBSK
1969	Ņujorkas *Rakte*	Klīvlandes *Stars*	Saginavas LKSK
1970	Saginavas LKSK	Filadelfijas *Namejs*	Ņujorkas *Rakte*
1971	Ņujorkas *Rakte*	Saginavas LKSK	Čikagas *DV*
1972	Čikagas *DV*	Saginavas LKSK	Ņujorkas *Rakte*
1973	Čikagas *DV*	Deitonas *Rīga*	Ņujorkas *Rakte*
1974	Ņujorkas *Rakte*	Deitonas *Rīga*	Čikagas *DV*
1975	Filadelfijas *Namejs*	Ņujorkas *Rakte*	Čikagas *DV*
1976	Ņujorkas *Rakte*	Čikagas *DV*	Sanfrancisko *Venta*
1977	Čikagas *DV*	Ņujorkas *Rakte*	Deitonas *Rīga*
1978	Ņujorkas *Rakte*	Deitonas *Rīga*	Čikagas *DV*
1979	Čikagas *DV*	Ņujorkas *Rakte*	Deitonas *Rīga*
1980	Čikagas *DV*	Ņujorkas *Rakte*	Grand Rapidu LBSK
1981	Čikagas *DV*	Sietlas *Ausma*	Ņudžersijas *Kursa*
1982	Sietlas *Ausma*	Floridas Vilnis	Deitonas *Rīga*
1983	Čikagas *DV*	Ņujorkas *Rakte*	Ņudžersijas *Kursa*
1984	Čikagas *DV*	Sietlas *Ausma*	Kalamazū LSK
1985	Čikagas *DV*	Sietlas *Ausma*	Ņujorkas *Rakte*
1986	Sietlas *Ausma*	Čikagas *DV*	Ņujorkas *Rakte*
1987	Čikagas *DV*	Sietlas *Ausma*	Ņujorkas *Rakte*
1988	Čikagas *DV*	Kalamazū LSK	Ņujorkas *Rakte*
1989	Ņujorkas *Rakte*	Sietlas *Ausma*	Kalamazū LSK
1990	Čikagas *DV*	Kalamazū LSK	Ņujorkas *Rakte*
1991	Ņujorkas *Rakte*	Kalamazū LSK	Čikagas *DV*
1992	Čikagas *DV*	Kalamazū LSK	Ņujorkas *Rakte*
1993	Ņujorkas *Rakte*	Mineapoles *Starts*	Kalamazū LSK
1994	Čikagas *DV*	Ņujorkas *Rakte*	Kalamazū LSK
1995	Ņujorkas *Rakte*	Mineapoles *Starts*	Čikagas *DV*

ASV LATVIEŠU JAUNATNES BASKETBOLA MEISTARSACĪKŠU UZVARĒTĀJI

Gads	1. vieta	2. vieta	3. vieta
1960	Klīvlandes *Stars*	Ņujorkas LSB	
1962	Ņujorkas LSB	Grand Rapidu LBSK	
1963	Ņujorkas LSB	Klīvlandes *Stars*	
1964	Grand Rapidu LSB	Ņujorkas LSB	
1965	Ņujorkas LSB	Grand Rapidu LBSK	
1966	Ņujorkas LSB	Čikagas *DV*	
1967	Ņujorkas LSB	Grand Rapidu LBSK	
1968	Ņujorkas LSB	Čikagas *DV*	
1969	Ņujorkas LSB	Čikagas *DV*	
1970	Čikagas *DV*	Ņujorkas LSB	
1971–1978	Čikagas *DV*	Ņujorkas LSB	
1979	Milvoku *Auseklis*	Čikagas *DV*	
1980	Čikagas *DV*	Milvoku *Auseklis*	
1981–1983	Čikagas *DV*		
1984	Grand Rapidu LBSK	Indianapoles *DV*	
1985	Indianapolis *DV*	Grand Rapidu LBSK	
1986	Indianapolis *DV*	Grand Rapidu LBSK	Klīvlandes *Stars*
1987	Indianapolis *DV*	Čikagas *DV*	Klīvlandes *Stars*

ASV FINĀLSPĒĻU CEĻOJOŠĀS BALVAS

Reizē ar basketbola ceļojošo Latvijas kausu sacensību laikā piešķīra piemiņas balvas par sasniegumiem spēļu laukumā. Visām piemiņas balvām ir noteikumi, kas jāievēro finālspēļu rīkotājiem. Piemiņas balvas pasniedza pēc sacīkstēm sportistu saviesīgajā vakarā. Balvas ziedoja atsevišķi cilvēki vai cilvēku grupa atceroties kāda izcila sportista piemiņu.

Imanta Štāla piemiņas balva

Vācijā pārāk agri mirušā Imanta piemiņai kausu dāvāja viņa draugi ASV. Kausu piešķir reizi gadā Ziemeļamerikas latviešu amatieru basketbolistam, kas ar savu sniegumu, priekšzīmi un ietekmi ir veicis visvairāk aizvadītajā gadā latviešu basketbola celšanā. Balvu piešķir basketbolistam tikai vienu reizi, un piestiprinātā plāksnītē tiek ierakstīts ieguvēja vārds.

1954. g. Teodors Kauls – Mineapoles *Starts*
1955. g. Gunārs Vītoliņš – Detroitas *DV*
1956. g. Uldis Znotēns – Filadelfijas *Namejs*
1957. g. Jānis Richters – Detroitas *DV*
1958. g. Ilmārs Lācis – Mineapoles *Starts*
1959. g. Valdis Šlakāns – Vilimantikas *Zemgale*
1960. g. Kārlis Apinis – Vilimantikas *Zemgale*
1961. g. Zigurds Kauls – Mineapoles *Starts*
1962. g. Edvīns Auzenbergs – Klīvlandes *Stars*
Monvīds Vīgants – Mineapoles *Starts*
1963. g. Arnis Balgalvis – Ņujorkas *Rakte*
1964. g. Jānis Pelkauss – Ņujorkas *Rakte*
1965. g. Aivars Kačerovskis – Mineapoles *Starts*
1966. g. Uldis Felkers – Grand Rapidu LBSK
1967. g. Valdis Ķeris – Filadelfijas *Namejs*
1968. g. Ēriks Ārens – Ņujorkas *Rakte*
1969. g. Jānis Ūdris – Klīvlandes *Stars*
1970. g. Alvis Ārens – Ņujorkas *Rakte*
1971. g. Arnolds Bergs – Ņujorkas *Rakte*
1972. g. Kārlis Kupsis – Saginavas LKSK
1973. g. Gunārs Fricsons – Deitonas *Rīga*
1974. g. Jānis Prūsis – Čikagas *DV*
1975. g. Māris Lečmanis – Deitonas *Rīga*
1976. g. Indulis Raņķis – Ņujorkas *Rakte*
1977. g. Jānis Ērglis, jr. – Ņujorkas *Rakte*
1978. g. Arnis Akselis – Deitonas *Rīga*
1979. g. Jānis Ludeks – Čikagas *DV*
1980. g. Valdis Bole – Čikagas *DV*
1981. g. Ojārs Līdacis – Sietlas *Ausma*
1982. g. Pēteris Dumpis – Čikagas *DV*
1983. g. Filips Strods – Čikagas *DV*
1984. g. Tims Kačerovskis – Čikagas *DV*
1985. g. Toms Trautmanis – Ņujorkas *Rakte*
1986. g. Andris Pružinskis – Sietlas *Ausma*
1987. g. nebija kandidātu
1988. g. Jānis Ģiga – Ņudžersijas *Kursa*
1989. g. Andrejs Bole – Čikagas *DV*
1990. g. Pēteris Abuls – Kalamazū LSK
1991. g. Jānis Vipulis – Ņujorkas *Rakte*
1992. g. Ēriks Kildišs – Kalamazū LSK
1993. g. Skats Kauls – Mineapoles *Starts*
1994. g. Gunārs Balodis – Ņujorkas *Rakte*
1995. g. Svens Kīns – Čikagas *DV*

Mārtiņa Stulpiņa piemiņas balva

Balvu dāvājuši bijušie 1947. gada Trimdas basketbola meistarvienības Darmštates *Kursa*s vadītāji, spēlētāji un labvēļi. Balvu piešķir vienībai ar sportiskāko stāju laukumā reizi gadā ASV latviešu basketbola finālsacensībās.

1958. g. Filadelfijas *Sparta*
1959. g. Mineapoles *Starts*
1960. g. Mineapoles *Starts*
1961. g. Ņujorkas *Rakte*
1962. g. Klīvlandes *Stars*
1963. g. Mineapoles *Starts*
1964. g. Sietlas *Ausma*
1965. g. Grand Rapidu LBSK
1966. g. Saginavas LKSK
1967. g. Grand Rapidu LBSK
1968. g. Grand Rapidu LBSK
1969. g. Klīvlandes *Stars*
1970. g. Grand Rapidu LBSK
1971. g. Čikagas *DV*
1972. g. Filadelfijas *Namejs*
1973. g. Deitonas *Rīga*
1974. g. Filadelfijas *Namejs*
1975. g. Deitonas *Rīga*
1976. g. Sanfrancisko *Venta*
1977. g. Čikagas *DV*
1978. g. Grand Rapidu LBSK
1979. g. Ņudžersijas *Kursa*
1980. g. Sietlas *Ausma*
1981. g. Ņudžersijas *Kursa*
1982. g. Floridas *Viļņi*
1983. g. Ņudžersijas *Kursa*
1984. g. Ņujorkas *Rakte*
1985. g. Kalamazū LSK
1986. g. Kalamazū LSK
1987. g. Kalamazū LSK
1988. g. Čikagas *DV*
1989. g. Kalamazū LSK
1990. g. Ņujorkas *Rakte*
1991. g. Ņudžersijas *Kursa*
1992. g. balva pazudusi
1993. g. balva pazudusi
1994. g. Kalamazū LSK
1995. g. Kalamazū LSK

Visvalda Meldera piemiņas kauss

Kausu dāvājuši Latviešu Virsnieku apvienība ASV Latviešu legiona leitnanta Visvalda Meldera piemiņai. Kausa ieguvēju, labāko finālspēļu basketbolistu, izrauga ASV latviešu basketbola finālsacensībās aktīvie basketbola vienību spēlētāji balsojot. Balsošanā tiesīgi piedalīties katras finālspēļu vienības 10 spēlētāji, kuru vārdi ierakstīti sacīkšu protokolos. Kausa ieguvējs to patur 1 gadu, iegravējot savu vārdu plāksnītē, bet personīgajā īpašumā saņem miniatūras kausu.

1963. g. Andris Karlsons – Ņujorkas *Rakte*
1964. g. Ivars Kauls – Mineapoles *Starts*
1965. g. nepiešķīra
1966. g. Māris Lečmanis – Saginavas LKSK
1967. g. Jānis Pelkauss – Ņujorkas *Rakte*
1968. g. Pauls Štolcs – Ņujorkas *Rakte*
1969. g. Valdis Ķeris – Filadelfijas *Namejs*
1970. g. Māris Lečmanis – Saginavas LKSK
1971. g. Zigurds Kauls – Saginavas LKSK
1972. g. Viesturs Grasmanis – Čikagas *DV*
1973. g. Viesturs Grasmanis – Čikagas *DV*
1974. g. Jānis Ērglis,jr.- Ņujorkas *Rakte*
1975. g. Valdis Ķeris – Filadelfijas *Namejs*
1976. g. Indulis Raņķis – Ņujorkas *Rakte*
1977. g. Jānis Ērglis, jr. Ņujorkas *Rakte*
1978. g. Indulis Raņķis – Ņujorkas *Rakte*
1979. g. Valdis Bole – Čikagas *DV*
1980. g. Valdis Bole – Čikagas *DV*
1981. g. Stīvs Pudists – Sietlas *Ausma*
1982. g. Stīvs Pudists – Sietlas *Ausma*
1983. g. Jānis Ludeks – Čikagas *DV*
1984. g. Indulis Muižnieks – Sietlas *Ausma*
1985. g. Mārtiņš Stāks – Čikagas *DV*
1986. g. Filips Valdens – Sietlas *Ausma*
1987. g. Valdis Bole – Čikagas *DV*
1988. g. Valdis Bole – Čikagas *DV*
1989. g. Jānis Ērglis, jr. – Ņujorkas *Rakte*
1990. g. Andrejs Bole – Čikagas *DV*
1991. g. Edvards Vuds *(Wood)* – Ņujorkas *Rakte*
1992. g. Mārtiņš Markevičs – Čikagas *DV*
1993. g. Gunārs Balodis – Ņujorkas *Rakte*
1994. g. Tims Kačerovskis – Čikagas *DV*
1995. g. Gunārs Balodis – Ņujorkas *Rakte*

ASV JAUNATNES FINĀLSPĒĻU CEĻOJOŠĀS BALVAS

Ivara Zemīša piemiņas balva

Kausu labākajam jaunatnes finālspēļu basketbolistam dāvāja Filadelfijas Nameja spēlētāji, pieminot vienības dibinātāja un līdzspēlētāja Ivara piemiņu. 1965. gadā finālspēlēs Vašingtonā D. C. to pirmo reizi pasniedza toreizējais *Nameja* vienības kapteinis Uldis Znotēns.

1965. g. Uldis Jansons – Ņujorkas LSB
1966. g. Alberts Rumaks – Ņujorkas LSB
1967. g. Juris Daugavietis – Grand Rapidu LBSK
1968. g. Māris Kirs – Čikagas *DV*
1969. g. Jānis Ērglis, jr. – Ņujorkas LSB
1970. g. nepiešķīra
1971. g. Jānis Ērglis, jr. – Ņujorkas LSB
1972. g. Jānis Ludeks – Čikagas *DV*
1973. g. Pēteris Dumpis – Čikagas *DV*
1974. g. Arnis Tolks – Čikagas *DV*
1975. g. Valdis Bole – Čikagas *DV*
1976. g. Normunds Tums – Čikagas *DV*
1977. g. Valdis Bole – Čikagas *DV*
1978. g. Williams Kačerovskis – Čikagas *DV*
1979. g. Dāvids Šēnfelds – Milvoku *Auseklis*
1980. g. Filips Strods – Čikagas *DV*
1981. g. Filips Strods – Čikagas *DV*
1982. g. Jānis Grīvāns – Saginavas LKSK
1983. g. Andrejs Bole – Čikagas *DV*
1984. g. Pauls Bogdans – Grand Rapidu LBSK
1985. g. Rolands Lācis – Indianapoles *DV*
1986. g. Edmunds Visockis – Grand Rapidu LBSK
1987. g. Laris Richters – Indianapoles *DV*.

Tā bija pēdējā jaunatnes finālsacensība.

Kapteiņa K. Lubava piemiņas balva

Vietnamas karā kritušā kapt. K. Lubava piemiņai balvu ziedoja K. Lubava ģimenes piederīgie. Balvu piešķir jaunatnes vienībai par sportiskāko stāju laukumā. Noteikumi nosaka, ka, vienībai izcīnot to 3 reizes pēc kārtas vai 5 reizes pavisam, tā balvu patur savā īpašumā.

1967. g. Grand Rapidu LBSK
1968. g. Čikagas *DV*
1969. g. Ņujorkas LSB
1970. g. Čikagas *DV*
1971. g. Čikagas *DV*
1972. g. Ņujorkas LSB
1973. g. Čikagas *DV*
1974. g. Ņujorkas LSB
1975. g. Čikagas *DV*

patur savā īpašumā.

Augusta Vanaga piemiņas balva

Jaunatnes vienībai par sportiskāko stāju laukumā Čikagas *DV* sporta kopas priekšnieka Augusta Vanaga piemiņai ziedoja Čikagas *Daugavas Vanagu* apvienība.

1976. g. Ņujorkas LSB
1977. g. Čikagas *DV*
1978. g. Čikagas *DV*
1979. g. Čikagas *DV*
1980. g. Milvoku *Auseklis*
1981. g. Čikagas *DV*
1982. g. Lansingas LSK
1983. g. Indianapoles *DV*
1984. g. Indianapoles *DV*
1985. g. Grand Rapidu LBSK
1986. g. Klīvlandes LSK
1987. g. Klīvlandes LSK

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES

1954. gada 26., 27. novembrī Hamiltonā, Kanadā piedalījās Kanadas, ASV Austrumu piekrastes (AP) un Vidējo valstu (VV) izlases, spēlējot katrai ar katru. 1. vietā VV vienība, kas uzvarēja AP vienību ar 67–51 (27–24) rezultātu. VV: G. Liepiņš – 20, G. Vītoliņš – 19, V. Vītoliņš – 9 (visi Detroitas *DV*), E. Tums – 8, E. Krolls – 6, A. Sproģis (visi Čikagas *DV*), T. Kauls – 4, I. Lācis, A. Polis (visi Mineapole), A. Rops – 1, (Klīvlandes *DV*). VV pārspēja arī Kanadas vienību ar 74–65 (22–22) rezultātu. VV: T. Kauls – 21, I. Lācis – 16, A. Polis – 10, E. Tums – 9, E. Krolls – 7, A. Sproģis, G. Liepiņš – 7, V. Vītoliņš, A. Rops. AP izlase uzvarēja Kanadu 72–67 (32–35). AP vienība: I. Zemītis – 22, V. Vipulis – 24, I. Ulmanis – 10, U. Vipulis, (visi Ņujorka), V. Avots – 4, H. Baikštis – 4, O. Liepa, G. Grauds (Filadelfija), Indars – 8, Šulcs (abi Vilimantika).

1955. gada 3. decembrī Klīvlandē Vidējo valstu izlase uzvarēja Austrumu piekrastes izlasi ar 96–65 (51–32) rezultātu. VV vienība: G. Vītoliņš – 34, A. Kačerovskis – 31, G. Liepiņš – 19, M. Pubulis – 8, J. Richters – 8, V. Vītoliņš – 2, E. Tums – 2, A. Austriņš – 2, O. Bērziņš. Izlasi vadīja A. Rops. AP vienība: V. Avots, H. Baikštis, U. Znotēns, I. Zemītis, V. un U. Vipuļi, A. Ekšteins.

1956. gada decembrī Saginavā Vidējo valstu un Ontario vienību cīņa beidzās ar VV 66–51 (31–14) uzvaru. VV vienība: A. Kačerovskis – 28, G. Vītoliņš – 16, O. Bērziņš – 5, E. Tums – 6, G. Bērziņš – 4, J. Tupesis – 2, G. Liepiņš – 2, I. Lācis – 2, M. Pubulis. Vienības vadītājs V. Baumanis.

ASV – KANADAS SACENSĪBAS DZIESMU SVĒTKOS

Sacensības ar Kanadas latviešiem sākuma gados notika Kanadā, jo nepavalstniekiem nebija iespēja iebraukt Amerikā. Amerikas basketbolisti spēlēja klubu vai pārvalžu vienību satāvos, kas sākās jau 1952. gada sākumā. Visvairāk abu valstu sacensības atzīmētas Kanadas sporta nodaļā. I Kanadas latviešu dziesmu svētkos basketbolā satikās Toronto *DV* un Klīvlandes *Stars* vienības. Uzvarēja mājinieki ar 77–51 rezultātu. Kanadas un vēlākajos ASV latviešu dziesmu svētkos spēlēja abu valstu izlašu vienības.

II Kanadas latviešu dziesmu svētkos Toronto jau satikās abu valstu izlases sastāvi. Uzvarēja ASV 89–60 (44–33) un spēlēja: G. Vītoliņš, O. Mantinieks, I. Strauts, E. Auzenbergs, V. Purkalītis, J. Tupesis, Lanka. Vienības vadītājs L. Lūsars.

1958. gadā Ašburī Parkā ASV uzvarēja Kanadu 80–76 (36–47). ASV: V. Gultnieks, G. Vītoliņš, V. Purkalītis, V. Paeglis, A. Skomba, V. Avots, I. Zemītis, V. Šlakāns, E. Kalme. Vienības vadītājs R. Pērkons.

1961. gadā Kanadas latviešu III dziesmu svētku laikā ASV – Kanadas izlases spēli basketbolā Toronto noskatījās 600 svētku viesi. Pārliecinoši uzvarēja ASV izlase ar 93–41. ASV sastāvs: E. Auzenbergs – 23, A. Karlsons – 10, U. Felkers – 10, J. Pelkauss – 10, U. Znotēns – 9, J. Ūdris – 8, E. Cielēns – 6, A. Balgalvis – 6, M. Purkalītis – 6, E. Nabrovskis – 3, A. Dzelme – 2, J. Šalka.

1973. gadā vispārējos dziesmu svētkos Klīvlandē, ASV vienība uzvarēja Kanadu 106–61 (33–33). Vienības sastāvs: A. Akselis, G. Fricsons, K. Šteinmanis, J. Ludeks, A. Tolks, A. Tupurītis, U. Felkers, M. Krautmanis, M. Kauliņš, V. Ķeris, J. Ērglis, M. Budkevičs. Vienības vadītājs J. Zebeliņš.

1976. gadā Toronto latviešu dziesmu svētkos ASV – Kanada 96–79. ASV spēlēja: M. Lečmanis, V. Bole, J. Ērglis, V. Ķeris, H. Lapiņš, A. Tolks, I. Raņķis, E. Rīsbergs, K. Šteinmanis, M. Stāks, J. Trupavnieks. Vadīja J. Zebeliņš.

1978. gadā vispārējos dziesmu svētkos Bostonā kanadieši revanšējās ar 68–67 rezultātu.

1983. gadā dziesmu svētki notika Milvokos un basketbolā uzvarēja ASV ar 99–77 (39–37) rezultātu. Vienības sastāvs: P. Abuls, M. Stāks, J. Ludeks, F. Strods, Ē. Kore, A. Griķis, T. Kačerovskis. Vienības vadītājs A. Kačerovskis.

1988. gadā Indianapoles dziesmu svētkos ASV uzvarēja Kanadu 104–66 (47–23). ASV sastāvs: P. Abuls, J. Streips, P. Rozenbergs, F. Strods, A. Bole, V. Bole, M. Stāks, J. Vipulis. Vienības vadītājs: I. Dumpis.

Salīdzinot ar iepriekšējo latviešu dziesmu svētku tradīcijām, ASV un Kanadas latviešu izlases basketbola sacensība 1991. gadā Kanadas dziesmu svētku laikā Toronto bija bāla, jo dažādu iemeslu dēļ aizvien grūtāki bija sastādīt labākos sastāvus. Piemēram, ASV vienība uz sacensību ieradās tikai 6 spēlētāju sastāvā, tādēļ Kanada aizdeva Eināru Kārkliņu. Spēle ritēja ar mainīgām sekmēm, un pirmo puslaiku kanadieši pabeidza 35–34 savā labā. Otrā puslaikā Kanadai mainot pamatsastāvu, ASV vienība ātrā un sekmīgā spēlē guva arvien lielāku punktu pārsvaru, ko beigu posmā Kanadas vienības pārdomāta spēle pamazām samazināja. Spēle beidzās ar 94–87 ASV vienības uzvaru. ASV sastāvs: A. Bole – 39, J. Tupesis – 29. S. Kīns – 13, R. Markevičs – 7, Ē. Kiršteins – 4, G. Budkevičs – 2, E. Kārkliņš. Uzvarētāji saņēma R. Kadiķa firmas dāvāto ceļojošo balvu.

L!K!A! MEISTARSACĪKSTES

1959. gada rudenī nodibināja L!K!A! sporta komisiju, kuras vadību uzņēmās *Beveronijas* fil! Voldemārs Celmaraugs. Sporta komisija kā pirmās sarīkoja L!K!A! meistarsacīkstes basketbolā 1960. gada 21. maijā Ņujorkā, piedaloties četrām vienībām (*Selonija*, *Lettgallia*, *Beveronija* un *Frat! Metropolitana*). Uzvarēja *Lettgallia*.

L!K!A! basketbola meistarsacīkstes 36 gadu laikā notika 27 reizes, bet no 1970. līdz 1978. gadam (ieskaitot) nenotika. No 1960. līdz 1970. gadam veiksmīgākā bija *Lettgallia*, kura uzvarēja 7 reizes. 1968. un 1969. gadā labākais bija *Lettonias* piecinieks, bet 1962. gadā *Selonijas* konvents. 1979. gadā atjaunoja basketbola meistarsacīkstes, un tajās līdz 1995. gadam vienmēr uzvarēja *Frat! Lataviensis*. Visi vienības spēlētāji dzīvoja Toronto, Kanadā. Meistarsacīkstēs piedalījušies šādi konventi: *Lettonia*, *Selonija*, *Lettgallia*, *Tālavija*, *Latvia*, *Tervetia*, *Beveronija*, *Frat! Metropolitana*, *Frat! Academica*, *Frat! Lataviensis* un *Patria*.

KORPORĀCIJAS *SELONIJA* BALVAS IZCĪŅA

Pirmās ASV latviešu meistarvienības Mineapoles *Starts* un Kanadas latviešu meistarvienības Toronto *DV* vienības satikās 1954. gada 26., 27. novembrī Toronto. Vienlīdzīgā cīņā uzvarēja Toronto *DV* ar 79–76 (38–34). Toronto *DV*: A. Richters – 24, J. Richters – 22, A. Miezītis – 18, A. Litavnieks – 10, Spricenieks – 2, Bricis – 2, J. Ozoliņš – 1. Uzvarētāji saņēma kāda sporta labvēļa Trimdas sportam dāvāto sudraba svilpi.

1956. gada beigās studentu korporācija *Selonija* dāvāja balvu, lai pieminētu *Selonijas* bijušos basketbolistus, kuri ziedojuši savas dzīvības cīņā par Latvijas brīvību. Balva ir mūžīgi ceļojoša, to izcīna reizi gadā starp Kanadas un ASV latviešu basketbola meistarvienībām. Balvas pirmā izcīņa notika 1957. gada marta beigās Toronto. Satikās Toronto *DV* ar ASV latviešu meistarsacīkšu 2. vietas ieguvēju Filadelfijas *Nameju*. Uzvarēja *Namejs* ar 77–73 (40–40).

Namejs: U. Znotēns – 29, Vaskis – 19, V. Avots – 17, R. Pērkons – 17, O. Liepa – 5, H. Baikštis, G. Raminš. 1958. gada novembrī Toronto spēlēja Čikagas *DV* un Toronto *DV*. Triumfēja čikagieši ar 84–67 (37–26). Čikagas *DV*: V. Purkalītis – 26, I. Strauts – 21, A. Skomba – 17, V. Mittenbergs – 9, A. Bite – 4, M. Muižnieks – 3, M. Purkalītis – 2, E. Tums – 2, A. Dzelme.

1960. gadā sacensības notika Vilimantikā, un Toronto *DV* sagādāja rūgtus brīžus ASV latviešu meistarvienībai *Zemgalei*, uzvarot ar 80–73. Tā pirmo reizi Kanadas latviešu labākā vienība uzvarēja ASV latviešu meistarvienību. 1961. gadā tikšanās reize bija paredzēta Toronto starp Ņujorkas

Rakti un Toronto *DV*. Atkal uzvarēja Kanadas meistarvienība ar 71–57 (33–30). Toronto *DV*: E. Petmanis – 14, A. Savickis – 14, A. Richters – 12, J. Moruss – 10, A. Spricenieks – 9, Briedis – 9, J. Dulmanis – 3, S. Timma, Timermanis.

Piektā meistarvienību spēkošanās notika 1962. gada 24. martā Ņujorkā. Tajās piedalījās Kanadas meistarvienība Toronto *DV* un ASV Ņujorkas *Rakte*. Uzvarēja ņujorkieši ar 87:73 (39–34). Ņujorka: A. Ārens – 21, A. Balgalvis – 18, J. Pelkauss – 15, A. Bergs – 10, Ē. Ārens – 8, V. Vipulis – 6, U. Ozoliņš – 5, O. Rozentāls – 4. Kanadieši pēdējās 4 minūtēs laukumā palika 4 vīru sastāvā, tad *Raktes* treneris U. Vipulis no laukuma noņēma A. Balgalvi, lai mājiniekiem nebūtu vairākuma priekšrocības.

1963. gadā nenotika ASV un Kanadas meistarvienību sacensība. Rīkotājiem, Toronto *DV* vienībai, atteica ASV meistars Mineapoles *Starts* un tāpat arī 2. vietas ieguvēja Klīvlandes *Stars*. 1964. gada 18. aprīlī Toronto *Daugavas Vanagu* dienu ietvaros notika *Selonijas* kausa izcīņa. Uzvarēja Ņujorkas *Rakte* ar 113–73 (56–38). Ņujorka: A. Bergs – 42, A. Ārens – 32, M. Līdacis – 16, Berzinskis – 14, A. Balgalvis – 5, Ē. Ārens – 2, U. Vipulis – 2, J. Pelkausa savainojums spēles sākumā neļāva viņam atgriezties laukumā. Kausa izcīņas nenotika no 1965.–1969. gadam. Sacensības pēdējo reizi notika 1970. gadā Toronto, un Kanadas *DV* uzvarēja Ņujorkas *Rakti* 77–75.

***Selonijas* balvas uzvarētāji**

1957. gadā Filadelfijas *Namejs*
1958. gadā Čikagas *DV*
1959. gadā Toronto *DV*
1960. gadā Toronto *DV*
1961. gadā Ņujorkas *Rakte*
1962. gadā nenotika
1963. gadā Ņujorkas *Rakte*
1964. gadā Ņujorkas *Rakte*
1965.–1967. g. nenotika
1968. gadā Ņujorkas *Rakte*
1969. gadā Toronto *DV*
1970. gadā Ņujorkas *Rakte*
1980. gadā Čikagas *DV*
1981. gadā Čikagas *DV*

VIDĒJĀS VALSTIS UN *TRE KRONOR* NO ZVIEDRIJAS

Vienīgā starptautiskā sacensība notika Čikagā Vidējo valstu sastādītajai basketbola vienībai ar Zviedrijas olimpisko izlasi *Tre Kronor*, jo paredzētā zviedru basketbolistu Amerikas turneja ar kolledžu vienībām izvērtās ļoti nelaimīgi. Ierodoties Ņujorkā, vadošā Amerikas Amatieru organizācija *AAU* zviedriem paziņoja, ka aizliegts Amerikā spēlēt, jo *AAU* nebija viņus uzaicinājusi. Visas kolledžas savas spēles atsauca, jo *AAU* bija paziņojusi, ka to spēlētāji apdraudēs savu amatieru stāvokli, ja spēkosies ar zviedriem. Reizē ar to plašā turneja praktiski izjuka. Nepatīkamā stāvoklī nokļuva latviešu Ņujorkas LSB, kas bija noorganizējusi sacensību ar zviedriem 2. janvārī. Sarunas ar *AAU* vadītāju D. Ferrisu nedeva nekādus rezultātus. Beidzot Ferriss piekāpās tik tālu, ka ņujorkieši varēja ar zviedriem spēlēt kā neoficiālu treniņa spēli. Sacensību novēroja 3 *AAU* pārstāvji. *Tre Kronor* – Ņujorkas *Raktes* sacensība beidzās ar zviedru 88–70 (44–45) uzvaru. Zviedru nākamais brauciens bija uz Čikagu, kur satikās ar Vidējo valstu sastādīto vienību 1960. gada 7. janvārī. Vidējo valstu latviešu sporta pārvalde neievēroja *AAU* draudus un sacensību neatsauca. Vienīgi vienībā nespēlēja vairāki kolledžu spēlētāji, lai *AAU* lēmums neapdraudētu viņu amatieru statūtus. Kaut sacensība notika darbdienas vakarā, skatītāju bija pāri par 250, to vidū arī Zviedrijas konsuls. Bija ieradušies *AAU* pārstāvji, lai par notikušo ziņotu Ņujorkas priekšniekiem. Sacensība beidzās ar Vidējo valstu 72–62 (40–42) uzvaru. VV sastāvs: M. Vīgants – 26, A. Kačerovskis – 12, J. Tupesis – 10, P. Kļaviņš – 7, I. Strauts – 6, O. Bērziņš – 4, A. Sproģis – 4, E. Nabrovskis – 3. Labas VV un *AAU* attiecības atjaunojās divus gadus vēlāk. Zviedrijas vienībā spēlēja latvietis G. Kraulis, bet ne paredzētais J. Zālamans. Vienības treneris bija Juris Reneslācis.

ASV BALTIEŠU MEISTARSACĪKSTES

Pirmās ASV Baltiešu basketbola meistarsacīkstes notika 1957. gada 18., 19. maijā Klīvlandē. Piedalījās gan tikai latvieši un lietuvieši. Lielākais pārsteigums bija latviešu basketbolistu 99–73 (49–45) uzvara. V. Baumaņa vadītā vienībā spēlēja: G. Vītoliņš – 36, E. Auzenbergs – 22, U. Znotēns – 16, V. Avots – 8, J. Richters – 4, E. Nabrovskis – 4, G. Rozenbergs – 4, O. Mantinieks – 3, G. Liepiņš – 2.

Pēc gada Baltiešu meistarsacīkstes notika Čikagā. Tāpat kā gadu iepriekš nepiedalījās igauņi. Par pagājušā gada zaudējumu revanšējās lietuvieši, uzvarot 70–65 (31–32). Mūsu vienībā: A. Kačerovskis – 16, M. Vīgants – 13, V. Purkalītis – 10, A. Grīnbergs – 10, G. Vītoliņš – 10, G. Bērziņš – 2, J. Tupesis – 2, I. Strauts – 2.

Trešās ASV baltiešu basketbola meistarsacīkstes notika Čikagā lietuviešu sarīkojumā. Šoreiz piedalījās arī igauņu sportisti. Abās basketbola sacensībās latvieši zaudēja – jaunatne ar 45–63 un pieaugušie ar 84–98 rezultātiem.

Ceturtās sacīkstes notika Čikagā latviešu sarīkojumā. Arī šoreiz basketbolā uzvarēja lietuvieši 88–80, kaut pirmais puslaiks beidzās 39–37 latviešu labā. Punktu guvēji: G. Vītoliņš – 26, A. Grīnbergs – 15, O. Bērziņš – 11, G. Bērziņš – 8, E. Ezeriņš – 8, A. Kačerovskis – 7, M. Purkalītis – 5. Jaunatnes basketbolā latvieši 3 minūšu pagarinājumā uzvarēja lietuviešus 54–52 (24–29). Normālais spēles laiks beidzās 50–50. Vienībā spēlēja: J. Ūdris – 20, J. Šalka – 14, U. Grīnbergs – 12, A. Upatnieks – 6, G. Cielēns – 2, A. Bumbulis, P. Laube.

Piektās sacīkstes sarīkoja Ņujorkā un tās atklāja Lietuvas sūtnis, izteicot vēlējumu, lai baltiešu sporta jaunatnes draudzība un cīņas gars nezustu vēl ilgus gadus. Abās basketbola sacensībās uzvarēja latvieši. Spēkošanās bija ar lietuviešiem un igauņiem. Jaunatnes basketbolā latvieši viegli uzvarēja vājos lietuviešu jauniešus ar 78–22 (30–12). Vienībā spēlēja: A. Ārens – 18, J. Ūdris – 16, Ē. Ārens – 11, V. Ķeris – 11, J. Ivanovs – 10, Krūmiņš – 6, E. Cielēns – 4, M. Līdacis – 2. Vīriešu basketbolā latvieši uzvarēja igauņus 77–55 (28–24). Interesantākā bija latviešu – lietuviešu spēkošanās, tikai spēles pēdējās minūtēs uzvarēja latviešu vienība ar 93–91 (37–43). Vienībā spēlēja: U. Znotēns – 25, E. Auzenbergs – 20, I. Brikmanis – 19, J. Pelkauss – 15, V. Šlakāns – 7, V. Paegle – 4, A. Balgalvis – 2.

BUMBOŠANA

Pirmās latviešu bumbošanas sacensības notika 1958. gada 9. martā Sietlā, piedaloties 22 dalībniekiem. Pirmās Rietumpiekrastes meistarsacīkstes risinājās 1959. gada 4. jūlijā Sietlā, bet pirmās Austrumpiekrastes meistarsacīkstes 1960. gada 15. februārī Filadelfijā. Ar 1961. gadu Sietlas latvieši, V. Grīnhāgena atbalstīti, piedalās kā atsevišķa vienība ASV oficiālajā līgā.

Pirmās ASV latviešu meistarsacīkstes notika 1961. gada 18., 19. jūlijā, bet visas turpmākās – maija otrajā pusē. ASV tā bija pazīstama kā izklaidēšanās sports. Interese par šo sporta veidu latviešu sportistos strauji pieauga.

Pirmajā Klīvlandes turnīrā piedalījās 14 vīrieši un 2 sievietes. Piecās individuālās spēlēs 1. vietu izcīnīja Viktors Mantons, kas jau bija piedalījies Norvalkas pilsētas meistarsacīkstēs. Dubultspēlēs Klīvlandes *Latvians* vienība: A. Grava, M. Novickis, A. Circenis, L. Jansons, A. Baumanis, pirmo reizi bumbojot amerikāņu līgā, ieguva 3. vietu.

Bumbošanas nodarbības Rietumu krasta latviešiem ierosināja K. Šleicers. 1961. gada maijā bumbošana kļuva par ALA Sporta biroja jaunāko sporta nozari. Par tās komitejas vadītāju izraudzīja K. Šleiceru (Sietla) un par palīgiem Z. Reineku (Klīvlande) un L. Zaprauski (Filadelfija). Pateicoties bumbošanas spēles noteikumiem, spēles zāļu iekārtojumam visā Amerikā, latviešu meistarsacīkstes varēja notikt vienlaicīgi dažādās ASV sporta pārvaldēs. Sacensības notika korespodences veidā.

Pirmajās sacensībās piedalījās 70 dalībnieki – 57 vīrieši un 13 sievietes. Parasti bumbošanas sezona beidzās martā, kaut gan notiek arī vasaras līgas sacensības, tādēļ dalībnieku skaits bija mazāks. Vīriešu klasē piedalījās 7 sporta klubu 10 vienības. Labāko kopsummas rezultātu – 2458 punktus ieguva Vašingtonas pavalsts sporta klubs *Ausma* – V. Rozenfelds, E. Rubenis, I. Vikelis, I. Praudiņa, K. Šleicers. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja Mineapoles *Starts* basketbolists M. Vīgants. Divspēlēs uzvarēja M. Vīgants – Venšaus *(Starts)*. Sieviešu vienspēlēs meistartituli izcīnīja Dagnija Bērzkalne (Mineapole), bet dubultspēlēs A. Poruka – V. Briede (Čikaga). Jauktajās pāru spēlēs piedalījās tikai *Ausmas* sportisti un pirmajā vietā M. Pipare – E. Rubenis. V. Grīnhāgena dāvāto balvu 1961. gada labākajam bumbotājam ieguva Monvīds Vīgants *(Starts)*, bet Z. Reineka balvu sievietēm triju disciplīnu kopsummā Vija Briede (Čikaga). Galvenais sacensību organizators bija ALA Sporta biroja bumbošanas komitejas vadītājs Kārlis Šleicers (Sietla).

1962. gadā 2. ASV latviešu meistarsacīkstēs piedalījās 86 dalībnieki – 22 Austrumu piekrastē, 34 Vidējās valstīs un 30 Rietumu piekrastē. Sacensības notika Ņudžersijā, Čikagā, Sietlā un Oklandē. Iesūtītos sacensību rezultātus sakopoja un izvērtēja ALA Sporta biroja bumbošanas komiteja K. Šleicera vadībā. Vīriešu vienspēlēs labāko rezultātu sasniedza Visvaldis Burkevics (Čikaga), sieviešu – Biruta Stağīte (Filadelfija), vīriešu dubultspēlēs Laimonis Bērziņš un Vitauts Ritums (Ziemeļkalifornija), sieviešu dubultspēlēs – B. Stağīte – Mūrniece (Filadelfija). Jauktajās dubultspēlēs piedalījās Sietlas *Ausmas* četri pāri. Šoreiz uzvarēja M. Pipare – K. Šleicers. Voldemāra Grīnhāgena balvu ieguva Edgars Rubenis *Ausma*, bet sieviešu klasē Ņudžersijas *Kursas* balvu Biruta Stağīte. Vienību sacensībās vīriešiem piedalījās 8 sporta klubu 12 vienības. Labākā bija Sietlas *Ausma*. Sieviešu sacensībās 6 vienību konkurencē uzvarēja Čikagas pārstāves. Bumbošabas sacensībās galvenokārt piedalījās kādreiz aktīvie sportisti, kuŗi bija guvuši labus panākumus citos sporta veidos.

Trešās ASV latviešu meistarsacīkstes korespondences veidā visās sporta pārvaldēs notika 25. maijā. Piedalījās 100 dalībnieki – 79 vīrieši un 21 sieviete no 9 sporta kopām. Salīdzinājumā ar iepriekšējām divām meistarsacīkstēm ne tikai dalībnieku skaits bija kuplāks, bet arī sasniegumi pārsniedza iepriekšējā gada līmeni. Tas sevišķi sakāms par sieviešu klasi. Dalībnieku skaits bija lielāks AP un VV sacīkstēs, bet RP devusi mazāk nekā 1962. gadā. No pagājušā gada meistariem vienīgo meistartituli sekmīgi aizstāvēja B. Stağīte (Filadelfija) sieviešu dubultspēlēs. J. Dzintarnieks (Ņudžersijas *Kursa*) izcīnīja 3 pirmās vietas – vienspēlēs, dubultspēlēs un 3 disciplīnu kopvērtējumā. Trīs meistartitulus izcīnīja V. Rukute (Filadelfija) – sieviešu dubultspēlēs, jauktajās dubultspēlēs un vienībām. Divas uzvaras guva B. Stağīte (Filadelfija), sieviešu dubultspēlēs un vienībām.

Vīriešu vienību sacensībās piedalījās 15 vienības, pārstāvot 9 sporta kopas. Meistartituli izcīnīja Filadelfijas II vienība: Zudāns, Sērmūkslis, Plotnieks, Stağītis, E. Grasis. Vienspēlēs piedalījās 71 vīriešu un uzvarēja J. Dzintarnieks *(Kursa)* ar labu 658 rezultātu, tālākās vietās Beldavs (Ņujorka) – 609, Colangelo *(Kursa)* – 598. Dubultspēlēs 35 pāri un meistarnosaukumu ieguva Dzintarnieks – Matīss *(Kursa)* ar 1130 punktiem. 2. vietā Beldavs – Brencsons (Ņujorka) – 1111, 3. vietā Rozenfelds – K. Šleicers *(Ausma)* – 1093. Sieviešu klasē vienību sacensībās piedalījās 7 vienības no 6 sporta kopām un uzvaru ar 1280 punktiem guva Filadelfija: Rukute, Jirgena, Stağīte. 2. vietā *Kursa*: Colangelo, Avota, Richtere – 1235, 3. vietā Klīvlande: M. Grava, Anda un Aina Mantenieces – 1177. Vienspēlēs 17 dalībnieces, meistarnosaukumu izcīnot klīvlandietei M. Gravai – 479, Sermūksle (Filadelfija) – 440, 3. vietā A. Poruka (Čikaga) – 435.

Dubultspēlēs labākās bija filadelfietes Stağīte – Rukute – 912, 2. v. Jirgena – Richtere – 870, 3. vietā Colangelo – Avota *(Kursa)* – 814 p. Jauktajās dubultspēlēs cīnījās 17 pāri, un uzvarēja Rukute – Līdums (Filadelfija) – 1002, 2. vietā A. Karkūna – Sulainis (Čikaga) – 974, 3. vietā Pipare – E. Circenis *(Ausma)* – 956. V. Grīnhagena balvu labākajam bumbotājam 9 spēļu kopsummā ieguva J. Dzintarnieks *(Kursa)*, bet *Kursas* dāvāto balvu labākai sievietei – kursiete V. Colangelo.

Arī 1964. gadā ceturtajās meistarsacīkstēs piedalījās 100 dalībnieku. Šoreiz piedalījās 11 sporta kopas. Austrumu piekrastē piedalījās: Filadelfijas *DV*, Ņudžersijas *Kursa*, Bostonas *DV*. Vidējās valstīs: Čikaga, Dimoina, Grand Rapidi, Kalamazū, Klīvlande un Ziemeļohaijo *Lats*. Rietumu piekrastē: Vašingtonas pavalsts *Ausma* un Ziemeļkalifornijas *Venta*. Vīriešu sacensībās piedalījās 80, bet sieviešu – 20 dalībnieces. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja E. Krūmiņš (Z-Ohaijo *Lats*) – 600, 2. v. Z. Vectīrelis *(Lats)* – 596, 3. v. J. Blaus (Filadelfija) – 593. Vīriešu pāru spēlēs meistargodu sekmīgi aizstāvēja L. Matīss *(Kursa)* un Z. Dzintarnieks (Bostona) – 1132, 2. v. V. Mantons – V. Gailītis *(Lats)*, 3. v. J. un Z. Zudāniem (Filadelfija) – 1065. Vīriešu vienību sacensībās piedalījās 12 vienības. 1. vietā *Lats I* (Z. Vectīrelis, V. Mantons, E., V. un J. Krūmiņi) – 2574, 2. v. Filadelfijas *DV I* (J. Blaus, Mūrnieks, Zaprauskis, A. Līdums, Z. Zudāns) – 2567, 3. v. Ziemeļkalifornijas *Venta* (Bērziņš, Ritums, Grīslis, Leitis, Eglīte) – 2500.

Sieviešu vienspēlēs pirmās trīs vietas ieguva filadelfietes – V. Rukute – 497, B. Stağīte – 482, S. Jirgensena – 437. Rukute un Stağite uzvarēja arī pāru spēlēs – 932, 2. v. čikagietes A. Karkuna – N. Zaļuma (910), 3. v. grandrapidietes Kerode – Miesniece (827). Vienību sacensībās pārliecinoši ar 1329 uzvarēja Filadelfijas I sastāvs: B. Stağīte, V. Rukute, S. Jirgensa. 2. v. Čikaga: A. Karkuna, N. Zaļuma, A. Poruka – 1291. 3. v. Filadelfijas II vienība: Mūrniece, Sermūksle, Strazda – 1164. Jauktās pāru spēlēs pārākie bija N. Zaļuma (Čikaga) un J. Krūmiņš *(Lats)* – 2. v. V. Rukute – A. Līdums (Filadelfija) – 991, 3. v. Brediķe – Dārznieks (Grand Rapidi) – 952.

1965. gadā piektās meistarsacīkstes notika Filadelfijā, Čikagā, Sietlā un Alamedā (Kalifornijā). Piedalījās 88 sportisti. Vīriešu klasē snieguma līmenis palicis iepriekšējo gadu līmenī, bet sieviešu sacensībās audzis. Austrumu piekrastes sportisti izcīnīja visus 9 meistartitulus, 2 otrās un 2 trešās vietas. Rietumu piekraste – 4 otrās un 5 trešās vietas, Vidējās valstis – 3 otrās un 2 trešās vietas. Vīriešu vienspēlēs (56 dalībnieki) meistarnosaukumu izcīnīja Alberts Līdums (Filadelfija) – 604, 2. v. L. Matīss (Ņudžersija) – 3. v. V. Rozenfelds *(Ausma)* – 581. Dubultspēlēs (27 pāri) ar rezultātu 1151 trešo gadu pēc kārtas uzvarēja Z. Dzintarnieks (Bostona) – 594 un L. Matīss (Ņudžersija) – 557. 2. v. L. Bērziņš – V. Ritums *(Venta)* – 1137, 3. v. I. Šinka – V. Rozenfelds *(Ausma)* – 1091. 10 vienību sacensībā pirmo reizi uzvarēja Ņudžersijas latviešu *Bumbotāju kopa* ar 2651 rezultātu – L. Matīss – 582, G. Richters – 517, Dz. Ābelīte – 514, V. Avots – 506, Z. Dzintarnieks (Bostona) – 532. 2. v. *Venta* – 2630 (R. Kociņš, V. Ritums, L. Bērziņš, I. Pulsts, A. Grīslis). 3. v. Sietlas *Ausma* ar rezultātu 2542. Sieviešu klasē 29 dalībnieces. Vienspēlēs 23 dalībnieces Biruta Stağīte (Filadelfija) uzvarēja ar 511 rezultātu, M. Caune *Ausma* – 492, 3. v. A. Poruka (Čikaga) – 479. Dubultspēlēs (11 pāri) ceturto gadu pēc kārtas uzvarēja B. Stağīte – V. Rukute (Filadelfija) – 916, 2. v. čikagietes I. Sulaine un N. Zaļuma – 849. 3. v. arī čikagietes A. Poruka un A. Karkūna – 837. 9 vienību sacensībā trešo gadu pēc kārtas uzvarēja Filadelfijas *DV* ar 1277 punktiem, 2. v. Čikaga 1242 (A. Poruka, N. Zaļuma, A. Karkūna), 3. v. Filadelfijas *DV II* – 1239. Jauktajās dubultspēlēs 24 pāri. Trīs pirmās vietas ieguva Filadelfijas *DV* sportisti. Uzvarēja A. Līdums (574) un V. Rukute (410) ar kopējo rezultātu 984. 2. v. L. Zaprauskis un R. Valulis – 977, 3. v. E. Grasis un M. Reinis – 963.

1967. gadā ASV latviešu 7. meistarsacīkstes notika Ņudžersijā, Grand Rapidos, Sietlā un Alamīdā. Izcēlās ar teicamiem panākumiem kā dalībnieku skaita, tā rezultāta ziņā. Piedalījās 11 sporta kopu 113 bumbotāji, no tiem 33 sievietes. Lielākais dalībnieku skaits līdzšinējās meistarsacīkstēs. Lielāko pārsteigumu sagādāja Zemeļkalifornijas *Ventas* tikai 17 gadu vecā Vēsma Grīnfelde, kura trīs reizes sasniedza 200 punktus un divspēlēs 620 sēriju. Vīriešu vienspēlē 76 dalībnieku konkurencē uzvarēja L. Bērziņš *Venta* ar 615. Divspēlēs 36 pāru konkurencē vienādu rezultātu sasniedza Filadelfijas *DV* bumbotāji A. Blaus – 573 un J. Tuvikene – 541, kopsummā – 1114, tāpat Filadelfijas *Rīgas* pāris Dž. Auns – 619 un Z. Dzintarnieks – 495 = 1114. 14 vienību konkurencē pirmo reizi ar ļoti labu 2826 punktu rezultātu meistargodu izcīnīja Čikaga (Z. Cīrulis – 635,

A. Blaus – 558, G. Sulainis – 557, E. Rērichs – 540, M. Pupurs – 536). Sieviešu vienspēlē 26 dalībnieces, uzvarot V. Rukutai (Filadelfijas *Rīga*) – 537. Divspēlē 13 pāru konkurencē 6. gadu pēc kārtas meistares kļuva Filadelfijas *Rīga* B. Stağīte – 547 un V. Rukuta – 415 ar 962 punktiem. Deviņu vienību sacensībā meistargodu 4. gadu pēc kārtas ieguva Filadelfijas *Rīga* (B. Stağīte – 473, E. Mūrniece – 463, V. Rukuta – 449) ar 1385 punktiem. Jauktajās 30 pāru divspēlēs uzvarēja Ziemeļkalifornijas *Ventas* bumbotāji V. Grīnfelde – 556 un V. Ritums – 494 ar 1050 punktiem.

1968. gads pēc pagājušā gada sasniegumiem ASV latviešu bumbošanas meistarsacīkstēs iezīmējās ar noteiktu atslābumu. Piedalījās 8 sporta kopu dalībnieki. Vīriešu vienspēlē I. Viķelis *(Ausma)* – 612. Divspēlēs uzvarēja čikagieši G. Sulainis un J. Pupurs ar 1138 vālītēm. Vienību sacensībās otru gadu pēc kārtas labākie bija Čikaga (G. Sulainis, M. Pupurs, E. Rērichs, J. Pupurs, A. Blaus) ar 2784 vālītēm. Sieviešu vienspēlē meistares godu izcīnīja filadelfiete B. Stağīte – 526. Divspēlēs V. Rukute un B. Stağīte *(Rīga)* – 995. Vienību sacensībā uzvarēja Čikaga (N. Zaļuma, D. Sulaine, I. Sulaine) – 1351. Jauktajā divspēlē meistargodā tika filadelfieši Eva un Zigis Mūrnieki – 1065.

1974. gadā meistarsacīkstēs labākos panākumus guva Austrumu piekraste, izcīnot 7 pirmās, 6 otrās un 7 trešās vietas. Augstākās spēlēs sievietēm uzvarēja Eva Mūrniece (Vilmingtona) un augstākās sērijās Inta Ērenfelde (Filadelfijas *DV*). Vīriešiem augstākās spēlēs Vilnis Rozenfelds *(Ausma)*, augstākās sērijās Zigmunds Mūrnieks (Vilmingtona).

1975. gadā Austrumpiekrastes latviešu meistarsacīkstes rīkoja Vilmingtonas sporta kopa Delaverā, piedalījās 16 vīrieši un 8 sievietes.

1976. gadā 15. ASV latviešu meistarsacīkstēs piedalījās 57 sportisti (34 vīrieši un 23 sievietes) no 8 sporta kopām. Lielāko pārsteigumu sagādāja Sietlas *Ausmas* dāmas, izcīnot uzvaru vienību klasē. Vīriešu vienspēlē labākais bija Edvīns Circenis *Ausma* – 618, pāru sacensībās Gundars Richters un Uldis Bullitis *(Kursa)*. Vienībām *Ausma* (V. Rozenfelds, G. Sietiņš, I. Viķelis, K. Šleicers, E. Circenis). Sieviešu vienspēlēs – Inta Erenfelde (Filadelfija), pāriem – Inta un Rita Erenfeldes. Vienībām *Ausma* (A. Aploka, C. Viķele, L. Circene). Jauktajās spēlēs labākie bija Lilita un Zigis Dzintarnieki. Bumbošanā ļoti aktīvi bija Austrumu piekrastes sportisti.

1976. gadā jau piekto gadu bumbošanas sezonu atklāja ar Delaveras ielejas draudzības turnīru Vilmingtonā. Tajā piedalījās 35 dalībnieki no Filadelfijas, Longailendas (Garās salas), Bostonas, Ročesteras, Ņudžersijas un Vilmingtonas. Sīvas cīņas risinājās visās disciplīnās un tajās ārpus kārtas piedalījās divas ģimeņu vienības. Vilmingtonu pārstāvēja Arturs Stağītis ar dēliem Jāni, Juri un Andri, bet Ņudžersiju Uldis Bullitis ar meitām Kaiju, Maiju un Ināru. Negaidīti sīvā sacensība beidzās tikai ar 13 vālīšu starpību zēnu labā.

Astotajā Deleveras ielejas latviešu bumbošanas turnīrā 1979. gadā, kas notika Kamdenā, Ņudžersijā, piedalījās 28 vīrieši un 11 sievietes no Filadelfijas, Ņudžersijas, Garās salas un Vilmingtonas. Vienspēlēs labāko rezultātu uzrādīja Džims Bivakua (Vilmingtona) – 688, bet sievietēm Linda Tuvikene (Filadelfija) – 604. Vienību sacensībās kā vīriešiem, tā sievietēm uzvarēja (Vilmingtona I) E. Bajārs, Arturs, Juris, Jānis Stağīši un M. Uzdanovičs un Ēva Mūrniece, Ērika Bajāre, Velga Rukute.

Garās salas (Ņujorkā) latviešu bumbošanas līga katru sezonu pulcēja kopā daudzus šī sporta veida cienītājus. 1980. gadā labākos rezultātus astoņu vienību vidū, ko pārstāvēja 24 dalībnieki, bija Grīviņu ģimene – Uldis, Ausma, Linda. 1981./1982. gadā par labāko Garās salas latviešu līgas vienību kļuva satāvs, kur spēlēja Margarita Ikauniece, Kārlis un Ēriks Puriņi. 2. vietā atkal U. Grīviņu ģimene. 1984. gadā Garās salas latviešu līgai pagāja 25. gadskārta. Līgas dibinātāji bija Boriss Budkevičs un Uldis Grīviņš. Uldis un Ausma Grīviņi bija vienīgie kuri piedalījās visos līgas 25 gadu ilgajos turnīros. Līga bija vienmēr aktīva ASV Austrumpiekrastes latviešu bumbošanas meistarsacīkšu organizētāja. Garās salas 1986./1987. gada sezonā, pirmo reizi līgas vēsturē Džo Lēmanis ieguva ASV bumbošanas kongresa *(ABC)* atzinību (ševronu). Atzinību saņem par vienas sērijas trijās spēlēs sasniegto vienādo rezultātu. Dž. Lēmanis nogāza katrā spēlē 154 vālītes pēc kārtas.

19. latviešu meistarsacīkstēs 1979. gadā dažādu iemeslu dēļ piedalījās tikai 55 dalībnieki, no tiem 35 vīrieši, 13 sievietes un 7 jaunieši. Tas bija mazākais dalībnieku skaits aizvadītajos 19 gados. Austrumu piekrastes nozares vadītājs U. Bullitis bija izkārtojis sacensības ASV basketbola, volejbola un tenisa finālspēļu laikā. Vienlaicīgi rīkotās sacensības neļāva visiem bumbotājiem aktīvi pie dalīties.

20. meistarsacīkstes 1980. gadā atkal notika korespondences veidā un tās organizēja un rīkoja Kārlis Šleicers. Piedalījās 66 dalībnieki pārstāvot astoņas sporta kopas. Pirmo reizi visas pirmās vietas izcīnīja Austrumu piekraste. U. Bullitis izcīnīja trīs meistarnosaukumus – vienspēlē, dubultspēlē un trīs disciplīnu kopvērtējumā. Sievietēm līdzīgu panākumu uzrādīja Lilita Dzintarniece.

22. ASV latviešu korespondences meistarsacīkstēs piedalījās 68 dalībnieki no 9 sporta kopām. Labākos panākumus guva Austrumu piekraste, no 9 disciplīnām izcīnot 7 meistarnosaukumus.

23. ASV latviešu meistarsacīkstes bija piesaistījušas 60 dalībniekus no 9 sporta kopām. Labākos panākumus atkal guva austrumnieki. Vienspēlēs vīriešiem uzvarēja Zigmunds Mūrnieks no Vilmingtonas. Sievietēm labāko rezultātu uzrādīja iepriekšējā gada uzvarētāja Marija Grauda – Vilmingtona. Dubultspēlēs uzvarēja *Ausma* Grīviņa ar meitu Lindu *Fish* no Ņujorkas.

Sākot ar 24. ASV meistarsacīkstēm dalībnieku skaits samazinājās. Joprojām uzrādīja labus rezultātus, pateicoties Austrumu piekrastes enerģiskam nozares vadītājam U. Bullitim. 1984. gadā no 9 disciplīnām AP izcīnīja 7 pirmās, 8 otrās un 5 trešās vietas. RP 2 pirmās, 1 otrā un 4 trešās vietas. VV 3 otrās un 5 trešās vietas. Austrumu piekraste piedalījās ar 28 dalībniekiem no 5 sporta kopām.

25. ASV latviešu meistarsacīkstēs piedalījās 58 spēlētāji no 8 sporta kopām (36 vīrieši, 18 sievietes, 3 zēni un viena meitene). Vislielāko dalībnieku skaitu deva AP – 26, RP – 23, VV – 9. Visu laiku 10 labāko rezultātu izvērtējumā 1985. gada sasniegumi ierindojās 11 gadījumos. Par labākajiem rezultātiem vīriešu klasē parūpējās AP vienība, izcīnot visus 7 meistartituļus, pie kam uzrādot augstāko spēli – 267 un augstāko sēriju – 685 visu 25 gadu meistarsacīkšu vēsturē. Sievietēm visus 4 meistarnosaukumus ieguva RP. Jaunatnes grupas dalībnieks Aleksis Grauds (Filadelfija) uzrādīja teicamus rezultātus, izcīnot meistarnosaukumu vīriešu dubultspēlēs. Vīriešu vienspēlēs pirmo reizi uzvarēja Gundars Richters (Nudžersijas *Kursa*). Sievietēm, arī pirmo reizi Astrīda Aploka *(Ausma)*.

26. ASV latviešu meistarsacīkstēs vīriešu klasē 9 spēļu kopvērtējumā pirmo reizi uzvarēja Roberts Kociņš *(Venta)*, sasniedzot 1898 punktus. Ar šo rezultātu viņš ierindojās 2. vietā visu laiku labāko vērtējumā. Dubultspēlēs uzvarētāju R. Kociņa un L. Bērziņa *(Venta)* rezultāts 1211 punktu bija labāks par līdzšinējās meistarsacīkstēs sasniegto 1962. gada V. Rituma – L. Bērziņa sniegumu. 1987. gadā Austrumpiekrastes bumbotāji, kā visus iepriekšējos gadus, piedalījās trīs gadskārtējos sarīkojumos. Vilmingtonas darudzības turnīrā piedalījās 31 dalībnieku. Vienspēlē sievietēm uzvarēja I. Bullite, vīriešiem – G. Richters. Vienību sacensībā *Kursa* ierindojās 2. vietā. Ceļojošos kausus ieguva I. Vuda *(Wood)* un G. Richters.

27. ASV latviešu meistarsacīkstes pulcēja 43 dalībniekus. 1987. gada 8. augustā ASV latviešu sportistu saime zaudēja ilggadīgo ALA Sporta biroja bumbošanas nozares vadītāju Kārli Šleiceru, tam aizejot mūžībā. Arī Austrumu piekraste zaudēja Zigmundu Mūrnieku, Vilmingtonas bumbošanas kopas vadītāju un Vilmingtonas draudzības turnīra dibinātāju. ALA Sporta biroja bumbošanas nozares vadītāja pienākumus uzņēmās Uldis Bullitis.

1987. gadā K. Šleicers vēl sakopoja korespondeces meistarsacīkšu visu laiku 10 labākos rezultātus. Vīriešiem visu laiku 10 augstāko spēļu rezultātiem trīs labākie: 1.–2. vietā G. Richteram *(Kursa)* – 267 (1985) un 266 (1982), 3. vietā Z. Dzintarniekam (Bostona) – 266 (1982), 4. v. Z. Mūrniekam (Vil.) – 265 (1984) Augstākās sērijas: 1. v. R. Kociņš *(Venta)* – 686 (1986), 2. v. G. Richters *(Kursa)* – 685 (1985), 3. v. U. Bullitis *(Kursa)* – 675 (1980)

1988. gadā 28. ASV latviešu meistarsacīkstes bija veltītas ilggadējā ALA Sporta biroja bumbošanas komitejas vadītāja Kārļa Šleicera piemiņai. Turnīrā piedalījās 8 sporta kopas ar 70 dalīb-

niekiem, to vidū 5 jaunieši. Labākās sekmes guva Austrumu piekraste ar 8 meistarnosaukumiem, 7 otrām un 4 trešām vietām. RP 3–2–2, bet VV 3 trešās vietas. Labāko spēli uzrādīja Aleksis Grauds (Filadelfija), sievietēm Laila Ejupa *(Gaŗā sala)*. Vienspēlēs uzvarēja Imants Kalniņš *(Kursa)* ar 611 punktiem, 2. vietā V. Rozenfelds *(Ausma)*, 3. vietā A. Grauds (Fil.). Dubultspēlēs piedalījās 20 pāri. 1. vietā Pēteris un Laimonis Bērziņi *(Venta)*. Jauktajās dubultspēlēs sacenās 13 pāri. Labākos panākumus guva Vija Līviņa *(Gaŗā sala)* un Aivars Īzaks *(Kursa)*, 2. v. Jāna un Mārtiņš Budkeviči *(Gaŗā sala)*, 3. v. Astrīda un Laimons Jansoni (Ziemeļohaijo *Lats*). Gaŗās salas bumbošanas līgā piedalījās 32 dalībnieki, kuŗus sadalīja 8 vienībās, katrā pa 4. Uzvarēja 6. vienība: S. Nice-La Monte, Lidija un Žanis Niči un R. Juzupa.

1989. gadā ASV latviešu meistarsacīkstēs piedalījās 37 dalībnieki. Vienspēlēs vīriešiem uzvarēja Aldonis Blaus (Filadelfija), sievietēm – Laila Ejupe *(Gaŗā sala)*, Dubultspēlēs vīriešiem labākie – Ilmārs un Arnis Renči *(Lats)*. Vienībām vīriešiem – *Lats* (A. Baumanis, J. Krūmiņš, L. Jansons, A. Rence, R. Novickis.), sievietēm – *Kursa* (L. Ērenfelde, I. Vuda, I. Bullite).

1990. gadā 30. ASV latviešu bumbošanas meistarsacīkstes sarakstes ceļā notika maija otrajā pusē. Piedalījās 51 dalībnieks no 7 sporta kopām. Nenotika jaunatnes meistarsacīkstes, jo dalībnieku vidū bija tikai viens jaunietis. Labākos rezultātus atkal uzrādīja Austrumu piekraste, izcīnot 5 pirmās, 5 otrās un 8 trešās vietas.

1991. gadā meistarsacīkstēs piedalījās visas 3 sporta pārvaldes ar 43 dalībniekiem, pārstāvot 6 sporta kopas. Meistarsacīkstēs Austrumu piekraste izcīnīja 4 pirmās, 6 otrās un 6 trešās vietas. Vidējās valstis 4 pirmās un 1 otro vietu. Rietumu piekraste – 2 pirmās, 3 otrās un 4 trešās vietas. Labākās spēles vīriešiem – Jānis Bullitis *(Kursa)* – 280. Labākās sērijas vīriešiem – Richards Novickis *(Lats)* – 709,651,613. Labākās spēles sievietēm – Ināra Bullite – *(Kursa)* – 243,213,202. Labākās sērijas sievietēm – Ināra Bullite *(Kursa)* – 603,550.

1992. gadā meistarsacīkstēs piedalījās 54 sportisti no 7 sporta kopām. Dalībnieku vidū bija 3 zēni un viena meitene. Pirmo reizi piedalījās Dienvidkalifornijas *Rīga*. Labākās spēles uzvarētājs V. Dārznieks *Lats* – 234, sievietēm – J. Budkeviča *(Gaŗā sala)* – 247. Labākās sērijas vīriešiem – V. Dārznieks *(Lats)* – 609, sievietēm J. Budkeviča *(Gaŗā sala)* – 617.

1993. gadā 33. ASV latviešu meistarsacīkstēs piedalījās tikai Austrumu piekraste un Vidējās valstis, kopskaitā 34 dalībnieki. Labākās spēles vīriešiem J. Bullitim, labākās sērijas – K. Hodapam. Sievietēm labākās spēles un labākās sērijas Lailai Ejupei.

1994. gadā piedalījās atkal visas trīs sporta pārvaldes, bet dalībnieku skaits – mazākais 20 gados. Piedalījās tikai 29 dalībnieki. Vīriešu sacensībās visas uzvaras izcīnīja Vidējās valstis. Sieviešu sacensībās – A. P., jo, izņemot vienspēles, nebija nevienas pārstāves no VV un R. P. Labākās spēles: V. Dārznieks *(Lats)* – 256, sievietēm A. Hodapa *(Kursa)* – 252. Labākās sērijas: Dārznieks *(Lats)* – 682, sievietēm – I. Krizaneka *(Kursa)* – 649. Uzvarētājs vīriešu vienībām: *Lats* – 2865 (A. Rencis, J. Krūmiņš, V. Dārznieks, L. Jansons, A. Baumanis), sievietēm: *Kursa* – 1348 (I. Krizaneka, A. Hodapa, R. Valule).

1995. gadā 35. ASV latviešu meistarsacīkstēs piedalījās tikai A. P. un V. V. bumbotāji. Vīriešu sacensībās visas uzvaras izcīnīja V. V. Labākās spēles vīriešiem: V. Dārznieks *(Lats)* – 266, sievietēm: *L. Pahwule (Gaŗā sala)* – 234. Labākās sērijas: R. Novickis *(Lats)* – 656, sievietēm: *L. Pahwule (Gaŗā sala)* – 534. Vīriešu vienību sacensībās uzvarēja *Lats* – 2958 (A. Baumanis, J. Krūmiņš, L. Jansons, R. Novickis, V. Dārznieks). Sieviešu vienībām sacensība nenotika, jo bija pieteikta tikai viena vienība.

FUTBOLS

PIRMO GADU SACENSĪBAS

Viens no populārākajiem sporta veidiem latviešiem vienmēr ir bijis futbols. Pirmā latviešu futbola vienība bija Filadelfijas Latviešu futbola klubs, kuru nodibināja 1949. gada 16. novembrī. Jaundibinātā futbola vienība 1950. gada 15. janvārī pirmo reizi devās laukumā pret vienu no spēcīgākajām Filadelfijas amatieru futbola vienībām *Lighthouse*. Spēle beidzās 3–3 neizšķirti. Šajā dienā Edgars Brūveris, ar kura palīdzību gandrīz visiem vienības spēlētājiem izdevās atkļūt no Eiropas, beidzot redzēja, ka viņa pūles nav bijušas veltas. Par latviešu futbola sākumu 50. gados bijušais ASV latviešu futbola izlases vienības sastādītājs un Filadelfijas Latviešu sporta kluba (FLSK) ilggadīgais vadītājs Alberts Līdums atceras, ka par pirmās latviešu futbola vienības tapšanu ASV pateicība pienākas E. Brūverim. Pirmajā FLSK futbola vienībā spēlēja: Valentīns Konopasēvičs, Haralds Jēgers, Kārlis Janševskis, Arvīds Anūzis, Alberts Līdums, Fricis Laumanis, Ernests Grasis, Andrejs Pīckainis, Imants Kalve, Eduards Dzelzkalējs, Jēkabs Znatnajs, Fīlips Janševskis.

Vienības darbība apsīka pēc nepilna gada, bet 1951. gada rudenī tā tika atkal atjaunota, kad sāka spēlēt Filadelfijas augstākā amatieru līgā. 1952. gada 10. maijā Filadelfijas LFK kļūst par Filadelfijas amatieru meistaru, divās spēlēs ar labāku vārtu attiecību pārspējot *Trenton SC* 3–1 un 2–3. Meistarvienības sastāvs: Elmārs Vītols (vārtsargs), Normunds Dreifūss, Edgars Jargāns, Andrejs Pīckainis, Voldemārs Celmaraugs, Fricis Laumanis, Ilgvars Osis, Gunārs Jēkabsons, Edvīns Gagnus, Valentīns Konopasēvičs, Voldemārs Freimanis, Pāvils Peiča, Arvīds Annūzis. Kluba rezervisti no Ņujorkas: Haralds Jēgers, Rūdolfs Putenis, Kārlis Janševskis. Vienības vadītājs bija A. Līdums. Filadelfijas LFK tomēr nekad nekļuva ASV latviešu meistars.

Līdzās Filadelfijas LFK izveidojās vienības Bostonā, Ņujorkā un Čikagā. Pirmā spēle Ziemeļamerikā starp divām latviešu vienībām Bostonas LFK un Čikagas jaunatnes vienību notika 1953. gada 29. maijā 1. ASV Vispārējos latviešu dziesmu svētkos Čikagā. Tā arī bija Bostonas vienības vienīgā sacensība ar kādu citu latviešu vienību. Spēle beidzās ar bostoniešu 5–2 (1–2) uzvaru. Vārtus BLFK guva Dzintarnieks, Vīksna, U. Hollanders, Ziņģis un P. Galiņš, bet Čikagai Dailis Grauze un Vitālijs Kuševskis.

Čikagas jaunatnes futbola vienības otrā un arī pēdējā spēle notika 1953. gada 7. septembrī 3. Latviešu sporta padomes trimdā sporta kongresa laikā Toronto, Kanadā. Toronto *DV* – Čikagas sacensība beidzās ar augstu 11–1 (7–1) Toronto uzvaru. 1954. gadā Filadelfijā notika pirmās Austrumu piekrastes latviešu futbola meistarsacīkstes. Filadelfijas LFK uzvarēja Ņujorkas vienību, kurā spēlēja Ņujorkas *Latvians* jaunieši Alvis Eikstrēms, Jānis Šķiņķis, Edgars Dibens, Vilnis Bauers un Ņujorkas DAFB augstākajā līgā spēlējošie latvieši Kārlis Ārens, Voldemārs Celmaraugs, Kārlis Janševskis, Haralds Jēgers, Valentīns Konopasēvičs, ar rezultātu 4–3 (1–3).

1955. gadā Austrumu piekrastes meistarsacīkstēs Ņujorkas vienība pirmo reizi piedalījās kā Ņujorkas *DV* un pārspēja Filadelfijas LFK 2–1 (0–1).

1956. gadā AP meistarsacīkstēs piedalījās trīs vienības: Filadelfijas LFK, Ņujorkas *DV I* un Ņujorkas *DV II*. Uzvarēja Ņujorkas *DV I*, otrā pagarinājumā pārspējot Filadelfijas LFK 4-2. Čikagas futbolisti savu darbību atsāka 1955. gada 30. janvārī, kad nodibināja Čikagas Latviešu biedrības futbola klubu (ČLBFK), kas tā paša gada pavasarī piedalījās Čikagas futbola amatieru zemākā līgā kā *Stars* vienība.

1955. gadā ASV latviešu jaunatnes kongresa laikā Čikagas LBFK sacentās ar tikko nodibināto Klīvlandes LFK, zaudējot 1–3. 1956. gada 2. jūnijā Čikagas LBFK spēlēja Mineapolē pret jauno Mineapoles latviešu futbola vienību *Olimpiju* un zaudēja 0–5 (0–1).

Vidējo valstu futbola meistarsacīkstes

1956. gada jūlija beigās Čikagā notika pirmās Vidējo valstu latviešu futbola meistarsacīkstes, kurās piedalījās četras vienības. Priekšspēlēs Klīvlandes LFK uzvarēja Milvoku vienību 6–0 (4–0). Čikagas LBFK pārspēja Mičiganas pavalsts sastādīto vienību 5–2 (1–1). Finālā KLFK pieveica Čikagas LBFK 4–3 (3–2).

1957. gadā Čikagas LBFK savu pirmo Vidējo valstu meistara nosaukumu guva, uzvarot iepriekšējā gada meistaru Klīvlandes LFK 5–1 (1–1).

1958. gadā Vidējo valstu meistarsacīkstēs piedalījās tikai divas vienības un Čikagas LBFK pārspēja Klīvlandes LFK 4–3 (3–2) un 5–2 (1–0), iegūstot pirmo reizi Arvīda Jurgena piemiņas balvu. Arī 1959. gadā Vidējo valstu meistars bija Čikagas LBFK, abās spēlēs uzvarot Klīvlandes LFK 4–1 (2–1) un 2–0 (2–0).

1956. gadā Klīvlandes LFK vienības sastāvs: O. Ziediņš, G. Neiders, P. Šlars, R. Upe, G. Čukurs, J. Krišjansons, G. Tobiens, E. Stepāns, A. Rops, E. Upesleja, Z. Reineks, L. Jansons, E. Šteins, 1957., 1958., 1959. gadā Čikagas LBFK sastāvs: A. Osis, A. Bite, A. un R. Kārši, E. un V. Tumi, A. Legzdiņš, K. un M. Kalniņi, J. Kurelis, G. Zariņš, A. Dzelme, L. Pārups, A. Kuplis, V. Kuškevics, J. Mežmalis. Latviešu futbola vienības Vidējās valstīs īslaicīgi pastāvēja arī Saginavā, Kalamazū, Milvokos, Linkolnā un Mineapolē. Vidējo valstu meistarsacīkstēs no viņām piedalījās tikai Milvoku *Auseklis* 1956. un 1957. gadā.

ASV LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES

1956. gada 8. septembrī Ņujorkā noskaidroja pirmo reizi ASV latviešu meistaru futbolā. Finālā satikās Ņujorkas *DV* un Klīvlandes LFK. Ar rezultātu 5–1 uzvarēja Ņujorkas *DV* un izcīnīja ASV latviešu laikraksta *Laiks* izdevēja Helmāra Rudzīša dāvāto mūžīgi ceļojošo Latvijas kausu. Meistarvienībā spēlēja: E. Bensons, J. Veiss, K. Janševskis, K. Ārens, V. Celmaraugs, A. Ekstrēms, I. Zāmurs, V. Konopasēvičs, H. Jēgers, V. Bauers, J. Šūlmeistars, E. Stots, I. Baltausis, I. Bundulis, I. Sniedze. Otrās ASV futbola meistarsacīkstēs piedalījās Klīvlandes LFK un Čikagas LBFK no Vidējām valstīm, bet Austrumu piekrasti pārstāvēja Ņujorkas *DV* un Filadelfijas LFK.

Finālspēles notika 1957. gada 10., 11. augustā Klīvlandē. Priekšspēlē Klīvlandes LFK uzvarēja Filadelfijas LFK 3–1 (2–1), bet otrajā priekšspēlē Ņujorkas *DV* uzvarēja Čikagas LBFK 2–0 (1–0). 3. vietu izcīnīja Filadelfijas LFK, uzvarot Čikagas LBFK ar 2–0 rezultātu. Finālā Ņujorkas *DV* ar 5–1 (3–1) rezultātu uzvarēja Klīvlandes LFK.

1958. gadā 3. ASV meistarsacīkstēs Filadelfijā Čikagas LBFK pirmajā spēlē zaudēja Filadelfijas LFK 2–1 (2–0). Meistarnosaukumu trešo gadu pēc kārtas ieguva Ņujorkas *DV*, uzvarot Filadelfijas LFK ar 4–1 (3–0). Filadelfijas LFK savas gaitas izbeidza pēc 1958. gada sezonas.

Ceturtās ASV latviešu meistarsacīkstes notika 1959. gadā Čikagā, priekšspēlē satikās Klīvlandes LFK ar Ņujorkas *DV* vienību, uzvarot pēdējiem ar 4-2 (1-2). Finālā Čikagas LBFK uzvarēja ilggadējo meistaru Ņujorkas *DV* ar rezultātu 3–1 (1–1).

1960. gadā latviešu ASV futbola meistarsacīkstēm vajadzēja izvērsties īpaši interesantām, jo līdzdalību bija apsolījis Toronto *DV* un arī Mičiganas futbola klubs. Tomēr uz Ņujorku atbrauca tikai Čikagas LBFK. Ņujorkas *DV* vienībā līdzās pieredzējušam Kārlim Ārenam spēlēja arī viņa 17 gadus vecais dēls Alvis, kurš guva abus vārtus. Ar 2–0 uzvarēja Ņujorkas *DV* vienība.

1961. gadā pirmo reizi piedalījās Toronto *DV* vienība no Kanadas. Latvijas kausa sacensības notika Čikagā, kurās piedalījās Ziemeļamerikas vienības. Finālā Čikagas LBFK uzvarēja Toronto *DV* ar 6–1 (2–1).

1962. gadā Latvijas kausa fināli notika Toronto, 3 vienībām spēlējot katram ar katru. Spēļu rezultāti: Toronto *DV* – Čikagas LBFK 1–1, Čikagas LBFK – Ņujorkas *DV* 0–0 un Toronto *DV* – Ņujorkas *DV* 2–2. Uzvarētāju noskaidroja ar augstāko iegūto vārtu attiecību un Latvijas kausu pirmo reizi izcīnīja Toronto *DV*.

1963. gadā Ziemeļamerikas futbola meistarsacīkstēs piedalījās 3 vienības un pirmo reizi spēles notika 3 pilsētās. Uz Toronto aizbrauca Ņujorkas *DV* un pazaudēja mājiniekiem 0–4 (0–1). Ņujorkā Čikagas LBFK uzvarēja Ņujorkas *DV* ar 3–1 rezultātu. Čikagā finālā satikās Toronto *DV* ar Čikagas LBFK, uzvarēja mājinieki ar 4–2 (2–0).

1964. gadā meistarsacīkstēs Ņujorkā satikās Toronto *DV* un Ņujorkas *DV* vienības. Sacensība beidzās 0–0 neizšķirti. Otrā spēlē Toronto Čikagas LBFK zaudēja mājiniekiem ar 4–6 rezultātu. Pēdējā sacensībā Čikagā tikās Ņujorkas *DV* un Čikagas LBFK. Uzvarēja CLBFK ar rezultātu 6–0, bet Latvijas kausu otro reizi, ar gada pārtraukumu, izcīnīja Toronto *DV* futbolisti.

Čikagas LBFK vienība Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs piedalījās pēdējo reizi 1965. gada 11. augustā Ņujorkā un finālā pazaudēja Ņujorkas *DV* futbolistiem 1–2, kuŗi Latvijas kausu izcīnīja 6. reizi. 1966. gadā Z. A. meistarsacīkstēs nepiedalījās līdz šim rosīgā Čikagas LBFK un tā par *Laika* izdevēja Helmara Rudzīša balvu cīnījās tikai Ņujorkas *DV* un Toronto *DV* vienības. Spēle notika Ņujorkā un meistara godā 3–0 (2–0) uzvaru tika Toronto *DV*.

1967. gadā par izdevēja H. Rudzīša mūžīgi ceļojošo balvu Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs atkal cīnījās tikai Ņujorkas *DV* un Toronto vienpadsmiti. Vispirms torontieši devās uz Ņujorku, kur pieveica mājiniekus ar 2–0 rezultātu. Atkārtojuma spēlē Sidrabenē, Toronto tuvumā, Toronto *DV* ņujorkiešus pārspēja vēl iespaidīgāki ar 6–1 un pelnīti izcīnīja latviešu futbola meistarvienības nosaukumu.

1968. gadā meistarsacīkstēs atkal piedalījās tikai Ņujorka un Toronto. Finālā uzvarēja Ņujorkas *DV*.

Arī **1970. gadā meistarsacīkstēs** piedalījās tikai Ņujorkas *DV* un Toronto *DV*. Pirmā abu vienību tikšanās notika Toronto dziesmu svētku laikā un uzvarēja Toronto *DV* vienība ar 5–0. Spēli vēroja kādreizējie Latvijas valstsvienības futbolisti Aleksandrs Vanags un Vaclavs Borduško. Pēc spēles viņi apbalvoja abu vienību labākos spēlētājus ar būvuzņēmēja Gobas speciālām balvām.

1973. gadā Toronto *DV* vienība uzvarēja Ņujorkas *DV* un Klīvlandes *DV* vienības un izcīnīja Ziemeļamerikas meistartituli un Latvijas kausu.

1978. gadā Latvijas kausa izcīņā Sidrabenē piedalījās Toronto *DV*, Toronto JKS, Klīvlandes *DV* un Ņudžersijas *Kursa*. Sacensību pirmajā dienā Toronto *DV* pieveica JKS 2–1 un Klīvlandes *DV* – *Kursu* ar 1–0. Otrajā dienā 3. vietas dēļ JKS uzvarēja *Kursu* 3–0, bet finālā starp Toronto *DV* un Klīvlandes *DV* spēle beidzās neizšķirti 1–1. Rezultātu nedeva arī 2x10 minūšu pagarinājums. Uzvarētāju noskaidroja pieci 11 metru soda sitieni. Veiksmīgāki izrādījās torontieši. Toronto *DV* vienībā vēl arvien spēlēja Aleksandrs Kudrašovs, kādreizējais *Rīgas Vilku* futbolists.

1979. gadā Ņudžersijas Latviešu biedrības īpašumā Priedainē Ziemeļamerikas futbola meistarsacīkstes sarīkoja futbola klubs *Kursa*. Bez mājiniekiem vēl piedalījās Klīvlandes *DV*, Ņujorkas *DV* un Toronto JKS vienības. Pirmajā dienā Toronto JKS uzvarēja *Kursu* 4–3 (3–1), bet Klīvlandes *DV* uzvarēja Ņujorkas *DV* 7–2 (2–2). Otrā dienā *Kursa* pieveica Ņujorkas *DV*, bet JKS vienība pieveica Klīvlandes *DV* 3–1 (2–0). Torontieši saņēma arī personīgās balvas – vērtīgākais spēlētājs G. Tannis, gados jaunākais E. Tannis un gados vecākais K. Gulbis.

1980. gadā gadskārtējās sacensības notika Klīvlandē, piedaloties Toronto *DV*, Ņudžersijas *Kursa* un Klīvlandes *DV*. Šoreiz neveicās Toronto *DV*, kuŗi zaudēja *Kursai* 0–5 un Klīvlandei 1–6. Finālā satikās Klīvlandes *DV* un Ņudžersijas *Kursa*. Vienlīdzīgā un saistošā spēlē uzvarēja klīvlandieši ar 3–2 rezultātu.

1981. gadā Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes un laikraksta *Laiks* izdevēja H. Rudzīša dāvātā mūžīgi ceļojošā Latvijas kausa 25. izcīņā Sidrabenē piedalījās tikai 3 vienības: Ņudžersijas *Kursa*, Toronto JKS un Toronto *DV*. Šoreiz izpalika iepriekšējā gada meistars Klīvlandes *DV*. Sacensību noteikums paredzēja katrai vienībai ar katru tikties 2x35 minūšu ilgā spēlē. Pirmajā spēlē *Kursa* ar 3–1 uzvarēja Toronto *DV*. Arī otrajā spēlē *Kursa* ar 3–1 uzvarēja Toronto JKS.

1982. gadā uzvarētāja godā atkal bija Ņudžersijas *Kursa*, uzvarot vienīgo pretinieku Toronto *DV* ar 2–1.

1983. gadā Toronto *DV* uzvarēja Ņudžersijas *Kursu* 1–0 un nospēlēja neizšķirti ar Toronto JKS 0–0. Toronto JKS uzvarēja *Kursu* ar 4–0 un līdz ar to izcīnīja Latvijas kausu.

1984. gadā Ņudžersijā gadskārtējā Latvijas kausa izcīņā tikās Ņudžersijas *Kursa* un Ņujorkas *DV*, jo abas Toronto vienības – *DV* un JKS atteicās. Savstarpējā sacensībā uzvarēja ar 1–0 Ņujorkas *DV* jaunie futbolisti, kuŗu caurmēra vecums bija 17,5 gadu.

1985. gadā meistarsacīkstes notika dienu pirms I Globālo latviešu meistarsacīkstēm Gaŗezerā. Tajās piedalījās: Ņujorkas *DV*, Ņudžersijas *Kursa*, Toronto *DV* un *Gaŗezers* vienības. Spēlējot katrai vienībai ar katru 2x25 minūtes, mūžīgi ceļojošo Latvijas kausu ieguva Ņujorkas *DV*, kas pieveica Toronto *DV* 3–0, Ņudžersijas *Kursu* 2–1 un *Gaŗezeru* 4–1. *Gaŗezers* savukārt uzvarēja *Kursu* ar 3–0 un Toronto 2–1, ierindojoties 2. vietā. *Kursa* pieveica Toronto *DV* ar 1–0, izcīnot 3. vietu.

1986. gadā Latvijas kausa izcīņa notika Sidrabenē, un gaidīto 5 vienību vietā piedalījās tikai trīs – Ņujorkas *DV*, Toronto *DV* un JKS. Līdzdalību atteica Ņudžersijas *Kursa* un Čikagas vienība. Spēlēja katrs ar katru 2x30 minūtes. Pirmajā spēlē Ņujorkas *DV* uzvarēja Toronto *DV* ar 4–1. Pēc īsas atpūtas Toronto *DV* spēlēja ar Toronto JKS un panāca 4–1 uzvaru. Pēdējā spēlē Toronto JKS satikās ar Ņujorkas *DV* futbolistiem. Sacensība beidzās 4–0 JKS labā un ieguva Latvijas kausu pēc labākās uzvarēto un zaudēto vārtu starpības.

1987. gadā Ziemeļamerikas latviešu futbola meistarsacīkstes notika 27. augustā Frīholdā, Ņudžersijā, piedaloties 4 vienībām. Pēc saistošām sacensībām (2x30 min.), nezaudējot nevienu spēli, Latvijas kausa 30. izcīņā pirmo reizi piedalījās un uzvarēja Vidējo valstu *DV* sastādītā vienība, vispirms pārspējot Toronto *DV* 5–0 un pēc tam Ņudžersijas *Kursu* 2–0 un Ņujorkas *DV* 2–1.

1988. gadā Sidrabenē, Toronto tuvumā Ziemeļamerikas latviešu futbola meistarsacīkstēs spēlēja Vidējo Valstu *DV* sastādītā, Ņudžersijas *Kursa* un Toronto *DV* vienības. Vispirms VV sastādītā uzvarēja Toronto *DV* ar 3–0, turpinājumā VV ar 2–1 pārspēja Ņudžersijas *Kursu*. 3. vietas dēļ spēlēja Toronto *DV* un Ņudžersijas *Kursa*. Sacensība beidzās 2–1 Toronto *DV* labā.

1989. gadā meistarsacīkstes pirmo reizi notika *Gaŗezerā* Ērika Pētersona sporta laukumā. Sporta laukumu atklāja un nodeva sportistu rīcībā *Gaŗezera* padomes priekšsēdētājs O. Cakars. Skatītājus un futbolistus sveica ALA Sporta biroja vadītājs K. Zamurs, VVLSP priekšnieks V. Tums un Austrālijas Sidnejas *DV* nodaļas priekšnieks V.Eglītis. Turnīrā piedalījās Ņudžersijas *Kursa*, Toronto *DV* un VV *DV* vienības. Pirmajā spēlē satikās Ņudžersijas *Kursa* un VV *DV* vienības. Interesantā cīņa beidzās ar VV *DV* 2–0 uzvaru. Pēc īsa pārtraukuma notika Toronto *DV* un VV *DV* sacensība, kas beidzās 2–2 neizšķirti. Toronto *DV* un Ņudžersijas *Kursas* sacensībā ar 2–1 uzvarēja Toronto *DV*. Kopējā punktu attiecība labāka VV *DV* vienībai, kas Latvijas kausu izcīnīja trešo gadu pēc kārtas.

1990. gadā 35. Ziemeļamerikas futbola meistarsacīkstes nokavējās, jo futbolisti piedalījās Olimpiskajā nedēļā Rīgā un mainīja paredzēto sacensību vietu Priedaini. Vienojoties visām vienībām, tās notika Gaŗezerā. Trešo reizi piedalījās 3 vienības: VV *DV*, Toronto *DV* un Ņudžersijas *Kursa*. Visas spēles notika vienā dienā. Vispirms *Kursa* uzvarēja VV *DV* ar 1–0 rezultātu. Otrajā Toronto *DV* pārspēja *Kursu* 1–0. Izšķirošajā sacensībā Toronto DV zaudēja VV DV futbolistiem 1–2. Uzvarētāju noskaidroja ar 11 m soda sitienu palīdzību. Gala rezultāts VV *DV* – 9, Toronto *DV* – 8 un *Kursa* – 6. Līdz ar to ceturto gadu pēc kārtas VV *DV* izcīnīja 1. vietu.

1991. gadā Ziemeļamerikas 3 latviešu futbola vienības – Toronto *DV*, VV *DV* un Ņudžersijas *Kursa* spēlēja Frīholdā. Pirmajā spēlē Toronto *DV* un *Kursa* nospēlēja neizšķirti 2–2, bet nākamajā ar VV *DV* vienību panāca 3–1 rezultātu savā labā. VV *DV* un Toronto *DV* spēkošanās beidzās ar VV *DV* 1–0 uzvaru. Latvijas kausu uz vienu gadu paturēja *Kursas* vienība.

1992. gadā Latvijas kausa futbola turnīrs notika Sidrabenē. Arī šoreiz piedalījās 3 vienības. VV *DV* – *Kursa* 3–0, VV *DV* – Toronto *DV* 4–0. Toronto *DV* – *Kursa* 5–0. Latvijas kausu uz vienu gadu atkal saņēma VV *DV* vienība.

1993. gadā Ziemeļamerikas meistarsacīkstes un Latvijas kausa izcīņa notika Ērika Pētersona sporta laukumā Garezerā. Torontieši uz sacensībām bija ieradušies 9 vīru sastāvā, tādēļ viņiem izpalīdzēja divi no Latvijas. Latvijas kausu pelnīti izcīnīja *Kursa*, kas ar VV *DV* nospēlēja 2–2 neizšķirti un pārspēja Toronto *DV* 3–1.

1994. gadā Latvijas kausa sacensības notika Frīholdā, Ņudžersijā, piedaloties tām pašām pēdējo gadu trim vienībām. Pirmajā spēlē VV *DV* pārspēja Toronto *DV* 4–1, bet otrajā ar *Kursu* nospēlēja neizšķirti 0–0. *Kursa* uzvarēja Toronto *DV* ar 2–1. Latvijas kausu sesto reizi izcīnīja VV *DV* sastādītā vienība.

1995. gadā meistarsacīkstes notika Sidrabenē, Toronto tuvumā. Piedalījās atkal tās pašas 3 vienības: Toronto *DV*, VV *DV* un *Kursa*. Toronto *DV* – VV *DV* 3–1, *Kursa* – VV *DV* 1–0, Toronto *DV* – *Kursa* 1–1. Pelnīti pēc 7 gadu pārtraukuma Toronto vienība izcīnīja Ziemeļamerikas meistarnosaukumu un uz 1 gadu ieguva ceļojošo Latvijas kausu. Laikraksta *Laiks* izdevēja Helmāra Rudzīša dāvātā Latvijas kausa sacensībās no 1956.–1960. gadam (ieskaitot) piedalījās tikai ASV latviešu vienības. No 1961.–1995. gadam Latvijas kausu izcīnīja Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs, piedaloties abām Toronto *DV* un JKS vienībām. Vienīgo reizi Latvijas kausa sacensība nenotika 1975. gadā. 35. Latvijas kausa meistarsacīkstēs labākos panākumus guva Toronto *DV* vienība, uzvarot 11 reizes. Ņujorkas *DV* – 9, VV *DV* sastādītā – 6, Ņudžersijas *Kursa* – 4, Čikagas LBFK – 3, Toronto JKS – 3, Klīvlandes LFK 2, Klīvlandes *DV* – 1 reizi.

LATVIJAS KAUSA UZVARĒTĀJI

Toronto *DV* (1962., 1964., 1966., 1967., 1970.– 1974., 1978., 1995. gadā)

Vienībā spēlējuši: A. Alksnis, E. Bušs, G. Ezers, H. Gailis, K. Gulbis, E. Kalniņš, A. Kudrašovs, A. Liepa, A. Litaunieks, H. Mecs, A. Namgauds, J. Namgauds, J. Pavārs, E. Petmanis, A. Rāva, J. Vilmanis, Galiņš, A. Sudmalis, Richters, B. Hercbergs, A. Grīnbergs, A. Rode, Roze, E. Pilskalnietis, J. Kajaks, J. Skuja, J. Kudrašovs, H. Gailis, E. Lukovskis, J. Simanovskis, G. Tannis, J. Verners, J. Brikmanis, R. Millers, J. Ozoliņš, E. Gulbis, A. Māliņš, A. Dzintars, E. Ezers, E. Goba, I. Kārkliņš, A. Ozoliņš, E. Kolins, A. Grīnbergs, S. Rodžers, R. Glenhils, J. Ķimens, J. Rağis, A. Rağis, R. Ķimens, A. Ķimens, V. Dreimanis, T. Tērauds, K. Blūms, R. Lauzis, D. Grīnbergs.

Ņujorkas *DV* (1956.–1958., 1960., 1965., 1968., 1969., 1984., 1985. gadam)

Vienībā spēlējuši: E. Bensons, J. Veiss, K. Janševskis, K. Ārens, V. Celmaraugs, A. Eikstrēms, I. Zamurs,V. Konopasēvičs, H. Jāgers, J. Šūlmeistars, E. Stots, I. Baltausis, I. Bunduls, J. Blūmfelds, A. Brencsons, V. Bauers, R. Laiviņš, M. Munters, A. Štolcs, E. Dāle, E. Bruklis, V. Avots, A. Pelše, J. Šķiņķis, H. Hagenfelds, U. Riekstiņš, K. Račevskis, A. Sierings, A. Ārens, J. Pakalnietis, I. Kalniņš, A. Zālītis, E. Apelis, A. Bērziņš, A. Brunājs, J. Holms, R. Mednis, V. Mežaks, F. Veiss, J. Puķe, J. Slakteris, M. Mednis, I. Kampa, J. Skara, I. Rupners, J. Kučinskis, O. Līdacis, G. Neiders, A. Puķe, Ē. Rencis, E. Stūrāns, Ē. Lismanis, R. Stūrāns, A. Tums, R. Baumanis, R. Grava, L. Alversons, A. Rumpēteris, P. Katis, D. Ūdris, J. Katis, J. Veidis, J. Stots, P. Lipacis, N. Melngailis, Ē. Alversons, G. Puide.

Vidējo Valstu *DV* sastādītā (1987.–1990., 1992., 1994. gadā)

Vienībā spēlējuši: P. Albertiņš, A. Bite, V. Bole, E. Cepurītis, A. Dišlers, D. Kalniņš, N. Krūmiņš, A. Legzdiņš, jr., M. Melkers, D. Počs, L. Richters, *J. Shear*, E. Reineks, A. Kiršteins, Richards un Ronalds Ragaiņi, M. Graubiņš, G. Graubiņš, K. Grendze, M. Preiss, A. Rācenis, A. Ziemelis, T. Cepurītis, U. Graubiņš, A. Legzdiņš, sr., P. Krūmiņš, A. Bokalders, *D. Khan*, D. Osis, A. Runka.

Ņudžersijas *Kursa* (1981., 1982., 1991., 1993. gadā)

Vienībā spēlējuši: K. Lediņš, K. Zamurs, E. Stots, V. Celtnieks, E. Stūrāns, Ē. Rencis, M. Putenis, J. Stots, J. Veidis, J. Puķe, J. Ģiga, M. Kalniņš, M. Līdacis, A. Puķe, J. Blodnieks, A. Ortmanis,

M. Rācenis, M. Zālīte, Ē. Lismanis, P. Lipacis, P. Katis, M. Jansons, I. Kalniņš, A. Lediņš, M. Rīsbergs, I. Stiebris, J. Ulmanis, P. Jansons, P. Aivars, A. Zaprauskis, A. Bārs, J. Voldiņš, K. Miemis, A. Tums, Dz. Dzilna, V. Krūmiņš, Ē. Vanags, I. Stāle.

Čikagas LBFK (1959., 1961., 1963. gadā)

Vienībā spēlējuši: A. Bite, A. Kuplis, E. Tums, A. Legzdiņš, O. Bērziņš, Olafs Bērziņš, V. Gūtmanis, L. Pārups, M. Purkalītis, G. Zariņš, V. Tums, V. Kuševskis, R. Kāršs, A. Kāršs, J. Krīgers, *M. Baran,* T. Cepurītis, A. Ziediņš, M. Muižnieks, Alvis Osis, J. Pētersons, J. Fogelis, J. Kurelis, J. Mežmalis, A. Osis.

Toronto JKS (1979., 1983., 1986. gadā)

Vienībā spēlējuši: A. Rāva, T. Mukts, A. Ozoliņš, G. Tannis, E. Tannis, I. Kārkliņš, I. Blūms, M. Grundmanis, M. Lorbergs, K. Gulbis, T. Stickis, J. Beitāns, V. Trencis, A. Priedītis, P. Rāva, M. Kārkliņš, G. Ezers, R. Ezers, V. Skujiņš, Dž. Meknīls, J. Dzelme, G. Puide, A. Briedītis, I. Jansons, E. Dzelme, V. Bole, J. Dzelme, T. Līss.

Klīvlandes LFK (1976., 1977. gadā). **Klīvlandes *DV*** (1980. gadā)

Abu vienību spēlētāji: J. Hāzners, D. Grendze, K. Kampe, A. Prātiņš, E. Apelis, S. Pourzanjani, J. Kēllers, A. Ūdris, E. Kampe, E. Dickinsons, K. Michailovs, R. Balodis, P. Grendze, M. Grendze, V. Rubenis, A. Īzaks, K. Ceceris, P. Briedis, P. Delvigs, *E. Escalier*, P. Aivars, K. Grendze, M. Uhoda, D. Gerovačs, J. Zemesarājs, G. Horvats, J. Simonijs.

ASV – KANADAS SACENSĪBAS

1988. gadā ASV – Kanadas sastādītās vienības izcīna korporācijas *Beveronija* Ērika Pētersona piemiņai dāvāto ceļojošo kausu. Kausu izcīna latviešu dziesmu svētku laikā. Pirmo reizi kausa izcīņa notika 1988. gadā Indianapolē vispārējo dziesmu svētku laikā, kad kausu izcīnīja ASV vienība, uzvarot Kanadu 3–2 (2–1). Pēc saistošās spēles abas vienības uzrunāja ALA Sporta biroja vadītājs T. Aldzeris. Tad korporācijas *Beveronija* pārstāvji Uldis Šutka un Juris Meisters pasniedza uzvarētājiem Ērika Pētersona kausu, lai pieminētu savu filistru un vienu no slavenākajiem latviešu futbolistiem.

1991. gadā Kanadas latviešu dziesmu svētku laikā notika otrreizējā dāvātā Ērika Pētersona piemiņas balvas izcīņa. Kanadas sastādītā vienība šoreiz viegli uzvarēja ASV ar 4–0 (2–0). Kanadas vienībā spēlēja: Jānis Gulercis, Daniels un Andrejs Grīnbergi, Māris Jermalovičs, Vinsents Didžordžio, Andrejs un Džeisons Ķimeni, Artūrs Lauzis, Guntars un Elmārs Taņņi, Kārlis Skuja, Tālis Tērauds, Valters Smits. ASV sastāvs: Aivars Bārs, Kārlis Grendze, Mārcis un Gerets Graubiņi, Mārtiņš Jansons, Nīls Krūmiņš, Alberts un Edgars Legzdiņi, Miķelis Melkers, Aleksis un Mārtiņš Zaprauski.

BALTIEŠU MEISTARSACĪKSTES

Pirmā neoficiālā sacensība notika 1958. gadā pēc baltiešu vieglatlētikas meistarsacīkstēm Čikagā. Notika lietuviešu un VV latviešu izlases spēkošanās futbolā. VV izlasi veidoja Čikagas un Klīvlandes spēlētāji. Vienlīdzīgā cīņa, kuru pēdējās minūtēs pārsteidza lietusgāze, beidzās ar 1–0 lietuviešu pārākumu.

I Baltiešu futbola turnīrs notika 1958. gada 30., 31. augustā un 1. septembrī Čikagā, piedaloties igauņu, lietuviešu un latviešu vienībām. Turnīru atklāja Baltijas tautu sporta komitejas ASV priekšsēdis Valdemārs Baumanis. Pēc apsveikuma kā pirmās laukumā devās lietuviešu un latviešu vienības. Latviešu vienībā spēlēja Čikagas, Klīvlandes, Ņujorkas un Toronto futbolisti. Kaut arī vienības spēlētāji kopā spēlēja pirmo reizi, tomēr atzīstami atvairīja lietuviešu uzbrukumus, tikai beigu daļā lietuvieši panāca 1–0 vadību. Otrajā puslaikā latvieši pārkārtoja vienības sastāvu. Tas deva panākumus, un V. Kuševskis un E. Bušs pa reizei pārspēja pretinieka vārtsargu, panākot mūsu vienpadsmitam grūti izcīnītu, bet skaistu 2–1 uzvaru. Nākamajā spēlē latviešu pretinieks bija Toronto *FC Esto-*

nia. Neilgi pirms 1. puslaika beigām igauņi panāca 1–0 pārākumu. Otrajā puslaikā cenšoties panākt izlīdzinājumu, bet latvieša aizsarga ar roku skārtā bumba soda laukumā, deva igauņiem 11 metru soda sitienu, ko viņi pārvērta punktu guvumā 2–0. Spēles beigu posmā E. Bušs vienus vārtus atguva, bet spēle beidzās 2–1 *Estonia* labā. Pēdējā spēlē satikās lietuvieši un igauņi, lai nodrošināt uzvaru pēdējiem vajadzēja tikai panākt neizšķirtu. Tādā veidā arī igauņi spēlēja, bet 5 minūtes pirms spēles beigām, pēc burzmas vārtu priekšā, bumba atradās igauņu vārtu tīkla un spēle beidzās 2–0 lietuviešu labā. Katrai vienībai bija pa uzvarai un pa zaudējumam, un arī iegūto un zaudēto punktu attiecība bija vienāda. Tā turnīrs šoreiz beidzās bez uzvarētāja. Latviešu izlasē spēlēja: A. Litaunieks, A. Kudrašovs, E. Bušs, K. Gulbis (Toronto *DV*), A. Bite, V. Kuševskis, L. Pārups, A. Dzelme, G. Zariņš, A. Verners, E. Tums (Čikagas LBFK), J. Krišjansons, (Klīvlandes FKL), J. Šķiņķis, A. Eikstrēms, V. Konopasēvičs (Ņujorkas *DV*).

Čikagā latviešu izlases vienība spēlēja ar lietuviešiem 1960. un 1961. gadā un abas reizes zaudēja. 1960. gadā zaudēja lietuviešiem 0–4 (0–1), kaut gan vēl ilgi otrā puslaikā rezultāts bija tikai 1–0 lietuviešu labā. Vienībā spēlēja: A. Bite, A. Legzdiņš, V. Kuševskis, J. Krīgeris, M. Muižnieks, L. Pārups, E. Tums, G. Zariņš (Čikagas LBFK), J. Blūmfelds, A. Eikstrēms (Ņujorkas *DV*), J. Krišjansons, G. Neiders (Klīvlandes LFK). Vienības vadītājs J. Fogels.

1961. gadā latviešu vienības sastādītājam neizdevās dabūt Ņujorkas *DV* un Toronto *DV* spēlētājus. Vienības sastāvs bija Čikagas LBFK, kuŗu pastiprināja J. Krišjansons un G. Neiders no Klīvlandes LFK. Igauņi atkal neieradās, un lietuvieši, Čikagas vasaras karstumā, bija daudz pārāki, uzvarot ar 8–2 (3–2) rezultātu. Spēles sākumā visiem par pārsteigumu Lūcijs Pārups divas reizes panāca latviešiem vadību 1–0, tad 2–1, bet otrā puslaika beigu posmā laukumā bija tikai viena vienība – lietuvieši. 1964. gadā Baltiešu olimpisko spēļu laikā Klīvlandē notika latviešu – lietuviešu futbola izlases spēle. Tā bija pēdējā reize, kad latviešu vienībā spēlēja visu 3 tā laika vienību – Ņujorkas *DV*, Čikagas LBFK un Toronto *DV* spēlētāji. Latvieši uzvarēja pārliecinošāk, nekā beigu rezultāts to rādīja. Pēc lietuviešu pašā sākumā gūtiem vārtiem latviešu aizsardzība, E. Petmanis, A. Alksnis, K. Gulbis (Toronto *DV*) un vārtsargs čikagietis A. Bite neļāva lietuviešiem uzvarēt. Ar Ē. Buša un L. Pārupa raidījumiem pretinieka vārtos, jau pirmā puslaikā panāca 2–1 rezultātu latviešu labā un to neatdeva līdz spēles beigām.

GALDA TENISS

Galda teniss kā individuālais sporta veids nevarēja īsti pievienoties citām sporta disciplīnām un nebija popularitātes ziņā līdzvērtīgs vienību sportiem. Vienīgi Vācijā tas bija ļoti populārs tajā laikā, kad dzīvojām bēgļu nometnēs. Nebija jāmeklē treniņu partneri, jo tie dzīvoja tuvumā un vienmēr varēja piedalīties nometnes rīkotos turnīros un meistarsacīkstēs. Iebraucot Amerikā, situācija mainījās. Kaut gan galda tenisa inventārs bija *Imkas (YMCA)* un Parku vingrotavās, bet lielākā problēma bija nokļūšana uz treniņu un sacensību vietām, sevišķi tiem spēlētājiem, kuŗi dzīvoja lielākās pilsētās. Īstie galda tenisa sporta entūziasti pārvarēja neparastos apstākļus un piedalījās kā amerikāņu, tā vietējās latviešu sacensībās. Nodibinoties sporta pārvaldēm, tās uzņēmās sacensību rīkošanu pārvaldes apmērā sarīkojot individuālo un vienību meistarsacīkstes. Vēlāk notika ASV, Ziemeļamerikas un pat baltiešu meistarsacīkstes. Tas bija laiks, kad par galda tenisu interesējās tā paaudze, kas šo sporta veidu bija iemīļojusi Vācijā, un pat Latvijā. Galda tenisisti bija tie, kuŗi savas meistarsacīkstes sarīkoja pirms popularitāti guvušajiem basketbolistiem, futbolistiem un volejbolistiem.

Rietumu piekrastes latviešu sporta pārvalde

1952. gada 30., 31. augustā Sietlas Latviešu sporta kopa noorganizēja pirmās ASV Ziemeļrietumu piekrastes latviešu galda tenisa meistarsacīkstes. Spēles notika divos riņķos. Pirmajā uzvarēja Pēteris Galiņš, bet izšķirošajā spēlē pārāks izrādījās Modris Pakulis, kurš nodemonstrēja ļoti skaistu spēli un tā Sietlas latviešu 1952. gada meistarnosaukumam pievienoja arī ASV ziemeļrietumu tituli. 2. vietā palika P. Galiņš, trešais Kārlis Šleicers. Vēlāk Sietlas latviešu labākais galda tenisists M. Pakulis Portlandē, Oregonā atklātajās sacensības galvenajā klasē izcīnīja 2. vietu. Turnīrā piedalījās visi Ziemeļrietumu piekrastes spēcīgākie amerikāņu spēlētāji. Viņa lielākais panākums bija uzvara pusfinālā pret Oregonas pavalsts meistaru.

Sieviešu sacensībās izcilākā spēlētāja bija Biruta Segliņa, kura četrus gadus pēc kārtas bija Vašingtonas universitātes meistare. Ziemeļrietumu piekrastes latviešu meistarsacīkstēs 1953. gada 12., 13. septembrī sieviešu vienspēlēs uzvarēja B. Segliņa, 2. vietā Dzidra Robiņa-Racibarskas, 3. vietā Inese Čakārne. Vīriešu klasē savu pagājušā gada meistartituli sekmīgi aizstāvēja M. Pakulis, 2. vietā K. Šleicers, 3. vietā Ikars Čakārnis. Jauktajās dubultspēlēs 1. v. Dz. Robiņa-Racibarskas – M. Pakulis, 2. v. B. Segliņa – Juris Dūmiņš. Latviešu galda tenisistu vienībai, kura spēlēja Sietlas pilsētas amerikāņu rīkotajos gadskārtējos turnīros, vairākus gadus pēc kārtas nebija spēcīga pretinieka un rezultātā nāca ierosinājums sadalīt spēlētājus pa citām vienībām. Līdz ar to latviešu spēlētāji vairs nepiedalījās pilsētas rīkotos turnīros.

Pateicoties Viļa Pastenieka, Gunāra Griezes un citiem sporta darbiniekiem, 1963. gada martā Sanfrancisko notika pirmās Rietumu piekrastes latviešu sporta pārvaldes meistarsacīkstes basketbolā, volejbolā un galda tenisā. Sacensībās piedalījās sporta pārvaldes visas trīs sporta kopas. Galda tenisā labākos panākumus guva *Ausmas* spēlētāji. Viņu spēju līmenim kaut cik līdzvērtīgs bija Ansis Eglīte – *Venta*. Vienību spēlē *Ausma* (M. Pakulis, P. Galiņš, Jānis Zommers), ar 5–0 uzvarēja *Ventu* (A. Eglīte, Andris Silenieks, Vidvuds Vinters), izcīnot meistarnosaukumu. Vienspēlēs piedalījās 12 galda tenisisti, spēlējot pēc divu zaudējumu sistēmas. Uzvarēja M. Pakulis, 2. v. P. Galiņš (abi *Ausma*), 3. v. A. Eglīte. M. Pakulis bija uzskatāms par labāko galda tenisistu Rietumu piekrastē, kaut gan pirmajā spēlē zaudēja P. Galiņam. Teicamu gatavību viņš nodemonstrēja finālspēlē pret P. Galiņu, pārliecinoši uzvarēdams divas reizes, 21–15, 21–7 un 21–12, 21–11. Dubultspēlēs uzvarēja M. Pakulis – P. Galiņš, finālā pieveicot J. Zommeru – V. Vinteru, 3. v. A. Eglīte – A. Silenieks.

Austrumu piekrastes latviešu sporta pārvalde

1952. gada decembrī Filadelfijā notika pirmais lielākais galda tenisa sarīkojums, kurā piedalījās Filadelfijas, Ņujorkas un daži vietējie lietuviešu spēlētāji. Sieviešu vienspēlēs piedalījās piecas dalībnieces. Uzvarētājas noskaidrošanai vajadzēja papildus spēles, jo 3 spēlētājām bija vienāds uzvarēto un zaudēto spēļu skaits 3–1. Pārspēlē V. Kalniņa uzvarēja A. Vanagu 21–16, 22–20 un A. Prauliņu 18–21, 21–8, 21–12. 2. vietu ieguva A. Vanaga, pieveicot A. Prauliņu 21–14, 21–13. 3. v. A. Prauliņa, 4. v. I. Rozenberga, 5. v. B. Treščinska.

Vīriešu vienspēlēs bija 16 dalībnieki. Neveicās turnīra favoritam R. Miezim (Ņ). Spēlējot pēc divu zaudējuma sistēmas, R. Miezis pusfinālā pazaudēja G. Tobienam – 18–21, 21–15, 21–23 un zaudētāju grupas uzvarētājam E. Jargānam 17–21, 19–21. Finālā Tobiens (F) uzvarēja Jargānu (F) 21–14, 13–21, 21–11 un 23–21. 3. v. R. Miezis, 4. v. lietuvietis Kazlauskas, 5. v. Rings. Vīriešu dubultspēlēs Tobiens – Kazlauskas finālā pārspēja Miezi – Goltu (Ņ), 3. v. A. Stiebris – I. Lemkins (F). Jauktajās dubultspēlēs pārākie bija Tobiens – Treščinska, 2. v. Miezis – Rozenberga, 3. v. Golts – Kalniņa.

1953. gadā Filadelfijas latviešu galda tenisa sacensībās piedalījās maz dalībnieku, bet tās bija spraigas. Sieviešu vienspēlēs uzvarēja A. Prauliņa, finālā pārspējot B. Treščinsku 21–19, 21–17, 21–14. Vīriešu vienspēlēs Jargāns finālā uzvarēja Tobienu 19–21, 23–21, 21–18, 21–19. 3. v. A. Stiebris. Jauktajās dubultspēlēs pārākie bija Jargāns – Prauliņa, 2. v. Tobiens – Treščinska.

Pirmās ASV Austrumu piekrastes latviešu sporta pārvaldes meistarsacīkstes notika 1953. gada 11. aprīlī Ņujorkā. Dalībnieki pārstāvēja Ņujorku, Filadelfiju, Hudzonu un Vašingtonas, D. C. Finālā Tobiens (F) uzvarēja Miezi (Ņ) 11–21, 20–21, 21–17, 21–19, 23–21. 3. v. E. Jargāns (F). Sieviešu vienspēlēs pēc pārspēles V. Kalniņa (Ņ) uzvarēja A. Vanagu (Ņ) 18–21, 21–12, 21–19. 3. v. B. Treščinska (F). Vīriešu dubultspēlēs Tobiens – Jargāns (F) finālā pieveica J. Šķiņki – R. Miezi 21–15, 21–18, 15–21, 21–17. 3. v. R. un H. Cimmermaņi (Vaš.). Jauktajās dubultspēlēs V. Kalniņa – R. Miezis (Ņ) finālā pieveica B. Treščisku – Tobienu (F) 24–22, 21–9. 3. v. V. Līviņa (Hudzona) – Jargāns (F). Sieviešu dubultspēlēs 1. v. I. Rozenberga – V. Kalniņa (Ņ), 2. v. A. Vanaga (Ņ) – B. Treščinska (F), 3. v. V. Līviņa – A. Stukule (Hudzona). Filadelfijas latviešu galda tenisa sacensībās karstais laiks iespaidoja dalībnieku skaitu. Bez mājiniekiem piedalījās arī Ņujorkas un Sībrūkas (Ņudž.) spēlētāji. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja Tobiens, 2. v. Jargāns, 3. v. Karalius (liet.), 4. v. O. Bērziņš (Ņ). Sieviešu vienspēlēs 1. v. A. Prauliņa, 2. v. A. Mežaraupa. Vīriešu dubultspēlēs 1. v. Tobiens – Jargāns, 2. v. Kazlauskas – Karalius, 3. v. Jeremics – J. Ulmanis (Ņ). Jauktajās dubultspēlēs: Jargāns – Prauliņa, 2. v. Tobiens – Mežaraupa.

Četru tautu galda tenisisti sacentās Ņujorkā. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja Lomaga (Ņuvarkas Ukr.), finālā pārspējot Tobienu 13–21, 21–6, 19–21, 21–17, 21–16. 3. v. Pagrabs (Ņ). Sieviešu vienspēlēs A. Vanaga finālā pieveica V. Kalniņu 22–20, 19–21, 21–16. 3. v. Šiflere (Ņujorkas vācu – ungāru klubs). Vīriešu dubultspēlēs Tobiens – Miezis finālā pieveica *Szpon* (Ņ. ukr.) – Jargānu 21–17, 23–21. 3. v. V. Karalius – K. Kazlauskas (F. liet.) Jauktajās dubultspēlēs Vanaga – Miezis (Ņ), 2. v. Kalniņa (Ņ) – Tobiens (F), 3. v. I. Rozenberga – Pagrabs. Sieviešu dubultspēlēs: Vanaga – Kalniņa (Ņ), 2. v. I. Rozenberga – A. Mežaraupa (F).

1956. gadā Austrumu piekrastes galda tenisa meistarsacīkstes nenotika.

1957. gadā meistarsacīkstes sarīkoja Vašingtonas *Sigulda,* un tajās piedalījās 18 spēlētāji no Filadelfijas un Vašingtonas D. C. Vīriešu vienspēlēs 1. v. R. Miezis, 2. v. J. Tērauds (abi *Sigulda*), 3. v. L. Matīss, 4. v. I. Stiebris (abi Filadelfija). Dubultspēlēs 1. v. R. Miezis – J. Tērauds, 2. v. H. un R. Cimmermaņi *(Sigulda)*, 3. v. L. Matīss – I. Stiebris. Sieviešu vienspēlēs 1. v. Vija Ulis-Smith, 2. v. Rudīte Ozoliņa, 3. v. Ilma Riņķe (visas *Sigulda*). Jauktajās dubultspēlēs 1. v. Miezis – Ulis-Smith, 2. v. Tērauds – Ozoliņa, 3. v. Golts – Riņķe. Vienību sacensībā 1. v. Merilendas universitātes studenti, 2. v. *Sigulda* (H. un R. Cimmermaņi, I. Krasts), 3. v. Filadelfija (Matīss, Stiebris, V. Vītols). Senioru klasē 1. v. V. Čika *(Sigulda)*, 2. v. Vītols (Filadelfija).

Ar pārtraukumu starplaikā 1969. gada janvārī Ņujorkā 16 galda tenisisti sacentās Austrumu piekrastes latviešu meistarsacīkstēs. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja G. Tobiens (Ņudžersija). Sieviešu vienspēlēs V. Līviņa (Ņ). Jaunatnes klasē sīvā cīņā pārspēja R. Līviņu. Jauktajās dubultspēlēs G. Tobiens – V. Līviņa pieveica B. Pūri – V. Kugu. Vīriešu dubultspēlēs meistara nosaukumu izcīnīja I. Dregners – D. Hāzners.

1985. gadā Austrumu piekrastes latviešu galda tenisa turnīrā Priedainē piedalījās 9 spēlētāji. Finālā V. Rencis uzvarēja H. Lūsi.

Austrumu piekrastes latviešu galda tenisa vienību meistarsacīkstes notika Frīholdā, Ņudžersijā. Piedalījās tikai 2 vienības – Vašingtonas *Sigulda* un Ņudžersijas *Kursa*. Ar 5–1 uzvarēja siguldieši (R. Miezis, J. Tērauds, E. Golts). *Kursas* vienībā spēlēja Dz. Ābelītis, M. Caune, L. Matīss.

Vidējo valstu latviešu sporta pārvalde

Arī Vidienē 50. gadu sākumā latviešu galda tenisisti bija aktīvi. Jau 1951. gadā Minesotas pavalsts amerikāņu jaunatnes meistarsacīkstēs uzvarēja Egils Ozols, 1952. gadā Helmuts Strēlnieks, 1953. gadā Aivars Tone.

Tāpat 1952. gadā Indianas pavalsts jaunatnes galda tenisa meistarsacīkstēs Indianapolē uzvarēja 18 gadus vecais Vilnis Gūtmanis. Turnīrā piedalījās arī otrs latvietis Pēteris Uljans, kas, spēlējot pēc viena zaudējuma sistēmas, zaudēja jau pirmajā kārtā.

1952. gadā Čikagas latviešu galda tenisa pirmajā kvalifikācijas turnīrā, kas notika pēc 2 zaudējumu sistēmas, pārliecinoši uzvarēja Juris Velkme. Turnīra laikā viņš zaudēja tikai vienu setu, finālā ar 21–9, 12–21, 21–16 pieveicot L. Pārupu. 3. v. I. Kizāns, 4. v. V. Tums, 5. v. V. Reinfelds, 6. v. D. Tiliks.

1953. gadā Čikagā notika pirmās Vidējo valstu meistarsacīkstes galda tenisā. Piedalījās Klīvlandes, Linkolnas, Milvoku, Saginavas un Čikagas spēlētāji. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja E. Oliņš (Milv.), 2. v. I. Kizāns (Č). 3./4. v. I. Bergmanis un J. Velkme. Sieviešu vienspēlēs bija tikai 2 dalībnieces. 1. v. J. Meržejevska (S), 2. v. D. Veinberga (Č). Vienību sacensībās 1. v. Čikaga (J. Velkme, I. Kizāns, D. Tiliks), 2. v. Klīvlande, 3. v. Milvoki.

1954. gadā Saginavā notika otrās meistarsacīkstes, kurās piedalījās spēlētāji no Klīvlandes *Stars* un *DV*, Kalamazū, Grand Rapidiem, Linkolnas, Milvokiem, Mineapoles,Čikagas un Saginavas. Vīriešu sacensībās piedalījās 23 dalībnieki, kuri bija iedalīti 4 grupās, spēlējot katram ar katru. Divi labākie no katras grupas iekļuva finālā. Meistarsacīkšu uzvarētājs E. Oliņš finālā pārspēja V. Šlapakovu (K) ar 15–21, 21–17, 21–18 rezultātu. 3. vietas dēļ vajadzēja notikt pārspēlēm, jo 5 dalībniekiem bija vienāds punktu skaits. Pārspēļu finālā nobeigumā I. Kizāns (Č) ar 21–16, 21–7 pārspēja I. Bergmani (L), 5. v. H. Strēlnieks (Min.) Sieviešu grupā piedalījās 6 dalībnieces. Finālā L. Zirnīte (Gr. R.) ar 21–15, 23–21, 21–16 rezultātu uzvarēja J. Meržejevsku (S), 3. v. D. Veinberga (Č). Vienību sacensībās piedalījās 7 vienības. Spēlēja pēc vienu zaudējuma sistēmas un uzvarēja Klīvlandes *DV*, kas finālā pieveica Mineapoli 5–4, 3./4. v. Čikaga un Saginava.

3. VV meistarsacīkstes notika 1955. gadā Klīvlandē. Vīriešu vienspēlēs piedalījās 20 dalībnieki, spēlējot divās grupās. Finālā satikās 4 labākie no katras grupas, spēlējot pēc 2 zaudējumu sistēmas. Meistarnosaukumu izcīnīja V. Šlapakovs (Kl.), beigu spēlē uzvarot H. Strēlnieku (Min.) ar 21–19, 22–20 rezultātu. 3. v. H. Miķelsons (S). Vīriešu dubultspēlēs klīvlandieši Šlapakovs – N. Pricinovskis (Kl. *DV*) uzvarēja mineapoliešus Strēlnieku – A. Toni, 3. v. E. Krūmiņš – Zaķis (Kl. *Stars*). Sieviešu klasē 4 dalībnieces un labākos panākumus guva I. Vīksne (Kolumbus, Ohaijo), finālā uzvarot J. Meržejevsku (Sag.) 17–21, 21–15, 21-19,21–16. 3. v. R. Novicka (Kl. *Stars*). Vīriešu vienību sacensībās 1. v. Klīvlandes *DV*, 2. v. Klīvlandes *Stars*, 3. v. Mineapole.

1956. gadā meistarsacīkstes notika Grand Rapidos, piedaloties 21 dalībniekam. Vīriešu vienspēlēs E. Oliņš finālā pieveica talantīgo J. Sukiju (Kal.), 3. v. H. Strēlnieks (Min.). Dubultspēlēs meistarnosaukumu izcīnīja J. Sukijs – O. Bērziņš (Kal.), 2. v. E. Oliņš (Mil.) – H. Miķelsons (S). Sievietēm: 1. v. L. Zirnīte, (Gr. R), 2. v. *R. Novick* (*Stars*), 3. v. J. Meržejevska (S). Vienībām: 1. v. Kalamazū (Sukijs – Bērziņš), 2. v. Klīvlandes *DV* (A. Rops – P. Koreckis). Mineapolei laika trūkuma dēļ sacensības bija jāuzdod.

1957. gadā VV meistarsacīkstēs Čikagā piedalījās 17 spēlētāji. Pēc ilgām un nogurdinošām cīņām meistartituli izcīnīja linkolnietis I. Bergmanis, izšķirošajā spēlē pieveicot meistarsacīkšu vadītāju J. Velkmi (Č) ar 21–15, 16–21, 21–16 rezultātu. 3. v. J. Sukijs (Kal.). Dubultspēlēs I. Bergmanis – J. Velkme uzvarēja H. Strēlnieku – Bērziņu (Min.), 3. v. Sukijs – Zankēvics. Sieviešu vienspēlēs bija tikai 3 čikagietes. 1. v. B. Inka, 2. v. M. Dumpe, 3. v. B. Straumane.

1958. gadā meistarsacīkstes notika Grand Rapidos, piedaloties 17 vīriešiem no Klīvlandes, Milvokiem, Čikagas, Linkolnas, Mineapoles, Kalamazū un Grand Rapidiem. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja J. Velkme (Č), uzvarot E. Oliņu finālā 3–0. 3. v. G. Tobiens. Vīriešu dubultspēlēs 1. v. Velkme – Oliņš, 2. v. I. Bergmanis – G. Tobiens, 3. v. H. Miķelsons – Zaķis. Sieviešu vienspēlēs piedalījās 4 mājinieces, 1. v. I. Gargurne, 2. v. B. Ziediņa, 3. v. A. Linde.

1958. gadā meistarsacīkstes notika 6., 7. decembrī Milvokos, apvienotas ar 2. ASV latviešu meistarsacīkstēm. Piedalījās 18 Vidējo valstu sportisti un 1 Austrumu piekrastes pārstāvis Jānis Tērauds (Vašingtonas D. C.). Turnīra veiksmīgākais spēlētājs bija Ermanis Oliņš, kurš izcīnīja 3 meistartitulus. Vīriešu vienspēlēs 1. v. E. Oliņš, 2. v. H. Miķelsons. Dubultspēlēs: 1. v. E. Oliņš – H. Miķelsons, 2. v. I. Bergmanis – G. Tobiens, 3. v. J. Tērauds – I. Kārklis. Sieviešu vienspēlēs

piedalījās tikai 4 milvokietes. 1. v., bez zaudējuma A. Ezeriņa, 2. v. I. Zvēra, 3. v. E. Ezeriņa. Jauktajās dubultspēlēs 1. v. E. Oliņš – A. Ezeriņa, 2. v. A. Tone – I. Lācīte, 3. v. J. Tupesis – I. Zvēra.

1959. gadā vienību meistarsacīkstes notika Kalamazū, piedaloties 3 vienībām. Vienību sastāvi izpelnījās preses kritiku. 1. v. Mineapole (I. Bergmanis – Linkolna, H. Miķelsons – Saginava, A. Tone – Mineapole), 2. v. Milvoki (E. Oliņš, J. Tupesis – abi Milvoki, J. Gertners – Čikaga.), 3. v. Kalamazū *Imanta* (J. Sukijs, T. Ripelis, Kupcis).

1960. gadā meistarsacīkstes notika Indianapolē, piedaloties 13 dalībniekiem. Vīriešu vienspēlēs 1. v. H. Miķelsons, 2. v. O. Rēķis (Ind.), 3. v. I. Kārklis (Gr. R.). Dubultspēlēs 1. v. H. Miķelsons – I. Bergmanis, 2. v. E. Asons – O. Rēķis (Ind.), 3. v. I. Kārklis (Gr. R.) – V. Gūtmanis (Ind.). Sieviešu vienspēlēs visas 3 dalībnieces pārstāvēja Indianapoli. 1. v. V. Grīslīte, 2. v. V. Skudra, 3. v. G. Pīmane.

Pēc vairāku gadu pārtraukuma **1981. gadā Grand Rapidos** notika Vidējo valstu meistarsacīkstes. Piedalījās Elkhartas, Lansingas, Grand Rapidu spēlētāji. Vīriešu vienspēlēs astoņu dalībnieku vidū nepārspēts palika L. Šachnāzarians. Dubultspēlēs uzvarēja L. Šachnāzarians (Elkharta) – A. Runka (Grand Rapidi).

GOLFS

Ar golfa spēli – vienu no iecienītajām sporta nodarbībām brīvā dabā – ASV un Kanadā ļoti labprāt nodarbojās arī latvieši, kuri golfu sāka spēlēt jau 50. gados. Sākumā tas notika galvenokārt darbavietu turnīros. Čikagā viens no pirmajiem golfu iesāka spēlēt Reinis Eikens. Viņš gan nevienā latviešu turnīrā nepiedalījās. Drīz vien viņam pievienojās Bruno Baumanis, jo abi strādāja vienā darbavietā. Amerikā latviešu meistarsacīkstes notika tikai Vidējās valstīs. Bija 3 galvenās meistarsacīkstes: Ziemeļamerikas, ASV un Vidējo valstu. Vietēja rakstura sacensības notika dažādās pilsētās, piem., Čikagas sezonas atklāšanas, Golfa dienas Milvokos, Ohaijo kauss un vēlāk Detroitas atklātais turnīrs, apvienots ar korporācijas vienību sacensībām. Vidējās valstīs pirmie golfa kopu nodibināja 1963. gadā Grand Rapidu sportisti: U. un J. Plātes, A. Linde, J. Daukšs, sr., E. Ziediņš un A. Kazlovskis.

Pirmais atklātais turnīrs notika 1967. gadā Grand Rapidos, piedaloties 21 spēlētājam. Uzvarēja P. Miesnieks (Nudžersija) – 84, 2. v. A. Linde (Grand Rapidi) – 86, 3. v. B. Baumanis (Čikaga) – 88.

Čikagā pirmā oficiālā golfistu sanāksme notika 1968. gada 14. jūlijā nodibinot Čikagas Latviešu golfa klubu. Valdē ievēlēja: V. Mainieku, V. Mitenbergu, Z. Mednieku, G. Ori un J. Priedi. Čikagas latviešu golfa meistarsacīkstēs piedalījās 17 dalībnieki. Uzvarēja J. Poruks – 83, 2. v. B. Baumanis – 85, 3. v. G. Ore – 90.

Pirmās ASV latviešu atklātās golfa meistarsacīkstes notika 1968. gada 10., 11. augustā Čikagā. Piedalījās 39 spēlētāji no Ilinojas, Indiānas, Viskonsinas, Mičiganas un Nudžersijas. Spēlējot 36 bedrītes, uzvarēja tālākā ceļa braucējs Pēteris Miesnieks, Nudžersija.

Sākuma gados sacīkstēs piedalījās spēlētāji, kuri nebija reģistrēti sporta pārvaldēs. 1971. gada 9. oktobra ALA Sporta biroja valdes sēdē pieņēma lēmumu: turnīros, kas sarīkoti ALA Sporta biroja vārdā, var piedalīties tikai reģistrēti spēlētāji. Nolēma, ka Amerikas golfa sacensībās var piedalīties Kanadas latviešu spēlētāji, ja viņi reģistrēti LSAK. Pirmais ALA Sporta biroja golfa nozares referents un VV golfa nozares vadītājs bija Uldis Plāte, Grand Rapidi.

70. gadu sākumā bija divi galvenie turnīri – Ziemeļamerikas meistarsacīkstes Grand Rapidos, bet ASV m/s Čikagā. Vēlāk notika Artūra Zāģera piemiņas kausa turnīrs, kas pēc tam kļuva par VV golfa meistarsacīkstēm. Sākumā tās notika Kolumbusā, Ohaijo, pēc tam Klīvlandē. Bez tam vēl bija sezonas atklāšanas turnīrs Čikagā, ko 1983. gadā nosauca par J. V. Poruka piemiņas turnīru.

Golfa dienas Milvokos notika jūnija mēnesī, piedaloties milvokiešu un čikagiešu golfistiem, ko pazina kā Pauļa Švānberga turnīru. P. Švānbergs, pats nebūdams golfists, bija latviešu golfistu atbalstītājs un draugs. Ziedojumi golfa sacensībām bija ļoti nozīmīgi. 1990. gadā pēc viņa nāves sacensības Milvokos nosauca par P. Švānberga piemiņas turnīru. 1985. gadā nodibināja Ohaijo kausu. 1990. gadā Herberts Everss, Uģis Augenbergs un Jānis Strautnieks nodibināja Detroitas Latviešu golfa apvienību (DLGA).

ZIEMEĻAMERIKAS GOLFA MEISTARSACĪKSTES

Pirmās Ziemeļamerikas golfa meistarsacīkstes notika 1969. gada augustā Čikagā. Pēc divu dienu sacensībām meistara godā tika J. Briška no Ņuhempšīras. Sākot ar 1970. gadu tās sarīkoja Grand Rapidu latviešu golfa kopa. Izņemot 1973., 1974. un 1986. gadu, kad tās notika Kalamazū J. Šverna un A. Pones vadībā. 1990. gadā nodibina Aivara Knubles ceļojošo piemiņas kausu. Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs to izcīnīja starp pilsētu vienībām. Pirmajā gadā piedalījās Čikagas, Klīvlandes, Detroitas, Kalamazū un Grand Rapidu vienības.

1969. gadā Čikagas LGK sarīkoja pirmās vienību sacīkstes ar Čikagas ukraiņu golfistiem. Tās turpinājās līdz 1978. gadam.

Uldis Plāte 1971. gadā ierosināja pirmās Baltijas valstu vienību sacensības. Piedalījās Lietuvas un Latvijas golfisti. Uzvarēja Latvijas vienība: J. Briška (Čikaga), E. Erkmanis, sr. (Milvoki), V. Šmits (Kalamazū), E. Znotiņš un R. Skrastiņš (abi – Toronto) un A. Kazlovskis, P. Daukša, A. Linde, sr. (Grand Rapidi).

Ja sākuma gados sacīkstes notika tikai vīriešiem, tad golfa sporta popularizēšanai, tiek uzaicinātas arī sievietes, bet vēlākajos gados arī jaunieši – zēni un meitenes. Kādreizējie zēnu golfisti vēlāk ar labām sekmēm piedalījās pat vīriešu meistarklases sacensībās, piem., N. Tums, A. un E. Erkmaņi, P. Reinfelds. Kuplā dalībnieku skaita dēļ pēc pirmās dienas rezultātiem vīrieši un sievietes tiek iedalīti meistarklasē, A, B, C un D klasēs. Tāpat tiek ievērots vīriešu spēlētāju vecums – seniori (virs 50 gadiem) un visvecāko seniori (virs 65 gadiem). Sākot 1976. gadu tiek pasniegtas senioru balvas. B. Baumanis dāvina pirmo senioru kausu.

1974. gadā Vidējo valstu latviešu sporta pārvalde dāvina Latvijas kausu ASV latviešu golfa meistarsacīkstēm, bet kausa uzvarētājus ALA Sporta birojs nolēma atzīmēt ar 1970. gadu. 1974. gadā pirmo reizi Jaunatnes kausa izcīņā uzvaru guva Normunds Tums, kas golfu sāka spēlēt jau Čikagas priekšpilsētas vidusskolā. Pēc vidusskolas beigšanas studē Mountevallo universitātē Alabāmas pavalstī, kur piešķirtā stipendija dod viņam iespēju spēlēt golfu universitātes vienībā. Pēc skolas beigšanas dabū darbu golfa klubā Florīdā. Normunds bija vairākkārtējs Ziemeļamerikas un ASV latviešu meistarsacīkšu uzvarētājs. 1982. gadā viņš pēdējo reizi piedalās ASV meistarsacīkstēs, bet ārpus konkurences, jo strādā kā golfa profesionālis.

Otrs Jaunatnes kausa uzvarētājs bija Pēteris Kņezs-Kņezinskis, Minesota.

Aivars Erkmanis 15 gadu vecumā reizē ar citiem 240 jaunatnes golfistiem piedalījās ASV Nacionālajās jaunatnes golfa sacensībās.

Visvairāk latviešu golfa sacīkstēs piedalījies Bruno Baumanis. Sākuma gados ar labiem panākumiem vispārējā klasē, vēlāk panākumi neizpaliek arī senioru un visvecāko senioru klasēs. Bruno piedalās vairāk nekā 40 ASV un Kanadas latviešu sacīkstēs un meistarsacīkstēs.

No jaunākajiem spēlētājiem labākie panākumi čikagietim Egilam Ozolam. 1988. gadā viņš uzvarēja četros galvenos turnīros: Ziemeļamerikas, ASV, Vidējo valstu meistarsacīkstēs un Pauļa Švānberga piemiņas turnīrā Milvokos. Vienīgi Čikagas J. V. Poruka ceļojošā piemiņas kausa turnīrā dalīja 1./2. vietu ar Tāli Lībantu. Abi pabeidza turnīru ar vienādu 79 sitienu skaitu. Meistara tituli piešķīra Lībantam par labāko rezultātu uz 18. zālāju.

Latvieši labus panākumus sasniedza arī amerikāņu slavenajā sacensībā, lai ar pirmo vēzas sitienu iesistu bedrītē. Sevišķi šādam sasniegumam ir ļoti atsaucīgi golfa laukuma īpašnieki, kuri rezul-

tātus izziņo vietējās avīzēs un golfa laukuma birojos, lai sagādātu labu reklāmu un vairotu spēlētāju skaitu. Cik zināmi, šādi sasniegums ir trim latviešu golfistiem. Vienu reizi to sasniedzis kalifornietis Vitolds Ritums 70. gados. 1973. gadā divas reizes J. V. Poruks Čikagā. Visvairāk laimējies B. Baumanim – 1973., 1985. un 1990. gadā.

Sezonas atklāšanas turnīrs

Sākot ar 1968. gadu Čikagas Latviešu golfa klubs (ČLGK) rīko Čikagas sezonas atklāšanas turnīru, kas notiek maija mēneša otrā pusē. Kad 1982. gada vasarā nomirst J. V. Poruks Portlandē, Oregonā, viņa ģimene 1983. gadā dāvina J. V. Poruka ceļojošo piemiņas kausu, kuŗu izcīna sezonas atklāšanas turnīrā. 1971. gadā turnīra rīkotāji uzaicina sieviešu kārtas golfistes piedalīties visos turnīros. Turnīra 28 gados vīriešu sacensībās uzvarējuši šādi golfisti: J. V. Poruks (1968.), Edvīns Erkmanis – Milvoki (1974), M. Počs – Rokford (1981), I. Gailāns – Milvoki (1982.), A. Linde – Grand Rapidi (1985), T. Lībants – Florīda (1988), P. Freimanis – Čikaga (1992), B. Baumanis – Čikaga (1975, 1979), E. Ozols – Čikaga (1987, 1989., 1990), A. Erdmanis – Milvoki (1991, 1993, 1994), A. Velmers – Rokford (1980, 1983, 1984, 1986). Sieviešu sacensību uzvarētājas: G. Vilciņa – Čikaga (1981), M. Šachnāzariana – Elkharta (1986), S. Ozola – Čikaga (1987), L. Ore – Čikaga (1979, 1980, 1982, 1984, 1985, 1989, 1994).

Golfa dienas Viskonsīnā

Pirmo reizi turnīru sarīkoja 1970. gada jūnijā iesākot vasaras sezonu, kas turpinās ilgus gadus. Parasti tajās piedalās mājinieki un itin kupls Čikagas latviešu golfistu pulciņš. Mazāk tālā ceļa spēlētāji. Turnīra rīkotājus bagātīgi apdāvināja P. Švānbergs ar uzņēmuma *Ram Golf Corp.* ražotiem golfa piederumiem. 1989. gadā pēc ilgas un grūtas slimošanas šīs zemes gaitas beidzās golfistu draugam un turnīru atbalstītājam P. Švānbergam. Sākot ar 1990. gadu turnīra uzvarētājam vīriešu sacensībās pasniedza P. Švānberga ceļojošo piemiņas kausu. 26 gadu turnīra pastāvēšanas laika uzvarētāji vīriešu sacensībās: I. Gailāns – Milvoki (1983), P. Reinfelds – Čikaga (1994), B. Baumanis – Čikaga (1973, 1976), E. Ozols – Čikaga (1979–1981, 1985–1993). Uzvarētājas sieviešu sacensībās: S. Ozola – Čikaga (1993), L. Ore – Čikaga (1981, 1983, 1989–1992, 1994).

Ohaijo kauss

1985. gadā pusceļā starp Klīvlandi un Kolumbusu notika pirmā abu pilsētu vienību sacensība. Ceļojošā kausa izcīņas noteikumi nosaka, ka katrai vienībai ir 8 spēlētāji. Uzvarētāju noskaidrošanai tiek lietota punktu sistēma: vienības dalībnieks par uzvarēto bedrīti saņem 20 punktus, bet 2 punktus par zemāko rezultātu pret savu pretinieku. No 1985.–1995. gadam ceļojošā kausa uzvarētāji: Klīvlande (1985, 1986), Kolumbusa (1987, 1988), Klīvlande (1989), Kolumbusa (1990–1992), Klīvlande (199), Kolumbusa (1994, 1995).

Kolumbusa vienībā spēlēja: R. un J. Kuršinski, P. Osis, U. un R. Jaunzemji, T. un G. Gulbji, J. Dambrāns, G. Bergholcs, J. un M. Dīķi, E. Grīnvalds, J. Daiga.

Klīvlande: E. Balodis, A. Rence, P. Šļārs, J. Zaķis, E. Auzenbergs, O. Mantenieks, I. Balodis, A. Rops, P. Grava, Z. Vectīrelis, A. Grava, Ā. Štelmachers, K. Čeceris, A. Tominš, *R. Martin*, J. Eglītis, K. Grendze, J. Kuģenieks.

Detroitas atklātās golfa sacīkstes

1990. gada pavasarī sarīkoja Detroitas I atklātās latviešu sacīkstes. Rīkotāji vēlējās atrast kaut ko jaunu, interesantu un citādāku, nekā tas bija citur rīkotās sacīkstēs, kas palīdzētu pulcēt latviešu golfistus Detroitas rīkotos turnīros. Herberta Eversa, korporācijas *Ventonia* seniora, ierosmē noorganizēja konventa ceļojošās balvas izcīņu vienībām. Korp! *Ventonia* dāvāja vienību sacensībām sava filistra Ivara Staltmaņa piemiņai veltītu ceļojošo kausu. Vienību sacensībām dalībnieku rezultāti tiek aprēķināti pirmās dienas noslēgumā. Katrā vienībā varēja spēlēt trīs dalībnieki. Sacensībās gan

piedalījās vairāki konventu dalībnieki, bet pilnas vienības varēja sastādīt tikai *Tālavija* un *Patria*. Vienību sacensībā uzvarēja *Tālavijas* konvents, kas izcīnīja *Ventonias* konventa dāvāto ceļojošo kausu, kuŗu sestdienas vakarā pasniedza *Ventonias* konventa globālais seniors Herberts Everss. Sacensības notika meistarklasē, A, B, C, senioru un dāmu klasēs. Meistarklasē uzvarēja M. Resks, A klasē – A. Linde, B klasē – M. Ņūkamers *(Newcomer)*, C klasē – K. Augenbergs. Dāmu klasē – M. Šachnāzariana.

Detroitas 2. atklātās sacīkstes notika 1991. gadā. Neskatoties uz pirmās dienas nelabvēlīgo laiku, sacīkstēs piedalījās 52 spēlētāji no Čikagas, Klīvlandes, Grand Rapidiem, Toledo, Toronto un Detroitas. Ivara Staltmaņa ceļojošo piemiņas kausu vienībām otro gadu pēc kārtas izcīnīja *Tālavijas* konventa spēlētāji: J. Kukainis, R. Ķeņģis, O. Mantenieks, U. Mednis un M. Pudists. 2. vietā *Patria*. Vīriešu meistarklasē 1. vietā A. Staltmanis. A klasē 1. v. A. Runka, B klasē 1. v. A. Linde, C klasē 1. v. M. Lenšs, Senioru klasē – A.Dzilna. Dāmām 1. vietā E. Eversa.

1992. gadā sacensībās piedalījās 65 golfisti. Daži no tiem bija ceļu mērojuši no tālās Kalifornijas, dienvidu pavalsts Džordžijas, kuplā skaitā bija golfisti no Toronto. Pirmajā dienā izcīnīja tradicionālo ceļojošo *Ventonias* konventa dāvāto kausu labākai korporāciju vienībai. Arī šoreiz vienīgi *Tālavija* un *Patria* varēja sastādīt savas korporācijas vienības. Uzvarēja *Patrias* vienības sastāvs: E. Robežnieks, A. Butkēvics, G. Robežnieks, V. Butkēvics, M. Lenšs, V. Rēvalds, J. Tikiņš. Meistarklasē uzvarēja A. Staltmanis, A klasē – E. Robežnieks, B klasē – A. Richters, C klasē – R. Krancs *(Kranz)*, senioriem – A. Olekšs, dāmu klasē – M. Šachnāzariana.

Ilgi plānotās un gaidītās **1993. gadā Detroitas 4. Atklātās golfa sacīkstes** notika 22., 23. maijā. Rīkotāju cerības par labvēlīgiem laika apstākļiem piepildījās tikai sestdien, kad saulē un 70 gradu siltumā sacīkstēs piedalījās 74 spēlētāji. Svētdien gandrīz visu dienu līņāja sīks lietiņš un temperatūra tikai nedaudz pārsniedza 50 gradus. Par *Ventonias* dāvāto ceļojošo kausu korporāciju vienībām atkal cīnījas *Tālavija* un *Patria*. Citām korporācijām pietrūka vienībai vajadzīgais trīs spēlētāju skaits. Pēc sīvas un līdzvērtīgas cīņas ar 91,33 pret 92,33 punktiem, nācās kausu atdot pirmo divu gadu uzvarētājai *Tālavijai*. Uzvarētāju vienībā spēlēja: O. Mantenieks, M. Pudists, U. Mednis, K. Čečeris. Meistarklasē uzvarēja D. Bērziņš, A klasē – P. Grava, B klasē – J. Dapķis, C klasē – *R. Kranz*, senioriem 1. v. A. Litaunieks, dāmu klasē uzvarēja V. Grimba.

5. Atklātās golfa sacensības Detroitā notika labvēlīgos laika apstākļos, piedaloties 82 golfistiem. Iepriecinoši, ka piedalījās 16 jauni spēlētāji, lielāko daļu jaunākās paaudzes. Sacensību dalībnieki bija iedalīti 6 atsevišķās klasēs. Korporācijas *Ventonia* dāvātā ceļojošā kausa korporācijas vienību sacensībās bez *Tālavijas* un *Patrias* pirmo reizi piedalījās *Lettgallia* ar 7 spēlētājiem, izcīnot ceļojošo Ivara Staltmaņa piemiņas kausu. Sacensību rezultāti: *Lettgallia* – 85,17, *Patria* – 85,32, *Tālavija* – 90,33. *Lettgallias* sastāvs: A. Erkmanis, A. Velkme, J. Tums, E. Legzdiņš un D., Ē. un R. Blumbergi. Meistarklasē 1. v. D. Bērziņš, A klasē – A. Runka, B klasē – J. Daiga, C klasē – V. Rēvalds, senioriem 1. v. A. Litaunieks. Dāmu klasē 1. v. V. Grimba. VI Detroitas atklātās golfa sacīkstes notika 1995. gadā, un tajās piedalījās 108 golfisti, ieskaitot 18 dāmas. Dalībnieki bija ieradušies no visām apkārtējām pavalstīm, kā arī no Kalifornijas, Ziemeļkarolīnas un Kanadas. Divās dienās tika izcīnītas balvas sešās vīriešu un divās dāmu klasēs. korp! *Ventonia* ceļojošā kausa izcīņā šoreiz piedalījās četras L!K!A! golfa vienības. Pirmo reizi korp! *Lettonia*. Ivara Staltmaņa piemiņas kausu izcīnīja korp! *Patria* ar 83,83 rezultātu. Vienības sastāvs: E. Robežnieks, I. Melnbārdis, G. Robežnieks, M. Lenšs. 2. vietā *Tālavija* – 885,67, 3. vietā *Lettgallia* – 86,0, 4. vietā *Lettonia* – 992,33. Uzvarētājiem balvu pasniedza *Ventonias* seniors fil! Herberts Everss. Meistaru klasē uzvarēja A. Staltmanis, A klasē – I. Melnbārdis, B klasē – M. Grimba, C klasē – G. Auziņš, D klasē – H. Everss, senioru klasē – A. Litaunieks. Dāmu meistaru klasē uzvarēja S. Linde, A klasē – E. Eversa.

Ziemeļamerikas meistarsacīkšu uzvarētāji

Jānis Briška – 1969. g., Zigurds Mednieks – 1970. g., nezināms – 1971. g., Pēteris Daukšs – 1972. g., 1985. g., 1989. un 1994. g., Vilnis Šmits – 1973. g., Juris Bērziņš, Kanada – 1974. g., M. Grimba jr., Kanada – 1975. g., Normunds Tums – 1976. un 1977. g., Egils Ozols – 1978., 1980.–1982. g., 1984. g., 1986.–1988. g. un 1990. g., Pēteris Kņess-Kņezinskis – 1979. g., Edmunds Balodis – 1983. g., Aivars Erkmanis – 1991. g., Miķelis Knuble – 1992., 1993., 1995. g. Sieviešu sacensībās: Lelda Ore – 1972., 1982., 1984., 1986., 1987., 1990., 1992., 1993. g., Vija Grimba – 1977., 1978., 1983. g., Dace Tonga – 1979.–1981., 1988., 1989. un 1991. g., Mērija Šachnāzariana –1985. un 1994. g., Sherry Linde – 1995. g.

ASV latviešu meistarsacīkšu uzvarētāji

Pēteris Miesnieks – 1968. g., Jānis Briška – 1972. g., Arnis Pone – 1973. g., Ārijs Velmere – 1974. g. Normunds Tums – 1975., 1976. 1978. g., Aivars Knuble – 1977. g., Pēteris Kņess-Kņezinskis – 1979., 1980. g., Arturs Kazlovskis – 1981. g., Egils Ozols – 1982., 1983. g., 1985.–1990. g., 1992., 1995. g., Tālis Lībants – 1984. g., Jānis Kīns – 1991. g. Ēriks Kildišs – 1993. g., Pauls Reinfelds – 1994. g.

Sieviešu sacensībās: Lelda Ore – 1978., 1979. g., 1989. un 1990. g., 1995. g., Gerda Vilciņa – 1980.–1983. g., 1986. un 1988. g., 1993. g., Dace Tonga – 1984. g., Mērija Šachnāzariana – 1985., 1987. g., 1991. g., Sāra Ozola – 1992. g.

Vidējo valstu meistarsacīkšu uzvarētāji

No 1976.–1986. g. vīriešu uzvarētāji izcīnīja Artūra Zāģera piemiņas kausu. 1987. gadā turnīra dalībnieki cīnījās par Norberta Klaucēna seļojošo kausu. Sākot ar 1995. gadu uzvarētājam pasniedz Arnolda Ropa ceļojošo piemiņas kausu. Edvīns Grīnvalds – 1976.–1979. g., 1984.–1987. g., 1989.–1991. g., Jānis Dīķis – 1980. un 1983. g., Māris Mārtinsons – 1981. un 1983. g., Egils Ozols – 1988. g., Pēteris Grava – 1992. un 1994. g., Tālis Lībants – 1993. g., Tālis Gulbis – 1995. g. Sieviešu uzvarētājas: Mērija Šachnāzariana – 1979. un 1980. g., 1992. g., Dace Tonga – 1981. un 1982. g., 1984., 1986.–1988. g., 1990. g., Sandra Vilciņa – 1983. g., Verēna Dambrāne – 1985. g., Vija Grimba – 1989. g., N. Zikmane – 1991. g., Sandra Timma – 1993.–1995. g.

NOVUSS

1959. gadu var uzskatīt par novusa spēles atjaunošanas sākumu ASV. Aleksandrs Kandrovičs apraksta tā sākumu: "Sazinājos ar sporta vadītāju E. Oliņu Milvokos, sākām kopīgi pēc atmiņas uzrakstīt pirmos novusa noteikumus un galda izmērus. Galdnieks J. Ozols Milvokos sāka gatavot pirmos novusa galdus. Tie bija labas kvalitātes, un tos iegādājās novusa kopas un daudzi novusisti, kuŗi ar novusu bija jau iepazinušies Latvijā. Tika nodibinātas novusa kopas Čikagā, Milvokos, Filadelfijā, Ņujorkā, Kalamazū. Pirmais ALA Sporta biroja nozares vadītājs bija V. Lanka. Nozares nodibināja arī pie katras sporta pārvaldes. Sākās rosīga darbība, notika meistarsacīkstes, kausa izcīņas un pilsētu vienību sacensības. Dalībnieku netrūka. Tie bija novusa spēles "labie gadi". Sacensībās sāka piedalīties arī dāmas. Atmiņā palikušas tās skaistās jaukās dienas, kad draudzībā satikāmies sacensībās un kopējos sarīkojumos. Gadi pagāja rosīgā "darbā."Austrumu piekrastē pirmo novusa kopu nodibināja V. Lanka Filadelfijā 1967. gadā. Vēlākajos gados novusa kopas nodibināja Ņujorkā un Bostonā. 70. gados ar novusa spēli sāka nodarboties arī Vašingtonā, D. C. A. Zāģera vadībā. Vēlāk, kad sacensības notika Ņudžersijas Priedainē, aktīvu darbību uzsāka sporta kopas *Kursa* novusa sekcija, V. Neimaņa vadībā.

Sākot ar 1968. gadu notika Austrumu piekrastes latviešu meistarsacīkstes novusā, tāpat arī Filadelfijas meistarsacīkstes. 1972. gadā, atzīmējot novusa kopas 5 gadu jubileju Filadelfijā, notika atklātais turnīrs, kuŗā vienspēlēs uzvarēja Alberts Raminš, 1932. gadā Latvijas meistars novusā,

2. vietā Stenlijs Misjūns, 3. v. Verners Glaznavs. Dāmām uzvarēja Laura Vītola, 2. v. Ausma Grīviņa.

Ņujorkas novusa kopa savu darbību uzsāka 1974. gadā, kad divas novusa kopas, viena pie *DV* apvienības un otra pie luterāņu draudzes, apvienojās pie *DV* apvienības. Pirmais kopas vadītājs bija P. Matisons. Pēc viņa nāves 1981. gadā kopas vadību uzņēmās F. Krūmiņš, kas pulcināja daudzus spēlētājus.

Bez meistarsacīkstēm, Austrumu piekrastē, lielākās sacensības bija Ņujorkas *Vairoga* izcīņa, kas vēlāk saucās Ņujorkas kausa izcīņa. Izcilākie novusa spēlētāji Austrumu piekrastē 70. gados bija vecmeistars Pēteris Stērste, V. Glaznavs, E. Ābelīte, dāmām – Sandra un Margarita Ringas, Vineta Spuntele, Irma Misjūna, Ausma Grīviņa, Tatjana Ārena (mir. 1987. g.).

Vidējās valstīs novusu arī sāka spēlēt jau 1959. gadā Čikagā un Milvokos. Oficiāli pirmo novusa kopu nodibināja 1962. gadā Čikagā pie Latviešu biedrības A. Kandroviča vadībā. Milvoku novusa kopu pie sporta kopas *Auseklis* vadīja A. Pētersons. 1963. gadā notika pirmās pilsētu sacensības starp Čikagu un Milvokiem, kurā uzvarēja Milvoku vienība ar 52-48 punktu pārsvaru. 1967. gadā nodibinājās novusa kopa Kalamazū, ko vadīja A. Blankenburgs. 1978. gadā kopas vadību uzņēmās A. Ģirupnieks. Vēlāk notika regulāras pilsētu sacensības Čikaga – Kalamazū – Milvoki. A. Pētersonam aizejot no aktīvā sporta kopas darba, Milvoku novusa kopas spēlētāji vairs nepiedalījās latviešu sacensībās.

1966. gadā notika Vidējo valstu meistarsacīkstes. Sākot ar 1969. gadu notika ceļojošā kausa izcīņa Čikagas un Kalamazū vienībām. 70. gados notika arī ceļojošā kausa izcīņa, ko dāvāja trīs Kārļi – Ķezbers, Grundulis un Reichs, atzīmējot bijušā Latvijas valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa draudzīgā aicinājuma dienu. Pirmo reizi Ceļojošo kausu izcīnīja Leons Šachnāzarians.

1972. gadā novusa nozari pie ALA Sporta biroja likvidēja E. Brūveļa un Austrumpiekrastes novusistu nesaprašanās dēļ. 1973. gada 5. maijā Čikagas novusa kopas ierosmē nodibināja Ziemeļu Amerikas latviešu novusa savienību (ZALNS), kas turpmāk organizēja visas novusa meistarsacīkstes.

Austrumu piekrastes meistari bijuši: A. Ramiņš, St. Misjūns,V. Glaznavs, K. Ārens, E. Ābelīte, P. Stērste, V. Bauers. Dāmām: L. Vītola, A. Grīviņa, R. Ramiņa, Dz. Sniedze, I. Misjūna, Sandra un Margarita Ringas, Ž. Grīverte, V. Spuntele. Vidējo valstu meistarsacīkstēs vairākkārt uzvarējis F. Kalve, tad arī J. Jauntirāns, L. Šachnazārians, E. Oliņš, J. Šverns, M. Laurens.

ZIEMEĻAMERIKAS NOVUSA MEISTARSACĪKSTES

Pirmās notika 1969. gadā Filadelfijā. Vīriešu vienspēļu uzvarētājs E. Brūveris. Dubultspēlēs E. Brūveris un A. Ramiņš. Arī otrās notika 1970. gadā Filadelfijā. Uzvarēja St. Misjūns, bet dubultspēlēs St. Misjūns – H. Rings.

1971. gadā Čikagā pirmo reizi piedalās Kanadas novusisti. Vienspēlēs uzvar St. Misjūns, dubultspēlēs St. Misjūns – I. Štūlmanis. 1972. gadā sacensības nenotika. 1973. gadā Čikaga rīko ceturtās meistarsacīkstes un pirmo reizi izcīņā Latvijas kauss, ko 1970. gadā uz V. Lankas ierosinājuma dāvāja St. Misjūns, E. Vītols un H. Rings. Latvijas kausu izcīnīja reizē ar Ziemeļamerikas meistarsacīkstēm. Sacensībās varēja piedalīties AP, RP, VV un Kanadas vienības 4 spēlētāju sastāvā.

Sākot ar 1980. gadu vīriešu vienspēļu uzvarētājs uz gadu saņēma Alberta Ramiņa mūžīgi ceļojošo piemiņas balvu. 1987. gads bija vienīgā reize, kad Ziemeļamerikas meistarsacīkstes notika Kanadā.

Ziemeļamerikas vīriešu, sieviešu vienspēļu un Latvijas kausa uzvarētāji

Vīriešu vienspēlēs: L. Šachnazārians (1980–1983, 1987, 1990–1992, 1994, St. Misjūns (1970, 1971, 1973, 1984, 1988), V. Teteris – K (1977, 1979, 1985, 1989), V. Glaznavs (1974, 1975),

P. Kalniņš – K (1976), P. Stērste – K (1978), J. Veiss (1986), I. Jēgeris – K (1993), H. Bermanis (1995).

Sieviešu vienspēlēs: I. Misjūna (1974–1976, 1978, 1980, 1983, 1986, 1988), A. Grīviņa (1985, 1989), S. Ringa (1973, 1990), E. Leja – K (1991, 1992), M. Tomsone (1979), M. Ringa (1982), A. Ansone – K (1987). Sacensības nenotika 1977., 1981., 1984., 1993.–1995. g. K nozīmē Kanada.

Latvijas kausa uzvarētāji

Filadelfija – St. Misjūns, E. Vītols, H. Rings, I. Štūlmanis (1973, 1974, 1976), Toronto, Kanada – V. Teteris, P. Kalniņš, M. Baumeisters, H. Vaits, K. Reinsons, I. Bērziņš, A. Antmanis (1975, 1978, 1979, 1981, 1983, 1988, 1989), Austrumu piekraste – H. Rings, K. Ārens, I. Štūlmanis, J. Tuvikene, St. Misjūns, V. Glaznavs, P. Ābelīte, P. Stērste (1977, 1982, 1985, 1987) Ņudžersija – E. un P. Ābelītes, St. Misjūns, V. Glaznavs (1980, 1984), ASV I – L. Šachnāzarians, St. Misjūns, E. Vītols, V. Glaznavs, H. Rings, V. Teteris – K (1990, 1994). 1986. gadā Latvijas kausa sacensības nenotika.

ASV – Kanadas izlases sacensības novusā

Vienību sacensības iesākās 1973. gadā, un tās katru gadu notiek rudens posmā Toronto, Kanadā. Vienībā parasti spēlē vismaz 6 vīrieši un 2 sievietes. Sacensības notiek vīriešu un sieviešu vienspēlēs, dubultspēlēs un jauktajās dubultspēlēs. Ar punkta sistēmu noskaidro uzvarētāju. Vienību izlases sacensībā balvu ziedoja kokgriezējs H. Lapiņš sava brāļa, 1936. gada Latvijas meistara piemiņai. 1941. gadā brāli izsūtīja uz Sibīriju. 23 gadu laikā sacensības nenotika tikai 1987., 1993., 1995. gadā. 10 reizes uzvarēja Kanada un tikpat daudz reižu arī ASV. Sākuma gados spēcīgāka bija ASV, bet pēdējos gados Kanada panāca savus pretiniekus.

Kanada uzvarēja 1976., 1979., 1984.–1986., 1988., 1990.–1992., 1994. g. ASV – 1973.–1975., 1977., 1978., 1980.–1983., 1989. g. Kanadas vienībā spēlējuši – sievietes: A. Avota, A. Ansone,V. Ādmine,O. Jakobsone, E. Leja,V. Nurse, S. Roze, V. Šulmane, E. Tālere, M. Upīte, Z. Veldre, D. Žulpa. Vīrieši: A. Antmanis, M. Baumeisters, I. Bērziņš, A. Dzilna, J. Ertmanis, Arnolds Grīnbergs, A. Grīnbergs, P. Kalniņš, H. Jakobsons, E. Jaunzems, I. Jēģeris, R. Jēģeris, B. Kuncāns, V. Krauklis, V. Lukovskis, Lauzums, V. Martinaitis, O. Roze, K. Reinsons, A. Richters, O. Šustiņš, V. Teteris, H. Vaits, T. Tērauds, Z. Upīte, M. Žulps.

ASV – sievietes: Ž. Grīverte, A. Grīviņa, I. Misjūna, L. Nīce, M. Ringa, S. Ringa, V. Spuntele, K. Vasmare, R. Vītola. Vīrieši: K. Ārens, J. Balks, O. Belte, V. Glaznavs, A. Ģirupnieks, U. Grīviņš, A. Kandrovičs, F. Kalve, K. Ķezbers, D. Krūmiņš, V. Lanka, M. Laurēns, St. Misjūns, Ž. Nīcis, R. Pērkons, A. Ramiņš, H. Rings, R. Stērste, L. Sachnazarians, I. Štulmanis, I. Šneiders, K. Salmiņš, E. Vītols, J. Tuvikene, J. Veiss, H. Zavickis.

Papildinformācija atrodama Kanadas nodaļā.

PAUKOŠANA

ZIEMEĻAMERIKAS MEISTARSACĪKSTES

ASV paukotāji bija pirmie, kuri organizēja sacensības starp Kanadas un ASV latviešu sportistiem. I Ziemeļamerikas meistarsacīkstes paukošanā notika 1951. gadā zobena cīņā. Uzvarēja Imants Krūmiņš.

II Ziemeļamerikas meistarsacīkstes 1952. gadā atkal notika Toronto, piedaloties 12 paukotājiem. Šoreiz uzvarēja Herberts Zichmanis (K) – 5 uzvaras, 2. v. Aleksandrs Aizstrauts (ASV) – 4,

3. v. Arnis Ķeksis (K) – 3. Pirmo reizi piedalījās dāmu pārstāves – Aina Bošs, Pārsla Celma, Margarita Zichmane paukošanā ar floreti. Tās bija pēdējās Ziemeļamerikas meistarsacīkstes, jo ASV paukotāji nevēlējās vienmēr braukt uz Kanadu, bet kanadiešiem grūtības sagādāja vīzu iegūšana.

AUSTRUMU PIEKRASTES MEISTARSACĪKSTES PAUKOŠANĀ

II Austrumpiekrastes meistarsacīkstēs 1951. gadā špagas un floretes paukošanā uzvarēja A. Aizstrauts, bet zobens cīņā Z. Kaktiņš.

1952. gadā sacīkstēs visās trijās ieroču šķirās uzvarēja Z. Kaktiņš. Špagas paukošanā: 1. v. Z. Kaktiņš (bez zaud.), 2. v. V. Bergs (1 zaud.), 3. v. A. Aizstrauts (2 zaud.). Floretē:1. v. Z. Kaktiņš, 2. v. V. Bergs, 3. v. R. Gailītis. Zobenā – 1. v. Z. Kaktiņš, 2. v. V. Bergs, 3. v. A. Aizstrauts.

IV ASV Austrumu piekrastes meistarsacīkstes paukošanā notika 1953. gadā Bostonā, piedaloties 9 paukotājiem. Zobena cīņā uzvarēja Z. Kaktiņš (Bostona), 2. v. V. Bergs (Bostona), 3. v. H. Aizstrauts (Ročestera, *NY*). Špagas paukošanā: 1. v. V. Bergs, 2. v. A. Aizstrauts (Justika, *NY*), 3. v. J. Indārs (Vilimantika). Floretē: 1. v. Z. Kaktiņš, 2. v. G. Krastiņš (Konektikas univ.), 3. v. A. Aizstrauts. Vēl piedalījās J. Kēnigs, U. Kaktiņš (abi Bostona) un G. Bachs (Ņujorka).

1954. gada 8. maijā Bostonā notika Z. Kaktiņa 25 gadu paukošanas sporta atceres jubileja un viņa aiziešana no aktīvā sporta. Atceres jubilejā notika 3 ieroču paukošanas sacensības. Nepārspēts palika pats jubilārs, izcīnot 5 uzvaras. 2. v. A. Aizstrauts – 4, 3. v. V. Bergs – 3. Uzvarētājs ieguva Bostonas *DV* apvienības balvu – kokā grieztu vairogu. Atklātās ASV zobens sacīkstēs APLSP paukošanas nozares vadītāja balvas izcīņā uzvarēja V. Bergs, 2. v. A. Aizstrauts, 3. v. J. Kēnigs. Floretē jaunatnei, pārsteidzoši pirmo vietu ieguva 12 gadu vecais Uldis Kaktiņš, 2. v. R.Gailītis, 3. v. R. Mīlbergs (Ņujorka). Pēc sacensībām paukotāji un viesi pulcējās Bostonas latviešu namā, Zigurda Kaktiņa 25 gadu sporta gaitu atceres svinībām.

ASV Austrumu piekrastes latviešu paukošanas "cietoksnī" Bostonā 1954. gada 29. oktōbrī risinājās sezonas pirmās latviešu paukošanas sacīkstes floretē, špagā, zobenā un dāmu paukošanā. Visos trīs ieroču veidos, nepiedaloties Z. Kaktiņam, šoreiz uzvarēja Visvaldis Bergs. Par Bostonas dāmu jauno meistari kļuva Valda Dreimane. Pēc 3 gadu pārtraukuma atkal piedalījās Eižens Streips. Paukotāja gaitas špagā bija sācis Egils Kaktiņš.

1955. gadā VI Austrumu piekrastes meistarsacīkstes notika Bostonā. Piedalījās 15 dalībnieku, kuŗu vidū bija četras dāmas. Visu dalībnieču spējas bija ļoti vienlīdzīgas, un R. Straumanes uzvara izšķīrās tikai papildus sacensībā. 2. vietā V. Dreimane, 3. v. L. Trence. Vietu sadalījums vīriešu klasē: Floretē – 1. vietā K. Keggi, 2. v. R. Milbergs, 3. v. G. Krastiņš. Špagā – 1. v. K. Keggi, 2. v. A. Aizstrauts, 3. v. G. Zaļkalns. Zobenā – 1. v. Bergs, 2. v. K. Keggi, 3. v. A. Aizstrauts.

VII paukošanas meistarsacīkstes risinājās ar visu moderno tehnisko palīglīdzekļu pielietošanu. Iztrūka iepriekšējā gada "zvaigzne" K. Keggi. Iztrūkstot meistarei R. Straumanei, īstu pārsteiguma uzvaru pēc vairākām papildus cīņām guva iesācēja Anna Streipa-Čakste, 2. v. Valda Zaļkalne, 3. v. Lidija Trence. Vīriešu sacensībās špagā uzvarēja G. Zaļkalns, 2. v. E. Kaktiņš, 3. v. A. Aizstrauts. Zobenu cīņā 1. v. V. Bergs, 2. v. A. Aizstrauts, 3. v. E. Streips. Floretē uzvarēja U. Kaktiņš, 2. v. E. Streips, 3. v. E. Kaktiņš.

VIII meistarsacīkstes notika Bostonas *Daugavas Vanagu* dienās pulcinot lielāku viesu paukotāju un skatītāju skaitu. Kuplākais dalībnieku skaits bija floretes paukošanā. Iepriekšējā gada meistars Uldis Kaktiņš izcīnja 1. vietu, lai gan sīvs konkurents šoreiz bija brālis Egils. Uzvarētāju noskaidrošanai bija vajadzīga papildus cīņa. Floretes cīņā 1. vietā Uldis Kaktiņš, 2. v. Egils Kaktiņš, 3. v. Visvaldis Bergs (Filadelfija). Špagas paukošanā neveicās iepriekšējā gada meistaram Zaļkalnam, kuŗš savainoja kāju, zaudējot uzbrukuma ātrumu. Špagā uzvarēja A. Aizstrauts (Ročestera, *NY*), 2. v. V. Bergs, 3. v. G. Zaļkalns (Bostona). Zobens paukošanā uzvarēja Imants Krūmiņš (Detroita),

2. v. E. Kaktiņš, 3. v. A. Aizstrauts. Dāmu klasē pietrūka dalībnieču oficiālai meistarībai. Paukojot mazākā grupā, labākās sekmes guva Valda Dreimane, Valda Zaļkalne un Anna Streipa.

1958. gadā Bostonā notika IX Austrumpiekrastes meistarsacīkstēs, kur bez vietējiem vēl piedalījās filadelfieši un ņa vienam no Ročestras un Ņudžersijas. Špagā uzvarēja J. Kēnigs, izcīnot pirmo meistartituli savā karjerā. 2. v. E. Kaktiņš, 3. v. I. Šturms. Zobens cīņā uzvarēja filadelfietis Igors Šturms, 2. v. E. Kaktiņš, 3. v. D. Lauris (Bostona). Floretē 1. v. U. Kaktiņš, 2. v. E. Kaktiņš, 3. v. I. Šturms. Dāmu sacensībā V. Dreimane uzvarēja tikai pēc papildus cīņas ar Iveti Teriņu. Pēdējā neuzmanības dēļ zaudēja pēdējās vietas dalībniecei. 1. v. V. Dreimane, 2. v. I. Teriņa, 3. v. R. Straumane.

X Austrumu piekrastes meistarsacīkstes notika 1959. gadā. Sacensību rīkotāji atkal Bostonas paukotāji. Sacīkstes ievērojami cieta no gaidīto meistaru neierašanās. Visvairāk nožēlojams, ka Prinstonas universitātes izlases paukotāja J. Raudsepa sarunātie vedēji atsacījās braukt uz Bostonu. Špagā uzvarēja U. Kaktiņš, 2. v. E. Kaktiņš, 3. v. I. Graudiņš. Floretē 1. v. E. Kaktiņš, 2. v. U. Kaktiņš, 3. v. I. Graudiņš. Zobenā uzvarēja U. Kaktiņš, 2. v.E. Kaktiņš, 3. v. I. Šturms. Sieviešu grupā 1. v. I. Teriņa, 2. v. V. Zaļkalne, 3. v. I. Zālīte. Noslēgumā atzīmēja Bostonas paukotāju 10 gadu darba atceri.

Bostonas paukošanas meistarsacīkstes

1953. gadā pirmās Bostonas paukotāju meistarsacīkšu uzvarētāji: špagā – 1. v. Z. Kaktiņš (bez zaudējuma), 2. v. V. Bergs (1 zaud.), 3. v. R. Gailītis (2 zaud.). Zobenā – 1. v. Z. Kaktiņš. 2. v. V. Bergs (1 zaud.), 3. v. J. Kēnigs (2 zaud.). Floretē – 1. v. Z. Kaktiņš (1 zaud.), 2. v. R. Gailītis (2 zaud.), 3. v. V. Bergs (3 zaud.). Vietējās latviešu paukošanas meistarsacīkstēs piedalījās diezgan kupls dalībnieku skaits. Dāmu klasē klasē 1. vietu izcīnīja Lidija Trence, 2. v. Ruta Straumane, 3. v. Valda Dreimane. Visas trīs pirmo vietu ieguvējas techniskās spējās bija līdzvērtīgas, un vietu sadalījums izšķīrās īpašā papildu cīņā. Vīriešu grupā, paukošanā ar floreti 1. vietu guva Egils Kaktiņš, 2. v. Uldis Kaktiņš, 3. v. Gundars Zaļkalns. Špagā – 1. v. Gundars Zaļkalns, 2. v. E. Kaktiņš, 3. v. U. Kaktiņš. Meistarnosaukums izšķīrās tikai papildus cīņā abu pirmo vietu starpā. Zobens cīņā – 1. v. E. Kaktiņš, 2. v. G. Zaļkalns, 3. v. E. Streips.

1957. gadā iekšējās paukošanas sacīkstes deva neparastu rezultātu – visās 3 ieroču šķirās uzvaru guva Egils Kaktiņš. Sacīkšu techniskie rezultāti: Zobens – 1. v. E. Kaktiņš, 2. v. J. Kēnigs, 3. v. G. Zaļkalns. Špagā – 1. v. E. Kaktiņš, 2. v. G. Zaļkalns, 3. v. J. Kēnigs. Florete – 1. v. E. Kaktiņš, 2. v. U. Kaktiņš, 3. v. J. Kēnigs. Dāmām – 1. v. V. Dreimane, 2. v. R. Straumane, 3. v. V. Zaļkalne. Visvairāk dalībnieku bija floretes grupā, vismazāk dāmas.

Pirmās 1958. gada sezonas sacīkstes Bostonas paukotāji iesāka ar vietējām meistarsacīkstēm. Floretes paukošanā uzvarēja U. Kaktiņš, 2. v. E. Kaktiņš, 3. v. Ivars Graudiņš. Zobenā – 1. v. J. Kēnigs, 2. v. E. Kaktiņš, 3. v. U. Kaktiņš. Špagas paukošanā – 1. v. J. Kēnigs, 2. v. E. Kaktiņš, 3. v. U. Kaktiņš. Kēnigs 1. vietu ieguva pēc īpašām papildus cīņām ar E. un U. Kaktiņiem. Dāmu klasē stiprākā un uzņēmīgākā dalībniece Ivete Teriņa (pirmās sacīkstes), kuŗa spēja atstāt vecākās paukotājas aiz sevis. 1. v. I. Teriņa, 2. v. R. Straumane, 3. v. V. Zaļkalne.

1959. gadā Bostonas iekšējās sacīkstēs špagas, zobena un paukošanā dāmām neviens pagājušā gada uzvarētājs neizcīnīja 1. vietu. Paukošanā ar zobenu 1. v. U. Kaktiņš, 2. v. J. Kēnigs, 3. v. E. Kaktiņš. Špagā 1. v. E. Kaktiņš, 2. v. U. Kaktiņš, 3. v. I. Graudiņš. Paukošanā dāmām ar floreti spējas bija līdzīgas, un pirmās vietas izšķīrās pēc papildus cīņām. 1. v. V. Zaļkalne, 2. v. Irēne Dobrovolska, 3. v. I. Teriņa.

Triju ieroču paukošanas sacensības

Īsi pirms 2. pasaules kaŗa paukošanas sportā kļuva populāras 3 ieroču kombinējuma sacīkstēs – paukotāju vispusības un izturības pārbaude. 1954. gadā pirmo reizi Bostonā arī latvieši pievērsās

šādai sacensībai. Toreiz uzvarētājs bija Z. Kaktiņš, kuŗam tās bija pēdējās individuālās latviešu sacīkstes un sakrita ar 25 gadu jubilejas atceri. 1956. gadā notika otras 3 ieroču sacensības Ročesterā, *NY*, kuŗās uzvarēja Kārlis Šturms, 2. v. H. Aizstrauts, 3. v. G. Zaļkalns.

1958. gadā trešajās sacīkstēs uzvarēja Egils Kaktiņš, 2. v. Igors Šturms, 3. v. V. Bergs. Notika arī 3 ieroču sacensības vienībām. Uzvarēja Bostonas I vienība (Zigurds – špāgā, Uldis – floretē, Egils – zobenā Kaktiņi), 2. v. Filadelfijas paukotāju kopa (I. Šturms – florete, V. Bergs – špāga, P. Rudzītis – zobens), 3. v. Bostonas II vienība (G. Līcis – florete, A. Silarājs – špaga, D. Lauris – zobens).

1960. gadā Detroitā IV individuālās 3 ieroču kombinētā paukošanā pēc sīvām cīņām uzvarēja Uldis Kaktiņš, 2. v. Egils Kaktiņš (abi Bostona), 3. v. Imants Krūmiņš (Detroita). Pēc tam sekoja Austrumu piekrastes un Vidējo valstu draudzības sacensība vienībām ar zobeniem. Uzvarētāju noskaidroja tikai pēc pēdējās cīņas, kad Vidējo valstu vienība uzvarēja ar 5–4 rezultātu. Vidējo valstu vienība (I. Krūmiņš, A. un G. Ejupi), Austrumu piekraste (E. un U. Kaktiņi, A. Aizstrauts.)

Vienību sacensības ar floreti un zobenu

1955. gadā Ņujorkas paukošanas kopa sarīkoja pirmās ASV latviešu vienību meistarsacīkstes paukošanā. Cik zināms, tās arī bija vienīgās. Paukošanā ar floreti uzvarēja Jaunanglijas vienība (K. Keggi, V. Bergs, E. Kaktiņš), 2. v. Ņujorka (R. Mīlbergs, K. Lēmanis, G. Bachs), 3. v. Austrumu piekrastes sastādītā (K. Šturms, A. un H. Aizstrauti). Paukošanā ar zobenu uzvarēja Austrumu piekrastes sastādītā (K. Šturms, A. un H. Aizstrauti), 2. v. Bostona (V. Bergs, E. Streips, J. Kēnigs), 3. v. Ņujorka (K. Lēmanis, R. Mīlbergs, A. Keggi).

Latviešu paukotāji amerikāņu sacīkšu celiņos

1952./1953. gada sezonas kopvērtējumā labākos panākumus guva Z. Kaktiņš – 21 punkts (Jaunanglijas zobenu un ASV latviešu triju ieroču meistars), A. Aizstrauts – 7 p. (piedalījās 4 sacīkstēs), V. Bergs – 6 (4 sacīkstes), A. Raisters – 5 p. (špāgā 2. vieta Vašingtonas pavalsts meistarsacīkstēs Rietumu piekrastē), E. Trekteris – 4 p., R. Gailītis – 1 p.

1953. gadā piedaloties Jaunanglijā, 6 pavalstu meistarsacīkstēs paukošanā ar zobenu, skaistu uzvaru guva Z. Kaktiņš, 2. vietā viņa skolnieks Edijs Vašvels, 3. v. pagājušā gada meistars. 1955. gadā amerikāņu amatieŗu paukošanas savienības Jaunanglijas apgabala iesācēju meistarsacīkstēs Bostonā piedalījās 7 latviešu jaunās paaudzes paukotāji. Zobenu klasē meistarnosaukumu ieguva Jānis Kēnigs, 2. v. Egils Kaktiņš (14 gadu vecs), 3. v. Eižens Streips. Špagā neveicās, jo 4. vietā palika E. Kaktiņš, 5. v. Gundars Zaļkalns. Vienīgajai dāmu pārstāvei Rutai Straumanei bija jāapmierinās ar 5. vietu.

1958. gadā Bostonas latviešu paukotāju klubs *(Latvian Fencers Club)* piedalījās amerikāņu rīkotās iesācēju sacensībās. Sevišķi veiksmīgas cīņas bija zobens un špagu cīņās. Zobenā uzvarēja Uldis Kaktiņš, 2. v. Ivars Graudiņš, 3. v. Juris Ozols Špagā – 1. v. I. Graudiņš, 2. v. Guntis Līcis, 3. v. Vilnis Ruicis. Sieviešu iesācēju klasē pirmo reizi uzvaru latvietēm izcīnīja Ivete Teriņa. Floretes priekšā devuma sacīkstēs 1. v. Ričards, 2. v. Vālšteins, 3. v. U. Kaktiņš, 4. v. E. Kaktiņš. U. Kaktiņš uzvarēja Čīles valstsvienības paukotāju Vālšteinu, bet E. Kaktiņš pārspēja ASV valsts vienības dalībnieku Ričardu. Reizē ar šīm sacīkstēm latvieši ierindojās 1. vietā ar 16 punktiem Jaunanglijas apgabala kluba vērtējumos. 2. v. seko MIT kolledža – 8 p., 3. v. *Salle Eide* – 6 p. Sezonas noslēgumā latviešu paukotāju klubs ar 47 punktiem bija tālu priekšā otram labākajam klubam *(Salle Eide)*, kam bija tikai 23 punkti. Vislabākos panākumus viņi guva špāgas paukošanā.

U. Kaktiņš bija ne tikai sekmīgākais apgabala sacīkstēs, bet bija arī vienīgais latvietis, kuŗš iekļuva Ziemeļatlantikas krasta špagas meistarības finālā (8. vieta) un vienīgais, kuŗš uzvarēja fināla cīņās jauno meistaru Leviju. Viņš ieguva tiesības piedalīties ASV meistarsacīkstēs špagā un zobenā un kā rezervists floretē. Kopvērtējumā Uldis bija sekmīgākais visu ieroču vērtējumā. Otrs labākais

bija Jānis Kēnigs, kurš Ziemeļatlantikas meistarsacīkstēs nokļuva līdz pusfinālam. Arī Kēnigs iekļuva ASV meistarsacīkstēs špagā un zobenā. Egils Kaktiņš bija otrs labākais zobenists Jaunanglijas un ASV meistarsacīkstēm kvalificējās zobenā un floretē. Uz ASV meistarsacīkstēm Kalifornijā gan nevienam nebija pa spēkam ceļot un tā tiesības atkal palika neizmantotas.

PELDĒŠANA

Peldēšana bija gandrīz vienīgais sporta veids, kurā nerīkoja Austrumu piekrastes, Vidējo valstu un Rietumu piekrastes meistarsacīkstes. Iemesls bija mazais dalībnieku skaits, jo peldētāju lielākais vairums bija pamatskolnieki no 8–14 gadu vecumam un vidusskolnieki no 15–18 gadiem. Viņiem vajadzēja vecāku vai pieaugušu cilvēku palīdzība nokļūšanai uz sacensību vietām. Tāpat lielie attālumi bija par iemeslu, ka sacensībās nevarēja piedalīties visi apzinātie peldētāji. Diezgan liels bija arī to peldētāju skaits, kuri nebija atraduši ceļu uz latviešu sacensībām. Lai sportisti kādā sporta veidā gūtu panākumus, vajadzīgs ieinteresēts un darbīgs nozares vadītājs. ASV latviešu peldētāju saimei tāds bija Augusts Grasis.

Kopš **1964. gada, kad sākās ASV latviešu meistarsacīkstes**, tas vienmēr bija jauks notikums ar skaistiem rezultātiem. Austrumu piekrastē ļoti aktīvi darbojās Valentīns Ziedonis un Alberts Līdums. Laikā no 1964.–1972. gadam ASV latviešu jaunatnes peldēšanas sportu vadīja A. Grasis un tajā laika posmā organizēja latviešu meistarsacīkstes katru gadu Čikagā, izņemot 1966. gadu, kad tās sarīkoja V. Ziedonis Filadelfijā. Ikgadus piedalījās 14–30 peldētāju, kurus iedalīja vecuma grupās pēc amerikāņu *AAU* parauga.

Pirmo reizi latviešu peldēšanas sacensības ievietoja 1962. gadā Čikagā jaunatnes svētku programmā. Sacīkstes notika Šeratona hoteļa peldbaseinā, un tajā burtiski ielauzās 400 skatītāju, lai satiktu un redzētu peldam pasaules rekordistu Jāni Konradu. Nepiedalījās viens otrs no gaidītiem dalībniekiem, taču sacensības izdevās. Par to galvenā pateicība Jānim Konradam. 100 jardos brīvajā stilā Jānis guva 52,2 sek. uzvaru, taču patīkami nopietnu konkurenci viņam sagādāja Raimonds Melderis (56,4) un Jānis Bomis (56,6). 100 jardus jauniešiem A. Ziedonis veica 1:09,4 min. 200 j. brīvā stilā J. Konrads veica 1:57,6 min., bet Zariņš 2:27,8 min. Efektīgākais bija Jāņa peldējums 400 j., brīvā stilā (4:11,4 min.), kur visā pilnībā, kaut arī pilnīgi neatraisoties, bija vērojams pasaules rekordista pārākums. Otrs dalībnieks R. Melderis distanci pabeidza 5:19,6 min. 100 j. uz krūtīm skatītāji piedzīvoja otru patīkamu pārsteigumu: dalībnieku vidū bija kādreizējais Latvijas rekordists un meistars Tālivaldis Ozolcelms (Toronto). Uzvaru tomēr guva jaunais K. Baumanis – 1:16,2 min., Ozolcelmam paliekot 2. vietā 1:17,1; 3. v. Zariņš 1:18,1; 4. v. A. Ziedonis 1:24,0; 5. v. Stabulis 1:24,3 min.

100 j. tauriņstilā labākais bija R. Melderis – 1:04,7; 2. v. J. Bomis 1:06,8; 3. v. K. Baumanis 1:13,3.

Uzvaru Melderis guva arī 100 j. uz muguras – 1:09,5; 2. v. Bomis 1:12; 3. v. Bērziņš 1:17,6 min. Sievietēm 50 j. brīvajā stilā Ziedone (11 g. veca) veica 43,4 sek., 50 j. uz muguras Vija Veldre 39,0 sek., 50 j. uz krūtīm Ziedone 47,7; M. Grase 51,1 sek. 4x50 j. stafetē sacentās 3 vienības. Uzvarēja *Jaunie I* (Melderis, Baumanis, Zariņš, Karps) 1:56,0 min., 2. vietā *Jaunie II* (Bērziņš, Lagzdiņš, Stabulis, Bomis) 2:05,0 un 3. v. Vecie (M. Lazdiņš, A. Grasis, T. Ozolcelms, V. Miezītis) 2:09,0 min.

1964. gadā pirmajās ASV latviešu peldēšanas meistarsacīkstēs piedalījās 24 latviešu peldētāji Čikagā, Ekertas parka slēgtajā peldbaseinā. Pateicoties jaunatnes peldēšanas nozares vadītāja A. Graša enerģijai un uzņēmīgai vadībai, panākumi uzskatāmi par vairāk nekā apmierinošiem. Izvēlētais datums nebija īsti izdevīgs, jo sakarā ar amerikāņu sacensībām nevarēja piedalīties vairāki labi peldētāji. Vīriešu vispārējā klasē spraigākās cīņas veica R. Melderis ar K. Michailovu. Viņus vērojot, mūsu ASV peldēšanas sportam likās ir nākotne.

Techniskie rezultāti vīriešiem: 100 jr. brīvajā stilā R. Melderis – 56,9 sek., 2. v. K. Michailovs – 1:01,4 min., 3. v. A. Upatnieks – 1:17,2 min. 200 jr. Melderis – 2:18,5 min., 2. v. Michailovs – 2:21,6; 3. v. Upatnieks – 2:34,4. 100 jr. tauriņstilā – Melderis 1:05,9 min., Michailovs – 1:20,9. 100 jr. uz krūtīm – Michailovs – 1:23,7 min., Melderis – 1:26,3; A. Grasis – 1:28,7. 100 jr. uz muguras Michailovs – 1:17,5 min., Melderis – 1:18,3, J. Bušs – 1:28,6. 200 jr. stila peldējumā Melderis – 2:30,0 min., Michailovs 2:46,8.

Sievietēm: 50 jr. brīvajā stilā M. Grase – 35,8 sek., B. Buša – 40,5; I. Buša – 44,8. 50 jr. uz muguras Grase – 46,0 sek., G. Buša – 49,2; Kārkliņa – 1:04,0. 50 jr. tauriņstilā Grase – 44,0 sek., G. Buša – 49,5. 100 jr. stila peldēšanā Grase – 1:33,2 min., G. Buša – 1; 47,7; B. Buša – 1:53,4.

Zēni un meitenes bija iedalītas trijās vecuma grupās – līdz 10 gadiem, 11–12 g. v. un 13–14 g. v. Abas jaunākās vecuma grupas peldēja 25 jardu distances, bet vecākā – 50 jardus. 25 jr. brīvajā stilā uzvarēja A. Grasis – 15,3 sek., V. Lazdiņš 16,1; G. Mansons – 18,5. 25 jr. uz krūtīm: Grasis – 18,9; P. Lazdiņš – 28,5; Mansons – 32,8. 25 jr. uz muguras: Grasis – 19,6; Mansons – 27,0. Tauriņstilā: Grasis – 18,4; Mansons – 32,3.

11–12 g. v. 25 jr. brīvajā stilā: J. Lazdiņš – 16,0; P. Birkerts – 17,5; K. Ludeks – 23,0. 25 jr. uz muguras: Lazdiņš – 19,5 sek., Birkerts – 19,5. 13 g. v. 50 jr. brīvajā stilā I. Bušs – 32,5 sek., V. Spuris – 35,3; H. Mansons – 41,3. 50 jr. uz krūtīm: I. Bušs – 44,8 sek., V. Lazdiņš – 47,2; Mansons – 1:13,1 min. 50 jr. uz muguras: Bušs – 39,5; Lazdiņš – 46,2; Birkerts – 47,1; 50 jr. tauriņstilā: Bušs – 41,5; Birkerts – 53,3 sek.

Meitenes: līdz 10 g. v. 25 jr. brīvajā stilā: I. Buša – 19,6 sek., Kresa – 23,0. 25 jr. uz muguras Buša – 23,3, Kresa – 23,8. 11–12 g. v. 25 jr. brīvajā stilā Grase – 15,8 sek., B. Buša – 17,4; Kārkliņa – 21,8. 25 jr. uz krūtīm: Grase – 18,2; B. Buša – 24,4; I. Buša – 27,9. 25 jr. tauriņstilā: Grase – 18,4; B. Buša – 21,0; I. Buša – 27,1. 25 jr. uz muguras: Grase – 20,2; B. Buša – 23,0; Kārkliņa – 27,8 sek. 13–14 g. v. 50 jr. brīvajā stilā: G. Buša – 40,0; D. Dindone – 45,5. 50 jr. uz krūtīm: G. Buša – 52,2; V. Tolka – 1:01,1 min. 50 jr. uz muguras: G. Buša – 49,9 sek., D. Dindone – 1:09,0 min.

Zinot, ka visi mūsu labākie peldētāji dzīvo vidējās valstīs, izšķiršanās **1966. gadā ASV latviešu meistarsacīkstes** sarīkot austrumu piekrastē radīja šaubas par sacensību labu izdošanos. Tomēr meistarsacīkstes izdevās teicami. Piedalījās 19 dalībnieku no Nebraskas, Misūri, Mičiganas, Ohaijo un austrumpiekrastes. Sacensības noorganizēja un vadīja V. Ziedonis, bet atklāja APLSP priekšnieks R. Baumanis.

Peldētāji bija iedalīti sekojoši: 1. grupā meitenes un zēni līdz 10 gadiem, 2. grupā 11–12 g. v., 3. grupā 13–14 g. v., 4. grupā 15 g. v. un vecākas meitenes, 5. grupā 15–17 g. v. zēni, 6. grupā 18 – vecāki zēni. Brīvajā stilā: 25 j. 1. grupā meitenes: I. Brole – 21,6 sek., A. Lemkina – 25,6. Zēniem: J. Bušs – 17,8 sek. 50 j. 2. grupā meitenes: I. Buša – 35,7 sek., A. Birkerte – 36,8. Zēniem: A. Grasis – 30,8 sek. 50 j. 3. grupā meitenes: A. Līduma – 31,7 sek., B. Buša – 32,4, G. Buša – 33,7.

Zēniem: R. Tiltiņš – 28,3 sek., A. Jurka – 31,4, P. Birkerts – 32,8. 100 j. 4. grupā meitenes: Līduma – 1:08,8 min., M. Grase – 1:09,9; I. Ziedone – 1:16,5; G. Buša – 1:16,6. 5. grupa: A. Ziedonis – 57,7 sek., V. Jurka – 1:01,3 min., I. Bušs – 1:02,3. 200 j. I. Bušs – 2:23,5 min., V. Jurka – 2:26,7; Ziedonis – 2:31,0. 6. grupa: 100 j. G. Tērauds – 51,3 sek., 200 j. Tērauds – 2:01,8 min. Uz krūtīm. 1. grupā zēni: 25 j. Bušs – 24,5. 2. grupa 50 j. meitenes: I. Birkerte – 45,2; I. Buša – 50,5 sek. Zēniem: A. Grasis – 39,9. 3. grupa 50 j. meitenes: Grase – 36,1 sek., B. Buša – 42,2; G. Buša – 45,4. Zēniem: Tiltiņš – 35,2; A. Jurka – 37,2. 4. grupa 100 j.: Grase – 1:22,5 min., Ziedone – 1:34,6. 5. grupa 100 j.: Ziedonis – 1:16,4; V. Jurka – 1:17,6. 6. grupa 100 j.: G. Tērauds – 1:22,1 min.

Uz muguras. 1. grupa 25 j. meitenes: Lemkina – 36,3, zēniem: Bušs – 21,5 sek. 2. grupa 50 j. meitenes: I. Buša – 44,9 sek., zēni: Grasis – 41,7. 3. grupa 50 j. meitenes: B. Buša – 40,1 sek., zēni: Tiltiņš – 36,2; Birkerts – 36,7. 4. grupa 100 j.: Līduma – 1:22,6 min., B. Buša – 1:24,5. 5. grupa

100 j.: I. Bušs – 1:18,0 min. Taurinstilā. 1. grupa 25 j. zēni: Bušs – 23,4 sek. 2. grupa 50 j. meitenes: I. Buša – 44,0; Birkerte – 44,8. Zēni: Grasis – 36,4 sek. 3. grupa 50 j. meitenes: Līduma – 35,9, G. Buša. Zēni: Tiltiņš – 29,6 sek., A. Jurka – 37,0, Birkerts – 37, 6. 4. grupa 100 j.: Grase – 1:21,0 min., G. Buša – 1:37,6. 5. grupa 100 j. V. Jurka – 1:14,2, I. Bušs – 1:16,4. 6. grupa 100 j.: Tērauds – 1: 06,7 min. Stilu maiņā. 1. grupa zēniem: Dž. Bušs – 1:47,8 min. 2. grupa 100 j. meitenes: Buša – 1:32,0, Birkerte – 1:32,1 ; zēniem – Grasis – 1:19,0. 3. grupa 100 j. meitenes: Līduma – 1:19,6 min., B. Buša – 1:25,5 ; zēni: Tiltiņš – 1:16,9, A. Jurka – 1:20,0, Birkerts – 1:25,0. 4. grupa 200 j. Grase – 2:54,3 min. 5. grupa 200 j.: V. Jurka – 2:37,4 min., I. Bušs – 2:40,2; Ziedonis – 2:40,3. 6. grupa 200 j.: Tērauds – 2:28,7 min.

200 j. stilu maiņas stafete: Filadelfijas *Rīga* – 2:14,2 min., Klīvlande – 2:15,8, Nebraska – 2:20,4. 200 j. brīvā stila stafetē: *Rīga* – 2:03,0; Klīvlande – 2:05,2, Nebraska – 2:11,3 min.

1967. gadā ASV latviešu meistarsacīkstes notika atkal Čikagā piedalījās 18 dalībnieku, kuru vidū bija tālu ceļu mērojušie Austrumu piekrastes peldētāji A. Līduma un brāļi Jurkas. Par labākajiem sasniegumiem vīriešu grupā A. Graša dāvāto ceļojošo balvu ieguva Gunārs Tērauds. Zēnu grupās piedalījās: A. Grasis, D. un G. Ozeri, Ē. un A. Kildiši, A. Tolks, G. un H. Mansoni, A. Inka, P. Birkerts, A. un V. Jurkas. Sieviešu disciplīnās: A. Līduma, M. Grase, A. Birkerte, Priedniece. Stafetēs: 4x50 j. brīvajā stilā: Austrumu piekraste – 1:54,2 min., Vidējo valstu A – 1:55,6, Vidējo valstu B – 2:24,0. 4x50 j. stilu maiņā: Vidējo valstu A – 2:10,8 min., Austrumu piekraste – 2:15,9; Vidējo valstu B – 3:03,0 min.

Dalībnieku skaits **1968. gadā ASV latviešu meistarsacīkstēs** bija mazāks, nekā gaidīja, taču netrūka spraigu cīņu un atzīmējamu rezultātu. Pēdējos gados izveidojusies pazīstamu peldētāju saimīte, kuŗa parasti dod kodolu meistarsacīkstēm. Lielāko tiesu nopelns ir šo jauno peldētāju vecākiem, ka viņi savus jauniešus cītīgi veduši uz treniņiem un sacensībām. Nav šaubu, ka peldēšana kā sacīkšu sports jauniešiem patīk. Labākos rezultātus meistarsacīkstēs sasniedza G. Tērauds, bet talantīgs bija arī Ansis Veilands, tāpat Māra Grase, Benita Buša. Vēl piedalījās A. Grasis, A. Tolks, D. un I. Ozeri, R. Tiltiņš, P. Lazdiņš, Dž. Bušs, B un I. Bušas, B. un I. Liepiņas, L. Vanaga, I. un B. Bušas.

No 1964.–1972. gadam 10 labākie sasniegumi latviešu meistarsacīkstēs bija: 11–12 g. v. Māra Grase 50 j. uz krūtīm – 36,9 sek., Anita Līduma 100 j. brīvajā stilā – 1:19,2 min., Augusts Grasis 100 j. stilu maiņā – 1:19,0 min. Vīriešiem – Ansis Veilands 100 j. brīvajā stilā – 53,0 sek., Gunārs Tērauds 200 j. brīvajā stilā – 1:57,8. Sievietēm – Māra Grase 100 j. uz krūtīm – 1:20,6 min. 15–17 g. v. Augusts Grasis 100 j. brīvajā stilā – 53,3 sek., 200 j. – 1:55,4 min., Atis Jurka 100 j. brīvajā stilā – 53,6 sek.

BALTIEŠU MEISTARSACĪKSTES

1957. gadā Ziemeļamerikas Baltiešu peldēšanas meistarsacīkstēs Klīvlandē, lietuviešu sarīkojumā, skaistu un vienīgo uzvaru latviešiem panāca 14. g. v. Andrejs Upatnieks. Ļoti spēcīgā beigu finišā viņš izcīnīja 1. vietu 100 jardu brīvā stila peldējumā – 1:00,2 min. Pārējās uzvaras guva lietuvieši. No latviešiem vēl piedalījās Zommers, I. Lācīte un A. Ezeriņa.

1958. gadā ASV Baltiešu meistarsacīkstēs Detroitā piedalījās 11 latviešu un 12 lietuviešu peldētāji, sacenšoties vīriešu un sieviešu disciplīnās. Latviešus pārstāvēja Vidējo valstu peldētāji: Ābeltiņa (Klīvlande), J. Bomis (ANN Arbora), J. Erhards, A. Kaliņa, G. un S. Skabardži (visi Saginava), J. Karps un Līcis (abi Kalamazū), A. Upatnieks (Čikaga) un vecmeistari – V. Miezītis (ASK – Klīvlande) un A. Grasis (*US* – Čikaga). Sieviešu sacensību godalgotajās vietās ierindojās vienīgi A. Kaliņa un S. Skabarde. 100 jardu brīvajā stilā 1. vietu izcīnīja lietuviete Mazauskaite – 1:33,2 min., 2. v. A. Kaliņa – 1:44,4 min. Skaistu uzvaru 100 jardu brīvajā stilā izcīnīja Andrejs Upatnieks, distanci veicot 1:01,8 min., 2. v. lietuvietis Gadraitis – 1:02,2, 3. v. Jānis Kar-

pa – 1:04,5. 100 j. peldējumā uz krūtīm 3. v. A. Grasis – 1:32,8min. 100 j. peldējumā uz muguras 2. v. J. Erhards–1:23,4. Sacensību kulminācijas punkts bija 4x50 j. stafete. Pirmajā maiņā J. Bomis nopeldēja līdzīgi ar lietuvieti, otrajā maiņā V. Miezītis nedaudz zaudēja, trešajā – Kalamazū J. Karps turējās labi, un pēdējā maiņā A. Upatnieks pabeidza kā pirmais, lai gan pēdējos 20 jardos lietuviešu labākais vīrs atradās priekšā vairāk nekā jardu. Andrejs viņu tomēr noķēra! Latvieši – 1:52,0 min., lietuvieši – 1:52,8 min. Punktu attiecība vienību sacensībā 55–34 lietuviešu labā.

1959. gadā ASV Baltiešu meistarsacīkstes notika Čikagas jaunizbūvētajā brīvdabas olimpiskajā 50 metru garajā peldbaseinā, kura tikko kā bija pabeigta *Pan American* spēļu treniņa vajadzībām. Sacensībās nepiedalījās gaidīti zināmi mūsu peldētāji. Tomēr rezultāti bija labāki nekā sagaidīja. Vīriešu sacensībās latvieši pārspēja lietuviešus ar 32–22 punktiem. Sieviešu sacensībās pietrūka Saginavas peldētāju līdzdalība, bija jāzaudē 8–26. Pirmo reizi piedalījās Indulis Vierps no Austrumu piekrastes. 100 metrus brīvajā stilā visātrāki veica Jānis Bomis – 1:10,8 min., 2. v. A. Upatnieks – 1:11,6; 3. v. lietuvietis – 1:16,2. 400 m brīvajā stilā I. Vierps – 6:08,4 min. 2. vietas dēļ sīksti cīnījās J. Bomis ar lietuvieti. Pieskārienā ātrāks bija Boreiša – 6:18,0, 3. vietā J. Bomis – 6:18,1 min. 3x100 m brīvā stila stafetē lietuvieši nebija nopietni ņemami pretinieki mūsu trijniekam (Bomis, Vierps, Upatnieks) – 3:31,2 min. Lietuvieši distanci pabeidza 3:50,4 min. 100 m peldējumā uz muguras 2. v. Bomis – 1:33,5 min., 3. v. M. Roze – 1:57,0. 100 m peldējumā uz krūtīm 2. v. Vierps – 1:47,3 min., 3. v. Bomis – 1:51,7. Sieviešu sacensībās triumfēja lietuvietes. Latviešiem piedalījās: A. Ezeriņa, I. Lācīte, I. Zvēra.

1960. gadā ASV Baltiešu meistarsacīkstes atkal notika Detroitā brīvdabas 25 jardu baseinā. Piedalījās tikai mūsu vīriešu vienība. Talantīgais un enerģiskais An Arboras, Mičiganas vidusskolas priekšpēdējās klases audzēknis 17 g. v. J. Bomis piedalījās visās disciplīnās un izcīnīja 3 pirmās un 2 otrās vietas, bet 100 j. peldējumā uz krūtīm dalīja 1. un 2. vietu ar labāko lietuviešu vīru E. Remisu. 1. v.100 j. brīvajā stilā – 1:00,0 min., 1. v. 100 j. peldēšanā uz muguras – 1:16,5 min., 1. v. 440 j. brīvajā stilā – 5:25,1 min., 2. v. 100 j. tauriņu stilā – 1:10,0 min., 2. v. 220 j. brīvajā stilā – 2:35,0 min.

Indulis Vierps divu dienu sacensībās piedalījās 3 disciplīnās, panākot 2 pirmās un 1 otro vietu. Kā priekšpēdējā gada vidusskolnieks Torringtonā, Konektikutā, viņš apliecināja sevi par lielisku peldētāju, ko rāda viņa sasniegtie laiki skolu sacensībās un izcīnītās uzvaras šajās meistarsacīkstēs. 1. vieta 100 j. tauriņstilā – 1:06,8 min., 1. v. 220 j. brīvajā stilā – 2:29,2 min. 2. v. 440 j. brīvajā stilā – 5:25,3 min. Valdis Bērziņš, pirmā kursa universitātes students no Klīvlandes, sacentās 100 jardu peldēšanā uz muguras un izcīnīja 2. vietu – 1:20,2 min. Gunārs Lagzdiņš, Milvoku vidusskolas 3. klases audzēknis, izcīnīja 3. vietu 100 j. peldēšanā uz krūtīm – 1:25,6 min. Kad no programmā paredzētajām stafetēm lietuvieši atteicās, V. Miezītis piekrita ierosinājumam sacensties 3x50 j. stilu maiņa stafetē, kur mūsu vienība sasniedza mērķi pirmā – 1:41,1 min. (V. Bērziņš – uz muguras, G. Lagzdiņš – uz krūtīm un J. Bomis – brīvajā stilā). Lietuviešu laiks – 1:46,2 min. Ārpus programmas sacensībās ar lietuviešu peldētājiem līdz 15 g. piedalījās 14 g. v. Mārtiņš Lečmanis, kurš vīriešu sacensībās 100 j. brīvajā stilā, bija ierindojies 4. vietā – 1:25,5 min. Viņš izrādījās par noteiktu uzvarētāju visos jauniešu peldējumos.

1961. gadā ASV Baltiešu meistarsacīkstēs Klīvlandē vecmeistars V. Miezītis bija parūpējies par tiešām spēcīgu vienību. Redzami izpaudās latviešu panākums – 8 uzvaras 9 disciplīnās un 8 jauni meistarsacīkšu rekordi. Peldētāji bija nopietni gatavojušies, tāpēc panākumi neizpalika. J. Bomis, R. Melderis, brāļi Ozoli, K. Baumanis, tāpat 12. g. v. A. Ziedonis ir talantīgi zēni.

Brīvajā stilā. 100 jardos 1. v. J. Bomis – 58,0 sek., 2. v. J. Ozols – 59,5. 200 j. 2. v. R. Ozols – 2:23,7 min., 3. v. R. Melderis – 2:24,4 min. 400 j. 1. v. R. Melderis – 5:01,5 min. Uz krūtīm. 100 j. 1. v. K. Baumanis – 1:13,8 min., 3. v. J. Bomis – 1:25,9. 100 j. uz muguras 1. v. J. Ozols – 1:04,9 min., 3. v. J. Bomis – 1:08,0. 100 j. tauriņstilā 1. v. R. Melderis – 1:08,7 min., 2. v. K. Baumanis – 1:09,3, 3. v. J. Bomis – 1:09,9 min.

4x100 j. stafetē: 1. v. Latvija I (J. Ozols, K. Baumanis, R. Melderis, R. Ozols) – 4:43,1 min., 2. v. Igaunija – 5:02,0; 3. v. Latvija II (J. Bomis, K. Bomis, A. Ziedonis, V. Bērziņš) – 5:34,0. 4x50 j. brīvā stila stafetē 1. v. Latvija I (J. un R. Ozoli, J. Bomis, R. Melderis) – 1:54,8 min., 2. v. Latvija II (V. Bērziņš, K. Baumanis, A. Ziedonis, V. Miezītis) – 2:03,9 min., 3. v. Igaunija – 2:07,9 min. 50 j. brīvajā stilā zēniem 1. v. A. Grizas (Lietuva) – 30,6 sek., 2. v. A. Ziedonis – 30,8 sek.

1962. gadā pirmajās Baltiešu olimpiskajās spēlēs mūsu krāsas peldēšanā aizstāvēja tikai trīs dalībnieki: V. Ševele (Toronto), R. Melderis (Čikaga) un T. Ozolcelms (Toronto). 13 gadus vecā Vija Ševele savā īpašumā ieguva 4 zelta medaļas, Melderis – 3 zelta un 2 sudraba medaļas, bet Ozolcelms – 1 sudraba un 1 bronza.

1963. gadā Baltiešu meistarsacīkstēs Čikagā bija lielākais peldētāju skaits un latviešu peldētāju grupā 23 dalībnieku. Sacensībās iepazīstināja ar izcilu peldētāju – Gunāru Tērauda, kas uzvarēja visās disciplīnās, kurās piedalījās – 100 m brīvajā stilā – 1:01,6 min.,400 m brīvajā stilā – 5:17,1 min., 200 m dažādi stili – 2:48,0 min. Pēdējo gadu izcilākais Raimonds Melderis bija maz trenējies un ieguva divas otrās un vienu trešo vietu. Labi peldēja Alvis Ziedonis, Kārlis Baumanis, un par labu peldētāju veidojās Kirils Michailovs. Nebija dalībnieču sieviešu sacensībās, bet auga vairākas jaunas peldētājas, kuras iepriecināja ar saviem sasniegumiem meiteņu grupās. Meiteņu grupās piedalījās: M. Grase, B.,G. un I. Bušas, V. Miezīte, I. Ziedone. Zēniem: A. Grasis, V. un J. Lazdiņi, I. Bušs, I. Ozols, K. Ludeks. Priekšzīmīgi noorganizētas sacīkstes vadīja A. Grasis. Balvas pasniedza Ziemeļamerikas Baltiešu sporta federācijas priekšsēdis V. Baumanis.

1964. gadā Baltiešu meistarsacīkstes sarīkoja Klīvlandes lietuvieši. Sacensību organizācija bija ļoti vāja. Peldēšanā labāko parādīja Sinsināti universitātes pirmās vienības dalībnieks Gunārs Tērauds. Kad viņš sāka savu maiņu 4x100 j. stafetē, kā mūsu pēdējais vīrs, igauņi bija turpat 25 jardus priekšā un pēc 100 jardiem mērķi sasniedza par plaukstas tiesu ātrāk. Bez Tērauda vēl meistartituļus ieguva R. Melderis, K. Baumanis, A. Ziedonis. 15 gadu vecais A. Ziedonis uzvarēja 100 j. uz krūtīm, 2. vietā paliekot K. Baumanim. Arī zēnu un meiteņu peldējumos visvairāk medaļu ieguva Grašu, Birkertu, Ziedoņu un Līdumu ģimeņu jaunie peldētāji. Pateicoties ieinteresētam peldēšanas darbiniekam A. Grasim, par rezervēm nevajadzēja bažīties. Vīriešu sacensībās jauni rekordi krita visās disciplīnās, izņemot tikai vienu. Meiteņu grupā, ar labiem sasniegumiem, piedalījās 6 pārstāves: Anita Līduma, Māra Grase, Andra Birkerte, Ingrīda Ziedone, Vita Miezīte, Dace Dindone. Zēnu sacensībās dalībnieku vidū bija 3 latviešu peldētāji: Augusts Grasis III, Raimonds Tiltiņš un Pēteris Birkerts.

Vīriešu sacensībās 100 j. brīvajā stilā 1. v. G. Tērauds – 54,0 sek., 2. v. R. Melderis – 57,5 sek. Uz krūtīm 100 j. 1. v. A. Ziedonis – 1:12,3 min., 2. v. K. Baumanis – 1:12,9. Uz muguras 100 j. 1. v. R. Melderis – 1:08,0 min., 2. v. K. Baumanis – 1:28,1, 3. v. G. Tērauds – 1:28,2. Tauriņstilā 100 j. 3. v. A. Ziedonis – 1:23,6; 200 j. stilu peldējumā 2. v. G. Tērauds – 2:21,8; 3. v. R. Melderis – 2:29,2. 400 j. brīvajā stilā 1. v. G. Tērauds – 4:27,7 min., 3. v. R. Melderis – 4:59,5 min.

4x100 j. stafetē latvieši (Ziedonis, Baumanis, Tērauds, Melderis) – 3:59,0 min., igauņi – 4:14,0. 4x100 j. stilu stafetē latvieši – 4:29,7 min., igauņi – 4:29,8 min. Sievietēm 100 j. uz krūtīm M. Grase – 1:25,2 min. 4x50 j. brīvā stila stafetē lietuvietes – 2:12,8 min., latvietes (M. Grase, A. Birkerte, A. Līduma, I. Ziedone) – 2:25,8 min., igaunietes – 2:46,5 4x50 j. stilu stafetē lietuvietes – 2:29,2 min., latvietes – 2:40,9, igaunietes – 3:00,8 min.

Zēnu sacensībās 10. g. v. A. Grasis uzvarēja visās četrās individuālajās sacensībās, pie tam trijās no tām 11–12 g. klasē. Raimonds Tiltiņš ir vērtīgs latviešu jaunatnes peldētājs un sevišķi iepriecina ar savu peldējumu tauriņu stilā. Pēteris Birkerts ir rezultātus uzlabojis. Meiteņu klasē sevišķi iepriecināja Anita Līduma ar saviem tauriņa un uz muguras stiliem. M. Grase, uzvarot peldējumā uz krūtīm ne tikai 11–12 g. klasē, bet arī izcīnīja latviešiem vienīgo uzvaru sieviešu sacensībā. 10 gadu vecā Andra Birkerte talantīga brīvajā stilā un peldējumā uz krūtīm. Ingrīdas Ziedones rezultātus iespaidoja pievēršanās daiļlēkšanai. Par visizcilākajiem sasniegumiem vīriešu klasē apbalvoja Gunāru Tērauda un sieviešu klasē Nijoli Kekštas (lietuvieti).

1966. gadā Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstēs Klīvlandē vislabākos panākumus guva latviešu peldētāji atkal Augusta Graša vadībā. Piedalījās 6 zēni un 2 meitenes: G. Tērauds, R. Melderis, Valdis un Atis Jurkas, R. Tiltiņš, A. Grasis un Māra Grase, Anita Līduma. Viņi piedalījās kā pieaugušo, tā dažādās vecuma grupās. Sacensībās izcīnīja 15 uzvaras, sasniedzot 10 jaunus baltiešu meistarsacīkšu rekordus.

1967. gadā baltiešu peldēšanas meistarsacīkstēs dominēja latvieši, kas sacensībām deva arī kuplo dalībnieku skaitu (15), kamēr igauņi un lietuvieši piedalījās ar pāris dalībniekiem. Līdzās jau pazīstamajiem latviešu peldētājiem G. Tēraudam, R. Tiltiņam un brāļiem Jurkām, labu sniegumu rādīja arī A. Veilands. Piedalījās arī A. Inka, A. Grasis, A. Špīlbergs, A. Tolks, Ē. Kildišs. Sieviešu disciplīnās piedalījās M. Grase, A. Veilande un L. Vanaga.

1968. gadā Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes notika Toronto latviešu izkārtojumā. Sacensībās bez Kanadas latviešu dalībniekiem piedalījās pārstāvji no Amerikas: Augusts Grasis, Inta, Benita un Jānis Buši. Jaunietis A. Grasis sasniedza labākus rezultātus nekā vīriešu pārstāvji un izpelnījās sacensību labākā peldētāja speciālbalvu.

1972. gadā Toronto sacensībās latviešu krāsas aizstāvēja grupa jauno Toronto peldētāju, bet no Amerikas piedalījās indiānapolietis Džims Kleinops un klīvlandieši Andra un Valdis Ūdri 11–12 g. un jaunāko zēnu grupā sekmīgi piedalījās Roberts un Aldis Vāgneri.

1973. gadā Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstēs piedalījās 50 dalībnieku, kuru vidū bija 12 latvieši no ASV Austrumu piekrastes. Labākie panākumi brāļiem A. un V. Jurkām.

1974. gadā Toronto latviešu sarīkojumā piedalījās 43 dalībnieki un to vidū bija 10 latviešu peldētāji. 52 disciplīnās tika uzstādīti 30 jauni meistarsacīkšu rekordi. Izcilāko peldētāju balvas saņēma jaunākās grupas peldētāja Laila Dağe (Klīvlande). 11–12 g. vecuma grupā četras uzvaras izcīnīja Andra Ūdre.

1975. gadā Klīvlandē latviešu vienība bija mazākā dalībnieku skaita ziņā: klīvlandieši A. un V. Ūdri, L. Dağe, čikagietis E. Roze un no Sandberijas D. Pļaviņa, bet piedalījās ar labiem panākumiem. 11–12 g. v. grupā Andra Ūdre guva četras uzvaras un sasniedzot jaunus meistarsacīkšu rekordus.

1977. gadā Klīvlandē latviešu krāsas pārstāvēja tikai klīvlandiete Andra Ūdre un čikagietis Edvīns Roze. Ūdre uzvarēja visās četrās distancēs sieviešu un vidējo meiteņu grupās, iegūstot labākās peldētājas balvu. E. Roze vīriešu klasē ieguva 100 j. brīvajā stilā – 5. v., bet 100 j. uz muguras 2. v.

1981. gadā Ziemeļamerikas meistarsacīkstes notika Baltimorā. Latvieši bija pārstāvēti tikai ar diviem peldētājiem jaunākajās grupās. Laris Kārklis (Virdžīnija) uzvarēja 4 disciplīnās un jaunākajā meiteņu grupā Inta Pubule uzvarēja 50 j. brīvajā stilā un divās sacensībās bija 2. vietā.

Kādreiz dalībniekiem kuplās Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes peldēšanā pēdējos gados zaudējušas savu popularitāti, un dalībnieku skaits samazinājies.

1995. gadā Toronto baltiešu peldēšanas meistarsacīkstēs latviešus pārstāvēja četras meitenes no Toronto: Krista Ozoliņa un M. Lorberga trejmeitiņas – Andra, Aina, Amanda, kuras piedalījās jaunāko meiteņu vecuma grupās.

RAKETBUMBA

Starp latviešiem raketbumbas sporta veids uzplauka 80. gados, kad daudzi sporta entuziasti vēlējās fizisku nodarbību, kuru varēja piekopt visu gadu, spēlēt telpās un kas neprasīja ļoti daudz laika. Vidējo valstu raketbumbas latviešu meistarsacīkstes notika Saginavā. Pirmās sacensības šajā sporta veidā latviešiem, bija pulcinājušas 20 dalībniekus – 6 sievietes un 14 vīriešus.

Sievietēm katra dalībniece spēlēja ar katru divas reizes, gandrīz vai līdzīgas sekmes uzrādīja Baiba Stepe (Kalamazū) un Anita Rēpiņa (Milvoki), katrai uzvarot 9 spēles un zaudējot vienu. Pirmajā dienā Rēpiņa pieveica Stepi ar 15–11, bet otrā bija pārāka pēdējā, uzvarot ar 15–9, līdz ar to kopsummā dabūja 146 punktus un izcīnot meistarnosaukumu. 2. vietā A. Rēpiņa ar 144, tālāk S. Duņēna (Mineapole) 6–4 (114), Sandra Pružinska (Lansinga), Monika Strautniece, Astrīda Strautniece (abas Saginava).

Vīriešus sadalīja divās grupās, pa 7 katrā, tāpat spēlējot katram ar katru divas reizes. A grupā pārliecinoši uzvarēja Ēriks Strautnieks (Saginava), nezaudējot nevienu spēli 12–0, otrs Māris Kurmis (Mineapole) 9–3, tad Jānis Meija (Lansinga) 7–5, Andris Strautnieks (Saginava), M. Graudiņš (Milvoki), V. Grasmanis (Grand Rapidi), J. Grāmatiņš (Lansinga). B grupā tēvs atkārtoja dēla panākumu: Gundars Strautnieks (Saginava), panāca tāpat 12–0, sekojot E. Duņēnam (Mineapole) 9–3, tad M. Paudrups (Mt. Plesenta) 8–4, J. Šverns, M. Krautmanis (abi Kalamazū), Ē. Petrovskis (Milvoki), J. Pružinskis (Lansinga). Pusfinālos Ē. Strautnieks ļoti līdzīgā sacensībā pārspēja Duņēnu ar 15–13, un G. Strautnieks ar 15–10 bija pārāks par Kurmi.

Pirmo oficiālo sacensību beigu spēlē sacentās tēvs ar dēlu, Gundars ar Ēriku Strautnieki jeb pieredze pret jaunības sparu un neatlaidību. Spēle bija interesanta pat tiem skatītājiem, kas raketbumbu redzēja pirmo reizi. Jau likās, ka rutīna paturēs šoreiz vēl virsroku, kad sākumā vadībā turējās seniors (11–10), bet tad ļoti veiksmīgi sāka cīnīties Ēriks un uzvarēja ar 15–11. Daudz pūļu un laika šo pirmo sacensību sarīkošanā bija veltījis Gundars Strautnieks, kuram arī pienākās galvenā pateicība par sarīkojuma teicamo izdošanos.

Klīvlandes raketbumbas spēlētāji 1986.–1990. gadam rīkoja vairākas atklātās sacīkstes, parasti vēlā rudenī vai agrā pavasarī. Klīvlandieši, kuŗi iedziļinājās šai sportā bija: Ēriks un Edmunds Reineki, Gvido un Vilnis Kubuliņi, Dāvids un Kārlis Grendzes, Druvis Ūdris, Pēteris Grava, Kārlis Daukša, Jānis Šulcs un citi. Sacīkstēs piedalījās 20–30 Vidējo valstu latviešu sportisti. Spēles notika visu dienu sestdienā kādā vietējā raketbumbu klubā uz 6–8 laukumiem. Dalībniekus sadalīja divās klasēs (A un B), kuŗās katrs spēlēja ar katru, lai labākie spēlētāji turpinātu spēlēt pusfinālos un finālos. Labākie spēlētāji šais sacīkstēs parasti bija Druvis Ūdris no Klīvlandes un Gundars Strautnieks no Saginavas.

SLĒPOŠANA

ASV MEISTARSACĪKSTES

Viens no ASV latviešu slēpošanas sporta organizētājiem bija Reinis Upe, kuŗš 1965. gadā Amerikā pārmainīja savu uzvārdu amerikāņiem saprotamā veidā Upsons. 1952. gadā R. Upe uzvarēja Amerikas slēpošanas savienības rīkotajās trīs pavalstu meistarsacīkstēs Ližonērā (Ligoniera) 10 km distances slēpošanā.

Kaut gan ASV bija notikušas vairākas latviešu slēpotāju nometnes, tad tikai **1956. gadā Ližonērā notika pirmās ASV latviešu slēpošanas meistarsacīkstes**. Piedalījās 4 dalībnieki. Slalomā uzvarēja Vidvars Hermanovskis, 4 km distancē labākais bija Arnolds Ozoliņš, bet speciālajā slalomā, kuŗā piedalījās arī amerikāņi, uzvarēja R. Upe.

Pēc diviem gadiem II ASV latviešu slēpošanas meistarsacīkstēs piedalījās tikai Vidējo valstu pārstāvji – 11 dalībnieki. Sacensības izdevās pabeigt tikai distanču slēpošanā, jo daudzo vietējo slēpotāju dēļ kalna vadība aizliedza sacensības turpināt. Piedalījās A. Ozoliņš, O. Mastiņš, R. Upe un gados jaunākie slēpotāji – Uldis Prauliņš un Guntis Linde. Pēdējais 1955. gadā Eiropas novietotās ASV armijas meistarsacīkstēs Garmišpartenkirchenā izcīnīja 2. vietu. Latviešu sacensībās 5 km distanču slēpošanā uzvarēja G. Linde, bet nobraucienā labākais bija R. Upe.

Meistarsacīkstēs visaktīvākie bija Vidējo valstu slēpotāji, Grand Rapidu un Čikagas latviešu slēpotāju kluba dalībnieki, kuŗi bija sacensību rīkotāji. Ar katru gadu dalībnieku skaits pieauga.

Ja **1961. gadā 5. meistarsacīkstēs** piedalījās 13 dalībnieki, tad **6. meistarsacīkstēs** – 21, tad 1963. gadā jau redzējām 25. Gandrīz neiztrūkstoši tajās piedalījās R. Upe, G. Linde un U. Prauliņš.

1960. gadā Reinis Upe dāvināja ceļojošo kausu iesācējiem, kuŗu nosauca par Alpu kausu, lai vairāk iesaistītu jaunu slēpotāju piedalīšanos meistarsacīkstēs. Pirmo reizi kausu izcīnīja Gatis Plūme Vidējo valstu meistarsacīkstēs. Ar slēpošanu nodarbojās arī dažas ģimenes. Jaunie sportisti slēpošanas māku ieguva slēpošanas centros, un latviešu meistarsacīkstēs reizēm piedalījās visa ģimene. 1962. gadā meistarsacīkstēs uzvarēja Jānis Daukšs sr. no Grand Rapidiem, tad viņa panākumam sekoja vecākais dēls Kārlis, tad Pēteris un vēlāk arī Jānis jr. Arī Presņikovu ģimenes jaunieši – Guna, Aleksandrs un vēlāk arī Irēna piedalījās latviešu meistarsacīkstēs. Aleksandrs un Guna daudzas reizes piedalījās Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstēs un vairākkārt izcīnīja uzvaras.

1963. gadā 5. ASV latviešu meistarsacīkstēs pēc trīs gadu pārtraukuma atkal piedalījās vecmeistars R. Upe un uzvarēja nobraucienā. Pirmo reizi notika sacensības sieviešu slalomā un nobraucienā. Abās disciplīnās Māra Jostsone ieguva 1. vietu, atstājot 2. vietā jaunieti Gunu Presņikovu.

6. ASV latviešu meistarsacīkstēs 1964. gadā Alpu kausa izcīņā 14 dalībnieku konkurencē uzvarēja Jānis Karps no Kalamazū. Studenšu korporācijas *Daugaviete* Čikagas kopa uzdāvināja sieviešu iesācēju grupas uzvarētājai ceļojošo kausu. Pirmo reizi (2 slalomi un nobrauciens) to ieguva Dr. Irēne Norgello.

1965. gadā meistarsacīkstes notika sliktos laika apstākļos, jo sacensību vieta Mencelonas kalnos Mičiganā bija noledojusi, un slēpotāju skaits bija mazāks nekā citus gadus, tomēr skatītāji bija sabraukuši kuplā skaitā. Sacensības gadskārtējā Grand Rapidu LB sporta kopas izkārtojumā bija veiksmīgi norganizētas. Neiztrūka arī *Welcome Latvian Skiers* plakāts pilsētiņas centrā. Šoreiz vīriešu slalomā uzvarēja 13-gadīgais Kārlis Daukšs, kas vienīgais netika diskvalificēts. 2. vietā tēvs – Jānis Daukšs sr., 3. vietā Zigurds Mednieks. Nobraucienā uzvarēja Gatis Plūme, otrais – Z. Mednieks, trešais – V. Strazdiņš. Sieviešu slalomā vieglu uzvaru panāca 15-gadīgā Guna Presņikova. Guna trenējās pie austriešu speciālistiem un veiksmīgi piedalījās arī amerikāņu sacensībās. 2. vietā ierindojās Māra Jostsone-Skulte, trešā – Dr. Irēne Norgello. Arī nobraucienā uzvarēja G. Presņikova, otrā – Ausma Linde, trešā – M. Skulte. Korporācijas *Daugaviete* Čikagas kopas dāvāto kausu sieviešu iesācējām izcīnīja Vija Brende no Čikagas, kuŗa vienīgā no trijām dalībniecēm pareizi veica divus slalomus un nobraucienu. Alpu kausa izcīņā vairākus dalībniekus diskvalificēja un no pieciem dalībniekiem tikai viens – 10-gadīgais Pēteris Daukšs beidza sacensību. Meiteņu grupā uzvarēja Irēne Presņakova un zēnu grupās Andris Brende un Andris Linde. Vienībām otro gadu pēc kārtas uzvarēja Jānis un Kārlis Daukši.

1966. gadā ASV latviešu meistarsacīkstes kalnu slēpošanā notika Viskonsīnā gandrīz ideālos sniega apstākļos, pulcējot turpat 100 latviešu slēpošanas sporta interesentu. Pēc piecu gadu pārtraukuma latviešu sacensībās piedalījās milvokietis Uldis Prauliņš, kas nedēļas nogalēs strādāja par slēpošanas instruktoru. Viņš uzvarēja slalomā un nobraucienā, slalomā aiz sevis atstājot jaunos Kārli un Pēteri Daukšus. Nobraucienā 2. v. K. Daukšs, 3. v. Z. Mednieks. Tradicionālajā Alpu kausa izcīņā balvu izcīnīja Andris Brende no Čikagas, tikai par sekundes desmitdaļām pārspējot jaunāko no Daukšiem – Jāni. Korporācijas *Daugaviete* balvu saņēma Vineta Valdmane, kuŗa sacensībās piedalījās pirmo reizi. Sievietēm slalomā, izpaliekot Gunai Presņikovai, uzvarēja Māra Skulte, 2. v. I. Norgello, 3. v. V. Valdmane. Nobraucienā 1. v. V. Valdmane, 2. v. A. Linde, 3. v. L. Ore. B klasē – 1. v. V. Mainieks, 2. v. Arvīds Brende. Zēnu grupā uzvarēja Andris Linde no Grand Rapidiem. Ceļojošo balvu vienībām jau trešo gadu pēc kārtas izcīnīja Grand Rapidu vienība, pateicoties brāļu Daukšu veiksmīgajiem nobraucieniem.

1968. gadā ASV latviešu meistarsacīkstes notika Mičiganas *Big M* slēpošanas centrā. Vīriešu slaloma A klasē divu braucienu kopsummā uzvarēja Pēteris Daukšs. 2. vietā palika Alek-

sandrs Presņikovs, 3. – A. Valdmanis. Milzu slalomā A. Presņikovs revanšējās P. Daukšam, bet A. Valdmanis palika trešais. Abu distanču kopvērtējumā Čikagas korporāciju kopas ceļojošo kausu ieguva Pēteris Daukšs. Sieviešu konkurencē slalomā labākā bija Guna Presņikova, otrā – I. Presņikova, trešā – M. Skulte. Alpu kausa izcīņā iesācējiem piedalījās 20 dalībnieki un labākais bija J. Daukšs, aiz sevi atstājot J. Špīlbergu un A. Lindi. Sieviešu sacensībās korporācijas *Daugaviete* balvas izcīņā uzvarēja S. Daukša, otrā – Dr. I. Norgello, trešā – A. Linde. Vīriešu B klasē slalomu pabeidza tikai G. Bērziņš. Senioru sacensībās slalomā un nobraucienā uzvarēja Gatis Plūme. Sieviešu senioru klasē nobraucienā uzvarēja Dr. I. Norgello, bet slalomā V. Brende. Jaunatnes grupā slalomā 1. vietā A. Linde (zem 18 gadiem), B grupā zem 14 gadiem – Jānis Daukšs.

1969. gadā ASV latviešu meistarsacīkstes atkal notika Mičiganā. Pēteris Daukšs un Aleksandrs Presņikovs bija veiksmīgākie dalībnieki. Alpu kausu iesācējiem izcīnīja Jānis Daukšs. Sievietēm nepārspēta palika Guna Presņikova, bet *Daugavietes* balvu izcīnīja Skaidrīte Daukša.

Ar slēpošanu aizrāvās ne tikai meistarsacīkšu dalībnieki, bet arī citi, jo, tā piemēram, Mineapoles *Starta* pirmā slēpošanas izbraukumā 1973. gadā piedalījās 50 dalībnieki. 17 dalībnieki piedalījās slalomā. Zēniem līdz 16 gadiem uzvarēja P. Kness-Kņezinskis, virs 16 gadiem – J. Kiperts. Meitenēm līdz 12 gadiem – L. Zariņa, 13–16 g. K. Berkholtza.

1975. gadā ASV latviešu meistarsacīkstes notika *Wallon Hills* ziemas sporta centrā Mičiganā labos laika apstākļos. Piedalījās ap 100 dalībnieku – kopskaitā slēpotājos un skatītājos. Kā vienmēr lielāko dalībnieku skaitu deva Čikagas latviešu slēpotāju klubs. 40 sacensību dalībniekus sadalīja dažādās grupās. Slalomā vīriešu A klasē uzvarēja Jānis Daukšs (Gr. Rapidi). Milzu slalomā līdzīgu rezultātu uzrādīja brāļi – Pēteris un Jānis Daukši. Papildus sacensībā uzvarēja Pēteris. Dāmām klasi pārāka bija Guna Presņikova (Saginava), izcīnot 1. vietu slalomā un milzu slalomā. Vīriešiem B klasē – slalomā un milzu slalomā – A. Ruperts (Gr. Rapidi). Senioriem slalomā un milzu slalomā V. Lanka (Kalamazū). Jauniešu klasē uzvarēja A. Kļaviņš (Gr. Rapidi). Nevienai no meitenēm neizdevās pabeigt abus slaloma braucienus. *Daugavietes* kausa izcīņā uzvarēja Rita Didrichsone, kuŗa vienīgā veica abus slaloma braucienus un milzu slalomu. Alpu kausu ieguva Arnis Skulte (Čikaga). Jānis Daukšs jr. saņēma Čikagas korporāciju kopas balvu un Dr. N. Kazmera piemiņas balvu par labākiem laikiem slalomā un milzu slalomā. Čikagas Latviešu slēpotāju kluba velti sacensību jaunākajam dalībniekam par absolūti labāko laiku slalomā ieguva 10 gadus vecā Linda Plāte (Gr. Rapidi). Jānis Daukšs jr. (Gr. R. Junioru kolledža) un Pēteris Daukšs (Mičiganas universitāte) ar labām sekmēm piedalījās ASV kolledžu kalnu slēpošanas sacensībās. J. Daukšs 1975. gadā bija amerikāņu Mičiganas un Vidējo rietumu meistars. Viņš kandidēja arī Rietumu Mičiganas izlasē, kuŗa piedalījās ASV kandidātu izraudzīšanai sacensībām pasaules meistarsacīkstēm.

1976. gadā ASV latviešu meistarsacīkstes *Wintergreen* slēpošanas centrā Viskonsīnā rīkoja Čikagas latviešu slēpošanas klubs. Rīkotāju nolūks bija dot iespējas piedalīties sacensībās ne tikai Čikagas un Milvoku, bet arī Mineapoles slēpotājiem. Tomēr viņu cerības nepiepildījās, jo no Mineapoles neviens neieradās un no Milvokiem tikai viena ģimene. Sacīkstēs pavisam piedalījās 36 dalībnieki. Nobrauciena ceļš bija grūts un daudzi slēpotāji slalomu nebeidza. Sievietēm A klasē slalomu no sešām dalībniecēm pabeidza tikai divas. 1. vietu slalomā un milzu slalomā izcīnīja Rita Didrichsone. Vīriešiem A klasē – Kārlis Daukšs, 2. v. G. Bērziņš, 3. v. V. Štrāls, bet milzu slalomā – Andis Linde, 2. v. K. Daukšs. Vīriešiem B klasē 1. v. A. Saulītis, 2. v. A. Norgello, 3. v. O. Tombergs. Milzu slalomā – 1. v. A. Norgello, 2. v. J. Štrāls, 3. v. A. Bokalders. Senioriem slalomā – 1. v. A. Skulte, 2. v. J. Daukšs sr., 3. v. A. Meņģelis, bet milzu slalomā nepārspēts palika Gatis Plūme, 2. v. V. Lanka, 3. v. A. Skulte. Alpu kombinācijā ceļojošo balvu ieguva Kārlis Daukšs. Jaunatnes sacensībās A klasē uzvarēja Svens Pavlovičs, B klasē – Richards Puķīte uzvarēja slalomā un Alpu kausa izcīņā, kuŗā piedalījās viskuplākais dalībnieku skaits – 17.

Čikagas un apkārtnes latviešu slēpotāji bija apvienojušies Čikagas latviešu slēpotāju klubā, kas ne tikai organizēja izbraukumus un sacensības, bet rīkoja rēgulāras sanāksmes arī vasaras periodā.

Sanāksmēs kluba biedrus iepazīstināja ar jauninājumiem slēpošanas piederumos, demonstrēja filmas slēpošanas tehnikas apgūšanā. Klubs izdeva arī biļetenus biedru informēšanai. Tas izveidoja ciešus kontaktus ar amerikāņu slēpošanas sporta vadību, un viņi piedalījās Čikagas apkārtnes slēpošanas padomē *(Chicago Metropolitan Ski Council).*

1977. gadā ASV latviešu kalnu slēpošanas meistarsacīkstes rīkoja Grand Rapidu sporta kopa. Uz sacensībām bija sabraukuši rekordskaits dalībnieku – 160. Jau divdesmito gadu Mičiganā rīkoja latviešu kalna slēpošanas sacensības. Raiti tās vadīja Jānis Daukšs sr., un darbu atviegloja elektroniskā laika uzņemšana (līdz tūkstošdaļai). Dalībnieku konkurence bija spēcīga, un pāris labākos slēpotājus šķīra vienu no otra tikai pāris simtdaļu sekundes.

Neapšaubāmi labākais bija Jānis Daukšs jr., kas ar labiem panākumiem piedalījās Vidienes amerikāņu augstākās līgas sacensībās. Sievietēm slalomā daudz pārāka bija jaunā Sandra Kļaviņa (Grand Rapidi), 2. v. R. Didrichsone, 3. v. Ilze Eglīte. Milzu slalomā – 1. v. S. Kļaviņa, 2. v. R. Didrichsone, 3. v. Dz. Bokaldere. Seniorēm slalomā – 1. v. A. Linde, 2. v. M. Skulte, 3. v. I. Norgello. Vīriešu slalomā – 1. v. J. Daukšs jr., 2. v. A. Linde, 3. v. Ē. Linde. Milzu slalomā – 1. v. J. Daukšs jr., 2. v. Ē. Linde, 3. v. A. Linde. Kaut gan sacensību uzvarētāji nāca no Mičiganas, lielāko dalībnieku skaitu deva Čikagas slēpotāju klubs. Alpu kausu izcīnīja jaunais čikagietis Armins Norgello. Korporācijas *Daugaviete* balvu ieguva Ilze Eglīte.

Dalībniekiem līdz 16 gadiem labākais bija Andris Kļaviņš, un visās senioru sacensībās uzvarēja Gatis Plūme. 1978. gadā meistarsacīkstēs vīriešu slalomā uzvarēja J. Daukšs jr., 2. v. A. Linde, 3. v. K. Daukšs. Milzu slalomā – 1. v. J. Daukšs jr., 2. v. Ē. Linde, 3. v. A. Linde. Milzu slaloms sievietēm – 1. v. S. Kļaviņa, 2. v. I. Norgello, 3. v. J. Āboliņa. Seniorēm milzu slalomā – 1. v. A. Linde, 2. v. M. Skulte, 3. v. I. Tomberga. 1979. gadā ASV latviešu slēpošanas meistarsacīkstes notika 3., 4. martā Mičiganā, atkal Grand Rapidu sporta kopas sarīkojumā.

Uz sacīkšu vietu bija ieradušies 180 slēpotāji, bet sacensībās piedalījās tikai 61 dalībnieks. Vīriešiem A klasē slalomā uzvarēja J. Daukšs jr., 2. v. Ēriks Linde, 3. v. P. Daukšs, bet milzu slalomā 1. v. P. Daukšs, 2. v. Ē. Linde, 3. v. A. Linde. B klasē – Tālivaldis Bērziņš, 2. v. Ivars Apsīte, 3. v. Raimonds Ejups. Senioriem – 1. v. Ivars Ārums, 2. v. Gunārs Špīlbergs, 3. v. Arnis Skulte.

Jaunatnei – zēni A klasē (16 un 17 g. v.) 1. v. Imants Ejups, 2. v. Andrejs Plūme, 3. v. Richards Tarbunas. B klasē (14 un 15 g.)1. v. Richards Plāte, 2. v. Kurts Kalnraups, 3. v. Pēteris Plūme. C klasē (13 un jaunāki) 1. v. Stīvens Tarbunas, 2. v. Andis Dimants, 3. v. Andris Āboliņš. Sievietēm – slalomā A klasē 1. v. Daina Bērziņa, 2. v. Nora Lebedeva, 3. v. Silvija Vitrunga. Milzu slalomā – 1. v. Sandra Kļaviņa, 2. v. Ausma Linde, 3. v. Silvija Vitrunga. Seniorēm – 1. v. Dzidra Āruma, 2. v. Rita Saulīte. Meitenēm – A klasē 1. v. Monika Dauksta, 2. v. Māra Apsīte. C klasē 1. v. Rasma Āruma, 2. v. Vanda Dauksta.

Čikagas korporāciju kopas ceļojošo kausu personīgajā īpašumā ieguva Jānis Daukšs jr. Tāpat viņš izcīnīja Dr. N. Kazmera ceļojošo piemiņas kausu par labāko laiku slalomā. Reiņa Upes dāvāto Alpu kausu izcīnīja Imants Ejups, bet studenšu korporācijas *Daugaviete* balvu ieguva Ivete Norgello. Jaunākā sacensību dalībnieka balvu, ko dāvāja M. un A. Skultes, saņēma 6 gadus vecais Andris Āboliņš.

1980. g. meistarsacīkstēs Dr. T. Bērziņa dāvāto ceļojošo Latvijas kausu izcīnīja Jānis Daukšs jr., kurš uzvarēja slalomā un milzu slalomā. Sieviešu A klasē V. un M. Galenieku dāvāto ceļojošo Latvijas kausu izcīnīja Sandra Kļaviņa-Pružinska, uzvarot abās disciplīnās. Pārējās grupas sacentās tikai slalomā un uz lēzenāka kalna nekā A klases slēpotāji. Senioriem uzvarēja G. Špīlbergs, seniorēm – Dz. Āruma. Sieviešu B klasē 1. v. Ivete Norgello, vīriešiem R. Ejups. Meiteņu A klasē 1. v. A. Āruma, bet B klasē R. Āruma. Zēniem A klasē – P. Zadvinskis, B klasē – S. Tarbunas, C klasē – A. Dimants. Korporācijas *Daugaviete* balvu ieguva Monika Dauksta un Alpu kausu Raimonds Ejups. Jaunākā dalībnieka balvu otro gadu pēc kārtas ieguva 7 gadus vecais Andris Āboliņš.

1981. gadā meistarsacīkstes notika Mičiganas *Crystal Mountain* ziemas sporta centrā, piedaloties 48 dalībniekiem. J. Daukšs jr. un S. Pružinska izcīnīja mūžīgi ceļojošos Latvijas kausus,

uzvarot kā slalomā, tā milzu slalomā. Alpu kausu ieguva Pēteris Zadvinskis. Studensu korporācijas *Daugaviete* balvu izcīnīja Ausma Āruma. Jaunākās dalībnieces balvu saņēma 8 gadus vecā Vineta Plūme. Reizē ar ASV latviešu slēpošanas meistarsacīkstēm 80. gados notika arī Latvijas Korporāciju Apvienības (L!K!A!) sacīkstes.

1982. gadā vīriešu A klases slalomā uzvarēja A. Valdmanis, 2. v. P. Plūme, 3. v. A. Linde. Milzu slalomā – 1. v. A. Valdmanis, 2. v. P. Plūme, 3. v. A. Linde. Slaloms A klases sievietēm – 1. v. S. Pružinska, 2. v. D. Bērziņa, 3. v. A. Linde. Milzu slalomā – 1. v. S. Kļaviņa-Pružinska, 2. v. M. Skulte, 3. v. D. Bērziņa. Vīriešiem B klases slalomā – 1. v. D. Zadvinskis, 2. v. E. Meņģelis, 3. v. A. Butlēvics. Sievietes B klasē – 1. v. A. Āruma, 2. v. I. Zirne, 3. v. M. Apsīte. Senioriem vīriešu slalomā – 1. v. G. Plūme, 2. v. A. Skulte, 3. v. M. Galenieks. Seniorēm uzvarēja Dz. Špīlberga.

1983. gadā meistarsacīkstes notika Kristalla kalnā *(Mt. Crystal)*, Mičiganā. Dalībnieki sacentās slalomā (divi nobraucieni) un milzu slalomā (viens nobrauciens) uz samērā grūtas, meistarklases slēpotājiem domātos nobrauciena ceļos. Vīriešu sacensībās piedalījās 22 slēpotāji, bet sievietēm 2 slēpotājas. Vīriešiem uzvaru un Latvijas kausu izcīnīja nenoliedzami vislabākais pēdējo desmit gadu slēpotājs Jānis Daukšs, jr. 2. v. Pēteris Daukšs, 3. v. Andris Valdmanis. Sievietēm trešo gadu pēc kārtas labākā bija Sandra Kļaviņa-Pružinska, kura atkal ieguva Latvijas kausu. Visas pārējās klases dalībnieki slēpoja uz lēzenāka kalna, kur varēja piedalīties gan gados vecāki, gan jaunie, maz pieredzējušie slēpotāji. Seniorēm uzvarēja Māra Skulte, bet senioriem Juris Kalniņš. Jaunatnes sacensībās meitenēm starp trim dalībniecēm labākā bija Rasma Āruma, bet zēniem (6 dalībnieki) Stīvens Tarbunas.

Studenšu korporācijas dāvāto ceļojošo balvu izpelnījās Rasma Āruma. Alpu kausu saņēma Kurts Kalnraups, bet sacensību visjaunākā dalībnieka balvu – 10 gadus vecais Jānis Kalniņš. Speciālu balvu saņēma gados vecākais dalībnieks Dr. Arnolds Eicēns. L!K!A! sacīkstēs sacentās 20 dalībnieki, kuri pārstāvēja 7 konventus.Vienību sacensībās piedalījās 3 korporācijas. Individuāli slalomā un milzu slalomā uzvarēja A. Valdmanis *(Fr! Lett!)*. Vienībām labākā bija *Lettonia* (A. Valdmanis, J. Špīlbergs, E. Taube). *Frat! Lataviensis* dāvātā kausa izcīņā piedalījās divi slēpotāji, kuri bijuši konventā 50 semestrus. Uzvarēja Arturs Saulītis *(Frat! Livonica)*.

1984. gadā meistarsacīkstes atkal notika Kristalla kalnā Mičiganā, piedaloties 44 dalībniekiem. Sacensības rīkoja Lansingas latviešu sporta kopa. Tīri pavasarīgos laika apstākļos sievietēm A klasē labākos panākumus guva Sandra Kļaviņa-Pružinska, kas izcīnīja 1. vietu slalomā, milzu slalomā un Alpu kombinācijā, saņemot arī Latvijas kausu. Vīriešu sacensībās atkal labākais bija J. Daukšs jr. un saņēma Latvijas kausu. B klasē sievietēm uzvarēja Lelde Ore, vīriešiem Dāvids Grendze, seniorēm – Silvija Eicena, bet vīriešiem Ivars Ārums. Jaunatnes klases uzvarētāji – Kaija Gertnere, Arturs Ziemelis. Alpu kausu dabūja A. Ziemelis, bet Skultes balvu saņēma 11 gadus vecais Kalniņš.

1985. gadā meistarsacīkstes notika iepriekšēja gada ziemas sporta vietā Mičiganā. Meistaru klasē uz lielā kalna sacentās 23 vīrieši un 3 sievietes, ieskaitot L!K!A! meistarsacīkšu dalībniekus. Slalomā un milzu slalomā uzvarēja Sandra Kļaviņa-Pružinska, iegūstot Latvijas kausu. Vīriešiem abās distancēs labākais bija J. Daukšs jr., saņemot Latvijas kausu. Jaunieši un B klases dalībnieki sacentās uz mazā kalna, veicot divus slaloma nobraucienus. Seniorēm – Silvija Kristmasa, B klasē – Ināra Kalniņa, meitenēm C klasē – Ilze Meija. Senioriem – Ivars Ārums, zēniem A klasē – Arturs Ziemelis, B klasē – Aleksis Kīns, C klasē – Svens Kīns. Korporācijas *Daugaviete* balvu ieguva Ināra Kalniņa, Alpu kausu – Aleksis Kīns.

1986. gadā meistarsacīkstes bija apvienotas ar L!K!A! meistarsacīkstēm. Tās bija vienīgās sacensības latviešiem, jo kārtējās Ziemeļamerikas meistarsacīkstes šoreiz nenotika. Laika apstākļi bija teicami, tādēļ dalībnieku skaits kupls – 70. Vīriešem A klasē (19 dalībnieki) jau kopš 1979. gada savus panākumus neatdeva J. Daukšs jr., kurš atkal uzvarēja abās slaloma disciplīnās. Latvijas kausu Alpu kombinācijā ieguva J. Daukšs jr. un par uzvaru milzu slalomā saņēma arī *Lettonias* ce-

ļojošo balvu. Sievietēm (3 dalībnieces) slalomā uzvarēja Ausma Āruma, bet milzu slalomā Rasma Āruma. Meitenēm Vēja kausu par ātrāko atsevišķu slaloma nobraucienu ieguva Kristīna Dzelme, bet zēniem Mikus Kīns. Jaunākā dalībnieka balvu saņēma 7 gadus vecā Karīna Zariņa. Korporācijas *Daugaviete* balvu – Anda Jurevska, Alpu kausu – Kārlis Lubavs.

1988. gadā latviešu slēpošanas meistarsacīkstes rīkoja Lansingas latviešu sporta kopa kopīgi ar Čikagas latviešu slēpotāju klubu. Piedalījās 72 dalībnieki, ieskaitot L!K!A! slēpotājus. A klasē pārliecinoši uzvarēja J. Daukšs jr., 2. v. P. Daukšs, 3. v. P. Plūme. Latvijas kausu Alpu kombinācijā saņēma J. Daukšs jr., tāpat arī *Lettonias* kausu par uzvaru milzu slalomā. Sieviešu A klasē slalomā – Ausma Āruma, milzu slalomā – Anda Jurevska. Latvijas kausu Alpu kombinācijā – A. Āruma. B klase, seniori un jaunatnes A, B, C sacentās divos slaloma nobraucienos uz mazliet zemāka kalna. Seniorēm – Ināra Kalniņa, B klasē – Kristīna Dzelme, meitenēm A klasē – Kristīna Eversa, B klasē – Vineta Plūme, C klasē – Katrīna Kīna, kuŗa ieguva arī Vēja kausu par labāko rezultātu. Korp! *Daugaviete* balvu ieguva Rasma Āruma. Senioriem – Jānis Kīns, B klasē – Roberts Blumbergs, zēniem A klasē – Kārlis Lubavs, B klasē – Mikus Kīns, C klasē – Aleksandrs Kalniņš, saņemot par ātrāko braucienu zēnu grupā Vēja kausu.

1989. gadā latviešu meistarsacīkstes notika turpat, kur iepriekšējos gados. Sacensības rīkoja Čikagas latviešu slēpošanas klubs. A klases slalomā un milzu slalomā sacentās 15 vīrieši un 4 sievietes. Abus braucienus sekmīgi veica tikai 7 vīrieši un 4 sievietes. 1. v. Ēriks Linde, 2. v. Kārlis Lubavs, 3. v. Armīns Norgello. Sievietēm – Sandra Kļaviņa uzvarēja abās disciplīnās un ieguva Latvijas kausu Alpu kombinācijā. Milzu slalomā uzvarēja Jānis Daukšs jr. Vīriešiem Alpu kombinācijā Latvijas kausu ieguva Ēriks Linde. Senioru klasē sievietēm labākā bija Zinta Zariņa, vīriešiem – Ivars Ārums. Jaunatnes klasēs uzvarēja: A klasē – Monika Eversa un Artūrs Lubavs, B klasē – Katrīna Kīna, Aldis Kiršteins, C klasē – Emma Ozola un Aleksandrs Kalniņš. Korp! *Daugaviete* balvu ieguva Zinta Zariņa, Alpu kausu – Artūrs Lubavs, Vēja kausu – Emma Ozola un Aleksandrs Kalniņš.

1990. gadā meistarsacīkstes atkal Kristalla kalna *(Crystal Mountain)* ziemas sporta centrā Mičiganā ideālos sniega un laika apstākļos. Dalībnieku skaits A klasē bija 17 dalībnieku. Sievietēm ceļojošo Latvijas kausu atkal ieguva Sandra Kļaviņa, uzvarot slalomā un milzu slalomā. Vīriešu sacensībās uzvarēja Jānis Daukšs jr., izcīnot Alpu kombinācijā Latvijas kausu un korp! *Lettonia* ceļojošo balvu milzu slalomā. Uz mazā kalna sacentās seniori un jaunatnes grupas 32 slēpotāji. Seniorēm 1. vietā Zinta Zariņa, B klasē – Ingrīda Eglīte. Senioriem – Ivars Ārums, B klasē – Dāvids Brunovskis. Meitenēm A klasē – Vineta Plūme, C klasē – Emma Ozola. Zēniem A klasē – Kārlis Ozols, B klasē – Aleksandrs Kalniņš, C klasē – Stefans Vilciņš. Alpu kausu izcīnīja Kārlis Ozols, sasniedzot labāko laiku abos slaloma nobraucienos. Korp! *Daugaviete* ceļojošo balvu saņēma Rasma Āruma. Vēja kausu jaunatnes C klases uzvarētāja Emma Ozola.

1991. gadā meistarsacīkstes notika ierastā vietā Mičiganā. Sacensību un izbraukuma dalībnieku skaits bija ievērojami mazāks nekā iepriekšējos gados. Dalībnieku vidū nebija iepriekšējo 5 gadu meistare un Latvijas kausa ieguvēja Sandra Kļaviņa, un neviena sieviete slalomu nebeidza. Vīriešiem divu slaloma braucienā labāko rezultātu uzrādīja Jānis Daukšs jr. Milzu slalomā sievietēm 1. vietu un Latvijas kausu izcīnīja Renāte Reinfelde. Milzu slalomā uzvarēja un korp! *Lettonias* kausu saņēma Jānis Daukšs jr., tāpat par uzvaru Alpu kombinācijā saņēma Latvijas kausu. Senioriem uzvarēja Ivars Ārums. Korp! *Daugaviete* balvu ieguva Vineta Plūme. Notika arī L!K!A! sacīkstes. Slalomā uzvarēja Pēteris Plūme, bet milzu slalomā Andrejs Plūme (abi *Gersicania*). *Lettonias* kausu Alpu kombinācijā ieguva Andrejs Plūme.

1992. gadā meistarsacīkstes notika iepriekšējā ziemas sporta centrā Mičiganā. Meistarklasē piedalījās 16 dalībnieki. Sievietēm slalomā un milzu slalomā uzvarēja Sandra Kļaviņa, izcīnot Latvijas kausu, 2. vietā Vineta Plūme. Vīriešiem slalomā un milzu slalomā uzvarēja J. Daukšs jr. Viņš

saņēma Alpu kombinācijā Latvijas kausu, bet par uzvaru milzu slalomā – *Lettonias* kausu. Uz mazā kalna 2 slaloma nobraucienus veica 23 slēpotāji. Sievietēm senioru klasē uzvarēja Margareta Ozola, vīriešiem – Ivars Ārums. Jauniešu B klasē – Stefans Vilciņš, C klasē – Niks Valdmanis. 4. vietā 4 gadus vecais Ēriks Lenšs, kurš saņēma jaunākā dalībnieka balvu. Sievietēm korp! *Daugaviete* balvu saņēma Monika Eversa, vīriešiem Alpu kausu ieguva I. Ārums. Turpmāk kalnu slēpošanas sacīkstes vairs nerīkoja Čikagas slēpotāju klubs. Meistarsacīkstes uzņēmās sarīkot Sandra Kļaviņa Kalamazū apkārtne, Mičiganā.

1994. gadā meistarsacīkstes, pēc gada pārtraukuma, notika Kalamazū apkārtnē. A klases slēpotājiem milzu slaloma vietā notika trešais slaloma nobrauciens, lai apmierinātu Alpu kombinācijas prasības. Vīriešiem A klasē uzvarēja K. Lubavs, kas arī izcīnīja Latvijas kausu. Viņš arī ieguva ceļojošo *Lettonias* kausu par visātrāko rezultātu slalomā nobraucienā, 2. v. A. Kļaviņš, 3. v. P. Plūme. Sievietēm A klases slalomā un kombinācijā atkal uzvarēja S. Kļaviņa, līdz ar to izcīnot arī ceļojošo Latvijas kausu, 2. v. V. Plūme. Slalomā 2. v. Karīna Kabele, 3. v. V. Plūme. Ceļojošo Alpu kausu saņēma Richards Kabels. Jaunākās dalībnieces balvu saņēma Ilze Lazdiņa. Senioriem uzvarēja Kens Millers, 2. v. G. Plūme, 3. v. Ē. Antons. Seniorēm uzvarēja Rita Lazdiņa.

1995. gadā slēpošanas meistarsacīkstes notika *Timber Ridge* slēpošanas centrā Mičiganā. A klasē divos slaloma un milzu slalomā sacentās 2 sievietes un 4 vīrieši. Sievietēm nepārspēta palika Sandra Kļaviņa, kuŗa Alpu kombinācijā ieguva Latvijas kausu. Vīriešu slalomā uzvarēja Andis Kļaviņš, bet milzu slalomā palika otrais, tomēr kopvērtējumā viņš izcīnīja Latvijas kausu. Milzu slalomā uzvarēja Pēteris Plūme, kuŗš ieguva korp! *Lettonia* kausu. Sacīkšu kalns bija pārāk stāvs, tādēļ senioriem, B klases un jaunatnes sacensībām nobrauciena ceļu nosprauda vieglāku un no diviem slaloma braucieniem ieskaitīja labāko. Seniorēm uzvarēja Ausma Linde, senioriem – Ivars Vilciņš, B klasē – Ilze Knocha un Dainis Helmanis, jaunatnei B klasē – Karmene Pružinska, Kārlis Lenšs, C klasē – Ilze Lazdiņa, Ēriks Lenšs, 2. vietā Andris Lenšs, 3. v. Dāvids Lenšs. Jaunākā dalībnieka balvu ieguva 5 gadus vecais Dāvids Lenšs.

80. gados Čikagas latviešu slēpotāju klubs sāka organizēt ikgadējus izbraucienus kalnos, kuŗos piedalījās arī slēpotāji no Floridas, Vašingtonas D. C., Ņujorkas, Ohaijo, Mičiganas, Nebraskas, Kalifornijas, Oregonas un Ilinojas pavalstīm. 1989. gadā izbraukumā piedalījās 54 slēpotāji. 1990. gadā pasaules latviešu slēpotāju salidojums notika *Lake Tahoe*. Kluba izbraukuma organizētāji un vadītāji bija Modris un Valija Galenieki.

ASV latviešu slēpošanas meistarsacīkšu uzvarētāji un balvas

Vīriešiem slalomā: V. Hermanovskis (1956), U. Prauliņš (1959, 1960, 1961, 1966), J. Daukšs sr. (1962), G. Špīlbergs (1963), M. Kazmers (1964), P. Daukšs (1968, 1969), J. Daukšs jr. (1975–1981, 1983–1988, 1990–1992), K. Daukšs (1976), A. Valdmanis (1982), Ē. Linde (1989), K. Lubavs (1994), A. Kļaviņš (1995). **Nobraucienā:** R. Upe (1958, 1959, 1963), U. Prauliņš (1960, 1966), A. Jurēvics (1961), G. Špīlbergs (1962), U. Pinka (1964). G. Plūme (1965). **Speciālā slalomā:** R. Upe (1956, 1959). **Distanču slēpošanā:** A. Ozoliņš (1956), G. Linde (1958). **Milzu slalomā:** P. Daukšs (1975, 1979), A. Linde (1976), J. Daukšs jr. (1977, 1979–1981, 1983–1988, 1990–1992), A. Valdmanis (1982), P. Plūme (1995).

Alpu kauss: G. Plūme (1960), A. Beķeris (1961), A. Kazmers (1962), V. Strazdiņš (1963), J. Karps (1964), P. Daukšs (1965), A. Brende (1966), J. Daukšs jr. (1968, 1969), A. Skulte (1975), R. Puķīte (1976), I. Ejups (1979), R. Ejups (1980), P. Zadvinskis (1981), K. Kalnups (1983), A. Ziemelis (1984), A. Kīns (1985), K. Lubavs (1986, 1988), A. Lubavs (1989), K. Ozols (1990), P. Reinfelds (1991), I. Ārums (1992), R. Kabelis (1994).

Vienību sacensībās 3 reizes uzvarēja Grand Rapidu vienība (1964–1966). Latvijas kausu dāvināja Dr. T. Bērziņš 1980. gadā vīriešu Alpu kombinācijā (divi slaloma nobraucieni un viens milzu saloms) par labāko kopējo rezultātu. To izcīnīja A vai meistaru klasē.

Sievietes slalomā: M. Jostsone – Skulte (1963, 1966), G. Presņikova (1964, 1965, 1968, 1969, 1975), R. Didrichsone (1976), A. Āruma (1987, 1988), S. Kļaviņa (1977–1986, 1989, 1992, 1994, 1995), Z. Zariņa (1990) R. Reinfelde (1991). **Nobraucienā:** M. Jostsone (1963), G. Presņikova (1964, 1965, 1968, 1969). **Milzu slalomā:** G. Presņikova (1975), R. Didrichsone (1976), R. Āruma (1987), A. Jurevska (1988), S. Kļaviņa (arī Pružinska) (1977–1986, 1989, 1992, 1994, 1995).

Korporācijas *Daugaviete* ceļojošā balva: Dr. I. Norgello (1964), V. Brende (1965), V. Valdmane (1966), R. Didrichsone (1975), I. Eglīte (1977), I. Norgello (1979), A. Ārums (1981, 1982), I. Kalniņa (1985), A. Jurevska (1987), R. Āruma (1983, 1984, 1988, 1990), Z. Zariņa (1989), V. Plūme (1991), M. Eversa (1992).

Latvijas kausu dāvināja Valija un Modris Galenieki 1980. gadā sieviešu Alpu kombinācijā (divi slaloma un viens milzu slaloma nobrauciens) par labāko kopējo rezultātu. To izcīnīja A vai meistaru klasē.

Baltiešu meistarsacīkstes

I Ziemeļamerikas baltiešu slēpošanas meistarsacīkstes notika 1964. gadā *Mountain Macelona* slēpošanas centrā ASV. Uz sacensību vietu ieradās vairāk nekā 100 dalībnieku un skatītāju. Aktīvo slēpotāju ziņā šīs meistarsacīkstes Grand Rapidu LBSK sarīkojumā pārsniedza gaidīto – pavisam – 48. Rīkotāji pārāk vēlu izsludināja tās par pirmajām baltiešu meistarsacīkstēm, tādēļ piedalījās tikai trīs lietuvieši un viena igauniete. Latvieši uzvarēja visās disciplīnās, izņemot sieviešu nobraucienu, kurā uzvarēja 12 gadus vecā lietuviete. Vīriešu slalomā uzvarēja Māris Kazmers, 2. v. Uldis Pinka, 3. v. lietuvietis Jonāss Jonaitis (Toronto), 4. v. G. Plūme, 5. v. Z. Mednieks. Nobraucienā pārāks bija U. Pinka, 2. v. M. Kazmers, 3. v. J. Daukšs un Jonāss Jonaitis, 5. v. G. Plūme. Meiteņu slalomā uzvarēja Guna Presņikova, 2. v. Ona Alisauskas, 3. v. I. Presņikova. Sieviešu nobraucienā 1. vietā lietuviete Ona Alisauska no Toronto, 2. v. G. Presņikova, 3. v. S. Daukša, 4. v. M. Jostsone, 5. v. I. Reineka.

Sieviešu slalomā 1. vietā G. Presņikova, 2. v. O. Alisauskas, 3. v. I. Norgello, 4. v. V. Brende, 5. v. I. Reineka.

1970. gadā Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes notika Mičiganā. Tās bija labākās kopš 1964. gada pirmajām baltiešu meistarsacīkstēm. Šoreiz lietuvieši nebija pārstāvēti ar saviem labākajiem slēpotājiem un iztrūka arī igauņi. Slalomā vīriešiem uzvarēja J. Špilbergs, 2. v. A. Presņikovs, 3. v. A. Valdmanis. Milzu slalomā uzvarēja A. Presņikovs, 2. v. A. Valdmanis, 3. v. P. Daukšs. Sievietēm G. Presņikova uzvarēja milzu slalomā, bet slalomā aizbrauca garām vieniem vārtiem, atstājot 1. vietu māsai Irēnai Presņikovai. Veterānu slalomā uzvarēja lietuvietis V. Ciurlonis. Zēniem 14–16 g. v. uzvarēja J. Daukšs jr., bet zēniem zem 13 g. Ēriks Linde. Ziemeļamerikas baltiešu slēpošanas meistarsacīkstes galvenokārt rīkoja Kanadā.

ŠACHS

Šachs ir prāta spēju pārbaude un sena spēle, kas caur gadsimteņiem ir attīstījusies līdz mūsu dienu līmenim. Ar šacha spēli nodarbojās dažāda līmeņa cilvēki, jauni un veci vīrieši un sievietes. Neskatoties, ka labākie latviešu šachisti bija izkliduši pa visu Ameriku no krasta līdz krastam, katrā vietā viņi centās atrast pretspēlētājus gan latviešu, gan amerikāņu vidē.

1950. gada decembrī Holivudā notika Losandželosas latviešu šacha izlases vienības (R. Rupeiks, K. Grundmanis, Anšlavs Eglītis, O. Stumbrs, J. Liepiņš, un A. Pukinskis) sacensība ar amerikāņu izlasi, kuru bija sastādījis šacha lielmeistars H. Šteiners, izvēloties labākos spēlētājus no Holivudas šacha kluba spēlētājiem. Pirmās sacensības rezultāts bija 3,5:2,5 amerikāņu labā.

Sietlā šacha nodarbības iesākās 1952. gadā līdz ar Elmāra Zemgaļa ierašanos. Viņš uzvarēja pirmajā latviešu korespodences turnīrā, saņemot Latvijas sūtņa K. Zariņa balvu. E. Zemgals uzvarēja

visos Vašingtonas pavalsts turnīros, kur viņš spēlēja, ieskaitot pavalsts meistarības turnīros 1953. un 1959. gadā. 1961. gadā E. Zemgals uzvarēja Ziemeļrietumu latviešu turnīrā, apsteidzot I. Dālbergu, V. Pūpolu, M. Jurševski u. c. Kopš 1961. gada viņš turnīru spēlēs vairs tikpat kā nepiedalījās. Pēc *Latviešu Gambita* nodaļas nodibināšanas pie žurnāla *Šacha Pasaule* viņš strādāja kā nodaļas redaktors un darbojās kā šķīrējtiesnesis *Latviešu Gambita* korespodences turnīros.

1954. gada septembrī Linkolnas latviešu šacha kopa ar tās nenogurstošo vadītāju Aleksandru Liepnieku kā redaktoru izdeva mēnešrakstu *Šacha Pasaule* pirmo numuru. Tas darbojās kā bezpeļņas izdevums un ieņemtos līdzekļus izmantoja tikai technisko izdevumu atmaksai un honorāru atlīdzībai. Žurnālā publicēja svarīgākos notikumus latviešu šacha dzīvē visā pasaulē. Atmiņu tēlojumus par šacha norisēm neatkarīgās Latvijas laikā un, protams, jaunākos atzinumus šacha teorijas laukā.

Valdemārs Zemītis, bijušais latviešu jaunatnes šacha meistars, bija apmeties Sanfrancisko priekšpilsētā Berklijā un joprojām cītīgi nodarbojās ar šachu, piedalīdamies turnīros un pildot arī redaktora pienākumus Ziemeļkalifornijas šacha žurnālā *Chess in Action*. Leonīds Dreibergs uzvarēja 1954. gadā Mičiganas pavalsts šacha meistarsacīkstēs un bija viens no labākajiem korespodences šachistiem ASV.

50. gadu sākumā ASV kā spoža zvaigzne pie šacha pasaules debesīm parādījās latviešu jaunietis Edmārs Mednis. Viņš 1955. gadā uzvarēja Ņujorkas pavalsts šacha meistarsacīkstēs un piedalījās Pasaules jaunatnes šacha meistarsacīkstēs 1955. gada augustā. 1957. gadā Edmārs Mednis ASV studentu izlases sastāvā piedalījās Pasaules studentu olimpiskajās šacha spēlēs Reikjavikā, kur ASV izcīnīja 5. vietu. ASV atklātajā šacha meistarsacīkstēs, kur piedalījās 175 šachisti no 23 pavalstīm, Kanadas un Meksikas u. c. Mednis izcīnīja 4. vietu. 1962. gadā ASV šacha meistarsacīkšu turnīrā, kur tika izcīnīta Rozenvalda balva, E. Mednis kopā ar Herbertu Seidmani, Džemsu Šervinu dalīja 3.–6. vietu.

Par talantīgu šachistu izveidojās arī Ivars Kalme, kurš jau 1953. gadā izcīnīja otro vietu Pensilvānijas pavalsts šacha meistarsacīkstēs un 1954. gadā piedalījās Panamerikas turnīrā. 1955. gadā notika ASV Jaunatnes šacha meistarsacīkstes Linkolnā, ko vadīja Nebraskas pavalsts šacha meistars Aleksandrs Liepnieks. Piecpadsmitgadīgais Ivars Kalme izcīnīja ASV jaunatnes meistara tituli.

1954. gadā Čikagā notika Hermaņa Matisona piemiņas kausa izcīņa. Tajā piedalījās četru pilsētu – Čikagas, Linkolnas, Klīvlandes, Milvoku latviešu šacha vienības. Ceļojošo piemiņas kausu, kas pēc trim uzvarām pārgāja vienības īpašumā, dāvāja Čikagas Latviešu organizāciju apvienība (ČLOA). Turnīru vadīja bijušais Latvijas Šacha savienības priekšsēdis advokāts A. Melbārdis Turnīrā uzvarēja Čikagas vienība (J. Tums, E. Gūtmanis, A. Krūmiņš, J. Kalniņš, G. Rūdelis, Ch. Adams, V. Tums) ar 13 punktiem, sekoja Milvoki – 8,5, Klīvlande – 8 un Linkolna – 6,5.

1955. gadā Milvokos notika 2. Hermaņa Matisona piemiņas kausa turnīrs. Uzvarēja Klīvlandes vienība (D. Štauers, J. Veide, H. Krūmiņš, Dr. J. Zemzars, E. Stepāns) ar 9 punktiem. 2. vietā Linkolna – 8, 3. v. Čikaga – 6,5, 4. v. Milvoki – 6,5.

1956. gadā Čikagā notika 3. H. Matisona piemiņas kausa turnīrs, piedalījās iepriekšējo gadu vienības. Uzvarēja Čikaga (J. Tums, G. Rūdelis, A. Krūmiņš, Ē. Gūtmanis, J. Kalniņš, A. Kandrovičs.). Čikagieši saņēma otro reizi piemiņas kausu. 2. v. Milvoki, 3. v. Klīvlande. Linkolnas vienība pēc pirmās kārtas no turnīra izstājās. 1956. gadā Nebraskas pavalsts galvas pilsētā Linkolnā notika ASV Vidējo rietumu 6. gadskārtējais šacha meistarsacīkstes, kurā piedalījās 18 dalībnieki no četrām pavalstīm. Turnīrā uzvarēja pats turnīra vadītājs Aleksandrs Liepnieks.

I Ziemeļamerikas latviešu šacha kongress notika Čikagā 1957. gada 7. jūlijā. Kongresā piedalījās 22 dalībnieki, kuri nolēma organizēt Ziemeļamerikas Latviešu šacha apvienību (ZALŠA). Pagaidu valdē par valdes priekšsēdi ievēlēja Jāni Tumu un tai uzdeva izstrādāt ZALŠAs statūtus. Statūtus izstrādāja 1957. gada 17. septembŗa sēdē, bet ZALŠA valde konstruējās 1958. gada 3. maijā. Organizācijas mērķis bija vienot latviešu šacha spēlētājus Amerikā, izdot šacha žurnālu un rīkot

latviešu turnīrus, popularizējot šachu jaunatnes vidū kā audzinošu un izglītojošu faktoru. **1. ZALŠA valdē** ievēlēja: Jāni Tumu (priekšsēdis), Jēkabu Kalniņu (vicepriekšsēdis), Jāni Pamiljenu (vicepriekšsēdis), Aleksandru Liepnieku (turnīra pārzinis), Ēriku Gūtmani (sekretārs), Aini Meņģeli (biedrzinis-kasieris) un Ojāru Puriņu (valdes loceklis).

ZALŠAs 16 gadu pastāvēšanas laikā notika deviņi šacha kongresi. Pēdējais – 1973. gadā Čikagā. ZALŠAi bijuši četri valdes priekšsēži: Jānis Tums – 4 gadus, Ojārs Puriņš – 5, Ainis Meņģelis – 5 un Jānis Lācis – 2. *Šacha Pasaule* iznāca 18 gadus redaktora Aleksandra Liepnieka vadībā.

Izņemot I Ziemeļamerikas latviešu šacha kongresu un turnīru, tāpat I Latviešu šacha korespodences turnīru, visus sarīkojusi ZALŠA.

Pirmā Ziemeļamerikas Latviešu šacha kongresa laikā notika šacha turnīrs, kurā piedalījās 22 šachisti. Uzvarēja Ivars Kalme – 6,5 punkti, 2. v. Augusts Raņķis – 5,5; 3. v. Leonīda Dreibergs – 4,5. Vēl 4,5 punktus izcīnīja Gunārs Znotiņš, Aleksandrs Liepnieks un Jānis Tums.

1959. gadā II Ziemeļamerikas latviešu šacha kongresa laikā Klīvlandē notika šacha turnīrs. Turnīrā piedalījās 20 šachistu un labākos panākumus guva: 1. v. Ivars Kalme – 5,5 punkti, 2. v. Edmars Mednis – 4,5; 3. v. Jānis Tums – 4,5; 4. v. Indriķis Kalniņš – 4,5.

1961. gadā Kalamazū šachisti sarīkoja III ZALŠA šacha kongresa turnīru. Atkal uzvarēja Ivars Kalme – 6 punkti; 2. v. Leonīds Dreibergs – 4,5; 3. v. Juris Baumanis – 3,5; 4. v. Valdis Tums – 3,5. Turnīrā piedalījās 20 šachisti, un spēles notika galvenā un blakusgrupās. Blakusgrupā uzvarēja Juris Zvērs – 5 punkti, 2. v. Otto Fengers – 5, Andrejs Doniņš – 3, 4. v. Aleksandrs Ozols – 3.

IV ZALŠA šacha kongress notika 1963. gadā Čikagā. Meistarsacīkšu turnīrā piedalījās 24 šachisti un dalībnieki bija iedalīti meistarklasē – 14 un A klasē – 10. Meistarklasē uzvarēja Jānis Tums – 4,5 punkti, 2. v. Leonīds Dreibergs – 3,5, 3. v. Jānis Pamiljens – 3,5. A klasē 1. v. Jānis Balodis – 4,5 punkti, 2. v. Arvīds Pukinskis – 3,5, 3. v. Jānis Čaks – 3,5.

V ZALŠA šacha turnīrā piedalījās 20 šachisti, kuri bija iedalīti meistarklasē, A un B klasēs. Meistarklasē uzvarēja Augusts Raņķis – 4,5 punkti, 2. v. Andrejs Kārkliņš – 4, 3. v. Leonīds Gaigals – 3,5. A klasē 1. v. Ēriks Gūtmanis – 3, B klasē 1. v. Juris Ozols – 3.

VI Šacha turnīrs notika 1967. gadā Čikagā un tas bija veltīts Kārļa Bētiņa 100 gadu dzimšanas dienu atcerei. Piedalījās 24 šachisti galvenā – 18 un blakusgrupā – 6. Galvenās grupas uzvarētājs bija Ēriks Kārkliņš – 4 punkti, 2. v. Leonīds Dreibergs – 4, 3. v. Alvis Zuntaks – 3,5. Vēl 3,5 punkti bija Jānim Pamiljenam un Valdim Tumam. Blakusgrupā 1. v. Voldemārs Liepaskalns – 4 punkti, 2. v. Matīss Švānfelds – 3,5, 3. v. Ojārs Puriņš – 2,5.

VII šacha turnīru sarīkoja 1969. gadā Ņujorkā. Piedalījās 18 šachisti, spēlējot vienā grupā.

Turnīra uzvarētājs Edmars Mednis – 4,5 punkti, 2. v. Jānis Pamiljens – 4, 3. v. Dr. Raimonds Ditrichs – 3,5, 4. v. Pēteris Zirnis – 3,5.

VIII šacha turnīru 1971. gadā sarīkoja Klīvlandē. Piedalījās 22 šachisti no 9 ASV pavalstīm, un spēlētāji bija iedalīti trijās grupās. Galvenās grupas uzvarētājs Dr. Raimonds Ditrichs – 3,5 punkti, 2. v. Kārlis Bērziņš – 3,5, 3. v. Ilmārs Erkmanis – 3,5, 4. v. Gunārs Znotiņš – 3,5. Blakusgrupā 1. v. Jānis Kramēns – 4,5 punkti, 2. v. Kārlis Kaurāts – 3, 3. v. Ojārs Puriņš – 3, 4. Jānis Priedītis – 3. Senioru grupā uzvarēja Jānis Veide – 2,5 punkti, 2. v. Aleksandrs Liepnieks – 1,5, 3. v. Dr. Jānis Zemzars – 1,5, 4. v. Hugo Krūmiņš – 0,5.

VIENĪBU SACENSĪBAS

ZALŠA izkārtojumā notika **5 vienību sacensības**. Uzvarētāju vienība uz gadu saņēma Ņujorkas būvuzņēmēja Jāņa Rīsberga dāvāto ceļojošo Latvijas kausu.

Pirmās sacīkstes notika 1964. gada 7., 8. novembrī Čikagā. Uzvarēja Čikagas I vienība (Jānis Tums, Valdis Tums, Georgs Rūdelis, Aleksandrs Ozols) ar 8 punktiem, 2. v. *Ventmalieši* – 6,5, 3. v. *Gauja* – 5,5, 4. v. Čikagas II – 5, 5. v. Milvoki – 5.

Otrās vienību sacensības notika 1966. gadā Kalamazū. Piedalījās 4 vienības, katrā 4 šachisti. 1. vietā Čikaga (Jānis Tums, Georgs Rūdelis, Valdis Tums, Ēriks Gūtmanis, Aleksandrs Ozols) – 11 punkti, 2. v. *Ventmalieši* – 7,5, 3. v. Milvoki – 5,5, 4. v. *Gauja* – 0.

Trešās notika Gaŗezerā, Mičiganā 1968. gadā. Piedalījās 4 vienības. Uzvarēja *Ventmalieši* (Aleksandrs Liepnieks, Dr. Raimonds Ditrichs, Jānis Čaks, Ainis Meņģelis) – 9,5 punkti, 2. v. Čikagas I – 9, 3. v. *Gauja* – 4,5, 4. v. Sastādītā vienība – 1.

Ceturtās notika 1970. gadā Milvokos, piedaloties 4 vienībām. Uzvarēja Čikagas I vienība (Andrejs Kārkliņš, Jānis Tums, Valdis Tums, Aleksandrs Ozols) – 10 punkti, 2. v. *Ventmalieši* – 5,4, 3. v. Milvoki – 4,5, 4. v. Sastādītā – 4.

Latvijas kausa fināls notika telefōniskā sarunā starp Vidējo valstu meistaru Čikagas I un Austrumpiekrastes meistaru Nujorku. Sacensību rezultāts: Ņujorka – Čikaga 3,5–0,5. Edmars Mednis – Andrejs Kārkliņš 1–0; Jānis Pamiljens – Jānis Tums 1–0; Kārlis Bērziņš – Valdis Tums 0,5–0,5; Gunārs Znotiņš – Aleksandrs Ozols 1–0.

Piektās notika 1972. gadā Milvokos, piedaloties 4 vienībām ar 4 spēlētājiem. Tā kā 1970. gada uzvarētāja Ņujorkas vienība nepiedalījās, tad tās uzskatīja par Vidējo valstu finālu. Uzvarēja Ilinoja (Andrejs Kārkliņš, Ilmārs Erkmanis, Jānis Kramēns, Matīss Švānfelds) – 7,5. 2. v. Čikaga – 6, 3. v. Milvoki – 6, 4. v. *Ventmalieši* – 4,5.

KORESPONDENCES TURNĪRI

Latviešu šachistiem sarakstes jeb korespondences šacha turnīrs ir kļuvis iecienīts.

Pirmo latviešu šacha korespondences turnīru iesāka 1952. gada 15. februārī, bet pabeidza 1954. gada 15. augustā. Piedalījās 13 šachisti, un to vadīja A. Ādlers (Zviedrija). Uzvarēja Elmārs Zemgalis (ASV) – 9,5 punkti, 2. v. Arnolds Līdacis (Kanada) – 9, 3. v. Arvīds Zirnis (ASV) – 8, 4. v. Lūcijs Endzelīns (Austrālija) – 7,5, 5. v. Indriķis Kalniņš (ASV) – 7,5, 6. v. Kārlis Ozols (Austrālija) – 6,5, 7. v. Nikolājs Kampars (ASV) – 6, 8. v. Leonīds Dreibergs (ASV) – 6, 9. v. A. Ādlers (Zviedrija) – 6, 10. v. A. R. Rasa (Jaunzēlande) – 5, 11. v. Konstantīns Grīvainis (Dienvidāfrika) – 5, 12. v. Jānis Lācis (ASV) – 3, 13. v. R. Dzelme (Kanada) – 0. Otrais Latviešu šacha korespondences turnīrā piedalījās 20 dalībnieki, un tas notika divās grupās. Turnīru vadīja Dr. Jānis Zemzars. Galvenā grupā uzvarēja Leonīds Dreibergs – 11 punkti, 2. v. Leonards Lipiniks (Arģentīna) – 9, 3. v. Jānis Tums – 9, 4. v. Viktors Pūpols – 9, 5. v. Indriķis Kalniņš – 8,5, 6. v. K. Raipalis (Austrālija) – 7,5, 7. v. Pēteris Zirnis – 7,5, 8. v. Viesturs Segliņš – 7, 9. v. Oļģerts Dravnieks (Kanada) – 6,5, 10. v. Dr. Jānis Zemzars – 6, 11. v. O. Bergmanis (Austrālija) – 6, 12. v. A. R. Rasa (Jaunzēlande) – 6, 13. v. A. Ādlers (Zviedrija) – 5, 14. v. Edgars Šneiders (ASV) – 4, 15. v. Alberts Melnbārdis – 3.

Blakusgrupā: 1. v. Alvis Zuntaks (Kanada) – 6 punkti, 2. v. Andris Zembachs (Zviedrija) – 4,5, 3. v. Leonards Alberts (Arģentīna) – 4,5, 4. v. Ainis Meņģelis – 2,5, 5. v. J. Grigulis (Anglija) – 2,5. Visi šachisti, kuŗiem nav pieminēta dzīvesvieta, pārstāvēja ASV.

Trešo Latviešu korespondences turnīru izspēlēja no 1959. gada oktobra līdz 1961. g. 1. augustam. Pieteicās 21 šachists: 11 galvenā, bet 10 blakusgrupā. Spēli neuzsāka 3 blakusgrupas šachisti. Turnīra vadītājs Ainis Meņģelis. Galvenajā grupā uzvarēja Arnolds Līdacis (Kanada) – 9 punkti, 2. v. Indriķis Kalniņš – 7,5, 3. v. Edgars Šneiders – 7, 4. v. Valdis Tums – 7, 5. v. Leonīds Dreibergs – 6,5, 6. v. Viktors Pūpols – 6, 7. v. Dr. Jānis Zemzars – 3,5, 8. v. A. Ādlers (Zviedrija) – 3,5, 9. v. Andris Zembachs (Zviedrija) – 3, Alvis Zuntaks (Kanada) – 1,5, 11. v. Eduards Stepēns – 0,5. Blakusgrupā 1. v. Arnolds Feldmanis – 4 punkti, 2. v. Leonards Alberts (Argentīna) – 4, 3. v. Andrejs Doniņš – 3,5, 4. v. Jānis Vaskis – 3, 5. v. Bonifācijs Egle – 3, 6. v. Ojārs Puriņš – 3, 7. v. Dr. Edgars Rudzītis – 0,5.

4. šacha korespondences turnīra vadītājs bija Indriķis Kalniņš un tas notika **no 1961. gada 20. novembŗa līdz 1963. gada jūlijam**. Visi spēlēja vienā grupā, tikai viens šachists bija no Argentīnas (L. Alberts.) 1. v. Igors Garais – 10 punkti, 2. v. Edgars Šneiders – 10, 3. v. Indriķis Kalniņš – 9, 4. v. Jānis Pamiljens – 8,5, 5. v. Viktors Ikauniks – 8, 6. v. Valdis Tums – 7,5, 7. v. Leonīds Dreibergs – 7, 8. v. Jēkabs Kalniņš – 6, 9. v. Leonards Alberts – 5, 10. v. Dimitrijs Rubenis – 3,5, 11. v. Ojārs Puriņš – 2,5, 12. v. Eduards Stepāns – 0,5, 13. v. V. Zeltiņš – 0,5.

5. latviešu šacha korespondences turnīrs notika no 1964. gada 1. jūnija līdz 1965. gada beigām. Turnīru vadīja Viktors Ikauniks. 1. v. Viktors Pūpols – 5,5 punkti, 2. v. Leonīds Dreibergs – 4,5, 3. v. Konstantīns Grīvainis – 4, 4. v. Indriķis Kalniņš – 4, 5. v. Jūlijs Konrāds Lācis – 3,5. 6. v. Viktors Ikauniks 3, 7. v. Andris Zembachs (Zviedrija) – 2,5, 8. v. Fricis Šmidchens – 1.

6. latviešu šacha korespondences turnīrs no 1966. gada jūlija līdz 1968. gada jūlijam. Katrs ar katru spēlēja 2 partijas, vienu ar baltām, otru ar melnām figūrām. Turnīru vadīja Viktors Ikauniks. 1. v. Konstantīns Grīvainis – 15,5 punkti, 2. v. Leonīds Dreibergs – 12, 3. v. Indriķis Kalniņš – 9, 4. v. Andris Zembachs (Zviedrija) – 8, 5. v. Voldemārs Medvedis – 6,5, 6. v. Jūlijs Konrāds Lācis – 6,5, 7. v. Viktors Ikauniks – 6, 8. v. Leonards Alberts (Arģentīna) – 5,5, 9. v. Pāvils Atars (Venecuēla) – 3.

LATVIEŠI ASV ŠACHA PASAULĒ

1963. gadā ASV pirmie no sešiem labākajiem latviešu šachistiem bija Ivars Kalme un Edmars Mednis, kuŗi atradās saucamajā Senioru meistaru klasē, kas pārstāvēja amerikāņu nāciju šacha lielmeistaru un starptautisko meistaru izlasē. Šajā izlasē atradās tikai 16 šachisti. Abi latvieši ar izcilām sekmēm bija aizstāvējuši ASV valsts godu un krāsas šacha olimpiādē. Viens no izcilākajiem abu šachistu panākumiem bija 1960. gadā izcīnītā 1. vieta ASV izlases sastāvā pasaules studentu vienību starptautiskajā šacha turnīrā Ļeniņgradā. To devēja arī par mazo šacha olimpiādi. Ivars Kalme kopā Viljemu Lombardi spēlēja pie amerikāņu pirmajiem galdiņiem un viņu sniegums noteica arī visas vienības panākumu. E. Mednis spēlēja pie ceturtā galdiņa. 1961. gadā Helsinkos pasaules studentu vienību šacha turnīrā E. Mednis un I. Kalme ASV studentu valsts vienības sastāvā izcīnīja 2. vietu. Nākamie četri izcilākie latviešu šachisti – Jānis Tums, Augusts Raņķis, Leonīds Dreibergs un Ivars Dālbergs atradās meistaru klasē. Arī nākamajā – Ekspertu klasē atradās daudzi latvieši, kuŗi ar labiem panākumiem cīnījās pavalstu, apgabalu un pilsētu meistarsacīkšu turnīros.

1960. gadā Klīvlandes latviešu šacha vienība *Cleveland Latvians* izcīnīja meistaru vienību turnīrā. Vienību pārstāvēja I. Garais, J. Veide, J. Baumanis, H. Krūmiņš, B. Egle, Dr. V. Bērzzariņš, D. Štauvers un E. Stepāns. Jānis Tums 1961. gadā uzvarēja Čikagas šacha meistarsacīkstēs, atkārtojot savu 1958. gada panākumu. Arī Čikagas šacha vienību meistarsacīkšu turnīrā labākie bija latviešu vienība *Latvians*.

1963. gadā Milvoku pilsētas šacha vienību meistarsacīkstēs uzvarēja Juŗa Zvēra sastādītā četru latviešu šacha vienība – J. Zvērs, Leonīds Gaigals, Ernests Rožkalns un 15 gadu vecais Jānis Čaks. Aleksandrs Liepnieks, latviešu šacha dzīves organizētājs un vadītājs Ziemeļamerikā, savā 1961. gada *Amerikas Balss* raidījuma intervijā atzīmēja latviešu panākumus un to nozīmi Latvijas un latviešu tautas vārda atgādināšanā sabiedrībai. *Baltiešu Šacha klubs Ņujorkā*, latviešu šacha vienības Klīvlandē, Čikagā, Milvokos, Kalifornijā, Sietlā, Austrālijā un Vācijā ievērojami cēlušas latviešu tautas vārdu un labo slavu.

Latviešiem visā pasaulē ir savi nacionālie šacha klubi, kas pa lielākai daļai "nesaudzīgi pārmāca iedzimtos" pie šacha galdiņa. Liepnieka vērtējums bija, ka "bieži jo bieži mēs latvieši slimojam ar mazvērtības sajūtu un pietiekami nenovērtējam svarīgo stāvokli, ko panāk mūsu tautas brāļi – šachisti pasaulē izkaisītās vitālas latviešu tautas popularizēšanā, atgādinādami ar savām uzvarām, kaut tikai šacha laukā, visai pasaulei savu esamību, vēlamies dzīvot kā latvieši un pastāvēt nākotnē brīvi un neatkarīgi".

1975. gadā žurnāls *Chess Life* divas reizes gadā, februārī un augustā, publicēja korespondences šacha vietu kārtības tabulu. 15 tūkstošu vārdu vidū atrodami 20 latviešu šachisti. Labākais no viņiem Juris Jurēvics ieņēma 44. vietu un atradās *First Class Postalites* grupā. Populāra latviešu šachistu tikšanās vieta bija Gaŗezers. Kopš 1975. gada notika Gaŗezera Dzintaru ceļojošās balvas izcīņa. Pa lielākai daļai tajā piedalījās Vidējo valstu šachisti. Tajā notika arī šacha ātrspēles turnīrs. Balvu izcīņai – kokā grieztā zirga galvu darināja mākslinieks Gaŗezera saimnieks Jānis Oliņš. Partijas ilgums 30 minūtes. Piedalījās 8 latviešu šachisti. Beidzamās kārtas izšķirējošā partija starp Edgaru Šneideru un Jāni Tumu beidzās ar pēdējā uzvaru.

1979. gadā ASV atklātais šacha meistarsacīkšu turnīrs notika Čikagā, slavenajā *Palmer House* viesnīcā. Līdzās 563 spēlētājiem no visas pasaules, spēlēja arī latviešu šachisti. Kopvērtējumā viņu panākumi bija labi, jo labākajiem punktu skaits bija 8, bet zemākais sasniedza 6. No latviešu šachistiem piedalījās: Viktors Pūpols, Jānis Pamiljens, Raimonds Tiltiņš, Ainis Meņģelis, Ilmārs Erkmanis, Ermanis Oliņš un Jānis Tums. Turnīra vidū pieci šachisti devās uz Gaŗezeru, lai piedalītos Dzintara balvas piektajā izcīņā. Laika trūkuma dēļ apdomas laiks katram spēlētājam partijā tikai pusstunda un gājieni netika pierakstīti. Spēlējot pēc Šveices sistēmas, 6 kārtu turnīrā vienādu 4,5 punktus sasniedza E. Šneiders, Dr. R. Ditrichs un J. Tums, bet papildus vērtējums jau otro gadu pēc kārtas Dzintara balvu saņēma Dr. R.Ditrichs.

1979. gadā Rīgā notika starpzonu šacha meistara kandidātu izraudzīšanas turnīrs. Līdzās 1960. gada pasaules meistaram rīdzeniekam Michailam Tālam spēlēja arī Edmars Mednis, kurš pārstāvēja ASV. Ja ASV sākuma gados latviešu šachisti pulcējās galvenokārt lielajos amerikāņu šacha centros – Ņujorkā, Čikagā, Losandželosā, tad latviešu šachistu darbība astoņdesmitos gados visvairāk izcēlās nelielās pilsētās. Ņubritenas pilsētas šacha meistarsacīkstēs Konektikatā turpat 30 gadus ar labiem panākumiem piedalījās vienīgais latviešu šachists Arkādijs Ozoliņš. Minesotas pavalsts Mineapolē, rīkojot turnīrus, latviešu šachistus kopā saturēja Arvīds Šēmelis.

Pirmais baltiešu šacha turnīrs notika 1979. gada 10., 11. novembrī Lietuviešu kultūras centrā Ņujorkā. Turnīru spēlēja pēc Šveices sistēmas piecās kārtās, piedaloties 12 spēlētājiem. Labāko rezultātu sasniedza Pauls Blumbergs – 3,5 punkti, 2. v. lietuvietis A. Klarevičius (Kanada) – 3. No 3.–5. v. lietuvietis Kazis Šķēma (Detroita), Kārlis Bērziņš un lietuvietis Arūnas Simonaitis (abi Ņujorka) – 2,5 p.

LATVIEŠU GAMBĪTS

Latviešu šacha celmlauzis Kārlis Bētiņš dzimis 1867. gada 27. oktōbrī, Bērzmuižas pagastā, Latvijā. Mūžībā aizgāja 1943. gada 28. martā. 1890. gadā nodibināja Rīgas šacha biedrību. Tajā pulcējās tā laika spēcīgākie Rīgas šachisti. Lielākā daļa bija vācu tautības. Arī pie Rīgas Latviešu biedrības pastāvēja šacha stūrītis. Tajā pulcējās aktīvākie latviešu šachisti: Kārlis Bētiņš, redaktors Bernhards Dīriķis, advokāts V. Zāmuēls, Fr. Veinbergs, tirgotājs K. Celmiņš, agronoms Līdaks. K. Bētiņš rosīgi piedalījās abās šacha organizācijās. K. Bētiņš ārzemēs bija pazīstams kā lielisks galotņu un problēmu izdomātājs. Viņa sacerētos darbus godalgoja. K. Bētiņš sava mūža lielāko daļu veltīja El Greco atklātnes tālākai pētīšanai. Viņa pūļu rezultātā atklātne pārdēvēta par Latviešu Gambītu, kuŗu apstiprināja starptautiskā šacha savienība – *FIDE*. Latviešu Gambīts paliks nemirstīgs pasaules šacha literatūrā. Sevišķi tas attiecas uz viņa atradumu 1. e4 ,e5, 2. Zf3 ar f5 (melno figūru spēlētāja atbilde).

K. Bētiņa pētījumi Latviešu Gambīta atklātnē, kam viņš bija veltījis sava mūža lielāko daļu, ir iznesis mazās latviešu tautas un Latvijas vārdu pasaulē. Pēc 2. pasaules kaŗa beigām latvieši izklīda un patvērumu atrada dažādās valstīs. Atklātnes Latviešu Gambīts entuziasti radās visur. Viens no tādiem bija šacha meistars inž. Leonīds Dreibergs, kuŗš dzīvoja Saginavā, Mičiganā. Viņš ir uzskatāms kā nākamais lielākais *LG* pētītājs un spēlētājs.

1967. gadā, atzīmējot izcilā latviešu šacha meistara, teorētiķa un problēmista Kārļa Bētiņa 100 gadu dzimšanas dienu, cīkstonis un šachists Pāvels Atars Venecuēlas korespodences Šacha savienības pabalstā sarīkoja starptautisku Latviešu Gambīta šacha turnīru. Turnīrs sākās 1967. gada 15. jūlijā, piedaloties 42 dalībniekiem no 14 valstīm. ASV pārstāvēja 15 šachisti, no kuŗiem 6 bija latvieši: L. Dreibergs, V. Pūpols, V. Zemītis, K. Grīvainis, J. Lācis un Dr. A. Grava. Arģentīna un Latvijas PSR katra piedalījās ar 6 dalībniekiem. Venecuēlu pārstāvēja 3 dalībnieki, Holande un Austrumvācija katra ar 2, bet pa vienam pārstāvim bija no Kanadas, Austrijas, Beļģijas, Rietumvācijas, Izraēlas, Šveices, Zviedrijas un Rumānijas. Dalībniekus iedalīja 6 grupās, pa 7 katrā, katram ar katru spēlējot 2 partijas (vienu ar baltām, otru ar melnām figūrām). Starptautiskais Latviešu Gambīta turnīrs notika pirmo reizi pasaulē. Sākumā Arģentīnas šacha teorija atzina, ka LG kā nederīgu. Pirmam turnīram beidzoties, 16 dalībnieki tiek uzaicināti finālam, lai noskaidrotu uzvarētāju. Finālā piedalījās 6 ārzemēs dzīvojošie latviešu šachisti, 5 Latvijā dzīvojošie, 5 ārzemnieki, bet vēlāk kā 17-to uzaicina 9 gadus veco meiteni, šacha "brīnumbērnu" Juttu Hempeli no Flensburgas, Rietumvācijā.

1969. gadā Argentīnā izdotais Amerikas korespondences žurnāls spāņu valodā ievietojis pirmās 5 lappusēs plašu aprakstu par Latviešu Gambīta starptautisko turnīru. Atzīmēti visu pirmo 17 finālistu grupu dalībnieku vārdi un adreses. Atsevišķi žurnāls atzīmē 3 labākos dalībniekus: Juttu Hempeli, Gerhardu Gunderamu un Viktoru Pūpolu.

1974. gadā P. Atars rakstīja: "Jau spēlē 122 grupas, 10 finālspēles un 1 galvenais fināls, tātad turpat 1030 dalībnieku. "It kā priekšnojautā viņš lūdz O. Puriņu pabeigt iesāktās vienību spēles un galveno finālspēli. P. Atars nomirst 1976. gada 13. augustā. 1977. gadā O. Puriņš nobeidz P. Atara iesākto darbu. Pirmā Latviešu Gambīta korespondences vienību turnīrā piedalījās 5 dažādu pilsētu valstis, katrā vienībā 6 spēlētāji. Turnīra nobeigumā 1. vietā Rīga, Latvija (V. Strautiņš, I. Budovskis, Z. Kvists, V. Strēlis, K. Vītols, U. Endzelis) – 33 punkti. 2. v. *Buenos Aires*, Argentīna – 32,5 p., 3. v. *Debrecen*, Ungārija – 29,5 p., 4. v. Erfurt, Austrumvācija – 18 p., 5. v. Tallina, Igaunija – 7 p. Pirmā LG korespondences galvenā finālspēlēs uzvarēja I. Budovskis (Latvija) – 27 p., dalītā 4./5. vietā O. Puriņš (Kalamazū) – 22 p.

Laikā no 1973. gada līdz 1995. gadam par Latviešu Gambīta atklātni ir izdotas 13 grāmatas – latviešu, dāņu, krievu, dienvidslāvu, holandiešu, spāņu (2), vācu (4), angļu (6) valodās. Pēc P. Atara nāves O. Puriņš ierosināja un vadīja P. Atara piemiņas korespondes turnīru, ko iesāka 1977. gada 13. augustā un nobeidza 1993. gadā. Pavisam piedalījās 15 grupas ar 135 dalībniekiem. 1. grupā spēlēja arī viņa meita Dr. Rudīte de Marquez-Atara. Viņa pabeidza visas partijas, iegūstot 2,5 punktus. 2. grupā pieteicās arī viņa dēls Laimonis, bet diemžēl viņš nevienu partiju neiesāka spēlēt. Nekrologu par Pāvelu Ataru uzrakstīja O. Puriņš, un to pārtulkotu spāņu valodā ievietoja korespondences žurnālā Argentīnā.

ŠAUŠANA

Ar šaušanas sportu latvieši ASV nodarbojās *Daugavas Vanagu* apvienību sporta kopās. *DV* sporta kopās, kuŗās bija basketbola, volejbola, novusa tenisa, galda tenisa, bumbošanas, vieglatlētikas, Eiropas futbola vienības, šāvēji šajās sporta kopās darbojās kā atsevišķa šaušanas sekcija. ASV latviešu sportā darbojās sekojošas *DV* sporta kopas: Bostonā, Filadelfijā, Nujorkā, Vašingtonā, *DC*, Indianapolē, Detroitā, Čikagā, Kalamazū, Linkolnā, Sanfrancisko un tās visas bija reģistrētas ALA Sporta birojā. Šāvēji kā šaušanas sekcija nekad nereģistrējās Sporta Birojā, nedz arī latviešu "jumta" organizācijā *LSPĀ*. ASV *DV* zemes valdē vienmēr bija sporta nozares vadītājs. Sākumā ASV *DV* nodaļas savstarpējo sacensību organizēšanā nebija izrādījušas īpašu aktivitāti.

Pirmās *DV* organizācijas korespondences rīkotās globālās šaušanas sacīkstes ar mazkalibra šauteni notika **1963. gadā**. Tas bija Zviedrijas *DV* šaušanas sekcijas vadītāja R. Jurjaka nopelns, ka sacensības izdevās un piedalījās 61 šāvējs no 4 zemju *DV* apvienībām. Sacensības notika vienībām, dāmu, jaunatnes, veterāņu un strēlnieku klasēs.

Vienību sacensībās piedalījās 7 *DV* nodaļas, ASV, Austrālijai un Zviedrijai piedaloties ar diviem sastāviem. Uzvarēja ASV I (Žanis Butkus, Arnolds Krauklis, Alfreds Grava, Arturs Bērziņš), 2. vietā Austrālija I (V. Greiškāns, A. Bilkens, O. Gāga, J. Saulītis), 3. vietā ASV II (H. Strēlnieks, G. Graudiņš, J. Dzelzītis, V. Strēlnieks). Dāmu klasē bija pārstāvētas vienīgi Kanadas *Vanadzes*. 1. vietā Genoveva Staudža, 2. vietā Vilma Andersone. Jaunatnes klasē pirmajās trīs vietās Austrālijas jaunieši. Veterāņu klasē uzvarēja kādreizējais Latvijas meistars Ž. Butkus. Vispārējā strēlnieku klasē bija viskuplāki pārstāvēta – 42 dalībnieki. Šajā sacensībā savu pārākumu apliecināja ASV un Austrālijas šāvēji. Arnolds Krauklis, Alfreds Grava un Arturs Bērziņš (visi ASV) ieņēma pirmās trīs vietas. 60. gados Milvoku *DV* apvienības mazkalibru ieroču šašanas sekciju vadīja Ž. Butkus. Pašu uzbūvētā šautuvē *River* parkā pie Siderburgas

1966. gada 3. jūlijā notika Vidējo valstu latviešu sporta kopu draudzības šaušanas sacensības. Piedalījās Čikagas, Dimoinas, Indianapoles un Milvoku šāvēju vienības 29 dalībnieku sastāvā. Sacensībās izcīnīja Milvoku *DV* apvienības dāvāto ceļojošo kausu vienību šaušanā ar mazkalibra šauteni. Vienību šaušanā ar pistolēm izcīnīja virsleitnanta Kārļa Kļavas ceļojošo piemiņas kausu. Milvoku šāvēji (Ž. Butkus, A. Grava un A. Krauklis) ieguva pašu dāvāto kausu, bet pistoļu šaušanā pārāki bija Dimoinas apvienības vienība (E. Vaišvilas, P. Papēdis un A. Ķirsis), individuāli ar pistoli E. Vaišvilas. Iepriecināja, ka individuālajās sacensībās piedalījās arī jaunieši vecumā no 11 līdz 16 gadiem.

1968. gadā *DV* ASV zemes valdes dāvāto Latvijas 50 gadu jubilejas ceļojošo balvu izcīnīja Indianapoles vienība, bet individuālo ceļojošo balvu ar šauteni un pistoli pēc punktu kopvērtējuma ieguva vecmeistars Žanis Butkus. Šaušanas sacensības risinājās 3. augustā Gaŗezera *DV* šautuvē un pirmo reizi lietoja jaunuzbūvēto nojumi, kuŗai materiālu sagādei līdzekļus bija devusi *DV* ASV zemes valde, bet pa $ 50.- Čikagas, Indianapoles, Grand Rapidu, Kalamazū un Detroitas apvienības.

1979. gadā *DV* Vidējo rietumu gadskārtējās šaušanas sacensības risinājās Dimoinas apvienības īpašumā Sauleskalnā. Tajās pulcējās šaušanas sporta dalībnieki no Čikagas, Kalamazū un sacensību rīkotāji Dimoina. Jau 17 reizi sacensībās piedalījās čikagietis I. Švānfelds. Meistarklasē (šaujot guļus, no ceļgala un stāvus) labākos rezultātus sasniedza E. Pērkons (Dimoina) – 513 punkti, 2. v. A. Eglīte (Linkolna) – 511, 3. v. A. Kalmanis (Kalamazū) – 491. Vispārējā klasē A. Krūmiņš (Dimoina) – 467 p., 2. v. Silvija Kalnmale (Kalamazū) – 460, 3. v. I. Vilks (Dimoina) – 448. Ar pistoli uzvarēja A. Eglīte (Linkolna) – 303 p., 2. v. A. Kalmanis (Kalamazū) – 271, 3. v. A. Kirsis (Dimoina) – 267. Ar šauteni un pistoli 1. vietā A. Eglīte – 814 p., 2. v. A. Kalmanis – 762., 3. v. E. Pērkons – 720. Kapt. K. Lubava un Vietnamā kritušo latviešu piemiņas ceļojošo kausu saņēma A. Eglīte. Arī turpmākajos gados *DV* ASV sezonas atklāšanas sacensības notika Dimoinas šautuvē Sauleskalnā. Pirmās sacensības Sauleskalnā notika jau 1967. gadā.

1980. gada agrā pavasarī *DV* ASV šaušanas sporta cienītāji sāka savas sacensības, pirmo reizi pulcējoties un sacenšoties Dimoinā. Meistarklasē, šaujot guļus, no ceļgala un stāvus 1. vietu izcīnīja A. Eglīte (L) – ar 60/530 punktiem, 2. v. E. Pērkons (D) – 60/496 p., 3. v. A. Kalmanis (K) – 60/470. Vispārējā klasē: 1. v. A. Krūmiņš (D) – 60/475, 2. v. Silvija Kalmane (K) – 60/429, 3. v. I. Vilks (D) – 60/426. Jauniešu B klasē: G. Kalniņš (D) – 36/254 p., 2. v. R. Fentons (D) – 31/173, 3. v. D. Ķešāns (L) – 23/99. Ar pistoli: Kr. Bēts (D) – 286 p., 2. v. A. Ķirsis (D) – 36/280, 3. v. I. Vilks (D) – 37/276. Kopvērtējumā ar 794 punktiem 1. vietu ieguva Andrejs Eglīte (L). Viņš saņēma arī arī kapt. Konstantīna Lubava un Vietnamā kritušo latviešu ceļojošo piemiņas kausu. 2. v. čikagietis I. Švānfelds – 740 p., 3. v. A. Kalmanis (K) – 731.

Gaŗezerā blakus *DV* šautuvei izbūvēja īpašu pistoļu šautuvi. Meistaru klasē ar šauteni (guļus, no ceļgala un stāvus) labākie sasniegumi bija M. Kalniņam (Milv.) – 60/524 p., 2. v. A. Krauklim (Milv.) – 60/489, 3. v. A. Kalmanim (K) – 59/467 p. Vispārējā klasē ar šauteni uzvarēja grand rapidieši G. Kalējs – 59/469, 2. v. M. Jansons – 60/468, 3. v. U. Kalējs – 60/460.

Jauniešu B klasē, šaujot tikai guļus un no ceļgala, 1. v. Ēriks Kalniņš (Milv.) – 38/295 p., 2. v. Viesturs Lenšs (D) – 38/261, 3. v. V. Rozenbergs (Min.) – 36/227. Sieviešu klasē ar šauteni bija tikai viena dalībniece Anita Kalniņa (Milv.) Viņa, šaujot tikai guļus un no ceļgala, sasniedza 40/229. Meistarklasē ar pistoli: M. Kalniņš (Milv.) – 341 p., 2. v. J. K. Kalniņš (Č) – 340, 3. v. A. Kalmanis (K) – 249. Vispārējā klasē ar pistoli: Ē. Kalniņš (Milv.) – 307, 2. v. J. Jansons (Gr. R.) – 250, 3. v. I. Švānfelds (Č) – 237 p. Ar šauteni un pistoli kopā: M. Kalniņš – 865, 2. v. A. Kalmanis – 716, 3. v. I. Švānfelds – 680 p. Vienību sacensībās uzvarēja Milvoki (M. Kalniņš, A. Krauklis, V. Zālītis, A. Grava) – 1865 p., 2. v. Grand Rapidi (G. Kalējs, M. Jansons, U. Kalējs, sr., U. Kalējs, jr.) – 1835 p., 3. v. Kalamazū (A. Kalmanis, Silvija Kalmane, A. Minka, J. Šmits) – 1599 p. Uzvarētāji saņēma O. Beimaņa (Austrālija) dāvāto un V. Rinkuša (Kalamazū) griezto ceļojošo 12. Bauskas kājnieku pulka piemiņas vairogu.

1983. gadā saulainā, bet ļoti vējainā laikā notika 23. *DV* ASV Vidējo rietumu šaušanas sacīkstes ar mazkalibra šautenēm un pistolēm Dimoinas *DV* īpašumā Sauleskalna šautuvē Aijovā. Dalībnieki bija ieradušies no Čikagas, Kalamazū, Linkolnas, Milvokiem, Dimoinas *DV* apvienībām un izcīnīja kapt. K. Lubava un visu Vietnamā kritušo latviešu piemiņas kausu. Meistaru klasē ar šauteni 1. vietā. A. Eglīte (L) – 496, 2. v. I. Švānfelds (Č) – 494, 3. v. A. Kalmans (K) – 486. Vispārējā klasē: 1. v. U. Pavītols (Č) – 427, 2. v. A. Grava (Milv.) – 418, 3. v. I. Mucenieks (L) – 387.

Meistaru klasē ar pistoli: 1. v. A. Kalmanis (K) – 485, 2. v. A. Eglīte (L) – 482. Vispārējā klasē 1. v. I. Švānfelds (Č) – 448, 2. v. E. Pērkons (D) – 390, 3. v. U. Pavītols (Č) – 386. Punktu kopsumma ar šauteni un pistoli kopā 1. v. A. Eglīte (L) – 978, 2. v. A. Kalmanis (K) – 971, 3. v. I. Švānfelds (Č) – 942. Izcīņā bija kapt. K. Lubava ceļojošais piemiņas kauss, ko 11 gados A. Eglītis izcīnīja sesto reizi. Ar pistolēm pirmo reizi šāva 60 patronas. 4x5 patronas 2,5 minūtēs; 4x5 patronas 20 sekundēs un 4x5 patronas 10 sekundēs. Kopā 60 šāvieni. Mērķa attālums – 70 pēdas. Šāvēji ar jauno noteikumu bija apmierināti. Jauniešu A klasē uzvarētāja bija Katija Hedlija *(Headly)* ar 134 punktiem. B klasē 1. v. R. Hedlijs – 126, 2. v. L. Švānfelde – 121, 3. v. K. Švānfelde – 86. Visi jaunieši no Čikagas.

1983. gadā *DV* ASV šaušanas meistarsacīkstes risinājās Gaŗezerā, šoreiz pirmo reizi izcīnot 3 jaunas ceļojošās goda balvas. Pirmo, V. Rinkuša kokā grieztu *DV* vairogu dāvāja *DV* ASV zemes valde, un to meistaru klasē ieguva M. Kalniņš (Milv.), sašaujot 558 p. (no iesp. 600 p.), atstājot aiz sevis A. Eglīti (L) – 512, 3. v. U. Kalēju, sr. (Gr. R.) – 482.

Otru balvu izcīnīšanai vispārējā klasē, arī V. Rinkuša kokā grieztu Latvijas ģērboni, dāvāja A. Kalmanis (K) sava tēva Kārļa un Kurzemes partizāņu piemiņai. To pirmo reizi izcīnīja A. Krūmiņš (D) – 466 p., dalītā 2./3. vietā atstājot A. Gravu (Milv.) un I. Mucenieku (L) – 438 p.

Trešo balvu – *DV* ASV zemes valdes dāvāto tautisko šķīvi izcīņai šausanai ar pistolēm meistarklasē (no iesp. 600 p.) saņēma milvokietis M. Kalniņš ar 536 p., 2. v. I. Kēlers (Č) – 533 p., 3. v. A. Eglīte (L) – 488 p. Šaušanā ar pistolēm vispārējā klasē 1. vietu izcīnīja Viesturs Lenšs (D) ar 466 p.2. v. A. Krauklis (Milv.) – 394 p., 3. v. I. Mucenieks (L) – arī 394 p.

Šaujot ar šautenēm un pistolēm, no iespējamiem 1,200 punktiem M. Kalniņš (Milv.) ieguva 1094 p., 2. v. A. Eglīte (L) – 1000 p., bet M. Kalniņa dēls Ēriks (Milv.) – 936 p. Kopvērtējumā Milvoku vienībai 1954 p., bet Kalamazū – 1507 p. Sacensības pulcināja 19 dalībniekus, tās bija noorganizējusi Milvoku *DV* apvienība un vadīja *DV* ASV zemes valdes sporta nozares vadītājs V. Zālītis ar Milvoku *DV* apvienības šaušanas sporta kopas vadītāju A. Kraukli.

1985. gadā ASV *DV* meistarsacīkstes Gaŗezerā risinājās šaušanā ar mazkalibra ieročiem. Piedalījās dalībnieki no Čikagas, Milvokiem un Kalamazū. Lielā attāluma dēļ Dimoinas un Linkolnas

pārstāvji uz Gaŗezeru neatbrauca, bet savstarpējo sacensību rezultātus iekļāva meistarsacīkšu kopvērtējumā. Meistarklasē ar šauteni 1. vietā M. Kalniņš (Milv.) – 545 p., 2. v. A. Eglīte (L) – 496 p., 3. v. I. Švānfelds (Č) – 489 p. Vispārējā klasē 1. v. A. Grava (Milv.) – 438 p., 2. v. I. Mucenieks (L) – 407 p., 3. v. A. Minka (K) – 374 p.

Dāmu grupā bija tikai viena dalībniece – S. Lubava (D), sasniedzot 202 (no iespējamiem 400 p.). Meistarklasē ar pistoli 1. v. M. Kalniņš (Milv.) – 550 p., 2. v. A. Kalmanis (K) – 489 p., 3. v. I. Kēlers (Č) – 480 p. Vispārējā klasē 1. v. A. Lubavs (D) – 439 p., 2. v. I. Mucenieks (L) – 391 p., 3. v. I. Švānfelds (Č) – 389 p. M. Kalniņš izcīnīja ceļojošās balvas kā ar šauteni, tā ar pistoli trešo gadu pēc kārtas, līdz ar to abas balvas iegūstot personīgā īpašumā. M. Kalniņam bija arī labākais kopējais rezultāts ar šauteni un pistoli – 1095 p., 2. v. A. Eglīte – 968 p., 3. v. A. Kalmanis – 939 p. Vienībām ar šauteni 1. v. Milvoki (M. Kalniņš, A. Krauklis, V. Zālītis, A. Grava) – 1929 p., 2. v. Kalamazū (A. Kalmanis, A. Minka, V. Rinkušs, Rollis) – 1387 p.

1986. gadā apritēja 20 gadi, kopš *DV* Dimoinas apvienības īpašumā Sauleskalnā regulāri notiek Vidējo rietumu apvienības sacensības šaušanā. Pats sākums bija 1961. gadā, kad kādu laiku izmantoja apkārtnes vietējās šautuves. Jubilejas gadījumā piedalījās dalībnieki no Kalamazū, Linkolnas, Milvoku, Mineapoles un Dimoinas DV apvienībām. Trūka vienīgi Čikagas *DV*. Ar šauteni piedalījās 16 sacensoņu, bet ar pistolēm 14.

Meistarklasē ar šauteni pirmajās trijās vietās ierindojās A. Eglītis (L) – 509 p., A. Kalmanis (K) – 446 p. un A. Krauklis (Milv.) – 439. Vispārējā klasē 1. v. E. Circenis (L) – 428, 2./3. v. I. Mucenieks (L) un A. Krūmiņš (D) – 422 p. Meistarklasē ar pistolēm 1. v. A. Kalmanis (K) – 457, 2. v. A. Krauklis (Milv.) – 415 p., 3. v. A. Eglīte (L) – 414 p. Vispārējā klasē 1. v. E. Circenis (L) – 460 p., 2. v. R. Fentons (D) – 428 p., 3. v. H. Dreimanis (L) – 423 p. Jauniešiem ar šauteni zem 18 gadiem R. Mucenieks (Min.) – 188 p. un zem 14 gadiem A. Ārsts (Min.) – 101 p. Kopvērtējumā ar šauteni un pistoli ceļojošās balvas izcīņā meistarklasē uzvarēja A. Eglīte (L), saņemot glabāšanā kapt. K. Lubava piemiņas kausu, bet vispārējā klasē E. Circenis (L) ar 888 p., iegūstot *DV* Linkolnas apvienības vanadžu priekšnieces V. Matules dāvāto balvu sakarā ar Sauleskalna šautuves 20 gadu jubileju.

1987. gadā ASV *DV* 30. meistarsacīkstes šaušanā ar mazkalibra ieročiem notika Gaŗezerā. Meistarklasē ar šauteni 1. v. A. Eglīte (L) – 510 p., 2. v. M. Kalniņš (Milv.) – 505 p., 3. v. I. Švānfelds (Č) – 480 p. Uzvarētājs A. Eglīte saņēma pirmo reizi ASV *DV* dāvāto ceļojošo balvu. Vispārējā klasē uzvarēja A. Grava (Milv.) – 463 p., saņemot īpašumā A. Kalmaņa ceļojošo balvu, izcīnot to trešo reizi pēc kārtas. 2. v. I. Mucenieks (L) – 416, 3. v. V. Rinkušs (K) – 378 p. Meistarklasē ar pistoli 1. v. I. Kēlers (Č) – 502 p., izcīnot pirmo reizi ASV *DV* ceļojošo balvu. 2. v. M. Kalniņš (Milv.) – 483, 3. v. A. Eglīte (L) – 469 p. Kopvērtējumā ar šauteni un pistoli 1. v. M. Kalniņš – 988 p., 2. v. A. Eglīte – 979 p., 3. v. A. Kalmanis – 913 p. Sievietēm 1. v. S. Lubava (D) – 286 p., 2. v. L. Šmidchena (K) – 233 p. Jauniešiem Ē. Šmidchens (K) – 287 p.

1988. gadā *DV* ASV Vidējo rietumu apgabalu šaušanas sacensībās Sauleskalnā meistarklasē ar šauteni 1. v. M. Kalniņš (Milv.) – 518 p.(guļus – 188, no ceļa – 181, stāvus – 149), 2. v. I. Švānfelds (Č) – 505 (189, 183, 132), 3. v. A. Kalmanis (K) – 476 (191, 153, 132). Meistarklasē ar pistoli 1. v. M. Kalniņš – 538 (171, 179, 188), 2. v. Ē. Kalniņš (Milv.) – 487 (154, 158, 175), 3. v. A. Kalmalis – 454 (141, 145, 168). 1988. gadā ASV *DV* meistarsacīkstes šaušanā atklāja ASV *DV* sporta nozares vadītājs V. Zālītis. Dalībniekus sveica Gaŗezera administrātors V. Gedulis. Mārtiņš Kalniņš (Milv.) pēc gada pārtraukuma atkal kļuva par meistaru ar šauteni un arī ar pistoli. Ar mazkalibra šauteni meistarklasē 1. v. M. Kalniņš – 499 p., 2. v. U. Kalējs (Gr. R.) – 484, 3. v. I. Švānfelds (Č) – 474 p. Ar pistoli meistarklasē 1. v. M. Kalniņš – 523 p., 2. v. I. Kēlers (Č) – 509, 3. v. Ē. Kalniņš – 495 p. Kopvērtējumā ar šauteni un pistoli 1. v. M. Kalniņš – 1022, 2. v. Ē. Kalniņš – 938, 3. v. V. Lenšs (Detr.) – 917. Ar šauteni vienībām 1. v. Milvoki – 1740 p. (M. un Ē. Kalniņi, V. Zālītis, A. Grava, A. Krauklis), 2. v. Kalamazū – 1483 p.(A. Kalmanis, V. Rinkušs, R. Rollis, A. Minka, L. Kalmane).

1989. gadā *DV* 6. globālo dienu šaušanas sacīkstēs Gaŗezera šautuvē piedalījās turpat 40 šāvēji no ASV un Kanadas. Sacensības atklāja Rietumvācijas *DV* valdes loceklis A. Burmeistars. O. Zvirgzdgrauds no Kanadas pasniedza Toronto *DV* nodaļas atzinības medaļas par šaušanas sporta veicināšanu I. Švānfeldam, A. Krauklim, M. Kalniņam un V. Jaunkalnietim. Sacensības vadīja ASV *DV* sporta nozares vadītājs V. Zālītis. A klasē ar mazkalibra šauteni 1. v. P. Grauds (T) – 536 p., 2. v. M. Kalniņš – 529, 3. v. G. Loja (T) – 505 p. B klasē 1. v. V. Lenšs (Detr.) – 491 p., 2. v. I. Švānfelds – 470, 3. v. U. Kalējs (Gr. R.) – 465 p.

Valstu vienībām 1. v. ASV – 1955 p. (M. Kalniņš, V. Lenšs, I. Švānfelds, U. Kalējs), 2. v. Kanada – 1892 p. (P. Grauds, G. Loja, O. Zvirgzdgrauds, A. Kārklis). Apvienību vienībām 1. v. Milvoki – 1393 p. (M. un Ē. Kalniņi, A. Krauklis), 2. v. Grand Rapidi – 1277 p.(U. Kalējs, M. un J. Jansoni), 3. v. Kalamazū – 934 p. (A. Minka, R. Rollis, V. Rinkušs). Valstu vienībām 1. v. ASV – 1886 p. (M. un Ē. Kalniņi, I. Kēlers, V. Lenšs), 2. v. Kanada – 1645 p. (P. Grauds, A. Kārklis, O. Zvirgzdgrauds, A. Sausais). Individuāli ar šauteni un pistoli 1. v. M. Kalniņš – 1017, 2. v. P. Grauds – 974, 3. v. V. Lenšs – 940 p.

1990. gadā ASV *DV* meistarsacīkstēs, kuŗi dzīvo tālāk nekā 300 jūdzes no Gaŗezera, varēja šaut atsevišķi un mērķus iesūtīt sacensību vadībai. To bija izmantojuši Dimoinas, Linkolnas šāvēji un M. Kalniņš, kuŗš dzīvo Medisonā, Viskonsinā. Meistarklasē ar šauteni 1. v. M. Kalniņš – 530 p., 2. v. A.Eglīte (L) – 505, 3. v. V. Lenšs (Detr.) – 492 p. Ar pistoli meistarklasē 1. v. M. Kalniņš – 547 p., 2. v. V. Lenšs – 449, 3. v. I. Kēlers (Č) – 424 p. Ar šauteni vienībām 1. v. Grand Rapidi – 1379 p. (U. Kalējs, M. Jansons, A. Ruperts, E. Salna).

1991. gadā māla baložu sacīkstes Ņujorkā Gaŗās salas mednieku klubs bija noorganizējis draudzības sacīkstes ar Kanadas šāvējiem. Piedalījās 11 mājinieki, 8 Hamiltonas kluba un 5 Toronto kluba šāvēji. Māla baložu 16 jarda šaušanā (iesp. 50 baloži) uzvarēja R. Restbergs – 45, 2. v. A. Makarēvics (Hamiltona) – 45, 3. v. V. Krauklis (T) – 42. B klasē 1. v. H. Sierings (G. S.) – 39, 2. v. J. Būmeisters (G. S.) – 39, 3. v. G. Paeglis (T) – 39. Vienību sacensībās (5 dalībnieki) 1. v. *Gaŗā sala* – 200 (R. Restbergs – 45, J. Būmeisters – 39, O. Mastiņš – 39, H. Sierings – 39, K. Būmeisters – 38). Ar līdzīgu baložu skaitu seko viesi no Hamiltonas (A. Makarēvics – 43, G. Loja – 41, E. Sproģis – 40, J. Zilgme – 39, R. Mierkalns – 37). Pāršaujot mājinieks V. Gailītis ar 36 baložiem pārspēja hamiltonieti N. Mierkalnu par vienu balodi. 3. v. Toronto klubs – 177.

1993. gadā *DV* ASV šaušanas meistarsacīkstes ar mazkalibra ieročiem notika 4. septembrī Gaŗezerā. Sacīkstēs piedalījās Čikagas, Detroitas, Grand Rapidu, Kalamazū, Klīvlandes, Milvoku šāvēji. Ar mazkalibra šauteni meistargodā tika V. Lenšs (Detr.) – 488 p. Viņš uz vienu gadu ieguvā *DV* ASV dāvāto ceļojošo balvu. 2. v. I. Švānfelds – 482 p., 3. v. U. Kalējs (Gr. R.) – 432 p. Vispārējā klasē 1. v. V. Zālītis – 418, izcīnot uz vienu gadu A. Kalmaņa dāvāto Latviešu leģionāru ceļojošo piemiņas balvu. Ar pistoli meistarklasē 1. v. I. Kēlers (Č) – 441, 2. v. I. Švānfelds – 436, 3. v. V. Lenšs – 393 p. Kopvērtējumā ar šauteni un pistoli 1. vietā I. Švānfelds – 918 p., 2. v. V. Lenšs – 881, 3. v. U. Kalējs – 785 p. Jauniešiem līdz 15 gadiem ar šauteni 1. v. J. Kļaviņš (Č) – 106, 2. v. D. Rožkalns (Milv.) – 76 p. Līdz 17 gadiem ar šauteni 1. v. L. Rožkalna (Milv.) – 220 p.

Ar karogu pacelšanu un Dimoinas *DV* apvienības priekšnieka A. Ķirša uzrunu, apsveicot šaušanas sporta dalībniekus, sākās **1995. gadā *DV* ASV Vidējo rietumu apgabala sacensības**, kuŗas notika 34. reizi pēc kārtas Dimoinas *DV* īpašumā Sauleskalns. Meistarklasē ar šauteni 1. v. A. Eglīte (L) – 482 p., 2. v. I. Švānfelds (Č) – 456 p., 3. v. Ē. Mende (L) – 412 p. Meistarklasē ar pistoli 1. v. Ē. Mende – 468 p., 2. v. I. Švānfelds – 457 p., 3. v. I. Kēlers (Č) – 443 p. Vispārējā klasē 1. v. R. Tīģeris (L) – 427 p., 2. v. M. Boedefelde (Č) – 394 p., 3. v. I. Mucenieks (L) – 274 p. Kopvērtējumā skaitot šautenes un pistoles punktus, meistarklasē 1. v. I. Švānfelds – 913 p, 2. v. Ē. Mende – 880 p., 3. v. A. Eglīte – 863 p.

TENISS

Latvijā teniss nebija pārāk izplatīts sporta veids. Tas bija samērā dārgs un ne visiem pieejams. Tenisu galvenokārt spēlēja Rīgā un Liepājā. Arī Vācijas bēgļu nometnēs tenisam latviešu vidū nebija liela piekrišana.

Amerikā apstākļi bija citādāki. Ik pilsētā bija tenisa laukumi un gaidīt gaidīja šī sporta cienītājus. Tā latviešu ieceļotāji pēc nokalpotā darba līguma 50. gados sāka nodarboties ar tenisu. Pirmie zināmie centri, kur latvieši pulcējās tenisa sacensībām bija Čikaga, Milvoki Amerikas vidienē, Nujorka, Bostona austrumu piekrastē un Sietla rietumos. Sākumā vairums ar tenisu nodarbojās sportisti, kuŗi agrāk bija guvuši panākumus citos sporta veidos kā futbolā, basketbolā, volejbolā un citur. Tādi austrumos bija basketbolists-volejbolists Harijs Teriņš, futbolisti Kārlis Ārens, Edgars Jargāns. Vidienē – volejbolisti Valdis Tums, Juris Velkme, rietumos – volejbolisti Kārlis Šleicers, Alfrēds Raisters. Starp daudziem citiem Ņujorkā uz dzīvi bija apmeties Latvijā pazīstamais tenisists un organizātors Vilis Vuškalns ar dzīvesbiedri Mirjamu, vienu no labākajām Latvijā. Arī viņu meita Vija jau agrā bērnībā sekoja vecākiem ar panākumiem tenisā. Amerikā dzīvoja arī pēdējo gadu Latvijas tenisa meistars Edgars Ābelītis, bet nekad neredzējām viņu latviešu sacensībās.

Neapšaubāmi gadu gājumā krietns skaits latvieši Amerikā ir nodarbojušies ar patīkamo tenisa sportu. Laiku pa laikam ir dzirdētas ziņas un baumas par latviešu izcelsmes tenisistiem amerikāņu skolu, darbavietu, apgabalu vai citur sacensībās, bet visumā visbiežāki apklusušas un palikušas nezināmas plašākai latviešu sabiedrībai, tāpēc Trimdas sporta vēstures grāmatā varam pieminēt tikai tos, kuŗi piedalījušies latviešu sacensībās un ir zināmi grāmatas sastādītājiem. Jau 50. gadu otrajā pusē dalībnieku vairākumu latviešu tenisa sacensībām deva Amerikā augušie jaunieši.

Bez augšminētajām lielām pilsētām latvieši rīkoja lokāla rakstura tenisa turnīrus Indianapolē, Kalamazū, Deitonā, Filadelfijā, Vašingtonā D. C. un citur. Pirmās oficiālās apgabalu meistarsacīkstes notika Vidējās valstīs, Čikagā 1954. gadā. Turpmākajos gados šīs sporta pārvalžu latviešu meistarsacīkstēs tika rīkotas ik gadus dažādās pilsētās Vidējās valstīs, Austrumu piekrastē un retāk Rietumu piekrastē. Tāpat 50. gadu otrajā pusē tika rīkotas visas ASV apmēra sacensības. Bet jau 1959. gadā šīs meistarsacensības pārdēvēja par Ziemeļamerikas meistarsacīkstēm, klāt aicinot arī Kanadas latviešu tenisistus. Kanadā dzīvojošā Zichmaņu ģimene bez tam dāvāja greznu ceļojošo balvu vīriešu vienspēles meistaram. Vēl liels uzsvars tika likts uz visu baltiešu (latviešu, lietuviešu un igauņu) tenisa meistarsacīkstēm, kuŗas ar īsiem pārtraukumiem rīkoja dažādās pilsētās ASV un Kanadā.

Impulsu latviešu tenisam deva 1957. gadā Ņujorkā dzīvojošā tenisa entuziasta Jāņa Zalcmaņa dāvātā, mūžīgi ceļojošā Latvijas kausa izcīņas balva. Līdzīgi amerikāņu dāvātā Deivisa kausa izcīņas noteikumiem, to sākumā izcīnīja starp sporta kopām, bet jau sākot ar 1960. gadu par kausu cīkstējās atsevišķo apgabalu Austrumu, Rietumu un Vidējo valstu latviešu vīriešu tenisa izlases. Pēdējos gados aicināta tika arī Kanadas tenisa izlase, bet viņi nekad šo aicinājumu neizmantoja. Līdz 1990. gadam, kad Latvijas tenisa kausa izcīņu pārtrauca, visvairāk kausu izcīnīja Vidējo valstu tenisa izlase – 21 reize, Austrumu piekraste – 8, Čikagas LBSK – 3, Rietumu piekraste – 1. Tagad kauss atrodas Rīgā un ar visu uzvarētāju vārdiem atrodas Latvijas Sporta mūzejā. Kausā iegravēti šādi vārdi: J. Velkme (3 reizes), V. Tums – 3, A. Štrāls – 2, H. Hūns – 8, J. Tupesis – 4. J. Zebeliņš – 13, I. Freimanis – 2, V. Bēms – 5, V. Čakāns – 8, A. Sūrītis – 4, L. Freimanis sr. – 1, G. Elmūts – 2, A. Oliņš – 2, R. Bedrītis – 2, L. Freimanis jr. – 5, J. Valdmanis – 5, M. Juberts – 3, A. Butlevics – 2, U. Grīnbergs – 1, I. Krasts – 2, M. Austriņš – 1, K. Hilmanis – 1, A. Rencs – 1, A. Zirnis – 1, J. Rūvalds – 1, G. Bauska – 1, A. Rapa – 1, J. Auka – 1.

Oficiāli Amerikas latviešu tenisa meistarsacīkstes notika tikai 1958. un 1959. gados, un tajās abas reizes uzvarēja Juris Velkme. 1959. gadā Toronto notika pirmās Ziemeļamerikas meistarsacīkstes un tās turpinājās līdz 1995. gadam. Ziemeļamerikas meistarsacīkšu vairākkārtējie uzvarētāji: Lariss Freimanis jr. – 6 reizes, Vilis Čakāns – 4, Andrejs Sūrītis – 4, Jānis Valdmanis – 4, Hugo

Hūns – 4, Māris Jūberts – 3. Sieviešu vienspēlēs: Aleksa Hūna – 6 reizes, Jana Vedēja-Āboliņa – 5, Anda Jēkabsone – 3.

Dažādos laika posmos latviešu tenisu Amerikā ir veicinājuši krietns skaits tenisistu. Viņu vidū daudz tā saucamo "tenisa ģimeņu". Protams nevar visus pieminēt, bet nepārprotami šo ģimeņu priekšgalā ilguma un panākumu ziņā gribas atzīmēt Hugo Hūna ģimeni no Čikagas. Tēvs Hugo jau 50. gadu vidū bija ierindā, un kopā ar dzīvesbiedri Agitu un bērniem Kalvi un Aleksu vēlāk to nepārtraukti darījis vairāk nekā 40 gadus.

Apbrīnojami ilggadīgu formu tenisā ir uzturējis milvokietis Jānis Tupesis. Viņš uzvarēja vīriešu vienspēlēs pirmās Vidējo valstu meistarsacīkstēs 1954. gadā un pēdējo reizi 54 gadu vecumā 1991. gadā Ziemeļamerikas sacīkšu vienspēles finālā. Kaut arī latviešu tenisisti Amerikā nav redzēti profesionāļu rindās kā spēlētāji, taču tenisa spēles apmācīšanā vairāki pelna sev dzīves iztiku. Atzīmējami ir: Vilis Čakāns, Guntis Bauska, Laris Freimanis jr., Andris Oliņš, Andrejs Sūrītis, Lauma Gudrika un no Austrālijas Amerikā dzīvojošais Gundars Tīlmanis.

ASV latviešu tenisa sporta vadītāji, referenti pie ALAs Sporta biroja sākumā bija Arvīds Štrāls (Čikaga) un Rūdolfs Baumanis (Ņudžersija), tad no 1965.–1979. gadam Jānis Zebeliņš (Deitona) un no 1979.–1995. gadam Edgars Bedrītis (Kolumbusa).

AUSTRUMU PIEKRASTES TENISS

Ņujorkas apkārtnē dzīvoja bijušais basketbolists un futbolists Kārlis Ārens, viņš bija redzams tenisa laukumā līdz ar Uldi Grīviņu, Haraldu Blausu un citiem. Bostonā cītīgākie tenisa spēlētāji bija basketbolists un volejbolists Harijs Teriņš, Voldemārs Elmūts un jaunais Laris Freimanis starp nedaudzajiem. Pāri Hudsonai, Ņudžersijā dzīvoja Rūdolfs Baumanis, arī jau Latvijas tenisists, un mācīja šai spēlē savu dēlu Vilni. R. Baumanis bija pirmais tenisa vadītājs un veicinātājs Austrumu piekrastē. Panākumu ziņā labākas sekmes bija Harijam Teriņam, kurš kļuva pirmais latviešu Austrumu piekrastes tenisa meistars un tituli paturēja vairākus gadus. Filadelfijā tenisa spēles mākā mērojās bijušie futbolisti Edgars Jargāns, Pāvels Peičs un Viljams Fiļins. Vēlāk viņiem pievienojās Roberts Pērkons no Francijas.

60. gadu beigās par ievērojamu latviešu tenisa centru izvērtās galvaspilsēta Vašingtonas D. C. Darba, mācību vai citu iemeslu dēļ tur saplūda daudz latviešu un galvenokārt Ilmāra Krasta ietekmē attīstīja rosīgu tenisa darbību. Visilgāk I. Krasts darbojās Austrumu piekrastes tenisa vadītāja amatā, nežēloja laiku un līdzekļus, lai tenisa sports turpinātu plaukt. Vēl gribas pieminēt bostoniešus, tēvu un dēlu Freimaņus, Laris Freimanis sr. kādu laiku vadīja tenisa nozari Austrumu piekrastē un ilgus gadus bija viens no labākiem spēlētājiem "austrumos". Dēls Laris bija talantīgs uzvaru turpinātājs un vairākkārtējs latviešu meistarsacīkšu meistars.

Austrumu piekrastē gadu secībā atzīmējami H. Teriņš, H. Blaus, L. Freimanis sr., R. Pērkons, V. Baumanis, V. Bēms (sākuma gados dzīvodams, Dimoinā piedalījās Vidējo valstu sacensībās), L. Freimanis jr., J. Rēvalds, G. Elmūts, Ē. Bēms, A. Rencis, R. Baumanis, M. Jūberts starp labākajiem. Sievietēm: V. Vuškalne-Tamuža, A. Stņislava, I. Miesniece, I. Meierovica, K. Gultniece. Noteikti labākā latviešu tenisiste Austrumu piekrastē bija V. Vuškalne-Tamuža. Viņa gan pavisam reti piedalījās latviešu sacensībās, bet ievērojamus panākumus guva amerikāņu turnīros, gan vienspēlēs, gan pāru sacensībās. Bieži viņa spēlēja kopā ar savu māti Mirjamu un guva izcilas sekmes valsts mērogā.

1958. gadā Austrumu piekrastes tenisa meistarsacīkstēs H. Teriņš finālā uzvarēja V.Fiļimonovu 6–4, 10–8. Pāru spēlēs V.Fiļimonovs – A. Upenieks beigu spēlē pieveica N. Siliņu – U. Grīviņu 6–4, 6–3. Senioru sacensībās labākais palika E. Bergs, atstājot otrā vietā R. Baumani 6–3, 6–4. Sacensībās nebija nevienas sieviešu pārstāves.

Austrumu piekrastes Vašingtonas D. C. *DV* sporta kopa *Sigulda* **1965. gadā** dāvāja balvu gadskārtējam atklātam tenisa turnīram. Pēc desmit gadiem uz šo turnīru pulcējās 24 dalībnieki – pa divi

no Bostonas un Montrealas, bet pārējie mājinieki. Finālā Dr. Leonards Latkovskis, uzvarot Larsu Freimani, ieguva *DV* balvu savā īpašumā, to izcīnot trešo reizi pēc kārtas. Sieviešu vienspēlē uzvarēja Vera Audere no Montrealas. Vīriešu dubultspēlē uzvarēja Jānis Klebers ar Jāni Klīmani. Jauniešu konkurencē (zem 14 gadiem) pārāks bija Laris Freimanis jr. Austrumu piekrastē konkurence bija tik spēcīga, ka gandrīz katrā turnīrā uzvarēja cits spēlētājs.

1974. gadā Austrumu piekrastē meistartituli izcīnīja Laris Freimanis sr. Vašingtonas DC pavasara turnīrā uzvarēja Vitolds Bēms (Vašingtona), bet rudens turnīrā Leonards Latkovskis (Vašingtona). Sievietēm Austrumu piekrastes meistaru izcīnīja Austra Staņislava (Filadelfija).

1978. gadā labākie latviešu tenisisti Austrumu piekrastē bija Gunārs Elmūts un Laris Freimanis jr. Sieviešu konkurencē labākā bija Ingrīda Meierovica, tālāk I. Sīle. E. Elmūte. Senioru grupā izcilākie bija I. Pūris, A. Filims, I. Krasts.

1981. gadā Austrumu piekrastes latviešu tenisa meistarsacīkstēs pulcēja 21 dalībnieku, kuŗi pārsvarā bija no Vašingtonas DC un tuvākās apkārtnes dzīvojošiem. Vīriešu vienspēlē tikās L. Freimanis jr. no Bostonas un J. Rūvalds no Virdžīnijas. Šoreiz uzvarēja J. Rūvalds ar 7–5, 4–6, 6–3. Sieviešu vienspēlēs uzvarēja Māra Vīksniņa. Vīriešu dubultspēlēs L. Freimanis jr. /Uldis Krasts, bet jauktajās dubultspēlēs L. Freimanis jr. ar Māru Krastu.

1982. gadā Austrumu piekrastes latviešu meistarsacīkstes tenisā notika Bostonā, piesaistot 18 sportistus. Jauniešu grupā uzvarēja 15 gadus vecais D. Ūdris, sieviešu konkurences finālā Margrieta Elmūte uzvarēja 10-gadīgo jauno talantu Ēriku Elmūti. Vīriešu vienspēlēs 20-gadīgais bostonietis Laris Freimanis jr. uzvarēja vienu no labākiem ASV latviešu tenisistiem Gunāru Elmūtu. Jaukto pāru finālā Ē. Elmūte ar L. Freimani jr. pārspēja M. un G. Elmūtus.

1983. gadā Austrumu piekrastes tenisa meistarsacīkstēs Fairfeksā, Virdžīnijā piedalījās 21 dalībnieks, ieskaitot "ciemiņus" no Ņujorkas un Bostonas. Sacentās 15 vīrieši un 6 sievietes. Neparastais karstums (pāri par 100° F) mazināja spēles sniegumu. Sieviešu sacensības pārcēla uz telpām. Pēdējos gados labākais Austrumu piekrastes tenisa spēlētājs L. Freimanis jr. no Bostonas guva uzvaru. Sieviešu sacensībās 10 gadus vecā Katrīna Gultniece izšķirošā spēlē pārspēja ar 6–7, 6–2, 6–4 Karenu Karpu.

1984. gadā tenisa meistarsacīkstēs piedalījās 21 dalībnieks no Vašingtonas DC apkārtnes, Ņujorkas, Ņudžersijas un Konektiketas. Šīm sacensībām bija raksturīga daudzu jauniešu līdzdalība vīriešu klasē un senioru rindu pieaugums. Vīriešiem teicamu spēli parādīja 15 gadus vecais Ēriks Bēms, uzvarot turnīrā. Senioru grupā labākais bija gados jaunākais Vilnis Baumanis. Vīriešu dubultspēles finālā divi tēvu un dēlu sastāvi – Vitolds un Ēriks Bēmi ar Vilni un Raimondu Baumaņiem. Šeit labākie bija Bēmi. Sieviešu klasē dominēja 11 gadus vecā Katrīna Gultniece. Arī jauktajā dubultspēlē uzvarēja abi labākie spēlētāji – K. Gultniece un Ē. Bēms.

1985. gadā meistarsacīkstēs Fairfeksā (VA) pulcējās 22 dalībnieki. Kā parasti pāsvarā no Vašingtonas DC un apkārtnes, bet netrūka viesu no Ņujorkas un Ņudžersijas. Vīriešu vienspēlēs nepārspēts palika 16 gadus vecais Ēriks Bēms, viegli pieveicot savus pretiniekus. Jau otro gadu pēc kārtas divi labākie Austrumu piekrastes tenisisti – Laris Freimanis jr. un Ēriks Bēms vēl nebija tikušies tenisa laukumā. Sieviešu klasē jau trešo gadu dominēja 12 gadus vecā Katrīna Gultniece, pārspējot Karenu Karpu un Rutu Bēmu. Senioru klasē jau otro gadu pēc kārtas labākais bija Vilnis Baumanis. Vīriešu dubultspēlēs pārākie bija tēvs un dēls Vitolds un Ēriks Bēmi. Arī jaukto dubultspēļu meistari palika iepriekšējie Ēriks Bēms un Katrīna Gultniece.

1987. gadā meistarsacīkstēs Feirfeksā, Virdžīnijā sacentās 20 dalībnieki, pārsvarā no Vašingtonas D. C., apkārtnes un iebraucējiem no Ņujorkas, Ņudžersijas un Ziemeļkarolainas. Ļoti karstais laiks traucēja sacensību norisi. Vīriešu grupas vienspēlēs piedalījās tikai četri dalībnieki. Fināla spēle tomēr bija saistoša, jo tajā spēkojās līdzvērtīgi pretinieki. Jānis Valdmanis uzvarēja savu pretinieku Ēriku Bēmu ar 7–6, 7–6. Sieviešu vienspēlēs 14 gadu vecā Katrīna Gultniece bija pārliecinoša uzvarētāja, nedodot cerības pretspēlētājām. Senioriem uzvarēja Vitolds Bēms, pirmo reizi piedalo-

ties šajā vecuma grupā. Vīriešu dubultspēlēs labākie bija tēvs un dēls Vitolds un Ēriks Bēmi. Jauktajiem pāriem labākie bija Katrīna ar tēvu Māri Gultnieku.

1989. gadā tenisa meistarsacīkstes atkal notika Feirfeksa tenisa kluba laukumos. Piedalījās dalībnieki no Virdžīnijas, Merilandas, Ņudžersijas un Ņujorkas pavalstīm. Sieviešu konkurencē nepārspēta palika iepriekšējo gadu meistare Katrīna Gultniece, kuŗa sekmīgi piedalījās amerikāņu turnīros. Vīriešu vienspēlēs atkal piedalījās tikai 4 dalībnieki: Raimonds Baumanis, Ēriks Rencs, Mārtiņš Hildebrands un Jānis Klīmanis. Latviešu tenisā aizvien populārāka kļuva senioru grupa, kuŗā piedalījās vairāk dalībnieku nekā vispārējā grupā. Uzvarēja Māris Jūberts. Vīriešu dubultspēlēs finālspēli nevarēja izspēlēt Ē. Renca kājas savainojuma dēļ, tādēļ par uzvarētājiem kļuva M. Jūberts/V. Baumanis. Jauktajās dubultspēlēs pārāki bija M. un K. Gultnieki (tēvs ar meitu).

1990. gadā meistarsacīkstēs Vašingtonā D. C. piedalījās 20 spēlētāji, no tiem tikai viens pārstāvis no Ņujorkas. Sacensības notika tikai jauktajās dubultspēlēs, bet vīriešu vienspēlēs notika divas nedēļas vēlāk. Vīriešu senioriem uzvarēja Māris Jūberts. Populārākā klase, varbūt raksturīga Vašingtonas apkārtnei, bija jauktās dubultspēles. Uzvarēja Māris Gultnieks ar meitu Katrīnu Gultnieci, 2. vietā atstājot Rūtu un Vitoldu Bēmus. Vīriešu vienspēlēs izturīgākais bija Ēriks Rencs no Baltimoras, kuŗš pārspēja Raimondu Baumani. Dubultspēlēs uzvarēja Ē. Rencs/R. Baumanis.

1991. gadā meistarsacīkstēs Vašingtonā DC karstais laiks no dalībniekiem prasīja papildus izturību. Izturīgākais un veiksmīgākais 20 dalībnieku vidū bija Ēriks Rencs no Baltimoras, uzvarot Raimondu Baumani ar 7–5, 6–2. Arī dubultspēlēs viņš kopā ar tēvu Verneru Renci uzvarēja V. Bēmu un I. Krastu. Sieviešu vienspēlēs K. Gultniecei nespēlējot, uzvarēja Anita Timrota. Arī sieviešu dubultspēlēs viņa uzvarēja kopā ar Maiju Krastu, Jauktās dubultspēles vienmēr izraisīja papildus interesi, jo sastapās ilggadīgie pretinieki. Arī šoreiz uzvarēja Gultnieku pāris – tēvs Māris ar meitu Katrīnu.

1992. gadā Austrumu piekrastes meistarsacīkstes 15., 16. augustā notika Vašingtonā D. C. Parasti spēles traucēja lielais karstums, bet šoreiz – nepārtrauktais lietus, tādēļ spēles notika telpās. Turnīrā piedalījās spēlētāji no Vašingtonas un tuvākās apkārtnes tenisistu ģimenēm, kā arī Rudīte Loze no Hamiltonas, Kanadā un Verners Rencs no Ņujorkas. Vīriešu sacensībās bija tikai 10 seniori. Nenoliedzami labākais bija Māris Jūberts. Sieviešu vienspēlēs uzvarēja Rudīte Loze un viņa kopā ar M. Krastu bija labākās dubultspēlēs. Vīriešu dubultspēlēs labākie bija M. Jūberts/I. Krasts. Jauktajās dubultspēlēs, kas vienmēr bija vienas no Vašingtonas D. C. latviešu interesantākām sacensībām, kur partneŗi parādīja savu sadarbību un ilggadīgo pieredzi, uzvarēja Ruta un Vitolds Bēmi.

1993. gadā meistarsacīkstes notika ierastā vietā – Vašingtonā D. C. Šoreiz bija mazākais dalībnieku skaits – 10. Tas bija samazinājies, jo Latvijas vasaras apciemojumi vairāk saistīja bijušos sacensību dalībniekus. Vīriešu vienspēlēs atkal uzvarēja Māris Jūberts. Populārākajā jaukto dubultspēļu grupā piedalījās četri pāri – Jānis Klīmanis ar Maiju Krastu, Māris un Anita Jūberti, Juris un Māra Vīksniņi un Ilmārs Krasts ar Daci Klīmani. Uzvarēja Māris un Anita Jūberti.

1994. gadā meistarsacīkstes notika 27., 28. augustā Hūda *(Hood)* kolledžas laukumos, Frederikā, Merilendā. Piedalījās 16 dalībnieki, lielāko tiesu no Vašingtonas D. C. un apkārtnes. Par viesmīlību gādāja Hūda kolledžas mācību spēks L. Latkovskis. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja Raimonds Baumanis, kuŗš pārspēja iepriekšējā gada uzvarētāju Māri Jūbertu. Senioru klasē virs 55 g., uzvarēja Ilmārs Krasts. Vīriešu dubultspēlēs labākais pāris bija Leonards Latkovskis/Jānis Klīmanis. Jauktajās dubultspēlēs uzvarēja pieredzes bagātie Vitolds un Ruta Bēmi.

1995. gadā Austrumu piekrastes meistarsacīkstes apvienoja ar ASV latviešu meistarsacīkstēm tenisā, jo parastā sacensību vietā Kolumbusā, Ohaijo nebija pieejami tenisistu iecienītie laukumi. Meistarsacīkstēs piedalījās 14 vīrieši un 6 sievietes. Vidieni pārstāvēja 3 tenisisti, ieskaitot ALA Sporta biroja tenisa referentu Edgaru Bedrīti. Tālāko ceļu bija braucis Juris Ubāns no Meinas.

Vispārējā vīriešu klasē, tāpat kā iepriekšējos gados, senioru (45–54 gadu) grupā finālā Māris Jūberts uzvarēja Jāni Klīmani 6–0, 7–5, bet pirms Vitoldu Bēmu 6–2, 6–4, kā arī M. Zepu 6–0, 6–1.

J. Klīmanis iekļuva finālā pēc līdzvērtīgas spēkošanās ar Leonardu Latkovski 4–6, 6–3, 6–3 un pirms tam Juri Ubānu 7–5, 6–4. Dubultspēlēs finālā M. Jūberts/V. Bēms uzvarēja J. Klīmani/L. Latkovski 2–6, 6–3, 6–4 un pirms tam M. Zepu/G. Grūbaumu 6–1, 6–1. J. Klīmanis/L. Latkovskis iekļuva finālā, uzvarot J. Kleberi/J. Ubānu 7–6, 6–4. Patīkama pārmaiņa un atbalsts sieviešu tenisam bija vispusīgās sportistes Viktorijas Tomsones piedalīšanās. Spēlējot vispārējā grupā Ruta Bēma, varonīgi cīnīdamās, zaudēja V. Tomsonei 6–2, 6–2. Pirms tam V. Tomsone uzvarēja Anitu Jūbertu 8–1, bet R. Bēma uzvarēja S. Klīmani 8–5.

Sieviešu dubultspēlēs par savu partneri V. Tomsone izvēlējās mazāk spēlējošo Anniju Kleberu un pirmajā spēlē uzvarēja Kareni Karpu/ A./Jūberti 2–6, 6–4, 6–4, bet beigu spēlē pazaudēja R. Bēmai/D. Klīmanei 2–6, 5–7. Vīriešiem 55 gadu un vecāku grupā vienspēlēs izturību parādīja Gunārs Ozols, sacensību finālā uzvarot Ilmāru Krastu 6–3, 6–4, pirms tam pārspējot M. Zepu 6–7, 6–3, 6–4 un arī E. Bedrīti 6–2, 6–4. I. Krasts finālā iekļuva, uzvarot G. Grūbaumu 6–3, 6–3. Senioru dubultspēlē E. Bedrītis/I. Krasts uzvarēja G. Ozolu/J. Karpu 6–3, 5–7, 6–3, bet beigu spēlē pazaudēja M. Zepam/G. Grūbaumam 2–6, 3–6. Turnīrs nobeidzās ar jauktajām dubultspēlēm. Pārsteigumu sagādāja jaunie spēlētāji V. Tomsone/J. Krasts, finālā uzvarot D./J. Klīmaņus 6–3, 6–3. Pirms tam V. Tomsone/J. Krasts uzvarēja arī R./V. Bēmus 6–2, 6–4, bet iesākumā A./J. Kleberus 6–4, 6–1. D./J. Klīmaņi pirms beigu spēles uzveica A./M. Jubertus 6–1, 6–1.

1981. gadā bijušā ņujorkieša Jāņa Rīsberga būvfirma *General Builders* paspārnē un viņa īpašumā izbūvētajos tenisa laukumos Pampono Bīča, Floridā, novembŗa beigās notika pirmais ASV latviešu atklātais tenisa turnīrs, kuŗā piedalījās 13 spēlētāji. Vissaistošākās sacensības notika vīriešu klasē, kur dalībnieku vidū bija arī labākais jaunākās paaudzes tenisists Larss Freimanis jr. no Bostonas. Fināla spēlē viņš uzvarēja Andreju Sūrīti, pēdējo 10 gadu labāko latviešu tenisistu ar 6–4, 6–1. Arī dubultspēlē kopā ar U. Krastu viņi saviem ASV un Austrumpiekrastes latviešu meistartituļiem pievienoja arī vēl Floridas meistara godu. Sieviešu vienspēlēs uzvarēja Vija Pūre.

Vēl Floridā notika latviešu tenisa turnīri 1982. gadā turpat Pampono Bīčā ar 20 dalībniekiem un un St Pētersburgā 1984. gadā ar 14 tenisistu piedalīšanos. 1989. gadā vīriešiem uzvarēja Egils Kūlis, sievietēm atkal Vija Pūre. 1990. gadā latviešu tenisisti ievadīja ziemas sezonu ar sacensībām Florīdā, Fort Lauderdālē. Sapulcējās 16 tenisa spēles cienītāji, pārsvarā vidējās un vecākās paaudzes pārstāvji, reizē izmantojot ceļojumu arī Floridas apskatei un atpūtai. Vistālāko ceļu bija mērojuši: 1984. gadā vīriešiem Guntis Bārens un sievietēm Liega Arnetta no Kalifornijas, bet 1990. gadā A. Štrāls no Latviešu ciema, Mičiganā, V. Filims no Filadelfijas, Bēmu un Karpu ģimenes no Vašingtonas D. C. Sacensības Rīsbergu ģimenei piederušos laukumos vadīja J. Zebeliņš. Lai sacensības būtu intriģējošākas, tad fināla spēlē sacentās labākais jaunākās grupas pārstāvis ar vecāko. Guntis Bārenis (St. Pētersburga) uzvarēja A. Štrālu. Pāŗu sacensībās labākie bija G. Bārens/I. Dzenis.

Austrumu piekrastes tenisa meistari

Vīriešu vienspēlēs: – H. Teriņš (1955–1960), V. Filims (1961), H. Blaus (1962), L. Freimanis sr. (1963, 1965, 1973–1975), R. Pērkons (1967), V. Baumanis (1970, 1971), V. Bēms (1976, 1977), G. Elmūts (1978, 1979), L. Freimanis jr. (1980, 1982, 1983), J. Rūvalds (1981), Ē. Bēms (1984, 1985), J. Valdmanis (1986, 1987), E. Rencs (1988, 1990, 1991), R. Baumanis (1989, 1994), M. Jūberts (1992, 1993, 1995).

Vīriešu dubultspēlēs: V. Filims/Upenieks (1960), L. Freimanis jr./J. Klīmanis (1980), L. Freimanis jr./U. Krasts (1981), L. Freimanis jr./Parņickis (1982), L. Freimanis jr./Purkalns (1983), E./V. Bēmi (1984, 1985, 1987), Ē. Rencis/R. Baumanis (1986), Ē./V. Renči (1991), M. Jūberts/I. Krasts (1992), L. Latkovskis/J. Klīmanis (1994), M. Juberts/V. Bēms (1995).

Sieviešu vienspēlēs: A. Staņislava (1960, 1973, 1974), I. Miesniece(1975), R. Bēma (1977), I. Meierovica (1978), D. Klīmane (1980), M. Vīksniņa (1981), M. Elmūte (1982), K. Gultniece (1983–1987, 1989, 1990), V. Tomsone (1988, 1995), A. Timrote (1991), R. Loze (1992).

Sieviešu dubultspēlēs: M. Vīksniņa/R. Bēma (1983), K./R. Karpi (1987), A. Timrota/M. Krasta (1991), L. Roze/M. Krasta (1992), R. Bēma/D. Klīmane (1995).

Jauktajās dubultspēlēs: M. Krasta/L.Freimanis jr. (1981), E. Elmūte/L. Freimanis jr. (1982), K. Gultniece/Ē. Bēms (1983,1984), K. Gultniece/J. Karps (1985), K. Gultniece/M. Gultnieks (1987, 1989,1991), V. Tomsone/J. Klebers (1988), R./V. Bēmi (1992, 1994), A./M. Jūberti (1993), V. Tomsone/J. Krasts (1995).

RIETUMU PIEKRASTES TENISS

Rietumu piekrastē, sevišķi Kalifornijā, klimata ziņā bija vislabākie apstākļi tenisa spēlei. Tomēr latvieši tos ne pārāk bieži izmantoja savām sacensībām. Latviešu tenisisti sacensības rīkoja, bet oficiālās meistarsacīkstes notika ar lielām atstarpēm. Sākumā 50. gados par tenisa centru izvērtās Sietla, kur tenisa māku demonstrēja volejbolists K. Šleicers, basketbolists A. Raisters un citi. 1964. gadā sietlieši N. Lapiņš un I. Čakarnis pārstāvēja Rietumu piekrasti Latvijas kausa izcīņā Milvokos. Rietumu piekrastes vienība vēl piedalījās Zalcmaņa kausa izcīņā 1974. gadā Čikagā (Ē. Pāvels, A. Rapa) un 1975. gadā Ņujorkā (A. Rapa, A. Rutkovskis). Vēlreiz 1976. gadā Milvokos (V. Vītols, A. Rapa).

Beidzot 1977. gadā pašu mājās San Mateo, Kalifornijā viņiem (A. Rapa, J. Auka) izdevās uzvarēt Austrumu piekrastes un Vidējo valstu izlases un vienīgo reizi izcīnīt J. Zalcmaņa dāvāto Latvijas kausu tenisā. 1968. gadā notika tenisa meistarsacīkstes Sietlā reizē ar volejbola un basketbola sacīkstēm. Tenisā piedalījās 13 vīriešu dalībnieki, spēlējot tikai vienspēlēs. Finālā iekļuva A. Gubenis (Sietla) un A. Rutkovskis (Sanfrancisko). Katrs uzvarēja pa vienam setam, tad sacensību nācās pārtraukt lietus dēļ. Otrajā dienā A. Gubenis nevarēja ierasties, tādēļ uzvaru piešķīra A. Rutkovskim. Vēl rakstītāju rīcībā ir ziņas par Rietumu piekrastes Alemedā 1969. gadā rīkotām tenisa meistarsacīkstēm reizē ar basketbolu un volejbolu. Ziemeļkalifornijas pilsētas Sanfrancisko tuvumā tenisa meistarsacīkstēs piedalījās 7 vīrieši un 4 sievietes. Vīriešiem uzvarēja 18 gadus vecais Egils Kūlis (Losandželosa), pieveicot finālā Bruno Ogstu (Sanfrancisko) 6–2, 6–3. 3. vietā Māris Pubulis (Sietla) un 4. vietā Andris Pētersons (Sanfrancisko). Sievietēm uzvarēja Silvija Tūbele (Losandželosa), 2. vietā Alma Cēbere (Sanfrancisko). Gadu ritumā Rietumu piekrastē ir rīkotas vairāk nekā augšminētās meistarsacīkstes, bet ziņas ārpusē nav bijušas pieejamas šīs grāmatas autoriem. Zināms, ka Sanfrancisko un Losandželosas latviešu tenisa sacensības notikušas laiku pa laikam. Droši gribas sacīt, ka latviešu tenisa aktivitātes Rietumu piekrastē ir palicis noslēpums plašākais latviešu sabiedrībai.

VIDĒJO VALSTU TENISS

Latvieši Vidējās valstīs ar tenisu sāka nodarboties drīz pēc ierašanās Amerikā un darba līguma nokalpošanas. Jau 1952. gadā notika Čikagas un Milvoku sporta kopu pirmās draudzības sacensības tenisā. 1954. gadā Čikagā notika pirmās Vidējo valstu tenisa meistarsacīkstes, kur par uzvarētāju kļuva nepilnu 17 gadus vecais Jānis Tupesis no Milvokiem. Bez augšminētām pilsētām vēl latvieši tenisu spēlēja Indianapolē, Mineapolē, Kalamažu, Deitonā, Klīvlandē, Dimoinā un citur. Sākuma gados izcilākie tenisisti bija V. Tums, J. Velkme, J. Sprūde (visi Čikaga), I. Rušēvics, T. Ripelis (abi Kalamazū), J. Tupesis starp daudzajiem spēlētājiem. Vēlāk viņiem pievienojās H. Hūns, I. Freimanis, Z. Mednieks (visi Čikaga), J. Zebeliņš (Deitona), V. Bēms, J. Rūvalds (abi Dimoina) un viens no visizcilākajiem latviešu tenisistiem Amerikā Vilis Čakāns (Milvoki).

Vidējās valstis skaitliskā un panākumu ziņā bija dominējušās latviešu tenisa sportā. To pierāda nepārtrauktā panākumu virkne Latvijas kausa izcīņā vienībām, kur VV izlase nepārspēta palika no 1957.–1974. gadam. Tāpat ASV un Ziemeļamerikas daudzkārtējie meistarsacīkšu uzvarētāji: V. Čakāns, H. Hūns, A. Sūrītis, J. Tupesis un citi nāk no Vidējām valstīm. Vidējās valstīs ietilpst arī

Gaŗezers, kuŗa tenisa laukumi, sekmīgi izmantoti jauno tenisistu apmācīšanai un latviešu sacensībām 80. gados. Vidējās valstīs par tenisa centru izveidojās Kolumbus, Ohaijo, kur nepārtraukti 25 gadus bija rīkotas Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes tenisā.

1979. gadā tenisa nozares vadību ASV pārņēma enerģiskais E. Bedrītis, un latviešu teniss Ziemeļamerikā piedzīvoja "ziedu laikus". Vēl Vidējās valstīs jāatzīmē daudzās sieviešu tenisa meistares, sākot ar daudzkārtējo un pirmo uzvarētāju Ievu Ludzenieci-Briedi. Viņu vidū minamas vēl Jana Vedēja-Āboliņa, Līga Āboliņa, Rita Oliņa-Bole, Lauma Gudrika, Vija Pure, Aleksa Hūna. Vidējo valstu tenisu sākuma gados vadīja čikagietis Arvīds Štrāls, bet no 1963. gada ilgu gadus Jānis Zebeliņš no Deitonas. 70. gadu beigās un 80. gadu sākumā sevišķi rosīgi latviešu tenisa sacensību organizēšanā bija Grand Rapidu sporta kopa. Enerģiskā vadītāja Ērika Zirņa ierosmē tenisa spēle tur uzplauka latviešu vidū un tuvākā apkārtnē. Vidējo valstu labajos gados latviešu sacensības bieži pulcināja pāri par 50 dalībnieku divu dienu turnīrā.

1975. gadā Vidējo valstu latviešu meistarsacīkstēs Luivillē, Kentakī pulcējās 42 tenisa sporta cienītāji, to skaitā 13 tenisistes. Vidējo valstu tenisisti, tad bija arī vienīgie latviešu pārstāvji Baltiešu un Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs. Vērtējuma tabulā 1. vietu ieņēma baltiešu meistars Vilis Čakāns (Milvoki) un Ziemeļamerikas meistars Andrejs Sūrītis (Čikaga), Jānis Tupesis (Milvoki), Andris Oliņš (Luiville). Sieviešu konkurencē labākā bija Rita Oliņa, Lauma Gudrika (abas Luiville), V. Vurstnere, I. Zebeliņa (abas Deitona). Jauniešiem Andris Oliņš, Roberts Bedrītis.

1978. gadā labākie bija A. Sūrītis, A. Oliņš, U. Grīnbergs. Sievietēm: L. Gudrika, R. Oliņa, Vija Pūre. Senioriem J. Zebeliņš, Z. Mednieks, J. Sinka.

1979. gadā meistarsacīkstēs Detroitas apkārtnē, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, piedalījās tikai 20 dalībnieki. Labākos panākumus guva brālis un māsa Andris un Rita Oliņi uzvarot vīriešu sieviešu vienspēlēs un jauktajās dubultspēlēs. Sīvākie pretinieki bija Roberts Bedrītis un Vija Pūra.

1980. gadā Vidējo valstu meistarsacīkstēs Kalamazū piedalījās kupls dalībnieku skaits – 51. Vīriešiem 26 dalībnieku konkurencē negaidīti uzvarēja Jānis Vuškalns. Sieviešu sacensībās (14 dalībnieces) finālā satikās Lauma Gudrika un Ritu Oliņa. Pēc saistošas cīņas uzvarēja R. Oliņa ar 6–3, 7–5. Jaunatnes klasē pārākais bija Andrejs Bulēvics.

1982. gadā Grand Rapidos pulcējās 40 dalībnieku. Sacīkstēs piedalījās daudzi gados jauni sportisti. Sievietēm uzvarēja 16 gadus vecā Daina Skurupija (Mineapole), kuŗa pieredzi uzkrājusi Gaŗezera vasaras vidusskolā. Vīriešu sacensībās dalībniekus iedalīja A un B grupās. Par Vidējo valstu meistaru kļuva Aivars Zirnis (Grand Rapidi), kuŗš finālā uzvarēja vecmeistaru Hugo Hūnu 5–7, 6–1, 6–2. B grupas meistars Arvīds Štrāls. Senioru sacensībās ļoti sīva sacensība risinājās starp iepriekšējo meistaru Jāni Zebeliņu un tikko veterānu godu sasniegušo Hugo Hūnu. Uzvarēja H. Hūns ar 7–6, 7–5.

Jaunatnes vecākā grupā jau otro gadu pēc kārtas uzvarēja Dāvids Zadvinskis, jaunāko zēnu grupā (zem 14 g.) Aldis Purs (Florida). Vīriešu pāŗu spēlēs uzvarēja J. Zebeliņš ar H. Hūnu, bet jauktajos pāŗos Vija Purs un Aivars Zirnis.

1983. gadā meistarsacīkstes notika otro gadu pēc kārtas Grand Rapidos. Neparastais karstums (95° F) traucēja 37 dalībniekiem parādīt labāko sniegumu, bet visi bija apmierināti sacīkšu norisi. Vīriešu A grupā uzvarēja H. Hūns, kuŗš vērtējuma sarakstā ierindojās galvgalā 60. un 70. gados. Sievietēm pēc dažu gadu pārtraukumu meistartitulu atguva Rita Oliņa. Vīriešu B grupas uzvarētājs kļuva jaunais Pēteris Zadvinskis. Jaunatnes grupā piedalījās 11 dalībnieki. Pašiem jaunākajiem – Pēterim Āboliņam (Gr. Rapidi) un Kalvim Hūnam (Čikaga) bija 11 un 12 gadi. Savu iepriekšējā gada uzvaru atkārtoja Dāvids Zadvinskis. Meitenēm Diāna Klaumane uzvarēja Ingridu Zirni. Dubultspēlēs meistarnosaukumu izcīnīja A. Butlēvics ar A. Zirni. Jaukto pāŗu meistari kļuva Rita Oliņa ar Miķeli Austriņu.

1984. gadā sacensības atkal notika Grand Rapidos, piedaloties 20 dalībniekiem (9 vīrieši un 11 sievietes.) Vīriešu A grupas un senioru vienspēlēs sekmīgākais bija Dr. Jānis Tupesis. B grupā

uzvarēja Arturs Ziemelis, jaunatnes grupā Klaudijs Hillmanis (St. Pētersburga). Sieviešu sacensībās uzvarēja Rita Oliņa. Jauktajās dubultspēlēs R. Oliņa ar M. Austriņu.

1986. gadā meistarsacīkstēs Grand Rapidos pulcējās 36 dalībnieki, kuŗu vidū bija Anda Jēkabsone ar tēvu Albertu (Toronto). Rudīte Loze ar tēvu Jāni (Hamiltona). Vīriešu vienspēlēs uzvarēja Jānis Valdmanis, bet sievietēm Anda Jēkabsone.

Arī **1987. gadā** sacīkstēs Kalamazū bija 32 dalībnieki, kā parasti arī viesi no Kanadas. Sieviešu vienspēlēs uzvarēja 11 gadus vecā Aleksa Hūna (Čikaga), bet vīriešiem Jānis Tupesis. Vīriešu pāŗu spēlēs – A. Butlevics/P. Zadvinskis, jauktajās spēlēs Aleksa un Hugo Hūni (meita ar tēvu). Sieviešu dubultspēlēs Anda Jēkabsone/Rudīte Loze. Čikagieši Aleksa un Kalvis Hūni šajā sezonā piedalījās visās latviešu sacensībās un vairākos amerikāņu turnīros.

1989. gadā meistarsacīkstēs pulcējās 37 dalībnieki. Viņu vidū bija daudzas jaunas sejas. Gaŗezera vasaras vidusskolas savu audzinātāju Vijas Pures un Uģa Grīnberga vadībā ieradās 23 jaunieši. Talantīgākie jaunatnes spēlētāji: J. Knochs, E. Benks un K. Kīna. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja J. Valdmanis, bet sievietēm – A. Hūna. Senioru meistars H. Hūns. Vīriešu dubultspēlēs J. Valdmanis/A. Butlevics, sieviešu dubultspēlēs Ieva un Evita Švernas (māte un meita). Jauktajās dubultspēlēs Aleksa un Kalvis Hūni (māsa ar brāli).

1991. gadā divi izcili latviešu jaunās paaudzes tenisisti – 17 gadus vecais Andris Āboliņš un 15 gadus vecā Aleksa Hūna guva visas uzvaras. A. Hūna uzvarēja sieviešu vienspēlēs, dubultspēlēs un jauktajās dubultspēlēs. A. Āboliņš uzvarēja zēnu un vīriešu vienspēlēs un vīriešu dubultspēlēs. Lielākais skaits bija jaunieši no V. Pūres Gaŗezera vasaras vidusskolas tenisa klases. Līdz 18 gadu vecumam piedalījās 25 jaunieši. Vienspēlēs labākais bija A. Āboliņš, meiteņu grupā – L. Resne. Senioru grupā – H. Hūns. Kalvis ar māsu Aleksu Hūnu uzvarēja dubultspēlēs. Vīriešu dubultspēlēs A. Āboliņš ar D. Zadvinski pārspēja J. Valdmani/A. Butlevicu 6–4, 8–6.

1992. gadā meistarsacīkstēs bija 38 tenisisti, no tiem 16 jaunieši no Gaŗezera vidusskolas, tāpat daži Kanadas tenisisti. Sieviešu vienspēlēs aizvien neapdraudēta bija 16 gadus vecā Aleksa Hūna. Viņa kopā ar Rudīti Lozi (Hamiltona) uzvarēja dubultspēlēs. Vīriešu senioru sacensībās nepārspēts palika H. Hūns. Jauktajās dubultspēlēs uzvarēja Gaŗezera jaunieši Andra Leimane (Montreāla) ar Ēriku Markovu (Detroita). Vīriešu dubultspēlēs uzvarēja pieredzējušākie J. Valdmanis/A. Butlevics, kuŗi pārspēja jauniešus Ē. Markovu/R. Kukaini.

1993. gadā Vidējo valstu tenisa meistarsacīkstes bija pēdējās, jo nebija sacīkšu rīkotāji. 26 dalībnieku vidū 5 zēni piedalījās jaunatnes sacensībās, 6 sieviešu un 7 vīriešu senioru grupā. Sacensību dalībnieču vidū bija iepriekšējā gada finālistes R. Loze un A. Hūna, kuŗa pirmā sacensībā nepiedalījās. Finālspēlē Aleksai Hūnai nācās krietni pacīnīties, lai pārspētu Andru Leimani no Montreālas. Jauniešiem uzvarēja Kārlis Antons. Vīriešu vienspēlēs finālā Anvars Khāns *(Anwar Khan)* pārspēja Kalvi Hūnu. Dubultspēlēs uzvarēja A. Butlevics/A. Khāns. Senioru grupā nepārspēts palika H. Hūns. Jauktajās dubultspēlēs R. Loze/H. Hūns pārspēja I. Švernu/A. Khānu.

Dr. V. Nagobada ceļojošās balvas saņēmēji

Ceļojošo balvu piešķir meistarsacīkšu dalībniekam par labāko spēles māku, stilu un techniku.

1956. gadā Ivaram Freimanim
1957. gadā Jurim Velkmem
1958. gadā Jānim Tupesim
1959. gadā Tālivaldim Ripelim
1960. gadā Ivaram Gailānam
1961. gadā Vilim Čakānam
1962. gadā Ivaram Rušēvicam
1963. gadā Dainim Vedējam
1964. gadā Vitoldam Bēmam
1965. gadā Jānim Zebeliņam
1966. gadā Jurim Vikmanim
1967. gadā Hugo Hūnam
1968. gadā Guntim Bauskam
1969. gadā Intam Kalepam
1970. gadā Dainim Kviesītim
1971. gadā Zigurdam Medniekam
1972. gadā Andrejam Sūrītim
1973. gadā Robertam Bedrītim
1974. gadā Modrim Ejupam
1975. gadā Andrim Oliņam
1976. gadā Uģim Grīnbergam
1977. gadā Aivaram Zirnim

1978. gadā Jānim Valdmanim
1979. gadā Miķelim Austriņam
1980. gadā Jānim Vuškalnam
1981. gadā Andrejam Butlēvicam
1982. gadā Dāvidam Zadvinskim
1983. gadā Klaudijam Hilmanim
1984. gadā Arvīdam Štrālam
1985. gadā Ērikam Ābolam
1986. gadā Jānim Švernam
1987. gadā Kalvim Hūnam
1988. gadā Pēterim Zadvinskim
1989. gadā Druvvaldim Liepiņam.
1990. gadā kausa izcīņa izbeidzās.

Vidējo valstu meistarsacīkšu uzvarētāji

Vīriešu vienspēlēs: Jānis Tupesis (1954, 1960, 1975, 1984, 1987), Valdis Tums (1955, 1956), Juris Velkme (1957), Tālivaldis Ripelis (1958, 1959, 1961), Jānis Zebeliņš (1962, 1963), Hugo Hūns (1964, 1966, 1983), Vilis Čakāns (1967–1969, 1971), Andrejs Sūrītis (1970, 1972–1974, 1976, 1978), A. Soms (1977), Andris Oliņš (1979, 1981), Juris Vuškalns (1980). Aivars Zirnis (1982, 1988), Dāvids Zadvinskis (1985), Jānis Valdmanis (1986, 1989), A. Gudriks (1990), Andris Āboliņš (1991), Kalvis Hūns (1992), Anvars Khāns (1993). Vīriešu dubultspēlēs: E. Tums/Z. Mednieks (1954), V. Tums/J. Velkme (1955, 1957), J. Sprūde/I. Freimanis (1956), J. Tupesis/J. Zebeliņš (1958), T. Ripelis/J. Velkme (1959), J. Tupesis/I. Gailāns (1960), T. Ripelis/H. Hūns (1961), T. Ripelis/J. Zebeliņš (1962), J. Zebeliņš/H. Hūns (1963, 1966, 1982), V. Bēms/J. Zebeliņš (1964), D. Kviesītis/J. Zebeliņš (1965), V. Čakāns/I. Gailāns (1967), G. Bauska/J. Zebeliņš (1968, 1969), J. Tupesis/U. Briedis (1970), J. Tupesis/U. Grīnbergs (1971), J. Tupesis/V. Čakāns (1972), A. Sūrītis/J. Zebeliņš (1973), A. Sūrītis/H. Hūns (1974, 1976), I. Kaleps/J. Zebeliņš (1975), M. Austriņš/U. Grīnbergs (1977), R. Bedrītis/A. Oliņš (1978, 1979, 1981), J. Valdmanis/R. Bedrītis (1980), A. Butlēvics/A. Zirnis (1983), A. Butlevics/P. Zadvinskis (1984, 1986, 1987), A. Zirnis/D. Zadvinskis (1985, 1988), J. Valdmanis/A. Butlēvics (1989, 1990, 1992), A. Āboliņš/D. Zadvinskis (1991), A. Butlēvics/A. Khāns (1993)

Sieviešu vienspēlēs: Aija Vanaga (1954, 1956), Bitīte Zīlīte (1955), Ieva Ludzeniece (1957, 1958, 1960–1962), Ieva Ludzeniece-Briede (1966–1968, 1970, 1972), Līga Āboliņa (1959), Jana Vedēja (1963, 1964), Elga Ezeriņa (1965), Sandra Bauska (1969), Ruta Čakāne (1971), Vija Vurstnere (1973), Rita Oliņa (1974, 1975, 1977, 1979, 1980, 1983, 1984), Lauma Gudrika (1976, 1978), Vija Pūre (1981), Daina Skurupija (1982), Diāna Klaumane (1985), Anda Jēkabsone (1986), Aleksa Hūna (1987–1993).

Sieviešu dubultspēlēs: V. Pūre/R. Oliņa (1980), B. Stepe/I. Šverne (1986), A. Jēkabsone/R. Loze (1987), I. Šverne/E. Šverne (1988, 1989), A. Hūna/A. Zepe (1990), A. Hūna/R. Loze (1991–1993).

Jauktajās dubultspēlēs: B. Zīlīte/V. Kleinops (1954), B. Zīlīte/G. Bundža (1955), I. Ludzeniece/J. Tupesis (1956–1961, 1959), L. Āboliņa/T. Ripelis (1962), J. Vedēja/H. Hūns (1963, 1964), E. Ezeriņa/V. Čakāns (1965), V. Vurstnere/J. Zebeliņš (1966, 1969, 1973), I. Briede/U. Briedis (1967, 1970, 1972), S. Bauska/G. Bauska (1968), R. Čakāne/V. Čakāns (1971), I. Zebeliņa/A. Sūrītis (1974), R. Oliņa/G. Ejups (1975), L. Gudrika/A. Gudriks (1976), R. Bedrītis (1977–1980), V. Pūre/J. Tupesis (1981), V. Pūre/A. Zirnis (1982), A. Hūna/K. Hūns (1985, 1988–1991), D. Klaumane/P. Zadvinskis (1986), A. Hūna/H. Hūns (1987), A. Leimane/Ē. Markovs (1992), R. Loze/H. Hūns (1993). Pēdējās Vidējo valstu meistarsacīkstes notika 1993. gadā Kalamazū.

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES

ASV meistarsacīkstes notika tikai 1958. un 1959. gadā. Pirmās notika Ņujorkā, bet otrās Kalamazū. 1958. gadā meistara godā tika Juris Velkme, finālā uzvarot Tālivaldi Ripeli. Vīriešu dubultspēlēs uzvarēja Juris Velkme ar Tālivaldi Ripeli, uzvarot Ivaru Rušēvicu/Hugo Hūnu. Sieviešu vienspēlēs 1958. gada meistare Vija Vuškalne finālā uzvarēja māti Mirjamu Vuškalni ar 6–2, 6–2 rezultātu. Jauktajās dubultspēlēs neapstrīdamu uzvaru ieguva Vija Vuškalne ar Jāni Sprūdi. 2. vietā Austra Staņislava ar Vilni Baumani. 1959. gadā otro reizi Juris Velkme pārspēja Tālivaldi Ripeli.

Arī šoreiz viņi uzvarēja dubultspēlēs, pārspējot finālā J. Zebeliņu/Arvīdu Strālu 4–6,6–3, 6–2. Sieviešu vienspēlēs pārsteigumu sagādāja Jana Vedēja, uzvarot VV meistari Līgu Āboliņu 4–6, 6–3, 6–3. Jaunatnes meistara tituli izcīnīja Ints Kaleps, uzvarot Uģi Grīnbergu 6–4, 6–2. Senioru sacensībā Jānis Zebeliņš uzvarēja Arvīdu Štrālu 6–4, 2–4, 6–1. Sieviešu dubultspēlēs Jana Vedēja/Līga Āboliņa uzvarēja Dzidru Bokalderi/Balvu Inku 6–1, 6–2.

1959. gadā Ziemeļamerikas latviešu tenisa meistarsacīkstēm notiekot Kanadā, viss vairums dalībnieku bija vietējie spēlētāji. ASV dalībnieku rindās bija tikai abi Deitonas Rīgas spēlētāji J. Zebeliņš un J. Vikmanis, un Keršteinu pāris. Vīriešu vienspēlēs (17 dalībnieki) notika pēc viena zaudējuma sistēmas, un pusfinālos iekļuva O. Zommers, J. Vikmanis, J. Zebeliņš un J. Zichmanis. Rutinētais J. Zebeliņš ar 6–4, 6–2 pieveica Kanadas latviešu meistaru J. Zichmani, bet O. Zommers pēc sīvas cīņas ar 1–6, 7–5, 6–1 uzvarēja J. Vikmani. Finālā J. Zebeliņš – O. Zommers bija turnīra saistošākā spēle, kurā ar 6–1, 5–7, 6–2 uzvarētājs palika J. Zebeliņš. Uzvarētājs ieguva H. Zichmaņa dāvāto ceļojošo balvu. Vīriešu dubultspēlēs piedalījās 8 pāri un finālā Zebeliņš – Vikmanis salauza Zommera – Leikuča pretestību 6–4, 6–2. Sieviešu vienspēlēs bija tikai 2 dalībnieces, un Toronto pārstāve L. Šlubere uzvarēja Keršteini 8–6, 3–6, 6–4.

1960. gadā Ziemeļamerikas meistarsacīkstes notika Deitonā, piedalījās tikai 12 tenisisti, visi, izņemot Kanadas latviešu meistaru J. Zichmani, no Vidējām valstīm. Nebija dalībnieces sieviešu sacensībās. Vīriešu vienspēlēs meistartituli negaidīti izcīnīja Hugo Hūns no Čikagas, kurš apmēram 3 stundu ilgā cīņā uzvarēja meistartitula aizstāvi J. Zebeliņu (Deitona). Rezultāts: 0–6, 14–12, 6–2. Līdz finālam Hūnam iznāca smagas cīņas ar I. Kalepu 6–3, 1–6, 7–5 (Deitona) un Kanadas latviešu meistaru J. Zichmani – 6–2, 9–7. Dubultspēlēs meistara godu izcīnīja J. Zebeliņš/J. Zichmanis, kuri finālā uzvarēja čikagiešus I. Freimani/H. Hūnu.

1961. gadā Ņujorkas LSB rīkotās meistarsacīkstes notika uz māla laukumiem. Vīriešu vienspēlēs piedalījās 19 spēlētāji, no tiem 4 no Kanadas, visiem sasniedzot ceturtdaļfinālu. H. Hūns (Čikaga) pārspēja K. Ārenu (Ņujorka) 6–3, 6–1. J. Zichmanis (Toronto) pieveica V. Filimu (Filadelfija) 6–1, 6–2. O. Zommers (Montreāla) – A. Jēkabsonu (Toronto) 6–2, 6–2. H. Blaus (Ņujorka) – V. Teteri (Toronto) 6–2, 7–5. Pusfinālos satikās Blaus ar Zommeru un Hūns ar Zichmani. Pēdējā spēle izvērtās par skaistāko cīņu vīriešu sacensībās. Pirmajā setā Zichmanis uzvarēja 8–6, otrajā zaudēja 2–6, izšķirošajā setā Zichmaņa precīzākie raidījumi deva viņam 6–3 uzvaru. Blaus pieveica Zommeru 6–2, 6–4. Finālā, kas bija acij visai netīkama spēle, pēc gandrīz jau zaudēta seta, Zichmanis atguvās un pārspēja savu pretinieku ar 7–5, 6–2. Vīriešu dubultspēlēs 1. vietā H. Hūns/V. Teteris, 2. v. Birkmanis/U. Grīviņš. Senioru klasē (virs 45 gadiem) 4 dalībnieki, finālā V. Bergs uzvarēja brāli E. Bergu.

1962. gadā Ziemeļamerikas meistarsacīkstes notika Montreālā. Piedalījās 15 vīrieši un 7 sievietes. Vīriešu vienspēlēs H. Blaua – J. Zichmaņa spēle, pēc vienlīdzīgas cīņas, beidzās ar Blaua 7–5, 4–6, 6–2 uzvaru. Sieviešu vienspēles Vija Vuškalne pārliecinoši uzvarēja V. Auderi 6–1, 6–0. Vīriešu dubultspēlēs (6 pāri) meistargodā nokļuva Hūns – L. Freimanis sr., finālā ar 6–1, 6–1 pieveicot Valdmani – Zommeru. Jauktajās dubultspēlēs piedalījās 7 pāri, dalībnieku rekordskaits šādās sacensībās, finālā pārāki bija V. Vuškalne/H. Hūns pretinieki M. Vuškalne/H. Blaus.

1963. gadā Ziemeļamerikas meistarsacīkstes notika Klīvlandē ASV latviešu 3. vispārējo dziesmu svētku laikā. Ar to bija domāts pakalpot un atvieglināt baltā sporta piekopēju pulcēšanās šim mūsu visnozīmīgākajam tenisa sacensībām. Nodoms tomēr piedzīvoja neveiksmi: Klīvlandē bija tikai 12 spēlētāji – visi vīrieši no ASV, kaut arī dažādos svētku sarīkojumos redzēja vēl citus tenisistus. Sacīkšu faktiskie ierosinātāji un ceļojošā kausa dāvinātāji – Kanadas latvieši nebija atsūtījuši nevienu pārstāvi... Vidējās valstis pārstāvēja visi toreiz spēcīgākie tenisisti un Austrumu piekrasti 5 spēlētāji ar jauno meistaru Lari Freimani (Bostona) priekšgalā. Sacensības bija labas kvalitātes, un nedaudzie dalībnieki izcīnīja saistošas spēles. Izloze gādāja, lai no vienspēlēm izstātos rūdītais O. Zommers (Bostona), zaudējot interesantā cīņā H. Hūnam 6–3, 3–6, 2–6. Pēdējo savukārt uzvei-

ca V. Bēms (Dimoina) 8–6, 6–3, iekļūstot pusfinālā. Pusfinālā vēl iekļuva V. Čakāns, J. Zebeliņš, L. Freimanis. Pusfināla rezultāti: Čakāns – Bēms 8–6, 6–2. Zebeliņš – L. Freimanis 6–3, 6–3. Beigu spēlē Vilis Čakāns spēlē pret Jāni Zebeliņu vienmēr atrada līdzekļus, visbiežāk ar spēcīgām servēm un noteiktību no gala līnijas, kā iegūt punktus, un uzvarēja 6–1, 6–3. Dubultspēļu uzvarētāji Čakāns/Zebeliņš pieveica Hūnu/L Freimani 6–3, 6–2.

1964. gadā Filadelfija rīkoja 6. Ziemeļamerikas tenisa meistarsacīkstes, kurās pulcējās dalībnieku rekordskaits – 30 vīrieši un 3 sievietes. Dalībnieku vairumu deva Austrumu piekraste, taču savus labākos bija sūtījušas arī Vidējās valstis. Ierindā bija solījies būt arī Kanadas latviešu Nr. 1 – J. Zichmanis, taču neieradās, un vienīgais kanadiešu pārstāvis bija G. Štāls (Montreāla). Vīriešu vienspēļu meistara godu ieguva Vilis Čakāns (Milvoki). Pusfinālā samērā viegli kvalificējās Čakāns, ar 6–3, 6–4 uzvarot G. Tobienu un J. Zebeliņš ar 6–0, 6–2 panākumu pret H. Teriņu. Daudz sviedru bija jālej V. Bēmam (Dimoina), kas pēc pirmā 5–7 zaudētā seta ar 6–2, 6–3 pārspēja L. Freimani, un H. Hūnam, kurš uzvarēja montreālieti G. Štālu 4–6, 6–3, 6–3. Pusfinālos Čakāns pārspēja Hūnu 6–0, 6–4 un Zebeliņš – Bēmu 6–1, 6–1. Finālā Zebeliņš atvairīja vienu Čakāna uzbrukumu pēc otra, setu zaudējot ar 11–13 (!). Skatītāji bija vienisprātis, ka šī bija viena no labākām cīņām, kāda mūsu sacensībās redzēta. Otrajā setā Čakāns panāca 6–1 uzvaru. Čakāns ar Hūnu triumfēja arī vīriešu dubultspēlēs. Finālā viņi ar 8–6, 8–6 uzvarēja Bēmu – Zebeliņu. Senioru sacensībās (45 un vecāki) pārākais bija A. Ērenfelds (Filadelfija). Viņa neatlaidības priekšā liecās tādi vīri kā E. Bergs (Ņudžersija) 6–2, 6–4, P. Peičs (Fila) 6–1, 6–2 un par favorītu uzskatītais bostonietis H. Teriņš. Sieviešu vienspēlēs uzvarēja Jana Vedēja, gandarījuma turnīrā Daumants Šnore (Sirakūza).

1966. gadā Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs Grand Rapidos notika rets gadījums latviešu tenisa vēsturē: māsai un brālim, grandrapidiešiem Janai un Dainim Vēdejiem, vienlaicīgi uzvarot vienspēlēs. Tā kā arī jauktajā dubultspēlē uzvarēja māsa un brālis – Dace un Jānis Auziņi no Lansingas, tad varētu teikt, ka sacensības izvērtās par atsevišķu ģimeņu panākumu dienu. Meistarsacīkstēm izdevīgos laika apstākļos bija pulcējušies 14 baltā sporta cienītāji, visi no Vidējām valstīm. Ģeogrāfiskajā ziņā Grand Rapidi bija izdevīga vieta arī Kanadas latviešu tenisistiem, sevišķi Toronto, bet neviens no tiem sacensībās neieradās. Tā rodas jautājums, vai šāda rakstura sacensības turpmāk rīkot, jo praktiski pēdējos gados vienīgi ASV vidējo valstu spēlētāji mērojuši tālus ceļus, lai varētu sacensībās piedalīties. Par mazu pārsteigumu uzskatāma talantīgā Daiņa Vedēja uzvara vīriešu vienspēlēs. Vedēja labākie "ieroči" ir neatvairāmās, spēcīgās serves un precīzie atsitieni no gala līnijas. Dainis finālā Vitoldu Bēmu uzvarēja ar 6–2, 6–2 rezultātu. D. Vedējs pirmo reizi izcīnīja H. Zichmaņa (Toronto) ceļojošo kausu un G. Rudzīša (Grand Rapidi) speciāli dāvāto balvu.

Sieviešu vienspēlēs Dace Auziņa uzvarēja Ilzi Robežnieci (Grand Rapidi) ar 6–3, 6–4 un mērojās spēkiem par meistares lauriem ar iepriekšējo 3 gadu uzvarētāju Janu Vedēju, kuŗa pēdējos gados nav zaudējusi nevienai mūsu tenisistei. Arī šoreiz Jana uzvarēja ar 6–1, 6–2 rezultātu, iegūstot savā īpašumā O. Vīndedža dāvināto ceļojošo balvu. Žēl, ka J. Vedējai nav bijis iespējams spēkus pārbaudīt ar Viju Vuškalni, kuŗa pa reizei vēl piedalās amerikāņu turnīros.

Vīriešu dubultspēlēs uzvaras laurus plūca V. Bēms ar J. Zebeliņu, beigu sacensībā pieveicot I. Kalepu – J. Vikmani ar 6–2, 6–2. Jauktajās dubultspēlēs pēc vienlīdzīgas spēkošanās uzvarēja Dace un Jānis Auziņi, ar 6–2, 4–6, 6–1 pārspējot grandrapidiešus Ilzi Robežnieci un Valdi Vītolu. Jaunatnes sacensībā par labākā tenisista godu sīvi cīnījās Jānis Auziņš ar Jāni Karpu (Kalamazū). Abi rādīja jau atzīstamu techniku. Mazliet noteiktāks bija Auziņš, uzvarot ar 6–3, 6–4.

Gaŗā Darba svētku nedēļas nogale ASV un ideālie laika apstākļi Filadelfijā pulcināja neredzēti daudz latviešu baltā sporta cienītāju. 32 dalībnieki divas dienas spēkojās par **1967. gada** Ziemeļamerikas latviešu labākā tenisista un tenisistes godu. Bez daudzajiem austrumpiekrastes tenisistiem 6 dalībniekus deva Vidējās valstis, bet 4 bija ieradušies no Montreālas, Kanadā. Piedalīties bija apsolījuši arī torontieši, bet laukumā neviena gan neredzēja... Kā jau parasti, nozīmīgākās un intriģē-

jošākās izvērtās sacensības vīriešu vienspēlēs, kurā 22 dalībnieku konkurencē uzvarētājs kļuva čikagietis Hugo Hūns, jau trešo reizi izcīnot H. Zichmaņa ceļojošo kausu. Finālā Hūns metodiski ar noteiktiem raidījumiem pieveica pērnā gada kausa ieguvēju Daini Vedēju ar 6–2, 6–4. Kā lielākais meistarsacīkšu pārsteigums jāatzīmē Viļņa Baumaņa uzvara pret neseno baltiešu meistaru Gunti Bausku (Toledo) ar 5–7, 8–6, 8–6. Baumanis turnīrā pierādīja, ka "labā dienā" var būt bīstams ik vienam pretiniekam.

Sīvi risinājās arī austrumpiekrastes meistara R. Pērkoņa (Filadelfija) spēkošanās ar J. Zebeliņu, pēdējam triumfējot ar 5–7, 6–3, 6–3. Iepriecināja jaunāko sacīkšu dalībnieku – montreāliešu G. Klaišes un G. Kajaka spēles prasme. Sieviešu vienspēlēs 6 dalībnieču vidū jau ceturto gadu pēc kārtas uzvarēja Jana Vedēja. Cik daudz pārāka viņa bija par pārējām, liecina rezultāti: pret R. Suksi (Montreāla) 6–0, 6–0. un finālā pret L. Ērenfeldi (Filadelfija) 6–0, 6–0. Vienlīdzīga bija arī filadelfiešu Ērenfeldes un A. Staņislavas sacensība, kurā ar 6–3, 3–6, 6–4 uzvarēja pirmā. Vīriešu dubultspēlēs (13 pāri) meistargodā tika J. Zebeliņš ar G. Bausku, izšķirošajā spēlē pēc mainīgām sekmēm pārspējot favorizētos H. Hūnu/V. Bēmu ar 8–6, 3–6, 8–6. Senioru klasē (45 g. un vecāki) uzvarēja kādreizējais izlases futbolists un basketbolists Kārlis Ārens (Ņujorka) pēc uzvarām pret I. Pūru (Ņudžersija) 7–5, 6–3, P. Peiču (Filadelfija) 9–7, 6–3 un N. Bergu (Ņujorka) 6–2, 6–2. Žēl, ka Ārens latviešu sacīkstēs nepiedalās biežāki, jo viņa spēles veids galvassāpes sagādātu daudziem mūsu tenisistiem.

1968. gadā Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs Montreālā trūka Vidējo valstu spēlētāju, vienīgais izņēmums J. Vedēja, toties sekmīgi bija pārstāvēta Austrumu piekraste. Vīriešu vienspēlēs (13 dalībnieki) jau pusfinālos sacentās ASV spēlētāji. V. Filims uzvarēja L. Freimani 6–2, 7–5 un R. Pērkons – G. Elmūtu 6–8, 6–4, 6–4. Finālā R. Pērkons pieveica V. Filimu 6–4, 6–4. Vēl piedalījās: R. Vītiņš, O. Zommers, V. Muižnieks, G. Kleiše, A. Mackars, E. Platups, I. Krasts, R. Muižnieks un G. Kajaks. Sieviešu vienspēļu finālos J. Vedēja ar 6–1, 6–3 pārspēja Montreālas pārstāvi D. Lukstiņu, bet otrajā pusfinālā spēkojās divas montreālietes V. Audere un M. Lukstiņa, ar 6–2, 7–5 uzvarot V. Auderei. Finālā Vedēja – V. Audere, nepārspēta palika J. Vedēja ar 6–1, 6–2. Vēl spēlēja A. Staņislava un M. Ulmane.

Vīriešu dubultspēlēs meistaru godā nokļuva Elmūts – Freimanis. Viņi pusfinālā pieveica G. Štālu – O. Zommeru 6–4, 6–4, bet finālā Filimu – Pērkonu 6–4, 6–3. Pērkons – Filims pusfinālā uzvarēja Platupu – Mackaru 6–2, 6–1. Jaukto pāru spēlēs meistartituli izcīnīja Montreālas pāris M. Lukstiņa – G. Štāls. Pirmā spēlē viņi pieveica A. Staņislavu – I. Krastu 6–1, 6–2, bet finālā M. Ulmani – A. Mackaru 6–2, 6–1. Senioriem uzvarēja I. Pūrs (Ņudžersija), kurš finālā ar 6–2, 6–1 pieveica L. Lāci.

Kopš **1979. gada** līdz **1994. gadam** ieskaitot (izņemot 1980. gadu), Ziemeļamerikas latviešu tenisa meistarsacīkstes notika Kolumbusā, Ohaijo pavalstī. ALA Sporta biroja tenisa referenta Edgara Bedrīša vadītie sarīkojumi bija vieni no ievērojamākiem latviešu tenisa sportā. Katru gadu septembrī tur pulcējās latviešu tenisisti ne tikai no ASV, bet arī no Kanadas.

1979. gadā vīriešu vienspēļu 26 dalībnieku vidū meistargodu izcīnīja Andris Oliņš (Luiville), finālā pārspējot A. Sūrīti 3–6, 6–4, 6–2. Ceļā uz meistartituli Oliņš uzvarēja J. Rūvaldu, I. Krastu, P. Parņicki. Sūrītis savukārt uzveica I. Kalepu, A. Zirni un U. Briedi. Sieviešu vienspēlēs (17 dalībnieces) uzvarēja Lauma Gudrika (Indianapole), finālā pārspējot Ritu Oliņu (Luiville) 7–5, 6–2. Pusfinālos Gudrika pieveica V. Pūri, bet Oliņa uzvarēja I. Ludzenieci-Briedi. Kanadu sieviešu vienspēlēs pārstāvēja A. Jēkabsone (Toronto) un R. Loze (Hamiltona). Vīriešu dubultspēlēs finālā A. Oliņš/R. Bedrītis pārspēja J. Rūvaldu/I. Krastu 7–6, 6–1. Pusfinālos Oliņš/Bedrītis – J. Vuškalns/A. Gudriks 10–9, bet Rūvalds/Krasts – U. Grīnbergu/A. Zirni 10–9. Jauktajiem pāriem meistari kļuva R. Oliņa/R. Bedrītis, sīvā cīņā pieveicot L. un A. Gudrikus 10–9. Senioru klasē pārākais bija J. Zebeliņš, finālā pieveicot I. Krastu 6–3, 6–3. Pusfinālos Zebeliņš – A. Štrāls 6–2, 7–5, bet I. Krasts – J. Sinka 6-1, 6-3. Jaunatnei līdz 19 gadiem meistars A. Zirnis, uzvarot A. Briedi 6–1, 6–3.

1980. gadā meistarsacīkstes notika Feirfeksā, Virdžīnijā, piedaloties 23 tenisistiem, labos laika apstākļos. Kaut arī dalībnieku skaits nebija liels visās klasēs, tomēr varēja uzskatīt, ka latviešu teniss piedzīvoja jaunu augšupeju, jo bija radušies jauni, spējīgi tenisisti. Vīriešu vienspēļu finālā satikās L. Freimanis jr. ar J. Rūvaldu. Ar 6–1, 6–2 uzvarēja Freimanis. Sieviešu vienspēlēs (5 dalībnieces) nepārspēta palika R. Oliņa, uzvarot D. Klīmani 6–1, 6–2. Vīriešu dubultspēlēs uzvarēja L. Freimanis/P. Purkalns, kuŗi finālā pieveica R. Bedrīti/J. Valdmani 6–3, 6–4. Jaukto dubultspēļu sacensībās (5 pāri) finālā R. Oliņa/R. Bedrītis uzvarēja V. Lēvenštenu/ J. Valdmani 10–4. Jaunatnes klasē (4 dalībnieki) Finālā L. Freimanis jr. pieveica A. Zirni 6–1, 6–4. Senioru klasē I. Krasts finālā pārspēja J. Lozi (Hamiltona) 6–0, 4–2. Gandarījuma turnīrā pārākais P. Purkalns finālā uzvarēja J. Klīmani 6–7, 6–2, 6–3.

1981. gadā meistarsacīkstēs Kolumbusā, Ohaijo piedalījās 35 tenisisti no ASV vidienes un austrumu piekrastes. Vīriešu vienspēlēs viņš pieveica A. Oliņu 6–4, 6–1. Sieviešu vienspēlēs meistare kļuva Vija Tamuža (Ņujorka), uzvarot L. Šūbachu (Milvoki) 6–0, 6–2, A. Zepi (Indianapole), M. Danenbergu (Detroita) 6–0, 6–0. Vīriešu dubultspēlēs L. Freimanis/U. Krasts pieveica A. Oliņu/R. Bedrīti 10–8, bet sieviešu pārfinālā V.Tamuža/I. Šverna – H. Korecka/D. Klīmane 6–0, 6–1. Jauktajās dubultspēlēs labākie bija M. Grīnberga/A. Oliņš, noslēgumā pārspējot V. Tamužu/R. Bedrīti 11–10. Senioriem pārākais bija P. Koreckis, finālā uzvarot J. Zebeliņu 6–4, 6–2. 1982. gadā meistarsacīkstēs piedalījās 31 spēlētājs. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja L. Freimanis, finālā pārspējot J. Dapķi (Detroita) 6–2, 6–2.

Sieviešu sacensību finālā Antonina Zepe (Indianapole) pieveica Līgu Šūbachu 6–2, 6–1. Senioru sacensībās meistartituli bez cīņas finālā ieguva Hūns. Pusfinālā viņš uzvarēja Zebeliņu 6–3, 6–3, bet P. Koreckis – I. Krastu 6–4, 6–2. Jauniešu sacensībās Jānis Zeps (Indianapole) ar 6–1, 6–1 pieveica Kalvi Hūnu (Čikaga). Vīriešu dubultspēļu finālā L. Freimanis/U. Krasts uzvarēja J. Valdmani/A. Gudriku 6–2, 6–3. Jauktajiem pāriem meistartitulu izcīnīja Dace Šprechere/Pauls Koreckis pret A. un M. Zepiem – 6–3, 4–6, 6–3. Gandarījuma turnīrā, kuŗā sacentās pirmās kārtas zaudētāju. Vīriešu klasē pārākais bija A. Butlēvics, sievietēm D. Šprechere un senioriem A. Štrāls.

1983. gadā reizē ar Ziemeļamerikas meistarsacīkstēm pirmo reizi notika arī Jāņa Zalcmaņa dāvātā ceļojošā Latvijas kausa izcīņa tenisā. Balva bija izcīņā kopš 1957. gada, un sākot ar 1960. gadu tajā piedalījās visu trīs sporta pārvalžu vienības. Pārsvarā tajās sacentās Vidējo valstu un Austrumu piekrastes vienības. Šajās sacensībās uzvarēja Austrumu piekrastes vienība – L. Freimanis jr. un M. Juberts. Arī individuālās vīriešu vienspēlēs uzvarēja L. Freimanis jr (Bostona), pieveicot J. Valdmani (Kolumbus, Ind.) ar 6–2, 6–2.

Sieviešu vienspēlēs meistartituli izcīnīja A. Zepe, kuŗa finālā pieveica L. Šubachu 6–3, 6–1. Vīriešu dubultspēlēs L. Freimanis jr./M. Juberts uzvarēja M. Austriņu/U. Grīnbergu 6–3, 7–5. Jaukto dubultspēļu finālā A. un M. Zepes uzvarēja L. Šubachu/K. Danenbergu 6–3, 3–6, 6–3. Senioru 12 dalībnieku sacensībās beigu spēlē H. Hūns pieveica J. Zebeliņu 7–5, 6–2. Jaunatnes sacensībās piedalījās 6 meitenes un 3 zēni. Meiteņu finālā Diana Grīnberga uzvarēja M. Šprecheri 7–5, 6–2, bet zēnu – Ē. Rencs uzvarēja E. Rozentālu (abi Ņujorka). Gandarījuma turnīrā uzvarēja vīriešu klasē I. Kaleps, sieviešu – R. Oliņa, senioru – A. Štrāls.

1984. gadā meistarsacīkstēs piedalījās 48 dalībnieki, un to vidū bija ļoti kuplā skaitā jaunā paaudze. Sacensības ievadīja J. Zalcmaņa Latvijas kausa izcīņa. Iztrūkstot Rietumu piekrastes vienībai, par balvu sacentās Vidējo valstu un Austrumu piekrastes vienības. Sacensību iznākumu noteica dubultspēles iznākums, kur uzvarēja Vidējās valstis (Miķelis Austriņš un Andrejs Butlēvics). Individuālajās vīriešu vienspēlēs uzvarēja 15 gadus vecais Ēriks Bēms no Vašingtonas D. C. Sieviešu vienspēlēs tikpat noteikta bija gados vēl jaunā Anda Jēkabsone (Toronto). Vīriešu dubultspēlēs nepārspēti palika tēvs un dēls Bēmi, bet jauktajiem pāriem Šubachu laulātais pāris. Jaunatnes klasē zēniem uzvarēja Ēriks Ābols (Klīvlande), bet meitenēm – Diāna Grīnberga (Detroita). Senioru vienspēlēs pēc vairāku gadu pārtraukuma meistartituli atguva Jānis Zebeliņš. Viņš finālā pārspēja Māri Āboliņu 6–4, 6–4.

1985. gadā meistarsacīkstēs piedalījās 56 sportisti no ASV un Kanadas. Tālāko ceļu bija mērojuši Liega Arnette un Aivars Zirnis no Kalifornijas. J. Zalcmaņa ceļojošā Latvijas kausa izcīņā starp Austrumu piekrasti un Vidējām valstīm, nepiedaloties Rietumu piekrastei, uzvarēja Austrumu piekraste 2–1. Individuālajās sacensībās piedalījās liels skaits dalībnieku notika telpās un prasīja no spēlētājiem lielu piepūli. Pārsteigumu sagādāja 48 gadus vecais Jānis Šverns no Kalamazū, kurš iekļuva finālos vīriešu un senioru klasēs. Klasi pārāks bija Laris Freimanis jr., izcīnot meistartituli vīriešu vienspēlēs. Sievietēm 13 dalībnieču vidū uzvarēja otro gadu pēc kārtas torontiete Anda Jēkabsone, finālā pieveicot Vidējo valstu meistari Diānu Klaumani (Kalamazū). Vīriešu dubultspēlēs uzvarēja L. Freimanis jr./I. Krasts. Jauktajiem pāriem Zigurds un Eleine Ozoli (Indianapole). Zēnu klasē zem 16 gadiem uzvarēja 14 gadus vecais Kalvis Hūns, to pašu spēja 9 gadus vecā Aleksa Hūna meiteņu klasē.

1986. gadā piedalījās 54 spēlētāji no ASV Vidējām valstīm, Austrumu piekrastes, Kanadas un Kalifornijas. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja L. Freimanis jr., pārspējot J. Valdmani ar 6–4, 6–2. Sieviešu vienspēlēs uzvarēja 17 gadus vecā Diāna Klaumane, kura revanšējās A. Jēkabsonei par iepriekšējā gada zaudējuma, uzvarot ar 3–6, 6–3, 6–0. Vīriešu dubultspēlēs uzvarēja L. Freimanis/Ē. Rencs, sievietēm – A. Jēkabsone/R. Loze. Senioriem H. Hūns pārspēja J. Zebeliņu 6–4, 6–2. Jauniešu sacensībās zēniem E. Rencs uzvarēja K. Hūnu un meitenēm Aleksa Hūna pārspēja M. Šprecheri.

1987. gadā meistarsacīkstes, tāpat kā iepriekšējā gadā, notika telpās. 36 dalībnieki pārstāvēja Austrumu piekrasti, Floridu, Vidējās valstis un Kanadu. Visveiksmīgāk nospēlēja Aleksa Hūna un Jānis Valdmanis, kuri uzvarēja un arī dubultspēlēs – J. Valdmanis kopā ar A. Butlēvicu, bet A. Hūna ar A. Zepi. Jauktajās dubultspēlēs R. Bedrītis/D. Šprechteri pārspēja E. Bedrīti/A. Zepi. Senioru vienspēlēs nepārspēts palika H. Hūns. J. Zalcmaņa Latvijas kausa izcīņā uzvarēja Austrumu piekrastes vienība – Jānis Valdmanis un Klaudijs Hilmanis.

1988. gadā bija aizvadītas 35 sezonas latviešu tenisam ASV, jo kopš 1953. gada notika organizētas latviešu tenisa sacensības dažādās pilsētās no krasta līdz krastam. Vērtējuma sarakstā augstākajā vietā bija Dr. J. Valdmanis, viņam sekoja Ē. Rencs, A. Zirnis, A. Butlēvics, K. Hūns. Sievietēm neapšaubāmi labākā bija 12 gadus vecā Aleksa Hūna no Čikagas. Diemžēl latviešu sacensībās nepiedalījās K. Gultniece, kuru savstarpējā spēle izraisītu vislielāko interesi. A. Hūnai vērtējuma sarakstā sekoja A. Jēkabsone (Toronto), I. Šverna (Kalamazū), V. Tomsone (Albānija, *NY*).

Ziemeļamerikas sacīkstēs piedalījās 33 tenisisti, bet tikai 4 meitenes. Tas tomēr nemazināja cīņas spraigumu. Pēdējo gadu labākais latviešu tenisists J. Valdmanis uzvarēja vīriešu vienspēlēs, bet finālā tikai pēc sīvas cīņas pārspēja 16 gadu veco Kalvi Hūnu 6–2, 4–6, 6–2. Pirms tam Valdmanis uzvarēja A. Butlēvicu 7–6, 6–3 un V. Lerchu (Indianapole) 6–0, 7–5. K. Hūns pieveica D. Zadvinski 7–6, 6–2 un J. Švernu 6–1, 6–7, 6–4.

Sieviešu sacensībās pagājušā gada iegūto tituli veiksmīgi aizstāvēja Aleksa Hūna, kura latviešu sacensībās nav zaudējusi jau divus gadus. Arī šoreiz ar lielu noteiktību metodiski "izbumboja" visas pretinieces ar šādiem rezultātiem: pret Daci Šprecheri 6–1, 6–1, Ievu Švernu 6–1, 6–1 un finālā Andu Jēkabsonu (Toronto) 6–1, 6–3. Sieviešu dubultspēlēs A. Hūna/A. Zepe finālā pārspēja A. Jēkabsoni/L. Šubachu 6–4, 6–3 un pirms tam I. un E. Švernes 7–6, 6–2.

Vīriešu dubultspēlēs negaidīti, bet pelnīti uzvarētāji kļuva I. Kaleps/J. Šverns. Beigu spēlē viņi pieveica M. Jūbertu/I. Krastu 7–6, 6–3. Jauktajās dubultspēlēs labākie izrādījās I. Šverna/G. Grūbaums, uzvarot Zepu laulāto pāri 10–8, 6–4. Senioru vienspēlēs Māris Āboliņš pleca savainojuma dēļ nevarēja spēlēt finālspēlē, kaut iepriekš jau bija uzvarējis vairākkārtējo senioru meistaru H. Hūnu 6–4, 7–6 un spēcīgo I. Krastu 6–1, 6–2. Tā M. Jūberts pēc uzvarām pret I. Kalepu 6–4, 5–7, 6–2 un J. Sinku (Klīvlande) kļuva jaunais senioru meistars. Senioriem dubultspēlēs uzvarēja G. Grūbaums/M. Zeps pieveica E. Bedrīti/E. Valdmani ar 6–2, 6–2 un V. Renci/J. Sinku 7–6, 4–6, 6–3. Rencs/Sinka savukārt uzvarēja Bedrīti/Valdmani 6–2, 4–6, 6–4. Gandarījuma turnīra atsevišķo klašu uzvarētāji: vīriešiem – R. Bedrītis, sievietēm – L. Šūbacha, senioriem – I. Krasts.

1989. gadā labākie latviešu tenisisti bija J. Valdmanis vīriešiem, bet sievietēm A. Hūna. Otra labākā tenisiste bija K. Gultniece, kuŗa uzvarēja Austrumu piekrastes meistarsacīkstēs, bet viņas nekad nesatikās savstarpējās sacensībās. Vīriešu vienspēļu finālā J. Valdmanis uzvarēja R. Baumani 6–3, 7–6. Pirms tam Valdmanis uzvarēja M. Hildebrantu 6–4, 7–5 un D. Zadvinski 6–4, 7–6. R. Baumanis pirms finālspēles uzvarēja R. Bedrīti 6–4, 6–2, V. Purkalīti 6–4, 6–3. Sieviešu vienspēlēs labākā bija A. Hūna, kuŗa finālā pieveica Andu Jēkabsonu 6–3, 6–2. Vīriešu dubultspēlēs A. Butlēvics/J. Valdmanis finālā pārspēja I. Kalepu/J. Švernu 6–3, 6–3. Varen sīvas bija sieviešu dubultspēles, kuŗās L. Šūbacha/A. Zepe finālā uzvarēja A. Jēkabsoni/R. Lozi ar 1–6, 6–3, 6–4.

Jaukto dubultspēļu uzvarētāji, meitas un tēva sastāvs Aleksa un Hugo Hūni pieveica A. Zariņu/D. Zadvinski 10–8. Seniori bija iedalīti divās vecuma grupās: jaunākā 45–55 gadi, bet vecākā no 55 gadiem. Jaunāko "senioru" grupā pārākais bija H. Hūns, finālā pieveicot M. Jubertu 6–1, 6–1. "55-gadīgo" grupā nepārspēts palika pats vecākais meistarsacīkšu dalībnieks Jānis Zebeliņš, finālā uzvarot O. Rēķi (Indianapole) 6–2, 2–6, 6–1. Senioru dubultspēlēs nepārspēti palika H. Hūns/J. Zebeliņš, uzvarot G. Grubaumu/M. Zepu 10–9. Meistarsacīkšu laikā notika gadskārtējā J. Zicmaņa Latvijas kausa izcīņa. Šoreiz uzaicināja arī Kanadas latviešu izlasi, tomēr viņiem neizdevās sastādīt vienību. Tā sacensībās piedalījās tikai senie pretinieki Vidējo valstu un Austrumu piekrastes vienības. Uzvarēja Vidējās valstis ar rezultātu vienspēlēs 2–0.

1990. gadā meistarsacīkstēs piedalījās 38 dalībnieki no Vidējām valstīm, Austrumu piekrastes un Kanadas. Tālāko ceļu bija mērojis Varis Purkalītis (Denvera), Harijs Martinaitis (Bostona). Gandrīz visās grupās notika meistaru maiņa. Māris Jūberts uzvarēja vīriešu un senioru (45–55) vienspēļu grupā. Ilmārs Krasts uzvarēja senioru grupā 55 un vecāki. Sieviešu vienspēlēs piedalījās 11 dalībnieces, bet iztrūkstot iepriekšējo gadu uzvarētājai Aleksai Hūnai meistares godā tika Anda Jēkabsone. Vīriešu dubultspēlēs uzvarēja I. Kaleps/J. Šverns. Sievietēm – māte un meita Ieva un Evita Švernas. Jauktajās dubultspēlēs A. Zariņa/D. Zadvinskis.

1991. gadā Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs Kolumbusā, Ohaijo piedalījās 33 spēlētāji. Vīriešu vienspēlēs dubultuzvaru izcīnīja Jānis Tupesis, kuŗš uzvarēja vīriešu un senioru grupās. Sieviešu vienspēlēs uzvarēja A. Hūna, tāpat arī sieviešu dubulspēlēs kopā ar R. Lozi un jauktajās dubultspēlēs ar tēvu Hugo Hūnu.

Arī **1992. gadā** meistarsacīkstēs mainījās meistari. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja 18 gadus vecais Anvars Khāns no Kalamazū. Sievietēm, nepiedaloties A. Hūnai, pēc vairāku gadu pārtraukuma atgriezās uzvarētāja Rita Bole-Oliņa. Senioru grupā labākais bija H. Hūns. Vīriešu dubultspēlēs A. Gudriks/J. Vuškalns Populārajās jauktajās dubultspēlēs R. Bole/K. Hūns. Latviešu ģimene, kuŗa visilgāk piedalījās sacensībās bija Hūni. Jau kopš 50. gadiem, kad pirmo reizi sacensībās piedalījās Hugo Hūns, viņa vārds visus šos gadus neiztrūkstoši bijis redzams spēlētāju vidū. Vēlāk Hugo un Agitu sekmīgi aizstāja viņu bērni Aleksa un Kalvis.

1993. gadā labāko latviešu tenisistu vērtējuma saraksta augšgalā Jānis Valdmanis, Anvārs Khāns un Kalvis Hūns. Sievietēm labākā Aleksa Hūna, Andra Leimane, Rudīte Loze. Jaunākajā senioru grupā Māris Āboliņš, Ints Kaleps, Ārijs Vilemsons. Vecākajā senioru grupā Hugo Hūns, Arvīds Štrāls, Moriss Zeps.

1994. gadā sezonā notika tikai divas oficiālas sacensības. Vašingtonas DC apkārtnē Ilmāra Krasta vadībā Austrumu piekrastes un Ziemeļamerikas meistarsacīkstes Kolumbusā, Ohaijo. Tajās piedalījās 29 latvieši un 4 lietuvieši. Izbeidzās J. Zalcmaņa Latvijas kausa izcīņa. Vīriešu un jaunāko senioru klasēs vīriešu vienspēlēs uzvarēja Māris Jūberts. Sieviešu vienspēlēs labākā bija A. Hūna. Viņa kopā ar R. Lozi palika neuzvarētas arī sieviešu dubultspēlēs. Jauktajās dubultspēlēs nepārspēti palika Hugo/Aleksa Hūni. Jaunatnes vienspēļu uzvarētājs kļuva lietuvietis R. J. Laukaitis, pārspējot Kārli Antonu.

1995. gadā Ziemeļamerikas meistarsacīkstes tika apvienotas ar Austrumu piekrastes meistarsacīkstēm, un tās notika Austrumu piekrastē. Uzvarēja Māris Jūberts neierobežotā vecuma vienspēlēs.

Arī vīriešu dubultspēlēs uzvarēja M. Jūberts/V. Bēms. Sieviešu vienspēlēs labākā bija Viktorija Tomsone. Sieviešu dubultspēlēs uzvarēja Ruta Bēma/Diāna Klīmane, pieveicot V. Tomsoni/ A. Kleberi. Vecāko senioru grupas meistars kļuva G. Ozols. Vīriešu dubultspēlēs – M. Zeps/ G. Grūbaums. Jauktajās dubulspēlēs pārsteigumu sagādāja jaunie spēlētāji V. Tomsone/J. Krasts, uzvarot D. un J. Klīmaņus 6–3, 6–3.

Ziemeļamerikas meistarsacīkšu uzvarētāji

Vīriešu vienspēles: J. Zebeliņš – 1959. g., H. Hūns – 1960., 1965., 1972., 1977. g., J. Zich-manis – 1961. g., H. Blaus – 1962. g., V. Čakāns – 1963., 1964., 1967., 1969. g., D. Vedējs – 1966. g., R. Pērkons – 1968. g., V. Baumanis – 1970. g., A. Sūrītis – 1971., 1974.–1976. g., V. Bēms – 1973. g., G. Elmūts – 1978. g., A. Oliņš – 1979. g., L. Freimanis, jr. – 1980.–1983., 1985., 1986. g., Ē. Bēms – 1984. g., J. Valdmanis – 1987.–1989., 1992., 1993. g., M. Jūberts – 1990., 1994., 1995. g., J. Tupesis – 1991. g.

Vīriešu dubultspēles: J. Zebeliņš/J. Vikmanis – 1959. g., J. Zichmanis/J. Zebeliņš – 1960. g., H. Hūns/V. Teteris – 1961. g., H. Hūns/L.Freimanis, sr. – 1962. g., V. Čakāns/J. Zebeliņš – 1963. g., V. Čakāns/H. Hūns – 1964. g., G. Štāls/Šperliņš – 1965. g., V. Bēms/J. Zebeliņš – 1966. g., G. Bauska/J. Zebeliņš – 1967. g., G. Elmūts/L. Freimanis, sr. – 1968. g., H. Hūns/A. Sūrītis – 1969., 1972., 1974., 1975. g., L. Freimanis sr./R. Pērkons – 1971. g., V. Bēms/I. Krasts – 1973. g., A. Sūrītis/J. Rūvalds – 1976. g., I. Kaleps/J. Zebeliņš – 1977. g., G. Elmūts/L. Freimanis, jr. – 1978. g., A. Oliņš/R. Bedrītis – 1979. g., L. Freimanis, jr./P. Purkalns – 1980. g., L. Freimanis, jr. /U. Krasts – 1981., 1982. g., L. Freimanis, jr./M. Juberts – 1983. g., V. un Ē. Bēmi – 1984. g., L. Freimanis, jr./I. Krasts – 1985. g., L. Freimanis, jr. /Ē. Rencs – 1986. g., J. Valdmanis/A. Butlēvics – 1987., 1989. g., I. Kaleps/J. Šverns – 1988., 1990., 1991. g., A. Gudriks/J. Vuškalns – 1992. g., A. Gudriks/J. Valdmanis – 1993. g., Ē. Antons/K. Antons – 1994. g., M. Jūberts/V. Bēms – 1995. g.

Sieviešu vienspēlēs: L. Šlūbere – 1959. g., L. Āboliņa – 1960. g., J. Vedēja – 1964.–1969. g., M. Lukstiņa – 1971. g., V. Vurstnere – 1972. g., I. Audere – 1974. g., L. Gudrika – 1975., 1979. g., E. Kalniņa – 1976. g., R. Oliņa – 1977., 1980. g., I. Meirovica – 1978. g., V. Tamuža – 1981. g., A. Zepa – 1982., 1983. g., A. Jēkabsone – 1984., 1985., 1990. g., D. Klaumane – 1986. g., A. Hūna – 1987.–1989., 1991., 1993, 1994. g., R. Bole – 1992. g., V. Tomsone – 1995. g.

Sieviešu dubultspēlēs: V. Vuškalne/I. Šverna – 1981. g., A. Zepa/L. Šūbacha – 1982., 1983. g., D. Šprechere/I. Valdmane – 1984. g., I. Šverna/L. Šubūcha – 1985. g., R. Loze/A. Jēkabsone – 1986. g., A. Hūna/A. Zepe – 1987., 1988. g., L. Šūbacha/A. Zepe – 1989. g., I. un E. Švernas – 1990. g., A. Hūna/R. Loze – 1991.–1994. g., R. Bēma/D. Klīmane – 1995. g.

Jauktajās dubultspēlēs: V. Vuškalne/H. Hūns – 1962. g., D. un A. Auziņi – 1966. g., M. Lukstiņa/G. Štāls – 1968. g., R. Oliņa/R. Bedrītis – 1979., 1980. g., M. Grīnberga/A. Oliņš – 1981. g., D. Šprechere/P. Koreckis – 1982. g., A. un M. Zepi – 1983. g., L. un ?. Šūbachi – 1984. g., Z. un E. Ozoli – 1985. g., A. Hūna/H. Hūns – 1986., 1989., 1991., 1994. g., D. Šprechere/R. Bedrītis – 1987. g., I. Šverne/G. Grūbaums – 1988. g., A. Zariņa/D. Zadvinskis – 1990. g., R. Bole/H. Hūns – 1992. g., L. un A. Gudriķi – 1993. g., V. Tomsone/I. Krasts – 1995. g.

ZIEMEĻAMERIKAS BALTIEŠU MEISTARSACĪKSTES

Pirmās baltiešu meistarsacīkstes notika **1956. gadā** Toronto, Kanadā. Latviešus pārstāvēja Kanadas tenisisti. Labākos panākumus guva lietuvieši un igauņi.

1957. gadā sacensības notika iepriekšējā gada pilsētā. Vīriešu vienspēlēs 3. vietā J. Zichmanis (Toronto). Vīriešu dubultspēlēs J. Tupesis/J. Zichmanis finālā pazaudēja igauņiem Lukks/Heinars, spēlējot tikai vienu setu – 6–2.

1958. gadā meistarsacīkstes notika Detroitā. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja J. Velkme (Čikaga).

1959. gadā sacensības rīkoja Čikagā. Sieviešu vienspēlēs V. Vuškalne uzvarēja lietuvieti *A. Loye* 11–13, 6–1, 6–2. Sieviešu dubultspēlēs nepārspētas palika māte ar meitu Mirjama un Vija Vuškalnes, uzvarot lietuvieti A. Loye/L. Āboliņu ar 7–5, 6–1. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja lietuvietis S. Arunas, pārspējot J. Velkmi 6–3, 6–1. Vīriešu dubulspēlēs finālā T. Ripelis/J. Tupesis pieveica J. Velkmi/J. Sprūdi 4–6, 6–3, 6–4. Jauktajās dubultspēlēs V. Vuškalne/J. Sprūdis viegli uzvarēja lietuviešu pāri A. Loye/L. Andris 6–1, 6–4.

1960. gadā Klīvlandē meistarsacīkstes rīkoja lietuvieši, pie tam viņiem tik izdevīgā vietā. Ar nokavēšanos ieradās rīkotāji, bet no lietuviešu tenisistiem ne vēsts! Sacentās tikai latvieši, jo nebija igauņu tenisisti. Vīriešu vienspēlēs H. Blaus uzvarēja J. Tupesi 3–6, 6–3, 6–4. Sievietēm V. Vuškalne pieveica L. Āboliņu 6–0, 6–0. Vīriešu dubultspēlēs J. Tupesis/H. Hūns uzvarēja A. Štrālu/H. Blau 6–2, 7–5. Jauktās dubultspēlēs V. Vuškalne/H. Hūns bija pārāki par L. Āboliņu/J. Tupesi 6–1, 7–5. Čikagā

1967. gadā Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstēs tenisā piedalījās 30 dalībnieki (12 latvieši, 16 lietuvieši un 2 igauņi). Vīriešu vienspēļu 22 dalībnieku konkurencē uzvarēja Guntis Bauska. Sieviešu vienspēlēs pārliecinošu uzvaru ieguva Vija Vuškalne. Jaunatnei – 5 dalībnieku vidū savu pagājušā gada tituli sekmīgi aizstāvēja Andrejs Sūrītis (Čikaga). Visilgākā spēle notika jauktajās dubultspēlēs, kur V. Vuškalne/H. Hūns uzvarēja 2 stundu ilgā cīņā ar 4–6, 8–6, 8–6.

1969. gadā Klīvlandē 15 dalībnieku konkurencē (11 lietuvieši, 4 latvieši) vīriešu vienspēlēs Guntis Bauska, spēlējot vienu setu, uzvarēja Gunāru Elmūtu 8–4. Abi arī guva uzvaru vīriešu dubultspēlēs.

1973. gadā Klīvlandes sacīkstēs piedalījās tikai 10 dalībnieku, bet nebija sieviešu pārstāves. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja A. Sūrītis, bet dubultspēlēs igaunis Trers/R. Upe.

1975. gadā Čikagā bija kupls dalībnieku skaits un arī konkurence bija spēcīga. Vīriešu vienspēlēs nepārspēts palika Vilis Čakāns no Milvokiem, kurš finālā pārspēja lietuvieti Paciļūnas 10–4. Sievietēm uzvarēja lietuviete Rimkūniene, kura ar 10–6 pārspēja Ritu Oliņu, jaunatnes sacensību uzvarētāju. Senioriem uzvarēja bijušais Lietuvas valsts vienības basketbolists Gribauskas. Vīriešu dubultspēlēs nepārspēti palika V. Čakāns/H. Hūns.

1978. gadā baltiešu sacensības notika Čikagā lietuviešu sarīkojumā. A. Zirnis (Grand Rapidi) uzvarēja B klases finālā, Z. Mednieks (Čikaga) senioru sacensībās, bet zēnu klasē T. Sliede (Grand Rapidi).

1979. gadā Ziemeļamerikas baltiešu tenisa meistarsacīkstes notika Grand Rapidos latviešu sporta kopu sarīkojumā. 33 dalībnieku vidū bija 25 latviešu, 8 lietuvieši, bet neviena igauņu pārstāvja. Lietuvieši, neraugoties uz savu nelielo skaitu, guva četras pirmās vietas, līdzīgi latviešiem. Lietuvietis Stīvens Solis no Toledo kļuva trīskārtējs uzvarētājs – vīriešu vienspēlēs un dubultspēlēs ar savu tautieti Šeputas un jauktajās dubultspēlēs ar lietuvieti Zimantas. Latvieši uzvarēja sieviešu vienspēlēs – Rita Oliņa *(Luiville)*, vīriešiem B klasē Juris Sliede un jaunatnē zēniem 14-gadīgais Tims Sliede (abi no Grand Rapidiem).

1980. gadā Baltiešu tenisa meistarsacīkstēs Klīvlandē piedalījās tikai 12 latvieši un 11 lietuvieši. Lietuviešiem iztrūka vadošie spēlētāji, galvenokārt čikagieši, tādēļ visus meistara titulus ieguva latviešu tenisisti. Vīriešu vienspēlēs – Uģis Grīnbergs, B un Senioru klasēs – Jānis Sinka. Sievietēm vienspēlēs labākā bija Vija Tamuža. Vīriešu dubultspēlēs – Uģis Grīnbergs/A. Zirnis. Jauktajās dubultspēlēs – R. Oliņa/J. Valdmanis. Sacensības rīkoja lietuvieši, bet technisko norisi vadīja Jānis Zebeliņš.

1981. gadā meistarsacīkstes notika Grand Rapidos, piedaloties 23 latviešiem un 3 lietuviešiem. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja lietuvietis S. Solis. Arī B klasē labākais bija lietuvietis P. Gražulis. Sieviešu vienspēlēs – Vija Pūre. Senioru sacensībās uzvarēja J. Sinka. Vīriešu dubultspēlēs labākie bija S. Solis/J. Dapķis.

Pēc vairāku gadu pārtraukuma **1986. gadā** Ziemeļamerikas balstiešu meistarsacīkstes tenisā notika Detroitā lietuviešu sarīkojumā. Dalībnieku vairākumā bija lietuvieši. Nepiedalījās igauņi. Lat-

viešus pārstāvēja Anda Jēkabsone (Toronto), Andrejs Butlēvics (Džeksona), Dāvids Zadvinskis (Grand Rapidi), Jānis Dapķis (Detroita), Jānis Sinka (Klīvlande) un R. Vītoliņš (Detroita). Labākais sasniegums bija vīriešu dubultspēlēs, kur J. Dapķis kopā ar lietuvieti S. Soli pārspēja brāļus Gribauskus.

VIEGLATLĒTIKA

50. un 60. gados latviešu sportistu vidū populāra bija arī vieglatlētika, vispirms sekojot tām tradīcijām, kuras iesāka jau Latvijā, vēlāk Vācijas bēgļu nometņu laikos, un turpināja ASV vidusskolu un kolledžu meistarsacīkstēs. ASV latviešu sporta dzīvē vieglatlētu skaits nebija liels un tikai dažās sporta kopās: Milvoku *Auseklī*, Grand Rapidu *Skrundā*, Sietlas *Ausmā* un Indianapoles *Ventā* bija aktīvi vieglatlēti. No visām ASV trim sporta pārvaldēm lielāko vērību vieglatlētikai veltīja Vidējo valstu latviešu sporta pārvalde. Sporta pārvaldes uzdevumā rīkoja Vidējo valstu, ASV latviešu, Ziemeļamerikas latviešu un Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes. Ziemeļamerikas latviešu sacensības notika arī Kanadā, bet baltiešu meistarsacīkstes pa reizei sarīkoja arī lietuvieši un igauņi.

1960. gada 3. septembŗa ALA Sporta biroja valdes sēdē Sporta biroja vieglatlētu pārzinātājs I. Dumpis ierosināja nodibināt vieglatlētikas komiteju. Valdei iebildumu nebija. Tā paša gada 14. septembrī ALA Sporta biroja vadītājs A. Zāģeris rakstīja, ka Sporta birojs nolēmis nodibināt vieglatlētikas komiteju un uzaicināja I. Dumpi par komitejas vadītāju. Komitejā uzaicināja A. Graudiņu, G. Krautmani, I. Mežaraupu, A. Pastenieku un K. Upenieku. A. Pastenieks atteicās nevaļas dēļ, bet pārējie uzaicinājumu pieņēma.

1964. gadā nodibināja Mirdzas Timmas ceļojošo piemiņas balvu sieviešu vieglatlētei par labāko sasniegumu, pēc starptautisko punktu tabulu vērtējuma skriešanas vai lēkšanas disciplīnā. Balvu pasniedza ASV latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstēs. Pirmo izcīņas reizi piedzīvoja Mirdzas Timmas ceļojošā piemiņas balva, kuŗu glabāšanā uz vienu gadu saņēma Māra Ziņģe, par labāko sasniegumu pēc punktu tabulām – 60 m skrējienā. ALA Sporta biroja vieglatlētikas komitejas vadītāji darbojušies: I. Dumpis (1960–1965), I. Veldre (no 1965–1970). Komitejā līdzdarbojušies: A. Graudiņš, G. Grīslītis, G. Krautmanis, I. Mežaraups, A. Pastenieks, A. Štrāls, K. Upenieks. ALA Sporta biroja vieglatlētikas komiteja izbeidza darboties 1970. gada rudenī. Līdz ar to 1968. gadā izbeidzās ASV latviešu sacensības vieglatlētikā.

AUSTRUMU PIEKRASTES SACĪKSTES

Pirmās latviešu vieglatlētikas pārbaudes sacīkstes 1952. gadā 7. septembrī Ņujorkā ierosināja G. Tobiens un J. Eichvalds. Piedalījās 8 dalībnieki, galvenokārt no Filadelfijas, kūtrāki bija paši ņujorkieši. Daži piedalījās pirmo reizi pēc vairāku gadu pārtraukuma, kopš izceļošanas no Vācijas. Labāko rezultātu uzrādīja 20 gadu vecais Osvalds Blaus (Filadelfija), veicot 200 m – 24,5 sek. 1953. gada rudenī notika pirmās plašākās sacīkstes Vilimantikā galvenokārt jaunieši, piedaloties 20 dalībniekiem.

1954. gada jūnijā Vilimantikā notika pirmās un vienīgās Austrumu piekrastes vieglatlētikas meistarsacīkstes. Piedalījās 18 vīriešu vieglatlēti. Dalībnieki bija iedalīti divās grupās – vīriešu un jaunatnes. Rezultāti: 100 m G. Tobiens – 13,1 sek., 800 m Kalnājs – 2:35,3 min, tāllēkšanā Tobiens – 5,38 m; augstlēkšanā, lodē un un diskā I. Mežaraups – 1,51 m, 11,41 m, 39,85 m, šķēpā Liepiņš – 42,00 m. Jaunatnei: 100 m A. Šnore – 12,2 sek, 800 m, tāllēkšanā, lodē (16 mārc.), šķēpā Straupenieks – 2:30,4 min, 5,04 m, 8,83 m, 36,30 m augstlēkšanā, diskā Žagars – 1,46 m, 25,50 m.

Austrumu piekrastes vieglatlētikas nozares vadītājs Imants Mežaraups mēģināja vairākas reizes atrast sporta kopu, kuŗa sarīkotu meistarsacīkstes, bet viņa pūliņi palika bez panākumiem. Neredzot nekādus rezultātus, viņš atteicās no vieglatlētikas nozares amata. Vēlreiz ASV meistarsacīkstes sa-

rīkot Austrumu piekrastē mēģināja J. Kļaviņš, bet diemžēl nevarēja atrast sporta kopu, kas uzņemtos sacīkšu rīkošanu.

RIETUMU PIEKRASTES SACĪKSTES

Piecdesmito gadu sākumā Sietlas latviešu vieglatlēti sāka piedalīties vietējās skolu sacīkstēs, galvenokārt vidusskolēnu vecumā. Izņēmums bija Modris Pētersons, kurš piedalījās kolledžu sacensībās kā Rietumu Vašingtonas kolledžas students.

Jaundibinātā Sietlas latviešu sporta kopa (SLSK – priekšnieks J. Robiņš) **1952. gada 30., 31. augustā un 1. septembrī** rīkoja sporta svētkus apvienotus ar ASV Ziemeļrietumu piekrastes meistarsacīkstēm vieglatlētikā. Šīs tad arī bija ASV kāda apgabala pirmās latviešu meistarsacīkstes. Vīriešu sacensībās izcēlās Modra Pētersona pārākums: izņemot augstlēkšanu, viņš uzvarēja visās disciplīnās kurās piedalījās. Pirms tam M. Pētersons 19., 20. jūlijā Sietlā un 1. augustā Vankuverā, Vašingtonas pavalstī, uzrādīja šādus lieliskus rezultātus: 100 m – 11,5 sek., 110 m barjerās – 16,0 sek., 200 m – 23,2 sek.,400 m – 51,9 sek., tāllēkšanā – 6,15 m.

Otrās Ziemeļrietumu piekrastes meistarsacīkstes notika **1953. gada** septembrī Sietlā. Tās bija apvienotas ar J. Dimzas piemiņas balvu izcīņu desmitcīņā. Krietnus sasniegumus uzrādīja Modris Pētersons. Rūpīgās sagatavošanās rezultātā viņš pārspēja visu cerēto. Grūtajās divu dienu sacensībās viņš ar 15,7 sek pārspēja Latvijas rekordu 110 m barjerās. Pārējie rezultāti: 100 m – 11,2 sek, tāllēkšanā – 6,08 m, augstlēkšanā – 1,76 m, kārtslēkšanā – 2,80 m, 400 m – 52,9 sek, lodē – 11,90 m, diskā – 35,59 m, šķēpā – 38,48 m, 1500 m – 4:48,2 min. Punktu vērtējums šiem sasniegumiem dod 5410 kopsummu, kas nozīmēja jaunu trimdas labākā sasnieguma pārsniegšanu. A. Pētersona vērtīgākais sasniegums bija 4:24,3 sek 1500 m distancē. Vēl jaunu latviešu labāko sasniegumu trimdā realizēja 10 000 m distancē, kur Kazimirs Upenieks uzrādīja 35:29,5 min. laika atzīmi. Sieviešu sacensībās labus rezultātus sasniedza Jausma Pētersone 80 m barjerās – 15,2 sek. un Ināra Dērmane 60 m skrējienā – 8,4 sek. Jaunatnes sacensības notika zēniem tāllēkšanā un augstlēkšanā.

1954. gadā Ziemeļrietumu piekrastes meistarsacīkstēs piedalījās tikai 13 dalībnieku. Jūtams bija brāļu M. un A. Pētersonu iztrūkums, kuri atradās ASV armijas dienestā.

1955. gadā Ziemeļrietumu piekrastes meistarsacīkstes nenotika dalībnieku trūkuma dēļ. 1955. gadā SLSK apvienojās ar Takomas sportistiem un nodibināja sporta klubu *Ausma*, par priekšnieku ievēlot Kazimiru Upenieku.

1956. gada 6., 7. jūlijā notika pirmās Rietumkrasta vieglatlētikas meistarsacīkstes ar Kalifornijas vieglatlētu piedalīšanos. Vīriešu disciplīnās M. Pētersons uzvarēja 100 m un 200 m ar 11,2 un 22,8 sek. un diskā ar 33,49 m rezultātiem. J. Vāgners bija pārāks 400 m – 53,6 sek., 1500 m distancē uzvarēja A. Pētersons – 4:20,0 min. 3000 m – K. Upenieks 9:26,8 min. A. Berkolds uzvarēja lodē un šķēpā – 11,14 un 43,59 m. Sievietēm labākās bija: I. Dermane 60 m – 8,2 sek., Dzidra Pasteniece tāllēkšanā – 4,16 m, H.Dumpe lodē – 9,11 m un A. Upeniece diskā – 19,30 m. Jaunatnes sacensībās iepriecināja talantīgā J. Pastenieka sasniegumi: 60 m – 7,6 sek. Augstlēkšanā – 1,67 m, tāllēkšanā – 5,57 m un diskā – 37,46 m. Lodes grūšanā (jaunatnes) krietnu 15,81 m attālumu spēja Vidvuds Dekšenieks, bet R. Mindenberga pārvarēja 1,32 m augstumu. Šķēpā 16 gadu vecais Pauls Lesčinsks, pirmo reizi savā mūžā metot šķēpu, bez jebkādas technikas, tas aizsniedza 42,99 m.

1957. gadā Rietumu piekrastes meistarsacīkstes notika Los Gatosā, Ziemeļkalifornijā. Piedalījās gan tikai Kalifornijas vieglatlēti. Labākos rezultātus uzrādīja 16 gadus vecais Jānis Pastenieks, piedaloties 7 disciplīnās, gūstot 4 uzvaras: 100 m – 11,8 sek., augstlēkšanā – 1,69 m, tāllekšanā – 6–14 m, trīssoļlēkšanā – 12,27 m. 1500 m uzvarēja 15 gadu vecais Arnis Kāpostiņš – 5:43,8 min., lodē Garancs – 10,30 m, diskā Rubenis – 29,20 m, šķēpā P. Lešinskis – 49,22 m. Sievietēm: 16 gadu vecā Vija Bērziņa uzvarēja 60 m un 100 m – 8,4 un 14,8 sek., Dzidra Pasteniece tāllēkšanā – 4,27 m, diskā V. Bērziņa – 17,76 m, Vīriešu smaguma šķēpu Dz. Pasteniece aizmeta 15,96 m tālu.

Zēnu sacensībās uzvarēja Jānis Rubenis ar šādiem rezultātiem: 60 m – 8,0 sek., tāllēkšanā – 5,15 m, augstlēkšanā – 1,38 m, lodē – 15,76 m, diskā – 44,17 m (abi jaunatnes smaguma rīki).

1958. gadā Rietumu piekraste sarīkoja divas meistarsacīkstes – Ziemeļrietumu sacīkstes Sietlā un Ziemeļkalifornijas Palo Alto, Sanfrancisko pilsētas tuvumā. Sietlas sacīkstēs piedalījās 24 dalībnieki. Ja arī sacensību vērtīgāko rezultātu sasniedza vienīgais dalībnieks vīriešu klasē – mūsu izcilais vidusdistančnieks Atis Pētersons, sacensībās pārsvarā bija jaunieši. Visvairāk bija jāpriecājās par jauno Sietlas vieglatlētu kuplo līdzdalību. Vīriešiem 1000 m – A. Pētersons 2:33,7 min. Sievietēm: 60 m – N. Skutele 9,0 sek., Lodē – H. Pētersone 8,47 m, diskā – H. Pētersone 25,19 m, šķēpā – H. Pētersone 24,60 m. Meitenēm: I. Karlsone uzvarēja 60 m – 9,1 sek, augstlēkšanā – 1,28 m, un lode – 7,07 m. D. Liepiņa bija pārāka diskā – 19,55 m un šķēpā – 16,80 m. Tāllēkšanā – R. Mindenberga 4,37 m. Zēniem: 100 m J. Karlsons – 12,0 sek, augstlēkšanā J. Mindenbergs – 1,48 m, A. Moruss uzvarēja diskā (1 kg) – 35,15 m, lodē – 12,70 m un šķēpā (600 g) – 38,92 m, tāllēkšanā I. Licens – 5,60 m.

Neskatoties uz karsto laiku, Ziemeļkalifornijas meistarsacīkstēs tika sasniegti vairāki labi rezultāti – Jānis Jēkabsons un A. Šnore skriešanās, J. Pastenieks lēkšanās un 16 gadus vecais J. Rubenis mešanās. Jānis Jēkabsons izcīnīja pirmās vietas 100, 200 un 800 m skrējienos – 11,7 sek., 23,6 sek., 2:10,5 min. A. Šnore 3000 m – 9:32,3 min. 4x100 m stafetē A. Šnore, J. Rubenis, J. Pastenieks, J. Jēkabsons – 49,0 sek. Jānis Pastenieks uzvarēja augstlēkšanā – 1,73 m, tāllēkšanā – 6,60 m, trīssoļlēkšanā – 12,91 m, lodē – 10,54 m. J. Rubenis bija labākais diskā – 30,78 m, šķēpā – 50,26 m.

1959. gadā Sietla sarīkoja divas meistarsacīkstes – Rietumu piekrastes un Ziemeļrietumu latviešu jaunatnes sacensības. Divu dienu ilgajās latviešu Rietumu piekrastes meistarsacīkstēs vieglatlētikā sietliešiem bija iespēja vienkopus redzēt visus latviešu vieglatlētus, kuŗu vārdi bieži daudzināti kā latviešu, tā amerikāņu sporta presē. 1300 jūdzes uz Sietlu no Denveras mēroja Dienvidamerikas meistars un rekordists Juris Laipenieks, vairāk nekā 800 jūdzes garu ceļu bija jābrauc rekordistam Jānim Pasteniekam, ar saviem biedriem J. Jēkabsonu, J. Rubeni un A. Šnori, gandrīz tikpat daudz jūdzes bija jāskaita savā ceļā Kanadas jaunatnes rekordistam Ojāram Balcerim, lai mērotos spēkiem ar Vašingtonas pavalsts latviešu vieglatlētu izlasi.

Jau 100 m priekšskrējienā Modris Pētersons piedzīvoja senseno neveiksmi, saraudams kājas muskuli, kas lika viņam atteikties no tālākas līdzdalības meistarsacīkstēs. Juris Laipenieks sevi pierādīja par veiksmīgāko sacīkšu dalībnieku, izcīnot piecus meistartitulus. Tāllēkšanā sagaidīja interesantu cīņu starp trimdas rekordistu Jāni Pastenieku un J. Laipenieku. Taču pēdējā uzvara ne mirkli netika apdraudēta, jo četros mēģinājumos Laipenieks pārspēja tālāko Pastenieka varējumu. J. Laipenieks šinīs sacensībās izcēlās ar lielo koncentrēšanos un nopietno pieeju katrai disciplīnai un katram mēģinājumam, piešķirot šīm sacīkstēm tikpat lielu nozīmi kā Dienvidamerikas meistarsacīkstēm. To Juris rādīja arī **1960. gadā** Ziemeļamerikas Baltiešu meistarsacīkstēs Čikagā. Tanī ziņā no viņa priekšzīmes varētu mācīties daudzi sportisti.

Sievietes par meistartituļiem cīnījās divās disciplīnās – šķēpa mešanā un 60 m skrējienā. Šķēpu mešanā uzvarēja 16 gadus vecā Benita Bambāne, kuŗa šķēpu paņēma rokā trīs nedēļas pirms sacīkstēm. 60 m skrējienā negaidīti sīvu cīņu izcīnīja Ieva Karlsone ar Rutu Mindenbergu. Tikai pēdējā solī Karlsone nodrošināja uzvaru. Augstlēkšanā meistartitulu, kaut ar savainotu kāju, izcīnīja Modris Pētersons, veicot 1,71 m augstumu. To pašu augstumu, taču ar vairāk mēģinājumiem, sasniedza arī Jānis Pastenieks.

Techniskie rezultāti vīriešiem: 100 m finālā uzvarēja J. Pētersons – 11,5 sek, 2. v. O. Balcers – 11,7 sek, 3. v. J. Pastenieks – 11,7 sek. 200 m 1. v. O. Balceris – 23,4 sek, 2. v. J. Vāgners – 23,6, 3. v. J. Karlsons – 23,7. 400 m 1. v. J. Vāgners – 53,8 sek. 800 m 1. v. A. Pētersons – 1:55,6 min., 2. v. J. Celms – 2:32,5. 1500 m 1. v. A. Pētersons – 4:03,2 min., 2. v. A. Šnore – 4:17,9, 3. v. J. Celms – 5:17,0. 3000 m 1. v. A. Pētersons – 9:29,4 min., 2. v. A. Šnore – 9:29,6. 200 m barjerās 1. v. J. Laipenieks – 25,5 sek., 2. v. K. Blūms – 27,2, 3. v. J. Vāgners – 27, 3. 4x100 m stafetē 1. v.

Sanfrancisko – 46,8 sek, 2. v. Sietla – 46,8 sek, 3. v. Longvjū – 49,3 sek. Tāllēkšanā J. Laipenieks – 6,53 m, 2. v. J. Pastenieks – 6, 30 m, 3. v. O. Balcers – 6,06 m. Augstlēkšana – 1. v. M. Pētersons – 1,71 m, 2. v. J. Pastenieks – 1,71 m, 3. v. J. Mindenbergs – 1,56 m. Trīssoļlēkšanā 1. v. O. Balcers – 12,93 m, 2. v. J. Pastenieks – 12,66 m, 3. v. J. Karlsons – 11,78 m. Lodē J. Laipenieks – 12,78 m, 2. v. J. Pastenieks – 10,95 m, 3. v. K. Blūms – 10,90 m. Diskā 1. v. J. Laipenieks – 37,95 m, 2. v. J. Rubenis – 35,45 m, 3. v. M. Pētersons – 33,30 m. Šķēpā 1. v. J. Laipenieks – 62,21 m, 2. v. J. Rubenis – 47,91 m, 3. v. J. Pastenieks – 43,86 m.

Sievietēm: 60 m 1. v. I. Karlsone – 9,1 sek., 2. v. R. Mindenberga – 9,1 sek., 3. v. L. Celma – 9,8 sek. 100 m 1. v. I. Karlsone – 13,8, 2. v. R. Mindenberga – 14,5, 3. v. L. Celma – 15,4. Tāllēkšanā 1. v. R. Mindenberga – 4,52 m, 2. v. I. Karlsone – 4,42, 3. v. L. Celma – 3,44. Augstlēkšanā 1. v. R. Mindenberga – 1,33 m, 2. v. I. Karlsone – 1,28, 3./4. v. S. Paukule un Z. Skuja – 1,08. Lodē 1. v. J. Pētersone – 8,32 m, 2. v. G. Dumpe – 8,32, 3. v. R. Mindenberga – 7,84. Diskā 1. v. J. Pētersone – 24,15 m, 2. v. A. Dekšeniece – 23,41 m, 3. v. V. Grīnhāgena – 20,15 m. Šķēpā 1. v. B. Bambāne – 21,03 m, 2. v. G. Dumpe – 19,17 m, 3. v. I. Karlsone – 18,69 m.

1959. gadā ASV Ziemeļrietumu piekrastes latviešu jaunatnes vieglatlētikas meistarsacīkstēs, salīdzinot ar pagājušo gadu, bija krietni mazāks dalībnieku skaits meiteņu klasē. Iztrūka divas iepriekšējā gada meistares: Ieva Karlsone un Dzintra Liepiņa. Pirmā pārgājusi sieviešu klasē, bet otrā dzīvo Losandželosā. Tāpat sacensībās neredzēja Rietumpiekrastes meistari šķēpa mešanā – Benitu Bambāni. Patīkami iepriecināja Rutas Mindenbergas sasniegums 60 m skrējienā. Mešanu disciplīnās pārākā bija Velta Grīnhāgena, kuras panākumu atslēga ir nopietnā pieeja treniņiem. Zēnu sacensībās kā vienmēr iepriecināja Justs Karlsons. Viņam vienīgi neveicās diska mešanā. 13 gadus vecais Jānis Celms, šķiet, būs A. Pētersona un J. Vāgnera gaitu turpinātājs.

Techniskie rezultāti meitenēm: 60 m 1. v. R. Mindenberga – 8,7 sek, 2. v. S. Grīnhāgena – 9,7, 3. v. L. Celma – 9,8. Augstlēkšanā 1. v. Mindenberga – 1,25 m, 2. v. Celma – 1,16, 3. v. V. Grīnhāgena – 1,04. Diskā 1. v. V. Grīnhāgena – 23,31 m, Mindenberga – 21,06, 3. v. S. Grīnhāgena – 18,14. Tāllēkšanā 1. v. Mindenberga – 4,59 m, 2. v. L. Celma – 3,54, 3. v. S. Grīnhāgena – 3,21. Lodes grūšanā 1. v. V. Grīnhāgena – 7,68 m, 2. v. Mindenberga – 7,63, 3. v. S. Grīnhāgena – 6,42. Šķēpa mešanā 1. v. V. Grīnhāgena – 14,52 m, 2. v. S. Grīnhāgena – 14,41, 3. v. Mindenberga – 14,02.

Zēniem: 100 m J. Karlsons – 11,6 sek., 2. v. Ritelis – 12,2, 3. v. Blūms – 12,2. 800 m 1. v. J. Celms – 2:26,5 min., 2. v. Ritelis – 2:28,5, 3. v. Moruss – 2:29,3. Tāllēkšanā 1. v. Karlsons – 5,84 m, 2. v. Ritelis – 5,44, 3. v. Blūms – 5,41. Augstlēkšanā 1. v. Blūms – 1,46 m, 2. v. Moruss – 1,38, 3. v. Elferts – 1,38. Kārtslēkšanā 1. v. Elferts – 2, 28 m, 2. v. Karlsons – 2,13, 3. v. Moruss – 1,91. Trīssoļlēkšanā 1. v. Karlsons – 12,17 m, 2. v. Blūms – 11,21, 3. v. Moruss – 11,04. Lodē 1. v. Moruss – 13,00 m, 2. v. Blūms – 12,31, 3. v. Karlsons – 12,25. Diskā 1. v. Blūms – 35,03 m, 2. v. Moruss -31,90, 3. v. Karlsons – 31,54. Šķēpā 1. v. Moruss – 42,03 m, 2. v. Karlsons – 39,98, 3. v. Elferts – 34,34.

1960. gadā Ziemeļrietumu piekrastes latviešu meistarsacīkstēs Sietlā bija pulcinājušas 25 dalībniekus, gan visus no vietējā sporta kluba *Ausma*. Sieviešu sacensībās iepriecināja Mindenberga, kuŗa bija veiksmīgākā, izcīnot 4 meistartitulus. Vīriešiem 7 meistartitulus izcīnīja M. Pētersons. **Techniskie rezultāti vīriešiem:** 100 m M. Pētersons – 11,7 sek., 200 m M. Pētersons – 22,8, 400 m U. Ansiņš – 66,2, J. Rūsis – 66,4, J. Elferts – 66,8. 800 m J. Celms – 2:26,0 min. 1500 m J. Celms – 4:52,3. Tāllēkšanā M. Pētersons – 6,28 m, augstlēkšanā M. Pētersons – 1,75, Trīssoļlēkšanā R. Rītelis – 11,25, J. Elferts – 10,78, lodē M. Pētersons – 11,78, A. Moruss – 11,50, J. Karlsons – 11,17, diskā M. Pētersons – 37,88, diskā M. Pētersons – 37,88, šķēpā M. Pētersons – 41,72, J. Karlsons – 40,08.

Sievietēm: 60 m R. Mindenbergs – 8,6, I. Karlsone – 8,7, 100 m R. Mindenberga – 13,9, I. Karlsone – 14,0, tāllēkšanā Mindenberga – 4,68, I. Karlsone – 4,47, augstlēkšanā Mindenbergs – 1,30,

H. Pētersone – 1,27, I. Karlsone – 1,27. lodē H. Pētersone – 9,11, Mindenberga – 8,75, diskā – B. Bambāne – 28,06, H. Pētersone – 27,51, šķēpā H. Pētersone – 23,72, B. Bambāne – 22,49.

Rietumu piekrastē Sietlā K. Upenieka vadībā sarīkoja piecas Ziemeļrietumu (1952, 1953, 1954, 1958, 1960), divas Rietumu piekrastes (1956, 1959) un vienas Ziemeļrietumu jaunatnes (1959) meistarsacīkstes. Sanfrancisko pilsētas tuvumā V. Pastenieks 1957. gadā rīkoja Rietumu piekrastes (piedalījās gan tikai Kalifornijas vieglatlēti) un 1958. g. Ziemeļkalifornijas meistarsacīkstes. Pēc 1962. gada rakstītājiem nav informācijas par turpmākajām Rietumu piekrastes vieglatlētikas sacensībām.

VIDĒJO VALSTU SACĪKSTES

Vieglatlētikā aktīvākās sporta kopas bija Indiānapolē, Grand Rapidos, Milvokos, Mineapolē, Kalamazū un Linkolnā. Indianapoles vieglatlēti 1953. gadā VVLSP reģistrējās kā Indiānas Latviešu biedrības sporta kopas sportisti. 1955. gadā Indiānapolē nodibināja vieglatlētu kopu *Venta*, kuŗa darbojās darbojās līdz 1962. gadam, kad visi sportisti iestājās Indiānapoles *DV* sporta kopā. No 1952. līdz 1971. gadam vieglatlētus vadīja un Indianapolē sacīkstes rīkoja Gundārs Grīslītis.

Šajā laikā tika sarīkotas 316 vietējās kopas sacīkstes, divas reizes ASV meistarsacīkstes un Ziemeļamerikas meistarsacīkstes. Indianapoles veiksmīgākie vieglatlēti bija Ivars Veldre un Valda Grīslīte. Piedaloties amerikāņu Indiānas pavalsts Amatieŗu atlētu savienības (AAU) gadskārtējās olimpiskās sagatavošanas sacīkstēs 1963. un 1964. gadā Indiānapolē, viņi guva labus panākumus. 50. gadu beigās un 60. gadu sākuma gados ļoti aktīvi bija Grand Rapidu Skrundas vieglatlēti Aleksandra Pastenieka vadībā. Arī Milvoku *Ausekļa* vieglatlēti aktīvi piedalījās sacensībās, sevišķi Elmārs Ezeriņš, 1962. gada NCAA Lielā desmitnieka meistars lodē un diskā, un Aina Ezeriņa. Īslaicīgi darbojās Kalamazū *Pērse* un Linkolnas *DV* sporta kopas. Mineapoliešus varēja redzēt tikai atsevišķos gadījumos. Izņēmums bija Ivars Kauls, kuŗš piedalījās VV un Ziemeļamerikas Baltiešu meistarsacīkstēs.

Vidējo valstu meistarsacīkstes

Pirmās Vidējo valstu meistarsacīkstes notika **1953. gadā** tūlīt pēc Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes (VVLSP) nodibināšanas. Neparedzētu iemeslu dēļ tās bija jāpārliek no 23. uz 22. augustu, tādēļ sacīkstēs nevarēja piedalīties Indianapoles un Čikagas vieglatlēti. Pirmās plašākās sacensības izvērtās itin sīvas, lai gan sasniegumi vēl diezgan pavāji. Kuplais dalībnieku skaits liecināja, ka arī šeit interese par vieglatlētiku nav zudusi.

Techniskie rezultāti: 100 m V. Krūmiņš – 12,1 sek., N. Treijs – 12,3, A. Gaiķis – 12,5. 400 m V. Liepa – 55,1, G. Grīviņš – 56,1, J. Zeps – 58,0. 1500 m Bērziņš – 5:05,0 min., P. Sīka – 5:08,9 min., J. Šverns – 5:36,0. Tāllēkšanā V. Krūmiņš – 5,81, M. Veiss – 5,57, N. Treijs – 5,36. Augstlēkšanā A. Linde – 1,46, J. Kļaviņš – 1,46, J. Šverns – 1,43. Lodē M. Veiss – 10,85, Gravelsons – 10,18, P. Lielzuika – 9,92. Šķēpā V. Krūmiņš – 45,85, P. Lielzuika – 41,21, G. Krautmanis – 40,68. Diskā M. Veiss – 35,03 m, J. Kļaviņš – 28,35, P. Lielzuika – 28,16.

1954. gadā meistarsacīkstes notika Indianapolē, piedaloties 26 vīriešiem un 7 sievietēm. Neparasti karstais laiks manāmi iespaidoja rezultātus, kāpēc sasniegumi bija pavāji.

Techniskie rezultāti: 100 m V. Burģis – 12,5, A. Bite – 12,6, G. Linde – 12,8. 200 m V. Liepa – 25,3, V. Burģis – 25,6. G. Linde – 25,6. 1500 m G. Linde – 4:47,9, Bērziņš – 5:11,1, M. Krūmiņš – 5:22,7. Tāllēkšanā A. Bite – 5,74, A. Štrāls – 5,70, G. Grīslītis – 5,67. Augstlēkšanā A. Osis – 1,58, A. Štrāls – 1,52, J. Šverns – 1,49. Trīssoļlēkšanā I. Dumpis – 11,64, A. Ruņģis – 11,39, A. Štrāls – 11,00. Lodē M. Kalniņš – 12,18, I. Veldre – 11,68, J. Šverns – 11,00. Diskā M. Kalniņš – 33,79, A. Štrāls – 32,20, I. Veldre – 31,51. Šķēpā G. Krautmanis – 41,93, I. Veldre – 41,45, I. Kiusala – 41,05. 4x100 m stafetē Kalamazū SK (A. Ruņģis, G. Bērziņš, J. Šverns,

V. Liepa) – 51,2, Indianapolis L. S. (V. Burģis, G. Grīslītis, A. Sorens, J. Irbe) – 52,1, Čikagas LK (A. Štrāls, A. Kuplis, A. Osis, A. Bite) – 55,4.

Sievietēm: 60 m R. Paegle – 9,1, R. Jansone – 9,3, V. Sorena – 9,4. 100 m D. Dāve – 14,8, R. Skabardze – 15,2, R. Paegle – 15,5. Tāllēkšanā R. Skābardze – 4,03, R. Jansone – 3,83. Augstlēkšanā D. Dāve – 1,265, R. Paegle – 1,20, V. Sorena – 1,175. Lodē I. Brože – 6,69, V. Sorena – 6,31, R. Jansone – 5,52.

Trešajās VV meistarsacīkstēs (1955) Čikagā piedalījās 25 vīrieši, 6 sievietes un 2 jaunieši. Sacensību programmā klāt nākušas 5 jaunas disciplīnas. Techniskie rezultāti: 100 m A. Baumanis – 11,5, I. Kauls – 12,1, T. Kauls – 12,5. 200 m I. Kauls – 23,8, A. Baumanis – 24,5, K. Kampe – 24,8. 400 m I. Kauls – 54,8, G. Linde – 55,9, I. Ārums – 1:00,2. 800 m A. Aperāns – 2:05,0. G. Linde – 2:10,1. 1500 m Aperāns – 4:32,1, Alvis Osis – 4:42,3, Aivars Osis – 4:47,3. 3000 m Alvis Osis – 10:10,0, Aivars Osis – 11,24,4. Tāllēkšanā V. Krūmiņš – 6,285, A. Baumanis – 6,21, I. Kauls – 5,71. Augstlēkšanā A. Kačerovskis – 1,70, A. Baumanis – 1,61, A. Polis – 1,61. Kārtslēkšanā J. Strazdiņš – 2,91, A. Polis – 2,86, J. Plīsis 2,81. Trīssoļlēkšanā V. Krūmiņš – 12,42, A. Baumanis – 12,35, A. Sorens – 11,30. Lodē M. Kalniņš – 12,77, J. Plīsis – 12,56, A. Kačerovskis – 12,02. Diskā J. Plīsis – 39,79, G. Neiders – 37,44, M. Kalniņš – 35,84. Šķēpā J. Plīsis – 47,19, V. Krūmiņš – 45,00, J. Polis – 43,95. Veserī J. Plīsis – 31,55, M. Kalniņš – 23,09, G. Neiders – 17,97. 110 m barjerās A. Kačerovskis – 16,6, A. Polis – 18,0, A. Baumanis – 18,3. 4x100 m stafetē Klīvlandes Stars (K. Kampe, G. Neiders, V. Krūmiņš, A. Baumanis) – 48,2, Mineapoles sporta kopa (A. Aperāns, J. Polis, T. Kauls, I. Kauls) – 48,5, Čikagas LBSK (A. Bite, I. Ārums, J. Petrovskis, K. Ezeriņš) – 50,8.

Sievietes: 60 m R. Skabārde – 9,1, R. Paegle – 9,2, M. Sviestiņa – 10,0. 100 m R. Ska-bārde – 15,1, R. Paegle – 15,4, V. Sorena – 15,9. Augstlēkšanā V. Sorena – 1,17, R. Paegle – 1,17, R. Skabārde – 1,12. Tāllēkšanā R. Paegle – 3,98, R. Skabārde – 3,90, V. Sorena – 3,63. Diskā M. Sviestiņa – 24,27, V. Sorena – 22,56, R. Skabārde – 15,37. Lodē V. Sorena – 8,51, M. Sviestiņa – 8,48, A. Vanaga – 7,58. Šķēpā V. Sorena – 13,65, R. Skabārde – 11,20, 3-cīņā jaunatnei (100 m, augstlēkšanā, tāllēkšanā) I. Ārums – 13,6, 1,45, 5,05, 2. v. J. Pētersons 15,6, 1, 33, 4,23.

1957. gadā ceturtās vieglatlētikas meistarsacīkstēs Mineapolē piedalījās 20 dalībnieki. Lielāko skaitu deva paši rīkotāji (12) Indianapole (4), Milvoki (3), Čikaga (1). Lieliskus rezultātus sprintā sasniedza mineapolietis Ivars Kauls. 200 m – 22,4 sek., viņš atkārtoja labāko rezultātu trimdā, ko 1954. gadā iespēja Modris Pētersons.

Techniskie rezultāti: 100 m I. Kauls – 10,8, G. Grīslītis – 12,6, I. Lācis – 12,7. 200 m I. Kauls – 22,4, 110 m barjerās A. Polis – 16,3. Augstlēkšanā A. Polis – 1,83 (jauns m/s. rekords), Z. Kauls – 1,63, I. Lācis – 1,53. Tāllēkšanā I. Kauls – 6,21, I. Lācis – 5,85, G. Grīslītis – 5,83. Trīssoļlēkšanā I. Lācis – 11,37, G. Grīslītis – 11,35, A. Sorens – 11,01. Kārtslēkšanā A. Polis – 2,74. Lodē I. Veldre – 13,39 (jauns m/s rekords). B. Baumanis – 10,59, I. Lācis – 10,54. Diskā I. Veldre – 38,06, I. Lācis – 34,32, Štelmachers – 29,37.

Sieviešu sacensībās: 60 m R. Zariņa – 8,7, A. Ezeriņa – 9,5, I. Lācīte – 9,7. 100 m R. Zariņa – 14,1, L. Eidiņa – 15,3, A. Ezeriņa – 15,6. 80 m barjerās A. Ezeriņa – 15,3, V. Grīslīte – 22,1 (krita, bet pabeidza distanci). Augstlēkšanā A. Ezeriņa – 1,25, St. Graudiņa – 1,25, R. Zariņa – 1,16. Tāllēkšanā R. Zariņa – 4,18, St. Graudiņa 4,08, A. Ezeriņa – 4,04. Lodē V. Grīslīte – 9,30, St. Graudiņa – 8,54, R. Zariņa – 7,70. Diskā V. Grīslīte – 24,26, St. Graudiņa – 22,02, Z. Cukura – 21,62. Tās bija pēdējās Vidējo valstu meistarsacīkstes.

ASV LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES

1958. gadā augusta pirmās ASV latviešu meistarsacīkstēs piedalījās 25 dalībnieki no Vidējām valstīm un 3 (Valdis un Juris Priedīši un Kārlis Virkavs) no Toronto, Kanadas. Pirmo reizi sūtņa

A. Spekkes dāvātās balvas saņēma Z. Pūce, V. Priedītis, E. Ezeriņš un I. Veldre. Sacensībās realizējās 9 jauni rekordi.

Techniskie rezultāti: 100 m V. Priedītis – 11,1 sek., G. Grūbaums – 11,3, A. Grīnbergs – 11,8. 200 m (taisnē) G. Grūbaums – 22,6, V. Priedītis – 23,9, A. Grīnbergs – 23,9. 400 m I. Brikmanis – 56,7, V. Priedītis – 58,4, J. Priedītis – 58,4. 800 m K. Virkavs – 2:10,2 min., J. Bluķis – 2:19,2. 110 m barjeras I. Brikmanis – 16,8 sek. Tāllēkšanā A. Grīnbergs – 6,33 m, V. Priedītis – 6,22, G. Grūbaums – 6,21. Augstlēkšanā J. Bluķis – 1,61, I. Brikmanis – 1,56, G. Grūbaums – 1,51. Trīssoļlēkšanā E. Ezeriņš – 11,70, J. Priedītis – 10,84, G. Grīslītis – 10,48. Lodē E. Ezeriņš – 14,15, I. Veldre – 14,06, M. Purkalītis – 10,36. Diskā I. Veldre – 41,40, E. Ezeriņš – 38,72, V. Purkalītis – 27,85. Šķēpā I. Veldre – 47,43, E. Ezeriņš – 43,51, M. Purkalītis – 33,42.

Sievietēm: 60 m Z. Pūce – 8,6, E. Ezeriņa – 8,8, A. Ezeriņa – 9,0. 100 m Z. Pūce – 14,2, E. Ezeriņa – 14,3, A. Ezeriņa – 14,7. 80 m /b. A. Ezeriņa – 14,2, E. Ezeriņa – 16,3, I. Lācīte – 16,7. Augstlēkšanā A. Ezeriņa – 1,25, St. Graudiņa – 1,25, I. Argale – 1,21. Tāllēkšanā St. Graudiņa – 4,03, A. Ezeriņa – 3,995, E. Ezeriņa – 3,95. Lodē V. Grīslīte – 9,08, St. Graudiņa – 8,62, A. Ezeriņa – 8,22. Diskā V. Grīslīte – 25,13, St. Graudiņa – 20,28, R. Kalniņa – 19,23. Šķēpā A. Ezeriņa – 1732.

1959. gadā 2. ASV latviešu meistarsacīkstes notika Milvokos A. Pētersona vadībā. Notika arī jaunatnes meistarsacīkstes dažādās vecuma grupās. Piedalījās 8 vīrieši, 5 sievietes, 5 zēni un 8 meitenes, visi no Vidējām valstīm. Sūtņa A. Spekkes balvas saņēma: E. un A. Ezeriņas, E. Ezeriņš un I. Veldre.

Techniskie rezultāti vīriešiem: 100 m G. Rozenbergs – 13,2, G. Grīslītis – 13,4, O. Rēpiņš – 13,6 (spēcīgs pretvējš). Lodē E. Ezeriņš – 14,97, I. Veldre – 14,22, J. Plīsis – 12,17. Diskā I. Veldre – 43,69, E. Ezeriņš – 40,59, J. Plīsis – 37,96. Augstlēkšanā E. Ezeriņš – 1,71, G. Rozenbergs – 1,59. Tāllēkšanā E. Ezeriņš – 5,93, G. Rozenbergs – 5,22. Veserī J. Plīsis – 38,35, E. Ezeriņš – 28,19. Trīssollēkšanā E. Ezeriņš – 12,31, G. Grīslītis – 10,48, A. Graudiņš – 10,43. Šķēpā I. Veldre – 50,73, E. Ezeriņš – 48,47.

Sievietes: 60 m E. Ezeriņa – 9,1, Z. Pūce – 9,2. 80 m/b. A. Ezeriņa – 14,5, E. Ezeriņa – 15,9, I. Lācīte – 17,1. 100 m A. Ezeriņa – 15,7, Z. Pūce – 15,9. Diskā A. Ezeriņa – 25,55, D. Pasteniece – 23,63, V. Grīslīte – 21,20. Lodē V. Grīslīte – 8,65, A. Ezeriņa – 8,38. Augstlēkšanā A. Ezeriņa – 1,31, I. Lācīte – 1,20. Tāllēkšanā A. Ezeriņa – 4,01, I. Gaigale – 3,62. Šķēpā D. Pasteniece – 17,59, A. Ezeriņa – 17,13, V. Grīslīte – 16,77. 4x100 m stafetē *Auseklis I* – 1:01,8, *Auseklis II* – 1:05,9.

Zēnu A grupā: tāllēkšanā, diskā (1,5 kg) D. Beķeris – 5,27. 37,87. **Zēnu B grupā:** tāllēkšanā V. Ezeriņš – 4,85, J. Putniņš – 4,56. Lodē (4 kg) V. Ezeriņš – 11,81, J. Putniņš – 11,35. Augstlēkšanā V. Ezeriņš – 1,40, J. Putniņš – 1,39. Diskā (1 kg) V. Ezeriņš – 27,05, J. Putniņš – 24,99. 60 m J. Putniņš – 8,5, V. Ezeriņš – 8,6. 100 m V. Ezeriņš – 14,2, J. Putniņš – 17,1.

Meiteņu A grupā 60 m E. Ezeriņa – 8,9, Z. Pūce – 9,2. 100 m E. Ezeriņa – 15,2, Z. Breņķe – 16,6. tāllēkšanā E. Ezeriņa – 4,00, Z. Breņķe – 3,53. Augstlēkšanā E. Ezeriņa – 1,31, Z. Breņķe – 1,10. Diskā (1 kg) E. Ezeriņa – 7,38, Z. Breņķe – 6,38. Meiteņu B grupā 100 m M. Pētersone – 15,4, D. Pasteniece – 16,1. 60 m M. Pētersone – 9,3, D. Pasteniece – 9,4. Tāllēkšanā I. Bolšteine – 3,67, M. Pētersone – 3,57. Augstlēkšanā D. Pasteniece – 1,23, D. Zariņa – 1,18. Diskā (1 kg) D. Pasteniece – 25,17, M. Pētersone – 19,86. Lodē (4 kg) D. Pasteniece – 8,01, M. Pētersone – 6,41.

1960. gadā meistarsacīkstes notika Kalamazū, piedaloties 9 vīriešiem, 4 sievietēm, 15 zēniem un 12 meitenēm. Viskuplāko dalībnieku skaitu deva Grand Rapidu latviešu vieglatlētikas kopa *Skrunda*. Tālākais ceļa braucējs bija Juris Lasmanis, bet viss jaunākā dalībniece 12 g. v. Līga Bolšteina no Indianapoles. Sūtņa A. Spekkes balvas saņēma I. Veldre, L. Tālberga, I. Prīverts.

Techniskie rezultāti: Labākie rezultāti **vīriešiem**: 100 m E. Ezeriņš – 11,3. 200 m U. Grīnvalds – 24,1. 400 m J. Lode – 52,9. 800 m J. Lode – 2:16,1. 3000 m K. Schagata – 10:48,1. 110 m/b. J. Grīnvalds – 20,1. Tāllēkšanā E. Ezeriņš – 5,90. Trīssoļlēkšanā J. Rinkušs – 10,61. Augstlēkšanā I. Prīverts – 1,725. Lodē I. Veldre – 14,55. Diskā I. Veldre – 42,18. Šķēpā E. Ezeriņš – 49,94. **Sievietēm:** 100 m L. Tālberga – 13,8. 80 m/b. A. Ezeriņa – 14,1. Lodē A. Ezeriņa – 9,31. Diskā A. Ezeriņa – 26,18. Šķēpā D. Pasteniece – 27,64.

Zēnu A grupā (1942./43. g. dz.) 100 m K. Kupsis – 11,9. 1000 m I. Ozols – 3:13, 4. 80 m/b. (sieviešu augstuma) J. Grīnvalds – 12,0. Tāllēkšanā K. Kupsis – 5,83. Kārtslēkšanā – J. Grīnvalds – 3,20. Lodē (12 märc.) E. Lode – 12,44. **Zēnu B grupā** (1944. g. dz. un jaunāki) 80 m M. Ziemelis – 9,7. 80 m/b. V. Ezeriņš – 12,7. Tāllēkšanā V. Ezeriņš – 5,11. Augstlēkšanā M. Ziemelis – 1,525. Kārtslēkšanā D. Vedējs – 3,20. Lodē V. Ezeriņš – 11,36.

Meiteņu A grupas rezultāti ir sliktāki nekā jaunāko gadu meitenēm. **Meiteņu B grupā** 60 m L. Tālberga – 8,0. 80 m/b. D. Pasteniece – 15,6. Tāllēkšanā L. Tālberga – 4,25. Augstlēkšanā L. Tālberga – 1,46. Lodē D. Pasteniece – 8,80. Diskā A. Rone – 23, 38.

Atzīmējot ASV organizētā latviešu sporta 10 gadu atceri, Sietlas *Ausma* rīkoja **4. ASV latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstes**, pulcējot dalībniekus no krasta līdz krastam. Sarīkojuma dzinējspēks bija Kazimirs Upenieks ar tuvākiem palīgiem Kārli Šleiceru un Hariju Mindenbergu. Abās dienās noraudzījās apm. 500 skatītāju. Ārpus Vašingtonas pavalsts dzīvojošiem dalībniekiem rīkotāji sedza gandrīz visus ceļa izdevumus. Vidējās valstis pārstāvēja 6 vieglatlēti: Aina un Elmārs Ezeriņi, Līga un Valdis Tālbergi, Juris Jesifers un Juris Lode. Vēl piedalījās M. Laipenieks no Denveras, K. Gulēna no Kanadas un J. Jēkabsons no Ziemeļkalifonijas. Rīkotāji bija gādājuši par bagātīgu balvu klāstu un jaunu ceļojošo balvu pasniegšanu vīriešu un sieviešu labākiem klubiem un labākajai sporta pārvaldei. Ceļojošās balvas tagad atrodas Rīgā, Latvijas Sporta mūzejā. Sūtņa A. Spekkes dāvātās balvas izcīnīja Līga Tālberga un Modris Pētersons.

Techniskie rezultāti vīriešiem: 100 m J. Jēkabsons – 10,9, E. Ezeriņš – 11,0, M. Pētersons – 11,1. 200 m J. Jēkabsons – 23,2, M. Pētersons – 23,2, V. Tālbergs – 24,3. 400 m J. Lode – 50,3, J. Jēkabsons – 51,4, V. Tālbergs – 51,9. 800 m J. Lode – 2:00,6, V. Tālbergs – 2:08,3, J. Jēkabsons – 2: 12,3. 1500 m J. Lode – 4:12,4, A. Pētersons – 4: 22,2, J. Celms – 4: 37,2. 3000 m A. Pētersons – 9:49,7. 110 m/b. M. Pētersons – 15,1, I. Janieks – 15,9, 200 m/b. M. Pētersons – 24,4, I. Janieks – 25,8. 4x100 m stafetē sastādītā (V. Tālbergs, J. Lode, J. Jēkabsons, E. Ezeriņš) – 45,1, *Ausma I* (M. Pētersons, R. Ritelis, I. Janieks, V. Valdnieks) – 46,1. Augstlēkšanā J. Jesifers – 1,83, M. Pētersons – 1,75, J. Elferts – 1,65, E. Ezeriņš – 1,65. Tāllēkšanā J. Jesifers – 6,30, M. Pētersons – 6,27. Kārtslēkšanā J. Jesifers – 3,81. Trīssollēkšanā M. Pētersons – 13,00, J. Jesifers – 12,53, E. Ezeriņš – 12,49. Lodē E. Ezeriņš – 15,46. Diskā E. Ezeriņš – 43,28, M. Laipenieks – 38,75. Šķēpā E. Ezeriņš – 50,82, M. Laipenieks – 50,27.

Sievietēm: 60 m L. Tālberga – 8,0, K. Gulēna – 8,4, I. Vehvilainena – 8,4. 100 m L. Tālberga – 13,2, K. Gulēna – 14,1, I. Karlsone – 14,8, I. Valdniece – 14,8. 80 m/b. L. Tālberga – 13,2, A. Ezeriņa – 14,3. Augstlēkšanā L. Tālberga – 1,40, I. Valdniece – 1,33, K. Gulēna – 1,30, R. Mindenberga – 1,30. Tāllēkšanā K. Gulēna – 4,81, L. Tālberga – 4,69, I. Karlsone – 4,37. Lodē H. Pētersone – 9,43, A. Ezeriņa – 9,04, B. Bambāne – 8,45. Diskā – B. Bambāne – 31,35, H. Pētersone – 30,37, A. Ezeriņa – 27,75. Šķēpā H. Pētersone – 26,98, B. Bambāne – 24,50, K. Gulēna – 21,15. 4x100 m stafetē *Ausma* (I. Vehvilainena, H. Pētersone, I. Valdniece, I. Karlsone) – 57,7. Sastādītā (K. Gulēna, S. Grīnhāgena, A.Ezeriņa, L. Tālberga) – 58,0.

1962. gadā 5. ASV latviešu meistarsacīkstes notika Čikagā ASV latviešu jaunatnes svētku programmas ietvaros. Bez Vidējo valstu vieglatlētiem, sacensībās piedalījās 10 Sietlas *Ausmas* sportisti, 3 sportisti no Toronto, G. Osvalds no Virdžīnijas un M. Laipenieks no Denveras. Sietlieši sacīkstēs izcīnīja 12 meistartitulus un ieguva balvu kā labākā vienība un otru balvu kā labākais klubs vīriešu sacensībās.

Techniskie rezultāti vīriešiem: 100 m V. Priedītis – 10,9, M. Pētersons – 11,2, J. Karlsons – 11,3, V. Ezeriņš – 11,3. 200 m J. Karlsons – 23,5, J. Priedītis – 24,0, M. Matulis – 24,3, 400 m A. Pētersons – 52,1, V. Priedītis – 52,4, J. Priedītis – 53,1, 800 m A. Pētersons – 1:58,4, J. Celms – 2:04,4, J. Priedītis – 2:31,3, 1500 m A. Pētersons – 4:15,6, J. Celms – 4:18,2, 3000 m A. Pētersons – 1000 m

Jaunatnei: J. Celms – 2,54,3, G. Osvalds – 3:11,6, Lodē visi rezultāti sasniegti ar noteikumiem neatbilstošu rīku, kādēļ sasniegtie rezultāti netika publicēti, lai nerastos vēlāk pārpratumi. Diskā J. Pūce – 45,64, E. Ezeriņš – 44,30, I. Veldre – 38,53. Šķēpā M. Laipenieks – 50,04, J. Jesifers – 48,00, K. Ķelpe – 47,88, Veserī J. Plīsis – 37,37, K. Ķelpe – 36,73, V. Krīgers – 23,51. Kārtslēkšanā J. Jesifers – 3,81, 110 m/b. M. Pētersons – 15,8, J. Karlsons – 22,0. Tāllēkšanā J. Jesifers – 6,29, M. Pētersons – 6,10, R. Ritelis – 6,07. Augstlēkšanā J. Jesifers – 1,81, M. Pētersons – 1,74, A. Jesifers, M. Ziemelis, J. Krūmiņš (visi) – 1,65. Trīssoļlēkšanā J. Jesifers – 13,21, M. Pētersons – 12,91, J. Priedītis – 12,25. 4x100 m stafetē Sietlas *Ausma* – 45,4, Linkolnas *DV* – 46,7.

Sievietēm: 60 m L. Tālberga – 8,2 (priekšskrējienā 7,9) M. Ziņģe – 8,4, R. Mindenberga – 8,5, 100 m L. Tālberga – 13,8, M. Ziņģe – 14,6, H. Pētersone – 15,0, 80 m/b. L. Tālberga – 15,1, D. Pasteniece – 17,5, M. Dziļuma – 15,8. Tāllēkšanā R. Mindenberga – 4,63, M. Ziņģe – 4,55, H. Pētersone – 4,22. Augstlēkšanā V. Vunge – 1,30, I. Valdniece – 1,23, M. Ziņģe – 1,23, D. Pasteniece – 1,23. Lodē H. Pētersone – 9,79, D. Pasteniece – 8,92, B. Bambāne – 8,71. Diskā H. Pētersone – 32,08, B. Bambāne – 28,62, D. Pasteniece – 25,25. Šķēpā H. Pētersone – 26,52, B. Bambāne – 24,74, D. Pasteniece – 24,16. Dalībnieki jaunatnes A un B grupās bija pamaz.

1964. gadā Čikagā pulcējās 10 vīrieši, 5 sievietes, 6 zēni un 6 meitenes, lai pēc viena gada pārtraukuma atkal sacenstos 6. ASV latviešu meistarsacīkstēs. Vienīgā rietumu piekrastes pārstāve bija Herta Pētersone. Pārējie dalībnieki nāca no Vidējām valstīm: Linkolnas, Grand Rapidiem, Indianapoles, Milvokiem, Čikagas. Vīriešu sacensībās rezultāti viduvēji, labākais bija J. Jesifera sniegums augstlēkšanā – 1,87.

Sievietēm: 60 m M. Ziņģe – 8,0, L. Tālbergs – 8,0, 100 m L. Tālberga – 13,5, 80 m/b. L. Tālberga – 15,1, tāllēkšanā L. Tālberga – 4,30, augstlēkšanā M. Ziņģe – 1,35, lodē H. Pētersone – 10,84, D. Pasteniece – 9,77, diskā H. Pētersone – 35,08, Šķēpā H. Pētersone – 33,76.

Zēni A grupā (1946. un 1947. g. dz.):100 m J. Ozols – 12,1, 1000 m J. Cibuļskis – 2:50,4, tāllēkšanā K. Augenbergs – 5,09, augstlēkšanā J. Ozols – 1,52, lodē (4 kg) J. Ozols – 12,40, diskā (1 kg) J. Cibuļskis – 35,68, J. Āboliņš – 34,61, J. Rikāns – 34,25, šķēpā (600 g) J. Āboliņš – 41,20, K. Augenbergs – 39,47. **Zēni B grupā** (1948. g. dz. un jaunāki) 100 m Ē. Jansons – 12,2, tāllēkšanā Ē. Jansons – 5,10, augstlēkšanā J. Āboliņš – 1,47, lodē J. Āboliņš – 11,35.

Meitenes A grupā: tāllēkšanā M. Ziņģe – 4,22, lodē M. Ziņģe – 7,66, I. Strazdiņa – 6,90, diskā I. Berga – 20,90, šķēpā M. Ziņģe – 21,87. **Meitenes B grupā:** 60 m M. Holandere – 9,2, I. Berga – 9,3, tāllēkšanā M. Holandere – 4,00, augstlēkšanā M. Holandere – 1,18, I. Mežule, M. Pasteniece abām 1,15, lodē I. Berga – 6,23, M. Holandere – 6,15.

Latvijas sūtņa A. Spekkes dāvātās balvas saņēma J. Jesifers par labāko sniegumu augstlēkšanā – 1,87, M. Ziņģe par labāko sniegumu skriešanu un lekšanu disciplīnās un H. Pētersone par labākajiem rezultātiem mešanu disciplīnās. Pirmo reizi izcīnīja Mirdzas Timmas ceļojošo pieminās balvu par labāko rezultātu sieviešu skriešanu vai lēkšanu disciplīnās. Balvas pirmā ieguvēja Māra Ziņģe, 60 m veicot 8,0 sek.

1965. gadā 7. ASV meistarsacīkstēs Čikagā pulcējās tikai 8 vīrieši un 3 sievietes. Sūtņa A. Spekkes balvu un M. Timmas ceļojošo balvu pasniedza Dz. Pasteniecei, bet vīriešu disciplīnās saņēma I. Veldre.

Vīriešiem: 800 m J. Cibuļskis – 2:15,0, 1500 m J. Cibuļskis – 4:38,7, tāllēkšanā un trīssoļlēkšanā G. Grīslītis – 5,28 un 10,05, augstlēkšanā J. Āboliņš – 1,525, lodē I. Veldre – 13,41, diskā

M. Purkalītis – 35,59, veserī J. Rikāns – 30,90. **Sievietēm:** 60 m Dz. Pateniece – 9,3, tāllēkšanā M. Pasteniece – 3,41, augstlēkšanā Dz. Pasteniece – 1,25, lodē Dz. Pasteniece – 9,23, V. Grīslīte – 8,85, diskā Dz. Pasteniece – 25,89, šķēpā Dz. Pasteniece – 26,72.

8. ASV meistarsacīkstes **1966. gadā** notika Indianapolē, un tajās piedalījās tikai 9 (!) dalībnieki, no tiem 3 bija uzdrošinājušies mērot ceļu no citām pilsētām, tātad 6 no sacesību rīkotāju pilsētas. Kur palicis kuplais Indianapoles vieglatlētu pulciņš? Vai to iespaidoja karstais (pāri 90 gradiem) laiks? Sasniegtie rezultāti vāji.

Sūtņa A. Spekkes balvas saņēma vīriešiem A. Niedra un G. Grīslītis, bet sievietēm Dz. Pasteniece-Broca *(Brotz)*. M. Timmas piemiņas balvu izcīnīja L. Kūriņa, kura arī sasniedza jaunu vietējo rekordu tāllēkšanā – 4,30 (!?). Tās arī bija pēdējās ASV latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstes. Nākamās devītās bija paredzētas 1968. gadā Austrumu piekrastē, bet vieglatlētikas nozares vadītājam Jurim Kļaviņam neizdevās atrast nevienu APLSP sporta kopu, kas uzņemtos šo sacīkšu sarīkošanu, un, kā tas dažkārt notiek līdzīgos gadījumos, ASV latviešu vieglatlētikas meistarsacīkšu gaita līdz ar to nomira "dabīgā nāvē"... Ļoti zīmīgi, ka šo sacensību aplis iesākās ar 1. meistarsacīkstēm 1958. gadā Indianapolē, piedaloties 23 dalībniekiem un beidzās ar 8. meistarsacīkstēm 1966. gadā (9 dalībnieki) atkal Indianapolē.

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES

Pirmās Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes **1954. gadā** rīkoja Toronto. Šoreiz vieglatlēti cīnījās ne vien par metriem un sekundēm, bet arī par punktiem, jo reizē šī bija arī ASV – Kanadas latviešu valstu sacīkste. Vīriešu sacensībās uzvarēja ASV 96,5–71,5, bet sieviešu Kanada ar 53–41 rezultāti.

Techniskie rezultāti vīriešiem: 100 m A. Baumanis (ASV) – 11,6, J. Lasmanis (ASV) – 11,8, G Grīslītis (ASV) – 12,4, 200 m J. Lasmanis – 24,5, A. Baumanis – 24,7, K. Virkavs (Kan.) – 25,2, 400 m K. Virkavs – 54,2, G. Linde (ASV) – 55,4. 800 m K. Virkavs – 2:02,2, G. Linde – 2:06,1, O. Bērziņš (Kan.) – 2:19,9, 1500 m K. Upenieks (ASV) – 4:15,2, V. Teteris (Kan.) – 4:25,2, E. Salnājs (Kan.) – 4:33,9, 3000 m K. Upenieks – 9:27,2, E. Salnājs – 9:39,2, 110 m/b. J. Plīsis (ASV) – 19,5, Uiska (Kan.) – 20,5, A. Bergvalds (Kan.) – 20,7, Augstlēkšanā A. Baumanis – 1,65, A. Bergvalds – 1,65, J. Plīsis – 1,55. Tāllēkšanā V. Krūmiņš (ASV) – 6,28, V. Teteris – 6,10, J. Krūmiņš (Kan.) – 6,05, kārtslēkšanā J. Plīsis – 2,97, A. Rozentāls (Kan.) – 2,97, A. Bergvalds – 2,77, Trīssoļlēkšanā A. Baumanis – 12,89, V. Krūmiņš – 12,43, J. Plīsis – 12,28, lodē A. Bergvalds – 13,45, J. Plīsis – 13,25, Ē. Viškers – 13,17, diskā I. Mežaraups (ASV) – 41,60, A. Bergvalds – 40,87, J. Plīsis – 40,85, šķēpā Ed. Purgalis (Kan.) – 53,51, J. Plīsis – 51,25, R. Miķelsons (Kan.) – 49,67, veserī I. Mežaraups – 44,69, J. Plīsis un Vasilis (Kan.) – abiem 34,43. 4x100 m stafetē ASV (G. Grīslītis, V. Krūmiņš, J. Lasmanis, A. Baumanis) – 47,5, Kanada (Jēkabsons, K. Virkavs, A. Miezītis, J. Krūmiņš) – 50,3.

Sievietēm: 60 m N. Ozoliņa (ASV) – 8,4, V. Ādmine (Kan.) – 8,9, V. Vilsone (Kan.) – 9,0, 100 m N. Ozoliņa – 13,3, V. Vilsone – 14,5, 80 m/b. N. Ozoliņa – 14,8, V. Ādmine – 15,7, I. Apene (Kan.) – 16,7, augstlēkšanā – Dz. Tora (Kan.) – 1,46, N. Ozoliņa – 1,30, I. Apene – 1,30, tāllēkšanā N. Ozoliņa – 4,57, V. Ādmine – 4,42, Ž. Kāpostiņa (Kan.) – 4,14, lodē V. Ādmine – 9,63, V. Viškere (Kan.) – 9,50, I. Apine – 8,08, diskā V. Viškere – 29,28, V. Ādmine – 24,02, I. Apine – 20,42, šķēpā M. Grava (ASV) – 27,13, V. Ādmine – 21,44, V. Viškere – 19,42. 4x60 m stafetē Kanada (V. Ādmine, Ž. Kāpostiņa, I. Apine, V. Vilsone) – 34,7, ASV (N. Ozoliņa, Skabārde, Mežaraupa, Krūmiņa) – 35,6.

Otrās, **1955. gada** 3., 4. septembrī atkal sarīkoja Toronto. Šoreiz nenotika vienību sacensības sieviešu disciplīnās, jo vienīgā ASV dalībniece Mežaraupa piedalījās tāllēkšanā. Vīriešu vienību sacensībās Kanada pārliecinoši uzvarēja ASV 91–78.

Techniskie rezultāti vīriešiem: 100 m A. Baumanis – 11,7, Znotēns (abi ASV), K. Pavasars – 12,2 (Kan.), 200 m V. Teteris – 24,4 (Kan.), A. Baumanis – 24,6, K. Pavasars – 25,1, 400 m V. Teteris – 53,4, Znotēns – 58,1, Gremze – 59,6 (Kan.), 800 m V. Teteris – 2:02,6, K. Virkavs – 2:06,1, Gremze – 2:15,4 (abi Kan.), 1500 m K. Virkavs – 4:31,4, Gremze – 4:57,9, J. Straupenieks – 5:19,4 (ASV), 3000 m K. Virkavs – 10:08,0, G. Linde – 10:22,1 (ASV), Gremze – 11:29,5, 110 m/b. V. Krūmiņš – 19,0 (ASV), A. Baumanis – 19,8, A. Bergvalds – 20,6 (Kan.), augstlēkšanā A. Bergvalds – 1,70, Uiska – 1,65 (Kan.), A. Baumanis – 1,65, tāllēkšanā V. Krūmiņš – 6,49 (ASV), A. Baumanis – 5,95, V. Teteris – 5,84, kārtslēkšanā V. Teteris – 2,94, V. Krūmiņš – 2,85, A. Bergvalds – 2,70, trīssoļlēkšanā A. Baumanis – 12,65, V. Krūmiņš – 12,30, A. Bergvalds – 11,13, lodē A. Bergvalds – 13,03, K. Viškers – 12,83 (Kan.), A. Štāls – 11,39 (Kan.), diskā I. Mežaraups – 3,02 (ASV), A. Bergvalds – 41,42, K. Viškers – 36,84, šķēpā R. Miķelsons – 54,54 (Kan.), E. Purgalis – 51,89, J. Tērauds – 50,12 (Kan.), veserī I. Mežaraups – 46,28, Ē. Poltroks – 37,18 (Kan.), Vasilis – 33,81 (Kan.) 4x100 m stafetē ASV (Znotēns, V. Krūmiņš, J. Lasmanis, A. Baumanis) – 48,6, Kanada (Tannis, K. Virkavs, A. Bergvalds, K. Pavasars) – 50,2.

1956. gadā 3. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes un ASV – Kanadas valstu sacīkstes notika Čikagā. Vīriešu sacensībās nepārspēti palika mūsu ASV vieglatlēti, uzvarot Kanadas vienību ar 94–61 punktiem, otro reizi izcīnot ALA Sporta biroja ceļojošo balvu Latvijas brīvībai. Sieviešu sacensībās krietni pārākas bija kanadietes – 67–20, kas Ž. Kāpostiņas balvu Latvijas brīvībai ieguva jau trešo gadu. Divu dienu sacensībās tika pārspēti 7 meistarsacīkšu rekordi – 5 vīriešu, bet 2 sieviešu disciplīnās, taču rezultāti vairums bija tikai viduvēji, jo tos iespaidoja lielais karstums un vējš. Vīriešu sacensībās savas krietnās sprintera dotības atkārtoti apliecināja talantīgais mineapolietis Ivars Kauls ar uzvarām un jauniem meistarsacīkšu rekordiem sprinta distancēs. 200 m – 23,0, 400 m – 52,4, kas bija arī viņa labākie rezultāti. Iepriecināja A. Bergvalda un I. Mežaraupa stabilie rezultāti mešanu disciplīnās. Piedalījās 25 vīrieši un 14 sievietes.

Techniskie rezultāti vīriešiem – 100 m I. Kauls – 11,8, I. Rītiņš – 12,1, T. Kauls – 12,4 (visi ASV), 200 m I. Kauls – 23,0, T. Kauls – 24,3, I. Rītiņš – 24,5, 400 m I. Kauls – 52,4, I. Rītiņš – 52,5, Gremze (Kan.) – 59,6, 800 m V. Teteris (Kan.) – 2:10,5, I. Rītiņš, Gremze (Kan.), 1500 m K. Virkavs 4:30,4, V. Teteris – 4:31,2 (abi Kan.), 3000 m K. Virkavs – 11:03,4, Gremze – 11:23,8 (abi Kan.), I. Rītiņš – 12:08,2, 110 m/b. A. Kačerovskis – 17,3, I. Rītiņš – 19,6, M. Vīgants – 19,7, 4x100 m stafete – ASV – 46,2 (Mineapole: I. un T. Kauli, M. Vīgants, Čurišķis), Kanada – 48,1 (papildināta ar I. Rītiņu), augstlēkšanā A. Bergvalds (Kan.) – 1,70, A. Kačerovskis – 1,65, I. Lācis – 1,65, tāllēkšanā I. Lācis – 5,96, I. Kauls – 5,82, T. Kauls – 5,66, Kārtslēkšanā J. Strazdiņš – 2,90, M. Vīgants – 2,90, K. Ezeriņš – 2,80, trīssoļlēkšanā V. Teteris (Kan.) – 11,93, K. Ezeriņš – 11,49, I. Lācis – 11,46, lodē A. Bergvalds (Kan.) – 13,34, J. Plīsis – 13,20, Ē. Viškers (Kan.) – 12,38, diskā A. Bergvalds (Kan.) – 39,48, I. Mežaraups – 39,22, Ē. Viškers (Kan.) – 37,05, šķēpā J. Plīsis – 49,06, A. Bergvalds (Kan.) – 47,17, I. Veldre – 46,94, veserī I. Mežaraups – 47,65, J. Plīsis – 39,07, H. Zeile – 31,03.

Sievietēm: 60 m V. Vilsone 8,6, B. Ezeriņa (ASV) – 9,1, B. Skujiņa – 9,3, 100 m V. Vilsone – 14,0, V. Ādmine – 14,7, B. Skujiņa – 15,0, 80 m/b. V. Ādmine – 16,0, B. Skujiņa – 16,3, 4x60 m stafetē Kanada – 34,0 (V. Ādmine, I. Apine, B. Skujiņa, V. Vilsone), ASV – 35,4 (R. Zariņa, V. Sorena, B. Ezeriņa, Z. Pūce), augstlēkšanā Dz. Tore – 1,44, V. Ādmine – 1,30, B. Skujiņa – 1,30, tāllēkšanā V. Vilsone – 4,47, V. Ādmine – 4,17, B. Skujiņa – 3,98, lodē Ņ. Tomase – 9,99, V. Ādmine – 9,45, V. Viškere – 9,42, diskā Ņ. Tomase – 29,27, V. Viškere – 29,19, V. Sorena (ASV) – 25,76, šķēpā Avotiņa – 21,73, V. Sorena (ASV) – 18,44, V. Viškere – 17,56. Par sacensību raitu norisi rūpējās daudzie Čikagas sporta darbinieki, Ringolda Upatnieka vadībā.

Ziemeļamerikas LM vieglatlētikā un ASV – Kanadas vienību sacīkstes beidzot pēc četru gadu pārtraukuma tika atjaunotas **1961. gadā** Indianapolē. Tās gan nesasniedza tādu spožumu kā pirmie

sarīkojumi, bet tomēr deva gandarījumu pašiem sacensību dalībniekiem. Vienības nedz skaitliski, nedz sniegumos nebija pilnvērtīgākās. Kanadu pārstāvēja 11 dalībnieki (5 sievietes un 6 vīrieši), ASV – 13 (3 sievietes un 10 vīrieši). Vīriešu sacensībās ASV galvenokārt pārstāvēja pašu mājas, Indianapoles vieglatlēti. Valstu sacīkstēs cīņas par punktiem bija sīvas. Kopvērtējumā vīriešu sacensībās ALA Sporta biroja ceļojošo balvu vēl paturēja ASV ar 74–66 punktiem, bet sieviešu sacensībās ar 38–23 pārākās bija kanadietes. Viskrietnākie sasniegumi vīriešu disciplīnās reālizējās lodes grūšanā – 3 dalībnieki pāri 15 m, mūsu sacensībās svešumā bija vēl nepiedzīvots notikums. 1962. gadā noskaidroja, ka J. Pūces lode, ko lietoja arī I. Veldre, bija vieglāka, tādēļ abi rezultāti neoficiāli. Sieviešu sacensībās pārākumu, kaut gan šoreiz ne sevišķi izteikti, apliecināja jauniņā Līga Tālberga. Sacensības vadīja G. Krautmanis un R. Upatnieks. Par labākiem sasniegumiem īpašas Indianapoles korporāciju kopas balvas saņēma J. Pūce (lode 15,66) un L. Tālberga (tāllēkšanā 4,38 m). VVLSP ar grāmatu veltēm atcerējās jaunākos dalībniekus, grandrapidiešus – L. Tālbergu un D. Vedēju.

Techniskie rezultāti vīriešiem: 100 m J. Eichmanis (Kan.) – 11,1, E. Ezeriņš – 11,2, E. Petmanis (Kan.) – 11,5, 200 m (apm. 231 m) E. Ezeriņš – 24,6, J. Eichmanis – 24,7, M. Matulis – 26,0, 400 m J. Priedītis (Kan.) – 54,5, J. Eichmanis – 56,5, J. Lasmanis – 57,6, 800 m M. Smilga (Kan.) – 2:12,4, J. Priedītis – 2:24,0, 1500 m M. Smilga – 4:40,1, J. Priedītis – 5:23,7, J. Lasmanis – 5: 23,9, 110 m/b. (vidusskolas augstuma) J. Jesifers – 17,4, V. Ezeriņš – 18,1, J. Priedītis – 18,4, augstlēkšanā J. Jesifers – 1,765, E. Petmanis – 1,615, G. Strīķis – 1,51, V. Ezeriņš – 1,51, kārtslēkšanā J. Jesifers – 3,58, D. Vedējs – 3,58, tāllēkšanā G. Grūbaums – 6,13, J. Jesifers – 5,96, E. Petmanis – 5,96, trīssoļlēkšanā E. Petmanis – 11,88, J. Jesifers – 11,76, V. Ezeriņš – 11,61, 4x100 m stafetē ASV (E. Ezeriņš, G. Strīķis, M. Matulis, G. Grūbaums) – 46,5, Kanada (J. Eichmanis, J. Priedītis, E. Petmanis, M. Smilga) – 47,6, lodē J. Pūce (Kan.) – 15,66, E. Ezeriņš – 15,20, I. Veldre – 15,16, diskā J. Pūce – 43,22, I. Veldre – 42,54, E. Ezeriņš – 40,27, šķēpā I. Veldre – 50,90, J. Jesifers – 43,21, J. Eichmanis – 36,14.

Sievietēm: 100 m L. Tālberga – 13,2, K. Gulēna – 13,3, A. Gulēna – 14,0 (abas Kan.), augstlēkšanā – K. Gulēna – 1,33, L. Tālberga – 1,33, A. Gulēna – 1,23, 80 m/b. L. Tālberga – 14,1, V. Ādmine (Kan.) – 16,0, K. Gulēna – 16,1, tāllēkšanā L. Tālberga – 4,83, K. Gulēna – 4,68, A. Gulēna – 4,20, lodē – K. Gulēna – 9,56, V. Ādmine – 9,39, V. Grīslīte – 9,00, diskā V. Ādmine – 25,34, V. Grīslīte – 20,83, A. Gulēn – 18,88.

1962. gadā Ziemeļamerikas LM notika Toronto un tajās piedalījās 34 vieglatlēti. Lielāko dalībnieku skaitu deva mājinieki – 22 (14 vīriešus un 8 sievietes), ASV bija pārstāvēta ar 12 vieglatlētiem (6 vīrieši un 6 sievietes). Vienību sacensībās atkal uzvarēja ASV ar 74–71 punktiem. Sieviešu sacensībās pirmo reizi uzvarēja ASV vieglatlētes ar 43–39 punktiem, pateicoties L. Tālbergas, D. Pastenieces un pārējām Grand Rapidu un Milvoku sportistēm. Viļa Rozenberga ceļojošās piemiņas balvas uz vienu gadu glabāšanā saņēma Elmārs Ezeriņš (2936 punkti 3 disciplīnās – lode, disks, 100 m) un LīgaTālberga (2172 punkti – 60 m, 100 m, tāllēkšana). Labus rezultātus sasniedza E. Ezeriņš – 100 m – 10,8 sek. un lodē – 16,50 m un L. Tālberga 60 m – 7,9 sek. Sacensības vadīja J. Ādminis ar ļoti kuplu palīgu pulku.

Techniskie rezultāti vīriešiem: 100 m E. Ezeriņš – 10,8, J. Eichmanis – 11,4, V. Ezeriņš – 11,5, 200 m E. Ezeriņš – 23,0, J. Zichmanis – 23,6, J. Priedītis – 23,9. Jo garāki skrējieni, jo aina bēdīgāka. Pat 400 m distancē bija tikai viens īsts šīs disciplīnas pārstāvis – J. Priedītis – 53,4, kamēr pārējie skrēja tikai, lai iegūtu savai vienībai pāris punktus. Augstlēkšanā J. Jesifers – 1,80, J. Krūmiņš – 1,60, tāllēkšanā – J. Jesifers – 6,57, V. Ezeriņš – 6,04, trīssoļlēkšanā J. Jesifers – 12,12, J. Priedītis – 11,87, V. Ezeriņš – 11,86, lodē E. Ezeriņš – 16,50, J. Pūce – 15,93, diskā E. Ezeriņš – 47,98, J. Pūce – 47,72, šķēpā I. Veldre – 54,92, R. Miķelsons – 54,83, E. Ezeriņš – 52,65. Veserī I. Mežaraups – 45,42.

Sievietes: 60 m L. Tālberga – 7,9, M. Ziņģe – 8,2, 100 m L. Tālberga – 13,1, M. Ziņģe – 13,7, L. Stūre – 13,9, augstlēkšanā Dz. Tore – 1,35, L. Tālberga – 1,35, V. Vunge – 1,35, tāllēkšanā L. Tāl-

berga – 4,69, I. Līduma – 4,49, M. Ziņģe – 4.45, lodē (4 kg) Dz. Pasteniece – 9,17, V. Viškere 8,95, V. Ādmine – 8,60, diskā V. Viškere – 29,89, šķēpā Dz. Pasteniece – 27,50. 4x60 m stafetē uzvarēja kanadietes – 36,5, 4x100 m stafetē labākie bija kanadieši – 46,3. Stafetēs abas ASV vienības diskvalificēja.

1963. gadā Ziemeļamerikas LM sarīkoja Grand Rapidu sporta kopa *Skrunda* A. Pastenieka vadībā. Ieskaitot jaunatnes dalībniekus, sacensībās piedalījās rekordu skaits – 57 vieglatlēti. Vienību sacensībās pārliecinoši uzvarēja ASV vīrieši ar 97–57 un ASV sievietes ar 65–31 punktiem. ASV Latvijas sūtniecības balvas ieguva J. Pūce (Kan.) un J. Celms un L. Tālberga (abi ASV).

Techniskie rezultāti vīriešiem: 100 m K. Andersons – 11,8, M. Matulis – 11,9, J. Zivtiņa – 12,0, 200 m V. Tālbergs – 24,4, J. Zivtiņa – 24,8, M. Matulis – 24,9, 400 m J. Jesifers – 53,7, V. Tālbergs – 54,3, 800 m J. Celms – 2:05,3, J. Cibuļskis – 2:16,9, 1000 m J. Cibuļskis – 2:48,3, A. Augstums – 2:55,2, Ē. Jansons – 3:02,4, 1500 m – J. Celms – 4:19,0, A. Šnore – 4:25,2, M. Smilga – 4:30,9, 3000 m A. Šnore – 9:42,1, J. Celms – 10:00,8, M. Smilga – 10:05,6, augstlēkšana J. Jesifers – 1,81, J. Krūmiņš – 1,72, I. Prīverts – 1,72, tāllēkšanā J. Jesifers – 6,43, J. Zivtiņa – 6,39, I. Zvaigznīte – 5,89, trīssoļlēkšana J. Jesifers – 12,85, I. Zvaigznīte – 12,58, J. Zivtiņa – 12,47, kārtslēkšanā J. Jesifers – 3,62, D. Vedējs – 3,46, J. Āboliņš – 2,83, lodē J. Pūce – 15,95, I. Veldre – 14, 17, I. Zvaigznīte – 12,52, diskā J. Pūce – 48,58, I. Veldre – 43,71, I. Zvaigznīte – 37,43, šķēpā – I. Zvaigznīte – 50,02, J. Pūce – 48,03, I. Veldre – 47,97, veserī Ē. Poltroks – 34,95, J. Pūce – 29,36, Ē. Viškers – 23,60, 4x100 m ASV (K. Andersons, J. Tupe, V. Tālbergs, M. Matulis) – 47,7, Kanada (U. Vimba, E. Petmanis, J. Pūce, J. Zivtiņa) – 48,0.

Sievietēm: 60 m M. Ziņģe – 8,3, L. Tālberga – 8,4, L. Stūre – 8,8, 100 m L. Tālberga – 13,5, M. Ziņģe – 14,1, G. Gūtmane – 14, 14,3, tāllēkšanā L. Tālberga – 4,72, M. Ziņģe – 4,41, L. Stūre – 4,29, 80 m /b. L. Tālberga – 14,4, M. Dziļuma – 15,4, Dz. Pasteniece – 16,1, augstlēkšana L. Tālberga – 1,40, V. Vunge – 1,40, V. Ādmine – 1,30, lodē Dz. Pasteniece – 8,81, L. Avotiņa – 8,22, M. Tālberga – 8,05, diskā Dz. Pasteniece – 25,18, A. Rone – 23,86, V. Ādmine – 22,08, šķēpā Dz. Pasteniece – 25,49, L. Avotiņa 23,30, M. Tālberga – 22,83, 4x60 m stafetē Kanada (V. Ādmine, Z. Jurševska, G. Gūtmane, L. Stūre) – 34,0, ASV (M. Ziņģe, V. Vunge, L. Buša, L. Tālberga) – 34,6.

Jaunatnei A grupas zēniem: 100 m E. Skudre – 13,8, šķēpā J. Āboliņš – 36,55. **B grupas zēni:** 100 m J. Tupe – 12,4, A. Krīgers – 12,5, E. Jansons – 12,9, tāllēkšanā A. Krīgers – 5,22, E. Jansons – 4,92, A. Augstums – 4,85, augstlēkšanā A. Krīgers – 1,57, E. Jansons – 1,50, R. Pētersons – 1,46, lodē (8 märc.) A. Krīgers – 14,65, J. Āboliņš – 10,96, J. Rikāns – 10,60, diskā A. Krīgers – 44,93, šķēpā J. Āboliņš – 36,55.

1964. gadā 7. Ziemeļamerikas LM Indianapolē piedalījās 27 dalībnieki. **Valstu sacīkstēs:** ASV **vīrieši** 86 – Kanadas 36, **sievietēm** ASV 50,5 – Kanada 22,5. Laika tiesnešu kļūmes dēļ 100 m vīriešiem netika uzņemti laiki. Vīriešu sacensībās neapšaubāmi spējīgākais bija Juris Jesifers, uzvarot visās lēkšanas disciplīnās un barjerās. Augstlēkšanā – 1,78, tāllēkšanā – 6,50, trīssoļlēkšanā – 12,66, kārtslēkšanā – 3,99, 110 m/b – 16,5 sek. Sieviešu sacensībās veiksmīgākās Līga Tālberga un Dzintra Pasteniece.

1965. gadā Ziemeļamerikas LM šoreiz sarīkoja Arvīda Zaķa jaunajā vieglatlētikas laukumā ārpus Toronto. Starp 28 dalībniekiem (9 sievietes un 19 vīrieši) no ASV sacensībās šoreiz piedalījās tikai Juris Jesifers, Jānis Celms un Līga Tālberga. J. Jesifers uzvarēja 110 m/b – 18,6 un kārtslēkšanā – 3,50. J. Celms bija pārāks 800 m – 2:03,7, 1500 m – 4:15,7, 3000 m – 9:31,9. Tā kā J. Celms dabūja skriet savas distances pa zāļāju, tad viņa sasniegtie rezultāti nebija viņa spējām atbilstoši. Sieviešu sacensībās L. Tālberga panāca uzvaras 60 m – 8,2, tāllēkšanā – 5,04. **Vienību sacensībās** Kanadas vīrieši uzvarēja ar 94–39, bet kanadietes ar 65–13 punktiem.

1966. gadā 9. Ziemeļamerikas LM atkal notika A. Zaķa laukumā. ASV latviešu vienību pārstāvēja tikai 4 vieglatlēti, bet nevienas ASV vieglatlētes. Vīriešu sacensībās vienīgās uzvaras izcīnīja J. Jesifers augstlēkšanā – 1,75, trīssoļlēkšanā – 12,65, kārtslēkšanā – 3,60 un A. Niedra 1500 m – 4:31,5, 3000 m – 9:56,1. Vēl piedalījās I. Mežaraups un I. Veldre.

1968. gadā Milvokos notika Ziemeļamerikas LM vieglatlētikā un ASV – Kanadas vienību sacensības. Vīriešu klasē ar 62–55 punktiem uzvarēja ASV, bet sievietēm uzvarēja Kanada ar 36–30 punktiem. Kanadu vīriešu sacensībās pārstāvēja 3 vieglatlēti, bet sievietēm bija tikai 2 pārstāves.

Juris Jesifers – Kanadas latviešu desmitcīņu meistars

1966. gada 3., 4. septembrī notika Kanadas latviešu meistarsacīkstes desmitcīņā. Laika apstākļi bija neizdevīgi, jo visu sestdienas priekšpusdienu lija, tādēļ laukums bija mīksts, un iespaidoja skriešanas un lekšanas rezultātus. Līdz 7. disciplīnai ļoti spraiga cīņa risinājās starp ASV viesi J. Jesiferu un I. Zvaigznīti. Kad kārtslēkšanā J. Jesifers veica 3,80, bet I. Zvaigznīte tikai 1,75, cīņa bija izšķirta. Ar teicamu 6167 punktu kopskaitu uzvarēja J. Jesifers, atstājot 2. vietā I. Zvaigznīti ar 5652 punktiem. J. Jesifera rezultāti: 100 m – 12,0, tāllēkšanā – 6,64, lodes grūšanā – 11,98, augstlēkšanā – 1,75, 400 m – 52,1, 110 m/b – 17,3, diskā – 30,24, kārtslēkšanā – 3,80, šķēpā – 50,40, 1500 m – 5:03,9. Okupētās Latvijas meistarsacīkstēs tajā gadā uzvarēja P. Blūms – 6265 p., G. Reimats – 6106 p., K. Ezerlīcis – 6104 p.

ZIEMEĻAMERIKAS BALTIEŠU MEISTARSACĪKSTES

Pirmās Ziemeļamerikas Baltiešu meistarsacīkstes sarīkoja Toronto 1956. gada 11., 12. augustā. Latviešus sacensībās pārstāvēja Kanadas latvieši. Vienīgie ASV latviešu pārstāvji bija I. Mežaraups un H. Zeile. **Vīriešu** sacensībās latvieši uzvarēja: 100, 200 m, tāllēkšanā V. Priedītis – 11,5, 24,2 sek., 6,10 m, augstlēkšanā, lodē, diskā A. Bergvalds – 1,60, 13,15, 41,06 m, kārtslēkšanā V. Teteris – 2,79 m, veserī I. Mežaraups – 46,06. **Sievietēm:** 4x60 m stafetē – latvietes (V. Ādmine, B. Skujiņa, Lappo, V. Vilsone) – 33,8 sek.

Ar dalībnieku parādi, lietuviešu komitejas priekšsēdētāja uzrunu, apsveikumiem un himnām sākās **2. Ziemeļamerikas Baltiešu meistarsacīkstes vieglatlētikā 1957. gada 11., 12. augustā** Klīvlandē lietuviešu sarīkojumā. Sacīkstēs bija ieradušies ASV un Kanadas latviešu sportisti. Savas spējas atkārtoti pierādīja mineapolietis Ivars Kauls.

Techniskie rezultāti vīriešu sacensībās: 100 un 200 m I. Kauls – 11,0 un 22,9 sek., 400 m V. Priedītis – 52,7, 3. v. Ūdris – 56,0, 800 m 2. v. K. Virkavs – 2:07,1, 3. v. E. Auzenbergs – 2:08,9, 1500 m K. Virkavs – 4:43,3, 3000 m riņķu tiesnešu paviršības dēļ dalībnieki veica vienu apli mazāk (2600 m), A. Šnore – 8:02,3, 4x100 m stafetē latvieši (K. Pavasars, G. Grūbaums, V. Priedītis, I. Kauls) – 45,3, lietuvieši – 46,2, augstlēkšanā A. Bergvalds – 1,70, 3. v. g. Grūbaums – 1,61, tāllēkšanā V. Priedītis – 6,44, I. Kauls – 6,29, G. Grūbaums – 6,28, trīssoļlēkšanā E. Ezeriņš – 12,24, 2. v. I. Mežaraups – 11,72, 3. v. A. Sorens – 11,42, lodē I. Veldre – 13,89, 2. v. I. Jekkals – 13,87, 3. v. M. Kalniņš – 13,07, diskā I. Veldre – 39,82, A. Bergvalds – 39,42, I. Jekkals – 39,40, veserī I. Mežaraups – 44,04 m. Šķēpa mešana nenotika, jo rīkotājiem nebija šķēpa. 110 m/b. un kārtslēkšanā nebija dalībnieku.

Sievietēm: 60 m 2. v. R. Zariņa – 8,8, 100 m 2. v. R. Zariņa – 8,8, 80 m/b. A. Ezeriņa – 15,2, tāllēkšanā 2. v. R. Zariņa – 4,30, 3. v. A. Ezeriņa – 4,10, augstlēkšanā Dz. Tora – 1,37, A. Ezeriņa – 1,34, lodē 2. v. V. Viškere – 9,66, 3. v. V. Grīslīte – 9,37, diskā V. Viškere – 28,83, šķēpā M. Grava – 29,49, 4x60 m stafetē latvietes palika 2. vietā.

1958. gadā Ziemeļamerikas BM sarīkoja Čikagā, I. Dumpja un R. Upatnieka vadībā. Vērtīgāko sasniegumu autori bija skrējēji Ivars Kauls un Atis Pētersons. I. Kauls izcīnīja 5 uzvaras. Sacensību vīriešu rezultāti: 100 m I. Kauls – 10,8, 200 m I. Kauls – 22,7, 3. v. G. Grūbaums – 23,3, 400 m I. Kauls – 49,0, 800 m A. Pētersons – 1:56,2, A. Aperāns – 2:01,9, 1500 m A. Pētersons – 4:04,0, A. Aperāns – 4:36,0, J. Pētersons – 4:55,0, 3000 m A. Pētersons – 9:13,6, augstlēkšanā 4. v. G. Grūbaums – 1,55 (pie šī rezultāta savainoja roku un izstājās), tāllēkšanā I. Kauls – 6,60, G. Grūbaums – 6,35, 4. v. A. Baumanis – 6,26, kārtslēkšanā K. Ezeriņš – 3,01, J. Strazdiņš – 2,95, trīssoļlēkšanā 2. v. E. Ezeriņš – 12,33, lodē E. Ezeriņš – 13,18, I. Veldre – 13,04, diskā

I. Veldre – 43,01, J. Plīsis – 40,17, šķēpā I. Veldre – 53,85, veserī J. Plīsis – 41,72, 4x100 m stafetē latvieši (G. Grūbaums, G. Grīslītis, E. Ezeriņš, I. Kauls) – 45,5, lietuvieši – 45,6. I. Kauls pēdējā maiņā apsteidza jau krietni priekšā esošo lietuvieti.

Sievietēm: 60 m 2. v. Z. Pūce – 9,0, 100 m 2. v. Z. Pūce – 14,3, E. Ezeriņa – 14,4, 80 m/b. A. Ezeriņa – 15,1, E. Ezeriņa – 16,4, augstlēkšanā 2. v. A. Ezeriņa – 1,30, tāllēkšanā 2. v. R. Zariņa – 4,39, E. Ezeriņa – 4,18, lodē 2. v. V. Grīslīte – 9,33, diskā 4. v. V. Grīslīte – 23,24, šķēpā 3. v. St. Graudiņa – 19,23 4x60 m stafetē lietuvieši – 34,2, latvietes pēdējā maiņā krita un distanci nepabeidza (E. Ezeriņa, R. Zariņa, A. Ezeriņa, Z. Pūce).

1959. gada 4. Ziemeļamerikas BM notika Čikagas lietuviešu sarīkošanā. Otro gadu pēc kārtas nepiedalījās Kanadas latviešu vieglatlēti, nebija arī neviena igauņa. Pirmo reizi notika oficiāla punktu vērtēšana starp tautībām, kas piedeva sacensībām daudz lielāku interesi. Patīkamu pārsteigumu deva jaunatnes klases vidusdistančnieki Juris Lode un Jānis Pētersons, gādājot par skaistām uzvarām 800 un 1500 m skrējienos. Par dubultuzvarām lodē, diskā un šķēpā gādāja "trīs lielie" – I. Veldre, E. Ezeriņš, J. Plīsis. Kopvērtējumā vīriešiem pārāki bija latvieši ar 81–77 punktiem, bet sieviešu klasē pārākās bija lietuvietes – 55–40 punkti.

Vīriešu sacensībās: 100 m I. Kauls – 10,8 sek.(atkārtoja pagājušā gada rekordu, kas vēl joprojām skaitās BM rekordu sarakstā līdz 1995. gadam), 200 m 2. v. I. Kauls – 23,8, 400 m 2. v. I. Kauls – 52,2, 3. v. A. Grīnbergs – 53,4, 800 m J. Lode – 2:04,7, 3. v. J. Pētersons – 2:11,0, 1500 m J. Pētersons – 4:28,9, 3. v. J. Lode – 4:35,9, 110 m/b. 2. v. I. Ārums – 18,5, tāllēkšanā I. Kauls – 6,47, A. Grīnbergs – 6, 35, trīssoļlēkšanā 2. v. E. Ezeriņš – 12,40, augstlēkšanā 2. v. E. Ezeriņš – 1,70, kārtslēkšanā 3. v. K. Ezeriņš – 2,74, lodē E. Ezeriņš 14,76, I. Veldre – 14,05, diskā I. Veldre – 44,37, E. Ezeriņš – 41,53, šķēpā 2. v. I. Veldre – 47,73, veserī J. Plīsis – 40,47, I. Veldre – 24,00, 4x100 m stafetē lietuvieši – 45,9, latvieši (I. Ozols, E. Kronlins, E. Ezeriņš, I. Kauls) – 47,3.

Sievietēm: 60 m 3. v. E. Ezeriņa – 8,8, 100 m 3. v. E. Ezeriņa – 14,6, 80 m/b. A. Ezeriņa – 14,0, E. Ezeriņa (trūkst laika atzīmes), tāllēkšanā E. Ezeriņa – 4,42, augstlēkšanā 2. v. E. Ezeriņa – 1,30, 3. v. Dz. Pasteniece – 1,30, lodē 2. v. A. Ezeriņa – 9,435, 4. v. V. Grīslīte – 8,74, diskā 2. v. A. Ezeriņa – 28,61, šķēpā 2. v. Dz. Pasteniece – 24,84, 4x60 m stafetē lietuvietes – 33,1 latvietes I – 34,4, latvietes II – 36,3 sek.

1960. gadā 5. Ziemeļamerikas BM Čikagā skaistu dubultuzvaru panāca latviešu vieglatlēti. Bija kupls dalībnieku skaits – 48 (24 lietuvieši, 23 latvieši un 1 igaunis). Slimības dēļ neieradās mūsu labākais vidējas distances skrējējs Atis Pētersons un kājas savainojuma dēļ nepiedalījās ātrākais 400 metrinieks Ivars Kauls. Elmārs Ezeriņš grūda lodi tālāk par oficiālo Latvijas rekordu, arī Henriks Zeile krietni pārspēja agrāko Latvijas rekordatzīmi veseŗa mešanā. Vēl krietnus rezultātus sasniedza jaunais desmitcīņnieks Juris Laipenieks tāllēkšanā, Indulis Spodris sprintā, latviešu 4x100 m stafetes četrinieks un no sievietēm Aina Ezeriņa 80 m barjerās un Līga Tālberga 100 m skrējienā.

Vīriešu rezultāti: 100 m tiesnešu kļūdas dēļ pareizās distances vietā dalībnieki veica 10 metrus vairāk – 110 m. Indulis Spodris jau distances vidū bija pāris metrus priekšā pārējiem un pie 70 metriem viņš apskatījās apkārt un līdz mērķa lentai skrēja tikai ar inerci. Viņa laiks 12,0 sek., 4. v. A. Grīnbergs – 12,8, 200 m 2. v. I. Spodris – 22,3, 400 m 2. v. J. Lode – 53,0, 3. v. Reichs – 55,6, 800 m 2. v. J. Lode – 2:02,8, 3. v. Reichs – 2:03,7, 1500 m dominēja lietuvieši, 3000 m bija tikai lietuviešu skrējēji, tāllēkšanā J. Laipenieks – 6,91, 4. v. A. Grīnbergs – 6,37. Atim Grīnbergam neveicās, jo skaitījās tikai pirmais lēciens, pārējie pārkāpumi. Augstlēkšanā E. Ezeriņš – 1,71, 3. v. Ziemelis – 1,66, trīssoļlēkšanā J. Laipenieks – 12,79, 3. v. E. Ezeriņš – 12,20, kārtslēkšanā uzvarēja vienīgais igaunis Raudoja, bet rezultāti vāji. 3. v. J. Laipenieks 3,05, lodē E. Ezeriņš – 15,38, I. Veldre – 14,46, diskā I. Veldre – 41,79, E. Ezeriņš – 40,29, H. Zeile – 37,06, šķēpā J. Tērauds – 59,42, J. Laipenieks – 59,28, I. Veldre – 51,53, veserī H. Zeile – 51,40, I. Meža-

raups – 43,64, J. Plīsis – 43,06, 4x100 m stafetē ASV latviešu izlase laboja 14 gadus veco Augsburgas latviešu sacīkstēs sasniegto tā laika Vācijas latviešu izlases rezultātu – 45,0 sek., noskrienot distanci – 43,9 sek.

Sievietēm: 60 m L. Tālberga – 8,9, 4. v. E.Ezeriņa – 9,4, labāku rezultātu sasniegšanai traucēja lielais pretvējš. 100 m L. Tālberga – 13,4, 3. v. M. Pētersone – 14,4, 80 j/b. A. Ezeriņa – 12,7, 3. v. M. Pētersone – 14,5, tāllēkšanā 3. v. L. Tālberga – 4,55, 4. v. R. Zariņa – 4,53, augstlēkšanā L. Tālberga – 1,37, 3. v. A. Ezeriņa – 1,32, lodē A. Ezeriņa – 8,91, 3. v. Dz. Pasteniece – 8,32, diskā Dz. Pasteniece – 27,11, 2. v. A. Ezeriņa – 25,47, šķēpā Dz. Pasteniece – 27,94, 4x60 m stafetē uzvarēja lietuvietes – 33,5, 2. v. latviešu I vienība (E. Ezeriņa, M. Pētersone, R. Zariņa, L. Tālberga) – 34,5, 3. v. latviešu II vienība (M. Tālberga, I. Lācīte, D. Pasteniece, A. Ezeriņa) – 36,6 sek.

6. Ziemeļamerikas BM rīkoja Klīvlandes lietuvieši un tajās piedalījās 100 vieglatlēti, bet to vidū bija tikai 10 latviešu sportisti. Viņi tomēr izcīnīja 7 pirmās, 5 otrās un 4 trešās vietas. Pirmās vietas izcīnīja: 100 m, lodē un diskā E. Ezeriņš – 11,1 sek., 15,01, 45,28, šķēpā I. Veldre – 49,50, otrās vietas: šķēpā E. Ezeriņš – 49,15, lodē un diskā I. Veldre – 13,83, 40,56, augstlēkšanā J. Krūmiņš – 1,82, trešās vietas: 400 un 1500 m J. Lode – 52,0 un 4:20,0, trīssoļlēkšanā V. Ezeriņš – 10,12. Sievietēm: pirmās vietas 60, 100 un 80 m/b. L. Tālberga – 8,3, 13,3, 14,0, otrās vietas: augstlēkšanā L. Tālberga 1,45, šķēpā M. Tālberga 22,35, trešo vietu: lodē M. Tālberga 8,36. Mazo dalībnieku skaitu neiespaidoja ASV latviešu meistarsacīkšu sarīkošana Sietlā, jo no 10 BM vieglatlētiem 5 piedalījās Klīvlandē. No Sietlas braucējiem Klīvlandē nebija J. Jesifers un A. Ezeriņa.

1962. gadā Ziemeļamerikas BM vieglatlētikā sarīkoja I Baltiešu Olimpisko spēļu ietvaros, un tās notika Toronto tuvumā Udorā. Latviešu ekipā ASV latviešus pārstāvēja Vidējo valstu vieglatlēti E. un V. Ezeriņi, I. Veldre, D. Vedējs, L. Tālberga, Dz. Pasteniece, L. Bolšteina, bet Rietumu piekrasti A. Pētersons.

Sacensību rezultāti vīriešiem: 100 un 200 m E. Ezeriņš 11,3, 23,1, 800 un 1500 m 2. v. A. Pētersonam 2:00,0 un 4:05,4, 5000 m A. Pētersons 16:29,5, 400 m/b. 2. v. J. Priedītis 1:03,3, 4x100 m stafetē Latvija (J. Priedītis, J. Eichmanis, V. un E. Ezeriņi) 44,9, 3000 m soļošanā – V. Grandijs-Skujiņš – 14:58,6, tāllēkšanā 5. v. V. Ezeriņš – 5,68, kārtslēkšanā 4. v. D. Vedējs – 3.30, trīssoļlēkšanā 7. v. J. Priedītis – 11,36, lodē 2. v. E. Ezeriņš – 15,78, 3. v. J. Pūce – 15,75, 4. v. I. Veldre – 13,79, šķēpā 4. v. I. Veldre – 50,06, diskā 2. v. J. Pūce – 47,60, 3. v. E. Ezeriņš – 46,02, 4. v. I. Veldre – 42,13.

Sievietēm: 60, 100 un 200 m L. Tālberga – 8,1, 13,4 un 28,8, 80 m/b. 2. v. L. Tālbergai – 14,4, 3. v. Dz. Pasteniece – 15,4, 4x60 m stafetē 2. v. Latvija (V. Ādmine, Dz. Pasteniece, L. Bolšteina, L. Tālberga) – 35,5, augstlēkšanā – 2. v. Dz. Tora – 1,35, 3. v. L. Tālberga – 1,30, tāllēkšanā 3. v. L. Tālberga – 4,44, lodē – 2. v. Dz. Pasteniece – 8,91, diskā V. Viškere – 28,39, 3. v. Dz. Pasteniece – 25,34, šķēpā Dz. Pasteniece – 28,18.

8. Ziemeļamerikas BM notika Čikagā latviešu sporta darbinieku izkārtojumā. Sacensībās piedalījās 73 dalībnieki. Mūsu vienību pārstāvēja 29 (16 vīr. un 13 siev.) vieglatlēti, ieskaitot jauniešus. Šoreiz latviešu vienība piedzīvoja smagu zaudējumu.

Latvieši vīriešu sacensībās izcīnīja 4 pirmās vietas. 3000 m J. Cibulskis – 9:55,5, kārtslēkšanā J. Jesifers – 3,65, lodē un diskā E. Ezeriņš – 16,40 un 47,44. Zēnu sacensībās nevienas uzvaras. Sievietēm: 80 m/b. L. Tālberga – 16,1, lodē Dz. Pasteniece – 9,12. L. Tālberga 100 m dalīja 1. vietu ar lietuvieti, abām vienāds rezultāts – 13,2. Meiteņu grupā tāllēkšanā un lodē M. Holandere – 4,10 un 6,51.

1964. gadā 9. Ziemeļamerikas BM notika Klīvlandē lietuviešu sporta kluba *Žaibas* sarīkojumā. Latviešu vienību pārstāvēja 14 sportisti: A. Visockis, J. Jesifers, A. Sebris, V. Ezeriņš, J. Jēkabsons (Kalifornija), A. Niedra, J. Cibulskis, J. Rikāns, Dz. Pasteniece, V. Lazdiņa, I. Berga, E. Krīgere, D. un L. Dindones. **Vīriešu** sacensībās veiksmīgākais bija J. Jesifers, uzvarot trīssoļlēkšanā – 13,16 m (jauns BM rekords), augstlēkšanā – 1,815 m. Tāllēkšanā 2. v. 6,66 m. 100 m J. Jēkab-

sons – 10,9, 200 m 2. v. J. Jēkabsons – 22,7, 400 m 2. v. J. Jēkabsons – 49,5, 800 m 2. v. A. Niedra – 1:59,0, 1500 m J. Cibuļskis – 4:14,0, 3000 m J. Cibuļskis – 9:34,4, šķēpā 3. v. A. Sebris – 50,29. **Zēniem:** augstlēkšanā A. Sebris – 1,625, lodē (12 mārc.) un diskā (1,5 kg) 4. v. A. Sebris – 12,93 un 38,12, šķēpā (siev.) 2. v. A. Sebris – 54,26.

Sievietēm: 80 m/b. 2. v. Dz. Pasteniece – 14,8, 3. v. L.Dindone – 16,2, lodē (4 kg) Dz. Pasteniece – 9,615, diskā 2. v. Dz. Pasteniece – 26,29, šķēpā Dz. Pasteniece – 28,88. **Meitenēm:** diskā 3. v. I. Berga – 21,125.

1965. gadā BM notika 17., 18. jūlijā Nudžersijā igauņu sarīkojumā. Rezultāti nav zināmi.

1966. gadā 11. BM notika Klīvlandē, un latviešus pārstāvēja 4 dalībnieki no Toronto: Velta Viškere, Ivars Zvaigznīte, Māris Smilga un Visvaldis Ziediņš. Tika izcīnītas 4 zelta medaļas, (3000 m M. Smilga – 10:05,5, sievietēm: lodē un diskā V. Viškere – 9,85 un 28,80, zēniem: šķēpā (sieviešu smaguma) – 48,22). 5 sudraba (lodē, diskā, šķēpā I. Zvaigznīte – 13,29, 42,82, 58,24, zēniem: augstlēkšanā un trīssoļlēkšanā V. Ziediņš – 1,61 un 11,15) un 3 bronza (trīssoļlēkšanā un veserī I. Zvaigznīte – 12,62 un 23,93, zēniem: lodē (12 mārc.) V. Ziediņš – 11,11).

VOLEJBOLS

"Volejbols – spēle visiem!" Tā ar jauno sporta veidu skatītājus iepazīstināja spēles autors Viljems Morgans *(William Morgan)* 1895. gada 2. decembrī. Volejbols Latvijā ieradās pēc 1. pasaules kara reizē ar *YMCA* darbiniekiem. Volejbolu nekad nesauca par volejbumbu, tāpat kā basketbolu nekad par groza bumbu vai futbolu par kājbumbu. Volejbols Latvijā, kaut arī lēnām, tomēr ieguva arvien lielāku popularitāti. Tas bija viens iemīļotākajiem sporta veidiem, tūlīt aiz futbola un basketbola. Tāds tas arī bija, pēc kara dzīvojot Vācijas bēgļu nometnēs, un tādēļ turpinājums meklējams arī Amerikā. Jau pirmajos gados pēc ierašanās ASV daudzi latviešu volejbolisti spēlēja amerikāņu vienībās: H. Īgenbergs, J. Pelūde, B. Baumanis, S. Žmuidiņš, L. Bensons, I. Dumpis, J. Robiņš u. c.

Vēlāk nodibinoties latviešu vienībām, tās varēja veiksmīgi sacensties apgabalu meistarsacīkstēs ar labākiem amerikāņu sešniekiem. Tāpat latviešu vienības un atsevišķi spēlētāji piedalījušies atklātās ASV volejbola meistarsacīkstēs *(USVBA)* Sietlā, Omahā, Oklahomasitijā *(Oklahoma City)*, Dimoinā *(Des Moines)* un vēl citur. Vašingtonas un Minesotas pavalstu izcīnītie meistartituļi un daudzie panākumi dažādos amerikāņu turnīros palīdzēja ALA Sporta biroja uzņemšanai ASV volejbola savienībā *(USVBA)*. Latviešu volejbols bija kļuvis par latviskāko sporta veidu Amerikā ne tikai latviešu skatījumā, bet arī amerikāņu vērtējumā. Tomēr latviešu volejbola attīstību traucēja amerikāņu spēles noteikumi, kas loti atšķīrās no starptautiskiem noteikumiem.

1958. gadā sakarā ar Minesotas pavalsts 100 gadu pastāvēšanu J. Robiņš sarīkoja *AAU* meistarsacīkstes sieviešu volejbolā *St. Paul*, Minesotā. Tajās piedalījās četras amerikāņu vienības no Čikagas un četras latviešu vienības: Čikaga, Klīvlande Mineapole un Saginava. Tas bija vienīgais šāda veida turnīrs Amerikā ko noorganizējis latvietis. Turnīru spēlēja pēc divmīnusu sistēmas un finālā Čikagas *Gage Park* sīvā cīņā pārspēja Saginavas LKSK (15–13, 15–13). 3. vietā palika Klīvlandes *Stars,* zaudējot Saginavas LKSK, bet pirms tam pārspējot Čikagas *La Follete* Parku.

1959. gadā Čikagas LBSK vienība kā *Columbus Park Latvians* piedalījās USVBA meistarsacīkstēs Dimoinā. Pirmajā spēlē viņi zaudēja ASV Bruņoto spēku izlasei (13–15, 7–15), kas meistarsacīkstēs izcīnīja 3. vietu. Atkal bija notikusi noteikumu maiņa. Vienībā spēlēja Ilmārs Dumpis, Kārlis Ezeriņš, Visvaldis Reinfelds, Jānis Robiņš, Jānis Strazdiņš, Edvīns Tums, Valdis Tums un Juris Velkme. Šajās meistarsacīkstēs vēl piedalījās amerikāņu volejbola vienībās sekojoši latviešu volejbolisti: Harijs Īgenbergs Dimoinas *YMCA* un Stenlijs Žmuidiņš – Ņuarkas *YMCA*. Tad pat Nacio-

nālajā kolledžu turnīrā spēlēja: Dainis Martinsons, Andrejs Rozentāls un Jānis Priede, pārstāvot Mičiganas pavalsts universitāti.

1960. gadā J. Robiņu izraudzīja par USVBA 10. apgabala vadītāju, kuŗā bija bija iekļautas 5 pavalstis (Rietumu Viskonsīna, Minesota, Dienvidu un Ziemeļdakota un Austrumu Montāna). 1961. gadā viņš palīdzēja ASV volejbola meistarsacīkstes sarīkot Dulūtas *YMCA*, kuŗas vadītājs bija igaunis Pauls Vesteršteins.

1961. gadā *USVBA* piešķīra Harijam Īgenbergam augstāko apbalvojumu *Leader in Volleyball*. Kopš 1946. gada apbalvojumu piešķīra par nopelniem ASV volejbola spēles attīstībā. H. Īgenbergs konstruēja volejbola tīkla nostiprināšanas statīvus, kas paredzēja vietu protokolistam un galvenam tiesnesim. Viņš bija arī starptautiskās kategorijas volejbola tiesnesis un *USVBA* techniskās komisijas loceklis.

1962. gadā *USVBA* meistarsacīkstēs Filadelfijā Jānis Zebeliņš, spēlējot Deitonas *YMCA* vienībā tika izraudzīts *All American* senioru (35. g. un vecāki) izlasē blakus četriem no Kalifornijas un vienam no Pensilvānijas. 1975. gadā pirmajās Minesotas pavalsts vidusskolu meistarsacīkstēs 1. vietu ieguva Osseo, Mineapoles priekšpilsētas skola, kuŗā spēlēja Monika un Anita Lāces. Vēl Minesotas vidusskolas volejbola pamatsastāvos spēlēja: Karīna Berkholz, Edīte Ozoliņa, Kristīne Ozoliņa, Laila Robiņa, Zaiga Robiņa, Kristīne Cine. Minesotas pavalsts volejbola organizēšanas darbā piedalījās vairāki latvieši: J. Robiņš, I. Lācis, M. Lāce, I. Millers, E. Duņēns, I. Upens.

1970. gadā *AAU* meistarsacīkstes volejbolā notika Losandželosā, bet atklātās *USVBA* rīkoja Honolulū, Havaju salās. Abās meistarsacīkstēs piedalījās latviešu sportisti: K. Karlsons (Vašingtonas VC, Sietlā), M. Āboliņš (Čikagas *Kenneth Allen Co.*), J. Daiga un M. Zemzars (Kolumbusa *YMCA*), I. Lācis (Mineapoles *YMCA*), G. Baltābols, J. Runka, K. Alksnis, E. Venta (Milvoku *YMCA*), Ruta Zariņa-Helmena (Mineapoles *Bungalows*).

1975. gadā četrās dažādās Longailendas kolledžās un universitātēs sieviešu volejbola vienību kapteines bija Ņujorkas LSB volejbolistes: Linda Grīviņa, Linda Pāvule, Iveta Trautmane, Jana Budkēviča.

1975. gadā stipendiju ieguva divi ASV latviešu meistarvienības Losandželosas *Rīga* spēlētāji. Peperdainas universitātē mineapolietis Mārtiņš Nora savas vienības sastāvā atklātajās *USVBA* meistarsacīkstēs Reno ierindojās 1. vietā kolledžu grupā, bet 1976. gadā *NCAA* finālā Peperdaina izcīnīja 2. vietu un Mārtiņu izraudzīja *All American* izlasē kā pirmo latviešu volejbolistu.

1977. un 1978. gadā izlasē izraudzīja Aldi Bērziņu, bet 1980. gadā Andreju Dumpi. Ņujorkietis Ēriks Pāvels 1975. gadā, spēlējot Kalifornijas Santa Barbaras universitātes vienībā atklātajās *USVB* meistarsacīkstēs ierindojās trešajā vietā, bet kolledžu meistarsacīkstēs *(NCAA)* Losandželosā finālā zaudēja *UCLA* sešniekam. Modris Tīdemanis bija viens no pirmajiem latviešu sportistiem, kuŗš studēja un spēlēja volejbolu Ohaijo pavalsts universitātes vienībā un 1972. gadā bija vienības kapteinis.

Vēlākajos gados vienības kapteiņa pienākumi tika uzticēti Pēterim Dumpim – 1976. un 1977. gadā, Andrejam Dumpim – 1979. un 1980. gadā, Kārlim Grīnvaldam – 1982. gadā. 1977. gadā volejbola sezonā spēlēja: P. Dumpis, A. Bērziņš, Ē. Kildišs, A. Dumpis, A. Tolks, J. Circenis, V. Gertners, A. Inveiss. 1979. gadā: R. Briedis, K. Grīnvalds, P. Circenis. 1977. gadā Ohaijo pavalsts universitāte *NCAA* meistarsacīkstēs, pēdējo četru vienību finālā, pirmajā spēlē uzvarēja Peperdainas universitāti 15–10, 5–15, 15–10, 16–14.

Pirmā reize 8 gadu *NCAA* volejbola meistarsacīkšu vēsturē, kad kāda Kalifornijas vienība zaudēja Vidienes vai Austrumu piekrastes vienībai. Finālā Dienvidu Kalifornijas universitāte *(USC)* pieveica Ohaijo pavalsts universitāti 3–1. 1978. gadā Ohaijo universitāte ieņēma *NCAA* vērtējuma sarakstā 4. vietu. 1978. gadā *USVBA* meistarsacīkstēs Andrejs Dumpis spēlējot Kolumbus, Ohaijo pavalsts Keiderlinga volejbola vienībā, tika izraudzīts USVBA meistarsacīkšu pirmo reizi spēlējošo

(Rookie) vienībā. 1980. gadā vienība ieguva 8. vietu. Vienībā latviešus pārstāvēja A. Dumpis, R. Briedis, K. Grīnvalds, P. Circenis. Sieviešu vienība ar Inu Broli atradās 6. vietā.

RIETUMU PIEKRASTES VOLEJBOLA SACENSĪBAS

Latviešu volejbolistu gaitas Sietlā sākās 1950. gada janvārī, kad *Central YMCA* vienībā spēlēja trīs latvieši – Jānis Robiņš, Vilis Čika un Leonards Bensons. Spēlējot vairākos amerikāņu turnīros, latvieši nevarēja pierast pie amerikāņu spēles veida un nolēma dibināt savu vienību. Pirmajam trijniekam pievienojās Kārlis Šleicers, Džems Apsītis, Pēteris un Ivars Galiņi, Rūdolfs Lejēns un Alfrēds Raisters, kuŗi pārstāvēja *West Seatlle YMCA*. Tā paša gada septembrī Sietlas volejbolisti uzvarēja tā gada Vašingtonas pavalsts meistarvienību Spokēnas *YMCA*. Oktobrī atkal vienība pārbraucienā devās uz Portlandi, Oregonā, kur draudzības spēlē tikās ar Ziemeļrietumu pavalstu meistaru Portlandes *YMCA*. Pēc 6 stundu nogurdinošā brauciena atlika līdz spēlei tikai 45 minūtes. Smagā, nogurdinošā piecu setu spēlē uzvarēja Portlandes vienība 13–15, 16–18, 15–4, 17–15, 15–1. Sietlas vienībā spēlēja: R. Lejēns, L. Bensons, J. Robiņš, P. Galiņš, K. Šleicers, A. Raisters, Dž. Apsītis, G. Švarcs.

1950. gada 21. oktobrī Sietlā notika liels volejbola turnīrs, kuŗā piedalījās visas Vašingtonas pavalsts spēcīgākās vienības, ieskaitot Spokēnas meistarvienību un Portlandes vienību. Finālā latvieši vēlreiz pieveica Sietlas *YMCA* vienību un izcīnīja laikraksta *Seatlle Post Intelligencer* redaktora R. Brougha ziedoto kausu.

1953. gada pavasarī ASV ziemeļrietumu piekrastes volejbola meistarsacīkšu turnīrs tika apvienots ar Vašingtonas pavalsts meistarsacīkstēm. Piedalījās Vašingtonas, Oregonas, Idaho pavalsts vienības. Turnīram beidzoties, Sietlas latviešu vienībai bija otrs labākais punktu stāvoklis aiz Portlandes *YMCA*, līdz ar to sietlieši izcīnīja Vašingtonas pavalsts meistartituli. Ziemeļrietumu piekrastes meistarsacīkšu finālā latviešu vienība spēlēja ar Portlandes *YMCA*, kuŗā uzvarēja pēdējie ar 15–3, 15–5 rezultātu. Sietliešu labākais vīrs laukumā bija J. Robiņš. Vēl spēlēja: L. Bensons, Ē. Avotiņš, A. Berkolds, K. Šleicers, A. Raisters, A. Krūmiņš.

1956. gada maijā Sietlā notika *USVB* meistarsacīkstes, piedaloties 26 vīriešu vienībām. Sietlas latviešu sporta kopas *Ausma* volejbolisti turnīrā spēlēja zem Takomas *YMCA* vārda. Uzvarot 4, bet zaudējot 2 spēles, latvieši ierindojās 7. vietā, kas līdz šim ir palicis labākais latviešu vienības sniegums. Latviešu vienībā spēlēja: J. Robiņš, P. Krastiņš (kapteinis), I. Čakārnis, I. Kizāns, Dž. Apsītis, C. Garancs, A. Krūmiņš, V. Rozenfelds. J. Robiņš izpelnījās nomināciju turnīra *All American* kandidātu sarakstā.

Sietlas latviešu sporta kopas ***Ausma* volejbolistes** 1956. gadā *USVBA* meistarsacīkstēs piedalījās zem Sietlas *YMCA* vārda. Vienība treniņus uzsāka tikai februārī pirms turnīra, bet atzīstami izturēja turnīra slodzi. Pirmās divas spēles zaudēja, bet turpinājumā, spēlējot gandarījuma turnīrā, izcīnīja 1. vietu, uzvarot Longvjū *YMCA* ar 10–15, 15–6, 15–6 rezultātu. Vienības sastāvs: Gerda un Herta Dumpes, Ilze Grīnberga, Rita Lūkina, Ludmilla Raistere, Brigita Robiņa, Dzintra Rubene, Biruta Rūniķe, Vilma Voita (čechiete).

Rietumu piekrastes latviešu meistarsacīkstes

1955. gadā Los Gatosā pie Sanfrancisko jūlija sākumā pulcējās latviešu sportisti no Meksikas līdz Kanadas robežām, lai pirmo reizi izcīnītu ASV Rietumu piekrastes meistarsacīkstes **vīriešu volejbolā.** Uzvarēja Sietlas sporta kopa *Ausma* (Ē. Avotiņš, Dž. Apsītis, I. Čakārnis, G. Švarcs, V. Rozenfelds, P. Krastiņš, J. Robiņš, D. Bērzājs), pārspējot Dienvidkaliforniju (G. Šulcs, M. Valkašs, J. Hartmanis, E. Ābelītis, U. Briedis, A. Zilpaušs, J. Ģērmanis, V. Miška, V. Blūms) ar 15–9, 15–5 un Ziemeļkaliforniju (J. Timmermanis, Al. Ramanis, L. Leitis, A. Ramāns, L. Siliņš, E. Hincenbergs) ar 15–2, 15–7.

1963. gadā Sietlas *Ausma,* pieveicot Losandželosas *Rīgu*, bet zaudējot Ziemeļkalifornijas *Ventai* ieguva 2. vietu. Vienībā spēlēja: Māris Āboliņš, Džems Apsītis, Ikars Čakārnis, Pēteris un Valdis Galiņi, Pauls Krastiņš, Egils Bensons.

1976. gadā San Bruno pilsētā risinājās Rietumu piekrastes meistarsacīkstes volejbolā. Pēc ilgiem gadiem tajās piedalījās *Ausma* un bija cienīgs pretinieks 1975. gadā ASV latviešu meistarvienībai Losandželosas *Rīgai,* zaudējot 1–3 (15–10, 11–15, 9–15, 11–15). Rīgas sastāvā: M. Tīdemanis, K. Dankers, P. Pudāns, J. Lange, A. Ubāns, A. un L. Veisi, P. Barons. *Ausma*: K. Krastiņš, Ē. Raisters, P. Berkolds, T. Felzenbergs, P. Galiņš, T. Āboliņš, V. Vītums.

1979. gadā spēlēja San Mateo pilsētā, spēlējot priekšspēlēs katra ar katru vienību 2 setus un finālā tikai divas labākās. Vīriešu sacensībās piedalījās: *Rīga*, *Ausma*, *Venta*, Ventūras *Vārpa*. Ar vienādu uzvaru un zaudējumu skaitu 6–2 finālā iekļuva Losandželosas *Rīga* un Sietlas *Ausma*. *Rīga* uzvarēja divos setos 15–9, 15–9. Uzvarētāju vienībā izcēlās Mārtiņš Nora un Kārlis Dankers. Vēl spēlēja: Uldis Lūsis, Tālis Krastiņš, Andris Richters, Edis Millers, Artūrs Veiss.

1980. gadā meistarsacīkstes notika Sietlā piedaloties 5 vienībām – *Ausma*, *Rīga*, *Venta* (ar divām), *Vārpa*. Finālā jau ceturto gadu pēc kārtas satikās *Rīga* un *Ausma,* un ceturto reizi uzvarēja *Rīga* 15–6, 15–5. Vienībā spēlēja: M. Nora, T. Krastiņš, A. Ubāns, H. un C. Kings, E. Millers, A. Veiss, U. Lūsis.

1981. gadā meistarsacīkstes sarīkoja atkal San Mateo, Kalifornijā. Piedalījās sešas vīriešu vienības: *Rīga A* un *B*, *Ausma*, *Venta* ar diviem sastāviem un *Vārpa*. Uzvarēja *Rīga A*, kas Sietlas *Ausmai* priekšsacīkstēs zaudēja tikai vienu setu, bet finālā uzvarēja 15–1, 15–12. Spēlēja: M. Tīdemanis, K. Dankers, A. Nollendorfs, G. Baltābols, U. Lūsis, A. Veiss.

1982. gadā Rietumu piekrastes meistarsacīkstes notika Sietlā, bet spēļu norisi traucēja vienlaicīgi notiekošie dziesmu svētki Portlandē. Vienlīdzīgā cīņā uzvarēja Losandželosas *Rīga*.

1983. gadā vīriešu volejbols bija augstvērtīgs, kaut arī finālā San Mateo kolledžas vingrotavā tikās abas kaliforniešu vienības – Losandželosas *Rīga* un Sanfrancisko *Venta*. Finālspēle ilga trīs stundas un nokausēja ne vien spēlētājus, bet arī skatītājus. Uzvarēja *Rīga* ar 18–20, 11–15, 16–14, 15–7, 15–5. *Rīgas* sastāvs: J. Circenis, A. Tolks, M. Tīdemanis, K. Dankers, Ģ. Budkevičs, M. Racibarskas. *Venta*: A. Nollendorfs, K. Celle, P. Bīns, A. Rapa, A. Rutkovskis, R. Ruņģis.

1985. gadā meistarsacīkstēs San Bruno pilsētā bija spēku pārbaude pirms ASV finālspēlēm. Spēles sniegums bija uz augsta līmeņa. To pierādīja finālspēle starp *Ventu* un *Rīgu*. Sacensība ritēja 5 setos un Sanfrancisko talantīgie volejbolisti pārspēja pieredzējušos *Rīgas* spēlētājus 12–15, 11–15, 15–8, 15–12, 15–8. Vienībā izcēlās A. Nollendorfs, vēl spēlēja R. Slaidiņš, P. Bīns, E. Pūris, A. Rapa, M. Pružinskis.

1986. gadā volejbola meistarsacīkstes rīkoja Dienvidkalifornijas latviešu sporta kopa *Rīga* priekšnieka Jāņa Circeņa vadībā.

1989. gadā meistarsacīkstes noorganizēja Sietlas *Ausma*. Piedalījās gan tikai trīs vienības: mājinieki un Sanfrancisko *Venta* ar divām vienībām. Finālā *Ventas A* viegli uzvarēja Sietlas *Ausmas* vienību ar 15–2, 15–3 rezultātu. Uzvarētājiem spēlēja: A. Nollendorfs, P. Bīns, R. Slaidiņš, K. Celle, E. Pūris, M. Pružinskis.

Sieviešu volejbols Sietlā sāka darboties Kārļa Krastiņa vadībā 70. gadu beigās. Vienība piedalījās vietējo amerikāņu turnīros, latviešu Rietumu piekrastes meistarsacīkstēs. Sietlas *Ausmas* sastāvs: Sandra un Tija Āboliņas, Ingrīda Robinsona, Biruta Bensone, Karīna Berkholz, Rita Grava, Ingrīda Kalniņa, Ieva Laukere, Ausma Līdace, Līze Nocholsone, Marita Ozola, Daina Racibarska, Diana Segliņa, Māra Upeniece. Volejbola vienības darbība izbeidzās 80. gadu beigās.

1976. gadā volejbola meistarsacīkstēs San Bruno pilsētā Sanfrancisko *Venta* finālā uzvarēja Losandželosas *Rīgu* ar 15–12, 15–6, 15–5. *Ventas* vienībā: Astrīda Meiere, Ilze un Sandra Cēberes, Daiva Simone, Astrīda Ramane, Dzidra Rubene.

1979. gadā sieviešu volejbola finālspēlē *Venta* pārspēja *Rīgu* 15–11, 15–3, kaut gan priekšspēlēs *Rīga* nezaudēja nevienu setu. *Ventas* sastāvs: S. Cēbere, A. Ramane, M. Hincenberga, A. Jurka, A. un I. Meiere, S. Reine, D. Simona. I. Zvirbule.

1980. gadā meistarsacīkstēs Sietlā Sanfrancisko *Venta* finālā uzvarēja *Ausmu* ar 11–15, 15–10, 15–8, 15–6. Vienībā spēlēja: D. Simone, I. un S. Cēberes, I. Meiere, A. Ramane, S. Reine.

1981. gadā sacensībās Losandželosas *Rīga* finālā pārspēja iepriekšējo gadu meistarvienību *Ventu* un *Ausmu*. *Rīga*: M. Dankere, S. Eglīte, L. Malduce, D. Veisa, S. un I. Zemjānes.

1982. gadā atkal uzvarēja Sanfrancisko *Venta*. 1983. gadā *Venta* uzvarēja *Ausmu*. Sieviešu volejbolā.

1985. gadā piedalījās 4 vienības, Losandzēlosa un Sanfrancisko ar diviem sastāviem, vēl spēlēja Losandželosas lietuviešu Banga. Finālspēlē favorizētā *Rīga* zaudēja *Ventas I* vienībai 0–2. *Venta*: S. Kļaviņa-Pružinska, V. Slaidiņa, M. Hincenberga, R. Rapa, R.Ekmane, S.Forderera, D. Simona.

Rietumu piekrastes meistarvienības vīriešiem: Sietlas *Ausma* – 1976. g., Losandželosas *Rīga* no 1977.–1983. g., Sanfrancisko *Venta*: 1985., 1989., 1990., 1992., 1994. g.

Sievietēm: Ziemeļkalifornijas *Venta A* – 1976. g., Sanfrancisko *Venta* – 1980., 1982., 1983., 1985. g., Losandželosas *Rīga* – 1981. g., Sietlas *Ausma* – 1989. g.

AUSTRUMU PIEKRASTE

Viena no pirmajām Austrumu piekrastes volejbola sacensībām notika **1952. gadā** 29. novembrī Ņujorkā, kad viesojās Bostonas latviešu sportisti sieviešu un vīriešu volejbolā. Sieviešu sacensībā pārākas bija ņujorkietes, kuŗas guva pārliecinošu uzvaru divos setos 15–5, 15–3. Ņujorkas sastāvs: B. Skane, R. Rozenberga, A. Vanaga, B. Jeremica, V. Rupnere un V. Blūmfelde. Bostonas vienībā: E. Balode, V. Ruža, H. Bērenta, G. Straumēna, I. Krūtaine, V. Skulte. Vīriešu volejbolā abas vienības nodemonstrēja vienlīdzīgu spēli, kuŗas gala rezultātā uzvarēja Ņujorka 15–8, 15–10. Uzvarētājus pārstāvēja: U. un V. Vipuļi, M. Kalniņš, E. Groskopfs, M. Lagzdiņš, V. Veide, J. Ulmanis. Bostonas vienībā cīnījās: R. Sisenis, A. Kadiķis, U. Holanders, I. Ziediņš, U. Ķirsis, A. Kļaviņš.

1953. gada 10. maijā notika Austrumu piekrastes volejbola turnīrs, kuŗā piedalījās 5 vienības – Bostona, Ņujorka, Filadelfija, Mančestra un Vilimantika. Pēdējā arī bija turnīra rīkotāja. Neparedzētu apstākļu dēļ pēdējā brīdī savu līdzdalību bija spiesta atsaukt Hudzona un Ņubransvika. Sacensības pēc divu zaudējuma sistēmas ar ierobežotu laiku (8 minūtes) ilga turpat 8 stundas un bija ļoti saistošas no sākuma līdz turnīra beigām. Ļoti interesanta izvērtās pirmā Ņujorkas un Bostonas spēle. Bostonas spēlētāju rutīnai un spēles mākai ņujorkieši (kuŗu sastāvā vairums jaunās paaudzes spēlētāji) pretim stādīja nesalaužamu cīņas sparu un uzvarēja ar 13–15, 15–11, 11–8 (8 min.). Līdz ar šo uzvaru Ņujorka iekļuva finālā. Turpmākajā spēlē Bostona pusfinālā uzvarēja Vilimantiku 15–12.

Finālā satikās Ņujorka – Bostona. Pirmajā setā vienības sīvi cīnījās par katru punktu, bet otrajā setā Ņujorka pagura un uzvaru guva Bostona 16–14, 14–7 (8 min.). Tā kā abām vienībām bija katrai pa vienu zaudējumu, tad notika papildus finālspēle. Sākumā Ņujorka panāca 11–6 vadību, bet tad izturīgākie bostonieši uzvarēja 15–11 un līdz ar to uzvaru turnīrā. Bostonu pārstāvēja: U. Ķirsis, U. Holanders, R. Sisenis, I. un P. Galiņi, Ziediņš, E. Brasāts, Vītiņš, Grīnbergs. Ņujorku: Bumbērs, Zamurs, Veidis, U. un V. Vipuļi, Kociņš. Volejbola turnīru uzskatīja par neoficiālajām Austrumu piekrastes meistarsacīkstēm.

1954. gada pavasarī Ņujorkas latviešu sporta kluba sieviešu volejbola vienība izcīnīja Ņujorkas pilsētas meistartituli, finālā spēlējot ar *Deutches Turnverein* vienību. Ņujorkas latviešu vienība: E. Samoviča, V. Rupnere, A. Grīviņa, T. Ārena, A. Zīverta, V. Matisone, V. Kalniņa. Ņudžersijas latviešu biedrības ceļojošā kausa izcīņā piedalījās 4 vienības – Ņujorka, Ņūbransvika, Filadelfija, Ņuarka. Saistoša izvērtās finālspēle starp Ņujorkas un Ņūbransvikas vienībām. Pateicoties spēcī-

gām gremdēm un labākai saspēlei, pārākie izrādījās ņujorkieši, uzvarot ar 15–11, 15–6. Ņujorku pārstāvēja: V. Grīnvalds, U. un V. Vipuļi, Kociņš, J. Ulmanis, Ramāns. Ņūbransvika: Zikmanis, Caune, Apsītis, Ģ. Mergins, Kadeģis, Rācenis, Rūsiņš, Lāma.

Tā paša gada 24. oktobrī Filadelfijā notika lielāks vīriešu volejbola turnīrs. Piedalījās 6 vienības – divas no Filadelfijas, Ņujorkas, Ņudžersijas, Mančesteras un Filadelfijas ukraiņi, lai cīnītos par Filadelfijas *DV* dāvāto ceļojošo kausu. Spēlēja pēc divu zaudējuma sistēmas finālā iekļuva Ņujorka bez zaudējuma un ukraiņi ar vienu zaudējumu. Ukraiņi izrādījās spēcīgāki, nekā bija gaidīts un trijos setos uzvarēja vēl nezaudējušo Ņujorku. Abām vienībām tagad bija pa zaudējumam. Uzvarētāju noskaidrošanai vajadzēja vēl vienu papildus spēli. Pirmo setu ar 15–11 uzvarēja Ņujorka, bet otro ukraiņi 15–4. Trešajā setā vadībā bija ņujorkieši 8–2, bet ukraiņi rezultātu izlīdzināja. Nervozajā atmosfairā spēles beigās vairs nelikās objektīvs tiesnesis. Ukraiņi vairākkārt laukumā protestēja. Pie rezultāta 14–14 spēli pārtrauca, piešķirot ukraiņiem zaudējumu un pasniedza kausu Ņujorkas latviešu sporta klubam.

Ņujorkas kausi

Ņujorkas kausa izcīņas sacensības nodibināja **1978. gadā** Ņujorkas Latviešu sporta biedrība (LSB). Sacensību organizētāji un dalībnieki centās aizvietot Montreālas kausu izcīņu, kas vairs nenotika. Tās bija vienas no populārākajām latviešu sacensībām volejbolā starp Ziemeļamerikas latviešu vienībām.

1979. gadā notika otrā Ņujorkas kausa izcīņa. Uzvarēja Ņujorkas vīrieši un Toronto meitenes. Piedalījās 4 vīriešu un 3 sieviešu sastāvi. Vīriešu finālā satikās Ņujorka ar *Tērveti* (Montreālas un Otavas sastādītā), pagājušā gada pretinieki. Šoreiz ņujorkieši viegli uzvarēja ar 15–7, 15–12 rezultātu. Ņujorka: Ē. Pāvels, T. Trautmanis, Ģ. Budkevičs, I. un M. Graudiņi, I. Dikmanis, A. Lejiņš, J. Nīgals. Tērvetiešiem spēlēja: G. Klaiše, J. Mazutis, J. Zivtiņa, J. Kaniņš, R. un G. Ribakovi.

Sieviešu sacīkstēs spēlēja Ņujorkas A un B sastāvi un Toronto sešnieks. Finālā Ņujorkas A pret Toronto. Uzvarētāju noskaidrošanai vajadzēja 3 setus. Pirmajā uzvarēja mājinieces ar 15–12, bet nākamajā Toronto ātri panāca 15–5 savā labā. Trešajā ņujorkietes panāca 12–4 vadību, tad iestājās lūzums un kanadietes ne tikai izlīdzināja rezultātu, bet apsteidza Ņujorku un uzvarēja ar 15–12. Ņujorkas kauss aizceļoja uz Toronto. Toronto: D. Egle, L. Preisa, E. Bērziņa, A. Zute, B. Roze, D. Kalna, H. Gola. Ņujorka A: J. Budkeviča, I. un L. Trautmanes, Vija un Vita Grīnvaldes, H. Pāvele, L. Grīviņa.

Kursas kausi

Ņudžersijas Latviešu biedrības īpašumā Priedainē valde nolēma izbūvēt sporta laukumu basketbolam, volejbolam un tenisam. **1968. gada** 20. jūlijā sporta laukumu izbūves darbi bija tik tālu paveikti, ka varēja notikt to atklāšana. Sporta dzīves veicināšanai biedrības valde uzdāvāja sieviešu un vīriešu volejbolā ceļojošos kausus. Atklāšanas turnīrā piedalījās Vašingtonas *Siguldas*, Ņujorkas LSB, Ņudžersijas *Kursas* sieviešu vienības un Bostonas *DV*, Ņudžersijas *Kursas* un divas Ņujorkas LSB vīriešu vienības. Sievietēm uzvarēja *Sigulda*, vīriešiem Ņujorkas 1. sastāvs.

1975. gada gads-kārtējā *Kursas* ceļojošo kausu izcīņā piedalījās Montreālas, Ņujorkas, Ņudžersijas un Ņujorkas *Eesti* vīriešu volejbolisti, bet sieviešu sacensībās Montreāla un *Kursa*. Vīriešu finālā satikās Montreālas un Ņujorkas vienības. Spraigā un vienlīdzīgā cīņā uzvarēja Montreāla 15–10, 17–15. Uzvarētājiem spēlēja: J. un V. Kalniņi, P. Miķelsons, R. Ribakovs, J. Mazutis, A. Vītols, G. un R. Klaišes, J. Stepāns. Sievietēm uzvarēja *Kursa* 12–15, 15–3, 15–2, 9–15, 15–6. Vienībā spēlēja: V. Hāznere, I. Sama, I. Richtere, I. Mortone, I. Miesniece, A. Sproģe.

1976. gadā *Kursas* 25 gadu jubilejas atcerē volejbola turnīrā piedalījās 5 sieviešu un 6 vīriešu vienības. Vīriešiem 1. vietu ieguva Montreālas LSK, bet sievietēm Ņujorkas LSB. 80. gados sporta svētkos Priedainē volejbolā piedalījās tikai jauktajās vienības (4 vīrieši un 2 sievietes).

1981. gadā piedalījās 8 latviešu un pa vienai igauņu un ungāru vienībai. Finālā Ņujorka pieveica Longailendu 4–15, 15–4, 15–12. Vienībā spēlēja: Jāna un Ģirts Budkēviči, Toms, Laila un Ivete Trautmaņi, Jānis Nīgals, Māris Siliņš. Arī turpmākos gados Priedainē regulāri katru rudeni notika sporta svētki.

1990. gadā volejbola jaukto vienību turnīrā piedalījās 10 vienības. Finālā Vašingtonas *Pals* vienība uzvarēja igauņu sešnieku. Uzvarētājiem spēlēja: Marks un Pauls Lipači, Raimonds Baumanis, Linda Gaiķe, Gunta Ģiga, Mārtiņš Ģērmanis.

Austrumu piekrastes meistarsacīkstes

Pirmās oficiālās Austrumu piekrastes meistarsacīkstes notika **1954. gada** pavasarī. Piedalījās 6 vīriešu vienības – Ņujorka, Bostona, Vilimantika, Filadelfija, Mančestra, Ņuarka. Spēlējot pēc divu zaudējuma sistēmas ar laika ierobežojumu, meistarnosaukumu izcīnīja Ņujorka. Meistarvienībā spēlēja: V. Grīnvalds, Kalniņš, E. Groskopfs, J. Ulmanis, Ramans, S. Stūrāns, Osis. Dalībnieku parādi vadīja bijušais pasaules rekordists soļošanā Pauls Bernhards. Sievietēm meistarsacīkstes nenotika, jo Ņujorkas volejbolistēm nebija pretinieces.

1955. gadā Austrumu piekrastes vīriešu meistarsacīkstēs uzvarēja Bostonas sešinieks. Sieviešu meistarsacīkstes notika Filadelfijā, nozares vadītāja P. Rudzīša vadībā. Ja pagājušā gadā Ņujorkas sešiniekam Austrumu piekrastē nebija pretinieku, tad šogad piedalījās 4 vienības, kas sacentās katra ar katru. Visas spēles pārliecinoši divos gājienos uzvarēja Ņujorka, labi gremdējot Samovičai un Rupnerei. Divos gājienos beidzās arī visas pārējās spēles. Filadelfija pārspēja Ņudžersiju, Ņudžersija – Bostonu un Bostona – Filadelfiju.

Tā visām 3 vienībām bija pa uzvarai un 2 zaudējumiem, kāpēc tālāko vietu kārtību izšķīra pārspēles, spēlējot tikai pa vienam gājienam. Meistarnosaukumu un *Laika* izdevēja H. Rudzīša kundzes dāvāto kausu izcīnīja Ņujorka – T. Ārena, A. Grīviņa, E. Samoviča, A. Gailīte, V. Rupnere, M. Lejēna un Putniņa. 2. vietu ieguva Filadelfija – S. Kamradziusa, A. Staņislava, A. Mežaraupa, Rudzīte, Norberga, Krūmiņa, Rituma. 3. v. Ņudžersija, 4. v. Bostona.

1956. gadā vīriešu volejbola meistara nosaukumu izcīnīja Ņuarka.

1957. gadā uzvarētāja bija Ņujorkas LSB vīriešu vienība. Sieviešu sacensībās Filadelfijas LSK vienība pierādīja savu pārākumu, izcīnot uzvaras 1956. un 1957. gadā.

1958. gadā meistarsacīkstēs piedalījās 7 vienības – Ņudžersijas *Kursa*, Filadelfijas LSK, Vašingtonas *Sigulda*, Bostonas *DV*, Ņujorkas LSB, Vilimantikas *Zemgale*. Priekšsacensības notika dienvidu un ziemeļu grupās, divām labākām no katras grupas ieejot Austrumu piekrastes meistarsacīkšu finālā. Finālā iekļuva Filadelfijas LSK, Ņudžersijas *Kursa*, Ņujorkas LSB, Vilimantikas *Zemgale*.

Finālā Ņujorkas LSB uzvarēja Zemgali 12–15, 15–5, 15–7. Meistarvienībā spēlēja: V. Grīnvalds, S. Žmuidiņš, O. Tamužs, A. Ezergailis, Ž. Šēnbergs, Avotiņš, G. Znotiņš. 3. v. Filadelfijas LSK. Sieviešu volejbolā piedalījās 6 vienības. Finālā uzvarēja iepriekšējā gada meistare Filadelfijas LSK. 2. v. Ziemeļņūdžersija, 3. v. *Sigulda*, 4. v. Ņujorka. Vīriešu volejbolā turpmākos gados meistartituli veiksmīgi aizstāvēja Ņujorkas LSB ar dažu gadu izņēmumiem. Sievietēm līdz 1962. gadam nepārspēta palika Filadelfijas LSK. Tad 1962. gadā sākās Vašingtonas *Siguldas* panākumu gadi. Sākot ar 1977. gadu Austrumu piekrastes sieviešu volejbolā valdīja tikai Ņujorkas LSB.

Austrumu piekrastes meistarvienības vīriešu volejbolā: Ņujorka – 1954. g., Bostonas *DV* – 1955. g., 1965. un 1957. g. (Vienībā spēlēja: U. Holanders, R. Sisenis, H. Butlēvics, A., R., V. Galiņi, J. Ziediņš, U. Biķernieks, M. Reks, Dž. Auns.) Ņuarka – 1956. g. (Spēlētāji: Richters, H. Meilands, H. Teriņš, G. Ozolnieks, U. Bullitis, Bika, Zekunde, Dzintarnieks.), Ņujorkas LSB – 1957.–1964., 1966., 1968., 1969., 1971.–1975., 1977.–1990. g. (Sastāvs: V. Grīnvalds, E. Groskopfs, O. Tamužs, M. Kalniņš, J. Ulmanis, S. Stūrāns, A. Ezergailis, G. Znotiņš, S. Žmuidiņš, A. Balgalvis, J. Pukke, P. Ģērmanis, J. un K. Grīnvaldi, J. Nīgals, I. Osis, Ē. Pavels, M. Siliņš, T. Trautmanis, V. Gertners, V. Vizulis, J. Veidis, V. Mednis.), Vašingtonas *Sigulda* – 1970. un 1976. g. (Sastāvs: G. Burvis, M. Gultnieks, P. Ģērmanis, A. Karlsons, H. Plūcis, V. Švalbe, J. Tē-

rauds, E. Veskimets, J. Vītols, I. Dikmanis, E. Tums, J. Ekšteins, P. Raudseps), sporta kopa *Beverīna* (Spēlētāji :R. Baumanis, M. Hildebrants, M. un P. Ģērmaņi, M. un P. Lipači, E. un R. Stūrāni, I. Osis, A. Venta).

Austrumu piekrastes meistarvienības sieviešu volejbolā: Ņujorka – 1955. g., Filadelfijas LSK – 1956.–1961. g. (Spēlētājas: M. Ozola, S. Kamradzius, I. Lemkina, G. Angermane, I. Strazda, A. Staņislava, A. Ivansone, B. Romane, E. Pērkone, A. Mežaraupe, V. Ozola, G. Pērkone.).

Vašingtonas *Sigulda* – 1962.–1977. g. (Vienības sastāvs: A. Dzenīte-Karlsone, G. Ziemele-Veskimeta, V. Emersone, R. Finlejsone, Z. Lēmane, I. Pāža, R. Ozoliņa, I. Tēraude, E. Tālmane, I. Pļavniece, E. Āboliņa, M. Dubinska, A. Plūce, L. Lindberga, A. Pavlovska, S. Pāža, M. Pāža, S. Bebre, V. Tēraude.), Ņujorkas LSB – 1977.–1995. g. 1993. gadā Ņujorkas LSB kļuva meistare bez spēles, jo viņām nebija pretinieces. (Vienības sastāvs: J. Budkēvica, L. Grīviņa, Vija Grīnvalde, D. Lediņa, Z. Bataraga-Hayes, G. Bierne -Ģiga, I. Trautmane, H. Pāvele, G. Ozoliņa, A. Šulce, K. Nīgale-*Ginn*, L. Gaiķe, L. Rence, S. Gendrikova, B. un I. Tupuriņas, L. Trautmane-Ejupe, S. Bērzupe)

VIDĒJĀS VALSTIS

Jau 1950. gada pavasarī pirmie Čikagas volejbolisti – R. Ozols, K. Kalniņš un I. Dumpis spēlēja *Irwing Park YMCA* volejbola vienībā un piedalījās pilsētas turnīrā. Tanī laikā vēl citi latviešu volejbolisti Čikagā nebija zināmi.

1951. gada janvārī Daglesa parka vingrotavā B. Baumanis, J. Velkme, J. Sprenne, V. un E. Tumi, J. Strazdiņš, V. Reinfelds, J. Galens, L. Leikarts, I. Dumpis nodibināja Čikagas latviešu volejbola vienību. Sākumā volejbolistus devēja *Ventas* vārdā. Vēlāk vienībā spēlēja K. Štolcers, P. Karčevskis, J. Bokalders, R. Ozols, J. Katlāps, A. Štrāls, K. Ezeriņš, A. Sproģis u. c. Pirmos panākumus jaunā vienība guva 1951. gadā ASV Centrālā vidienes amatieru savienības (CAAU) B klases meistarsacīkstēs. Nezaudējot nevienu spēli, latviešu vienība ieguva 1. vietu un Čikagas laikraksta *Sun Times* kausu. Vēlāk *Ventas* volejbolisti pievienojās Čikagas latviešu klubam kā sporta kopa. 1957. gadā mainīja nosaukumu, piedaloties latviešu sacensībās kā Čikagas Latviešu biedrības sporta klubs. 1951. gada rudens posmā latviešu vīriešu un sieviešu volejbola vienības bez Čikagas bija arī Dimoinā, Mineapolē, Indianapolē, Milvokos.

1952. gada jūlijā Čikagas Latviešu kluba sporta kopa sarīkoja volejbola turnīru, kurā piedalījās Indianapoles, Milvoku, Mičiganas un Čikagas vienības. Sacensībām beidzoties, 1. vietā Čikaga, 2. v. Indianapole, 3. v. Milvoki, 4. v. Mičigana. Pēc sacensībām sportistu sadraudzības vakarā pulcējās sporta darbinieki un pārrunās radās Vidējo valstu latviešu sporta informācijas centrs. Par informācijas centra vadītāju izraudzīja čikagieti Jāni Bokalderu.

Tā paša gada rudenī čikagieši piedalījās volejbola turnīrā Toronto kopā ar Toronto latviešu *YMCA* Toronto Latviešu sporta klubu, Toronto čechu *Sokolu* un Čikagas LBSK. Pirmajā spēlē satikās TLSK ar Čikagu. Pēc vienlīdzīgas spēles uzvarēja mājinieki ar 15–11, 13–15, 15–3 rezultātu. TLSK tā bija vienīgā uzvara, bet Čikagai vienīgais zaudējums. Otrajā spēlē čechi uzvarēja *YMCA* vienību. Otrajā spēlē čikagieši uzvarēja čechus 9–15, 16–14, 15–12. Pēdējā spēlē *YMCA* uzvarēja TLSK 15–12, 0–15, 15–6. Trešajā kārtā *Sokoli* uzvarēja TLSK 15–9, 15–2. Pēdējā spēlē čikagieši saistošas spēles uzvarēja *YMCA* vienību 13–15, 15–10, 16–14. Turnīra spēlēm beidzoties, 1./2. vietu dalīja čechi un čikagieši ar 2 uzvarām un 1 zaudējumu, bet 3., 4. vietu TLSK un *YMCA* ar vienu uzvaru uz diviem zaudējumiem. Čikagai spēlēja: J. Velkme, E. un V. Tumi, J. Galens, J. Sprenne, V. Reinfelds, A. Sproģis, B. Sarkangalvis.

1953. gadā ASV volejbola amatieru savienības *(AAU)* rīkotajās Indianas pavalsts meistarsacīkstēs Indianapoles volejbolisti izcīnīja 2. vietu. Finālā latvieši pazaudēja vairākkārtējam Indianas *AAU* un *YMCA* meistaram *Terre Haute*, kaut gan pirmo setu pabeidza savā labā 20–18. Indianapoli pārstāvēja: V. Gūtmanis, G. Graudiņš, K. Meiers, V. Lerchs, O. Ragainis un I. Veldre.

Milvoku plašajās jaunatnes dienu sarīkojumā 1953. gadā ievērojama vieta bija ierādīta arī sportam. Volejbolā piedalījās Milvoki, Indianapole un Čikaga. 1. vietu izcīnīja čikagieši, vispirms uzvarot Indianapoli 16–14 un 15–11, pēc tam milvokiešus 15–4, 15–15. Indianapole – Milvoki 15–5, 15–10. 1. v. Čikaga: V. Reinfelds, J. Velkme, A. Sproģis, E. un V. Tumi, A. Rāva. Indianapole: V. Lerchs, K. Meiers, I. Veldre, V. Gūtmanis, O. Ragainis, G. Vanags. Milvoki: G. Rēpiņš, L. Ābele, I. Kalve, J. Vanags, U. Prauliņš, G. Grabis. Draudzības sacensībā satikās Milvoku un Čikagas volejbolistes. Sacensība beidzās ar mājinieču uzvaru, kuŗā spēlēja: A. Vanaga, B. Blūma, T. Vilkiņa, Bekmane, Ābolkalne, I. Krastiņa. Čikagai: V. Līcīte, G. Galmiņa, B. Inka, R. Hincenberga, E. Gensbigele un A. Salnā.

1953. gadā **Dimoinas volejbolisti, viesojoties Mineapolē**, sacentās sieviešu un vīriešu volejbolā. Sieviešu volejbolā mājinieces viegli uzvarēja pretinieces ar 15–4, 15–4 rezultātu. Jaunās spēlētājas – R. Pelde, Rūvalde, Jēkabsone, Eldridge un Aula – spēlēja amerikāņu vidusskolu vai kolledžas, kur spēles noteikumi un veids ir savādāks no mums pieņemtiem. Mājinieces: A. Pelūde, Poriete, Pūriņa, Vildiņa, Barisa un Sniķe. Vīriešu volejbolā pārākie bija viesi, uzvarot 8–15, 15–7, 15–7. Viņu sastāvs: S. Žmuidiņš, Stundiņš, A. Pelds, Fogelmanis, Zīverts, E. Šupstiks. Mineapole: J. Bērziņš, A. Leimanis, E. Ozols, R. Zemjanis, V. Grava, M. Antons. Tā Vidējās valstīs volejbolu spēlēja jau pirms organizētām sporta sacensībām un meistarsacīkstēm.

1953. gadā Čikagas Latviešu klubs dāvāja ceļojošo kausu vīriešu volejbolam. Pirmais kausa izcīņas turnīrs notika 25., 26. jūlijā un tajā sacentās 4 vienības – Milvoki, Indianapole, Klīvlande un Čikaga. Pirmajā dienā Čikaga uzvarēja Milvokus un Indianapoli. Indianapole bija pārāka par Klīvlandi. Milvoku – Klīvlandes sacensībā milvokieši pieveica Klīvlandi un izcīnīja tiesības pusfinālā sacensties ar Indianapoli. Arī pusfinālā Milvoki palika uzvarētāji. Tā finālā satikās Čikaga – Milvoki, lai noskaidrotu pirmo Čikagas kausa meistaru. Spēle beidzās ar mājinieku uzvaru 15–6, 15–7 rezultātu. Čikagai spēlēja: E. un V. Tumi, A. Sproģis, B. Baumanis, K. Galens un I. Dumpis.

1954. gadā kausa izcīņā gan piedalījās 4 vienības – Milvoki, Indianapole, Čikaga I un Čikaga II. Beigu spēlē satikās abas čikagiešu vienības, pārliecinoši uzvarot Čikagas I sastāvam 15–6, 15–4, saņemot savā īpašumā Čikagas kausu. Uzvarētājiem spēlēja: E. un V. Tumi, J. Velkme, J. Strazdiņš, A. Sproģis, I. Kizāns, L. Pārups.

Vidējo valstu meistarsacīkstes

Pirmās ASV Vidējo valstu finālspēles notika **1953. gada septembrī** Čikagā. Sporta kopu lielo attālumu dēļ tās iedalīja divos apakšapgabalos – austrumu un rietumu. Austrumu apakšapgabalā piedalījās Detroita, Grand Rapidi, Kalamazū, Klīvlande un Saginava. Rietumu apakšapgabalā – Čikaga, Dimoina, Indianapole, Linkolna, Mineapole, Milvoki. Vienības sacentās, spēlējot pa apakšapgabaliem katra ar katru vienu reizi. Divas labākās no katra apgabala iekļuva finālspēlēs. Sieviešu volejbolā labākās bija Saginavas LKSK, Klīvlandes *Stars*, Čikagas LKSK, Mineapole. Pirmajā spēlē saginavietes uzvarēja čikagietes ar 8–15, 15–10, 15–5, Klīvlande – Mineapole 13–15, 15–13, 15–11. Finālā Saginava pārspēja Klīvlandi 14–16, 16–14, 15–7. Meistarvienībā spēlēja: G. Martinsone, A. Kaliņa, S. Ģibiete, D. Strautniece, G. Bluķe, J. Meržejevska. Klīvlande: Eglīte, R. un V. Novickas, Jansone, A. un M. Riekstiņas. Čikaga: I. Pletka, I. Rupeika, D. Baumane, D. Veinberga, V. Līcīte, R. Bramane. Mineapole: A. Pelūde, Poriete, Puriņa, Vildiņa, Minkēvica, Zariņa.

Vīriešu finālspēlēs piedalījās Saginavas LKSK, Klīvlandes *Stars*, Milvoki un Čikagas LKSK. Milvoki pārspēja Saginavu 8–15, 15–13, 15–8, Čikaga – Klīvlande 16–14, 15–11. Nobeigumā Čikaga uzvarēja Milvokus. Čikagas sastāvs: I. Dumpis, Z. Mednieks, J. Galens, E. un V. Tumi, J. Velkme, V. Reinfelds, B. Baumanis, A. Sproģis. Milvoki: U. Prauliņš, G. un O. Rēpiņi, L. Ābele, E. Oliņš, I. Kalve. Klīvlande: Krūmiņš, Stepāns, O. Sīpols, P. Koreckis, Briedis, J. Ausenbachs, Rolle. Saginava: J. Dambrāns, G. Strautnieks, Ģibietis, Štomers, G. Meržejevskis, D. Martinsons.

1954. gadā 2. Vidējo valstu meistarsacīkstēs sievietēm uzvarēja Klīvlandes *Stars*, bet vīriešu volejbolā Čikagas LKSK, pārspējot Indianapoli ar 15–12, 16–14.

1955. gadā Indianapolē sieviešu finālā Saginavas LKSK uzvarēja Klīvlandes *Stars* vienību, atgūstot iepriekšējā gadā zaudēto meistartituli. Vīriešu sacensībās Indianapole savās mājās izcīnīja pirmo un vienīgo reizi meistartituli, uzvarot Čikagas LKSK.

1958. gadā m/s notika Mineapolē. Vīriešiem uzvarēja Čikaga. 2. vietā Klīvlandes *Stars*. Sievietēm: 1. v. Saginavas LKSK, 2. v. Klīvlandes *Stars*.

1960. g. 8. Vidējo valstu meistarsacīkstes notika Kalamazū *Imantas* sarīkojumā. Sievietēm uzvarēja Saginavas LKSK finālā pieveicot Klīvlandes *Staru*, 3. vietā atstājot Čikagas LBSK. Pēc VV meistarsacīkšu noteikumiem 3. vieta varēja izaicināt pārspēlei 2. vietu, lai noskaidrotu ASV finālspēlēm VV 2. vietas vienību. Pirmo reizi izdevību izmantoja čikagietes un uzvarēja Klīvlandē mājinieces. ASV finālos, atteicoties saginavietēm spēlēt, Klīvlandei bija iespēja piedalīties, bet arī viņas atteicās. Kā otra vienība ASV finālos piedalījās Milvoku *Auseklis*. Vīriešu volejbolā Čikagas LBSK finālā ar 15–2, 15–4, 15–10 uzvarēja Detroitas *DV* sešnieku. Finālspēļu izlases vienības izraudzīja šādos sastāvos: sievietēm gremdētājas – G. Martinsone, A. Upesleja, M. Tiltiņa, V. Līcīte; cēlājas A. Sileniece un I. Lācīte. Vīriešu izlasē gremdētāji: V. Tums, J. Velkme, J. Richters, J. Tupesis; cēlāji: K. Ezeriņš un I. Dumpis.

1963. gadā meistarsacīkstes notika Grand Rapidos un vīriešu volejbolā Čikaga uzvarēja 8. reizi pēc kārtas, finālā pieveicot Saginavas LKSK 15–12, 15–1, 15–13. Sievietēm pēc ļoti spraigas un vienlīdzīgas cīņas uzvarēja Klīvlande, pieveicot finālā Čikagas LBSK sešnieku.

1965. gadā meistarsacīkstes notika Čikagā. Sieviešu volejbolā pirmo VV meistartituli izcīnīja Čikagas LBSK finālā, uzvarot Klīvlandes *Staru* 15–11, 9–15, 16–14, 15–11. Vienībā spēlēja: I. Pletka, V. Ozola, J. Pazenkovska, B. Ezeriņa, V. Lolāne, I. Rāva, G. Tiluka, A. Adamkoviča, G. Strautniece. Vīriešu volejbolā 12. reizi VV meistara tituli izcīnīja Čikagas LBSK, pie tam 10 reizes pēc kārtas, bet tā bija pēdējā reize, kad čikagieši (LBSK) uzvarēja VV meistarsacīkstēs. Par ievērojamu notikumu izvērtās VVLSP priekšnieka V. Baumaņa godināšana viņa 60 gadu jubilejā. VVLSP priekšnieka vietnieks A. Gaiķis pasniedza VV sporta kopu un sportistu kopīgi dāvāto gleznotāja A. Šīmaņa gleznu. No Latviešu virsnieku apvienības ar Nameja gredzenu jubilāru sveica Žanis Butkus, bet Ē. Tiltiņš ziedus pasniedza E. Baumaņa kundzei.

Nākamajos gados sekmīgi volejbolu spēlēja jau nākamā paaudze, un vīriešu sacensībās uzvarētāji mainījās ik pa pāris gadiem. Pirmie, kuŗi salauza Čikagas uzvaru sēriju, bija Milvoku *Auseklis* **1966. gadā**. Vienības sastāvs: E. Venta, G. Baltābols, K. Alksnis, J. Runka, J. Tupesis, A. Stārķis, V. Čakāns, U. Briedis, J. Runka, V. Vecītis, A. Runka, O. Bērziņš. Nākamā gadā meistartituli izcīna Kolumbus LSK, piepalīdzot J. Zebeliņam (Deitona) un 4 Indianapoles volejbolistiem. Vienības sastāvs: M. Zemzars, J. Daiga, P. Raudseps, J. Zebeliņš, O. Bērziņš, M. Lakstiņš, J. Dzelzītis, J. Dambrāns, K. Augenbergs. Vairākus gadus vīriešu sacensībās notika sīvas cīņas starp Milvoku un Kolumbusa sešniekiem. Milvoku vīriešu vienība bija 5 reizes meistarvienība, tāpat arī Kolumbusa 5 reizes.

Sieviešu sacensībās savu pārākumu pierādīja Milvoku *Auseklis*, uzvarot 9 reizes pēc kārtas. Vienības sastāvs: A. Venta, E. Ezeriņa, M. Ziņģe, M. Tupese, I. Bērziņa, A. Grozgalve, R. Kupse, M. Runka, S. Graudiņa.

70. gadu vidū sākās Kalamazū LSK ziedu laiki. Sevišķi tas sakāms par Kalamazū sieviešu vienību, kuŗa kopā ar Milvoku volejbolistēm katra izcīnīja 11 reizes VV meistarsacīkšu uzvaras. Kalamazū sievietes: L. Austriņa, M. Bundža, J. Galena, B. Stepe, I. Šverne, S. Pauere *(Power)*, A. Tuma, G. Ozoliņa, R. Austriņa, A. Ķestere, S. Lielais, R. Oliņa, M. Skrupšķele, N. Baltā, A. Graudiņa, A. Grīviņa E. Šverna, D. Klaumane.

Kalamazū vīriešiem panākumos bija jādalās ar Čikagas *Gaŗezera* sešnieku. Kalamazū – 10, *Gaŗezers* – 4. Kalamazū LSK: M. Austriņš, K. Galens, Ē. Kildišs, A. un M. Krautmaņi, K. un

V. Vizuļi, J. Pružinskis, M. Pone, J. Valdmanis, G. Elksnis, P. Sprenne, E. Stūrāns. *Gaŗezers*: J. Daiga, A. Bērziņš, A. Tolks, V. Bole, A. un P. Dumpji, V. Gertners, A. Inveiss, G. Kalniņš, A. Plūme, E. Roze, P. Abuls, A. Krēgers, Ē. Kildišs.

Sieviešu volejbolā Klīvlandes *Stars*: M. Grava, R. Auzenberga, V. Baumane, R. Klipsona, A. Pavloviča, R. Socke, M. Tiltiņa, I. Rolle, G. Miške, V. Burve, A. Upesleja, I. Miške, B. Meirāna uzvarēja 7 reizes. Saginavas LKSK uzvarēja 6 reizes. Mineapoles *Starts*: *I. Berkholtz*, S. Duņēna, L. Kurme, A. Lāce, K. Ozoliņa, E. Ozoliņa, R. Upena, D. Zīle, R. Muceniece, M. Lāce, Z. Robiņa, meistara godā – 5 reizes. Pa vienai reizei uzvarēja Čikagas LBSK, Detroitas *Livonija*: G. Abermane, M. Ausenbacha, *V. Boehm*, I. un A. Grīnas, I. Lenša, M. Richtere. Detroitas LSK sešiniekā spēlēja tikai māsas: Lija un Māra Austriņas, Anita un Diana Grīnbergas, Rašela un Sāra Runkas.

Vīriešu volejbolā 3 reizes meistartituli izcīnīja Mineapoles *Starts*: A. un M. Lāči, M. un P. Noras, V. Rozenbergs, E. Duņēns, G. Cāzers, P. Grotāns, J. Zariņš, M. Kurmis, G. Rozentāls, R. Rudzītis, G. Stumbris, A. Runka un M. Ģiga. Indianapoles *DV* 2 reizes, vienības sastāvs: A. un O. Bērziņi, J. Daiga, A. Kārkliņš, Ē. un R. Lāči, N. un V. Melbārži, P. Circenis, E. Joniškāns. Pa vienai reizei uzvarēja Indianapoles LBSK: O. Rēķis, V. Lerchs, K. Meiers, S. Zmuidiņš, V. Gūtmanis, G. Kuškēvics un Čikagas *DV* vienība: A. Bokalders, A. un P. Plūmes, Ē. Eglīte, E. Roze, V. Pelds, M. Austriņš, A. Kore.

Jaunatnes meistarsacīkstes

Meiteņu volejbolā notika tikai 3 meistarsacīkstes. **1961. gadā** sarīkoja Indianapolē un tajās uzvarēja Klīvlandes **Stars**, 2. v. Grand Rapidu LBSK, 3. v. Indianapoles LBSK. **1962. gadā** sarīkoja Saginavas LKSK. 1. vietā Grand Rapidu LBSK, 2. v. Indianapoles LBSK, 3. v. Saginavas LKSK. **1963. gadā** sacensības sarīkoja Kalamazū *Imanta*. Uzvarēja Indianapoles *DV* vienība. 4. meistarsacīkstes bija paredzētas **1964. gadā** Indianapolē, bet sporta kopu neatsaucība pārtrauca turpmākās sacensības.

ASV FINĀLSPĒLES

Pirmās ASV meistarsacīkšu finālspēles (FS) notika **1954. gada 10., 11. septembrī** Mineapolē. Sacensību rīkošanu uzņēmās sporta kopa pie Latviešu apvienības Minesotā Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes uzdevumā. Izraudzītā sacensību vieta Vidējo valstu un Austrumu piekrastes vienībām bija ļoti neizdevīga, bet, lai varētu piedalīties Sietlas vīriešu volejbolisti, tad tā bija Sietlai viss izdevīgākā. Diemžēl īsi pirms sacensībām sietlieši atsauca vienības piedalīšanos. Tā finālspēlēs piedalījās tikai Ņujorka, Indianapole un Čikaga. Vīriešu volejbolā izcīnīja Latvijas sūtniecības Vašingtonā, D. C. dāvāto ceļojošo Latvijas kausu. Sieviešu uzvarētājām Latvijas kausu dāvāja *DV* ASV Centrālā valde. Sieviešu sacensībās piedalījās četras Vidējo valstu vienības. Tālā ceļa dēļ neieradās Klīvlandes *Stars,* ko aizvietoja mājinieku volejbolistes.

Čikagas LBSK volejbolistes 3 setos uzvarēja Mineapoles sešnieku 15–10, 11–15, 15–12. Čikagai spēlēja: V. Līcīte, G. Galmiņa, R. Bramane,T. Muskate, D. Veinberga, B. Inka, S. Karčevska. Mineapole: A. Pelūde, A. Poriete, S. Puriņa, S. Langina, Auškape, Minckēviča. Vidējo valstu meistarvienība Saginavas LKSK ļoti viegli pieveica Milvoku volejbolistes 15–0, 15–1. Saginava: R. Paegle, D. Strautniece, A. Kaliņa, G. Martinsone, G. Bluķe, J. Meržejevska. Milvoki: A. Vanaga, Upesleja, I. Krastiņa, Šaurīte, Blumberga, G. Kupse. Trešās vietas dēļ Mineapole uzvarēja Milvokus 15–3, 15–5. Finālā Saginava 2 setos bija pārākas par Čikagu 15–6, 15-13.

Vīriešu volejbolā pirmā spēlē satikās Ņujorka ar Čikagu. Neinteresantā spēlē uzvarēja Ņujorka 15–7, 1–15, 15–8. Ņujorka: E. Groskopfs, J. Kalniņš, J. Ulmanis, O. Tamužs, V. Grīnvalds, S. Stūrāns. Čikaga: J. Katlaps, E. Tums, K. Ezeriņš, J. Strazdiņš, I. Kizāns, P. Karčevskis, A. Sproģis. Indianapole – Čikagu 15–11, 17–19, 18–16. Indianapole: S. Žmuidiņš, O. Rēķis, V. Lerchs,

K. Meiers, Ozols, E. Ansons, V. Gūtmanis. Finālā Ņujorka vienlīdzīgā spēlē uzvarēja Indianapoli 15–12, 12–15, 15–12, izcīnot meistarnosaukumu.

2. ASV FS notika **1955. gadā** Filadelfijā. Nepiedalījās Rietumu piekrastes sportisti un divas dienas pirms sacīkstēm sieviešu volejbola vienību atsauca Vidējo valstu meistarvienība Klīvlandes *Stars*. Austrumu piekrastes uzvarētājas Ņujorkas vietā spēlēja Ņubransvika. Saginava finālā pārspēja Filadelfiju divos setos 15–7, 18–16. Vīriešu finālā Čikaga uzvarēja Indianapoli 15–7, 15–6.

3. finālspēles notika 1956. gadā Klīvlandē. Pirmo reizi bija visas sacensībās paredzētās vienības. Sieviešu volejbola finālspēlē Filadelfija 3 setos uzvarēja Saginavu, sevišķi sīva cīņa bija 3. seta beigu posmā, kad abas vienības vairākas reizes servēja partijbumbu, laimīgākā bija Filadelfija, uzvarot 19–17. Vīriešu volejbolā otro gadu pēc kārtas uzvarēja Čikagas LBSK.

4. finālspēles sarīkoja Ņudžersijas *Kursa* **1957. gadā**. Sieviešu volejbolā otro gadu pēc kārtas uzvarēja Filadelfija LSK, pārspējot Saginavas LKSK ar 15–12, 15–13 rezultātu. Uzvarētājām spēlēja: M. Ozola, A. Mežaraupa, G. Angermane, S. Kamradziusa, A. Staņislava, I. Strazda. Vīriešu volejbola finālā Čikaga pārspēja Klīvlandes *Stars* sešnieku. Pārsteigumu sagādāja klīvlandieši, kuri varēja piedalīties tikai Linkolnas *Tālavijas* un Detroitas *DV* vienībām atsakoties. Pirmā spēlē viņi 3 setos (7–15, 15–13, 16–14) uzvarēja Austrumu piekrastes meistaru Ņujorku. Arī finālā pret Čikagu viņi 1. setā izrādīja lielu pretestību, un čikagiešiem bija dūšīgi jānopūlās, lai pabeigtu to savā labā 20–18. Otrajā setā pārsvars bija izteiktāks, un čikagieši uzvarēja ar 15–7. Čikagai spēlēja: E. un V. Tumi, J. Velkme, A. Sproģis, P. Karčevskis, J. Strazdiņš, K. Ezeriņš un J. Katlaps. Uzvarētāju kapteinim K. Ezeriņam Latvijas sūtniecības Vašingtonā D. C. dāvāto Latvijas kausu pasniedza sūtnis Dr. A. Spekke.

5. finālspēlēs 1958. gadā Saginavā sporta darbinieks Ēriks Tiltiņš dāvāja ceļojošo balvu labākajam finālspēļu volejbolistam. Pirmais to saņēma Juris Velkme. Sieviešu volejbolā mājinieces – Saginavas LKSK sešinieks finālā uzvarēja Klīvlandes *Stars* spēlētājas 14–16, 15–7, 15–3.

Vīriešu finālā visiem pārsteigumu sagādāja Klīvlandes *Stars* volejbolisti, uzvarot Čikagu divos setos 15–5, 15–12. Uzvarētāju vienībā: A. un L. Pētersoni, P. Koreckis, E. Auzenbergs, A. Rops, T. Barbins, J. Zaķis, I. Briedis, Z. Reineks.

6. ASV volejbola finālspēles 1959. gadā risinājās Ņujorkā. Kā sieviešu, tā vīriešu volejbolā pēc iepriekšējā gada zaudējumiem atguva Filadelfijas LSK un Čikagas LBSK. Filadelfija finālā pēc saistošas un vienlīdzīgas cīņas uzvarēja Saginavas LKSK ar 15–9, 13–15, 16–14, 15–10 rezultātu. Vīriešu volejbolā Čikaga finālā ar 16–14, 15–4, 15–8 pārspēja Ņujorkas LSB. Pirmo reizi ASV finālos pasniedza *US* ceļojošo piemiņas balvu sieviešu volejbolā, ko saņēma Ināra Lemkina (Filadelfija). Vīriešu volejbolā tāpat pirmo reizi izcīņā nodeva Oresta Cipsta ceļojošo piemiņas balvu, ko saņēma Uldis Holanders (Bostona). Abas balvas ASV meistarsacīkstēm nodeva idejas autors ALA volejbola komitejas vadītājs Jānis Robiņš.

7. ASV finālspēles 1960. gadā notika Čikagā. Vīriešiem uzvar Čikagas LBSK, un 2. vietā paliek Milvoku *Auseklis*. Sievietēm meistaru iegūst Filadelfijas LSK, atstājot 2. vietā Čikagas LBSK.

8. ASV finālspēles 1961. gadā notika Bostonā, un Vidējo valstu vienības tur nokļuva 20 stundu braucienā ar autobusu no Čikagas. Vīriešiem uzvaru izcīna Ņujorkas LSB, pārspējot Čikagas LBSK. Sievietēm uzvar Čikagas LBSK, bet 2. vietā paliek Klīvlandes *Stars*.

9. ASV finālspēles 1962. gadā notika Mineapolē. Vīriešiem meistara godu izcīna Čikagas LBSK, un 2. vietā ierindojas Ņujorkas LSB. Sievietēm 1. vietā – Klīvlandes *Stars*, 2. v. – Čikagas LBSK.

10. ASV finālspēles 1963. gadā notika Filadelfijā. Vīriešiem 1. vietā – Čikagas LBSK, 2. vietā – Ņujorkas LSB. Sievietēm uzvaru izcīna Vašingtonas *Sigulda*, 2. vietā atstājot Klīvlandes *Staru*.

11. ASV finālspēles 1964. gadā notika Milvokos. Vīriešu volejbolā meistaru izcīna Čikagas LBSK, atstājot 2. vietā Milvoku *Ausekli*. Sievietēm 1. vietā – Vašingtonas *Sigulda*, 2. v. – Klīvlandes *Stars*.

12. ASV finālspēlēs Vašingtonā, D. C. **1965. gadā** sieviešu volejbolā pēc četru gada pārtraukuma atkal uzvarēja Filadelfija, bet šoreiz *DV* vienība. Finālā viņas uzvarēja iepriekšējo divu gadu meistarvienību *Sigulda* ar 16–14, 3–15, 15–12, 15–6. Vīriešu volejbolā Čikaga bija pārāka par Milvoku *Ausekli*, uzvarot ar 15–11, 15–9, 15–10. Ē. Tiltiņa dāvāto ceļojošo balvu finālspēļu labākam spēlētājam saņēma Valdis Tums. Viņš to saņema 3. reizi pēc kārtas un pēc balvas noteikumiem tā pārgāja personīgajā īpašumā. Līdz ar to balva izcīņa izbeidzās.

13. finālspēles 1966. gadā sarīkoja Grand Rapidu LBSK. Sieviešu volejbolā pēc gada pārtraukuma uzvarēja Vašingtonas *Sigulda*. Finālspēļu labākai volejbolistei balvu dāvāja Ēriks Tiltiņš. Pirmo reizi to saņēma *Ausma* Dzenīte *(Sigulda)*. Vīriešu volejbolā desmito reizi uzvarēja Čikagas *LBSK*. Finālspēļu labākajam volejbolistam ceļojošo balvu dāvāja pianists Valdis Treimanis. Pirmo reizi to saņēma Edvīns Tums (Čikagas LBSK).

14. finālspēles 1967. gadā notika Ņujorkā. Sieviešu finālspēlē Vašingtonas *Sigulda* uzvarēja Milvoku *Ausekli* 15–4, 15–3, 11–15, 15–3. 3. v. Čikagas LBSK, 4. v. Filadelfijas *Rīga*. Vīriešu beigu spēlē Kolumbus LSK pieveica Milvoku *Ausekli* 15–5, 8–15, 15–10, 15–12. 3. v. Ņujorkas LSB, uzvarot Bostonas *DV* 15–5, 15–10.

15. finālspēles 1968. gadā Klīvlandē sieviešu volejbolā uzvarēja Milvoku *Auseklis,* pārspējot Čikagas LBSK, 3. v. Vašingtonas *Sigulda*, 4. v. Ņudžersijas *Kursa*. Vīriešiem 1. v. Milvoku *Auseklis*, 2. v. Kolumbus LSK, 3. v. Ņujorkas LSB, 4. v. Bostonas *DV*.

16. finālspēlēs 1969. gadā Ņuvbrasvikā sieviešu finālspēlē satikās abas Austrumu piekrastes vienības. 1. v. Vašingtonas *Sigulda*, 2. v. Ņudžersijas *Kursa*, 3. v. Milvoku *Auseklis*, 4. v. Ņujorkas LSB. Vīriešu finālā Milvoku *Auseklis* 5 setos uzvarēja Čikagas LBSK. 3. v. Vašingtonas *Sigulda*, 4. v. Ņujorkas LSB.

17. finālspēlēs 1970. gadā Milvokos atkal uzvarēja Vašingtonas *Sigulda,* pārspējot Milvoku *Ausekli*. Vīriešiem uzvarēja Milvoku *Auseklis*, 2. v. Vašingtonas *Sigulda*, 3. v. Ņujorkas LSB, 4. v. Čikagas LBSK.

18. finālspēlēs 1971. gadā Ņujorkā sievietēm labākās bija Vašingtonas *Sigulda,* uzvarot Milvoku *Ausekli* 15–5, 15–5, 15–7, 3. v. Ņudžersijas *Kursa* pieveica Ņujorkas LSB 15–3, 15–6. Vīriešu finālā satikās Milvoku *Auseklis* ar Kolumbus LSK. Uzvarēja pirmie ar 7–15, 15–3, 15–7, 15–2. 3. v. Ņujorkas LSB un Vašingtonas *Siguldas* sacensība beidzās ar mājinieku 15–8, 16–18, 15–7 uzvaru.

19. finālspēlēs 1972. gadā Milvokos Vašingtonas *Sigulda* sieviešu volejbolā izcīnīja 8. reizi meistartituli, uzvarot Milvoku *Ausekli* 15–10, 10–15, 15–12, 15–7. 3. v. Ņudžersijas *Kursa,* pārspējot Čikagas LBSK 15–11, 12–15, 15–12. Vīriešiem labākie bija Milvoku *Auseklis,* finālā pieveicot Ņujorkas LSB 15–3, 15–13, 12–15, 15–3, 3. v. Sirakūzas LSK, 4. v. Čikagas LBSK.

20. finālspēlēs 1973. gadā Vašingtonā 1. vietā Vašingtonas *Sigulda*, 2. v. Milvoku *Auseklis*. Vīriešiem Kolumbus LSK 3 setos uzvarēja Milvoku *Ausekli*.

21. finālspēlēs 1974. gadā Čikagā 10. reizi sieviešu volejbolā meistartituli izcīnīja Vašingtonas *Sigulda*, 2. v. Milvoku *Auseklis*. Vīriešiem Milvoku *Auseklis* finālā pieveica Losandželosas *Rīgu* 15–11, 15–8, 16–14. 3. v. Kolumbus LSK, 4. v. Čikagas LBSK.

22. finālspēlēs 1975. gadā Ņujorkā sieviešu finālā Ņujorkas LSB pirmo reizi uzvarēja daudzkārtējo meistarvienību Vašingtonas *Siguldu*. Vīriešiem finālā spēlēja Losandželosas *Rīga* ar Čikagas *Gaŗezeru*. Piektajā setā Losandželosa uzvarēja ar 15–13 rezultātu. 3. v. Čikagas LBSK, 4. v. Ņujorkas LSB.

23. finālspēlēs 1976. gadā Milvokos sievietēm atkal Vašingtonas *Sigulda* pieveica Milvoku *Ausekli* 15–7, 15–6. 3. v. Detroita. Vīriešiem Čikagas *Gaŗezers* finālā uzvarēja Losandželosas *Rīgu* 11–6, 11–9. 3. v. Kalamazū LSK, 4. v. Sietlas *Ausma*.

24. finālspēlēs 1977. gadā Sanfrancisko sarīkoja meistarsacīkstes. Sieviešu volejbolā 1. vietā Ņujorkas LSB, 2. v. Kalamazū LSK. Vīriešiem Čikagas *Gaŗezers* uzvarēja Losandželosas *Rīgu*.

25. finālspēlēs 1978. gadā Mineapolē sievietēm 1. vietā Ņujorkas LSB, 2. v. Milvoku *Auseklis*. Vīriešu finālā pirmo reizi uzvarēja Kalamazū LSK, 2. vietā Ņujorkas LSB.

26. finālspēles notika Ņujorkā **1979. gadā**. Sieviešu volejbolā Ņujorka uzvarēja *Gaŗezera* vienību 15–12, 15–4, 4–15, 15–9, izcīnot meistara tituli trešo reizi. Vienībā spēlēja: J. Budkēviča, L. Grīviņa, D. Lediņa, Z. Bataraga, G. Bierne, L. un I. Trautmanes. Vīriešu volejbolā Čikagas *Gaŗezers* finālā sīvā cīņā pārspēja Kalamazū LSK ar 15–9, 15–9, 14–16, 14–16, 15–9. U. Holandera ceļojošo piemiņas balvu dāvāja viņa sporta biedri. Balvu izcīna finalspēlēs un to piešķir meistarsacīkšu labākajam gremdētājam. Balvu pirmo reizi saņēma Ēriks Kildišs (Čikagas *Gaŗezers*).

27. finālspēles notika **1980. gadā** Čikagā. Piedalījās 6 sieviešu un vīriešu vienības. Sievietēm finālā Ņujorkas LSB pārspēja LSK *Gaŗezeru* 3 setos 15–8, 15–8, 15–8. Lai tiktu līdz beigu spēlēm, vajadzēja izspēlēt 61 setu.

Vīriešu sacensībās piedalījās Losandželosas *Rīga*, Sietlas *Ausma*, Ņujorkas LSB, Kalamazū LSK, Milvoku *Auseklis* un Čikagas *Gaŗezers*. Finālā *Gaŗezers* uzvarēja Kalamazū LSK 15–0, 15–8, 15–13. Uzvarētāji nezaudēja nevienu no 13 spēlētiem setiem. Vienībā spēlēja: A. Bērziņš, A. un P. Dumpji, A. Tolks, Ē. Kildišs, J. Daiga, V. Bole.

28. ASV finālspēles 1981. gadā pirmo reizi notika Rietumu piekrastē, Losandželosā. Vīriešu volejbolā uzvar Čikaga – Gaŗezers, atstājot 2. vietā Ņujorkas LSB. Sieviešu volejbolā uzvar Ņujorkas LSB un 2. vietā paliek Čikagas *DV*.

29. ASV finālspēles 1982. gadā notiek Minneapolē, un vīriešiem 1. vietu izcīna Minesotas *Starts*, 2. vietā atstājot Kalamazū LSK. Sievietēm meistargodā tiek Ņujorkas LSB, 2. vietā – Čikagas *DV*.

30. ASV finālspēles notika Vašingtonā, D. C. **1983. gadā**. Sieviešu finālā satikās Ņujorkas LSB ar Mineapoles *Startu*. 3 setos uzvaru guva Ņujorkas LSB 15–2, 15–7, 15–13. Ē. Tiltiņa dāvāto ceļojošo balvu kā labākā finālspēļu volejboliste trešo reizi saņema Zenta Bataraga. Pēc balvas noteikumiem tā palika saņēmējas personīgajā īpašumā. Vīriešu finālā 4 setos uzvarēja Kalamazū, pārspējot Ņujorkas LSB ar 15–7, 16–14, 12–15, 15–10. Uzvarētāju sastāvs: M. Austriņš, A. un M. Krautmaņi, M. Pone, Ē. Kildišs, K. Vizulis, K. Galēns, J. Valdmanis, R. Tiltiņš.

31. finālspēles notika Čikagā **1980. gadā**. Tā kā Ē. Tiltiņa ceļojošā balva labākajai volejbolistei finālspēlēs bija izcīnīta, tad tās vietā uzdāvināja Minesotas *Starts* ceļojošo balvu. Pirmo reizi to saņēma Vija Grīnvalde (Ņujorkas LSB). Nodibināja Dr. Mirdzas Kaufmanes piemiņas ceļojošo balvu labākajai finālspēļu gremdētājai. Pirmo reizi to saņēma Kristīne Ozoliņa (Mineapole). Sieviešu finālā Ņujorkas LSB uzvarēja Mineapoles *Starts* vienību ar 15–4, 15–12, 15–10. Vīriešiem pirmo reizi pēc ilgāka laika uzvarēja Ņujorkas vienība, pārspējot Losandželosas *Rīgu* 15–11, 12–15, 15–10, 17–15.

32. ASV finālspēles 1985. gadā atkal notika Rietumu piekrastē, Seatlē. Vīriešiem uzvar Ņujorkas LSB, atstājot 2. vietā Kalamazū LSK. Sievietēm uzvar Ņujorkas LSB, 2. vietā paliek Minesotas *Starts*.

33. ASV finālspēles 1986. gadā notika Kalamazū. Vīriešiem Indianapoles *DV* pirmo reizi pieveic Kalamazū LSK. Sievietēm finālā Kalamazū LSK pieveic Ņujorkas LSB.

34. ASV finālspēles 1987. gadā notika Bostonā. Vīriešiem finālā Indianapoles *DV* pieveic Kalamazū LSK. Sievietēm uzvaru izcīna Kalamazū LSK, atstājot 2. vietā Ņujorkas LSB.

35. finālspēlēs Mineapolē **1988. gadā** Dr. Mirdzas Kaufmanes piemiņas ceļojošo balvu kā labākā finālspēļu volejboliste, savā īpašumā iegūst *Sarah Powers*. Sieviešu finālā 3. reizi uzvarēja Kalamazū LSK, pārspējot Mineapoles *Starts* 16–14, 15–8, 14–16, 15–11. Vīriešu finālā satikās Indianapole ar Kalamazū LSK. Trijos setos pārliecinoši uzvarēja Indianapoles *DV* ar 15–11, 15–3, 15–11 rezultātu. Tā trešo reizi pēc kārtas Latvijas kausu uz mājām aizveda Indianapoles *DV*. Vienības sastāvs: R. un E. Lāči, A. un O. Bērziņi, J. Daiga, P. Circenis, A. Kārkliņš, N. Melbārdis.

36. finālspēlēs 1989. gadā Sanfrancisko uzvarēja iepriekšējo gadu vienības. Sieviešu volejbolā Kalamazū LSK un vīriešu volejbolā Indianapoles *DV*. Pianista V. Treimaņa ceļojošo balvu labākajam finālspēļu volejbolistam piekto reizi piešķir Andrim Kārkliņam, pēc balvas noteikumiem viņš to iegūst personīgajā īpašumā.

37. finālspēles 1990. gadā sarīkoja Kalamazū LSK. Sieviešu volejbolā Kalamazū uzvar Ņujorku 15–5, 15–11, 15–13. Dr. I. Norgello dāvāto ceļojošo kausu labākai finālspēļu gremdētājai saņem Diāna Klaumane (Kalamazū LSK). Pianista V. Treimaņa otrreizējo ceļojošo balvu labākajam volejbolistam finālspēlēs saņem Andris Inveiss (Sanfrancisko *Venta*).

38. ASV finālspēles 1991. gadā notika Ņudžersijā. Vīriešiem uzvar Kalamazū LSK, 2. vietā – Čikagas *DV*. Sieviešu volejbolā 1. vietu iegūst Kalamazū LSK, 2. vietu – Ņujorkas LSB.

39. ASV finālspēles 1992. gadā notika Čikagā. Vīriešu volejbolā uzvar Čikagas *DV* un 2. vietā paliek Sanfrancisko *Venta*. Sievietēm meistaru izcīna Kalamazū LSK, 2. vietā atstājot Čikagas *DV*.

40. ASV finālspēles 1993. gadā notika Mineapolē. Vīriešiem uzvaru izcīna Kalamazū LSK, 2. vietā atstājot Indianapoles *DV*. Sievietēm pirmo reizi uzvar Detroitas LSK, 2. vietā – Kalamazū LSK.

41. ASV finālspēles 1994. gadā notika Čikagā. Vīriešiem uzvar Čikagas *DV*, atstājot 2. vietā Kalamazū LSK. Sievietēm par meistaru kļūst Kalamazū LSK, 2. vietā – Ņujorkas LSB.

42. meistarsacīkstes Ņujorka sarīkoja **1995. gadā**. Sieviešu volejbolā otro reizi meistargodā Detroitas LSK, kura finālā pārspēj Kalamazū LSK 15–12, 12–15, 15–5, 9–15, 15–9. Vienībā: Lija un Māra Austriņas, Anita, Diāna, Larisa un Māra Grīnbergas, Silvija Runka. Kalamazū LSK vīriešu vienība finālā sīvā cīņā uzvar Indianapoles *DV* ar 8–15, 15–2, 8–15, 15–13, 15–11.

ASV finālspēļu uzvarētāji

Sieviešu sacensībās: Vašingtonas *Sigulda* – 11 reizes (1963, 1964, 1966, 1967, 1969–1974, 1976) Ņujorkas LSB – 10 reizes (1975, 1977–1985) Kalamazū LSK – 8 reizes (1986–1992, 1994) Filadelfijas LSK – 5 reizes (1956, 1957, 1959, 1960, 1965) Saginavas LKSK – 3 reizes (1954, 1955, 1958) Detroitas LSK – 2 reizes (1993, 1995) Čikagas LBSK – 1 reizi (1961), Klīvlandes *Stars* – 1 reizi (1962) Milvoku *Auseklis* – 1 reizi (1968).

Vīriešu sacensībās: Čikagas LBSK – 10 reizes (1955–1957, 1959, 1960, 1962–1966) Milvoku *Auseklis* – 6 reizes (1968–1972, 1974) Čikagas *Gaŗezers* – 5 reizes (1976, 1977, 1979–1981) Kalamazū LSK – 5 reizes (1978, 1983, 1991, 1993, 1995) Ņujorkas LSB – 4 reizes (1954, 1961, 1984, 1985) Indianapoles *DV* – 4 reizes (1986–1989) Kolumbus LSK – 2 reizes (1967, 1973) Čikagas *DV* – 2 reizes (1992, 1994) Klīvlandes *Stars* – 1 reizi (1958) Losandželosas *Rīga* – 1 reizi (1975) Mineapoles *Starts* – 1 reizi (1982) Sanfrancisko *Venta* – 1 reizi (1990).

Finālspēļu ceļojošās balvas

Universitātes Sporta piemiņas balvu reizi gadā piešķir latviešu volejbolistei, kas ar savu spēles māku un stāju darbojusies latviešu volejbola attīstības sekmēšanā. Balvu **1959. gadā** nodibināja Amerikas latviešu apvienības un fiziskās audzināšanas biroja volejbola komiteja.

1959. g. Ināra Lemkina – (Filadelfijas LSK)
1960. g. Stella Kamradziusa – (Filadelfijas LSK)
1961. g. Valda Līcīte – (Čikagas LBSK)
1962. g. Mirdza Tiltiņa – (Klīvlandes *Stars*)
1963. g. Austra Upesleja – (Klīvlandes *Stars*)
1964. g. Ausma Dzenīte – (Vašingtonas *Sigulda*)
1965. g. Gita Veskimets – (Vašingtonas *Sigulda*)
1966. g. Rasma Finlejsone – (Vašingtonas *Sigulda*)
1967. g. Aina Venta – (Milvoku *Auseklis*)
1968. g. Elga Ezeriņa – (Milvoku *Auseklis*)
1978. g. Māra Richtere – (Detroitas *Livonija*)
1979. g. Jana Budkēviča – (Ņujorkas LSB)
1980. g. Ināra Lazdiņa – (LSK *Gaŗezers*)
1981. g. Anita Tuma – (Čikagas *DV*)
1982. g. Vija Grīnvalde – (Ņujorkas LSB)
1983. g. Valda Tērauda – (Vašingtonas *Sigulda*)
1984. g. Baiba Stepe – (Kalamazū LSK)
1985. g. Daiva Simone – (Sanfrancisko *Venta*)
1986. g. Māra Skrupškele – (Kalamazū LSK)
1987. g. Gunta Bierne – (Ņujorkas LSB)

1969. g. Māra Tupese – (Milvoku *Auseklis*)
1970. g Ilze Pāže – (Vašingtonas *Sigulda*)
1971. g. Ruta Helmane – (Milvoku *Auseklis*)
1972. g. Irēna Pletka – (Čikagas LBSK)
1973. g. Silvija Pāže – (Vašingtonas *Sigulda*)
1974. g. Edīte Tālmane – (Vašingtonas *Sigulda*)
1975. g. Aija Blūmfelde – (Ņujorkas LSB)
1976. g. Linda Grīviņa – (Ņujorkas LSB)
1977. g. Lilita Austriņa – (Kalamazū LSK)
1988. g. Monika *Davenport* – (Milvoku *Auseklis*)
1989. g. Inga Grīna – (Bostonas *DV*)
1990. g. Laila Ejupe – (Ņujorkas LSB)
1991. g. Linda Rence – (Ņudžersijas *Kursa*)
1992. g. Baiba Liepiņa – (Čikagas *DV*)
1993. g. Kristīna Kontere – (Mineapoles *Starts*)
1994. g. Zenta Bataraga – (Ņujorkas LSB)
1995. g. Mārīte Grīnberga – (Detroitas LSK)

Oresta Cipsta piemiņas balvu reizi gadā piešķir latviešu volejbolistam, kas ar savu spēles māku un stāju darbojies latviešu volejbola attīstības sekmēšanā. Leitnants Orests Cipsts atdeva savu dzīvību cīņā par brīvību cilvēka tiesībām. Balvu **1959. gadā** nodibināja Amerikas Latviešu apvienības un fiziskās audzināšanas biroja volejbola komiteja.

1959. g. Uldis Holanders – (Bostonas *DV*)
1960. g. Valdis Tums – (Čikagas LBSK)
1961. g. Jānis Robiņš – (Mineapoles *Starts*)
1962. g. Stenlijs Žmuidiņš – (Ņujorkas LSB)
1963. g. Edvīns Tums – (Čikagas LBSK)
1964. g. Ernests Venta (Milvoku *Auseklis*)
1965. g. Vitauts Grīnvalds – (Ņujorkas LSB)
1966. g. Harijs Īgenbergs – (Demoina)
1967. g. Juris Daiga – (Kolumbus LSK)
1968. g. Guntis Baltābols – (Milvoku *Auseklis*)
1969. g. Kārlis Ezeriņš – (Čikagas LBSK)
1970. g. Ilmārs Dumpis – (Čikagas LBSK)
1971. g. Arnis Balgalvis – (Ņujorkas LSB)
1972. g. Gunārs Znotiņš – (Ņujorkas LSB)
1973. g. Jānis Tupesis – (Milvoku *Auseklis*)
1974. g. Imants Millers – (Mineapole)
1975. g. Leo Veiss – (Losandželosas *Rīga*)
1976. g. Modris Tīdemanis – (L. A. *Rīga*)
1977. g. Ģirts Budkēvičs – (Ņujorkas LSB)
1978. g. Mārtiņš Nora – (L. A. *Rīga*)
1979. g. Modris Krautmanis – (Kalamazū LSK)
1980. g. Tālis Āboliņš – (Sietlas *Ausma*)
1981. g. Kārlis Dankers – (Losandželosas *Rīga*)
1982. g. Ēriks Pāvels – (Ņujorkas LSB)
1983. g. Toms Trautmanis – (Ņujorkas LSB)
1984. g. Miķelis Austriņš – (Kalamazū)
1985. g. Andris Rutkovskis – (Sanfrancisko *Venta*)
1986. g. Kārlis Galēns – (Kalamazū)
1987. g. Andris Kārkliņš – (Indianapoles *DV*)
1988. g. Pēteris Circenis – (Indianapole)
1989. g. Edvīns Roze – (Čikagas *DV*)
1990. g. Raimonds Slaidiņš – (S. F. *Venta*)
1991. g. Pēteris Plūme – (Čikagas *DV*)
1992. g. Ojārs Bērziņš, jr. – (Indianapole)
1993. g. Ivars Upens – (Mineapoles *Starts*)
1994. g. Agris Krautmanis – (Kalamazū)
1995. g. Andris Bērziņš – (Indianapoles *DV*)

Ērika Tiltiņa ceļojošā balva labākajam volejbolistam finālspēlēs

Juris Velkme – 1958. g. (Čikagas LBSK). Kārlis Ezeriņš – 1959. un 1962. g. (Čikaga). Uldis Briedis – 1960. g. (Milvoku *Auseklis*). Stenlijs Žmuidiņš – 1961. g. (Ņujorka). Valdis Tums – 1963., 1964., 1965. g. (Čikagas LBSK). Balvu patur savā īpašumā.

Pianista V. Treimaņa ceļojošā balva labākajam volejbolistam finālspēlēs (otro reizi atsāk 1990. gadā)

Edvīns Tums – 1966. g. (Čikagas LBSK). Juris Daiga – 1967. un 1973. g. Ernests Venta – 1968. g. (Milvoku *Auseklis*).(Kolumbus LSK). Guntis Baltābols – 1969. g.(Milvoku *Auseklis*). Arnis Balgalvis – 1970. g. (Ņujorka). Jānis Runka – 1971., 1972. g. (Milvoku *Auseklis*). Ēriks Pāvels – 1973., 1976., 1977., Aldis Bērziņš – 1975. g. (Čikagas *Gaŗezers*), 1983. g. (Losandželosas *Rīga*). Modris Krautmanis – 1978., 1979. g. (Kalamazū LSK). Andrejs Dumpis – 1980., 1981. g. Jānis Zariņš – 1982. g. (Mineapoles *Starts*). (Čikagas Gaŗezers). Andris Kārkliņš – 1984., 1987., 1988., 1989. g. (Indianapoles *DV*). Māris Graudiņš – 1985. g. (Čikagas *DV*). Ojārs Bērziņš, jr. – 1986. g.(Indianapole). Balvu patur savā īpašumā Andris Kārkliņš.

Andris Inveiss – 1990. g. (Sanfrancisko *Venta*). Miķelis Austriņš – 1991. g. (Čikagas *DV*). Jānis Tupesis, jr. – 1992., 1994. g. (Čikagas *DV*). Andris Kārkliņš – 1993. g. (Kalamazū). Kārlis Grīnvalds – 1995. g. (Kalamazū LSK).

Ulda Holandera ceļojošā piemiņas balva izcilākajam gremdētājam finālspēlēs

Ēriks Kildišs – 1979. g. (Čikagas *Gaŗezers*), 1983., 1987., 1991. g. (Kalamazū LSK). Aldis Bērziņš – 1980., 1981. g. (Čikagas *Gaŗezers*), Mārtiņš Nora – 1982. g. (Mineapole). Kārlis Grīnvalds – 1984., 1985., 1986. g. (Ņujorkas LSB) un 1995. g. (Kalamazū LSK). Ojārs Bērziņš, jr. – 1988. g. (Indianapoles *DV*). Pēteris Circenis – 1989. g. (Indianapole). Ainis Nollendorfs – 1990. g. (S. F. *Venta*). Jānis Tupesis, jr. – 1992. g. (Čikagas *DV*). Kelijs Vecītis – 1993. g. (Kalamazū LSK). Ēriks Kiršteins – 1994. g. (Čikagas *DV*).

Ceļojošās balvas sievietēm

Minesotas *Starts* ceļojošā balva labākajai volejbolistei finālspēlēs

Vija Grīnvalde – 1984. g. (Ņujorkas LSB). Ramona Upena – 1985. g.(Mineapole). Sāra Pauere – 1986., 1987., 1989. g. (Kalamazū LSK). Kristīne Ozoliņa – 1988. g. (Mineapole). Kelī Kollistere – 1990. g. (Kalamazū LSK). Anita Ķestere – 1991., 1992. g. (Kalamazū). Krista Nīgale – 1993. g. (Ņujorkas LSB). Diāna Klaumane – 1994. g. (Kalamazū). Larisa Grīnberga – 1995. g. (Detroitas LSK).

Dr. Mirdzas Kaufmanes ceļojošā piemiņas balva labākajai finālspēļu gremdētājai

Kristīne Ozoliņa – 1984. g. (Mineapoles *Starts*). Ramona Upena – 1985. g. (Mineapole). Sāra Pauere – 1986., 1987., 1988. g. (Kalamazū LSK). Balvu patur savā īpašumā.

Irēnas Norgello ceļojošā balva labākajai finālspēļu gremdētājai

Diāna Klaumane – 1990. g. (Kalamazū LSK). Krista Nīgale – 1991., 1994 g. (Ņujorka). Anita Ķestere – 1992. g. (Kalamazū LSK). Ramona Upena – 1993. g. (Mineapole). Ēvija Šverna – 1995. g. (Kalamazū LSK).

L!K!A! MEISTARSACĪKSTES

Cik dziļi bija iesakņojusies P!K! sporta tradīcija, liecināja tas, ka 1958. gada pavasarī Milvokos, ASV notika pirmā korporāciju sacensība ārpus Latvijas. Tā bija draudzības spēle volejbolā starp *Tervetias* un *Gersicanias* sportistiem. Tam 1961. gada 11. februārī sekoja volejbola turnīrs, sacenšoties piecām korporācijām – *Tervetiai*, *Frat! Livonicai*, *Frat! Imanticai*, *Gersicaniai* un *Frat! Cursicai*. Meistara godā tika *Gersicania*.

Volejbolā parallēli L!K!A! meistarsacīkstēm notika vēl sacensības *Patrias* dāvinātā ceļojošā kausa izcīņā. Vēlāk šiem sporta veidiem(basketbolam un volejbolam) sekojušas vairāk vai mazāk regulāras sacīkstes šachā, bridžā, galda tenisā un slēpošanā.

1979. gadā L!K!A! meistarsacīkšu ietvaros pirmo reizi piedalījās arī studenšu korporācijas *Dzintra* un *Spīdola*. Lai sacīkstes izveidotu par pastāvīgām, L!K!A! dāvāja izcīņai ceļojošo vairogu, ko pirmajās Studenšu Prezidiju Konventa sacensībās ieguva *Dzintra*, pārspējot *Spīdolu* 3–0 (15–10, 15–1, 15–8).

Vīriešu volejbols 35 gados nenotika tikai vienu reizi 1972. gadā, kad L!K!A! nerīkoja arī basketbola meistarsacīkstes. 9 reizes L!K!A! meistargodu izcīnīja *Talavija* (1982, 1983, 1989–1995) un *Frat! Lataviensis* 9 (1977–1979, 1981, 1984–1988). Piecas reizes labākie bija *Tervetia* (1964, 1965, 1967–1969) un *Frat! Imantica* (1973–1976, 1980). Par divām uzvarām dabūja *Lettonia* (1970, 1971), *Patria* (1962, 1963) un *Gersicania* (1961, 1966). L!K!A! meistarsacīkstēs piedalījušās: *Lettonia*, *Selonija*, *Latvia*, *Tervetia*, *Frat! Academica*, *Frat! Lataviensis*, *Patria*, *Frat! Livonica*, *Frat! Imantica*, *Gersicania*, *Frat! Cursica*.

Studenšu Prezidiju Konventa Ārpus Latvijas 17 sacensībās vislielākos panākumus guva *Spīdola* – 8 reizes (1980,1981, 1986–1990, 1992), 5 reizes *Dzintra* (1979, 1982–1985), bet pēdējos gados 4 reizes uzvarēja *Imeria* (1991, 1993–1995). S!P!K! volejbola draudzības sacensībās piedalījušās: *Daugaviete*, *Gundega*, *Dzintra*, *Imeria*, *Selga*, *Aurora*, *Spīdola*.

ASV BALTIEŠU MEISTARSACĪKSTES

Pirmās ASV Baltiešu meistarsacīkstes **1957. gadā** sarīkoja lietuvieši Klīvlandē. Diemžēl nepiedalījās igauņi. Sieviešu volejbolā pēc sīvas un vienlīdzīgas spēles uzvarēja lietuvietes, lai gan 4. setā latvietes varēja pārspēt lietuvietes, jo bija 12–5 vadībā. Mazliet vieglprātība un pašpārliecība uzvarai sagādāja pārsteigumu. Lietuvietes ne tikai rezultātu izlīdzināja, bet panāca uzvaru. Tā ALA vicepriekšsēža G. Galēna dāvāto Baltijas kausu izcīnīja lietuvietes. Lietuva uzvarēja 13–15, 15–9, 6–15, 15–13, 16–14. Latviešu sastāvs: G. Martinsone – A. Kaliņa, J. Meržejevska – R. Paegle, V. Līcīte – R. Novicka, M. Tiltiņa – I. Rolle. Vienības vadītājs Ermanis Oliņš. Vīriešu volejbolā vieglu uzvaru panāca ASV latviešu meistarvienība Čikagas LBSK sešnieks pilnā sastāvā: V. Tums, K. Ezeriņš, E. Tums, P. Karčevskis, V. Reinfelds, J. Velkme, J. Strazdiņš. Vienības pārstāvis E. Oliņš. 1. setā latvieši nodemonstrēja labu volejbolu un uzvarēja 15–5. Otrā setā lietuviešiem bija krietni jānopūlās, lai tiktu pie punktiem. Otrā seta rezultāts 15–2. Uzvarētāji saņēma Lietuviešu sporta komitejas dāvāto ceļojošo balvu.

Arī **1958. gadā** Baltiešu meistarsacīkstes notika bez igauņu līdzdalības. Šoreiz rīkotāji bija latvieši un tās notika Čikagā. Sieviešu volejbolā latvietes revanšējās, uzvarot 15–4, 15–7, 16–14. Latvietes: J. Meržejevska, V. Līcīte, A. Vanaga, A. Kaliņa, R. Zariņa, B. Ose, I. Banga, V. Novicka. Vienību vadīja J. Vanags. Vīriešu volejbolā pēc pirmo divu setu vieglām uzvarām 3. setā latvieši gribēja veikt bez pūlēm, nācās liekties lietuviešu labai spēlei laukumā un ciešam blokam. Pēdējā setā pārliecinoši uzvarēja latviešu izlase. Rezultāts: 15–8, 15–4, 15–17, 12–15, 15–2. Sastāvs: J. Robiņš, I. Krasts, V. Tums, J. Velkme, J. Strazdiņš, P. Karčevskis, B. Baumanis, K. Ezeriņš, I. Dumpis. Vienības vadītājs B. Baumanis. Rīkotāji bija cerējuši uz lielāku skatītāju pieplūdumu, bet vīlās, jo no 170 000 lielās lietuviešu kolonijas sacensībās bija kādi 20, kamēr latvieši deva apmēram 300 skaisto cīņu lieciniekus. Sacensības bija plaši reklamētas lietuviešu presē un radiofonā.

1959. gada maijā Čikagā notika 3. Baltiešu meistarsacīkstes lietuviešu sarīkojumā. Šoreiz piedalījās arī igauņu sportisti. Sieviešu volejbolā latvietes zaudēja lietuvietēm 5 setos, kaut latviešu vienība bija papildināta ar M. Ozolu (Filadelfija), G. Martinsonu (Saginava) un A. Upesleju (Klīvlande). Vīriešu volejbolā 3. gadu pēc kārtas pārliecinoši uzvarēja latvieši.

4. Baltiešu meistarsacīkstes notika **1960. gadā** Čikagā, piedalījās visas 3 nācijas. Vīriešu volejbolā latvieši viegli 3 setos uzvarēja igauņus. Igauņi pārspēja lietuviešus 4 setos. Pēdējā sacensībā latvieši pārliecinoši pieveica lietuviešus, tā 4. reizi pēc kārtas izcīnot meistartituli. Abi pretinieki bija ļoti vāji, tādēļ sacensības bija ļoti neinteresantas. Latviešu sastāvs: V. Tums, J. Velkme, J. Robiņš, J. Strazdiņš, K. Ezeriņš, I. Dumpis, A. Dzelme, M. Purkalītis. Sieviešu sacensībā 5 setos uzvarēja lietuvietes, lai gan pēdējā setā latvietes varēja uzvarēt, servējot partijas bumbu, bet viegli pārraidītu bumbu latviešu spēlētāja nelaimīgi iesita tīklā, kas izšķīra spēles gaitu. Rezultāts: 15–5, 7–15, 19–17, 12–15, 14–16. Latvietes: V. Līcīte, G. Martinsone, A. Upesleja, I. Lemkina, B. Inka, B. Ose, S. Bekmane, I. Lācīte.

5. Baltiešu meistarsacīkstes notika Ņujorkā. Vīriešu volejbolā latviešu krāsas aizstāvēja Ņujorkas LSB (V. Grīnvalds, G. Znotiņš, O. Tamužs, A. Ezergailis, S. Žmuidiņš, Zālītis, Meilands, J. Avens). Vispirms latvieši uzvarēja lietuviešus 15–3, 9–15, 15–2, tad igauņus 15–12, 9–15, 15–11. Sievietēm bija tikai viena sacensība un latvietes (A. Upesleja, G. Martinsone, M. Ozola, Richtere, Jansons, I. Lemkina, Pauļuka) uzvarēja Klīvlandes lietuvietes 15–13, 15–6.

ASV BALTIEŠU SPORTA KOMITEJA

1957. gadā 1. ASV baltiešu volejbola un basketbola sacensību laikā Klīvlandē izveidoja Baltiešu sporta komiteju (BSK), kuŗā prezidēja lietuvieši. Priekšsēža pienākumus uzņēmās Lietuviešu

fiziskās kultūras savienības priekšsēdis A. Nasvītis, bet sekretāra – A. Bieļskus. No ALA Sporta biroja latviešus komitejā pārstāvēja VVLSP priekšnieks V. Baumanis un V. Vītols. 1958. gadā Baltiešu sporta komiteju vadīja V. Baumanis, sekretārs J. Bokalders. Pateicoties BSK, varēja notikt meistarsacīkstes basketbolā un volejbolā, vieglatlētikā, galda tenisā, ar pārtraukumiem arī tenisā, peldēšanā, futbolā. 1959. gadā ASV Baltiešu sporta komitejas vadību no V. Baumaņa pārņēma lietuvietis P. Petrūtis. Pirmo reizi komitejā sāka darboties igauņu pārstāvis.

VASARAS VIDUSSKOLAS UN BĒRNU NOMETNES

Bērnu nometnes parasti notika draudžu īpašumos, un tādi ir Trimdas draudzei Bostonā *Piesaule*, Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzei *Katskiļi*, Grand Rapidu draudzei *Mežvidi*. Vasaras posmos draudžu īpašumos notika bērnu nometnes. Bostonas tuvumā atradās *Piesaule*, kuŗā sarīkoja sporta nodarbības vieglatlētikā, peldēšanā, basketbolā, vēlāk arī volejbolā. Sporta nodarbībās piedalījās arī bērni no citām pilsētām. Bostonas DV sporta kopas ierosmē sākās arī sporta laukuma iekārtošana. Vēlākajos gados notika tradicionālie 4+2 volejbola turnīri.

1986. gadā volejbola turnīrā piedalījās 7 vienības. 1. vietu ieguva *Piesaule*: Dzintars Kalniņš, Armands Ramoliņš, Nīls Melngailis, Ēriks Rozentāls, Zaiga Robiņa, Ināra Vatvara; 2. v. *Valdmaņi*; 3. v. *Kizāni*. Spēlētāji bija ieradušies no Bostonas, Ņujorkas, Delaveras, Baltimoras, Vašingtonas D. C., Ņudžersijas. Sacensības noorganizēja Bostonas *DV* sporta kopas vadītāja Anita Asberga-Sisene.

1956. gadā Ņujorkas latviešu ev. lut. draudze iegādājās lauku īpašumu Katskiļos. Kopš 1957. gada Austrumu piekrastē par vasaras jaunatnes sporta nodarbību vietu izveidojās draudzes lauku īpašums *Katskiļi*. 1965. gada 22. augustā Katskiļu bērnu vasaras nometnē notika pirmie Austrumu piekrastes jaunatnes sporta svētki. Tajos pulcējās ap 90 jauno latviešu sportistu. Starp daudzajām sporta nodarbībām ievērojamu vietu ieņēma vieglatlētika. Turpmākos gados regulāri vasaras nometnē notika jaunatnes sporta svētki vieglatlētikā, peldēšanā, basketbolā, volejbolā meitenēm un tenisā. 1967. gadā Austrumu piekrastes 3. Jaunatnes sporta svētkos pulcējās vairāk nekā 100 jauniešu 10–18 gadu vecumā .Vidējā vecuma grupā atzīstamu sniegumu rādīja Laris Saliņš, kuŗš augstlēkšanā veica 1,75 m augstumu. Sacensības vadīja A. Līdums, J. Ērglis, K. Štegers. Sporta svētkos iesākās dažu labu latviešu sportistu pirmās sporta gaitas un panākumi: J. Ģiga, I. Brole, J. Ērglis jr., A. Lemkina u. c.

1981. gadā Katskiļu nometnē uzsāka īpašu futbola nometni, kuŗā uzņēma latviešu zēnus un meitenes. Pasākuma vadītājs bija Indiānas universitātes futbola treneris Vidvuds Celtnieks. Katru vasaru notika arī nometnes vispārējie sporta svētki, kuŗos piedalījās bez nometņotājiem arī nometnes viesi. Sacensības notika dažādās vieglatlētikas disciplīnās.

1984. gada vasarā, kad Losandželosā notika olimpiskās spēles, arī Katskiļos norisinājās olimpiskās sacensības, kuŗās ar lielu sajūsmu un entuziasmu cīnījās par zelta, sudraba un bronzas medaļām. Spēles atklāja Austrumu piekrastes latviešu sporta pārvaldes priekšnieks Jānis Ērglis sr. Svētku sagatavošanā daudz darba pielika nometnes audzinātāji un sporta darbinieki Jānis Ģiga, Andris Ortmanis, Ingrīda Mieme un Magnuss Kļaviņš. Līdzdalību sacensībās ņema bērni un jaunieši, piedaloties arī nometnes personālam līdz 17 gadu vecumam. Sacensības notika tāllēkšanā, 60 m, 100 m, 400 m, bumbiņas mešanā, lodes grūšanā, šķēpa mešanā. Sacensību skatītāji un atbalstītāji vecāki, vecvecāki un tuvinieki juta un pārdzīvoja līdzi veiksmes un neveiksmes.

Grand Rapidu un apkārtnes ev. lut. baznīcas lauku īpašumā *Mežvidi* vasaras nometņu laikā notika sporta nodarbības. Sporta laukuma ierīkošanā palīdzēja vairāki Grand Rapidu LBSK sportisti Aleksandra Pastenieka vadībā. Ir iespējama basketbola un volejbola turnīru sarīkošana, vieglatlēti-

ka bērniem, un nometnes palielajā ezeriņā notika airēšanas un peldēšanas sacensības. Tāpat varēja spēlēt Eiropas futbolu un badmintonu. Nometnes bērnus sadalīja četrās vecuma grupās. Katrs sacensību dalībnieks saņēma diplomu, bet vispusīgākie ieguva balvas un nākamie pieci lentītes. Vieglatlētikā varēja piedalīties 60 m distancē un 250 m skrējienam apkārt ezeram, tāllēkšanā, lodes grūšanā. Tāpat arī 25 m peldēšanā un airēšanā. Basketbola laukumā varēja pierādīt veiksmi soda mešanas turnīrā. Nometni apmeklēja ne tikai Grand Rapidu un tuvākās apkārtnes bērni, bet Čikagas, Mineapoles un pat Virdžīnijas un Kalifornijas pavalstīs dzīvojošie bērni.

GAŗEZERS

1965. gada 10. februārī Detroitas Kristus draudze kā juridiskā pircēja parakstīja līgumu ar *The Lone Tree Girl Scouts Council, Inc.* par Gaŗezera pirkšanu, iemaksājot pirmos $ 10,000.00. Tā paša gada 23. maijā notiek Gaŗezera iesvētīšanas un atklāšanas svinības, bet ar 4. jūliju sākās vasaras nometne un vasaras vidusskola. Vasaras nometnē bija 92 bērni, bet vidusskolu apmeklē 10 skolēni. Turpmākajos gados pieaugot nometņotāju un vasaras vidusskolnieku skaitam, arvien lielāka rosība notiek sporta nodarbībās.

Pirmais bērnus ar vieglatlētiku nometnes laikā iepazīstināja Indianapoles vieglatlēts Gundārs Grīslītis 1971. gadā. Sacensībās piedalījās 57 dalībnieki, kuŗi bija sadalīti četrās vecuma grupās. Vēlāk vieglatlētikas sacensības vadīja Arvīds Štrāls. Sākot ar 1974. gadu visu laiku vieglatlētikas laukuma sakārtošanu un sacensību izkārtošanu veica agrākais Valmieras sporta biedrības darbinieks Ringolds Upatnieks. Sacensībās bez bērnu nometnes dalībniekiem, piedalījās arī vidusskolas audzēkņi, kuŗi sacentās divās vecumu grupās. Uzvarētāju apbalvošana un balvu iegāde atradās Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes ziņā.

1980. gadā vieglatlētikas sacensībās piedalījās 90 dalībnieki, kuŗus sadalīja 4 vecuma grupās (no 1963. līdz 1972. gadam). I grupā (1972–1970) labākos rezultātus uzrādīja Anita Birkmane, zēniem Edgars Legzdiņš, II grupā (1967–1969) Andra Vesta un Alberts Legzdiņš, III grupā (1964–1966), Inta Ziemele un Edvīns Joniškāns, IV grupā (1961–1963) Lisa Preisa, Viktors Rozenbergs. 1982. gada Gaŗezera vieglatlētikas sacensības jaunatnei notika sporta laukumā, kur skrejceļu līnijas bija pilnīgi aizskalojušas lietusgāzes. Tomēr sacensības notika. Kopš Gaŗezerā tika iekārtots vieglatlētikas laukums par tā sakārtošanu vienmēr rūpējās Ringolds Upatnieks.

1982. gadā labākajiem sportistiem pasniedza balvas, bet pirmo trīs vietu ieguvēji saņēma lentītes. Uzvarētāji atsevišķās grupās: Lija Austriņa, Pauls Lazda – I grupā; Inta Pubule, Anita Brikmane, Edgars Legzdiņš – II gr.; Ina Platace un Linda Gaiķe, Pēteris Oade – III gr.; Ilze Kalniņa, Ansis Kaugurs – IV gr. 1983. gadā piedalījās 34 meitenes un 32 zēni. Balvas izcīnīja: Kristīna Dzelme un Roberts Junge, Inta Pubule un Indulis Ievāns, Diāna Klaumane un Alberts Legzdiņš, Andra Zenzinvanji *(Szenzivanyi)* un Jānis Kalniņš. R. Upatniekam sacensību laikā palīdzēja A. Štrāls, Ē. Kore, J. Fogelis, L. Lūsars u. c.

Vasaras vidusskolas audzinātāja Juŗa Daigas ierosmē arvien lielāks skaits vidusskolu audzēkņi pievērsa uzmanību **volejbolam**. J. Daigas vadībā nedēļu pirms skolas beigšanas notika volejbola turnīrs zēniem, meitenēm un jauktajām vienībām. Vēlāk nometnes un vidusskolas piektā nedēļas nogale tika nosaukta par Gaŗezera volejbola nogali, un tajā sabrauca volejbolisti gandrīz no visām Amerikas pavalstīm. Tur savas gaitas sāka izkopt vēlākie kolledžas spēlētāji: Aldis Bērziņš, Andris Inveiss, Pēteris un Andrejs Dumpji, Edvīns Roze, Roberts Briedis, Ina Brole u. c. Ilgus gadus Juris Daiga bija volejbola autoritāte Gaŗezera vasaras nodarbību laikā. Ar dažiem izņēmumiem volejbola nodarbības vadīja Ēriks Kore, Gundārs Elksnis.

1975. gadā kārtējā volejbola nedēļas nogalē turnīrā piedalījās 35 vienības – 8 zēnu, 12 meiteņu un 15 jauktās, izspēlējot divās dienās. Zēnu un jaukto vienību uzvarētāji izcīnīja korp! *Beveronija* ceļojošās balvas, bet meitenes cīnījās par *DV* ASV zemes valdes dāvāto ceļojošo balvu. Ikviens

uzvarētāju vienības dalībnieks saņēma Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes iegādātās balvas. 1979. gadā jau pieteicās 52 vienības – 11 zēnu, 16 sieviešu un 25 jauktās. Vienību sastāvos bija 22 Kanadas sportisti un 12 Ņujorkas. Zēnu finālā satikās *Benjāmiņi* ar Milvoku *Ausekli*. Uzvarēja pirmie ar 15–13, 9–11, 11–7. Laika trūkuma dēļ spēlēja līdz 11 punktiem, bet pirmais sets bija tik vienlīdzīgs, ka, lai dabūtu 2 punktu starpību uzvarētāju noskaidrošanai vajadzēja cīnīties līdz 15. Uzvarētāju vienība: A. Kļaviņš, Ē. Puriņš (abi Gr. Rapidi), M. Austriņš (Teksasa), R. Rudzītis, G. Cāzers (abi Mineapole), A. Krēgers (Klīvlande). *Milvoki*: R. Briedis, R. Inveiss, Ēriks un Edis Petrovski, K. Grīnvalds (Ņujorka), E. Roze (Čikaga).

Sieviešu finālā satikās *Toronto* un *Ņujorkas* vienības. Divos setos uzvarēja kanadietes: māsas Maksiņas – Vizma, Anda, Astra, A. Zute, R. Jansone, B. Leimane. Ņujorkai: L. Trautmane, J. Budkēvica, Vita Grīnvalde, L. Grīviņa, L. Pāvele, Z. Bataraga. Jaukto vienību priekšsacensības notika uz 5 laukumiem. Finālā satikās *Ņujorka* ar *Sidrabeni* (Kanada). Laika trūkuma dēļ spēlēja vienu setu līdz 15 punktiem. Saistošā spēlē uzvarēja Ņujorka 15–13, lai gan spēles sākumā vadībā ar 9–3 bija kanadieši. Ņujorkas sastāvs: L. Pāvele, L. Grīviņa, Ē. Pāvels, K. Grīnvalds, Ģ. Budkēvics, A. Dumpis.

1980. gadā piedalījās 52 vienības – 12 zēnu, 15 sieviešu un 24 jauktās. Spēlētgribētāju bija vairāk, bet slikto laika apstākļu dēļ turnīra vadītājs J. Daiga dabūja atteikt vairākām jauktajām vienībām, kaut arī sacensības spēlēja uz 5 laukumiem. Zēnu vienības sastāvs: E. Roze, A. Kļaviņš, E. Galiņš, G. Cāzars, Ē. Strautnieks, Ed. Petrovskis, R. Inveiss, A. Plūme uzvarēja savus pretiniekus ar 11–2, 11–4 rezultātu. Sieviešu grupas beigu spēlē satikās *Gaŗezers* ar *Toronto*. Trijos setos (11–8, 6–11, 11–4) uzvarēja pirmie. Uzvarētāju sastāvā: Ieva Bērziņa, A. Tuma, L. Kļaviņa, L. Preisa, S. Šupstika, Ilga Kalniņa, D. Šupstika. Jaukto vienību sacensībās pēc ilgām un nogurdinošām priekšspēlēm finālā tikās *Indianapole – Ņujorka* un *Daigas – Pones* vienības. Uzvarēja *Daigas – Pones* sešinieks. Sastāvs: J. Daiga, M. Pone, L. Preisa, L. Kļaviņa, M. Stāks, K. Galēns, K. Vizulis.

1987. gadā volejbola turnīrs izraisīja sevišķi lielu interesi. Piedalījās 5 Gaŗezera vidusskolas meiteņu sastāvi, 5 sieviešu (vienībā 3 spēlētājas), 7 zēnu un 24 jauktās vienības. Meiteņu sacensības bija visai "pavasarīgas", bet palika cerības, ka nākotnē spēles māka uzlabosies. Sieviešu sacensībās pēc spraigām priekšspēlēm finālā satikās A. Tuma, I. Brole, K. Ozoliņa pret R. Boli, Ilzi un Ilgu Kalniņām. Uzvarēja *Tumas* vienība 11–5, 11–6. Zēnu grupas finālā spēlēja Indianapoles *DV* pret vidusskolu, uzvarēja pirmie ar 15–12, 15–8. Indianapole: E. Sventeckis, A. Ziemelis, J. Šērs *(Shear)*, D. Kalniņš, E. Lācis, A. Pelde. Vidusskola: Ē. Strods, Ē. Priede, P. Grotāns, P. Brīviņš, J. Tupesis jr., A. Junge, M. Brants.

1993. gadā volejbola nedēļas nogale sākās jau ceturtdienā, jo Gaŗezera vasaras bērnu nometnē viesojās **Aldis Bērziņš**, 1984. gada Losandželosas olimpisko spēļu zelta medaļas dalībnieks. Notika volejbola spēļu demonstrējumi Dzintara laukumā un vēlāk nometnes bērniem rādīja uzņemtās Losandželosas volejbola spēles videolentā. Volejbola turnīrā piedalījās 4 meiteņu, 7 zēnu un 25 jauktās vienības. Zēnu sacensībās uzvarēja D. Matisons, K. Miemis, K. Blumbergs, R. Kukainis. Meiteņu finālā L. Kūlāne un K. Priede pārspēja L. Strēlnieci, M. Kreišmani, A. Kalniņu.

Jaukto vienību turnīrā pēc ilgāka laika kā vienība piedalījās agrāko Ohaijo pavalsts universitātes spēlētāji: A. Bērziņš, A. Dumpis, K. Grīnvalds, Ē. Kildišs, A. Kārkliņš, A. Inveiss un L. Kļaviņa, G. Ozoliņa, L. Strēlniece un L. Tomsone. Vienības nosaukums *Sapņu vienība (Dream Team)*. Sākums "sapņotājiem" bija ļoti neveiksmīgs, tikai ar grūtībām viņi iekļuva finālsacensību pārspēlēs. Finālā satikās J. Tupeša vienība un "sapņotāji" jeb jaunība pret rutinētiem, vairāk pieredzējušiem spēlētājiem. Pirmais sets pēc ļoti vienlīdzīgas cīņas beidzās ar *Sapņu vienības* 11–9 uzvaru. Otrajā setā rutinētie spēlētāji rotaļādamies panāca vieglu 11–3 uzvaru. Abām vienībām ļoti labi spēlēja "vājā" dzimuma volejbolistes. J. Tupeša vienība: M. Eglīte, D. un L. Grīnbergas, K. un P. Eglīši, P. Grotāns, E. Krūmiņš, Ē. Priede, Ē. Strods, J. Tupesis. Pirmo reizi pēc vairākiem gadiem fināl-

spēli varēja pabeigt dienas gaismā, spēlējot 2 uzvarētus setus no trim. Par turnīra labo izdošanos pateicība Ērikam Korem, kuŗam ir ilggadīga pieredze šāda veida sacensību rīkošanā. Pēc ilgāka laika skatītāju rindās bija Juris Daiga, Gaŗezea sacensību ierosinātājs un agrāko gadu turnīra rīkotājs.

Basketbols

Ja Gaŗezera sporta sacensības, nometnes un vasaras vidusskolas sešu nedēļu gaŗajā darba posmā iesākām ar vieglatlētiku trešajā nedēļas nogalē un nobeidzām ar volejbola turnīriem piektā nogalē, tad basketbola turnīri vienmēr tika sarīkoti ceturtajā. Sākumā sacensības sarīkoja Juris Daiga, vēlāk šo pienākumu uzņēmas Vidējo valstu basketbola nozares vadītājs Leons Lūsars līdz savai aiziešanai mūžībā 1985. gada 13. janvārim. Viņa iesākto darbu apzinīgi turpināja Andrejs Bole. Sacensībās bez vasaras vidusskolnieku audzēkņiem piedalījās sportu kopu jaunatnes vienības, piem., Čikagas *DV*, Indianapoles *DV*, Grand Rapidu LBSK, Detroitas *DV*, Milvoku *Auseklis* u. c. Vairākos gadījumos vidusskolas vienībās līdzspēlēja arī meitenes Ina Brole, Daina Šupstika, Renāte Reinfelde, Liene Lucāne. No 1972. līdz 1976. gadam ieskaitot vairākkārt uzvarētāju godā tika Čikagas *DV* basketbolisti: V. Bole, A. Dumpis, N. Tums, Ē. Pētersons, A. Dombrovskis u. c.

1979. gadā basketbola turnīrā piedalījās 4 vienības. Labākie bija *Benjāmiņi*, kuŗā spēlēja bijušie un esošie Gaŗezera darbinieki. Vēl piedalījās vasaras vidusskolas audzēkņi, Indianapoles sastādītā un Čikagas *DV*. Finālspēlē čikagieši līdzvērtīgi cīnījās ar gados vecākiem, fiziski spēcīgākajiem *Benjāmiņu* vienības spēlētājiem. Uzvarētāju *Benjāmiņu* vienībā spēlēja: A. Krīgers (Klīvlande), A. Kļaviņš (Gr. Rapidi), P. Lūsars (Saginava), M. Austriņš (Teksasa), E. Petrovskis (Milvoki), Ē. Puriņš (Gr. Rapidi), E. Kļaviņš (Čikaga). 1980. gadā vasaras turnīrā pulcējās 6 vienības. Lielāko tiesu no skolas audzēkņiem un Gaŗezera darbiniekiem un Čikagas *DV*. Priekšspēlēs katra vienība sacentās ar katru 2x8 minūšu ilgā spēlē. Finālā tikās atkal Čikagas *DV* ar *Benjāmiņiem II*. Labākā ASV latviešu jaunatnes vienība pārliecinoši uzvarēja ar 86–65 rezultātu. Čikagas *DV* pieciniekā spēlēja: F. Strods, A. Bole, A. Griķis, E. Tums, T. Kačerovskis, G. Rozentāls.

1982. gadā basketbola turnīrā piedalījās vienību rekordskaits – 8. Šoreiz finālā satikās Čikagas *DV* ar nometnes darbinieku basketbolistiem. Arī šoreiz uzvarēja čikagieši ar 54–42 rezultātu. 1984. gadā gadskārtējā turnīrā piedalījās 7 vienības, iedalītas divās grupās, sacenšoties katra katru 2x8 minūtes. I grupas labākā bija Grand Rapidu LBSK, bet otrā grupā Indianapoles *DV*. Finālspēle starp abām vienībām izvērtās par saistošāko spēli pēdējos gados. Ja ASV latviešu jaunatnes meistarsacīkšu finālā starp abām vienībām ritēja divos pagarinājumos, uzvarot Grand Rapidiem, tad šoreiz uzvarēt izdevās Indianapolei ar 46–42 rezultātu.

1985. gadā bez Gr. Rapidu LBSK, Indianapoles *DV* un Čikagas *DV* sporta kopu vienībām vēl spēlēja 4 vienības, spēlētājiem nākot no vidusskolas audzēkņiem, audzinātājiem un nometnes darbiniekiem. Turnīru vadīja Andrejs Bole, piepalīdzot Ērikam Korem, bet kā tiesneši darbojās M. Stāks, J. Bērziņš, A. Bole. Finālā satikās pēdējo divu gadu spēcīgākās Vidējo valstu vienības – Gr. Rapidi un Indianapoles *DV*. Spēle bija saistoša un uzvarētāju noskaidroja tikai pagarinājumā. Ar vienu punktu 50–49 uzvarēja rapidieši. Vienību sastāvs : E. Felkers, P. Bogdans, A. un E. Visocki, D. Liepiņš, E. Šulte, G. Spoģis, J. Zeps.

1988. gadā jaunatnes turnīrā sacentās 5 vienības, viena no tām bija meiteņu. Finālā satikās vidusskolas piecnieks *Zelts* ar Indianapoles sastādīto. Uzvarēja vidusskolnieki ar 67–49. Spēlēja uz betona laukuma, tādēļ, lai izvairītos no smagākiem savainojumiem, tiesneši savu uzdevumu veica ļoti stingri, neizvairoties pat no techniskiem sodiem. Uzvarētājiem spēlēja : J. Tupesis, Ē. Kiršteins, R. Markevičs, S. Kīns, Ē. Priede, G. Strautnieks.

1990. gadā turnīrā bija tikai 4 vienības. Neredzēja nevienu no agrāko gadu sporta kopu vienībām – Čikagas, Indianapoles, Grand Rapidiem, Milvokiem vai Klīvlandes.

1991. gadā gadskārtējais jaunatnes turnīrs notika, kā vienmēr, Gaŗezera Dziesmu lejā. Piedalījās 6 vienības, un tajās galveno kārtu bija vasaras vidusskolas audzēkņi. Finālā *Galerts* pārspēja *Adu* 65–30.

Uzvarētājiem spēlēja: V. Zaeskis, M. Ģiga, M. Markevičs, E. Stone, R. Junge, A. Freimanis, J. Osis, K. Baginskis.

1993. gadā piedalījās tikai 3 vienības – Detroitas *DV*, Čikagas *DV* un Sastādītā. Pēdējā spēlēja Līvija Medne no Latvijas, kura jau trešo gadu studēja ASV un spēlēja kolledžas vienībā. Finālā starp Čikagas *DV* un Detroitas *DV* vienībām beidzās ar čikagiešu 34–25 uzvaru. Vienībā spēlēja: M. Markevičs, A. Kiršteins, P. Reinfelds, D. Blumbergs, A. Velkme, A. Briedis, K. Plūme, E. Banks.

1995. gadā vasaras turnīrā vispirms notika 3x3 vienību turnīrs, piedaloties 8 vienībām, kas bija sadalītas divās grupās. Fināla spēlē *Gudrie* (M. un R. Markeviči, S. Kīns, A. Ziemelis) uzvarēja EKMS ar 21–19. Svētdienā notika jaunatnes turnīrs, kurā piedalījās Čikaga, Detroita, vidusskolnieki, spēlējot katram ar katru divus 16 minūšu puslaikus. Uzvarēja Čikaga, pārspējot Detroitu ar 44–31.

Futbols

1985. gadā I latviešu globālo spēļu laikā radās doma izbūvēt Gaŗezerā Eiropas futbola laukumu ar skrejceļu tam apkārt. ALA Sporta biroja futbola referents Alberts Legzdiņš uzsāka līdzekļu vākšanu. Gaŗezera vadība ierādīja laukumam piemērotu vietu un 1986. gadā talcinieki Gundara Strautnieka vadībā uzsāka tīrīšanas darbus, nosprauda laukuma izmērus, atveda melnzemi, bet tālākā rosība uz brīdi apstājās. A. Legzdiņš un A. Bite vēlāk laukumu apsēja ar dārzkopja Edgara Siliņa sagādāto zāli. Vārtu uzcelšanā piedalījās Andris Bite, Arvīds Štrāls, Ivars Švānfelds, Vilis Zeps, Jānis Fogelis, Roberts Incis, Alberts Legzdiņš un Namejs Beķeris. 1989. gada 17. jūnijā atklāja sporta laukumu Gaŗezerā, nosaucot to Latvijas laika labākā futbolista Ērika Pētersona vārdā. Pēc tam notika Ziemeļamerikas un Latvijas kausa meistarsacīkstes futbolā.

Golfs

1982. gadā Gaŗezera tuvumā notika golfa turnīrs, ko rīkoja Gaŗezera atbalstam. Idejas autors bija Jānis Kīns. Piedalījās 30 spēlētāji, to vidū divas dāmas un 7 jaunieši zem 18 gadiem. Turnīrs deva $ 360.00 atlikumu Gaŗezeram. Sacensības turpinājās katru gadu.

Skriesim ap Gaŗezeru!

1983. gadā Arnis Kīns ierosināja Jāņu svinēšanas dienā skriet 5 un 10 km apkārt ezeram. Pirmajā gadā pulcējās lielākais dalībnieku skaits – 50. Visi sacensību dalībnieki saņēma balvas un T-kreklus, kuŗus rotāja Kristīnes Sīmanes zīmējums. Līdzekļus balvu un kreklu iegādei ziedoja Arnis un Jānis Kīni, bet dalības maksu dalībnieki ziedoja Gaŗezera attīstībai.

Gaŗezera vairoga izcīņa šaušanā

1985. gadā nodibināja Gaŗezera vairoga izcīņu *DV* vienībām ar mazkalibra šauteni. Pirmo reizi to izcīnīja Milvoku *DV* vienība, 1986. gadā Kalamazū *DV*, bet 1987. gadā atkal Milvoku *DV* – M. Kalniņš, A. Grava, Ē. Kalniņš, V. Zālītis. Piedalījās 16, pie tam tālākais no Ziemeļkalifornijas apvienības. 1988. gadā Gaŗezera vairoga izcīņā ar mazkalibra šauteni balvu jau otro gadu pēc kārtas izcīnīja Milvoku *DV* sastāvs: M. un Ē. Kalniņi, A. Grava, V. Zālītis, A. Krauklis. 1989. gadā Gaŗezera vairoga sacensībā ar mazkalibra šauteni savā īpašumā ieguva Milvoku *DV* šāvēji: M. un Ē. Kalniņi, A. Grava, V. Zālītis, uzvarot trešo reizi pēc kārtas. 1990. gada izcīņā uzvarēja atkal Milvoku *DV* šāvēji. Šoreiz cīnījās par jauno V. Rinkuša gatavoto vairogu. Individuāli ar mazkalibra šauteni pirmo vietu izšķīra vairākais desmitnieku skaits. Uzvarēja V. Lenšs. Sacīkstēs piedalījās arī vairāki Gaŗezera vasaras vidusskolas audzēkņi un citi jaunieši, kuŗus vispirms attiecīgi apmācīja.

1992. gadā Gaŗezera vairoga sacensībā ar mazkalibra šauteni labāko rezultātu uzrādīja Milvoku *DV*, kas pēc gada pārtraukuma (1991. gadā uzvarēja Grand Rapidu *DV* vienība) izcīnīja Gaŗezera vairogu. Sacensības noorganizēja Grand Rapidu *DV*.

1993. gadā sacensībās piedalījās šāvēji no Čikagas, Detroitas, Grand Rapidiem, Kalamazū, Klīvlandes un Milvoku *DV* šāvēju vienības. Tomēr balva netika izcīnīta, jo nebija vienības ar četriem dalībniekiem. Individuāli labāko rezultātu meistarklasē uzrādīja V. Lenšs (509) no Detroitas. Vispārējā klasē – J. Jansons (Grand Rapidi). Sacensības vadīja Milvoku *DV*.

1994. gadā Gaŗezera vairoga sacensībā uzvarēja Grand Rapidu *DV* šāvēji – U. Kalējs, J. Jansons, I. Auziņš. Sacīkstēs piedalījās šāvēji no Čikagas, Detroitas, Kalamazū un Milvoku *DV* apvienībām, bet vienīgi Grand Rapidiem bija vajadzīgais trīs dalībnieku skaits. Individuāli labāko rezultātu sasniedza I. Švānfelds no Čikagas. Ar mazkalibra pistoli uzvarēja A. Sesnovis (Detroita). Sacīkstēs piedalījās arī pulciņš vasaras vidusskolas audzēkņu, kuŗus pirms sacīkstēm apmācīja Ivars Švānfelds. Sacīkstes rīkoja Milvoku un Grand Rapidu *DV* apvienības.

1995. gadā Gaŗezera vairoga izcīņā, ko organizēja Gran Rapidu *DV*, piedalījās 22 dalībnieki no Čikagas, Grand Rapidiem, Detroitas, Milvokiem, Bufalo, Klīvlandes, Sinsinātiem, Toronto un vasaras vidusskolas. Iepriecināja jaunieši, kuŗi vēlējās sacensībās piedalīties. Meistarklasē uzvarēja I. Švānfelds (Čikaga). Vispārējā klasē – U. Kalējs (Gr. Rapidi). Balvu uz vienu gadu ieguva Grand Rapidu vienība.

Teniss

1976. gadā dažu cilvēku uzņēmība palīdzēja īstenot ierosinājumu ierīkot divus tenisa laukumus Gaŗezerā. Galveno materiālo atbalstu deva Taizemē kritušā majora Gunta Bērziņa piederīgie, radi un draugi. Laukumus nosauca Gunta Bērziņa vārdā un piestiprinātā piemiņas plāksne atgādina G. Bērziņa kaujā zaudētā dzīvība aizstāvot brīvības centienus. 1977. gada vasarā tika pārrunāta ideja par tenisa nedēļu Gaŗezerā. Daudzi to atzina par ieteicamu un reālu, kas ne tikai papildinātu tieši tenisa sportu, bet arī veicinātu latviešu kopību. Nedēļas laikā tenisa sports, daļēji apvienots ar atvaļinājumu Gaŗezerā, deva iespēju izvest plašākas sacensības.

Pirmā Tenisa nedēļa Gaŗezerā notika 1978. gadā no 18. līdz 25. jūnijam.

1979. gadā otro reizi notika Tenisa nedēļas sacensības, piedaloties 15 tenisa sporta cienītājiem. Jauniešu grupā vislabāki paveicās Andrejam Butlēvicam, finālā uzvarot Dāvidu Zadvinski. Viņi aizveda mājās Čikagas latviešu kredītsabiedrības balvas. Jaunākajam dalībniekam Mārtiņam Hildebrantam, kuŗš piedalījās jau otro reizi, bija jāsamierinās ar 3. vietu, saņemot rīkotāju pārsteiguma balvu. Sievietēm veiksmīgākā cīnītāja bija Aina Beldava, kuŗa pieveica Andu Jēkabsoni no Kanadas 6–4, 6–3. Pagājušā gada uzvarētāja Vija Pura sieviešu vienspēlēs nepiedalījās. Vīriešu un senioru klasē nepārspēti palika pagājušā gada uzvarētāji. Vīriešiem Jānis Valdmanis uzvarēja Uldi Krastu ar 6–1, 6–4. Senioriem Arvīds Štrāls pieveica visus trīs pretiniekus divos setos. 2. v. Arnis Hildebrants, 3. v. Alberts Jēkabsons.

Jauktajās dubultspēlēs otro dalībnieku pielozēja, lai spēki sadalītos vienlīdzīgāki. Uzvarēja A. Beldava/A. Butlēvics, 2. v. A. Jēkabsone/U. Krasts, 3. v. I. Valdmane/J. Valdmanis. Vīriešu dubultspēlēs pārākie bija Dāvids Graube/J. Valdmanis, uzvarot A. Štrālu/E. Valdmani 6–2, 6–4. Dalībniekus sveica Gaŗezera prezidents A. Tīdemanis un Gaŗezera dāvāto balvu pasniedza J. Valdmanim. Tenisa sporta labvēle, Gaŗezera padomes locekle R. Dimanta, izdalīja kredītsabiedrības veltes. H. Butlēvics, pārstāvot Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldi, un apbalvoja sekmīgākos pāru spēlēs. Sacīkšu rīkotājs un turnīra vadītājs bija Edgars Valdmanis.

1980. gadā, trešo gadu pirms Jāņiem, Tenisa nedēļā Gaŗezerā piedalījās 22 dalībnieki: 8 jaunieši, 4 sievietes un 10 vīrieši. Iztrūka kanadieši, kuŗi arvien bija šī pasākuma aktīvi līdzdalībnieki. Jauniešus sadalīja divās grupās, lai varētu sacensties katrs ar katru. Vecākajā grupā uzvarēja A. Zirnis, 2. v. A. Kļaviņš, jaunākajiem pirmais M. Hildebrants, 2. v. D. Zadvinskis. Pāru sacensībās pārākie bija M. Hildebrants/A. Zirnis, kuŗi pieveica J. Valdmani/A. Hildebrantu ar 6–2, 6–3.

Sieviešu sacensībās I. Antone pieveica I. Valdmanes. Jauktajās pāru sacensībās, pēc ļoti vienlīdzīgas spēkošanās uzvarēja I. Antone/U. Krasts, pārspējot V. Tomsoni/D. Zadvinski ar 7–6, 7–6.

Senioru grupā 1. vietā J. Sliede, 2. v. O. Rēķis. Vīriešu vienspēles notika divās grupās, spēlējot katram ar katru, pusfinālos satikās A. Zirnis pret J. Sliedi, uzvarot pirmajam ar 6–0, 6–7, 7–6 un J. Valdmanis pārspēja A. Butlēvicu 6–2, 6–2. Beigu spēlē J. Valdmanis uzvarēja A. Zirni 2–6, 6–3, 7–6. Sacīkšu tehnisko izkārtojumu veica E. Valdmanis. Tālāko ceļu bija braucis U. Krasts no Vašingtonas D. C.

Aizvadīto 7 gadu laikā 1984. gadā piedalījās mazākais dalībnieku skaits – 12. Jaunatnes klasē uzvarēja D. Klaumane, pārspējot jauniņo A. Zariņu. Sievietēm 1. vietā L. Šūbacha, 2. v. D. Klaumane. Vīriešu vienspēlēs O. Rēķis, 2. v. K. Danenbergs. Senioriem O. Rēķis, 2. v. A. Štrāls. Vīriešu dubultspēlēs A. Štrāls/E. Valdmanis, bet jauktajiem pāriem 1.v. L. Šūbacha/E. Valdmanis. Izcīnītās balvas pasniedza Gaŗezera prezidents A. Pētersons.

1986. gadā sacensībās piedalījās 15 dalībnieki, no tālākām vietām bija pārstāvji no Kalifornijas, Arizonas, Ņudžersijas, Ohaijo un Kanadas. Sievietēm 1. v. L. Šubacha, atstājot tālākās vietās I. Valdmani, B. Spulģi, R. Ditmaru. Vīriešu vienspēlēs 1. v. J. Valdmanis, 2. v. L. Celmiņš (6–3, 6–4). Senioriem O. Rēķis, 2. v. A. Štrāls. Vīriešu pāru spēlēs nepārspēti palika J. Valdmanis/Ē. Zirnis, finālā pieveicot K. Danenbergu/J. Lozi 6–2, 6–3.

1987. gadā bija neparasti karsts, vairāk nekā 90 grādu pēc Fārenheita. Turnīrā labākos panākumus guva Švernu ģimene no Kalamazū, izcīnot vairākas 1. vietas.

1990. gadā lielais karstums ļāva tenisu spēlēt tikai rīta un vakara stundās, un šoreiz nebija ne uzvarētāju, nedz zaudētāju. Galvenais atpūta un sadraudzība.

1993. gadā tika atjaunoti tenisa laukumi, jo pēc 17 gadiem bija vajadzīga profesionāla palīdzība. Laukumu remontam vajadzīgos $ 4000.00 saziedoja tenisisti un labvēļi. Viena no ziedotājām bija Laima Bērziņa, Gunta māte. Tā paša gada 19. jūnijā tika sarīkots G. Bērziņa piemiņas turnīrs. Turnīra uzvarētājs Māris Āboliņš finālā pārspēja Anvaru Khanu ar 7–6 (8–6), 6–2.

Bez Gaŗezera vasaras vidusskolas Mičiganā, tādas bija arī Austrumu piekrastē, *Beverīna* Pensilvānijā un Rietumu piekrastē *Kursa* Vašingtonas pavalstī. Abās pieminētās skolas sporta nodarbības notika tikai starp pašu skolas audzēkņiem.

LATVIEŠI ASV SPORTĀ

Dr. Visvaldis Nagobads – olimpiskais ārsts

1980. g. 14. Ziemas olimpiskajās spēlēs Leikplesidā lielākais pārsteigums bija, ASV hokeja vienībai uzvarot PSRS un Čechoslovākijas vienības, izcīnot zelta medaļas. Vienības oficiālais ārsts bija latvietis Visvaldis Nagobads. Tāpat kā iepriekšējās spēlēs 1968. gadā Grenoblē, Francijā viņu atkal izraudzīja par vienu no četriem ārstiem, kuŗi aprūpēja visu amerikāņu ziemas olimpisko spēļu izlasi. Sporta ārsta gaitas Dr. V. Nagobads uzsāka 1958. gadā, kad viņu apstiprināja par Minesotas universitātes ledushokeja vienības medicīnisko pārzini. Pēc diviem gadiem viņš sāka aprūpēt ASV valstsvienību, kad tā trenējās Minesotā, bet ar 1967. gadu sāka pavadīt hokeja izlasi uz visām sacīkšu vietām.

Dr. Betrams Zariņš ASV ziemas olimpiskās izlases galvenais ārsts Sarajevā

Latviešu ārstu Dr. B. Zariņu 1981. gadā izraudzīja ASV olimpiskās komitejas sporta medicīnas padomē. Tajā ir 15 locekļi, kuŗi pārzināja ārstnieciskās problēmas un vajadzības ASV amatieŗu sacensībās, sevišķi starptautiskās sacensībās. 1984. gadā viņš bija ASV ziemas olimpiskās sportistu vienības un pavadoņu galvenais ārsts. Dr. B. Zariņu izraudzīja atbildīgajam amatam no turpat 100 ārstiem Amerikā. Viņš bija mācību spēks ortopēdiskajā chirurģijā Harvardas universitātes medicīnas fakultātē, vadīja sporta ārstniecības centru Masačūsetas *General Hospital* Bostonā. Dr. B. Zariņš veica ārsta pienākumus Bostonas *Bruins* ledushokeja vienībā un Jaunanglijas *Patriots* amerikāņu futbola vienībā.

Aldis Bērziņš – valsts vienības volejbolists

Jau 1977. gadā ASV volejbola valsts vienībā cīnījās Aldis Bērziņš. Viņš bija akadēmiskajās pasaules meistarsacīkstēs 1977. gadā Sofijā, Bulgārijā un piedalījās arī Pasaules kausa izcīņā Tokijā, Japānā. Pasaules meistarsacīkstēs piedalījās 1978. un 1982. gadā. 1983. gadā Aldi atzina par valsts vienības visvērtīgāko spēlētāju. 1984. gadā Olimpiskajās spēlēs Losandželosā viņš palīdzēja ASV vienībai izcīnīt zelta medaļu. Pasaules kausa sacensībās viņš saņēma pagodinājumu kā labākais pasaules servju atņēmējs.

Andrejs Dumpis

1977. gadā pēc Ohaijo pavalsts universitātes volejbola sezonas beigām viņu uzaicināja ASV jaunatnes volejbola vienībā, kura piedalījās I Pasaules jaunatnes meistarsacīkstēs Brazīlijā. ASV vienība izcīnījis 7. vietu 16 vienību konkurencē. Tā paša gada rudenī divas reizes spēlējis ASV valstsvienībā pret Kubas izlasi. 1981. gadā spēlējis valstsvienībā akadēmiskās meistarsacīkstēs Bukarestā, Rumānijā. Kā vienības kapteinis palīdzējis izcīnīt 8. vietu starp 23 valstu vienībām. 1982. gadā spēlējis valsts vienībā pret Kanadu un piedalījies Kanadas kausa sacensībās.

Raimonds Dombrovskis – labākais latviešu biatlonists

Raimonds Dombrovskis līdz 1979. gadam bija Latvijas izlases dalībnieks biatlonā, bet 1981. gadā uzsāka pirmos treniņus ASV. 1982. gadā viņš iekļuva kā otrais labākais ASV jaunatnes vienībā pasaules meistarsacīkstēm, tomēr viņa nesenā dzīvesvietas maiņa traucēja nokārtot pavalstniecības jautājumu. Tā paša gada Ņujorkas pavalsts ziemas spēlēs *(Empire State Games)* viņš uzvarēja 10 km biatlonā. 1984. gadā viņam pietrūka tikai 4,5 punkti, lai iekļūtu ASV biatlona izlases sastāvā olimpiskajās spēlēs Sarajevā.

Edmārs Mednis – šacha lielmeistars

Edmārs dzimis 1937. gada 22. martā Rīgā, Latvijā, un viņa paraugs bija Elmārs Zemgalis. 1995. gadā pabeidzis *Stuyvesant* vidusskolu Ņujorkā, 1959. gadā Ņujorkas universitātē ieguvis bakalaura gradu un 1962. gadā maģistra gradu ķīmijas inženierzinātnēs. Kopš 1965. gada ir reģistrēts inženieris Ņujorkas pavalstī, aktīvu darbību savā profesijā beidzis no 1969. gada.

Starptautiskā meistara (IM) titulu Mednis ieguva 1974. gadā un 1980. gadā kļuva par starptautisko lielmeistaru (GM). Viņš spēlējis ASV studentu vienībā piecas reizes un divas reizes (1962. gadā Varnā, Bulgārijā un 1970. gadā Zīgenā, Vācijā) ASV olimpiskajā vienībā. 1979. gadā, pārstāvot ASV, piedalījies starpsezōnu turnīrā Rīgā, Latvijā, kur viņam labi noderējusi latviešu valoda. Piedalījies 11 slēgtās ASV meistarsacīkstēs, dalot 3. vietu 1961./1962. gadā un pārspējot Bobiju Fišeru 1962./1963. gadā. Pavisam piedalījies 112 ASV un 75 starptautiskos turnīros, iegūstot 3. vietu Hjūstonā (1974. gadā), 4. vietu Ņujorkā (1980. gadā) un 1. vietu Puertoriko (1984. gadā).

Galvenais Elmāra nopelns šachā ir viņa 19 grāmatas, kuŗās īpaša uzmanība pievērsta spēļu galotnēm. Kopā ar citiem viņš piedalījies vēl 5 grāmatu sarakstīšanā, rakstījis *Encyclopedia of Chess Openings* (A, C un E nodaļām) un *Chess Informants* grāmatām (no Nr. 18 līdz 75/1975–99). Kopš 1961. gada viņam ir sava sleja žurnālā *Chess Life* un par darbu saņemis 6 apbalvojumus no *Amerikas šacha žurnālistiem.*

1. GLOBĀLAS MEISTARSACĪKSTES GAŖEZERA

Ierosinājums latviešu sportistiem tikties globālā mērogā nāca no Austrālijas Latviešu sporta pārvaldes priekšnieka Gunāra Bērzzariņa 1979. gadā, latviešu dziesmu svētku laikā Gotlandē, Zviedrijā. Sākumā vēl nebija izvēlēta sacensību vieta, bet galvenais mērķis bija organizēt draudzīgas sa-

censības ārzemēs dzīvojošo latviešu sportistu starpā, kas palīdzētu jaunai paaudzei apzināties sevi kā piederīgu vienai tautai.

Rīcības komiteja Dr. J. Robiņa vadībā 1983. gadā uzsāka sagatavošanās darbus, pieņēma sekojošu sarīkojuma pamatojumu un aprakstu: "Latviešu Sporta padome brīvajā pasaulē bija viena no pirmajām latviešu globālajām organizācijām, bet tagad tā palikusi viena no pēdējām, kas mēģina noturēt globāla apmēra sarīkojumu. Tam ir vairāki iemesli. Tas nenozīmē, ka šai idejai par globālajām latviešu meistarsacīkstēm nebūtu nekādas vērtības. Tieši otrādi, jaunā latviešu sporta saime domā, ka ir pienācis laiks šo ideju īstenot. To norāda apstākļi, ka pēdējā laikā sports ir kļuvis par tautu nacionālo jūtu stiprinātāju un sasniegumi sportā tiek izlietoti politisku mērķu labā."

Latviešu sporta dzīve, sevišķi ASV, Austrālijā un Kanadā, bet pēdējā laikā arī Eiropā, uzrāda panākumus piesaistot latviešu sabiedrībai jaunatnes pārstāvjus. Vērojot kuplo dalībnieku skaitu ASV finālspēlēs vai LSAK volejbola un basketbola meistarsacīkstēs, rodas jauna ticība nākotnei, jo šeit notiek cīņa pret asimilāciju, kas līdz šim nav pienācīgi novērtēta. Rīcības komiteja izstrādāja meistarsacīkšu programmu deviņos sporta veidos: basketbolā, futbolā, galda tenisā, golfā, novusā, šachā, šaušanā, tenisā un volejbolā.

Sacensības tiek apvienotas ar Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē 19. sporta kongresu, sporta semināriem, mūzikālajiem priekšnesumiem un referātiem, tā sacensību sarīkojumam kļūstot par īstiem sporta svētkiem. Galvenais uzsvars ir uz vienību sacensībām arī individuālos sporta veidos, jo tikai kopā turoties, vienam otru atbalstot un uzmudinot, varēsim būt sekmīgi savā cīņā par latviešu tautas tiesībām un brīvību.

Pirmās latviešu globālās meistarsacīkstes noturēja 1985. gadā no 18.–22. jūnijam Gaŗezerā/Kalamazū. Kā vietai, tā laikam ir zināma simboliska nozīme. Gaŗezerā nodibināja pirmo vasaras vidusskolu, tur notika pirmās Draudžu dienas, likts pamats Latviešu ev. lut. baznīcai Amerikā (LELBA), iesākti 3x3 un kristīgo jauniešu kursi. Kalamazū izveidoja kursus latviešu valodas apgūšanai Rietummičiganas universitātē, tur arī radās Jāņa Riekstiņa Latviešu studiju centrs.

Rīcības komitejā darbojās Jānis Robiņš – priekšsēdis, Edgars Bedrītis, Jānis Ērglis sr., Helmūts Butlēvics, Ilmārs Dumpis, Egons Duņēns, Baiba Stepe, Leons Lūsars, Alberts Legzdiņš, Leons Šachnazārians, Arnis Meņģelis, Edgars Šneiders, Arnis Skulte, Viktors Zālītis, Valdis Tums, Aleksandrs Kandrovičs, bet ārpus komitejas darbojās Valdemārs Baumanis, Māris Kurmis,Visvaris Ģiga. Turpmākos meistarsacīkšu sagatavošanās mēnešos notika intensīva vēstuļu apmaiņa starp Kanadas, Austrālijas un Eiropas (Vācijas) un ASV izlašu vadītājiem par sacensību un turneju izkārtošanu. Līdzās oficiālajām sacensībām Gaŗezerā un Kalamazū, bija paredzēta Eiropas un Austrālijas latviešu izlašu vienību viesošanās vairākās draudzības sacensībās ASV un Kanadas latviešu centros.

Basketbols

Pirmo reizi kopš Vācijas bēgļu nometņu atstāšanas, I Globālajās sporta spēlēs ASV, tikās latviešu basketbolisti no visas brīvās pasaules. Šī mūsu jaunā sportistu paaudze ir apguvusi savas spēles māku Amerikā, Eiropā, Austrālijā un citur. Pa lielākai daļai tie bijuši sveštautieši, kas iemācījuši latviešu jauniešiem modernā basketbola principus. Tāpēc bija liels prieks viņus visus redzēt vienkopus Kalamazū mūsu pašu vidū. Nebija iespējams visām izlasēm – Austrālijai, Eiropai, Kanadai un ASV sapulcināt patiešam savus labākos spēlētājus, bet šoreiz jau svarīgāka bija pati piedalīšanās.

Bez vīriešu basketbolistiem pirmo reizi ASV redzējām arī mūsu sieviešu pārstāves, vienīgi trūkstot eiropietēm. Kā vīriešiem, tā sievietēm izlases sacentās katra ar katru, divām labākajām sastopoties finālā meistarnosaukuma dēļ. Loze izšķīra, ka abām labākām vīriešu vienībām bija jāspēlē divas dienas pēc kārtas – priekšspēlēs un finālā. Abos gadījumos pēc satraukumu bagātas spēkošanās pagarinājumā uzvarēja ASV basketbolisti. Rezultāti: 89–87, normālais spēles laiks 79–79 (37–50). Finālā 84–82, normālais spēles laiks 76–76 (42–40). Kanadas latvieši patiesībā parādīja viengabalaināku spēles veidu, sevišķi izceļoties slaidajam centram Meknīlam un aizsargam Vītolam, tomēr

"amerikāņu" lielākie augumi un fiziskā gatavība abās sacensībās uzvaras kausu nosvēra viņu labā. ASV izlasē galvenais panākumu kaldinātājs bija straujais aizsargs F. Strods no Čikagas, finālspēlē viens pats iegūdams 24 punktus un beigās izpelnoties meistarsacīkšu labākā basketbolista godu. Krietni darbojās arī P. Abuls (Kalamazū) – 23 p. un 1. puslaikā I. Muižnieks (Sietla) – 13 p. Vēl ASV sastāvā cīnījās S. Kauls (Mineapole) – 10, M. Grava – 6, I. Ozols (abi Sietla) – 4, T. Kačerovskis un J. Ludeks (abi Čikaga) pa 2, J. Vipulis (Ņujorka), A. Bole (Čikaga), A. Butlēvics un A. Budrichs (abi Kalamazū). Kanadai: P. Vītols – 26, Dž. Meknīls – 19, A. Lapiņš – 15, E. Andersons – 12, L. Plūmīte – 6, P. Siksna – 2, V. Tore – 2, I. Koškins, E. Kiršs, A. Siksna un V. Trencis.

3. vietā ierindojās Eiropas sastādītā, kurā spēlēja Rietumvācijas un Zviedrijas tautieši. Viņu vidū izcilākie bija techniski veiklais Gunārs Balodis (Vācija), veiksmīgākais punktu guvējs Pēteris Teriņš (Zviedrija) un ātrais Ralfs Niedra (Vācija) .Viņus papildināja V. Kangeris, J. Veidis, F. Danauskis, I. Jaunzems, M. Zervēns, M. Silvestris, K. Balodis, V. Kalniņš. Eiropas latvieši pārspēja Austrāliju ar 90–49, bet zaudēja ASV 60–84 un Kanadai ar 70–93. Austrālijas latvieši, nākot no Melburnas, Sidnejas un Adelaides, šoreiz palika bez uzvaras, kaut gan zaudējums pirmajā sacīkšu dienā pret Kanadu ar 55–58 bija, tā teikt, par "mata tiesu". Savienotām Valstīm austrālieši zaudēja ar 63–93. Austrāliju pārstāvēja: U. Brūns, V. Zvaigzne, A. Mednis, A. Kalējs, P. Jumiķis, M. Platiers, P. Jaunzems, A. Jaunbērziņš un V. Švarcs.

Sieviešu basketbolā atsevišķas klases vienība bija ASV latvietes. Nākot galvenokārt no dažādām universitātēm, viņas rotaļājoties pieveica Kanadu ar 84–26 (45–15) un Austrāliju 91–53 (43–31). Austrālija savukārt pārspēja Kanadu ar 70–20 (32–5). Neapšaubāmi labākā spēlētāja turnīrā bija Daina Šupstika (Dimoina). Var apbrīnot viņas techniku un ātrumu laukumā, kā arī mešanas māku – abās spēlēs 58 punkti. Slaidā Sandra Tupuriņa no Ņudžersijas veiksmīgi darbojās pie abiem groziem un ieguva kopā pavisam 61 punktu. Pārējās – 3 māsas (no Aidaho) Sarma (27), Valda (10) un Māra (4) Vītoliņas. Sandra Šupstika (4) no Dimoinas, Ina Brole (3) no Filadelfijas, Zaiga Robiņa (8) no Mineapoles un ņujorkiete Laila Trautmane sekmīgi atbalstīja Dainu un Sandru.

Austrālijas meitenes Astrīda Mežaka (36 p. divās spēlēs), Anda Baumane – 17, Linda Katužane – 16, Daina Adamovska – 20, M. Viese – 10, Silvija Kārkliņa – 4, Baiba Lasmane un Sandra Ozola, labi pret "amerikānietēm" spēlēja 1. puslaikā, kad veicās ar pustālajiem metieniem. Kanadas basketbolistes neapšaubāmi bija vājākas par abām iepriekšējām vienībām, un vienīgi māsas Andrea (21) un Karina (12) Mārtinas nodemonstrēja jau itin teicamu spēles māku. Jaukais basketbola sarīkojums Kalamazū vēl ilgi paliks atmiņā kā dalībniekiem, tā kuplajam skatītāju pulkam. Neraugoties uz dažām grūtībām, latvieši vēl vienmēr spēlē basketbolu visā pasaulē un ir pat gatavi pulcēties vienkopus, kad viņus aicina.

Futbols

Globālo sportu spēļu programmā bija ietilpināts arī futbols, kaut gan piedalījās tikai ASV un Kanadas izlases. Lai arī futbola popularitāte pēdējos gados šajā kontinentā ir augusi, latviešu jaunieši kājbumbas sportā tomēr vēl nav sasnieguši līmeni, kādu mēs savā laikā redzējām Latvijā un pat vēl Vācijas nometņu laikā. Tā kā interese par futbolu tomēr ir, tad atliek cerēt uz nākotni. Sacensībā pret Kanadu ASV uzvarēja pārliecinoši ar rezultātu 5–0, jau 1. puslaikā izvirzoties vadībā 2–0. Uzvarētājus pārstāvēja: A. Pētersons, A. Legzdiņš, E. Stūrāns, R. Stūrāns, P. Albertiņš, J. Stots, N. Krūmiņš, P. Katis, P. Lipacis, L. Richters, E. Rencs, A. Puķe, J. Šērs *(Shear)*, R. Millers un D. Ūdris. ASV sastādīto veidoja futbolisti no Ņujorkas *DV*, Ņudžersijas *Kursas* un Garezera vienībām.

Galda teniss

Sacensības notika Garezerā, piedaloties 4 vienībām – ASV I, ASV II, Kanada un Eiropa. Spēlējot katrai izlasei ar katru, labākos panākumus guva ASV I sastāvs (H. Miķelsons, A. Pelše, I. Kār-

klis), panākot 3 uzvaras. 2. vietā ierindojās ASV II (L. Šachnāzarians, D. Zadvinskis, A. Stiebris) ar 2 punktiem, 3. v. Eiropa (E. un J. Abrati, Liepiņš – visi no Vācijas)– 1 p. un 4. v. Kanada (M. Veilands, I. Lapiņš, V. Teteris).

Individuāli uzvaru bez zaudējuma izcīnīja Harijs Miķelsons no Saginavas, atstājot 2. vietā I. Kārkli (ASV), bet trešajā E. Abratu (Eiropa). 71 gadu vecais Harijs Miķelsons saņēma akadēmiskās vienības *Austrums* dāvināto balvu kā turnīra labākais spēlētājs.

Golfs

Globālajās golfa sacensībās par zelta, sudraba un bronza medaļām pavisam cīnījās 4 izlases: divas no ASV, viena no Kanadas un Starptautiskais sastāvs. Spēkošanās notika divās kārtas, spēlējot abas dienas. Pārliecinošu uzvaru izcīnīja ASV I, kuŗai Egils Ozols no Čikagas sasniedza 80, 70–150, Arturs Kazlovskis (Gr. Rapidi) 80, 78–158 un Jānis Briška (Florīda) 84, 82–166; kopā 474 sitieni. 2. vietā ASV II ar Kārli Bušu (Gr. Rapidi) 85, 81–166, Ivaru Kaulu (Mineapole) 86, 81–167 un Edvīnu Erkmani (Milvoki) – 89, 79–168; kopā 501. Trešā bija Kanada ar Arturu Antmani 80, 84–164, Mārtiņu Grimbu, sr. 88, 81–169 un Robertu Metcu 89, 82–171; kopā 504. Starptautiskajā izlasē spēlēja Arnolds Dzilna no Kanadas, sasniedzot 88, 87–175, Vidvuds Freivalds no Zviedrijas ar 96, 93–189 un Andrē Kēse no Venecuēlas ar 97, 105–202; kopā 566 p. Sievietēm sacentās divas vienības un pārākais izrādījās ASV sastāvs, spēlējot Leldei Orei 106, 99–205 un Gerdai Vilciņai ar 114, 105–219 ; kopā 424. Kanadu pārstāvēja Vija Grimba ar 108, 101–209 un Marta Dālberga 129, 103–232; kopā 441. Akadēmiskās vienības *Austrums* dāvināto balvu turnīra labākajam golfistam saņēma Egils Ozols.

Novuss

Globālajās novusa sacensībās Valdemāra zālē Gaŗezerā piedalījās 31 spēlētājs no 3 kontinentiem – Eiropas, Austrālijas un Ziemeļamerikas. Izlašu sacensībās katrā vienībā bija 3 vīrieši un 2 sievietes. Vīriešiem labākos panākumus guva Kanada, ko pārstāvēja V. Teteris, M. Baumeisters un P. Kalniņš, 2. vietā ASV (St. Misjūns, L. Šachnāzarians, V. Glaznovs), 3. vietā Eiropa (F. Laudobelis, V. Šnepsts, A. Pulers – visi Anglija), 4. vietā Austrālija (L. Kaimiņš, G. Bērzzariņš, A. Kalējs). Sievietēm uzvarēja Kanada ar D. Žulpu un A. Ansoni sastāvā, atstājot 2. vietā ASV (A. Grīviņu, L. Nice). Sievietēm individuāli sacentās 6 dalībnieces, ieskaitot A. Pomeri no Austrālijas. 1. vietā A. Grīviņa, 2. vietā A. Ansone, 3. vietā D. Žulpa.

Pāru spēlēs 1. vietā A. Pomere un A. Avota (Kanada), 2. vietā D. Žulpa un A. Ansone, 3. vietā A. Grīviņa un L. Nice. Individuāli vīriešu spēlētājus sadalīja 2 grupās – vienā sacentās visi izlašu dalībnieki, otrā visi pārējie. No pirmās grupas finālspēlēs iekļuva 6, no otrās – 4. Neveicās Eiropas un Austrālijas pārstāvjiem, kaut F. Laudobelis (Anglija) un G. Bērzzariņš (Austrālija) pieskaitāmi mūsu novusistu labākajai klasei.

Beigu spēlēs iekļuva V. Teteris, M. Baumeisters, P. Kalniņš, M. Žulps (visi Kanada), St. Misjūns, L. Šachnāzarians, V. Glaznavs, J. Veiss. Pārliecinošu uzvaru izcīnīja V. Teteris ar 7,5 punktiem, atstājot 2. vietā L. Šachnāzarianu ar 6, bet 3. vietā J. Veisu. Tālāk V. Glaznavs, M. Laurens (ASV), M. Baumeisters. Pāru spēlēs sacenšoties pēc 2 zaudējumu sistēmas (13 pāŗi), bez neveiksmes zelta medaļas izcīnīja V. Teteris/M. Baumeisters, 2. vietā St. Misjūns/L. Šachnāzarians, 3. vietā R. Simsons/A. Dzilna (Kanada). Akadēmiskās vienības *Austrums* dāvāto balvu saņēma Valdis Teteris.

Šachs

Vispirms notika šacha sacensības vienībām un pēc tam ātrspēles turnīrs. Bija tikai divas izlases: Eiropa, ko pārstāvēja tās iepriekšējais meistars Oļģerts Liepiņš (pie 1. galdiņa) un Pēteris Sondors (2. galdiņš) – abi no Vācijas, un Andris Abakuks (3. galdiņš) no Anglijas. ASV diemžēl nevarēja

uzstāties ar savu labāko sastāvu. Labi, ka vēl no Sietlas atbrauca Viktors Pūpols, kas tad spēlēja pie 1. galdiņa, kamēr pārējie – Jānis Tums, Ainis Meņģelis un Ilmārs Erkmanis (visi no Čikagas) nebija vairs spēlējuši turnīra šachu jau vairākus gadus un jutās "ierūsējuši".

Pirmajā dienā Abakuks samērā ātri pieveica ASV vienības kapteini A. Meņģeli, kamēr V. Pūpols sīvā spēlē pārspēja Liepiņu. J. Tumam pēc laika kontroles bija labāks stāvoklis pret Sondoru, un ASV izredzes nebija sliktas. Bet notika tas, kas gadās pat šacha lielmeistariem – "šacha aklumā" rupja kļūda, kas pārvērta iespējamu uzvaru zaudējumā. Rezultāts: Eiropa 2, ASV 1. Otrajā dienā Pūpols, spēlējot uz uzvaru, riskantā partijā zaudēja Liepiņam, izveidojot stāvokli 3–1 Eiropas labā. Tā kā ASV nebija izredžu stāvokli vairs izlīdzināt, tad Sondors ar Tumu un Erkmanis ar Abakuku vienojās par neizšķirtu. Eiropa – 4, ASV – 2.

Ātrspēlē atkārtojās eiropiešu triumfs: 1. Abakuks, 2. Sondors un 3. Liepiņš, 4./5. Raimonds Tiltiņš ar J.Tumu. Piedalījās pavisam 12 šachistu, katram sacenšoties ar katru divās kārtās. Žēl, ka Austrālijas pārstāvim Gunāram Bērzzariņam bija jāatstāj turnīrs ar četrām, vēl neizspēlētām partijām, lai pārstāvētu Austrāliju lielajā sportistu parādē Kalamazū. Dr. Andris Abakuks saņēma akadēmiskās vienības *Austrums* dāvāto balvu kā labākais turnīra šachists.

Šaušana

Sacensības notika Gaŗezera šautuvē, piedaloties kuplam sacensoņu skaitam. Šāva ar mazkalibra šauteni, pistolēm, kā arī sacentās māla baložu šaušanā. Uzvarētājus noskaidroja individuāli un vienībām, kuŗu sastāvā varēja būt 5 dalībnieki, bet rezultātus aplēsa tikai četriem. Vienības uzstādīja ASV, Kanada un Eiropa, kuŗas sastāvā apvienojās šāvēji no Anglijas, Vācijas un Zviedrijas. Austrāliju reprezentēja tikai viens dalībnieks – J. Kaspars. Ar šauteni individuāli uzvarēja P. Grauds (Kanada) ar 544 p., 2. v. M. Kalniņš (ASV) – 535 p., 3. v. M. Ozoliņš (Kanada) – 514. Vienībām: 1. v. Kanada ar 2046 p.(Grauds, Ozoliņš, O. Zvirgzdgrauds, G. Loja), 2. v. ASV – 1983 (Kalniņš, A. Krauklis, A. Eglīte, U. Kalējs, I. Švānfelds), 3. v. Eiropa (B. Erdmanis, E. Atāls – abi Zviedrija, S. Daniševska – Vācija, G. Atāls – Zviedrija, E. Krauze – Anglija. Austrālijas pārstāvis sasniedza 406 p. Piebilstams, ka aizjūŗas viesiem bija jāšauj ar rīkotāju ieročiem, kas jūtami ietekmēja viņu rezultātus.

Ar pistolēm individuāli 1. v. B. Erdmanis – 547 (Zviedrija), 2. v. M. Kalniņš – 518, 3. v. Ē. Kalniņš – 506 (abi ASV). Vienībām 1. v. ASV – 1973 (M. un Ē. Kalniņi, Eglīte, I. Kēlers, A. Kalmanis), 2. v. Eiropa – 1809 (Erdmanis – Zviedrija, E. Eniķis – Anglija, E. un G. Atāli – abi Zviedrija), 3. v. Kanada – 1803 (Grauds, A. Kārklis, L. Ozols, Zvirgzdgrauds). Vienīgā sieviete bija Sabina Daniševska no Vācijas, kuŗa piedalījās sacensībās ar mazkalibra šauteni. Visu dienu šaujamlaukā plīvoja Latvijas, Anglijas, ASV, Austrālijas, Kanadas, Rietumvācijas un Zviedrijas karogi. Māla baložu šaušana arī notika Gaŗezerā, piedaloties 16 sacensoņiem. Uzvarēja V.Krauklis (Kanada) ar 94 p. no iespējamiem 100, 2. v. J. Kancs (ASV) – 92, 3. v. T. Bērziņš, 4. v. J. Mastiņš, 5. v. A. Rūķis – visi 90. Pāršaujot noskaidrojās vietu kārtība. Vienībām 1. v. ASV (Kancs, Bērziņš, Rūķis, Mastiņš) ar 362 p., 2. v. Kanada (Krauklis, Loja, A. Māliņš, Ž. Nicis) – 343, 3.v. ASV II (A. Restbergs, P. Zilgme, M. Priedītis, V. Rinkušs) 337.

Teniss

Tenisā notika kā individuālās, tā vienību sacensības Gaŗezera laukumos. Tomēr paredzēto 4 izlašu vietā spēkojās vienīgi ASV un Austrālijas sportisti. Eiropas latvieši un Kanada nespēja vienības sastādīt. Eiropu pārstāvēja tikai Voldemārs Berniks no Zviedrijas. Sacensības notika četras dienas, pie kam gan vīrieši, gan sievietes individuāli bija sadalīti divās priekšgrupās. Spēlējot katram ar katru, vīriešu A grupā labākos panākumus guva Ēriks Bēms un Aivars Zirnis (abi ASV). Tālākās vietās ierindojās Roberts Lucs, Pauls Brūders (abi Austrālija) un Arturs Ziemelis (ASV). B grupā 1. v. Ints Graudiņš (Austrālija), 2. v. Andrejs Butlēvics, tad Klaudijs Hilmans, Pēteris Zadvinskis

(visi ASV) un Voldemārs Berniks (Eiropa). Starplaikā Graudiņš savainoja kāju un finālspēlēs vairs nevarēja piedalīties. Izšķirējās sacensībās Bēms uzvarēja Hilmanu 6–1, 6–0 un Zirnis pieveica Butlēvicu 6–3, 6–3. Finālā 16 g. v. Bēms no Vašingtonas DC viegli pieveica Zirni (Gr. Rapidi) ar 6–1, 6–1.

Sievietēm pirmajā grupā pārākā bija Rita Oliņa, otrā palika Līga Šūbacha (abas ASV), tad Sandra Ozola (Austrālija) un Ruta Bēma (ASV). Otrā grupā 1. v. Vija Pura, tad Ingrīda Zirne, Māra Grīnberga, Ieva Šverna (visas ASV). Pusfinālā Pure pieveica Šūbachu ar 6–1, 6–0 un Oliņa uzvarēja Zirni 6–0, 6–2. Meistargoda dēļ Pure nodemonstrēja ļoti noteiktu darbību, pārsteidzot Oliņu 6–3, 6–2. Vienību sacensība ASV – Austrālija visumā notika zem nelaimīgas zīmes. Pirmkārt, austrāliešu labākais tenisists Graudiņš no Sidnejas nespēlēja kājas savainojuma dēļ. Tad Hilmana (ASV) vietā pret Luci (Austrālija) raidīja spēlē Zirni. Pēdējais gan uzvarēja, bet "austrāliešiem" protestējot, Zirnim uzvaru anullēja, radot vīriešu vienspēlēs stāvokli 1–1. Pēc tam sievietēm ASV Oliņa pieveica Austrālijas Ozolu ar 6–0, 6–0, un jauktajiem pāriem "amerikāņi" Oliņa/Dr. M. Austriņu pārspēja Ozolu un Brūderi 6–1, 6–0, līdz ar to meistartituli izcīnīja ASV ar kopējo rezultātu 3–1.

Volejbols

Tā kā Eiropai sieviešu un vīriešu volejbols nebija, tad ASV piedalījās ar diviem sastāviem, nosaucot vienu sešnieku par *Baltajiem,* bet otru par *Ķiršbrūniem.* Ikviena izlase spēlēja katra ar katru divas reizes. Sieviešu volejbolā pirmo reizi latviešu sacensībās piedalījās Valda un Sarma Vītoliņas. Viņām gan iznāca spēlēt vienai pret otru. Kaut arī viņas izlases sastāvos vēl nekad nebija piedalījušās, viņas ātri iejutās savu vienību spēlē, parādot, ka ir izcilas un neatlaidīgas cīnītājas. Netrūka arī pa savainojumam.Tā Māra Pāža-Bērziņa (ASV valstsvienības Alda Bērziņa dzīvesbiedre) savainoja celi. To drīzi vien salaboja mūsu sporta medicīnas speciālists Dr. Bertrams Zariņš no Bostonas.

Priekšspēļu rezultāti bija šādi: 1. v. ASV *Ķiršbrūnās* 11 uzvaras un 1 zaudējums *Baltajām*, 2. v. Kanada ar 5–7, 3./4. v. Austrālija un ASV *Baltās* ar 4–8. 3./4. vietas dēļ notika pārspēle starp Austrāliju un ASV *Baltajām*, ko pēc ļoti vienlīdzīgas un saistošas spēkošanās uzvarēja *Baltās* ar 15–13, 15–13. Austrālietēm: Linda Katužane, Sandra Ozola, Gunta Zvaigzne, Rita Petrova, Melita Viese, Vizma Brūna, Zinta Zvaigzne un Anda Baumane. Vienības vadītājs Gvido Lācis, pārstāve Ausma Pomere. ASV *Baltās*: Sū Duņēna, Baiba Stepe, Zaiga Robiņa, Māra Pāža-Bērziņa, Dana Vipule, Ilze Kalniņa, Ieva Bērziņa, Gunta Bierne, Sarma Vītoliņa. Vienības vadītājs Ģirts Budkēvics.

Finālā satikās ASV *Ķiršbrūnās* un Kanada. Pirmajā setā ļoti pārliecinoši uzvarēja mājinieces ar 15–2. Otrs sets ritēja ļoti līdzīgi, labi spēlējot abām vienībām. Sevišķi tas bija saistošs cīņā par seta uzvaras punktu, uzvarot mājiniecēm ar 15–13 rezultātu. Izšķirošajā setā *Ķiršbrūnās* ātri izmanto apjukumu kanadiešu rindās un uzvar ar 15–9. *Ķiršbrūnām* sevišķi izcēlās Ina Brole ar savām precīzām un spēcīgām gremdēm. Meistarvienībai vēl spēlēja: Vija un Vita Grīnvaldes, Laila Trautmane, Kristīne Ozoliņa, Lilita Austriņa, Valda Vītoliņa, Ramona Upene. Vienību vadītājs Pēteris Dumpis. Vienību pārstāve Jana Budkēvica.

Kanadietēm spēlēja: Sandra Bādere, Astrīda Kaņķe, Gundega Ozoliņa, Elviga Sebre, Ēvija Bērziņa, Vilma Vītola, Lisa Preisa, Karena Simsone, Kristīna Ezergaile un Zinta Grigore. Vienības vadītājs Vilis Ozols. Akadēmiskās vienības *Austrums* dāvāto balvu izcilākajai turnīra volejbolistei saņēma Ina Brole.

Vīriešu volejbolā piedalījās Austrālijas, Kanadas un divas ASV vienības. Priekšsacensībās labākos panākumus guva: ASV *Ķiršbrūnie,* uzvarot 10, bet zaudējot 2 setus, 2. v. ASV *Baltie* ar 9–3, 3. v. Kanada 5–7, 4. v. Austrālija 0–12. Tālajiem ciemiņiem no Austrālijas neveicās. Spēlētāju kvalitāte būtu, bet pietrūka laukuma sadarbība, tāpat nevajadzīgas kļūdas un flegmātisms, iespaidoja spēļu rezultātus. Arī Kanadai nepaveicās tā, kā to varēja sagaidīt. Otrā kārtā cīnoties pret ASV *Baltajiem*, smags potītes savainojums gadījās vienam no labākajiem Kanadas izlases volejbolistiem – Vilim Ozolam, kas nepalika bez negatīvas ietekmes uz visu tālāko kanadiešu vienības sacen-

sību gaitu. Trešās vietas dēļ Kanada viegli pieveica Austrāliju ar 15–9, 15–4. Kanadai spēlēja: Vilis Ozols, Arturs un Pēteris Siksnas, Dāvids Balodis, Mārtiņš Veinbergs, Viktors Trence, Andrejs Lapiņš, Jānis Grāvītis, Pēteris Grasmanis, Viktors Skujiņš, Alberts Vītols, Māris Kārkliņš. Vienības vadītājs Oļģerts Kurcigs.

Austrālija: Andris Balodis, Pauls Brūders, Ēriks Loigoms, Valdis Zvaigzne, Arnis Kalējs un Viktors Švarcs. Vienības vadītājs Leonards Meļķis, pārstāvis Augusts Reimanis. Finālā satikās abas ASV vienības *Baltie* pret *Ķiršbrūniem*. Interesantu un spraigu spēkošanās vietā pirmo setu viegli uzvar *Baltie* 15–7. Otrajā setā pēc *Balto* sākuma pārsvara pretinieks izlīdzina rezultātu un gandrīz visu laiku ir vadībā. Īsi pirms seta beigām *Ķiršbrūnie* ir vadībā 13–12, bet setu savā labā panāk *Baltie* ar 15–13 rezultātu. Gaidītā, sīvā cīņa trešajā setā izpaliek, jo pārliecinoši uzvar *Baltie* 15–1.

Uzvarētājiem spēlēja: Andrejs un Pēteris Dumpji, Kārlis Galēns, Pēteris Ģērmanis, Kārlis Grīnvalds, Andris Kārkliņš, Ēriks Pāvels, Ēriks Kildišs, Mārtiņš Nora, Viktors Rozenbergs, Arnis Tolks, Jānis Valdmanis. Vienības vadītājs Pēteris Dumpis.

Ķiršbrūnajiem: Pēteris Circenis, Māris Graudiņš, Andris Inveiss, Modris Krautmanis, Ainis Nollendorfs, Martis Pone, Edvīns Roze, Gunārs Rozentāls, Edgars Stūrāns, Modris Tīdemanis, Valdis Vizulis, Jānis Zariņš. Vienības vadītājs Modris Tīdemanis. Abu vienību pārstāvis un sastādītājs Valdis Tums. Akadēmiskās vienības *Austrums* dāvināto balvu turnīra labākajam volejbolistam saņēma Ēriks Pāvels.

OLIMPISKĀ NEDĒĻA LATVIJĀ

Pirmās ārzemju latviešu un Latvijas sportistu sacensības notika 1990. gadā pirms komūnistu varas gāšanas. Jau 1989. gada janvārī ārzemju sportistus aicināja Latvijas Fiziskās kultūras un sporta komitejas priekšsēdis Daumants Znatnajs. Tā paša gada septembrī Latvijā ciemojās LSPBP priekšsēdis Teodors Aldzeris kā oficiālais Latvijas Sporta komitejas viesis, lai pārrunātu un vienotos par sacensību datumu, vietu un norisi.

T. Aldzeris piedalījās preses konferencē televīzijā un radio programmā, tāpat arī Olimpiskās nedēļas Rīcības komitejas sēdēs, kā arī tikās ar Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) vadību. Drīzi pēc tam seko *Vēstījums pasaules latviešiem*, kurā starp citu bija rakstīts: "Pulcēsimies, lai pierādītu, ka veselā miesā mājo vesels gars, pulcēsimies ar kopīgu devīzi "Vienoti Latvijai!" Mēs tiksimies, pirms sāks skanēt Vispārējie Latviešu dziesmu un deju svētki, vienotībā un sportiskā draudzībā. Olimpiskajā nedēļā ceram īstenot Pjēra de Kubertēna ideju, ka svarīgākais ir piedalīties, ne uzvarēt, tā reizē apliecinot savu gatavību brīvai un neatkarīgai Latvijai. Pirmo reizi pēc 50 gadiem ar Latvijas sarkanbaltsarkano karogu, ar latvju tautas himnu "Dievs, svētī Latviju!", ar Latvijas ģērboni, lai atjaunojas vecās un veidojas jaunas pazīšanās... Brauciet! Gaida Latvijas vasara, Latvijas tauta un Latvijas nākotne. Lai labs ceļa vējš uz īsteno dzimteni!", ko bija parakstījuši T. Aldzeris (LSPBP priekšsēdis), D. Znatnajs (Latvijas Sporta komitejas priekšsēdis), A. Fogels (Latvijas Olimpiskās komitejas viceprezidents) un D. Šveica (Latvijas Olimpiskās akadēmijas prezidente).

Latviešu viesmīlība un draudzība pavadīja Olimpiskās nedēļas sacensības, sākot ar sportistu reģistrēšanos un beidzot ar spēļu noslēgumu. Apgalvojums, ka gandrīz ikviens sacensību dalībnieks, iebraucot Rīgā, apmeklēja Brīvības pieminekli un nolika ziedus pieminekļa pakājē, nav pārspīlējums. Lielāko tiesu ziedi bija sakārtoti sarkanbaltsarkanās krāsās. Latvijas Olimpiskās nedēļas sākumā notika visu sportistu reģistrēšanās, bet oficiālās atklāšanas dienas rīta pusē bija Preses konference, piedaloties žurnālistiem, sportistiem, un sporta draugiem. Konferenci vadīja laikraksta *Sports* redaktors Andrejs Kauss, bet klātesošos sveica Latvijas Fiziskās kultūras un sporta komitejas

priekšsēdētāja Daina Šveica. Svinīgā Olimpiskās nedēļas atklāšana notika Daugavas centrālajā stadionā, kurā piedalījās visi sportisti ar Latvijas karogiem un vienību nosaukumiem. Olimpisko lāpu stadionā ienesa olimpietis, zelta medaļas ieguvējs bobslejā Jānis Ķipurs, bet Olimpisko uguni iededzināja zelta medaliste kamaniņu sportā Vera Zozuļa. Ārzemju sportisti vienību sportā piedalījās futbolā un sieviešu un vīriešu volejbolā. Individuālos sporta veidos: galda tenisā, novusā, peldēšanā, šaušanā un vieglatlētikā.

Futbols

Pēc atklāšanas programmas notika pirmā futbola sacensība starp Latvijas latviešu un Ziemeļamerikas latviešu izlasēm. Vakara saules apspīdētajā Daugavas stadionā Rīgā 15 000 skatītāju klātbūtnē 25. jūnijā notika Latvijas – Ziemeļamerikas izlases spēle. Latvijas izlase uzsāka spēli, strauji uzbrūkot, un 6. minūtē ar ļoti spēcīgu patālu sitienu Jānis Bērziņš panāca mājiniekiem 1–0 vadību. Nākamo pusstundu spēle bija izlīdzinātāka, vairākas drošas situācijas vārtu gūšanā neizmantoja viesi. Pēdējās desmit minūtēs vispirms Māris Grigulis un tūlīt pēc tam J. Bērziņš rezultātu paaugstināja uz 3–0. Otrā puslaika sākumā vairākas bīstamas situācijas likvidēja Ziemeļamerikas talantīgais 17 gadus vecais vārtsargs Gerets Graudiņš, bet nespējot nosegt uzbrūkošos Latvijas izlases aizsardzības spēlētājus, mājinieki rezultātu paaugstināja 4–0 (Aldis Hščanovičs) un 5–0 (Jānis Bacis). Nelaimīga bumbas piespēle ar galvu vārtsargam rezultātu paaugstināja uz 6–0.

Spēles beigu posmā Latvijas izlase vairs pārlieku necentās iegūt vārtus, un Pēteris Katis pēc Elmāra Taņņa piespēles ar skaistu sitienu guva pirmos vārtus viesu labā. Drīz pēc tam tiesneša piešķirto un Nīla Krūmiņa izpildīto 11 metru soda sitienu "atvairīja" vārtu stabs. Ziemeļamerikas otros vārtus atkal pēc E.Taņņa piespēles iesita Edgars Cepurītis 6–2 (3–0). Ziemeļamerikas izlase: vārtsargi – Gerets Graubiņš un Andris Bite, aizsardzībā un viduslaukumā – Alberts Legzdiņš, jr., Pēteris Albertiņš, Nils Krūmiņš (visi Vidējo valstu *DV*), Mārtiņš Jansons, Andris Lediņš, Džeimijs Katis, Arnolds Tums, Vidvuds Celtnieks (visi Ņudžersijas *Kursa*), Džeisons Kinens, Guntars Tannis (Toronto *DV*), uzbrucēji – Elmārs Tannis (Toronto *DV*), Pēteris Katis, Jānis Ģiga, Jānis Semba (visi Ņudžersijas *Kursa*), Edgars Cepurīte (VV *DV*).

Otrā abu vienību spēle notika skaistajā Valmieras Jāņa Daliņa stadionā siltajā un saulainajā 27. jūnija pievakarē 2000 futbola skatītāju klātbūtnē. Tāpat kā Rīgā skatītājus ar katru spēlētāju iepazīstināja un katrs saņēma ziedus un piemiņas žetonus no "mazajiem" valmieriešiem. Abas vienības spēlēja tajos pašos sastāvos kā Rīgā, tomēr ZA vienību pastiprināja austrālietis Mārtiņš Siliņš. Sacensība nebija pārāk augstas kvalitātes. Kad Latvija izlase bija panākusi atkal ātru 1–0 vadību, tā sāka "spēlēties" ar pretinieku, bet viesi to neizmantoja un skatītājiem nebija daudz par ko priecāties. Jāpiemin, ka Latvijas publika un tiesneši bija ļoti pretimnākoši saviem viesiem visās spēlēs. Elmārs Tannis pēc sava ļoti spēcīgā šāviena, kuru Latvijas izlases vārtsargs Raitis Gultnieks atvairīja, ievadīja atlēkušo bumbu tālajā stūrī – rezultāts 1–1. Īsi pirms 1. puslaika beigām Džeimijs Katis pēc E. Taņņa piespēles pārliecinoši ieraidīja mājinieku sargātos vārtos.

Otrā puslaika sākumā ZA bija vēl pāris izdevību vārtu gūšanai, bet pretinieki sāka vairāk uzmanīt viesu uzbrucējus. Kad G. Graubiņu nomainīja Andris Bite, sekoja trīs vārti mājinieku labā. Sacensība beidzās ar atkārtotu Latvijas izlases uzvaru 4–2 (1–2). Šajā spēlē Latvijas izlase savu spēles māku parādīja tikai pēdējās trīsdesmit minūtēs, kad viņu uzvara tika apdraudēta. Trešā spēle 30. jūnijā notika Liepājā, un arī šoreiz laiks bija brīnišķīgi silts un saulains. Tāpat kā braucienā uz Valmieru, abas vienības ieradās Liepājā kopējā autobusā. Šoreiz Latvijas izlase bija papildināta ar 5 Liepājas Olimpijas profesionāļiem (viņi gan spēlēja tikai pirmās 20 minūtes) un ZA vienības ierindā tāpat kā Valmierā bija M. Siliņš. Arī trešo reizi pēc kārtas Latvijas izlase panāca 1–0 vadību ar olimpieša Linarda tālu šāvienu taisni zem vārtu šķērskoka. Kad pieci olimpieši atstāja laukumu, rezultāts vēl arvien bija 1–0. Pirmā puslaika beigu daļā pēc Jāņa Ģigas šāviena E. Tannis panāca 1–1 neizšķirtu rezultātu.

Otrā puslaika sākums nebija pārāk iepriecinošs, jo Latvijas izlase panāca 2–1 vadību (M. Grigulis) un tad paaugstināja rezultātu uz 3–1 (J. Kursītis). Spēles vidus daļā Guntars Tannis pēc J. Sembas piespēles iesita otros vārtus 3–2. Drīz vien pēc ātras J. Ģigas piespēles Elmārs Tannis rezultātu izlīdzināja 3–3. Beigu daļā Pēteris Katis izspēlēja bumbu brīvajam Jānim Sembam un viņš to nekavējoties iesita pretinieka vārtu labajā stūrī 4-3. Latvijas izlase uzbruka bez pārtraukuma, bet ZA spēlētāji šoreiz nepadevās un cīnījās neatlaidīgi līdz spēles beigām. Spēle beidzās 4–3 (1–1) Ziemeļamerikas izlases vienības labā.

Galda teniss

Sacensībās piedalījās 149 dalībnieki, kuŗi bija iedalīti sešās vīriešu un četrās sieviešu vecuma grupās. Dalībnieku vidū bija Ilze Siliņa (Austrālija), Velta Ādmine (Kanada), Vidvuds Celtnieks (ASV) un Edgars Abrats (Rietumvācija). Veiksmīgākās savā vecuma grupā bija V. Ādmine un I. Siliņa.

Novuss

Vīriešu sacensībās piedalījās 20 spēlētāju, to vidū Ē. Suķis (Austrālija), A. Grīnbergs un E. Baumeisters (abi Kanada) un U. Grīviņš (ASV). No ārzemniekiem vislabāk paveicās A. Grīnbergam un E. Baumeisteram, kuŗi ieguva 14 punktus. Uzvarēja G. Brālītis (Ventspils) ar 32 punktiem.Sieviešu sacensībās piedalījās 6 dalībnieces, no ārzemniecēm A. Grīviņa (ASV). 1. vietu dalīja rīdziniece L. Gaile un ventspilniece D. Kraule ar 15 punktiem. Trešajā vietā R. Pūle (Rīga) ar 14 punktiem.

Peldēšana

Dažādās vecuma grupās piedalījās 221 sieviete un 420 vīriešu. Olimpiskā peldbaseina 50 metru garuma taisnes sacensības atklāja Latvijas kādreizējā rekordiste un meistare peldējumos uz krūtīm Lilija Pētersone. Viņa savā uzrunā teica, ka cerējusi daudzo pasaules latviešu sportistu vidū satikt un ar ziediem sveikt kādreizējos cīņu biedrus no Amerikas. Ziedus līdz ar sveicieniem saņēma vienīgais viesis Laris Kārklis no Vašingtona D. C., kuŗš peldēja kopā ar Latvijas rekordistu 50 m brīvā stila distancē Kasparu Poni.

Šaušana

Sacensības notika divos posmos – tautas sacensības Rīgā, bet meistarklases šāvēji satikās Talsos. No ārzemniekiem 3 piedalījās no Amerikas: Ivars Švānfelds, Mārtiņš un Ēriks Kalniņi, bet no Kanadas Guntis Loja. Rīgā notika šaušana no balsta ar gaisa šauteni, un tajā sacentās 82 vīrieši un 31 sieviete. No iespējamiem 100 punktiem I. Švānfelds ieguva 90, izcīnot 3. vietu. G. Loja sasniedza 80, bet M. Kalniņš – 76.

Talsu sacensībās izcīnīja 14 Lauku sporta spēļu medaļu komplektus. Šaušanā ar brīvās sistēmas mazkalibra pistoli 50 m distancē piedalījās 19 dalībnieku. I. Švānfelds sasniedza 449 punktus, M. Kalniņš – 433 un Ē. Kalniņš – 432. Ar gaisa šauteni stāvus 10 metru distancē 40 dalībnieku konkurencē G. Loja (Kanada) sasniedza 352 punktus. Šaušanā ar brīvās sistēmas mazkalibra šauteni guļus 50 metru distancē piedalījās 37 dalībnieki, un G. Loja sašāva 518 punktus, M. Kalniņš – 510, I. Švānfelds – 503. Ātršaušanā ar brīvās sistēmas mazkalibru pistoli 5 īslaicīgi redzamos mērķos 16 dalībnieku, un M. Kalniņš sašāva 454 punktus, bet I. Švānfelds – 408. Apbalvojot uzvarētājus, ziedus un piemiņas lietiņas saņēma arī I. Švānfelds, kuram tajā dienā piepildījās 52 gadi.

Vieglatlētika

Sacensības notika skaistajā Rīgas Daugavas stadionā piedaloties apm. 100 dalībniekiem. Žēl, ka ārzemēs dzīvojošie latvieši bija pārstāvēti tikai ar 4 vieglatlētiem: 3 no ASV un viens no Zviedrijas.

800 metru skrējienā 70-gadīgais Valdemārs Grandijs-Skujiņš no ASV pabeidza distanci 3:14,0 min., bet gados jaunākajam Guntim Lindem no Losandželosas vajadzēja 2:34,7 min., lai nobeigtu to pašu skrējienu. Lodes grūšanā Ēriks Kalniņš no ASV sasniedza 11,38 m tālumu, bet kādreizējais trimdas meistars Vācijā Noldis Millers (Zviedrija) – 10,33 m.

Volejbols

Sacensības notika Mežparka brīvdabas volejbola laukumos. Sieviešu sacensībās piedalījās 4 vienības: *Kurzeme*, *Rīga*, *Zemgale* un *Ārzemju sastādītā*. Sacensības notika, spēlējot katrai ar katru 2 no 3 uzvarētiem setiem, pēc jaunajiem Starptautiskās volejbola savienības pieņemtajiem noteikumiem, kas nosaka, ka izšķirošajā setā notiek ātrā punktu skaitīšana. Pirmajā dienā *Ārzemju sastādītā* vienība samērā viegli uzvarēja savas pretinieces. Pirmajā spēlē *Kurzeme* zaudēja viešņām 7–15, 8–15. Otrajā spēlē ārzemniecēm vajadzēja spēlēt 3 setus, lai uzvarētu *Rīgu* 15–5, 15–17, 15–12. Sacensībā ar *Zemgali* sastādītā vienība nodemonstrēja labu un saskaņotu spēli, uzvarot 15–7, 15–6, tā kvalificējoties finālam pret *Rīgu*, kura uzvarēja *Kurzemi* un *Zemgali* savstarpējās sacensībās.

Pēc spēlētāju vēlēšanās nākamā diena bija atpūtai, un to izmantoja skaistam braucienam uz Bausku, apskatot arī Rundāles pili. Bauskā ciemiņu volejbolistes izbaudīja īstu latviešu viesmīlību, ko varēja manīt nākamās dienas sacensību sākumā. Pirmajā setā rīdzinieces ātri izmantoja pretinieču nevarību un uzvarēja ļoti pārliecinoši 15–10. Arī otrais sets beidzās ar tādu pašu rezultātu *Rīgas* labā 15–10. Trešo setu sastādītā vienība iesāka veiksmīgi, nobeidzot ar 15–7 savā labā. Arī ceturtā pārākā bija sastādītā, uzvarot ar 15–7 rezultātu. Izšķirošajā setā rezultāts mainījās vienlīdzīgi, bet, pateicoties jaunajiem noteikumiem, viešņas mazāk kļūdījās, un pēdējie izšķirošie punkti bija sastādītās vienības labā, un tā uzvarēja rīdzinieces ar 15–13 rezultātu.

Pirmās Latvijas Olimpiskās nedēļas draudzības spēļu uzvarētāju vienībā spēlēja: Gundega Ozoliņa (Kanada), Vizma Brūna, Zinta Zvaigzne (abas Austrālija) un ASV pārstāves: Ieva Bērziņa, Vija Grīnvalde, Gunta Ģiga, Ilze Kalniņa, Krista Nīgale, bet vienības pārstāve Jana Budkēvica. *Rīgas* vienībā: Kristīne Eidiņa, Valda Kļaviņa, Gunta Mekša, Ilze Skulte, Inga Lipšāne, Iveta Klapara, Luize Ārgala, Anita Līca.

Vīriešu volejbolā piedalījās *Vidzeme*, *Zemgale*, *Sēlija*, *Kurzeme*, *Rīga* un ASV latviešu vienība. Spēlēja katram ar katru 2 no 3 uzvarētiem setiem. Uzvarētāju noskaidroja pēc punktu sistēmas, par katru uzvaru 2 punkti, bet zaudējums dod 0. Pirmajā spēlē ASV viegli uzvar *Kurzemi* 15–8, 15–3. Nākamajā spēlē ASV zaudēja *Zemgalei* 14–16, 15–17.

Trešajā spēlē ASV bija pārāka par Sēliju, uzvarot 15–3, 15–11. Ceturtajā sacensībā pretiniekos bija *Vidzeme*. Trijos setos uzvarēja *Vidzeme* 11–15, 15–6, 15–11. Pēdējā spēlē satikās ASV ar *Rīgu*. Pēc pirmā seta zaudējuma 8–15 ārzemnieki uzvarēja nākamo setu 15–4 un arī izšķirošo setu pabeidza 15–8 savā labā. Turnīrs beidzās ar *Vidzemes* uzvaru, 2. vietā *Zemgale*, zaudējot tikai *Vidzemei*. 3. vietā ASV, kura zaudēja abām pirmām, 4. v. *Sēlija*, 5. v. *Rīga*, 6. vietā *Kurzeme*. ASV vienībā spēlēja: Mārtiņš Nora, Andrejs Plūme, Raimonds Slaidiņš, Pēteris Bīns, Andrejs Dumpis, Jānis Tupesis, Kārlis Celle, Andris Inveiss, Edvīns Pūrs.

Olimpiskās nedēļas sacensību noslēguma vakarā Dailes sarīkojuma zālē Dzintaros Olimpiskās nedēļas dalībnieki Ausma un Uldis Grīviņi, pasniedza Latvijas Olimpiskajai komitejai Latvijas karogu. Karogu dāvināja brāļa Oļģerta Grīviņa piemiņai, kurš bija pēdējais Latvijas laika Universitātes sporta priekšnieks un aktīvs sportists un kura liktenis kā politiskajam ieslodzītajam līdz šim nav zināms. Karogu bija darinājusi Grīviņu meita Linda, kādreiz aktīva Nujorkas LSB volejboliste un ASV meistarvienības spēlētāja.

TRĪSZVAIGŽŅU SPĒLES VALMIERĀ

Trīszvaigžņu spēļu sarīkošanu pārrunāja 1990. gadā Latvijas Olimpisko nedēļu laikā, kad Valmieras sanāksmē izraudzīja un daļēji apstiprināja sacensību programmu. Spēļu informācijai Latvijas laikraksts *Sports* 1992. gada 19. decembŗa numurā bija ievietojis žurnālista Egila Jurisona rakstu "Gatavojamies Trīszvaigžņu spēlēm Valmierā!". Viņa nākamo rakstu "Ar optimismu pretī Trīszvaigžņu spēlēm" varēja lasīt 1993. gada 14. aprīļa laikraksta *Laiks* sporta nodaļā. ALA Sporta biroja valde Trīszvaigžņu spēlēm veltīja vislielāko uzmanību, lai Valmierā vienību sacensībās būtu pārstāvēti vīriešu basketbolisti, futbolisti, sieviešu un vīriešu volejbolisti. Diemžēl basketbolā viss plānotais un iecerētais palika tikai pārrunās, jo vienības vadītājs nevarēja dabūt vajadzīgos spēlētājus.

Atbalstot Trīszvaigžņu spēles Latvijas II kongresa laikā Rīgā, LSPBP priekšsēdis Jānis Robiņš pasniedza $ 2000.00 čekuValmieras spēļu rīcības komitejas priekšsēdim Kārlim Greiškalnam. Arī ALA Sporta biroja valde ziedoja $ 500.00 Trīszvaigžņu spēļu atbalstam.

Daudz pārrunātās un ilgi gaidītās Trīszvaigžņu spēles Valmierā 17. jūnijā iesāka ar sieviešu un vīriešu veterānu volejbola sacensībām. Sieviešu sacensībās Rīga uzvarēja Valmieru 2–0, tāpat Somija – Igauniju 2–0. Vīriešu sacensībās Igaunija uzvarēja Valmieru 2–0 un Somija – Lietuvu 2–0. 18. jūnijā no agra rīta notika saistošas sacensības volejbolā, basketbolā, futbolā, novusā, galda tenisā, vieglatlētikā. Tās pašas dienas vakarā notika atklāšana, ko ievadīja sportistu parāde, kas sākās pilsētas centrā, tad gājiens caur pilsētu devās uz Jāņa Daliņa stadionu. Gājienu ievadīja vecie sportisti, sekoja Rīcības komitejs dalībnieki, bet sportistu priekšgalā bija Austrālijas grupa un tās karogu nesa bijušais Valmieras sportists un sporta darbinieks Augusts Reimanis. Aiz austrāliešiem sekoja Amerikas un Kanadas latviešu sportisti. Turpinājumā sekoja Latvijas sportisti alfabētiskā kārtībā – Kurzeme, Latgale, Rīga, Vidzeme, Zemgale, un tiesnešu grupa, bet gājienu noslēdza mājinieki – valmierieši viskuplākajā skaitā.

Pēc apsveikumu runām helikopters atveda bijušo olimpieti, zelta, sudraba un bronzas medaļu ieguvēju šķēpmetēju Jāni Lūsi ar Trīszvaigžņu spēļu lāpu, ko divu jaunu futbolistu pavadībā ienesa stadionā, lai aizdedzinātu Spēļu uguni. Sekoja Latvijas karoga ienešana stadionā un uzvilkšana karogmastā un kopīga Latvijas himnas nodziedāšana. Oficiālajai daļai sekoja programmas uzvedumi. Nodziedot pēdējo dziesmu *Še, kur līgo priežu meži!*, apmēram 20 000 skatītāju un dalībnieki atstāja Jāņa Daliņa stadionu, lai nākamajā dienā turpinātu iesāktās Trīszvaigžņu spēles.

Futbols

Pieteiktās 8 vienības iedalītas A un B grupās. Ziemeļamerikas vienība kopā ar Rīgu, Zemgali un Apsardzības spēkiem iedalītas A grupā. B grupā: Valmiera, Kurzeme, Vidzeme, Latgale. Visas spēles notika Matīšos, bet, sākot ar pusfināliem, spēlē Jāņa Daliņa stadionā. Pirmā spēle ārzemniekiem ar *Apsardzības spēku vienību*. Īsi pirms 1. puslaika beigām ar R. Ragaiņa raidījumu vārtos 1–0 vadībā *Ziemeļamerika*. Otrajā puslaikā pretinieks pēc izpildītā stūŗa sitiena izlīdzina rezultātu 1–1. Spēles turpinājumā L. Richters panāk 2–1 rezultātu. Drīz pēc tam J. Kimens palielina rezultātu 3–1. Otrā puslaika beigu daļā R. Ragainis otro reizi pārspēj pretinieka vārtsargu, un spēle beidzās 4–1 (1–0) ārzemnieku labā.

Nākamā spēle ar *Zemgales* vienību. Sacensība bija interesanta skatītājiem, jo abās pusēs 1. puslaikā ražens bija vārtu birums. Pirmais puslaiks beidzas 3–3. Ārzemniekiem vārtu guvēji: R. Ragainis (2), L. Richters (1). Otrajā puslaikā N. Krūmiņš palielina rezultātu 4–3 ārzemnieku labā. Drīz pēc tam L. Richtera sistā bumba atrod vietu vārtos 5–3. 70. minūtē M. Melkers paaugstina rezultātu 6–3, bet īsi pirms spēles beigām E. Tannis panāk rezultātu 7–3 Ziemeļamerikas labā.

Pēdējā apakšgrupas spēlē satikās *Rīga* un *Ziemeļamerika*. Pirmais puslaiks beidzās 2–0 rīdziniekū labā. Otrā puslaika sākumā N. Krūmiņš ar galvu iesit bumbu vārtos, samazinot rezultātu 2–1 *Rī-*

gas labā. Spēļu turpinājumā arvien lielāks rīdzinieku pārsvars, ko nespēj aizkavēt arī vairākas spēlētāju maiņas. Līdz puslaika beigām vēl 3 reizes *Rīgas* sistā bumba atrodas ārzemnieku vārtos. Spēle beidzās 5–1 (2–0) *Rīgas* labā.

Pusfinālā satiekas *Valmiera – Ziemeļamerika*. Pirmā puslaika 6. minūtē *Valmiera* panāk 1–0 vadību. N. Krūmiņa izpildīto stūra sitienu vārtu guvumā panāk J. Ķimens. Rezultāts 1–1. Puslaika beigās A. Bērziņš panāk 2–1 rezultātu viesu labā. Otrajā puslaikā E. Tannis paaugstina rezultātu 3–1. Valmiera vienus vārtus atgūst, bet nespēj panākt neizšķirtu rezultātu. Spēle beidzās 3–2 (2–1) ārzemnieku labā.

Finālā spēlēja *Rīga* ar *Ziemeļamerikas* sastādīto. Pirmā puslaikā bija vienlīdzīga cīņa, līdz 40. minūtē *Rīga* ieguva pirmos vārtus 1–0 un īsi pirms spēles beigām paaugstināja rezultātu 2–0. Tā arī beidzās 1. puslaiks. Otrajā puslaikā vēlreiz rīdzinieki paaugstina rezultātu 3–0, tad vienus vārtus atgūst viesi, ko iesit E. Tannis 3–1. Otrā puslaika pēdējās 15 minūtēs arvien lielāks jūtams rīdziniekū pārsvars un viesu pagurums. Īsā laika sprīdī *Rīga* vēl 4 reizes ieraida bumbu pretinieka vārtos, un spēle beidzās 7–1 (2–0). *Ziemeļamerikas* sastāvs: G. Graubiņš, A. Legzdiņš, jr., J. Ķimens, R. Ragainis, M. Jansons, A. Tums, A. Kiršteins, V. Celtnieks, L. Richters, N. Krūmiņš, E. Tannis, A. Bērziņš, M. Melkers, T. Tērauds, J. Ģiga, M. Zaprauskis.

Par turnīra labākiem spēlētājiem atzina: G. Atvaru *(Rīga)*, L. Richteru (ZA), I. Verpakovski *(Kurzeme)*, M. Cirvili *(Rīga)*. Trīszvaigžņu spēļu rīcības komitejas priekšsēdētājs Kārlis Greiškalns pasniedza 2. vietas medaļas, grāmatas ādu sējumos un anekdotu grāmatu ar autora parakstu. Kāds vecāks kungs katram spēlētājam iedeva vecos Latvijas latus, par ko visi bija ļoti priecīgi.

Futbola fināla laikā notika Cēsis – Valmiera pārskrējiens *Jānis*, kas tajā pašā laikā nobeidzās stadionā. Bez Latvijas apgabalu, Rīgas un Valmieras pilsētu vienību piedalīšanos tajās piedalījās arī Austrālijas, Amerikas un Kanadas sportisti, tāpat atsevišķi basketbolisti no Zviedrijas, kuri bija iedalīti atsevišķo apgabalu vienībās. No ārzemēs dzīvojošiem sportistiem visvairāk bija Amerikas sportistu. Rīkotāji ar lielu rūpību un uzmanību bija piestrādājuši sacensību organizēšanas un izkārtošanas darbā. Vienīgi spēļu nobeigumā kaut kas pietrūka, jo gaidītā noslēguma ceremonijas vietā, Līgo vakara vietā bija nevajadzīgā *Latvijas Ziņģe'93*. Balles vietā gan bija sakrauti lieli ugunskuri, bet Līgo dziesmu vietā bija jāklausās nevajadzīgā ģitāru mūzika. Tas varbūt bija vienīgais nevajadzīgais spēļu nobeigums.

Galda teniss

Galda tenisa vīriešu senioru vecākā grupā piedalījās arī divi no Amerikas. Labākos panākumus guva A. Pelše, izcīnot 2. vietu ar 4 uzvarētiem un 2 zaudētiem setiem. Vīriešu vienspēlēs piedalījās 3 ārzemju spēlētāji, bet viņi bija pārāk vāji saviem pretiniekiem. Vienību sacensībās piedalījās arī *Apvienotā latviešu vienība*. A apakšgrupā viņi zaudēja visas spēles, paliekot pēdējā vietā.

Teniss

Tenisā vīriešu vienspēlēs 61. gadu un vecāki piedalījās divi ASV latvieši – E. Valdmanis (3. v.) un Ē. Zirnis. Tenisā vienību sacensībās piedalījās 8 vienības, kuras bija iedalītas divās grupās, divām labākajām no katras grupas spēlējot pusfinālos. Piedalījās arī *Ārzemju apvienotā*, kura uzvarēja tikai *Vidzemi II*, paliekot 3. vietā savā grupā.

Vieglatlētika

Vieglatlētikā piedalījās 3 dalībnieki 65 un vecākā grupā. 60 m skrējienā 2. vietā Kārlis Ezeriņš – 9,78 sek., 3. vietā Guntis Linde – 9,85 sek. Tāllēkšanā piedalījās 7 dalībnieki. 2. vietā K. Ezeriņš – 3,75 m. Lodes grūšanā (5 kg) piedalījās 43 dalibnieki, 3. vietā Ojārs Bērziņš – 9,78 m, 4. v. K. Ezeriņš – 9,52 m. Pavisam piedalījās 10 dalībnieki, no tiem 6 ārzemēs dzīvojošie latvieši. Diska

mešanā (1 kg) 8. v. O. Bērziņš – 24,80 m. Šķēpa mešanā (600 g) 4. vietā K. Ezeriņš – 31,20 m. Tā kā visvecākā senioru grupā nebija 3000 m skrējiens, tad Guntis Linde piedalījās 50–64 g. v. grupā un palika 7. vietā. Piedalījās 11 dalībnieki. Vaidavas Triatlonā piedalījās Pauls Keire no ASV, bet savainojuma dēļ nepabeidza sacensību.

Volejbols

Vīriešu volejbolā piedalījās 8 vienības, kuras bija sadalītas divās grupās un spēlēja katrs ar katru 3 setu partiju. Katras grupas divas labākās vienības spēlēja pusfinālos, lai tādā veidā noskaidrotu spēļu uzvarētāju. ASV latviešu vienība savā grupā pabeidza kā uzvarētāja, bet ļoti vāji nospēlēja pusfinālos un turnīru pabeidza kā 4. labākā vienība. Vienībā spēlēja: M. Nora, S. Kīns, Ē. Kiršteins, P. Plūme, J. Tupesis, A. Bērziņš, K. Celle, P. Bīns. Uzvarēja Rīga, 2. vietā Latgale, 3. v. Valmiera. Arī sieviešu volejbolā piedalījās 8 vienības. Diemžēl ASV latvietes neiekļuva pusfinālos. Savainojuma dēļ vienības sastāvā iztrūka vairākas labākās volejbolistes. Vienības sastāvs: Lija Austriņa, Anita Ķestere, Sandra Bērzupe, Linda Tomsone, Anita Tuma, Kristīna Nīgale, Jana Budkēvica, Māra Austriņa.

Pludmales volejbolu spēlēja pretī Gaujas stāvajiem krastiem. Vīriešiem labākais divnieks bija Veinbergs – Bērziņš (Rīga), 2. v. Vlasovs – Guborovs (Rīga), 3. v. K. Celle – A. Bērziņš (ASV). Sievietēm uzvarēja Kanadas trejmeitiņas – Māra Eglīte, Gundega Ozoliņa, Līza Preise. 2. vietā (ASV) Lija Austriņa, Anita Ķestere, Sandra Bērzupe, 3. vietā (Kuldīga) Marita Helmane, Evita Leitāne, Dace Eide. Peldēšanā bija tikai viens ASV latvietis – 18 gadus vecais Ēriks Lūsis. Viņš peldēja 50 metrus brīvajā stilā – 27,9 sek.(8. vieta) un 100 metrus stilu maiņās peldējumā – 1:11,4 min.

Trimdas sporta darbības sākums
ASV Rietumu piekrastē
1950. gada 11. jūlijā Takomā.
No kreisās: priekšā – A. Celms,
L. Bensons, aizmugurē –
G. Švarcs, R. Dekšenieks,
V. Celma, K. Videnieks,
K. Šleicers, I. Dekšeniece,
H. Mindenbergs, A. Pukinskis,
L. un A. Raisteri, A. Līrums

Sietlas vieglatlēti pēc trimdas rekorda skrējiena
zviedru stafetē 1952. gadā.
No kreisās: Modris Pētersons, Atis Pētersons,
Kazimirs Upenieks, Gunārs Švarcs

Vieglatlēts un basketbolists
Ivars Kauls

ASV galda tenisisti –
Ilmārs Bergmanis, Gunārs Toebiens, Ermanis Oliņš, Harijs Miķelsons

Latviešu volejbola vienība Takomas *YMCA*, ASV Nacionālajās meistarsacīkstēs Sietlā, 1956. gadā, kas ieguva 7. vietu.
No kreisās: V. Rozenfelds, Dž. Apsītis, I. Čakārnis, aizmugurē – C. Garancis, I. Kizāns, J. Robiņš, P. Krastiņš (kapt.)

Filadelfijas latviešu futbola vienība 1955. gadā. No kreisās: priekšā – E. Grasis, E. Vītols, G. Jēkabsons, G. Tobiens, aizmugurē – E. Gagnuss, I. Osis, M. Gubiņš, V. Freimanis, E. Jargāns, V. Nāruns, Ziedonis

Pirmajās ASV latviešu futbola meistarsacīkstēs Ņujorkā, 1956. gada 8. septembrī izcīnīja laikraksta *Laiks* izdevēja Helmāra Rudzīša dāvāto Latvijas kausu. Ņujorkas *DV* kapteinim Kārlim Ārenam balvu pasniedz ALA Sporta biroja vadītājs Arvīds Zāģeris.

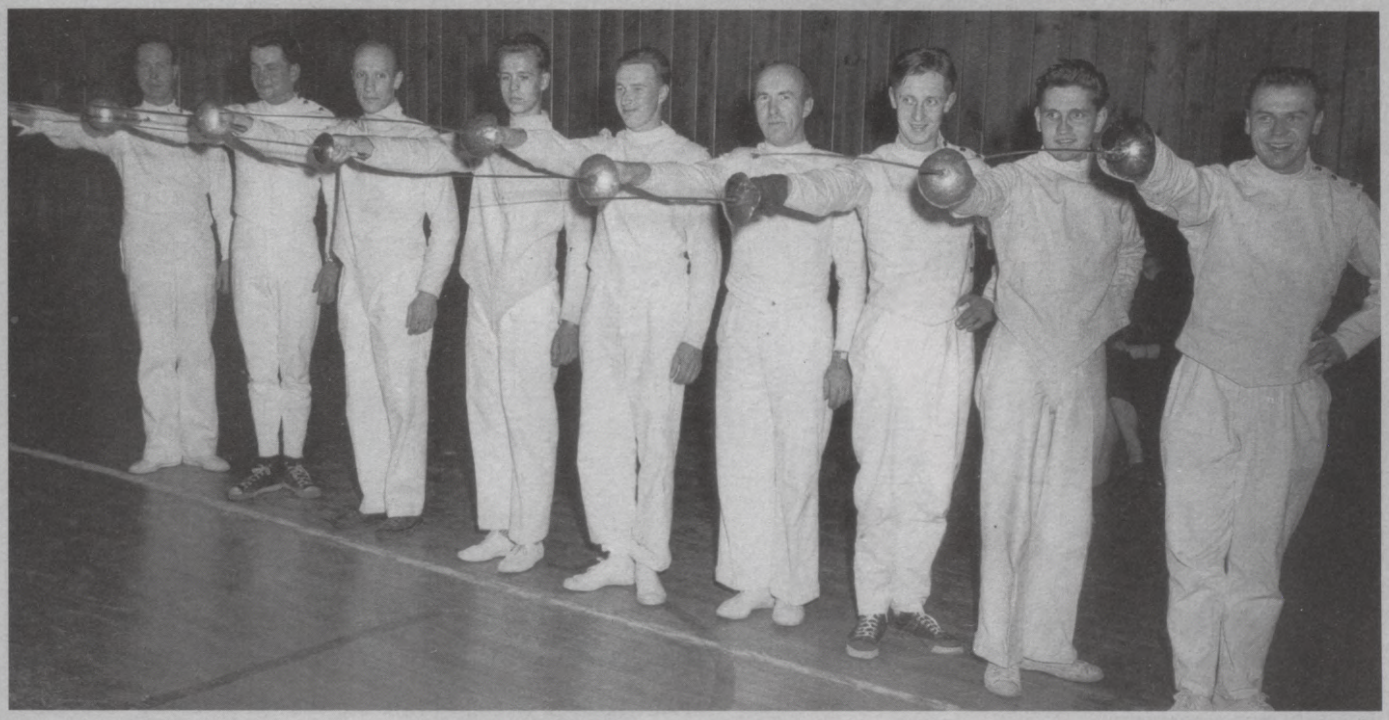

Latviešu paukotāji Bostonā, 50. gados. No kreisās: Zigurds Kaktiņš, Gunārs Kichno, Visvaldis Bergs, Herberts Zichmanis, Haralds Aistrauts, Aleksandrs Aistrauts, Jānis Indārs, Gunārs Krastiņš, Jānis Kēnigs

Dienvidkalifornijas šachistu grupa 1956. gadā. No kreisās: A. Pukinskis, A. Freibergs, T. Kārkliņš, 2. rindā – V. Upenieks, R. Rupeiks, A. Eglītis, J. Krastiņš, O. Stumbrs, K. Grundmanis

I ASV latviešu slēpošanas meistarsacīkšu uzvarētāji 1956. gadā. No kreisās: Vidvars Hermanovskis – slalomā, Reinis Upe – speciālajā slalomā, Arnolds Ozoliņš – 4 km distanču slēpošanā ar izcīnītajām balvām

Latviešu slēpotāji (no kreisās) Uldis Prauliņš – 1960. gadā uzvarētājs slalomā un Gatis Plūme – 1960. gada uzvarētājs iesācēju grupā ar Alpu kausu

Vilis Čika – latviešu laikraksta *Laiks* sporta nodaļas redaktors no 1949. gada līdz aiziešanai mūžībā 1989. gadā

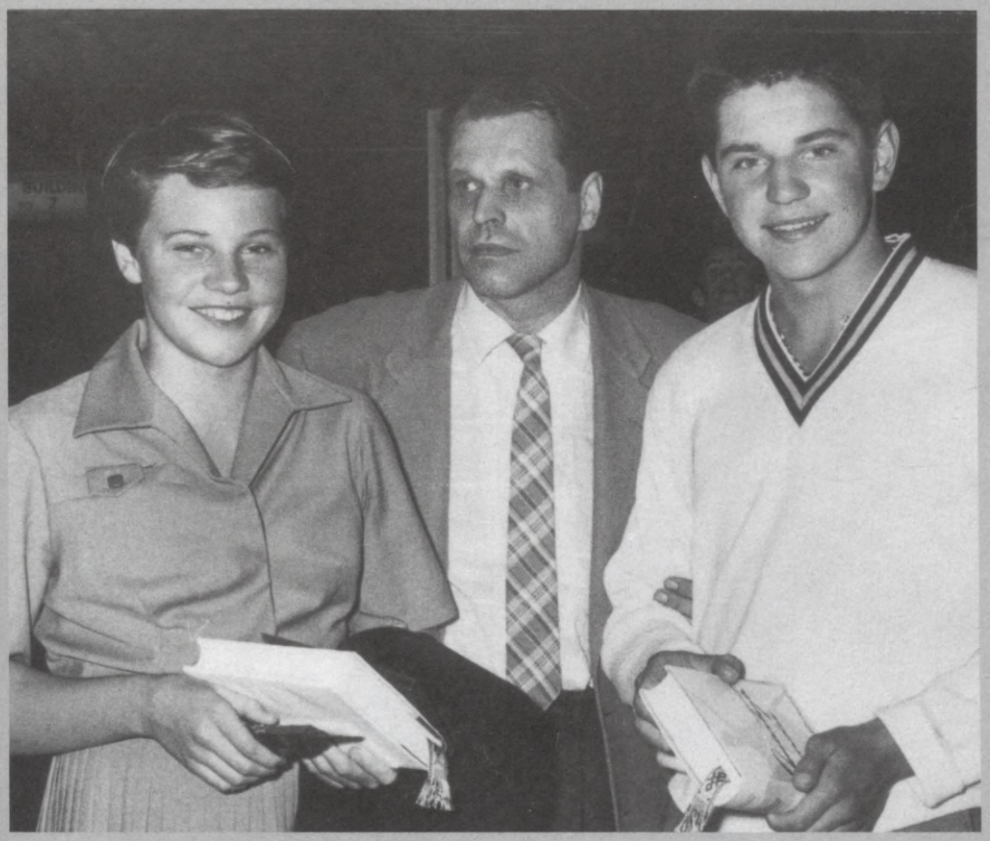

Izcilie Austrālijas peldētāji Ilze un Jānis Konrādi viesošanās laikā ASV kopā ar sporta žurnālistu Vili Čiku

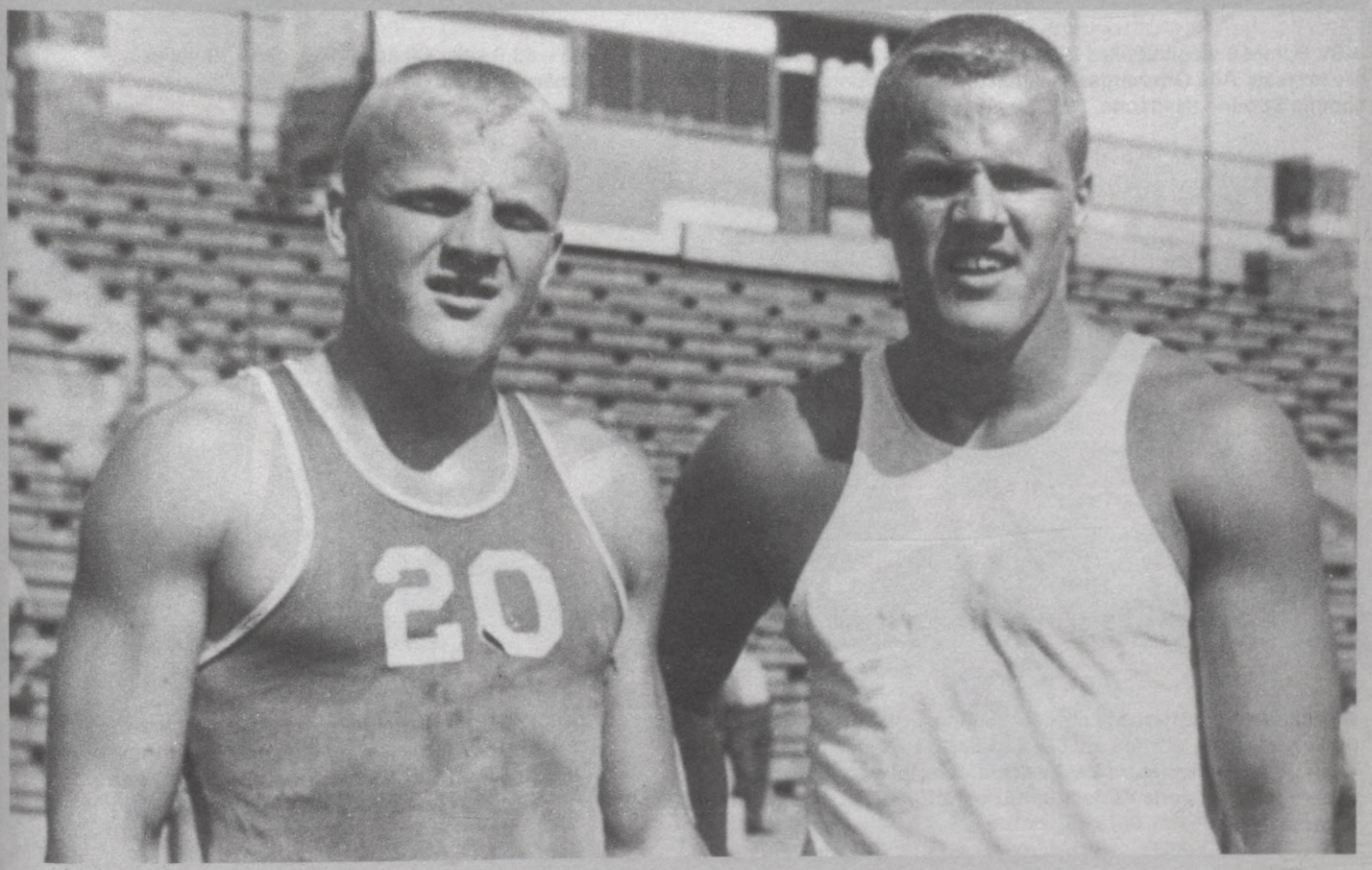

Vilnis un Elmārs Ezeriņi 1959. gada Baltiešu vieglatlētikas meistarsacīkstēs Čikāgā

ASV Baltiešu vieglatlētikas meistarsacīkšu uzvarētāja vienība 4x100 m stafetē – 43,9 sek., Čikāgā, 1960. gada 19. jūlijā. No kreisās: Atis Grīnbergs (Kalamazū), Juris Laipenieks (Denvera un Čīle), Ilmārs Dumpis (vienības vadītājs, Čikāga), Indulis Spodris (Hadsona, *NY*), Elmārs Ezeriņš (Milvoki)

ASV latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā Čikāgā, 1962. gadā. Otro gadu pēc kārtas vienību sacensībās Sietlas *Ausma* izcīnīja Lalvijas kausu. No kreisās: Ināra Valdnieks, J. Elferts, Benita Bambāne, Atis Pētersons, Juris Karlsons, Kazimirs Upenieks, Modris un Herta Pētersoni.

Latviešu vieglatlēti pirms ASV – PSRS – Britu kopvalsts sacīkstēm Losandželosā, 1969. gada jūlijā. No kreisās: Juris Luziņš (ASV), Petra Riversa (Austrālija), Atis Pētersons (ASV)

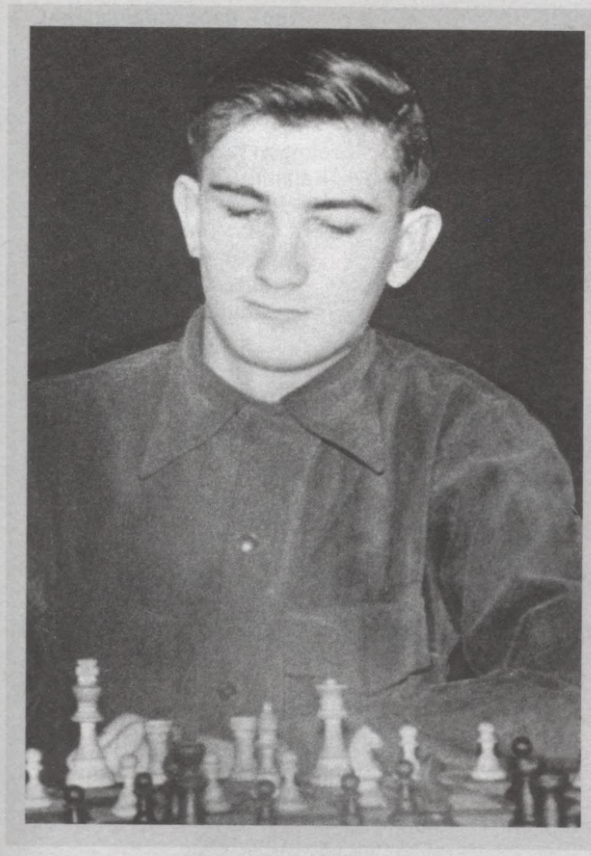

Edmārs Mednis, talantīgais latviešu šachists 1960. gadā palīdzēja ASV vienībai izcīnīt 1. vietu pasaules studentu meistarsacīkstēs.

Aleksandrs Liepnieks – šachists un šacha žurnāla *Šacha Pasaule* redaktors (no 1954. līdz 1972. gadam)

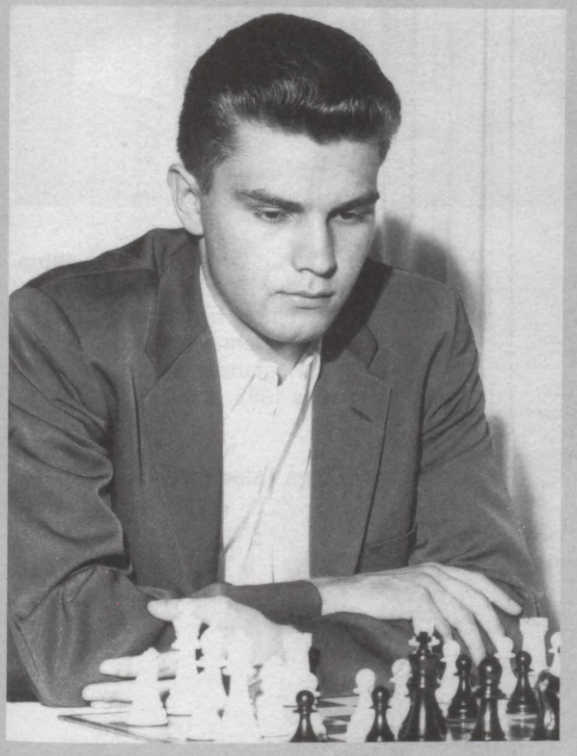

Ivars Kalme – izcils latviešu šachists ASV, 60. gadi

1959. gada ASV latviešu meistarvienības Filadelfijas LSK volejbolistes Dr. Mirdza Ozola un meita Valda Ozola

1961. gada Vidējo valstu tenisa meistarsacīkšu uzvarētāji – V. Čakāns (Milvoki) par labāko stilu saņēma Dr. V. Nagobada ceļojošo balvu, Līga Āboliņa (Kalamazū) – dāmu un jauktās dubultspēles uzvarētāja un Tālivaldis Ripelis (Kalamazū) – vienspēļu, dubultspēļu un jaukto dubultspēļu uzvarētājs

Līgai Tālbergai – labākajai vieglatlētei skriešanas disciplīnās 5. ASV latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstēs 1962. gadā, Čikāgā – Latvijas sūtņa prof. A. Spekkes speciālo balvu pasniedz Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes priekšnieks Valdemārs Baumanis.

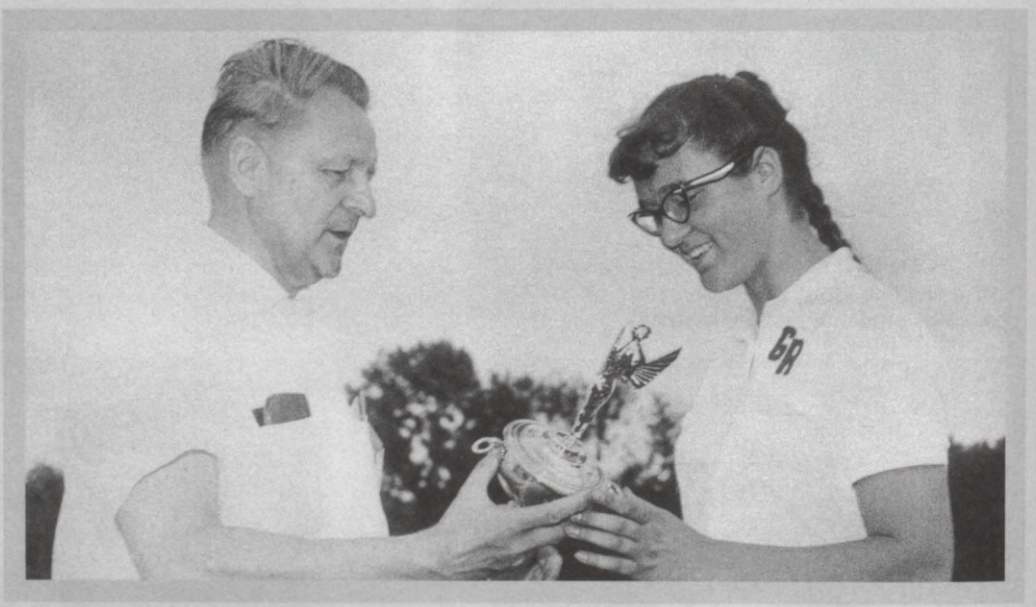

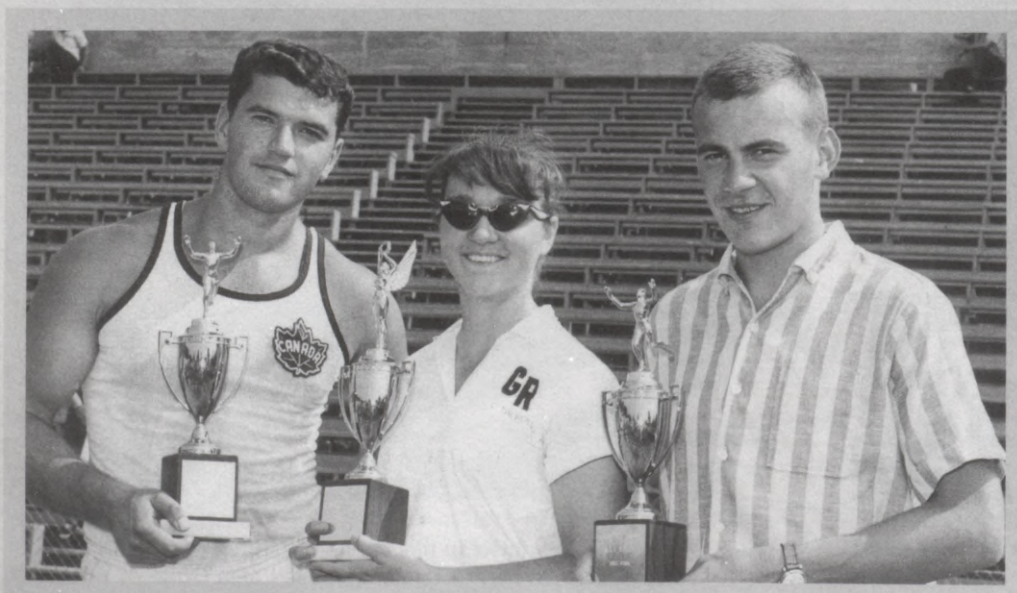

ASV Latvijas sūtņa prof. A. Spekkes balvas ieguvēji par labākiem sasniegumiem Ziemeļamerikas latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstēs 1963. gada 29., 30. jūnijā. No kreisās: Juris Pūce (Toronto), Līga Tālberga (Grand Rapidi), Jānis Celms (Sietla)

Ivars Veldre (Indianopole) un Elmārs Ezeriņš (Milvoki), 60. gadi

Jānis Celms – viens no labākajiem vidusdistanču skrējējiem

ASV latviešu volejbola meistarvienība Čikāgas LBSK Filadelfijā, 1963. gada 5., 6. jūlijā.
No kreisās: priekšā – Jānis Strazdiņš, Juris Velkme, Andris Dzelme,
aizmugurē – Ilmārs Dumpis, Ivars Freimanis, Valdis Tums, Edvīns Tums

Filadelfijas *Namejs* – pirmā *Selonijas* kausa ieguvēja. No kreisās: priekšā – Vaskis, Uldis Znotēns, Oļģerts Liepa, aizmugurē – Roberts Pērkons, Henrichs Baikštis, Avots, Ramiņš

Latviešu tenisisti 1960. gadā, Čikaga. No kreisās: H. Blaus (ASV baltiešu meistars tenisā 1960. g., Ņujorka), R. Baumanis (Austrumu piekrastes tenisa nozares vadītājs), J. Zebeliņš (Deitona), L. Freimanis (Bostona), I. Freimanis (Čikaga), H. Hūns (Čikaga)

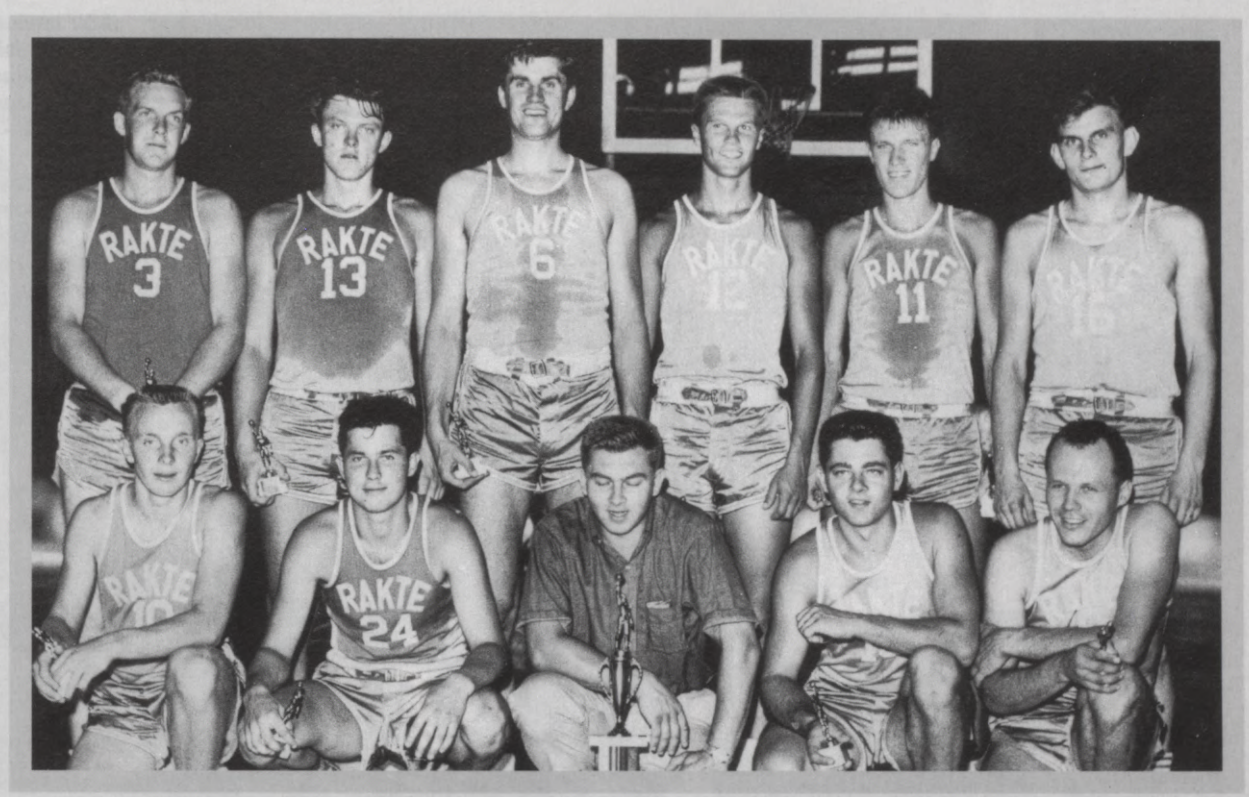

Ņujorkas *Rakte* ASV latviešu basketbola meistarsacīkstēs uzvarēja 16 reizes. No kreisās: priekšā – Arnolds Bergs, Jānis Pelkaus, Uldis Vipulis, Valdis Vipulis, Olafs Rozentāls, aizmugurē – Andris Karlsons, Alvis Ārens, Arnis Balgalvis, Māris Līdacis, Ēriks Ārens, Pauls Štolcs

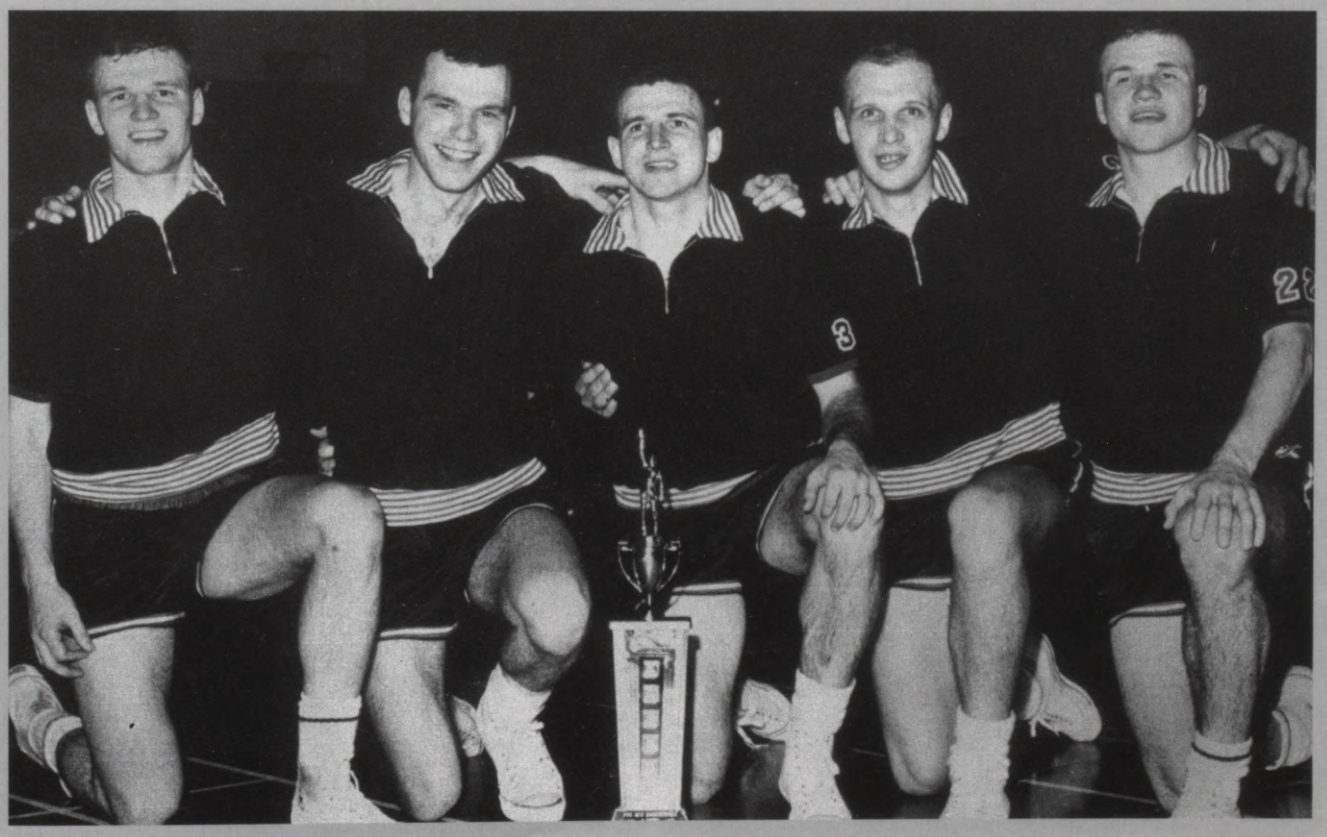

1964. gada ASV latviešu basketbola meistars Mineapoles *Starts*. No kreisās: Zigurds Kauls, Monvīds Vīgants, Ivars Kauls, Ilmārs Lācis, Juris Kauls

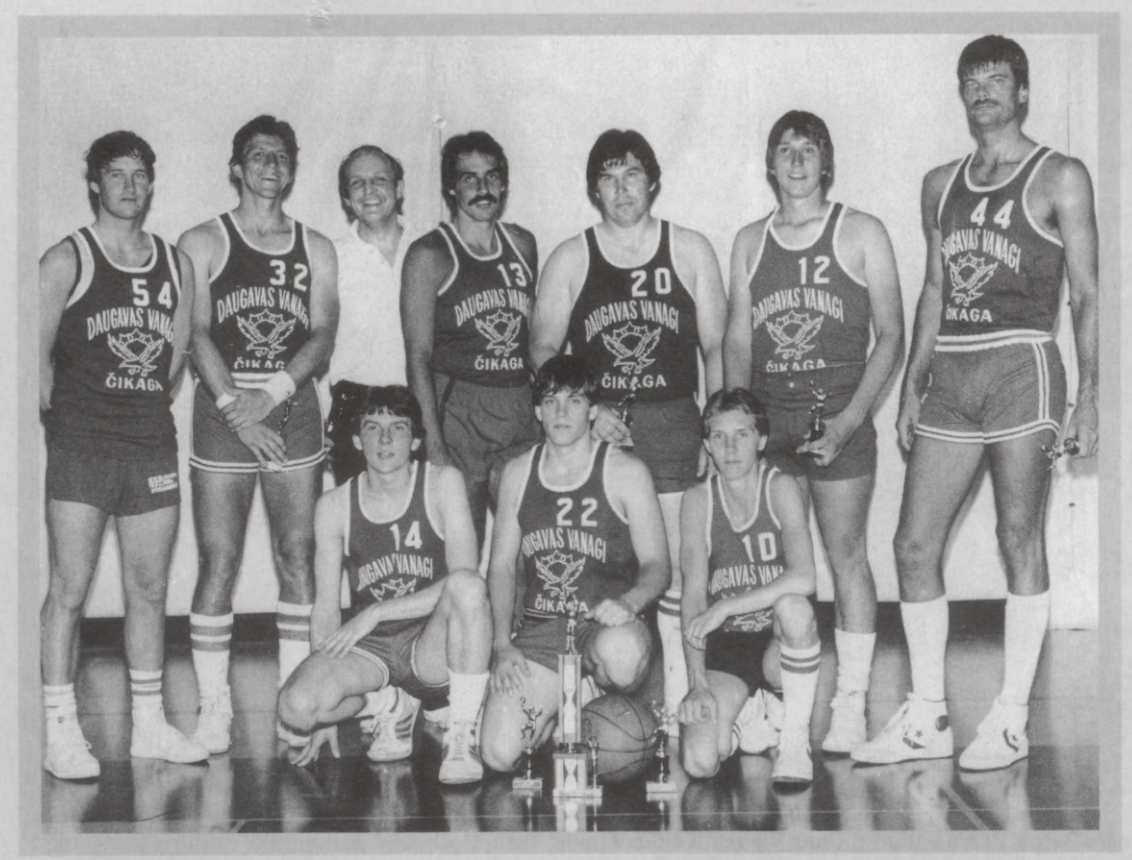

ASV latviešu basketbola meistarsacīkstēs Čikāgas *DV* uzvarēja 15 reizes. No kreisās: priekšā – Filips Strods, Andris Griķis, Edmunds Kļaviņš, aizmugurē – Tims Kačerovskis, Valdis Bole, Pēteris Dumpis, Andrejs Dumpis, Jānis Prūsis, Andrejs Bole, Jānis Ludeks

Pirmo reizi ASV basketbola finālspēlēs piedalījās Rietumu piekrastes Sietlas *Ausmas* basketbolisti Milvokos, 1964. gadā.

ASV latviesu izlases basketbola vienība 1973. gada dziesmu svētkos Klīvlandē, Klīvlandes *Stars* formas tērpos. No kreisās: priekšā – Gunārs Fricsons, Jānis Ērglis jr., Mārtiņš Budkēvics, Kārlis Šteinmanis, Uldis Felkers, Modris Krautmanis, aizmugurē – Jānis Zebeliņš (vienības vadītājs), Arnis Tupurītis, Arnis Tolks, Arnis Akselis, Jānis Ludeks, Mārtiņš Kauliņš, Valdis Ķeris

ASV latviešu futbola vienība I Latviešu Globālajās m/s. No kreisās: 1. rindā – Laris Richters,Pēteris Albertiņš, Nils Krūmiņš, Ēriks Lismanis, Roberts Stūrāns, Davids Ūdris, Jānis Stots, Pauls Lipacis; 2. rindā – Edvīns Stots (vienības sastādītājs), Arvīds Pētersons, Jānis *Shear*, Ēriks Reineks, Andris Puķe, Alberts Legzdiņš, jr., Raimonds Millers, Pēteris Katis, Alberts Legzdiņš (vienības sastādītājs)

LSK Čikaga *Gaŗezers* – 27. ASV finālspēļu uzvarētājs vīriešu volejbolā. No kreisās: priekšā – J. Daiga, A. Bērziņš, P. Dumpis, stāv – A. Dumpis, V. Bole, A. Tolks, E. Kildišs

I Latviešu Globālās m/s. I Latviešu Globālo m/s rīcības komiteja Gaŗezerā pie *Sēnītēm*. No kreisās: 1. rindā – J. Ērglis, T. Aldzeris, J. Robiņš (priekšsēdis), E. Bedrītis, E. Duņens; 2. rindā – A. Legzdiņš, H. Butlēvics, A. Ģirupnieks, K. Štegers, L. Šachnzārians, M. Skrupšķele, Dr. V. Nagobads; 3. rindā – I. Dumpis, V. Ģiga, V. Tums, A. Skulte, L. Lūsars, J. Tums

I Latviešu Globālās m/s. J. Robiņš izsaka īpašu pateicību: M. Skrupēķelei, V. Ģigam (abi ASV), I. Balodim (Vācija), J. Zivtiņam (Kanada), G. Bērzzariņam (Austrālija).

I Latviešu Globālās m/s. Ringolds Upatnieks vada atklāšanas parādi. Ē. Pāvuls ar ASV karogu, asistē divas Austrālijas pārstāves. M. Krautmanis ar Latvijas karogu, asistē L. Preisa (22), G. Ozoliņa (18) (Kanada). Seko Austrālijas delegācija.

I Latviešu Globālās m/s. ASV latviešu izlase volejbola uzbrukumā. Ceļ A. Kārkliņš, A. Dumpis māņu lēcienā, M. Nora gatavs gremdēšanai.

I Latviešu Globālās m/s. ASV latviešu izlase *baltie* volejbolā. No kreisās: priekšā – A. Dumpis, A. Kārkliņš, Ē. Kildišs, K. Galens, A. Tolks, P. Dumpis, aizmugurē – V. Rozenbergs, K. Grīnvalds, Ē. Pāvuls, P. Ģērmanis, J. Valdmanis, M. Nora, V. Tums (vadītājs)

I Latviešu Globālās m/s. ASV latviešu basketbolistes. No kreisās: E. Šupstiks (vadītājs), D. Šupstika, S. Šupstika, L. Trautmane, V. Vītoliņa, S. Vītoliņa, M. Vītoliņa, Z. Robiņa, I. Brole, S. Tupuriņa

I Latviešu Globālās m/s. ASV latviešu volejbolistes *ķiršbrūnās*. No kreisās: P. Dumpis (vadītājs), V. Vītoliņa, L. Austriņa, R. Upena, Vija Grīnvalde, Vita Grīnvalde, K. Ozoliņa, I. Brole, L. Trautmane

I Latviesu Globālās m/s. Tenisa turnīra dalībnieki. No kreisās: priekšā – V. Pure, R. Oliņa, L. Buša, M. Grīnberga, D. Zadvinskis, L. Šubacha, A. Butlēvics, R. Lucis; aizmugurē – E. Bedrītis (turnīra vadītājs), V. Berniks, I. Šverna, S. Ozola, A. Ziemelis, K. Hilmans, P. Zadvinskis, P. Brūders, Ē. Bēms, M. Austriņš, I. Graudiņš

P. Švānberga piemiņas golfa turnīrs Resinā, Viskonsīnā, 1990. gadā. Pirmajā rindā (5. no labās) – uzvarētājs Egils Ozols (Čikaga), uzvarētāja dāmu klasē (3. no labās) Lelde Ore (Čikaga). Otrajā rindā (pirmais no kreisās) – sacensību vadītājs Valentīns Kore

Latviešu golfisti (no kreisās) M. Knuble un E. Ozols 1994. gadā

Ziemeļamerikas latviešu golfa meistarsacīkšu uzvarētāji 1994. gadā. No kreisās: Pēteris Daukšs (meistars), otrajā vietā – Tālis Lībants, Maikls Knuble, Edvīns Erkmanis

Trīszvaigžņu spēlēs Valmierā labākos panākumus guva Ziemeļamerikas sastādītā futbola vienība, kura izcīnīja 2. vietu, finālā zaudējot *Rīgai*. Priekšā no kreisās: Anita Cepurīte (pirmā palīdzība), Jānis Ģiga, Gevets Graubuns, Mārtiņš Jansons, Elmārs Tannis, Džeisons Ķimens, Juris Tērauds, Mārtiņš Zaprauskis. Aizmugurē: Vidvuds Celtnieks, Miķelis Melkers, Andris Bērziņš, Aldis Kiršteins, Nīls Krūmiņš, Arnolds Tums, Richards Ragainis, Laris Richters, Alberts Legzdiņš, jr., Alberts Legzdiņš, sr. (vienības sastādītājs), Edgars Legzdiņš

ASV olimpiskā izlase biatlonā Baltajā namā kopā ar prezidentu Reiganu, 1988. gadā.
No kreisās: *Rich Gross, Lule Nelson,* ASV prezidents Reigans, Raimonds Dombrovskis

VĀRDU SARAKSTS

Abens, Sandors, 115, 118
Abermane, G., 231
Abuls, M., 121, 136
Abuls, Pēteris, 116, 121, 133, 136, 231, 248
Adamoviča, A., 230
Adamovska, Daina, 248
Adams, Ch., 178
Aivars, P., 149
Aizstrauts, Aleksandrs, 108, 110, 160–163
Aizstrauts, Arnolds, 110, 115, 117, 161–163
Aizstrauts, H., 163
Akmens, R., 126
Akselis, Arnis, 116, 121, 129, 133, 135
Albertiņš, P., 148, 248
Alberts, Leonards, 108, 116, 180–181, 240, 243, 247, 253, 273, 280
Aldzeris, Teodors, 108, 111–115, 118, 252, 274
Alksnis, K., 222, 230
Alversons, Ē., 148
Alversons, L., 148
Andersons, K., 217
Andrejevs, Aldis, 117
Angermane, G., 228, 232
Ansiņš, U., 208
Ansons, E., 232
Antmanis, A. (K.), 160, 249
Antons, Ē., 176, 195, 200, 202–203, 229, 244
Antons, Kārlis, 195, 202–203
Anūzis, Arvīds, 128, 144
Anūzis, P., 128
Apelis, E., 148–149
Aperāns, A., 210, 218
Apinis, Kārlis, 126, 133
Aploka, Astrīda, 141–142
Apsīte, Ivars, 173, 223, 261
Apsītis, Dems, 223–224, 261
Apsītis, Lauris, 110
Arnetta, Liega, 192, 201
Asberga, A., 115, 239
Asons, E., 154
Atars, Pāvils, 183
Atāls, E., 250
Atāls, G., 250
Augenbergs, K., 157, 213, 230
Augenbergs, Uģis, 155
Auka, J., 188, 193
Aula, 229
Auns, D., 140, 227
Ausenbacha, M., 231
Ausenbachs, J., 229
Austriņa, Lija, 230, 240, 258, 277
Austriņa, Lilita, 230, 236, 251, 277
Austriņa, Māra, 188, 195, 200, 230–231, 234–235, 241–242, 251, 278
Austriņa, R., 230, 277
Austriņš, Andrievs, 120, 135, 230–231, 234
Austriņš, Ģirts, 120
Austriņš, Miķelis, 116, 188, 194–196, 200, 230–231, 234, 236, 241–242, 251, 278
Auškape, 231
Auzenbergs, Edvīns, 116, 126, 133, 135, 138, 156, 218, 232
Auziņa, Dace, 157, 198
Auziņš, A., 127, 203
Auziņš, G., 157
Auziņš, Jānis, 198
Avens, Jānis, 111, 114–115, 238
Avota, A., 126, 148, 160, 249
Avotiņa, L., 217
Avotiņš, Ēriks, 117
Avots, Valdis, 118, 125–126, 135–136, 138, 140, 148
Ābele, L., 122, 166, 229
Ābele, R., 122
Ābelīte, Dzintars, 115
Ābelīte, E., 159, 223
Ābelīte, P., 159–160
Ābelītis, Edgars, 159–160, 188, 223
Ābeltiņa, 125
Āboliņa, A., 117, 195–196
Āboliņa, Līga, 194, 196–197, 203–204, 268
Āboliņa, Sandra, 173
Āboliņa, Tija, 117, 130, 194, 196, 224
Āboliņa, Jana (skat. arī Vedēja), 173, 189, 194, 196–199, 203, 213, 217
Āboliņš, Andris, 117, 173, 195–196
Āboliņš, Māris, 117, 195, 200–202, 222, 224, 228, 245
Āboliņš, Pēteris, 194
Āboliņš, Tālis, 115, 117, 130, 194, 196, 224, 236
Āboliņš, Uldis, 117
Ābolkalne, 229
Ābols, Ēriks, 228
Ādlers, Adolfs, 180
Ārena, Tatjana, 114–115, 159, 225, 227
Ārens, Alvis, 126–128, 133, 137–138, 148, 225, 227, 271
Ārens, Ēriks, 159, 227
Ārens, Kārlis, 112, 114, 144–145, 148, 159–160, 188–189, 197, 199, 262
Ārsts, A., 122, 186
Āruma, Ausma, 174–175, 177
Āruma, Rasma, 173–177
Ārums, Ivars, 116, 173–176, 210, 219
Bachs, G., 161, 163
Baginskis, K., 243
Baidis, Richards, 129
Baidis, Roberts, 129
Baikštis, Henrijs, 116, 118, 125, 135, 270
Bajāre, Ērika, 141
Bajārs, E., 141
Balceris, Ojārs, 207–208
Balgalvis, Arnis, 115, 125–127, 133, 135, 137, 227, 236, 271
Balks, J., 160
Balode, E., 225
Balodis, Andris (A.), 252
Balodis, Dāvids (K.), 252
Balodis, Edmunds, 156, 158, 225
Balodis, Gunārs, 131, 133–134, 248
Balodis, I., 156, 275
Balodis, J., 115, 179, 275
Balodis, K. 248
Balodis, R., 149, 156
Baltausis, I., 145, 148
Baltā, N., 138, 145, 148–150, 155, 166–169, 177, 181, 191, 204, 207, 218, 220, 222, 224, 230, 236, 238–239, 251–252, 265–266, 280
Baltābols, G., 222, 224, 230, 236
Baļķītis, I., 127
Bambāne, Benita, 207, 209, 212–213, 266
Banga, A., 119
Banga, I., 238
Banks, E., 243
Baran, M., 149
Barbins, T., 232
Barisa, 229
Barons, P., 224
Bataraga, Zenta, 228, 234, 236, 241
Bauers, Vilnis, 144–145, 148, 159, 189–190
Baumane, Anda (A.), 248
Baumane, Valda, 116, 231
Baumanis, Aivars, 116, 128, 138, 143, 168, 210, 214–215, 218, 229
Baumanis, B., 154–156, 210, 221, 228–229, 238
Baumanis, Juris, 114, 143, 179, 181, 228
Baumanis, Kārlis, 116, 128, 164, 167–168, 229, 238
Baumanis, Raimonds, 111, 113–115, 128, 138, 148, 165, 168, 189, 191–192, 202, 227–229, 231, 270
Baumanis, Rūdolfs, 111, 113–115, 128, 138, 148, 165, 168, 189, 191–192, 202, 228, 231, 270
Baumanis, Valdemārs, 112–114, 122, 128, 130, 135, 149, 154, 164, 167–168, 179, 189–192, 203, 218, 228–229, 231, 239, 247, 268
Baumanis, Vilnis, 113–114, 128, 154, 164, 167–168, 179, 189–192, 196, 203, 218, 228–229, 231, 239
Bauska, Guntis, 188–189, 196, 199, 203–204
Bauska, Sandra, 196, 255
Bādere, Sandra (K.), 251
Bārens, Guntis, 192
Bārs, Aivars, 149
Bārs, Arnolds, 115, 149
Bedrītis, Edgars, 108, 115–116, 189, 191–192, 194, 201, 247, 274, 278
Bedrītis, Roberts, 129, 188, 191, 194–196, 199–203
Beimanis, O., 241
Bekmane, 229, 238
Bekeris, A., 117, 126–129, 137, 148, 157, 176, 193, 196, 199–200, 203, 206, 214–215, 218, 223, 225–226, 228, 238, 271
Bekeris, D., 112, 201, 211, 226
Bekeris, Namejs, 137, 194, 199, 243, 245
Beldava, Aina, 139, 244
Beldavs, 139, 244
Belte, O., 108, 160
Benita, 166, 169, 207–208, 266
Benks, E., 195
Bensone, Biruta, 224
Bensons, Egils, 117, 145, 148, 224
Bensons, Leonards, 221, 223, 260
Berga, I., 113, 128–129, 153–154, 213, 215, 220
Bergholcs, G., 156
Bergmanis, Andris, 129
Bergmanis, I., 113, 129, 153–154
Bergmanis, O., 180
Bergs, Arnolds, 115–117, 126–129, 133, 137, 148, 161, 196, 214–215, 218, 225, 271
Bergs, E., 163, 189, 197–198, 220
Bergs, Visvaldis, 151, 153–154, 161–163, 180, 197, 220, 231, 263

Berkolds, Arvīds, 108, 117, 206, 223
Berkolds, P., 224
Bernhards, Pauls, 227
Berniks, Voldemārs (Z.), 250–251, 278
Berzinskis, 127, 137
Bēdelis, R., 129
Bēma, Rūta, 189–190, 192–193, 203
Bēms, Ēriks, 192
Bēms, Vitolds, 188–193, 195–196, 198–199, 203, 251
Bērenta, H., 225
Bērzājs, Dz., 110, 223
Bērziņš, Aldis, 114, 120, 128, 130, 137, 148, 157, 160, 222, 226, 230, 234, 236, 240–242, 246, 251, 257–258, 274, 280
Bērziņa, Daina, 157, 173–174
Bērziņa, Evija (K.), 226, 251
Bērziņa, I., 140, 160, 230, 241, 251, 255
Bērziņa, Ieva, 140, 160, 230, 241, 251, 255
Bērziņa, Vija, 140, 142–143, 149, 152–153, 157, 164, 167–168, 172–174, 179, 206, 250
Bērziņš, Alfrēds, 114, 120, 128, 130, 137, 148, 157, 160, 222, 226, 230, 234, 241–242, 257–258, 274
Bērziņš, Arturs, 114, 120, 128, 130, 137, 148, 157, 160, 184, 222, 226, 230, 234, 241–242, 257–258, 274
Bērziņš, D., 157, 174
Bērziņš, Guntis, 120, 138, 172, 209, 244–245, 251
Bērziņš, Kārlis, 125, 168, 179–180, 182, 258
Bērziņš, Laimonis, 125, 139–140, 142–143
Bērziņš, Ojārs, jr., 236–237
Bērziņš, Olafs, 116, 120, 135, 137–138, 149, 152–153, 230, 234
Bērziņš, Pēteris, 274
Bērziņš, Tālivaldis, 173, 176, 222, 250
Bērzkalne, Dagnija, 139
Bērzzariņš, Valentīns, 127, 246, 249–250, 275
Bētiņš, Kārlis, 179, 182–183
Bičevskis, Imants, 115
Bierne, Gunta, 227–228, 234–235, 251
Bikernieks, U., 227
Birkerte, Andra, 165–166, 168
Birkerts, Pēteris, 165, 168
Birkmane, Anita, 197, 240
Birkmanis, 197, 240
Bite, Andris, 112, 116, 136, 145, 148–150, 209–210, 243, 253
Bite, Ojārs, 120
Bivakua, Dims, 141
Bīns, P., 224, 255, 258
Blankenburgs, A., 159
Blaus, Aldonis, 140–141, 143
Blaus, Haralds, 119, 189, 192, 197, 203–204, 270
Blaus, J., 140, 197, 204
Blaus, Osvalds, 205
Blauss, Georgs, 119, 141
Bluķe, G., 229, 231
Bluķis, Gunārs, 117
Bluķis, J., 211
Blumbergs, D., 243
Blumbergs, Ē., 157, 182, 231, 241, 243
Blumbergs, K., 241
Blumbergs, Pauls, 182
Blumbergs, Roberts, 157, 241
Blūmfelde, Aija, 150, 236
Blūmfelds, J., 150
Blūms, K., 148, 207–208
Blūms, V., 207–208, 223, 225
Blodnieks, Juris, 115, 148
Boedefelde, Māra, 187
Boehm, V., 231
Bogdans, Pauls, 129, 134, 242
Bokalders, V., 172–173
Bokaldere, Dzidra, 148, 197
Bokalders, Aivars, 148, 172, 231
Bokalders, Jānis, 111–112, 114, 228, 239
Bole, Andrejs, 112, 115–116, 121–122, 128–131, 133–134, 136, 231, 242, 248, 272, 274
Bole, Andris, 112, 115–116, 121–122, 128–131, 133–134, 136, 231, 242, 248, 272, 274
Bole, Guntis, 118
Bole, Rita (skat. arī Oliņa), 122, 128, 188, 194–196, 199–200, 202–204, 230, 241, 251, 278
Bole, Valdis, 121–122, 128–131, 133–134, 136, 148–149, 211, 231, 234, 242, 272, 274
Bolgzds, A., 121
Bolšteine, Līga, 220
Bomis, Jānis, 164, 166–168
Borduško, Vaclavs, 146
Boršēls, D., 131
Bošs, Aina, 161
Bramane, R., 229, 231
Brants, M., 241
Brasāts, E., 225
Braun, Ch., 122
Brediķe, 140
Brencsons, A., 139, 148
Brende, Andris, 121, 127, 129, 171, 176
Brende, Arvīds, 116, 127, 129, 171, 176
Brenķe, Z., 211
Briede, Aleksandra, 110, 129, 139, 149, 199, 223, 243
Briede, V., 126, 139
Briedis, A., 129, 149, 199, 223, 243
Briedis, I., 129, 149, 196, 232
Briedis, P., 149
Briedis, Roberts, 222–223, 232, 240–241
Briedis, Uldis, 116, 196, 199, 223, 230, 236, 240
Briedis, V., 126, 139
Brikmanis, I., 138, 148, 211
Briška, Jānis, 155, 158, 249
Brīviņš, P., 241
Brole, Ina, 165, 223, 239–242, 248, 251, 277
Broe, I., 110, 165, 210, 214, 223, 239–242, 248, 251, 277
Bruklis, E., 148
Brunājs, A., 148
Brunovskis, Dāvids, 175
Brūders, Pauls (A.), 250–252, 278
Brūna, Vizma (A.), 251, 255
Brūns, D., 112
Brūveris, Edgars, 144, 159
Budkeviča, Jana, 111, 115, 128–129, 135, 143, 226
Budkēvičs, Boriss, 111
Budkēvičs, Ģirts, 110, 114–115, 129–130, 224, 226
Budkēvičs, Mārtiņš, 110, 128, 135, 224, 226
Budovskis, I., 183
Budrichs, A., 121, 248
Bullite, Dzidra, 115
Bullite, Ināra, 115, 142–143
Bullitis, Uldis, 115, 141–142, 227
Bumbērs, 225
Bumbulis, A., 138
Bundulis, I., 145, 148
Bunda, G., 196
Bunda, M., 230
Burģis, V., 209–210
Burkevics, Visvaldis, 139
Burve, V., 231
Burvis, G., 227
Burvis, Tālivaldis, 116
Buša, Benita
Būmeisters, J., 187
Buša, G., 148, 165–166
Buša, L., 217, 278
Bušs, D., 166
Bušs, Inta, 165–166, 168
Bušs, Jānis, 165, 169
Bušs, Tālivaldis, 116
Butkēvics, A., 157
Butkēvics, V., 157
Butkus, Žanis, 184, 230
Butlēvics, A., 121–122, 129, 174, 194, 196, 200–203, 227, 205, 244–245, 248, 250–251, 274, 278
Butlēvics, Helmūts, 115, 227, 244, 247, 251, 274
Caune, Mintauts, 140, 152
Cāzers, G., 231, 241
Ceceris, K., 149
Celle, Kārlis, 224, 255, 258
Celma, L., 208, 217, 245, 260
Celma, Pārsla, 161
Celmaraugs, Voldemārs, 115, 144–145
Celmiņš, K., 182
Celmiņš, L., 245
Celmiņš, T., 126–127
Celms, Aleksandrs, 110, 112–113, 115, 124, 145, 148, 260
Celms, Jānis, 110, 207–208, 212–213, 217, 268–269
Celtnieks, Vidvuds, 115, 148, 239, 253–254, 257, 280
Cepurīte, Edgars, 148, 253
Cepurītis, T., 148–149
Cerbulis, V., 111
Cēbere, Ausma, 225
Cēbere, Ilze, 225
Cēbere, Sandra, 224–225
Cibuļskis, J., 126, 213, 217, 220–221
Ciekurzis, Jānis, 116
Cielēns, E., 126, 135, 138
Cine, Kristīne, 222
Cipsts, Orests, 113, 232, 236
Circene, L., 138, 141, 186
Circenis, A., 138, 224, 234
Circenis, Edgars, 141, 186, 231
Circenis, Edvīns, 115, 141, 186, 231
Circenis, Ivars, 117
Circenis, Jānis (vol.), 117, 222, 224
Circenis, P., 222–223, 231, 234, 236–237, 252
Ciurlonis, V. (liet.), 177
Cīrulis, M., 127
Cīrulis, Z., 140
Colangelo, V., 139
Čakāns, Vilis, 188–189, 193, 195–196, 198, 204
Čakārne, Inese, 151, 223, 261
Čakārnis, Andris, 117
Čakārnis, Ikars, 117, 151, 223–224, 261
Čaks, Jānis, 117, 151, 179–181, 188–189, 193, 195–196, 198, 203–204, 223–224, 230, 261, 268
Čeceris, K., 156
Čika, Vilis, 109, 111–112, 114–116, 118–125, 127–141, 144–150, 152–159, 164, 166–168, 171–173, 175–176, 178–189, 193–195, 197, 200–201, 203–204, 207, 209–210, 212–213, 215, 218–223, 228–238, 240–244,

248–249, 264–266, 268–270, 272, 274, 278
Čukurs, G., 145
Dağe, Laila, 169
Daiga, Juris, 114, 121, 156, 222, 230–231, 234, 236, 241–242, 274
Daiga, V., 115, 234
Dambrāne, Verēna, 158
Dambrāns, Juris, 229–230
Danenbergs, K., 200, 245
Daniševska, Sabina, 250
Dankere, M., 225
Dankers, Kārlis, 224, 236
Dapķis, Jānis, 157, 200, 204
Daugavietis, Jānis, 126–127, 134, 171
Daugavietis, Vilnis, 115
Dauksta, Monika, 173
Daukša, Jānis, jr., 172–177
Daukša, Jānis, sr., 108, 154, 171–173, 176
Daukša, Kārlis, 171–173, 176
Daukša, Skaidrīte, 116, 172, 177
Daukšs, Pēteris, 155, 158, 171–177, 279
Davenport, Monika (skat. arī Veldre), 108, 236
Dālberga, Marta, 249
Dālbergs, Ivars, 181
Dāle, E., 148, 178, 181, 249
Dārznieks, V., 140, 143
Dāve, D., 116, 134, 170, 174–176, 194, 196, 205, 210, 244, 252, 273
De Marquez, Rudīte (skat. arī Atara), 181, 183
Dekšeniece, A., 208
Dekšenieks, Richards, 109, 206, 260
Dekšenieks, Vidvuds, 208, 260
Delvigs, P., 149
Dērmane, Ināra, 206
Dibens, Edgars, 144
Dickinsons, E., 149
Didrichsone, Rita, 173, 177
Didrichsons, J., 126
Didžordžio, Vinsents, 149
Dikmanis, Indulis, 226, 228
Dikmanis, Jānis, 111
Dimants, Andis, 173
Dindone, Dace, 165
Dindone, L., 220–221
Dinsbergs, A., 114
Dišlers, A., 148
Ditmars, R., 245
Ditrichs, Raimonds, 179–180, 182
Dīķis, Jānis, 158
Dīriķis, Bernhards, 182
Dobrovolska, Irēne, 162
Dombrovskis, A., 128, 242
Dombrovskis, Raimonds, 246, 280
Doniņš, Andrejs, 179–180
Doniņš, I., 126
Dravnieks, Oļģerts, 180
Dregners, I., 152
Dreibergs, Leonīds, 178–183
Dreifūss, Normunds, 144
Dreimane, Valda, 148, 161–162, 186
Dumpe, Gerda, 208, 231
Dumpe, Herta (skat.arī Pētersone), 206–207, 209, 212–213, 266
Dumpe, M., 153, 206, 229, 252
Dumpis, Andrejs, 108, 121, 127–130, 222–223, 234, 236, 238, 240–242, 246, 255, 272, 274, 276
Dumpis, Ilmārs, 108, 111, 113–115, 119, 136, 205, 209, 218, 221, 228–230, 238, 247, 266, 269, 274
Dumpis, Pēteris, 127–128, 133–134, 222, 231, 234, 242, 251–252, 272, 274, 276–277
Dundurs, E., 119, 129
Duņēna, S., 231
Duņēns, Egons, 116, 170, 222, 231, 247
Dūmiņš, Juris, 151
Dzelme, A., 120, 135–136, 145, 238
Dzelme, Kristīna, 175, 240
Dzelme, R., 180
Dzelzītis, J., 184, 230
Dzelzkalējs, Eduards, 144
Dzenis, I., 192
Dzenīte, Ausma (skat. arī Karlsone), 115, 125–127, 135, 227–228, 233, 235, 271
Dzilna, Dz., 149
Dziļuma, M., 213, 217
Dzintarniece, Lilita, 142
Dzintarnieks, J., 139
Dzintarnieks, Z., 140–142, 227
Egle, Bonifācijs, 180–181
Eglīte, Andrejs, 151, 184–187, 250, 263
Eglīte, Ansis, 151, 184–187, 250
Eglīte, Ē., 115, 140, 147, 151, 173, 175, 177, 184–187, 225, 229, 231, 241, 250, 258, 263
Eglīte, Ilze, 173, 177
Eglīte, Ingrīda, 175, 177
Eglīte, M., 151, 241
Eglīte, S., 175, 225, 231
Eglītis, Alberts, 115, 151, 184–187, 250, 263
Eglītis, Anšlavs, 151, 177, 184–187, 250, 263
Eglītis, Edgars, 231
Eglītis, J., 263
Eglītis, V. (Au.), 147
Eicena, Silvija, 174
Eicēns, Arnolds, 174
Eichmanis, J. (K.), 216, 220
Eichvalds, Ivars, 108, 118, 205
Eidiņa, L., 210, 255
Eikens, Reinis, 154
Eikstrēms, Alvis, 113, 144, 148, 150
Eikstrēms, Arvīds, jr., 113, 148, 150
Ejupe, Laila, 143, 196, 228, 236
Ejups, G., 163, 196
Ejups, Imants, 173, 176
Ejups, Modris, 173, 195
Ejups, Raimonds, 173, 176
Ekmane, R., 225
Ekšteins, Juris, 115, 125, 228
Eldridge, 229
Elferts, J., 208, 212, 266
Elferts, Pēteris, 117
Elksnis, Gundārs, 231, 240
Elmūte, Margrieta, 190, 192
Elmūte, Ērika, 189–190, 192–193, 199, 203–204
Elmūts, Gunārs, 189–190, 192, 199, 203–204
Elmūts, Voldemārs, 189
Endzelis, U., 180, 183
Erdmanis, B., 250
Erdmanis, V., 128, 250
Erhards, J., 166
Erkmanis, Aivars, 155, 157–158
Erkmanis, E., sr., 155
Erkmanis, Ilmārs, 179–180, 250
Escalier, E., 149
Eversa, E, 157
Eversa, Kristīna, 175
Eversa, Monika, 157, 175–177
Everss, Herberts, 155–157
Ezeriņa, B., 215, 230
Ezergaile, Kristīna (K.), 251
Ezergailis, A., 227, 238
Ezeriņa, Elga, 116, 138, 154, 196, 211–213, 216, 218–220, 230, 235, 238
Ezeriņš, Elmārs, 138, 154, 196, 211–213, 216, 218–220, 230, 238, 265–266, 269
Ezeriņš, Kārlis, 116, 210, 215, 218–219, 228, 230–232, 236, 238, 257–258
Ezeriņš, R., 128, 219, 221
Ezeriņš, Vilnis, 154, 196, 211–213, 216, 218–220, 230, 257, 265
Ērenfelde, Inta, 141, 143
Ērenfelde, L., 143, 199
Ērenfelds, A., 198–199
Ēriņš, J., 126, 219–220, 231–232
Ērglis, Jānis, jr., 127, 133–134, 273
Ērglis, Jānis, sr., 115, 239, 247
Feldmanis, Arnolds, 180
Felkers, E., 129, 242
Felkers, Uldis, 116, 133, 135, 273
Felkers, Viesturs, 116
Felzenbergs, K., 117
Felzenbergs, T., 224
Fengers, Otto, 179
Fentons, Ralfs, 184, 186
Fentons, Roberts, 184, 186
Ferris, D., 137
Filims, A., 190
Filims, *Wiliams,* 115, 190, 192, 197, 199
Filimonovs, V., 189
Filins, Viljams, 189
Finlejsone, Rasma, 228, 235
Fogelis, Jānis, 115, 149–150, 240, 243
Fogelmanis, 229
Fogels, A., 229, 252
Forderera, S., 225
Freidenfelds, L., 128
Freimanis, A.243
Freimanis, Ivars, 116, 188, 193, 195–197, 269–270
Freimanis, Laris, jr., 188–190, 192–193, 200–201, 203
Freimanis, Laris, sr., 188–190, 192, 197, 203
Freimanis, Voldemārs, 144, 188, 262
Fricsons, Gunārs, 133, 135, 273
Gabliks, Indulis, 115
Gaigale, I., 211
Gaigals, Leonīds, 181
Gaiķe, Linda, 227–228, 240
Gaiķis, Aleksandrs, 112, 115, 209, 230
Gailāns, Ivars, 156, 195–196
Gailis, A., 227
Gailītis, R., 161–163
Gailītis, V., 140, 161–162, 187, 227
Galenieks, Modris, 116, 173–174, 176–177
Galenieks, Valija, 112, 116, 173–174, 176–177
Galēns, Kārlis, 116, 121, 234, 236, 238, 241, 252
Galiņš, A., 117, 130, 148
Galiņš, E., 129–130, 241
Galiņš, Ivars, 110, 223
Galiņš, Jānis, 129, 148, 151
Galiņš, Māris, 117
Galiņš, Pēteris, 144, 151, 223–225
Galiņš, Valdis, 151
Gagnus, Edvīns, 144
Garais, Igors, 181, 206, 223, 261
Garancs, C., 206, 223, 261
Gargurne, I., 153
Gedulis, V., 186
Gensbigere, 229
Gerovačs, D., 149

Gertnere, Kaija, 174
Gertners, V., 154, 227, 231
Glaznavs, Verners, 159
Golts, E., 152
Grandijs, Voldemārs (skat. arī Skujiņš), 149, 215, 218, 220
Grase, Māra, 140, 164–166, 168–169
Grasis, Augusts, 116, 164–169
Grasis, Ernests, 139–140, 144, 262
Grasmanis, Pēteris (K.), 252
Grasmanis, Viesturs, 128, 134, 170
Graube, Dāvids, 148, 244, 253, 257, 280
Graubiņš, Gevets, 148, 253, 257
Graubiņš, Mārcis, 148
Graubiņš, U., 148
Grauda, Marija, 108, 113, 118, 121, 135, 142–143, 162–163, 170, 187, 210–211, 219, 226, 228, 230, 236, 250–253, 278
Graudiņa, A., 211
Graudiņš, Arturs, 211
Graudiņš, G., 228
Graudiņš, Ints (A.), 250–251
Graudiņš, Ivars, 108, 162–163, 226, 278
Graudiņš, Māris, 121, 170, 226, 228, 236, 252, 278
Grauds, Aleksis, 142–143, 187, 211, 250
Grauds, Gregors, 113, 118, 135, 187, 228
Grava, A., 138, 156, 183–186, 243
Grava, Alfrēds, 138, 156, 183–186, 243
Grava, E., 117
Grava, Mārtiņš, 117, 129–130, 138–139, 214, 229, 231, 248
Grava, Mundrīte, 116–117, 129–130, 138–139, 214, 229, 231, 248
Grava, Pēteris, 130, 156–158, 170, 185–186
Grava, Rita, 224, 231
Grava, Valdis, 119–120, 130, 156, 185–186, 229, 243
Gravelsons, 209
Grāvītis, Jānis (K.), 252
Grendze, Dāvids, 149, 170
Grendze, Kārlis, 148–149, 156, 170
Grendze, M., 148–149
Grendze, P., 149
Grieze, Gunārs, 108, 110, 113, 115, 120, 125, 151
Grigore, Zinta (K.), 251
Grigulis, J., 180, 253
Grikis, A.129, 136, 242, 272
Grikītis, A., 108, 126
Grīna, A., 120, 138, 148, 160, 199–200, 203–204, 211–212, 219, 231, 241, 254
Grīna, Inga, 231, 236
Grīnberga, Anita, 120, 138, 148, 160, 199–200, 203–204, 211, 219, 231, 254
Grīnberga, Diāna, 148, 200, 278
Grīnberga, Ilze, 188, 223
Grīnberga, Larisa, 235, 237, 241
Grīnberga, Māra, 149, 200, 203, 235, 278
Grīnberga, Mārīte, 200, 203, 278
Grīnbergs, Atis, 120, 138, 148, 160, 199–200, 203–204, 211, 219, 254, 266
Grīnbergs, Daniels (K.), 148
Grīnbergs, Uģis, 188, 194–197, 199–200, 204
Grīnfelde, Vēsma, 141
Grīnhāgena, S., 208, 212
Grīnhāgena, Velta, 138–139, 208
Grīnvalde, Vera, 115
Grīnvalde, Vija, 115, 226, 228, 235, 237
Grīnvalde, Vita, 226, 277
Grīnvalds, Edvīns, 156, 158, 227, 241
Grīnvalds, Jānis, 115, 156, 212, 227
Grīnvalds, Kārlis, 115, 222–223, 227, 237, 241, 276–277
Grīnvalds, Vitauts, 115, 226–227, 231, 236, 238
Grīslis, A., 210
Grīslīte, Valda, 108, 154, 210–211, 214, 216, 218–219
Grīslītis, Gunārs, 108, 205, 209–211, 213–214, 219
Grīslītis, Gundārs, 205, 209–211, 213–214, 219
Grīvainis, Konstantīns, 180–181, 183
Grīvāns, Jānis, 134
Grīverte, Ž., 159–160
Grīviņa, Anita, 230
Grīviņa, Ausma, 108, 115, 141–142, 159–160, 225, 227, 249, 254, 255
Grīviņa, Linda (skat. arī *Fish*), 141–142, 222, 226, 228, 236, 241, 255
Grīviņš, G., 209
Grīviņš, Magnus, 108, 115, 141–142, 255
Grīviņš, Uldis, 108, 115, 141, 189, 197, 254–255
Groskopfs, Edvīns, 111, 115, 118, 225, 227, 231
Grotāns, Jānis, 120, 125–126, 231, 241
Grozgalve, A., 230
Grūbaums, G., 192, 211, 216
Grūbe, P., 126–127, 192, 211, 216
Grundulis, Kārlis, 159
Gubenis, A., 193
Gudrika, Lauma, 116, 194, 196, 199, 203
Gudriks, A., 196, 199–200, 203
Gulbis, G., 156
Gulbis, Kārlis, 146, 148–150
Gulbis, Tālis, 149, 158
Gulercis, Jānis (K.), 149
Gulēna, K., 212, 216
Gultniece, Katrīna, 189–193, 201–202
Gultnieks, Māris, 191, 193, 227
Gultnieks, Vidvuds, 135
Gunderams, Gerhards, 183
Gūtmanis, Ēriks, 152, 154, 178–180, 217, 228–229, 232
Gūtmanis, Vilnis, 152, 154, 179, 228–229, 232
Ģērmanis, Jānis, 223, 227, 276
Ģērmanis, Mārtiņš, 115, 227
Ģērmanis, P., 227, 276
Ģiga, Gunta, 115, 227, 280
Ģiga, Jānis, 108, 111, 115, 130–131, 133, 148, 239, 253–254, 257, 280
Ģiga, M., 122, 148, 231, 243, 257
Ģiga, Visvaris, 122, 274–275, 280
Ģibiete, S., 229
Ģirupnieks, A., 160
Hagenfelds, H., 148
Hartmanis, J., 223
Hāznere, Vija, 226
Hāzners, Daumants, 149, 152
Hāzners, J., 149
Hedlija, Katija, 185
Hedlijs, R., 185
Helmana, Ruta (skat. arī Zariņa), 177, 210, 218–220, 222, 238
Helmanis, Dainis, 176
Hempel, Jutta, 183
Hermanovskis, Vidvars, 170, 176, 264
Hervarth, Fr., 111
Hildebrands, Mārtiņš, 191
Hilmanis, Klaudijs, 188, 196, 201, 250–251, 278
Hincenberga, M., 225
Hincenbergs, E., 223
Hodapa, A., 143
Hodaps, H., 143
Holanders, Uldis, 118, 213, 220, 225, 227, 236–237
Holms, J., 148
Horvats, G., 149
Hūna, Agita, 193, 195–196, 201–204
Hūna, Aleksa, 189, 193–196, 201–204
Hūns, Hugo, 188–189, 193–204, 270
Hūns, Kalvis, 194–196, 200–202
Ievāns, Indulis, 240
Ikauniks, Viktors, 181
Incis, Roberts, 109, 240, 243
Indārs, J., 161, 263
Inka, A., 166, 169
Inka, Balva (skat. arī Zirnīte), 153, 197, 229, 231, 238
Inveiss, Andris, 222, 231, 235–236, 241, 252, 255
Inveiss, Māris, 116, 235, 252
Inveiss, R., 241
Irbe, J., 210
Ivanovs, J., 126, 138
Īgenbergs, Harijs, 116, 120, 125, 221–222, 236
Īzaks, Aivars, 143, 149
Janaus, Margonis, 113, 115
Janieks, I., 117, 212
Jansone, Astrīda, 126–127, 138, 143, 187, 229, 257
Jansone, R., 143, 185, 210, 238
Jansone, Vilma, 115, 185
Jansons, Ē., 115, 126–127, 131, 134, 138, 143, 145, 148–149, 185, 187, 210, 213, 217, 229, 238, 244, 253, 257, 280
Jansons, Jānis (š), 185, 244
Jansons, Laimons, 115, 138, 143, 145, 238, 253
Jansons, Maksis (š), 143, 148, 185, 187, 213, 257
Jansons, Mārtiņš, 143, 148, 185, 187, 213, 253, 257, 280
Jansons, Uldis, 115, 126–127, 131, 134, 185
Janševskis, Filips, 115
Janševskis, Kārlis, 115, 144–145, 148
Jargāns, Edgars, 144, 151–152, 188–189, 262
Jaunkalnietis, Valentīns, 187
Jauntirāns, J., 159
Jaunzemis, R., 156
Jaunzemis, U., 156
Jägers, H., 148
Jēgers, Haralds, 144–145
Jēgers, Ojārs, 116
Jēkabsone, Anda, 189, 195–197, 199–203, 205, 207, 244
Jēkabsons, Alberts, 197, 199, 201–203, 207, 244
Jēkabsons, Gunārs, 144, 262
Jēkabsons, Jānis, 207, 212, 220–221
Jekkals, I., 218
Jeremecs, 229
Jeremica, B., 225

Jermalovičs, Māris (K.), 149
Jesifers, Juris, 212, 217–218
Jirgena, 118, 139–140
Jirgens, E., 118
Jonaitis, Jonāss (liet.), 177
Joniškāns, Edvīns, 240
Jotsone, Māra (skat. arī Skulte), 171–174, 177
Juberte, Anita, 188, 192
Juberts, Māris, 115, 188, 192, 200, 202–203
Judēvics, Juris, 116
Junge, Roberts, 240–241, 243
Jurevska, Anda, 175, 177
Jurka, Atis, 165–166, 169, 225
Jurka, Valdis, 165–166, 169
Jurševskis, Miervaldis, 178, 217
Justs, Alfons, 118, 161, 208
Juzupa, R., 143
Kabele, Karīna, 176
Kabels, Richards, 176
Kačerovskis, Aivars, 116, 120–122, 129, 133, 135–138, 210, 215
Kačerovskis, Bills, 121
Kačerovskis, Tims, 121–122, 128–131, 133–134, 242, 272
Kačerovskis, *Wiliams*, 116, 120–122, 128–131, 133–138, 210, 215, 242, 272
Kadeģis, 226
Kadiķis, A., 224
Kadiķis, Rūdolfs, 136
Kaiminš, L., 249
Kajaks, G., 148, 199
Kaktiņš, Egils, 161–164
Kaktiņš, Uldis, 115, 161–163
Kaktiņš, Zigurds, 110–111, 115, 161–163, 263
Kaleps, Ints, 195, 197, 202
Kalējs, Arnis (A.), 248–249, 252
Kalējs, Gunārs, 115, 185
Kalējs, Uldis, jr., 185, 187
Kalējs, Uldis, sr., 185, 186, 187
Kaliņa, A., 166, 229, 231, 238
Kalmane, Līvija, 186
Kalmanis, Arnis, 184–186, 250
Kalme, E., 135
Kalme, Ivars, 178–179, 181, 267
Kalniņa, Anita, 148, 151–152, 178, 185–187, 231, 241, 243
Kalniņa, Ilze, 148, 187, 224, 228, 240, 251, 255
Kalniņa, Ināra, 148, 175, 187, 224, 228, 251
Kalniņa, Ingrīda, 148, 187, 224, 228, 251
Kalniņa, R., 211, 240
Kalniņa, V., 151–152, 174, 181, 185–187, 218, 225–227, 243, 248, 250
Kalniņš, Aleksandrs, 148, 151–152, 175, 178, 185–187, 231, 241, 243
Kalniņš, Arnolds, 148, 151–152, 178, 185–187, 231, 241, 243
Kalniņš, Dzintars, 115, 148, 184, 239, 241
Kalniņš, Ēriks, 148, 185, 225, 227, 241, 254–255
Kalniņš, G. (š), 178, 184, 231
Kalniņš, Imants, 115–116, 143, 148, 187, 224, 228, 251
Kalniņš, Indriķis, 179–181
Kalniņš, Jēkabs, 145, 178–179, 181, 185, 227, 231
Kalniņš, Juris, 145, 174, 178, 185, 227, 231
Kalniņš, K., 185, 228
Kalniņš, Mārtiņš, 145, 148, 160, 174, 185–187, 209–210, 218, 225, 227, 243, 249–250, 254
Kalniņš, Uldis, 115
Kalniņš, V., 151–152, 174, 181, 185–187, 218, 225–227, 243, 248, 250
Kalnmale, Silvija, 184
Kalnraups, Kurts, 173
Kalnups, K., 176
Kalve, F., 160
Kalve, Imants, 120, 144, 229
Kampa, I., 115, 148–149, 180, 210
Kampare, Irēna, 115
Kampars, Nikolajs, 180
Kampe, E., 149
Kampe, K., 149, 210
Kancītis, Indulis, 120
Kancs, J., 120, 250
Kandrovičs, Aleksandrs, 116, 158–160, 247
Kanķe, Astrīda (K.), 251
Karalius, V., 152
Karčevska, S., 231–232, 238
Karkūna, A., 139–140
Karlsone, Ieva, 207–209, 212
Karlsons, Andris, 115, 125–127, 134–135, 227, 271
Karlsons, Justs, 207, 208, 213
Karlsons, K., 222
Karpa, Karena, 164, 166–167, 171, 176, 190, 192–193, 198
Karps, Jānis, 164, 166–167, 171, 176, 190, 192–193, 198
Kaspars, J., 250
Katis, Deimijs, 148
Katis, J., 148, 228, 231–232
Katis, Pēteris, 253–254, 273
Katlaps, J., 231–232
Katužane, Linda (A.), 251
Kaufmane, Mirdza (skat. arī Ozola), 117, 169, 175, 212–214, 228, 232, 234, 237–238, 250–251, 267
Kaugurs, Ansis, 240
Kauliņš, M., 135, 273
Kauls, Andris, 122
Kauls, Ivars, 120, 125–126, 134–135, 209–210, 215, 218–219, 249, 261, 271
Kauls, M., 116, 122, 126, 135, 210, 215, 218–219
Kauls, Skats, 122, 133, 248
Kauls, Teodors, 116, 120, 122, 125–126, 133, 135, 210, 215, 218
Kauls, Zigurds, 116, 126–127, 133–134, 210, 271
Kaurāts, Kārlis, 179
Kazlauskas, K., 152
Kazlovskis, Arturs, 116, 119–120, 155, 158, 249
Kazmers, Māris, 176–177
Kazmers, N., 172–173
Kāpostiņš, Arnis, 206, 214–215
Kārkliņa, Silvija, 248
Kārkliņš, Andrejs, 108, 148, 179–180, 231, 234, 241, 276
Kārkliņš, Andris, 108, 148, 179–180, 231, 234–236, 241, 252, 276
Kārkliņš, Einārs, 136
Kārkliņš, Ēriks (š), 136, 179, 252
Kārklis, I., 148–149, 153–154
Kārklis, Laris, 169, 250, 254
Kārklis, Valdis, 108, 115, 154, 252
Kārpenters, A., 130
Kāršs, A., 149
Kāršs, R., 145, 149
Keggi, A., 163
Keggi, K., 161, 163
Keizer, 122
Kēlers, Ivars185–187, 250
Kēnigs, Jānis, 164, 263
Kēse, Andrē, 249
Khan, D., 148
Khāns, Anvars, 195–196
Kildišs, A., 121, 128, 166, 169, 222, 230, 234, 241, 276
Kildišs, Ēriks, 133, 158, 234, 237, 252
Kinens, Deisons, 253
Kings, C., 224
Kings, H., 224
Kirs, Māris, 134
Kiršteins, Aldis, 148, 175, 243, 257, 280
Kiršteins, Ēriks, 122, 131, 136, 148, 237, 242, 258
Kiusala, I., 209
Kizāns, I., 153, 223, 229, 231, 261
Kīna, Karīna, 112, 116, 122, 128, 131, 133, 136, 158, 174–176, 195, 242–243, 258
Kīns, Aleksis, 174–176, 243
Kīns, Arnis, 116, 176, 243
Kīns, Jānis, 131, 158, 175, 243
Kīns, Mikus, 128, 175
Kīns, Svens, 112, 122, 131, 133, 136, 174, 242–243, 258
Klarevičius, A. (liet.), 182
Klaucēns, Norberts, 158
Klaumane, Diāna, 194, 196, 201, 203, 230, 235, 237, 240, 245
Klebere, Annija, 192, 203
Klebers, Jānis, 190, 192–193
Kleinops, Dims, 169, 196
Klīmane, Dace, 191–193, 200, 203
Klīmanis, Jānis, 190–192, 200
Klipsone, R., 231
Kļaviņa, Vera, 115, 173–174, 176, 244
Kļaviņš, Andris, 121, 172–173, 176, 225, 241, 244
Kļaviņš, E., 119, 121–122, 129–131, 241–242
Kļaviņš, Jānis, 115, 121, 206, 209
Kļaviņš, Juris, 115, 121, 125, 206, 209, 214
Kļaviņš, Laimonis, 111, 115–116, 119–120, 241
Kļaviņš, Magnuss, 209, 239, 241, 244, 255
Knocha, Ilze, 176
Knochs, J., 195
Knuble, Aivars, 155, 158, 279
Kņess, Pēteris (skat. arī Knezinskis), 155, 158
Kociņš, Roberts, 140, 142, 225–226
Konopasēvičs, Valentīns, 144–145, 148, 150
Kontere, Kristīna, 236
Kore, Ēriks, 109, 114, 116, 136, 153, 156–157, 171, 173–175, 177, 200, 203, 229, 231–232, 240, 242, 278
Kore, Mikelis, 116, 171, 242
Korecka, H., 200
Koreckis, Pauls, 153, 200, 203, 229, 232
Kramēns, Jānis, 179–180
Krancs, R., 157
Krasta, Maija, 188, 191, 193, 201
Krasta, Māra, 115, 188, 190–191, 193, 201
Krastiņa, I., 229, 231
Krastiņš, P., 110, 223, 261
Krastiņš, Daina, 115
Krastiņš, G., 161
Krastiņš, Kārlis, 117
Krastiņš, N., 117
Krastiņš, Pauls, 110, 223–224, 261
Krastiņš, Tālis, 224
Krasts, Ilmārs, 152, 188–192, 199–203, 229, 231, 238
Krasts, J., 192–193, 199–200, 203, 223, 263

Krasts, Oļģerts, 120, 125, 263
Krasts, Uldis, 115, 190, 192, 199–200, 203, 244–245
Krauklis, Arnolds, 184–187, 243, 250
Kraulis, Gunārs, 137, 254
Krautmanis, Agris, 236
Krautmanis, Gunārs, 205, 209, 216
Krautmanis, Modris, 121, 135, 170, 205, 236, 252, 275
Krauze, Z., 120
Kreišmane, M., 241
Kristmasa, Silvija, 174
Krišjansons, J., 145, 150
Krizaneka, I., 143
Krīgere, E., 220
Krīgers, J., 149–150
Krīgers, V., 213
Krollis, Egils, 119, 135
Krollis, Sigurds, 119
Kubuliņš, Gvido, 170
Kubuliņš, Vilnis, 170
Kučinskis, J., 148
Kudrašovs, Aleksandrs, 146, 148, 150
Kuga, Voldemārs, 152
Kuģenieks, J., 156
Kukainis, J., 157
Kukainis, R., 157, 195, 241
Kupcis, 154
Kuplis, A., 145, 149, 210
Kupse, G., 127, 231
Kupse, R., 230
Kupsis, K., 127, 212
Kurelis, J., 145, 149
Kurmis, L., 231
Kurmis, Māris, 116, 170, 231, 247
Kuršinskis, J., 156
Kuršinskis, R., 156
Kuševskis, Vitālijs, 144, 149–150
Kuškēvics, Guntis, 110, 231
Krūmiņa, 214, 227
Krūmiņš, 138
Krūmiņš, A. (š.), 184–186
Krūmiņš, A. (vol.), 223, 227, 229
Krūmiņš, Aivars, 115, 126, 128, 148, 163, 178, 184, 186, 210, 223
Krūmiņš, Andris, 126, 128, 148, 163, 178, 184, 186, 210, 223
Krūmiņš, E., 138, 140, 153, 241, 257
Krūmiņš, Ferlands, 115, 159
Krūmiņš, H., 178–179, 181
Krūmiņš, Imants (pauk.), 160–161, 163
Krūmiņš, J., 140, 143, 178, 213–215, 217
Krūmiņš, Maigonis, 120, 209
Krūmiņš, N., 131, 256–257
Krūmiņš, Nīls, 131, 149, 253, 256–257, 280
Krūmiņš, P., 148
Krūmiņš, V., 126, 143, 149, 153, 160, 163, 179, 184, 209–210, 214–215, 223
Krūtaine, I., 225
Kūlāne, L., 241
Kūlis, Egils, 193, 241
Kūriņa, L., 214
Kviesītis, Dainis, 195–196
Kvists, Z., 183
Ķeksis, Arnis, 108–113, 115–117, 119–122, 124–131, 133–161, 163–168, 170–171, 173–175, 177–182, 184–187, 189–196, 199–202, 204–209, 212–216, 219, 223–224, 226–227, 229–230, 232, 238–242, 246–248, 250, 252–258, 260, 263, 266–268, 272–275, 280
Ķelpe, K., 213
Ķeņģis, R., 157
Ķeris, Valdis, 108–258, 260–280
Ķestere, Anita, 141, 159, 161, 163, 192, 195, 222, 226, 230, 237, 250, 258
Ķešāns, D., 184
Ķezbers, Kārlis, 159–160
Ķimenis, Andrejs (K.), 148–149
Ķimenis, Džeisons (K.), 149, 280
Ķirsis, Andris, sr., 184
Ķirsis, Uldis, 111, 225
Ķivulis, J., 128
Lagzdiņš, Gunārs, 167
Lagzdiņš, K., 116
Lagzdiņš, M., 118, 225
Lagzdiņš, T., 118
Laipenieks, Juris, 207–208, 213, 219, 266
Laipenieks, Māris, 207–208, 212–213
Laiviņš, R., 148
Lakstiņš, M., 230
Lamont, Izolda, 115
Lange, J., 224
Langina, S., 231
Lanka, Vitolds, 120, 135, 158–160, 172
Lapiņa, Zelma, 115
Lapiņš, Andrejs (K.), 248, 252
Lapiņš, H., 129, 135, 160
Lapiņš, I., 193, 249
Lapiņš, Nikolajs, 117, 193
Lasmane, Baiba, 248
Lasmanis, Juris, 211, 214–216
Latkovskis, Leonards, 190–192
Laukaitis, R. J., 202
Laukere, Ieva, 115, 224
Laumanis, Fricis, 144
Laurens, M., 159, 249
Lauris, D., 162–163
Lauzis, Artūrs (K.), 148–149, 160, 164
Lazda, Pauls, 111, 164–166, 168, 176, 220, 235, 240
Lazdiņa, Ilze, 168, 176, 220
Lazdiņa, Ināra, 168, 220, 235
Lazdiņa, Rita, 176
Lazdiņš, M., 164
Lazdiņš, Valdis, 165, 220
Lazdkalns, A., 111
Lāce, Anita, 130, 135, 166, 222, 231, 241
Lāce, Monika, 135, 222, 231
Lācis, A., 130, 135, 166, 231, 241
Lācis, Ē., 116, 120, 125–126, 130, 133–135, 154, 166–167, 179–181, 183, 210–211, 215, 220, 222, 230–231, 238, 241, 251, 271
Lācis, Ilmārs, 116, 120, 125–126, 133, 135, 154, 166–167, 210–211, 215, 220, 222, 230, 238, 271
Lācis, Jānis, 126, 179–180, 183
Lācis, Jūlijs, 126, 183
Lācis, Konrāds, 231
Lācis, L., 130
Lācis, M., 135, 222, 231
Lācis, Rolands, 130, 134
Lācis, Viesturs, 116
Lācīte, I., 154, 166–167, 210–211, 220, 230, 238
Lāčkājs, H., 128
Lāma, Ansis, 115, 188, 193, 226
Lāns, I., 127–128
Lebedeva, Nora, 173
Lečmanis, Māris, 127, 133–135, 167
Lediņa, D., 157, 228, 234, 253
Lediņš, A., 148
Lediņš, Andris, 148, 253
Lediņš, K., 148
Legzdiņš, Alberts, jr., 148, 253, 257, 273, 280
Legzdiņš, Alberts, sr., 148, 280
Legzdiņš, Edgars, 149, 240, 248, 280
Leikučs, 197
Leimane, Andra, 195–196, 202, 229
Leimanis, 186, 188–190, 192–193, 195–203, 229, 241, 270
Leitis, L., 134, 140, 223, 236, 270
Lejēna, M., 227
Lejēns, Rūdolfs, 110, 117, 223, 227
Lejiņš, A., 226
Lejiņš, Pēteris, 114, 127
Lemkina, A., 165, 239
Lemkina, Ināra, 118, 151, 228, 232, 235, 238
Lemkins, Imants, 115, 118, 151, 228, 238
Lenša, I., 187, 231
Lenšs, Andris, 176
Lenšs, Dāvids, 176, 185–187
Lenšs, Ēriks, 176
Lenšs, Kārlis, 176
Lenšs, M., 157, 231
Lenšs, Viesturs, 157, 176, 185–187, 243–244
Lepnis, Jānis, 118
Lerchs, V., 201, 228–229, 231
Lesčinsks, Pauls, 206
Lezdkalns, Arnolds, 115
Lēmanis, Do, 141
Lēmanis, K., 163
Lēvenštens, V., 200
Lielais, S., 109–110, 116, 120, 138, 150, 167, 182, 188, 191, 204, 215, 218, 220, 230, 245, 250–251
Lielmanis, 125
Lielnors, Harijs, 109
Lielzuika, P., 209
Liepa, O., 118, 125, 135–136
Liepa, V., 135, 186, 209, 239
Liepaskalns, Voldemārs, 179
Liepiņa, Baiba, 236
Liepiņa, Dzintra, 129, 207–208, 242
Liepiņš, Druvvaldis, 129, 196, 207, 242
Liepiņš, Gunārs, 120, 125, 135, 138
Liepiņš, J. (š.), 125, 177, 249–250
Liepnieks, Aleksandrs, 116, 178–181, 267
Lietuvietis, I., 118, 149
Linde, Aivars, 119, 153–154, 156–157, 171–174, 176, 209, 228
Linde, Andis, 153–154, 156–157, 171–174, 176, 209, 228
Linde, Andris, 153–154, 156–157, 171–174, 176, 209, 228
Linde, Ausma, 141, 153–154, 156–157, 171–174, 176, 209, 228
Linde, Ēriks, 173, 175, 177
Linde, Guntis, 115, 170–171, 176, 209–210, 214–215, 255, 257–258
Linde, *Sherry*, 157–158
Lipacis, Marks, 148, 273
Lipacis, Pauls, 148, 248
Lipiniks, Leonards, 180
Lismanis, Ē., 148–149
Līrums, Alfrēds, 108–110, 260
Lībants, Tālis, 155–156, 158, 279
Līcis, G., 163, 229, 231, 238

Līcīte, Valda, 229–231, 235, 238
Līdace, Ausma, 148, 224
Līdacis, Arnolds, 148, 180
Līdacis, M., 137–138, 148
Līdacis, Ojārs, 117, 133, 148
Līdaks, 182
Līduma, Anita, 140, 165–166, 168–169, 239
Līdums, Alberts, 108, 126, 140, 144, 165–166, 239
Līvina, R., 152
Līvina, Vija, 143, 152
Līviņš, Valdis, 115, 152
Līzenbergs, Atis, 116
Lode, Juris, 208, 212–213, 216–217, 219–220
Loigoms, Ēriks, (A.), 252
Loja, Guntis, 187, 250, 254
Lolāne, V., 230
Lomaga, 152
Lombardi, Viljems, 181
Lorberga, Aina, 169
Lorberga, Amanda, 169
Lorberga, Andra, 169
Loze, Jānis, 191–192, 195–196, 199–203, 244–245, 247
Lubava, *Sally*, 186
Lubavs, Andris, 176, 186
Lubavs, Artūrs, 175–176, 186
Lubavs, Kārlis, 131, 134, 175–176, 184–186
Lucāne, Liene, 242
Lucs, Roberts (A.), 242, 250–251, 278
Ludeks, Jānis, 121–122, 128–131, 133–136, 248, 272–273
Ludeks, K., 127–128, 165, 168
Ludeks, M., 120, 131
Ludzeniece, I., 194, 196, 199
Lūkina, Ilona, 115, 223
Lūsars, Leonīds, 112, 120, 135, 242, 247
Lūsars, P., 129, 242
Lūsis, G., 127
Lūsis, H., 152
Lūsis, Uldis, 224
Madelāns, B., 120, 125
Madelāns, P., 120, 125
Mainieks, V., 154, 171
Makarēvics, A., 187
Malduce, L., 225
Mansons, G., 165
Mansons, H., 165–166
Mantenieks, Ojārs, 116, 126, 156–157
Manteniece, Aina, 139
Manteniece, Anda, 139
Mantons, Viktors, 138, 140
Markevičs, Mārtiņš, 122, 134, 243
Markevičs, R., 122, 131, 136, 242
Markovs, Ēriks, 129, 195–196
Markovs, R., 129, 195–196
Martin, R., 156
Martinaitis, Harijs, 160, 202
Martinsone, G., 230–231, 238
Martinsons, Dainis, 222, 229
Mastiņš, J., 250
Mastiņš, O., 170, 187
Matisone, V., 225
Matisons, A., 126
Matisons, D., 241
Matisons, Hermanis, 178
Matisons, P., 159
Matīss, L., 140, 152
Matulis, M., 213, 216–217
Māliņš, A., 148, 250
Mārtina, Andrea, 248
Mārtina, Karina, 248
Mārtinsons, Māris, 108, 158, 238
Medenis, P., 128
Mednieks, Sigurds, 119, 154, 158, 171, 177, 187, 193–195, 204, 229
Mednis, Edmārs, 178, 181, 246, 267
Mednis, Modris, 109, 119, 148, 154, 157–158, 171, 177–179, 181–182, 187, 193–195, 204, 227, 229, 243, 246, 248, 267
Mednis, R., 148
Mednis, U., 157, 178
Mednis, V., 148, 171, 177, 227
Meiere, Astrīda, 163, 168, 213, 224–225, 237
Meiere, I., 176, 189–190, 192, 225, 229
Meierovica, Ingrīda, 189–190, 192
Meiers, Kārlis, 115, 138, 161, 168, 189, 228–229, 231, 237
Meija, Ilze, 174
Meija, Jānis, 170
Meilands, H., 227
Meisters, Juris, 149, 160, 249, 254
Melbārdis, Alberts, 130, 178
Melbārdis, Normunds, 116, 130, 234
Melderis, Raimonds, 126, 134, 164–165, 167–168
Melkers, Miķelis, 135, 148–149, 256–257, 280
Melnbārdis, I., 157
Melngailis, Nils, 239
Memmens, Egons, 116
Mende, Ēriks, 148–149, 152, 187, 191
Meņģelis, Ainis, 115, 172, 174, 179–180, 182, 250
Meņģelis, E., 115, 174
Mergins, G., 226
Meržejevska, J., 112, 153, 229, 231, 238
Meržejevskis, Georgs, 112, 115, 229, 231
Mežaka, Astrīda, 248
Mežaks, V., 148
Mežaraupa, A., 152, 205, 227–228, 232
Mežaraups, Imants, 113, 205, 214–218
Mežmalis, J., 145, 149
Michailovs, K., 149, 164–165
Michailovs, Kirils, 149, 164–165, 168
Mieme, Ingrīda, 115, 127, 154, 168, 189, 192, 226, 239
Miemis, K., 140, 149, 241
Mierkalns, N., 187
Mierkalns, R., 187
Miesniece, I., 189, 192, 226
Miesnieks, Pēteris, 115, 154, 158
Miezis, Ramons, 109, 113, 115, 131, 136, 151–153, 164, 166–168, 188, 214, 255
Miezīte, Vita, 113, 164, 166–168
Miezītis, Voldemārs, 113, 115, 164, 166–168
Miķelsons, Harijs, 153–154, 215–216, 226, 248–249, 261
Millers, Edis, 222, 224
Millers, Imants, 116, 222, 236
Millers, Kens, 176
Minckēviča, 231
Mindenberga, Ruta, 206–208, 212–213
Mindenbergs, Harijs, 110, 115, 212
Mindenbergs, J., 207–208
Minka, Alfrēds, 185–187, 229
Minkēvica, 229
Misjūna, Irma, 159–160
Misjūns, Stenlijs, 159–160
Miška, V., 223, 231
Miške, G., 231
Mitenbergs, V., 120, 154
Mīlbergs, R., 163
Mortone, I., 226
Moruss, Agris, 117, 137, 208
Moruss, Juris, 137
Muceniece, R., 231
Mucenieks, Ints, 116, 185–187
Mucenieks, Valdis, 116, 185–187
Muižnieks, I., 117, 129–130, 248
Muižnieks, Māris, 117, 136, 149–150
Muižnieks, V., 199
Munters, M., 148
Muskate, T., 231
Mūrniece, 140–141
Mūrnieks, Zigmunds, 141–142
Nabrovskis, Ernests (skat. arī Venta), 115, 135, 137–138, 222, 230, 236
Nagobads, Visvaldis, 195, 245, 268, 274
Neiders, G., 145, 150, 210
Neimanis, Vadims, 115, 189
Nice, Lidija, 249
Nice, S. (skat. arī La Monte), 143
Nicis, Žanis, 249
Nīgale, Krista, 228, 237, 255, 258
Nīgals, Jānis, 111, 115, 127, 226–227
Nocholsone, Līze, 224
Nollendorfs, Ainis, 110, 224, 237
Nora, Mārtiņš, 110, 116, 121, 138, 222, 224, 231, 236–237, 252, 255, 258, 276
Nora, P., 231
Norberga, 227
Norgello, Armins, 172, 177
Norgello, Irēne, 171–173, 177, 235, 237
Noriņš, V., 110
Norvelis, Arno, 121, 172, 177
Novicka, R., 110, 143, 153, 238
Novicka, V., 143, 153, 238
Novicka, Ludmila (skat.arī Raistere), 110, 117, 223, 260
Novickis, Modris, 109, 138, 143, 238
Novickis, Richards, 110, 143, 153, 238
Nūkamers, M., 157
Oade, Pēteris, 240
Obšteins, 127
Ogsts, Bruno, 193
Olekšs, A., 157
Oliņš, Andris, 115, 154, 188–189, 194–196, 199–200, 203
Oliņš, Ermanis, 111–112, 115, 119–120, 153–154, 158–159, 182, 229, 238, 261
Oliņš, Jānis, 154, 159, 182, 199, 204
Ore, G., 115, 119, 154, 179–180
Ore, Lelde, 116, 156, 158, 171, 174, 236, 249, 278
Ortmanis, Andris, 148
Ose, B., 238
Osis, Aivars, 108, 145, 148–149, 209–210, 228
Osis, Alvis, 145, 148–149, 209–210, 228
Osis, D., 148
Osis, Ilgvars, 144, 227–228, 238, 262
Osis, J., 149, 243
Osis, P., 156
Osvalds, G., 108, 205, 212–213
Ozers, D., 166
Ozers, G., 166

Ozola, Eleine, 118, 148, 156, 201, 203, 219, 229, 231–232, 279
Ozola, Emma, 118, 148, 156, 175, 203, 219, 229, 231–232, 279
Ozola, Marita, 224
Ozola, Margareta, 176
Ozola, Mirdza, 228, 232, 238
Ozola, Sandra, 131, 156, 228, 251, 278
Ozola, Sandra (A.), 248, 251
Ozola, Sāra, 131, 156, 158, 228, 278
Ozola, V., 115, 152, 163–164, 167, 179–180, 228, 230, 250
Ozolcelms, Tālivaldis, 164, 168
Ozoliņa, Edīte, 148, 222, 231
Ozoliņa, G., 149, 176, 228, 230, 241, 275
Ozoliņa, Gundega (K.), 251, 255, 258
Ozoliņa, Krista, 169, 222, 231, 234, 237, 241, 277
Ozoliņa, Kristīne, 222, 231, 234, 237, 241, 277
Ozoliņa, N., 214
Ozoliņa, Rudīte, 152, 228, 230–231
Ozoliņš, Arkādijs, 111, 148–149, 170, 176, 182, 228
Ozoliņš, Arnolds, 111, 148–149, 170, 176, 228, 264
Ozoliņš, Jānis, 115, 136, 148
Ozoliņš, M., 169, 214, 250
Ozolnieks, G., 227
Ozols Ivars, 117, 131, 168, 212, 219, 228, 248, 277
Ozols, A. (A.), 113, 115, 118
Ozols, Alberts, 111, 113, 115, 118, 148–149, 170, 176, 228, 232, 278
Ozols, Aleksandrs, 111, 113, 115, 118, 148–149, 170, 175–176, 179–180, 228, 232, 278
Ozols, Arturs, 111, 113, 115, 118, 148–149, 170, 176, 228, 232, 252, 278
Ozols, Egils, 118, 148, 152, 155–156, 158, 203, 219, 229, 231–232, 249, 278–279
Ozols, Egons, 118, 148, 156, 203, 219, 229, 231–232, 279
Ozols, Ē., 111, 113, 115–118, 131, 136–137, 148–149, 152, 155–156, 158, 163–164, 167–170, 175–176, 179–180, 182, 192, 201, 203, 212–214, 219, 222, 224, 227–232, 234, 237–238, 241, 248–252, 258, 264, 267, 275, 277–279
Ozols, Gunārs, 118, 149, 176, 192, 203, 227–228, 230, 241, 275
Ozols, I., 117, 131, 168, 212, 219, 228, 248, 277
Ozols, Jānis, 113, 115–116, 136, 148, 158, 167–168, 192, 213, 228, 230
Ozols, Juris, 113, 136, 148, 158, 163, 167–168, 179, 192, 213, 228, 230
Ozols, Kārlis, 167–168, 175–176, 180, 228, 231, 241, 277
Ozols, Ojārs, 118, 137, 170, 250
Ozols, R. (p.), 167–168
Ozols, Vilis (K.), 251–252
Ozols, Zigurds, 118, 229
Paegle, R., 210, 238
Paegle, V., 125, 135, 187, 238
Pagrabs, 109, 152
Pahwule, L., 143
Pakulis, Modris, 151
Palde, Uldis, 108
Pamiljens, Jānis, 179–182
Papēdis, P., 184
Parņickis, P., 192, 199
Pasteniece, Dzintra, 211–213, 216–217, 220
Pastenieks, Aleksandrs, 110, 115–116, 205, 217
Pastenieks, Jānis, 116, 206–208
Pastenieks, Vilis, 110, 115, 206–209
Paudrups, M., 170
Pauere, Sāra, 110, 230, 237
Paukšēna, Diāna (skat. arī Brūna), 112
Pavītols, Uldis, 185
Pavloviča, A., 127
Pavlovičs, A., 127
Pavlovičs, Svens, 172
Pavlovskis, Atis, 116, 228
Pazenkovska, J., 230
Pārups, Lūcijs, 119–120, 145, 149–150, 153, 229
Pāvels, Ēriks, 183, 189, 193, 222, 226, 228, 236, 241, 252
Pāvule, Linda, 222, 275–276
Pāža, Māra (skat. arī Bērziņa), 109, 114, 124, 130, 139–141, 143, 149–152, 187–192, 194, 197, 199–201, 206, 215–217, 219, 228, 230, 232–233, 239, 244–245, 249, 251–252, 275
Pāže, Ilze, 115, 149, 153, 181, 193, 195, 202, 205, 218, 228, 236, 255
Pāže, Jānis, 115, 130, 153, 181, 191, 195, 197, 199–202, 204, 213, 216, 226, 244–245, 250, 257
Pāže, Silvija, 109–112, 114–115, 120, 122, 124, 127, 130–131, 137, 139, 143, 150–154, 158, 161, 168, 174, 177, 189, 192, 194–195, 199–200, 204–206, 209, 213, 216, 218, 223, 226–228, 231–232, 234, 236, 238–241, 244, 247, 253, 255, 268, 275
Pecholcs, P., 128
Peiča, Pāvils, 144, 189, 198–199
Pelde, A., 166, 229, 241
Pelde, R., 113, 164–165, 167, 229
Pelkaus, Jānis, 116, 119, 127, 133–135, 137–138, 271
Pelše, A., 248, 257
Pelūde, Austra, 229, 231
Pelūde, Jānis, 221
Perkins, M., 122
Petrova, Rita (A.), 251
Petrovskis, Edis, 241–242
Petrovskis, Ē., 116, 210, 241–242
Petrovskis, Ēriks, 116, 241–242
Petrovskis, J., 210
Pērkons, Edgars, 184–185, 228
Pērkons, Roberts, 125, 136, 160, 189, 192, 199, 203, 270
Pētersone, Jausma, 128, 149, 206–208, 210, 218–219
Pētersons, Alfrēds, 128, 159, 206–208, 211–213, 218, 220, 242, 245, 248
Pētersons, Andris, 110, 128, 159, 193, 206–208, 211–213, 218, 220, 242, 245, 248
Pētersons, Atis, 128, 159, 206–208, 211–213, 218–220, 242, 245, 248, 260, 266
Pētersons, Ēriks, jr., 128
Pētersons, Ēriks, sr., 242–243
Pētersons, Jānis, 128, 149, 207–208, 210, 218–219
Pētersons, L., 232, 248
Pētersons, Modris, 149, 206–208, 210–213, 218–220, 260
Pētersons, R., 128, 212, 217, 220
Pincers, R., 117
Pinka, Uldis, 176–177
Pipare, M., 139
Pīmane, G., 154
Platace, Ina, 240
Plāte, Jānis, 116, 154
Plāte, Linda, 172
Plāte, Rasma, 116
Plāte, Richards, 173
Plāte, Uldis, 108, 116, 119, 154–155
Pletka, I., 115, 229
Pletke, Irēne, 115, 229, 236
Plīsis, Jānis, 210–211, 213–215, 219–220
Plotnieks, 139
Plūcis, Arnolds, 228
Plūcis, H., 227
Plūme, Andrejs, 173, 175–176, 231, 241, 255
Plūme, Gatis, 116, 171–172, 174–177, 264
Plūme, K., 243
Plūme, Minjona, 177
Plūme, Pēteris, 173–176, 231, 236, 248, 255, 258
Plūme, Vineta, 172–177
Počs, D., 148
Pogainis, Leonīds, 115
Pogulis, Jānis, 116
Polis, Andris, 125, 135, 210
Polis, Jānis (Am.), 120, 125, 210
Pomere, A., 249
Pone, A., 155
Pone, Kaspars, 254
Pone, Martis, 231, 241, 252
Poriete, Aina, 119, 229, 231
Poruka, A., 139–140
Poruks, Jānis, 116, 154–156
Pourzanjani, S., 149
Powers, S., 230, 234
Praudiņa, I., 139
Praulieņa, A., 151–152
Praulieņš, Uldis, 170–171, 176, 229, 264
Prātiņš, A., 149
Preisa, Lisa, 226, 240–241, 251, 275
Preiss, M., 148, 238
Presņikova, Guna, 171–172, 177
Presņikova, Irēna, 172, 177
Presņikovs, Aleksandrs, 172, 177
Pricinovskis, N., 153
Priede, A., 112, 121, 129, 149
Priede, Ē., 111–112, 116, 119, 121–122, 129–130, 139, 146–147, 149, 152, 154, 158, 166, 168, 178–179, 208, 210–211, 213, 216, 218, 220, 222, 226–227, 233, 241–242, 246, 250
Priede, Jānis, 116, 154, 179, 211, 213, 216, 220, 222, 241, 247
Priede, K., 241
Priedītis, Jānis, 179, 211, 213, 216, 220
Priedītis, Juris, 211, 213, 216, 220
Priedītis, M., 211, 213, 216, 218, 250
Priedītis, Valdis, 211, 213, 218, 220, 250
Priedniece, 166
Prīverts, I., 211–212, 217
Prūsis, Jānis, 121–122, 126, 128–131, 133, 272
Pružinska, Karmena, 176
Pružinska, Sandra (skat. arī Kļaviņa), 116, 131, 170, 173–177, 214

Pružinskis, Andris, 110, 117, 133
Pružinskis, Juris, 121
Pubule, Inta, 110, 115, 135, 169, 193, 240
Pubulis, Māris, 110, 115, 193
Pudāns, P., 224
Pudists, M., 157
Pudists, Stīvs, 134
Puide, G., 148–149
Pukinskis, Arvīds, 110, 115, 125, 177, 179, 260, 263
Pukke, Jānis, 115, 227
Puķe, A., 148, 248
Puķīte, Richards, 172, 176
Pulsts, I., 140
Pupurs, J., 141
Pupurs, M., 141
Puriņš, Ē., 108, 115, 141, 179–181, 183, 229, 231, 241–242
Puriņš, Ojārs, 108, 115, 179–181, 183
Purkalītis, M., 120, 135–136, 149, 211, 238
Purkalītis, V., 120, 136, 138, 202, 211
Purkalītis, Varis, 120, 136, 138, 202, 211
Purkalns, P., 200, 203
Purs, Aldis, 138, 148–149, 194
Purs, Vija, 120, 135–136, 138, 179–181, 194–195, 202, 211, 244, 251, 278
Putenis, M., 211
Putenis, Rūdolfs, 144
Putniņš, J., 211
Pūce, Z., 211, 215, 219
Pūpols, Viktors, 178, 180–183, 250
Pūre, Biruta, 115, 152
Pūre, Vija, 152, 192, 194–196, 199, 204
Pūriņa, 229
Pūris, E., 224
Pūris, I., 190, 199
Racibarska, Daina, 224
Racibarskas, M., 224
Račevskis, K., 148
Ragainis, O., 228–229
Ragainis, Richards, 256, 280
Ragainis, Ronalds, 256–257
Raipalis, K., 180
Raiska, J., 129
Raiskums, Juris, 118
Raiskums, Uldis, 118
Raisters, Alfrēds, 108, 110, 117, 163, 193, 223, 260
Raisters, Ē., 224
Ramane, Astrīda, 224–225
Ramanis, Al., 223
Ramāns, A., 223
Ramiņa, R., 118, 159
Raminš, Alberts, 158–160
Raminš, G., 118, 125, 136
Raminš, I., 118
Ramoliņš, Armands, 239
Ranķis, Augusts, 179, 181
Ranķis, Indulis, 115–116, 126–128, 130–135
Rapa, A., 117, 188, 193, 224
Rapa, R., 198, 225
Rasa, R., 180
Raudseps, J., 162, 230
Rācenis, A., 148, 226
Rācenis, M., 149, 226
Rāva, I., 230
Rāve, M., 121
Reboks, Zenta, 116
Reichs, Kārlis, 159, 219
Reine, S., 109, 145, 168, 171, 209, 225, 248
Reineks, E., 145, 148
Reineks, Edmunds, 145, 148
Reineks, Ēriks, 116, 145, 148
Reineks, Zigurds, 138–139, 145, 232
Reinfelde, Renāte, 119, 153, 156, 158, 175–177, 221, 228–229, 238, 242–243
Reinfelds, Pauls, 156, 158, 176, 243
Reinfelds, Visvaldis, 119, 153, 221, 228–229, 238
Reinis, M., 138, 140, 170
Reks, M., 131, 138, 159, 164, 167, 169, 202, 206, 210, 215, 227, 243, 254
Rence, A., 143, 148, 156, 188–189, 201, 248
Rence, Linda, 223, 228, 252
Rencis, Arnis, 143, 148, 156, 188–189, 201, 248
Rencis, Ēriks, 148, 191–192, 200–201, 248, 273
Rencis, Ilmārs, 143
Rencis, V., 152, 191, 201
Rencs, A., 143, 148, 156, 188–189, 201, 248
Rencs, Verners, 152, 191, 201
Resks, M., 157, 164, 210, 256
Resne, L., 195
Restbergs, A., 250
Restbergs, R., 187
Rēķis, Otto, 116, 154, 202, 231, 245
Rēpiņa, Anita, 170
Rēpiņš, G., 229
Rēpiņš, O., 120, 211, 229
Rērichs, E., 141
Rēvalds, V., 157
Richtere, I., 226, 257
Richtere, Māra, 142, 227, 231, 235
Richteris, Edgars, 138, 248
Richteris, Jānis (Am.), 116, 120
Richters, 148, 227
Richters, Andris, 116, 136–137, 148, 157, 160, 224
Richters, Gundars, 120, 140, 142, 257
Richters, L., 130, 148, 248, 256–257
Riekstiņa, A., 229
Riekstiņa, M., 229
Riekstiņš, Jūlijs, 116
Riekstiņš, U., 148
Rikāns, J., 213–214, 217, 220
Ringa, Margarita, 159–160, 275
Ringa, Sandra, 160, 187, 275
Rings, A., 118, 148, 160
Rings, Heinrichs, 118, 159–160, 187
Rinkušs, Verners, 185–187, 212, 243, 250
Riņķe, 152
Ripelis, Tālivaldis, 154, 193, 195–196, 204, 268
Rituma, 139–142, 156, 193, 227
Ritums, Vitauts, 139–142, 227
Rīsbergs, E., 128–130, 135
Rīsbergs, Miķelis, 115, 129–130
Rītelis, R., 208
Rītiņš, I., 215
Robežniece, Ilze, 198
Robežnieks, E., 157
Robežnieks, G., 157
Robinsona, Ingrīda, 224
Robiņa, Dzidra (skat. arī Racibarskas), 151
Robiņa, Zaiga, 222, 239, 251, 277
Robiņš, Jānis, 108, 110, 112–114, 130, 206, 221–223, 232, 247, 256, 261, 274–275
Rolle, I., 231, 238
Rollis, Richards, 187
Rone, A., 212, 217
Rops, Arnolds, 116, 126, 135, 145, 153, 156, 158, 232, 249
Roze, Edvīns, 148, 169, 200, 231, 236, 240–241, 252
Roze, L., 193
Roze, Mārtiņš, 115, 167, 193, 211
Rozenberga, I., 151–152
Rozenberga, R., 225
Rozenbergs, G., 138, 211, 231
Rozenbergs, P., 122, 136
Rozenbergs, Viktors, 151–152, 185, 211, 231, 240, 252, 276
Rozenfelds, Vilnis, 139–141, 143, 223, 261
Rozentāls, Andrejs, 214, 222, 271
Rozentāls, E., 200
Rozentāls, Ēriks, 200
Rozentāls, G., 231, 242
Rokalna, Laima, 187
Rokalns, Dāvis, 187
Rokalns, Ernests, 181
Rubene, Dzidra, 224
Rubene, Dzintra, 223
Rubenis, Dimitrijs, 181
Rubenis, Edgars, 110, 139
Rubenis, Jānis, 206, 207
Rubenis, V., 139, 181
Rudzīte, 227
Rudzītis, Edgars, 180
Rudzītis, P., 163
Rudzītis, R., 241
Rukute, V., 139–141
Rumaks, Alberts, 127, 134
Rumeliotis, T., 127
Rumpēteris, A., 148
Runka, Andris, 129, 154, 157, 230–231
Runka, Juris, 122, 129, 222, 230
Runka, Rašele, 231
Runka, Sāra, 231
Runģis, A., 117, 209
Runģis, R., 130, 224
Rupeika, I., 229
Rupeiks, J., 127–128
Rupeiks, R., 263
Ruperts, Arnolds, 172, 187
Rupnere, Velta, 225, 227
Rupners, Ints, 148
Ruševics, Ivars, 193, 195–196
Rutkovskis, Andris, 110, 193, 224, 236
Rūdelis, Georgs, 178–180
Rūdelis, Heincs, 119
Rūķis, A., 250
Rūniķe, Biruta, 223
Rūsiņš, 226
Rūsis, J., 208
Rūvalde, 188, 190, 192–193, 199–200, 203, 229
Rūvalds, J., 188, 190, 192–193, 199–200, 203
Saliņš, I., 127
Saliņš, Laris, 239
Salmiņš, K., 160
Salna, Edmunds, 187, 214, 229
Salnājs, Elmārs, 214
Samoviča, Emīlija, 227
Sarma, Inta, 115, 248, 251
Saulītis, A., 172
Saulītis, Ģirts, 116
Sausais, Arvīds, 187
Savickis, A., 137
Sebre, Elviga (K.), 251
Sebris, A., 220–221
Segliņa, Biruta, 151
Segliņa, Diāna, 224
Segliņš, Viesturs, 151, 180
Seidmanis, Herberts, 178
Sekunde, Edgars, 115, 119, 127–128, 171, 173, 185, 214
Semba, Jānis, 111–112, 119, 124, 144–145, 149, 178, 187, 199, 205–206, 214, 218, 223, 229, 231, 252–254, 262
Sesnovis, A., 244
Sērmūksle, 139

Sērmūkslis, 139
Sierings, A., 148
Sierings, H., 187
Sietiņš, G., 141
Silarājs, A., 163
Sileniece, A., 230
Silenieks, Andris, 151
Siliņa, Ilze (A.), 254
Siliņš, Laimonis, 223
Siliņš, Nikolajs, 112, 114, 189
Siliņš, P., 130
Simona, D., 225
Simonaitis, Arūnas (liet.), 182
Simone, Daiva, 225, 235
Simonijs, J., 149
Simsone, Karena (K.), 251
Sinka, J., 194, 199, 201, 204
Sisene, Anita (skat. arī Asberga), 225, 227, 239
Sisenis, Roberts, 225, 227
Sīka, P., 209
Sīle, I., 190
Sīmane, Kristīne, 243
Sīpols, O., 229
Skabarde, S., 166
Skabārde, R., 210
Skane, B., 225
Skara, J., 148
Skomba, A., 120, 135–136
Skrastiņš, R. (K.), 155
Skrastiņš, Vilis, 118
Skrīveris, Juris, 115
Skrupšķele, Māra, 230, 235, 274
Skudra, V., 154
Skudre, E., 217
Skuja, Kārlis (K.), 149
Skulte, Arnis, 116, 172–174, 176, 247, 274
Skulte, V., 171–174, 225
Skurupija, Daina, 194, 196
Skutele, N., 207
Slaidiņa,V., 225
Slaidiņš, Raimonds, 110, 117, 224, 236, 255
Slakteris, J., 148
Sliede, Juris, 204, 245
Sliede, Tims, 204, 245
Smilga, M. (K.), 216–217
Smilga, Māris, 221
Smits, Valters (K.), 149, 171, 173–174, 182, 189, 206, 209, 218–219, 233, 243, 253
Sniedze, Dzidra, 115
Sniedze, I., 145, 159
Sniķe, 229
Socke, R., 231
Soms, A., 196
Sorena, V., 210, 215, 218
Sorens, A., 210, 218
Spalis, I., 120, 129
Spekke, Arnolds, 114, 125, 211, 213–214, 232, 268
Spilners, Ilgvars, 115
Spodris, Indulis, 219, 266
Spoģis, G., 242
Sprenne, P., 231
Sproģe, A., 119, 135, 137, 226, 228–229, 231–232
Sproģis, Andrejs (Am.), 120,
Sproģis, E., 137, 187, 229
Spruženiece, Staņislava (skat. arī Graudiņa), 230
Sprūde, Jānis, 193, 196, 204
Spulģe, B., 245
Spuntele, Vineta, 159–160
Spuntulis, Valfrīds, 115
Spuris, V., 165
Staģīte, Biruta (skat. arī Rukute), 115, 139–141
Staģītis, Andris, 141
Staģītis, Jānis, 141
Staģītis, Juris, 141
Staķītis, Artūrs, 115
Stahle, M., 129
Staltmanis, A., 157
Staņislava, Austra, 108, 115–116, 190, 192, 196, 199, 227–228, 232
Starķis, A., 230
Stāks, Mārtiņš, 122, 130, 134–136, 142, 200, 241–242
Stāle, I., 149
Stepāns, E., 145, 178, 181
Stepāns, J., 226
Stepe, Baiba, 112, 116, 119, 128, 130, 145, 159, 170, 178, 180–181, 192, 195–196, 221–223, 226, 229–230, 235, 244, 247, 251
Stepēns, Eduards, 180
Stērste, Pēteris, 159
Stiebris, A., 151
Stiebris, I., 149, 151–152
Stone, E., 243
Stots, E., 145, 148
Stots, J., 148, 248
Strauja, K., 128
Straumane, B., 153
Straumane, Ruta, 162–163
Straumēna, G., 225
Strautiņš, V., 183
Strautniece, Astrīda, 170, 231
Strautniece, D., 229, 231
Strautniece, Monika, 170
Strautnieks, Andris, 170
Strautnieks, Ēriks, 170
Strautnieks, Gundars, 116, 170, 229, 242–243
Strautnieks, Jānis, 155
Strauts, I., 120, 135–138, 183
Strazda, I., 213, 231–232
Strazdiņš, Jānis, 116, 120, 176, 210, 215, 221, 228, 231–232, 238, 269
Strazdiņš, V., 171, 176, 228, 269
Streipa, Anna (skat. arī Čakste), 161–162
Streips, Eižens, 161–163
Streips, J., 136, 163
Strēlis, V., 153, 183–184
Strēlniece, L, 241
Strēlnieks, Helmuts, 120, 126, 152–153, 184
Strēlnieks, Richards, 125
Strods, Ē., 121–122, 129, 133–134, 136, 241–242, 248, 272
Strods, Fols, 121–122, 129, 136, 242, 248
Strods, P., 129
Stulpiņš, Mārtiņš, 125–126, 133
Stumbris, G., 231
Stumbrs, Olafs, 177, 263
Stundiņš, 229
Stūrāns, Edgars, 148, 231, 248, 252, 273
Stūrāns, R., 148, 228, 248
Stūrāns, Saulgaitis, 115, 227
Stūre, L., 115, 216–217
Stūrmanis, A., 126
Stūrmanis, G., 128
Sukijs, J., 153–154
Sukse, Ruta, 199
Sulaine, D., 141
Sulaine, I., 140–141
Sulainis, G., 141
Sūrītis, Andrejs, 188–189, 192–196, 199, 203–204
Sventeckis, E., 130, 241
Sventeckis, P., 130
Sventeckis, R, 130
Sviestiņa, M., 210
Szpon, 152
Šachnāzariana, Mērija, 156–158, 274
Šachnāzarians, Leons, 154, 159–160, 249, 274
Šalka, J., 138
Šaurīte, 231
Šervins, Deims, 178
Ševele, Vija, 168
Šēnbergs, E., 129–130
Šēnfelds, Dāvids, 129, 134
Šiflere, 152
Šinka, I., 140
Šķēma, Kazis (liet.), 182
Šķinķis, Jānis, 115, 144, 148, 150
Šlakāns, Valdis, 125, 133, 135, 138
Šlapakovs, V., 153
Šlars, P., 145
Šleicers, Kārlis, 110, 115, 117, 138–139, 142–143, 151, 188, 193, 212, 223, 260
Šmidchena, Laura, 186
Šmidchens, Ēriks, 181, 186
Šmits, Ēriks, 109, 119, 155, 158, 185
Šmits, Jānis, 185
Šmits, Vilnis, 155, 158
Šmits, Žanis, 109
Šneiders, Edgars, 160, 180–182, 247
Šnore, A., 205, 207, 217–218
Šnore, Daumants, 198
Šperliņš, Gunārs, 203
Špīlbergs, Gunārs, 169, 172–174, 176–177
Šprechere, Dace, 200–201, 203
Štāls, G., 198–199, 203
Štāls, Imants, 125–126, 133
Štauers, D., 178, 181
Štegere, Skaidrīte, 115
Štegers, Kurts, 115, 239, 274
Šteiners, H., 177
Šteinmanis, K., 135
Šteins, E., 145
Štelmachers, Ā., 156
Štolcers, I., 122
Štolcs, P., 126–127, 228
Štolcs, A., 125, 148
Štolcs, Pauls, 126–127, 134, 228
Štomers, 229
Štrāls, Arvīds, 115, 189, 194, 196–197, 240, 243–244
Štrāls, J., 172, 240
Šturms, Igors, 162–163
Šucs, J., 122
Šulcs, Guntars, 223
Šulcs, Jānis, 170
Šulte, E., 129, 242
Šupstika, Sandra, 241, 248, 277
Šupstiks, E., 229, 277
Šutka, Uldis, 149
Šūbacha, Līga, 200–203, 245, 251
Šūlmeistars, J., 145, 148
Švābe, Arveds, 109
Švānfelde, K., 185
Švānfelde, L., 185
Švānfelds, Ivars, 108, 184–187, 243–244, 250, 254
Švānfelds, Matiss, 184, 254
Švānbergs, Pauls, 155–156, 278
Švarcs, Gunārs, 117, 223, 260
Švarcs, Viktors (A.), 248, 252
Šveica, Daina, 182–183, 252–253
Šverna, Evija, 196, 201, 203, 230
Šverna, Evita, 195–196, 201, 203, 230
Šverna, Ieva, 195–196, 200–203, 230, 251, 278
Šverns, Jānis, 120, 159, 170, 196, 201–203, 209
Tālberga, Līga, 211–213, 216–217, 219–220, 268
Tālbergs, Valdis, 212, 217, 220
Tālmane, Edīte, 115, 236
Tamus, Oļģerts, 227, 231, 238
Tamuža, Vija (skat. arī Vuškalne), 112, 189, 196–198, 200, 203–204, 231

Tannis, Elmārs, 146, 149, 253–254, 256–257
Tannis,Guntars, 148–149, 254
Tarbunas, Richards, 173
Tarbunas, Stīvens, 173
Taube, Harijs, 115, 174
Teobalds, T., 122
Tērauda, Valda, 115, 152–153, 168, 228, 235
Tērauds, Gunārs, 115, 165–166, 168–169
Tērauds, Jānis, 115, 152–153, 215, 257
Tērauds, Juris, 152–153, 215, 257, 280
Tērauds, Tālis (K.), 148–149, 160, 257
Teriņa, Ivete, 162–163
Teriņš, Harijs, 111, 114, 188–189, 192, 198, 227
Tīdemanis, Modris, 110, 115, 222, 224, 236, 244, 252
Tīģeris, Raitis, 187
Tikiņš, J., 157
Tiliks, Dainis, 153
Tīlmane, Valda, 127
Tīlmanis, Gundars, 189
Tiltiņa, Mirdza, 165, 182, 230–231, 235, 238
Tiltiņš, Ēriks, 116, 232–233, 236
Tiltiņš, Raimonds, 121–122, 165–166, 168–169, 182, 234
Tiluka, G., 230
Timma, Sandra, 113, 137, 158
Timma, Mirdza, 113, 205, 213–214
Timmermanis, J., 223
Timrote, A., 192
Tobiens, Gunārs, 112, 145, 151–153, 198, 205, 262
Točups, E., 129
Tolka, V., 165, 231
Tolks, Arnis, 121, 127–129, 134–135, 166, 169, 222, 224, 231, 234, 252, 273–274, 276
Tomberga, I., 173
Tombergs, Ojārs, 116
Tominš, A., 156
Tomsone, L., 241
Tomsone, Viktorija, 192–193, 201, 203, 244
Tone, Aivars, 112–113, 121, 140, 142, 151–154, 158, 161, 163, 190, 192, 225, 227, 233, 239, 242, 245, 253
Tonga, Dace, 158
Trautmane, Iveta, 131, 222, 228, 277
Trautmanis, Toms, 115, 129–131, 133, 226, 248
Treijs, N., 209
Treimanis, Valdis, 233
Trekteris, E., 163
Trence, Lidija, 161–162
Trence, Viktors, 149, 161–162, 248, 252
Treščinska, B., 151–152
Trumens, Harijs, 109
Trupavnieks, J., 129, 135
Tuma, Anita, 112, 121, 128, 135–136, 148–149, 155, 188, 229, 235, 241, 257–258, 274
Tums, Arnolds, 112, 121, 128, 135–136, 148–149, 155, 188, 229, 241, 253, 257, 274, 280
Tums, Edvīns, 116, 119–120, 129, 135–136, 149–150, 157, 178, 196, 221, 228, 231, 233, 236, 238, 242, 269
Tums, Jānis, 108, 116, 157, 178–182, 193, 196, 228–230, 232, 238, 250, 274
Tums, Normunds, 108, 112–114, 116, 119, 130, 134, 147, 149, 153, 155, 158, 178–181, 188, 193, 196, 229–230, 232, 238, 254, 274, 276
Tums, Valdis, 108, 112–114, 116, 119, 130, 147, 149, 153, 178–181, 187–188, 193, 196, 221, 229–230, 232–233, 236, 238, 247, 254, 269, 274, 276
Tupe, J., 131, 135–138, 154, 188, 193, 196, 203–204, 217, 230, 241–242, 258
Tupese, Māra (skat. arī Holandere), 193, 195, 213, 220, 230, 236, 242
Tupesis, Jānis, 116, 131, 135–138, 154, 188–189, 193–196, 202–204, 230, 236, 241–242, 255, 258
Tupesis, Jānis, jr, 236–237, 241
Tupuriņa, Sandra, 228, 248, 277
Tupurītis, Arnis, 121, 129, 273
Turks, G., 126
Tuvikene, Linda, 140, 160
Tūbele, Silvija, 193
Ubāns, Andris, 110, 224
Ubāns, Juris, 191–192
Ūdris, A., 129, 149, 159, 178, 196, 201, 214, 217, 220–221
Ūdris, Andra, 129, 149, 159, 169, 178, 196, 201, 214, 217, 220–221
Ūdris, Druvis, 126, 148, 170, 190, 201
Ūdris, Jānis, 126, 133, 138, 148, 199–200, 207, 220, 247
Ūdris, Valdis, 113, 169, 200–201, 209–211, 218–220, 226, 239, 250
Uhoda, M., 149
Ulis, Vija (skat. arī *Smith*), 152, 161–162, 177
Ulmane, M., 199
Ulmanis, Juris, 118, 125, 149, 152, 225–227, 231
Uljans, Pēteris, 152
Upatnieks, Andrejs, 138, 165–167
Upatnieks, Ringolds, 111, 115, 215–216, 218, 240, 275
Upe, Reinis, 108, 110–111, 115, 117, 126–127, 138, 145, 160, 165–167, 170–171, 173, 176, 189, 192, 204–206, 209, 212, 214–216, 218, 222, 224, 230–231, 235–238, 240, 251, 260, 263–264, 266, 275, 277
Upena, Ramona, 126, 171, 176, 231, 237, 251, 263, 277
Upeniece, A., 206
Upeniece, Māra, 206, 224
Upenieks, A., 189, 205
Upenieks, Edgars, 110, 117
Upenieks, Kazimirs, 108, 110, 115, 117, 205–206, 209, 212, 214, 260, 266
Upens, Ivars, 222, 236
Upesleja, A., 145, 230–231, 238
Upesleja, E., 145
Upmalis, J., 127
Uzdanovičs, M., 141
Vaišvilas, E., 184
Valdens, Filips, 134
Valdens, P., 130
Valdmanis, Andris, 172, 174, 176–177, 195–196, 244–245
Valdmanis, Edgars, 201, 244–245, 257
Valdmanis, Jānis, 115, 174, 188, 190, 192, 195–196, 200–204, 231, 234, 244–245, 276
Valdmanis, Niks, 176
Valdnieks, V., 212
Valkašs, M., 223
Valule, R., 140, 143
Valulis, R., 140, 143
Vanaga, A., 151–152, 210, 225, 229, 231, 238
Vanags, Aleksandrs, 127, 146, 151–152, 210, 225, 229, 231, 238
Vanags, Augusts, 116, 131, 134, 151–152, 210, 225, 229, 231, 238
Vanags, G., 229
Vanags, J., 112, 114, 225, 229, 238
Vaskis, Jānis, 136, 180, 270
Vasmare, K., 160
Vatvara, Ināra, 239
Vāgners, J., 206–208
Vecītis, Kelijs, 237
Vecītis, V., 166, 230, 237
Vectīrelis, Z., 140, 156
Vedējs, Dainis, 162, 189, 194–199, 203, 212, 216–217, 220
Vehvilainena, I., 212
Veide (-is), Valentīns, 108–109, 111–114, 118, 125, 128, 138–139, 142, 144, 148–150, 161, 164, 168–170, 178–179, 181, 188, 199, 210, 221, 223, 225, 227, 229, 237, 242, 247–248, 252–253, 258
Veide, Jānis, 111, 148, 178–179, 181, 225, 227, 248
Veilands, Ansis, 166, 169
Veilands, M., 166, 249
Veinberga, D., 153, 229, 231
Veinbergs, Mārtiņš, (K.), 252
Veisa, D., 157, 225
Veiss, F., 148
Veiss, J., 145, 148, 160, 249
Veiss, Leo, 110, 115, 119, 187, 224, 231, 236, 244
Veiss, M., 129–130, 153, 157, 167, 186–187, 193, 209, 225, 244, 249, 268
Veiss, Miervaldis (Leo), 115, 119
Veldre, Ivars, 108, 116, 205, 209–213, 215–220, 228–229, 269
Veldre, Vija, 164
Velkme, A., 157, 229, 232, 243
Velkme, Juris, 153, 157, 188, 193, 195–196, 203–204, 228–230, 232, 236, 238, 269
Velkme, Vladis, 116, 153, 157, 188, 193, 195–196, 203–204, 228–230, 232, 236, 238, 243, 269
Venšaus, H., 126, 139
Venta, Aina (skat. arī Ezeriņa), 128, 138, 154, 166–167, 210–212, 218–220, 224–225, 228, 230, 235, 238
Vermello, E., 127
Veskimets, Gita, 228
Vess, Arturs, 108–109, 111–115, 117–122, 125–133, 135–136, 138–144, 146, 148–157, 159–177, 180–192, 194–199, 202–228, 230–233, 235–240, 242–244, 247–249, 251–257, 268–269, 277
Vesta, Andra, 115, 120, 128, 139–140, 148, 150–153, 159–162, 164, 167–171, 173–174, 176, 180–181, 183–184, 219, 222, 224, 226, 228, 230–232, 236, 240, 269
Vesteršteins, Pauls, 222
Vierps, Indulis, 142–143, 167
Viese, Melita (A.), 109–114, 116–122, 124–131, 134–235, 237–258, 260, 265–266, 273, 280
Vikmanis, Juris, 195, 197–198, 203
Vikele, C., 115, 141, 269

Vikelis, I., 124, 139–141, 206, 216
Vilciņa, Gerda, 156, 158, 249
Vilciņš, Ivars, 176
Vilciņš, Stefans, 175–176
Vildiņa, 229
Vilinskis, 125
Vilkiņa, T., 229
Vilks, Indis, 146, 184
Vilnis, Eduards, 111, 114–115, 118, 129, 132, 141, 144, 152, 158, 170, 189–190, 196, 265
Vinters, Vidvuds, 151
Viņķelis, V., 125
Vipule, Dana, 251
Vipulis, Jānis, 108, 115, 118, 130–131, 133, 136–137, 248
Vipulis, Uldis, 115, 118, 125, 135, 137, 271
Vipulis, Valdis, 108, 118, 125–126, 135, 271
Virkavs, Kārlis, 210–211, 214–215, 218
Virsnieks, Egils, 126, 134, 230
Visockis, A., 220
Visockis, Edmunds, 129, 134
Vitrunga, Silvija, 173
Vizulis, K., 121, 234
Vizulis, V., 227
Vītiņš, R., 199
Vītola, L., 159, 277
Vītola, R., 117, 160, 205
Vītola, Vilma (K.), 251
Vītoliņa, Māra, 277
Vītoliņa, Sarma, 248, 251, 277
Vītoliņa, Valda, 125, 135, 248, 251, 277
Vītoliņš, Gunārs, 116, 120, 125–127, 133, 135, 138
Vītoliņš, Vitauts, 120, 125, 135, 277
Vītols, A., 118, 120, 127–128, 135, 138, 159
Vītols, Alberts (K.), 252
Vītols, Elmārs, 118, 135, 138, 144, 159–160, 262
Vītols, K., 183
Vītols, V. (R.) 119, 193,
Vītols, Valdis, 112, 114, 117, 125, 127–128, 135, 152, 159–160, 198, 239, 251, 277
Vītols, Viktors, 112, 114, 117, 125, 127–128, 135, 152, 159–160, 239, 277
Vīgants, Monvīds, 120, 126, 133, 137–139, 215, 271
Vīksna, 144, 153, 190–193
Vīksne, I., 144, 153, 190–193
Vīksniņa, Māra, 190–193
Vīksniņš, Juris, 191
Vītums, V., 224
Voita, Vilma, 223
Voldiņš, J., 149
Vuda, I., 142–143
Vuds, Edvards, 130–131, 134
Vunge, V., 213, 216–217
Vurstnere, V., 194, 196, 203
Vuškalne, Mirjama, 196–197
Vuškalns, Jānis, 194, 196, 202, 204
Vuškalns, Juris, 196, 202, 204
Vuškalns, Vilis, 112, 114–115, 188–189, 197, 203–204
Zadvinskis, Dāvids, 122, 174, 194–196, 202–203, 205, 244, 249, 278
Zadvinskis, Pēteris, 173–174, 176, 194–196, 250, 278
Zaeskis, V., 122, 243
Zaķis, J., 153, 156, 232
Zalcmanis, Jānis, 188, 193, 200–202
Zaļkalne, Valda, 161–163
Zaļkalns, Gundars, 161–163
Zaļuma, N., 140–141
Zamurs, Kārlis, 114, 130, 147–148
Zankēvics, 153
Zaprauskis, Aleksis, 149,
Zaprauskis, Leons, 115, 138, 140
Zariņa, A., 145, 150, 202–203, 219, 245
Zariņa, D., 181, 202–203, 211
Zariņa, Karīna, 175, 177
Zariņa, Ruta (skat. arī Helmana), 177, 210, 218–220, 222, 238
Zariņa, Zinta, 175, 177
Zariņš, Betrams, 175, 238, 245, 251
Zariņš, G., 145, 149–150
Zariņš, Jānis, 231, 236, 252
Zariņš, Valfrīds, 119,
Zavickis, H., 160
Zāģeris, Arturs, 116, 158
Zāģeris, Arvīds, 110, 112–115, 158, 205, 262
Zālamans, J., 137
Zālīte, I., 162
Zālīte, M., 148, 238
Zālītis, A., 148, 185–187, 243
Zālītis, Viktors, 162, 185–187, 243, 247
Zāmuēls, V., 182
Zāmurs, I., 145
Zāns, Arturs, 118 149–150, 164, 177, 181, 218–220, 245
Zebeliņa, I., 188, 194, 196
Zebeliņš, Jānis, 108, 189, 194–198, 200, 202, 204, 222, 273
Zeidlichs, Imants, 118
Zeile, Henriks, 215, 218–219
Zeltiņš, V., 181
Zembachs, Andris, 180–181
Zemesarājs, J., 149
Zemesarājs, Viktors, 115
Zemgalis, Elmārs, 110, 177–178, 180, 246
Zemītis, Ivars, 116, 118, 125, 135
Zemītis, Valdemārs, 118, 125, 135, 178, 183
Zemjāne, I., 225
Zemjāne, S., 225
Zemzars, Jānis, 178–180, 230
Zemzars, M., 222, 230
Zenzinvanji, Andra, 240
Zepe, A., 156, 168, 196, 200–203, 231
Zeps, J., 129–130, 196–197, 201, 203, 209, 230, 242
Zeps, Jānis, 120, 129–130, 196–198, 200–201, 203, 209, 230, 242–243
Zeps, Moriss, 130, 138, 171, 186, 191–194, 200–203, 205, 211, 223
Zeps, Vilis, 117, 156, 183, 198, 201, 208, 211, 219, 227, 243
Zeska, W., 152, 183, 208
Zichmane, Margarita, 160–161, 197, 203, 216, 263
Ziediņa, B., 153
Ziediņš, A., 129, 149, 154
Ziediņš, Ervīns, 116, 154, 225
Ziediņš, I., 225
Ziediņš, K., 129
Ziediņš, O., 145
Ziediņš, P., 126, 129, 225
Ziediņš, V., 153, 221
Ziedone, Ingrīda, 165, 168
Ziedonis, Alvis, 164, 167–168
Ziedonis, Valentīns, 164–165, 167–168, 262
Ziemele, Inta, 178–179, 240, 278
Ziemelis Arturs, 130, 148, 174, 176, 195, 217, 241, 243, 250, 278
Ziemelis, M., 110, 117, 130, 133, 140, 143, 146–148, 151, 159, 174, 176–179, 188, 194–199, 205–207, 212–219, 226–228, 240–241, 243, 250, 253, 256, 268, 278–280
Zikmane, N., 158, 226
Zikmanis, 158, 226
Zilgme, J., 187
Zilgme, P., 250
Zilpaušs, A., 223
Ziņģe, Māra, 205, 213, 216–217, 230
Ziņģis, 144, 205, 213, 216–217, 230, 257
Zirne, Ingrīda, 174, 251
Zirnis, Aivars, 194–196, 199–201, 204, 244–245, 250
Zirnis, Ēriks, 110–112, 114–115, 117–122, 126–131, 135–141, 144–146, 148–163, 167, 169–170, 174, 177–178, 181–182, 184–187, 189–190, 192–201, 203, 211–220, 222–232, 234, 238, 241–246, 248–250, 253–254, 256–257, 262, 274, 277–279
Zirnis, Pēteris, 179–180
Zirnīte, L., 153
Zivtiņš, Juris, 112, 116, 120, 217, 226, 275
Zīle, D., 231
Zīlīte, B., 196
Zimulis, Valdis, 115
Zīverta, Alise, 225
Zīverts, 225, 229
Zmuidiņš, R., 130, 131
Znatnajs, Daumants, 252
Znatnajs, Jēkabs, 144
Znotēns, M., 126
Znotēns, Uldis, 115, 125–126, 133–136, 138, 215, 270
Znotiņš, E. (K.), 155
Znotiņš, Gunārs, 179, 227, 238
Znotiņš, Uldis, 116
Zommers, Jānis, 151, 197
Zommers, Oskars, 115, 197, 199
Zuntaks, Alvis, 179–180
Zudāns, J., 128, 139, 140
Zudāns, Z., 140
Zvaigzne, Gunta (A.), 251
Zvaigzne, Valdis (A.), 248, 252
Zvaigzne, Zinta (A.), 251, 255
Zvēra, I., 154, 167
Zvērs, Juris, 179, 181
Zvirbule, I., 225
Žmuidiņš, Stenlijs, 221, 227, 229, 231, 236, 238

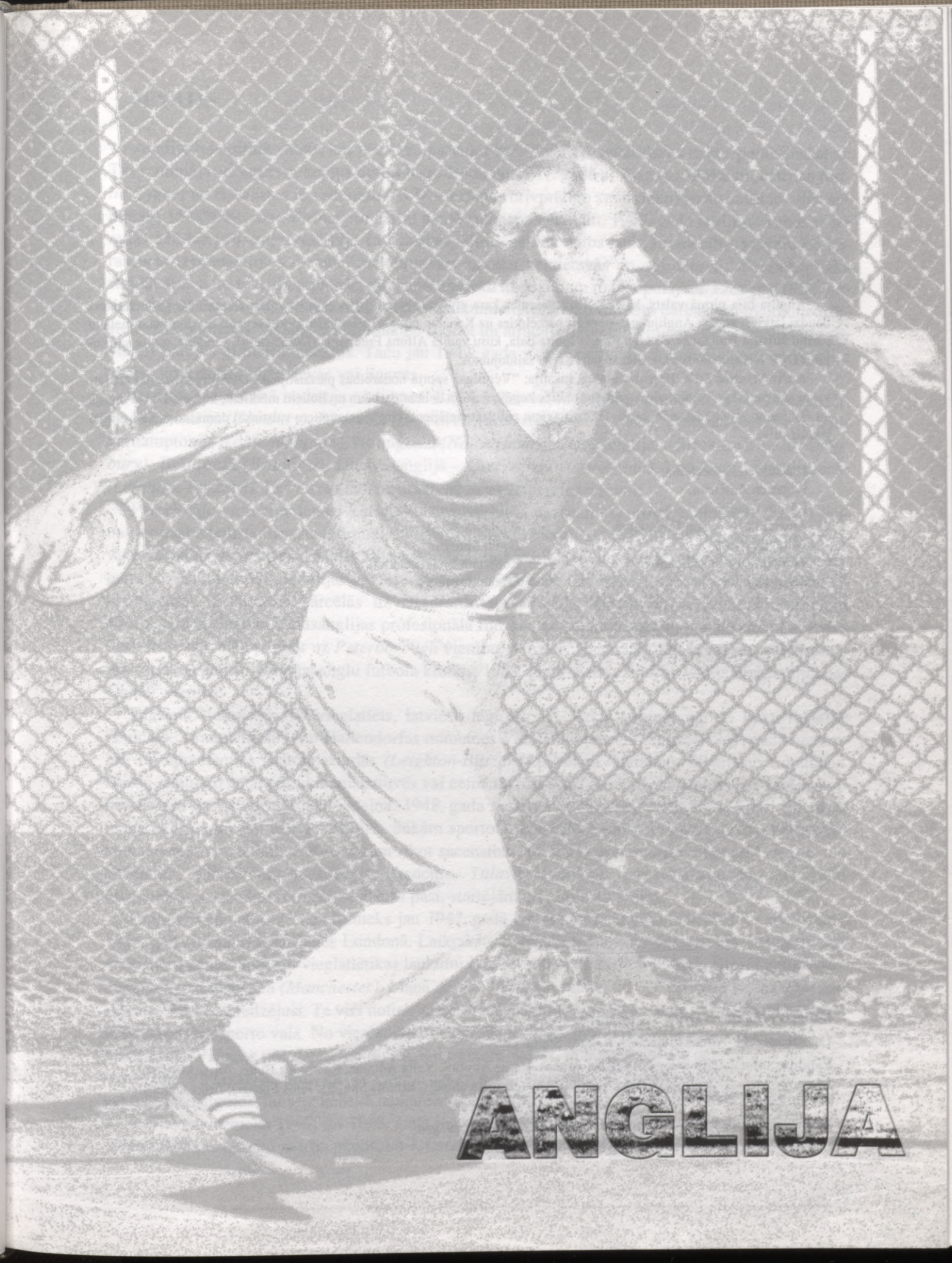
ANGLIJA

Anglija bija pirmā valsts, kas pēc Otrā pasaules kara atvēra robežas darba tirgus paplašināšanai. 50. gadu sākumā daudzi latvieši atstāja Angliju, galvenokārt pārceļoties uz Kanadu. 60. gados latviešu sporta organizēšanā aizvien lielāku rosību attīstīja *Daugavas Vanagu Fonda* sporta daļa, kuru vadīja Alfons Freimanis (Donkastera). Lielākie sporta sarīkojumi *DVF* ietvaros notika *DV* dienās jeb rudens salidojumos.

Ansis Mauriņš *DVF* 10 gadu jubilejā rakstīja: "Veselīgas sporta nodarbības piesaistījušas *DVF* organizācijai arī latviešu jaunatni, kas ir nobriedusi gatavībā stāties kopējā ierindā lieliem darbiem un lieliem mērķiem, ko veic *DVF* Anglijā un *DV* saime brīvajā pasaulē, proti – būt gataviem palīdzēt cietējiem, kļūt sagatavotiem valstiskai domāšanai, ka Latvijai jākļūst brīvai".

Izsakām lielu pateicību:
Edgaram Antēnam,
Kārlim Āboliņam,
Austrai un Alfonam Freimanim,
Jānim Gercam,
Voldemāram Legzdiņam,
Zigfrīdam Nikāzim,
Imantam Piķelim,
Alfrēdam Rozentālam,
Elmāram Salnājam,
Jānim Sproģim,
Robertam Stalmeistaram,
Ērikam Uztupam

Nodaļas redaktore: Dzintra Grundmane

Līdzstrādnieki: Alfons Freimanis, Roberts Stalmeistars

Papildus informāciju snieguši: Edgars Antēns, Kārlis Āboliņš, Velta Ādmine, Raimonds Bulte, Ansis Mauriņš, Jevgeņija Moruss, Zigfrīds Nikāzis, Imants Piķelis, Elmārs Salnājs, Ernests Skujiņš, Jānis Sproģis, Ēriks Uztups, Arvīds Zaķis

Foto: Jānis Gercs – izcilais Anglijas latviešu vecvieglatlēts, 90. gadi

IEVADS

Anglija bija pirmā valsts, kas pēc Otrā pasaules kara atvēra robežas darba tirgus paplašināšanai. Tas mudināja arī latviešu bēgļus doties turp. 1946. un 1947. gadā ar Anglijas darba ministrijas *Baltic Cygnet* un *Westward Ho* akcijām (*EVW* – Eiropas brīvprātīgo strādnieku) Britu salās ieradās apmēram 16 000 latviešu. Pirmajiem darbu piedāvāja neprecētajiem. 1947. gada aprīlī no Libekas ieradās 116 latvieši, kuŗu vidū bija 15 sievietes. Vīrus gaidīja darbs lauksaimniecībā, ķieģeļu un keramikas izstrādājumu ražošanā, metalurģisko rūpnīcu velmētavās un ogļraktuvēs. Sievietes sāka strādāt apavu un tekstila rūpnīcās, vai par slimnieku kopējām un mājkalpotājām. Līdz pat 1951. gadam saskaņā ar Anglijas darba ministrijas noteikumiem iecelotāji izvēlēto darbavietu mainīt nedrīkstēja. Kad ģimenes apgādnieki bija sākuši strādāt un atraduši dzīvokli, viņiem atļāva izsaukt pie sevis arī pārējos ģimenes locekļus. Taču jau 1947. gada vasarā nolīgtajiem strādniekiem uz Angliju varēja līdzi doties viņu sievas vai līgavas.

Iecelotājus sākumā izvietoja nometnēs. Lielākās latviešu iecelotāju nometnes bija: Vidusanglijā – Koventrijā *(Coventry)*, Bitesvela *(Bitteswell)*, Mansfīldā *(Mansfield)*, Lesterā *(Leicester)*, Vulverhamptonā *(Wolverhampton)*, Notingemā *(Nottingham)*, Ziemeļanglijā – Birdingbūrijā *(Birdingbury)*, Bradfordā *(Bradford)*, Dienvidanglijā – Greivzendā *(Gravesend)*, Londonā, Leitonbazardā *(Leighton-Buzzard)*, Lečvorsā *(Letchworth)*, Hantingdonā *(Huntington)*.

Pārceļotāju vidū bija daudzi Latvijas brīvvalsts laikā pazīstami sportisti, piemēram, Latvju Jaunatnes basketbolists Ernests Skujiņš, Daugavpils Sporta biedrības sportists Nikolajs Beļeičiks, Latvijas meistars svarcelšanā Kārlis Bīleskalns, sporta biedrības *Daugavieši* futbolists Eduards Freimanis u. c.Viņi aktīvi piedalījās latviešu sporta dzīvē. Vēlāk, kad radās iespējas izvēlēties darbu citās nozarēs, E. Skujiņš pārcēlās uz Bradfordu un strādāja tekstilfabrikā, Eduards Freimanis 1948. gadā iesaistījās Vidusanglijas profesionālā futbolā, no sākuma spēlējot amatieru klubā *Eynsbury Rovers*, vēlāk pārējot uz *Peterborough* vienību. Viņa profesionālā futbola karjera vēl turpinājās vairākus gadus vairākos angļu futbola klubos. 1950. gada sezonu viņš aizvadīja Northamptonas *Cobler* vienībā.

Bijušais Valmieras SB vieglatlēts, latviešu leģionārs A. Zaķis atmiņās par šo laiku rakstīja: "Pulciņš "straumēniešu" (no Hallendorfas nometnes Vācijā) iebraucām Anglijā 1947. gada novembrī, un apmetāmies Leitonbazardas *(Leighton-Buzzard)* pilsētiņā, apmēram 60 km no Londonas. Darbu dabūjām netālajās akmeņlauztuvēs vai cementa rūpnīcās. Arī ķieģeļu cepļos, kur varēja strādāt akorda darbu un bija laba izpelņa. 1948. gada maijā nodibinājām sporta kopu, kuŗai tika dots mana dzimtā novada vārds – *Tālava*. Sākām sportot – spēlēt volejbolu un galda tenisu, bet galvenais jau bija vieglatlētika. Kad sākām rīkot sacensības, uz mūsu nometni pārcēlās arī "vieglie" no citurienes, piemēram, augstlēcējs Brencītis. *Tālava* izveidojās par aktīvāko un spēcīgāko vieglatlētikas vienību, rīkojām sacīkstes paši, startējām arī angļu sacīkstēs."

Izcilais šķēpmetējs J. Stendzenieks jau 1947. gadā emigrēja uz Angliju, cerībā, ka varēs startēt 1948. gada olimpiskajās spēlēs Londonā. Laikraksta *Latvija* 14. numuŗā viņš rakstīja: "Anglija nav vieglatlētu zeme. Speciāli vieglatlētikas laukumi ir tikai miljonu pilsētā Londonā, Birmingemā *(Birmingham)*, Mančesterā *(Manchester)*. Manā dzīves vietā, kur mīt ap 60 000 cilvēku, ļaudis disku un šķēpu nemaz nav redzējuši. Te viss notiek kā kādreiz pie mums Gostiņos – paši sportisti laukumā uzvelk svītras un sporto vaļā. No vieglatlētikas disciplīnām angļi mīl tikai skriešanu. Mani treniņu apstākļi grūti. Vakaros pēc darba jau tumšs, tad trenējos naktīs, jo laukuma malā deg lampas un šo to redzēt var. Vienīgais labums, ka pēc krietnā uztura nejūt nogurumu, kā tas bija Vācijā. Lai nu kā, visvairāk tomēr ilgojos, lai reiz lieliskā laukumā varētu sacensties ar spēcīgiem pretiniekiem."

Jānis Stendzenieks 1947. un 1948. gadā ieguva Anglijas meistara titulus šķēpa mešanā. Tolaik šķēpa lidojuma tālumu mērīja pēdās, un J.Stendzenieka rezultāts bija 210,75 pēdas – 64,20 m. Nā-

kamajā gadā viņa raidītais rīks aizlidoja 66,67 m. Tomēr J. Stendzenieks bija tikai *Latvian D. P.*, jo tā viņu 1948. gada augustā nodēvēja Anglijas vieglatlētikas savienības oficiozs *Athletics*. Tobrīd pasaules spēcīgāko šķēpmetēju rangā latvietis ar 69,67 m bija otrais aiz amerikāņa Stīva Seimūra (72,44 m). Taču neilgi pirms ranga tabulas publicēšanas J. Stendzenieks Linkolnā *(Lincoln)* aizraidīja šķēpu 71,31 m, vēlreiz apliecinot savu augsto un noturīgo meistarību.

1948. gada 27. decembrī Jānis Stendzenieks ieradās Čīlē. Viņu uzaicināja sagatavot Čīles vieglatlētus Dienvidamerikas meistarsacīkstēm, kas notika 1949. gada aprīlī Limā (Peru).

Olimpiskās spēles Londonā

1948. gadā astoņus gadus pēc Otrā pasaules kara sākšanās atkal notika olimpiskās spēles. Tās sapulcināja Londonā 1717 dažādu tautību sportistus. Diemžēl atlētu pulkā nebija neatkarību zaudējušās Latvijas pārstāvju. Tikai kā skatītāji divas olimpisko spēļu nedēļas Londonā aizvadīja vairāki latviešu žurnālisti un sportisti. Viņu vidū arī Arvīds Zaķis. Kā viņš atceras, par iespēju sēdēt Vemblija *(Wembley)* stadiona tribīnēs un skatīties olimpisko spēļu sacensības nācās samaksāt visu mēnešalgu:

"Sēdējām skatītāju solos, Jāni Stendzenieku vidiņā ieņēmuši. Pirms pāris nedēļām viņš angļu sacīkstēs bija aizmetis šķēpu 71,31 m – tik tālu šķēps Anglijā vēl nekad nebija lidojis. Nelidoja arī Vemblijā. Somu dziedonim, filmaktierim un atlētam vienā personā – Tapio Rautavaram uzkāra kaklā Olimpisko zelta medaļu par turpat divus metrus tuvāku raidījumu. Somu himnai stadionā atskanot, pār Jāņa vaigiem noritēja divas spožas asaras. "Mans sapnis ir izgaisis," viņš klusi noteica, "pēc 4 gadiem jau būšu par vecu". Un arī manā kaklā iespiedās liels, liels kamols ..."

Tie pāris simts latviešu, kam bija iespējas vērot olimpiskās spēles, ar lepnumu varēja izlasīt publicēto oficiālo Starptautiskās olimpiskās komitejas sastāvu, kurā bija arī J. Dikmaņa vārds un aiz tā – Latvija. Pasaules rekordu sarakstā joprojām bija J. Daliņa rekordlaiki. Ansis Mauriņš, kas dzimtenē spēlēja futbolu, Latviešu sporta pārvaldes Lielbritānijā (LLSP) priekšsēdis olimpiskajā basketbola turnīrā darbojās kā Anglijas komandas pārstāvis. Ar Latviešu sporta pārvaldes Lielbritānijā palīdzību latviešu basketbolistus uzaicināja spēlēt olimpiskās vingrotavas atklāšanā 1948. gada 20. jūlijā. Tur, klātesot visiem olimpiskiem tiesnešiem, latviešu sastādītā vienība ar 52–37 pārspēja spēcīgo Londonas angļu klubu *Poly Reds*. Atklāšanas spēlēs bija ieradušies Starptautiskās basketbola savienības pārstāvji, olimpiskā basketbola turnīra rīcības komiteja, tiesneši un daudzu valstu sportisti. Uz latviešu vienības tērpiem bija uzraksts *Latvian*. Latviešu vienības sastāvā bija Hermanis Riekstiņš, Jānis Sproģis, Jānis Skujiņš, Jānis Rukuts, Rūdolfs Kadiķis, Jānis Namnieks, Ilgvars Pūris un Juris Jēkabsons Pēc sacensības Anglijas Basketbola savienības sekretārs V. Braunings atzina: "Ir prieks redzēt, ka jūsu vīri joprojām ir labi basketbola spēles pratēji!"

LATVIEŠU SPORTA PĀRVALDE LIELBRITĀNIJĀ

1947. gadā Anglijā latviešu sportistu skaits bija pieaudzis tiktāl, ka sāka veidoties sporta kopas. To nosaukumiem izvēlējās latviskus vietvārdus vai vēsturisku notikumu apzīmējumus. Gandrīz vienlaikus radās sporta kopa *Tālava*, kurā aktīvi darbojās Arturs Mackars, Rūdolfs Miķelsons un Arvīds Zaķis, Londonas latviešu sporta klubs (LLSK), kurā galvenie balsti bija Rūdolfs Kadiķis, Viktors Sališs, Ansis Bergvalds, Birdingburijas *Auseklis* ar Reinholdu Veinbergu un Žani Gertneru priekšgalā, Bitesvelas *Imanta* – ar Raimondu Bulti un Maksi Kazāku, Linkolnas *Cerība* – ar Antonu Pukstu, A. Jansonu-Jankovski, kā arī Koventrijas *Tērvete*, Bradfordas *Trimda*, Lesteras *Banga* un vairākas citas sporta kopas.

1947. gada septembrī pie Latviešu biedrības Londonā izveidoja sporta daļu, kas koordinēja un vadīja latviešu sporta dzīvi nometnēs, palīdzēja rast iespējas iekļauties Anglijas sportā latviešu sportistiem.

1947. gada 21. decembrī pēc sūtņa Kārļa Zariņa ierosinājuma pie Latvijas vēstniecības Londonā nodibināja *Daugavas Vanagu Fondu (DVF)*. Tā mērķis bija palīdzēt Vācijā palikušajiem kara biedriem, invalīdiem, karavīru atraitnēm, bāreņiem. Jau pēc gada pie *DVF* nodibinājās sporta kopa. Tā kļuva slavena ar savu basketbola vienību – Londonas *DVF*.

Anglijas latviešu sporta svētki – 1948., 1949. Pirmās latviešu meistarsacīkstes. Latviešu Sporta pārvalde Lielbritānijā

1948. gada septembra vidū Bitesvelā notika pirmie Anglijas latviešu sporta svētki. Šīs sacensības volejbolā un basketbolā vienlaikus bija arī Anglijas latviešu meistarsacīkstes. Svētkos piedalījās vairāk nekā 150 dalībnieki, kuri pārstāvēja 17 nometnes. Basketbolā sacentās astoņas vienības. Finālspēlē *Greivzenda* (J. Jēkabsons, J. Skujiņš, J. Sproģis, I. Pūris, E. Antens un J. Namnieks) pārspēja Bitesvelas *Imantu* un ieguva meistara titulu. Volejbolā bez zaudējumiem uzvaru svinēja Birdingbūrijas *Auseklis*. Finālā *Auseklis* (R. Veinbergs, Ž. Gertners, Pavasars, Zamuēls, Mucenieks un Mūsiņš) ar 2–0 (15–6,15–11) pārspēja Gilfordas *(Guildford)* vienību. Sievietēm labākas bija Koventrijas vienības *Tērvete* volejbolistes: Jevgenija Kāpostiņa, Puzirevska, Natālija Miķelsone, Marija Falkenburga, Nadīne Rismane un Kalniņa. Izšķirošā sacensībā par meistartitulu viņas ar 2–0 (15–2, 15–7) uzvarēja Bradfordas vienību *Trimda*.

Sacensībās galda tenisā uzvarēja latviešu trimdas meistars Vācijā Aleksandrs Liepiņš. Komandu sacensībās pirmo vietu ieguva LLSK.

Sporta svētku laikā notika arī sportistu un sporta darbinieku sanāksme, kurā ievēlēja apgabalu sporta vadītājus – Ernestu Skujiņu (Ziemeļanglija), V. Cukuru, R. Veinbergu (Vidusanglija) un R. Misku (Dienvidanglija). Šajā pašā sanāksmē nodibināja arī Anglijas latviešu sporta pagaidu pārvaldi, par tās vadītāju apstiprināja LSFAP pārstāvi Ansi Mauriņu.

1949. gadā Birdingburijas nometnē volejbola meistarsacīkstēs cīņa par meistartituliem bija garāka, jo to ievadīja sacensības Ziemeļanglijā un Dienvidanglijā. Finālā tikās astoņas vīriešu un četras sieviešu vienības. Vīriem otro gadu pēc kārtas par meistariem kļuva Berlijas *(Bearly) Vārpas* volejbolisti, kuri finālā pārliecinoši ar 2:0 (15–6; 16–14) uzvarēja LLSK. Uzvarētāju vienībā spēlēja A. Redlichs, I. Bārens, A. Strautnieks, K. Teteris, O. Vīgants, K. Vilmanis. 3. vietā ierindojās *Tērvetes* spēlētāji, kuru vidū bija arī lodes grūdējs A. Puksts. Arī sieviešu sacensībās iepriekšējā gada meistares – *Ausekļa* volejbolistes – saglabāja savu titulu, finālā pieveicot *Trimdu*.

Meistarsacīkšu laikā notika sportistu pilnsapulce, kurā apstiprināja Latviešu Sporta Pārvaldes Lielbritānijā statūtus. Pārvaldes vadības vēlēšanas notika ar pasta starpniecību. Visvairāk balsu saņēma A. Mauriņš. Viņš arī kļuva par priekšsēdi, bet par valdes biedriem (saņemto balsu kārtībā) – Maksis Kazāks, Ernests Skujiņš, Reinholds Veinbergs, Rūdolfs Kadiķis.

1950. gadā Latviešu Sporta Pārvalde Lielbritānijā (LSPL) apvienoja 712 sportistus. Tas bija lielākais reģistrēto latviešu sportistu skaits Anglijā. Vēlākās izceļošanas rezultatā sportistu skaits gāja tikai mazumā.

1950. gadā noskaidroja arī Anglijas latviešu meistarus galda tenisā komandām. Vīriem labākie bija *Imantas* galda tenisisti V. Zilberts, V. Paukšēns un J. Bērziņš, sievietēm – *Trimdas* spēlētājas Vera Pērkone, Ruta Vikse un Biruta.Bencone.

Jūnijā beidzās arī LSPL amatpersonu vēlēšanas. Šī procedūra tika veikta pa pastu ar vēstuļu starpniecību. Tajās piedalījās 20 sporta kopas (no 28). Par LLSP priekšsēdi atkārtoti ievēlēja A. Mauriņu, par palīgiem M. Kazāku, E. Skujiņu, R. Veinbergu un R. Kadiķi.

1950. gads bija ievērojams ar to, ka 25. februārī nāca klajā LSPL izdevums-laikraksts *Latviešu sports* pirmais numurs. Tā ievadrakstā A. Mauriņš vērtēja latviešu paveikto trīs gados Anglijā. Autors atzina, ka latviešu sportisti veikuši lielu darbu neatkarību zaudējušās valsts propagandā. Latvieši organizējuši savas sacensības un aktīvi piedalījušies arī Anglijas sporta dzīvē. Pēc A. Mauriņa domām, lielākos panākumus aizvadītajos trīs gados guvis šķēpmetējs, divkārtējais Anglijas meistars Jānis Stendzenieks.

Anglijas latviešu meistarsacīkstes volejbolā 1951. gadā notika sporta kopas *Vārpa* sarīkojumā Berlijas *(Bearly)* nometnē. Šo sacensību laikā – 1. jūlijā notika sportistu pilnsapulce, kurā izraudzīja delegātus 2. sporta kongresam Londonā.

1951. gada jūlija beigās notika Londonas Latviešu Dziesmusvētki, kuru norises laikā 28. jūlijā basketbola laukumā tikās Londonas *DVF*, ko papildināja Maksis Kazāks, ar Valdemāra Baumaņa trenēto Lorientas CEP, kuras sastāvā spēlēja Jānis Zebeliņš, Leonīds Lūsars. Sacensībās noraudzījās Latvijas sūtņi K. Zariņš un J. Feldmanis, kā arī Anglijas basketbola savienības pārstāvji. Tikai spēles pēdējās minūtēs uzvarēja Lorientas CEP ar 48–46.

Šajā laikā notika arī 2. sporta kongress. Uz vienu gadu Anglijas latviešu sportisti apņēmās turpināt Latviešu Sporta Sekretāra Trimdā darbu.

1951. gada 8. decembrī Koventrijā galda tenisa meistarsacīkšu laikā notika sporta kopu delegātu sapulce. Šajā tikšanās reizē pieņēma vairākus latviešu sportam trimdā svarīgus lēmumus. Sakarā ar daudzu latviešu aizceļošanu Anglijā palikušos sportistus administratīvi sadalīja divos apgabalos. Dienvidanglijas apgabalā sporta dzīves vadību uzticēja sporta kopai *Tērvete* Koventrijā, bet Ziemeļanglijā – sporta kopai *Trimda* Bredfordā. Sanāksme pagarināja Sporta pārvaldes darbības pilnvaras līdz 1952. gada augustam un atļāva tās vadītājam A. Mauriņam izraudzīties aizbraukušo pārvaldes un revīzijas komisijas locekļu vietā jaunus.

50. gadu sākumā daudzi latvieši atstāja Angliju, galvenokārt pārceļojot uz Kanadu, jo tur darba un dzīves apstākļi bija labāk nekā kā Britu salās. Tomēr arī Anglijā daudzās *DVF* nodaļās latviešu sportisti turpināja aktīvi darboties, piemēram, Notingamas *(Nottingham)*, Hadersfīldas *(Huddersfield)*, Birmingamas *(Birmingham)*, Donkasteras *(Doncaster)* un Bradfordas *(Bradford)* nodaļās. Daudzi latviešu vieglatlēti ar panākumiem pārstāvēja angļu klubus, piemēram, Antons Puksts, Otto Feldmanis, Zigfrīds Nikāzis, Voldemārs Priede, Fricis Laudobelis un Alfrēds Rozentāls. Tā 1954. gadā Anglijas apgabalu meistarsacīkstēs A. Puksts lodes grūšanā sasniedza 14,12 m, bet O. Feldmanis diska mešanā ar rezultātu 41,63 m ierindojās ceturtajā vietā.

1956. gadā par Latviešu sporta padomes Lielbritānijā vadītāju atkārtoti ievēlēja Ansi Mauriņu. Taču sakarā ar izceļošanu, aktīvo tautiešu aizbraukšanu no Anglijas un sportistu skaita straujo samazināšanos tika nolemts likvidēt sadalījumu apgabalos un turpmāk rīkot meistarsacīkstes tikai Anglijas mērogā. 1957. gadā arī Ansis Mauriņš izceļoja uz ASV. LSPL vadību uzņēmas Mārtiņš Kalve.

1961. gadā Latviešu sporta padomes Lielbritānijā priekšsēdis Mārtiņš Kalve ziņoja LSP vadītājam Ermanim Oliņam, ka reģistrēti 154 sportisti un sportistes, kas darbojās 3 sporta klubos un 3 sporta kopās. LSPL valdi pārstāvēja Mārtiņš Kalve, Rūdolfs Miķelsons, Kurts Bredavs, V. Rozentāls, Edgars Antēns un Ēriks Uztups.

Gadskārtēji vēl notika meistarsacīkstes basketbolā, kurās piedalījās Londonas latviešu sporta klubs LLSK, *DVF* sporta kopa (līdz 1960. gadam), Koventrijas sporta klubs (KSK) un Bradfordas sporta klubs *Trimda*. 1961. gada meistaru vienībā LLSK spēlēja: Ēriks Uztups, Staņislavs Rušenieks, Indulis Čaklais, L. Mastbrāķeris, *Arno Jaanimegi*, Fr. Mulareks, P. Tērmanis, Arturs Hamiltons. 2. vietā – KSK, 3. vietā – Bradfordas *Trimda*.

1961. gada meistarsacīkstes volejbolā notika Koventrijā. Tajās piedalījās Koventrijas sporta klubs (KSK) un Hadersfildas *DVF*, *Venta* sporta kopa ar divām vīriešu un vienu sieviešu komandu, Bradfordas sporta klubs *Trimda* un Lesteras sporta kopa *Banga* ar vienu vīriešu komandu. Vīriešu volejbolā panākumus guva *Banga*: V. Purmalis, A. Lutkēvics, J. Martinovs, M. Irbītis, Fr. Laudobelis, I. Šmits. Abām sieviešu turnīra dalībkomandām uzvarētāju noskaidrošanai bija jāizspēlē pieci seti. Uzvaru svinēja Koventrijas volejbolistes: L. Lieģe, N. Miķelsone, R. Krasta, M. Freija, I. Ariņa un I. Piķele.

Galda tenisā vislabāk veicās Bradfordas *Trimda* sportistiem A. Pētersonam, J. Bērziņam, V. Lazdiņam, M. Ādamsonam.

Vieglatlētikā pārāk mazo dalībnieku skaita dēļ latviešu meistarsacīkstes vairs nenotika. Taču Anglijas mērogā joprojām labas sekmes guva Zigfrīds Nikāzis, Kārlis Āboliņš, Otto Feldmanis, Fricis Laudobelis, Gunārs Vainovskis un Voldemārs Legzdiņš. 1961. gada Vidusanglijas vieglatlētikas meistarsacīkstēs Volverhemptonā Z. Nikāzis ieguva otro vietu veseŗa mešanā ar rezultātu 52,18 m. Diska mešanā O. Feldmanis Dienvidanglijas meistarībā izcīnīja otro vietu, bet Anglijas individuālajās apgabalu meistarsacīkstēs viņš uzrādīja meistarsacīkšu rekordu 46,10 m. Jorkšīras meistarsacīkstēs G.Vainovskis no Donkasteras izcīnīja apgabala meistaru veseŗa mešanā – 45,33 m.

1965. gadā pie LSPL bija reģistrētas 7 latviešu sporta klubi un kopas ar 152 sportistiem un veicinātājiem. Tās bija sekojošas: Bradfordas *Trimda*, *DVF* Hadersfīldas *Venta*, Lesteras *Banga*, Koventrijas Latviešu sporta klubs – KSK, Svansijas latviešu sporta kopa, *DVF* Koventrijas sporta kopa un Londonas Latviešu sporta klubs (LLSK). 1964. gada decembrī Koventrijā notika Anglijas latviešu sportistu un interesentu sanāksme, klātesot 36 dalībniekiem. Šajā sanāksmē tika pārrunāta LSPL darbība, latviešu sporta dzīves norises un tās nākotnes perspektīves, iesaistot nodarbībās jaunatni. Dalībnieki ievēlēja arī jaunu valdes sastāvu LSPL darbības turpināšanai. Valdes priekšsēdis – Voldemārs Legzdiņš (Volverhamptona), palīdze Mārīte Freijs (Koventrija), sekretārs Ēriks Uztups (Londona), kasieris Kurts Bredavs (Bradforda). Revīzijas komisijā: R. Miķelsons (Koventrija), V. Rozentāls (Lestera), E. Antēns (Londona).

60. gados latviešu sporta dzīve bija vairāk vai mazāk apsīkusi. Līdzīgi kā pārējās trimdas zemēs, latviešu vecākās paaudzes sportisti pamazām atstāja aktīvo sportu, bet jaunatne vēl nebija nobriedusi pārņemt latviešu sportu un tā organizēšanu. Anglijas latviešu sportā turpinājās rosība basketbolā, vieglatlētikā, volejbolā un galda tenisā.

1971. gadā LSPL arvien darbojās četri latviešu sporta klubi: Bradfordas *Trimda*, Lesteras *Banga*, Koventrijas *Rīga* (bij. *DVF* Koventrijas sporta klubs vai *Mūsmājas*) un Londonas Latviešu Sporta Klubs (LLSK). Kopējais biedru – veicinātāju skaits bija apmēram 100.

BASKETBOLS. LATVIEŠU BASKETBOLISTU VEIKSMĪGĀKĀS SEZONAS

Anglijā basketbols kļuva populārs ar latviešu, poļu un amerikāņu vienību piedalīšanos meistarsacīkstēs un kausa izcīņā.

1947. gadā Londonas Latviešu biedrības (LLB) vienība piedalījās Londonas basketbola meistarībā, kuŗā internacionālo vienību konkurencē – amerikāņu studentu vienība *Latter Day Saint*, poļu AZS, *Centymca* (trīs franču studenti, viens amerikānis, viens itālis), *Poly Reds*, *London Team*, *Eastbury Club* un *US-Navy*, sevi parādīja kā labu basketbola vienību. Londonas basketbola meistarībā LLB ieņēma 2. vietu aiz *Latter Day Saints* vienības. LLB vienība basketbolā piedalījās arī pirmo reizi Anglijas basketbola kausa izcīņā un iekļuva kausa finālā, kuŗ sacentās. Ar Anglijā spēcīgāko basketbola vienību – amerikāņu studentu nodibināto *Latter Day Saints* vienību, kuŗai zaudēja ar 23:46. Latviešu vienībā spēlēja M. Kazāks, E. Skujiņš, J. Sproģis, J. Rukuts, J. Skujiņš, A. Mazītis, Bedeicis, R. Kadiķis un J. Namnieks. Bez latviešu vienības meistarībā piedalījās poļu AZS, *London Team*, *Centymca*, *Poly Reds* un *US Navy*.

1948. gada Londonas meistarsacīkstēs basketbolā latvieši piedalījās ar divām komandām – LSK *Londona* (S. Rušenieks, H. Riekstiņš, A. Šmits, A. Bergvalds, R. Kadiķis, A. Mazītis, Garais, A. Mauriņš) un *Grevesend* LSK (J. Rukuts, J. Sproģis, I. Pūris, Jānis Namnieks, Piga, J. Jēkabsons, E. Antēns, J. Skujiņš). Londonas meistartituļa dēļ vēl cīnījās 4 angļu, 4 amerikāņu, 1 poļu un 1 lietuviešu vienība. Sacensību gaitā cīņu turpināja tikai LSK *Londona*.

Arī 1949. gadā Londonas latviešu sporta kluba basketbolisti izcīnīja tiesības spēlēt Anglijas kausa Londonas apgabala finālā. Šo panākumu vienība guva pārspējot spēcīgo amerikāņu vienību *US*

Navy ar 42:25. Finālā latviešu vienība atkal tikās ar labāko Anglijas vienību *Latter Day Saints*. Noteiktā laikā paredzētā spēle nenotika, jo amerikāņu studentu vienība atradās vēl Eiropā, un tā LSK *Londona* kļuva par Dienvidanglijas apgabala uzvarētāju. Anglijas kausa ieguvēja vienību noskaidroja Ziemeļanglijas, Vidusanglijas spēcīgāko komandu sacensībā.

Anglijas latviešu meistarsacīkstes basketbolā notika 1. Anglijas latviešu sporta svētku ietvaros Bitesvelā 1948. gadā, kur labākās komandas titulu izcīnīja Greivzenda. 1949. gada Anglijas latviešu meistarsacīkšu uzvarētāju basketbolā noskaidroja *St. Peter Hill* nometnē, Hantingtonā. Tajās piedalījās septiņas vienības, un spēles notika āra laukumos. Meistartitulu ieguva Londonas LSK basketbolisti – J. Sproģis, S. Rušenieks, H. Riekstiņš, A. Bergvalds, R. Kadiķis, J. Gercs. Finālā viņi ar 37:33 pārspēja *Grevesend* LSK, izcīnot *Imantas* un LSPL kausus.

1950. gada Anglijas latviešu meistarsacīkšu finālspēles basketbolā notika Birmingemā. Finālspēlēs tikās 8 labākās vienības no Ziemeļanglijas, Vidus- un Dienvidanglijas: Bradfordas *Trimda*, Vulverhamptonas *Daugavieši*, Mansfīldas *Spars*, *Vārpa*, *Banga*, *Ekēbija* un divas *DVF* komandas – *Staburags* un *Londona*. LSPL vadītājs Ansis Mauriņš atkal varēja sveikt meistarsacīkšu uzvarētājus – Londonas *DVF*, kuri finālspēlē uzvarēja *Trimdu* 37–34, kuras vienības balsts un "diriģents" bija Ernests Skujiņš. 3. vietā ierindojās *DVF Staburags*, bet 4. v. *Daugaviešu* vienība, kuŗā spēlēja kādreizējais Latvijas valstsvienības spēlētājs Maksis Kazāks.

1950./51. g. ziemā zem Anglijas karoga braucošo latviešu kuģu vadība un apkalpes locekļi pēc *DVF* Londonas nodaļas Sporta kopas valdes (priekšnieks E. Alksnis, valdes locekļi L. Priede, H. Ķeire un O. Mednis) lūguma ziedoja līdzekļus *Dzintarjūŗas kausa* iegādei latviešu basketbolistiem Anglijā, kuŗš saskaņā ar nolikumu izcīnāms starp labākajām Anglijas latviešu klubu komandām reizi gadā. Šim lūgumam atsaucās un ziedoja kuģu *Kuldīgas*, *Ventas*, *Rāmavas*, *Sporta*, *Elizabetes*, *Ogres* apkalpes, kā arī atsevišķi jūrnieki. Pirmā izcīņa notika 1951. gada Lieldienās, Londonā. Tajā piedalījās 6 vienības, un finālā uzvarēja Londonas latviešu Sporta Klubs (LLSK), pārspējot *DVF Londona* ar 48–46. Vienībā spēlēja A. Augusts, A. Bergvalds, R. Bulte, O. Feldmanis, E. Ješinskis, G. Bluķis, R. Kadiķis, H. Riekstiņš, E. Tannis, S. Rušenieks, L. Brants, M. Zakevics.

1952. gada Lieldienās, 13. un 14. aprīlī notika otrais kausa izcīņas turnīrs Bradfordā, kuŗš bija apvienots ar 1952. gada Anglijas latviešu basketbola meistarsacīkstēm. 10 vienību konkurencē uzvaru guva *DVF* – Uldis Priedītis, Ēriks Ješinskis, Jānis Koškins, Jānis Sproģis, Tālivaldis Zariņš, A. Kārkliņš, Aivars Šmits, Andrejs Sproģis, Edgars Antēns, kas izcīnīja arī *Imantas* kausu, ko 1948. gadā dāvāja Bitsvelas nometnes latvieši. *DVF Londona* finālspēlē ar 40–36 pārspēja LLSK.

Trešā *Dzintarjūŗas kausa* izcīņa notika 1953. gada 7. februārī Londonas *Wimbledon Bath* zālē. 8 vienības bija sadalītas A un B grupā. A grupā spēlēja LLSK, Notingemas *DVF*, Volverhamptonas *Daugavieši* un Londonas *DVF* – 2, B grupā Londonas *DVF*, KSK (Koventrijas Sporta Klubs), Huddersfīldas *Venta*, Bradfordas *Trimda*. Finālā satikās abas labākās latviešu vienības – *DVF* un LLSK. Stabilāku sniegumu parādīja *DVF*, kas uzvarēja ar 63–49 un izcīnīja *Dzintarjūŗas kausu* otro reizi. Vienībā spēlēja J. Jakobsons, E. Uztups, V. Graudiņš, S. Rušenieks, J. Bergmanis, Fr. Mulareks, E. Ješinskis, V. Švirksts, J. Strēlnieks, Melderis.

Ceturtajā kausa izcīņā 1954. gadā piecu komandu konkurencē veiksmīgāka atkal izrādījās Londonas *DVF* komanda, kuŗai kausu nodrošināja labākā gūto un zaudēto punktu attiecība.

Taču *Dzintarjūŗas kausa* izcīņa un Anglijas latviešu basketbola meistarsacīkstes nebija vienīgās sacensības. Nozīmīgu vietu ieņēma arī *Wetherby* kausa izcīņas turnīrs. Šo mazo sudraba kausiņu labākajai baltiešu basketbola vienībai 1948. gadā rudenī dāvāja Parkgeitas *(Park Gate)* lauksaimniecības nometnes mazā un draudzīgā latviešu sportistu saime *Viesturs*. Tobrīd neviens nedomāja, ka cīņa par to divreiz gadā – pavasarī un rudenī – iegūs tik lielu popularitāti. Noteikumi paredzēja, ka vienība, kuŗa iegūs kausu trīs reizes, varēs to paturēt savā īpašumā. 1950. gada pavasarī ceturtajās

kausa izcīņas sacensībās kopā ar latviešiem par to cīnījās arī spēcīgākās lietuviešu un igauņu vienības. Taču ne vienmēr mūsu kaimiņi kausa izcīņās bija pārstāvēti ar labākajām vienībām. 1950. gada rudenī spēles notika ārā uz dubļainā laukuma. Uzvarētāji – Londonas *DVF* basketbolisti spēlēja ar basām kājām vai zeķēs. Līdz *Park Gates* lauksaimniecības nometnes likvidācijai *Wetherby* kausa izcīņa notika pie viņiem, bet pēc tam Bradfordas sporta zālē. Diemžēl 1955. gada 23. un 24. augusts bija *Wetherby* kausa izcīņas pēdējā – devītā reize. Šajās sacensībās kausu trešo reizi izcīnīja un savā īpašumā ieguva *DVF* basketbolisti. Divreiz kausu ieguva lietuviešu *Kovas*, pa reizei tas pabijis pie lietuviešu *Vilnius*, latviešu *Vidzemes*, *Trimdas* un LLSK.

1953. gadā risinājās Vidzemes kausa izcīņa basketbolā. Tajā varēja piedalīties visas valstī esošās baltiešu vienības. Finālā *DVF* basketbolisti ar 57:47 uzvarēja lietuviešu *Kovas*. Šajā paša gada jūnijā Bradfordā risinājās Anglijas latviešu meistarsacīkstes basketbolā, kurā pirmo reizi izcīnīja LSPL (Latviešu Sporta Pārvaldes Lielbritānijā) dāvāto Visvalža Meldera kausu. Izcīņā piedalījās tikai 4 vienības: Londonas *DVF*, LLSK, Bradfordas *Trimda*, Huddersfīldas *Venta*. Cīņas ritēja spraigi, un uzvarētājs izšķīrās pēdējās spēles minūtēs. Finālā jau tradicionāli sastapās senie pretinieki – *DVF* un LLSK. Atkal labākā izrādijās *DVF* un jau ceturto reizi izcīnīja Anglijas latviešu meistartitulu.

Anglijas kausa izcīņā divas reizes *DVF* cīnījās pusfinālā, kur zaudēja amerikāņu LDS piecīniekam. 1951./52. g. sezonā *DVF* izcīnīja Londonas meistaru, 1952./53. g. ziemā – 3. vieta aiz *Poly* un *American Legion*, bet vasaras meistarībā 1. vieta. Šajās komandai tik veiksmīgajās sezonās *DVF* krāsas aizstāvēja Aivars Šmits, Ēriks Ješinskis, Tālivaldis Zariņš, Uldis Priedītis, Andrejs Sproģis, Edgars Antēns, Jānis Koškins, Hermanis Riekstiņš, Arvīds Kārkliņš, Modris Zakēvics un Māris Slokenbergs.

50. gados *DVF* Londonas nodaļas sporta kopas galvenās aktivitātes bija basketbols. Hermaņa Riekstiņa vadībā izveidojās komanda, kas regulāri reizi nedēļā trenējās Hanvelas vingrotavā. Katrs komandas dalībnieks pats maksāja par vingrotavas īri. Par personīgiem līdzekļiem vienības dalībnieki izgatavoja treniņtērpus, kuŗus rotāja iniciāļi *DVF*. 1953./54. gada sezonā *DVF* pirmā komanda Londonas premjerlīgā ieguva 1. vietu. 1954. gadā izcīnīja *Wetherby* kausu. Ar tikpat labiem panākumiem spēlēja arī *DVF* otrā vienība, gūstot augstas vietas Londonas meistarsacīkstēs. 1954. gadā abas labākās Anglijas latviešu vienības – *DVF* un LLSK apvienojās un 1. Eiropas latviešu basketbola meistarsacīkstēs Angliju pārstāvēja izlases vienība: A. Kārkliņš, E. Ješinskis, A. Sproģis, M. Zakēvics, U. Priedītis, A. Šmits, J. Koškins, T. Zariņš, U. Manga, V. Švirksts un pārstāvis – treneris A. Mauriņš. Anglijas latviešu vienība stratēja neveiksmīgi un ierindojās 4. vietā. Pēc meistarsacīkstēm vienība devās sacensību turnejā pa Vāciju un Franciju, sacenšoties ar amerikāņu, vācu un franču vienībām.

Arī 1956. gadā 2. Eiropas latviešu basketbola meistarsacīkstēs piedalījās Anglijas latviešu izlase: A. Kārkliņš, A. Šmits, T. Zariņš, V. Švirksts, E. Antēns, E. Ješinskis, U. Priedītis un A. Sproģis, izcīnot 3. vietu.

1955. gada pavasarī latviešu jūrnieki no kuģa *Rāmava* dāvāja *DVF* basketbola vienībai kausu izcīņai starp Anglijas un citu valstu un kontinentu latviešu basketbola komandām. Pirmajā sacensībā *Rāmavas kausa* izcīņā tikās viesi no Zviedrijas – Stokholmas *Rīga* un *DVF* vienība, kas arī uzvarēja pirmajā izcīņā ar 34–30..

Tomēr arī basketbolā vairs nenotika kādreiz tik populārie Baltijas un *Dzintarjūŗas kausu* izcīņas, kuŗas parasti rīkoja Bradfordas *Trimda* un LLSK Londonā. Iemesls bija viens: vecie spēlētāji bija beiguši savas sporta gaitas, bet jaunākie izklīduši pa augstākām mācību iestādēm. Tas pats arī notika ar lietuviešiem un igauņiem. Vienīgi Londonas LSK basketbola vienība turpināja spēlēt Londonas virslīgā (12 vienības) un otrajā plašākajā Anglijas basketbola līgā – Dienvidtemzas (36 vienības). Londonas virslīgā LLSK turējās pirmajā sešiniekā un 1962. gadā izcīnīja *"runner-up"* tituli.

1961. gadā Anglijas basketbola meistarībā B *(Intermediate)* klasē latviešu vienība zaudēja fināla spēlē. Vairāki LLSK spēlētāji tika izraudzīti Londonas izlasēs. Viena no visu laiku spēcīgajām latviešu basketbola vienībām – *DVF* Londonas sporta klubs bija pārtraukusi darbību.

1971. gadā basketbolā vienīgā latviešu vienība, kuŗa aktīvi spēlēja un piedalījās turnīros bija Londonas Latviešu sporta klubs *(*LLSK*)*. Tā spēlēja Londonas augstākajā *(Premier)* līgā ar labām sekmēm. Tomēr tās sastāvā spēlēja pārsvarā angļu vai cittautiešu sportisti, bet kluba priekšsēdis joprojām bija V. Mastbrāķeris. 1973. gadā LLSK izcīnīja Anglijas meistaru. Vienībā spēlēja visi angļi, izņemot Pēteri Sproģi, bijušo Toronto *YMCA* basketbolistu.

1976. gada maijā Edinburgā, Skotijā notika olimpiskais kvalifikācijas turnīrs basketbolā starp 8 valstu izlasēm. Kaut arī Anglijas vienība neizcīnīja tiesības piedalīties olimpiskajās spēlēs Montreālā, Anglijas izlases vienības sastāvā veiksmīgs bija Pēteris Sproģis, kas spēlēja Anglijas basketbola galvgala vienībā *Embassy All Stars*, ko agrāk sauca LLSK.

FUTBOLS

1949. gadā noorganizēja arī pirmās Anglijas latviešu meistarsacīkstes futbolā. Bija mazliet neierasti janvārī spēlēt uz koši zaļas zāles laukuma. Līdzdalību sacensībām pieteica ducis komandu. 1949. gada 21. janvāra *Latvju Sportā* Uldis Priedītis rakstīja: "Vienībām sacenšoties vispirms apgabalos, pirmā spēlē Dienvidanglijā Midhurstas vienpadsmits pieveica Baiflītu 5–0. Ar interesi gaidāma Baiflītas un LLSK Greivsenda sacensība. Vidusanglijas D grupā *Saint Peters Hill Staburags* ar 7–1 rezultātu viegli pieveica Korbijas *Kāvus*. *Staburags* zīlējams par otru finālistu. Tā uzbrukumu turpmāk vadīs Latvijas valstsvienības spēlētājs Eduards Freimanis. Iebildumus sportistos rada Sporta pārvaldes atļauja līdzspēlēt katrā vienībā 3 cittautības spēlētājiem. Bieži vien, izmetot "ārzemju zvaigžņu" makšķeres, cieš šo vienību jaunākie latviešu spēlētāji."

Kā jau prognozēja U. Priedītis, fināla spēlēs *Staburags* ar 1–0 pārspēja LLSK un ar 3–1 Birdingbūrijas *Ausekli,* un saņēma Latviešu sporta pārvaldes Lielbritānijā dāvāto kausu.

1950. gadā Anglijas latviešu futbola meistarsacīkstēs sacensības uzsāka sešas komandas. Tomēr uz finālspēlēm Birdingbūrijā no četrām gaidītajām ieradās tikai divas. Komandu izjukšanu veicināja nometņu likvidācija. Arī aizliegums cittautiešiem spēlēt latviešu vienībās bija kļūda. Trūka jauno futbolistu. Šajā sakarā *Latviešu sports* 15. maijā rakstīja: "Šādam stāvoklim turpinoties, var gadīties, ka latviešiem reiz tik populārajā sporta veidā meistartitulu iegūs kāda vienība bez spēles. Šāds meistarības iznākums varēja būt jau 22. un 23. aprīlī Birdingburijā, ja arī *Mežotne* nebūtu ieradusies fināla cīņām, līdzīgi *Trimdai*, kuŗai bija savainoti spēlētāji, vai *DVF*, kas, pie "zaļā galda" diplomātiskā ceļā izcīnītās tiesības līdzspēlēt fināla turnīrā, neieradās aizstāvēt zaļajā spēles laukumā."

Tā meistartitula īpašnieks noskaidrojās *Mežotnes* un *Ausekļa* sacensībā. Otro gadu pēc kārtas labākie bija *Mežotnes* futbolisti Mastbrāķeris, Puķe, Draule, Rullītis, Šulcs, A. Grīnbergs, Blumbergs, Ē. Uztups, R. Kadiķis, Šēnbergs, Graudiņš.

GALDA TENISS

Galda teniss arī bija iecienīts Anglijas latviešu vidū, it sevišķi jaunatne pievērsās šim sporta veidam. Anglijas latviešu meistarsacīkstes notika nepārtraukti katru gadu. Gandrīz visi aktīvie latviešu galda tenisisti spēlēja angļu klubos individuāli, un Bradfordas *Trimda* piedalījās pilsētas līgā ar divām vienībām. Trimdas 1. vienība septiņu gadu laikā no zemākās līgas iekļuva augstākā līgā un 1964. gadā izcīnīja 3. vietu. Vairākus komandas spēlētājus iedalīja pilsētas izlasē, un viņi pārstāvē-

ja apgabalu Anglijas meistarsacīkstēs. Angļu vidū galda teniss bija populāra spēle, ar ko nodarbojās sporta klubos un skolās. Kopējais aktīvo latviešu galda tenisistu skaits bija apmēram 25.

Anglijas latviešu meistars Dr. Andris Pētersons, bijušais Bradfordas *Trimdas* galda tenisists, 1970. gadā izcīnīja Vēkfīldas pilsētas meistara godu. Bradfordas *Trimda*, kas regulāri piedalījās ar savām vienībām pilsētas līgā, zaudēja spēlētājus, kas, beiguši skolas gaitas, palika vienaldzīgi pret saviem panākumiem sportā, vai arī atstāja Bradfordu.

1971. gadā galda tenisā, tāpat kā volejbolā, notika gadskārtējās meistarsacīkstes jauniešu, vispārējā un senioru grupās. Lielākoties tās organizēja rosīgā Bradfordas *Trimdas* sporta kopa Lieldienu brīvdienu laikā. Šeit arī bija aktīvākie galda tenisisti, jo trīs latviešu vienības spēlēja pilsētas līgā.

NOVUSS

Anglijā latviešu sportisti bija vieni no pirmajiem, kas sāka nodarboties ar novusu, tomēr pirmās oficiālās novusa sacensības iesākās tikai 1964. gadā *DVF* sporta svētkos Mansfīldā. Kad novusa galdus iegādājās arī latviešu māja *Almēlija*, tad sākās rosīga darbība. Lesterā, Mansfīldā un Notinghamā izveidojās spēcīgas novusa vienības. Kopš 1972. gada Anglijas latviešu novusa spēlētāji regulāri piedalījās Latviešu Sporta Padomes Brīvajā Pasaulē organizētajās korespondences sacensībās.

1975. gadā Mansfīldā Anglijas latviešu meistarsacīkstēs novusā uzvaru ieguva M. Irbītis (Lestera), 2. vietā A. Pulers (Mansfīlda). 1976. gadā *DVF* sporta svētkos novusa turnīrā atkal uzvarēja M. Irbītis (Lestera), 2. vietā Fr. Laudobelis. 1977. gada turnīrā uzvarēja I. Lilienfelds, 2. vietā – M. Irbīte, 3. v. – Fr. Laudobelis.

Pēc 1985. gadā notikušajām 1. Globālām latviešu meistarsacīkstēm, Anglijā ar novusu sāka nodarboties arī dāmas. Sacensības tika organizētas arī jauniešiem līdz 16 gadu vecumam. Lielākos panākumus novusā guva Fricis Laudobelis, M. Irbītis, I. Lilienfelds, A. Balodis, A. Plūme un citi. Dāmām labākos rezultātus uzrādīja G. Krontāle, V. Šnepste, R. Plūme un citas.

Jau 1981. gadā Lesteras *DVF* nod. sporta sekcija ierosināja sacensības novusā starp Lesteras izlases vienību un apvienoto Notinghamas – Mansfīldas 10 spēlētāju vienību, un kopš tā laika tās risinājās katru gadu. Notinghamas sporta sekcija, sadarbojoties ar Mansfīldas nod., izgādāja ceļojošo vairogu, un pirmos 3 gadus apvienotā vienība uzvarēja, bet pēdējos divus zaudēja.

1987. gadā 25. *DV* dienās, kas notika *DVF* Koventrijas īpašumā *Mūsmājās*, vispārējā klasē piedalījās 25 dalībnieki. Spēlējot pēc divu zaudējumu sistēmas, finālā tikās iepriekšējā gada meistars A. Āboliņš ar daudzkārtējo meistaru Fr. Laudobeli. Divu spēļu kopsummā uzvarēja A. Āboliņš *(Straumēni)*, 2. v. Fr. Laudobelis (Lestere), 3. v. J. Lūsis (Birmingema). Jauniešu sacensībās 1. vietu ieguva S. Kapitānovs. Dāmu sacensībās, nezaudējot nevienu spēli, uzvarēja R. Plūme (Mansfīlda).

DVF rīkotās pāru spēles novusā notika 1991. gada janvāra sākumā *Straumēnos*, jo dalībnieku ierašanos aizkavēja nelabvēlīgie laika apstākļi – vētras un siegputenis iepriekšējā gada decembrī

Sacensībās piedalījās 11 pāri no Lesteras, Notinghamas, Bradfordas, Česterfīldas un Mansfīldas nodaļām. Spēlējot pēc divu zaudējumu sistēmas, finālā bez zaudējuma iekļuva Fr. Laudobelis ar A. Balodi, kuriem nācās piekāpties pagājušā gada meistariem A. Saujam ar I. Lilienfeldu (Notinghama). Uzvarētāji uz gadu ieguva V. Sīmaņa ceļojošo kausu.

DVF pāru spēlēs *Straumēnos* 1992. gadā piedalījās 10 pāri. Dominēja lesterieši ar 6 pāriem. Vēl piedalījās Bedfordas, Mansfīldas, Notinghamas un *Straumēnu* nodaļas. Spēlēja pēc divu zaudējumu sistēmas. Finālā satikās visi četri aizgājušo gadu meistari: Fr. Laudobelis ar A. Balodi un M. Irbītis ar V. Purmali. Šoreiz pārspēlē veiksmīgāki bija Fr. Laudobelis ar A. Balodi, 3. v. Ē. Otto ar G. Zimbachu *(Straumēni)*.

SVARCELŠANA

Svarcelšanā aktīvākā bija Līdsas LSK, jo tur par to rūpējās Kārlis Bīleskalns. 1950. gada 30. septembrī notika Latvijas rekordista Kārļa Bīleskalna 25 gadu sporta darbības atceres pasākums. Tajā spēkiem mērojās Līdsas *(Leeds)* un Donkasteras sporta kopu atlēti. Uzvarēja viesi – Alfons Freimanis, G. Vainovskis, Ozols, kuŗu paceltā svara kopsumma bija 880 kg. Līdsas vīri Reinbergs, Pavasars un Rožkalns saniedza 750 kg. Ārpus konkurences notika arī smagsvaru Alfrēda Kārkliņa (Londonas *DVF*) un Dudara (Līdsas *DVF*) divcīņa. Abiem tā bija pirmā nopietnā spēku pārbaude. Sasniegtie rezultāti liecināja, ka vecmeistariem A. Jūrmalietim un K. Bīleskalnam izauguši jauni un spēcīgi konkurenti. Šajā reizē nedaudz pārāks pār konkurentu, trīscīņā paceļot 320 kg bija A. Kārkliņš. A. Kārkliņš bija arī labs vingrotājs, Aleksandra Miezīša skolnieks. Anglijā viņš vadīja arī sporta kopas *Staburags* vingrotāju grupu.

50. gados *DVF* sporta sekcija *Staburags* lepojās ar svaru cēlāju Alfrēdu Kārkliņu, kas vēlāk izceļoja uz Kanadu. Taču Donkasterā izauga viņam cienīgs mantinieks – Alfons Freimanis. 1956. gadā A. Freimanis ieguva absolūtā meistara titulu Anglijas *All round* sacensībās.

ŠACHS

1948. gadā Anglijā sākās latviešu šachistu rosība. Kumberlandē, Merisotas lauksaimniecības nometnē Augusta Priedīša vadībā nodibinājās pirmā latviešu šachistu komanda Britu salās. Tās pastāvēšanas laikā Ziemeļanglijā šo vienību nevienam tā arī neizdevās pārspēt. Diemžēl A. Priedīša dzīve aprāvās jau pēc pāris gadiem.

Anglijā latviešu meistarsacīkstes šachā aizsākās 1949. gadā. Merisotā par pirmo Anglijas latviešu šacha sacensību uzvarētāju kļuva Gunārs Rune. Tie bija individuālie un ātrspēlēs turnīri, komandu sacensības. Taču tikai pēc 10 gadiem Bradfordas *DVF* šacha kopa pirmo reizi piedalījās angļu *J. M. Brown Shield* izcīņā, kur ar 11 punktiem izcīnīja 1. vietu savā grupā. Finālā, sacenšoties ar otrās grupas uzvarētājiem *Hull YPJ* vienību, nācās atzīt pretinieku pārākumu. Angļi latviešu šacha kopu dēvēja par *Bradford Latvians*. 1959. gada Anglijas latviešu šacha meistarsacīkstēs meistartitulu ieguva bradfordietis A. Ansbergs. Viņš kopā ar A. Butku un A. Tiltnieku, tika iedalīti arī Jorkšīras izlasēs.

Šajā laikā Anglijā pie latviešu sporta debesīm parādījās arī jaunas zvaigznes. Viens no viņiem – Andris Abakuks, kuŗam 1963. gadā bija tikai 13 gadi, Londonas skolnieku turnīrā 54 dalībnieku konkurencē ieguva 2. vietu.

Pēc 1951. gada par rosīgiem latviešu šacha centriem Anglijā izveidojās Bradforda, Birmingema, Koventrija un Donkastera *(Doncaster)*. Daudzi latviešu šachisti aizstāvēja arī angļu klubu, pilsētu un pat apgabalu krāsas, gūstot atzīstamus panākumus. Notika arī latviešu sastādītās komandas sacensība ar Birmingemas izlasi. Latvieši sacensībā zaudēja ar 2:4. 1953. gadā par Koventrijas pilsētas meistariem kļuva latviešu šachistu komanda. Tā brīža labāko latviešu šachistu Anglijā desmitniekā minami A. Āboliņš no Mansfīldas, A. Ausburgs no Līdsas, J. Gāle, V. Tiltnieks, E. Trēgeris no Bradfordas, J. Lācis, V. Priede no Birmingemas un J. Turks, A. Mazītis no Londonas un J. Ūdris no Svansī. Anglijas latviešu šachistu apvienība, kuŗu vadīja prof. Dr. A. Melderis (Londona), arī katru gadu rēgulāri rīkoja latviešu meistarsacīkstes un atsevišķus turnīrus, kā arī draudzības spēles ar cittautu šachistiem Anglijā. Apvienība nebija LSPL biedre.

1981. gadā no 4. līdz 7. aprīlim *DVF* Londonas un *Straumēnu* nodaļu izkārtojumā *Straumēnos* notika Anglijas latviešu meistarsacīkstes šachā. Galvenajā turnīrā bija seši dalībnieki, kas katrs ar katru spēlēja vienu partiju. 1. vietu ieguva Andris Abakuks (Londona), 2. – Egons Andersons (Roč-

dāle), 3. – Jānis Dūdiņš *(Straumēni)*. Ātrspēles turnīrā 1. vietu arī ieguva Andris Abakuks, 2. v. – V. Liepiņš (Čelmsforda), 3. v. – J. Tauriņš (Bedforda). Bez minētajiem sportistiem abos turnīros piedalījās A. Šķietnieks (Pīterborova) un galvenajā turnīrā J. Tīrelis *(Straumēni)*.

1981. gadā *Straumēnos* notika 12. Eiropas latviešu meistarsacīkstes šachā. Piedalījās 13 spēlētāji: 8 no Anglijas, 4 no Rietumvācijas un viens no Zviedrijas. Uzvarēja O. Liepiņš (Vācija), 2. vietā A. Tipsis (Vācija), 3. v. – P. Ozoliņš (Zviedrija). Ātrspēlē uzvarēja arī O. Liepiņš. Vienlaicīgi notika arī Vācijas latviešu šacha meistarības turnīrs.

1984. gadā Lieldienu laikā *Straumēnos* notika Anglijas latviešu meistarsacīkstes šachā. Galvenajā turnīrā pieci dalībnieki katrs ar katru spēlēja vienu partiju. 1. vietu ieguva Andris Abakuks (Londona) – 4 p., 2. J. Dūdiņš (Notinghama) – 2 1/2 p., A. Šķietnieks (Pīterborova) 1 1/2 p. Ātrspēlē katrs ar katru spēlēja 4 partijas. Arī šeit uzvarēja labākais Anglijas latviešu šachists Andris Abakuks iegūst 15 p., 2. un 3. vietu dalīja V. Liepiņš un J. Taurinš.

DVF Londonas nodaļas šacha kopa Valda Liepiņa vadībā bija jau agrāk *Straumēniem* dāvinājusi šacha piederumus, kuŗus pirmo reizi šajā meistarībā lietoja.

1985. gada Lieldienās 5.–8. aprīlī *Straumēnos* notika 14. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs. Piedalījās 13 latviešu šachisti: septiņi no Anglijas, pieci no Vācijas un viens no Zviedrijas. Meistara titulu izcīnīja A. Abakuks no Anglijas, 2. vietā P. Sondors (Vācija), 3. vietā turnīra seniors – A. Mazītis (Anglija). Turnīrā ar klusuma brīdi pieminēja aizgājušos Jāni Liepiņu, senioru un Frici Cinovski. Ātrspēles turnīru uzvarēja P. Sondors, 2. vietā A. Abakuks, 3. v. – A. Tipsis.

ŠAUŠANA

60. gados bija kļuvis par tradīciju, ka *DVF* rīkoja šaušanas meistarsacīkstes divas reizes gadā. Pavasarī tās rīkoja telpās, kad notika šaušana arī ar pistolēm, bet vasarā – trīs starptautiskos vingrinājumos ar šautenēm (guļus, stāvus, no ceļa). Donkasterā bija pieejama laba šautuve, tādēļ tur ik gadu notika individuālās šaušanas meistarsacīkstes ar mazkalibra šauteni un pistoli, kā arī ceļojošā kausa izcīņas šaušanā komandām. Vairums dalībnieku nāca no Donkasteras, Derbijas, Česterfīldas, Lesteres un citām nodaļām. 1968. gada pavasarī tās risinājās Donkasterā. Piedalījās 35 šāvēji, kuri sacentās divās jaunatnes grupās, dāmu klasē, strēlnieku un senioru klasē.

1979. gada Anglijas latviešu šaušanas meistarsacīkstes risinājās *Thumscoe* šautuvē pie Donkasteras. Sacensības notika trīs klasēs, šaujot 50 m distancē 3 starptautiskos paņēmienos. Iespējamais punktu skaits – 200.

Strēlnieku klasē (18–50 g.) uzvarēja E. Vītiņš (Česterfīlda) ar 137 punktiem. Senioriem (50–60 g.) bija viskuplākais dalībnieku skaits, uzvaru ieguva A. Freimanis (Donkastera) ar 141 punktiem, veterāniem (virs 60 g.) labāko rezultātu uzrādīja A. Silgailis (Silsdene) ar 78 punktiem. Vērtējot punktu kopsummu, par Anglijas latviešu meistaru šaušanā 1979. gadā kļuva A. Freimanis.

1982. gadā *DVF* "handikapa" kausa izcīņa komandām notika *Thumscoe* šautuvē netālu no Donkasteras. Sacensībās piedalījās necerēti daudzas vienības – *Lestera*, *Mansfīlda*, *Česterfīlda* un *Donkastera*, katra ar vienu, bet *Derbija* ar divām komandām. Kausu izcīnīja Lesteras nodaļas vienība. Tās sastāvā bija divu ģimeņu pāru komanda – Anna un Fricis Laudobeļi, Erna un Alberts Baloži. Individuāli uzvarēja *DVF* sacensību daudzkārtējais meistars Alfons Freimanis *(Donkastera)*.

1983. gadā *DVF* šaušanas sacensību vieta bija nemainīga – *Thumscoe* šauruvē, tikai šoreiz pie labiem laika apstākļiem. Dalībnieki bija pulcējušies no Lesteras, Derbijas, Česterfīldas, Bradfordas, Mansfīldas un Donkasteras. Par *DVF* meistaru kļuva A. Freimanis, bet Ernests Krauze saņēma Leopolda Dombrovska dāvāto ceļojošo balvu par labāko šaušanas rezultātu kopvērtējumu 1983. gadā. Sacensības notika trīs starptautiskos paņēmienos – guļus, no ceļa un stāvus no 50 m attāluma. Dā-

mu klasē uzvarēja A. Laudobele (Lestera). Senioru klasē (50–60 g.) – J. Strazds (Česterfīlda), veterānu klasē virs 65 g. – 1. v. A. Pulers, meistarklasē – 1. v. A. Freimanis (Donkastera).

1985. gadā *DVF* meistarsacensības šaušanā *ICI* šautuvē Donkasterā pulcināja 29 dalībniekus. Imants Šneiders (Bradforda) guļus pozīcijā sašāva visus 200 punktus, pārspējot E. Krauzes ilgi nepārspēto rekordu – 199 p. I. Šneiders izcīnīja arī 1. v. šaušanā ar pistoli, iegūstot 173 no iesp. 200 p. Dāmu klasē (guļus, no rokas) – P. Rusa (Česterfīlda) – 97 no iesp. 100 p., jauniešu kl. līdz 15 g. (guļus no atbalsta) – U. Tamsons (Bradforda) – 83 no iesp. 100, no 15–18 g. (guļus no rokas) – A. Tamsons (Bradforda) – 112 no iesp. 200. Strēlnieku kl. (18–50 g) – Ē. Vītiņš (Česterfīlda) – 195 (no 200), senioru kl. (50-65 g) – L. Ceriņš (Derbija) – 176, veterānu kl. (virs 65 g.) – A. Pulers (Mansfīlda) – 49 p. Šaušanā ar pistoli piedalījās 23 sportisti – 1. v. I. Šneiders – 173 p. Sacensības notika telpās, šaujot no 25 jardiem, bet pistolēm – 20 jardiem.

DVF meistarsacensības (āra šautuve) notika *Thurnscoe* šautuvē. Sacensībās apritēja 20 gadi kopš *DVF* šāvēji meistarsacīkstēm pulcējās Donkasterā. Šoreiz nelāgais laiks traucēja sportistiem sasniegt augstākus rezultātus. Uzvarētājs E. Krauze sasniedz 156 p. no iesp. 200. Sacensības norisinājās nepārtrauktā lietu – no sākuma līdz pat pēdējam šāvienam. Šāvēji izskatījās pēc zvejniekiem, jo visi bija izmirkuši. Ja pirmos divos stāvokļos varēja šaut no pajumtes, tad stāvus pozīcijā bija jāiet ārā, un tieši tad arī bija vislielākā lietusgāze. E. Krauze kļuva par *DVF* meistaru un ieguva ceļojošo V. Dombrovska balvu kā 1985. gada labākais šāvējs.

DVF ceļojošā kausa izcīņa komandām notika *Thurnscoe* šautuvē pie Donkasteras. Sacensību rezultāti bija ļoti līdzīgi, un tikai daži punkti izšķīra uzvarētājus un tālāko vietu ieguvējus. Uzvarēja Mansfīldas komanda ar 791 p., atstājot otrajā vietā *Lesteru* (787) un 3. v. *Donkasteru* (781).

1986. gadā *DVF* meistarsacensības notika telpās ar mazkalibra šauteni un pistoli notika Tuptonā pie Česterfīldas – LNER plašajā un labi iekārtotajā šautuvē. Labākā šāvēja balvu ieguva E. Krauze ar šauteni un pistoli kopvērtējumā. Viņš uzvarēja arī meistarklasē ar šauteni. Ar pistoli nepārspēts palika E. Eniķis. Meistarklases dalībnieki pārsvarā regulāri šāva vietējos angļu klubos ziemas un vasaras līgās. *Thurnscoe* šautuvē 10. augustā notika gadskārtējās *DVF* šaušanas meistarsacīkstes. Par *DVF* meistaru kļuva A. Freimanis ar 157 p., bet L. Dombrovska ceļojošo kausu kā labākais šāvējs 1986. gadā ieguva E. Krauze. Sacensības notika 3 starptautiskos paņēmienos: šaujot guļus 10 lodes, 5 no ceļa un 5 stāvus. Visās klasēs bija iespējami 200 punkti, šaujot no 50 m attāluma. Senioru klasē – no 50–65 gadiem 1. v. L. Ceriņš (Derbija) – 128, veterānu klasē virs 65 gadiem 1. v. E. Vīnbergs (Donkastera) – 84. Dāmu kl. – A. Laudobele (Lestera) – 117.

1986. gada pavasarī 20 *DVF* šāvēji pulcējās *Thurnscoe* šautuvē vienību ceļojošā kausa izcīņai. 1. vietu un ceļojošo kausu ieguva Česterfīldas vienība ar 826 punktiem. Vienības sastāvā: E. Krauze, A. Švalbe, A. Cukurs un *A. Williams*, 2. v. *Donkastera*, bet 3. vietā vairāku nodaļu sastādītā vienība. Individuāli labākais šāvējs bija A. Freimanis *(Donkastera)* – 148 p.

1987. gada *DVF* šaušanas meistarsacīkstes ar mazkalibra šauteni notika *Thurnscoe* šautuvē, netālu no Donkasteras. Ernests Krauze kļuva *DVF* meistaru un arī saņēma L. Dombrovska ceļojošo balvu kā labākais 1987. g. šāvējs. Visās klasēs bija iespējami 200 punkti, šaujot no 50 m attāluma 3 paņēmienos. Senioru klasē – no 50–65 gadiem 1. v. L. Ceriņš (Derbija), veterānu klasē virs 65 gadiem – 1. v. E. Vīnbergs (Donkastera). Meistarklasē nepārspēts palika E. Krauze – 147 p., 2. v. – A. Freimanis (Donkastera) – 146 p.

1988. gadā *DVF* meistarsacīkstēs šaušanā ar mazkalibra šauteni un pistoli notika *ICI* šautuvē Donkasterā. Labālais šāvējs bija E. Eniķis (Mansfīlda), kas uzvarēja šaušanā ar pistoli (159 p.) un kopvērtējumā ar šauteni un pistoli, sasniedzot 303 p. Sacensības risinājās telpās, šaujot no rokas, bet ar pistoli stāvus no rokas. Visās klasēs maksimāli iepējamais punktu skaits bija 200.

1989. gada *DVF* šaušanas meistarsacīkstēs Donkasterā piedalījās 19 šāvēji. Labākais šāvējs bija A. Freimanis, sasniedzot sacensībās kopvērtējumā ar šauteni un pistoli labāko summu 333 punktus. Dāmu klasē – 1. v. E. Balode (Lestera); strēlnieku klasē no 18–50 g. – 1. v. A. Cukurs (Česterfīlda);

senioru klasē no 50–65 g. 1. v. L. Ceriņš (Derbija); veterānu klasē virs 65 g – 1. v. R. Bormanis; meistarklasē 1. v. E. Krauze (Česterfīlda), ar pistoli – E. Eniķis (Mansfīlda).

1989. gada *DVF* ceļojošā kausa izcīņa šaušanā komandām notika *Thurnscoe* šautuvē. Piedalījās labākie Lesteras, Česterfīldas, Mansfīldas, Derbijas un Donkasteras šāvēji. Šīs sacensības bazētas uz iepriekšējo 2 gadu rezultātiem un dod izcīnīt kausu progresējošākai vienībai. Apbalvojumus ieguva arī trīs labākie šāvēji. Ceļojošo kausu ieguva Donkasteras nodaļa: G. Jakobsons, E. Vīnbergs, A. Freimane un A. Freimanis, 2. v. Lestera, 3. v. Česterfīlda. Labāko šāvēja balvu ieguva: A. Freimanis (Donkastera), 2. v. F. Laudobelis (Lestera), 3. v. E. Krauze (Čestrfīlda).

1990. gadā *DVF* šaušanas meistarsacīkstēs telpās ar mazkalibra pistoli un šauteni notika Donkasterā un bija pulcējušas 27 sportistus. Veiksmīgākais šāvējs ar pistoli un šauteni bija Fricis Laudobelis, sasniedzot kopsummā 311 punktus. Ar šauteni sacentās no 25 jardiem, bet ar pistoli no 20 jardiem. Visās klašes iespējamā punktu summa bija 200.

Dāmu klasē: 1. v. E. Balode (Lestera) – 163; strēlnieku klasē no 18–50 g.– A. Cukurs (Česterfīlda) – 157; senioru klasē no 50–65 g. – L. Ceriņš (Derbija) – 164; veterānu klasē virs 65 – 10 dalībn. – R. Bormanis (Česterfīlda) – 147 p.; meistarklasē – E. Krauze (Česterfīlda) – 190 p, 3. v. – F. Laudobelis (Lestera) – 135 p.

Šaušanā ar pistoli virs 16 g. – 23 dalībn. – 1. v. E. Eniķis – 158 p., 3. v. F. Laudobelis – 133 p.

DVF ceļojošā kausa izcīņa komandām notika *Thurnscoe* šautuvē. Sacensībās piedalījās četras komandas ar 18 šāvējiem. Labākais šāvējs sacensībās bija E. Krauze no Česterfīldas. Arī ceļojošo kausu ieguva Česterfīldas komanda – E. Krauze, P. Vītiņš, R. Bormanis un Ē. Leitis – 811 p. 2. vietā – *Bedforda* – 800, 3. v. *Lestera* – 796.

1991. gada *DVF* meistarsacīkstēs Donkasterā *ICI* šautuvē piedalījās 19 šāvēji no Bedfordas, Lesteras, Derbijas, Mansfīldas, Līdsas, Česterfīldas un Donkasteras.

Labākos rezultātus sasniedz A. Freimanis (Donkastera), sasniedzot 185 p. ar šauteni. Viņš ieguva arī labākā šāvēja titulu kopvērtējumā ar pistoli un šauteni – 199 p. Labākais šaušanā ar pistoli bija E. Eniķis – (Mansfīlda) – 162 p. Dāmu klasē – 1. v. A. Laudobele (Lestera) – 148 p. Strēlnieku klasē (18–50 g): A. Cukurs (Česterfīlda) – 122 p., senioru klasē (50–65 g.) – L. Ceriņš (Derbija) – 166 p. Veterānu klasē virs 65 g. labākais rezultāts – A. Balodis (Lestera) – 146 p.

DVF ceļojošā kausa izcīņa komandām notika *Thurnscoe* šautuvē. Šīs sacensības balstījās uz priekšā došanu, ņemot vērā divu iepriekšējo gadu rezultātus. Piedalījās šāvēji no Bedfordas, Lesteras, Česterfīldas, Līdsas, Mansfīldas, Derbijas, Ročdēlas un Donkasteras nodaļām. Pirmo reizi ceļojošo kausu izcīnīja Bedfordas nodaļa ar 853 p. Vienības sastāvā: V. Štekelis, G. Bundža, M. Truba un A. Truba. 2. v. – Česterfīlda, 3. v. – Līdsa. Individuāli labāko rezultātu uzrādīja A. Freimanis – 141.

DVF šaušanas meistarsacīkstes *Thurnscoe* šautuvē piedalījās 16 šāvēji. Labākais šāvējs bija P. Vītiņš (Česterfīlda), bet L. Dombrovska ceļojošo balvu labākam šāvējam 1991. gadā. Saskaitot visus gada sacensību rezultātus, saņēma E. Krauze (Česterfīlda). Visās klasēs bija iespējami 200 p., šaujot no guļus, no ceļa un stāvus.

Uzvarētāji: senioru klasē no 50–65 g. – G. Jakobsons (Donkastera); veterānu klasē 65–70 g. – A. Balodis (Lestera), veterāni virs 70 g. – E. Vīnbergs (Donkastera); meistarklasē – P. Vītiņš (Česterfīlda).

DVF ceļojošā kausa izcīņa šaušanā komandām notika *Thurnscoe* šautuvē netālu no Donkasteras. Kaut gan lija, tomēr sabrauca 5 komandas no Bedfordas, Lesteras, Česterfīldas, Līdsas un Donkasteras nodaļām. Kausu izcīnīja Līdsas nod. ar 833 p. Tās sastāvā šāva M. Bude, B. Rullis, J. Šmits un A. Daude. 2. v. *Bedforda* – 816 p. Individuāli labākais rezultāts A. Freimanim (Donkastera) – 153 p.

DVF šaušanas meistarsacīkstēs 1992. gadā piedalījās 14 šāvēji no Līdsas, Derbijas, Čestrfīldas, Lesteras, Mansfīldas un Donkasteras. Meistarklasē labāko rezultātu uzrādīja A.Freimanis – 155 p. Jauniešu klasē 10–15 g.: Z. Rullis (Līdsa) – 44, senioru klasē 50–65 g: B. Rullis (Līdsa) – 122 p.;

veterānu klasē 65–70 g.: L. Ceriņš (Derbija) – 133 p.; veterānu klasē virs 70 g.: E. Vīnbergs (Donkastera) – 99 p.

1993. g. *DVF* šaušanas meistarsacīkstes notika Donkasterā *ICI* šautuves telpās, piedalījās 17 šāvēji. Šaušanā ar šauteni uzvarēja A. Freimanis, bet ar pistoli nepārspēts palika E. Eniķis. Kopvērtējumā veiksmīgākais šāvējs izrādījās Fr. Laudobelis, kas sasniedza 288 p. Šāvēji bija pulcējušies no Lesteras, Derbijas, Mansfīldas, Česterfīldas, Līdsas, Donkasteras un Bedfordas nodaļām. Pirmās vietas ieguva:

Jauniešu klasē no 15–18 g.: E. Rozenfelds (Donkastera) – 110 p. (no iesp. 200);

strēlnieku klasē no 18–50. g.: A. Cukurs (Česterfīlda) – 141 p.;

veterānu klasē no 65–70 g.: A. Balodis (Lestera) – 158 p.;

veterānu 2 kl. virs 70 g.: E. Vīnbergs (Donkastera) – 73 p.;

meistarklasē: A. Freimanis (Donkastera) – 181 p., 2. v. F. Laudobelis (Lestera) – 177 p, 3. v. M.Bude (Līdsa) – 176 p.;

šaušanā ar pistoli: E. Eniķis (Mansfīlda) – 147 p, 2. v. G. Bundža (Bedforda) – 122 p., 3. v. Fr. Laudobelis (Lestera) – 11 p.

DVF ceļojošā kausa izcīņa komandām šaušanā notika *Thurnscoe* šautuve, netālu no Donkasteras. Šautuve bija izvietota klusā vietā, kas iejozta no diviem augstiem dzelzceļa uzbērumiem, veidoja lielu trīstūra laukumu. Ziedošie krūmi abās uzbēruma padarīja šo vietu skaistu un patīkamu. Sacensībās piedalījās 5 komandas no Lesteras, Līdsas, Derbijas, Česterfīldas, Ročdāles un Donkasteras nodaļām. Komandu rezultātus vērtēja, ņemot vērā iepriekšējo 2 gadu labākos rezultātus un progresu, ko katra vienība uzrādīja. 1. v. Donkasteras *DV* – 830 p. (Austra Freimane, E. Vīnbergs, G. Jākobsons un A. Freimanis). 2. v. *Lestera* 744 p., 3. v. *Česterfīlda* – 710 p.

DVF šaušanas meistarsacīkstes notika *Thurnscoe* šautuvē un piedalījās 16 šāvēji. F. Laudobelis bija labākais šāvējs sacensībās, bet L. Dombrovska ceļojošo balvu ieguva A. Freimanis kā labākais šāvējs visu sacensību kopvērtējumā 1993. gadā. Šaušanas sacensības notika trīs stāvokļos (guļus, uz ceļa un stāvus) un labākie rezultāti dāmu un jaunatnes klasēs bija iespējami 150 p., bet pārējās klasēs 200 p.

Dāmu klasē: 1. v. E. Balode (Lestera) – 63 p.; Jauniešu klasē (no 15 līdz 18 g.) – 1. v. E. Rozenfelds (Donkastera) – 94 p.

Strēlnieku klasē (18–50) – 1. v. I. Galdiņš (Līdsa) – 117 p.; veterānu klasē (65–70) – 1. v. L. Ceriņš (Derbija) – 125 p. Veterānu klasē virs 70 g. – E. Vīnbergs (Donkastera); meistarklasē – 1. v. Fr. Laudobelis (Lestera).

1994. gadā *DVF* šaušanas meistarsacīkstēs ar mazkalibra šauteni un pistoli telpās notika Donkasterā *C* šautuvē. Sacensībās piedalījās 25 šāvēji no Bedfordas, Lesteras, Derbijas, Mansfīldas, Česterfīldas, Līdsas, Bradfordas un Donkasteras nod.

Labākos rezultātus ar šauteni guva A. Freimanis, bet ar pistoli G. Bundža.

Dāmu klasē: A. Laudobele – 144 p.; jauniešu klasē (15–18): E. Rozenfelds (Donkastera) – 127 p.

Strēlnieku (18–50): P. Aizporietis (Donkastera) – 168 p.; veterānu (65–70): 10 dalībnieki – L. Ceriņš (Derbija) – 160 p.; veterānu virs 70 g.: E. Vīnbergs – 54 p.

Meistarklasē: A. Freimanis – 182, 2. v. P. Vītiņš (Česterfīlda) – 171. 3. v. Fr. Laudobelis (Lestera) – 170.

Šaušanā ar pistoli piedalījās 23 dalībnieki.

1. v. G. Bundža (Bedforda) – 122, 2. v. E. Eniķis (Mansfīlda) – 116 p., 3. v. M. Bude (Līdsa) – 93 p.

DVF ceļojošā kausa izcīņā šaušanā komandām *Thurnscoe* šautuvē piedalījās Lesteras, Līdsas, Česterfīldas un Donkasteras nodaļas. Kausu izcīnīja Līdsa ar 806 p. Tās sastāvā šāva: M. Bude, R. Rullis, A. Šmits, A. Koklītis. 2. vietā Česterfīlda. Individuāli labākais šāvējs – A. Freimanis.

DVF šaušanas meistarsacīkstes notika *Thurnscoe* šautuvē piedalījās 18 šāvēji. Saulainais laiks bija labvēlīgs sacensībām un arī bija patīkami pavadīt laiku šajā zaļajā pļavā, kurā *DVF* šāvēji pul-

cējās jau 27. gadu. Labākais šāvējs bija A. Freimanis, kas saņēma L. Dombrovska ceļojošo balvu kā sekmīgākais šāvējs 1994. gadā.

Dāmu klasē – A. Laudobele (Lestera) – 114 p.

Jauniešu klasē – no 15–18 g. – E. Rozenfelds (Donkastera) – 72 p.

Strēlnieku klasē 18–50 g. – P. Aizporietis (Donkastera) – 119 p.

Veterānu klasē 65–70 g. – L. Ceriņš (Derbija) – 127 p.; virs 70 g. E. Vīnbergs (Donkastera – 98 p.

Meistarklasē – A. Freimanis (Donkastera) – 130 p., 2. v. P. Vītiņš (Česterfīlda) – 125 p., 3. v. M. Bude (Līdsa) – 123 p.

1995. gada *DVF* šaušanas meistarsacīkstes notika Donkasterā, kuŗās pulcējās šāvēji no Bedfordas, Līdsas, Lesteras, Česterfīldas, Derbijas, Mansfīldas un Donkasteras nod. Sacensības notika telpās, šaujot ar mazkalibra šauteni no 25 jardiem un ar pistoli no 20 jardiem. Visās grupās un klasēs bija iespējami 200 p.

Šaušanā ar šauteni labāko rezultātu uzrādīja M. Bude, bet ar pistoli – E. Eniķis. I. Galdiņš sasniedza labāko rezultātu ar pistoli un šauteni kopā – 296 p.

Dāmu klasē – 1. v. A. Laudobele (Lestera) – 149 p.; strēlnieku klasē (18–50 g.) – 1. v. P. Aizporietis (Donkastera) – 172 p.; veterānu klasē (65–70 g.) – L. Ceriņš (Derbija) – 155 p.; meistarklasē: – 1. v. M. Bude (Līdsa) – 176.

Šaušanā ar pistoli virs 16 gadiem bija 19 šāvēji. 1. v. E. Eniķis (Mansfīlda) – 134 p.

1995. gadā *DVF* ceļojošā kausa izcīņa komandām pulcināja *Thurnscoe* šautuvē 6 komandas, lai sacenstos par kausu, kuŗš ceļoja kopš 1979. gada. Sacensības notika šaujot no 50 m, trīs stāvokļos: guļus, no ceļa un stāvus. 1. v. *Česterfīlda* – 811 (sastāvā: P. Vītiņš, R. Bormanis, A. Cukurs un *A. Williams*).

Joprojām šaušanas sacensības, kas notiek trīs reizes gadā Donkasterā, ir plašākās, kuŗ pulcējās visvairāk *DVF* nodaļu sportisti. Tur telpās individuāli sacenšas ar mazkalibra pistoli un šauteni. Āra šautuvē sacensības risinājās trīs stāvokļos (guļus, stāvus, no ceļa) – komandām vasarā un individuāli rudenī.

ŠAUTRIŅU MEŠANA

Blakus šaušanas sacīkstēm risinājās arī dubultspēļu šautriņu mešanas sacensības. Ceļojošo kausu, ko dāvināja *DVF* Donkasteras nodaļa, izcīnīja reizi gadā sacenšoties pēc divmīnusu sistēmas. Sīvākie konkurenti parasti bija Lestera, Donkastera, Koventrija un Mansfīlda, dažreiz konkurējot Derbijas un Bradfordas sportistiem. 1983. gadā sportisti ierosināja mešanas attālumu no 7 ar 1/2 pēdām palielināt uz 8 pēdām un atzina, ka ierosinājumam korespodencsacensībām šautriņu mešanā nebija atbalsta, jo uzskatīja, ka pie šautriņu dēļa ar pretinieku jātiekas tieši.

1990. gadā *DVF* ceļojošā vairoga izcīņā pāriem šautriņu mešanā piedalījās septiņi pāri, pārstāvot Lesteras, Derbijas un Donkasteras nodaļas. Par meistariem ceturto reizi kļuva J. Lazda ar A. Dergačevu no Donkasteras. Jauno vairogu dāvāja *DVF*, jo iepriekšējā gadā pēc trīskārtējas uzvaras J. Lazda ar A. Dergačevu to ieguva personīgā īpašumā.

1991. gadā *DVF* ceļojošā vairoga izcīņa pāriem šautriņu mešanā notika Donkasteras nod. namā. Tajās pulcējās dalībnieki no Hadersfīldas, Lesteras un Donkasteras nod., sacenšoties pēc divu zaudējuma sistēmas un metot no 2001. Arī šoreiz ilggadīgie meistari I. Lazda ar A. Dergačevu (Donkastera) atkal izcīnīja ceļojošo kausu.

1994. gadā *DVF* dubultspēles šautriņu mešanas sacensības notika jau 47 gadu. Uzvarēja A. Balodis ar J. Mežali.

VIEGLATLĒTIKA

Pirmās Anglijas latviešu sacensības vieglatlētikā notika 1948. gada 11. jūlijā Leitonbazardā, un līdz Anglijas latviešu meistarsacīkstēm vēl notika vairākas sacensības, kurās piedalījās vieglatlēti no visiem Anglijas novadiem.

Pirmās Anglijas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā notika 1948. gada 3. oktobrī Londonā *Tooting Bec* laukumā un tajās startēja 56 dalībnieki. Šis bija pēdējais J. Stendzenieka starts Anglijā, jo, paklausot Edgara Laipenieka aicinājumam, viņš pēc tam pārcēlās uz Čīli. Sacensību vieta nebija ideāla un arī Jānis vēl nebija atguvies no olimpiskajo spēļu laikā pārdzīvotā. Tāpēc raidītais šķēps aizlidoja tikai 63,74 m. Pēc sacensībām J. Stendzenieks savu šķēpu atdāvināja 2. vietas ieguvējam A. Bergvaldam, kas pēc sīvas spēkošanās tikai par nepilnu metru pārspēja Upīti un R. Miķelsonu.

Pēc Jāņa Stendzenieka aizbraukšanas uz Čīli Anglijas stadionos skatītāju un speciālistu uzmanību sev pievērsa vēl trīs latviešu vieglatlēti. Bijušais Latgales skolotājs Antons Puksts, kaut augumā neliels, tomēr lodes grūšanas sektorā bija nereti pārāks par labākajiem mājinieku pārstāvjiem Sevidžu un Džailsu. 1949. gadā Anglijas meistarsacīkstēs bronzas godalgu izcīnīja latviešu diska metējs A. Jansons-Jankovskis. 1950. gadā Ziemeļanglijas klubu sacīkstēs vieglatlētikā labus panākumus guva latviešu vieglatlēti. Gunārs Vainovskis ar 46,96 m tālu raidījumu izcīnīja pirmo vietu vesera mešanā. Tādejādi viņš laboja arī iepriekšējo trimdas rekordu – 44,30 m, kas piederēja Ē. Poltrokam. Lodes grūšanā latvieši guva dubultuzvaru. Labākais bija A. Puksts – 14,23 m, bet otrais – F. Laudobelis – 11,59 m. Vēl pārliecinošāka bija latviešu uzvara diska mešanā, kur viņi aizņēma visu goda pjedestālu: G. Vainovskis – 39,77 m, A. Puksts – 37,21 m un F. Laudobelis – 35,90 m.

Arī citi latviešu vieglatlēti šajā laikā ar panākumiem startēja dažādās sacensībās. Tajās galvenās lomas spēlēja skrējēji Elmārs Salnājs, Jānis Šlagovskis, Hermanis Noriņš, Žanis Mundeciems, A. Rozentāls, Rūdolfs Miska, Šteinbergs, V. Korņejevs, E. Riekstiņš, augstlēcējs Herberts Brencītis, kārtslēcējs Voldemars Legzdiņš, šķēpa metēji – Rūdolfs Miķelsons, A. Baltvilks, Indulis Šmits; lodes grūdēji un diska metēji – Voldemārs Priede, Fricis Laudobelis, Ansis Bergvalds, Tālis Ansons, Arvīds Zaķis, Bruno Miska, Antons Voskāns, Jānis Grimba, Elmārs Vasilis, Otto Feldmanis, sprinteri un tāllēcēji – Viktors Sališs, Žanis Gertners, Jānis Gercs, Arturs Mackars, Imants Piķelis, Arvīds Štrāls, Staņislavs Rušenieks, Egils Tannis, Jeckalējs un daudzpusīgais Raimonds Bulte. Latviešu sieviešu vieglatlēšu skaits Anglijā bija mazs. Velta Ādmine, Jevgēņija Kāpostiņa, Velta Tramdacha, Nadīne Rismane, Biruta Bencone, Mirdza Pole, Ozoliņa un citas reti piedalījās mājinieku sacensībās.

1949. gadā 2. Anglijas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā notika Londonā. Tajās piedalījās 50 dalībnieki. Trūkstot sporta inventāram izpalika sacensības barjerskrējienā un vesera mešanā, bet sievietēm – diskā un šķēpā. Labākos rezultātus sasniedza A. Puksts lodes grūšanā – 14,17, Jevgēņija Kāpostiņa tāllēkšanā – 4,60 m. *DVF* ceļojošo vairogu komandu cīņā ieguva Birdingbūrijas *Auseklis*.

1950. gada aprīlī sporta kopa *Tālava* jau otro reizi rīkoja Anglijas latviešu meistarsacīkstes apvidus *(cross-country)* skrējienos, Leitonbazardā. 1200 m distancē uzvarēja Vilnis Šteinbergs (3:32,2), bet 2700 m distanci visātrāk veica Kārlis Āboliņš (9:41,4), kas vēlāk izveidojās par izcilu garo distanču soļotāju – daudzu starptautisko sacīkšu uzvarētāju. Tā paša gada jūlijā turpat risinājās eksternas vieglatlētikas sacīkstes, kurās noskaidroja arī tā gada latviešu meistars pieccīņā, vesera mešanā un 5000 m skrējienā. Vissīvākā cīkstēšanās bija pieccīņā, kur uzvarētājs Herberts Brencītis (2324 p.) tikai par vienu punktu apsteidza otrās vietas ieguvēju Rūdolfu Miķelsonu – gan atpaliekot no iepriekšējā gada meistara Voldemāra Priedes 2511 punktiem, sasniegtiem tajā pašā laukumā. Vesera mešanā, nestartējot Gunāram Vainovskim, uzvaru ar 35,04 m guva vēlākais trimdas rekordists (55,78 m) Zigfrīds Nikazis. 5000 m jauna Anglijas latviešu rekorda laikā (17:54,6 min.) noskrēja Žanis Mundeciems. Trīs uzvaras šajās sacīkstēs izcīnīja A. Puksts: lodē – 14,46 m, diskā – 38,81 m un tāllēkšanā – 6,30 m.

Meistarsacīkšu turpinājums un noslēgums bija 3. un 4. septembrī, Londonā, kad sūtnis Kārlis Zariņš pasniedza savu ceļojošo kausu 1950. g. meistaram 1500 m distancē A. Rozentālam. *Daugavas Vanagu Fonda* vairogs labākajai sporta kopai tika *Tālavai*. Latviešu Sporta pārvaldes Lielbritānijā (LSPL) ceļojošo kausu par labāko sezonas rezultātu saņēma A. Puksts. Viņš to ieguva trešo reizi pēc kārtas, tāpēc balva palika viņa īpašumā.

Antons Puksts gandrīz katru sestdienu piedalījās sacensībās Anglijā un stabili grūda lodi pāri 14 m atzīmei. Taču Jāņa Dimzas Latvijas rekords palika neaizsniegts līdz pat 1950. gada sezonas noslēguma sacensībām Leitonbazardā, kuras sarīkoja sporta kopa *Tālava*. Tajās A. Puksts savu rezultātu uzlaboja, aizgrūžot lodi 15,35 m, tādējādi pārspējot arī Dimzas rekordu. A. Puksts uzvarēja arī diska mešanā ar 40,76 m rezultātu.

Tajā pašā gadā A. Pukstu kopā ar G. Vainovski izraudzīja par labākajiem Anglijas latviešu sportistiem. Gada labāko gods tika arī sporta kopas *Vārpa* volejbola komanda – Vīgantam, Teterim, Kalvem, Strautniekam, Bārenim un Vilmanim – divkārtējiem Anglijas meistariem.

1952. gadā Anglijas latviešu piektajās meistarsacīkstes vieglatlētikā piedalījās 32 sportisti. Sacensības notika tikai vīriešiem. *DVF* vairogu par uzvaru komandu cīņā ieguva sporta kopa *Tālava*, kuras sastāvā startēja tādi atlēti kā Otto Feldmanis, Elmārs Salnājs, Herberts Brencītis, Žanis Mundeciems un Zigfrīds Nikazis.

Vieglatlētikā, tāpat kā basketbolā jau kopš 50. gadu vidus vairs nenotika organizētas sacensības latviešu vidū, jo trūka sportistu. 1965. gadā bija tikai četri aktīvi latviešu vieglatlēti – diska metējs O. Feldmanis, vesera metējs Z. Nikazis (abi Londona), soļotājs K. Āboliņš (Birmingema) un skrējējs E. Salnājs (Londona). Vēl pa reizei startēja vesera metējs G. Vainovskis (Donkastera), kas atveseļojies pēc smagas muguras traumas, un diska metējs Fr. Laudobelis (Lestera). Visi minētie vieglatlēti bija sekmīgi piedalījušies Anglijas vieglatlētikas sportā. 1962. gadā O. Feldmani iedalīja Anglijas vieglatlētu izlasē sacensībai pret Austrumvācijas vieglatlētiem Londonā.

Kopš *DVF* pārņēma Anglijas latviešu sporta vadību, Anglijas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā norisinājās *DVF* meistarsacīkšu ietvaros. 1979. gadā sacensības notika Koventrijas nodaļas *Mūsmājās* sešās disciplīnās – 100 m, augstlēkšanā, tāllēkšanā, lodes grūšanā, diska un šķēpa mešanā. Šīs bija vienas no sekmīgākajām meistarsacīkstēs sasniegto rezultātu ziņā, bet laika apstākļi nebija labvēlīgi sportistiem, jo traucēja brāzmainais vējš un aukstums. Sieviešu klasē V. Feldmane uzvarēja diska mešanā ar 25,22 m, jaunatnes klasē zēniem līdz 15 gadiem O. Blezūrs sasniedza 30,34 m. Senioru klasē (50–59 g.) O. Feldmanis uzvarēja lodes grūšanā – 13,13 m, diska mešanā – 42,12 m. Veterānu klasē (60–69 g.) labākos rezultātus uzrādīja G. Otensons lodes grūšanā – 10,88 m, šķēpa mešanā 26,98 m, V. Priede diska mešanā – 26,44 m. Vērtējot vieglatlētu sniegumu pēc starptautiskajām punktu tabulām, labākā vieglatlēta balvu ieguva O. Feldmanis.

Kopš *Straumēnu* iekārtošanas arī sporta sacensībām turpmākās vieglatlētikas sacensības notika šeit. Nenoteiktais laiks gandrīz izjauca *Straumēnos* paredzētās 1985. gada *DVF* meistarsacīkstes. Sākot spēkošanos lietū, to tomēr izdevās pabeigt, spīdot atkal saulītei. Rezultātus vērtēja pēc starptautiskajām tabulām un lielāko punktu skaitu izpelnījās Jānis Gercs (652). Sieviešu klasē 1. vietu izcīnīja A. Tuļķe no Lesteras, bet meitenēm Natālija Gerca (Koventrija), zēniem (15–17) – J. Gercs. Grupā no 60–65 g. – J. Gercs, 60–70 g. – G. Otesons, virs 70 g. – V. Priede (Koventrija).

1986. gadā *DVF* meistarsacensības vieglatlētikā risinājās *Straumēnu* vieglatlētikas laukumā. Atkal labākā vieglatlēta titulu izpelnījās Jānis Gercs. 1986. gada Anglijas vecvieglatlētu meistarsacīkstēs viņš ieguva labākā atlēta titulu, uzvarot vairākās disciplīnās. *DVF* sacensībās rezultātu izvērtēšana notika pēc starptautiskajām punktu tabulām, vērtējot katru disciplīnu atsevišķi.

Sieviešu klasē: 1. v. A. Tuļķe – 215 p., 2. v. A. Laudobele – 159 p. Abas sportistes no Lesteras.

Meitenēm līdz 15 g. – 1. v. N. Gerca (Koventrija). Ar saviem 13 gadiem viņa iespēja 100 m – 16,1 sek., augstlēkšanā – 1,20 m, tāllēkšanā – 3,89 m, lodē 5,44 m, diskā 13,14 m, šķēpā 10,98.

Zēnu klasē 8 gadus vecais S. Kapitānovs (Lestera) – 23 p. 100 m – 24,3 sek., augstlēkšanā – 0,80 m, diskā – 5,70 m, šķēpā 7,64 m.

Zēniem no 17–19 g.: 1. v. P. Brencītis *(Straumēni)*, 2. J. Gercs (Koventrija).

Vīriešiem no 19–50 g.: 1. v. A. Cukurs (Česterfīlda), 2. v. G. Gercs *(Straumēni)*, 3. v. M. Varmans.

Seniori no 60–65 g.: 1.v. J. Gercs sen. (Koventrija), 2. v. H. Brencītis *(Straumēni)*, 3. v. Ē. Leitis (Česterfīda).

Veterānu klasē no 65–70 g.: 1. v. G. Otensons (Lestera); virs 70 gadiem 1. v. V. Priede.

1987. gada *DVF* vieglatlētikas meistarsacīkstēs *Straumēnos* labākais vieglatlēts bija Jānis Gercs, startējot 65–70 g. klasē. Sacensību vecākais dalībnieks bija 76 gadus vecs, jaunākam – 9 gadi. Sieviešu klasē labākā bija A. M. Tulke, meiteņu klasē līdz 15 g. – N. Gerca (Koventrija), zēnu klasē līdz 15 g. – J. Kapitānovs, 2. v. S. Kapitānovs (abi Lestera).

Vīriešiem: no 18–40 g. – D. Gercs, 2. v. G. Gercs (abi Lestera), 60–65 g. klasē – 1. v. I. Šmits, 2. v. F. Laudobelis (abi Lestera), 65–70 g. – J. Gercs, virs 75 g. – 1. v. A. Rūgums *(Straumēni)*. Viņš iespēja: lode (4 kg) – 8,36 m, disks (1 kg) – 20,68 m, šķēps (600 g) – 11,56 m.

Lielbritānijas veterānu vieglatlētikas meistarsacīkstēs tajā gadā piedalījās Jānis Gercs, Indulis Šmits un Fricis Laudobelis, gūstot labus panākumus, izcīnot otrās un trešās vietas mešanu disciplīnās. Tāpat panākumi tika gūti Vidusanglijas veterānu meistarsacīkstēs, kur piedalījās I. Šmits un J. Gercs. Arī Gercu ģimenes jaunākā paaudze bija labi sportisti. Džons Gercs jun. Anglijas vidusskolu sacensībās 400 m skriešanā ieguva 2. v. – 48,40 sek.

Anglijas latviešu vecvieglatlēti regulāri piedalījās Vidusanglijas veterānu vieglatlētikas meistarsacīkstēs. 1988. gadā *DVF* sportisti Vulverhamptonā guva panākumus mešanu disciplīnās. Savās vecuma grupās Indulis Šmits, Fricis Laudobelis (60–65 g.) un Jānis Gercs (65–70 g.) guva pirmās un otrās vietas.

DVF vieglatlētikas meistarsacīkstes 1988. gadā notika *Straumēnos*. Laiks bija labvēlīgs, vienīgi mešanas disciplīnās pretvējš ietekmēja rezultātus. Sacensībās dominēja vecvieglatlēti un vērtējot pēc starptautiskās punktu sistēmas, I. Šmits bija labākais vieglatlēts. Sacensībās piedalījās arī jaunatne un meitenēm līdz 15 gadiem uzvarēja *R. Warrnan (Straumēni)*, zēniem līdz 15 gadiem – J. Kapitānovs (Lestera), no 19–40 g. – G. Gercs *(Straumēni)*. Sievietēm – 1. v. A. Vītiņa (Česterfīlda), 2. v. A. Laudobele (Lestera).

1989. gada karstā vasara netraucēja piedalīties *DVF* vieglatlētikas meistarsacīkstēs *Straumēnos* 22 dalībniekiem. Vecie vieglatlēti kopā ar bērniem un mazbērniem veidoja meistarsacīkšu kodolu. Labākais atlēts sacensībās bija Jānis Gercs, sen., kurš daudzas reizes uzvarējis Lielbritānijas vecvieglatlētu meistarsacīkstēs. Sieviešu klasē labāko rezultātus uzrādīja A. Vītiņa (Česterfīlda un meiteņu klasē līdz 15 gadiem – R. Varmane *(Straumēni)*. Zēnu klasē līdz 15 gadiem – J. Kapitānovs (Lestera) aiz sevis atstājot brāli S. Kapitānovu. No 19 līdz 40 gadiem 1. v. – J. Gercs, jun. (Koventrija). No 60–65 gadiem – 1. v. F. Laudobelis (Lestera). No 65–70 gadiem – 1. v. J. Gercs, sen. (Koventrija). No 70–75 gadiem 1. v. G. Otensons (Lestera).

1989. gadā Vidusanglijas meistarsacīkstēs latviešu vecvieglatlēti Indulis Šmits 60 gadu klasē izcīnīja trīs pirmās vietas – lode 9,90 m; šķēps 34,38 m; disks 35,50 m, un Jānis Gercs 65 gadu klasē – lode 9,99 m; šķēps 28,28 m; disks 33,28 m.

1990. gadā *DVF* vieglatlētikas meistarsacīkstes Koventrijas nod. *Mūsmājās* bija pulcējušas tikai vecvieglatlētus. Indulis Šmits un Jānis Gercs jau gadiem ilgi bija pirmajās vietās Anglijas meistarsacīkstēs vecvieglatlētiem arī 1990. gadā viņi savās vecuma grupās pieccīņā, mešanu disciplīnās bija guvuši pirmo un otro vietu.

I. Šmits no Lesteras bija veiksmīgākais vieglatlēts sacensībās, sasniedzot teicamus rezultātus lodes grūšanā un diska mešanā. Aija Otto bija vienīgā sieviešu pārstāve. Sacensības notika 100 m skriešanā, tāllēkšanā, augstlēkšanā, lodes grūšanā, diska mešanā un šķēpa mešanā.

Sievietēm virs 40 g. vienīgā pārstāve A. Otto *(Straumēni)* sasniedza: tāllēkšanā – 1,82 m, lodē – 5,66 m, disks – 14,18 m, šķēps – 9,58 m.

Labākos rezultātus vīriešiem virs 40 gadiem saniedza E. Otto (Bradforda);

no 60–65 g. – K. Āboliņš (Biminghama);

no 65–70 g. – labākos rezultātus atsevišķās disciplīnās uzrādīja I. Šmits – augstlēkšanā – 1,12 m, tāllēkšanā – E. Lietis (Česterfīlda) – 3,32 m, lodes grūšanā – I. Šmits – 9,83 m, diska mešanā – I. Šmits – 36,38 m, šķēpa mešanā – I. Šmits – 29,08 m;

virs 70 gadiem – G. Otensons (Lestera) – tāllēkšanā 2,14 m, lode 8,50 m, disks 22,90 m, šķēps 20,52 m.

1990. gadā Anglijas latviešu vecvieglatlēti I. Šmits, J. Gercs un H. Brencītis cīnījās atzīstami 65–70 gadu grupā. Rangu tabulā viņi ierindojušies:

Lodes grūšana: 1. v. J. Gercs – 9,57 m, 2. v. I. Šmits – 9,53 m, 3. v. H. Brencītis – 8,01 m.

Diska mešana: 1. v. I. Šmits – 34,98 m, 3. v. J. Gercs – 31,88 m, 9. v. H. Brencītis – 21,60 m.

Šķēpa mešana: 1. v. I. Šmits – 29,96 m, 3. v. J. Gercs – 25,86 m, 5. v. H. Brencītis – 21,92 m.

Vesera mešana: 2. v. J. Gercs – 25,34 m, 4. v. I. Šmits – 21,82 m.

1991. gada *DVF* vieglatlētikas meistarsacīkstes notika Koventrijas *Mūsmājās*. Var teikt, ka tās bija veterānu meistarsacīkstes, jo no 12 dalībniekiem 10 bija veterāni.

Jānis Gercs bija labākais vieglatlēts sacensībās. Sacensības notika 100 m skriešanā, augstlēkšanā, tāllēkšanā, lodes grūšanā, diska un šķēpa mešanā.

Rezultāti:

Sieviešu klasē – Maria Gerca sasniedza 100 m – 16,3 sek., augstlēkšanā – 1,16 m, tāllēkšanā – 3,57 m, šķēpa mešanā – 15,04 m.

Vīriešiem no 19–39 g. labākais bija *R. Slak (Straumēni)*; no 40–45 g. E. Otto *(Straumēni)*;

65–70 g. klasē bija 8 dalībnieki. 100 m – K. Vilmanis (Birminghama) – 21,6, augstlēkšanā – P. Vītiņš (Česterfīlda) – 1,08 m, tāllēkšanā – Ē. Leitis (Česterfīlda) – 3,52 m, lodes grūšanā – J. Gercs (Koventrija) – 9,56, diska mešanā – J. Gercs – 35,08 m, šķēpa mešanā – J. Gercs – 27,32 m.

Vīriešiem virs 70 g. labākais bija G. Otensons (Lestera).

1992. gada *DVF* vieglatlētikas meistarsacīkstes notika Koventrijas nod. *Mūsmājās*, Barselonas olimpisko spēļu laikā. Sacensībās *Mūsmājās* piedalījās tikai sportisti vecāki par 65 gadiem. Veiksmīgākais vieglatlēts bija Indulis Šmits, kurš uzvarēja lodes grūšanā – 9,74 m, diska mešanā – 36,84 m, šķēpa mešanā – 23,36 m. Vecuma grupā virs 70 gadiem Jānis Gercs uzvarēja lodes grūšanā – 10,44 m, diska mešanā – 32,53 m, šķēpa mešanā – 26,58 m.

DVF vieglatlētikas meistarsacīkstes notika 1993. gada septembra sākumā Koventrijas nodaļas *Mūsmājās*. Šī bija atkal vecvieglatlētu satikšanās. Šoreiz kā sportisti nepiedalījās I. Šmits un F. Laudobelis, bet viņi bija sacensību tiesneši un palīgi. Jānis Gercs, kas jau šajā gadā bija guvis vairākas uzvaras britu sacensībās, bija labā sportiskā formā. Viņš bija paņēmis līdz arī savus mazbērnus, kas piedalījās skriešanā un lēkšanā. Vieglatlēti sacentās 100 m skrējienā, tāllēkšanā, augstlēkšanā, lodes grūšanā, diska un šķēpa mešanā. Visus sasniegumus vērtēja pēc starptautiskajām punktu tabulām, kas deva salīdzinājumu arī pa atsevišķām gadu klasēm.

Četri J. Gerca mazbērni Līsa, Klāra, Džons un Dāvids dalīja vietas skriešanā un lēkšanā.

No 19–40 g.: 1. v. A. Jākobsons (Donkastera) – 301 p.; 65–70 g.: 1. v. G. Jākobsons (Donkastera) – 538 p.; 70–75 g.: 1. v. J. Gercs (Koventrija) – 527 p.; virs 75 g.:G. Otensons (Lestera) – 575 p.

1993. gadā Liebritānijas vecvieglatlētu rangu tabulā latviešu vārdi bija sastopami dažādās vecuma grupās.

40 gadu klasē – Kārlis Lasis, bet 70 gadu klasē Jānis Gercs un Herberts Brencītis. Sevišķi izcilus panākumus bija guvis J. Gercs, kas 70 gadu klasē, četrās mešanu disciplīnās ierindojās pirmajās vietās.

1994. gada *DVF* vieglaltētikas meistarsacīkstēs Koventrijas *Mūsmājās* dalību ņema trīs paaudzes. Ja veco vieglatlētu rindas kļuva retākas, tad bērni un mazbērni atkal tās aizpildīja.

Visi rezultāti tika vērtēti pāc starptautiskām punktu tabulām.

Sieviešu klasē: 1. v. M. Gerca – 349 p.

Meiteņu klasē līdz 10 gadiem: 1. v. *L. Rowmtree*, 2. v. *C. Rowntree*.

Zēnu klasē līdz 10 g.: *M. Ferre*, 2. v. M. Cukurs; zēni līdz 14 g. K. Cukurs.

Vīriešu klasē no 18–50 g. 1. v. A. Cukurs (Česterfīlda) – 428 p.; 65–70 g. 1. v. A. Freimanis – 413 p., 2. v. K. Āboliņš (Birminghama); 70–75 g: J. Gercs (Koventrija), 2. v. E. Leitis (Česterfīlda), 3. v. P. Vītiņš (Česterfīlda) – 413 p.

Latviešu vecvieglatlēti 1994. gadā turpināja ar panākumiem piedalīties Lielbritānijas meistarsacīkstēs. Jānis Gercs 70–75 gadu klasē četrās mešanu disciplīnās izcīnīja visas pirmās vietas, sasniedzot šādus rezultātus:

lodes grūšanā – 10,38 m;

diska mešanā – 32,56 m;

šķēpa mešanā – 24,98 m; vesera mešanā – 27,86 m

Kārlis Āboliņš 65–70 gadu klasē, piedaloties 20 un 3 km soļošanā, ieguva abas otrās vietas.

VOLEJBOLS

Volejbols bija viens no tiem sporta veidiem, kurā rēgulāri notika sacensības un meistarsacīkstes kopš latviešu ieceļošanas Anglijā. Ja pirmajos piecos gados latviešu volejbola vienību skaits sniedzās pāris desmitos, tad 1965. gadā tās bija vairs tikai 6. Latviešu volejbolisti spēlēja gan savā starpā, gan arī angļu volejbola turnīros. Pārsvarā bija vecie spēlētāji, tomēr arī pievienojās gados jaunie. Bradfordas *Trimda*, kas bija viena labākajām vienībām, varēja sakomplektēt pat divas vienības. 1964. gadā izveidojās divas jaunas vienības Svansijā un Koventrijā ar jaunās paaudzes spēlētājiem. 1965. gadā R. Miķelsona ierosmē Koventrijā notika Sporta kluba ceļojošā kausa izcīņa. Tas bija plašākais volejbola turnīrs pēdējo gadu laikā. Piedalījās 10 dažādu tautību vienības. Anglijas latviešu volejbolā aktīvi darbojās divas sieviešu vienības Koventrijas SK un *DVF* Hadersfīldas *Venta*, kurās spēlēja jaunās paaudzes spēlētājas. Latviešu meistarsacīkstes rīkoja pārsvarā Koventrijas SK. LSPL priekšsēdis V. Legzdiņš bija Anglijas volejbola savienības loceklis un starptautiskās kategorijas tiesnesis.

1971. gadā volejbola meistarsacīkstēs piedalījās *Trimda* un *Rīga* ar vairākām vienībām. Šo vienību pirmās komandas, kurās spēlēja jaunās paaudzes spēlētāji, kas savu meistarību ieguvuši mācību iestāžu komandās, ar panākumiem piedalījās līgu sacensībās.

1976. gadā Koventrijas *Rīga* bija vienīgais latviešu volejbola klubs, kas reģistrēts pie Anglijas volejbola savienības. Pēdējos 4–5 gadus kluba komanda pastāvīgi spēlēja dažādu apgabalu līgu sacensībās. 1976. gadā tā piedalījās trijās: Vidusanglijas *(Midlands)*, kas daļēji bija Anglijas III līga, Dienvidvidusanglijas *(West Midlands)* un Koventrijas pilsētā. Kā lielākais panākums uzskatāms bija izcīnītais Vidusanglijas meistarnosaukums. Līdz ar šo panākumu *Rīga* nākamajā sezonā kopīgi ar Līdsas *Poly* (Ziemeļanglijas meistars) un Oksfordas universitāti izcīnīja tiesības spēlēt 8 vienību konkurencē II līgā. Kluba priekšnieks bija D. Krūmiņš un vadītājs Ž. Mūsiņš. Vienībā spēlēja R. Liepa, Dž. Klārks, Č. Nāsons, A. Mednis, P. Naitingēls, M. Vormans, L. Zavickis. Vienību trenēja un līdzspēlēja Ēriks Mūrnieks, kas bija kandidāts arī Anglijas valsts izlasei volejbolā.

ANGLIJAS LATVIEŠI 1. GLOBĀLAJĀS MEISTARSACĪKSTĒS

1. latviešu globālajās meistarsacīkstēs Gaļezerā un Kalamazū, ASV, piedalījās arī Anglijas latviešu sportisti, kuri iekļāvās Eiropas latviešu izlasē. Fr. Laudobelis, V. Šnepsts un A. Pulers – no-

vusā, A. Abakuks – šachā, E. Krauze – šaušanā ar mazkalibra šauteni un E. Eniķis – šaušanā ar pistoli. Anglijas sportistiem palīdzēja ar finansiālu atbalstu *DVF* nodaļas un *DVF* valde.

Labākos panākumus Eiropas izlases sastāvā guva Andris Abakuks šachā. Eiropas izlase guva uzvaru, sacenšoties ar ASV latviešu izlasi divos rinķos. Meistarsacīkšu šacha zibensturnīrā piedalījās 12 šachisti, un arī šeit labākie bija Eiropas spēlētāji. 1. vietu izcīnīja Andris Abakuks (Anglija), 2. v. – Pēteris Sondors (Vācija), 3. v. – Oļģerts Liepiņš (Vācija). Par labāko individuālo sniegumu Andris Abakuks ieguva īpašu latviešu korporācijas balvu. Eiropas novusisti, ko pārstāvēja F. Laudobelis, A. Pulers, V. Šnepsts ierindojās trešajā vietā. Šaušanā vienību sacensībā Eiropas izlase ierindojās 2. vietā. Izlases sastāvā bija arī E. Eniķis.

DAUGAVAS VANAGU FONDS UN LATVIEŠU SPORTS

Blakus LSPL 60-tajos gados latviešu sporta organizēšanā aizvien lielāku rosību attīstīja *Daugavas Vanagu Fonda* sporta daļa – vadītājs A. Freimanis (Donkastera). Organizētas sacensības notika volejbolā, galda tenisā, šachā, šautriņu sviešanā, šaušanā un novusā. Lielākie sporta sarīkojumi *DVF* ietvaros notika DV dienās jeb rudens salidojumos. Lielākā *DVF* sportisti reģistrējās arī LSPL, atskaitot šaušanas sportu un šautriņu sviešanu.

Tajā pašā Donkasterā, kuras *DVF* nodaļu vadīja A. Freimanis, ar panākumiem galda tenisā varēja lepoties M. Ādamsons. Donkasteras latvieši spēlēja arī basketbolu. *Emfield House* vienībā, kas bija arī līgas meistars, spēlēja J. Ramanis, Z. Rozenfelds, Z. Dimza un Jānis Ieviņš, kas bija arī komandas treneris.

Juris Bērziņš ar galda tenisu sāka nodarboties tikai 1951. gadā Anglijā, atrodoties Vestvelsas nometnē. Taču tas netraucēja viņam jau pēc dažiem gadiem kļūt par 1. Eiropas latviešu meistarsacīkšu uzvarētāju.

Ansis Mauriņš *DVF* 10 gadu jubilejā rakstīja: "Veselīgas sporta nodarbības piesaistījušas *DVF* organizācijai arī latviešu jaunatni, kas ir nobriedusi gatavībā stāties kopējā ierindā lieliem darbiem un lieliem mērķiem, ko veic *DVF* Anglijā un DV saime brīvajā pasaulē, proti – būt gataviem palīdzēt cietējiem, kļūt sagatavotiem valstiskai domāšanai, ka Latvijai jākļūst brīvai".

1964. gadā vienīgās latviešu sporta "saliņas" bija *DVF* nodaļās. Mansfīdas *DVF* kārtējie sporta svētki, kuri notika aprīlī bija pulcinājuši vairāk par 80 aktīviem dalībniekiem, kuri cīnījās par ceļojošiem kausiem galda tenisā, šautriņu sviešanā komandām, kā arī pirmoreiz novusa spēlē individuāli. Novusā piedalījās 14 dalībnieki no dažādām Anglijas malām. Nezaudējot nevienu partiju par pirmā *DVF* novusa turnīra uzvarētāju kļuva Z. Treimanis (Mansfīlda), 2. vietā E. Strauts (Lestera) un 3. v. – A. Pulers (Mansfīlda). Galda tenisā jau trešo reizi piecas komandas sacentās par *DVF* Mansfīlda dāvāto ceļojošo kausu, kuru līdz šim jau bija ieguvuši Mansfīldas un Lesteras galda tenisisti. Šoreiz piedalījās arī Bradfordas kluba *Trimda* vienība, kuras galda tenisisti bija ne tikai gados jaunāki, bet arī rēgulāri trenējās piedaloties arī angļu līgas spēlēs. Ceļojošo kausu pelnīti uz vienu gadu izcīnīja Bradfordas *Trimda*. Šautriņu sviešanā astoņas komandas par *DVF* ceļojošo kausu sacentās otro reizi, pie kam iepriekšējā gada uzvarētāja Donkasteras *DVF* startēja ar divām vienībām. Finālā mansfīldieši ar 3–2 sagādāja pirmo zaudējumu *Donkasterai I*, bet izšķirošajā papildspēlē, kas izvērtās par saistošāko turnīrā, ar 3–2 savukārt uzvarēja *Donkastera* (J. Lazda, A. Dergačevs, J. Kalniņš, A. Riba, D. Tamanis un Z. Rozenfelds) otro gadu pēc kārtas ieguva ceļojošo kausu. Tālākās vietās atstājot *Mansfīldu*, *Lesteru I*, *Derbiju*, *Pīterborovu*, *Lesteru II*, *Donkasteru II* un *Notinghamu*.

DVF Ziemeļanglijas novada latviešu meistarsacīkstēs volejbolā 1964. gada 26. jūlijā Bradfordā piedalījās tikai divas vienības *DVF* Hadersfīldas nodaļas *Venta* un novada sastādītā vienība. Piecos setos uzvaru izcīnīja hadersfīldieši.

1967. gadā *Daugavas Vanagu Fonds* atzīmēja 20 gadu darbības jubileju. Sporta sarīkojums bija viens no plašākiem Anglijā pēdējos 10 gados. Galveno uzmanību saistīja basketbols. Četru vienību konkurencē pārliecinoši uzvarēja Londonas LSK: S. Rušenieks, Mulareks, Tērmanis, Drake, K. Mastbrāķeris, Hamiltons, Tolsons, Ē. Uztups, Kumberbachs. LLSK ar 100–40 pieveica ELJA vienību, Londonas *DVF* 84–35 un *Vidusangliju* (Lesteras un Koventrijas sastādīto) 87–25. Volejbolā piedalījās Lesteras *Banga*, Koventrijas *DVF* un ELJA. Uzvarēja *Banga* – Purmalis, Laudobelis, Irbītis, Balodis, Šmits. Galda tenisā uzvarēja G. Āriņš, kas finālā pieveica A. Mazīti 2–0 (21–9; 21–12). Sieviešu turnīrā veiksmīgākā bija D. Mūsiņa. Novusā vispārējā klasē uzvarēja F. Laudobelis, bet jauniešu grupā A. Pauzers.

DVF sporta dzīve gadu gaitā bija izveidojusi savu zināmu kārtību, kuŗa ar nedaudz izņēmumiem turpinājās no gada gadā. Tās centrs izveidojās Anglijas vidienē, kur Mansfīldā ik gadus notika plaši sporta svētki ar meistarsacīkstēm un ceļojošā kausa izcīņām šautriņu mešanā, galda tenisā un novusā gan individuāli, gan komandām. Dalībnieku vairums nāca no Donkasteras, Derbijas, Česterfīldas, Lesteres un citām nodaļām.

Vieglatlētikas meistarsacīkstes 100 m, tāllēkšana, augstlēkšana, lodes grūšana, šķēpa un diska mešana parasti notika vai nu *DVF* Koventrijas nodaļā *Mūsmājās* vai *Straumēnos*. Populārs bija volejbols un šacha meistarsacīkstes.

1978. gadā latviešu sacensības organizēja vienīgi starp *DVF* nodaļām Anglijas apjomā. Vācijas un Anglijas trimdas sākumu gadu volejbolisti un basketbolisti pievērsās vairs tikai novusam un šautriņu mešanai.

Alfons Freimanis, kas vadīja *DVF* kultūras un sporta daļu kopš 1967. gada, uzņēmās latviešu sporta vadību Anglijā. No 1979. gada Anglijas *DVF* sportisti reģistrējās Latviešu Sporta Padomē Brīvajā pasaulē.

70. gados aktuāla kļuva sveštautiešu problēma *DVF* rīkotajās sporta sacensībās. 1975. gadā Bradfordas sporta klubu *Trimda* vietējā galda tenisa līgā pārstāvēja piecas vienības. No sākotnējā latviskā sastāva, tās pamazām kļuva angliskas, jo latviešu jaunieši, izglītību turpinot, aizgāja no sporta, bet viņu vietā *Latvian Trimda* klubā sportot atnāca angļu jaunieši, līdz ar to radās problēmas *DVF* sporta sekcijai. *DVF* sporta darbinieku sanāksmes Donkasterā dalībnieki apzinājās, ka gadu tecējumā radies daudz jaukto ģimeņu, adoptēti sveši bērni un jaunieši. Dažas nodaļas uzņēma par biedriem-veicinātājiem sveštautiešus, kas palīdzēja *DVF* organizācijai un latviešiem vispār. Tādēļ pieņēma ieteikumu, ka *DVF* rīkotajās individuālās un pāra spēļu meistarsacīkstēs, kā arī ceļojošo kausu izcīņās, varēja piedalīties tikai *DVF* aktīvie biedri. Par aktīvajiem biedriem varēja būt tikai latvieši un to ģimeņu locekļi sveštautieši.

DVF NODAĻU SPORTA DZĪVE

DVF Lesteras nodaļas sporta sekcija

Sv. Trīsvienības baznīcas zālē, Lesterē 1949. g. 29. oktobrī notika *DVF* Enderbijas kopas sapulce, kurā nolēma līdzšinējo kopu, kas savu darbību uzsāka 1949. g. 8. maijā un kuŗā 30 aktīvi dalībnieki, pārdēvēt par Lesteres nodaļu, skaitot ar 1. novembri.

Nodaļas pirmajā valdē ievēlēja N. Kandroviču, E. Sarkanbārdi un K. Ampermani. Biedru skaits pieauga un nodaļā līdzās nodarbībām koŗī, dramatiskā kopā, darbojās arī latviešu skola un sporta sekcija. Lesteras *Banga* volejbolisti bija labākā latviešu volejbola komanda 60. gados. Vienībā spēlēja arī daudzpusīgais Fricis Laudobelis, kuŗš Lesteras nodaļas godu aizstāvēja novusā, šautriņu mešanā, galda tenisā, šaušanā. *Daugavas Vanagu Fonda* 20 gadu darbības jubilejas turnīrā uzvarēja *Bangas* vienība, kuŗā spēlēja V. Purmalis, F. Laudobelis, M. Irbītis, A. Balodis, I. Šmits. Rosīga bi-

ja arī nodaļas novusa sekcija. Līdzās Fr. Laudobelim labus panākumus novusā un vieglatlētikā savā vecuma grupā guva arī Gustavs Otensons.

***DVF* Česterfīldas nodaļas sporta sekcija**

Česterfīldas *(Chesterfield)* apkārtnes ogļraktuvēs, tērauda un ķimikāliju fabrikās, slimnīcās 1947. gadā darbu sāka pirmie latvieši, kuŗi bija iebraukuši no Vācijas. 1948. gada septembrī nodibināja *DVF* Hardvikas nodaļu. Hardvikas *(Hardwick)* nometnē sāka savu darbību sporta kopa *Dzintari*, kurā darbojās boksa un volejbola sekcijas.

Pirmās sporta sacensības notika volejbolā 1948. gadā V. Cukura vadībā. 1950. gadā, kad nometni likvidēja, daudzi tautieši izvietojās privātās mājās un dzīvokļos, bet vairums tika pārcelti uz citu nometni. 1951. gadā nodaļu pārdēvēja par Česterfīldas nodaļu. Sacensības atjaunojās 60. gados, kad Mansfīldā, *DVF* Mansfīldas nodaļas un sporta kopas izkārtojumā sākās sacensības novusā, šautriņu mešanā komandām, tenisā visā Anglijas mērogā. Česterfīldas sportisti guva panākumus tenisā un novusā. Ap 1965. gadu sākās meistarsacīkstes šaušanā individuāli un komandām, un turpmāko gadu laikā nodaļas sportisti guva labākos panākumus, iegūstot savā īpašumā divus ceļojošos kausus. Joprojām nodaļas sportisti aktīvi piedalās tenisā, novusā, šautriņu mešanā un vieglatlētikā, iesaistot arī jauno paaudzi.

***DVF* Donkasteras nodaļas sporta sekcija**

1947. gada rudenī Donkasterā ieradās pirmie latviešu ogļrači, kas pēc gada nodibināja Latviešu ogļraču kopu. Otra latviešu kopa – *Daugavas Vanagu Fonds* nodibinājās 1950. gadā Donkasterā. 1952. gadā abas kopas apvienojās, un pār tās vadītāju kļuva A. Freimanis. Kā atsevišķu *DVF* nodaļu to nodibināja 1955. gadā. Vēlāk nodibināja arī sporta kopu, par kuras vadītāju izraudzīja M. Ādamsonu, bet vēlākos gados kopu vadīja J. Kalniņš. Šī nodaļa bija slavena tieši ar latviešu sportistu panākumiem angļu sporta klubos. Šeit minami vesera metējs G. Vainovskis, svarcēlājs A. Freimanis, galda tenisists M. Ādamsons, nodaļas basketbolisti. Latviešu sporta organizēšanā Donkasteras nodaļa uzņēmās šaušanas meistarsacīkšu rīkošanu. Pavasarī tās notika telpās *C* šautuvē, bet vasarā un rudenī individuālās un komandas sacensības *Thurnscoe* šautuvē netālu no Donkasteras. Šaušanā vislabāk veicies Alfonam Freimanim, Jāzepam Strazdam, Austrai Freimanei, A. Blauam, Ernestam Vīnbergam.

Otrs populārākais sporta veids bija šautriņu mešana, kur nodaļas sportisti rēgulāri rīkja sacensības, savā klubā piesaistot arī jauno paaudzi. Labākie šautriņu metēji ir A. Blaus, J. Lazda, *B. Fauttles*, A. Freimane, A. Vīnbergs, C. Jākobsons, A. Jākobsons, P. Aizporietis, Rozenbergs, G. Jākobsons. *DVF* Donkasteras nodaļa aktīvi piedalījās Mansfīldas sporta svētkos šautriņu mešanā, tenisā un novusā.

***DVF* Derbijas nodaļas sporta sekcija**

DVF Derbijas nodaļa dibināta 1954. gada 17. oktobrī. *DVF* sporta nodarbībās rosīgi un sekmīgi bijuši Elmārs Pumpainis, L. Ceriņš un H. Eizāns.

DVF Derbijas sportisti sekmīgi piedalījās šautriņu mešanas sacensībās komandām, kur sacentās ar Lesteras, Donkasteras un Mansfīldas nodaļu sportistiem gan *DVF* sporta svētkos, gan DV dienu sporta sacensībās.

***DVF* Bradfordas nodaļas sporta sekcija**

1948. gada vasarā A. Brīmanis ar G. Celmiņu nolēma dibināt *DVF* Bradfordas nodaļu, par kodolu ņemot Hiperholmas nometnes latviešus, kā arī nometnes apkārtnē dzīvojošos tautiešus. Jau ar pirmajām darbības dienām nodaļas biedru skaits auga, jo likvidējās lauksaimniecības nometnes.

Kopš 50. gadu sākuma, kad izceļošanas rezultātā biedru saruka no apm. 400 līdz 200, 70. un 80. gados tas nostabilizējās uz 250 biedriem.

Tautu deju kopas *Sakta* liktenis saistīts ar Bradfordas latviešu skolas likteni. Lielākos panākumus dejotāji guva dziesmusvētkos Londonā, Lesterē un Līdsā, bet 1973. gadā Ķelnē 50 dejotāju sastāvā dejoja *Zelta jostu*.

***DVF Straumēnu* nodaļa**

Domas par lauku īpašuma iegādi *DVF* valde un nodaļu darbinieki bija iecerējuši kopš 1964. gada. Tikai 1975. gadā radās iespēja atrast piemērotu īpašumu. Tas atradās *Catthorpe Manor* Ragbijas pilsētas tuvumā. Tas sastāvēja no 1925. gadā celtās galvenās ēkas ar 40 istabām, 7 vannasistabām, plašu viesistabu, ēdamzāli un citām saimniecības telpām, 3 mazākām dzīvojamām mājām, staļļiem, garāžām, siltumnīcām un noliktavu telpām. Īpašumam bija 26 akri zemes, košuma un sakņudārzi, peldbaseins, tenisa laukums un mežs ar pļavām un upīti. Bija jāveic lieli pārbūves, labiekārtošanas darbi, kuros piedalījās daudzu *DVF* nodaļu pārstāvji. *Straumēnu* atklāšanas un iesvētīšanas svētki notika 1976. gada 29. maijā. Oikūmeniskajā dievkalpojumā prāvests R. Mužiks iesvētīja jauno mītni un deva tai latvisku nosaukumu *Straumēni*.

1976. gada 20. augustā *Straumēnu* pārvaldnieks A. Sīlis aicināja mājas 14 pastāvīgos iemītniekus dibināt *DVF* nodaļu. Viņiem pievienojās 15 jauni biedri un 16 no citām nodaļām, un 30. augustā nodibināja *DVF Straumēnu* nodaļu.

***DVF* Hadersfīldas nodaļas sporta kopa**

Nodaļas dibināšanas sanāksme šajā tekstilpilsētā notika 1950. gada 12. martā. Nodaļas biedru skaits strauji auga, sasniedzot 90. Līdzās vīru korim un tautisko deju kopai noorganizējās sporta kopa *Venta*, kura bija visrosīgākā nodaļas darbības laikā. Sporta kopa izvirzījās par Hadersfīldas meistarvienību basketbolā, kā arī izcīnīja vietējās avīzes dāvāto ceļojošo vairogu. Sieviešu volejbola vienība izcīnīja Anglijas meistares godu

70. gados sportistu saime bija aktīva novusā, šautriņu mešanā un galda tenisā, ko vadīja A. Ģērmanis. Arvīds Polis vienu gadu bija Anglijas meistars šautriņu mešanā.

***DVF* Notinghamas sporta sekcija**

Nodaļa dibināta 1949. gada 11. septembrī. Sporta kopa *Fenix*, kas pastāvēja pie Starptautiskās draudzības līgas, 1951. gadā pievienojās *DVF* Notinghamas nodaļai. Galvenais sporta veids bija basketbols, un komanda kā *Latvian DVF* spēlēja vietējā angļu pirmajā līgā un regulāri piedalījās latviešu basketbola meistarsacīkstēs. 1959. gadā, kopas dalībniekiem izceļojot, nodarbības apsīka un izbeidzās.

Nodaļas šachisti 1953. gada 12. decembrī nodibināja šacha kopu J. Lielkāja vadībā. Savas rosmes augstāko līmeni kopas sportisti sasniedza 1957. gadā, kad trīs gadus pēc kārtas izcīnīja kausu *Kurzemes cietoksnis* un ieguva savā īpašumā. Tad sekoja darbības apsīkums, līdz 1962. gadā šacha spēles treniņi atjaunojās M. Burģeļa vadībā.

Viens no pirmajiem sporta kopas vadītājiem bija Imants Lilienfelds, bet no 1968. gadā sporta darbu vadīja Arvīds Sauša. Lielāka sporta rosība sākās ar *DVF* kluba nama nopirkšanu. Nodarbības galvenokārt koncentrējas uz latviešu populāro spēli novusu. Otra populārākā kļuva šautriņu mešana. Labākie šautriņu metāji pēdējos 30 gados bija Imants Lilienfelds, Arvīds Sauša un Jānis Lielkājs (miris 1998. g.). Daudzus gadus risinājās trīs pilsētu gadskārtējās sacensības novusā starp Notinghamas, Lesteras un Mansfīldas *DVF* komandām. Gadu gājumā Notinghamas komanda izcīnīja ceļojošo kausu savā īpašumā. Iespēju robežās arī 90. gados turpinās šīs populārās sacensības.

***DVF* Mansfīldas sporta sekcija**

Mansfīdas nodaļa dibināta 1949. gada 10. aprīlī ar nosaukumu *DVF Forest-Town*, kas ir Mansfīldas priekšpilsēta, kur tai laikā bija latviešu nometne ar lielāko vairumu latviešu vienkopus.

1950. gadā dibināta sporta kopa ar vairākām nozarēm Alfrēda Pulera vadībā. Mansfīldas *DVF* nodaļas sporta kopa nodibinājās 1957. gada 20. oktobrī. Pēc pieciem gadiem tajā aktīvi darbojās galda tenisa, novusa, šacha un šautriņu mešanas sekcijas. Pirmais kopas valdes priekšsēdis bija A. Pulers. Lai veicinātu kopas dalībnieku sportisko garu, valde iegādājās ceļojošos kausus novusa un šautriņu mešanā. Plašākā mērogā veiksmīgākie starti padevās šautriņu metējiem. 1988. gadā sporta kopas vadību uzņēmās vadīt R. Stalmeistars.

***DVF* sporta svētki Mansfīldā**

1962. gada aprīlī Mansfīldas *DVF* sporta kopa sarīkoja sporta svētkus, kuros piedalījās arī Lesteras *(Leicester)*, Birmingamas, Notingamas un Derbijas latviešu sportisti. Sacensības risinājās galda tenisā vīriešiem un sievietēm, kā arī šautriņu mešanā. Pirmo reizi izcīnīja Mansfīldas dāvāto ceļojošo kausu galda tenisā vīriešu vienībām. To ieguva J. Plūmes vadītā Mansfīldas vienība. Sieviešu vienspēlē uzvarēja Ž. Sedola (Lestera). Šautriņu mešanā pārāki bija Lesteras pārstāvji. Turpmākajos gados sporta kopa rēgulāri izkārtoja *DVF* sporta svētkus un pēc nodaļas ierosinājuma no 1972. gada arī gadskārtējās sacensības novusā starp Mansfīldas, Notinghamas un Lesteres komandām. Šīm sacensībām nodaļa dāvāja ceļojošo kausu. 70. gados katru gadu notika vietējie turnīri novusā un šautriņu mešanā un nodaļas sportisti piedalījās ārpus Mansfīldas šautriņu mešanā, novusā, šaušanā un jauniešu mazajā futbolā.

1980. gada aprīļa pēdējā nedēļas nogalē, kā ikgadus notika *DVF* sporta svētki Mansfīldā. Sacensības notika telpās, kuros izcīnīja ceļojošos kausus galda tenisā un novusā individuāli, bet šautriņu mešanā – komandām. Ceļojošo kausu šautriņu mešanā komandām atkal ieguva *Derbijas sešinieks*. Ivars Beķeris no Bradfordas uzvarēja galda tenisā, bet Fricis Laudobelis 24 novusa dalībnieku konkurencē ieņēma 1. vietu. Šautriņu mešanā piedalījās septiņas komandas, pārstāvot Lesteru ar trijām, pa vienai no Notingemas, Mansfīldas, Derbijas un Bradfordas. Visvairāk bija gatavojušies dārbijieši, kuri kausu bija ieguvuši četras reizes ar pārtraukumu un divas reizes pēc kārtas. Veiksmes gadījumā kauss nonāktu viņu īpašumā. Šīs cerības arī piepildījās. Arī galda tenisā ceļojošam kausam bija līdzīgs liktenis. Ivars Beķeris to bija ieguvis divos iepriekšējos gados. Septiņu dalībnieku konkurencē viņš pārspēja 2. vietas ieguvēju – savu brāli Andri, 3. vietā atstājot A. Plūmi, un Mansfīdas nodaļas sporta kopas ceļojošais kauss palika viņa īpašumā. Novusā visi dalībnieku bija no Lesteras, Notingemas un Mansfildas, vienīgi bijušais mansfildietis A. Dumpis pārstāvēja Bradfordu. Finālā cīnījās visi lesterieši un ceļojošo kausu ieguva Fricis Laudobelis.

1982. gadā *DVF* rīkoja sporta svētkus Mansfīldā, poļu katoļu kluba ērtajās telpās. Galda tenisā uzvarēja M. Irbītis (Lestera), novusā 21 dalībnieka konkurencē uzvarēja P. Grāvelis (Lestera), atstājot 2. vietā daudzkārtējo uzvarētāju F. Laudobeli. Šautriņu mešanā komandām labākā bija Derbijas vienība – H. Eizāns, V. Leja, O. Gailis, A. Sakne, E. Pumpainis un R. Leja. Veiksmīgākā sportista balvu par 1981. gadu *DVF* rīkotajās sacensībās saņēma A. Rūgums no Lesteras. Speciālu balvu kā veiksmīgākais latviešu sportists, kas piedalījies iepriekšējā gada Lielbritānijas senioru vieglatlētikas meistarsacīkstēs, saņēma F. Laudobelis no Lesteras. Viņš savā gadu klasē (55–59) izcīnīja pirmās vietas veserī, šķēpā un augstlēkšanā, bet otrās vietas diska mešanā un lodes grūšanā.

22. *DVF* sporta svētki notika Mansfīldā. Sākuma gados tos rīkoja Mansfīldas pievārtē *Forest Town* ogļraču zālē, bet nu jau daudzus gadus Poļu katoļu kluba ērtajās telpās. Sacensības risinājās galda tenisā un novusā individuāli, bet šautriņu mešanā komandām. Galda tenisā 1. vietu un ceļojošo kausu izcīnīja A. Lutkēvics (Lestera). Novusā 23 dalībnieku konkurencē un gadu gaitā meistari mainījušies bieži, tomēr, liekas, ka visvairāk uzvarējis F. Laudobelis, kuram šoreiz bija jāsamierinās ar 4. vietu. Izšķirošajā cīņā A. Sauja (Notinghama) pārspēja A. Sīmani (Mansfīlda). Šautriņu mešanā sacenstās Derbijas, Mansfīldas un Donkasteras nodaļas ar vienu, bet Lesteras ar trijām vienībām. Fināla cīņa notika starp Derbijas un Donkasteras vienībām. Uzvarētāju izšķīra pārspēle, kuŗa bija veiksmīgāka Donkasterai. Vienībā šautriņas meta J. Lazda, B. Fautless, A. Riba, A. Blaus, E. Vīnbergs un A. Freimane.

24. *DVF* sporta svētki, kā parasti, notika Mansfīldā poļu katoļu kluba telpās un pulcināja Anglijas labākos sportistus novusā, galda tenisā un šautriņu mešanā. par jaunajiem meistariem kļuva: galda tenisā M. Pūlis (Līdsa), novusā A. Balodis (Lestera), šautriņu mešanā – Lesteras otrā komanda. Sacensībās piedalījās spēlētāji no Lesteras, Līdsas, Bradfordas, Česterfīldas, Derbijas, Notinghamas un Mansfīldas nodaļām. Lielākais dalībnieku skaits bija novusā – 25 dalībnieki. Pagāja gandrīz astoņas stundas, kamēr noskaidroja uzvarētāju. Alberts Balodis no Lesteras pieveica visus pretiniekus divos vai trijos setos, nezaudējot nevienu setu. Šautriņu mešanā piedalījās 6 komandas – Līdsa, Derbija un Mansfīda ar vienu, bet Lestera ar trim komandām, no kurām veiksmīgākā bija 2. komanda (J. Mežals, V. Purmalis, R. Tulķis, A. Balodis, G. Otensons). Vakara noslēgumā apbalvoja Aivaru Smukuli no Korbijas kā labāko *DVF* sportistu 1984. gadā.

25. *DVF* sporta svētki notika jubilejas zīmē. Vislielāko dalībnieku skaitu, tāpat kā iepriekšējos gados, deva Lesteras nodaļa. Šajos svētkos pirmo reizi novusā piedalījās arī sešas dāmas no Lesteras. Sacensības notika novusā un galda tenisā individuāli, bet šautriņu mešanā vienībām. Novusā sievietēm, spēlējot pēc divu zaudējumu sistēmas, uzvarēja V. Šnepsta. Vispārējā klasē novusā 21 dalībnieka konkurencē droši un pārliecinoši finālā iekļuva jaunākās paaudzes pārstāvis A. Plūme (Mansfīlda), kur sīvā cīņā pret M.Irbīti (Lestera) pirmajā spēlē trijos setos zaudēja, bet pārspēlē tomēr uzvarēja. Galda tenisā 1. vietu sešu dalībnieku konkurencē uzvarēja A. Cukurs (Česterfīlda). Šautriņu mešanā bija 5 vienības: Derbija, Donkastera un Mansfīlda un Lestera ar divām vienībām. 1. vietu ieguva *Lesters I* vienība (M. Irbītis, A. Lutkēvics, M. Burkāns, *K. North*, A. Millers un F. Laudobelis. Sveicot sporta svētku rīkotājus – Mansfīldas *DVF* nodaļu, īpaši atzīmēja sporta svētku idejas ierosinātāja un ilggadīgo Mansfīldas sporta kopas vadītāju Alfredu Puleru. Speciālas balvas par izcilām sekmēm Anglijas vecvieglatlētu sacensībās saņēma Jānis Gercs no Koventrijas nod.

26. *DVF* sporta svētki pulcināja sportistus Derbijas, Lesteras, *Straumēniem*, Donkasteras un Mansfīldas. Tradicionālās sporta sacensības noslēdzās ar kopēju noslēguma balli, kas vienoja ne tikai pašus sportistus, bet arī latviešu saimi. Dienā sacensības notika galda tenisā, novusā un šautriņu mešanā. Par jaunajiem meistariem galda tenisā kļuva A. Cukurs, novusā vispārējā klasē – J. Liepiņš, novusā dāmām – G. Krontāle un šautriņu mešanā – Donkasteras nodaļas komanda.

Par izciliem panākumiem 1986. gadā starp *DVF* sportistiem balvu saņēma Andrejs Cukurs, bet Jānis Gercs par izciliem panākumiem Lielbritānijas veterānu meistarsacīkstēs, kur viņš ieguva pirmās un otrās vietas vairākās disciplīnās. Jau 25 gadus latviešu sporta dzīvi Lielbritānijā vadīja *DVF* sporta daļas vadītājs Alfons Freimanis. Aizvadītajos gados Anglijas latviešu sportisti turpināja savas sporta tradīcijas, gan piedaloties *DVF* sacensībās, gan arī atbalstot Latviešu Sporta padomes Brīvajā pasaulē darbību.

27. *DVF* sporta svētki risinājās Poļu katoļu klubā Mansfīldā. Kā sacensībās, tā arī noslēguma ballē bija liels ļaužu pieplūdums, kas nebija redzēts pēdējos 10 gados. Galda tenisā uzvarēja A. Cukurs jau trešo gadu pēc kārtas. Novusā 25 vīru konkurencē uzvarēja M. Irbītis, bet šautriņu mešanā jau otro gadu pēc kārtas – Donkasteras sportisti. Novusā sacensības risinājās 3 grupās – jaunatnes, dāmu klasē un vispārējā klasē. Šautriņu mešanā piedalījās 6 vienības: Lestera un Hadersfīlda ar divām, bet Mansfīlda un Donkastera ar vienu. Pēc sacensībām apbalvoja gada labāko sportistu *DVF* sacensībās E. Krauzi (Česterfīlda) – šaušanā un veiksmīgāko latviešu sportistu Anglijas vecvieglatlētu sacensībās – Induli Šmitu (Lestera).

28. *DVF* sporta svētki pulcēja sportistus sacensībām novusā, galda tenisā un šautriņu mešanā komandā, mājīgajās Poļu katoļu kluba telpās, kurās notika sacensības jau vairāk kā 20 gadus. 11 gadus vecais Simons Kapitānovs 22 novusistu konkurencē izcīnīja 1. vietu un ceļojošo kausu. Dāmu klasē uzvarēja Velta Šnepste. Galda tenisā vispārējā klasē Andrejs Cukurs jau ceturto gadu palika neuzvarēts, bet Donkasteras nodaļas šautriņu metēju komanda uzvarēja trešo gadu pēc kārtas un ieguva ceļojošo kausu īpašumā. Vienības sastāvā: J. Lazda, jun., *B. Fautless*, A. Dergačevs, A. Freima-

nis. A. Balodis (Lestera) saņēma *DVF* 1988. gada veiksmīgākā sportista balvu, bet J. Gercs, sen. (Koventrija) – veiksmīgākā sportista par izcilām sekmēm Anglijas senioru vieglatlētikas meistarsacīkstēs.

29. *DVF* sporta svētki Mansfīldā pulcēja draudzīgās sacensībās galda tenisā, novusā un šautriņu mešanā sportistus no Donkasteras, Lesteras, Česterfīldas, Notinghamas, Mansfīldas.

Novusā dāmām uzvarēja G.Krontāle. Dubultuzvaru novusā un galda tenisā guva A. Cukurs, bet šautriņu mešanā komandām jau ceturto reizi pēc kārtas uzvarēja *Donkasteras piecinieks* – E. Vīnbergs, L. Lazda, *B. Fautless*, J. Kalniņš, jun., A. Freimanis. Aiz viņiem palika *Lesteras I* un *II* komanda. *DVF* veiksmīgākā un vispusīgākā sportista balvu par 1989. gada sekmēm saņēma Alberts Balodis no Lesteras nod.

DVF sporta svētki Mansfīldā notika trīsdesmito reizi. Pirmie sporta svētki notika *Forest Town* nodaļas izkārtojumā un risinājās ogļraču zālē. Pēdējos 20 gadus svētki notika Poļu katoļu kluba mājīgajās telpās. Šoreiz sacensības notika galda tenisā, novusā un šautriņu mešanā. Par novusa meistari dāmām kļuva Grietiņa Krontāle. Novusā vispārējā klasē 16 dalībnieku vidū – V. Purmalis. Galda tenisā jau sesto gadu pēc kārtas – A. Cukurs, bet šautriņu mešanā piekto gadu pēc kārtas uzvarēja *Donkasteras piecinieks* – J. Kalniņš, jun., J. Lazda, *B. Fautless*, A. Dergačevs, A. Freimanis un E. Vūmbergs.

33. *DVF* sporta svētki Mansfīldā pulcēja galda tenisistus, šautriņu metējus un novusistus. Galda tenisā pirmās trīs vietas ieņēma donkasterieši – P. Aizporietis, C. Jākobsons, A. Jākobsons. Novusā dāmām pārākas bija lesterietes: 1. v. E. Balode, 2. v. A. Laudobele. Novusā vispārējā klasē bija 16 dalībnieki, un pirmās trīs vietās notinghamieši: I. Lilienfelds, A. Sauja, J. Lielkājs. Šautriņu mešanā sacentās 4 komandas piecu metēju sastāvā un viens rezervē. 1. v. Donkastera – C. Jākobsons, A. Jākobsons, P. Aizporietis, J. Lazda, A. Freimanis, rezervē G. Jākobsons.

Sevišķu balvu sacensību noslēgumā saņēma arī 1993. gada sacensību veiksmīgākais sportists A. Jākobsons. Apbalvoja labākos latviešu vieglatlētus, kas piedalījušies Anglijas veterānu sacīkstēs. J. Gercs 65–70 gadu klasē bija guvis pirmās vietas lodes grūšanā, diska mešanā, vesera mešanā, šķēpa mešanā. K. Āboliņš – soļotājs (65–70 g. grupā) izcīnīja 1. vietu 3 km soļojumā ar laiku 17:22,7 min. Viņš bija piedalījies arī Trīszvaigžņu spēlēs Latvijā, iegūstot otro vietu.

34. reizi *DVF* sporta svētki notika Mansfīldā 1995. gadā. Šeit pulcējās galda tenisisti, novusisti un šautriņu metēji. Galda tenisā uzvarēja A. Cukurs, novusā dāmām – G. Krontāle, novusā vispārējā klasē P. Vītiņš un šautriņu mešanā starp četrām komandām uzvarēja *Donkasteras piecinieks*. Dalībnieku skaits bija kļuvis mazāks un spēļu līmenis bija zemāks, tomēr cīņas spars nebija mazinājies. Veiksmīgākā un vispusīgākā *DVF* sportista balvu par 1994. gadu saņēma A. Freimanis par sasniegumiem šaušanā, vieglatlētikā un šautriņu mešanā.

DVF Mansfīldas nodaļas valde un sporta kopa joprojām izkārto *DVF* Sporta dienas. 90. gados lielākais sportistu skaits nāca no Lesteras, kuŗas vadītājs bija Aleksis Lutkēvics. Meistarsacīkstes notika vispārējā klasē un dāmām novusā un šautriņu mešanā, kur piedalās komanda no četriem vīriem. Labākie Mansfīldas sportisti šautriņu mešanā – M. Lilienblats, S. Supe, R. Stalmeistars, E. Eniķis, novusā – R. Felds, šaušanā – E. Eniķis.

***Daugavas Vanagu* dienas**

Daugavas Vanagu dienas, kas kopš 1962. gada ik gadus notika Anglijā, kalpoja par latviešu kultūras un sabiedriskās rosmes uzturētāju. Tajās apvienojās organizatoriskas sanāksmes un kultūras programma, kuŗā neizpalika arī sports.

1962. gadā Korbijā *(Corby)* notika pirmās *Daugavas Vanagu* dienas ar Latvijas sūtņa K. Zariņa piedalīšanos. Tā bija arī *Daugavas Vanagu Fonda* 15 gadu darbības skate. Uz šo pasākumu pulcējās sportisti no visas Anglijas. Basketbolā *DVF* Hadersfīldas nodaļas sporta kopa *Venta* panāca pel-

nītu 64:62 uzvaru pār *DVF* sastādīto vienību un ieguva *DV* dienu kausu. Uzvarētāju vienībā spēlēja A. Šmits, I. Zauers, A. Metas, G. Lubočka un Jefimovs. Galda tenisa turnīrā 10 dalībnieku konkurencē uzvaru guva I. Zauers. Šacha turnīrā uz pusi mazākā konkurencē vislabāk veicās V. Legzdiņam (Halifaksa). Šautriņu mešanā konkurence bija vislielākā – 16 dalībnieki. Visprecīzākais bija A. Dergečevs no Donkasteras.

Arī 2. *Daugavas Vanagu* dienās Anglijā, kas risinājās nākamā gada septembrī Bradfordā, sportam bija ierādīta ievērojama vieta. Galda tenisā un šachā noskaidroja arī labākos jauniešus. Šacha turnīrā pieaugošo grupā pārsteigumu sagādāja 13 gadus vecais Andris Abakuks, kas uzvarēja visus pazīstamos Anglijas latviešu šachistus, tikai vienā partijā vienojoties par neizšķirtu un ieguva pirmo vietu. Jauniešu grupā uzvarēja K. Lauks. Galda tenisa turnīrā savu pirms gada gūto panākumu atkārtoja I. Zauers. Šautriņu mešanas turnīrā uz starta izgāja 30 dalībnieki. Šis sporta veids Anglijas latviešu vidū bija kļuvis ļoti populārs un tāpēc spēja pulcināt tik kuplu dalībnieku skaitu. Drošākā un precīzākā roka bija A. Alksnītim no Lesteras.

Volejbola kausa izcīņā piedalījās piecas vienības. Meistarīgākie izrādījās Lesteras *Banga* spēlētāji Fricis Laudobelis, Bērziņš, Purmalis, M. Irbītis, Lutkēvics un A. Balodis, kas divreiz pārspēja 2. vietas ieguvēju Bradfordas *Trimdu*.

Tradicionālajās *DV* dienās, kuras 1964. gadā risinājās Lemingtonā, sacensības izvērtās par vienu no plašākajiem latviešu sporta sarīkojumiem, kādi pēdējos gados notika. Sacensību rīkotājs – Riversaidas jaunatnes klubs gādāja par dalībnieku uzņemšanu un sporta laukumu iekārtošanu. Anglijā tik populārajā sporta veidā – šautriņu sviešanā piedalījās 26 dalībnieki, kuri pēc divmīnusu sistēmas sacentās divas dienas. Otro gadu pēc kārtas uzvarēja A. Alksnītis (Lestera), 2. vietā H. Vimba (Lestera), 3. v. – G. Lubočka (Hadersfīlda). Šachā turnīrā sešu dalībnieku konkurencē uzvarēja E. Trēģeris (Bradforda), 2. vietā – A. Gedvillo (Notinghama), 3. vietā – J. Dūdiņš (Korbija). Galda tenisā, spēlējot katram ar katru, sacentās 9 dalībnieki. Saistošā cīņā uzvarēja J. Riekstiņš (Koventrija). Volejbols joprojām bija saglabājis interesi latviešu sportistos. Startēja trīs latviešu vienības: Lesteras *Banga*, Koventrijas Sporta Klubs (KSK), *DVF* sastādītā un ceturtā bija viesi – vietējā Riversaidas angļu vienība. Latviešu komandām savstarpējās spēlēs ciešot pa vienam zaudējumam, finālā sacentās Lesteras *Banga* un Koventrijas SK. Triju setu vienlīdzīgā cīņā uzvarēja KSK. Vienības sastāvā spēlēja J. Riekstiņš, Mednis, V. Priede, Ķesteris, Āriņš un Ž. Mūsiņš. Zaudētājiem – F. Laudobelis, Bērziņš, M. Irbītis, Purmalis, Lutkēvics un Balodis.

1965. gada *DV* dienas notika Līdsā. *DVF* nodaļa sporta sacensībām bija sagādājusi plašas telpas vienā no modernākajām vidusskolām. Sporta zāle volejbolam, otra liela telpa galda tenisam, plašas telpas šacham un šautriņu mešanai. Divu dienu sacensībās piedalījās vairāk kā 90 dalībnieki. Galda tenisā notika sacensības divās zēnu grupās (līdz 15 g. un no 15–18 g.), meiteņu un pieaugušo grupā, kur bija lielākais dalībnieku skaits kā iepriekšējos gados. Pieaugušo grupā uzvarēja Andris Pētersons (Bradforda), 2. vietā Jānis Riekstiņš (Koventrija), bet 3. vietā – J. Leimanis (Česterfīlda). Šautriņu mešanā sacentās 16 labākie metēji, kuri jau gadiem ilgi bija aizrautīgi šīs spēles cienītāji, atskaitot V. Krauzi (Pīterborova), kas *DV* dienu sacensībās piedalījās pirmo reizi un ieguva 3. vietu. 1. un 2. vietu sadalīja donkasterieši J. Kalniņš un A. Dergačevs. Šachā bija mazāks dalībnieku skaits un pieaugušo grupā piedalījās arī jaunieši, brāļi K. un I. Lauki no Bradfordas. 1. vietu ieguva K. Trēģeris, bet 2. un 3. v. – brāļi Lauki (visi Bradforda). Kā parasti visvairāk līdzjūtējus pulcēja sacensības volejbolā, kur kausa izcīņā piedalījās četras vienības: sporta klubs *Trimda* (Bradforda), *DVF* (Koventrija), *Banga* (Lestera) un *DVF* Ziemeļanglijas sastādītā vienība. Šoreiz uzvarēja un *DVF* ceļojošo kausu izcīnīja Lesteras *Banga*, kuras sastāvā spēlēja Bērziņš, Balodis, Jostiņš, M. Irbītis, F. Laudobelis, 2. vietā atstājot *DVF* Ziemeļanglijas sastādīto vienību, 3. v. – Koventrija, 4. v. – Bradforda. Notika arī sieviešu vienību draudzības sacensības starp "ziemeļniecēm" – *DVF Venta* un "dienvidniecēm" – Koventrijas spēlētājām. Divos setos uzvarēja *Venta*.

8. *DV* dienas notika 1969. gadā Halifaksā. Tās pulcēja lielu skaitu sportistu. Līdzās vecajiem pieredzējušajiem meistariem F. Laudobelim, V. Priedem, A. Alksnītim, A. Pētersonam, A. Freimanim piedalījās arī jaunieši. It sevišķi kupls skaits bija volejbola vienību sastāvos – Bradfordas *Trimda*, Koventrijas *DV*, Hudersfīldas *Venta*, bet Lesteras *Banga* izcīnīja ceļojošo kausu ar vecajiem, pieredzējušajiem volejbolistiem.

Ja sacensības šaušanā, šautriņu mešanā, galda tenisā un novusā notika daudzu latviešu pasākumu ietvaros, tad vieglatlētikā sacensību un dalībnieku skaits tajās nebija liels. 1969. gadā *DVF* rīkotās sacensības vieglatlētikā notika jau trešo gadu pēc kārtas Koventrijas nodaļas lauku īpašumā *Mūsmājās*. Vispārējā klasē piedalījās dalībnieki no 19 līdz 50 gadiem. Labākos rezultātus uzrādīja O. Feldmanis, F. Laudobelis, G. Vainovskis mešanu disciplīnās, bet J. Ūdris, G. Āriņš skriešanas un lēkšanas disciplīnās. Senioriem labākie bija V. Priede un E. Pavasars, bet zēniem J. Āpša. Sacensības noslēdzās ar tradicionālo virves vilkšanu, kurās izcīnīja *Mūsmāju* kausu. Uzvarēja *Lesteras sešinieks*, atstājot 2. vietā koventriešus.

1979. gadā *Straumēnos* uz 17. *Daugavas Vanagu* dienām pulcējās kupls dalībnieku skaits, lai sacenstos šacha ātrspēlē, šautriņu mešanā, novusā un galda tenisā. Šachā Andris Abakuks (Londona), nezaudējot nevienu partiju, ieguva 1. vietu. Šautriņu mešana bija viens populārākajiem sporta veidiem Anglijas latviešu vidū un arī šajās sacensībās piedalījās lielākais dalībnieku skaits – 32. Spēlējot pēc divu zaudējumu sistēmas, finālu vajadzēja atkārtot, abiem pa reizei zaudējot. Otrajā spēlē sekmīgākais bija A. Alksnītis (Lestera). Galda tenisā 29 dalībnieki tika sadalīti trīs vecuma grupās. Jaunākajā grupā līdz 50 gadiem uzvarēja A. Beķeris (Bradforda), 50–60 g. grupā labākais bija I. Piķelis. Trešajā grupā virs 60 gadiem notika vissīvākās cīņas. 1. vietu izcīnīja P. Dukaļskis (Bradforda). Sacensībās noskaidroja arī absolūti labāko visās vecuma grupās. Uzvarēja I. Piķelis, kas pārspēja A. Beķeri un P. Dukaļski. Novusa sacensībās uzvarēja I. Lahenfelds (Notinghama). Par spēļu kvalitāti un sīvumu liecināja fakts, ka viens no pieredzējušākiem sportistiem Fricis Laudobelis palika tikai ceturtais.

18. *DV* dienu sporta sacensības bija pulcējušies dalībnieki un atbalstītāji no visas Anglijas. Galda tenisā piedalījās 16 dalībnieki, novusā 26, šautriņu mešanā 28, šacha ātrspēlē 5 un mazajā futbolā jauniešiem bija piecas komandas.

Šacha ātrspēlē, sacenšoties katram ar katru divas reizes, uzvarēja V. Liepiņš (Londona).

Galda tenisā līdz 50 gadiem bija 8 dalībnieki, kur, spēlējot pēc divmīnusu sistēmas, 1. vietu ieguva M. Pūlis (Līdsa). Grupā no 50 līdz 60 gadiem bija četri dalībnieki. 1. vietā I. Piķelis (Birminghama), aiz viņa – K. Vilmanis (Birminghama), A. Krolls (Bradforda). Virs 60 gadiem arī sacentās četri dalībnieki, un 1. vietu ieguva J. Dūdiņš *(Straumēni)*.

Novusā 20 dalībnieku konkurencē nepārspēts palika Fricis Laudobelis (Lestera).

Šautriņu mešanā, arī pēc divu zaudējumu sistēmas bija 28 metēji, tātad vislielākais dalībnieku skaits. Uzvarēja A. Alksnītis no Lesteras, kas bija uzvarējis visvairāk reizes *DV* dienu šautriņu mešanas sacensībās. Līdz ar šo uzvaru viņš personīgā īpašumā ieguva *DVF* Līdsas nodaļas dāvāto ceļojošo kausu.

Mazais futbols *DV* dienu sacensībās notika pirmo reizi. Jauniešiem interese bija liela, un vienību nosaukumi nedeva pilnīgu pārskatu, no kura stūra šie jaunieši nāca – *Baltie piecīši*, *Līdsa*, *Austrumanglija*, *Veterāņi* un *Notinghama*.

Nākamajā dienā pēc *DV* dienu sacensībām *Straumēnos* notika *DVF* vieglatlētikas sacensības. No sportista, kas piedalījās abās sacensībās, tās prasīja daudz spēka un izturības. Fricis Laudobelis bija labākais vieglatlēts, sasniedzot augstāko punktu skaitu pēc starptautiskajām tabulām. Sacensības risinājās atsevišķās vecuma grupās. Sieviešu klasē labākos rezultātus sasniedza *N. Gerca-Hammond*, meitenēm līdz 15 gadiem – M. Gerca. Zēniem līdz 15 gadiem – J. Gercs, no 15–19 gadiem – *Jones*. Vīriešiem no 19–39 gadiem bija 7 dalībnieki. I. Murovskis (Līdsa) ieguva 1. vietu. Vīriešiem no 50–59 gadiem uzvarēja F. Laudobelis, no 60–69 gadiem – G. Otensons (Lestera).

Kopš 1976. gada *DVF* īpašumā *Straumēni* ikgadus šeit notika *Daugavas Vanagu* dienas. 20. *DV* dienās sporta programmā risinājās sacensības galda tenisā, novusā, šautriņu mešanā un šacha ātrspēlē. Galda tenisā bija divas vecuma grupas. Līdz 50 gadiem uzvarēja M. Irbītis (Lestera). No 50 līdz 60 gadiem noritēja spraiga cīņa starp K. Vilmani un I. Piķeli (abi Birminghama) par 1. vietu. Trijos setos 14:21, 21: 13, 21:18. Novusa sacensībās 24 dalībnieku konkurencē nepārspēts palika F. Laudobelis (Lestera).

21. *DV* dienu sporta sacensības notika *Straumēnos* šacha ātrspēlē, novusā un galda tenisā. Lielais dalībnieku skaits no visiem novadiem liecināja, ka *Straumēni* kā ģeogrāfiskais centrs un kā vienošanās vieta pulcināja vairāk dalībniekus. V. Liepiņš uzvarēja šacha ātrspēlē, J. Lazda (Donkastera) šautriņu mešanā, bet galda tenisā dalībnieki bija dalīti pa vecuma grupām. Līdz 50 gadiem 1. vietu ieguva I. Piķelis (Biminghama), virs 60 gadiem – 1. v. E. Liepiņš *(Straumēni)*. Šautriņu mešanā vispārējā klasē piedalījās 23 dalībnieki. Mešanas standarts bija izaudzis, un dalībnieku vidū bija arī vairāki teicami jaunās paaudzes metēji. Novusā vispārējā klasē bija 19 dalībnieki, no kuriem labākais bija M. Irbītis (Lestera).

DV dienu ietvaros pirmo reizi notika arī makšķerēšanas sacensības, tikai zušiem, ar divām makšķerēm un piedalījās 8 dalībnieki. 1. vietu ieguva Ā. Sīlis *(Straumēnu)*, kas vienīgais noķēra zušus, bet pārējiem bija jāsamierinās ar parastām zivīm.

23. *DV* dienu sporta sacensības notika *Straumēnos*, un tās pulcēja krietni vairāk dalībnieku nekā iepriekšējā gadā. Dāmu klasē novusā uzvarēja V. Šnepsta, novusā vispārējā kl. – V. Leja, galda tenisā līdz 50 g. – V. Leja, virs 60 g. – A. Lutkēvics, šautriņu mešanā V. Leja, šacha ātrspēlē J. Dūdiņš *(Straumēni)* un makšķerēšanā – Ā. Sīlis. Šautriņu mešanā konkurēja 20 dalībnieki, un trīs pirmās vietas ieguva jaunās paaudzes sportisti: V. Leja (Derbija), kas uzrādīja arī teicamus rezultātus arī pārējās disciplīnās, M. Burskāns (Lestera) un M. Irbītis (Lestera).

24. *DV* dienu sporta sacensības notika 6., 7. un 14. septembrī *Straumēnos*. Kopējais dalībnieku skaits bija lielāks nekā iepriekšējos gados. Novusa popularitāte dāmu saimē bija augusi, un piedalījās 9 konkurentes. Vispārējā klasē par jauno meistaru kļuva 15 g. vecais A. Āboliņš, kas 24 dalībnieku vidū pārspēja ilggadējo meistaru F. Laudobeli. Šautriņu mešanā vispārējā klasē uzvarēja K. Ābele (Bedforda), un 3 dienu makšķerēšanā nepārspēts palika Ā. Sīlis. Šacha ātrspēlē, sacenšoties 5 nodaļu dalībniekiem, 1. vietu izcīnīja V. Liepiņš (Londona), 2. v. J. Dūdiņš *(Straumēni)*. 3. v. A. Šķietnieks (Pīterborova). Sacensību spraigākajā dienā 14. septembrī sacentās novusa, šautriņu un galda tenisa spēlētāji. Novusā jaunatnei līdz 15 g. nepārspēts palika 8 g. S. Kapitānovs. Novusā dāmām 1. v. – G. Krontāle. Galda tenisā dalībnieki bija iedalīti divās grupās – līdz 50 g. uzvarēja V. Leja (Derbija), virs 60 g. grupā ļoti līdzīgi spēkos bija A. Lutkēvics un E. Leitis, un, spēlējot pēc divu zaudējumu sistēmas, viņiem nācās tikties trīs reizes. 1.v. – A. Lutkēvics

25. *DV* dienu sporta sacensības sākās ar makšķerēšanu sestdienas pēcpusdienā, un tās turpinājās svētdien, pēdējā augusta nedēļas nogalē ar šacha ātrspēli, šautriņu mešanu, novusu un galda tenisu. Sacensības risinājās *Straumēnu* plašajās telpās, izņemot makšķerēšanu tuvējā upē. Makšķerēšanā piedalījās 9 dalībnieki, un nepārspēts makšķernieks jau piekto reizi pēc kārtas palika Ā. Sīlis *(Straumēni)*. Novusā vispārējā klasē uzvarēja A. Āboliņš, novusā dāmām – Rita Plūme, jauniešiem – S. Kapitānovs. Šautriņu mešanā – A. Balodis un šacha ātrspēlē – V. Liepiņš, galda tenisā vispārējā klasē – P. Brencītis *(Straumēni)* un galda tenisā virs 60 gadiem – Ē. Leitis. Galda tenisā jaunatnei 1. v. S. Kapitānovs, 2. v. J. Kapitānovs, 3. v. Sāra Kapitānova (visi Lestera).

1989. gada 27. *Daugavas Vanagu* dienu sporta sacensības *Straumēnos* notika trīs dienas, sapulcinot ievērojamu skaitu dalībnieku. Novusā piedalījās 34 dalībnieki bija sadalīti trīs grupās, šautriņu mešanā 20, bet šacha ātrspēlē, makšķerēšanā un galda tenisā sportotāju skaits bija mazāks. Šacha ātrspēlē uzvarēja J. Dūdiņš *(Straumēni)*, aiz sevis atstājot V. Liepiņu (Londona) un A. Šķietnieku (Pīterborova). Makšķerēšanā 10 dalībnieku vidū nepārspēts palika *Straumēnu* pārvaldnieks Ā. Sīlis

(Straumēni), viņam nepiedaloties, uzvarēja. Šautriņu mešanā piedalījās 20 dalībnieki, spēlējot pēc divu zaudējuma sistēmas. Šeit uzvarētāju maiņa notika katru gadu. Šoreiz uzvarēja V. Leja (Derbija). Novusā jaunatnei labākais bija P. Leneks (Līdsa), dāmu klasē – G. Krontāle, bet vispārējā klasē 23 konkurentu vidū 11 gadus vecais S. Kapitānovs šoreiz palika 3. vietā, bet uzvarēja A. Balodis (Lestera). Galda tenisā no 18 līdz 50 gadiem A. Cukurs (Česterfīlda) dominēja visā spēles gaitā un arī finālā pārspēja V. Leju. Virs 60 gadiem uzvarēja K. Vilmanis (Birminghama).

Jau gadus desmit sacensību tehniskie vadītāji bija V. Liepiņš, Ā. Sīlis, E. Pumpainis, H. Eizāns, G. Otensons, A. Balodis, F. Laudobelis un J. Plūme, kuŗi ar pacietību, māku un profesionālu pieeju vadīja sacensības.

29. *DV* dienu sporta sacensības notika *Straumēnos*. Galda tenisā uzvarēja M. Irbītis (Lestera), 2. v. J. Riekstiņš (Koventrija), 3. v. K. Vilmanis (Birminghama). Novusā dāmām daudzkārtējā meistare G. Krontāle tikai pārspēlē ar V. Šnepstu izcīnīja uzvaru kopvērtējumā. Novusā vispārējā klasē piedalījās 16 dalībnieki. Šeit ar pirmajām spēlēm dominēja jaunākās paaudzes sportisti A. Plūme, *K. North* un V. Leja. Veiksmīgākais savstarpējās spēlēs bija *K. North* (Mansfīlda). Šautriņu mešanā arī bija 16 dalībnieki – daudzi iepriekšējo gadu meistari. Galotnē veiksmīgāks bija V. Leja (Derbija). Makšķerēšanā 9 dalībnieki mēģināja noķert zušus, kas šoreiz laimējās tikai dažiem. Tiesneši izsprieda, ka šoreiz pirmo un otro vietu dalīja vairākkārtīgais meistars Ā. Sīlis un A. Bārta (abi *Straumēni*).

30. *DV* dienu sacensības notika jubilejas zīmē, kad ar gandarījumu varēja atskatīties uz aizvadītajiem gadiem. Tie nebija pavadīti dīkā un bezdarbībā. Ja agrāko dienu volejbolisti, basketbolisti u. c. ātrāki sportisti tagad bija pievērsušies lēnākiem sporta veidiem, tad viņu cīņas gars nebija mazinājies.

Sacensības notika *DVF Straumēnos* galda tenisā, šautriņu mešanā, novusā, šacha ātrspēlē. Vienīgi makšķerniekiem bija jāmeklē "plašāki ūdeņi" ārpus *Straumēniem*. Tomēr viņiem neveicās, jo 3 stundu laikā nebija noķerts neviens zutis. Tikai 2 makšķerniekiem bija izdevies noķert līdakas. 1. v. E. Krauze (Česterfīlda) – 2,05 kg līdaka, 2. v. J. Āpša (Londona) – 1,95 kg līdaka.

Šacha ātrspēlē piedalījā 5 dalībnieki, un 1. v. J. Liepiņš (Londona), 2. v. J. Dūdiņš *(Straumēni)*. 3. v. J. Krūmiņš (Lestera).

Galda tenisā 4 spēlētāju vidū uzvarēja J. Zimbachs *(Straumēni)*. Šautriņu mešanā piedalījās 16 spēlētāji. Pēc divu zaudējumu sistēmas labāko rezultātu uzrādīja A. Balodis (Lestera). Novusā dāmām piedalījās 5 dalībnieces no Lesteras. Labāko sniegumu parādīja G. Krontāle. Novusā vispārējā klasē 21 dalībnieku vidū uzvarēja A. Plūme (Mansfīlda).

31. *DV* dienu sporta sacensības notika *Straumēnos*, kur piedalījās Londonas, Bedfordas, Pīterborovas, Lesteras, Korbijas, Česterfīldas, Notinghamas, Koventrijas, Donkasteras, Birminghamas un *Straumēnu* nodaļas. Lielākais sacensību dalībnieku skaits bija no Vidusanglijas, īpaši no Lesteras. Pirmās sacensības notika makšķerēšanā, kad 9 dalībnieki izbrauca uz zušiem. Šoreiz tikai diviem dalībniekiem laimējās noķert kādu zivi, bet pārējiem vajadzēja samierināties ar apziņu, ka bijuši sacensību dalībnieki. Uzvarēja V. Liepiņš (Londona).

Šacha ātrspēlē 6 dalībnieki sacentās katrs ar katru divas partijas ar baltiem un divas ar melniem. 1. vietā J. Dūdiņš *(Straumēni)* – 16 1/2 p.

Galda tenisā bija tikai 3 dalībnieki, kuri bija vienlīdzīgi spēkos. Veiksmīgāks izrādījās K. Vilmanis (Birminghama)

Novusā dāmām bija 7 dalībnieces, spēlējot pēc divu zaudējuma sistēmas. V. Šnepste bija veiksmīgākā, un finālā viņa uzvarēja G. Krontāli divos setos.

Novusā vispārējā klasē bija 18 dalībnieki. Agrāko gadu daudzkārtīgais meistars F. Laudobelis (Lestera) atkal uzvarēja. 2. v. O. Vīgants *(Straumēni)*, 3. v. A. Sauja (Notinghama).

Šautriņu mešanā piedalījās 14 dalībnieki. daži no viņiem bija piedalījušies visās *DV* dienu sacensībās. A. Jākobsons (Derbija) bija sacensību līderis, sākot ar pirmajiem metieniem, un noturējās līdz beigām, nezaudējot nevienu partiju. Šajās 31. *DV* dienu sacensībās piedalījās vairāki dalībnieki,

kuri ņēma dalību jau 1. *DV* dienu sacensībās Korbijā 1962. gadā. Šautriņu mešanā – E. Pumpainis, J. Liepiņš un A. Balodis, bet šachā – J. Dūdiņš.

32. *Daugavas Vanagu* dienu sporta sacensības notika 1994. gada 4., 20. un 21. augustā *Straumēnos*. Kuplais dalībnieku sakits norādīja uz sacensību nozīmi un pulcēšanās prieku. Makšķernieki 4. augustā mērojās veiksmē lašu ķeršanā. Atkal veiksmīgāks izrādījās Ā. Sīlis *(Straumēni)*. Šacha ātrspēlē 1. v. J. Dūdiņš *(Straumēni)*. Galda tenisā uzvarēja A. Jākobsons (Donkastera). Novusā piedalījās 24 dalībnieki, sacenšoties pēc divu zaudējumu sistēmas. Labāko sniegumu guva notinghamieši – 1. v. I. Lilienfelds, 3. v. J. Lielkājs (Notinghama), 2. v. P. Vītiņš (Česterfīlda). Šautriņu mešanā piedalījās 16 dalībnieki. Šeit virsroku ņēma derbijieši – agrāko gadu meistari – 1. v. V. Leja, 2. v. E. Pumpainis, 3. v. K. Vilmanis (Birminghama).

1995. gadā 8. Globālās *Daugavas Vanagu* dienas iesākās 18. augustā un turpinājās arī 19. un 20. augustā. Meistartitulus ieguva: makšķerēšanā Ā. Sīlis, šacha ātrspēlē – V. Liepiņš (Londona), galda tenisā K. Vilmanis (Biminghama), šautriņu mešanā lesterieši dominēja visā spēles gaitā un uzvarēja V. Purmalis, 2. v. A. Balodis (abi Lestera). Novusā piedalījās 16 dalībnieki. F. Laudobelis guva 20. uzvaru kopš 1964. gada, kad sāka *DVF* sportisti sāka spēlēt novusu organizētā veidā.

Šaušanā ar mazkalibra šauteni sacentās 3 stāvokļos no 50 m attāluma, kur iespējami 200 p., jauniešiem līdz 15 g. – 100 p., dāmām 150 p.

Dāmu klasē – A. Laudobele – (Lestera) – 113, jaunatnes klasē – A. Upmalis (Līdsa) – 72 p., strēlnieku klasē – U. Upmalis (Līdsa) – 103 p., veterāni (65–70) – L. Ceriņš (Derbija) – 113 p., veterāni virs 70 – A. Balodis (Lestera) – 98. Meistarklasē – 1. v. A. Freimanis (Donkastera) – 125 p.

LATVIEŠI ANGLIJAS SPORTĀ

Alfons Freimanis

Alfons Freimanis dzimis 1925. gada 5.novembrī Rīgas apr. Sidgundas pag. *Strēlniekos*. 10 g. iestājies 174. Sidgundas mazpulkā un no 1938. g. līdz krievu okupācijai darbojies arī vietējā jaunsargu pulciņā, pievēršoties sportam.

1942. gadā iestājies vietējos pašaizsardzības spēkos 318 btl., vēlāk 3. būvpulkā. Gūsta gaitas pavadījis Fallingbosteles un Ostfrīzlandes kara gūstekņu nometnēs un pēc brīvlaišanas Oksfordas bēgļu nometnē, kur turpināja skolas gaitas un nodarbojies ar sportu. Oksfordas nometnē viņš spēlēja volejbola vienībā Vēlāk pārcēlies uz Altgarges nometni no kurienes 1947. gada rudenī ieradies Anglijā. Šeit A. Freimanis apmetas lielajā Jorkšīras rūpniecības centrā Donkasterā. Sākuma gados strādājis kā ogļracis, bet turpmākos gadus *International Harvester* lauksaimniecības mašīnu rūpnīcā kā priekšstrādnieks. 1950. gadā iestājies *DV* organizācijā un vadījis *DVF* Donkasteras kopu pie Bradfordas nodaļas. Viņš bija viens no *DVF* Donkasteras nodaļas dibinātājiem un 1956. g. ievēlēts Donkasteras nod. valdē, 1957. gadā uzņēmies valdes priekšsēža pienākumus, kurus pildīja līdz pat aiziešanai mūžībā.

Pirmais palīgs, viņam sākot nodarboties ar svarcelšanu, bija G. Vainovskis – vesera metējs, kas ar svarcelšanu iepazinies Vācijā. Ar 1953. gadu A. Freimanis sāka trenēties *Doncaster All-rounder* svarcēlāju klubā, kur viņš nonāca laba trenera gādībā. Sākumā viņš trenēja tikai olimpiskos paņēmienus, bet tad pēc trenera ierosmes pievērsās Anglijā populārai 44 *(all-rounder)* paņēmienu sistēmai. Pēc divu gadu neatlaidīga darba A. Freimanis pirmos panākumus guva 1954. gadā, kad *Britain's Best All-rounder* sacensībās ierindojās 3. vietā, bet jau nākamajā gadā ieguva 2. vietu. 1956., 1958. un 1959. gadā viņš izcīnīja *Britain's Best All-rounder* tituli svarcelšanā, tikai 1957. gadā iegūstot 2. vietu. Šīs sacensības atšķirās no pārējiem svarcelšanas paņēmieniem ar to, ka dalībniekam bija jābūt vispusīgam dažādos svarcelšanas paņēmienos, jo gada laikā bija jāizpilda 44 dažādi

celšanas veidi. Lai varētu salīdzināt dažādu svaru kategoriju sportistus, tad attiecīgajam ķermeņa svaram bija jāuzceļ noteikts svars un par katru noteiktā svara uzcelšanu cēlājs ieguva 5 punktus, tādēļ nebija svarīgi, vai cēlājs bija ļoti labs dažos atsevišķajos veidos.

Anglijas latviešu meistarsacīkstēs A. Freimanis piedalījās volejbolā, galda tenisā, vieglatlētikā, šaušanā. 1952. gadā latviešu vienības sastāvā izcīnīja Donkasteras un apkārtnes līgas meistara nosaukumu. Kopš 1960. gadā A. Freimanis vadīja Anglijas *DVF* sporta dzīvi un no 1967. gada Anglijas latviešu sporta dzīvi.

Gunārs Vainovskis un Zigfrīds Nikāzis – latviešu vesera metēji

G. Vainovskis jau 40. gadu beigās kļuva par Jorkas grāfistes meistaru vesera mešanā un šo titulu viņš paturēja 10 gadus. Viņš arī divas reizes izcīnījis Ziemeļapgabala meistartituli.

Zigfrīds Nikāzis dzimis 1926. g. 16. jūlijā Valtaiķu pag. *Puntāžos*. Ar sportu iepazinies jau skolas laikā, spēlējot futbolu un volejbolu. Vieglatlētikai pievērsies pēc kara Vācijā, Hallendorfas nometnē, kur Arvīda Zaķa vadībā uzsāka treniņus mešanas disciplīnās. Nozīmīgākie panākumi iegūti, pārceļoties uz Angliju. *Straumēnu* nometnē netālu no Leitonbazzardas bijušie hallendorfieši organizēja latviešu sporta kopu *Tālava*. Šeit Z. Nikāzis specializējās vesera mešanā. Viņš piedalījās latviešu vieglatlētikas sacensībās, kā arī bija Bedsfordšairas *(Bedsfordshire County)* apgabala *Amateur Athletic Association (A.A.A.)* biedrs kopš 1953. gada. Z. Nikāzis pārstāvēja *Beds & Hunts* klubu un vairākkārtīgi bija apgabala meistars. Viņš piedalījās arī Britu spēlēs, kas 1963. gadā notika vienlaicīgi ar starpapgabalu čempionātu *White City* stadionā. Z. Nikāža labākais rezultāts bija 55,87 m. 1961. gadā Zigfrīdam Nikāzim piešķirta Lielā Sporta Nozīme.

Vairāki jaunās paaudzes latviešu sportisti darbojās individuāli angļu klubos. Airēšanā – Z. Bērziņš (Hereforda), smagatlētikā – K. Platups (Notingemas Universitāte) un K. Biernis *(Rugby)*, vingrošanā – T. Riemers (Kardifā), paukošanā B. Zemdega (Oksfordas Universitāte).

Fricis Laudobelis

Fricis Laudobelis dzimis 1925. gada 19. maijā Bārtas pagastā un vietējā komandā iesācis spēlēt futbolu, bet trimdas sākuma posmā Vācijā pievērsies volejbolam. Tomēr īstās sporta gaitas Laudobelim sākās, iebraucot Anglijā, kur sākumā viņš apmetās uz dzīvi Donkasterā un pievērsās volejbolam, basketbolam un vieglatlētikai. Viņš iestājās Donkasteras vēlāk Ekebijas sporta kopā un ar tām apbraukāja daudzas vietas, sacenšoties ar latviešu, angļu un skotu vienībām. F. Laudobelis iestājās arī vietējā angļu vieglatlētikas klubā un kopā ar G. Vainovski un A. Pukstu piedalījās daudzās sacensībās.

50. gadu sākumā Laudobelis pārcēlās uz dzīvi Lesterā un iestājās sporta kopā *Banga*, kur nepārtraukti turpinājās viņa sporta gaitas. Bangas volejbola komanda bija vairākkārtīga meistarvienība latviešu sacensībās, kā arī tika gūtas daudzas uzvaras angļu vietējā līgā. Viņš spēlēja arī basketbolu pie angļiem. Līdztekus bumbu spēlēm Laudobelis vienmēr piedalījās angļu un latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstēs. Viņa labākie rezultāti bija diskā – 44,26 m, lodē – 13,97 m. Pārstāvot savu apgabalu, viņš piedalījās Anglijas vieglatlētikas meistarsacīkstēs *White city* stadionā. Kopš 1976. gada viņš daudzas reizes piedalījās Anglijas vecvieglatlētu meistarsacīkstēs, kur vairākas reizes guva pirmās vietas diskā, veserī un šķēpā, bet lodē bija jāsamierinās ar 2. vietu. 1983. gadā 13. martā pirmajās Lielbritānijas veterānu vieglatlētikas sacensības telpās, Krosfordā netālu no Volverhamptonas, Fricis Laudobelis (vecuma grupā 55–59) izcīnīja 2. vietu lodes grūšanā ar 9,62 m, bet augstlēkšanā 3. vietu ar 1,20 m.

F. Laudobelis vienmēr piedalījās latviešu novusa sacensībās gan *DVF* sporta svētkos, gan *DV* dienu sporta sacensībās un guva vislabākos panākumus. Tikai retu reizi viņš nebija pirmais. Viņš piedalījās arī 1. globālajās spēlēs Kalamazū, ASV.

1983. gadā F. Laudobelis apbalvots ar Lielo Sporta Nozīmi.

Otto Feldmanis

Otto Feldmanis dzimis 1925. g. 13. novembrī. Viņš bija viens no visu laiku labākajiem Britu salas latviešu vieglatlētiem. Latviešu vieglatlētikā ienācis 50. gadu sākumā. O. Feldmanis labas sekmes guva savā speciālajā disciplīnā – diska mešanā, piedaloties angļu sacensībās. Viņš pārstāvēja arī Londonas pilsētas izlasi starptautiskās sacensībās. Diska mešanā viņa labākais veikums bija 49,25 m, 1962. gadā.

Otto Feldmanis 60. gadu beigās pievērsās trenera darbam. 1967. gada ziemā viņš bija viens no angļu vieglatlētikas savienības treneriem, kuri sagatavoja metējus. Bez tam Feldmanis trenēja atsevišķu metēju grupu, kurā bija arī angļu labākā lodes grūdēja Brenda Bedforda. Ar metējiem nodarbojoties, labu gatavību saglabāja arī pats O. Feldmanis, palaikam piedaloties sacensībās. Viņa labākais rezultāts 1968. gadā bija 12,92 m lodes grūšanā un 44,09 m diska mešanā. 1967. gadā – 13,30 m un 45,47 m.

Kad Anglijā sākās vecvieglatlētu kustība, viņš atkal atgriezās sacīkšu laukumā. 1977. un 1978. gadā viņš savā vecuma grupā uzvarēja Anglijas meistarsacīkstēs. 1979. gadā Otto Feldmanis piedalījās pasaules meistarsacīkstēs vecvieglatlētiem Hanoverā, kur izcīnījis 3. vietu lodes grūšanā.

Miris 1980. g. 30. decembrī Londonā.

Soļotājs Kārlis Āboliņš

Dzimis 1926. gada 24. novembrī Mujānu pag. pie Zilā kalna, Valmieras tuvumā.

Sporta gaitas sācis Valmieras ģimnāzijā, kur viņa sporta gaitām pirmo ierosmi devis vingrošanas skolotājs Kalniņš. Viņš jau ap 1942. gadu piedalījās sacīkstēs dažādos sporta veidos. Vispirms saistīja skriešana, taču redzot Ādolfu Liepaskalnu kādā 1943. gada karstā vasaras svētdienā Valmierā, mēģinot labot pastāvošo pasaules rekordu 15 km soļošanā, radās vēlēšanās pasoļot pašam. Pirmos norādījumus soļošanā Āboliņš guva no brāļiem Allikiem, kas bija viņa pretinieki kā pirmajās, tā pēdējās sacīkstēs Latvijā bija Rubenē, kad sacentās kopā ar brāļiem Allikiem 3000 m distancē. Kārļa lielais prieks bija slēpošana un meža skrējieni. Otra viņa mīlestība bija slēpošana, kurā mācību guva no Viļa Skratiņa. 1944. gada Valmieras apriņķa jaunatnes meistarsacīkstērs 5 km distancē viņš izcīnīja 3. vietu. Viņš bija arī Valmieras sporta biedrības biedrs

1944. gadā K. Āboliņu iesauca latviešu leģionā. Pēc kara gūsta laiku pavadīja Cedelghemā (Beļģijā). Sporta gaitas K. Āboliņš atjaunoja tikai Anglijā 1947. gadā. Vispirms viņš uzsāka spēlēt volejbolu, basketbolu, galda tenisu un piedalījās apvidus skrējienos.

1950. gadā atsāka soļošanu, kas arī palika mīļākais sporta veids. K. Āboliņš iestājās angļu soļotāju klubā *Royal Sutton Coldfield.* Viņš izmēģināja visas distances, līdz beidzot atskārta, ka piemērotākās bija tieši garie gabali.

Pēc intensīviem treniņiem, kad nedēļā tika veiktas apmēram 120 jūdzes, nāca panākumi. K. Āboliņš četras reizes (1964., 1966., 1968., 1970) uzvarēja Anglijas meistarsacīkstēs angļu soļošanas maratonā 100 jūdzēs no Lesteras līdz Skegnesai.

1964. gadā K. Āboliņš startēja Anglijas soļotāju vienībā pret Holandi. 1970. gadā arī valsts sastāvā piedalījās starptautiskās sacensībās Francijā 24 stundu soļojumā, uzrādot labāko rezultātu – 205 km un 160 m. Viņa panākums nodrošināja Anglijai uzvaru kopvērtējumā. Labākais K. Āboltiņa rezultāts 100 jūdžu soļojumā ir 17.32:16,0 sek.

Interesanti, ka Kārlis guvis panākumus nevis klasiskajos soļojumos, bet gan rietumos populārajos supergaros soļojumos. pavisam viņš astoņas reizes piedalījies 100 jūdžu un 24 stundu soļojumos, 15 reizes gadskārtējās sacensībās no Mančesteras līdz Blakpūlei *(Blackpool)* 51,75 jūdzes – 2 reizes uzvarējis, 5 reizes trešais un apkārt Birmingemai – 15 reizes.

Soļošanas prieku un apskaužamu sīkstumu Kārlis 65 gadu vecumā demonstrēja Latvijā 1991. gada rudenī, piedaloties 3 dienu soļojumā Rīga – Sigulda – Cēsis – Valmiera un savā vecuma

grupā izcīnot 1. vietu. Pēc 120 km soļošanas viņš iesoļoja savā dzimtajā pilsētā valmierā un satikās ar brāli pēc 47 gadiem.

1993. gadā K. Āboliņš piedalījās pirmajās Trīszvaigžņu spēlēs Valmierā, kur savā vecuma grupā ieguva 2. vietu 5 km soļojumā (65 gadi un vecāki). 1997. gada 1. martā Eiropas veterānu meistarsacīkstēs telpās Birmingemā 3 km distancē K. Āboliņš izcīnīja 2. vietu.

Jānis Gercs – Lielbritānijas labākais pieccīņnieks starp senioriem

Dzimis Rīgā 1922. gada 24. jūnijā, pēc pamatskolas beigšanas iestājies Laidzes lopkopības skolā netālu no Talsiem. Pēc skolas beigšanas strādā kā lopkopības pārraugs. Jau šajos gados ir interese par vieglatlētiku un iestājās sporta biedrībā *Daugavieši*. Iesaukts latviešu leģionā 15. divīzijā un izcieš gūstu Cēdelgemā, Beļģijā. Pēc atbrīvošanas atrodas DP nometnē Hallendorfā. 1947. gadā izceļo uz Angliju, kur strādā lauksaimniecībā, slimnīcā, vēlāk pastā par pastnieku. Precējies ar spānieti un ģimenē izaudzinājis 3 dēlus un 3 meitas, un ir 11 mazbērnu vectēvs. Arī bērni nodarbojās ar sportu. Labākie Jāņa Gerca rezultāti jaunības gados bija 100 m – 11,5 s., tāllēkšanā – 7,05 m. Kā seniors sastāv Austrumu – Vidusanglijas – Rugbijas atlētikas klubā, kas arī ir viņa dzīvesvieta. Viņš piedalās iespēju robežās visās *Daugavas Vanagu* sacensībās. Pēdējos gados piedalās tikai skriešanas sacensībās.

Labākie Jāņa Gerca sasniegumi Lielbritānijas veterānu klasē.

1989. g. 65–69 g. klasē: Lode – 5 kg – 9,99 m – 1. vieta;

Disks – 34,42 m – 1. vieta;

Šķēps – 29,34 m – 1. vieta;

Veseris 5 kg – 20,26 m – 1. vieta.

Līdzīgus rezultātus Jānis Gercs uzrādīja arī 1991. g., 1992. g., kad sasniedza jaunu Lielbritānijas senioru rekordu vesera mešanā – 28,68 m.

Sava vecuma klasēs viņš guva pirmās vietas 1993., 1994., 1995. g.

Visi rezultāti no Lielbritānijas gadskārtējās *Vērtējuma listes (Ranking list)*.

Garo distanču skrējējs Elmārs Salnājs

Dzimis 1925. gada 10. aprīlī Liepājā. Apmeklē Blaumaņa pamatskolu, Valsts technikumu. Iesaukts armijā 1944. gada augustā 15. divīzijā, vēlāk dienē 3. būvpulkā. Gūstu izcieš Putlosā, vēlāk Cedelgemā. Pēc tā izciešanas atrodas DP nometnē Hallendorfā. 1947. gadā izceļo uz Angliju, kur sākumā atrodas *Leighton-Buzzard* nometnē un vēlāk dzīvo Leitonā, kur strādāja *Rootes* grupas mašīnu rezervju daļas noliktavā. Sākoties lielai izceļošanai, dodas uz Kanadu 1954. gadā, tomēr pēc gada atgriežas Anglijā, kur dzīvo Londonā un strādā Volksvagena noliktavā. 1970. gadā dodās uz Dienvidāfriku, kur pavada divus gadus, un 1973. gadā pārceļās uz Rietumberlīni. Johannesburgā un Berlīnē viņš strādā kā pārdevējs, vēlāk kā pārzinis līdz aiziešanai pensijā. Viņš ir precējies, un viņam ir viens dēls.

1948. gadā E. Salnājs piedalījās sporta kopas *Tālava* dibināšanā Leitonbazardā. Vēlāk tālavieši startēja Leitonā pārstāvot angļu klubu. 1954. gadā Bedfordas meistarsacīkstēs 3 jūdžu skrējienā E. Salnājs ieguva 3. vietu. Daudzi tālavieši izceļoja uz Kanadu, arī E. Salnājs. Toronto meistarsacīkstēs viņš 1500 m skrējienā ieguva 3. vietu – 4:37,9, bet 3000 m – 9:39,9 min. – 1. vietu. Dzīvojot Dienvidāfrikā, Johannesburgas kluba *Cross Country* skriešanas sacensībās senioru klasē ieguva 3. vietu – 37:31 min. 1973. gadā pārceloties uz Berlīni, E. Salnājs turpināja startēt līdz 1981. gadam L. G. Nova vienībā. Senioru klasē viņš sava vecuma klasē ieguvis daudz godalgotu vietu. 1989. gadā E. Salnājs 25 km skrējienā 60 g. grupā kļuva Berlīnes meistars ar laiku 2:02,50 stundas. 1995. gadā jau 70 gadu grupā izcīnīta 1. vieta Berlīnes kausa izcīņā.

Alfrēds Rozentāls

Dzimis 1928. gada 16. martā Gamzdas pagastā Liepājas apriņķī. Apmeklēja vietējo pamatskolu, 1944. gada rudenī iesaukts gaisa spēka izpalīgos. 1947. gada maijā iebraucis Anglijā.

Sporta gaitas uzsācis 1949. gadā. 1950. gadā Anglijas latviešu meistarsacīkstēs vieglatlētikā Londonā izcīnījis pirmās vietas 1500 m un 3000 m soļošanā un saņēmis Latviešu Sporta pārvaldes Lielbritānijā diplomus.

Dzīvojot Mansfīldā, kur strādāja ogļraktuvēs, A. Rozentāls uzrādīja lielu uzņēmību, turpinot nodarboties ar sportu. Viņam patīk vidēja garuma distances soļošanā. No 1951. g. līdz 1962. g. viņš ir Notinghemas grāfistes meistars 2, 7 un 10 jūdžu soļošanā. A. Rozentāls, tāpat kā K. Āboliņš, aizstāvēja angļu *Royal Sutton Coldfield Walking Club* krāsas. 1960. gadā piedalās soļojumā pāri Anglijai no *Johns Ogroats* līdz Landsenai, ko organizē atvaļinājuma nometņu direktors *Billy Butlins*, un ieguva 3. vietu ar laiku 15 dienas 20 stundas 20 minūtes.

Brīvā laikā Alfrēds ciena zvejošanu jūrā un 1982. gadā viņš dziļjūras zvejošanā noķēra lielāko zivi *Ling (Mlva-Molva)* iegūstot Anglijas meistara kausu.

1.Anglijas sporta svētki 1948. g. Bitesvela
Sportistu un sporta darbinieku sanāksmes dalībnieki
kopā ar Latvijas sūtni Anglijā Kārli Zariņu., No kreisās:
1. rindā – LSFAP pārstāvis Ansis Mauriņš,
Jānis Stendzenieks, sūtnis Kārlis Zariņš, Maksis Kazāks,
2. rindā – Rūdolfs Kadiķis, Zenaitis, nezin., Leonīds
Priede, 3. rindā –
Hermanis Riekstiņš, Jānis Sproģis, Arvīds Zaķis.

Latviešu sporta pārvaldes Lielbritānijā priekšsēdis Ansis
Mauriņš atklāj 2. Anglijas latviešu sporta svētkus
Birdingbūrijā, 1949. gadā.

Latviešu sastādītā basketbola vienība *Latvian* Londonā olimpiskās halles atklāšanā, 1948. gadā.
No kreisās: 1. rindā – Ilgvars Pūris, Jānis Skujiņš, Jānis Namnieks, 2. rindā – Jānis Rukuts, Jānis Sproģis, Hermanis Riekstiņš, Rūdolfs Kadiķis, Juris Jēkabsons, Ansis Mauriņš (vienības vadītājs).

Anglijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā, Birdigbūrijas nometnē 1948. g.
No kreisās: 3. Aleksandrs Liepiņš, 4. Ansis Mauriņš (LSPL priekšsēdis), 6. Jevgēņija Kāpostiņa

Anglijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā Birdingbūrijā, 1949. gadā. No kreisās: J. Kāpostiņa *(Auseklis)*, R. Kadiķis (LLSK), V. Pērkone *(Trimda)*, R. Bulte (LSPL galda tenisa nozares vadītājs), V. Ādmine *(Auseklis)*

Koventrijas *Auseklis* – labākā Anglijas latviešu sieviešu volejbola vienība ar treneri Zigurdu Zāmuelu, Birdingbūrijas nometne, 1949. g.

1. Anglijas latviešu sporta svētki, 1948. g.
Latvijas sūtnis Anglijā K. Zariņš sveic basketbolistu Ē. Uztupu.

Sporta kopas *Tālava* vieglatlēti, Leitonbazardā, 1949. g.
No kreisās: sēž – Ā. Baltvilks, Ostnieks, H. Brencītis, V. Šteinbergs, Ž. Mundeciems, stāv – Z. Nikazis, E. Salnājs, A. Zaķis, A. Mackars, Zenaitis, R. Miķelsons.

Tālavieši ar Anglijas latviešu vieglatlētu labākās vienības balvu, 1954. g.
No kreisās: H. Brencītis, A. Voskāns, I. Šmits, O. Feldmanis, E. Salnājs, Ž. Mundeciems, Z. Nikazis

2. Anglijas latviešu meistarsacīkstes basketbolā Hantingdonā, 1949. g.
Vienību parāde. No kreisās: 2. vietas ieguvējs *Grevesend LSK*, 1. vietā LLSK.

Anglijas latviešu futbola vienība *Staburags*, 1949. g.
No kreisās: 2. rindā – 2. Ē. Uztups, 5. A. Mauriņš, 7. E. Freimanis.

1952. gada Anglijas latviešu meistarsacīkšu un Dzintarjūras kausa izcīņas dalībnieki basketbolā

Londonas LSK (kausa ieguvēja) un Hudersfildas *Venta* basketbola vienības – *Wetherby* kausa finālistes, 1953. g. No kreisās: 1. rindā – Ē. Uztups, Zauers, S. Rušenieks, Bērs, V. Graudiņš, Ļubočka, 2. rindā – V. Švirksts, Kargāns, Strēlnieks, Čaklais, Fr. Mulareks, Šulte, Jēkabsons, Graubers.

Londonas *DVF* basketbolisti Vācijā kopā ar 4099. latv. sardžu rotas basketbola treneri Ilmāru Socki (pa kreisi 1. rindā) un Arnoldu Liepnieku (otrais pa kreisi 2. rindā) pie amerikāņu armijas sporta arenas Manheimā, 1954. g.

Londonas *DVF* basketbola klubs – Londonas kausa ieguvējs, 1955. gads. No kreisās: 1. rindā – J. Koškins, A. Mauriņš (vienības vadītājs), U. Priedītis, L. Priede (sekretārs), E. Ješinskis. 2. rindā – A. Kārkliņš, A. Sproģis, E. Antēns, T. Zariņš. 3.rindā – V. Švirksts

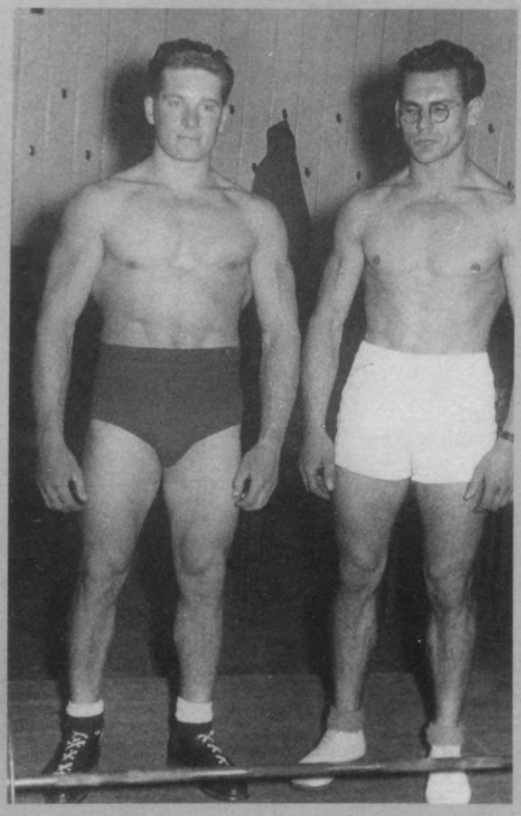

1. Anglijas latviešu meistarsacīkšu uzvarētāji svarcelšanā, 1950. gada 20. oktobris. No kreisās: A. Kārkliņš – smagā svarā; G. Vainovskis – pussmagajā svarā.

Kārļa Bīleskalna 25 sporta gadu jubileja 1950. gada 8. oktobrī.
No kreisās: 1. rindā – A. Audze (Līdsas LSK priekšnieks), K. Bīleskalns, nezin., 2. rindā – nezin., A. Freimanis, A. Kārkliņš, G. Vainovskis, H. Reinbergs, nezin.

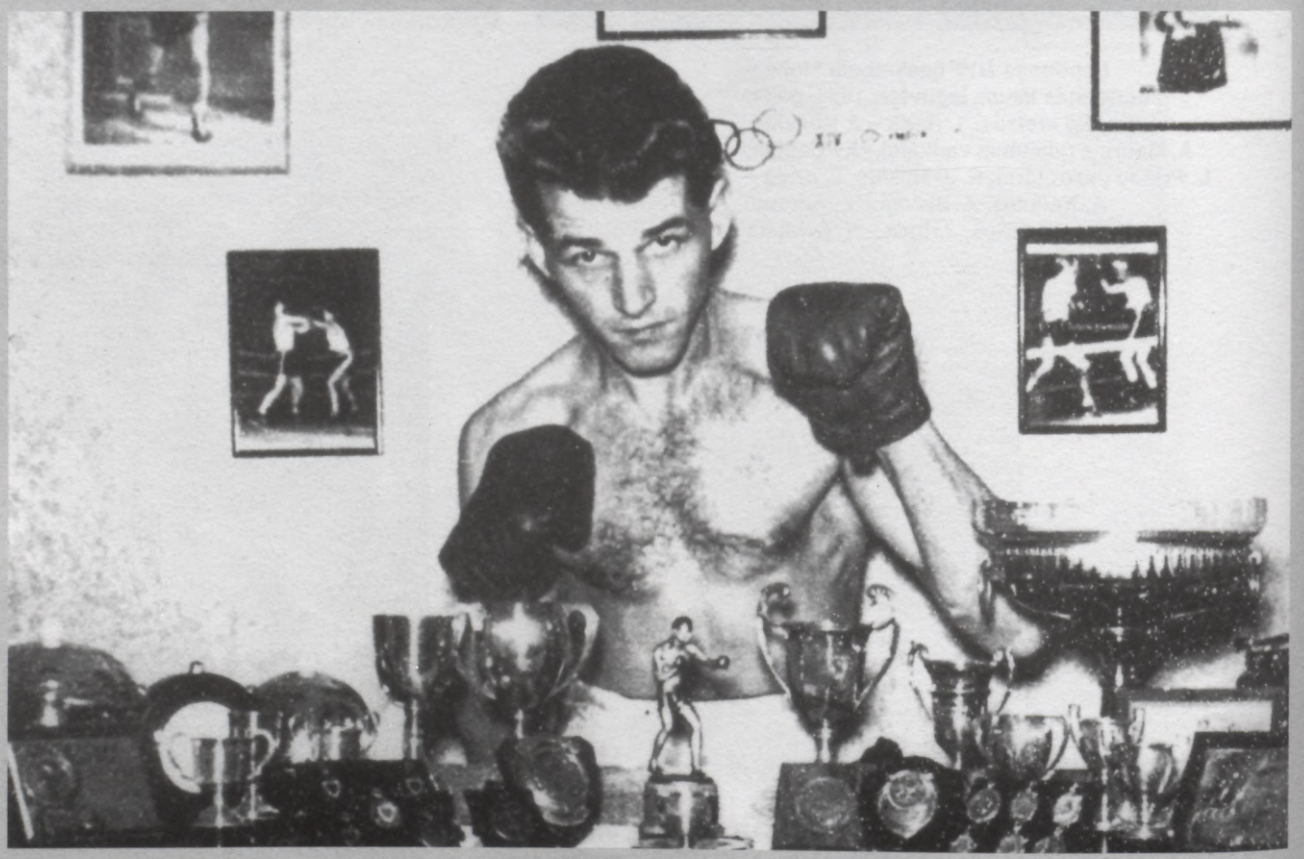

Voldemārs Legzdiņš – Anglijas latviešu meistars boksā, vidējā svarā, 1956. g.

Alfons Freimanis – 1956., 1958. un 1959. gada *Britain's Best All-rounder* titula ieguvējs svarcelšanā

Sporta kopas *Ekbija* galda tenisisti ar izcīnīto *Gazette Table Tennis Cup*, Donkasteras un apkārtnes galda tenisa 3. līgas meistars. No kreisās: G. Vainovskis, A. Freimanis, M. Ādamsons, J. Kalniņš, A. Pulers

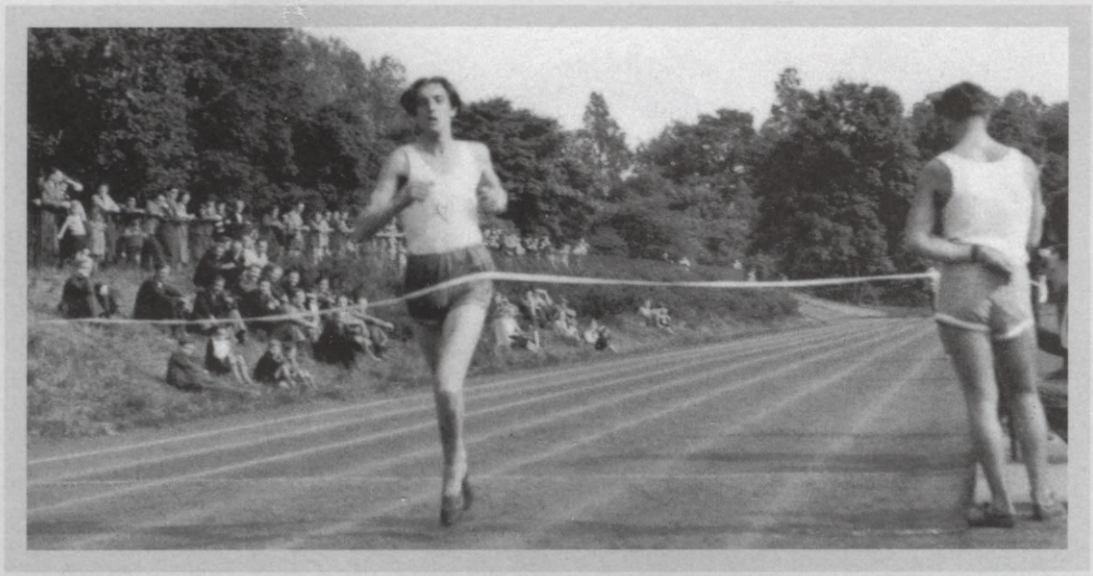

Anglijas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā, Tūtingbekā, 1950. g. E. Salnājs uzvar 1500 m skrējienā.

Anglijas latviešu volejbola vienības latviešu meistarsacīkšu finālistes, 1965. g. Bradfordas *Trimda* un Koventrijas *Rīga*.

Kārlis Āboliņš – latviešu soļotājs, uzvarētājs Anglijas soļošanas maratonā jūdzēs 1964., 1966., 1968., 1970. gadā

Zigfrīds Nikazis un Otto Feldmanis – labākie latviešu vieglatlēti – metēji Anglijas amatieru meistarsacīkstēs, 1962. g.

DV Mansfīldas sportisti 1997. gadā.
No kreisās: A. Kļava, R. Stalmeisters, S. Supe, E. Eniķis, A. Freimanis – *DVF* sporta vadītājs, M. Lilienblats

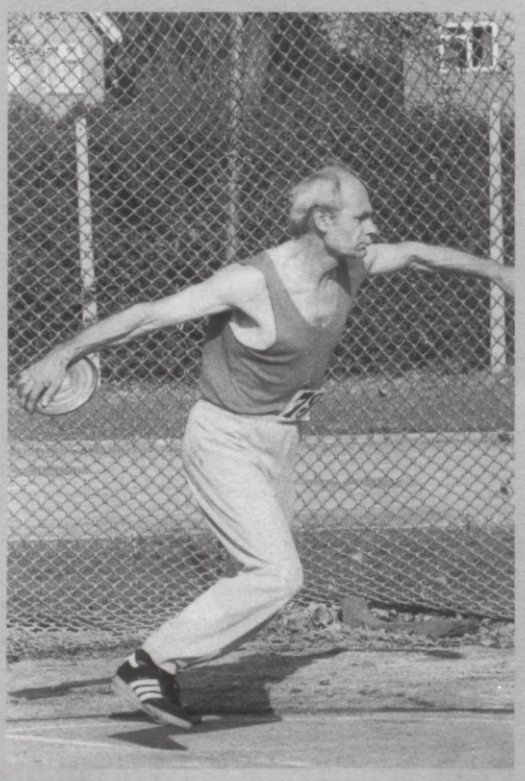

Jānis Gercs – izcilais Anglijas latviešu vecvieglatlēts, 90. gadi

Elmārs Salnājs – garo distanču skrējējs, 2. vieta Londona – *Brighton* skrējienā, 90. gadi.

Anglijas latviešu sportisti ar izcīnītajām balvām 1. Latviešu globālajās meistarsacīkstēs Kalamazū, 1985. g.
No kreisās: A. Pulers, Fr. Laudobelis, A. Abakuks, V. Šnepste, E. Krauze, E. Eniķis, V. Šnepsts

Uzvarētājas šaušanā 2. Latviešu globālajās spēlēs Sidnejā, 1989. g.
No kreisās: Austra Freimane (Anglija, 3. v.), Vija Mikolaja-Gārdnere (Austrālija, 1. v.), Annele Laudobele (Anglija, 2. v.)

VĀRDU SARAKSTS

Abakuks, Andris, 306–307, 317, 324–325
Aizporietis, Pauls, 310–311, 319, 323
Alksnītis, Arvīds, 324–325
Ampermanis, K., 318
Andersons, Egons, 306
Ansons, Tālis, 312
Antens, Edgars, 299
Augusts, A., 302
Ausburgs, A., 306
Āboliņš, Aldis, 305–306, 326
Āboliņš, Kārlis, 296, 301, 312–313, 315–316, 323, 330–332, 345
Ādmine, Velta, 296, 312, 336
Āpša, J., 325, 327
Āriņš, Jānis, 318, 324–325
Balode, Erna, 308–310, 323
Balodis, Alberts, 305, 309–310, 318, 322, 324, 326–328
Baltvilks, Ā., 337
Bārens, I., 299
Bārta, Ā., 327
Bedeicis, 301
Beļeičiks, Nikolajs, 297
Bencone, Biruta (skat. arī Skujiņa), 299, 312
Bergmanis, J., 302
Bergvalds, Ansis, 298, 301–302, 312
Bērziņš, Juris, 299–300, 317, 324
Bērziņš, Z., 329
Biernis, K., 329
Bīleskalns, Kārlis, 297, 306, 342
Blaus, A., 319, 321
Blezūrs, O., 313
Bluķis, G., 302
Bormanis, R., 308–309, 311
Brants, L., 302
Bredavs, Kurts , 300–301
Brencītis, Herberts, 312–315, 337–338
Brencītis, P., 312, 314, 326
Brīmanis, Ārijs, 319
Bude, Margons, 309–311
Bulte, Raimonds, 296, 298, 302, 312, 336
Bunda, G., 309–310
Burģelis, M., 320
Burkāns, *Michael*, 322
Butkus, A., 306
Celmiņš, G., 319
Ceriņš, Laimonis, 308–311, 319, 328
Cinovskis, Fricis, 307
Cukurs, Kārlis, 316
Cukurs, M., 316, 327
Cukurs, V., 299, 308, 314, 316, 319
Čaklais, Indulis, 300, 340
Daude, Arvīds, 300, 306, 309, 320, 331
Dergačevs, Antons, 311, 317, 322–324
Dimza, Z., 317
Drake, 318
Dudars, 306
Dūdiņš, Jānis, 306–307, 324–328
Enikis, E., 317
Falkenburga, Marija, 299
Fautless, Bernhards, 321–323
Feldmane, V., 313
Feldmanis, Otto, 301, 312–313, 330, 338, 345
Felds, R., 323
Ferre, Mark, 316
Freijs, Mārīte, 300–301
Freimane, Austra, 296, 306–311, 316–317, 319, 321, 323, 328–329, 342–343, 346–347
Freimanis, Alfons, 296, 306–311, 316–319, 321–323, 328–329, 342–343, 346
Freimanis, Eduards, 297, 304, 310, 339
Galdiņš, Ivans, 310–311
Gāle, J., 306
Gerca, Natālija, 313–314, 323, 325
Gercs, Dāvids, 314
Gercs, Dons, 314
Gercs, Jānis, 296, 302, 312–316, 322–323, 325, 331, 346
Gercs, Klāra, 315
Gercs, Līsa, 314–315
Gercs, G., 296, 302, 312–316, 322–323, 325, 331, 346
Gercs, J., jr., 314
Gertners, Žanis, 298–299, 312
Graudiņš, Valdis, 302, 304, 340
Grimba, Jānis, 312
Hamiltons, Arturs, 318
Ieviņš, Jānis, 317
Irbītis, Māris, 300, 305, 318, 321–322, 324, 326–327
Jaanimegi, Arno, 300
Jakobsons, J., 302
Jākobsons, Gedimins, 310, 315, 323
Jansons, A. (skat. arī Jankovskis), 298, 312
Jeckalējs, 312
Jefimovs, Ivans, 323
Ješinskis, Ēriks, 302–303, 341
Jēkabsons, Juris, 298–299, 335, 340
Kadiķis, Rūdolfs, 298–299, 301–302, 304
Kalniņš, Jānis, 317, 319, 323–324, 343
Kalniņa, 299, 317, 319, 323–324, 330, 343
Kalve, Mārtiņš, 300
Kandrovičs, N., 318
Kapitānova, Sāra, 305, 314, 326–327
Kapitānovs, Jānis, 314, 326
Kapitānovs, Simons, 305, 314, 326–327
Kazāks, Maksis, 298–302, 334
Kāpostiņa, Jevgenija, 299, 312, 335–336
Kārkliņš, Alfrēds, 303, 306, 341–342
Kārkliņš, Arvīds, 303, 306, 341–342
Klārks, D., 316
Koklītis, Arnolds, 310
Kornejevs, V., 312
Koškins, Jānis, 302–303, 341
Krauze, Ernests, 307–309, 317, 322, 327, 347
Krontāle, Grieta, 305, 322–323, 326–327
Krūmiņš, D., 316, 327
Kesteris, 297–298, 300–301, 305, 307–311, 313–330, 343
Laudobele, Anna, 305, 307–311, 313–314, 323, 328, 347
Laudobelis, Fricis, 300, 305, 307, 309–310, 312, 314, 318, 321, 324–329
Lazda, J., 311, 317, 319, 321–323, 326
Lazda, J., jr., 322–323
Lācis, J., 306
Legzdiņš, Voldemārs, 296, 301, 312, 316, 342
Leitis, Evalds, 316, 326
Leja, Vilnis, 321, 326–328
Leneks, P., 327
Lielkājs, Jānis, 320, 323, 328
Liepa, Rūdis, 316
Liepiņš, Aleksandrs, 299, 328, 335
Liepiņš, Jānis, sr., 307
Liepiņš, Oļģerts, 307, 317
Liepiņš, Valdis, 306–307, 325–328
Lilienblats, Miervaldis, 323, 346
Lilienfelds, I., 305, 323, 328
Lilienfelds, Imants, 305, 320, 323, 328
Lubočka, Georgs, 323–324
Lutkēvics, Aleksis, 300, 321–324, 326
Lūsis, Juris, 305
Mackars, Arturs, 298, 312, 337
Manga, Uldis, 303
Mastbrāķeris, L., 300
Mastbrāķeris, V., 304
Mauriņš, Ansis, 296, 298–300, 302–303, 317, 334–335, 339, 341
Mazītis, Arnolds, 301, 306–307, 318
Mednis, A., 316
Melderis, A., 306
Metas, A., 297–299, 303–304, 306–308, 312, 314, 319–321, 323, 325, 327, 331–332
Miķelsone, Natālija, 299–300
Miķelsons, Rūdolfs, 298, 300–301, 312, 316
Millers, Arnolds, 322
Miska, Bruno, 312
Miska, Rūdolfs, 299, 312
Mucenieks, 299
Mulareks, Fr., 300, 302, 318, 340
Mundeciems, Žanis, 312, 337–338
Mūrnieks, Ēriks, 316
Mūsiņa, D., 318
Mūsiņš, Žans, 316, 324
Naitingēls, P., 316
Namnieks, Jānis, 298–299, 301, 335
Nāsons, Č., 316
Nikāzis, Zigfrīds, 296, 300–301, 329
Noriņš, Hermanis, 312
North, Kārlis, 322, 327
Otensons, Gustavs, 313–315, 322, 325, 327
Otto, Aija, 314–315
Otto, Ēriks, 315
Ozoliņa, 307, 312
Ozoliņš, Pauls, 307
Paukšēns, V., 299
Pauzers, A., 318
Pavasars, E., 325
Pērkone, Vera (skat. arī Audere), 299, 336
Pētersons, Andris, 300, 304, 325
Piķelis, Imants, 296–298, 300–303, 305–307, 309–310, 312–313, 316–318, 320, 322, 325–331
Platups, K., 329
Plūme, Jānis, 321, 327
Plūme, R., 305
Pole, Mirdza, 312, 316
Polis, Arvīds, 320
Poltroks, Ēvalds, 312
Priede, Voldemārs, 300, 302–304, 306, 309, 312–314, 320–321, 324–325, 327, 341
Priedītis, Augusts, 303
Priedītis, Uldis, 302–304, 341

Puksts, Antons, 299–300, 312–313, 329
Pulers, Alfrēds, 305, 307–308, 317, 320, 322, 343
Pumpainis, Elmārs, 319, 321, 327–328
Purmalis, Vilis, 300, 305, 318, 322, 324, 328
Puzirevska, 299
Pūris, Ilgvars, 299, 301, 335
Ramanis, Jānis, 317
Redlichs, A., 299
Riba, Arvīds, 317, 321
Riekstiņš, E., 302, 312
Riekstiņš, Hermanis, 301–303, 312, 335
Riemers, T., 329
Rismane, Nadīne, 299, 312
Rozenfelds, Edvards, 310–311
Rozenfelds, Zigfrīds, 317
Rozentāls, Alfrēds, 296, 300, 313, 332
Rukuts, Jānis, 298, 301, 335
Rullis, Brunis, 309
Rullis, Zintis, 309
Rune, Gunārs, 303, 306
Rusa, P., 308
Rušenieks, Staņislavs, 300–302, 312, 318, 340
Sališs, Viktors, 298, 312
Salnājs, Elmārs, 296, 312–313, 331, 337–338, 344, 346
Sarkanbārdis, E., 318
Sauja, Arvīds, 305, 321, 323, 327
Sauša, Arvīds, 320
Sedola, Z., 321
Silgailis, A., 307
Sīlis, Ā., 320, 326–328
Skujiņš, Ernests, 296–297, 299, 301–302, 334
Skujiņš, Jānis, 296, 298–299, 301, 335
Slokenbergs, Māris, 303
Sproģis, Andrejs, 302–303, 341
Sproģis, Jānis, 296, 298–299, 301–302, 335
Sproģis, Pēteris, 304
Stalmeistars, Roberts, 296, 321, 323
Stendzenieks, Jānis, 297–299, 312, 334
Strauts, E., 299, 313, 317
Strautnieks, A., 299, 313
Strazds, Jāzeps, 307, 319
Strēlnieks, J., 302, 307–311, 328, 340
Supe, Staņislavs, 323, 330, 346
Šķietnieks, A., 307, 326
Šlagovskis, Jānis, 312
Šmits, Aivars, 301–303, 309–310, 323
Šmits, Indulis, 300, 312, 314–315, 318, 322–323, 338
Šmits, Jānis, 303, 309, 314–315
Šneiders, Imants, 308
Šnepste, Velta, 305, 317, 322, 326–327, 347
Šnepsts, Vilis, 305, 317, 322, 326–327, 347
Šteinbergs, Vilnis, 312, 337
Štekelis, V., 309
Štrāls, Arvīds, 312
Švalbe, A., 308
Švirksts, V., 302–303, 340–341
Tamanis, D., 317
Tamsons, A., 308
Tamsons, U., 308
Tannis, Egils, 302, 312
Tauriņš, Jānis, 307
Teteris, K., 299, 324, 329
Tērmanis, P., 300
Tiltnieks, A., 306
Tiltnieks, V., 306
Tipsis, Arvīds, 307
Tīrelis, J., 307
Tolsons, 318
Tramdacha, Velta, 312
Treimanis, Z., 317
Trēgeris, Eriks, 306
Truba, M., 309
Truba, A., 309
Tulķe, *Annemaria*, 313
Turks, J., 306
Upmalis, A., 328
Upmalis, U., 328
Uztups, Ēriks, 296, 300, 302, 318, 337, 339–340
Ūdris, J., 306, 325
Vainovskis, Gunārs, 301, 306, 312–313, 319, 325, 328–329, 341–343
Varmans, M., 314
Vasilis, Elmārs, 312
Veinbergs, Reinholds, 298–299, 312, 337
Vikse, Ruta, 299
Vilmanis, K., 299, 315, 325–328
Vīgants, O., 299, 327
Vīnbergs, Ernests, 308–311, 319, 321
Vītiņa, Anna, 314
Vītiņš, E., 307
Vītiņš, Pēteris, 309–311, 316, 323, 328
Vormans, M., 316
Voskāns, Antons, 312, 338
Williams, A., 308, 311
Zakēvics, Modris, 303
Zaķis, Arvīds, 297–298, 312, 329
Zamuēls, Zigurds, 299
Zariņš, Tālivaldis, 298, 300, 302–303, 323, 334, 337, 341
Zauers, Ivars, 323–324
Zavickis, L., 316
Zemdega, B., 329
Zilberts, V., 299
Zimbachs, J., 327

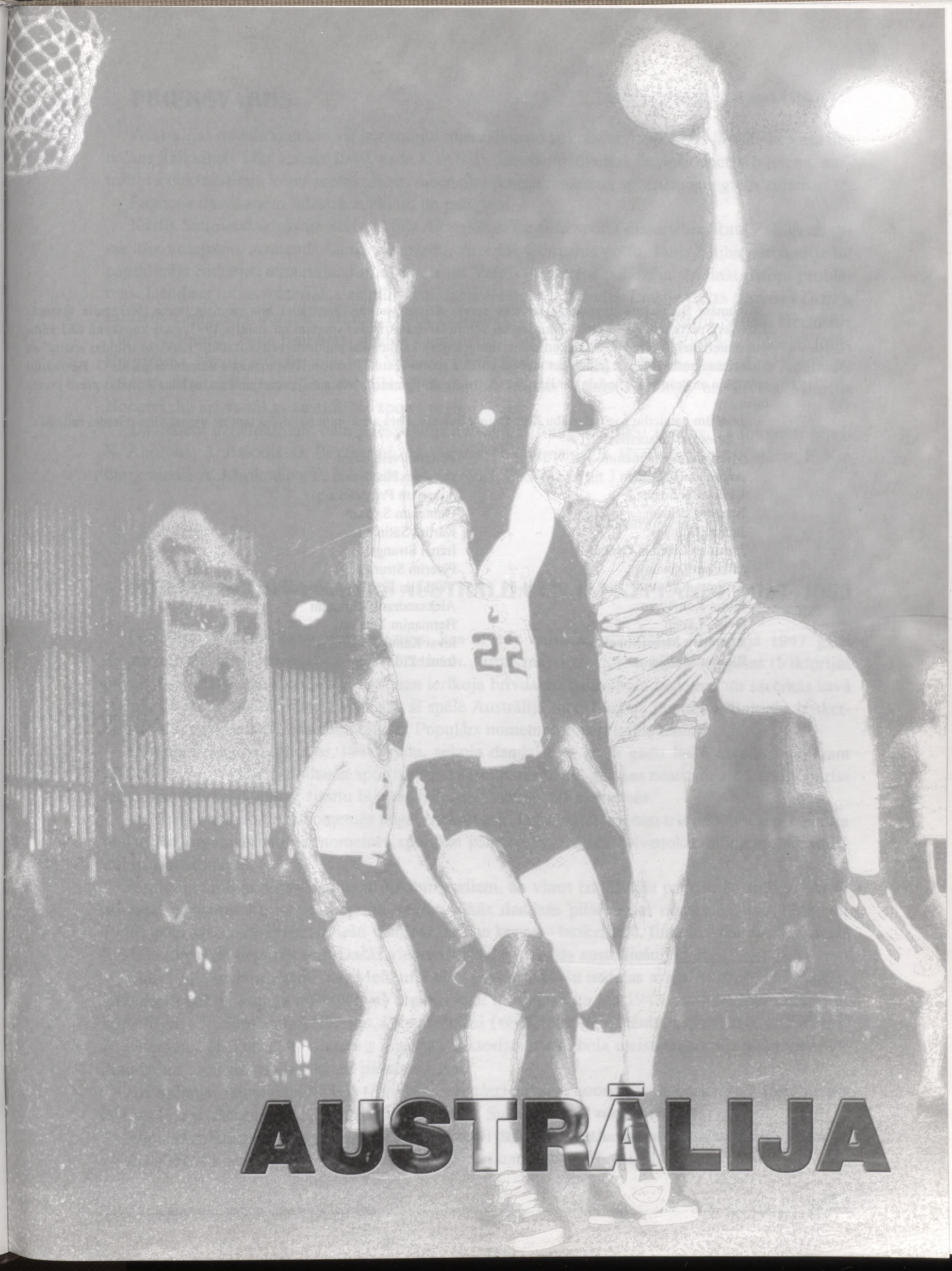

AUSTRĀLIJA

Gunārs Bērzzariņš ilggadīgais latviešu sporta dzīves vadītājs Austrālijā bija pirmais, kurš 1993. gadā atsaucās Latvijas Sporta muzeja iecerei veidot izstādi veltītu latviešu trimdas sportam un atsūtīja 1993. gadā kopskaitā 683 vērtīgus materiālus (sporta balvas, dokumentus, fotogrāfijas), kas ne tikai palīdzēja veidot izstādi "Latviešu trimdas sports" un "Latviešu sports 1940-tie gadi", bet arī bija unikāls sporta vēstures arhīvs. Turpmākajos sadarbības gados G. Bērzzariņš apkopoja un grāmatā ir nodaļa par latviešu sportu Austrālijā, šacha vēstures precizējumi un nodalas Trimdas prese korekcijas.

Izsakām pateicību par sadarbību Jāņa Daliņa fondam, kura ziedojumi palīdzēja tapt ne vienai vien izstādei muzejā.

Paldies par atsaucību:

Miervaldim Baumanim
Andrejam Bērziņam
Uldim Bērziņam
Ivaram Daliņam
Jānim Daliņam
Jurim un Liesmai Dancis
Miķelim Dancim
Arturam Kenne
Jānim Konrādam
Gvido Lācim
Andrejam Mežciemam
Rudītei Mežciemai
Pēterim Neilandam
Aivaram Pāvuliņam
Albertam Priedniekam
Guntaram Saivam
Kārlim Sātiņam
Irēnai Strungs
Pēterim Strungs
Veltai un Edvīnam Švolmaņiem
Aleksandram Tīlmanim
Hermanim Tursam
Ievai Kampei-Vlahovai
Irēnai Zīds

Dzintra Grundmane

Nodaļas redaktors: Gunārs Bērzzariņš

Foto: Austrālijas meistarsacīkstes Adelaidē, 1953. g.: Augusts Rings (RA) sedz Juri Danci (DA).

PRIEKŠVĀRDS

Austrālijas nodaļa sagatavota, izmantojot materiālus no laikraksta *Austrālijas latvietis* sporta nodaļām (laikraksts sāka iznākt 1949. gada 8. maijā), Jaundienvidvelsas latviešu sporta biļetena, austrāliešu laikrakstiem, kopu protokoliem, sacensību programmām un sportistu sniegtām ziņām.

Pateicos daudzajiem līdzstrādniekiem un palīgiem:

Kārlis Sātiņš sakārtoja un konspektēja *Austrāliešu latvieša* sporta materiālus, Rute Zvaigzne aprakstīja volejbolu, Armands Ļauļa slēpošanu, Arnolds Gūtmanis golfu, Jānis Tilibs pārbaudīja un papildināja Sidnejas materiālu; Juris Dancis un Valdis Jaudzems palīdzēja atrisināt datora problēmas. Daudzos robus materiālos aizpildīt palīdzēja Vēsmonis Balodis, Linsijs Geizs *(Lindsey Gaze)*, Eduards Linmeiers, Rudīte Pāruma, Dimis Pešudovs, Alberts Priednieks, Kārlis Sātiņš, Hermanis Turss Melburnā, Jānis Bumbērs, Andris Jaunbērziņš, Juris Katužans, Jānis Konrāds Sidnejā, Jūlijs Bernšteins, Nikolajs Gūtmanis, Ieva Vlahova Pertā, Elmars Dukāts un Pēteris Jaunkalvis Adelaidē, Rūdolfs Hartmanis un Pēteris Neilands Balaratā, Imants Vasils Džilongā un Ervīns Miezītis Hobartā, kā arī vairākas austrāliešu sporta organizācijas.

Daudziem uzņēmumiem nebija iespējams noskaidrot fotografu, taču zinams, ka fotografi bijuši R. Āboltiņš, A. Balodis, G. Bērzzariņš, M. Dancis, N. Gūtmanis, B. Hannafords, V. Kalacis, P. Kamergrauzis, A. Maskalāns, P. Neilands, Al. Ozoliņš, P. Strazds un J. Tilibs.

Gunārs Bērzzariņš

PIRMĀS SPORTA GAITAS AUSTRĀLIJĀ UN JAUNZĒLANDĒ 1947–1953

Pēc Otrā pasaules kara pirmais kuģis, kas atveda baltiešu iecelotājus Austrālijā 1947. gada 28. novembrī, bija *General Stuart Heintzelman.* Pirmā mājvieta viņiem bija Bonegillas (Viktorijas pavalstī) nometne, kur iecelotāji drīz vien ierīkoja brīvdabas basketbola laukumu un sacentās savā starpā, kā arī ar austrāliešiem, kaut gan šī spēle Austrālijā tobrīd nebija populāra. Baltiešu basketbolisti kļuva par austrāliešu skolotājiem. Populārs nometnē bija arī galda teniss.

Pirmajam kuģim, sākot ar 1948. gadu, sekoja daudzi citi, četru gadu laikā atvedot apmēram 20 000 latviešu, viņu vidū daudz sportistu un sporta darbinieku, gan jau neatkarīgajā Latvijā pazīstamu, gan jauniešu, kas ar sportu bija iepazinušies Vācijas DP nometnēs.

Iecelotāju izvietošanas nometnēs bēglu uzturēšanās laiks bija apmēram trīs nedēļas, tāpēc sporta nodarbību organizēšanu vai nometnes sportistu pārstāvēšanu veica galvenokārt nometņu administrācijā nodarbinātie.

Iecelotājiem bija darba līgums uz diviem gadiem, un viņus izklīdināja pa visu Austrāliju. Ar to arī izskaidrojams, ka latviešu sporta vadība sākās daudzās pilsētās un nometnēs. Jau 1948. un 1949. gadā sāka dibināties latviešu vienības, bet ne kopas – basketbolā, futbolā. Volejbols Austrālijā bija tikpat kā nepazīstams. Dažās vietās sportisti iesaistījās austrāliešu vienībās.

Līdz 1949. gada maijam, kad Melburnā sāka iznākt latviešu nedēļas avīze *Austrālijas latvietis*, latviešiem nebija kopīga informācijas orgāna, taču ir zināms, ka jau 1948. gadā Melburnas sporta kopa *Rīga* – P. Bumbērs, A. Dzenis, J. Jaunozoliņš (vēlāk mainīja uzvārdu uz Jansens), Z. Liepiņš, A. Pētersons, H. Turss, A. Vinters – ieguvusi Viktorijas basketbola meistarsacīkstēs trešo vietu un draudzības sacīkstē uzvarējusi arī pavalsts izlasi.

Arī Sidnejā, Jaundienvidvelsas *(New South Wales)* pavalstī noorganizēja basketbola vienību, un tajā spēlēja R. Bērziņš, S. Klauverts, J. Sproģis, E. Suķis.

Adelaidē, Dienvidaustrālijas *(South Australia)* pavalstī pirmie latviešu basketbolisti iestājās vietējā *YMCA* klubā – biedrībā, kas viņiem bija pazīstama jau no Latvijas.

ORGANIZĒTA LATVIEŠU SPORTA AIZSĀKUMI

Mērķtiecīga latviešu sporta organizēšana sākās 1949. gadā, kad uz Latviešu sporta un fiziskās audzināšanas vadītāja trimdā A. Celma lūgumu Austrālijas latviešu sporta pagaidu vadītāja posteni uzņēmās sporta žurnālists Arnolds Šmits. 1. aprīlī Batērstas *(Bathurst, NSW)* iecelotāju nometnē notika sporta darbinieku un sportistu sanāksme, kurā piedalījās K. Celmiņš, A. Jaunbērziņš, Z. un K. Kasapcevi, F. un I. Lakšēvici, A. Lejiņš, E. Maršaus, O. Mednis, E. Pelckaus, E. Puriņš, M. Raiskums, A. Reimanis, A. Šmits un V. Tauriņš.

Sapulce pieņēma atzinumu, ka sportistiem jāturpina piedalīties sacensībās, kas panākams, iesaistoties austrāliešu klubos, organizējot latviešu vienības vai kopas. Par galveno uzdevumu sapulce atzina sportistu un sporta darbinieku apzināšanu un kartotēkas iekārtošanu, kā arī informācijas par latviešu sporta dzīvi sagādāšanu A. Šmitam.

Sapulce arī izraudzīja pārstāvjus lielākajos latviešu apmetņu centros: Adelaidē *(Adelaide)* – Olģertu Resno; Brisbenā *(Brisbane)* – Žani Krišjanovu; Kanberā *(Canberra)* – Guntaru Saivu; Melburnā *(Melbourne)* – Arvīdu Lejiņu; Sidnejā *(Sydney)* – Spodri Klauvertu.

Vēlāk pārstāvju skaits tika palielināts un nozīmēti atsevišķo sporta nozaru vadītāji: Bonegillas *(Bonegilla, Victoria)* nometnē – G. Bērzzariņš; Grētas *(Greta, NSW)* nometnē – A. Bērziņš; Pertā *(Perth, WA)* – N. Cielēns; basketbolā – H. Turss; boksā – O. Mednis; futbolā – F. Lakšēvics; galda tenisā – O. Mednis; slēpošanā – A. Reimanis; šachā – G. Bērzzariņš; tenisā – J. Kasapcevs; vieglatlētikā – G. Saiva; volejbolā – H. Turss.

1949. gada noslēgumā A. Šmits ar laikraksta *Austrālijas Latvietis* starpniecību aicināja dibināt sporta kopas, jo pirmais uzdevums sportistu apzināšanā bija daudz maz pabeigts. Viņš ieteica izvēlēties kopām latviskus nosaukumus, darbības veicināšanai rīkot referātu un deju vakarus. Bija nepieciešami arī vienveidīgi statūti. Pēc kopu nodibināšanās nākošajam solim bija jābūt Austrālijas meistarsacīkšu organizēšanai, Austrālijas latviešu sporta vadības vēlēšanām un labu attiecību nodibināšanai ar austrāliešu sportistiem.

Nozaru vadītājiem tomēr neizdevās izvērst efektīvu darbību, galvenokārt Austrālijas lielo attālumu dēļ. Savukārt Austrālijas latviešu meistarsacīkstēs koordināciju veica vēlāk nodibinātās Austrālijas Latviešu sporta apvienības (ALSA) vadītājs un rīkotāji.

Laika posms no 1950. līdz 1952. gadam Austrālijā ievērojams ar latviešu sporta organizatorisko nostiprināšanos. Dibinājās latviešu sporta kopas (dažkārt sauktas par biedrībām vai klubiem). 1950. gada janvārī Adelaidē nodibināja sporta kopu *Spīdola*, kas drīz vien mainīja vārdu uz *Adelaides Latviešu sports (ALS)*, bet Batērstas nometnē *Ausekli*, kas bija sākums vēlākajam Sidnejas *Auseklim*. Šajā gadā sāka darboties Melburnā *Rīga* un *Daina* (sākumā kā vienība), Brisbenā *Kursa*, Hobartā *Stars* un Pertā *Patria*, kurā pie latviešiem spēlēja arī daži lietuvieši un viens čechs. Galda tenisa vadību uzņēmās Z. Bormanis, peldēšanas – J. Riņģis, smagatlētikas – V. Andrejs, kas piedalījās austrāliešu sacensībās grieķu-romiešu cīņā.

Par pārstāvjiem pavalstīs izraudzīja: Dienvidaustrālijā Olģertu Resno, Jaundienvidvelsā Spodri Klauvertu (Sidnejā) un Edgaru Engelu (Ņūkāstlē), Rietumaustrālijā Feliksu un Babeti Blicavus, Tasmānijā Kārli Reintālu, Viktorijā Hermani Tursu.

Jānis Riņģis, kas Latvijā bija beidzis Fiziskās audzināšanas institūtu, izstrādāja sporta kopām jaunatnes fiziskās audzināšanas nodarbību gada kalendāru. Viņš arī aicināja piesaistīt sporta kopām jaunatni.

Arnolds Šmits, arī latviešu laikraksta *Austrālijas Latvietis* sporta nodaļas redaktors, aicināja organizēt augstākās sporta vadības institūtu Austrālijā. Lilija Dunsdorfa mudināja pievērst lielāku vērību tenisam un airēšanai, kas Austrālijā siltā klimata dēļ bija ļoti populāri. Savukārt Guntars Saiva lūdza sūtīt viņam vieglatlētikas sacensību rezultātus statistikai un reģistrācijai. Kopas bija atsaucīgas, un viņam izdevās apkopot gada labākos rezultātus.

1950. gada septembrī Londonā latviešu trimdas sporta kongresā Austrālijas sportistus pārstāvēja Latviešu sporta pārvaldes Lielbritānijā vadītājs Ansis Mauriņš.

Vairums Austrālijas sporta kopās bez valdes izvēlēja arī atsevišķu sporta nozaru vadītājus. Kopas iekārtoja brīvdabas basketbola un volejbola laukumus, kur vien tas bija iespējams. Austrālijā vēl ilgus gadus basketbola laukumu bija maz, bet volejbola laukumu vispār nebija. Toties brīvi pieejami bija tenisa laukumi.

1951. gadā līdz vispārīgām sporta vadības vēlēšanām tika izraudzīta Austrālijas latviešu pagaidu valde – Andrejs Bērziņš, Gunārs Bērzzariņš, Augusts Reimanis, Kārlis Reintāls, Jānis Riņģis (pagaidu vadītājs), Kārlis Sātiņš un Arnolds Šmits.

Par pavalstu latviešu sporta vadītājiem izraudzīja Dienvidaustrālijā *(DA)* G. Bērzzariņu, Kvīnslandē Ž. Krišjanovu, Jaundienvidvelsā (JDV vai *NSW*) J. Katužanu, Rietumaustrālijā (RA) J. Kalēju, Tasmānijā K. Reintālu, Viktorijā K. Sātiņu, bet par pārstāvjiem Ziemeļu Teritorijā K. Bušu, Bonegillas nometnē P. Ozoliņu, Parksā E. Freimani, Taunsvillē M. Lāmu, Snovija kalnos (kur ieceļotāji būvēja lielu hidroelektostaciju) L. Ritumu.

Dibinājās jaunas kopas: *Venta* – Adelaidē un Balaratā, šacha klubs Melburnā, *Auseklis* Benallā, *Gauja* – Olburijā *(Albury)*, futbola vienība *Spars* Sidnejā, kas sacīkstēs pret austrāliešiem spēlēja kā *Latvian Spars*. Melburnā pie *Daugavas Vanagu* (turpmāk *DV*) nodaļas nodibināja sporta nozari, tāpat kā pie Melburnas latviešu biedrības (MLB). Pēdējās darbību gan neizdevās attīstīt tik plaši, kā cerēja, jo daudzi basketbolisti izvēlējās spēlēt pie *Rīgas*, bet šachisti pie *Ventas*. Par MLB galveno sporta veidu kļuva volejbols.

Bija loģiski gaidīt, ka sports attīstīsies pie daudzās pilsētās nodibinātājām latviešu biedrībām vai *DV* nodaļām. Kaut daudzas kopas sadarbojās vai saņēma pabalstu no latviešu biedrībām un *DV* nodaļām, kopas izrādīja vēlēšanos palikt neatkarīgas.

Pēc 1951. gada decembrī Sidnejā notikušajām pirmajām Austrālijas latviešu kultūras dienām, Melburnā 3. un 4. janvārī Jāņa Riņģa ierosinājumā notika pirmā latviešu sportistu un šachistu kopsanāksme un sporta sacensības. Tajās Melburnas latviešu basketbola sastādītā vienība uzvarēja austrāliešu *YMCA*; volejbolā sacentās *Rīga* ar MLB, gan vīriešu, gan jauktās vienības. Šacha zibensturnīrā uzvarēja E. Nāgels.

Kopsanāksmi, kurā piedalījās 20 sporta darbinieki, vadīja Kārlis Sātiņš. Sanāksmes dalībniekus personīgi sveica Latviešu apvienības Austrālijā (LAA) valdes priekšsēdis Aleksandrs Gārša, bet rakstiski Latviešu sporta sekretariāta trimdā (LSST) sekretārs Ansis Mauriņš no Anglijas. Sanāksme nolēma, ka jāizstrādā statuti augstākajai pārvaldes struktūrai – Austrālijas Latviešu sporta apvienībai (ALSA), kas jau bija uzsākusi darbību. To izdarīt lūdza Kārli Sātiņu un Kārli Reintālu. Nolēma arī, ka ALSA vadītājs un pavalstu sporta vadītāji veidos padomi, bet pavalstu sporta lietas kārtos sporta vadītājs un sporta padome. Par ALSA sporta vadītāju 1952. gadam ievēlēja Jāni Riņģi. Lai sagādātu līdzekļus, noteica katram sportistam trīs šiliņus gada maksu. Sporta disciplinārajā komitejā ievēlēja Jāni Daliņu, Jāni Lidmani, Augustu Reimani, Jāni Riņģi un Arnoldu Šmitu.

Sanāksme konstatēja, ka kopās iesaistīti vairāk kā 400 sportistu. Šeit arī paziņoja, ka izvēlēti 1951. gada izcilākie sportisti Austrālijā: šķēpa metējs Aleksis Hakelis, basketbolists Pēteris Bumbērs un šachisti Lūcijs Endzelīns un Kārlis Ozols.

Auglīgi iesāktais gads turpinājās tikpat veiksmīgi. Dibinājās jaunas kopas: Sidnejā – *Olimpija*, *Spars* (sākumā futbola vienība), *Auseklis*, *Spīdola*, Adelaidē – *Daugavas Vanagi*, Brisbenā – *Auseklis*, Melburnā – *Kursa*, Viktorijas pilsētiņā Bīčvērtā *(Beechworth)* – *Rīts*. Ne visām kopām bija lemts ilgs mūžs, jo pēc divu gadu darba līguma izpildīšanās daudz ieceļotāju pārcēlās uz lielākām pilsētām. Jaundienvidvelsā, kur dzīvoja lielākais latviešu skaits un līdz ar to darbojās visvairāk kopu, nodibināja *NSW* Latviešu sporta savienību *(NSWLSS)*, kuras pirmais vadītājs Juris Katužans turpināja to vadīt 90. gados. Sigurds Lazdiņš uzņēmās latviešu sporta vadību Viktorijas pavalstī no 1951. līdz 1953. gadam.

Vēsturisku soli Riņģis spēra februārī, ALSA apkārtrakstā Nr. 2/10 paziņodams: "Uzdodu ALSA sporta nozaru vadītājiem, sevišķi basketbola, volejbola, galda tenisa, šacha, tenisa un vieglatlētikas, veikt priekšdarbus ALSA 1952. gada meistarsacīkstēm. Fināli būtu vēlami sporta kongresa laikā Ziemassvētku brīvdienās. Kongress notiks Melburnā, apvienots oficiāli ar latviešu Kultūras Dienām, ietilpinot šo dienu programmā kā sporta sacensības, tā pašu kongresu."

Šīs pirmās Austrālijas latviešu meistarsacīkstes (ALM) notika kā iecerēts, uzsākot tradīciju, kas turpinājās visā šajā grāmatā aprakstītajā periodā.

1953. g. Sidnejas sporta dzīvē vienojošu rosību ienesa pavalsts sporta vadītāja Jura Katužana ideja – Sidnejas kausa izcīņa volejbolā starp vietējām kopām. Kausu kopīgi dāvāja Sidnejas sabiedriskās organizācijas: Sidnejas Latviešu biedrība. *Daugavas Vanagu* Sidnejas nodaļa, Sidnejas latviešu ev. lut. draudze, Vienības draudze un Sidnejas Latviešu jaunatnes kopa. Šo ceļojošo balvu LSPBP prezidijs reģistrēja kā pirmo balvu *Tēvzemes brīvībai*. Kausa izcīņa sākumā bija paredzēta deviņos sporta veidos: basketbolā, volejbolā, futbolā, vieglatlētikā, tenisā, galda tenisā, peldēšanā, riteņbraukšanā un šachā. Piedalījās piecas sporta kopas: *Auseklis*, *Daugava*, *Olimpija*, *Spars* un *Spīdola*. Pirmās sacensības risinājās volejbolā Rīvsbijā *(Revesby)* iekārtotajos divos volejbola laukumos, visām piecām kopām piesakot deviņas vienības ar 70 spēlētājiem. Spēles turpinājās trīs svētdienas, ikreiz ar kādiem 150 skatītājiem.

Pat riteņbraukšanā vienā gadā piedalījās 13 sacensoņi no visām 5 kopām.

Šai pašā gadā Sidnejas latvieši pēc varenas ziedojuma akcijas bija iegādājušies nekustamu īpašumu Stretfīldā *(Strathfield)* un sāka priekšdarbus kopējas idejas realizēšanā: celt tur sarīkojumu zāli, kurā būtu vieta arī sporta nodarbībām. Zāles plānu izstrādāt uzaicināja sportistu un gleznotāju Reini Zusteru. Nama padomē kā *NSW* Sporta padomes pārstāvis darbojās Nimrods Miltiņš. Sportisti aktīvi piedalījās zāles celšanā. Zāle vairākus gadus kalpoja basketbolam (lietoja pārnesamus grozus) un volejbolam.

Sidnejas sporta dzīves attīstībā galvenie nopelni bija pavalsts sporta dzīves vadītājam Jurim Katužanam un enerģiskajām kopu vadībām. *Ausekli* vadīja Jānis Riņģis, *Daugavu* – Jānis Sproģis, *Olimpiju* – Kārlis Ērglis, *Sparu* – Kārlis Tiliks, *Spīdolu* – Arturs Ernšteins.

Martā *NSW* Latviešu sporta savienība sāka sagatavot biļetenu *NSW latviešu sports*, ko pievienoja rotētajam SLB mēnešrakstam. Vēlāk izdevumu nosauca par *Latviešu sports Jaundienvidvelsā* un tas kļuva par daļu minētajā mēnešrakstā, kas pieņēma *Rituma* vārdu un iznāk vēl arvien mazžurnāla formātā.

Svarīgs bija sabiedrības morālais un materiālais atbalsts un, protams, pašu sportistu aktivitāte. Ļoti labvēlīga bija Sidnejas Latviešu biedrība (valdes priekšsēdis M. Siliņš).

Par gadskārtējiem mecenātiem kļuva būvfirmas *K. Upītis un dēli* īpašnieki Briģis un Ināra Upītis, Jānis un Gaida Ronis, maiznīcas *Rīga* īpašnieki Voldemārs un Daina Bērziņš, transportfirmas īpašnieks O. Beimanis.

BASKETBOLS

Jau no pirmajām dienām par galveno sporta veidu izvirzījās basketbols, kurā latvieši varēja apliecināt savu nacionālo identitāti. Latvieši, lietuvieši un igauņi bija politiski bēgli, ne biezāka maizes rieciena meklētāji. Basketbolā latvieši rādīja labu priekšzīmi austrāliešiem, kas spēlēja zemā līmenī. Līdzīgi tas notika arī futbolā, taču sastādīt 11 vīru vienību bija daudz grūtāk nekā piecnieku. Volejbolu Austrālijā nepazina, un pagāja vairāki gadi, līdz iecelotāji spēja ieinteresēt par šo spēli austrāliešus.

Tā kā lielākā daļa latviešu tika nosūtīti darbā uz Jaundienvidvelsu (galvenokārt Sidneju) un Viktoriju (galvenokārt Melburnu), ar Adelaidi trešajā vietā, tur bija labākas iespējas izveidot vienības. Cituviet latviešu basketbolisti galvenokārt spēlēja austrāliešu vienībās.

Melburnā vienība *Rīga*, kas vēlāk izvērtās par kopu, sastāvēja *YMCA*, bet komandā spēlēja tikai latvieši. Kā *YMCA* otrā komanda tā iekļuva pavalsts augstākās līgas finālā. *YMCA* sacensībās *Rīga*, spēlējot kā *New Australian Citizens*, ieguva 2. vietu. Melburnā darbojās vairākas savienības, ieskaitot pašu *YMCA*, un no katras labākās vienības guva tiesības piedalīties pavalsts finālos.

Sidnejā latvieši R. Bērziņš un S. Klauverts (vēlāk latviešu sabiedrībā pazīstams literāts) tika iedalīti baltiešu sastādītā vienībā spēlei pret Sidnejas meistarvienību – *YMCA*, kurā spēlēja arī amerikāņi. Tobrīd daudzi latvieši vēl atradās Jaundienvidvelsas ieceļotāju nometnēs. Gan Batērstas, gan Gretas nometņu vienībās pret austrāliešiem spēlēja latvieši.

1949. gada janvārī pie Adelaides Latviešu biedrības nodibinājās sporta kopa Gunāra Matisona vadībā. Visi biedri iestājās *YMCA* un aizstāvēja tās krāsas meistarsacīkstēs. Basketbola vienībā spēlēja Eriks Erkens, Georgs Kariss, Jūlijs Kūlnieks, Imants Ķikalis, Herberts Lācis, L. Mazurs, Gunārs Matisons, A. Plūme, Olģerts Resnais, Francis Svencis, Jānis Vāgners, Maigonis Vāgners, to trenēja O. Resnais, vēlākais Dienvidaustrālijas kapteinis. Vēlāk Eriks Erkens pēc smaga negadījuma darbā pārņēma vienības trenēšanu. 1960. gadā viņu izraudzīja par Austrālijas olimpiskās vienības treneri.

Pertā, Rietumaustrālijā latvieši Jūlijs Bernšteins, Felikss Blicavs, Jānis Mazaļevskis, Augusts Rings sacensībās piedalījās kopā ar lietuviešiem. Galvaspilsētā Kanberā pie austrāliešiem spēlēja Teodors Būmanis. 1950. g. Adelaidē latvieši pārstāvēja *YMCA* un (ar diviem austrāliešiem "goda pēc") augstākajā līgā ierindojās 2. vietā. Sadarbībā ar lietuviešiem un igauņiem pirmoreiz notika Baltiešu kausa izcīņas turnīrs basketbolā, kurā uzvarēja latvieši. Šī tradīcija turpinājās ilgus gadus.

1946. gadā bija sākušās Austrālijas basketbola meistarsacīkstes pavalstu sastādītajām vienībām. Pirmais latvietis, kas ieguva vietu pavalsts izlasē Austrālijas meistarsacīkstēs, bija melburnietis Pēteris Bumbērs – 1949. gadā. Togad viņam vēl nācās samierināties ar 2. vietu, taču vēlāk ar citu latviešu un lietuviešu līdzdalību Viktorija kļuva par Austrālijas meistaru trīs gadus pēc kārtas. Tās uzvaru sēriju 1953. gadā pārtrauca latviešu balstītā Dienvidaustrālija (DA).

1950. gadā DA izlasē iekļāva Juri Danci, Olģertu Resno, Turaidu Tiliku un Zigurdu Ozoliņu. DA palika 2. v. aiz Viktorijas, kurā spēlēja Pēteris Bumbērs; kandidātos palika Jānis Jaunozoliņš un Aleksandrs Tīlmanis. Brisbenā Kvīnslandes izlasē Austrālijas meistarsacīkstēm izraudzīja Imantu Krauju un Miervaldi Baumani. Tasmānijas izlasē iedalīja J. Ansonu, bet Austrālijas galvaspilsētas teritorijas – Kanberas – Teodoru Būmani, kas vēlāk pārcēlās uz Adelaidi un trenēja ALS.

Melburnā, izcīnījusi tiesības piedalīties pavalsts meistarsacīkstēs, *Rīga* augstākajā līgā (A gradā) ieguva 4. vietu, 2. vienība uzvarēja D gradā, bet jaunatnes gradā rīdzinieki ierindojās 6. vietu. Vēlāk daļa no *Rīgas* spēlētājiem nodibināja *Dainu*.

Andrejs Bērziņš uzsāka basketbola treniņus latvietēm. Nodarbības apmeklēja arī Latvijas laika spēlētāja Valda Tīlmane. Austrālietes toreiz vēl šo "starptautisko" jeb "piecu spēlētāju" basketbolu nepazina, un latvietēm nebija pret ko spēlēt. Austrālijā ļoti iecienīta bija tīkla bumba jeb netbols. Tā ir spēle, kas līdzīga basketbolam – ar groziem, tikai bez dēļa un tajā bumbu nedrīkstēja driblēt. Katrā vienībā septiņas spēlētājas.

Daugava, kas tobrīd vēl nebija oficiāla kopa, Sidnejas meistarsacīkstēs basketbolā piedalījās ar divām, vasaras turnīrā pat ar trim vienībām. Meistarsacīkstēs 1. vienība ieguva 7. vietu, vasaras turnīrā 3. vietu. Arī Brisbenā latvieši pavalsts sacīkstēs spēlēja pie *YMCA*, bet *YMCA* iekšējā turnīrā kā *Kursa* un ieguva 2. vietu.

Pertā *Patria* izcīnīja 2. vietu pavalstī.

1951. gadā no Dienvidaustrālijas basketbola savienības atšķēlās daļa austrāliešu klubu un nodibināja Adelaides basketbola līgu, kas vēlāk kļuva par *United Amateur Basketball Association (UABA)*. Baltieši izmantoja situāciju un pievienojās jaunajai līgai, kur varēja pieteikt paši savas vienības. *UABA* – ar *ALS* un *Ventu*, lietuviešu *Vyti* un *Estonia*, kā arī ar vienu spēcīgu austrāliešu klu-

bu, izvērtās kvalitatīvi augstvērtīga, taču basketbola kontrole palika otrajai, t. s. apgabalu savienībai (*District & Metropolitan ABA*, turpmāk *D&MABA*), kas bija arī skaitliski lielāka.

Rezultātā nevienu *UABA* spēlētāju neiekļāva pavalsts vienībā Austrālijas 1951. gada meistarsacīkstēm.

ALS iekļuva *UABA* meistarsacīkšu finālā, taču zaudēja pret lietuviešiem. *UABA* zemākos grados spēlēja *Venta* un *ALS II*. Provinces pilsētas Mauntgembijas *(Mt. Gambier)* vienības kapteinis bija Valdemārs Āboliņš.

Pertā, Rietumaustrālijā par pavalsts meistaru basketbolā kļuva *Patria*, kurā spēlēja Augusts Rings, Felikss Blicavs, Jūlijs Bernšteins, Jānis Mazaļevskis, Gunārs Kaģis, Miķelis Mihailovs, A. Kušķis un lietuvietis Baikauskas. Pirmos četrus iedalīja pavalsts izlasē. Aktīvas bija arī divas citas latviešu vienības – *Astra* un *Marss*.

Melburnā *Daina* un *Rīga* piedalījās pavalsts meistarsacīkstēs, kur *Daina* ieguva 2. vietu, bet *Rīga* 3. vietu un ar divām vienībām spēlēja arī *Olympic* savienībā. Trešā aktīvā kopa bija MLB. Pavalsts vienībā iekļāva atkal Pēteri Bumbēru, kas ātri vien bija izvirzījies par pavalsts "grozu karali" un palīdzēja viktoriešiem paturēt Austrālijas meistartitulu.

Balaratā pilsētas izlasi, kurā startēja arī A. Ķesteris, trenēja Augusts Reimanis.

Sidnejā, Jaundienvidvelsā Benkstaunas basketbola savienības sacīkstēs B gradā *Daugava* ieguva 1. vietu, bet vasaras turnīrā piedalījās ar diviem sastāviem. Ar šo gadu vairākas austrāliešu savienības bez tradicionālās ziemas sezonas sāka rīkot arī spēles vasarā, lai zāles nepaliktu tukšas.

Kvīnslandē Brisbenas vasaras turnīrā uzvarēja *Kursa* ar Miervaldi Baumani, Imantu Krauju, J. Kuģi, Leonardu Meļķi, N. Mikutēnu, Edvīnu Švolmani un F. Vanagu sastāvā.

Olburijā, tuvākajā pilsētiņā pie Bonegillas, kas piederēja Viktorijas pavalstij, nebija pietiekami latviešu pašu vienībai, bet J. Bormani un H. Dzirnekli izraudzīja pilsētas vienībā.

1952. gadā latviešu īpatsvars Austrālijas basketbolā manāmi pieauga. Gan Dienvidaustrālijā, gan Rietumaustrālijā latviešu vienības ieguva pirmo vienību statusu. Adelaidē *ALS* (Juris Dancis, Ansis Luters, Olģerts Resnais, Zigurds Ozoliņš, Turaids Tiliks, Jūlijs Kūlnieks, Alberts Seskis, Edvīns Strautiņš ar treneri Eriku Erkenu) *UABA* finālā pieveica iepriekšējo gadu meistaru lietuviešu *Vyti*. Danci izraudzīja par turnīra labāko spēlētāju. *Venta* ierindojās 6. vietu.

Savukārt B gradā uzvarēja *Venta II*, un labākā spēlētāja godu ieguva 18 gadus vecais Inga Freidenfelds. Pēc trim gadiem viņš jau bija Austrālijas olimpiskās izlases kapteinis.

Pertā pavalsts meistargodu izcīnīja *Patria*: Jūlijs Bernšteins, Felikss Blicavs, Jānis Mazaļevskis, Augusts Rings, Kazimirs Jirgens, Raimonds Mīlbergs, Gints Stīpnieks, Imants Ķikalis (bij. adelaidietis), Viesturs Lismanis un čechs Mareks.

Arī Viktorijas virslīgā latvieši bija pārstāvēti ar divām vienībām – *Dainu* un *Rīgu*. *YMCA* savienības meistarsacīkstēs *Daina* ieguva 2. vietu, bet pavalsts jaunatnes meistarsacīkstēs *Rīga* bija 2. vietā.

Latviešu sacensībās piedalījās 7 vienības no četrām kopām: *Rīgas*, *Dainas*, *DV* un Balaratas *Ventas*.

Dienvidtasmānijas meistarsacīkstēs *Stars* ieguva 2. vietu. Hobartas pilsētas izlasē iedalīja Jāni Ansonu un Gunāru Zodiņu (pēdējais vienubrīd bija spēlējis pie *ALS*).

Daugava piedalījās Sidnejas A grada turnīrā.

Austrālijas meistarsacīkstēs uz vietu Viktorijas izlasē kandidēja Pēteris Bumbērs, Eduards Linmeiers, Zigmunds Šteinbergs un Aleksandrs Tīlmanis, bet DA pārstāvēja J. Dancis, O. Resnais un T. Tiliks. Pirmo reizi kopš meistarsacīkšu sākuma DA priekšsacīkstēs pieveica Viktoriju. Arī finālā sacentās šīs divas vienības. Šoreiz uzvarēja Viktorijas pavalsts izlase. Par labāko spēlētāju atzina Turaidu Tiliku.

1953. gadā latviešu sports Austrālijā turpināja attīstīties, atnesot spožus panākumus basketbolā, kur četrās pavalstīs (no sešām) – Viktorijā, Dienvidaustrālijā, Rietumaustrālijā un Tasmānijā – meistargodā tika latviešu kopas.

Austrālijas pavalstu meistarsacīkstēs Adelaidē 1953. gadā izvērtās par pilnīgu latviešu triumfu. Pirmoreiz sacensību vēsturē par meistarvienību kļuva Dienvidaustrālija ar lietuvieti Algimantu Ignataviču un pieciem latviešiem – Juri Danci, Ansi Luteru, Zigurdu Ozoliņu, Olģertu Resno (kapteini), Turaidu Tiliku un treneri Eriku Erkenu sastāvā. Izšķirējā finālspēlē viņi pārspēja Viktoriju ar 58–52, kuras sastāvā bija četri latvieši: Pēteris Bumbērs, Romans Baumanis, Mintauts Raiskums un Zigmunds Šteinbergs. 3. vietā ierindojās Rietumaustrālija ar Augustu Ringu un Jūliju Bernšteinu. Bumbēru, Danci, Raiskumu un Tiliku iedalīja simboliskajā Austrālijas izlasē.

Adelaidē *ALS* – iepriekšminētie pieci, kā arī F. Blicavs, A. Seskis, E. Strautiņš un M. Vāgners, atkārtoja iepriekšējā gada panākumu, uzvarot *UABA* meistarturnīrā. Sekmīgi startēja arī *Venta* – 4. vietu.

Latviešu pienesums Austrālijas basketbolam ierosināja austrāliešu organizatorus izmēģināt starpvalstu sacensības papildus tradicionālajām pavalstu meistarsacīkstēm. Šai ziņā latvieši nebija gluži pirmie. Taču Adelaidē *ALS* iecerēja pirmo klubu turnīru ar viesu vienību no kaimiņu pavalsts.

1953. gadā Elizabeti II kronēja par Anglijas (un arī Austrālijas) karalieni. Parasti otrā pirmdiena jūnijā Austrālijā tiek svinēta kā Karalienes dzimšanas diena, radot t. s. "garo nedēļas nogali". Viesiem parastais transports augsto lidmaksu dēļ bija ar vilcienu vai automašīnām. *ALS* sacensībām deva Karalienes kronēšanas turnīra vārdu un uzaicināja Adelaides lietuviešu *Vyti*, igauņu *Estonia*, DA provinces meistaru Lokstonu, pavalsts spēcīgāko austrāliešu klubu *OBI* un no Melburnas – *Rīgu*. Finālā *ALS* pieveica *Rīgu*. Šādu turnīru latvieši turpināja rīkot, nosaucot to par Karalienes dzimšanas dienas turnīru, ikreiz ar kādu viesu vienību, kam maksāja daļu ceļa. 1955. gadā turnīrs nenotika, jo *ALS* piedalījās *Rīgas* rīkotajā jubilejas turnīrā Melburnā; tāpat 1964. gadā, kad sākās Dienvidrietumu konferences spēles, un 1965. gadā. Šī sērija turpinājās līdz 1970. gadam, kad pirmoreiz notika Austrālijas klubu meistarsacīkstes, tieši minētajā nedēļas nogalē. Pavalstu meistarsacīkstes izbeidzās 1984. gadā.

Melburnā pirmoreiz par pavalsts meistaru kļuva latviešu vienība – *Daina*, kas uzvarēja arī pavalsts savienības rīkotajā turnīrā, spēlējot kā *YMCA*. Sastāvā Pēteris Bumbērs, Romans Baumanis, Eduards Linmeiers, Mintauts Raiskums, Zigmunds Šteinbergs, Gunārs Zeidaks, Jānis Bērziņš. *Rīga* ierindojās 3. vietā. *Dainu* sākumā vadīja Daumants Junge, vēlāk Kārlis Celmiņš; *Rīgu* – sākumā Kārlis Sātiņš, no 1951.–1953. g. Alberts Priednieks.

Viktorijas provinces meistarsacīkstēs uzvarēja Olburijas pilsētas komanda ar 5 latviešiem: I. Bormani, L. Daņilovu, H. Dzirnekli, E. Ozolu un V. Ozolu sastāvā.

Balaratas meistarsacīkstēs *Ventas* vienība ieguva 2. vietu. Notika arī sacensības starp *Ventu* un Melburnas latviešu kopām.

Olburijas kopa *Gauja* rīkoja sporta svētkus, kuros piedalījās arī Benallas *Ausekļa* un Bičvērtas *Rīta* sportisti.

Rietumaustrālijā *Patria* trešoreiz pēc kārtas izcīnīja meistartitulu ar A. Ringu, J. Bernšteinu, I. Ķikali, J. Mazaļevski, J. Kazimiru, V. Lismani, G. Stīpnieku un čechu Mareku sastāvā. F. Blicavs bija jau pārcēlies dzīvot Adelaidē.

Gan Tasmānijas, gan Dienvidtasmānijas meistarsacīkstēs, piepalīdzot vienam austrālietim, meistargodā tika *Stara* vīri – Jānis Ansons, Ervīns Miezītis, Ivars Pārums, Gunārs Zodiņš un Guntis Zoliņš.

Jaundienvidvelsas latviešu meistarturnīrā pārākā bija *Daugava*, kas papildināta ar citu kopu spēlētājiem, piedalījās arī Sv. Jura *(St. George)* savienības turnīrā.

VOLEJBOLS

1948. un 1949. gads latviešu volejbolistiem bija cerību, sapņu un vilšanās laiks. Cerību, ka atstājot Vāciju, varēs turpināt sporta gaitas jaunajā mītnes zemē, bet vilšanās, atrodot Austrālijā volejbola tuksnesi, kur viss jāsāk no gala.

Latviešiem Eiropu atstājot, vienības, kas sekmīgi darbojās Vācijas nometnēs, pajuka. Austrālijā iebraukušie jaunajā mājvietā paši vēl nezināja, kas būs un kur paliks.

Tāds stāvoklis tomēr nepastāvēja ilgi. Lielākajos centros latvieši ātri vien satikās, un pie jaundibinātajām sporta kopām volejbols kļuva par populāru sportu.

Ja Austrālijā basketbolu pazina un spēlēja arī vietējie, tad volejbols tiem bija gluži svešs. Viens otrs apgalvoja, ka volejbolu spēlējis, kamēr bijis armijā Eiropā, bet, tuvāk aprunājoties, izrādījās, ka tai spēlei ar volejbolu kopīgs bijis tikai tīkls un bumba.

Latviešus vietējo nezināšana daudz netraucēja. Piemērotu laukumu nebija, bet tos varēja viegli ierīkot brīvā dabā, ko Austrālijas labvēlīgajā klimatā varēja lietot visu gadu. Tā volejbols kļuva par "tautas sportu", un volejbola laukumi pulcināja ne tikai spēles pratējus, bet arī iesācējus. Tika rīkoti turnīri vīriešu, sieviešu un jauktajām vienībām. Arī austrālieši pamazām sāka interesēties par volejbolu.

1950. gadā Adelaidē *(DA)* volejbola sacensībā ar igauņiem uzvarēja latviešu vienība *Spīdola*, kurā spēlēja Kārlis Sisenis, Imants Ķikalis, Tālivaldis Gruzna, Turaids Tiliks, Gunārs Zodiņš un Luiss Jukums. Gada beigās kopu pārdēvēja par *Adelaides Latviešu sportu (ALS)*. Tajā pašā gadā noorganizējās arī volejbola vienība Balaratā, Viktorijas pavalstī, kurā spēlēja A. Kristapsons, J. Mežaks, A. Ķesteris, O. Ošs, Vītoliņš, Suskānis u. c.

1951. gadā Adelaidē darbību uzsākušais sporta klubs *Venta* ierīkoja sev brīvdabas volejbola laukumu parkā Ziemeļadelaidē.

ALS rīkoja volejbola turnīru, kurā piedalījās divas *ALS* vienības, igauņi, ukraiņi un austrālieši. Uzvarēja *ALS I* komanda – T. Gruzna, L. Jukums, J. Ķikalis, K. Sisenis, T. Tiliks, G. Zodiņš, 2. vietā atstājot *ALS II* – Juris Dancis, Arvīds Jankevics, Ādams Sils, Pāvils Sils, Alberts Raminš, Viktors Rutkovskis.

Sidnejā, Jaundienvidvelsas pavalstī iecelotāju turnīrā latviešu vienība *Daugava II* ieguva 2. vietu. Jāpieņem, ka piedalījusies arī *Daugavas I* vienība. Tātad Sidnejā eksistēja vismaz viens klubs ar divām volejbola vienībām.

Melburnā, Viktorijas pavalstī, šajā laikā jau darbojas trīs klubi: *Rīga*, *DV* (*Daugavas Vanagu* sporta nozare) un MLB (Melburnas Latviešu biedrība). 1951. gada Viktorijas pavalsts neoficiālās meistarsacīkstēs volejbolā *Rīgas* vīriešu vienība izcīnīja 1. vietu, MLB palika otrie un *DV* – ceturtie. *Rīgas* vienībā spēlēja: Alberts Priednieks, Hermanis Turss, Aleksandrs Tīlmanis, Oļģerts Briedis, Gunārs Zilberts, Jānis Jaunozoliņš, Miervaldis Bedeicis; *DV* – B. Jaunkalns, O. Švāgeris, K. Ozoliņš, G. Klauss, T.Cepurītis, J. Ulms; MLB – Kārlis Sātiņš, K. Lote, Raimonds Kukēvics, Pēteris Riemeris, Egils Dorilis, Arturs Eglājs, Raimonds Celms un lietuvietis Leons Baltrunas, kādreiz izcils basketbolists; MLB jauktajā sastāvā spēlēja: Ilma Briede, Nika Svīķere, Biruta Grike, Kārlis Sātiņš, Juris Briedis un Raimonds Kukēvics.

Balaratā *Venta* – P. Neilands, A. Kristapsons, A. Ķesteris, O. Ošs, J. Mežaks, V. Bērziņš, K. Paserns – uzvarēja vietējo *YMCA* vienību.

1952. gadā Dienvidaustrālijas pavalsts volejbola meistarībā piedalījās sešas vienības. Uzvarēja *Venta*, sekoja *DV*, 3. vietā *ALS*. *Venta* – Kārlis Sisenis, Ādams Sils, Pauls Sils, Maksis Olups, Edmunds Polis, Pēteris Jaunkalvis, Arvīds Jankēvics.

Brisbenā, Kvīslandes pavalstī notika jaukto sastāvu turnīrs, kurā piedalījās četras vienības. Uzvarēja *Gājputni* –V. Švolmane, E. Švolmanis, R. Rozenfelds, E. Stuklis, J. Laukirbe, V. Liepiņš.

Sidnejā, Jaundienvidvelsas pavalstī P. Pētersona dāvāto kausu izcīnīja *Daugava*. Pavalsts meistarsacīkstēs sešu vienību konkurencē uzvarēja *Olimpija*: K. Ērglis, P. Strungs, A. Ernšteins, M. Jan-

sons, N. Miltiņš, I. Liepiņš, P. Pētersons, E. Lāčgalvis. *Daugava*: J. Bērziņš, B. Švecs, G. Lācis, I. Šulcs, I. Kubliņš, Z. Bormanis, J. Sproģis, H. Muldiņš, G. Šēpers, K. Kaktiņš, Ē. Suķis.

Tasmānijas pavalstī Dienvidtasmānijas meistarībā uzvarēja *Stars*, kurā spēlēja Jānis Ansons, Eriks Hermanis, Olģerts un Ervīns Miezītis, Imants Ozoliņš, Gunārs Zodiņš, Juris Kuzis un J. Lesiņš.

Viktorijas pavalsts latviešu meistarsacīkstēs piedalījās piecas vīriešu un divas sieviešu vienības. Vīriešu sacensībās: 1. *Rīga*, tālāk MLB, *DV* un Balaratas *Venta*. Sieviešu: 1. *Rīga*, 2. MLB.

Rīga – Alberts Priednieks, Aleksandrs Tīlmanis, Hermanis Turss, Andrejs Pērkons, Jānis Jaunozoliņš, Olģerts Briedis.

Rīga (siev.) – Herta Kondarovska, Dzidra Bedeice, Ilga Skuja, Vija Gūtmane, Valda Tīlmane, Herta Zubkova.

1953. gadā Dienvidaustrālijas pavalsts neoficiālajās meistarsacīkstēs volejbolā dominēja latviešu vienības: 1. *Venta*, 2. *DV*, 3. *ALS*. Sievietēm: *ALS*, *Venta*. *Ventas* kausa izcīņā piedalījās piecas vienības. Uzvaru guva *Venta*, sievietēm – *ALS*.

Venta – M. Olups, V. Rutkovskis, K. Sisenis, E. Polis, P. Jaunkalvis, P. Sils, A. Sils, E. Dzirne, R. Treijs, T. Dīcmanis.

ALS (siev.): R. Dankere, L. Strazdiņa, R. Brūna, R. Lutere, B. Irbe, B. Freimane, B. Anberga, O. Mizinga.

Jaundienvidvelsas latviešu meistarībā Sidnejā: 1. v. *Auseklis*, 2. v. *Olimpija*, 3. v. *Daugava*. Sidnejas kausa izcīņā: 1./2. v. dalīja *Olimpija* un *Auseklis*, 3. v. *Daugava*. 7-vienību turnīrā: 1. v. *Daugava*, 2. v. *Olimpija*, 3. v. *Daugavas* 2. vienība. A. Liniņa kausa izcīņā sievietēm 1. v. Spīdola, 2. v. *Kaija*.

Auseklis: U. Siliņš, E. Mētra, K. Briedis, A. Agackis, J. Sīlis, V. Lācis. *Daugava*: J. Sproģis, G. Lācis, D. Roga, I. Šulcs, E. Bērziņš, B. Švecs, G. Šēpers. *Olimpija*: K. Ērglis, I. Liepiņš, R. Zusters, P. Strungs, N. Miltiņš, J. Veiss, I. Kubliņš, A. Sūrums, H. Muldiņš.

Sievietes: *Spīdola* – N. Kaufmane, A. Zandberga, A. Brūvere, M. Krastiņa, O. Bičevska, H. Kovaļuna.

Viktorijas pavalsts latviešu meistarībā volejbolā piedalījās septiņas vienības. Vīriešu vienībām uzvaru izcīnīja *Rīga*, sievietēm – MLB.

Rīga: A. Priednieks, J. Jaunozoliņš, H. Turss, M.Bedeicis, A. Tīlmanis, R. Barotājs, A. Pērkons, E. Švolmanis.

MLB: A. Fricsons, J. Skuja, R. Celms, R. Kukēvics, K. Lote, N. Jākobsons, A. Miglis, K. Sātiņš, P. Riemeris.

Sievietes: MLB – I. Briede, G. Bērziņa, G. Fromholde, L. Liepiņa, M. Migle, N. Svīķere, V. Veinbrante, H. Zubkova.

VIEGLATLĒTIKA

Iesaistīšanās individuālos sporta veidos bija vienkāršāka. Zināms, ka Sidnejā 1949. gadā 10 km soļošanā 3. vietu ieguvis Voldemārs Skujiņš, kas vēlāk pieņēma uzvārdu Grandijs *(Grandy)* un izceļoja; Guntars Saiva startēja lodes grūšanā un 440 jardu barjērskrējienā (Metriskās distances kļuva populāras tikai 1956. gada Melburnas olimpisko spēļu iespaidā. Metrisko sistēmu Austrālijā ieveda 1970. gadā.).

Rosīgākie latviešu vieglatlēti iesaistījās austrāliešu klubos. Pirmo panākumu 1950. gadā guva viens no neatkarīgās Latvijas labākajiem šķēpmetējiem – Aleksis Hakelis, kas sasniedza jaunu Austrālijas rekordu – 61,00 metru, ko vēlāk uzlaboja uz 62,27 m. Kopā ar viņu Sidnejas *St. George* klubā startēja Guntars Saiva un Purmalis.

Melburnā *Box Hill* klubā Jānis Ratass sasniedza labāko rezultātu pavalstī diska mešanā – 42,77 m. Piedalījās arī R. Kukēvics, P. Riemeris un V. Skujiņš, kas Austrālijas meistarsacīkstēs 10 km soļojumā ierindojās 11. vietā.

Benallā, Viktorijas provinces pilsētiņā, bij. pasaules rekordists soļošanā Jānis Daliņš trenēja austrāliešu sportistus. Vēlāk viņš ar ģimeni (kundzi Elzu, meitu Rudīti un dēliem Ivaru un Jāni) pārcēlās dzīvot un strādāt Melburnā.

Pārstāvot Jaundienvidvelsu šķēpmetējs Aleksis Hakelis kā pirmais latvietis 1951. gadā Hobartā kļuva par Austrālijas meistaru, uzvarot šķēpa mešanā ar 65,29 m. Viktoriju meistarsacīkstēs diska mešanā pārstāvēja Jānis Ratass.

Sacensībās Sidnejā Vēsmonis Balodis, vēlākais olimpietis, uzvarēja lodes grūšanā un bija otrais diska mešanā. Kopā ar viņu startēja arī Juris Katužans un Guntars Saiva. Ņūkāstlā disku sekmīgi meta Karolīns Rudulis. Litgovā sacīkstēs piedalījās Kurts Liberts. Rosība valdīja arī Batērstas nometnē.

Melburnā V. Skujiņš-*Grandy* soļoja jūdzi 6:55,0 min. Balaratā lodi grūda Pēteris Neilands, pazīstams arī kā volejbolists. Latvieši aktīvi bija Benallā.

Pertā, Rietumaustrālijā starpklubu un pavalsts pārbaudes sacensībās vieglatlētikā piedalījās Bernhards Čečins, vēlāk starptautiski pazīstams sporta statistiķis, Aivars Pāvuliņš u. c.

1952. gadā otro gadu pēc kārtas Aleksis Hakelis uzvarēja Austrālijas meistarsacīkstēs šķēpa mešanā, Brisbenā sasniedzot 60,07 m. Trešo gadu pēc kārtas viņš izcīnīja Jaundienvidvelsas pavalsts meistartitulu ar 62.07 m. K. Ruduli iedalīja šīs pavalsts izlasē lodes grūšanā. Klubu sacensībās Hakelis vairākkārt laboja Austrālijas latviešu rekordu tāllēkšanā, ar labāko sasniegumu 6,515 m.

Latviešu vieglatlētu rosību veicināja Jāna Riņģa īpašumā Vindzorā iekārtotais sporta laukums. Šeit cita starpā notika arī pavalsts latviešu meistarsacīkstes ar 20 dalībniekiem.

Rietumaustrālijā sacensībās piedalījās Ilze Viļuma, Aivars Pāvuliņš, Bernhards Čečins un Nikolajs Gūtmanis, bet Viktorijā bez jau iepriekšējos gados minētiem, arī I. Ķepars, J. Zeps, Z. Prīmanis, kā arī kopu *Auseklis*, *Gauja* un *Rīts* sportisti.

1952. gadā Austrālijas meistarsacīkstēs vieglatlētikā Pertā sekmīgi startēja A. Hakelis – 2. vieta šķēpa mešanā ar 60,54 m, B. Čečins – 5. vieta ar 53,29 m, un A. Pāvuliņš lodes grūšanā arī bija piektais ar 12,14 m.

Atkal aktīvākie bija Jaundienvidvelsas sportisti, kas piedalījās gan latviešu pavalsts (40 dal.), Sidnejas meistarsacīkstēs, Sidnejas kausa izcīņā un *Ausekļa* rīkotajās sacensībās.

Rietumaustrālijas meistarsacīkstēs Čečins un Pāvuliņš gan lodes grūšanā, gan diska un šķēpa mešanā nepalika zemāk par trešajām vietām. Čečins uzvarēja šķēpa mešanā ar pavalsts rekordu – 54,28 m. Jāpiebilst, ka austrāliešu sportisti vairāk cienīja skriešanas un lēkšanas disciplīnas, kas ļāva latviešiem vieglāk izcelties mešanās.

Dienvidaustrālijā vieglatlētikai galvenokārt pievērsās *Venta*, kas rīkoja pavalsts latviešu meistarsacīkstes. Austrāliešu sacīkstēs labus panākumus mešanu disciplīnās guva Uldis Krūmiņš, Kārlis Sisenis un vēlākais olimpietis Vēsmonis Balodis.

Viktorijas pavalstī rosīgākie vieglatlēti bija Pēteris Neilands un Karolīns Rudulis Balaratā.

GALDA TENISS

Visās nometnēs bija pieejami galda tenisa galdi, un šī spēle guva piekrišanu. Skaistu panākumu guva Uldis Kreišmanis, izcīnot Dienvidaustrālijas jauntnes meistartitulu. Sidnejā, Liverpūles apgabalā, B klases pāru spēlē uzvarēja Jānis Sproģis un Ilgvars Tauris.

Bonegillas nometnē, kas bija pati pirmā, atvērta **1947. gadā**, galda tenisa turnīrus rīkoja pēc katra jauna iecelotāju transporta ierašanās. Nometnē nodarbinātie ar savu vienību piedalījās Viktorijas provinces pilsētu turnīros. Spēcīgākais bija Jānis Belousovs, kas uzvarēja arī Dienvidviktorijas indi-

viduālajā meistarturnīrā. Regulāri latviešu spēlētāji vienībā bija arī J. Bormanis un G. Bērzzariņš. Batērstas nometnē sekmīgi spēlēja I. Ķepars, E. Strautnieks un Krauze.

1950. gadā labus panākumus vairākās pilsētās guva latviešu galda tenisisti, īpaši jaunieši. Viktorijas pavalsts jaunatnes meistarsacīkstēs, kurā piedalījās trīs latvieši, 1. vietu izcīnīja Viktors Matisons, bet par Dienvidaustrālijas jaunatnes meistaru kļuva Uldis Kreišmanis, atstājot Egilu Fišeru 2. vietā. J. Burkēvics uzvarēja Kanberas meistarsacīkstēs. Īpaši populārs galda teniss kļuva Melburnā, Sidnejā un Adelaidē. **1951. gadā** melburnietis Viktors Matisons Austrālijas ranga tabulā iekļuva 5. vietā. Ziemeļviktorijas meistarsacīkstēs dubultspēlē uzvarēja A. Alberts un F. Drobiševskis. Latvieši veiksmīgi startēja Benallā, Džilongā *(Geelong)* un Gisbornā. Melburnas *DV* rīkotajā turnīrā piedalījās 25 dalībnieki.

Rietumaustrālijas pavalsts izlasē vietu ieguva Ilze Viļuma, Dienvidaustrālijas – Uldis Kreišmanis un Egils Fišers. Kreišmanis, pārī ar austrālieti M. Koloniusu, kļuva par pavalsts meistaru dubultspēlē. Fišers uzvarēja Adelaides junioru meistarturnīrā, bet zēnu grupā Andris Zeltiņš bija otrais. Adelaides latviešu meistarturnīrā uzvarēja Jānis Brakovskis.

1952. gadā piecās pavalstīs latviešu galda tenisisti guva labas sekmes. Melburnieti Viktoru Matisonu ierindoja 2. vietā Austrālijas ranga tabulā. Pārī ar austrālieti Sibisonu viņš kļuva par Austrālijas meistaru dubultspēlē.

Vairākās pilsētās notika latviešu meistarsacīkstes ar kuplu dalībnieku skaitu.

Vispusīgā Ilze Viļuma (arī vieglatlēte un volejboliste) izcīnīja Rietumaustrālijas meistartitulu un pārstāvēja šo pavalsti Austrālijas meistarsacīkstēs. J. Brakovskis uzvarēja Adelaides meistarsacīkstēs, bet Dienvidtasmānijas – *Stara* vienība: J. Ansons, J. Kuzis, J. Palkovs, F. Vesmanis.

Labākie Sidnejas latvieši – Ruta Ošiņa, Solveiga Raņķe, Nimrods Miltiņš, Juris Zemītis, Ilgvars Tauris un E. Veliks spēlēja pret lietuviešu izlasi.

Viktorijas provinces pilsētu sacīkstēs piedalījās *Ausekļa*, *Gaujas* un *Rīta* galda tenisisti.

Austrālijas ranga tabulā **1953. gadā** V. Matisonu ierindoja astotajā vietā, bet Viktorijas – piektajā. Šeit četras vienības cīnījās latviešu meistarsacīkstēs. Uzvarēja *Rīga*: V. Matisons, E. Dinsbergs, R. Barotājs, H. Turss. Pēdējie divi bija labāk pazīstami kā volejbolisti un basketbolisti.

Dienvidaustrālijā labākais atkal izrādījās U. Kreišmanis, kas pavalsts meistarsacīkstēs 80 dalībnieku konkurencē iekļuva finālā. Tāpat 2. vietu viņš kopā ar J. Brakovski izcīnīja dubultspēlē, bet jauktajā dubultspēlē ar austrālieti F. Vaitu guva 1. vietu.

Rietumaustrālijas izlasē vietu ieguva Ilze Viļuma, kas pārī ar austrālieti H. Džeksonu uzvarēja pavalsts dubultspēlē.

Jaundienvidvelsas ranga tabulā Juris Zemītis tika vērtēts kā astotais.

Notika arī latviešu pavalsts un Sidnejas kausa sacensības.

TENISS

Latvieši ātri atklāja, ka teniss Austrālijā ir tautas sports, ko var spēlēt visu gadu uz publikai pieejamajiem laukumiem. Kanberā B klases sacensībās 2. vietu ieguva J. Pētersons, turpat vēl spēlēja T. Burkevics un J. Kasapcevs. Batērstas nometnē tenisa pionieri bija A. Erdmanis un O. Mednis.

1950. gadā Hobartā ar austrāliešu tenisistiem sacentās vairāki latvieši, un kupls skaits, ieskaitot daudzpusīgo Augustu Reimani, Latvijas Fiziskās audzināšanas institūta absolventu, piedalījās sacīkstēs Batērstas nometnē.

1952. gadā Melburnā *Rīgas* rīkotās latviešu meistarsacīkstes bija piesaistījušas 16 dalībniekus. Arī Sidnejā notika latviešu meistarsacīkstes.

Vismaz divās pavalstīs – Viktorijā un Dienvidaustrālijā – 1953. gadā risinājās pavalsts latviešu meistarsacīkstes vīriešiem un sievietēm.

SLĒPOŠANA

Ne viens vien slēpošanas sporta cienītājs pēckara Vācijā, emigrējot uz Austrāliju, atstāja slēpes un citus slēpošanas piederumus nometnes istabas kaktā, pieņemot, ka Austrālija ir sauss un karsts kontinents. Vienam no slēpošanas sporta cienītājiem Jānim Muškem palaimējās līguma gadus nokalpot Austrālijas ar sniegu bagātajā kalnu pilsētiņā Kīovā *(Kiewa)*, strādājot pie elektrisko spēkstaciju būves. Muške ieradās Austrālijā ar pirmo pēckara ieceļotāju kuģi no Eiropas 1947. gada novembrī. Redzot bagātīgo sniega klāstu, Muške atsāka savu iemīloto sportu – slēpošanu un iestājās Viktorijas slēpotāju klubā, Bullera kalnā *(Mt. Buller)*.

1949. gadā Muške par Austrālijas slēpošanas iespējām pastāstīja Arvīdam Lejiņam, kas arī bija no pirmā "transporta" (kuģa) un noteiktos darba gadus bija pavadījis Melburnā. Lejiņš arī bija slēpošanas cienītājs, kas savas slēpošanas gaitas sācis jau septiņu gadu vecumā. 1949. gadā Lejiņš ar Muški jau piedalījās sacīkstēs. Viktorijas slēpotāju kluba sacensībās Lejiņš slalomā ieņēma 3. vietu, bet Muške lēkšanā no tramplīna – 2. vietu.

Tajā pašā gadā Viktorijas pavalsts slēpošanas meistarsacīkstēs vidējām spējām nospraustā slaloma ceļā Lejiņš ieguva 1. vietu, bet Jānis Muške – 4. vietu. Lēkšanā no tramplīna Muške ieguva 1. vietu.

Viktorijas pavalsts meistarsacīkstēs slēpošanā Hotama kalnā *(Mt. Hotham)* Jānis Muške slalomā ieguva 4. vietu un lēkšanā no tramplīna 2. vietu.

Viktorijas pavalsts meistarsacīkstēs slēpošanā 1950. gadā Fols Krīkā *(Falls Creek)* slalomā Rūdis Ābeltiņš izcīnīja 1. vietu un Muške 8. vietu.

Apvidus slēpošanā – 10 jūdzes Lejiņš ieņēma 1. vietu. Viktorijas slēpotāju kluba rīkotajās sacīkstēs piedalījās 23 dalībnieki; nobraucienā Lejiņš 4. vietā un R. Ābeltiņš 5. v.; slalomā Ābeltiņš 5. v., Muške 6. v. un Lejiņš 7. v. Abu dienu Alpu kombinācijā Lejiņš ieņēma 4. v., Ābeltiņš 5. v.

Viktorijas pavalsts meistarsacīkstēs slēpošanā 1951. gadā Fols Krīkā apvidus slēpošanā Lejiņš ieguva 3. vietu.

Viktorijas pavalsts rīkotajās starpklubu sacīkstēs pirmo vietu ieguva Bogongas slēpotāju kluba komanda ar Lejiņu sastāvā.

Tasmānijas meistarsacīkstēs Olģerts Miezītis 10 km slēpojumā ieguva 3. vietu, bet savā klubā uzvarēja gan slalomā, gan nobraucienā.

1952. gadā Lejiņš piedalījās Austrālijas mēroga rīkotajās sacīkstēs apvidus slēpošanā, bet netika iedalīts 1952. gada Oslo olimpisko spēļu komandā, jo vēl nebija Austrālijas pavalstnieks; Muške, kaut arī vēl nebija Austrālijas pavalstnieks, aizbrauca uz olimpiskajām spēlēm kā neoficiālais dalībnieks Austrālijas komandā. Pēc tam Lejiņš vairs piedalījās tikai starpklubu sacīkstēs.

1953. gadā Tasmānijas meistarsacīkstēs O. Miezītis 10 km distancē atkal bija trešais.

PĀRĒJIE SPORTA VEIDI

Latviešu futbolisti Jānis Lidmanis, V. Šics, A. Vanags un citi sastādīja latviešu vienību Batērstas nometnē. Savukārt Žanis Krišjānovs spēlēja pie austrāliešiem Brisbenā, E. Vucēns Melburnā, A. Pīlāgs Kanberā. 1950. gadā vienīgo latviešu futbola vienību izdevās sastādīt Grētas nometnē, kas sacentās ar igauņiem, bet Melburnā latvieši apvienojās ar lietuviešiem. Atsevišķi latviešu futbolisti saka spēlēt pie austrāliešiem Melburnā un Kanberā.

1951. gadā Jaundienvidvelsā *Latvian Spars* Benkstaunas apgabala sacīkstēs ieguva otro vietu un uzvarēja zibensturnīrā. Vairāku nometņu vienībās spēlēja latvieši, arī austrāliešu paveida futbolā, kas gan nekad nekļuva latviešu vidū populārs.

1953. gadā Dienvidaustrālijā *Ventai* izdevās pieteikt futbola vienību regulārās sacīkstēs – 3. līgā. Augstākajā līgā pie lietuviešu *Vytis* kluba par vārtsargu spēlēja Leons Kārštets. Melburnā vispusīgais Raimonds Barotājs par savu galveno sporta veidu izvēlējās futbolu un. sākot ar šo sezonu, il-

gus gadus sargāja virslīgas kluba *Slavia* vārtus. Arī Balaratas *Venta* noorganizēja savu futbola vienību.

1950. gadā Adelaidē pavalsts meistars boksā kļuva Arnolds Zvirgzdiņš, bij. Latvijas jaunatnes meistars; kā profesionāļi tur sacentās Maigonis Daga (kas vēlāk izceļoja uz ASV) un Aleksis Suchanovskis. Sidnejā bijušais Latvijas junioru meistars vidējā svarā Jānis Tilibs absolvēja vienu amatieru un trīs profesionāļu cīņas un trenēja Paramatas apgabala policijas zēnu klubā. Sidnejā *Policijas zēnu klubi* bija populāri; tie ar jauniešiem veica līdzīgu darbu kā *YMCA*. Pertā ringā vēl gāja Latvijas vairākkārtējais meistars dažādās svara kategorijās Konstantīns Trēgers.

1952. gadā Benallas pilsētiņas (Viktorijā) policijas kluba boksa sacīkstēs 1. vietu ieguva Visvaris Eimanis.

Ņūkāstlā L. Andersons trenēja paukošanā austrāliešu jauniešus.

Pertā Juris Kalējs darbojās kā paukošanas treneris, kā arī tiesnesis sacensībās.

1953. gadā Rietumaustrālijā pavalsts paukošanas meistarsacīkstēs J. Ūdris izcīnīja 1. vietu sacensībā ar zobenu. Tiesnesis bija J. Kalējs. Trīs latvieši piedalījās Viktorijas paukošanas meistarsacīkstēs. L. Zaļums ieguva 5. vietu sacensībā ar špagu un tika iedalīts pavalsts izlasē.

Arvīds Jankevics un Elmārs Dukāts iesaistījās vingrošanas organizācijā Adelaidē, kļuva par savienības jaundibinātās komitejas locekļiem, tiesāja pirmajās *DA* meistarsacīkstēs un arī pēc tam vēl daudzus gadus.

ŠACHS

Labu slavu Austrālijā ieguva latviešu šachisti. Nenoliedzami spēcīgākie bija olimpieši Lūcijs Endzelīns (Adelaidē) un Kārlis Ozols (Melburnā). Jau **1949. gadā** Ozols izcīnīja Viktorijas meistara godu. K. Līdums ieguva 2. vietu Adelaides meistarturnīrā, līdzīgi Kārlis Reintāls – Hobartā. Adelaidē latviešu šachisti – L. Endzelīns, Laimonis Mangalis, Arturs Janelsītis un Dienvidaustrālijas jaunatnes meistars Aivars Līdums, kā arī gada beigās no Bonegillas atbraukušais G. Bērzzariņš vienību turnīrā pārstāvēja dažādus klubus. Taču drīz vien latvieši nodibināja paši savu – Hermaņa Matisona vārdā nosauktu klubu, kas ilgus gadus pilsētā bija neuzvarams. Līdzīgi tas notika Melburnā, kur nodibinājās *Venta*.

1951. gadā Austrālijas meistarturnīrā Brisbenā ceturtā daļa no 16 dalībniekiem bija latvieši: Lūcijs Endzelīns (DA meistars) un Kārlis Ozols (Viktorijas meistars) dalīja 3. vietu turnīrā. Piedalījās arī G. Bērzzariņš un K. Reintāls (Hobarta). Latvisks vārds bija arī igaunim Robertam Zīlem.

Telegrafmačā pret Rietumaustrāliju DA sastāvā puse no 10 spēlētājiem bija latvieši, kas arī nodrošināja uzvaru. Adelaides meistargodā tika Pauls Purkalītis, bet Adelaides junioru – Aivars Līdums.

Par Kanberas meistaru kļuva Z. Klieģeris, Ņūkāstlas apgabalā Laimonis Bērziņš.

1952. gadā Viktorijas klubu meistarturnīrā *Venta* piedalījās ar trim vienībām, kas visas ieguva katra savā klasē 1. vietu. Tasmānijas meistarturnīrā uzvarēja Kārlis Reintāls, Adelaides – G. Bērzzariņš, Kanberas – Z. Klieģeris.

Diemžēl šacha klubi, ieskaitot vēlāk Sidnejā dibināto Rīgu, nelabprāt reģistrējās pie ALSA. Tādēļ arī oficiālās ALM šachā (ātrspēlē) notikušas reti.

Austrālijas meistarturnīrā šachā **1953. gadā** Hobartā K. Ozols izcīnīja 2. vietu.

Dienvidaustrālijā L. Endzelīns jau trešoreiz kļuva par pavalsts meistaru un dalīja uzvarētāja godu arī Adelaides meistarsacīkstēs.

Viktorijā labākais izrādījās *Venta*, tāpat kā *Matisona klubs* Adelaidē. Pie *Ventas* pirmajiem galdiņiem spēlēja K. Ozols un Aleksandrs Lemežs. Rosīga bija arī Balaratas *Ventas* šacha nozare, kas sacentās ar vārda brāļiem Melburnā. Jaundienvidvelsā Sidnejas kausa izcīņā uzvarēja *Auseklis* ar Bruno Strazdiņu pie pirmā galdiņa. Par Kanberas meistaru atkal kļuva Klieģeris.

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES (ALM) 1952–1953

1. ALM Melburnā 1952

Galveno atbildību meistarsacīkšu rīkošanā uzņēmās Viktorijas sporta vadītājs Sigurds Lazdiņš. Viņa palīgi bija Hermanis Turss (ALSA basketbola un volejbola nozaru vadītājs), Kārlis Sātiņš un Ludis Buks. Basketbolam un volejbolam bija noīrēta plašā Izstāžu zāle *(Exbition Hall)*. Citu pilsētu iebraucējiem sagādāja apmešanos pie Melburnas sportistiem; nevienam nebija jāapmetas viesnīcā, kas toreiz lielākai daļai nebūtu finansiāli iespējams. Rets kāds bija spējis iegādāties automašīnu, tādēļ sportisti no citām pilsētām brauca ar vilcienu – 750 km no Adelaides, 875 km no Sidnejas. Eduards Rozentāls no Kvīnslandes veica turpat 2000 km ar motociklu.

Ap 100 sportistu no triju pavalstu kopām sacentās piecos sporta veidos. Visas trīs dienas sacensības vēroja kupls skatītāju pulks.

Basketbolā sacentās Adelaides *ALS*, Melburnas *Rīga* un *Daina*. *ALS* pieveica *Rīgu* 46–35 un *Daina – Rīgu* 45–40. Izšķirošā sacensībā starp *ALS* un *Dainu* pēdējā minūtē R. Baumaņa veiksmīgs sodmetiens deva *Dainai* 36–35 uzvaru un pirmo meistarnosaukumu.

Daina: Romans Baumanis, Jānis Bumbērs, Pēteris Bumbērs, Arturs Eglājs, Eduards Linmeiers, Mintauts Raiskums, Zigmunds Šteinbergs, Gunārs Zeidaks; treneris Andrejs Bērziņš.

ALS: J. Dancis, J. Kūlnieks, A. Luters, Z. Ozoliņš, O. Resnais, A. Seskis, E. Strautiņš, T. Tiliks; treneris E. Erkens.

Volejbolā vīriešu sacensībās *Rīga* uzvarēja Adelaides *Ventu* 5–15; 15–4; 15–10 un Sidnejas *Olimpiju* 15–6;15–11, bet zaudēja Melburnas MLB 13–15; 12–15. *Venta* uzvarēja MLB 15–5; 15–11 un *Olimpiju* 15–9; 15–12. *Olimpija* pieveica MLB 11–15; 15–13; 15–4.

1. v. *Rīga* – Raimonds Barotājs, Alfreds Hermanovskis, Jānis Jaunozoliņš, Andrejs Pērkons, Alberts Priednieks, Aleksandrs Tīlmanis, Hermanis Turss. 2. v. *Venta* – E. Dzirne, P. Jaunkalvis, M. Olups, E. Polis, A. Sils, P. Sils, K. Sisenis.

Sieviešu sacensībās arī ritēja līdzvērtīgas cīņas, uzvarot vairāk rutinētajai *Rīgai*.

Rīga veica MLB 11–15; 15–4; 15–10 un *ALS* 15–11; 15–11. MLB uzvarēja *ALS* 5–15; 15–9; 15–13. 1. v. *Rīga* – Dzidra Bedeice, Ilga Gūtmane, Herta Kondarovska, Velta Melkusa, Ilga Skuja, Valda Tīlmane, Herta Zubkova, Šute. 2. v. MLB – L. Atvare, I. Briede, O. Drava, G. Fromholde, B. Griķa, M. Migle, N. Svīķere.

Tenisā uzvarēja R. Barotājs (*Rīga*) finālā pārspējot J. Kasapcevu (Sidn. *Spars*) 6-2; 6-4. Dubultspēlēs labākie bija V. Matisons ar R. Barotāju, sieviešu vienspēlē H. Zubkova *(Rīga)* un jauktajā dubultspēlē H. Kondarovska ar V. Matisonu.

Šacha ātrspēlē 1. vietu izcīnīja G. Bērzzariņš (*ALS*), 2. v. E. Mālītis *(Ventas šacha klubs)*.

Sporta kongress sākās 29. decembrī un turpinājās 1. janvārī. Piedalījās 37 delegāti, pārstāvot Viktorijas kopas Melburnā – *DV*, *Rīgu*, *Dainu*, MLB; Balaratā –*Ventu*, Benallā – *Ausekli*, Bīčvērtā – *Rītu* – kopskaitā ar 192 biedriem, Jaundienvidvelsas kopas Sidnejā – *Ausekli*, *DV Sparu*, *Olimpiju*, *Spīdolu* ar 101 biedru, Dienvidaustrālijas kopas Adelaidē – *ALS*, *Ventu*, *DV* ar 79 biedriem, Tasmānijas *Staru* (21), Kvīnslendas *Ausekli* (5). Individuāli bija reģistrēti 11 sportisti, arī no Jaunzēlandes. Kopā ALSA bija reģistrēti 409 sportisti (316 vīrieši, 63 sievietes, 22 zēni, 8 meitenes). Par pavalstu darbību ziņoja S. Lazdiņš (Vikt.), N. Miltiņš (JDV), G. Bērzzariņš (DA), O. Miezītis (Tasmānija) un E. Rozentāls (Kvīslande). Pārrunāja jautājumu par sveštautiešu pielaišanu latviešu meistarsacīkstēs, bet izlēma negātīvi. Pieļāva cittautu tiesnešus. Apsprieda arī ierosinājumu startēt pavalstu sastādītām vienībām, tomēr nolēma paturēt kopu sistēmu.

Par ALSA vadītāju bez pretkandidāta ievēlēja J. Riņģi, kas, Latviešu sporta pārvaldes trimdā iecelts, šo amatu bija sekmīgi pildījis kopš 1950. gada 1. novembra, kad to pārņēma no pagaidu vadītāja Arn. Šmita.

2. ALM Adelaidē 1953

1953. g. ALM notika Adelaidē un tās rīkoja Dienvidaustrālijas LSP, kurā darbojās: G. Bērzzariņš (priekšsēdis), P. Jaunkalvis (sekretārs), K. Birze (kasieris), A. Auziņš, O. Resnais (basketbols), L. Jukums (volejbols), M. Olups (teniss), U. Kreišmanis (galda teniss), V. Balodis (vieglatlētika), L. Mangalis (šachs), E. Polis, A. Dadzis, A. Zvirgzdiņš.

Basketbols. Sacentās 6 vienības, sadalītas divās grupās. I grupā *Daina* uzvarēja *Ausekli* 55–30 un *Ventu* 57–44. *Venta* pieveica *Ausekli* 44–33. II grupā *ALS* pārspēja *Dainu II* 69–25 un *Rīgu* 51–42. *Rīga* pieveica *Dainu II* 59–33. Finālā *ALS* uzvarēja iepriekšējā gada meistarvienību *Dainu* 66–49.

ALS – J. Dancis 21, Z. Ozoliņš 16, T. Tiliks 16, A. Luters 7, F. Blicavs 6, O. Resnais, E. Strautiņš, M. Vāgners; treneris E. Erkens.

Daina – P. Bumbērs 15, R. Baumanis 11, E. Linmeiers 9, Z. Šteinbergs 8, M. Raiskums 6, A. Eglājs; treneris A. Bērziņš.

Volejbols. Vīriešu sacensībās pēc pirmajām divām dienām šķita, ka meistartituls paliks *Rīgai*, bet divmīnusu finālspēlēs pārākā tomēr izrādījās *Venta*, kas pieveica *Rīgu* divreiz pēc kārtas: 17–15; 1–15; 15–13 un 15–13; 6–15; 15–12.

Rezultāti līdz finālspēlēm: *Rīga – DV* (Ad.) 15–3; 15–12. *ALS – Auseklis* 15–5; 15–6. *ALS – Venta* 15–6; 15–11. *DV – Auseklis* 15–1; 16–14. *Venta – DV* 15–5; 15–5. *Rīga – ALS* 12–15; 15–10; 15–7. *Venta – ALS* 15–3; 15–11.

1. *Venta* (Ad.) – T. Dicmanis, P. Jaunkalvis, M. Olups, V. Rutkovskis, P. Sils, A. Sils, K. Sisenis, R. Treijs.

2. *Rīga* – R. Barotājs, A. Pērkons, J. Jaunozoliņš, A. Priednieks, E. Švolmanis, H. Turss.

Sieviešu sacensībās piedalījās četras vienības, lietojot laika ierobežojumu (8 min. katrā setā). *Rīga* veica *Ventu* (Ad.) 15–7; 15–17; 15–3. *ALS* – MLB 16–14; 15–10. *Rīga* – MLB 15–5; 8–15; 15–5. *ALS –Ventu* 15–10; 15–4. MLB – *Ventu* 15–10; 15–4. *Rīgas* un *ALS* sastapšanās izvērtās par finālspēli. *ALS* guva pirmo setu 15–5, bet *Rīga* spēja uzvarēt abus nākošos 12–9 un 13–9, tā paturot meistarnosaukumu un iegūstot uz gadu *Ventas* dāvināto ceļojošo kausu.

Rīga –I. Gūtmane, B. Plūme, M. Puriņa, N. Svīķere, V. Švolmane, V. Tīlmane.

ALS – R. Zvaigzne, R. Dankere, B. Freimane, R. Lutere, O. Mizinga, L. Strazdiņa.

Teniss. Vīriešu vienspēlē bija 12 dalībnieki. Pusfinālos Andris Zeltiņš (Adel.) izsita turnīra favorītu Raimondu Barotāju *(Rīga)* 6–1; 6–8; 6–4 un Aleksandrs Osis (*Venta* Ad.) – Olgertu Bergmani (*DV* Benalla) 6–3; 6–1. Finālā Zeltiņš uzvarēja Osi 6–1; 6–3.

Sieviešu vienspēles pusfinālos Māra Kalniņa *(Venta)* pieveica Liliju Dunsdorfu (MLB) 6–2; 6–2 un Mirdza Olupa *(Venta)* – Regīnu Dankeri *(ALS)* 6–1; 3–6; 6–1. Finālā Kalniņa pārspēja Olupu 9–7; 6–2.

Vīriešu dubultspēļu finālā Zeltiņš – Osis veica Barotāju – A. Saltupu *(Daina)* 6–1; 8–6, bet sieviešu dubultspēlē Kalniņa – Vija Grastiņa *(Venta)* uzvarēja Olupu – Dankeri 6–2; 0–6; 6–3. Jauktā dubultspēlē Zeltiņš – Olupa uzvarēja Osi – Kalniņu 9–4.

Galda teniss. Arī galda tenisā šoreiz pārākie bija adelaidieši, kaut skaitliski bija mazākumā: 6 no 16. Spēlējot pēc divmīnusu sistēmas, finālā Uldis Kreišmanis uzvarēja Jāni Brakovski (abi *ALS*) 21–23; 21–17; 21–16. Tā kā iepriekš Kreišmanis bija zaudējis Egilam Fišeram *(ALS)*, tad abiem finālistiem vajadzēja sacensties vēlreiz. Arī pārspēli uzvarēja Kreišmanis 21–15; 19–21; 21–13; 25–23.

Sieviešu vienspēlē neuzvarēta palika iepriekšējā gada meistare Herta Zubkova (MLB), kas finālā pārspēja Brigitu Plūmi *(Rīga)* 21–11; 21–17. Sieviešu dubultspēlē uzvarēja Plūme – Ausma Mirovica *(Rīga)*, atstājot 2. vietā *Ventas* pāri Maiju Freidenfeldi – Aiju Balodi. Jauktā dubultspēlē pārākie bija Zubkova – Raimonds Barotājs, finālā pieveicot Freidenfeldi – Kreišmani 21–7; 21–17.

Vieglatlētika. Vīriešu sacensībās 100 m uzvarēja V. Šķiliņš (*Venta* Ad.) 11,8 sek., 400 m – Šķiliņš 57,4 sek., 1500 m – A. Kārkliņš *(Daugava)* 5 min. 1,2 sek., augstlēkšanā – U. Krūmiņš (*DV* Ad.) 1,62 m, tāllēkšanā – J. Rumbēns (*DV* Melb.) 5,61 m., lodes grūšanā – V. Balodis *(Venta)* 9,37 m, diska mešanā – Balodis 36,28 m, vesera mešanā – Krūmiņš 32,85 m. J. Zaula speciālbalvas (par labākajiem sasniegumiem 1500 m un lodes grūšanā) ieguva Vēsmonis Balodis un Uldis Krūmiņš.

Sieviešu sacensībās 60 m uzvarēja L. Strazdiņa *(ALS)* 8,5 sek., 100 m – Strazdiņa 14,3 sek., augstlēkšanā – M. Freidenfelde *(Venta)* 1,24 m, tāllēkšanā – M. Mikucka *(Venta)* 4,10 m, lodes grūšanā – G. Fromholde (MLB) 10,53 m, diska mešanā – A. Balode *(Venta)* 22,63 m, šķēpa mešanā – M. Freidenfelde 22,17 m.

Tā kā toreiz un vēl līdz 1970. gadam Austrālijā valdīja imperiālā mēru sistēma, tad mešanas sacensībās sasniegtie attālumi pārrēķināti no pēdām un collām metros un centimetros.

Šacha ātrspēlē uzvarēja L. Endzelīns, 2. v. G. Bērzzariņš (abi *ALS*).

Sporta kongresā piedalījās 23 delegāti, pārstāvot 5 pavalstis. Jauna kopa bija reģistrēta Kvīnslendā – *DV* ar 20 biedriem. Par ALSA vadītāju atkārtoti ievēlēja J. Riņģi.

JAUNZĒLANDES LATVIEŠU SPORTS 1948–1953

Latviešu sports Jaunzēlandē neattīstījās tik plaši kā kaimiņzemē Austrālijā, jo ieceļotāju skaits 1949.–1952. g. sasniedza tikai apmēram 600, izkaisītus pa dažādām Ziemeļu un Dienvidu salu pilsētām.

Daži vēlāk izceļoja uz citām zemēm. Par sportistu pārstāvi **1949. gadā** izvirzīja Valdi Blicavu, *Starta* basketbolistu. Viņu drīz izvēlēja par spēlējošo treneri kādā Vellingtonas vienībā. Loģiskais ceļš latviešu sportistiem bija iesaistīties jaunzēlandiešu klubos savā dzīvesvietā.

Vieglatlētikā drīz vien teicamus panākumus sasniedza vispusīgā Zinaida Ringenberga, gūstot daudzas uzvaras tāllēkšanā, augstlēkšanā, lodes grūšanā. **1952. gadā** Jaunzēlandes meistarsacīkstēs viņa ieguva 2. v. lodes grūšanā, 6. v. lodes grūšanā, bet gadu vēlāk otrās vietas šajās disciplīnās un iekļuva arī kandidātu grupā Britu kopvalsts spēlēm Kanadā **1954. gadā.** Viņas 38,76 m diska mešanā bija tobrīd labākais sasniegums trimdā. Ringenberga sekmīgi piedalījās arī slēpošanā un latviešiem svešajā lauku hokejā.

Jau Latvijā labi pazīstamais futbola tiesnesis R. Naķelis atkal ņēma rokā svilpi, tiesājot sacīkstes savā dzīvesvietā Kraistčērčā.

1951. gadā Vellingtonā noorganizēja pirmo latviešu basketbola vienību: Valdis un Ilmars Blicavi, R. Pētersons, Olgerts Rublis, Gunārs Straujums u. c. Šī vienība pat pārspēja Ziemeļu salu izlasi. V. Blicavs, Pētersons un Rublis darbojās arī kā vietējo jaunzēlandiešu vienību treneri. Rubli, kas bija spēlējis Latvijā Nedzirdīgo sporta klubā, iedalīja Vellingtonas nedzirdīgo basketbola izlasē.

1953. gadā latviešu vienība – brāļi Blicavi, Rublis, Rolands Splīte, Georgs Elepāns, Olgerts Stuberovskis un viens jaunzēlandietis izcīnīja 1. vietu *YMCA* meistarsacīkstēs visas valsts apmērā.

Ilmars Blicavs ar ģimeni vēlāk izceļoja uz Austrāliju, kur Adelaidē spēlēja ievērojamu lomu latviešu basketbolā.

Roberts Rasa ātri ieguva labu slavu Jaunzēlandes šacha aprindās. 1953. gadā viņš bija otrais Jaunzēlandes meistarsacīkstēs.

LATVIEŠU SPORTA ZIEDU LAIKI 1954–1964

50. gadu otru pusi un 60. gadu pirmo pusi var uzskatīt par Austrālijas latviešu sporta ziedu laikiem. Mītnes zeme bija iepazīta, darba netrūka, personīgā dzīve bija nostabilizēta, ģimenes (sākumā šķirtas) apvienotas, kopas nostiprinājušās, iepazinušas savus austrāliešu kollēgas, sakari ar vadību darbojās nevainojami. Sportisti savu brīvo laiku varēja ziedot savam iemīļotajam sporta veidam, īpaši volejbolam un basketbolam, kur arī tika sasniegti lieliski panākumi ne vien pavalstu (īpaši Dienvidaustrālijas un Viktorijas), bet visas Austrālijas apmērā. Latviešus iedalīja spēlei pret Globtroteriem un pirmo "nopietno" ārzemju basketbola vienību – ASV Tālo Austrumu gaisa spēku izlasi. Pirmoreiz Austrālija piedalījās olimpiskajā basketbola turnīrā – Melburnā 1956. gadā, un tajā svarīgu lomu spēlēja trīs latvieši (vajadzēja būt pieciem vai sešiem). Arī citās šī perioda olimpiskajās spēlēs – 1960. gadā Romā (gan tikai kvalifikācijas turnīrā) Austrālijas krāsas basketbolā nesa divi spēlētāji un treneris, un arī 1964. gadā Tokijā izlasē bija divi latvieši.

Pēc pirmajiem "pašplūsmes" gadiem, kad sportisti meklēja un paši arī atrada ceļus kā piekopt iemīļoto sporta veidu, posmā no 1954.–1964. gada noorganizējās latviešu sporta kopas un klubi, un gandrīz visiem tiem bija arī volejbola vienības. Šajā posmā bija vislielākais latviešu volejbolistu skaits. Lielākajos centros notika turnīri latviešu klubu starpā, un sākās sazināšanās ar citām volejbolu spēlējošām grupām – igauņiem, lietuviešiem, ukraiņiem, ungāriem. Nodibinājās pavalstu volejbola savienības, sākās pavalstu un Austrālijas meistarsacīkstes. Pagaidām visur, gan organizētājos, gan spēlētājos, pārsvarā bija iebraucēji, tikai pa retam darbojās kāds austrālietis. Bet šim uzplaukumam vai, pareizāk sakot, volejbola organizatoriskās puses pieaugšanai bija arī citas sekas. Lai piedalītos pavalstu un Austrālijas m/s, veidoja izlases vienības, kas trenējās biežāk un intensīvāk. Līdz ar to uzlabojās arī vispārējais spēles standarts un cilvēki, kas tikai sanāca kopā, lai uzspēlētu, pamazām no vienībām atkrita. Arī darba apstākļi visiem neatļāva laiku treniņiem. Toties tie, kas bija ar mieru ziedot savu laiku un materiālas priekšrocības, piemēram, atteicoties no virsstundām, visās pavalstīs veidoja galveno kodolu m/s vienībās.

Pie Sidnejas *DV* nodaļas nodibināja šaušanas sekciju Artura Paegles vadībā. Melburnā nodibināja sporta kopu *Dobele*, kas dāvāja *Sabiedrības kausu* izcīņai starp Melburnas sporta kopām un citām sabiedriskām organizācijām. Iecienītākie sporta veidi bija volejbols, vieglatlētika, peldēšana, galda teniss, novuss. Kauss turpināja ceļot vairāk kā 30 gadus.

Viktorijā pēc Sigurda Lazdiņa latviešu sporta vadītāja postenī ievēlēja Albertu Priednieku, pēc viņa Edvīnu Mālīti un pēdīgi *Tēvzemes balvas* laureātu Jāni Daliņu.

Jaundienvidvelsā visā šajā periodā vadība palika Jura Katužana, Dienvidaustrālijā – Gunāra Bērzzariņa rokās.

Šajā periodā daudzām kopām vadītāji vairākkārt mainījās. Minēsim tikai ilggadīgākos:

Auseklis – Jānis Riņģis, *Daugava* – Jānis Sproģis, *Spars* – Kārlis Tiliks, *Olimpija* – Kārlis Ērglis, *Olimpijas golfa klubs* – Arnolds Gūtmanis, *Spīdola* – J. Šveicars, Sidnejas *DV* šaušanas sekcija – Arturs Paegle, *Daina* – Pēteris Bumbērs, *Rīga* – Hermanis Turss, Aleksandrs Tīlmanis, MLB – Kārlis Sātiņš, Raimonds Kukevics, *MLS* – Juris Skadiņš, MFK – Jānis Brenneris, *Kursa* – Eduards Lēmanis, Balaratas *Venta* – Augusts Reimanis, *ALS* – Alfreds Auziņš, Adelaides *Venta* – Pēteris Jaunkalvis, Adelaides *DV* – Kristaps Birze, ASK – Leonīds Rudājs, Džilongas sporta klubs – Staņislavs Kampāns, *Stars* – Kārlis Reintāls.

Vairākās kopās, līdzīgi austrāliešu klubiem, galvenais darītājs bija sekretārs.

Šī bija arī "Konradu ēra", kad Jānis ar māsu Ilzi pārrakstīja pasaules peldēšanas rekordu grāmatu un viņu vārds izskanēja visā pasaulē.

Gadskārtējās latviešu meistarsacīkses ritēja gludi ievadītā ceļā, taču kļuva skaidrs, ka rīkot ALM ārpus trim galvenajām pilsētām – Sidnejas, Melburnas vai Adelaides varēja tikai izņēmuma gadījumos, jo citur trūka rīkotāju.

LSP brīvajā pasaulē 1957. gadā atsāka lielās sporta nozīmes piešķiršanu, Austrālijā kā pirmie to saņēma vieglatlēts Vēsmonis Balodis, basketbolisti Pēteris Bumbērs, Juris Dancis, Inga Freidenfelds, peldētāji Jānis un Ilze Konradi un sporta darbinieks, pirmais latviešu sporta vadītājs Austrālijā Jānis Riņģis. Pēc tam šajā periodā to piešķīra arī basketbola trenerim Andrejam Bērziņam, sporta darbiniekam Augustam Reimanim un basketbolistam Turaidam Tilikam.

Divās pilsētās – vispirms Melburnā 1959. gadā un Adelaidē 1961. gadā – sportisti atzina, ka vienībā spēks un apvienojās: Melburnā *Daina* ar *Rīgu* un MLB, kļūstot par *Melburnas Latviešu Sportu*, Adelaidē *ALS* un *Venta*, radot *Adelaides Sporta Klubu*. Grūtības radās kopām mazajās pilsētiņās, jo notika latviešu gravitācija uz lielajiem centriem, kas, protams, nemainīja kopīgo sportistu skaitu, kas 1956. gadā tuvojās tūkstotim, ko gan nekad nesasniedza.

Sidnejas sportistus turpināja vienot, tai pašā laikā uzturot veselīgu konkurenci, Sidnejas kausa izcīņa dažādos sporta veidos, uzsākta 1953. gadā.

Vieglatlētikā pēc Melburnas olimpieša Vēsmoņa Baloža uzlēca jaunā zvaigznīte Pertā, Rietumaustrālijā – Ieva Kampe. Vispusīgais melburnietis Raimonds Barotājs par savu galveno sporta veidu izvēlējās futbolu, kur kļuva par virslīgas vienības *Slavia* vārtsargu. Latviešu futbola vienības vienubrīd cīnījās gan Melburnā, gan Adelaidē, gan Sidnejā, taču 11 spēlētājus komplektēt nebija viegli, īpaši, ja vislielākā piekrišana bija basketbolam, kā arī volejbolam, ko Austrālijā veicināja baltieši. Pavalsts savienība Dienvidaustrālijā un Viktorijā nodibinājās 1955. gadā, Jaundienvidvelsā 1958. gadā, bet Austrālijas savienība, kur arī galvenie iniciātori bija baltieši – 1963. gadā.

Adelaidē Elmars Dukāts un Arvīds Jankevics konstatēja, ka vingrošana Adelaidē ir bērnu autiņos un devās palīgā to attīstīt: iepazīstināja ar olimpiskās vingrošanas noteikumiem, palīdzēja nodibināt DA vingrošanas savienību, kurā abi darbojās techniskajā komitejā, ko Dukāts vienubrīd vadīja; no Vācijas izrakstīja žurnālus, pārtulkoja, izstrādāja tiesāšanas noteikumus pēc Vācijas parauga un tiesāja vietējās, vēlāk Austrālijas m/s – Melburnā Herta Kondarovska sāka strādāt par fiziskās audzināšanas skolotāju austrāliešu vidusskolā.

Galda tenisā visas Austrālijas apmērā labu vārdu ieguva melburnietis Viktors Matisons, adelaidieši Uldis Kreišmanis un Jānis Brakovskis, pertiete Ilze Viļuma.

Pamazām attīstījās novuss, līdz 1963. gadā to pirmo reizi uzņēma ALM, 1961. gadā kongresā Adelaidē pieņēma statutu maiņu, pārveidojot līdzšinējo *ALS* apvienību par *ALS* pārvaldi (ALSP), lai tā kā autonoma organizācija iestātos Latviešu apvienībā Austrālijā. J. Riņģim nekandidējot, par ALSP vadītāju ievēlēja Gunāru Bērzzariņu, kas šo posteni pildīja vēl arvien 1995. gadā.

BASKETBOLS

1954

Divās pavalstīs meistargodu ieguva latviešu vienības, pie tam Viktorijas finālā *Rīga* uzvarēja *Dainu* 58–56.

Sastāvi:

Rīga: Raimonds Barotājs, Zigurds Grosbergs, Jānis Jaunozoliņš, Indulis Ķepars, Kārlis Mitkovs, Aleksandrs Pētersons, Aleksandrs Tīlmanis, Hermanis Turss, Gunārs Zeidaks, Jānis Zeps;

Daina: Romans Baumanis, Pēteris Bumbērs, Jānis Bumbērs, Uldis Erdmanis, Eduards Linmeiers, Mintauts Raiskums, I. Skudra, Zigmunds Steinbergs.

Blicavs no Pertas bija pārcēlies uz Adelaidi, kur viņam gada beigās sekoja Rings.

Austrālijas pavalstu meistarsacīkstēs Brisbenā latvieši bija atkal kupli pārstāvēti. Uzvarēja Viktorija ar P. Bumbēru un A. Pētersonu, M. Raiskumu un Z. Šteinbergu sastāvā, finālā pārspējot Dienvidaustrāliju ar J. Danci, I. Freidenfeldu, A. Luteru, Z. Ozoliņu un T. Tiliku. Paredzētais vienības kapteinis O. Resnais neaizbrauca uz Brisbenu savainojuma dēļ. Trenēja E. Erkens.

Rietumaustrālijas izlasē spēlēja Bernšteins un Rings, Kvīnslandes – V. Bormanis un I. Krauja, Tasmānijas – A. Miezītis.

Austrāliju pirmo reizi apmeklēja *Globtroteri (Harlem Globetrotters)*, radot lielu publikas interesi. Austrālijas basketbola savienība vēlējās šo izdevību izmantot valstsvienības treniņiem. Pēc ilgākām pārrunām *FIBA* galu galā deva atļauju vienai spēlei Melburnā, ko viesi, protams, viegli uzvarēja. Četri latvieši – Bumbērs, Dancis, Raiskums un Tiliks piedalījās šajā vēsturiskajā sacensībā.

Dienvidaustrālijā, vēlāk arī citur Austrālijā, basketbola popularitāti ievērojami veicināja amerikāņu mormoņi. Viņu tālaika prezidents ASV, pats kādreiz labs spēlētājs, nosprieda, ka izcili basketbolisti šeit ātri gūtu publikas ievērību, kas varētu palīdzēt misijas darbā. **1954. gadā** prezidents nosūtīja uz Adelaidi grupu teicamu mormoņu basketbolistu, Lielākoties no Jūtas universitātes, ko pieteica spēlēm *UABA* virslīgā. Ar savu spēles prasmi un nevainojamu sportisko stāju jaunie misionāri ātri ieguva publikas simpātijas un spēlētāju respektu. Nākamajos gados viņu cīņas ar latviešu, labākajām austrāliešu un kopš **1956. gada** ungāru klubiem sniedza publikai augstvērtīgu basketbolu. Labākos spēlētājus pa laikam pārcēla uz citām pavalstīm, un tā vienubrīd spēcīgākie mormoņu klubi bija Melburnā, tad Sidnejā, un netika aizmirsta arī Brisbane. Vēlāk amerikāņiem atļāva spēlēt arī pavalstu izlasēs Austrālijas meistarsacīkstēs.

Šai gadā Adelaides mormoņi kļuva par pavalsts meistariem, finālā pieveicot *ALS*, un arī par *UABA* meistariem. Lietuviešu *Vytis* pārgāja uz apgabalu savienību *(D&MABA)*, viņu labākais spēlētājs Algimants Ignatavičs uz spēcīgo *OBI* klubu *UABA* virslīgā (vēlāk gan atgriezās pie *Vytis*). Enerģiskajam latviešu (un Dienvidaustrālijas) trenerim Erikam Erkenam radās doma ar Adelaides un Melburnas latviešu sastādīto vienību, papildinātu ar Ignataviču, viesoties Eiropā. Lai popularizētu basketbolu un iegūtu līdzekļus braucienam, *ALS* apmeklēja Dienvidaustrālijas provinces pilsētiņas, dodot paraugspēles un klinikas.

Erkens sagatavoja un izdeva arī *ALS* 5 gadu dibināšanas brošūru, taču galu galā viņa doma izrādījās nereālizējama.

Turpinot iepriekšējā gadā sākto ielūguma turnīra sēriju, kas tagad saucās Karalienes dzimšanas dienas turnīrs, *ALS* pieveica Viktorijas 1953. gada meistaru *Dainu* un finālā Adelaides mormoņus.

Abu konkurējošo DA savienību dēļ dzima vasaras basketbolu turnīri, jo viena savienība iedomājās ar to pārvilināt otras savienības spēlētājus. Dabīgi, ka otra savienība sāka to pašu, sākumā spēlējot vakaros brīvdabas laukumos. Kad vēlāk uzbūvēja vairākas zāles, vasaras basketbols palika, jo savienībām nebija izdevīgi atstāt zāles tukšas. Līdzīga situācija izveidojās arī citās pavalstīs. Vasaras turnīri nekad savā sastāvā nebija tik spēcīgi kā ziemā, jo daudzi labākie spēlētāji vēlējās atpūsties.

Viktorijā pavalsts meistargodā, kā minēts, kļuva *Rīga*. Viktorijas latviešu meistarsacīkstēs startēja 5 vienības. Arī šeit veiksmīgākā bija *Rīga*. Balaratā uzvarēja *Venta*. Gan Viktorijā, gan DA, gan JDV jaunatnes izlasēs iekļuva latvieši.

Viktorijā šajā laikā darbojās veselas 7 basketbola savienības, no kurām pazīstamākās bija *YMCA*, *Church of England*, *Metro*, *Olympic*, *Business Houses* un *United Church* (tāda paša nosaukuma savienība arī DA), kā arī daži neatkarīgi klubi, piemēram, *Mormoņi* un *Universitāte*. Savienību meistari vai sastādītās vienības piedalījās pavalsts m/s.

Viktorijas sieviešu izlasē, kas ierindojās 3. vietā Austrālijas m/s, spēlēja Velta Švolmane un Valda Tīlmane.

1955

Austrālijas meistarsacīkstēs atkal vislabāk veicās Viktorijai ar Bumbēru, Raiskumu un Šteinbergu ierindā. Dienvidaustrālijai – ar Danci, Freidenfeldu, Ozoliņu un treneri Erkenu – bija jāapmierinās ar 3. vietu, ko daļēji var izskaidrot ar savainotā Tilika iztrūkumu.

Vīriešu basketbols Austrālijā gāja uz augšu, bet austrālietes spēlēja tīklabumbu *(netball)*, kas līdzinājās basketbolam, bet bez dēļa aiz groza; bumbu nedrīkstēja driblēt; mest uz grozu drīkstēja ne-

traucēti, ja bumba bija saņemta zonā ap grozu. Ceļa rādītājs sieviešu basketbolam bija *UABA* savienības "dvēsele" Verns Tomass, kas 1953. gadā bija uzaicinājis grupu Dienvidaustrālijas tīklabumbas izlases spēlētājas mācīties "jauno" spēli un radis jūsmīgu atsaucību. Tomasa izveidotā vienība *Vikingi* deva kodolu Dienvidaustrālijas izlasei, kas 1955. gadā Adelaidē triumfēja pirmajās Austrālijas meistarsacīkstēs un vēl nākošajos 7 gados!

Otrs vēsturisks notikums šai gadā bija ASV Tālo Austrumu gaisa spēku izlases viesošanās Austrālijā: amerikāņi bija pirmā ārzemju vienība, kas šeit ieradās sacensties. Šī bija reta izdevība pārbaudīt kandidātus nākamā gada olimpiskajām spēlēm. Amerikāņi spēlēja pret trīs spēcīgākajām pavalstīm – Dienvidaustrāliju, Viktoriju un Jaundienvidvelsu un trīsreiz pret Austrāliju, uzvarot piecas spēles, bet sensacionāli zaudējot DA (četri latvieši, divi austrālieši, viens lietuvietis) 66–58. Punktus guva Ignatavičs 17, Freidenfelds 15, Dancis 14, Tiliks 9, Bērdets 5, Ozoliņš 4, Satons 2. Minētie latvieši, kā arī P. Bumbērs, Raiskums un Šteinbergs, nesa Austrālijas krāsas vienā vai divos "testos".

Viktorijā *Daina* svinēja dubultuzvaru – gan pavalsts meistarsacīkstēs, gan *YMCA* savienības (Viktorijā bija vēl vairāk savienību kā Dienvidaustrālijā; no katras labākās vienības sacentās par pavalsts titulu).

Sastāvs: M. Raiskums, E. Linmeiers, J., K. un P. Bumbēri, Z. Šteinbergs, R. Baumanis, A. Kalkavs, J. Kūlnieks, J. Bērziņš, J. Strautnieks, J. Pandullo, P. Aleksandrovičs, A. Ādamsons. *Rīga* ieguva 4. vietu.

Andreja Bērziņa noorganizētā sieviešu vienība – Velta Švolmane, Valda Tīlmane, Olga Drava, Vita Bumbēre, Lija Rozīte – piedalījās Viktorijas m/s.

Pavalsts latviešu meistarsacīkstēs uzvarēja *Daina I*. Bez *Dainas* un *Rīgas* vienībām piedalījās arī *Kursa* un Balaratas *Venta*.

Arī Dienvidaustrālijā *ALS* nopelnīja divus meistartitulus, pavalsts finālā pieveicot *OBI*, bet *UABA* finālā otru latviešu vienību *Ventu*. Sastāvs: J. Dancis, T. Tiliks, Z. Ozoliņš, O. Resnais, A. Luters, E. Strautiņš, F. Blicavs, J. Kargans. Trenēja A. Rings.

Piecus latviešus izraudzījās pavalsts jaunatnes izlasē. *ALS* uzvarēja arī *UABA* jaunatnes līgā.

Sidnejā *Spars* startēja galvenajā līgā, bet Sidnejas kausu ieguva *Daugava*.

Kvīnslandē *DV* piedalījās sacensībās ar trim vienībām – A, C un jaunatnes klasē.

Rietumaustrālijā *Patria* ieguva 2. vietu.

Tasmānijā aktīvs bija *Stars*, piepalīdzot vienam austrālietim.

1956

Dienvidaustrālijā *UABA* meistarsacīkstēs *ALS* ierindojās 2. vietā, *Venta* 3. vietā, palaižot priekšā austrāliešu *OBI*, taču *ALS* revanšējās ar uzvaru augstā prestiža pavalsts meistarturnīrā, finālā pieveicot *Ventu* 63–53. Tas atkārtoja divu latviešu vienību (*Daina* un *Rīga*) sacensību Viktorijas meistarsacīkšu finālā 1954. g. *ALS* arī uzvarēja savā Karalienes dzimšanas dienas turnīra, arī šeit finālā pieveicot *Ventu* un atstājot Melburnas *Rīgu* 3. v. Lietuviešu *Vytis*, kas 1955. gadā bija pārgājis no *UABA* uz *D&MABA* un tur ieguva 1. v. gan 1955. gadā, gan 1956. gadā, nespēja ierindoties pavalsts pirmajā četriniekā un sāka pamazām zaudēt savu ievērojamo lomu. Abas latviešu kopas audzināja krietnu jauno paaudzi: *UABA* jaunatnes līgā *ALS* ieguva 1. v., *Venta* 3. v. Vairākus no viņiem iedalīja pavalsts jaunatnes izlasē. Dienvidaustrālija ar Miķeli Danci, Andri Jaunzemu un Egilu Franci kļuva par Austrālijas jaunatnes meistaru. *ALS* sastāvs: F. Blicavs, J. Dancis, M. Dancis, J. Kargans, A. Luters, Z. Ozoliņš, O. Resnais, E. Strautiņš, T. Tiliks; treneris A. Rings.

Venta: V. Balodis, E. Francis, I. Freidenfelds, E. Ceplītis, M. Polis, V. Šķiliņš, A. Sils, G. Nicmanis, R. Reķis; treneris E. Erkens (arī pavalsts izlases treneris).

Viktorijā *Daina* izcīnīja 1. vietu *YMCA* savienības turnīrā. *Rīga* pavalsts m/s ieguva 3. vietu.

Rīgas rīkotajā starppavalstu turnīrā uzvaru svinēja spēcīgā amerikāņu mormoņu vienība, ar Adelaides *ALS* 2. v. un *Dainu* 3. v.

Treniņus Andreja Bērziņa un Kārļa Sātiņa vadībā sāka 20 MLB jaunieši.

Melburnā nodibināja vēl vienu kopu – *Kursu*. Balaratas meistarsacīkstēs *Venta* ierindojās 2. v., un trīs spēlētāji – U. Agrums, L. Daņilovs un P. Inapšs tika iedalīti pilsētas izlasē. Pavalsts sieviešu izlasē izraudzīja Strautnieci, bet Švolmani kandidātēs. *Rīgas* sieviešu vienībā veterānēm Švolmanei, Tīlmanei un Bumbērei pievienojās Māra Strautniece, Dace Zālīte, Māra Puriņa, Ligita Brante un Ilga Vēze.

Jaundienvidvelsā grupa spēlētāju izveidoja jaunu vienību – *Vairogs*, kas vairākus gadus latviešu starpā bija spēcīgākā.

Kvīnslandē vairāki labākie spēlētāji pievienojās austrāliešu klubiem, tā kā *DV* atlika spēlēt B gradā.

Tasmānijā par valsts jaunatnes izlases treneri izraudzīja J. Ansonu.

Rietumaustrālijā *Patria* atkal izcīnīja pavalsts meistargodu, finālā pieveicot *Subiaco* 41–27. Sastāvs: J. Bernšteins, J. Mazaļevskis, G. Stīpnieks, E. Rumbēns, J. Lindbergs, čechs Dz. Mareks un lietuvietis B. Baikauskas.

Sakarā ar olimpiskajām spēlēm Austrālijas meistarsacīkstes nenotika. Cits iemesls varētu būt bijis arī tas, ka Jaundienvidvelsas vadība baidījās zaudēt savu trumpi vienības sastādīšanā – 1. v. 1955. gada čempionātā, kaut tajā galvenie uzvaras kaldinātāji bija amerikāņu mormoņi, kas nebija tiesīgi kandidēt uz vietu izlasē. Notika gan dažādas pārbaudes spēles. Sākumā kandidātos izraudzīja 6 latviešus: Pēteri Bumbēru, ilggadīgu Viktorijas grozu karali, stabilo aizsargu un tālmetienu speciālistu Mintautu Raiskumu, augumā dižo (1,96 m) centru Zigmundu Šteinbergu (visi *Daina*, Melburna), nepārprotami Nr. 1 centru Austrālijā, turpat 2 m garo Juri Danci, agresīvo cīnītāju un precīzo metēju Turaidu Tiliku (*ALS*, Adelaide) un virtuozo uzbrucēju un spēles izpratēju tikai 21 g. v. Ingu Freidenfeldu (*Venta*, Adelaide).

Taču pie "zaļā galda" trīs latvieši zaudēja savas vietas trim sidnejiešiem, visiem no JDV meistarvienības. Viens no viņiem visā olimpiskajā turnīrā uz laukuma tika tikai pārdesmit minūtes, kamēr par pārējiem Melburnas prese rakstīja, ka "ne visi spēlētāji sasnieguši olimpisko klasi". No DA meistarvienības izlasē iekļuva tikai Dancis, no Viktorijas meistarvienības tikai Bumbērs. Trešais latvietis bija Freidenfelds, ko pagodināja, iecelot par valstsvienības kapteini. Vēl vienībā izraudzīja lietuviešus Ignataviču, Dargi (Darginaviču), grieķi Demosu un sešus austrāliešus. Oficiālajā programmā bija uzrādīti divi centri, trīs uzbrucēji un septiņi aizsargi. Oficiālā rezervē palika Tiliks. Šādā sastāvā neko daudz labāku par iegūto 12. v. nevarēja gaidīt. Tuvāk olimpiskais basketbols aprakstīts G. Bērzzariņa (kas no 1952. līdz 1964. gadam rakstīja par basketbolu Adelaides rīta laikrakstā *The Advertiser*) grāmatā *Melburna 1956*.

Privāti noorganizēja tikšanos ar latviešu basketbolistiem PSRS vienībā – Maigoni Valdmani, Jāni Krūmiņu un Valdi Muižnieku. Austrālijas latviešus sajūsmināja Ineses Jaunzemes uzvara šķēpa mešanā. Tā bija pirmā latviešu zelta medaļa olimpiskajās spēlēs.

PSRS pārstāvēja arī Otto Grigalka – 5. v. diska mešanā. Edgars Laipenieks trenēja Čīles vieglatlētus. Viņa audzēkne Marlēne Ārensa izcīnīja 2. v. šķēpa mešanā – aiz Jaunzemes.

Melburna spēļu traģēdija bija tā, ka strauji augošajam basketbolam spēļu rīkotāji, neraugoties uz basketbola vadības pūlēm, neuzcēla zāli, kas paliktu lietošanā, bet pagaidu zāli, ko pēc spēlēm nojauca. Lai varētu izplesties ārpus šaurajām zālītēm (kā, piem., *YMCA*) un vingrotavām, Viktorijas Basketbola savienība ieguva ilggadīgā nomā zemi Albertparkā un tur uzcēla pirmo basketbola zāli Melburnā ar 1000 vietām skatītājiem. Vēlāk to paplašināja uz 7 laukumiem. Albertparks kļuva par ALM mājvietu, kad vien to rīkošana piekrita Melburnas latviešiem.

Sākot no 1958. g. Viktorijas m/s savienību pārstāvošās vienības saistīja ar kāda apgabala vārdu. Radās arī jaunas savienības, bazētas tieši uz apgabaliem, kur uzcēla jaunas zāles, piem. *Melbourne East (Nunawading)*. Latviešu vienības, kamēr tās vēl bija pietiekami spēcīgas, varēja paturēt savu identitāti.

1957

Arvien spēcīgākā konkurencē, basketbola popularitātei pieaugot, latviešiem neizdevās iegūt nevienu meistartitulu. Dienvidaustrālijas pavalsts meistarsacīkšu finālā *ALS* zaudēja mormoņiem, kamēr par *UABA* meistaru kļuva Budapešta ar Helsinku olimpieti ungāru Lesu Hodiju sastāvā, atstājot 2. v. mormoņus, 3. v. *Ventu* un 4. v. *ALS*. Pavalsts izlasē, kas kļuva par Austrālijas meistaru, uzsākot četru gadu ilgu triumfa ciklu, spēlēja I. Freidenfelds, J. Dancis, T. Tiliks un jaunais talants Māris Polis. Maija Freidenfelde ieguva vietu sieviešu izlasē, kas arī pierādīja savu pārākumu. Četrus latviešus izraudzīja pavalsts jaunatnes izlasē. Pavalsts latviešu sastādītā vienība – *ALS* un *Venta* – atkal viegli uzvarēja vietējā Baltiešu kausa turnīrā, paturot šo trofeju. Interese par kausa izcīņu zuda, jo ne lietuvieši, ne igauņi nespēja latviešus vairs nopietni apdraudēt.

Viktorijas izlase iekļāva Z. Šteinbergu, M. Raiskumu un E. Linmeieru (P. Bumbērs vienubrīd spēlēja Kvīnslandē), sieviešu izlasē Māru Strautnieci. Raiskums saņēma Hjūza medaļu – pavalsts labākajam spēlētājam Austrālijas m/s. *Rīga* ierindojās 4. v. Viktorijas m/s.

Balaratā *Venta* kļuva par pilsētas meistaru V. Āboliņa vadībā.

Kvīnslandes pavalsts vienībā iedalīja Dimi Pešudovu, kas atteicās. JDV izlases kandidātos ieskaitīja Arvilu Paupi.

1958

Adelaidē *ALS* atguva *UABA* meistargodu, finālā smagā cīņā ar 64–62 pieveicot Budapeštu, taču ungāru klubs kļuva par pavalsts meistaru, pēc tam kad *ALS* kontroversiālā spēlē bija zaudējis pusfinālu austrāliešu vienībai par vienu punktu. *Venta UABA* augstākajā līgā ierindojās 4. vietā, bet pavalsts m/s zaudēja ceturtdaļfinālā. Sekojot tradīcijai, arī šoreiz uz savu gadskārtējo turnīru jūnijā *ALS* uzaicināja spēcīgu Melburnas vienību – amerikāņu mormoņus, kam katru dienu bija paredzēta viena spēle. Pārējo programmu veidoja latviešu sieviešu un jauniešu spēles pret vietējām vienībām. Latviešu sastādītā uzvarēja mormoņus, kas otrajā dienā spēja pievarēt Dienvidaustrāliju (g. k. latvieši un ungāri). Tā kā spēles iekrita 14. un 15. jūnijā, turnīra vadība iepazīstināja skatītājus ar 1941. gadā Baltijas valstīs notikušajām deportācijām. Aizvestos pieminēja ar minūtes klusuma brīdi.

J. Dancis un I. Freidenfelds atkal palīdzēja Dienvidaustrālijai, ko jau 6. gadu trenēja Eriks Erkens, uzvarēt Austrālijas čempionātā, bet trīs zēni spēlēja pavalsts jauniešu izlasēs.

Viktorijas meistarsacīkstēs *Daina* ierindojās 4. v., *Rīga* – 5. v., *Rīgas* sievietes – 3. v., bet MLB, kas spēlēja kā *Latvian Juniors* 5. v. jaunatnes gradā.

P. Bumbērs saņēma Hjūza medaļu un kopā ar M. Raiskumu pārstāvēja Viktoriju. Rudīti Pārumu un Māru Strautnieci iedalīja Viktorijas sieviešu izlasē, bet četrus zēnus – jauniešu izlasēs.

Atzīmējot Latvijas 40. gadadienu, *Rīga* novembrī rīkoja starpvalstu turnīru, kura finālā sastapās Adelaides latvieši (kas iepriekš bija pārspējuši Viktorijas meistaru *Church of England*) un Melburnas latvieši (kas bija pieveikuši Melburnas lietuviešus). Šajā spēlē piedalījās turpat visi tobrīd labākie latviešu basketbolisti, un uzvara palika adelaidiešu pusē ar 89–68.

Uzvarētāju sastāvā spēlēja J. Dancis 26, I. Freidenfelds 18, M. Dancis 16, E. Francis 13, T. Tiliks 9, Z. Ozoliņš 7, V. Zariņš, A. Zariņš; melburnieši: P. Bumbērs 35, R. Barotājs 8. M. Raiskums 7, V. Graudiņš 6, E. Linmeiers, M. Polis 4, T. Strautnieks 2, H. Turss, P. Aleksandrovičs, A. Bundulis.

Rīgas sievietes (M. Strautniece, M. Puriņa, D. Zālīte, R. Pāruma, I. Vēze, V. Tīlmane, B. Ābele) pārspēja lietuvietes.

Sidnejas *Daugava* viesojās Melburnā, sacenšoties ar *Rīgu* un *Dainu*.

Venta uzvarēja Balaratas meistarsacīkstēs otro gadu pēc kārtas. *JDV* čempionātā *Vairogs* ieguva 5. v., bet pavalsts izlasē iekļāva Arturu Birstiņu. Paramatas apgabala savienības čempionātā uzvarēja *Olimpija,* un no tās I. Birzi, I. Bormani, A. Strautu un J. Veisu iedalīja apgabala izlasē.

D. Pešudovs nesa Kvīnslandes krāsas Austrālijas meistarsacīkstēs. Hobartā, Tasmānijā, regulārās sacensībās piedalījās *Stars*.

1959

Šis bija nozīmīgs gads gan Austrālijas, gan Dienvidaustrālijas, gan latviešu basketbolā. Aktīvās Viktorijas savienības sarīkojumā Melburnā uz ielūguma pamata sacentās trīs spēcīgāko pavalstu spēcīgākie klubi. Šis bija priekšgājējs Austrālijas klubu meistarsacīkstēm un oficiāli saucās *Melburnas Ielūguma turnīrs*.

Pirmoreiz Austrālijas meistarsacīkstēs vienai pavalstij atļāva pieteikt divas vienības. Tā bija sacīkšu rīkotāja Dienvidaustrālija, kurā spēles standarts bija visaugstākais. Neapšaubāmi, dabūt citu pavalstu piekrišanu palīdzēja fakts, ka bija pieteiktas ne tik vien visu sešu pavalstu, bet arī Ziemeļteritorijas vienība, tātad neērts skaits 7. Astotā vienība ļāva turnīru ērti izspēlēt atvēlētajās sešās dienās, sadalot vienības divās grupās pa četrām katrā.

Latviešu sporta dzīvē svarīgs notikums bija *Rīgas*, *Dainas* un *Kursas* apvienošanās par *MLS*, ko sākumā vadīja olimpietis un bij. pasaules rekordists soļošanā Jānis Daliņš, bet vēlāk Juris Skadiņš, RV futbolists. Austrāliešu sacensībās vienības vēl dažus gadus nesa savus sākotnējos vārdus.

Adelaidē *ALS* būtu paturējis savu *UABA* titulu, ja līgas austrāliešu vadība nebūtu kaut kur padzirdējusi par latviešu turnīros dažreiz lietoto divmīnusa sistēmu un tai gadā izlēmusi četru vienību finālus spēlēt pēc šīs sistēmas. *ALS* pārliecinoši pieveica finālā Budapeštu 84–58, taču ungāriem, kas bija nobeigusi kārtējo sezonu vienu uzvaru priekšā latviešiem, piekrita "izaicināšanas" tiesības. Tieši pirms pārspēles *ALS* zaudēja autokatastrofā cietušo Ozoliņu un jauno ātro Egilu Franci, kas pārcēlās dzīvot uz Melburnu, un zaudēja arī pārspēli. Laime latviešiem neuzsmaidīja arī pavalsts čempionātā – viņi zaudēja pusfinālspēli Ziemeļadelaidei par 1 p. Titulu ieguva ungāri. Pēdīgi Budapešta izrādījās laimīgākā vienība arī *ALS* rīkotajā Karalienes dzimšanas dienas turnīrā, pārspējot *ALS* atkal par 1 p., kad latvieši bija palikuši četru vīru sastāvā.

Venta ieguva 3. v. *UABA*, zēni zem 14 g. v., zēni zem 16 g. – 2. v.

Viktorijā *Rīga* ieguva 6. v., *Daina* šoreiz tikai 8. v., taču jaunieši uzvarēja zem 21 g. v. gradā. P. Bumbērs, M. Raiskums un M. Polis iekļuva pavalsts vīriešu, Dace Zālīte sieviešu izlasē, divi zēni – pavalsts zem 18 g. izlasē.

Balaratas titulu trešo reizi pēc kārtas ieguva *Venta*.

Jaundienvidvelsā *Auseklis*, *Daugava* un *Olimpija* piedalījās Paramatas apgabala meistarsacīkstēs kā vīriešu, tā sieviešu klasēs.

Pavalsts latviešu sacensībās startēja 9 vīriešu (1. *Vairogs*), 6 sieviešu (1. *Spars*) vienības.

Austrālijas meistarsacīkstēs Adelaidē abās priekšgrupās pirmās vietas izcīnīja vietējās izlases: A grupā DA 3–0, Viktorija 2–1, Rietumaustrālija 1–2, Kvīnslande 0–3; B grupā DA Nr. 2, kas spēlēja ar Adelaides vārdu, 3–0, Jaundienvidvelsa 2–1, Tasmānija 1–2, Ziemeļteritorija 0–3. Pirmās divas katrā grupā kvalifikācijas pusfināliem, bet Adelaidei nebija tiesību sacensties finālā. Adelaidē lielākoties bija iedalīti spēlētāji, kas vai nu nevarēja vai nevēlējās kandidēt uz Austrālijas izlasi nākamā gada olimpiskajām spēlēm, ko bija izlemts paziņot pēc šo meistarsacīkšu beigām. To starpā bija Tiliks, Ozoliņš, Edgars Ceplītis, ungārs Less Hodijs un 1956. gada olimpietis lietuvietis Ignatavičs.

Finālā *DA* pieveica *JDV* 76–64. Olimpiskajā vienībā izraudzīja sešus adelaidiešus, to vidū Juri Danci un Ingu Freidenfeldu, trīs no Jaundienvidvelsas (Sidnejas un Ņūkāstles), divus melburniešus un vienu pertieti, ar Eriku Erkenu kā treneri. Viktoriešiem Bumbēram, kam šīs bija desmitās meistarsacīkstes, Raiskumam un Polim, kas bija pārcēlies no Adelaides, neizdevās iegūt vietu izlasē. Kvīnslandi pārstāvēja Dimis Pešudovs, kas vēlāk pārcēlas dzīvot uz Sidneju.

Sezona šoreiz noslēdzās tikai novembrī ar *Melburnas Ielūguma turnīru*, uz kuru bija uzaicināti četri spēcīgākie Viktorijas klubi – *Church of England*, *Saints*, *YMCA* un *Metro*, trīs no Dienvidaus-

trālijas – *Budapešta*, *ALS (UABA)* un *Ziemeļadelaide (D&MABA)* un Jaundienvidvelsas meistars *Ņūkāstle*. Pirmās kārtas zaudētāji turpināja spēlēt savā starpā. Pirmajā kārtā *ALS*, pastiprināts ar *Ventas* Freidenfeldu, pārspēja *Metro* 39–30, *YMCA – Ziemeļadelaidi* 38–34, *Budapešta – Saints* 51–42 un *Ņūkāstle – Church of England* 60–58. Pusfinālā *ALS* viegli tika galā ar *YMCA* 59–40 un *Budapešta* ar *Ņūkāstli* 69–39. Tā finālā satikās abas Adelaides galvgala vienības.

Šoreiz latviešiem izdevās revanšēties un drāmatiskā cīņā paturēt 62–61 virsroku. Spēles varonis izrādījās Ozoliņš, kas ieguva 18 p. Pārējie – Tiliks 12, Freidenfelds 11, J. Dancis 9, Aivars Zariņš 7, Miķelis Dancis 5, Valdis Zariņš 0. Trenēja Augusts Rings.

Šajā gadā DA zēnu zem 16 g. izlasē parādījās Vernera Lindes vārds. Lindes tēvs bija latvietis, māte vāciete. Gadījuma dēļ zēns iestājās austrāliešu klubā *Rietumadelaidē* un palika pie tās gandrīz visu savu garo karjeru. Neraugoties uz to, ka viņš gan jauniešu, gan vēlāk pieaugušo rindās piederēja pie augumā mazākajiem un arī neizcēlās ar lielu ātrumu, Linde izveidojās par vienu no Austrālijas techniski izkoptākajiem spēlētājiem ar lielisku tālo metienu.

1960

Dienvidaustrālijā ilgstošā cīņā starp abām galvenajā savienībām *UABA* un *D&MABA* beidzās ar pirmās sabrukumu, kad gan *Budapešta*, gan *ALS* izšķīrās pāriet uz *D&MABA*. Atiecības abu savienību starpā jau no to sadalīšanas 1951. gadā bija bijušas saspringtas. *UABA* bija augsta kvalitāte galvgalā, bet skaitliski mazāka. *D&MABA* par savu paraugu bija ņēmusi ļoti veiksmīgo un populāro austrāliešu paveida futbola savienību, bazētu uz pilsētas apgabaliem, piem., Ziemeļadelaide, Rietumadelaide, Stērts u. c., kas netbilda latviešu mērķim paturēt nacionālo identitāti.

Katru gadu notika abu savienību labāko vienību mačsacensības, kurās parasti virsroku ņēma *UABA*. Bez tam pavalsts meistaru izšķīra atsevišķā turnīrā. Uz rezultātu pamata izraudzīja pavalsts izlasi. 1959. gadā bija kļuvis skaidrs, ka divas savienības pavalstī nav vajadzīgas. Austrāliešu jaunieši lielākoties pievienojās *D&MABA*, kam acīmredzot piederēja nākotne.

Lai pierunātu latviešus un ungārus mainīt savienību, *D&MABA* vadība apsolīja atļaut abiem klubiem paturēt savus vārdus, kā tas jau bija noticis ar lietuviešu *Vyti*. 1961. gada galvenajā sezonā gan *ALS*, gan *Budapešta* pārgāja uz *D&MABA*. Vairākus gadus latviešu identitāte netika traucēta, bet dekadas beigās sākās savienības spiediens netikvien pieņemt kāda apgabala vārdu, bet arī tajā dzīvojošos jauniešus. Daļēji tas bija iemesls Adelaides latviešu kluba noiešanai no lielā basketbola skatuves.

Kā iepriekš minēts, puse olimpiskās izlases bija adelaidieši. Austrālijas basketbola savienība pieņēma trenera Erkena ideju izlasei sagatavoties, spēlējot *D&MABA* savienībā līdz aizbraukšanai un sacensties vairākās pārbaudes sacensībās Adelaidē. Nenoliedzami labā ideja diemžēl nenesa gaidītos augļus.

Meklējot jaunus ceļus, *ALS* mēģināja noorganizēt Filipīnu kluba viesošanos Austrālijā (Filipīnas nebija pārāk tālu no Austrālijas, un basketbols tur bija populārs). Diemžēl neizdevās atrisināt brauciena financiālo pusi. tādēļ uz savu gadskārtējo turnīru, veltītu kluba 10 gadu pastāvēšanai, *ALS* ielūdza olimpisko izlasi, *Budapeštu* un *D&MABA* satādīto vienību. Jurim Dancim atļāva spēlēt pie *ALS*, bet Freidenfelds *(Venta)* palika pie olimpiešiem. *ALS* no Melburnas atveda kā viesspēlētājus nesenos adelaidiešus Māri Poli un Egilu Franci, *Budapešta* – uz Melburnu pārcēlušos Džonu Hodiju. *ALS* palika trešā vietā, taču teicami cīnījās pret olimpiešiem, zaudējot tikai 65–68.

Nospēlējusi 10 kārtas, valstsvienība devās uz kvalifikācijas turnīru Boloņā, bet *D&MABA* meistarsacīkstes turpinājās, Jura Danča jaunākajam brālim Miķelim pārņemot centra pozīciju. Priekšsacīkstes *ALS* nobeidza līdzīgi ar *Budapeštu*. Pusfinālos atkal piedalījās no neveiksmīgā turnīra Boloņā atgriezies J. Dancis. *ALS* pieveica Budapeštu pusfinālā 74–73, bet grandfinālā to pašu vienību negaidīti pārliecinoši – 88–67. Spēlējot pirmoreiz *D&MABA*, *ALS* zēni uzvarēja zem 16 g. gradā.

DA ar T. Tiliku sastāvā atkal uzvarēja Austrālijas meistarsacīkstēs. Viktorijas sastāvā spēlēja E. Francis un M. Polis. DA ar Maiju Freidenfeldi sešreiz pēc kārtas kļuva par Austrālijas sieviešu

meistaru. Trīs latvieši, ieskaitot Verneru Lindi, palīdzēja DA kļūt par Austrālijas meistaru gan zem 16, gan zem 18 g. v. grupā.

Sezonu noslēdza Viktorijas savienības rīkotais *Melburnas Ielūguma turnīrs*. Bez Tilika un Ozoliņa, kas bija beidzis spēlēt, bet kopā ar ventiešiem Freidenfeldu un Jāni Vilmani, *ALS* triumfēja otrreiz, apliecinot latviešus par labākajiem Austrālijā. *ALS* pārspēja *Metro* 60–43, *Ņūkāstli* 55–53 (ar trim olimpiešiem) un finālā Melburnas *Church of England* (ar diviem olimpiešiem) 65–48 (J. Dancis 24, M. Dancis 20, Freidenfelds 9, Vilmanis 8, A. Zariņš, V. Zariņš ik 2, M. Līdums, J. Apinis. Trenēja A. Rings.).

MLS vīriešiem bija jāapmierinās ar 7. v. pavalsts m/s.

Labi veicās *MLS* sievietēm, kas izcīnīja 2. v. un deva divas spēlētājas – Daci Zālīti un Māru Poli – pavalsts izlasei. Četri zēni iekļuva pavalsts jaunatnes izlasē. Par tiesnešiem darbojās Alberts Priednieks un Hermanis Turss. *MLS*, *MLS* jauniešu *Kursas* un *Rīgas* senioru vienības piedalījās dažādo Viktorijas savienību sacensībās, Balaratas pilsētas meistars kļuva *Venta* četrreiz pēc kārtas.

Sidnejā darbību izbeidza *Vairogs*, un daļa labāko basketbolistu pievienojās *Olimpijai*, kas Sidnejas starpapgabalu meistarsacīkstēs (spēlējot kā Paramata) ieguva 2. v., Jaundienvidvelsas piekrastes meistarsacīkstēs 3. v., rezerves līgā 2. v. un uzvarēja Paramatas apgabala čempionātā. Pavalsts izlasē vietas ieguva Marija Kaša un viens zēns zem 18 g. jaunatnes izlasē. Sidnejas izlasē iedalīja Jāni Zutīti un sieviešu izlasē Kašu, Inesi Arnoldiju un Zaigu Tenisoni.

Pavalsts latviešu čempionātā piedalījās 15 vienības, Sidnejas kausā 120 basketbolistu.

Pertā latvieši nodibināja jaunu basketbola vienību *Baltic*, kurā iesaistīja arī vienu čechu, un vienu lietuvieti. Bija zaudēts 50. gadu spēcīgais kodols, un jaunie spēlētāji, nepiegriežot pietiekamu vērību treniņiem, nespēja atkārtot latviešu agrāk gūtos panākumus. Šī vienība noturējās tikai dažus gadus. Pertas latviešu basketbols atdzīvojās tikai 1974. g., *DV* paspārnē. Ne *Patria*, ne *Baltic* nekad neiestājās *ALSP*, šķiet, tādēļ, ka lielā attāluma dēļ (līdz Adelaidei vien 2735 km) nevarēja piedalīties latviešu m/s.

Ilzi Raudziņu iedalīja pavalsts izlasē.

1961

Līdzīgi kā tas bija noticis pirms diviem gadiem Melburnā, Adelaidē apvienojās *ALS* un *Venta*, radot *Adelaides Sporta klubu (ASK)*. Tas nozīmēja, ka no diviem virslīgas treneriem vieta atlika tikai vienam. Klubs izvēlējās Augustu Ringu, neseno RA izlases spēlētāju, bet Eriks Erkens uzņēmās trenēt *Budapeštu*. Rezultātā kluba valde neuzskatīja par pienākumu izvirzīt Erkena kandidatūru Lielajai nozīmei 1961. g. LSP Brīvajā pasaulē kongresā. Vēlāk Erkens pieņēma darbu citā pavalstī un "zuda no ļaužu atmiņas". Jāuzsver, ka visā latviešu kopu pastāvēšanas laikā ne treneri, ne spēlētāji netika atalgoti. Sākuma gados spēlētājiem pat bija jāmaksā par ieeju. Uz latviešu ieteikumu *UABA* bija pirmā, kas virslīgas spēlētājus atbrīvoja no maksas. Kad latvieši un ungāri uzsāka spēlēt *D&MABA*, viņi panāca arī šeit to pašu. Kopš 1961. gada vairs nenotika atsevišķas pavalsts meistarsacīkstes, jo visi labākie spēlētāji bija sapulcēti vienā savienībā. Tas nozīmēja, ka *D&MABA* meistars bija arī pavalsts meistars.

Uz savu gadskārtējo turnīru ASK uzaicināja *Budapeštu*, *Rietumadelaidi* un Viktorijas meistaru *Church of England* un, uzvarot visas trīs spēles, izcīnīja 1. v. Māris Polis spēlēja pie *Church*.

Melburnā ungāra Džona Hodija, bij. adelaidieša, trenētais *MLS* pavalsts meistarsacīkstēs ierindojās 5. v., bet daudz vājāka sastāva vasaras turnīrā (pēc galvenās sezonas) uzvarēja.

Austrālijas čempionātā latvieši atkal bija kupli pārstāvēti: DA J. Dancis, I. Freidenfelds un pirmoreiz M. Dancis, *Viktoriju* – M. Polis, E. Francis (abi no austrāliešu klubiem), pirmoreiz Pēteris Rozenbergs, *DV* – A. Birstiņš un D. Pešudovs. Viktorija pārtrauca DA četru gadu ilgo uzvaru sēriju, finālā paturot 51–47 virsroku.

Melburnietes Dace Zālīte un Biruta Ābele un pertiete Ilze Raudziņa pārstāvēja savas pavalstis sieviešu čempionātā. Maija Freidenfelde-Sila tika atzīta par *D&MABA* labāko spēlētāju, bet darba apstākļu dēļ nevarēja spēlēt DA izlasē. Trīs latvieši palīdzēja DA iegūt pirmās vietas abās Austrālijas jaunatnes meistarsacīkstēs – zem 16 un 18 g. Viktorijas pavalsts krāsas nesa viens jaunietis.

Sezonu noslēdza *Melburnas Ielūguma turnīrs*. Pirmajā kārtā ASK viegli veica Melburnas *Saints* 56–42 un otrajā kārtā guva laimīgu 46–45 uzvaru pār Sidnejas *Ņūtaunu*, iekļūstot finālā pret Melburnas *Church of England*, pirmklasīgi organizētu klubu, par kura galveniem trumpjiem bija izvērtušies "briesmīgie dvīņi" 1960. gada olimpieši Linsijs Geizs un Bils Vaiets. Geizs spēlēja arī vēl nākamajās divās olimpiskajās spēlēs (kopā ar latviešiem), bet pēc tam četrās nākamajās olimpiskajās spēlēs bija valstsvienības galvenais treneris. Bez tam viņš vadīja Viktorijas savienību un trenēja vienu no Nacionālās līgas vienībām (Melburnas *Tīģerus*) vēl 90. gados. ASK šoreiz palika zaudētājos 56–59.

1962

Adelaidē ASK trenēšanu uzņēmās Felikss Blicavs, jo Ringam darba apstākļi neļāva visu laiku uzturēties Adelaidē.

ASK gadskārtējā turnīrā uzvaru svinēja Viktorijas meistars *Church of England*. Rīkotāji vienīgo atzinību saņēma par teicamu organizāciju. Kārtējās m/s spēles ASK nobeidza četras uzvaras priekšā 2. vietai, taču senais pretinieks Budapešta tieši grandfinālā rādīja lielisku sniegumu, pārspējot latviešu vienību 65–62. ASK nozares vadītājs Edvīns Strautiņš savā ziņojumā pārmeta spēlētājiem (ne tik vien virslīgā) vāju treniņu apmeklēšanu.

Pavalsts m/s vēl arvien notika jaunatnei, jo ar to strādāja arī vairākas baznīcu savienības. Vienai no tām bija vienība arī *D&MABA* virslīgā. Zem 18 g. grupā ASK zēni ieguva pavalstī 2. v.

Melburnā virslīgā spēlēja *MLS* jaunā maiņa, kas nesasniedza 50. gadu līmeni. P. Bumbērs, nu jau 36 g. v., spēlēja latviešu veterānu vienībā kopā ar E. Linmeieru un H. Tursu. Vairāki labi basketbolisti bija pievienojušies austrāliešu klubiem. Vīrieši palika 7. v., sievietes 4. v.

JDV un Sidnejas meistarsacīkstēm latvieši no visām kopām apvienojās vienībā *Latvians*, kas izcīnīja 2. v. abos turnīros, spēlējot ar Rietumsidnejas vārdu. Sastāvs: J. Zutītis, D. Pešudovs, A., L. un U. Birstiņi, O. Neimanis, I. Birze, J. Grauds, A. Misiņš, ungārs E. Hoiks. Pavalsts latviešu m/s katrs pārstāvēja savu klubu.

Austrālijas m/s otrreiz par spēcīgāko izrādījās uz *Church of England* balstītā Viktorija ar Māri Poli, atstājot DA ar J. Danci, M. Danci un T. Tiliku 2. v. Darba dēļ nevarēja piedalīties I. Freidenfelds. 3. v. JDV ar Laimoni Birstiņu, Dimi Pešudovu un Jāni Zutīti.

Austrālijas sieviešu m/s Biruta Ābele un Dace Zālīte pārstāvēja Viktoriju, bet uzvarēja DA – 8 reizes pēc kārtas.

Sezonas noslēgumā ASK ceļoja uz Melburnu cīnīties ielūguma turnīrā, ko dažkārt sauca par "čempionu turnīru", jo tajā vienmēr piedalījās trīs spēcīgāko pavalstu meistari. ASK veica Melburnas *Metro* 51–30 un Melburnas Nr. 2 klubu *Saints* 48–41, taču finālā zaudēja pret *Church of England* 47–57. Tātad pēdējos 4 gados latvieši bija guvuši divas pirmās un divas otrās vietas.

Šai gadā Manilā, Filipīnās bija paredzētas pasaules meistarsacīkstes. Politisku iemeslu dēļ *FIBA* spēlēm šo statusu atņēma un notika tikai starptautisks turnīrs, kurā Austrālijas valstsvienībā spēlēja Turaids Tiliks, kas Austrālijas m/s bija ieguvis labākā spēlētāja balvu, gluži kā 1952. gadā, Miķelis Dancis un Māris Polis.

Piedalījās ASV, Kanāda, Portoriko, Spānija, Filipīnas un Formoza.

1963

F. Blicava trenētais ASK aizvadīja mainīgu sezonu. Tā iesākās veiksmīgi ar uzvaru pašu rīkotā turnīrā, finālā pieveicot tobrīd Melburnas vadošo klubu *Saints* 71–58. Jaundienvidvelsas meistars

Ņūkāstle pagodināja latviešus, uzaicinot tos uz treniņspēlēm un sedzot daļu ceļa naudas (Ņūkāstle no Sidnejas 171 km, no Adelaides 1616 km). *Ņūkāstle* šai sezonā bija salīgusi amerikāņu treneri Bilu Jangu, kas meklēja meistaram iespējami spēcīgus treniņpartnerus. Pēc tālā ceļa ASK absolvēja trīs spēles divās dienās: zaudēja pirmo *Ņūkāstlei* 57–60, otrā dienā uzvarēja Sidnejas spēcīgāko vienību *Paratels* 70–57 un vakarā revanšējās *Ņūkāstlei* ar 58–51. Turnejā piedalījās J. Dancis, M. Dancis, T. Tiliks, E. Ceplītis, J. Kukurs, V. Zariņš un M. Līdums. Trenēja F. Blicavs.

D&MABA finālspēlēs bija jāpiedzīvo vilšanās: priekšfinālā ASK zaudēja Budapeštai 67–72 un palika 3. vietā – zemākā kopš gadiem. *Dienvidadelaide* pierādīja, ka mācījusies gan no latviešiem, gan lietuviešiem, gan ungāriem un pirmo reizi kļuva par meistaru, finālā veicot *Budapeštu* 51–44. Jāatzīmē lietuviešu noriets, kas vienā sacensībā zaudēja ar 95 p. un nākamajā sezonā vairs virslīgā neatgriezās.

Melburnas Ielūguma turnīra rīkotājs Viktorijas savienība bija bez spēcīgākajām Austrālijas vienībām ieaicinājusi arī vairākas tuvāko ārzemju valstu meistarus un nosauca turnīru par *Pan-Pacific Championship*, taču ieradās tikai Filipīnu meistars *Ysmael Steel*. Ļoti spēcīgajā konkurencē ASK neizdevās gūt nevienu uzvaru, kaut dažas spēles tika zaudētas ar 4–6 p. Uzvarēja *Ņūkāstle*; 2. *Saints* 3. *Church of England* (abas no Melburnas), 4./5. *Budapešta* un *Ysmael Steel*.

ASK turpināja savu veiksmīgo jaunatnes programmu, uzsākot treniņus zēniem un meitenēm zem 14 g. Nodibinājās arī dāmu komiteja, kas nepārtraukti darbojusies ilgāk par 35 gadiem, ievērojami palīdzot kluba finansēšanā. Caurmēra kopai ienākumi bija no biedru naudām un saviesīgiem sarīkojumiem. Arī ALM rīkotājiem parasti deva atlikumu.

Skaistu panākumu guva Sidnejas latviešu izlase, kas spēlējot kā *Latvians*, kļuva par Sidnejas meistaru. Sastāvā: A., L. un U. Birstiņi, J. Zutītis, D. Pešudovs, A. Paupe, A. Misiņš, O. Neimanis, I. Masulāns, J. Šķiņķis, I. Birze, J. Grauds un bij. adelaidietis ungārs Hoiks.

Melburnā pavalsts sieviešu m/s *MLS* ierindojās 3. v., bet vīriešiem neizdevās uzkāpt augstāk nekā iepriekšējā sezonā. *MLS* un *Kursa* viesojās pie Sidnejas latviešu klubiem.

Balaratas pilsētas sacensībās zēniem līdz 14 g. pārāka izrādījās *Ventas* jaunā paaudze.

Austrālijas m/s titulu ieguva *DA* ar M. Danci (J. Dancis nekandidēja darba dēļ), finālā pieveicot Viktoriju 63–46. 3. v. *JDV* ar Jāni Zutīti. Sieviešu čempionātā DA 8 gadu ilgo uzvaru sēriju beidzot pārtrauca *JDV*. Viktorijas izlasē spēlēja Biruta Ābele. Divi *MLS* zēni ieguva vietu pavalsts zem 16 izlasē.

1964

Melburnā *MLS* sievietes ieguva teicamu 5. v., bet vīriešiem bija jāapmierinās ar 9. v. virslīgā. Kaut divus zēnus iedalīja pavalsts zem 18 g. izlasē, austrāliešu standartam nemitīgi uzlabojoties, skaitliski mazajai latviešu sabiedrībai noturēt virslīgas vienību likās problemātiski. P. Bumbērs darba dēļ pārcēlas uz Sidneju, kur vienubrīd trenēja latviešu basketbolistus, bet pats nopietnam basketbolam vairs nepiegriezās. Viņa 54 p. iegūti Viktorijas virslīgas spēlē (pirms 3 p. metiena ievešanas) ilgus gadus palika pavalsts rekords.

Sidnejā latviešu vienības regulāri piedalījās austrāliešu sacensībās. Lielākais sarīkojums bija *Olimpijas* kausa izcīņa, kurā uzaicināja arī austrāliešu klubus – pavisam 12 vīriešu, 12 sieviešu vienības.

Galvenais latviešu basketbola "cietoksnis" palika Adelaide. No 50. gadu vienības ierindā bija palikuši tikai J. Dancis un Tiliks. Robu atstāja Freidenfelda aiziešana, taču kluba nemitīgās pūles iesaistīt jaunus spēlētājus izraisīja zināmas nākotnes cerības.

Sezonas sākums nebija daudzsološs: uz martu pārceltā *Melburnas ielūguma turnīrā* ASK zaudēja visas trīs spēles: pret *Church of England*, *Saints* un *Ņūkāstli*. 1. vietu ieguva pēdējā.

Pavalsts m/s iepriekšējā gada meistars *Dienvidadelaide* uzvarēja pirmās desmit spēles, kamēr ASK, *Budapešta* (kas bija zaudējusi abus Hodijus, bet no jaunās paaudzes ieguvusi četrus brāļus Nodžus), *Ziemeļadelaide* un *Apvienotās Baznīcas* sekoja ar ievērojamu atstarpi.

Sezonas galvenais sarīkojums bija Austrālijas čempionāts Adelaidē, pēc kuras tiktu paziņota valstvienība olimpiskajām spēlēm Tokijā. Vienīgie latvieši pārstāvēja *DA*: J. Dancis (kas nekandidēja uz valstsvienību), M. Dancis un 18 g. v. Verners Linde. Visu sešu pavalstu vienības sacentās katra ar katru, pēc tam divas labākās finālā. Ka jau varēja gaidīt, finālā iekļuva *DA* un *Viktorija*. Kad puslaiku viktorieši bija nobeiguši ar 4 p. pārsvaru, treneris Millers riskēja sūtīt laukumā Lindi. Jaunais debitants iesaistījās spēlē ar veterāna aukstasinību, un viņa tālie metieni nekļūdīgi sasniedza mērķi. Visas 20 minūtes risinājās sasprindzināta cīņa. Viktorijas trīs dūži – Geizs, Vaiets un bij. adelaidietis Hodijs gandrīz aizvadīja savu vienību līdz uzvarai, taču laimīgs grozs pēdējās sekundēs deva mājiniekiem 49–48 uzvaru. Lindes devums otrā puslaikā bija 17 p., vairāk kā visiem viņa biedriem kopā, un sajūsminātie skatītāji viņu uz rokām nonesa no laukuma. Šī spēle nodrošināja Lindem vietu olimpiskajā izlasē, kopā ar Miķeli Danci. Olimpiskajā kvalifikācijas turnīrā Jokohamā Austrālija uzvarēja 8 no 9 spēlēm un pēc tam galvenajā turnīrā ierindojās 9. vietā.

Pirms olimpiskā vienība bija aizbraukusi, Austrāliju apmeklēja Amerikas lietuviešu izlase, kas izrādījās augstas klases un uzvarēja 15 no 16 spēlēm, to starpā arī Austrālijas latviešu sastādīto Adelaidē 97–78. Latviešu izlasē bija uzaicināti Arturs ("Sonnijs") Birstiņš un Jānis Zutītis no Sidnejas, Pēteris Daile un Pēteris Rozenbergs no Melburnas, Edgars Ceplītis, Juris Dancis, Miķelis Dancis, Māris Līdums, Turaids Tiliks, Aivars Zariņš, Valdis Zariņš un – uz paša lūgumu – Verners Linde, ar treneri Feliksu Blicavu, visi no Adelaides. Zutītis un Tiliks atteicās, pēdējais smaga labās rokas savainojuma dēļ, ko bija cietis darbā. Latviešiem visvairāk punktus guva Linde 30, Rozenbergs 19, M. Dancis 14.

Pavalsts m/s turpinājās pēc olimpiskās vienības aizbraukšanas. Līdz ar to meistars *Dienvidadelaide* zaudēja divus pamatsastāva spēlētājus, ASK vienu (M. Dancis), *Rietumadelaide* vienu (Lindi). *Budapešta* un *Ziemeļadelaide* palika nevājinātas. Taču *Dienvidadelaide* nobeidza priekšsacīkstes rekordskaitu uzvaru – 7– priekšā Budapeštai. ASK pēdējā kārtā pamanījās ar vienu grozu pazaudēt astes gala vienībai Norvudai un dalīja 3. v. ar Ziemeļadelaidi un Rietumadelaidi. Pateicoties labākai grozu attiecībai latviešiem, izdevās izdevās iespraukties četrinieka. Austrālijā četrinieka finālsēriju parasti spēlē šādi: 3. v. spēlē pret 4. v. un zaudētājs izstājās; 1. v. spēlē pret 2. v. – uzvarētājs ieiet finālā, zaudētājs t. s. priekšfinālā spēlē pret zaudētāju no "augšējā" pusfināla un zaudētājs izstājās, bet uzvarētājs tiek finālā, ko šeit sauc par grandfinālu.

Pusfinālā ASK izsita *Ziemeļadelaidi* 60–56, *Dienvidadelaide* pārspēja *Budapeštu* 73–66. Priekšfinālā *ASK*, vēl arvien bez Tilika, negaidīti pārliecinoši pieveica ungārus (ieskaitot vienu igauni) 84–62 un tā iekļuva grandfinālā pret favorītu *Dienvidadelaidi*.

Grandfinālu latvieši sāka apņēmīgi, bet puslaikā austrālieši bija izvirzījušies vadībā, ko pirmajās piecās minūtēs pēc pārtraukuma palielināja uz 8. p. ASK treneris F. Blicavs tajā nedēļā bija zaudējis savu dzīvesbiedri, un trenera lomu finālā uzņēmās J. Dancis. Kritiskajā brīdī viņš aicināja laukumā Tiliku, kas rokas savainojuma dēļ nebija spēlējis divus mēnešus, ne arī nopietni trenējies. Agresīvā cīnītāja iesaistīšanās spēlē atdzīvināja latviešu uzbrukumu, un piecu minūšu laikā bija atgūta vadība. Dancis, kas, spēlēdams bez atpūtas, bija latviešu uzbrukuma ass, piecas minūtes pirms beigām izstājās no spēles ar 5 sodiem, bet iniciatīva bija pārgājusi latviešu pusē, kas svinēja 68–55 uzvaru. Punktus guva Dancis un Līdums ik 16, Ceplītis 12, V. Zariņš 11, Tiliks 8, A. Zariņš 3, Nils Broders 2. Rezervē palika Ivars Kants un Jānis Lējējs.

Šajā sezonā ASK, kas bija spēlējis ar 9 vienībām, ieguva 1. vietu arī meiteņu zem 17 g. klasē.

VOLEJBOLS

1954

1954. gads iezīmējās ar vairākiem lokāliem turnīriem. Dienvidaustrālijā sezonu iesāka ar *Ventas kausa* izcīņu. Uzvarēja *Daugavas Vanagu* vienība: Oļģerts un Jānis Kargans, Juris Dancis, Jānis Ūdris, Zigurds Ozoliņš, Uldis Krūmiņš un Krišs Birze, kas bija *DV* Adelaides nodaļas sporta nodaļas vadītājs. Turnīrā piedalījās 6 vienības.

Dienvidaustrālijas pavalsts 1954. gada latviešu m/s 1. v. – *ALS*, 2. v. – *DV*, 3. v. – *Venta*.

ALS – Eriks Dzirne, Tālivaldis Dicmanis, Turaids Tiliks, Maksis Olups, Luiss Jukums, Oļģerts Švāģeris, Tālivaldis Gruzna.

Venta – Adams un Pāvils Sils, Kārlis Sisenis, Inga Freidenfelds, Māris Polis, Raitis Treijs.

DV – bez jau augšā minētajiem vēl spēlēja Viktors Rutkovskis, Augusts Rings, Pēteris Krauja.

Jaundienvidvelsā notika vairāki lokāli turnīri, kā arī spēles pret igauņiem. Lai gūtu labākus panākumus, sastādīja izlases vienības. Vīrieši – J. Miķelsons, Elmārs Bērziņš, Juris Sīlis, Pēteris Pētersons, Ilgvars Šulcs, Jānis Sproģis, Uldis Siliņš, Egils Mētra. Sievietēm – Helēne (Liene) Kovaļuna, Biruta Heinricha, Biruta Grīnvalde, Anna Vasiļevska, Ausma Zandberga, Nansija Kaufmane.

Gadskārtējās pavalsts latviešu m/s sievietēm – 1. v. *Auseklis*, 2. v. *Olimpija*, 3. v. *Spīdola*; Sidnejas kausa izcīņā sievietēm – 1. v. *Auseklis*, 2. v. *Spīdola*, 3. v. *Olimpija*. Šajā gadā sieviešu vienības bija piecām sporta kopām Sidnejā:

Auseklis – S. Preisa, I. Vagulāne, A. Grīnvalde, B. Heinricha, K. Janševska, A. Vasiļevska, S. Bērziņa, A. Nīcmane, A. Agacka, I. Sproģe;

Daugava – L.un D. Aire, J. Sproģe, M. Reinfelde, A. Lāce, L. Didriksone;

Olimpija – D. Gulbe, B. Vince, G. Laktiņa, A. Ērgle, J. Dūšele, L. Laktiņa, B. Nāzere, M. Eke, Rezgale;

Spars – D. Ulma, L. Veikina, M. Kaša, I. Vagulāne, A.Baumane, Mance, I. Arnoldija;

Spīdola – M. Krastiņa, B.Briede, N. Kaufmane, A. Zandberga, H. Kovaļuna, A. un D. Vieses, M. Tauriņa, A.Bičevska, A. Rutkovska.

Viktorijas pavalstī latviešu sporta padome sarīkoja volejbola tiesnešu kursus, kurus vadīja A. Hermanovskis un beidza 10 cilvēki. Notika pavalsts latviešu m/s, kurā vīriešu grupā 1. v. *Rīga*, 2. v. MLB, 3. v. *DV*, sieviešu – 1. v. *Rīga*, 2. v. MLB, 3. v. *Daina*.

1955

1955. gadā Dienvidaustrālijā, kā arī Viktorijā nodibinājās volejbola savienības un pirmo reizi notika pavalsts meistarsacīkstes. Sākās sadarbošanās ar citu tautību volejbolu spēlējošām grupām, sevišķi igauņiem, lietuviešiem, poļiem un ukraiņiem, un iesāka regulārus turnīrus. Izbeidzās āra laukumu lietošana oficiālām sacīkstēm, kaut arī vienību skaits pavalstu sacīkstēs ilgāku laiku turējās stipri zems.

Dienvidaustrālijas m/s spēlēja *OBI (Our Boys Institute)* zālē pēc divmīnusu sistēmas un par pirmo DA pavalsts meistaru kļuva Adelaides *Daugavas Vanagu* nodaļas vienība *DV*, 2. v. *ALS (Adelaides Latviešu Sports)*. Par pavalsts sieviešu meistarvienību kļuva *ALS*, tā iesākot nepārtrauktu 14 gadu dominanci Dienvidaustrālijas m/s. Pavalsts latviešu m/s ar mainīgām sekmēm cīnījās trīs vienības. 1955. gadā uzvarēja – *ALS*, 2.v. *DV*, 3.v. *Venta*. Sievietēm Adelaidē bija divas latviešu vienības, kas savā starpā izcīnīja latviešu m/s: 1.v. *ALS*, 2.v. *Venta*.

Vienības:

ALS – Teodors Būmanis, Luiss Jukums, Augusts Rings, Tālivaldis Dīcmanis, Raitis Treijs, Maksis Olups, Turaids Tiliks, Oļģerts Švāģeris, Ēriks Dzirne, Arvīds Mačs;

DV – Jānis un Oļģerts Kargans, Viktors Rutkovskis, Juris Dancis, Ansis Luters, Jānis Ūdris;

Venta – Adams un Pāvils Sils, Kārlis Sisenis, Uldis Krūmiņš, Inga Freidenfelds, Māris Polis, Pēteris Jaunkalvis.

Sievietes:

ALS – Biruta Freimane, Rita Lutere, Liesma Dancis, Regina Švāgere, Mirdza Olupa, Brigita Anberga;

Venta – Maija Freidenfelde, Lija Lagzdiņa, Lolita Kukura, Kira Oļeinikova, Karina Brencēna, Marija Mikucka.

Jaundienvidvelsā pavalsts latviešu m/s vīriešiem: 1. v. *Olimpija*, 2. v. *Spīdola*, 3. v. *Spars*, *Pētera kausa* izcīņa: 1. v. *Auseklis*, 2. v. *Olimpija I*, 3. v. *Olimpija II*.

Sievietēm *Liniņa kausa* izcīņā *Olimpija* kausu izcīnīja trešo reizi un ieguva īpašumā.

Vienības: *Auseklis* (vīr.) – Uldis Siliņš, Artūrs Agackis, Viktors Lācis, Kārlis Briedis, Egils Mētra, Juris Sīlis.

Olimpija (siev.) – Mirdza Eke, Biruta Nāzere, Ģiedra Laktiņa, Jadviga Dūšele, B. Vince, Ausma Ērgle, R. Liekniņa.

Kvīnslandē pastāvēja vīriešu volejbola vienība pie Brisbenes *DV* nodaļas – tajā spēlēja Ivars Bērzkalns, Tālivaldis Lundbergs, E. Dombrovskis, Imants Krauja, Z. Draviņš, K. Žagars, V. Liepiņš, G. Podiņš.

Viktorijas pavalstī notika pirmās pavalsts meistarsacīkstes. Uzvarēja Melburnas Latviešu biedrības vienība MLB. Pavalsts latviešu vīriešu un sieviešu izlases uzvarēja pret igauņiem.

Izlases:

Vīrieši: A. Pērkons, R. Celms, R. Kukēvics, R. Barotājs, H. Turss, J. Jaunozoliņš;

Sievietes: V. Tīlmane, N. Svīķere, Dz. Bedeice, M. Puriņa, G. Pērkone, I. Skuja, V. Gūtmane, V. Švolmane.

Viktorijas pavalsts latviešu m/s vīriešiem: 1. v. *Rīga*, 2. v. MLB, 3. v. *Daina*, 4. v. *Venta*, 5. v. Džilongas sporta kopa. Sievietēm – 1. v. *Rīga*, 2. v. MLB, 3. v. *Venta* (Balarata).

Notika arī jauktu vienību turnīrs – Melburnas latviešu kooperatīva kausa izcīņa, kuru uzvarēja *Rīga I* – N. Svīķere, V. Tīlmane, G. Pērkone, R. Barotājs, A. Pērkons, V. Švolmanis.

1956

Dienvidaustrālijas pavalsts meistarbā *DV* atkārtoja iepriekšējā gada sniegumu, kļuva par pavalsts meistarvienību un saņēma *Daugavas Vanagu* Austrālijas valdes Atzinības rakstu. Pavalsts sieviešu meistargodu izcīnīja *ALS* ar Adelaides *Ventu* 3. vietā. *ALS* rīkoja atklātu turnīru, uzaicinot piedalīties vienības no citām pavalstīm un citu tautību klubiem. Rezultātā: vīriešiem – 1. v. *Rīga* (Melb.), 2. v. *DV* (Adel.), sievietēm – 1. v. *ALS* (Adel.), 2. v. *Rīga* (Melb.), 3. v. *Estonia* (Adel.).

Vīriešu vienības:

ALS – Teodors Būmanis, Augusts Rings, Raitis Trejs, Luiss Jukums, Tālis Dīcmanis, Maksis Olups, Arvīds Mačs;

DV – Jānis un Oļģerts Kargans, Juris Dancis, Viktors Rutkovskis, Jānis Ūdris, Ansis Luters, Zigurds Ozoliņš.

ALS sievietes: Biruta Freimane-Brūna, Rita Lutere, Mirdza Olupa, Biruta Irbe, Regina Švāģere, Elfrīda Saulīte, Brigita Anberga, Ilze Nille, Rute Zvaigzne, Liesma Strazdiņa-Dancis.

Jaundienvidvelsā gada sākuma Sidnejas latvieši sāka apzināt citu tautību volejbolistus un 21. un 22. jūnijā Ņūtaunas policijas zēnu kluba zālē Latviešu sporta padome rīkoja starptautisku turnīru, izsūtot uzaicinājumus 26 konsulātiem. Pieteicās sešu tautību vienības, un viens no Sidnejas sporta veikaliem tam ziedoja ceļojošu kausu – *Mick Simmons Cup*. Uzvarēja latviešu vienība, kas šo kausu izcīnīja arī nākamajos divos gados un paturēja savā īpašumā. Izlase: Gvido Lācis, Jānis Sproģis, I. Šulcs *(Daugava)*, Pēteris Pētersons, Ilmars Mancs, Kārlis Ērglis, Jānis Veiss, Eduards Rozentāls *(Olimpija)*, Viktors Lācis, Jānis Zutītis un Arturs Agackis *(Auseklis)*.

Sidnejas *Olimpija* arī rīkoja turnīru, kurā 1. v. bija latvieši, 2. v. lietuvieši, 3. v. ukraiņi.

Pavalsts latviešu m/s izcīnīja A un B gradā. A gradā 1. v. ieguva *Daugava*, 2. v. *Olimpija*, 3. v. *Auseklis*; B gradā 1. v. *Auseklis*.

Sidnejas kausa izcīņā 1. v. *Daugava*, 2. v. *Olimpija*, 3. v. *Auseklis*.

Daugava: D. Briedis, E. Vanags, I. Šulcs, G. Lācis, I. Kubliņš, J. Sproģis, I. Gailis, A. Jakubaitis, Šmits, H. Muldiņš, P. Zandbergs.

Viktorijas pavalstī *Rīga* sarīkoja starptautisku turnīru un turpināja dominēt: 1. v. *Rīga*, 2. v. MLB, 3. v. *Venta*.

Rīga arī uzvarēja MLB kausa izcīņā gan vīriešu, gan sieviešu klasē.

Rīga: Edvīns Švolmanis, Alfrēds Hermanovskis, Raimonds Barotājs, Hermanis Turss, Andrejs Pērkons, Jānis Jaunozoliņš.

Rīga (siev.): Nika Svīķere, Velta Švolmane, Anna Buliņa, Brigita Plūme, Dzidra Bedeice, Valda Tīlmane, Māra Puriņa, Gita Pērkone, Ilze Viļuma.

MLB: Herta Zubkova, Vija Gūtmane, Ilga Skuja, Lilija Liepiņa, Nora Ruģele, G. Bērziņa, S. Slūka.

1957

Dienvidaustrālijas pavalsts m/s sākas janvāra beigās un turpinājās gandrīz pusgadu, vienreiz nedēļā katram ar katru spēlējot. Šajā gadā uzvarēja Adelaides *Venta*, atstājot 2. vietā iepriekšējo divu gadu meistaru *DV*. *ALS* palika 3. vietā un aiz viņiem pārējo tautību vienības.

Sieviešu m/s atkal uzvarēja *ALS*, 2. v. atstājot nesen dibināto *Daugavas Vanadžu* vienību. Atzīmējot šīs vienības darbības uzsākšanu, *DV* nodaļa ziedoja kausu sieviešu turnīram. Šo kausu, kā to visi *DV* biedri un vienības atbalstītāji cerēja, ieguva *DV* vienība, 2. v. *ALS*, un 3. v. *Venta*.

Ventas dāvināto kausu vīriešu turnīram izcīnīja *Venta*, 2. v. *DV*.

Venta (vīr.): Inga Freidenfelds, Kārlis Sisenis, Adams Sils, Māris Polis, Tālis Dicmanis, Juris Reinfelds.

ALS – Rita Lutere, Liesma Dancis, Mirdza Olupa, Rute Zvaigzne, Regīna Švāģere, Biruta Brūna, Elfrīda Saulīte.

DV – Olita Mizinga, Mirdza Gajevica, Vilma Kalderovska, Lidija Krauja, Ligita Treija, Erna Kargana.

Jaundienvidvelsas pavalsts pirmajās neoficiālajās m/s piedalījās 8 vienības, no kurām 4 latviešu: *Auseklis*, *Daugava*, *Olimpija* un *Spīdola*. Uzvarēja *Daugava*. Sidnejas *Mick Simmons Cup* turnīrā piedalījās 6 vienības un uzvarēja latvieši. *Latvija*: K. Ērglis, P. Pētersons, I. Liepiņš, A. Strauts, J. Sīlis, R. Krauklis, P. Strungs, E. Bērziņš, V. Lācis, A. Agackis, K. Mētra, K. Briedis, J. Sproģis.

Itāļu rīkotajā turnīrā uzvarēja *Auseklis*.

Latviešu vienību skaits vēl arvien turpināja pieaugt, un latviešu m/s rīkoja divas grupās. A grupā: 1. v. *Daugava I*, 2. v. *Olimpija I*, 3. v. *Olimpija II*. B grupā: 1. v. *Spars II*, 2. v. *Daugava II*, 3. v. *Spars I*. *Dobeles kausa* izcīņā sievietēm 1. v. *Daugava*, 2. v. *Spars*, 3. v. *Spīdola*.

Auseklis: K. Briedis, A. Agackis, K. Jurenovskis, V. Lācis, I. Tauris. V. Driba, J. Ozols, A. Kikāns, U. Siliņš.

Daugava (vīr.): G. Šēpers, H. Muldiņš, I. Šulcs, G. Lācis, J. Sproģis, I. Kubliņš.

Daugava (siev.): L. Blaskova, B. Strazdiņa, R. Didrichsone, S. Muldiņa, H. Anža, D. Sūruma.

Viktorijas pavalstī Balaratas *Venta* uzvarēja igaunietes. Vienībā spēlēja: V. Sproģe, S. Kalniņa, V. Purmale, A. Paukste, M. Skuja, M. Jēkabsone.

1958

Dienvidaustrālijas pavalsts m/s latviešu vīriešu vienība pirmo reizi bija spiesta palikt 2. vietā. Uzvarēja ukraiņu vienība *Lion*, 2. v. *Venta*. Sieviešu m/s – *ALS*, 2. v. *Venta*. *Ventas kausa* izcīņā sievietēm 1. v. *Venta*.

Jaundienvidvelsas pavalstī 1958. gada februārī nodibināja Volejbola savienību, kurā par viceprezidentu ievēlēja Gvido Lāci un sekretāri Zaigu Tenisoni.

Pavalsts m/s A gradā *Olimpija* izcīnīja 2. v., B gradā 1. v. *Spars*. Starptautiskā turnīra *Mick Simmons Cup* izcīņā no 6 dalībniekiem trešo reizi pēc kārtas uzvarēja Latvija. Vienībā: E. Bērziņš, G. Lācis, E. Mētra, J. Sīlis, J. Miķelsons, J. Sproģis.

Pavalsts latviešu meistarvienībā vīriešiem 1. v. *Olimpija*, 2. v. *Daugava*. Sievietēm 1. v. *Spars*. *Dobeles kausa* izcīņā 1. v. *Daugava*, 2. v. *Spars*, 3. v. *Auseklis*.

Olimpija (vīr.) – J. Sīlis, E. Mētra, I. Liepiņš, J. Miķelsons, E. Bērziņš, P. Strungs.

Daugava (siev.) – D. Sūruma, R. Didrichsone, S. Muldiņa, Strazdiņa, D. Ozola, J. Sproģe, L. Blaskova, M. Eke, I. Dūšele, I. Norīte.

Spars (siev.) – I. Luste, Z. Tenisone, M. Kaša, Dz. Ulma, I. Arnoldija, H. Kovaļuna, A. Sproģe.

Viktorijā *Rīga* rīkoja sacensības ar Sidnejas *Daugavu*, kurā *Rīgas* un MLB vīriešu vienības zaudēja *Daugavai*, bet *Rīgas* un MLB sieviešu vienības uzvarēja *Daugavu*.

Rīga rīkoja Latvijas dibināšanas 40 gadu atceres turnīru sievietēm, kas beidzās neizšķirti, finālā *Rīgai* un *ALS* uzvarot katrai vienu spēli.

MLB – N. Ruģele, A. Ruģele, G. Taušinska, L. Strauberga, D. Blosfelde, M. Baltiņa, I. Erdmane.

Rīga – Dzidra Bedeice, Nina Svīķere, Valda Tīlmane, Velta Švolmane, Māra Puriņa, Gita Pērkone.

1959

Dienvidaustrālijas pavalstī Volejbola savienības piektajā pastāvēšanas gadā par prezidentu ievēlēja Luisu Jukumu, par sekretāri Maiju Freidenfeldi un kasieri Lidiju Ludboržu.

Pavalsts m/s vīriešiem *Venta* atkal izcīnīja 2. vietu aiz ukraiņu *Lion*; *ALS* bija jāapmierinās ar 4. vietu. Sieviešu m/s uzvarētājas – *ALS*, 2. v. *Venta*.

Pavalsts latviešu m/s 1. v. *Venta*, 2. v. *ALS*, 3. v. *DV*; visas trīs sieviešu vienības beidza ar vienādu uzvaru skaitu, un 1. v. *ALS* labā izšķīra labākā setu attiecība.

Venta – I. Freidenfelds, K. Sisenis, A. Sils, T. Dīcmanis, L. Jukums, J. Reinfelds.

ALS – M. Olupa, R. Lutere, B. Brūna, R. Zvaigzne, B. Irbe, L. Dancis, B. Ozoliņa.

Jaundienvidvelsā pavalsts m/s un *Sidnejas kausa* izcīņā 6 vienību konkurencē 1. v. *Olimpija*, 2. v. *Daugava*. Sieviešu m/s – 1. v. *Spars*, 2. v. *Daugava*, 3. v. *Olimpija*. Volejbola nodarbības, lai piedalītos Austrālijas latviešu m/s Kultūras dienu laikā, uzsāka vienība *Vairogs*.

Olimpija – J. Sīlis, J. Miķelsons, P. Strungs, E. Mētra, E. Rozentāls, I. Liepiņš, E. Bērziņš.

Spars (siev.) – Z. Tenisone, M. Kaša, Dz. Ulma, A. Kovaļuna, I. Arnoldija, A. Sproģe.

1960

Dienvidaustrālijas pavalsts m/s trešo gadu pēc kārtas 2. vietu izcīnīja *Venta*, tāpat kā iepriekšējos gados finālā spēlējot pret ukraiņu *Lions*. Sieviešu m/s latviešu vienības vēl arvien aizņēma pirmās trīs vietas: 1. v. *ALS*, 2. v. *Venta*, 3. v. *DV*.

Dzīves un darba apstākļi šajā laikā arvien vairāk spēlētāju atrāva no sporta un pievērsa ienākumu nostabilizēšanai un māju būvei. Vienības sāka žēloties par spēlētāju trūkumu, un pirmās apvienošanās sarunas noritēja starp *Ventu* un *DV*. *Ventas kausa* izcīņā vīriešiem, kur piedalījās 8 vienības, *DV* un *Ventas* volejbolisti spēlēja kopā. *ALS* izcīnīja 2. v., *DV/Venta* 4. v.

Daugavas Vanagu nodaļas sieviešu sacīkstēm dāvātā *DV kausa* izcīņā 1. v. *ALS*, 2. v. *DV*, 4. v. *Venta*.

ALS – M. Olupa, L. Dancis, R. Lutere, R. Zvaigzne, B. Brūna, B. Irbe, B. Ozoliņa.

Jaundienvidvelsas Volejbola savienībā par priekšnieka palīgu ievēlēja Gvido Lāci, sekretāri Zaigu Tenisoni un mantzini Edgaru Engelu. Pavalsts m/s vīrieši izcīnīja divos grados – A gradā 2. v.

Olimpija, 3. v. *Spars*, B gradā – 1. v. *Daugava*. Sieviešu m/s 1. v. *Daugava*, 2. v. *Olimpija*. Starptautiskā kausa izcīņā *Daugavas* vīriešu un sieviešu vienības ieguva 1. vietu.

Sparam toties izdevās izcīnīt pirmās vietas vīriešu *Sidnejas kausa* izcīņā un sievietēm pavalsts m/s, kur *Spars* atstāja 2. v. *Daugavu*.

Vīriešu vienības: *Daugava*: I. Šulcs, G. Lūsis, J. Sproģis, H. Muldiņš, I. Kubliņš, V. Ozols, G. Šēpers. *Spars*: A. Agackis, J. Lācis, A. Zundāns, J. Zutītis, V. Lācis, I. Tauris, J. Kovaļuns.

Sieviešu vienības:

Daugava: J. Dūšele, D. Sūruma, D. Ozola, M. Tauriņa, S. Muldiņa, D. Viese, M. Eke, R. Didrichsone;

Spars: Z. Tenisone, M. Kaša, H. Kovaļuna, I. Arnoldija, A. Papule, Dz. Ulma, A. Ozoliņa.

Džilongas pilsētas m/s 2. vietu ieguva latviešu vienība, kas spēlēja ar *Rīgas* vārdu. Sastāvā: Juris un Roberts Dreimanis, Staņislavs Kampāns, Jānis Midegs, Juris Reichvalds, Arnolds Segliņš, Imants Vasils.

1961

ALS un *Venta* runāja par apvienošanos, bet Dienvidaustrālijas pavalsts m/s pārmaiņu nebija – *Venta* atkal ieguva 2. vietu vīriešu grupā, finālā cīnoties ar ukraiņiem, un *ALS* atkal bija 1. vietā sieviešu m/s.

Venta – I. Freidenfelds, K. Sisenis, A. Sils, T. Dīcmanis, L. Jukums, J. Reinfelds.

ALS – R. Lutere, L. Dancis, B. Brūna, R. Zvaigzne, B. Ozoliņa, B. Irbe.

Jaundienvidvelsas pavalsts latviešu m/s: 1. v. *Olimpija* – J. Sīlis, K. Ērglis, A. Strauts, P. Strungs, E. Bērziņš, E. Liepiņš, H. Dzirnēklis; 2. v. *Spars;* 3. v. *Daugava*.

Pavalsts latviešu sieviešu m/s: 1. v. *Spars* – M. Kaša, Dz. Ulma, Z. Tenisone, I. Arnoldija, H. Kovaļuna, I. Līce, M. Deķe, K. Govelmane, A. Papule; 2. v. *Daugava;* 3. v. *Olimpija*.

Viktorijas pavalsts m/s 1. v. *MLS* – Ārgods Fricsons, Edvīns Birzenieks, Andris Miglis, Raimonds Kukēvics, Jānis Ulms, Edmunds Rezauskis, Jūlijs Ulms, Gunvaldis Lukstiņš, Raimonds Barotājs, Ārijs Ložeņicins.

1962

Lielākais šī gada notikums bija Austrālijas pavalstu izlašu turnīrs. Pēc vienošanās un plānošanas latviešu Kultūras dienu laikā, triju lielāko pavalstu volejbola savienības nolēma rīkot pirmo starpvalstu turnīru 1962. gada Karalienes dzimšanas dienas brīvdienās (jūnija sākumā) Melburnā.

Pavalstu kandidātos izraudzīja: no Adelaides – Juri Danci, Ingu Freidenfeldu, Turaidu Tiliku, Jāni Karganu, Adamu Silu, Luisu Jukumu, Raiti Treiju, bet uz sacīkstēm aizbrauca tikai Jukums un Treijs.

No Sidnejas – Dimi Pešudovu, Gvido Lāci, Juri Sīli, Alfredu Strautu, Jāni Zutīti, Elmāru Bērziņu.

No Melburnas – Raimondu Barotāju, Raimondu Kukēvicu, Jūliju Ulmu, Jāni Ulmu, Āriju Ložeņicinu.

Dienvidaustrālija uzvarēja Viktoriju 15:9, 15:11, 12:15, 15:13; Jaundienvidvelsa – Dienvidaustrāliju 13:15, 15:13, 15:5, 12:15, 15:13; Viktorija – Jaundienvidvelsu 15:13, 15:3, 15:12.

1. vietu ieguva Viktorija ar 4 uzvarētiem un 3 zaudētiem setiem (1,33%), 2. v. *DA* 5–4 (1,25%) un 3. v. – *JDV* 3–5 (0,6%).

Dienvidaustrālijas pavalsts sieviešu m/s bijušā *ALS* vienība, kas tagad saucās ASK (Adelaides Sporta klubs), atkal izcīnīja meistartitulu. Spēlēja R. Zvaigzne, M. Freidenfelde-Sila, L. Dancis, R. Lutere, B. Brūna, K. Brencēna, B. Ozoliņa, B. Irbe, L. Freidenfelde. Ar apvienošanos vienība ieguva divas *Ventas* spēlētājas – Maiju Silu un Lolitu Freidenfeldi.

Jaundienvidvelsas Volejbola savienībā no 7 valdes locekļiem 6 bija latvieši. Rīkoja pavalsts m/s, kur 1. līgā 2. v. ieguva *Daugava* un 3. v. *Olimpija*. 2. līgā 4. v. *Daugava*.

Pavalsts latviešu m/s vīriešu A gradā 1. v. *Olimpija*, 2. v. *Spars*, 3. v. *Daugava*; B gradā 1. v. *Spars*, 2. v. *Olimpija*, 3. v. *Daugava*; B gradā 1. v. *Spars*.

Olimpija – A. Strauts, E. Bērziņš, K. Ērglis, J. Sīlis, H. Dzirnēklis, T. Ķipste, J. Mancs.

Daugava (siev.) – D. Sūruma, J. Dūšele, D. Ozola, M. Eke, A. Rutkovska, E. Ozere.

Viktorijas pavalsts m/s piedalījās *MLS* vienība, kurā spēlēja: R. Kukēvics, A. Ložeņicins, E. Rezauskis, R. Celms, J. Ulms, R. Barotājs, E. Drobiševskis, V. Lielkājs.

1963

Austrālijas starpvalstu vīriešu volejbola turnīrā 1. v. pārliecinoši ieguva *DA* ar J. Danci, L. Jukumu, R. Treiju un E. Ceplīti vienībā. Treneris bija T. Dīcmanis. 2. v. *JDV*, kurā spēlēja A. Strauts, J. Sīlis, D. Pešudovs, J. Zutītis un G. Lācis. Treneris T. Ķipste. 3. v. Viktorija – R. Kukēvics, R. Celms, A. Ložeņicins, Jānis un Jūlijs Ulms. Treneris A. Ložeņicins.

Rezultāti: *DA – Viktorija* 15–11, 15–10, 15–6; *DA – JDV* 15–4, 15–6, 16–14; *JDV – Viktorija* 11–15, 15–6, 15–3, 15–17, 15–4.

Dienvidaustrālijas pavalsts m/s ASK vīriešu vienībai izdevās pārtraukt ukraiņu uzvaru virkni. ASK lepojās ar uzvarām kā vīriešu, tā sieviešu m/s. Latvietēm tā bija 9. m/s uzvara pēc kārtas. *DV* sieviešu vienība ieguva 3. vietu.

ASK (vīr.) – J. Dancis, I. Freidenfelds, R. Treijs, T. Dīcmanis, L. Jukums, A. Sils, treneris A. Seskis.

ASK (siev.) – R. Zvaigzne, R. Lutere, L. Dance, B. Brūna, K. Brencēna, B. Irbe, M. Ašenkampa.

Par Jaundienvidvelsas Volejbola savienības vadītāju ievēlēja T. Ķipsti. Pavalsts m/s 1. v. ieguva *Spars*, 4. v. *Daugava*, 5./6. vietu dalīja *Olimpija* un *Spars II*.

Sidnejas kausa un pavalsts latviešu m/s vīriešu vienības 1. v. *Spars*, 2. v. *Olimpija*, 3. v. *Spars II*. Sieviešu A grupā 1. v. *Daugava*, 2. v. *Spars*, 3. v. *Olimpija*. B grupā 1. v. *Olimpija II*.

Spars (vīr.) – J. Zutītis, D. Pešudovs, I. Tauris, J. Kovaļuns, V. Lācis, T. Ķipste, A. Agackis.

Daugava (siev.)– M. Eke, D. Sūruma, D. Ozola, M. Viese, A. Rutkovska, E. Ozere.

Viktorijas m/s 2. vietu izcīnīja šīm sacīkstēm īpaši sastādīta latviešu vienība, kas saucās *Australian Latvian Society*. Tajā spēlēja R. Barotājs, R. Kukevics, E. Linmeiers, A. Ložeņicins, A. Tīlmanis un J. Ulms. 4. vietā ierindojās *MLS*.

1964

Nodibināja Austrālijas Volejbola savienību *(Australian Volleyball Federation)* un par tās prezidentu ievēlēja Teodoru Ķipsti. Starppavalstu *(Interstate)* turnīrs ar šo gadu tika pārdēvēts par Austrālijas m/s un notika Sidnejā.

1. v. izcīnīja *JDV* ar G. Lāci, J. Zutīti, D. Pešudovu, A. Strautu, J. Sīli un E. Bērziņu vienībā. 2. v. Dienvidaustrālija ar I. Freidenfeldu, T. Dīcmani, L. Jukumu un R. Treiju un 3. v. *Viktorija* ar R. Kukēvicu.

Rezultāti: *JDV – Viktorija* 15–12, 13–15, 15–12, 15–13; *JDV – DA* 15–13, 13–15, 9–15, 15–5, 15–3 (pēc 2 st. 25 min. ilgas cīņas); *DA – Vikt.* 15–5, 15–13, 4–15, 7–15, 15–9.

Šis gads Austrālijas volejbola vēsturē ir ievērojams arī ar to, ka Dienvidaustrālijas volejbola savienība ierosināja rīkot Austrālijas m/s arī sievietēm. Tajā laikā vēl nedarbojās Vienlīdzīgo tiesību padome *(Equal Opportunities Board)* un šo ierosinājumu pieņēma diezgan skeptiski. Bet adelaidietes nosūtīja telegrammu "Mēs braucam!" un kopā ar vīriešu vienību devās ceļā. Pēc 24 stundu brauciena vienības bija Sidnejā. Kaut arī spēlei nebija m/s statusa, sidnejieši bija sastādījuši sieviešu vie-

nību, un braucienu varēja uzskatīt par izdevušos. Nākamajā gadā sieviešu m/s bija uzņemtas programmā.

DA uzvarēja *Sparu* 15–5, 15–7, 6–15, 15–4 un *JDV* 15–6, 15–13, 8–15, 14–16, 16–14.

Dienvidaustrālijai 9 spēlētāju vienībā bija 5 latvietes – Rute Zvaigzne (kapt.), Rita Lutere, Biruta Brūna, Māra Ašenkampa un Liesma Dancis, treneris Tālivaldis Dīcmanis. Jaundienvidvelsas vienībā arī bija 5 latvietes – Daina Sūruma (kapt.), Dagmāra Ozola, Aija Rutkovska, Ilze Siliņa, Helēna Kovaļuna.

Dienvidaustrālijas pavalsts m/s vīriešiem un sievietēm uzvarēja *ASK*. Vīriešu vienībā spēlēja J. Dancis, T. Dīcmanis, I. Freidenfelds, L. Jukums, A. Luters, A. Sils, R. Treijs. Sieviešu vienībā: Aija Balode, Karina Brencēna, Lolita Freidenfelde, Inga Keda, Rita Lutere, Maija Sila, Rute Zvaigzne.

Jaundienvidvelsā par volejbola savienības prezidentu ievēlēja Gvido Lāci. Pavalsts m/s vīriešu A gradā uzvarēja *Spars*, 2. v. *Daugavas* un *Olimpijas* kopējā vienība. Sieviešu A gradā 1. v. *Daugava*, 2. v. *Spars*. Pavalsts latviešu m/s un *Sidnejas kausa* izcīņā vīriešiem: 1. v. *Spars*, 2. v. *Olimpija*, 3. v. *Daugava*. Sievietēm: 1. v. *Spars*, 2. v. *Daugava*, 3. v. *Olimpija*.

Spars: Jānis un Juris Zutītis, J. Kovaļuns, D. Pešudovs, J. un V. Lācis, I. Tauris, T. Ķipste, A. Ķikāns, K. Miškovskis, A. Zundāns, A. Agackis.

Sieviešu vienības:

Spars: Helena Kovaļuna, Inese Arnoldija-DeBonda, Dzintra Samule, Ilze Siliņa, I. Līce, Zaiga Tenisone;

Daugava: E. Ozere, Mirdza Eke, Lija Blaskova, Daina Sūruma, Aija Rutkovska, Dagmāra Ozola, Biruta Grīnvalde, Spodra Muldiņa.

Viktorijas pavalstī par volejbola savienības sekretāru darbojās Jānis Bumbērs. Pavalsts m/s latviešiem bija jāapmierinās ar 4. v. *MLS* – R. Barotājs, R. Kukēvics, E. Razauskis, U. Šterns, I. Mirovics, O. Briedis, A. Miglis, J. Ulms – un 5. v. *Composit* – E. Linmeiers, E. Birzenieks, A. Ložeņicins, J. Strautnieks, J. Ulms.

PĀRĒJIE SPORTA VEIDI

1954

Vieglatlētikā rosīgākie bija Sidnejas sportisti. Sidnejas kausa sacensībās piedalījās 60 jauniešu. Dienvidaustrālijas meistarsacīkstēs V. Balodis izcīnīja 1. v. lodes grūšanā, 3. v. šķēpa mešanā, bet Uldis Krūmiņš 2. v. diska un vesera mešanā. Notika arī pavalsts latviešu meistarsacīkstes. Rietumaustrālijā Aivars Pāvuliņš sasniedza divus Austrālijas latviešu rekordus: 43,36 m diska mešanā un 39,01 m vesera mešanā. Viktorijā sacensības rīkoja Balaratas *Venta*, piedaloties arī citu pilsētu latviešiem.

Trīs pavalstīs aktīvi bija latviešu **futbolisti**. Jaundienvidvelsā *Spars* Benkstaunas apgabalā ieguva 3. v., bet latviešu pavalsts meistarsacīkstēs piedalījās vesalas četras vienības. Adelaides *Venta* ceļoja uz Melburnu, kur sacentās ar latviešu Melburnas Futbola klubu un vietējo lietuviešu vienību.

Spars: E. Berķis, A. Bricis, N. Soģis, E. Suķis, R. Libušs, K. Tiliks, I. Mancs, V. Kiršteins, E. Strautnieks, R. Bērziņš, J. Bergmanis, J. Zutītis, M. Jansons, E. Mētra, R. Nagainis, S. Kašs, Zālītis, lietuvieši Nurnaitis un Paulikaitis;

Venta: Z. Pladers, K. Reintāls, P. Jaunkalvis, A. Rūdolfs, J. Ringa, V. Zēbergs, V. Pladers, V. Rutkovskis, V. Rūnis, T. Dīcmanis, E. Grots;

MFK: R. Barotājs, A. Eglājs, A. Ložeņicins, M. Raiskums, P. Gailis, R. Gailis, P. Bāliņš, V. Rieksts, V. Kilevics, J. Skadiņš, U. Erdmanis, V. Volbergs, G. Knofs, P. Pļavnieks, J. Šteinbergs, A. Sausverdis, J. Brenneris, G. Zilberts.

Galda tenisā latviešiem lieliski veicās Dienvidaustrālijā, kur Jānis Brakovskis kļuva par pavalsts meistaru, ar Uldi Kreišmani 2. v. Arī Balaratā pilsētas meistarsacīkstēs uzvarēja Andris

Bračka, bez tam kopā ar Leonu Daņilovu un Uldi Bračku vienību spēlē. Aleksandra Paukste bija pirmā sieviešu klasē. Viktorijas pavalsts latviešu meistarturnīrā uzvarēja Viktors Matisons un kopā ar Ernestu Dinsbergu un Hermani Tursu kā *Rīga* arī latviešu vienību meistarturnīrā. Sieviešu klasē labākā bija Herta Kondarovska. Jaundienvidvelsā 16 dalībnieku konkurencē sekmīgākais bija Juris Zemītis; sievietēm – Karina Janševska; vienībām – *Olimpija* un (sievietēm) *Spars*.

Teniss bija populārs visās trīs pavalstīs. Sidnejā Baltiešu kausu izcīnīja latviešu izlase – G. Šēpers, I. Tauris, J. Zemītis, bet Sidnejas kausu *Auseklis* – A. Skuja, V. Lācis, Janševskis. Viktorijā savstarpēji sacentās 7 latviešu vienības. Veiksmīgākā izrādījās *Rīga* – R. Briedis, I. Ķepars, E. Vilips.

Austrālijā tik augsti attīstīto **peldēšanu** latvieši kā sacensību sportu nekad īsti neiemīļoja, neraugoties uz Jāņa un Ilzes Konradu slavu, kaut vēlāk radās vairāki teicami peldētāji. Vienīgā pavalsts, kas jebkad rīkoja sacensības, bija Jaundienvidvelsa, kur Benkstaunas baseinā 1954. gadā vairākas uzvaras guva tobrīd tikai 11 gadus vecais Jānis, kā arī Ilze.

Labus panākumus guva nedaudzie paukotāji. J. Ūdris kļuva par Rietumaustrālijas meistaru **paukošanā** ar zobenu. Viktorijā vienību sacensībās sekmīgi paukoja L. Zaļums un L. Spura (abi ar zobenu un floreti).

Šaušanā, kā jau to varēja gaidīt, jau no sākuma aktīvas bija *DV* nodaļas, piemēram, Rietumaustrālijā. Sidnejā, Jāņa Riņģa īpašumā ierīkotajā šautuvē sacīkstes rīkoja s. k. *Auseklis*, kurās piedalījās 14 šāvēji.

Sidnejā Z. Holters ieguva **džudo** oranžo jostu. Šai pašā pilsētā Sidnejas kausa sacīkstēs ietilpa šosejas riteņbrauciens 1954.

1955

Vieglatlētika. Vērtīgāko panākumu guva V. Balodis, kļūstot par Dienvidaustrālijas meistaru lodes grūšanā, taču aktīvākie vieglatlēti bija Viktorijā un Jaundienvidvelsā. Sidnejā kuplu vieglatlētu skaitu pievilka gan pavalsts meistarsacīkstes, gan Sidnejas kausa izcīņa.

Rietumaustrālijā sevi pirmoreiz pieteica Rīgā 1940. gadā dzimusī Ieva Kampe ar uzvarām pavalstu skolu sacensībās 75 jardu un 110 m jardu distancēs.

Futbolā gan *Melburnas Futbola klubs*, gan Adelaides *Venta* rīkoja draudzības turnīrus, apmainoties ielūgumiem. Melburnā uzvarēja *MFK*, ar *Ventu* 2. v. un vietējo vācu klubu 3. v. Adelaidē uzvarēja lietuvieši pirms *Ventas* un *MFK*. Abas latviešu vienības spēlēja 3. līgā.

Galda teniss ne tik vien plauka vairākās pavalstīs, bet nesa latviešiem teicamus panākumus austrāliešu sacensībās. Viktorijas latviešu meistars Viktors Matisons Austrālijas ranga tabulā tika ierindots 4. v. Viņš arī palīdzēja latviešiem iegūt 1. v. Melburnā organizētajā *Pasaules kausa* izcīņā starp *Austrāliju*, *Lietuvu*, *Izraēlu* un *Latviju*. Pavalsts latviešu meistarsacīkstes notika divās klasēs. Sieviešu vienspēlē pārākā bija H. Kondarovska, kas kopā ar Matisonu uzvarēja arī jauktajā dubultspēlē. Matisons ar V. Graudiņu kļuva meistari dubultspēlē, bet sieviešu dubultspēlē 1. v. ieguva Aleksandra Paukste ar M. Jēkabsoni. *Rīga* – Matisons, R. Barotājs, H. Turss – izrādījās pārākā latviešu kopu sacensībās.

Dienvidaustrālijā Uldis Kreišmanis kļuva pavalsts meistars gan vienspēlē, gan dubultspēlē – pārī ar igauni Kendu.

Pavalsts latviešu meistarsacīkstēs vienspēles labākie Kreišmanis un Mirdza Olupa, kas kopīgi uzvarēja pāru spēlē.

Sidnejā pavalsts latviešu meistarsacīkstēs piedalījās 16 sportisti, un labākie izrādījās Juris Zemītis un Solveiga Bērziņa.

Brisbenas *DV* internā turnīrā labākais bija J. Laukirbe.

Tenisā adelaidietis Andris Zeltiņš, kas spēlēja arī vietējā Universitātes klubā, kļuva gan par Dienvidaustrālijas latviešu meistaru, gan par Melburnas *Latviešu kausa* sacīkšu (19 dal.) uzvarētā-

ju. Dienvidaustrālijas latviešu meistare kļuva M. Olupa. Viktorijas latviešu meistarsacīkstēs (27 dal.) uzvarēja R. Barotājs un Nika Svīķere; Balaratas Ventas internajā turnīrā labākie bija A. Reimanis un M. Jēkabsone, kas kopā ar I. Franci uzvarēja arī jauktajā pāru spēlē.

Peldēšanā Jānis un Ilze Konradi netikvien bija skatāmi latviešu sacīkstēs, bet sekmīgi sacentās arī ar austrāliešiem. Daži Jāņa (14 g. v.) laiki: 50 m brīvā stilā 32,3 sek.; 100 m br. st. 1:12,2 min.; 880 j. 5:14,0 min.; Ilze (11 g. v.): 100 m br. st. 1:18,2 min.

Rietumaustrāliju **paukošanā** ar zobenu pārstāvēja Juris Kalējs; Viktorijā ar floreti paukoja V. Gross, bet Kvīnslandē aktīvi bija T. Lundbergs, J. Bērziņš, A. Krauja un I. Tērauds.

Šosejas riteņbraukšanā aktīvi bija vienīgi sidnejieši.

Austrālijas meistarsacīkstēs 20 km **slēpojumā** piektais pie mērķa pienāca tasmānietis Oļģerts Miezītis un tādu pašu rezultātu uzrādīja savas pavalsts sacīkstēs 18 km. Klubu sacensības startēja arī Ervīns Miezītis.

1956

1956. gads bija viens no ievērojamākajiem Austrālijas sporta vēsturē, jo Melburnai bija piešķirtas tiesības rīkot olimpiskās spēles, kas notika no 22. novembra līdz 8. decembrim. Latvieši lika lielas cerības uz plašu pārstāvību Austrālijas basketbola izlasē, kā arī uz saviem vieglatlētiem. Šīs cerības piepildījās tikai daļēji.

Vieglatlētikā lieliski veicās Vēsmonim Balodim, kas uzvarēja *DA* meistarsacīkstēs diska mešanā ar 41,36 m un lodes grūšanā ar 14,16 m un tika izraudzīts pārstāvēt Austrāliju diska mešanā olimpiskajās spēlēs. 23 g. v. Balodis pirmoreiz sācis lodi grūst 13 gadu vecumā Špākenburgas nometnē, Vācijā. Vēlāk izmēģinājis roku arī diska un šķēpa mešanā, sprintējis un lēcis tāllēkšanu. Austrālijā viņa pirmais ievērojamākais panākums bija DA jaunatnes rekords lodes grūšanā 1952. gadā. Gadu vēlāk viņš uzvarēja pieaugušo grupā, vairākkārt laboja DA rekordus un Austrālijas čempionātā ierindojās 3. vietā. Viņa labākais sasniegums 15,49 m. Pārcēlies uz Melburnu intensīvākiem treniņiem, Balodis nonāca pazīstamā austriešu trenera Franča Štampfla audzēkņu grupā, kas viņam ieteica koncentrēties uz diska mešanu. Viņa rezultāti strauji uzlabojās tieši pēdējos mēnešos pirms spēlēm. Olimpiskajās spēlēs viņam neizdevās sasniegt kvalifikācijas normu – 47 m.

Viktorijā aktīvs vēl arvien bija Jānis Ratass, sasniedzot 39,24 m. Par Augusta Reimaņa dāvātiem *Valmieras vairogiem* sacentās piecu Viktorijas kopu – MLB, *Ventas*, *Rīgas*, *Dainas* un *Ausekļa* sportisti un sportistes, ieskaitot zēnus un meitenes.

Jaundienvidvelsā netrūka dalībnieku gadskārtējām latviešu meistarsacīkstēm.

Rietumaustrālijā 15 g. v. Ieva Kampe klubu sacensībās sasniedza 5,11 m tāllēkšanā, 9,34 m lodes grūšanā un 27,78 m diska mešanā.

Futbolā *MFK* Melburnas 3. līgā ierindojās 6. vietā. Raimondu Barotāju, kas sargāja vārtus virslīgas klubam *Slavia*, izraudzīja pavalsts izlases kandidātos.

Šis bija teicams gads latviešu **galda tenisam**: Viktoru Matisonu iedalīja Austrālijas vienībā pasaules meistarsacīkstēm Tokijā; Jāni Brakovski ierindoja Austrālijas ranga tabulā 8. vietā. Viņš un Uldis Kreišmanis pārstāvēja Dienvidaustrāliju starpvalstu sacīkstēs.

Pasaules kausa izcīņā Melburnā uzvarēja latviešu vienība – Matisons ar Valdi Graudiņu, pirms austrāliešiem un lietuviešiem. Balaratas klubu meistarsacīkstēs uzvarēja *Venta* – A. Bračka un E. Dinsbergs, ko abus iedalīja pilsētas izlasē. Dinsbergs bija labākais pilsētas vienspēlēs un uzvarēja arī dubultspēlēs pārī ar Bračku. Sieviešu klasē gan vienspēlēs gan dubultspēlēs, pārī ar M. Jēkabsoni uzvarēja Aleksandra Paukste. Pavalsts latviešu čempionātā 1. v. Matisons un (sieviešu klasē) I. Erdmane; pāru spēlēs Matisons ar Graudiņu, 22 dalībnieki startēja Jaundienvidvelsas latviešu meistarsacīkstēs. Veiksmīgākie bija Juris Zemītis un I. Velika.

Viktorijas latviešu **tenisa** meistarsacīkstēs startēja 19 dalībnieki. Uzvarēja F. Drobiševskis un (sieviešu klasē) Nika Svīķere. MLB organizēja nodarbības jauniešiem A. Bērziņa un K. Sātiņa vadībā.

Olimpisko spēļu **boksa** pārbaudes sacīkstēs smagajā svarā piedalījās G. Lauksargs.

Peldēšanā arvien vairāk vērību uz sevi sāka griezt sidnejietis Jānis Konrads ar māsu Ilzi – ne vien latviešu, bet arī austrāliešu sacensībās. Jāni iedalīja olimpisko kandidātu grupā un viņš dzīvoja olimpiskajā ciemā kā rezervists. Olimpiskajās spēlēs peldēt viņam neizdāca, taču jau nākamajā gadā sākās "Konradu ēra" (Tai būs veltīta atsevišķa nodaļa.).

Slēpošanā Dienvidtasmānijas čempionāta O. Miezītis 7,5 km distancē ieguva 1. vietu, slalomā 7. vietu un nobraucienā 8. vietu, un uzvarēja arī vairākās citās sacensībās. Miezītis guva uzvaras nobraucienā un lēkšanā.

1957

Vieglatlētika turpināja zelt vairākās pavalstīs. Jaundienvidvelsas latviešu meistarsacīkstēs startēja 73 dalībnieki. Programmā bija arī pieccīņa vīriešiem. Notika arī sacensības ar igauņiem.

Viktorijā V. Balodis turpināja uzlabot savus sniegumus, uzvarot Austrālijas meistarsacīkstēs diska mešanā un iegūstot 3. v. lodes grūšanā. Klubu sacīkstēs viņš diskā sasniedza 46,79 m, lodes grūšanā 15,49 m, kas tobrīd bija labākie latviešu rezultāti trimdā.

Viktorijas latviešu sacīkstēs jauniešiem bija paredzētas vairākas vecuma grupas.

Rietumaustrālijā B. Čečiņš uzvarēja pavalsts meistarsacīkstēs šķēpa mešanā ar 50,12 m un ieguva 3. v. diska mešanā. – Ieva Kampe laboja pavalsts jaunatnes rekordus 75 j., 110 j. un 220 j. Viņa bija arī labākā jauniete lodes grūšanā, diska mešanā un tāllēkšanā, uzvarēja vispārējā grupā diska mešanā – 30 m, ieguva 2. vietas tāllēkšanā – 5,28 m – un lodes grūšanā – 9,49 m.

Dienvidaustrālijā teicamu nākotni sprintā varēja gaidīt no jaunietes Birutas Vilmanes.

Divi latvieši bija vērtēti **galda tenisa** Austrālijas ranga desmitniekā: V. Matisons 3. v., J. Brakovskis 5. v. Brakovskis kļuva par pavalsts meistaru pāru spēlē.

Kanberas meistargodā tika T. Burkevics. Vairākās pavalstīs atkal rīkoja latviešu sacensības.

Latviešu **tenisa** meistarsacīkstes notika Adelaidē un Sidnejā.

Futbolā parādījās grūtības tīru latviešu vienību sastādīšanā, gan Adelaidē (kur vienība nesa *DV* vārdu), bet īpaši Melburnā, kur *MFK* spēlēja kā *Brunswick* ar tikai trim latviešiem.

Adelaidē G. Lapiņš kļuva par pirmo latvieti, kas ieguva vietu **austrāliešu paveida futbola** virslīgā.

Tikai nedaudz mēnešus pēc olimpiskajām spēlēm Jānis Konrads ne vien uzvarēja Jaundienvidvelsas **peldēšanas** meistarsacīkstēs 220 j. un 440 j. un Austrālijas junioru klasē 440 j., bet ieguva otrās vietas arī valsts meistarsacīkstēs pieaugušo klasē. Viņš piedalījās arī latviešu sacensībās. 13 g. v. māsa Ilze 110 j. peldēja 68,7 sek. Pirmoreiz latvieši sacentās arī **daiļlēkšanā**.

Arvīdu Jankevicu uzaicināja par DA **vingrošanas** vienības treneri. Elmars Dukāts vadīja Adelaidē pirmos tiesnešu kursus pēc starptautiskiem noteikumiem.

Raimonds Reķis kļuva par Dienvidaustrālijas meistaru **boksā** vieglajā svarā.

Paukotāju Imantu Tēraudu iedalīja Kvīnslandes izlasē pēc tam, kad viņš bija ieguvis 3. v. junioru sacensībās ar floreti. Adelaidē paukošanai pievērsās Skaidrīte Oliņa un drīz vien sāka piedalīties gan vietējās sacensībās, gan Austrālijas m/s.

1958

ALSP **vieglatlētikas** nozares vadītājs Augusts Reimanis sakopoja Austrālijas latviešu (tikai *ALSP* reģistrēto) vieglatlētu labākos sasniegumus. Daži no tiem: 100 m V. Šķiliņš 11,5 sek.; 400 m I. Graudiņš 55,3 sek.; 800 m I. Graudiņš 2:05,9 min.; 1500 m I. Graudiņš 4: 27,8 min.; tāllēkšanā J. Rīmanis 6,51 m; augstlēkšanā U. Agrums 1,675 m; šķēpa mešanā V. Balodis 58,50 m. Vairākus rezultātus laboja tai pašā gadā, piem., Viktorijā V. Balodis sasniedza Austrālijas rekordu diska mešanā – 49,12 m; lodes grūšanā 15,34 m un vesera mešanā 43,38 m.

Valmieras vairogu sacensībās vīriešu grupā uzvarēja MLB, sieviešu – Balaratas *Venta*.

Sidnejā latviešu vieglatlēti sacentās ar igauņiem.

Progresēja abas talantīgās jaunietes – Pertā Ieva Kampe, kura 75 j. veica 8,6 sek., 100 j 11,5 sek., lēca tālumā 5,31 m, grūda lodi 10,08 m un meta disku 35,83 m; Adelaidē 14 g. v. Biruta Vilmane – 110 j. 12,4 sek., augstlēkšanā 1,41 m, tāllēkšanā 4,51 m.

Pertā startēja arī bij. Latvijas valstsvienības basketbolista Džema Raudziņa meita Ilze, iegūstot pavalsts meistarsacīkstēs 2. v. 880 j. un 3. v. 440 j. skrējienos. Tā kā Pertā vienīgais organizētais latviešu sports bija basketbols, vieglatlētikas rezultāti kā latviešu rekordi palika neatzīmēti.

Tasmānijas meistarsacīkstēs V. Feldmanis uzvarēja lodes grūšanā un ieguva 2. v. diska mešanā.

Šis bija fantastisks gads Jānim un Ilze Konradiem, kuri pa abiem laboja pasaules rekordus **peldēšanā** 21 reizi – Jānis 14, Ilze 7. Viņi guva uzvaras arī Britu kopvalsts spēlēs Kardifā.

Adelaidē parādījās pirmie **golfa** pionieri – Zigurds Ozoliņš, brāļi Jānis un Maigonis Vāgneri un Arvīds Mačs, kas spēlēja publiskos laukumos.

Galda tenisā V. Matisons Melburnā un J. Brakovskis Adelaidē atkal tika izraudzīti savu pavalstu izlasēs. Brakovskis Austrālijas ranga tabulā tika vērtēts kā 8., bet Matisons pārī ar austrālieti Robinsonu pavalsts meistarsacīkstēs ieguva 2. vietu.

Melburnā vienā no zemākajiem gradiem piedalījās MLB sieviešu vienība – 6 spēlētājas.

Melburnā *MFK* **futbola** vienība spēlēja turpat latviskā sastāvā.

Jaundienvidvelsā notika pavalsts **tenisa** čempionāts.

Pie Pertas *DV* nodaļas nodibināja **šaušanas** sekciju.

Tasmānijas meistarsacīkstēs **slēpošanā** O. Miezītis uzvarēja 8 jūdžu distancē, ieguva 8. vietu nobraucienā un 10. vietu slalomā. Viņš un A. Skuja ierindojās pirmajā septītnieka slalomā un nobraucienā Dienvidtasmānijas meistarsacīkstēs.

1959

Vieglatlētikā turpināja izcelties V. Balodis un abas juniores – Kampe un Vilmane. Austrālijas meistarsacīkstēs Balodis uzvarēja diska mešanā un ieguva 3. vietu lodes grūšanā. Viktorijas meistarsacīkstēs viņš bija pirmais diska mešanā un lodes grūšanā. Viņa sezonas labākie sasniegumi bija 49,67 m diskā (Austr. rekords) un 15,67 m lodē. Desmitcīņā viņš sasniedza 4312 p. J. Ratass ieguva 2. vietu pavalsts meistarsacīkstēs diska mešanā, kur viņa sezonas labākais rezultāts bija 43,88 m. Pavalsts lauku apgabalu meistarsacīkstēs Karolīns Rudulis uzvarēja lodes grūšanā ar 12,92 m. Klubu sacensībās Fēlikss Jēkabsons aizmeta veseri 46,82 m.

Jaundienvidvelsas latviešu vieglatlēti turpināja aktivitāti. Ineses Dzelmes 35,59 m diska mešanā bija Austrālijas latviešu rekords. Skolu sacensībās peldētāja Ilze Konrade meta šķēpu 24,94 m.

Pertā Ieva Kampe sasniedza tobrīd divus labākos trimdas rezultātus: 80 m barjerskrējienā 12,4 sek. un 440 j. 61 sek. Citi viņas rezultāti: 220 j. 26,8 sek., lodes grūšanā 10,07 m, diska mešanā 33,45 m.

Adelaidē Biruta Vilmane 100 j. veica 12,1 sek. un lēca augstumā 1,42 m.

Peldēšanā Konradi turpināja labot pasaules rekordus. Sidnejas latviešu vietējās sacensībās labākos rezultātus uzrādīja Jānis Riņģis jun.

Galda tenisā J. Brakovskis uzvarēja DA čempionātā vienspēlē un Adelaides meistarsacīkstēs pāru spēlē.

Melburnā *Pasaules kausa* izcīņā latvieši ieguva 2. vietu. Pavalsts meistarsacīkstēs C 2 grupā piedalījās *MLS* sieviešu četrinieks. Iekšējo turnīru, kā arī pavalsts latviešu sacensību **novusā** rīkoja *Dobele*. Adelaidē pirmo novusa galdu izgatavoja basketbolists T. Tiliks, Melburnā – Juris Briedis, kas vēlāk sāka tos ražot arī citiem latviešiem.

Aktīvākie tenisisti darbojās Melburnā, kur sacentās *MLS* ar *Continental* klubu un iekšēju turnīru rīkoja *Dobele*, un Sidnejā, kur turpinājās *Sidnejas kausa* izcīņa.

Melburnā *MFK* **futbolistiem** bija jāturpina ņemt palīgi no austrāliešu vidus. R. Barotāju viņa kluba biedri izvēlēja par virslīgas *Slavia* kapteini. G. Lukstiņš ieguva Viktorijas tiesneša tiesības.

Kaut **austrāliešu paveida futbols** latviešus nekad īsti nesajūsmināja, tam pievērsās atsevišķi sportisti. Melburnas virslīgas klubā *Dienvidmelburna* vietu ieguva G. Taube, Balaratas – U. Agrums, Tatūras K. Zītars.

Adelaidē *ALS* **golfa** sacensībā pārākais bija Z. Ozoliņš. Pirmie golfa mēģinājumi notika arī Sidnejā.

35 dalībnieki bija pirmajās **šaušanas** sacensībās starp Sidnejas un Melburnas *DV* nodaļām Sidnejā. Vienībām pārākie bija sidnejieši (A. Liepa, E. Šulcs, J. Krūmiņš), individuāli A. Leja (Melb.) un (sieviešu klasē) A. Šulce (Sidneja). Rietumaustrālijā Mandaringas kluba sacensībās uzvarēja J. Lorencs.

Jaundienvidvelsas *LSS* uzsāka **vingrošanas** nodarbības ar instruktoriem J. Riņģi, J. Katužanu un E. Suķi. Piedalījās 20 jaunieši. Viktorijā vingrošanas nodarbības bērniem vadīja A. Reimanis. Adelaidē A. Jankevics uzņēmās sieviešu vingrotāju techniskās komitejas vadību, ko turpināja līdz 1962. gadā – Andris Dainis kļuva par DA B grada meistaru.

Adelaidē ieinteresēt jauniešus ķermeņa sagatavošanā pūlējās bijušais svarcēlājs Jānis Zauls. Kara laikā, glābjot autokatastrofās cietušos, viņš bija pazaudējis vairākus pirkstus, kas neļāva viņam vairs piedalīties sacīkstēs. Savas mājas pagalmā viņš uzstādīja dažādus rīkus – stieni, apļus, svarus, staigājamo stiepli u. c. un bez atlīdzības labprāt palīdzēja ķermeni izkopt jebkura sporta piekritējiem. Diemžēl tikai nedaudzi – kā basketbolisti T. Tiliks, E. Ceplītis un galda tenisists J. Brakovskis – izmantoja viņa palīdzību vai klausījās viņa derīgajos padomos. Arī kopu vadība, visumā piekrītot Zaula domām, nespēja jauniešus piesaistīt, jo tie vēlējās laiku izmantoto tikai savam izvēlētajam sportam.

Īslaicīgus panākumus šai jomā guva ASK ar savu jauno basketbolistu grupu, gan austrāliešu komercvingrotavā.

Austrāliešu klubos airēja Ivars Daliņš, J. Ceriņš un V. Kārkliņš.

1960

Vieglatlētikā aktīvākie bija viktorieši. Balaratas *Venta* sarīkoja pavalsts latviešu meistarsacīkstes, *MLS* rīkoja sacīkstes savējiem, bet labākie vieglatlēti – V. Balodis, F. Jēkabsons, J. Kreicbergs, S. Ungers piedalījās austrāliešu klubu sacensībās, kur Jēkabsons sasniedza jaunu Austrālijas latviešu rekordu vesera mešanā – 50,46 m, bet Balodis lidināja disku 49,77 m. Vidusskolu sacensībās R. Lēmane uzvarēja diska mešanā, I. Zariņa 75 j. un100 j. sprintā.

Austrālijas meistarsacīkstēs Balodis ieguva 2. v. diska mešanā, 3. v. lodes grūšanā. Nobeidzis šo sezonu, Balodis aizgāja no lielā sporta. Savā karjērā viņš bija labojis Austrālijas rekordu diska mešanā 14 reizes (līdz 49,77 m). Daži citi viņa labākie rezultāti: lodes grūšanā 15,80 m, šķēpa mešanā 61,11 m, tāllēkšanā 5,55 m.

Austrālijas universitāšu čempionātā pertiete Ieva Kampe ierindojās 2. v. diska mešanā, 3. v. lodes grūšanā un augstlēkšanā, bet sidnejiete Inese Dzelme – 3. v. diska mešanā.

Melburnas **galda tenisa** meistarsacīkstēs otrais bija V. Matisons. Klubu sacīkstēs piedalījās *MLS* sieviešu vienība.

Adelaidē *ALS* 10 gadu jubilejas turnīrā visvairāk lauru guva J. Brakovskis, uzvarot vienspēlē, vīriešu dubultspēlē pārī ar J. Stambuli un jauktajā – ar Ievu Freidenfeldi. Sieviešu vienspēlē 1. v. Ilze Grastiņa.

Regulāri spēlēt turpināja *ALS* **golfisti**.

Viktorijas skolu meistarsacīkstēs **tenisā** pāru spēlē uzvarēja Gundars Tīlmanis ar Alvi Svīķeri. Vienspēlē Tīlmanis ieguva 2. vietu. Tas bija sākums spožai karjerai, īpaši kā trenerim, kas viņu noveda ASV. Viņš un Svīķers bija arī veiksmīgākie *MLS* 4 rīkotās sacīkstēs (28 dalībnieki). Pavalsts latviešu čempionāts un Sidnejas kausa izcīņa notika arī Jaundienvidvelsā.

Četru kopu 6 vienības sacentās Sidnejas kausa izcīņa **šaušanā**. Latviešu vienība šāva arī austrāliešu sacensībās. Aktīvi šaušanā bija arī Melburnas *DV*.

Romas olimpiskajās spēlēs Jānis Konrads izcīnīja zelta medaļu 1500 m **peldējumā** olimpiskajā rekordlaikā – 17:19,6 min. un bronzas medaļu 400 m un 4x200 m stafetē. Ilzei Konradei pienācās sudraba medaļa par 2. vietu 4x100 m stafetē. Jaundienvidvelsas čempionātā Jānis Konrads uzvarēja četros peldējumos. Ilze Konrade divos (iesk. stafeti). Abi sasniedza vairākus pasaules rekordus. Brālis un māsa piedalījās arī latviešu sacensībās (29 vīrieši, 16 sievietes), kur teicami peldēja arī Mārtiņš Tenisons un Jānis Riņģis jun.

Grupa Melburnas latviešu **slēpotāju**, vairākas sezonas izslēpojusies un izgulējusies sniegā uzceltās teltīs, nolēma paši uzcelt savu mītni Bullera kalnā. Šīs domas iedvesmoti, 13 drošsirdīgākie sanāca kopā 1960. gada 13. augustā Melburnā un nodibināja *Zilo acu slēpotāju klubu*, par mērķi spraužot uzcelt savu mītni. Klubs nekavējoties pieprasīja attiecīgajai pašvaldībai zemi un uzsāka būves darbus. Divas sezonas vēlāk *zilači* jau dzīvoja savā mītnē. To oficiāli atklāja 1963. g. 8. jūnijā Viktorijas latviešu sporta vadītājs un *Tēvzemes balvas* laureāts Jānis Daliņš.

1961

Jaundienvidvelsas latviešu pavalsts **vieglatlētikas** meistarsacīkstēs piedalījās 40 vīrieši, 26 sievietes.

RA meistarsacīkstēs Ieva Kampe izcīnīja 1. v. pieccīņā ar RA rekordu – 4013 p., uzrādot šādus rezultātus: 200 m 26,5 sek., 80 mb 12,2 sek., tāllēkšanā 5,52 m, augstlēkšanā 1,475 m, lodes grūšanā – 10,05 m. Atsevišķās sacensībās viņa bija 1. v. lodes grūšanā – 10,39 m, 2. v. 80 mb – 11,9 sek., tāllēkšanā un diska mešanā – 36,36 m. Vietējo klubu sacīkstēs viņa sasniedza 110 j. 11,4 sek., 440 j. 61,0 sek. un 80 mb 11,5 sek.

Galda tenisā V. Matisons uzvarēja Viktorijas meistarsacīkstēs dubultspēlē.

Sidnejas kausa izcīņā piedalījās 25 vīrieši, 20 sievietes. Latviešu meistarsacīkstes notika arī Brisbanē.

Jānis un Ilze Konradi turpināja gūt panākumus Austrālijas meistarsacīkstēs **peldēšanā**. Jaundienvidvelsas meistarsacīkstēs 3. v. 200 m un 8. v. 100 m tauriņstilā ieguva Mārtiņš Tenisons. Pavalsts latviešu meistarsacīkstēs labus rezultātus sasniedza Tenisons, J. Riņģis, A. Riške, A. Budļevskis un Anita Riņģe.

Viktorijas vidusskolu meistarsacīkstēs brīvā un tauriņstilā labi peldēja I. Sausverdis.

Melburnā Gundaru Tīlmani iedalīja pavalsts Lintona kausa **tenisa** vienībā (starp pavalstu jauniešu izlasēm). Alvis Svīķers ieguva vietu dienvidu apgabalā 17-gadīgo izlasē.

A. Jankevics uzņēmās DA sieviešu **vingrošanas** izlases trenēšanu, ko turpināja arī nākamajā gadā. Austrālijas m/s viņš darbojās kā tiesnesis. A. Dainis darbojās savienības komitejā, arī vairākos nākamajos gados.

Paukošanā ar špagu kvīnslandietis Imants Tērauds izcīnīja 2. vietu Austrālijas meistarsacīkstēs.

Brīvajā cīņā kvīnslandietis Toms Bite uzvarēja pavalsts junioru meistarsacīkstēs un Austrālijas meistarsacīkstēs ieguva 3. vietu.

Pirmoreiz notika kādas pavalsts latviešu meistarsacīkstes **novusā**. Jaundienvidvelsā 24 dalībnieku konkurencē 1. v. J. Gulbis *(Olimpija)*.

Šaušanā aktīvākie bija sidnejieši, kuplā skaitā piedaloties gan *Spara* rīkotajās sacensībās (47 dal.), *DV* sacīkstēs un firmas *K. Upītis un dēli* kausa izcīņā vienībām. Pasaules *DV* meistarsacīkstēm (korespondences ceļā) sievietēm iedalīja A. Šulci, B. Šulci un V. Bagāto.

Sidnejā *Olimpijas* vadītājs Kārlis Ērglis ierosināja pie kopas dibināt **golfa** nozari. 1961. gada janvārī Arnolda Gūtmaņa mājās sapulcējās 12 golfa iesācēji un nodibināja golfa sekciju pie *Olimpijas* sporta kopas, par vadītāju ievēlot Herbertu Dzirnekli. Vēlāk, *Olimpijai* izbeidzot darbību, sek-

cija kļuva par *Olimpijas golfa klubu*. Spēlēt varēja tikai publiskos laukumos, bet nedēļas nogalēs tie bija ļoti aizņemti un jārezervē tālu uz priekšu. Gada beigās sekcijas sarīkojums deva nelielu atlikumu bumbiņu iegādei un balvām.

1962

Vecās paaudzes **vieglatlētiem** pamazām aizejot no aktīvo saimes, spožus panākumus guva Ieva Kampe. Rietumaustrālijas m/s viņa uzvarēja tāllēkšanā ar 5,81 m, diska mešanā un lodes grūšanā, ieguva 2. vietu augstlēkšanā un 80 mb.

Austrālijas m/s viņa ieguva 2. vietu pieccīņā ar 4369 p., kas šai sezonā izrādījās par 38. rezultātu pasaulē, 3. vietu tāllēkšanā un 2. vietu arī 4x100 m stafetē.

Britu kopvalsts spēlēs Pertā viņa tāllēkšanā sasniedza 5,87 m, kas deva 4. vietu.

Divas Sidnejas kopas piedalījās LSP Trimdā izsludinātajās korespondencsacīkstēs. Vīriešu klasē *Spars* ierindojās 4. vietā, *Olimpija* 5. vietā; sievietes – *Spars* 5. vietā, *Olimpija* 7. vietā.

Peldēšanā Britu kopvalsts spēlēs Pertā Ilze Konrade 440 j. brīvajā stilā ieguva 2. vietu. Kopvalsts kandidātu grupā bija iedalīts arī Mārtiņš Tenisons, kas Austrālijas m/s 220 j. tauriņstilā ieguva 4. vietu, 110 m brīvajā stilā jaunatnes grupā – 3. vietu, bet pavalsts latviešu m/s uzvarēja visās sacensībās.

Melburnas vidusskolas sacensībās teicami peldēja I. Sausverdis brīvajā stilā un tauriņstilā, bet Balaratā A. Reimanis organizēja sacensības bērniem.

Šaušanā lielu rosību izrādīja *JDV*, kā arī *RA* šāvēji. Pēdējie pavalsts korespondencsacīkstēs, šaujot ar mazkalibra šautenēm, 13 vienību konkurencē ieguva 2. vietu.

Tenisā m/s latviešiem rīkoja *JDV*, bet Balaratā A. Reimanis rīkoja sacensības zēniem.

Latviešu **galda tenisa** sacensības notika *JDV* un Kvīnslandē.

Kvīnslandes meistars **grieķu-romiešu cīņā** spalvas svarā kļuva T. Bite.

DA sieviešu **vingrotāju** izlasi trenēja A. Jankevics un darbojās izlases sastādītāju komitejā kopā ar E. Dukātu. Pēdējo ievēlēja arī Austrālijas vīriešu techniskajā komitejā. A. Dainis pārstāvēja *DA* Austrālijas m/s.

Sidnejā *Olimpijas* **golfa** sekcijas pilnsapulce par vadītāju ievēlēja Arnoldu Gūtmani, kas sekciju vadīja vēl 1995. gadā. *Olimpija* dāvāja ceļojošu kausu.

Adelaidē **novusa** sacensības biedriem rīkoja *ASK*.

1963

Austrālijas apmērā citos sporta veidos netika gūti ievērojami panākumi, kaut rosība latviešu starpā turpinājās.

Vieglatlētikas sacensības turpinājās tikai Sidnejā.

Melburnā skolu sacensībās izcēlās vairāki jaunieši.

Nodibinājusi ģimenes dzīvi, lielo sportu uz laiku atstāja dekadas izcilāka vieglatlēte Ieva Kampe Rietumaustrālijā. Starp viņas labākajiem rezultātiem bija: 60 m 7,5 sek.; 100 m 12,3 sek.; 80 m barjērskrējienā 11,5 sek.; tāllēkšanā 5,885 m; lodes grūšanā 12,65 m, diska mešanā 40,38 m; pieccīņā 4369 p. Arī pēc četru bērnu – Danas (1963), Lisas (1966), Andreja (1969, kurš kļuva par olimpisko basketbolistu) un Helenas (1975) – ierašanās pasaulē viņa kā Ieva Vlahova turpināja sekmīgi piedalīties vieglatlētikas sacīkstēs, kā arī spēlēja basketbolu.

Tenisā Gundars Tīlmanis tika ierindots 4. vietā Viktorijas junioru ranga tabulā. Sidnejas latviešu m/s piedalījās tikai vīrieši.

Līdzīgi – bez sievietēm, risinājās arī latviešu **galda tenisa** m/s Sidnejā un Brisbenā.

Kā allaž vienīgi Sidneja rīkoja latviešu **peldēšanas** m/s, kur startēja 25 vīrieši, 8 sievietes. Labākos rezultātus uzrādīja M. Tenisons, J. Riņģis, A. un U. Krūmiņi, Ilze Konrade, Ilze Raudziņa.

Apklusis bija **futbols**, izņemot draudzības sacensību savā starpā Sidnejā. R. Barotājs vēl arvien sargāja *Slavia* vārtus, kad tā uzvarēja Viktorijas pavalsts *Austrālijas kausa* izcīņā.

Austrāliešu paveida futbolā Viktorijas virslīgas klubā *Ziemeļmelburna* spēlēja Uldis Agrums.

Šaušanā daudz savstarpēju sacensību rīkoja Sidnejā. Austrālijas meistarsacīkstēs ar mazkalibra šautenēm 15. vietu ieguva V. Greiškāns, ko izraudzīja arī pavalsts vienībā korespondencsacīkstei ar ASV.

Novusa dubultspēļu turnīrā Adelaidē piedalījās 15 pāri. Latviešu pavalsts m/s rīkoja Sidnejā.

Motosporta sacensībās Sidnejā piedalījās J. Bauskis.

V. Holcmanis trenēja Adelaides austrāliešu **bokserus**.

Sidnejā 10 vālīšu **bumbošanas** sacensībās piedalījās latviešu četrinieks.

Sidnejas Olimpijā **golfistu** skaits pieauga uz 24, to vidū četras dāmas: Ausma Gūtmane, Krista Jostsona, Irēne Kārkliņa un Helene Vēgnere. Radās arī atbalstītāji no latviešu uzņēmēju vidus.

1964

Adelaidē pavalsts m/s **vieglatlētikā** Biruta Vilmane izcīnīja divas pirmās vietas – 100 j. ar 11,2 sek. un 440 j. ar 60,6 sek., bet 3. vietu 220 j. – 25,1 sek.

Brisbenas vidusskolu sacensībās 100 j. skrējienā uzvarēja J. Muižnieks – 10,4 sek.

Melburnā Jāni Tīlmani iedalīja Melburnas universitātes vienībā. Klubu sacensībās viņš sasniedza šķēpa mešanā 61,14 m, bet vidusskolu sacensībās Reneka Lēmane meta disku 32,92 m.

Jānis Konrads atgriezās no studijām ASV, lai kvalificētos Tokijas olimpiskajām spēlēm, ko arī paveica. Taču viņa forma vairs nebija pietiekami laba, un viņš **peldēja** vienīgi Austrālijas stafetes četriniekā. Jaundienvidvelsas m/s Ilze uzvarēja 400 m brīvā stilā – 4:51,7. M. Tenisons bija ceturtais 200 m tauriņstilā.

Pertā uzspīdēja divas jaunas zvaigznītes – Ilze Ertnere, kura uzvarēja pavalsts m/s meitenēm 14 g. 110 j., un Zigrīda Gulāne – ātrākā 220 j., abas krūšu stilā.

Daudzos individuālos sporta veidos, kā, piem., džudo vai paukošana latviešu sporta kopas nespēja saviem biedriem sagādāt ne trenerus, ne treniņa iespējas, un šādu sporta veidu mīļotāji iestājās austrāliešu klubos un latviešu sporta sabiedrībā bija mazāk pazīstami. Sidnejietis Teodors Boronovskis bija viens no tādiem. Viņš bija dzimis 1943. gadā Latvijā, ar ģimeni ieradies Austrālijā 1948. gadā. Pēc vidusskolas beigšanas sācis strādāt policijā, kur arī iepazinies ar **džudo** un pievērsies tam ar lielu nopietnību un apņēmību, kas viņam nopelnīja vietu Austrālijas olimpiskajā vienībā. Tokijā neierobežota svara kategorijā viņš ar divām uzvarām iekļuva pusfinālā, kur nācās zaudēt vēlākajām zelta medaļas ieguvējam holandietim Gēzinkam, taču bronzas medaļa bija nodrošināta latvietim, jo, tāpat kā boksā, par 3. vietu nebija jācīnās ar otra pusfināla zaudētāju.

Vietu olimpiskajā izlasē ieguva arī kvīnslandietis Imants Tērauds – **paukošanā ar špagu**. Tērauds, kluss, sabiedriski atturīgs jauneklis, vēlāk ar ģimeni pārcēlās uz Tasmāniju, kur diemžēl vairs nebija tik izcilu treneru kā Brisbenā.

Sidnejietis Imants Graudiņš uzvarēja Austrālijas universitāšu m/s **boksā** spalvas svarā.

Sidnejas kausa sacensības uzturēja interesi par **tenisu** latviešu vidū.

Visi latviešu vadošie galda tenisisti bija atstājuši "lielo" **galda tenisu** un piedalījās tikai latviešu vai austrāliešu klubu sacensībās

Latviešu spēlētāju skaits **Austrālijas paveida futbolā** virslīgā dubultojās: bez Ulda Agruma Melburnā vietu Tasmānijas augstākajā līgā ieguva Kārlis Pārums, vispusīgs sportists, kas spēlēja arī futbolu, tenisu, kriketu u. c.

Sidnejā Olimpijas **golfa** sekcija rīkoja atklātu golfa turnīru, ar 25 dalībniekiem, no tiem – diviem viktoriešiem.

Melburnā latviešu grupa turpināja piedalīties austrāliešu sacensībās **10-vālīšu bumbošanā**.

Austrālijas m/s **šaušanā ar mazkalibra šauteni** 5. v. ierindojās melburnietis K. Greiškāns. Aktīvi bija Pertas un Sidnejas *vanagi*.

Zilo acu slēpotāju klubs jūlijā (Austrālijas ziemā) sarīkoja pirmās **slēpošanas** sacīkstes saviem biedriem. Gan slalomā, gan nobraucienā uzvarēja Guntis Rozītis. Pie sacīkšu sarīkošanas neatsverams palīgs bija bijušais trimdas meistars slēpošanā Augusts Reimanis no Balaratas *Ventas*. Pašiem kluba biedriem tobrīd nebija ne mazākās jausmas, kā šādas sacīkstes jārīko. Mēnesi vēlāk turpat Bullera kalnā klubs rīkoja pirmās Austrālijas latviešu m/s. Piedalījās seši slēpotāji, sacenšoties tikai slalomā, jo slikto laika apstākļu dēļ nobrauciens nevarēja notikt. Uzvarēja Juris Reinfelds, kas gada sākumā bija startējis Edinburgas (Skotijā) universitātes vienībā, piedaloties Lielbritānijas universitāšu meistarsacīkstēs. 2. vietā Alfreds Miezītis, 3. vietā Miķelis Rubis. Ceļu iebrauca piedzīvojušais Arvīds Lejiņš, kas pats nepiedalījās.

Tasmānijā Ben Loudona sacīkstēs slalomā sievietēm uzvarēja Vita Endelmane.

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES 1954–1964

3. ALM Brisbenā 1954

Tālo ceļu uz 4. ALM Brisbenā mēroja daudz mazāks sportistu skaits kā uz pirmajām trim. Kā nekā no Sidnejas līdz Brisbenai bija 980 km, (ar auto vai vilcienu, jo lidmašīnas biļetei naudas nebija), no Melburnas 1850 km, no Adelaides 2430 km.

Programmā bija uzņemti tikai trīs sporta veidi. Basketbolā uzvarēja Adelaides *Venta*: I. Freidenfelds, M. Polis, A. Sils, V. Šķiliņš, R. Treijs, F. Didrichsons, M. Šels; 2. vietā Sidnejas *Spars*.

Volejbolā uzvarēja Sidnejas *Olimpija*, 2. vietā Brisbenas *DV*.

Galda tenisā vīriešu vienspēlē 1. v. J. Brakovskis *(ALS)*, 2. v. J. Skadiņš (Melb.). Sieviešu vienspēlē pārāka bija M. Freidenfelde *(Venta)*, 2. v. E. Bērziņa (Sidn.). Jauktā dubultspēlē 1. v. Brakovskis/Freidenfelde, 2. v. A. Kazubērns/Kūkuma (Brisbena).

Tā kā Brisbenā **vieglatlētikas** meistarsacīkstes nevarēja sarīkot, to uzņēmās Balaratas *Venta*. Rūpīgi noorganizētajās sacensībās 1955. gada janvārī piedalījās kupls sportistu skaits no Viktorijas un Dienvidaustrālijas vīriešu, sieviešu, zēnu un meiteņu klasēs. Sacīkstes vadīja Augusts Reimanis, un galvenais tiesnesis bija Viktorijas sporta vadītājs Alberts Priednieks.

4. ALM Sidnejā 1955

Sidnejā 1955. gadā ALM ar atzīstamu veiksmi organizēja TDV latviešu sporta savienība J. Katužana vadībā. Dalībnieku skaits bija lielāks kā jebkurās iepriekšējās sacensībās. Pirmo reizi programmā bija uzņemta peldēšana un riteņbraukšana.

Basketbols. Vīrieši sacensībās piedalījās 6 vienības. I grupā: *Daina – Venta* 45:41, *Venta – Daugava* 47:38, *Daina – Daugava* 56:32, II grupā: *ALS – Spars* 69:41, *Spars – Rīga* 59:49, *ALS – Rīga* 60:50. Finālā *ALS* – F. Blicavs, J. Dancis, J. Kargans, Z. Ozoliņš, A. Rings, E. Strautiņš (treneris A. Rings) viegli uzvarēja vājinātu *Dainas* vienību 81:39.

Volejbols. Volejbols šajā laikā bija vismaz tikpat populārs kā basketbols.

Piedalījās 7 vīriešu un 5 sieviešu vienības. Par meistarvienībām kļuva abas – vīriešu un sieviešu – Melburnas *Rīgas* vienības, finālspēlēs uzvarot Adelaides *DV* vīriešus, un Adelaides *Ventu* sieviešu grupā. Adelaides *DV* uzvarēja *DV* Brisb. 15:9, 15:7; *Ventu* 15:8, 15:2; *Olimpiju I* 4:15, 15:7, 15:13; *Daugavu* 12:15, 15:11, 15:5; *Rīgu* 16:14, 7:15, 15:13; bet zaudēja *Olimpijai II* 15:7, 12:15, 15:10, 15:12; *Rīga* uzvarēja *Ventu* 15:5, 15:3, *Olimpiju* I 15:17, 15:10, 15:12 un *Daugavu* 15:10, 15:12, bet zaudēja *DV* (Ad.) 8:15, 9:15. Izšķirējā spēlē *Rīga* pieveica *DV* (Ad.) 15:8, 15:9.

Rīga: R. Barotājs, M. Bedeicis, J. Jaunozoliņš, A. Pērkons, E. Švolmanis, A. Tīlmanis, H. Turss.

Sieviešu sacensībās *Rīga* uzvarēja *Olimpiju* 15:4, 15:11; *Ventu* 15:10, 15:6; *Rīga* šajos gados bija neapstrīdami stiprākā vienība, bet pamazām veidojās jaunāka paaudze, ko rāda līdzīgāki rezul-

tāti triju setu spēlēs: *Spīdola – Olimpija* (abas Sidneja) 9:15, 15:8, 16:14; *Spīdola* – Melburnas LB 9:15, 15:13, 15:9; *Venta* (Adelaide) – *Spīdola* 8:15, 15:10, 15:13. Finālā *Rīga* pārliecinoši uzvarēja *Ventu* 15:5, 15:0.

Rīga: Dz. Bedeice, A. Buliņa, G. Pērkone, B. Plūme, N. Svīķere, V. Švolmane, V. Tīlmane.

Teniss. Vīriešu vienspēlē uzvarēja R. Barotājs *(Rīga)*, 2. v. A. Skuja *(Auseklis)*. Dubultspēlē: 1. v. R. Barotājs – A. Skuja, 2. v. T. Burkevics – P. Pētersons *(Olimpija)*.

Sieviešu vienspēlē uzvarēja L. Dunsdorfa (MLB), 2. v. A. Rutkovska *(Spīdola)*.

Galda teniss. Vīriešu vienspēlē uzvarēja U. Kreišmanis, 2. v. J. Brakovskis. Dubultspēlē: 1. U. Kreišmanis – J. Brakovskis, 2. v. Matisons – V. Graudiņš *(Rīga)*. Sieviešu vienspēlē: 1. A. Paukste (*Venta* Bal.), 2. M. Freidenfelde *(Venta)*. Dubultspēlē: 1. A. Paukste – H. Zubkova, 2. I. Velika – E. Bērziņa *(Olimpija)*. Jauktā dubultspēlē: 1. J. Brakovskis – M. Freidenfelde, 2. R. Barotājs – H. Zubkova.

Vieglatlētika. Vīriešiem: 100 m, 200 m, 400 m uzvarēja V. Šķiliņš *(Venta)*. 800 m – U. Hāgens *(Olimp.)*, 1500 m – J. Graudiņš *(Spars)*; 4x100 m maiņas skrējienā sastādītā vienība: V. Šķiliņš, V. Balodis *(Venta)*, J. Mancs *(Olimp.)* un I. Rutkovskis *(Spīdola)*; augstlēkšanā – J. Zutītis *(Spars)*; tāllēkšanā – R.Barotājs *(Rīga)*; trīssoļlēkšanā – A. Birstiņš *(Auseklis)*; šķēpa mešanā, lodes grūšanā un diska mešanā – V. Balodis.

Sievietēm: šķēpa mešanā – L. Salduma *(Auseklis)*. Viņa bija vienīgā dalībniece arī lodes grūšanā un diska mešanā.

Kupls dalībnieku skaits bija arī jaunatnes klasē.

Peldēšana. 50 m brīvā stilā vīriešiem – J. Konrāds *(Spars)* 30,8 sek., zēniem – U. Krūmiņš (*Spars*) 31,6 sek. 50 m uz krūtīm – J. Šķiņķis *(Olimp.)* 48,5 sek., 50 m uz muguras zēniem – U. Krūmiņš 47,1 sek., 100 m brīvā stilā – J. Konrāds 67,4 sek. 200 m brīvā stilā J. Bergs *(Auseklis)* 2:57,9 sek. 4x50 m maiņas peldējumā 1. v. *Spars* (A. Arnoldijs, U. Krūmiņš, K. Krūmiņš, J. Konrāds) – 2:17,9, 2. v. *Auseklis* 2:26,8.

Sieviešu sacensībās 50 m uz krūtīm – L. Salduma *(Auseklis)* 57,2 sek.; meitenēm – J. Arnoldija *(Spars)* 60,2 sek.

Riteņbraukšanā 10 m šosejas braucienā uzvarēja J. Tilibs (*Spars*).

Šachā pirmo reizi izdevās noorganizēt vienību sacensību. Melburnas šacha klubs *Venta* cīnījās neizšķirti ar Sidnejas šacha klubu *Rīga*. K. Raipalis zaudēja R. Švarcam, O. Bergmanis uzvarēja L. Peiču, E. Mālītis uzvarēja A. Bukavu, L. Lukstiņš zaudēja A. Mūrniekam. Ātrspēlē pārākais bija R. Švarcs, 2. v. E. Mālītis.

Labākās kopas kausu šais meistarsacīkstēs izcīnīja Sidnejas *Auseklis*. Speciālu balvu par vispusību saņēma R. Barotājs.

Sporta kongresā pieņēma dažus grozījumus ALSA statūtos un par sporta dzīves vadītāju atkal ievēlēja J. Riņģi. Basketbola nozari vadīja H. Turss, vieglatlētikas un slēpošanas – A. Reimanis, peldēšanas – E. Suķis, paukošanas – J. Kalējs, galda tenisa – J. Zemītis, futbola – K. Tiliks.

5. ALM Melburnā 1956

Piektās meistarsacīkstes, pilnīgi iekļautas Kultūras Dienu programmā, ieskaitot arī financiālo izkārtojumu, notika Melburnā 1956. gadā. Sacīkšu organizācija bija Viktorijas sporta vadītāja E. Mālīša un viņa palīgu ziņā. Pavadījuši atvaļinājumu iepriekšējā mēnesī olimpiskajās spēlēs, daudzi citu pavalstu sportisti nevarēja vairs atļauties otrreiz uz Melburnu braukt. Tā, piemēram, basketbola meistars *ALS* pieteica vienīgi jaunatnes vienību, tādējādi nepretendējot uz jauno, sūtņa K. Zariņa dāvināto ceļojošo balvu. Sacīkšu noslēgumā Latvijas konsulārais pārstāvis Olģerts Rozītis to pasniedza *Dainas* kapteinim E. Linmeieram. Šī balva – sudraba svečturis – izcināma Austrālijā līdz tam laikam, kamēr to varēs pārvest atbrīvotajā Latvijā un novietot Rūjienas baznīcā. Labākās kopas kausu uz vienu gadu ieguva pati dāvinātāja – *Rīga*.

Basketbols. Savu 1952. gada panākumu atkārtoja *Daina* – R. Baumanis, J. Bumbērs, K. Bumbērs, P. Bumbērs, A. Eglājs, J. Kūlnieks, E. Linmeiers, M. Raiskums, Z. Šteinbergs, 2. vietā atstājot Sidnejas *Vairogu*. Vēl piedalījās *Rīga*, *Kursa*, *Venta* un *ALS* jaunatnes vienība.

Volejbols. Pārsteigumu nebija; kā vīriešu, tā sieviešu grupā uzvarēja *Rīgas* vienības, 2. vietā atstājot MLB. Kultūras Dienu pilsētai vienmēr ir bijusi priekšrocība, jo visi spēlētāji jau ir uz vietas. Citām pilsētām ne vienmēr bija iespējams nosūtīt vienības spēcīgākajā sastāvā, vai varbūt vispār aizbraukt.

Rīga (vīr.) – R. Barotājs, J. Jaunozoliņš, E. Švolmanis, A. Tīlmanis, H. Turss, M. Bedeicis.

Sievietes: A. Buliņa, G. Pērkone, N. Svīķere, V. Švolmane, I. Viļuma un no Jaunzēlandes viesos atbraukušā Zinaida Ringenberga.

Teniss. Meistartitulu veiksmīgi aizstāvēja vispusīgais R. Barotājs *(Rīga)*, finālā pārspējot A. Skuju *(Auseklis)* 4:4, 4:6, 6:3. Piedalījās rekordskaits spēlētāju – 24. Dubultspēles finālā A. Skuja un T. Burkevics uzvarēja R. Barotāju un V. Matisonu 6: 0, 6: 0.

Sieviešu vienspēlē meistargodā tika izcilā volejboliste N. Svīķere, finālā pieveicot Vilipu 6:3, 7:5. Jauktās dubultspēles finālā R. Barotājs – N. Svīķere uzvarēja Vilipu pāri 6:1, 6:4.

Galda teniss. Savu 1954. gada panākumu atkārtoja J. Brakovskis *(Venta)*, finālā uzvarot V. Matisonu *(Rīga)* 21:12, 21:17. Dubultspēlē V. Matisons – V. Graudiņš pārspēja J. Brakovski – J. Zemīti. Jauktā dubultspēlē 1. vietā J. Brakovskis – K. Brencēna, 2. vietā Graudiņš – I. Viļuma. Sieviešu vienspēlē uzvarēja I. Viļuma *(Auseklis)*, 2. vietā E. Bērziņa *(Olimpija)*.

Vieglatlētika. Vīriešiem 100 m skrējienā uzvarēja J. Rīmanis, 400 m – J. Rumbēns, 1500 m J. Graudiņš, augstlēkšanā – A. Skuja, tāllēkšanā un trīssoļlēkšanā – J. Rīmanis, lodes grūšanā un diska mešanā – V. Balodis, šķēpa mešanā – A. Pāvuliņš. Zēniem 60 m un augstlēkšanā Agrums; tāllēkšanā un lodes grūšanā – Tauriņš.

Sievietēm lodes grūšanā un diska mešanā uzvarēja Z. Ringenberga. Meitenēm 60 m – A. Meiere, kas bija labākā arī augstlēkšanā.

Šacha ātrspēlē, piedaloties 15 sacensoņiem, uzvarēja K. Ozols ar 13 p., 2. vietā E. Mālītis ar 12 p. (abi – šacha klubs *Venta*).

6. ALM Adelaidē 1957

Tuvu pie 200 sportistu no četru pavalstu desmit klubiem piedalījās 6. meistarsacīkstēs Adelaidē 1957. gadā. Jaunums šoreiz bija sieviešu sacensības basketbolā. Piezīmējams, ka visā Austrālijā šis sporta veids bija tikai dažus gadus vecs.

Basketbols. Vīriešu sacensībās piedalījās 4 vienības. Neieradās vairākkārtējā meistarvienība *Daina*, kurai bija spēlētāju problēmas. *ALS* viegli pieveica jauno *Kursas* vienību 57:15, turpretim drāmatiski risinājās *Rīgas* un *Ventas* sacensība. Spēles pagarinājumā ar 51:47 uzvarēja *Venta*. *ALS* uzvarēja *Rīgu* 63:44, *Venta – Kursu* 63:25 un arī *Rīga* pārspēja *Kursu*. Turnīra uzvarētāju izšķira *ALS – Ventas* sacensība. Uzvarēja *ALS* ar 75:51.

1. *ALS* – J. Dancis 28 p., M. Dancis 15, Z. Ozoliņš 12, M. Priede 8, T. Tiliks 6, V. Zariņš 6 p., L. Milons, J. Miķelsons, J. Vilmanis, A. Zariņš. Treneris A. Rings. 2. *Venta*.

Sieviešu sacensībās ievērojami pārākas par pārējām bija *Rīgas* spēlētājas. *Rīga* veica *Ventu* 26:14 un *ALS* 44:14, bet *Venta – ALS* 32:28.

1. *Rīga* – B. Ābele, R. Pāruma, M. Strautniece, V. Tīlmane, I. Vēze, D. Zālīte. Treneris A. Bērziņš. 2. *Venta*.

Volejbols. Piedalījās 6 vīriešu un 6 sieviešu vienības. Lai īsajā Kultūras Dienās sportam paredzētajā laikā varētu m/s izspēlēt, sacensības notika divās grupās, uzvarētājiem satiekoties finālā.

Vīriešu spēlēs I grupas finālā tika *Rīga* (Melb.), uzvarot *DV* (Adel.) 15:10,15:11 un *Daugavu* (Sid.) 16:14, 15:8. II grupā pēc sīvākām cīņām finālā tika *Venta* (Adel.), uzvarot *ALS* (Adel.)14:16, 18:16, 15:0 un MLB (Melb.) 15:7, 14:16, 15:10. Finālā *Rīga* uzveica *Ventu* 5:15, 15:2, 15:8.

Rīga – R. Barotājs, M. Bedeicis, J. Jaunozoliņš, E. Linmeiers, E. Švolmanis, V. Graudiņš, A. Tīlmanis.

Sieviešu sacensībās I grupā *Rīga* (Melb.) uzvarēja *Ventu* (Adel.) 15:5, 15:9 un *Olimpiju* (Sid.) 15:6, 15:4. II grupā *ALS* uzvarēja *DV* (Adel.) 15:8, 15:7 un MLB (Melb.) 15:4, 15:5. Finmāls izvērtās par vienu no neaizmirstamākajām spēlēm šajā dekadā. Ilggadējā meistarvienība *Rīga* bija spiesta atzīt adelaidiešu pārākumu. *ALS* divu stundu ilgā spēlē uzvarēja ar rezultātu 15:17, 16:14, 15:10.

ALS – Liesma Dancis, Biruta Irbe, Rita Lutere, Mirdza Olupa, Brigita Anberga-Ozoliņa, Regīna Švāģere, Rute Zvaigzne.

Teniss. Piedalījās 14 vīrieši un 5 sievietes. Vīriešu vienspēles finālā T. Burkevics (Kanbera) uzvarēja J. Kasapcevu *(Daugava)* 6:1, 6:2, bet dubultspēlē T. Burkevics un J. Kasapcevs pārspēja J. Miķelsonu *(ALS)* un G. Bikaunieku *(Venta)* 6:1, 7:5. Sieviešu vienspēlē M. Olupa *(ALS)* uzvarēja visas pārējās sacensones. 2. v. D. Zālīte (*Rīga*). Jauktā dubultspēlē meistarnosaukumu izcīnīja T. Burkevics un I. Slūka (MLB), uzvarot V. Rutkovski *(Venta)* un M. Olupu 6:4, 6:2.

Galda teniss. Trīskāršu uzvaru izcīnīja J. Brakovskis *(Venta)*, kas vienspēles finālā pieveica U. Kreišmani 13:21, 21:15, 21:15, dubultspēlē kopā ar Kreišmani uzvarēja V. Matisonu un V. Graudiņu (*Rīga*) 19:21, 21:17, 21:17, 21:14 un jauktā dubultspēlē ar M. Freidenfeldi pārspēja V. Graudiņu un I. Viļumu 22:20, 21:17. Sieviešu vienspēles finālā meistare I. Viļuma *(Auseklis)* uzvarēja M. Freidenfeldi *(Venta)* 21:14, 21:18, bet dubultspēlē pārākās bija I. Viļuma – M. Olupa, finālā pieveicot Bērziņu – Klarku *(Auseklis)* 22:120, 21:13.

Vieglatlētika. Šais meistarsacīkstēs atklājās jauns talants – nepilnus 14 gadus vecā *ALS* sprintere B. Vilmane, kurai diemžēl trūka nopietnas konkurences. Vīriešu sacensībās 100 m un 400 m uzvarēja V. Šķiliņš *(Venta)*, 1500 m – J. Graudiņš *(Spars)*, 4x100 m maiņas skrējienā – *Venta* (V. Šķiliņš, V. Balodis, I. Kronītis, E. Francis), augstlēkšanā – U. Agrums (*Venta* Bal.), tāllēkšanā – J. Rumbēns (MLB), lodes grūšanā un diska mešanā – V. Balodis, šķēpa mešanā – A. Pāvuliņš *(Rīga)*.

Sieviešu sacensībās 100 j. un augstlēkšanā – B. Vilmane, tāllēkšanā – I. Birze *(Olimp.)*, lodes grūšanā un diska mešanā – M. Freidenfelde *(Venta)*. Jaunatnes sacensībās 60 m uzvarēja Špīlbergs (MLB), augstlēkšanā – J. Vilmanis *(ALS)*, tāllēkšanā – Špīlbergs, lodes grūšanā – J. Vilmanis. Absolūti labākais sniegums bija V. Balodim diska mešanā, kas deva 902 punktus pēc desmitcīņas tabulām.

Šachā ātrspēlē visus pretiniekus pieveica L. Endzelīns *(Matisona šacha klubs)* 2. vietā G. Bērzzariņš *(ALS)*.

Pēc sarežģītiem aplēsumiem labākās kopas balvu piešķīra *ALS*, kas ieguva 48 p., 2. vietā *Venta* ar 45 p. un 3. vietā *Rīga* ar 38,5 p.

Sporta kongresā no pavalstu un nozaru vadītāju ziņojumiem izrietēja, ka sporta dzīve bijusi rosīga trīs pavalstīs: Jaundienvidvelsā, Viktorijā un Dienvidaustrālijā. Par latviešu sporta vadītāju nākošajiem diviem gadiem atkal bez pretkandidāta ievēlēja J. Riņģi.

Latviešu Sporta Padome Trimdā paziņoja, ka lielā sporta nozīme piešķirta V. Balodim, P. Bumbēram, J. Dancim, I. Freidenfeldam, I. Konradei un J. Konradam (visi olimpisko sacensību dalībnieki) un J. Riņģim.

Kultūras Dienu spēles Brisbenā 1958

Neierodoties iecerētajam dalībnieku skaitam, *DV* Brisbenas nod. sporta kopas vadība, kurai bija uzticēta 1958. gada ALM rīkošana, pamatoti izšķirās sacensības Brisbenā pārkārtot par 8. Kultūras Dienu sporta spēlēm. Meistarnosaukumi tāpēc palika neizcīnīti, bet kā Kultūras Dienu programmas papildinātājas sacensības izdevās teicami.

Basketbols. Uzvaras kausu uz Sidneju aizveda nesen dibinātā *Vairoga* vienība, kurā spēlēja A. Birstiņš, L. Birstiņš, I. Birze, S. Kašs, J. Lodziņš, A. Paupe, A. Strauts. Tā pieveica Brisbenas

DV 56–47 un ar laimīgi pēdējās sekundēs izcīnītu 41–40 rezultātu arī Melburnas Kursu. Sieviešu sacensībās *Spars* viegli pieveica Adelaides un Sidnejas sastādīto vienību 48–10.

Volejbols. Vīriešu sacensībās uzvarēja Sidnejas sastādītā vienība – E. Bērziņš, Z. Draviņš, J. Driba, J. Kovaļuns, R. Krauklis, J. Sīlis, A. Strauts, kas pārspēja Brisbenas *DV* 15:9, 11:15, 16:14 un Brisbenas sastādīto vienību 15:9, 15:12. Sieviešu sacensībās *Spars* – I. Arnoldija, I. Heimane, H. Kovaļuna, M. Kaša, Z. Tenisone, Dz. Ulma uzvarēja Brisbenas vienību 15:6, 15:7.

Galda teniss. Vīriešu vienspēlē 1. vietu dalīja brisbenieši J. Laukirbe un A. Kazubērns. Viņi abi bija pārākie arī dubultspēlē. Sieviešu sacensībās sidnejiete I. Viļuma viegli pieveica visas četras pretinieces un kopā ar adelaidieti L. Ludboržu uzvarēja arī dubultspēlē.

Pārsteiguma balvu sacensību jaunākajai dalībniecei saņēma 14-gadīgā basketboliste M. Deķe *(Spars)*. Balvu pasniegšanai Kultūras Dienu noslēguma ballē bija aicināts *Tēvzemes balvas* laureāts Jānis Daliņš.

7. ALM Sidnejā 1959

Septītās meistarsacīkstes 1959. gadā Sidnejā ar 300 dalībniekiem ritēja raiti un lietišķi. Sporta draugs B. Janovičs daļu sacensību uzņēma filmā. Programmā pirmo reizi bija uzņemta šaušana.

Basketbols. Astoņu vienību konkurencē ceturto reizi meistargodā tika *ALS*, finālā ar 54–40 pieveicot Melburnas Latviešu Sportu *(MLS)*, kas bija nodibināts apvienojot *Rīgu* un *Dainu*.

ALS – K. Ābele, G. Bērzzariņš, J. Dancis, M. Līdums, I. Māliņš, Z. Ozoliņš, T. Tiliks.

MLS – A. Eglājs, V. Graudiņš, E. Linmeiers, J. Strautnieks, A. Tīlmanis, J. Pandullo. Sieviešu sacensībās uzvarēja *MLS*, kas pieveica *ALS* 47–10, *Olimpiju* 46–5 un *Sparu* 26–15. Pārsteigumu sagādāja *ALS*, uzvarot *Sparu* 20:17 un *Olimpiju* 21:6.

1. *MLS* – B. Ābele, R. Pāruma, M. Pole, V. Švolmane, V. Tīlmane, I. Vēze, D. Zālīte, M. Zālīte. Treneris J. Pandullo.

Volejbols. Četru vīriešu vienību sacensībā vislabāk veicās mājiniekiem. Finālā *Olimpija* uzvarēja *Vairogu* 15:12, 9:15, 15:7. Sievietēm meistartitulu izcīnīja *MLS* – D. Bedeice, N. Sviķere, V. Švolmane, V. Tīlmane, I. Upīte, D. Zālīte, finālā pieveicot *Sparu* 17:15, 15:10, 15:4.

Teniss. Vīriešu sacensībās, kurās piedalījās 21 spēlētājs, meistargodā tika jaunais talantīgais spēlētājs G. Tīlmanis *(MLS)*, finālā pārspējot iepriekšējo meistaru T. Burkevicu (Kanb.) 6:3, 6:4. Dubultspēlē uzvarēja G. Tīlmanis un A. Svīķers *(MLS)*, finālā pieveicot I. Jērumu un J. Kalniņu 6:2, 6:1. Sieviešu grupā D. Zālīte *(MLS)* finālā uzvarēja B. Brāķeri *(Spars)* 6:3, 6:4. Dubultspēlē B. un M. Brāķere pieveica D. Zālīti – L. Dunsdorfu *(MLS)* 6:3, 6:0. Jauktajā dubultspēlē uzvarēja V. Ozols un M. Brāķere, finālā negaidot pārspējot abus vienspēļu meistarus G. Tīlmani un D. Zālīti 6:2, 2:6, 6:4.

Galda teniss. Vīriešu vienspēlē meistargodā tika A. Veliks *(Olimp.)*, kas finālā pieveica V. Graudiņu *(MLS)* 21:19, 21:19, 21:19. Dubultspēlē V. Graudiņš – E. Dinsbergs *(MLS)* uzvarēja A. Veliku un G. Šēperi *(Spars)* 21:15, 7:21, 21:9, 21:13. Sieviešu vienspēlē L. Strauberga *(MLS)* pieveica T. Klarku *(Auseklis)* 22:24, 21:19, 21:16.

Šaušanā piedalījās 16 sportisti. Pārākais bija V. Greiškāns *(MLS)* ar 122 p., 2. vietā J. Kaspars *(Olimp.)* 118 p.

Šachā ātrspēlē uzvarēja A. Līdums *(Matisona š. k.)*, 2. vietā A. Rudzītis *(š. k. Venta)*.

Vieglatlētika. Vīriešu sacensībās skriešanā pārākais bija A. Misiņš *(Auseklis)*, uzvarot 100 m, 200 m un 400 m. Tāllēkšanā un trīssoļlēkšanā uzvarēja J. Rīmanis *(Spīdola)*, augstlēkšanā V. Eglītis *(Olimp.)*. Lodes grūšanā, diska, šķēpa un vesera mešanā nepārspējams bija V. Balodis *(MLS)*. 4x100 m maiņas skrējienā uzvarēja *Olimpija* – O. Greste, J. Tūrmanis, J. Masulāns, I. Mancs.

Zēniem zem 18 gadiem: 100 m uzvarēja J. Tūrmanis, augstlēkšanā – J. Vilmanis *(Venta)*, tāllēkšanā – O. Greste, lodes grūšanā – G. Tīlmanis *(MLS)*, diska mešanā – J. Vilmanis, šķēpa mešanā –

P. Daile *(MLS)*. Zem 16 gadiem: A. Tiliks *(Spīdola)* uzvarēja augstlēkšanā, 60 m, tāllēkšanā un lodes grūšanā. Zem 12 gadiem A. Jaunbērziņš veica 60 m un meta šķēpu.

Sieviešu sacensībās 100 m uzvarēja I. Grabe *(Olimp.)*, augstlēkšanā un tāllēkšanā – M. Kalniņa *(Spīdola)*, lodes grūšanā I. Dzelme *(Spīdola)*, šķēpa mešanā – igauniete E. Kitsapē *(Olimp.)*, diska mešanā – I. Dzelme. Meitenēm zem 18 gadiem: 100 m B. Vilmane *(Venta)*, 60 m – M. Kalniņa, tāllēkšanā un lodes grūšanā – V. Kraukle *(Spīdola)*, diska mešanā – Dz. Dzelme, šķēpa mešanā – I. Heimane *(Spīdola)*.

Zem 16 gadiem: 60 m B. Vilmane 8,8 sek., augstlēkšanā – Dz. Dzelme *(Spīdola)* 1,40 m, tāllēkšanā – B. Vilmane 4,31 m. Zem 14 gadiem G. Briede *(Spīdola)* 60 m veica 11,0 sek.

Labākās kopas balvu ieguva *MLS*.

8. ALM Melburnā 1960

Astotajās meistarsacīkstēs 1960. gadā Melburnā 180 dalībnieku no Adelaides, Balaratas, Hobartas, Melburnas un Sidnejas sacentās 7 sporta veidos.

Basketbols. Vīriešu sacensībās uzvarēja *Olimpija*, kas finālā pārspēja *MLS* 37:31. *ALS* un *Venta* neieradās labākajā sastāvā un neguva agrākos panākumus. Pirmo reizi meistarsacīkstēs piedalījās Hobartas *Stars*. *Olimpijas* vienībā bija A. Birstiņš, L. Birstiņš, I. Birze, I. Masulāns, O. Neimanis, A. Paupe, J. Zutītis. Sieviešu sacensībās pārākās bija *MLS* spēlētājas B. Ābele, I. Kunava, M. Pole, R. Pāruma, A. Vēze, I. Vēze, kuras pieveica *Daugavu* 59–11 un finālā *Sparu* 39–19.

Volejbols. Piedalījās 3 vīriešu un 4 sieviešu vienības. Vīriešu sacensībās *MLS* pieveica *Olimpiju* 15:12, 15:4, kaut priekšsacīkstēs tai zaudēja. *MLS* vienībā bija R. Barotājs, A. Fricsons, kurš no 45 mūža gadiem 31 bija redzēts volejbola laukumā, J. Jaunozoliņš-Jensens, R. Kukevics, A. Ložeņicins, E. Švolmanis. Sieviešu sacensībās uzvarēja *MLS*, kas pārspēja *Sparu* ar 7:15; 15:1; 15:8, *ALS* ar 15:10; 6:15; 15:7 un *Daugavu* spraigā spēlē ar 16:14; 12:15; 15:14 rezultātu. 2. vietā *Spars*.

Melburna, kas A. Fricsona un K. Sātiņa vadībā jau 1956. gadā iesāka treniņus meitenēm, MLB paspārnē bija paspējusi izaudzināt gandrīz pilnīgi jaunu sieviešu volejbolistu paaudzi, kas tagad pierādīja savas spējas, sacīkstēs aizstāvot kluba meistarnosaukumu, kaut šī gada m/s vairs nepiedalījās *Rīgas* slavas kaldinātājas Nika Svīķere, Valda Tīlmane un Velta Švolmane.

MLS (siev.) – Nora Lukstiņa, A. Ozola, Maija Stuberovska, Guna Taušinska, I. Upīte, Dace Zālīte, treneris E. Švolmanis.

Teniss. Vīriešu vienspēlē A. Svīķers pārspēja R. Barotāju 6:2, 6:4 (abi *MLS*). Dubultspēlē A. Svīķers – G. Tīlmanis finālā uzvarēja R. Barotāju – F. Drobiševski 6:2, 6:1. Iepriekšējā gada meistars G. Tīlmanis vienspēlē nepiedalījās. Senioru vienības finālā H. Turss uzvarēja A. Fricsonu 6:4, 6:3. Vienspēlē sievietēm uzvarēja 1957. gada meistare M. Olupa *(ALS)*, pārspējot 1955. gada meistari L. Dunsdorfu *(MLS)*, kura ierindojās 2. vietā, un B. Ozoliņu *(ALS)*.

Galda teniss. Pārākie bija *MLS* spēlētāji. Vienspēlē uzvarēja A. Robergs, 2. vietā V. Matisons. Dubultspēlē: 1. vietā A. Robergs un V. Matisons, 2. vietā A. Kenne un A. Priednieks.

Vieglatlētika. Vīriešu sacensībās 100 m uzvarēja K. Padoms *(MLS)*; jaunatnei – J. Tūrmanis *(Olimp.)*; 200 m – K. Padoms; 400 m – J. Priedkalns *(MLS)*; 1500 m – P. Melngalvis *(MLS)*; augstlēkšanā – K. Padoms, jaunatnei – J. Vilmanis *(Venta)*; Lodes grūšanā un diska mešanā uzvarēja V. Balodis *(MLS)*, jaunatnei – J. Ozols, šķēpa mešanā – A. Pāvuliņš *(MLS)*; jaunatnei zem 19 g. – P. Daile *(MLS)*; zem 17 g. – J. Ozols; vesera mešanā ar 46,585 m F. Jēkabsons *(MLS)* sasniedza teicamāko rezultātu vieglatlētikā.

Sieviešu sacensībās zem 19 gadiem 100 m A. Riņģe *(Daugava)*; zem 17 g. – S. Upmale (*Venta* Bal.); tāllēkšanā – A. Riņģe; zem 17 g. – S. Upmale; augstlēkšanā – M. Kalniņa *(Spars)*; V. Vītola *(MLS)*, lodes grūšanā – V. Kraukle *(Spars)*; zem 19 g. – I. Herlinga *(Daugava)*; diska mešanā – M. Renbuša *(Olimp.)*; zem 19 g. – I. Herlinga; šķēpa mešanā – V. Vītola.

Golfa sacensībās piedalījās 4 adelaidieši un 4 melburnieši. Uzvarēja Z. Ozoliņš *(ALS)* 174, 2. vietā G. Lukstiņš *(MLS)* 178.

Šachā ātrspēlē uzvarēja E. Mālītis, atstājot dalītā 2.–3. vietā K. Ozolu un O. Bergmani.

Labākās kopas balvu izcīnīja *MLS*.

9. ALM Adelaidē 1961

Adelaidē 11. Kultūras Dienu laikā 1961. gadā sporta kongresā pieņēma statūtu maiņu, pārveidojot līdzšinējo Austrālijas latviešu sporta apvienību par Austrālijas latviešu sporta pārvaldi (ALSP), lai tā kā autonoma organizācija varētu iestāties Latviešu apvienībā Austrālijā. J. Riņģim nekandidējot, par ALSP vadītāju nākamiem diviem gadiem ievēlēja G. Bērzzariņu.

Nolēma, ka latviešu meistarsacīkšu rīkotāji turpmāk programmā var neietilpināt tādus sporta veidus, kuros sagaidāms niecīgs dalībnieku skaits. Tādās disciplīnās atļāva meistarsacīkstes organizēt citā laikā un citā pavalstī, kurā attiecīgais sporta veids ir populārs. Par šādu sacensību organizēšanu jārūpējas ALSP nozaru vadītājiem.

Meistarsacīkstēs Adelaidi šoreiz pārstāvēja jaunais latviešu Adelaides sporta klubs (ASK), ko nodibināja *ALS* un *Ventai* apvienojoties.

Basketbols. Piedalījās 4 vīriešu vienības. Uzvarēja ASK, kas pieveica *Kursu* 64–42, *Olimpiju* 71–39 un *MLS* 50–48. *MLS* savukārt veica *Olimpiju* 78–35 un *Kursu* 56–49. ASK – *MLS* sacensība bija labākā, kāda vērota meistarsacīkstēs. Spēle notika pēdējā sacīkšu dienā un izvērtās par īstu finālu. ASK puslaikā veda 30–24, bet *MLS* neatlaidās un, pašaizliedzīgi cīnoties, tika tuvu uzvarai. Šīs sacensības daļu uzņēma televīzijā un pārraidīja Jaungada dienā. Turnīra veiksmīgākie punktu guvēji bija J. Dancis – 45, J. Lēmanis – 42 un P. Rozenbergs – 41.

1. ASK – E. Ceplītis, J. Dancis, P. Dulmanis, I. Freidenfelds, J. Kukurs, M. Līdums, T. Tiliks, J. Vilmanis, A. Zariņš. Treneris A. Rings. 2. *MLS*.

Sieviešu sacensībās iepriekšējā gada panākumus atkārtoja *MLS*, veicot ASK 39–25 un *Sparu* 56–19. ASK pieveica *Sparu* 50–24.

1. *MLS* – B. Ābele, I. Kunava, M. Pole, R. Pāruma, G. Taušinska, A. Vēze, I. Vēze, D. Zālīte, treneris M. Polis. 2. *ASK*.

Volejbols. Sidnejas volejbolisti nepiedalījās, un ASK deva divas vīriešu vienības. ASK I uzvarēja ASK II 15:12, 15:11 un *MLS* 15: 12, 15:5. Sieviešu sacensībās ASK pieveica *Sparu* 15:4, 15:7, *DV* (Adel.) 12:15, 15:1, 15:7 un *MLS* 15:6, 15:1. 2. vietā *DV*, kas neatkarīgi no vīriešu vienības apvienošanās palika kā pastāvīga volejbola vienība pie *vanadžu* kopas.

Vīriešu ASK vienība – J. Dancis, T. Dīcmanis, I. Freidenfelds, L. Jukums, M. Olups, T. Tiliks, R. Treijs, A. Sils.

Sieviešu ASK vienība – A. Balode, K. Brencēna, L. Dancis, L. Freidenfelde, M. Freidenfelde, L. Ludborža, R. Lutere, B. Ozoliņa, R. Zvaigzne.

Spēlētājiem nezinot, šajās m/s bija sākušās sarunas jauna posma sākumam volejbola sportā, kas vēlāk stipri iespaidoja arī latviešu klubus un spēlētājus. Proti, Edgars Engels, kas bija Jaundienvidvelsas Volejbola savienības kasieris, bija savas savienības pilnvarots sākt sarunas ar Viktorijas un Dienvidaustrālijas savienībām par turnīru Austrālijas mērogā, kurā sacenstos pavalstu vīriešu izlases vienības. E. Engels satikās ar J. Ulmu no Viktorijas un T. Dīcmani no Dienvidaustrālijas. Kultūras Dienu laikā izstrādāja turnīra noteikumus, tos pavairoja, un Volejbola savienību pārstāvji tos parakstīja, apsolot 10 mārciņas no katras pavalsts kausa iegādei. Arī Rietumaustrāliju uzaicināja piedalīties, bet līdzekļu trūkuma un lielā attāluma dēļ tā piedalīšanos atteica.

Tenisā piedalījās tikai 4 vīrieši. Uzvarēja R. Gailis *(MLS)*, 2. vietā Bikaunieks *(ASK)*.

Galda teniss. Sacentās 6 spēlētāji. Nezaudējot ne setu, savu meistartitulu, veiksmīgi aizstāvēja A. Robergs *(MLS)*, 2. vietā J. Stambulis *(ASK)*. Dubultspēlē: 1. A. Robergs – R. Gailis, 2. J. Stambulis – J. Apinis *(ASK)*.

Vieglatlētika. Vīriešiem 100 m – K. Padoms *(MLS)* 11,4 sek., 400 m – J. Šķiņķis *(Olimp.)* 1500 m – P. Daile *(MLS)*. K. Padoms uzvarēja augstlēkšanā un tāllēkšanā; lodes grūšanā – A. Pāvuliņš *(MLS)*, diska mešanā Kreicbergs *(MLS)*, šķēpa mešanā A. Pāvuliņš, vesera mešanā – F. Jēkabsons *(MLS)*. Jaunatnei: 60 m – E. Stokāns *(Kursa)*, tāllēkšanā – M. Lesiņš (Bal. *Venta*), augstlēkšanā – E. Stokāns, diska mešanā sievietēm – L. Ludborža *(ASK)*.

Golfā pirmajās 3 vietās adelaidieši: 1. Z. Ozoliņš 164, 2. A. Mačs 177,3. M. Vāgners 177 (visi *ASK*).

Šachā ātrspēlē bija 6 dalībnieki, visi adelaidieši. Uzvarēja A. Janelsītis, 2. vietā K. Līdums.

Visu sacensību kopvērtējumā ceļojošo kausu labākai kopai uz gadu ieguva *ASK*, ar niecīgu punktu pārsvaru pārspējot *MLS*.

Kultūras dienu spēles Brisbenā 1962

Brisbenā 12. Kultūras Dienu sporta spēlēs 1962. gadā lielākā viesu grupa bija Sidnejas sportisti, kuri arī guva lielāko skaitu uzvaru. Adelaide nebija pārstāvēta nemaz, bet no Melburnas ieradās 2 dalībnieki.

Basketbolā *Spars* (P. Heimanis, A. Misiņš, D. Pešudovs, J. Šķiņķis, G. Ziemelis, J. Zutītis) uzvarēja Brisbenas *DV* 72–45 un Sidnejas – Melburnas – Brisbenas sastādīto vienību. 66–24.

Galda tenisā visus pretiniekus pieveica I. Tauris *(Spars)*, 2. v. R. Dombrovskis (Brisb.). Dubultspēlē *Spara* pāris I. Tauris – J. Zutītis finālā uzvarēja brisbeniešus J. Brantu – J. Māliņu. 21:12, 21:17. Vienspēlē sievietēm 1. I. Kauķe 2. I. Raudziņa (abas – Sidneja).

10. ALM Sidnejā 1963

Desmitajās meistarsacīkstēs Sidnejā 1963. gadā sacensību programmā uzņēma basketbolu jauniešiem līdz 18 g. un novusu. Veiksmīgākās kopas godu izcīnīja *Spars*, kas uzvarēja trijās bumbu spēlēs un izcēlās arī citos sporta veidos.

Basketbols. Vienlīdzīgās un spraigās sacensībās favorītam ASK nācās pārdzīvot vienu otru bīstamu mirkli, līdz izdevās paturēt 1961. gadā izcīnīto kausu un sūtņa K. Zariņa dāvināto ceļojošo balvu – svečturi. ASK uzvarēja *Sparu*, kurā spēlēja visi Sidnejas latviešu izlases basketbolisti, ar 64–60, bet zaudēja *MLS* 39–40. *Spars* no turnīra izsita *Olimpiju* 48–31, bet pēc tam savukārt zaudēja ASK 57–61. Tā finālā sastapās *MLS* un *ASK*. Enerģiski cīnoties un rādot lielāku ātrumu, *MLS* sākumā veda 22–15, taču puslaiks beidzās ASK labā 25–24. Otrajā puslaikā ASK teicami izmantoja zem groza brāļus Dančus un nodrošināja 63–52 uzvaru.

1. ASK – M. Dancis, finālā 28 p., J. Dancis 18, N. Broders 11, E. Ceplītis 6, G. Blicavs, V. Logins, V. Rozenbergs. 2. *MLS*.

Sieviešu sacensībās *Spars* iekļuva finālā bez spēles un pārliecinoši veica *Olimpiju* 38–12. *Olimpija* pirms tam divas reizes uzvarēja ASK jaunās spēlētājas 30–21 un 25–14. ASK pieveica *Daugavu* 18–13.

1. *Spars* – I. Arnoldija-DeBonda, M. Kaša, H. Kovaļuna, I. Līce, I. Raudziņa, Z. Tenisone. 2. *Olimpija*, 3. *ASK*, 4. *Daugava*.

Basketbolā jauniešiem zem 18 gadiem pārsteigumu gandrīz sagādāja Kanberas *Spars*, kura 4 spēlētāji zaudēja spēcīgajai ASK vienībai tikai 32–33. Otrai spēlei pret *Daugavu* kanberiešiem pietrūka spēlētāju. *Daugava* zaudēja pirmo spēli pret ASK 27–50 un finālā 29–52. ASK vienībā bija K. Ātrens 2 p., N. Broders 10, I. Kants 21, V. Logins 8, V. Rozenbergs 11, J. Dukāts, I. Māliņš. Demonstrējuma spēlē zēniem zem 15 gadiem *Daugava* uzvarēja *Olimpiju* 20:18.

Volejbols. Vīriešu vienību sacensībās meistarnosaukumu izcīnīja *Spars*, pieveicot *Daugavu* 15:6, 15:12, *MLS* 15:1, 15:10, ASK 12:15, 15:4, 15:4 un finālā *Olimpiju* 15:9, 13:15, 15:2, 15:12. *Olimpija* zaudēja ASK 15:9, 10:15, 13:15, bet pārspēja *Daugavu* 15:8, 16:14 un *MLS* 15:12, 15:3.

1. *Spars*: T. Ķipste, J. Kovaļuns, J. Lācis, V. Lācis, D. Pešudovs, I. Tauris, J. Zutītis. 2. *Olimpija*

Vīriešu panākumu atkārtoja arī *Spara* sieviešu vienība, pieveicot ASK 18–16, 15:4 un *Daugavu* 17:15, 15:4. *Daugava* savukārt pārspēja *Olimpiju* 15:4, 15:9 un ASK 15:4, 15:9. Finālā *Spars* uzvarēja *Daugavu* 5 setos.

1. *Spars*: I. DeBonda, H. Kovaļuna, I. Lāce, M. Kaša, I. Siliņa, D. Samule, Z. Tenisone. 2. *Daugava*: L. Blaskova, J. Dūšele, D. Ozola, E. Ozere, A. Rutkovska, M. Podniece, D. Sūruma. Labākās spēlētājas balvu piešķīra H. Kovaļunai.

Teniss. Piedalījās 8 spēlētāji – 4 sidnejieši un 4 melburnieši. Nebija nevienas sievietes. Spēlē uzvarēja JDV latviešu meistars O. Auziņš *(Daugava)*, finālā pāspējot iepriekšējo meistaru R. Gaili *(MLS)* 6:2, 6:4. Dubutspēlē uzvarēja O. Auziņš – V. Ozols, pieveicot brāļus Gaiļus 6:2, 7:5.

Galda teniss. Sešiem dalībniekiem spēlējot katram ar katru, 1. vietā bez zaudējuma ierindojās J. Zemītis *(Spars)*, atstājot 2. vietā U. Kreišmani *(ASK)*. Dubultspēlē J. Zemītis – K. Peksis pārspēja U. Kreišmani – J. Apini *(ASK)*. Vienspēlē sievietēm I. Ķauķe uzvarēja I. Siliņu (abas *Spars*). Jauktā dubultspēlē J. Zemītis – I. Siliņa uzvarēja J. Apini – I. Ķauķi.

Vieglatlētika. Vīriešu sacensībās 100 m un 400 m uzvarēja P. Daile *(MLS)*, 1500 m – Eglentāls, tāllēkšanā A. Misiņš *(Auseklis)*, augstlēkšanā – K. Padoms *(MLS)*, trīssolī A. Tiliks *(Spars)*; lodes grūšanā, diska mešanā un šķēpa mešanā pārākais bija A. Pāvuliņš *(MLS)*.

Jauniešiem līdz 18 gadiem 100 m uzvarēja V. Kilmanis, tāllēkšanā un augstlēkšanā – J. Kalniņš, lodes grūšanā un diska mešanā – J. Blūms, šķēpa mešanā – J. Tīlmanis. Līdz 16 gadiem: 60 m, tāllēkšanā un lodes grūšanā – J. Mikolajs. Līdz 14 gadiem: 60 m un tāllēkšanā V. Kilmanis, augstlēkšanā Ģ. Kalniņš.

Sieviešu sacensībās lielisku talantu parādīja *MLS* 15 g. vecā sportiste Rasma Ozoliņa, kas uzvarēja 60 un 100 m skrējienos, un 11 g. vecā Māra Eichmane *(Daugava)*, kas uzvarēja vispārējās tāllēkšanas sacensībās, ieguva 2. vietu 100 m un līdz 14 g. v. grupā uzvarēja 60 m un augstlēkšanā.

Peldēšana. Vīriešu sacensībās krietni pārāks par pārējiem bija M. Tenisons *(Spars)*, kurš uzvarēja 50 m brīvā stilā, tauriņstilā, uz muguras, 100 m un 200 m brīvā stilā. 50 m krūšu stilā – A. Dubavs *(MLS)*, 4x50 m brīvā stila maiņas peldējumā uzvarēja *Spars* – I. Krūmiņš, U. Krūmiņš, K. Krūmiņš un M. Tenisons. 50 m brīvā stilā zēniem līdz 16 g. – M. Vālodze (Ad.), līdz 14 g. – V. Kīlmanis *(Olimp.)*, līdz 12 g. V. Dūšelis *(Daugava)*, 50 m krūšu stilā līdz 16 g. – A. Līde *(Spars)*, līdz 14 g. – E. Stārķis *(Olimp.)* 100 m brīvā stilā līdz 16 g. – M. Vālodze (Ad.), līdz 14 g. – V. Kīlmanis, līdz 12 g. – V. Dūšelis. Viņš uzvarēja arī 50 m uz muguras.

Sieviešu sacensībās 50 m brīvā stilā – B. Kaša *(Spars)*, 50 m tauriņstilā – M. Liberte *(Daugava)*, 50 m krūšu stilā – B. Kaša, 50 m uz muguras – M. Liberte, līdz 14 g. – I. Liberte *(Daugava)*.

Golfa meistartitulu sekmīgi aizstāvēja Z. Ozoliņš *(ASK)*, 2. vietā sidnejietis P. Jostsons.

Šacha ātrspēlē 8 dalībnieku sacensībā pārākais bija B. Strazdiņš (š. k. *Rīga*).

Novusā sacentās triju pavalstu 8 dalībnieki. Uzvarēja V. Lācis *(Spars)* 6:1. Dubultspēlē V. Lācis – J. Kleinbergs *(Spars)* veica J. Pogaini *(Daugava)* – G. Bērzzariņu *(ASK)* 3:2.

Šaušanā piedalījās 13 sacensoņi, to vidū arī A. Rudins no Pertas. Uzvarēja K. Peskops (*Spars*) ar 496,2 p., atstājot 2. vietā iepriekšējo meistaru melburnieti V. Greiškānu ar 492,1 p.

Sporta kongresā 10 delegāti pārstāvēja trīs pavalstis. No ziņojumiem varēja secināt, ka vislielākā sporta saime joprojām ir Sidnejā un pārspēj citas pavalstis arī procentuāli latviešu skaitam. Noraidīja ierosinājumu turpmāk meistarsacīkstēs sacensties ar pavalstu vienībām, atstājot līdzšinējo veidu, kur piedalās atsevišķi klubi. Par ALSP vadītāju nākamajiem diviem gadiem bez pretkandidāta ievēlēja G. Bērzzariņu.

Par meistarsacīkšu noorganizēšanu pateicību izteica Jaundienvidvelsas latviešu sporta savienībai, kurā darbojās: J. Katužans (priekšs.), N. Miltiņš (vicepr.), M. Kaša (sekr.), J. Katužans sen. (kas.), A. Strautnieks, K. Tiliks un pārstāvji no katras kopas. Nozaru vad.: basketbola – U. Misiņš,

volejbola – J. Tauris, tenisa – J. Pogainis, galda tenisa – E. Paeglītis, vieglatlētikas – K. Tiliks, peldēšanas – E. Suķis, šaušanas – K. Peskops, šacha – E. Lielkājs.

ALSP bija iestājies *Zilo acu slēpotāju klubs* 25 biedriem.

Tā kā **1964. g.** Kultūras Dienas rīkoja tālajā Pertā, ALM nenotika. Pertā draudzīgās sacensībās spēkojas tikai šachisti un šāvēji.

JĀNIS UN ILZE KONRADI

Izcilākos panākumus trimdas latviešu sportistu vidū, protams, sasniedza Jānis Konrads (dz. 1942. gada 21. maijā) un māsa Ilze (dz. 1944. gada 29. martā). Abi dzimuši uz Latvijas zemes. Vecāki – tēvs Jānis, māte Elza, kuri pēc profesijas bija zobu tehniķis un zobārste, bija spiesti atstāt dzimteni, sarkanarmijai tuvojoties Rīgai, tikai dažus mēnešus pēc Ilzes ierašanās pasaulē. Ģimenē bija arī vecākā meita Ieva.

1949. gadā Konradu ģimene no Eslingenas nometnes Vācijā izceļoja uz Austrāliju, kur pirmā mājvieta bija Jurankvintijas nometne pie Voga Vogas. Nometnes peldbaseinā tēvs deva bērniem pirmo mācību peldēšanā. Kad 1951. gadā ģimene pārcēlās uz Sidneju, tad arī tur bija maziņš peldbaseins, kur bērni varēja plunčāties.

Jānis negaidīti saslima ar bērnu trieku, laimīgā kārtā tikai vieglā formā. Lai pēc pārciestās slimības atgūtu vingrumu, zēns cītīgi peldēja, kas bija ideāla nodarbība.

1951./1952. gada vasarā tēvs pieteica Jāni skolu brīvlaikā Ziemeļsidnejas peldēšanas apmācībām. 1952. gada janvārī viņš saņēma Izglītības ministrijas apliecību, ka spēj nopeldēt 440 jardus. Peldēšanas instruktors ieteica iestāties kādā peldēšanas klubā. Tā kā ģimene bija pārcēlusies uz dzīvi latviešu iecienītajā Sidnejas priekšpilsētā Benkstaunā, izdevīgāk bija iesaistīties Benkstaunas peldēšanas klubā. Ilze sekoja brāļa priekšzīmei. Kluba palīgtreneris bija jauns skolotājs Dons Talbots, kas strādāja arī Jāņa pamatskolā Rīvsbijā. Viņš ievēroja zēna talantu un izteica piedāvājumu viņu trenēt. Talbota uzraudzībā Jānis sāka nopietnus treniņus. Jau pēc gada sekoja uzvara JDV m/s zēniem līdz 14 gadiem 440 j. distancē brīvā stilā. Arī Ilze iesaistījās Talbota treniņkursa nodarbībās, kaut sākumā visai negribīgi. Apdāvinātā trenera vadībā abi bērni ne tik vien auga peldētprasmē, bet lieliski attīstīja savu ķermeni ar citu sporta veidu palīdzību. Ilzei patika spēlēt tīkla bumbu, lauku hokeju un mest šķēpu. Vēlāk viņa pat uzvarēja šķēpa mešanā vidusskolnieku sacensībās.

Treniņu režīms nebija viegls: diena ne reti sākās jau pulksten piecos, lai paveiktu vienu nodarbību peldēšanā vēl pirms mācībām skolā. Taču Jānis vēlāk apgalvoja, ka darījis visu bez smagas piespiešanās, jo slodze viņam patikusi: pārvarēt nogurumu bijis tieši patīkami.

1955./1956. gada sezonā Jānis 440 j. pārspēja Marija Rouza jauniešu rekordu vecumā līdz 14 gadiem ar rezultātu 4:49,0 min. Mēnesi vēlāk Jānis ieguva Austrālijas jaunatnes meistartitulu, uzlabojot savu iepriekšējo rezultātu – 4:47,3 min. Jāni ieskaitīja olimpiskajā vienībā 1956. gada spēlēm Melburnā. Tajā pašā gadā viņš vēl paguva "nocirpt" dažas sekundes no personīgā rekorda un ar 4:43,7 min. ierindojās 2. vietā aiz M. Rouza. Taču gados vecākie austrālieši vēl tomēr bija pārāki. Jānis gan kopā ar viņiem trenējās un dzīvoja olimpiskajā ciematā, taču olimpiādē nevienā peldējumā nestartēja. Savukārt Austrālijas peldētāji uzvarēja visās olimpiskajās distancēs:100 m J. Henriks 200 m, 400 m (M. Rouzs) un 4x200 m.

Jāņa un Ilzes 1956. gadā sasniegtie rezultāti brīvā stila peldējumos: 55 j. 27,2 sek. (Ilze 32,2 sek.); 110 j. 61,1 sek. (69,2 sek.), 220 j. 2:12,5 min. (2:29,0 min.); 440 j. 4:39,9 min. (5:20,4 min.); 880 j. 9:55,0 min. un 1650 j. (apmēram 1508 m) 19:13,0 min.

1957. gadā Jānis nostiprināja savas pozīcijas. Viņš izcīnīja 1. vietu jauniešiem 440 j., bet vispārējā klasē 440 j. un 880 j. ieguva 2. vietu, abas reizes no uzvarētāja atpaliekot ap 5,5 sekundēm. Pēc šīm sacīkstēm Sidnejas latviešu sporta darbinieks un žurnālists Jānis Tilibs rakstīja Sidnejas latviešu sporta ziņu biletenā *NSW Latviešu sports*, ka dažu gadu laikā, varbūt olimpiskās spēlēs Romā, Jānis sasniegs savu pirmo pasaules rekordu.

1957./1958. gada sezonas sākumā Ziemeļsidnejas peldētavā Ilze 110 j. distancē par plaukstas tiesu pārspēja divas olimpietes – Donu Freizeru un Sandru Morganu. Vēlāk piepildījās J. Tiliba pareģojums, ka brālis un māsa 1960. gadā varētu pārstāvēt Austrāliju olimpiskajās spēlēs Romā 1960. gadā. 1958. gads bija fantastisks abiem Konradiem. Viņi kopā laboja pasaules rekordus 21 reizi – Jānis 14, Ilze – 7. Abi guva uzvaras arī Britu kopvalsts spēlēs Kardifā.

1957. gadā JDV latviešu peldēšanas m/s Jānis laboja Andreja Lēbeļa 1938. gadā sasniegto Latvijas rekordu 100 m brīvā stila peldējumā no 1:05,2 min. līdz 1:05,5 min.Uz pasaules rekordiem nebija ilgi jāgaida:1958. gada 6. janvārī Ilze kā otrā sieviete pasaulē pievienojās olimpiskajai čempionei Lorenei Krepai un pārvarēja 5 minūšu robežu 440 j. Vēl tajā pašā mēnesī to atkārtoja trīs reizes. 9. janvārī Ilze laboja L. Krepas pasaules rekordus 800 m un 880 j. ar 10:17,7 min. Divas dienas vēlāk tajās pašās distancēs amerikāņa Džordža Brīna pasaules rekordu laboja Jānis, peldot tieši par vienu minūti ātrāk kā Ilze – 9:17,7 min. 1958. gadā abi jaunieši laboja pasaules rekordus, ieskaitot stafetes peldējumus, 21 reizi: Jānis 14, bet Ilze 7. Gada beigās Starptautiskās peldēšanas savienības *(FINA)* apstiprināja šādus Jāņa rekordus – 200 m un 220 j. (distance ir apmēram 50 cm garāka par 200 m) 2:03,2 min., 400 m un 440 j (apm. 1 m garāka) 4:21,8 min., 800 m un 880 m 9:14,5 min. un 1500 m un 1650 j. 17:28,7 min. Jānis startēja arī Austrālijas izlases sastāvā, sasniedzot rekordu 4x110 j. (Jāņa rezultāts savā posmā 2:03,2 min.) un 4x200 j. stafetēs (Jānis – 2:03,2 min.). Ilzei rekordi 800 m un 880 j. 10:11,8 min. un stafetē 4x110 j.

Vēl tajā pašā mēnesī Jānis laboja M. Rouza pasaules rekordus 400 m un 440 j. – 4:25,9 min. Tāpat Austrālijas olimpieša Gerija Čepmena pasaules rekordus 200 m un 220 j. – 2:24,8 min. Austrālijas m/s februārī Jānis turpināja labot rekordus minētajās distancēs, kā arī 1650 j. Peldēšanas sezonas gaitā palīdzēja Austrālijai sasniegt pasaules rekordu 4x220 j. stafetē. Ilze turpināja uzlabot rekordus 800 m un 880 j. distancēs, kā arī kopā ar D. Freizeri, L. Krepu un S. Morganu sasniedza jaunu rekordlaiku 4x110 j.

Britu kopvalsts spēlēs Kardifā Jānis sakrāja trīs zelta medaļas – 440 j., 1650 j. un 4x200 j. peldējumā (880 j. peldējums nebija iekļauts programmā), bet Ilze "tikai" 440 j., jo programmā nebija ne 220 j., ne 880 j. peldējumu. Viņas sasniegtais rekordlaiks 4:49,4 min. 440 jardos palika nepārspēts kopvalsts spēlēs līdz pat 1966. gadam.

Pēc Kardifas austrāliešu peldētājiem sekoja ielūgums uz Parīzi, kur brālis ar māsu svinēja uzvaras. Sievietes vēlāk turpināja turneju Eiropā – Berlīnē, Diseldorfā, Heidelbergā, Minchenē, Romā, Roterdamā un Vīnē. Ilze guva uzvaras savā speciālajā distancē – 400 m/440 j. Savukārt vīrieši devās uz Japānu, kur Jānis izcīnīja aizraujošus dueļus ar japāņu slavenību Cujoši Jamanaku, kas šajās cīņās sasniedza pasaules rekordu 200 m. Visur Konradu vārds bija uzmanības degpunktā, un jaunieši nevilcinājās apliecināt, ka viņu izcelsme saistīta ar Latviju.

Gada beigās kādā aptaujā 24 valstu žurnālisti atzina Jāni par pasaules otro lielāko sportistu, bet Ilze izcilāko tā gada sportistu vidū – par devīto labāko.

1959. gadā Austrālijas m/s janvārī Jānis kļuva par pirmo peldētāju, kas 880 j. pārvarēja 9 minūšu robežu. Savukārt Ilze bija pirmā sieviete, kas veica 1650 j. ātrāk par 20 minūtēm – 19:25,7 min. Jānis sasniedza 8 pasaules rekordus 10 peldējumos un uzvarēja visās peldēšanas distancēs brīvajā stilā. Sensacionāli pārspēja pat sprinta speciālistu Džonu Devitu 110 j., kas pēdējos divos gados nebija piedzīvojis zaudējumus. Ilze izcīnīja trīs meistartitulus – 110 j., 220 j. un 880 j. Pēc austrāliešu žurnālista Kena Noksa domām, Ilzei piemitis "Freizeres komplekss", D. Freizerei startējot blakus celiņā, Ilze zaudējusi ticību uzvarai. Donu Freizeri var uzskatīt par vienu no pasaules fantastiskākajām peldētājām, kas izcīnīja zelta medaļas trīs olimpiskajās spēlēs – Melburnā, Romā un Tokijā. Šos panākumus turpināt Meksiko Sitijas olimpiskajās spēlēs viņai liedza Austrālijas peldēšanas savienības vadība, diskvalificējot uz 10 gadiem par disciplīnas pārkāpumiem Tokijā.

Mēnesi ilgā turnejā Dienvidāfrikā Ilze 16 startos guva 16 uzvaras. Šajā valstī viņa pirmo reizi 440 j. nopeldēja ātrāk par 5 minūtēm.

Gada beigās Helmsa fonds apbalvoja Jāni kā labāko Austrālijas kontinenta sportistu. Jāpiezīmē, ka Helmsa fonds apbalvo katru gadu sešu kontinentu labāko sportistu.

1960. gada JDV čempionātā Jānis uzvarēja četros peldējumos. Ilze divos (ieskaitot stafeti). Abi sasniedza vairākus pasaules rekordus. Brālis un māsa piedalījās arī latviešu sacensībās, kurās startēja 29 vīrieši un 16 sievietes. Latviešu sacensībās teicami peldēja arī Mārtiņš Tenisons un Jānis Riņģis (juniors).

1960. gadā – olimpisko spēļu gadā Jānis turpināja labot pasaules rekordus 400 m/440 j. – 4:15,9 min., 1500 un 1650 j. – 17:11,0 min. Romas spēlēs viņu uzskatīja par favorītu abās garajās distancēs (800 m nebija olimpiskajā programmā). Taču 400 m visus pārsteidza Melburnas spēļu abu distanču uzvarētājs M. Rouzs, kas saniedza mērķi pirmais – 4:18,3 min., atstājot C. Jamanaku otrajā, bet pasaules rekordistu J. Konrādu 3. vietā. Toties Jānis revanšējās 1500 m peldējumā, apsteidzot M. Rouzu par divām sekundēm, arī Melburnas bronzas medaļas ieguvēju Brīnu atkal 3. vietā. Otru bronzas medaļu Jānis izpelnījās 4x200 m stafetē. Romas olimpiskajās spēlēs Jānis izcīnīja zelta medaļu 1500 m peldējumā olimpiskā rekorda laikā – 17:19,6 min.un bronzas medaļu 400 m un 4x200 m stafetē. Ilzei pienācās sudraba medaļa par 2. vietu 4x100 m stafetes peldējumu.

Arī Ilzei olimpiskais gads sākās lieliski – ar pasaules rekordu 400 m/440 j., ko sasniedza JDV m/s – 4:45,4 min. Viņa bija 6 pasaules rekordu īpašniece. Taču Austrālijas m/s viņa uzvarēja 880 j., bet zaudēja 440 j. D. Freizerei. Šķita, ka Romā medaļa Ilzei nodrošināta. Tomēr liktenis lēma savādāk. Tā kā olimpiskajā programmā nebija ne 200 m, ne 800 m un 1500 m, tad Ilzei atlika tikai startēt 400 m. Šajā distancē pārāka izrādījās amerikāniete Krisa fon Zalca *(S. Christine von Saltza)*, otrā – zviedriete Džeina Cēderkvista *(Jane Cederqvist)*. Iespējams, ka Ilze pārāk uzmanīja D. Freizeri, kas pēc uzvaras 100 m un konfliktu ar administratoriem varbūt pārāk necentās. Ilze gan apsteidza savu komandas biedreni, bet palaida garām holandieti Katarinu Lāgerbergu *(Catharina Lagerberg)*, tā paliekot bez medaļas. Ilze ieguva sudraba medaļu stafetē 4x100 m brīvajā stilā Austrālijas vienības sastāvā.

Un tad pienāca laiks, kad vajadzēja atvilkt elpu un padomāt par nākotni. Skola bija pabeigta, un arī peldēšanā gandrīz viss sasniegts. Mīlestība uz peldēšanu vēl bija, bet īstas motivācijas tiekties pēc vēl augstākām virsotnēm, kaut arī neapzināti, tomēr sāka zust...

Jānis kādu brīdi darbojās kā sava televīzijas raidījuma vadītājs.

1961. gadā pēc uzvaras 200 m un 400 m distancēs Austrālijas m/s, Jānis izšķīrās par studijām Dienvidkalifornijas universitātē Losandželosā, kur mācījās divarpus gadus. Jānim latviešu sabiedrība nepalika sveša. 1962. gadā viņš piedalījās ASV latviešu peldēšanas m/s, kas risinājās jaunatnes svētku ietvaros, kā arī izmantoja izdevību satikties ar latviešiem, kad piedalījās sacīkstēs Sanpaulu (Brazīlija).

Ilze par savu darbu izvēlējās žurnālistiku, kļūstot par kadetu vienā no Sidnejas lielākajiem laikrakstiem, taču no peldēšanas neatvadījās, pavēstot, ka viņas nodoms esot pārstāvēt Austrāliju Tokijas olimpiskajās spēlēs. Austrālijas m/s viņa 440 j. bija otrā aiz D. Freizeres, bez tam iegūstot vēl divas otrās un vienu trešo vietu.

1963. gadā Austrālijas m/s Ilze uzvarēja 440 j., tiesa D. Freizere šoreiz konkurentu vidū nebija. Taču šis starts bija viņas "gulbju dziesma". Nākamajā gadā olimpiskajās pārbaudes sacensībās Ilze vairs nespēja atkārtot savus labākos rezultātus un netika izlasē iekļauta. Uz olimpiskajām spēlēm viņa aizbrauca par saviem līdzekļiem, lai Tokijā sekotu Austrālijas peldētāju startiem, arī D. Freizeres sniegumam.

1964. gadā Jānis atgriezās no ASV kā universitāšu *(NCAA)* čempions, un pārbaudes sacensībās ieguva tiesības peldēt Austrālijas olimpiskajā vienībā. Taču viņa sportiskā forma vairs nebija tik spoža kā agrāk. Viņš peldēja vienīgi 4x200 m priekšsacīkstēs. Bija beigusies izcila pasaules peldētāja karjera. JDV m/s Ilze uzvarēja 400 m brīvā stilā – 4:51,7 min. M. Tenisons bija ceturtais 200 m tauriņstilā.

1965. gadā Jānis uzsāka profesionālu trenera darbu Sidnejas priekšpilsētā Vulārā, vēl aizvien būdams pasaules rekordists 440 j. un 1650 j.

Jānis kopā ar Ilzi 37 reizes laboja pasaules rekordus (Jānis 25 reizes, Ilze 12 reizes). Kādu brīdi rekordi viņiem piederēja visās distancēs – no 200 m līdz 1650 j.

Presē abi Konradi vienmēr atzīmēti kā cilvēki ar priekšzīmīgu uzvedību, nekad neļaujot panākumiem nomākt cilvēcisku attieksmi pret apkārtējiem. Arī zaudējuma gadījumā bez vilcināšanās apsveicot pretinieku, kas izrādījies cīņā labāks, nekad nemeklējot savas neveiksmes cēloņus citos.

Nostrādājis kādu laiku Sidnejā, Jānis pieņēma piedāvājumu sākt trenera darbu Parīzē, kur iesāka arī komerciālo karjeru – sākumā sporta apģērbu laukā, vēlāk kosmētikā. 1973. gadā atgriezās Austrālijā kā pasaules lielākā kosmētikas uzņēmuma *L'Oreal* Austrālijas sabiedrības direktors – rīkotājs Melburnā. Divus gadus viņu ievēlēja par Francijas tirdzniecības kameras prezidentu Viktorijā, citos gados par viceprezidentu. Pēc 14 gadiem minētās sabiedrības vadībā, Jānis kādu laiku darbojās kā neatkarīgs tirdzniecības konsultants, bet vēlāk pievienojās lielajai lidsabiedrībai *Ansett Airlines* kā tirdzniecības direktors.

Nākamajā darbības posmā Jānim bija jāizveido Viktorijas pavalsts valdības plānotā *Melbourne Major Events Company*, kuras mērķis bija palīdzēt sarīkot liela mēroga sporta sarīkojumus pavalstī. Jāņa panākums bija Austrālijas auto sacensību *Formula Grand Prix* pārcelšana uz Melburnu.

Tā kā Sidneja tika izraudzīta par olimpisko spēļu vietu 2000. gadā, tad 1996. gadā Jānis pārcēlās uz Sidneju, lai piedalītos dažādu plānu un projektu izvērtēšanā, tajā skaitā arī tirdzniecības jautājumus, kas saistījās ar šīm spēlēm. Viņš aktīvi piedalījās jaunas modernas mācību sistēmas izstrādāšanā peldēšanā veselības saglabāšanā pieaugušajiem.

Francijas valdība viņam piešķīra ordeni *L'Ordre National du Merite*. Jāņa Konrada vārds atrodams Austrālijas Sporta slavas zālē, tāpat kā Starptautiskās peldēšanas savienības peldēšanas zālē.

J. Konrads ilgus gadus vadīja un darbojās valdē Olimpiešu klubā Austrālijā. Arī Ilze ir šī kluba biedre.

Jānis ir precējies, ģimenē aug trīs bērni. Brīvajā laikā labprāt spēlē tenisu vai apmeklē operu.

Ilze veiksmīgi darbojas žurnālistikā un ilgus gadus strādā par redaktori prestižā žurnālā *Vogue Living*. Ģimenes dzīvi nav nodibinājusi. 1987. gadā Ilze apmeklēja Latviju.

Jāņa un Ilzes "atklājējs" Dons Talbots turpnāja darbu, trenējot Austrālijas peldētājus 1964., 1968. un 1972. gada olimpiskajām spēlēm. Pēc tam guva lieliskus panākumus darbā ar Kanadas peldētājiem. 1989. gadā kā Austrālijas Sporta institūta *(AIS)* izpilddirektors kļuva par valsts peldēšanas programmas vadītāju. D. Talbots plānoja un pārraudzīja programmas izpildi visā zemē.

PAAUDŽU MAIŅA 1965–1977

Jauns pasākums šajā laika posmā bija Austrālijas Baltiešu spēles, ko iecerēja visu trīs Baltijas tautu sporta pārstāvji, atzīmējot savu valstu 50 gadu dibināšanu 1968. gadā. Pirmās spēles notika 1969. gadā un pēc tam tās rīkoja katrus divus gadus, rotējot starp Adelaidi, Sidneju un Melburnu. Programmā bija basketbols un volejbols vīriešiem, sievietēm, meitenēm un zēniem līdz 18. g. Šīm sporta spēlēm bija politisks uzsvars un uz to atklāšanu nereti uzaicināja kādu austrāliešu politiķi.

Latviešu meistarsacīkstes (ALM) dažkārt izvērtās īsti plašas ar līdz pat 300 dalībnieku piedalīšanos. Tā tas bija Sidnejā 1968. gadā, kur basketbolā sacentās 26 vienības un programmā bija uzņemti 7 sporta veidi. Problēmas radās, kad Kultūras dienu (KD) rīkošanu uzņēmās pilsētas, kur nedarbojās latviešu sporta kopas vai tās vienkārši bija pārāk tālu no citām, kā, piem., Perta. 1966. gadā izņēmuma kārtā KD notika pat ārpus Austrālijas – Kraistčērčā, Jaunzēlandē, ar diezgan kuplu Austrālijas latviešu piedalīšanos sporta sacensībās. Šajos gados ALM nerīkoja, kas nozīmēja

zināmu atslābumu latviešu sporta dzīvē. Šajā 13 gadu posmā notika tikai 7 ALM. Tādēļ 1977. gadā kongresā nolēma ALM rīkot katru gadu. Par ALM vietu parasti izraudzīja Melburnu, kas bija visvieglāk sasniedzama kā sidnejiešiem, tā adelaidiešiem. Vairākkārt tika izmēģināta arī ALM rīkošana citā laikā, nevis decembra beigās, kad vienmēr notika KD.

Melburnā basketbolistiem bija beidzot jāšķiras no virslīgas, kur tie vairs neatgriezās. Sidnejā uz vairākiem gadiem vairāku klubu basketbolisti apvienojās un 1973. gadā pat izcīnīja 5. vietu Sidnejas m/s. Taču arī šeit jaunā paaudze no mazās latviešu saimes nespēja ilgstoši noturēties līdzi austrāliešiem, jo basketbols jauniešu vidū ar katru gadu ieguva arvien vairāk piekritēju. Taču abās pilsētās latviešu vienības turpināja spēlēt apgabalu savienību turnīros.

Adelaidē latviešu sporta vadības enerģija bija jāizšķiež, cīnoties pret savienības uzspiestu identitātes zaudēšanu, resp., ASK bija jāpārtop par kāda pilsētas apgabala klubu, jāuzņem tā apgabala jaunieši un jārūpējas tur par basketbola attīstību. Klubam šo likteni izdevās novilcināt līdz 1972. gadam, starplaikā meklējot palīdzību gan pie pilsētas galvas, DA sporta ministrijas un federālā imigrācijas ministra, taču bez labvēlīga rezultāta. 1964. gada beigās aktīvo rindas atstāja izcilie spēki Juris Dancis un Turaids Tiliks.

Par spīti grūtajai situācijai Adelaide kā pirmais klubs pavalstī 1966. gadā ataicināja kā treneri un spēlētāju bij. Latvijas valstsvienības trenera Valdemāra Baumaņa ieteikto mineapolieti Zigurdu Kaulu, 1976. gadā Jāni Ludeku, 1977. gadā Jāni Ērgli, vēlāk Mārtiņu Lečmani. Klubs bija pareizi novērtējis, ka par katru cenu jānotur augsts vienības līmenis, ar ko savienībai būtu jārēķinās. Taču 1969. gadā ASK bija noslīdējis virslīgas pēdējā vietā un tikai uzvara pārspēlē ar 1. līgas meistaru atļāva palikt virslīgā.

1970. gadā izdevās paaudžu maiņa, kad savus zēnus, pavalsts 1968. gadā zem 18 g. meistarvienību, virslīgā ievadīja Ilmārs Blicavs. Klubam tobrīd jau bija 12 vienības dažādos grados. Taču paradoksāli tas radīja problēmas, jo trūka kompetentu treneru.

Šajos 12 gados notika lielas pārmaiņas volejbolā. Austrālijas m/s iespaidā konkurence visās pavalstīs kļuva spēcīgāka. Latvieši bija paspējuši iemācīt un populārizēt volejbolu, bet tagad sākās nopietna sagatavošanās pirms spēlēm – treniņos: uzspēlēšanas vietā – darbs. Ar lielu drosmi un uzdrīkstēšanos iesāktās Austrālijas m/s kļuva arvien populārākas un jau pēc dažiem gadiem tajā piedalījās visas pavalstis un teritorijas. Sāka rīkot arī Austrālijas klubu m/s un austrumu un dienvidu pavalstu m/s. Ar 1970. gadu sākās Austrālijas m/s jaunatnes grupās, sākumā tikai līdz 18 gadu vecumam, vēlāk arī līdz 17 un 20 gadiem grupās.

Latviešu volejbolistu iespaids pavalstu izlases vienībās vēl arvien bija stipri liels, bet "uzspēlēšanas" laiks bija beidzies; lai varētu piedalīties, bija vajadzīgi nopietni treniņi. Ar 70. gadu sākumu un noteikumu maiņu serves atņemšanā, t. s. *"dig"* ieviešanu, sākās "jaunās maiņas" izlasēs. Lielākā daļa latviešu volejbolistu bija pāri par 30 gadiem, un spēlētājiem, kas gadiem ilgi bija ņēmuši serves uz pirkstiem, bija grūti pierast lietot roku dilbus. Bija vieglāk atstāt volejbolu nekā pievienoties jauniem spēles apstākļiem. Tāpat bija jādomā par materiālo pusi – darbu un ģimeni. Volejbolam uzticīgi palika tie, kas bija ar mieru tam upurēt savu brīvo laiku un arī līdzekļus. Naudas nebija ne klubiem, ne savienībām. Treniņu īri sedza spēlētāji paši no savām kabatām, tāpat arī ceļa naudas uz m/s. Bet entuziasti pastiprināja treniņu intensitāti un turpināja spēlēt. Vēlāk, gadiem ejot, tie pārgāja trenēšanā un administrācijā.

Sidnejas kausa sacensības uzturēja rosību vieglatlētikā, (90 dal. 1969. gadā) un peldēšanā (72 dal. 1966. gadā), kaut bez nopietniem treniņiem augstvērtīgus rezultātus sasniegt nevarēja. Toties četri spilgti talanti – visas meitenes – uzziedēja austrāliešu klubos, kuros bija visas vajadzīgās treniņu iekārtas un treneri: sprintere Biruta Vilmane, 1967. gadā ieguva 3. vietu 400 m skrējienā universiādē Tokijā, diska metēja un lodes grūdēja *Astra* Vītola un peldētāja Rita Saiva, kas 1976. gadā ar Austrālijas izlasi startēja Anglijā. Visizcilākos panākumus guva latviešu izcelsmes šķēpa metēja Petra Riversa, kas izcīnīja zelta medaļas Britu kopvalsts spēlēs 1970. un 1974. gadā.

Petras tēvs bija latvietis, māte – vāciete, taču meita nekad neiekļāvās latviešu sabiedrībā, ne arī runāja latviski.

ALSP ierosinājumā 1971. gadā notika pirmās brīvās pasaules meistarsacīkstes korespondencnovusā, kurā Adelaides ASK pārspēja vienības no ASV un Kanādas.

BASKETBOLS

1965

Olimpietis Juris Dancis un Turaids Tiliks beidza savas spožās karjeras, taču vecākā brāļa vietu Adelaides SK centrā ieņēma jaunākais – Miķelis Dancis, un vienība DA virslīgā visu sezonu turējās vadošā grupā, beigās ierindojoties 4. v.; četriniekā iekļuva arī vairākas citas sporta kopu vienības.

Četrus zēnus izraudzīja pavalsts jaunatnes izlasēs, dažādās vecuma grupās. Sidnejā latviešu m/s pulcēja rekordskaitu vienību – 27 ar 218 spēlētājiem. Sidnejas m/s sekmīgi piedalījās apvienotā latviešu vienība *Latvians*, izcīnot 3. v. Viktorijas virslīgā *MLS* sievietes ieguva 3. v. Zēni līdz 18 g. 4. v., kamēr vīriešiem bija jāapmierinās ar 10. v., divi zēni nopelnīja vietas pavalsts izlasēs. *Ventas* zēni līdz 14 gadiem bija labākie Balaratā.

1966

Sen iecerētā Adelaides ASK doma atvest no ASV izcilu latviešu spēlētāju, kas strādātu arī kā treneris, beidzot piepildījās, kad 1966. gada jūnijā uz nepilniem trim mēnešiem Adelaidē ieradās 26 g. v. 1,87 m *Mounds View* vidusskolas treneris Zigurds Kauls. Viņš nesen spēlēja pats, bet strādāja gan ar virslīgu un tās treneri Edvīnu Strautiņu, kā arī ar visām pārējām ASK vienībām, kādu šajā sezonā bija 10: arī 2. līgas sieviešu, vīriešu C gradā, 4 zēnu un 3 meiteņu. Daļa treniņu notika nesen izbūvētajā latviešu zālē, kas gan ne vienmēr bija pieejama citu sarīkojumu dēļ. Treniņu maksa par austrāliešu zālēm veidoja kluba lielākos izdevumus. Kluba vadība "atvilināja" atpakaļ laukumā atpūtā aizgājušo olimpieti Ingu Freidenfeldu. Ar Z. Kaulu un I. Freidenfeldu sastāvā vienībā radīja netikvien lielu interesi latviešu, bet arī austrāliešu publikas vidū un spēlēja teicamu basketbolu, bez grūtībām iekļūstot fināla četriniekā. Pirms tā sākuma visu iecienītajam Z. Kaulam bija jāatgriežas mājās darbā, taču vienība bija ieguvusi paļāvību savām spējām un zaudēja tikai pašā galvenajā finālā pret visas sezonas līderi Dienvidadelaidi 68–75. ASK sastāvā šajā sezonā bez abiem minētajiem spēlēja Miķelis Dancis, Edgars Ceplītis, Valdis Zariņš, Jānis Kukurs, Māris Līdums, Nils Broders, Māris Akermanis, Andrejs Bēcis un Ivars Kants. Dancis ar 529 p. (22 p. spēlē) bija DA labākais grozu guvējs.

Tradicionālajā Karalienes turnīrā piedalījās labākās vietējās vienības. Miķelis Dancis, kā arī Verners Linde (kas spēlēja pie Rietumadelaides un ieguva sezonas labākā spēlēāja godu) nesa DA krāsas Austrālijas m/s.

Vērts atzīmēt Ilmāra Blicava trenēto līdz 14 g. veco zēnu uzvaru spēcīgā starpvalstu turnīrā Melburnā. Viņu vidū bija Andris Blicavs, Pēteris Vītols un Miķelis Strazds, vēlākie spēcīgie virslīgas balsti.

Reizi nedēļā meistarsacīkšu spēles sāka pārraidīt televīzijā. Arturs Birstiņš ieguva vietu Sidnejas izlasē. Jaundienvidvelsas m/s *Daugava* izcīnīja 6. v., zem 18 g. v. zēni – 5. v. (divus no viņiem ieraudzīja pavalsts izlasē), bet meitenes līdz 16 g. pat dalīja 1. v.

Paramatas apgabala m/s *Daugavas* sievietes ieguva 2. v. - Vairākiem pamatsastāva spēlētājiem aizbraucot, *Latvians* izbeidza darbību.

Pavalsts latviešu m/s trīs kopas deva 21 vienību ar 160 spēlētājiem.

Viktorijā vislabāk veicās *MLS* sievietēm, kas virslīgā ierindojās 5. v., kamēr vīrieši spēlēja B gradā. Vienu jaunieti izraudzīja pavalsts 18 g. izlasē, kas Austrālijas m/s ieguva 1. v. Šajā gadā Melburnā sākās korporāciju sacensības gan basketbolā, gan citos sporta veidos, kas kļuva par tradiciju.

Balaratā *Venta* audzināja jaunatni un piedalījās sacensībās ar trim vienībām. Kā tas nereti notiek mazākās pilsētās, pēc skolas beigšanas daudzi jaunieši aizbrauca darbā uz lielpilsētām.

1967

Dienvidaustrālijas sezonas vidū ASK vēl nespēja iegūt 1. vietu pašu rīkotajā Karalienes tunīrā, taču pēc I. Freidenfelda galīgās aiziešanas nespēja vairs noturēties meistarsacīkšu četriniekā un beidza tās kā piektā komanda. Labi veicās zēniem. M. Dancis un V. Linde (Rietumadelaide) nesa DA krāsas Austrālijas m/s. Lindes sezonā sasniegtie 550 p. bija jauns pavalsts rekords. Savukārt Danča 41 p. kādā spēlē bija viņa personīgais rekords.

Jaundienvidvelsā tiesnešu tiesības ieguva E. Rozentāls un E. Vanags. Par Sidnejas kausu sacentās 20 vienības ar 166 dalībniekiem. Sidnejas m/s augstāko 4. vietu ieguva meitenes līdz 18 g. – 4. Viena no viņām, kā arī viens zēns tajā pašā vecuma grupā pārstāvēja pavalsti.

Viktorijā Rudīti Pārumu izraudzīja pavalsts izlasē, kā arī vienu zēnu. Sporta žurnālists, kādreizējais Austrālijas latviešu sporta vadītājs Arnolds Šmits ziedoja kausu gadskārtējām sacensībām latviešu zēnu komandām, nosaucot to I. Freidenfelda vārdā. Daudzus gadus par šo kausu cīnījās Melburnas, Balaratas un Adelaides jaunieši.

1968

Miķelis Dancis un Verners Linde tika otrreiz iedalīti Austrālijas olimpiskajā vienībā, tā turpinot tradīciju, kas bija sākusies 1956. g. Taču kvalifikācijas turnīrā Jokohamā Austrālijai neizdevās iegūt vietu galvenajā grupā.

ASK Adelaidē turpināja savu starppavalstu ielūguma turnīru seriju, taču meistarsacīkstēs tupināja savu lejupslīdi un nobeidza sezonu 7. v.

Māra Ašenkampa (arī trenere) ieguva vietu pavalsts sieviešu izlasē, bet 4 zēni – jauniešu izlasēs trīs vecuma grupās.

Šai ziņā sekmes uzrādīt varēja arī citas pavalstis: *JDV* viens jaunietis ieguva vietu zem 16 g., viena meitene un divi zēni pārstāvēja savu pavalsti zem 18 g. klasē. Šī vecuma apvienotā latviešu vienība *Latvians* izcīnīja 3. v. Sidnejas m/s un 5. v. pavalsts m/s.

Pavalsts latviešu m/s startēja 24 vienības.

Viktorijas zem 18 zēnu izlasei *MLS* deva vienu spēlētāju. Melburnā atkal risinājās I. Freidenfelda kausa sacensības un Austrālijas latviešu jaunatnes dienās spēlēja arī basketbolu.

1969

Adelaidē ASK gadskārtēji rīkotais starppavalstu turnīrs beidzās negaidīti, jo iepriekšējā gada uzvarētājs *East Melbourne Demons* gan iekļuva finālā, taču atteicās no spēles, lai laikā tiktu uz lidmašīnu, un par uzvarētāju paziņoja Rietumadelaidi. Šis turnīrs arī izrādījās pēdējais. Kluba vadībai bija lielākas rūpes: šai gadā vienība palika 8., t. i., pēdējā vietā un tikai uzvaras divās pārspēlēs ar 1. līgas meistaru atļāva uz gadu noturēties virslīgā. Visas cerības tagad lika uz jauniešiem, no kuriem P. Vītols (zem 18 g.) un A. Blicavs (zem 16 g.) bija pietiekami labi, lai nestu pavalsts jaunatnes izlases uniformas. M. Dancis darba apstākļu dēļ atteicās no pavalsts vienības un – ironiski – DA spēlējot bez latviešu kluba pārstāvjiem (gan ar V. Lindi) pirmoreiz kopš 1955. gada neiekļuva m/s finālā, kur Viktorija pieveica *JDV*. DA m/s M. Dancis bija labākais grozu guvējs. Adelaidē atklāja *Apollo* basketbola un sarīkojuma zāli ar vietām 4000 skatītājiem. Tā bija modernākā Austrālijā.

Jaundienvidvelsā Paramatas m/s *Latvians* ieguva 2. v. Pavalsts latviešu m/s uzvarēja *Olimpija*, sieviešu klasē *Spars*, zēnu zem 16 g. klasē *Daugava*, zem 14 g. un meiteņu zem 16 g. *Olimpija*, meiteņu zem 14 g. *Spars*. Viens jaunietis pārstāvēja pavalsti zem 18 g. klasē.

Viktorijā vislabāk veicā *MLS* jauniešiem – zēni zem 14 g. 1. v., zem 18 g. 4. v., ar vienu pārstāvi šīs grupas pavalsts vienībā. Vīrieši ieguva 1. v. B gradā. Studentus atkal pulcināja K!K!K! sacensības. Balaratā pilsētas zēnu zem 18 g. m/s 1. v. *Venta*.

1970

Adelaidē Ilmārs Blicavs pārņēma ASK virslīgas vienības vadību no brāļa Feliksa, pievienojot M. Dancim, Mārim Akermanim (kas togad iekļuva DA izlasē spēlai pret Čechoslovākiju), Edgaram Ceplītim un Ivaram Blicavam savus labākos jauniešus, no kuriem Andris Blicavs, Pēteris Vītols, Miķelis Strazds un Edvīns Bulis jau bija spēlējuši pavalsts jaunatnes izlasēs. Kaut vienība nobeidza sezonu 7. v., tā spēlēja atzīstamu basketbolu, nopietni apdraudot jebkuru pretinieku un solot izredzes nākotnē. Vienības noskaņojumu cēla arī Zigurda Kaula īslaicīgs apmeklējums un dažas ASK sastāvā aizvadītās spēles. Ilmara trenētie zem 18 g. zēni šai sezonā kļuva par Adelaides meistariem. Viņš pats bija sācis spēli Rīgas *YMCA*, vēlāk spēlšējis pie *Starta* līdz ar vecākajiem brāļiem Valdi un Feliksu, Vācijā Vicburgas nometnē, kas bija viens no spēcīgākajiem pēckara latviešu basketbola centriem Vācijā. 1951. gadā viņš ar dzīvesbiedri Ausmu izceļoja uz Jaunzēlandi, kur dzima Ivars, Andris un Ilze. 1964. gadā pārcēlās uz Adelaidi, kur sāka trenēt jaunu zem 14 g. vecu zēnu grupu, kuru izvadīja līdz pieaugušo rindām. Linde un Dancis bija DA veiksmīgākie grozu guvēji. Starppavalstu turnīrā ASK zēni uzvarēja Sidnejas meistaru, bet zaudēja diviem labākajiem Viktorijas klubiem. LSP Brīvajā pasaulē rīkoja sodmetienu turnīrā korespondences ceļā, Andris Blicavs bija veiksmīgākais, realizējot 89 no 100 metieniem. Basketboliste Diana Treija iemeta 63. Nepiedalījās citu zemju sportisti.

DA ar Lindi uzvarēja Austrālijas m/s.

JDV Latvians jaunā paaudze – Ģ. Kalniņš, J. un V. Dūšelis, O. Neimanis, E. Stārķis, I. Kants, A. Vēzis, A. Sproģis, D. Avotiņš, J. Lēmanis, M. Liepiņš – izcīnīja pirmās vietas gan Paramatas apgabala, gan Sidnejas apgabala rezerves gradā, bet zēni zem 14 g. ieguva 4. v. Pavalsts latviešu m/s uzvarēja *Daugava*, sievietēm – *Olimpija*. Pavalsts izlases zem 18 g. kandidātos ieskaitīja Māru Ērgli un Ritu Veisu. Austrālijas m/s spēlēja pirmā.

1971

Adelaidē Ilmars Blicavs sekmīgi saliedēja vienībā olimpieti M. Danci ar saviem jauniešiem. Sezonas sākumā Andris Blicavs nelaimīgi lauza roku, un vienībai pret arvien vairāk progresējošiem austrāliešiem neklājās viegli. Sezonas otrā pusē, Blicavam atgriežoties sastāvā, latviešu vienība apspēlēja gandrīz visus pretiniekus, uzvarot 8 no pēdējām 9 spēlēm, taču sezonas sākumā zaudētais nebija pilnīgi atgūstams: ASK gan dalīja 3. v. ar divām austrāliešu vienībām, bet neiekļuva četriniekā vājāku iegūto un zaudēto grozu attiecības dēļ. 17 g. v. Blicavu atzina par savienības labāko spēlētāju zem 21 gada un kopā ar M. Danci un Rietumadelaides V. Lindi iedalīja DA izlasē, kas Austrālijas m/s ieguva 2. v. aiz Viktorijas. Ilzi Blicavu izraudzīja pavalsts meiteņu zem 16 g. vienībā. Adelaides jaunieši ceturtoreiz pēc kārtas izcīnija Freidenfelda kausu. Saasinājās situācija cīņā par identitātes paturēšanu.

Jaundienvidvelsā labus panākumus guva *Latvians* jaunieši, kas uzvarēja Kenterberijas apgabala zem 16 un zem 14 g. klasē. Māris Jaunalksnis pēc vairākiem gadiem jaunatnes izlasēs nesa pavalsts krāsas Austrālijas m/s, bijušais adelaidietis Jānis Kukurs – Rietumaustrālijas.

Melburnā K!K!M! turnīrā uzvarēja *Selonija*.

1972

DA basketbola savienība uzstādīja ultimatu diviem atlikušajiem virslīgas klubiem, kas nepārstāvēja kādu apgabalu, proti ASK un Apvienotās baznīcas (*United Church*, kam pašai bija sava lielākoties jauniešu savienība, kuras izlase bija jau ilgus gadus ieguvusi tiesības spēlēt virslīgā). Buda-

pešta, skaitliski mazs klubs, pēc vairāku spēlētāju pārcelšanās uz citām pavalstīm (Hoiks vienubrīd spēlēja pie spēcīgā Sidnejas *Latvians*) bija apvienojusies ar Norvudu. ASK un Baznīcām būtu jāpieņem kāda apgabala vārds, kas vēl bija brīvs (aizņemti, piemēram, bija Rietumadelaide, Ziemeļadelaide, Torenss u. c.) un jārūpējas par basketbola attīstību šajā apgabalā. Pašreizējie kluba spēlētāji varētu palikt, bet jebkāda rekrutēšana nākotnē varētu notikt tikai apgabala robežās. Alternatīvas būtu spēlēt tās pašas (galvenās) savienības kādā zemākā gradā un palauties, ka vienību ikreiz "uzaicinātu" spēlēt virslīgā, ja kluba standarts būtu pietiekami augsts; vai pāriet uz kādu no mazajām, vājākām savienībām. Pēc ilgas spriešanas kluba ārkārtējā sapulcē biedri nolēma pieņemt *Centrals* apgabala vārdu. Visi saprata, ka reāla darbība, kā to darīja austrāliešu klubi, nebūs iespējama.

Laukumā latvieši rādīja augstvērtīgu sniegumu, cita starpā uzvarot sezonas zibensturnīrā, par to iegūstot godalgu – TV aparātu, ko nodeva izlozē līdzekļu iegūšanai. Jau labu laiku pirms sezonas pēdējā posma bija noskaidrojies pusfinālu četrinieks ar ASK tajā. Pusfinālā gan ASK nācās zaudēt un palikt 4. v. Trešo gadu pēc kārtas uzvarēja Rietumadelaide ar V. Lindi. Pēdējo trešoreiz atzina par savienības labāko spēlētāju, bet A. Blicavu par labāko jauno spēlētāju. Klubam šajā sezonā bija rekordskaits vienību – 15: četras vīriešu, viena sieviešu, 8 zēnu un 2 meiteņu. Ilze Blicava spēlēja pavalsts zem 18 g. vienībā.

ASK pirmo reizi ieguva tiesības piedalīties 1970. gada sāktajās Austrālijas klubu m/s un varēja būt apmierināts ar sasniegto 9. v.

Pavalsts vienībā iekļuva M. Dancis, A. Blicavs un Pēteris Vītols, kā arī Linde. Šī vienība Austrālijas m/s finālā pārliecinoši ar 102–79 pieveica Viktoriju, kas bija devusi turpat visus spēlētājus Austrālijas izlasei, kas Minchenes olimpiskajās spēlēs bija ierindojusies 9. v. Tādā pašā sastāvā DA pēc sezonas beigām tūrēja ASV.

JDV Latvians izcīnīja 1. v. Paramatas apgabala vasaras turnīrā šādā sastāvā: Ģ. Kalniņš, Jānis Dūšelis, V. Dūšelis, O. Neimanis, E. Veiss, A. Sproģis, J. Bachmanis, D. Avotiņš. Pavalsts m/s *Latvians* zēni zem 12 g. bija otrie, zem 14 g. – trešie. Vienu jaunieti iedalīja *JDV* zem 18 g. izlasē.

Arī Melburnā auga jauna paaudze, gan spēlējot zemākos grados. Vairākus jauniešus izraudzīja universitāšu vienības.

1973

Gada sākumā, nospēlējis vasaras turnīrā, aktīvo rindas 33 gadu vecumā atstāja divkāršais olimpietis Miķelis Dancis. Starp jaunajiem spēlētājiem nebija neviena garāka par 1,90 m un spēli nevarēja dibināt uz centru, bet uz ātrumu un precīziem metieniem. Savukārt austrāliešu klubi arvien biežāk sāka piesaistīt amerikāņu viesspēlētājus. Vispārējo spēles līmeni celt palīdzēja diezgan biežas amerikāņu vienību, gan koledžu gan citu, turnejas Austrālijā. Latviešiem bija gaidāma grūta sezona, kad neizdevās sarunāt nevienu palīgu no ASV. Klubam tagad bija 10 vienības.

Austrālijas klubu m/s Melburnā ASK ierindojās 11. v. Trešoreiz četros gados uzvarēja Linsija Geiza klubs *Melbourne Church (of England)*. Lindes klubs Rietumadelaide bija ceturtais. Dažos austrāliešu klubos šeit spēlēja četri latvieši: Māris Jaunalksnis pie Ņūkāstles, Ivars Ķepītis pie *Southern Districts* (Viktorija), Arturs Birstiņš pie Paramatas un R. Bullis pie Viktorijas provinces. Kādreizējais Adelaides latviešu un 1960. g. olimpiskais treneris Eriks Erkens pēc vairākkārtējiem darba un dzīvesvietas maiņām bija nonācis Kvīnslandē un trenēja Mekejas *(Mackay)* izlasi.

DA m/s ASK nobeidza 6. v., kas nedeva tiesības nākamajā gadā spēlēt Austrālijas klubu m/s. Taču pagodinājumu saņēma gan 19 g. v. Andris Blicavs, gan viņa 18 g. v. māsa Ilze: abus izraudzīja par pavalsts labākajiem spēlētājiem *(best and fairest)* katru savā – vīriešu un sieviešu – grupā. Andris sezonā ieguva 662 p. (augstākais vienā spēlē 42) – caurmērā 23,6 p. spēlē.

Sezonas beigās Austrālijas m/s starp pavalstīm uzvarēja DA ar Blicavu, Lindi un Pēteri Vītolu. Šoreiz nepiedalījās Viktorija.

Sidnejā notika mēģinājums radīt jaunu kopu – LBK (Latviešu Basketbola Klubu), kas vienīgā nodarbotos ar latviešu basketbolu. Pēc sākotnējiem vairāku gadu panākumiem kopa likvidējās, jo negātīvi tika iespaidota citu kopu darbība.

Sidnejas m/s LBK, spēlējot kā *Liverpool*, jo arī *JDV* vairs nevarēja lietot etniskus vārdus, ieguva 5. v., sievietes pavalsts m/s 4. v. Dienvidbenkstaunas m/s LBK zēni uzvarēja zem 12 un 14 g. grados, zem 16 g. ieguva 2. v., bet meitenes zem 19 g. – 3. v.

1974

Adelaidē ASK virslīgas vienība ievērojami mainījās. No ASV ieradās Frenks Čikovskis, kas 1964. gadā bija viens no veiksmīgākajiem ASV lietuviešu izlases punktu guvējiem tās turnejā Austrālijā un izvēlējās spēlēt pie *Centrals*. Pievienojās arī ungāru izcelsmes jaunās paaudzes spēlētāji Geza un Boti Nodži. Šajā ģimenē četri brāļi (arī Huba un Čaba) un māsa Margareta spēlēja basketbolu augstā līmenī, bet piektais brālis Akošs tiesāja. Sezonas beigās Boti spēles laikā nelaimīgi krita, smagi savainoja celi un bija spiests basketbolu uzdot. Viņš kļuva par žurnālistu, specializēdamies basketbolā. Andri Blicavu izraudzīja valstsvienībā, kas piedalījās pasaules meistarsacīkstēs Portoriko. Viņa prombūtne nepalīdzēja vienībai, kas sezonas noslēgumā nespēja pacelties augstāk par 7. v. Ilze Blicava, atkal pavalsts vienībā, spēlēja pie Stērta kluba virslīgā, jo *Centrals* sieviešu vienība nebija virslīgas līmenī. Vasaras sezonu viņa aizvadīja, spēlējot Melburnā.

Savienība izrādīja pretimnākšanu, ieplānojot latviešu zēnu spēles sestdienu rītos pašas pirmās, lai zēni varētu vēl laikā tikt uz latviešu skolu. Vēlāk šī privilēģija tika zaudēta. Četri jaunieši iekļuva pavalsts izlasē.

Austrālijas basketbols arvien vairāk nāca saskarē ar ārzemēm. Šajā sezonā Austrālijā viesojās Kīnas vīriešu un sieviešu izlases (pēdējās jau toreiz rādīja daudz labāku spēles izpratni kā vīrieši), Izraēlas Makabi, Oregonas un Kentakijas universitātes u. c.

Sezonas beigās Adelaides baltieši nolēma apvienot spēkus un visi spēlēt kā *Centrals*, kas deva jaunajā sezonā 18 vienības. Katrs baltiešu klubs gan vēl arvien paturētu savu identitāti. Igauņiem bija labi attīstīts volejbols, bet basketbolistu tikpat kā nemaz.

JDV Paramatas apgabalā LBK ieguva 2. v. augstākajā gradā, bet zēni zem 13 g. (A. un D. Blūmanis, M. Tenisons, R. Balabka, V. Sīkais, K. Eizenbergs, E. Martinsons un vairāki nelatvieši) pat uzvarēja. Māris Jaunalksnis nesa *JDV* krāsas Austrālijas m/s, viens jaunietis – zem 20 g. m/s.

Pertā atjaunot nodarbības palīdzēja *DV*.

Austrāliešu sacensību zemākos grados spēlēja *DV* vīriešu un sieviešu vienības, Brisbanē Brisbanes Latviešu biedrības vīrieši. Balaratā nodarbības atjaunoja *Venta*.

1975

Adelaidē ASK valde mēģināja gādāt gan par iespējami labāko basketbolu, gan noturēt klubu latvisku, kas pēc savienības noteikumiem nebija iespējams. Nenotika gan nelatviešu pieplūdums, jo austrāliešiem bija ļoti labi zināms, ka šis ir latviešu klubs. Klubā galvenokārt iestājās latviešu draugi. Virslīgai nepieciešamo centra vietu pildīja ungārs Geza Nodžs, un rezervistos bija divi lietuvieši un viens austrālietis. Zemāko gradu vienības nebija vairs tik latviskas. Kluba valdē radās problēmas, jo daļai valdes locekļu zuda entūziasms; sāka sairt agrāk ciešās saites starp valdi un spēlētājiem, kas tagad veidoja 17 vienības. Kluba sabiedrisko sarīkojumu apmeklētāju skaits saruka, tas nozīmēja arī finansu samazināšanos. Latviešu jauniešu vecāki kļuva pasīvi. Virslīgas sniegums apmierināja, taču četriniekā iekļūt neizdevās. Savienības m/s pēdējais posms latviešiem beidzās ar disonanci: vienība atteicās spēlēt, uzskatot laukumu par nedrošu, jo tas nebija pietiekami notīrīts pēc iepriekšējā vakara rokkoncerta. Klubu diskvalificēja, uzlika naudas sodu. Klubs pārsūdzēja, tribunāls klubu attaisnoja, bet savienība vēl vilcinājās, un tā pēdējās spēlēs ASK vairs laukumā neizgāja un palika 6. v.

Tūliņ pēc tam sākās klubu m/s, ko šoreiz devīgi atbalstīja *General Motors – Holdens*. 24 klubu konkurencē ASK, kas spēlēja ar *Freeman Giants* vārdu, ierindojās 11. v. *Freeman Motors* bija ASK sponsors šajās m/s. *Giants* vārdu latviešiem jau 50. gados bija iedevuši austrāliešu žurnālisti, kad latviešiem bija garākie vīri DA. Priekšgrupā ASK zaudēja *JDV* klubam Stoktonai 94–96, kam labākais punktu guvējs bija Māris Jaunalksnis. Viņš vēlāk pārcēlas uz Adelaidi un spēlēja pie ASK.

ASK zem 20 g. vienība ieguva 4. v. Četri jaunieši iekļuva pavalsts izlasēs. Andris Blicavs un Verners Linde ar Austrālijas vienību viesojās ASV un Ķīnā. Ilze Blicava Austrālijas izlasē piedalījās pasaules m/s Kali, Kolumbijā, kur Austrālija uzvarēja 4 spēles, zaudēja trīs un palika 10. v.

Igauniete Karīna Māra, ko jau kā padsmitnieci pirmajās baltiešu spēlēs latviešu meitenes nebija spējušas nosegt, tagad spēlēja pie Melburnas kluba *CYMS*, kas uzvarēja sieviešu klubu m/s, Mārai gūstot visvairāk punktu.

Sidnejā Paramatas apgabala m/s teicami veicās *Spara* jauniešiem, kas ieguva pirmās vietas gan zem 14, gan zem 15 g. grados. Māri Jaunalksni trešo reizi izraudzīja pārstāvēt *JDV* Austrālijas m/s.

Viktorijā bez *MLS* Anglikāņu baznīcas (viena no spēcīgākām) un *Metro* savienības turnīros regulāri piedalījās arī *Selonija*. Austrālijas sieviešu klubu m/s austrāliešu vienībās spēlēja Silvija Miltiņa un Daina Pole. Pēdējo iedalīja pavalsts zem 19 g. izlasē. Viņas vecāki Māris un Māra (dzim. Strautniece) savā laikā bija piederējuši latviešu basketbola galvgalam.

Pertā zemākos grados spēlēja *DV* vīriešu un sieviešu vienības.

1976

Meklējot atrisinājumu nedrošajai situācijai savienībā, ASK uzdeva *Centrals* vārdu un kopā ar lietuviešiem un igauņiem nodibināja Adelaides basketbola klubu *(Adelaide Basketball Club)*, kas būtu saistīts ar ASK un kurā spēlētu visi ASK basketbolisti. Oficiāli klubs savienībā tagad tika saukts par Adelaidi un teorētiski bazējās uz pilsētas centru. Tajā ar pavalsts vienības atbalstu ASK/ABC propogandēja basketbolu skolās.

Vairāku gadu pūles sagādāt ASK ASV latviešu centra spēlētāju beidzot vainagojās ar sekmēm: Adelaidē ieradās 2,04 m garais *Indiana State* absolvents Jānis Ludeks ar savu dzīvesbiedri Džodiju. Ilmara Blicava vadībā adelaidieši bija sezonu jau labi iesākuši un tagad svinēja uzvaru pēc uzvaras. Diemžēl palīgs no ASV, apprecējies tieši pirms brauciena, nevarēja palikt ilgāk par trim mēnešiem, jo saņēma Amerikā skolotāja darba piedāvājumu, ko neriskēja atteikt. Arī bez viņa ASK uzvarēja pusfinālā Stērtu, bet priekšfinālā zaudēja Glenelgai, ko sezonas laikā bija trīsreiz uzvarējis. Glenelga savu labāko formu bija sasniegusi tieši kritiskā posmā un finālā pieveica iepriekšējo trīs gadu meistaru Rietumadelaidi (ar Lindi).

Andri Blicavu atkal izraudzīja gan pavalsts izlasē, gan Austrālijas olimpiskajā vienībā. Pēdējā bija vēl tikai viens spēlētājs no Dienvidaustrālijas, pārējie 10 viktorieši, kas nelikās pareizs spēku samērs. DA virslīgas klubs Ziemeļadelaidei piedāvāja noorganizēt spēli starp DA un Viktoriju, kam abas puses piekrita. 4000 skatītāju klātbūtnē Adelaides Apollo zālē DA smagā cīņā pārspēja Viktorijas olimpiešus 87–83, ieskaitot vienubrīd ASV spēlējošo lietuvieti Palubinsku. Uzvarētājiem visvairāk punktu guva Blicavs un Linde – ik 18. Pēc spēles Linde nolasīja iepriekšsagatavotu rakstu, kurā aprādīja iemeslus, kādēļ viņš pēdējos 5 gados nav izvēlēts Austrālijas izlasē. Tas sācies pēc neveiksmes Meksiko Sitijas olimpisko spēļu priekšturnīrā, kad Austrālijas treneris, melburnietis, uzskatīja viņu un melburnieti Kolu par grēkāžiem. Nav šaubu, ka spēles kvalitātes ziņā Lindem būtu bijis jāspēlē visās Austrālijas izlasēs arī 70. gados. Viktorijas vienībai gan izdevās revanšs, kad tā pārspēja DA Austrālijas m/s dažus mēnešus vēlāk. Austrālijas sieviešu m/s tituli atguva DA ar Ilzi Blicavu.

ASK sieviešu vienība, pastiprināta ar austrālietēm, ieguva vietu virslīgā, kur beidza 6. v. Četrniekā ierindojās arī zēni zem 12, 18 un 20 g. un deva vienu jaunieti pavalsts izlasei.

Sezonu noslēdza Austrālijas klubu m/s. ASK treneris Ilmars Blicavs, *Coca Cola* sabiedrības darbinieks, izkārtoja firmas aizgādniecību kluba izlases braucienam uz Melburnu. Spēcīgā konkurencē

ASK ieņēma 10. v., priekšgrupā zaudējot trīskāršam meistaram Melburnas Baznīcām, pastiprinātām ar vairākiem amerikāņiem, 94–99. ASK sastāva spēlēja A. Blicavs (6 spēlēs ieguva 193 p., t. i., caurmērā 32), Pēteris Vītols (19,3) talantīgais jaunpienācējs virslīgā Uldis Brūns (12,8), Ivars Blicavs, bij. *JDV* pavalsts vienības spēks Māris Jaunalksnis, Miķelis Strazds, veterāns Frenks Čikovskis, Atis Bērziņš, Kevins Mors un juniors Eriks Drizners. Pēc sezonas beigām Andris Blicavs bija spiests iet slimnīcā operēt celi, kas viņu bija traucējis jau kopš 1974. gada pasaules m/s. Šī problēma atkārtojās un iespaidoja viņa turpmāko karjeru.

ASK sievietēm Austrālijas m/s Ņūkāstlē izdevās augstāka vieta – devītā.

Sidnejā Paramatas apgabala savienībā 1. v. sieviešu A gradā izcīnīja *Spars*, bet Epingas apgabalā 3. vietu *Latvians*.

Melburnas *Metro* savienībā 3. v. ieguva *Selonija*, bet K!K!M! turnīrā labākā izrādījās *Beveronija*. Baznīcu savienības A gradā spēlēja *MLS*. Pie Melburnas latviešu skolas Juris Skadiņš un Anda Migle uzsāka jauniešu apmācības.

Pertā austrāliešu virslīgas vienībā spēlēja brāļi Čečini.

1977

Ja ASK kļūtu par īstu apgabala klubu, tam būtu izredzes pārņemt pārvaldībā vecāko divlaukumubasketbola zāli Adelaidē – Forestvilli. Kluba pārziņā šai gadā tika nodota Forestvilles kantīne. Tā vārdu nesa 20 vienības, kurās apmēram puse bija latviešu spēlētāji un treneri. Virslīgas vienībai bija mainīgas sekmes. Tā svinēja trīs uzvaras, iegūstot vairāk kā 100 p., un Andra Blicava 54 p. spēlē pret Norvudu bija pavalsts rekords (arī iepriekšējais 52 p. bija piederējis latvietim – Edgaram Ceplītim, kas to sasniedza 1964. gadā), taču beigās pietrūka vienas uzvaras, lai iekļūtu četrinieka – 6. v. Pārāk vēlu Adelaidē uz paša ierosmi no ASV ieradās Jānis Ērglis. 1,85 m aizsargs, ar kuru pirmais kontakts bija uzņemts jau 1969. g., kad viņu ievēroja ASV latviešu finālspēlēs. Vienībai vēl arvien trūka īsti gara centra (Uldim Brūnam 1,93 m), kā tas bija pretiniekiem, kas bija sākuši piesaistīt amerikāņus, kuru skaits sākumā nebija ierobežots.

ASK sievietes virslīgā ieņēma 6. v., bet Austrālijas sieviešu klubu m/s uzvarēja 3, zaudēja 2 spēles, kas gan deva tikai 19. v. Pavisam 7 vienības iekļuva DA m/s četriniekā, Ivara Blicava trenētie zēni zem 18 g. Melburnas *Classic* ielūguma turnīrā ierindojās 9. v.

Austrālijas pavalstu m/s DA ar Andri Blicavu, Uldi Brūnu un Lindi (kas tagad trenēja Rietumadelaidi) atguva titulu no Viktorijas. Brūns bija uzvarētāju varonis ar 34 p.

Austrālijas klubu m/s šoreiz ritēja divās zonās: austrumu (Viktorijas un *JDV* klubi) un rietumu (DA un RA), četrām labākajām ikreiz iekļūstot finālturnīrā Melburnā. ASK rādīja teicamu formu un kvalificējās kopā ar Dienvidadelaidi, izsitot cita starpā DA tā gada meistaru Glenelgu. Starplaikā stipendiju uz Leikhedas universitāti Kanādā bija saņēmis Vītols, kas bija ievērots Austrālijas universitāšu turnejā Kanādā iepriekšēja gadā. Leikheda Kanādas universitāšu sacensībās iepriekšējā sezonā bija ieguvusi otro vietu. Tās uzbrukuma līniju veidoja trīs divmetrinieki, bet trūka saspēles vadītāja. Šī loma bija jāuzņemās latvietim. Palīdzējis ASK kvalificēties, Vītols bija spiests doties prom. Tas iecirta sāpīgu robu pamatsastāvā. ASK zaudēja divas spēles, uzvarēja trešo un ierindojās 7. v. – augstākajā kopš klubu m/s sākuma 1970. g.

Sastāvā spēlēja Andris Blicavs (caurmērā 33,7 p. spēlē), Māris Jaunalksnis (23,3), Miķelis Strazds , Ivars Blicavs, Uldis Brūns, Jānis Ērglis, Eriks Drizners (arī pavalsts zem 18. g. vienībā), Gunārs Kargans, Varis Jankevics un ungāru izcelsmes Tomijs Mesarošs, ko savainoja jau pirmajā spēlē. DA m/s bija spēlējuši arī Pēteris Vītols, Atis Bērziņš, Mārtiņš Tumuls, Marks Ozoliņš un sezonas sākumā arī Frenks Čikovskis, kas vēlāk atgriezās uz ASV. Trenēja Ilmars Blicavs.

Visā šajā periodā no 1965. g. līdz 1977. g. klubu vadīja Pēteris Jaunkalvis un sekretārs gandrīz visus gadus bija Arvīds Jankevics. Dāmu komiteju, kam piekrita galvenās rūpes kopas darbības finansēšanā, visilgāk vadīja Aelita Bērziņa, arī Irma Ašnkampa un Ilga Jankevica.

JDV 25 gadu jubilejas svinēja divas kopas – *Daugava* un *Spars*. *Sparu* 24 gadus no 25 bija vadījis Kārlis Tiliks. No pirmās valdes aktīvi vēl bija Jānis Tilibs, kas bija galvenais Sidnejas latviešu sporta nodarbību aprakstītājs, un Ēriks Suķis, kas 1977. g. vadīja *Daugavu*. *Sparam* jubilejas laikā bija 150 biedru, no tiem vairāk kā puse bija jauniešu. Kopa izdeva pati savu biļetenu, rīkoja jauniešu nometnes. *Daugavai* vadītāji vairākkārt bija mainījušies – sākumā Juris Katužans, vēlāk Jānis Sproģis, J. Niedra, Imants Kubliņš, Jānis Pogainis. Abas kopas bija vispusīgas un piedalījās gan latviešu pavalsts m/s, gan Sidnejas kausa izcīņā dažādajos sorta veidos. Daugavas jubilejas basketbola turnīrā veiksmīgākie bija rīkotāji.

Paramatas apgabala m/s *Spara* zēni zem 18 un zem 14. g. ieguva 1. v., zem 16. g. 2. v. *Daugavas* vīrieši un sievietes spēlēja Benkstaunas savienībā kā *Latvians*.

Melburnā *Selonijas* vienība brīvprātīgi izvēlējās pāriet no *Metro* savienības A grada un B gradu. K!K!M! turnīrā 1. v. ieguva *Beveronija*. *MLS* darbības atjaunošanā ilggadīgajam kopas vadītājam Jurim Skadiņam palīdzēja no Adelaides pārnākušais Gunārs Bērzzariņš. Trenēšanā iesaistīja atpūtā aizgājušus spēlētājus kā Mintautu Raiskumu, Pēteri Dulmani u. c. Vērtīgs palīgs bija no Jaunzēlandes atbraukušais Haralds Dzenis, kas bija skolojies pie ievērojamā JZ vieglatlētikas trenera Voldemāra Brieža. *MLS* treniņus uzsāka 30 zēni un meitenes vecumā no 10 gadiem. Skadiņš jau otru gadu bija strādājis ar zēniem zem 18g.

Austrālijas sieviešu klubu m/s vienīgā latviete bija melburniete Daina Pole (arī pavalsts jaunatnes izlasē), kuras klubs Telstars ieņēma 4.v.

Rietumaustrālijā zemākos grados zemākos grados spēlēja *DV* vīrieši, kas ieguva 1. v., un sievietes.

VOLEJBOLS

1965

Austrālijas ceturtās m/s notika Melburnā, 17. un 18. aprīlī. Rīkotājos no 10 dalībniekiem 5 bija latvieši: E. Linmeiers, J. Bumbērs, J. Ulms, R. Kukevics un A. Ložeņicins. Austrālijas volejbola federācijas prezidents bija E. Kipste.

Uzvarēja JDV, 2. vietā Viktorija, 3. vietā DA. Vīriešu izlasēs bija iedalīti:

DA – Inga Freidenfelds un Uldis Ozoliņš; Vikt. – Edvīns Birzenieks, Raimonds Kukevics, Eduards Linmeiers, Ārijs Ložeņicins; Vikt. Province *(Country)* – Roberts Dreimanis; JDV – Gvido Lācis, Juris Sīlis, Alfreds Strauts un treneris E. Rozentāls; Tasmānija – Gunārs Zodiņš, Ervīns Miezītis, A. Pārums, treneris Jānis Ansons.

Austrālijas izlasē iedalīja A. Strautu, J. Sīli. Turnīra labākā gremdētāja balvu saņēma Strauts.

Sieviešu izlasēs:

DA – Liesma Dancis, Māra Ašenkampa, Biruta Brūna, Olita Mizinga, Maija Sila, Rute Zvaigzne. Vikt. – Dace Zālīte, Vija Bares, Ausma Ozola, Guna Taušinska, Ilga Upīte. JDV – Daina Sūruma, Helene Kovaļuna, Inese DeBonda, Dagmāra Ozola, Dzintra Samule, Ilze Siliņa, Zaiga Tenisone, treneris Gvido Lācis.

Uzvarēja DA, 2. v. JDV, 3. v. Viktorija. Austrālijas izlasē: D. Sūruma, M. Sila, R. Zvaigzne. Turnīra labākās cēlājas balvu saņēma *Zvaigzne*. No 8 tiesnešiem divi latvieši – J. Ulms un R. Kukēvics.

DA pavalsts m/s ASK klubs ieguva 3. vietu. Spēlēja: Inga Freidenfelds, Ādams Sils, Kārlis Sisenis, Egils Osis, Luiss Jukums, Jānis Ūdris.

Sieviešu sacensībās klubs dominēja vēl iespaidīgāk kā iepriekšējos gados – vienības izcīnīja 1. un 2. vietu.

1. v. ASK Sarkanā vienība: Biruta Brūna, Biruta Irbe, Rita Lutere, Mirdza Gajevica, Lidija Ludborža, Rute Zvaigzne, Ina Irbe un Brigita Ozoliņa.

2. v. ASK Baltā vienība – Liesma Dance, Lolita Freidenfelde, Olita Mizinga, Māra Ašenkampa, Lija Kapele, Karīna Brencēna, Inga Keda un Aleksandra Ūdre.

JDV pavalsts volejbola savienību vadīja E. Rozentāls. Pavalsts m/s 3./4. vietu dalīja *Spars* un 5. v. *Daugava*.

Sievietēm latviešu vienības ieņēma visas trīs vietas – 1. v. *Daugava*, kurā spēlēja D. Sūruma, L. Blaskova, R. Grīnvalde, M. Eke, D. Ozola, A. Rutkovska, B. Strazdiņa, B. Šulca, 2. v. *Spars* un 3. v. *Olimpija*.

Viktorijā *MLS* vīriešu vienība pavalsts m/s palika 6. vietā un gada beigās izbeidza darbību. Spēlētāji spēlēšanu tomēr nepārtrauca, un R. Kukēvics un E. Linmeiers kopā ar cittautiešiem noorganizēja jaunu klubu – *Melbourne*.

1966

Austrālijas m/s notika Adelaidē 9. un 10. aprīlī Boudenas stadionā. Organizēšanas komitejā darbojās Lidija Ludborža un Tālis Dīcmanis. Piedalījās četras pavalstis. 1. v. JDV, 2. v. Vikt., 3. v. DA. Izlasēs spēlēja:

JDV – Gvido Lācis, Alfreds Strauts, Juris Sīlis, treneris E. Rozentāls. DA – Inga Freidenfelds, Uldis Ozoliņš, Juris Dancis, Raitis Treijs. Vik. – Raimonds Barotājs, Edvīns Birzenieks, Raimonds Kukevics, Eduards Linmeiers, Ārijs Ložeņicins.

Austrālijas izlasē:U. Ozoliņš un treneris E. Rozentāls

Sievietes: 1. v. DA, 2. v. JDV, 3. v. Vik. Izlasēs spēlēja: JDV – Daina Sūruma, Helēna Kovaļuna, Inese DeBonda, Dzintra Samule, Lija Blaskova, treneris Gvido Lācis. DA – Liesma Dancis, Maija Sila, Māra Ašenkampa, Biruta Brūna, Rute Zvaigzne, Lolita Freidenfelde, Lidija Ludborža, Lija Kapele, treneris Tālis Dīcmanis. ACT – Nora Lukstiņa, I. Līce.

Austrālijas izlasē – M. Sila un R. Zvaigzne.

DA – pavalsts m/s ASK vīriešu vienība vairs nepiedalījās, bet ASK sievietes atkal ieņēma pirmo un arī 2. vietu. Šoreiz 1. v. ASK *baltās* – M. Sila, M. Ašenkampa, L. Dancis, L. Freidenfelde, K. Brencēna, L. Kapele. 2. v. ASK *sarkanās* – R. Zvaigzne, R. Lutere, B.Brūna, L. Ludborža, B. Irbe un I. Irbe, M. Gajēvica, B. Ozoliņa.

JDV latviešu Sidnejas kausa izcīņā 1. v. *Daugava* (D. Sūruma, L. Blaskova, M. Eke, R. Šulca, D. Ozola, A. Rutkovska, R. Grīnvalde), 2. v. *Spars*, 3. v. *Olimpija*.

Viktorijas m/s latvieši bija izklīduši pa vairākām vienībām, kur spēlēja kopā ar cittautiešiem. 2. v. *Melburna* ar R. Kukēvicu, E. Birzenieku, E. Linmeieru, E. Rezausku un J. Ulmu vienībā un 3. v. *Graduates* ar R. Barotāju un A. Ložeņicinu. Gan Viktorijas, gan Austrālijas sieviešu m/s 1. v. ieguva *Graduates* ar H. Kondarovsku, H. Zubkovu un B. Ložeņicinu sastāvā.

1967

Austrālijas m/s notika Sidnejā 25. un 26. martā Ziemeļsidnejas zēnu vidusskolā. Rīkotāju komitejā bija Juris Sīlis un Viljams Ozols. Piedalījās 4 pavalstis. 1. v. JDV, 2. v. DA, 3. v. Vikt.

Izlasēs spēlēja: ACT – Gunvaldis Lukstiņš; JDV – Gvido Lācis, Alfreds Strauts, Juris Sīlis, tren. E. Rozentāls; DA – Uldis Ozoliņš, Tālis Dīcmanis. Vikt. – Edvīns Birzenieks.

Austrālijas izlasē iedalīja U. Ozoliņu, A. Strautu, J. Sīli un treneri E. Rozentālu.

Sievietes: 1. v. JDV, 2. v. Vikt., 3. v. DA. Izlasēs spēlēja: ACT – Nora Lukstiņa, I. Līce. DA – Maija Sila, Māra Ašenkampa, Rute Zvaigzne, Biruta Brūna, Lidija Ludborža. JDV – Daina Sūruma, Inese DeBonda, Dagmāra Ozola, Lidija Blaskova, Ģiedra Vadze, Vija Strauta, Mirdza Eke, Rasma Grīnvalde, Aija Rutkovska, treneris Gvido Lācis. Vikt. treneris Ārijs Ložeņicins.

Austrālijas izlasē iedalīja: I. DeBondu, D. Ozolu, M. Ašenkampu.

DA vienībām uz sacīkstēm braucot, vilciens noskrēja no sliedēm. Nelaime nebija liela, bet draudēja m/s nokavēšana, jo netika laikā uz pārsēšanos Sidnejas vilcienā. Tas tomēr atrisinājās labi,

jo vilciena pirmie vagoni bija palikuši uz sliedēm un tas varēja turpināt ceļu, volejbolistiem sēžot uz savām somām vagona koridorā.

Trīs pilsētu turnīrā – Sidneja, Kanbera, Melburna – Vikt. sievietes izcīnīja 1. vietu, ar vienīgo latvieti Brigitu Ložeņicinu vienībā, JDV – 2. vietu, spēlējot tādā pašā sastāvā kā Austrālijas m/s.

Karalienes dzimšanas dienas turnīrā jūnijā 1. v. JDV, 2. v. DA, 3. v. Viktorija.

Izlasēs spēlēja: DA – U. Ozoliņš, T. Dīcmanis. JDV – G. Lācis, A. Strauts. Vikt. – R. Barotājs, R. Kukēvics, E. Birzenieks.

Sieviešu turnīrā 1. v. JDV, 2. v. DA, 3. v. Vikt. Izlasēs spēlēja: JDV – M. Eke, D. Ozola, V. Strauta; DA – M. Ašenkampa, B. Brūna, M. Sila, L. Dancis, R. Zvaigzne. Vikt. – B. Ložeņicina.

Pavalsts m/s nebija lielu pārmaiņu no iepriekšējiem gadiem. DA sieviešu m/s ASK abas vienības atkal cīnījās finālā un *baltās* uzvarēja *sarkanās*. Vienību sastāvos maiņu nebija. JDV latviešu m/s un Sidnejas kausa izcīņā 1. v. *Olimpija*, 2. v. *Spars*, 3. v. *Daugava*, sievietēm – 1. v. *Daugava*, 2. v. *Spars*, 3. v. *Olimpija*.

Vik. pavalsts volejbola savienības sekretārs bija A. Ložeņicins. latvieši pavalsts m/s, kā vīrieši, tā sievietes, spēlēja *Hawks* vienībā. Vīrieši izcīnīja 1. vietu (R. Kukēvics, R. Barotājs, E. Birzenieks, E. Linmeiers, A. Ložeņicins), sievietes 2. vietu (A. Pomere, H. Zubkova, G. Melķe).

1968

7. Austrālijas m/s rīkoja Kanberā *Olympic Bowling* centrā. Piedalījās 5 pavalstis. No 8 tiesnešiem 3 bija latvieši – R. Kukevics, G. Treimanis, A. Ložeņicins.

Vīrieši – 1. v. Vik., 2. v. JDV, 3. v. DA. Izlasēs spēlēja: ACT – Gunvaldis Lukstiņš.

JDV – Gvido Lācis, Alfreds Strauts, Juris Sīlis, treneris E. Rozentāls. DA – Uldis Ozoliņš, Tālis Dīcmanis. Vikt. – Raimonds Barotājs, Raimonds Kukevics.

Austrālijas izlasē iedalīja: R. Barotāju, U. Ozoliņu, A. Strautu, J. Sīli.

Sievietes – 1. v. DA, 2. v. Vikt., 3. v. JDV.

Izlasēs spēlēja: ACT – Nora Lukstiņa. DA – Rute Zvaigzne, Māra Ašenkampa, Biruta Brūna, Liesma Dancis, Lidija Ludborža, treneris T. Dīcmanis.

JDV – Daina Sūruma, Inese DeBonda, Dagmara Ozola, Ģiedra Vadze, Vija Strauta, Mirdza Eke, Rasma Grīnvalde, treneris G. Lācis.

Austrālijas izlasē iedalīja R. Zvaigzni, L. Ludboržu, kuras arī turnīra labākās spēlētājas izvēlē saņēma 2. un 3. vietu.

DA pavalsts sieviešu m/s ASK vēlreiz izcīnīja 1. vietu 14 gadu nepārtrauktajā uzvaru rindā, bet ASK otrai vienībai bija jāsamierinās ar 4. vietu Šajā laikā vienības arī sāka manīt spēlētāju trūkumu, un robus aizpildīja ar cittautietēm. Pavalsts latviešu m/s DA sen vairs nerīkoja, jo pastāvēja tikai viens latviešu klubs.

JDV – Latviešu m/s vīriešiem 1. v. *Olimpija I*, 2. v. *Daugava*, 3. v./4. v. dalīja *Spars* un *Olimpija II*. Sieviešu sacīkstēs 1. v. *Daugava*, 2. v. *Olimpija*.

1969

Austrālijas m/s notika Tasmānijā, Devenportā, un tajās jau varēja sākt manīt spēlētāju paaudžu maiņu, kaut bija redzami arī vecie dūži, bet tiem uzvaras gūt vairs nenācās tik viegli. 1. v. ACT, 2. v. JDV, 3. v. Vik., 4. v. DA.

Izlasēs spēlēja: ACT – E. Birzenieks; DA – U. Ozoliņš, T. Dicmanis; JDV – J. Sīlis; Tas. – G. Zodiņš.

Austrālijas izlasē: U. Ozoliņš, J. Sīlis.

Sievietes: 1. v. Vikt., 2. v. JDV, 3. v. DA. Izlasēs spēlēja: DA – L. Dancis, L. Ludborža, M. Sila, R. Zvaigzne, treneris T. Dicmanis; JDV – Ģ. Vadze, D. Ozola.

Austrālijas sieviešu izlases vienībā par trenera asistentu – A. Strauts.

Pirmais internacionālais turnīrs, kurā piedalījās Jaunkaledonija un 3 Austrālijas pavalstis, notika Sidnejā no 20.–27. maijam, Ziemeļsidnejas zēnu ģimnazijas zālē. Rīkotājos bija G. Lācis, V. Ozols, D. Ozola un J. Sīlis.

Izlasēs spēlēja: ACT – E. Birzenieks, JDV – J. Sīlis un treneris G. Lācis.

Sievietes: DA – R. Zvaigzne, L. Ludborža, M. Sila; JDV – D. Ozola un treneris A. Strauts.

Austrālijas pirmās jaunatnes volejbola m/s notika Kanberā. Vecuma robeža bija 18 gadi. Piedalījās 5 pavalstis ar zēnu un 4 meiteņu vienībām. Zēniem 1. v. Vik., 2. v. Tas., 3. v. DA. JDV zēnu izlasē spēlēja L. Ozoliņš.

Meitenēm 1. v. DA, 2. v. JDV, 3. v. Tas. Izlasēs bija no DA – Maruta Zvaigzne un Aija Briede; no JDV – Renāte Ērgle un Māra Sūruma.

Pavalsts m/s izcīnīja arī Rietumaustrālijā, kur latvieši spēlēja Melvilles *YMCA* B gradā, izcīnot 2. vietu. Vienībā spēlēja: A. Avens, J. Apšenieks, A. Bergmanis, J. Bernšteins, K. Bērziņš un otrajā vienībā: N. Gūtmanis, H. Ivanovs, J. Kalējs, A. Gulāns un J. Viļums.

Viktorijas pavalstī *Hawks* ieguva 4. vietu ar A. Lāci, U. Valsbergu un A. Skuju vienībā.

Dienvidaustrālijā ASK sievietes pēc 14 gadu nepārtrauktām uzvarām bija spiestas iepazīties ar zaudējumu un palika 3. v. Uzvarēja *Estonia*. Dažas volejbolistes spēlēja kopā ar cittautietēm, jo divām pilna skaita vienībām latviešu spēlētāju nepietika.

1970

Austrālijas astotās m/s notika Melburnā, Albertparka basketbola stadionā. Piedalījās 5 pavalstis un Jaunzēlande. 1. v. JDV, 2. v. DA. Izlasēs spēlēja: Vikt. – R. Barotājs, menedžeris R. Kukēvics, ACT – E. Birzenieks, JDV – J. Sīlis, DA – U. Ozoliņš. Par tiesnesi darbojas Ā. Ložeņicins. Austrālijas vienībā iedalīja J. Sīli un U. Ozoliņu.

Sievietes 1. v. Vikt., 2. v. DA. Izlasēs spēlēja: JDV – Renāte Ērgle, Dagmāra Ozola, treneris A. Strauts; DA – Māra Ašenkampa, Aija Briede, treneris U. Ozoliņš.

Austrālijas vienībā iedalīja A. Briedi.

Austrālijas jaunatnes m/s (līdz 18 g.) DA zēnu vienībā bija Leons Ozoliņš un meiteņu vienībā, kas ieguva 1. vietu, Aija Briede, Gunta Zvaigzne un Silvija Ancāne; no JDV – Renāte Ērgle; treneris Alfrēds Strauts.

Austrālijas klubu m/s, kurā piedalījās viens klubs no katras pavalsts, notika Karalienes dzimšanas dienas brīvdienās 13. un 14. jūnijā Melburnā, Latrobes universitātes sporta zālē.

Vīriešu turnīrā no ACT (Kanberas) piedalījās *Internationals* ar E. Birzenieku vienībā. Sieviešu – no DA (Adelaides) arī *Internationals* ar R. Zvaigzni, iegūstot 2. vietu.

Dienvidaustrālijas pavalsts m/s sievietēm pārliecinoši uzvarēja jaunais klubs *Internationals*, kurā no latvietēm sākumā spēlēja tikai R. Zvaigzne. Vienība sastāvēja no DA izlases spēlētājām, kas bija katra savas tautības – tāpēc šāds nosaukums. Tāpat kā visus iepriekšējos gadus *ASK*, tā tagad jaunais klubs bija salīdzinājumā daudz spēcīgāks par citiem, kuros spēlēja tikai dažas pavalsts izlases spēlētājas. Savienība to pieļāva, lai Austrālijas klubu m/s DA būtu lielākas izredzes uzvarēt. Arī citas pavalstis tādos gadījumos darīja tāpat.

ASK sievietes ierindojās 4. vietā. Spēlēja L. Dancis, K. Brencēna, B. Brūna, B. Irbe, M. Ašenkampa, L. Ludborža, un no DA jaunatnes izlases M. Zvaigzne un G. Zvaigzne.

JDV austrāliešu kausa izcīņā sievietēm uzvarēja latviešu sastādītā vienība: D. Sūruma, G. Vadze, D. Ozola, B. Tenisone, M. Eke, L.Blaskova,.

Pavalsts latviešu m/s vēl arvien cīnījās vīriešu un divas sieviešu vienības.

1. v. *Olimpija*: J. Sīlis, P. Pētersons, P. Strungs, E. Bērziņš, H. Dzirneklis, R. Krauklis, K. Ērglis. 2. v. *Daugava*. 3. v. *Spars*.

Sievietēm – 1. v. *Daugava*, 2. v. *Daugava II*.

Viktorijas Volejbola savienību vadīja A. Ložeņicins.

1971

Austrālijas 10. m/s notika Adelaidē 1971. gadā no 9.–12. aprīlim Bedfordparka skolotāju koledžas sporta centrā. Piedalījās 7 vīriešu izlases un 8 sieviešu, ieskaitot Jaunzēlandi. 1. v. JDV, 2. v. Vikt., 3. v. ACT, 4. v. DA.

Pavalstu vīriešu izlasēs latvieši bija: ACT– E .Birzenieks, JDV – J. Sīlis, Kvīnsl. – M. Skuja, DA – U. Ozoliņš, kapteinis un arī treneris.

Sievietes: 1. v. DA, 2. v. Vikt. Sieviešu izlasēs: JDV – D. Ozola, DA – M. Ašenkampa-Mastiņa un A. Briede.

Austrālijas izlasē – Aija Briede.

Volejbolu savienību priekšsēži savās pavalstīs bija J. Sīlis – JDV un A. Loženicins Viktorijā; R. Zvaigzne savienības sekretāre DA.

Austrālijas jaunatnes m/s līdz 18 gadiem uzvarēja DA ar Aiju Briedi un Guntu Zvaigzni.

Dienvidaustrālijā pavalsts m/s DA sievietes A gradā ieņēma 4. vietu un B gradā 2. vietu.

A gradā spēlēja Biruta Brūna, Ina & Biruta Irbe, Māra Ašenkampa-Mastiņa, Gunta un Maruta Zvaigzne.

Fricis Ašenkamps uzsāka treniņus ASK iesācēju grupai, kas spēlēja pavalsts B grada m/s: Valerija Dance, Anete Dīcmane, Gita Kargane, Baiba Mangale, Vizma Mastiņa, Valda Rozentāle un divas austrālietes: Karola Nīdema *(Needham)* un Lisa Kari *(Currie)*.

R. Zvaigzne spēlēja pie *Internationals*.

Jaundienvidvelsas pavalsts m/s latvietes piedalījās ar izlases vienību: D. un M. Sūruma, D. Ozola, M. Eke, Z. Tenisone, L. Blaskova, E. Veisa.

Pavalsts meistarībā piedalījās arī Kvīnslendas *DV* vienības: (vīr.) I. Birze, Z. Draviņš, O. un A. Stradi, P. Kļaviņš, I. Bērzkalns, J. Kazubērns, J. Laukirbe, J. Kruška.

(Siev.) N. Bankina, I. Bērzkalna, I. Bērziņa, D. Stega, V. Kārkliņa, K. Paika.

1972

Austrālijas 11. m/s notika Sidnejā no 29. marta – 3. aprīlim. DA vīriešu izlasi trenēja U. Ozoliņš. Vienīgā latviešu izcelsmes spēlētāja izlasēs bija Aija Briede-Ranniko no DA, kas tika arī ieskaitīta Austrālijas izlasē. Uzvarēja DA, 2. v. atstājot Jaunzēlandi. DA, sākot no šiem gadiem, bija Austrālijas sieviešu volejbola centrs. Austrālijas izlase sastāvēja galvenokārt no DA spēlētājām un sekojošos gados spēlētājas, kas cerēja iekļūt Austrālijas izlases vienībā, pārcēlās uz dzīvi Adelaidē. Līdz ar to arī vietējo sacensību standarts bija augstāks nekā citās pavalstīs.

Viktorijas volejbolisti viesojās Adelaidē. DA vīriešus trenēja Uldis Ozoliņš, Heidelbergas sie-vietes – Ārgods Fricsons, ASK piedalījās savā jaunajā sastāvā; R. Zvaigzne spēlēja pie *Internationals*.

Adelaides Bedfordparka Skolotāju koledžas sporta centrā notika Austrālijas klubu m/s. Heidelbergas (Vikt.) kluba sieviešu vienību trenēja Ārgods Fricsons. DA pārstāvēja *Internationals* ar R. Zvaigzni. Uzvarēja Adelaides *Estonia*.

DA volejbola savienības valdē darbojās R. Zvaigzne un T. Dīcmanis. ASK kluba sieviešu A vienība spēlēja pavalsts augstākajā gradā, kurā bija tikai 4 klubi: *Estonia*, *Internationals*, Čītas *(Cheetahs)* un *ASK*. No nesen lielā izlases spēlētāju skaita vienībā bija palikušas tikai B. Brūna un M. Mastiņa, bet Friča Ašenkampa trenētās jaunās spēlētājas uzrādīja teicamas sekmes. Klubu ziņās rakstīja, ka sīvākā cīņa par kausu bijusi starp igauņu (ar Aiju Raņņiko) un *Intenationals* (ar R. Zvaigzni) klubu, bet ASK ar entūziasmu cīnās pret pieredzi.

Jaundienvidvelsā pavalsts m/s cīnījās latviešu sieviešu sastādītā vienība *Latvians* un ieguva 3. vietu. Vienībā spēlēja D. Ozola, D. un M. Sūruma, M. Eke, G. Vadze, E. Veisa, L. Pogaine, A. Lāce, Z. Tenisone.

Pavalsts latviešu m/s vīriešiem uzvarēja *Olimpija*, 2. v. *Daugava*, un sievietēm 1. v. *Daugava*, 2. v. *Spars*.

Kvīnslandē vīriešu vienība ieguva tiesības spēlēt A gradā un sieviešu vienība, kas spēlēja ar vārdu *Latvija*, izcīnīja 2. v. – vienībā M. Brieze, I. Bērzkalna, V. Kalniņa un cittautietes.

1973

I Okeānijas m/s no 1.–9. septembrim Narabīnā, JDV pavalstī, rīcības komitejas vicepriekšsēdis bija Juris Sīlis, sekretāre Džōna *(Joan)* Pekse, komitejas locekle Dagmāra Ozola un no Viktorijas Ārijs Ložeņicins. Austrālijas sieviešu izlasē bija Aija Ranniko (kapt.), treneris Alfreds Strauts, menedžere Rute Zvaigzne, menedžeres palīdze Dagmāra Ozola.

Dienvidpavalstu m/s 8. un 9. decembrī, kur piedalījās DA, Rietumaustrālija un Viktorija, spēlēja 2 grupās: pavalstu izlases vienā, klubu un jaunatnes izlases vienībā otrajā. Viktorijas jaunatnes izlasi trenēja Ā. Fricsons, un ASK piedalījās kā kluba vienība.

Austrālijas jaunatnes m/s, kas notika Melburnā. DA izlasē spēlēja Anete Dīcmane, Gunta un Zinta Zvaigzne. DA labākās gremdētājas balva – G. Zvaigznei.

DA pavalsts m/s ASK bija 2. v., finālā zaudējot pret Čītas klubu. Spēlēja: Silvija Ancāne, Biruta Brūna, Ingrīda Ozola, Gunta Zvaigzne, lietuviete Johanna Morkunas un austrāliete Sū Potere. R. Zvaigzne spēlēja pie *Internationals*, Aija Ranniko pie *Estonia*, Inese Brūna un Zinta Zvaigzne *Internationals* B grada vienībā, ko trenēja R. Zvaigzne.

B gradā ASK 3. v.

Jaundienvidvelsā latviešu m/s 1. v. *Daugava*: G. Lācis, J. Sproģis, J. Pogainis, V. Ozols, I. Kubliņš, V. Driba, O. Tenisons, E. Strazdiņš, E. Vanags, 2. v. *Olimpija*, 3. v. *Spars*, 4. v. *LBK*.

Viktorijas pavalstī notika latviešu studentu korporāciju sacīkstes – 1. v. *Selonija*, 2. v. *Beveronija*, 3. v. *Tālavija*.

1974

Pavalstu volejbola savienību valdēs darbojās: JDV – J. Sīlis un J. Pekse, DA – R. Zvaigzne.

Austrālijas meistarsacīkstes notika Kanberā no 13. –20. aprīlim. DA sieviešu izlases menedžere bija R. Zvaigzne.

6. Austrālijas jaunatnes m/s līdz 18 gadiem notika Brisbenā. DA vienībā spēlēja Zinta Zvaigzne.

Dienvidpavalstu *(Southern States)* turnīrā 14. un 15. decembrī 1. divīzijā spēlēja pavalstu izlases, 2. div. – klubu vienības. Heidelbergu trenēja A. Fricsons, ASK vienībā spēlēja: Biruta Brūna, Silvija Ancāne, Valerija Dance, Ingrida Ozola, Rute Zvaigzne, Gunta Zvaigzne, austrālietes Šerila un Ivonne Nīdama un Sū Potere.

Dienvidaustrālijas pavalsts m/s pēc piecu gadu pārtraukuma ASK sieviešu vienība atkal izcīnīja 1. vietu. Spēlēja: B. Brūna, M. Zvaigzne, G. Zvaigzne, K. Karola, J. Morkunas un, *Internationals* klubam izbeidzot darbību, uz ASK pārnākušās R. Zvaigzne un igauniete Innele Prīma *(Priima)*. Panākums bija ievērojams sevišķi tādēļ, ka DA četru virslīgas klubu volejbolistes veidoja DA izlases vienību, kas 19 Austrālijas m/s gados 15 reizes izcīnīja 1. vietu, un, ja vēl pieskaita pirmo neoficiālo braucienu 1964. gadā, tad 20 gados 16 reizes.

ASK vīriešu vienība piedalījās Adelaides austrumu rajona 2. div. m/s, tās uzvarot (G. Broders, E. Ceplītis, T. Dīcmanis, A. Jankēvics, P. Jaunkalvis, A. Luters, E. Osis, R. Treijs), bet neturpināja spēlēt, jo ASK vīriem šajā gradā uzvaras nāca pārāk viegli. Spēlētāji 2. div. pa lielākai daļai bija iesācēji, un ASK volejbolisti visi bija ar virslīgas pieredzi, bet nākošais, virslīgas rezerves grads, ar jaunatnes izlases spēlētājiem, 40 + gadu veteraniem bija par strauju un prasīgu.

Adelaides pilsētas kausa *(Adelaide Cup)* izcīņā ASK sievietes spraigā cīņā finālā zaudēja pret *Estonia*.

Zinta Zvaigzne spēlēja DA meiteņu izlasē *(SA Junior girls)* un Aija Ranniko pie *Estonia*.

Viktorijas pavalstī notika latviešu studentu korporāciju m/s. 1. v. *Patria*, 2. v. *Selonija*, 3. v. *Beveronija*.

1975

Austrālijas Volejbola savienības viceprezidents bija Juris Sīlis, kasiere Dž. Pekse, otrais sekretārs Ā. Ložeņicins; JDV savienības priekšsēdis Juris Sīlis, sekretāre Džona Pekse, kasiere Dagmāra Ozola; Viktorijas savienības priekšsēdis Ā. Ložeņicins, DA savienības otrā sekretāre R. Zvaigzne.

Āzijas I volejbola meistarsacīkstes notika Melburnā no 17.–28. augustam. Rīcības komitejas locekļi bija: Dž. Pekse, J. Sīlis, techniskais direktora un tiesnešu komisijas loceklis Ā. Ložeņicins, administrācijas biroju vadīja R. Zvaigzne, viens no laukumu pārziņiem bija R. Kukēvics. Piedalījās 7 valstis ar 7 vīriešu un 5 sieviešu vienībām. Austrālijas sieviešu izlasē spēlēja Aijai Ranniko. Gan vīriešu, gan sieviešu klases vietas sadalījās vienādi: 1. Japāna, 2. Dienvidkoreja, 3. Kīna, 4. Austrālija.

Austrālijas m/s izlasēs spēlēja: DA – Leons Ozoliņš, treneris Uldis Ozoliņš; ierindojās 4. v. DA sievietes 1. v. ar Guntu un Zintu Zvaigzni izlasē.

Austrālijas klubu m/s notika Ņūkāstlē *(Newcastle)* 14.–16. jūnijam. DA pārstāvēja pagājušā gada meistars *ASK*. Spēlēja: Biruta Brūna, Rute Zvaigzne, Zinta Zvaigzne, lietuviete Aldona Morkunas, čehietes Dana Kautska un Jarka Jirinova, austrālietes Karola Korella un Šerila Nīdema-Moldere, krieviete Taņa Tarnogurska, treneris Fricis Ašenkamps, Menedžere Rute Zvaigzne. Vienība izcīnīja 3. vietu.

Austrālijas pēdējās līdz 18 gadu jaunatnes m/s notika Rietumaustrālijā, Pertā. Lai pastiprinātu jaunatnes interesi piedalīties, turpmākos gados jaunatnes m/s notika divās grupās – līdz 17 un līdz 20 gadiem. DA izlasē spēlēja Zinta Zvaigzne.

Viktorijā studentu korporāciju m/s 1. v. *Patria*, 2. v. *Beveronija*, 3. v. *Tālavija*.

1976

Austrālijas Volejbola savienībā kasiere bija Dž. Pekse, otrais sekretārs Ā. Ložeņicins; DA savienībā otrā sekretāre R. Zvaigzne. R. Zvaigzni ievēlēja par Dienvidaustrālijas Volejbola savienības mūža biedri.

I Austrālijas jaunatnes (līdz 20 g.) m/s Adelaidē ACT zēnu izlasē spēlēja Andris Birzenieks. Meiteņu izlasēs: DA – (1. v.) Gunta Zvaigzne un Zinta Zvaigzne, JDV – Jūlija Pekse, Vikt. (2. v.) izlasē Anna Strebs-Stelba, treneris Ā. Fricsons.

Austrālijas līdz 17 gadu m/s Kanberā *Bruce* stadiona zālē ACT zēnu izlasē bija Andris Birzenieks; meiteņu DA izlases kapt. Zinta Zvaigzne, trenere R. Zvaigzne; Vikt. – Anna Strebs-Stelba, treneris Ā. Fricsons; JDV – Jūlija Pekse, Kristīne Pekse, trenere Džouna Pekse. 1. v. Vikt., 2. v. DA. Austrālijas izlasē iedalīja Z. Zvaigzni un A. Strebu, un treneri Ā. Fricsonu.

JDV vienība *Latvians* Epingas apgabalā ieguva 1. v. – spēlēja māsas Pekses u. c. Melburnas studentu korporāciju kausa izcīņā 1. v. *Beveronija*, 2. v. *Gersicania*, 3. v. *Patria*.

1977

Austrālijas m/s Pertā. Vikt. sieviešu izlasē: Anna Strebs-Stelba, DA – Aija Ranniko, Zinta Zvaigzne.

Austrālijas klubu m/s 11.–13. jūnijam. ASK bija vienīgais latviešu klubs, kas piedalījās. Sieviešu m/s no 6 vienībām ar samērā līdzīgiem spēkiem ASK spēlēja dēļ 3. vietas un zaudēja 10:15, 2:15, 13:15. Spēlē par 1. v. Ā. Fricsona trenētā *Heidelberga* uzvarēja *Estoniu* 15:8, 15:9, 16:14.

Austrālijas jaunatnes (līdz 17 g.) m/s Bomaderijā, JDV. Pavalstu izlasēs spēlēja: ACT – Andrejs Birzenieks, DA – Harijs Pitrāns; meitenes: JDV – Kristīne Pekse, trenere Džouna Pekse, DA – trenere Z. Zvaigzne, Vikt. – Helena Kalkhovena, treneris Ā. Fricsons.

Austrālijas jaunatnes (līdz 20 g) m/s pavalstu meiteņu izlasēs: JDV – Rita Petrova, DA – Zinta Zvaigzne, Vikt. Anna Strebs-Stelba, Helena Kalkhovena, treneris Ā. Fricsons. Austrālijas izlasē – Z. Zvaigzne.

Pirmo reizi Austrālijas jaunatnes (līdz 20 g.) izlase no 6.–15. maijam devās spēlēt ārpus Austrālijas – uz Jaunzēlandi, kur sacīkstes notika trijās pilsētās – Kraistčērčā, Nelsonā un Vellingtonā. Meiteņu izlases treneris bija Ā. Fricsons un izlasē spēlēja Anna Strebs-Stelba un Zinta Zvaigzne.

Melburnā K!K!M! kausa izcīņā uzvarēja *Gersicania*, 2. v. *Patria*, 3. v. *Selonija*.

Pēcvārds

30 gadu garš periods sportista dzīvē ir vesels mūžs. To arī redzējām aprakstītajos gados. Daudz izcilu volejbolistu parādījās uz dažiem gadiem un dažādu iemeslu dēļ atkal pazuda. Jāpiemin tie, kas Austrālijas volejbolā atstāja neizdzēšamas pēdas.

Juris Sīlis, programmās minēts kā Džordžs, saukts "Puika", JDV izlasē spēlēja 10 reizes – no 1962. līdz 1971. gadam; Austrālijas izlasē 1963, 1965, 1967.–1970.; labākais spēlētājs JDV izlasē 1963. un 1968. gadā. JDV volejbola savienības prezidents un 1. Okeānijas m/s atbildīgais rīkotājs. Viens no vispusīgākajiem spēlētājiem ar eksplozīvu uzlēcienu un zibenīgu gremdi. Tajā laikā ar izcilu fizisku gatavību un paraugs daudziem citiem, kas sev teica: "Ja Juris to var, kāpēc ne es?" un visa vienība sāka trenēties cītīgāk. 1978. gadā JDV (austrāliešu) volejbola nometņu organizētājs un jauno volejbolistu audzinātājs.

Alfreds Strauts – viens no visa laika iespaidīgākajiem gremdētājiem. JDV izlasē kopš 1962. gada, turnīra labākais spēlētājs 1964. g.; labākais gremdētājs 1965. g.; labākais spēlētājs JDV izlasē 1967. g. 1968. gada m/s savainoja kāju. JDV sieviešu izlases treneris 1969. un 1970. gadā. 1970. gadā arī JDV līdz 18 g. meiteņu izlases treneris, 1973. gadā Austrālijas sieviešu izlases treneris Okeānijas spēlēs.

Gvido Lācis – JDV izlasē no 1962. gada līdz 1969. Vienības kapteinis 1962., 1964., 1965. g. Kaut arī nav bijis Austrālijas izlasē, viņš bija spēlētājs, ko skatītājs neievēroja, bet kas pildīja savu uzdevumu bez kļūdas un bija vienības vadītājs un balsts. JDV sieviešu izlases treneris no 1965.–1968. gadam. *Daugavas* spēlētājs un treneris, JDV latviešu volejbola dvēsele un jaunās volejbolistu maiņas audzinātājs. Piedalījies volejbola organizēšanā Baltiešu spēlēs un ALM arī vēl 90. gados.

Tālis Dīcmanis – DA izlases treneris 1963, spēlētājs 1967, 1968, 1969. g. DA sieviešu izlases treneris 1966, 1968, 1969. g. DA volejbola savienības loceklis 1966–1970, latviešu pārstāvis volejbolā Baltiešu spēlēs, ASK volejbola spēlētājs un techniskais organizētājs ALM arī vēl 90. gados.

Ārijs Ložeņicins – Viktorijas pavalsts izlases spēlētājs 1962, 1963, 1965, 1966, vīriešu izlases treneris 1963. gadā; Viktorijas savienības sekretārs un prezidents, rīcības komitejas loceklis 1973. g. Okeānijas spēlēs, 1975. g. Āzijas m/s. Austrālijas savienības rezultātu sekretārs. Viņš bija spiests slimības dēļ atteikties no amatiem 1977. gadā.

Dagmāra Ozola – JDV izlases spēlētāja 1964, 1965, un no 1967.–1971. gadam. Austrālijas izlasē 1967. g., rīcības komitejas locekle un menedžeres palīdze Okeānijas spēlēs 1973. g., JDV savienības komitejas locekle un kasiere 1973. un 1975. g.

PĀRĒJIE SPORTA VEIDI

1965

Vieglatlētikā jaunu DA rekordu 440 j. distancē sasniedza Biruta Vilmane – 56,9 sek. 100 j. ar 11,0 sek. un 220 j. ar 24,6 sek. viņa pie mērķa pienāca otrā. Viņas tāllēkšanas rezultāts 5,85 m R. Vēze sasniedza DA junioru rekordu šķēpa mešanā – 31,75 m. Daži citi sezonas labākie rezultāti: Sidnejā 100 m A. Tiliks 11,5 sek., jūdzē G. Eglentāls 4:22,5 min., tāllēkšanā A. Tiliks 6,53 m; Melburnā šķēpa mešanā J. Tīlmanis 66,99 m.

Peldēšanā krietnus rezultātus Rietumaustrālijā sāka uzrādīt Zigrīda Gulāne (220 j. uz krūtīm 3:07,6 min.) un Ilze Ertnere (110 j. uz krūtīm 1:20,6 min.). Sidnejas kausa izcīņā peldēja 42 vīrieši, sievietes, zēni un meitenes, labākos panākumus gūstot *Olimpijai*.

Olimpietis Teodors Boronovskis Jaundienvidvelsā uzvarēja džudo smagā svarā un visu svaru m/s un pārstāvēja Austrāliju pasaules m/s Riodežaneiro.

Šaušanā *DV* globālajās m/s Sidnejas nodaļa (K. Peskops, N. Neimanis, D. Lašaks, J. Ronis) ieguva 2. v., Melburnas nodaļa (V. Greiškāns, A. Bilkins, G. Gaga, J. Mašinskis) 3. v. Individuāli sieviešu klasē 1. v. Alma Šulce (Sidneja), strēlnieku klasē V. Greiškāns un jaunatnes klasē J. Mašinskis (abi – Melburna). Aktīvi bija arī Pertas nodaļas šāvēji.

Par panākumiem **tenisā** Gundars Tīlmanis ieguva Melburnas universitātes atzinības krāsu *("blue")*, arī vieglatlētikā.

Sidnejas *Olimpijas* **golfa** nozare varēja savās rindās skaitīt jau 40 biedru. **Boksā** Austrālijas universitāšu m/s spalvas svarā piedalījās Imants Graudiņš. Andris Dainis DA sastāvā Austrālijas **vingrošanas** m/s. – Melburnā Herta Kondarovska tiesāja Viktorijas vingrošanas m/s.

1966

Vieglatlētikā, peldēšanā un tenisā rosīgākie atkal bija sidnejieši ar savām Sidnejas kausa sacensībām. Melburnā Jānis Tīlmanis meta šķēpu 65,15 m, kas bija universitāšu rekords.

Šaušanā aktīvas kā allaž bija *DV* nodaļas. Globālajās korespondencmeistarsacīkstēs 2. v. atkal ieguva Sidnejas nodaļa, 3. v. Melburnas nodaļa. Strēlnieku klasē V. Greiškāns bija 2. v. K. Peskops 3. v. Sieviešu klasē Mārīte Rone ieguva 2. v., Alma Šulce 3. v. Jauniešu grupā triumfēja trīs sidnejieši: 1. Vija Mikolaja, 2. J. Mikolajs, 3. M. Rone.

Austrālijas **džudo** m/s smagā, kā arī atklātā svara klasē atkal uzvarēja T. Boronovskis. Universitāšu sacensībās regbijā Kvīnslandi pārstāvēja A. Lācis.

Otrajās ALM **slēpošanā** Bullera kalnā, Viktorijā, ko rīkoja *Zilo acu slēpotāju klubs*, startēja 9 sacensoņi. Nobraucienā un Alpu kombinācijā uzvarēja Alfrēds Miezītis, slalomā Miķelis Rubis.

1967

Ātrākā Austrālijas latviešu sprintere Biruta Vilmane DA **vieglatlētikas** m/s izcīnīja pirmās vietas 400 m ar 54,8 sek. un 800 m ar 2:17,6 min., kā arī otrās vietas 100 m un 200 m. Austrālijas izlasē viņa Universiādē 1967. g. Tokijā ieguva bronzas medaļu savā speciāldistancē – 400 m.

Melburnā 14 g. v. Petra Riversa meta šķēpu 48,79 m un tika iedalīta pavalsts izlases kandidātu grupā. Melburnas universitātes meistars Jānis Tīlmanis aizraidīja šķēpu 67,66 m. Balaratā skolnieku sacīkstēs izcēlās G. Tillers un K. Tomsone.

Jaundienvidvelsā Paramatas klubā **regbiju** spēlēja P. Linde. Šajā pavalstī un Kvīnslandē regbijs bija Nr. 1. sports, citur – austrāliešu paveida futbols.

Slēpošanas m/s šoreiz Bullera kalnā rīkoja *Snowdown* klubs, kura biedri bija vairāki latvieši. 12 dalībnieku konkurencē uzvarētāji bija tie paši, kas aizvadītajā sezonā: nobraucienā un Alpu kombinācijā uzvarēja A. Miezītis, slalomā M. Rubis.

1968

Rietumaustrālijas **vieglatlētikas** m/s 4. v. tāllēkšanā ieguva Ieva Vlahova (dzim. Kampe). Balaratā skolu sacensībās 17 g. v. Ivars Ķepītis augstlēkšanā veica 1,75 m. Adelaidē aktīva bija sprintere Biruta Vilmane.

Sidnejā interesi par **galda tenisu** uzturēja Sidnejas kausa sacensības, bet par **tenisu** un **novusu** K!K!M! sacensības Melburnā. Brisbenā latviešu novusa m/s uzvarēja T. Krūmkalns, *DV* turnīrā E. Rozentāls.

DV nodaļas rīkoja **šaušanas** sacīkstes.

Austrālijas **vingrošanas** m/s par tiesnesi darbojās adelaidietis Elmārs Dukāts, arī DA skolu vingrošanas komitejā. – Jaundienvidvelsas vidusskolu izlasē **lauku hokeju** spēlēja I. Krastiņš.

4. ALM **slēpošanā** Bullera kalnā rīkoja latvieši *Fern* slēpotāju klubā. Piedalījās 11 vīrieši, 6 sievietes, visi no Viktorijas. Slalomā un nobraucienā uzvarēja A. Miezītis, sieviešu slalomā Hilda Jēgermane.

1969

Lielākais aktīvi sportistu skaits visvairāk sporta nozarēs atkal bija vērojams Sidnejā – **vieglatlētikā** (90 dalībnieki, gan bez ievērojamiem rezultātiem), **galda tenisā**, **golfā**, **tenisā** un **šaušanā**. *DV* globālajās šaušanas korespondencsacensībās 2. v. ieguva Melburnas nodaļa, 3. v. Pertas nodaļa, 5. v. Sidnejas nodaļa. Strēlnieku izlasē uzvarēja melburnietis V. Greiškāns, zēnu līdz 18 g. K. Ronis. Pavalsts latviešu m/s 1. v. N. Soģis, sieviešu klasē A. Šulce. Sidnejas kausa izcīņā uzvarēja *Spars*, firmas *Upītis un dēli – Olimpija*. Sidnejieši sacentās arī ar igauņiem. Teniss un **novuss** bija iekļauts arī korporāciju sacensībās Melburnā. Brisbenieši pat sarīkoja novusa turnīru vienībām, kurā piedalījās tautas deju grupa *Senatne*, *DV* un Brisbenas latviešu biedrība. Brisbenas *DV* meistars kļuva E. Rozentāls (15 dal.).

Sidnejā *Silvijas kausu* **golfā** ieguva Z. Zielonko.

Austrālijā maz pazīstamajā **bēsbolā** sekmīgi piedalījās M. Kļaviņš, iekļūstot Viktorijas pavalsts vienībā.

Austrālijas paveida futbolu Viktorijas virslīgas klubā *Footscray* spēlēja H. Skreja.

5. ALM **slēpošanā** Bullera kalnā *Zilo acu slēpotāju kluba* sarīkojumā šoreiz startēja tikai 7 vīrieši. Labākos panākumus guva 16 g. v. Ojārs Balodis, uzvarot nobraucienā un Alpu kombinācijā, kamēr veterāns Arvīds Lejiņš bija pārākais slalomā.

1970

Britu kopvalsts spēlēs Edinborovā zelta medaļu **šķēpa mešanā** ar 52,00 m izcīnīja Petra Riversa. Sacīkstes Melburnā viņa bija sasniegusi 61,77 m.

Skaidrīte Oliņa, kas jau vairākus gadus bija pārstāvējusi savu pavalsti Austrālijas m/s, kļuva pirmoreiz par pavalsts čempioni **paukošanā** ar floreti.

Trīs māsas Ezergailes – Ieva, Maija un Zane guva teicamus panākumus **airēšanas** četrinieka Esendonas klubā, Melburnā. Balaratā četriniekā airēja Andris Ābele un Uldis Neilands.

Sidnejas kausa izcīņā un *JDV* latviešu m/s **peldēšanā** izcēlās tikai 10 g. v. Rita Saiva. Daži viņas rezultāti: 100 m brīvā stilā 1:20,6 min., 200 m 2:59,0 min., 400 m 6:04,5 min., uz krūtīm 100 m 1:36,7 min., 100 m uz muguras 1:31,2 min.

JDV latviešu m/s **galda tenisa** vienībām uzvarēja *Daugava*, golfā S. Kašs. *DV* šaušanas m/s vispārējā klasē 1. N. Soģis (Sidneja) 2. V. Kalns (Melburna); sieviešu klasē 1. V. Mikolaja (Sidneja), jaunieši līdz 18 g. 1. V. Mikolajs, līdz 14 g. I. Kalns, abi sidnejieši. **Šaušanas** grupa darbojās arī pie korporācijas *Beveronija*, bet Balaratā šaušanā ar pistoli sekmīgs bija A. Riters.

Balaratā Andris Reimanis bija labākais pilsētas **tenisā** m/s zēniem līdz 16 g.

ALSP ierosinājumā notika pirmais izmēģinājuma turnīrs **korespondencnovusā** brīvās pasaules vienībām. ASK ierindojās 4. v. Brisbenes *DV* 6. v.

1971

Sidnejā austrāliešu sacensībās **peldēja** Rita Saiva, Baiba Saiva un J. Ādamsons, Adelaidē M. Meiers.

Jaundienvidvelsas latviešu m/s **galda tenisā** uzvarēja Kārlis Peksis, sieviešu klasē I. Kauķe; Melburnā korporācijas turnīrā veiksmīgākā bija *Beveronija*, kas uzvarēja arī tenisā.

Sidnejā R. Stokmanis **skrēja** 100 m 11,2 sek., 200 m 22,3 sek. un 400 m 53,9 sek.

Austrālijas *DV* vienību m/s **šaušanā** visprecīzāk šāva sidnejieši. JDV m/s atklātajā grupā uzvarēja Vija Mikolaja.

Negaidītu panākumu guva ASK **novusisti** (A. Bērziņš, G. Bērzzariņš, N. Broders, J. Dancis, I. Freidenfelds, A. Jankevics, P. Jaunkalvis, G. Kargans, E. Osis un A. Rings), uzvarot pirmajās brīvās pasaules latviešu m/s korespondencnovusā. *MLS* ierindojās 6. v., bet melburnietis Jānis Skuja dalīja 1. vietu individuālajā vērtējumā. K!K!M! turnīrā labākais bija Juris Briedis. Brisbenas latviešu meistars kļuva V. Ozoliņš.

Skaidrīte Oliņa atkārtoti kļuva par DA meistari **paukošanā** ar floreti.

6. ALM **slēpošanā** Bullera kalnā *Zilo acu slēpotāju kluba* sarīkojumā piedalījās 9 vīrieši un 3 sievietes. Arī šoreiz veiksmīgākais bija Ojārs Balodis, uzvarot gan slalomā, gan nobraucienā. Sieviešu grupā uzvarēja Mudīte Liekne-Luita, kas nesen bija iecelojusi no Dienvidāfrikas. Līdz ar to gan uzvaras, gan sacīkšu rīkošana pārgāja nākamās paaudzes rokās. Turpmāk sacīkstes rīkoja studentu korporācijas.

1972

Rita Saiva turpināja uzlabot savus rezultātus, **peldot** gan brīvajā stilā, gan uz krūtīm, uz muguras un tauriņstilā.

Sidnejieši sacentās **vieglatlētikā, galda tenisā** un **šaušanā**.

Melburnā tēva trenētā 12 g. v. *Astra* Vītola grūda 3 kg lodi 13,52 m.

2. pasaules meistarsacīkstēs **korespondencnovusā** ASK šoreiz bija jāsamierinās ar 3. vietu. Turnīri notika arī Brisbanē un Melburnā (korporāciju).

Adelaidē Skaidrīte Oliņa ieguva pavalsts meistartitulu **paukošanā** ar floreti trešo reizi.

K!K!M! m/s **slēpošanā** bija tikai 5 dalībnieki. Sekmīgākais atkal bija Ojārs Balodis, kopvērtējumā – *Beveronija*.

1973

Tenisā un **galda tenisā** Melburnā sacentās korporeļi, citādi vienīgā aktīvitāte galda tenisā bija Sidnejā, kur par latviešu meistaru kļuva Gunārs Šēpers, sieviešu klasē I. Rēbauma.

Melburnā Aivars Pāvuliņš (1. v. lodes grūšanā) un Ilmars Mancs (2. v. tajā pašā disciplīnā) guva panākumus veterānu **vieglatlētikas** sacensībās, ievadot latviešu veterānu aktivitāti, kas turpinājās vēl 90. gados. Astra Vītola subjunioru sacensībās grūda lodi 14,85 m.

Sidnejā 12 g. v. Rita Saiva turpināja uzlabot savus laikus **peldēšanā**: brīvajā stilā 100 m 1:03,2 min., 200 m 2:14,9 min., 400 m 4:37,4 min., 800 m 9:27,7 min. 1500 m 18:01,2 min., kā arī peldot uz krūtīm un uz muguras. *DV* globālajās korespondences m/s **šaušanā** augstāko vietu – otro – ieguva A. Šulce sieviešu klasē. Austrālijas *DV* m/s piedalījās tikai sidnejieši. Uzvarēja N. Soģis – vīriešu, V. Tomase – sieviešu un E. Strautnieks zēnu līdz 14 g. klasē. Vienību sacensībās Sidnejā veiksmīgākais bija *Spars*, individuāli V. Mikolaja. Viktorijā O. Briedi iedalīja Viktorijas jaunatnes vienībā **golfā**, R. Gribustu rezervē.

Novuss bija populārs trīs pavalstīs – Adelaidē sekmīgākie bija P. Jaunkalvis un A. Rings. Trešajās pasaules korespondences m/s novusā ASK uzrādīja trešo labāko sasniegumu, Adelaides *DV* – piekto. Brisbanē par latviešu meistaru kļuva E. Viļumsons. Melburnā K!K!M! kausu ieguva *Beveronija* (I. Mežaks, I. Norvelis).

Austrālijas junioru Alpu **slēpošanas** m/s piedalījās Ojāra Baloža jaunākais brālis Andis, bet Viktorijas meiteņu sacensībās – māsa Gunta.

1974

Britu kopvalsts spēlēs Kraistčerčā, Jaunzēlandē, savu otro zelta medaļu **šķēpa mešanā** nopelnīja Petra Riversa, gan ar savām spējām pieticīgu 55,48 m tālu raidījumu. Austrālijas senioru m/s Aivars Pāvuliņš savā vecuma grupā uzvarēja **lodes grūšanā**, šķēpa mešanā bija otrais, bet **diska me-**

šanā – trešais. Astra Vītola uzlaboja savus rezultātus – lodes grūšanā uz 15,17 m, diska mešanā 40,28 m.

Pēc uzvaras JDV junioru **peldēšanas** sacensības 100 m uz krūtīm (1: 22,0 min.) un 3. v. 200 m uz muguras (2:39,5 min.) Ritu Saivu iedalīja pavalsts junioru izlasē. Viņa turpināja uzlabot savus laikus arī brīvajā stilā: 100 m 1:01,0 min., 200 m 2:07,6 min., 400 m 4:29,5 min. un 1500 m 17:43,5 min. **Galda tenisu** spēlēja Sidnejā un Melburnā, **tenisu** Melburnā, **novusu** Brisbenā, Pertā, Melburnā un Adelaidē. Novusa pasaules **korespondencmeistarsacīkstēs** Adelaides *DV* ieņēma 4. vietu, ASK 6. vietu.

DV globālajās **šaušanas** m/s Sidnejas *DV* ieguva 4.vietu. Sieviešu klasē labākā bija V. Tomase.

Viktorijas junioru **golfa** vienībā iekļāva O. Briedi un R. Gribustu.

7. **slēpošanas** m/s slalomā un Alpu kombinācijā uzvarēja O. Balodis, nobraucienā J. Laduzans.

1975

Austrālijas **veterānu vieglatlētikas** izlases kandidātos ieskaitīja Aivaru Pāvuliņu un Ilmaru Mancu. Pirmais pasaules m/s Toronto ieguva 2. v. šķēpa mešanā, 3. v. vesera mešanā un 4. v. lodes grūšanā. Astru Vītolu iedalīja Viktorijas junioru un pieaugušo izlasē. Pavalsts m/s viņa junioru klasē ieguva 1. v. diska mešanā un lodes grūšanā, bet pieaugušo klasē 3. v. lodes grūšanā. Sidnejā rīkoja pavalsts latviešu m/s. **Peldēšanā** sidnejiete Rita Saiva startēja pavalsts izlasē. Brīvajā stilā 100 m viņa pietuvojās minūtes robežai – 1:00,3 min., 200 m 2:07,2 min., 400 m 4:20,3 min., 800 m 9:07,6 min., 1500 m 16:39,3 min., 400 m stilu peldējumā 5:12,9 min.

Viktorijas m/s **svarcelšanā** J. Ozoliņš kļuva meistars pussmagā svarā ar 252,5 kg.

Tajā pašā pavalstī, kas ir spēcīgākā Austrālijas populārākajā ziemas sportā – **austrāliešu paveida futbolā**, pavalsts izlasē ierindoja Arnoldu Briedi. Korporāciju tenisa un galda tenisa sacensības rīkoja Melburnā. Sidnejā par latviešu pavalsts meistaru **galda tenisā** kļuva Džems Krīvs, sieviešu I. Rēbauma, jauniešu – P. Ģibietis.

Novusisti bija aktīvi Brisbenā (*DV* turnīrā 1. v. E. Rozentāls), Pertā (1. v. E. Rasiņš) un Melburnā (korporāciju meistars 19 dalībnieku konkurencē L. Lielnors).

Austrālijas m/s **slēpošanā** Andis Balodis ieguva 7. v. milzu slalomā, 17. v. slalomā (45 dal.). K!K!M! sacensībās 1. vietā Ivars Draguns un korp! *Patria*.

1976

Rita Saiva ceļoja uz Angliju ar Austrālijas **peldētāju** izlasi, kur sacensībās Līdsā ieguva 2. vietas 400 m (4:20,0 min.) un 800 m (9:02,3 min.), bet 4. v. 200 m (2:10,2 min.). JDV latviešu m/s labākos panākumus Andris Blūmanis un māsas Kālas.

Vieglatlētikā aktīva mešana disciplīnās bija Astra Vītola, diskā sasniedzot 45,16 m. Sidnejieši un melburnieši sacentās galda tenisā, melburnieši arī korporāciju tenisa turnīrā, sidnejieši šaušanā.

Melburnā, pārgājis uz smago svaru, 2. vietu unversitāšu m/s **svarcelšanā** ieguva J. Ozoliņš – 267,5 kg.

5. globālajās **novusa** korespondences m/s piedalījās vienīgi ASK. Ieņemot 6. vietu Melburnā K!K!M! turnīrā labākais bija Juris Briedis.

Austrālijas m/s **slēpošanā** junioriem slalomā 2. vietu ieguva Andis Balodis. Korporāciju sacensībās Viktorijā labākie bija Viktors Švarcs un *Gersicania*.

1977

Citos sporta veidos šajā gadā aktivitāte nebija liela. **Galda tenisu** spēlēja Sidnejā un Melburnā. JDV meistari kļuva Džems Krīvs un Ilze Siliņa, pāru spēlē Krīvs ar A. Panderu. Melburnā K!K!M! kausu izcīņā labākais bija Eriks Rozītis *(Gersicania)*.

Astra Vītola Melburnas skolnieču **vieglatlētikas** sacensībās ieguva 1. v. lodes grūšanā un pēc tam sasniedza Viktorijas junioru rekordu – 14,54 m. Pauls Lēmanis izcēlās pavalsts "mazo vieglatlētu" (zem 12 g.) sacīkstēs Melburnas K!K!M! sacensības atkal pulcēja **tenisistus** (sekmīgākā *Beveronija*), **novusistus** (1. v. Juris Briedis, *Selonija*) un **slēpotājus** (slalomā 1. v. Andis Balodis, *Tālavija*).

Melburnā **austrāliešu paveida futbola** virslīgas vienībās spēlēja brāļi Arnolds un Roberts Briedis, **golfu** – trešais brālis Olafs Briedis.

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU MEISTARSACIKSTES

11. ALM Melburnā 1965

Melburnieši meistarsacīkšu ciemiņus uzņēma sirsnīgi, bet sporta laukumā viesmīlība izbeidzās. Gandrīz visās sacensībās uzvarēja *MLS* sportisti. Vienīgi volejbolā sievietēm un bridžā, kas pirmo reizi bija sacensību programmā, izdevās uzvarēt sidnejiešiem, kamēr adelaidieši šoreiz palika bešā.

Basketbols. Finālā sacentās *MLS II* ar *MLS I*. Uzvarēja *MLS II*, ko pārstāvēja vecākās paaudzes spēlētāji, 56–36. Pirms tam *MLS II* pieveica ASK 51–33, *Kursu* 61–16 un *MLS I* 44–28, bet *MLS I – Daugavu* 57–33 un ASK 46–42.

1. *MLS II* – P. Rozenbergs ieguva 71 p., A. Bērziņš 46, T. Mežciems 29, P. Daile 28, J. Strautnieks 22, K. Padoms 11, M. Polis 4. 2. *MLS I*.

Sieviešu sacensībās *MLS* uzvarēja *Daugavu* 20–18 un ASK 32–7. *Daugava* pārspēja ASK 23–22.

1. *MLS* – D. Zālīte ieguva 23 p., B. Ābele 13 p., R. Pāruma 12, V. Ozola 2, I. Bajinska 2, I. Jansone. 2. *Daugava* 3. ASK.

Zēniem līdz 18 g. *MLS* veica *Daugavu* 64:35 un ASK 57:27. ASK uzvarēja *Daugavu* 58:38.

1. *MLS* – P. Lielnors, O. Krasts, A. Ozols, U. Zeltiņš, A. Auziņš, M. Lakis. 2. ASK.

Volejbols. Kā vīriešiem, tā sievietēm piedalījās tikai divas vienības un meistari noskaidrojās vienā spēlē. Vīriešiem *MLS* (R. Barotājs, E. Birzenieks, R. Kukevics, A. Ložeņicins, E. Linmeiers, M. Polis, E. Rezauskis) uzvarēja *Daugavu* 15:7, 10:15, 15:7, 15:7. Sievietēm *Daugava* pārspēja *MLS*.

Šacha ātrspēlē sacentās Melburnas, Adelaides un Kanberas šachisti. 1. vietu dalīja O. Bergmanis un K. Raipalis ar 13 p. (abi š. k. *Venta*).

Bridžā piedalījās pāri no Melburnas, Sidnejas, Adelaides un Kanberas. Z–D zonā uzvarēja sidnejieši B. Rapša un A. Pogainis, bet A–R zonā melburnieši H. Ramma un V. Dreimanis.

Kopvērtējumā labākās kopas balvu ieguva *MLS*.

Sporta kongresā J. Katužans ziņoja, ka LAA prezidijs Sidnejā kopā ar *DV* Austrālijas valdi piešķīris līdzekļus Ņūsautvelsas sporta jauniešiem un ka 1966. gadā financiāls pabalsts apsolīts Viktorijas un Dienvidaustrālijas sporta kopām. Notikušas sacensības Latvijas sporta vēstures zināšanās un sodmetienos basketbolā. Par ALSP vadītāju atkārtoti ievēlēja G. Bērzzariņu.

Kultūras Dienu spēles Kraistčērčā 1966

Tā kā 16. Kultūras Dienas 1966. gadā rīkoja ārpus Austrālijas – Jaunzēlandē, tad meistarsacīkstes nenotika, bet daudzi Austrālijas latviešu sportisti piedalījās Kultūras Dienu sporta spēlēs Kraistčerčā. "Šīs sacensības nebija ne meistarsacīkstes, ne spēkošanās starp atsevišķu valstu latviešu sportistiem, bet gan cenšanās turpināt tradīciju, ka Kultūras Dienu laikā notiek arī fiziskās kultūras sniegumi, kas jauniešiem tikpat nozīmīgi, kā pārējie sarīkojumi", sacensību noslēgumā teica izcilais Jaunzēlandes treneris V. Briedis, kura ziņā bija sporta spēļu techniskā izkārtošana.

Basketbols. Austrāliju pārstāvēja trīs pilsētu apvienota vienība, kas pirmā puslaikā pārsteidza Jaunzēlandes spēlētājus ar metienu prasmi. Otrā puslaikā risinājās izlīdzināta cīņa ar galarezultātu

60–30 Austrālijas basketbolistu labā. Uzvarētāju vienībā bija: E. Ceplītis (Ad.) 38 p., I. Birze (Sidn.) 10, V. Tomanis 5, A. Biezais 4, K. Ātrens 3, E. Osis (visi Ad.), J. Lēmanis (Melb.). Mājinieki: U. Atvars 9, J. Grīnlaubs 5, R. Splīte 6, A. Bērziņš 4, P. Grīnlaubs 2, J. Atvars 2, E. Bundža 2, A. Atvars, R. Reinfelds.

Kraistčerčas Sv. Māras draudzes ziedoto ceļojošo kausu Jaunzēlandes vienībām ieguva Kraistčerča, kas uzvarēja Velingtonu 29–21.

Vieglatlētika. Vieglatlētikas sacensībās Techniskā institūta laukumā bija organizācijas paraugs. Te izpaudās rūdītā trenera V. Brieža organizātora talants un nopietnā pieeja. Programma bija sīki izstrādāta, un par gludu norisi gādāja pieredzējuši Jaunzēlandes tiesneši.

Vīrieši: 100 j. ar 11,0 sek, 220 j. ar 24,4 sek. un 888 j. ar 2:07,3 uzvarēja H. Dzenis (Krč.). Tāllēkšanā – M. Altmets. Augstlēkšanā – H. Dzenis. Lodes grūšanā – J. Priedkalns, Diska mešanā – R. Splīte. Šķēpa mešanā – H. Dzenis. Sievietes: 100 j. – D. Bundža (Krč.) 12,2 sek. 220 j. – D. Bundža 29,7 sek. Augstlēkšanā D. Dzelme (Sidn.). Lodes grūšanā – D. Bundža. Diska mešanā – N. Elepane. Zēni zem 16 gadiem: 100 j. ar 11,2 sek., 220 j. ar 25,4 sek., 880 j. ar 2:30,2 uzvarēja M. Bračs (Sidn.). Tāllēkšanā – P. Grīnlaubs. Augstlēkšanā – A. Bērziņš. Lodes grūšanā – P. Grīnlaubs un diska mešanā. Meitenes zem 16 gadiem: 100 j. – I. Bērziņa (Krč.)13,5 sek. Viņa uzvarēja arī 220 j. ar 31,9 sek., tāllēkšanā un diska mešanā. Augstlēkšanā – B. Osīte (Ad.).

Kausu par lielāko punktu skaitu vīriešu grupā ieguva H. Dzenis, sieviešu – D. Bundža, zēnu – P. Grīnlaubs un meiteņu – I. Bērziņa. Mešanu trīscīņas kausu ieguva R. Splīte, vidējo distanču skrējienos – H. Dzenis.

Šacha ātrspēlē bija pārstāvētas arī ASV. 1. vietu dalīja A. Rudzītis (Melb.) un M. Švānfelds (Čikāga).

12. ALM Adelaidē 1967

Adelaidieši no meistarsacīkšu programmas bija svītrojuši vieglatlētiku un tenisu. Toties paplašināja sacensības **basketbolā**, kur pirmoreiz izcīņa notika zēniem zem 16 un zem 14 gadiem un meitenēm zem 18 gadiem. Īpaši izceļot jaunatni, sacīkšu rīkotāji – ASK bija aicinājuši pieteikt arī cita vecuma grupu vienības. Diemžēl citu pavalstu vienības neieradās, tādēļ sarīkoja vienīgi demonstrējuma spēles meitenēm zem 16 gadiem un zēniem zem 12 gadiem. Neieskaitot šo divu spēļu dalībniekus, sacentās pavisam 145 sportisti, no tiem 76 mājinieki, 30 sidnejieši, 24 melburnieši un 12 balaratieši.

Kā parasts, mājiniekiem bija priekšrocības, un tā gandrīz visas balvas bumbu spēlēs paturēja ASK. Vienīgo izņēmumu sagādāja jauniņās *MLS* spēlētājas sieviešu basketbolā, kuras uz laukuma "diriģēja" R. Pāruma un no malas treneris H. Kūns. Arī *Daugavas* vienībā bija tikai viena seniore – M. Kaša.

Basketbols. Vīriešu klasē šoreiz piedalījās tikai ASK un *MLS*, kas sacentās divas reizes. Uzvarēja ASK 84–61 un 77–60. Lieliski ar metieniem veicās E. Ceplītim, kurš katrā spēlē ieguva 36 p.

1. ASK – M. Akermanis, A. Bēcis, E. Ceplītis, M. Dancis, A. Fejs, I. Kants, J. Kukurs, G. Kargans, V. Zariņš. Treneris I. Blicavs.

Sieviešu vienību sacensībā *MLS* pieveica *Daugavu* 36–31 un ASK 41–32. ASK uzvarēja *Daugavu* 51–33.

1. *MLS* – V. Ozola, R. Ozoliņa, R. Pāruma, B. Saulīte, I. Stendze, A. Tauriņa, S. Turciņa.

Iepriecinošu standartu varēja vērot 18 gadu zēnu sacensībās. Balaratas *Venta*, pastiprināta ar melburnieti I. Pučuru, sīksti pretojās abu lielpilsētu vienībām un zaudēja pret *Daugavu* tikai 39–44 un pret ASK 55–61. Izšķirējā sacensībā starp ASK un *Daugavu* ASK spēja izcīnīt uzvaru 73–65.

1. ASK – M. Akermanis, M. Averats, A. Bērziņš, I. Blicavs, I. Kants, G. Kargans, K. Līdums, V. Rozenbergs, V. Šemets, J. Vulfius. Treneri A. Zariņš un U. Bērziņš.

Zem 16 gadiem zēnu sacensības gandrīz beidzās ar pārsteigumu, jo neatlaidīgie balaratieši pieveica ASK 60–54, *MLS* 94–21, bet zaudēja *Daugavai* 34–44. ASK pārspēja *Daugavu* 78–42 un

MLS 89–34. Arī *Daugava* uzvarēja *MLS* 53–39. Līdz ar to trīs vienībām bija vienāds uzvaru skaits, un, tikai aplēšot punktu procentus, varēja izšķirt vietu sadalījumu.

1. ASK – A. Blicavs, I. Blicavs, E. Bulis, J. Drešmanis, A. Drešmanis, G. Kargans, M. Strazds, P. Vītols, I. Zeibarts. Treneris I. Blicavs.

Jaunatnes grupā slavējama bija *MLS* atsaucība, kas atsūtīja uz Adelaidi pat zem 14 g. vecos zēnus. Tādējādi tā kļuva par visu laiku jaunāko vienību oficiālajām meistarsacīkstēm ārpus mājas. *MLS* uzvarēja 44–18 un 68–25.

1. ASK – M. Strazds, A. Strautiņš, I. Zvirgzdiņš, A. Blicavs, A. Brūns, J. Vārpiņš, T. Immurs, O. Knochs, A. Drešmanis, M. Mizings.

Zem 18 g. meiteņu sacensībā ASK divās spēlēs uzvarēja *Daugavu* 26–19 un 40–29.

1. ASK – I. Ruza, L. Janmeija, S. Cekule, B. Akermane, A. Briede, I. Golubova, A. Svence, M. Rubene. Treneris J. Apinis.

Demonstrējuma spēlē zem 16 gadiem meitenēm ASK Sarkanā vienība – A. Briede, A. Bērziņa, L. Rozentāle, A. Borkusa, Z. Zvaigzne – pārspēja Balto vienību – I. Blicava, L. Māliņa, M. Zvaigzne, M. Janmeija, G. Zvaigzne – 37–36. Trenere M. Ašenkampa. Zem 12 gadu zēniem ASK Sarkanā vienība – E. Zuks, R. Bērziņš, T. Immurs, I. Lācis, R. Mekgijs, E. Eglīte arī pieveica Balto vienību – A. Brūns, O. Knochs, U. Brūns, C. Mekgijs, R. Mekgijs– 28–17. Treneris A. Zvirgzdiņš.

Volejbols. Cik plašs bija izvērsies basketbols, tikpat sarucis bija volejbols. Vīriešu grupā ASK (I. Freidenfelds, J. Dancis, T. Dīcmanis, J. Kukurs, A. Luters, U. Ozoliņš, E. Osis, A. Sils) uzvarēja *Daugavu* (J. Katužans, J. Pogainis, J. Sproģis, J. Sīlis, A. Strauts, P. Strungs, A. Zundāns) 12:15, 15:11, 15:12, 15:10.

Sieviešu grupā pirmoreiz nepiedalījās neviena citu pavalstu vienība. Meistargodā tika ASK Baltā vienība (M. Ašenkampa, L. Dancis, K. Brencēna, L. Freidenfelde, O. Mizinga un B. Ozoliņa) ar 14:16, 15:6, 15:11 uzvaru pār Sarkano (B. Brūna, B. Irbe, L. Ludbarža, R. Lutere, R. Zaigzne). B. Brūna, L. Dance, R. Lutere un R. Zvaigzne volejbolam bija palikušas uzticīgas kopš pirmajām latviešu meistarsacīkstēm Melburnā 1952. gadā.

Galda teniss. Vīriešu vienspēlē uzvarēja J. Caune *(MLS)*. Vienspēlē sievietēm pārākā bija Tasmānijas pārstāve I. Šaule. Jauktā dubultspēlē uzvarēja J. Caune – I. Šaule.

Golfā uzvarēja Z. Ozoliņš (Adelaide).

Novusā 10 dalībnieku sacensībā uzvarēja A. Jankevics (*ASK*).

Šachā notika eksterns ātrspēles turnīrs, kurā uzvarēja lietuvietis R. Arlauskas 2. vietā A. Prods (Melb.). Tā kā Arlauskas startēja ārpus konkurences, uzvaras balvu ieguva A. Prods.

Bridža spēlē Z–D pārī uzvarēja P. Purkalītis un A. Rings (Adel.), bet A–R pārī melburnieši R. Priede un H. Ramma.

Sporta kongresā noskaidrojās, ka ALSP apvienoti ap 1000 sportistu, no tiem 680 Ņūsautvelsā. Kongress izteica uzticību līdzšinējam ALSP vadītājam un aicināja viņu palikt amatā arī nākamos 2 gadus. Vienojās jaunatnes grupās pievienoties austrāliešu sadalījumam: zem 18 g., zem 16 un zem 14 gadiem.

13. ALM Sidnejā 1968

Trīspadsmitās m/s Sidnejā piedalījās rekordskaits sportistu – 300. Basketbolā vien sacentās 26 vienības, no tām 6 Adelaides ASK krāsās, kas pierādīja, ka attālumu var pārvarēt, ja vien ir griba un uzņēmība.

Basketbols. Vīriešu sacensībās iepriekšējā gada meistaram ASK neklājās viegli. Sidnejas sastādītā vienība *LSA*, kas austrāliešu sacīkstēs piedalās ar *Latvians* vārdu, pirmā spēlē sagādāja adelaidiešiem zaudējumu 50–55. Finālā tomēr virsroku ar 48–45 paturēja ASK. 3. vietā ierindojās *MLS*, kas pieveica *Kursu* 62–31.

1. ASK – A. Blicavs, I. Blicavs, G. Blicavs, E. Bulis, A. Bēcis, M. Dancis, A. Fejs, I. Kants, G. Kargans, V. Šemets, V. Tomanis, P. Vītols. 2. LSA.

Sieviešu grupā atkārtoti uzvarēja *MLS*. Melburnas basketbolistes ir ne vien uzvarējušas katrās meistarsacīkstēs, kurās piedalījušās, bet tās bijušas tik pārākas, ka pat nav ļāvušas pretiniecēm uzvarēt nevienu spēli. Šoreiz vistuvāk uzvarai tika ASK, kas pirmo spēli zaudēja tikai 38–39. Finālā *MLS* pārsvars bija lielāks – 44–36. Pirms tam ASK uzvarēja Olimpiju 31–28 un *MLS – Sparu* 55–14.

1. *MLS* – V. Ozola, R. Pāruma, M. Rozenberga, B. Saulīte, I. Stendze, A. Tauriņa, S. Turciņa. Treneris H. Kūns. 2. ASK.

Zēniem zem 18 gadiem LSA uzvarēja Balaratas *Ventu* 45–19 un ASK – Bal. *Ventu* 60–46. Finālā LSA pārspēja ASK 70–39.

1. LSA – Dz. Avotiņš, J. Bachmanis, D. Bormanis, J. Dūšelis, V. Dūšelis, Ģ. Kalniņš, I. Krastiņš, A. Miltiņš, R. Stokmanis, E. Stārķis, A. Tilla. 2. *ASK*.

Zēniem zem 16 gadiem ASK pieveica *Daugavu* 64–29 un *Olimpiju* 105–31. Arī *Spars* bija pārāks par *Daugavu* 65–30 un *Olimpiju*. Finālā ASK (A. Blicavs, J. Drešmanis, T. Immurs, M. Mizings, M. Strazds, R. Zuks un I. Zvirgzdiņš) uzvarēja *Sparu* 64–57.

Meitenēm zem 18 gadiem ASK pieveica *Daugavu* 45–31, bet zaudēja *Olimpijai* 26–30. *Olimpija* uzvarēja *Daugavu* 38–23 un finālā arī ASK 51–27.

1. *Olimpija* – A. Kārkliņa, M. Ērgle, V. Ērgle, S. Miltiņa, I. Ozola, A. Rudze, A. Rozentāle, R. Veisa. 2. ASK.

Meitenēm zem 16 gadiem ASK (I. Blicava, A. Briede, L. Janmeija, L. Māliņa, L. Rozentāle, G. Zvaigzne, M. Zvaigzne un Z. Zvaigzne) divas reizes pieveica *Sparu* 43–16 un 36–16.

Sidnejas vienības sacentās arī zēnu un meiteņu grupā zem 14 g. Zēniem *Spars* (P. Balabka, F. Kļaviņš, E. Ozols, D. Mārtinsons, E. Stubis, M. Upītis, J. Vīksne) finālā uzvarēja *Daugavu* 54:41 un meiteņu grupā *Daugava* (E. Čantere, Andersone, Egmane, D. Kunze, M. Mieze, I. Muldiņa, S. Pelnēna, A. Rutka, S. Stokmane) divās spēlēs pieveica *Sparu* 21–16 un 18–11.

Volejbols. Sacentās vienīgi Sidnejas vienības. Vīriešiem meistargodā tika *Spars* (J. Grauds, J. Kovaļuns, A. Ķikāns, J. Lācis, V. Lācis, K. Miškovskis), finālā pārspējot *Daugavu* 15:11, 5:15, 15:12.

Sieviešu vienību sacensībā *Daugava* (L. Blaskova, M. Eke, R. Grīnvalda, D. Ozola, A. Rutkovska, D. Sūruma, M. Sūruma, A. Šulca) divas reizes pārspēja *Olimpiju*. 12:15, 15:12, 15:11 un 15:10, 16:4.

Galda tenisā visas pirmās vietas guva sidnejieši. Vīriešu vienspēlē 1. v. G. Šēpers *(Daugava)*. Sievietēm 1. v. I. Ķauķe *(Spars)*. Zēniem: 1. O. Zvirbulis *(Olimp.)*, meitenēm – D. Kunze *(Daugava)*.

Vieglatlētika. Vīriešu sacensībās 100 m uzvarēja H. Dzenis, 200 m – R. Stokmanis. 1500 m – H. Dzenis, tāllēkšanā – A. Birstiņš, lodes grūšanā un diska mešanā – A. Pāvuliņš, šķēpa mešanā – H. Dzenis.

Sievietēm: lodes grūšanā un diska mešanā uzvarēja L. Vasile, šķēpa mešanā – M. Drešmane.

Jaunatnes sacensībās: 1950. g. dzimušo grupā – zēniem – 100 m J. Danis, tāllēkšanā – J. Strīķis, lodes grūšanā – J. Ķepītis, diska mešanā – J. Strīķis. Meitenēm – 100 m – M. Drešmane, tāllēkšanā un augstlēkšanā – V. Mikolaja, lodes grūšanā – M. Drešmane. 1952. g. dzimušo grupā – zēniem: 100 m – R. Stokmanis, tāllēkšanā – I. Vasils, augstlēkšanā un lodes grūšana – R. Stokmanis. Meitenēm – 100 m, tāllēkšanā un lodes grūšanā – L. Janmeija, augstlēkšanā – B. Akermane. 1954. g dzimušo grupā – zēniem: 100 m, tāllēkšanā, lodes grūšanā – M. Liepiņš, augstlēkšanā – I. Katužans. Meitenēm: 100 m, tāllēkšanā un lodes grūšanā – L. Vasile, augstlēkšanā – V. Andersone.

Peldēšana. Vīriešiem 50 m brīvā stilā – J. Danis. Sievietēm četros peldējumos uzvarēja Z. Gulāne (Perta). Viņa veica 50 m brīvā stilā 34,6 sek., 100 m br. st. 1:24,8, 50 uz krūtīm 42,8 sek. un 50 m uz muguras 48,5 sek.

Zēni: 1956. g. dz. grupā: – 50 m brīvajā stilā – P. Baumanis, 100 m br. st. – R. Rode, 50 m uz krūtīm – R. Rode, 50 m uz muguras – A. Lielkājs.

1954. g. dz. grupā – četros peldējumos uzvarēja U. Meiers (Adel.) 50 m brīvajā stilā, 100 m br. st., 200 m br. st. un 50 m uz krūtīm. 50 m uz muguras V. Bērziņš.

1952. g. dz. grupā – visos peldējumos uzvarēja J. Adamsons 50 m br. st., 100 m br. st., 200 m br. st., 50 m uz krūtīm un 50 m uz muguras.

1950. g. dz. grupā – 50 m brīvajā stilā – I. Kīns, 50 m uz krūtīm – A. Vārpiņš.

Meitenes:1956. g. dz. grupā B. Saiva uzvarēja 50 m brīvajā stilā, 100 m br. st. un 50 m uz krūtīm, 50 m uz muguras – R. Saiva.

1954. g. dz. grupā: visos peldējumos uzvarēja I. Pesle – 50 m br. st., 100 m br. st., 50 m uz muguras un 50 m uz krūtīm.

1952. g. dz. grupā visos peldējumos uzvarēja I. Ertnere – 50 m br. st. 34,9 sek., 100 m br. st. 1:26,8, 50 m uz krūtīm 42,8 sek., un uz muguras 45,0 sek.

Golfā savu regulāro uzvaru, piekto pēc kārtas izcīnīja Z. Ozoliņš *(ASK)*.

Šacha ātrspēlē uzvarēja B. Strazdiņš (š. k. *Rīga*) ar 9 p. no 9.

Šaušanā vīriešiem uzvarēja V. Kalns *(MLS)* ar 497 p. Siev. 1. M. Rone *(Spars)* 186 p.

Meistarsacīkšu noslēguma sarīkojumā Ņūsautvelsas latviešu sporta vadītājs J. Katužans piesprauda jaunās ALSP nopelnu nozīmītes tiem sacensību dalībniekiem, kuri tās bija izpelnījušies iepriekšējos gados ar izciliem sasniegumies sporta laukumā vai darbību administrācijā.

1969

1969. gadā Kultūras Dienām notiekot tālajā Pertā, ALM nerīkoja.

Bija noorganizēts vienīgi **šacha zibeņturnīrs**, kurā uzvarēja Dž. Raudziņš ar Z. Grīnfeldu 2. vietā (abi *Perta*). Piedalījās 11 šachisti, no tiem divi iebraucēji.

1970

1970. g. 20. Kultūras Dienās Brisbanē sporta sacensības rīkoja Brisbanes *DV* sporta kopa. Programmā bija **volejbols, galda teniss** un **novuss**. Citu pilsētu sportistu atsaucība bija niecīga.

14. ALM Melburnā 1971

Pēc divu gadu pārtraukuma 14. meistarsacīkstes risinājās Melburnā 1971. gadā.

Adelaides un Melburnas sportisti dalīja panākumus **basketbolā**, jo iecerētās volejbola spēles līdzdalības trūkuma dēļ nenotika. Pārsteidza, ka vīriešu sacensībās nestartēja basketbolisti no Sidnejas, kur aktīvs bija vislielākais reģistrēto latviešu sportistu skaits brīvajā pasaulē.

Vīriešu grupā 4 vienībām uzvarēja Adelaides Latviešu sporta klubs (ASK). 2. v. Melburnas *Kursa*. 3. v. *Selonijas* Melburnas kopa un 4. v. *Melburnas Latviešu sports (MLS)*.

Atsevišķo spēļu rezultāti: ASK–*Kursa* 66–28. ASK–*Selonija* 64–30. ASK–*MLS* 104–49. *Kursa*–*MLS* 46–24. *Kursa*–*Selonija* 48–44. *Selonija*–*MLS* 56–52.

1. ASK: P. Vītols, I. Blicavs, M. Strazds, A. Blicavs, G. Kargans, I. Drešmanis, E. Bulis, I. Zeibārts un M. Bērziņš. 2. *Kursa*. 3. *Selonija*. 4. *MLS*.

Zem 18 g. v. zēnu grupā *MLS* pierādīja, ka izaudzinājis krietnu jauno spēlētāju paaudzi un nākotnē nopietni konkurēs arī pieaugušo grupā. *MLS*–ASK 50–42.

MLS: A. Paeglis, D. Rasa, G. Mantenieks, G. Bergmansons, A. Kristens, A. Šūmanis un E. Šūmanis.

Spēlējot 3 pilsētu vienībām, sieviešu sacensībā uzvarēja Melburnas *Mikados* basketbolistes. 2. v. ASK un 3. v. Sidnejas *Spars*. *Mikados*–ASK 41–27. ASK–*Spars* 42–15 un *Mikados*–*Spars* 23–15.

Mikados: R. Pāruma, A. Tauriņa, I. Stendze-Skote, B. Fogele, V. Ozola, S. Turciņa, D. Manteniece un L. Pērkone.

Melburnas *Mikados* vārdu īstenībā nesa tās pašas *MLS* spēlētājas, kam bija radies konflikts ar klubu. Vēlāk viņas atgriezās *MLS* pajumtē.

Sporta kopas *Rīga* ziedoto ceļojošo balvu labākajam klubam saņēma *ASK*, tāpat arī nel. sūtņa Kārļa Zariņa ziedoto mūžīgi ceļojošo balvu labākajai basketbola vienībai.

Sporta kongresā adelaidieši ierosināja Austrālijas latviešu meistarsacīkstes iespējami daudzos sporta veidos rīkot reizi pa diviem gadiem un tajos gados, kad nenotiek baltiešu meistarsacīkstes. Ierosinātāji arī norādīja, ka Kultūras Dienu laikā, kad latviešu meistarsacīkstes parasti ir notikušas, turpmāk varētu rādīt sporta demonstrējumus, piemēram starp divām izcilām basketbola vienībām. Bez tam meistarsacīkstēs nestartētu kluba vienības, bet pavalstu izlases. Adelaidiešu ierosinājuma pamatdoma bija, ka tā izdotos pacelt sacensību kvalitāti. Projektu nodeva klubiem apspriešanai. Adelaidiešu eksperimentu ar pavalstu vienībām izmēģināja 1973. gadā, taču pēc tam viss atgriezās vecajās sliedēs.

Par Austrālijas latviešu sporta vadītāju nākamajiem diviem gadiem ievēlēja līdzšinējo – G. Bērzzariņu.

15. ALM Adelaidē 1972

Basketbols bija vienīgais sporta veids, kurā Kultūras Dienu laikā Adelaidē izcīnīja Austrālijas latviešu 1972. gada meistarsacīkstes, bet piedalījās iepriecinoši kupls vienību skaits – 11. Adelaides ASK, Melburnas *MLS* un Sidneja startēja ar vienībām katrā grupā, izņemot sievietes, kur spēlēja tikai adelaidietes un sidnejietes.

Trīs meistartitulus ieguva ASK un vienu *MLS*. ASK ieguva arī labākās kopas balvu.

Vienu no dramatiskākajām spēlēm izcīnija Sidnejas un Melburnas vīriešu vienības. *MLS* puiši veda puslaikā ar 21–12, un vēl pāris minūtes līdz beigām likās uzvarētāji. Taču sidnejieši neatlaidās segšanā un, galvenokārt ar J. Dūšeļa veiksmīgajiem iemetieniem, pēdējās sekundēs guva negaidītu uzvaru. *Sidneja – MLS* 32–31 (Dūšelis 21; I. Pučurs 11). ASK – *Sidneja* 55–54 (I. Blicavs 14; Jaunalksnis 13). ASK tika meistargodā ar uzvaru pār *MLS*. ASK – *MLS* 60–33 (P. Vītols 15; A. Ābele 8) Labākie grozu guvēji: Vītols 27, Blicavs 24 (abi no ASK), Kalniņš, Jaunalksnis (abi no *Sidnejas*) un Dancis (ASK) – 23.

1. ASK: I. Blicavs, M. Dancis, P. Vītols, A. Blicavs, M. Strazds, E. Bulis, A. Bēcis, M. Bērziņš, G. Kargans, M. Tumuls, I. Zvirgzdiņš, treneris Ilm. Blicavs. 2. *MLS*. 3. *Sidneja*.

Sieviešu sacensībās *Sidneja* startēja ar jauniņu sastāvu, kam nebija izredzes pret ASK, kaut arī tam vairākas spēlētājas bija zem 16 gadu robežas un jaunākajai tikai 13 gadu! Adelaidietes uzvarēja abas spēles: ASK – *Sidneja* 57–23 un 44–23.

ASK: L. Jaunmeija, I. Blicava, M. Seifa, D. Bērziņa, B. Drīznere, S. Jaunkalve, I. Strazdiņa, G. Zvaigzne, A. Spole, I. Treija. Z. Zvaigzne, treneris U. Bērziņš.

Mājiniekiem vienīgo zaudējumu sagādāja *MLS* zem 18 g. v. zēnu grupā, uzvarot izlīdzinātu spēli un pieveicot arī sidnejiešus. *MLS* – ASK 40–38 (Kristens 17; Tumuls 12) un *MLS – Sidneja* 52:38 (Kristens 19; Veiss 14). ASK – *Sidneja* 62–28 (A. Brūns 17).

Melburnieši aizveda līdzi arī ceļojošo Ingas Freidenfelda kausu labākajai zēnu vienībai. Individuāli teicamākā spēlētāja balvu piešķīra Aivaram Kristenam *(MLS)*. Labākie punktu guvēji: Kristens *(MLS)* 36. Brūns (ASK) 24. Mantenieks *(MLS)* 23. Veiss *(Sidneja)* 22 un Rudaks (ASK) 20. 1. *MLS*. 2. ASK 3. *Sidneja*.

Arī zēnu zem 16 g. v. grupā uzvarētājs izšķīrās tikai par nedaudz punktiem. Šeit pārāki bija mājinieki. ASK – *Sidneja* 30–26, ASK – *MLS* 51:28 (Rudaks 16; A. Šūmanis 12) *MLS* ierindojās 2. vietā ar uzvaru pār *Sidneju*: *MLS – Sidneja* 43:27 (Leinasārs 24; Upītis 13).

1. *ASK*: H. Lasmanis, M. Rudaks, U. Brūns, E. Zuks, E. Silenieks, I. Lācis, M. Priede, P. Jaudzems, R. Jefimovs, K. Mekgijs, R. Mekgijs, P. Zaļums, treneris G. Kargans. 2. *Sidneja*. 3. *MLS*.

16. ALM Sidnejā 1973

Meistarsacīkstes notika četros sporta veidos – **basketbolā, peldēšanā, šaušanā** un **galda tenisā**. Šīs bija vienīgās ALM, kad nesacentās kopu vienības, bet pavalstu izlases.

Basketbolā Jaundienvidvelsā (JDV) uzvarēja Dienvidaustrāliju (DA) 76–70. Zaudētāji beidza četru cilvēku sastāvā, bet četri citi spēlētāji, to starpā meistarsacīkšu labākais basketbolists A. Blicavs un Sidnejas labākais spēlētājs A. Birstiņš pēc pieciem sodiem palika skatītājos.

JDV –Viktorija 85–26, Viktorija – JDV II 35–26. DA – JDV II 61–23.

1. v. JDV– A. Birstiņš, A. Mednis, G. Kalniņš, M. Jaunalksnis, A. Jaunbērziņš, A. Vēzis un J. Dūšelis. 2. v. DA. 3. v. Viktorija.

Zēni zem 18 g. v.: DA (E. Hartmanis, U. Brūns, M. Rudaks, L. Bērziņš, E. Zuks un A. Brūns) uzvarēja JDV 31:22 un Viktoriju 37:30. Viktorija uzvarēja JDV.

Zēni zem 14 g.: DA – JDV 34:27. Uzvarētāju sastāvā bija E. Eglītis, V. Jankēvics, S. Jankēvics, E. Freidenfelds un V. Lainis.

Sieviešu grupā JDV uzvarēja DA 35:29, bet zem 18 g. v. meitenēm DA pieveica JDV 36:20. Dienvidnieču vienībā spēlēja I. Blicava, G. un Z. Zvaigzne, B. Driznere, A. Spole, I. Strazdiņa, I. Treija un S. Jaunkalve.

Peldēšanas meistarsacīkstes notika Benkstaunas peldētavā. Startēja 16 sportisti – 5 no Adelaides un 11 sidnejieši.

Zēni zem 12 g.: Dāvids Blūmanis izcīnīja četrus meistartitulus: 50 m un 100 m brīvajā stilā, 50 m uz krūtīm, 50 m uz muguras,zem 14 g. grupā Andris Blūmanis arī guva 4 uzvaras: 50 m un 100 m brīvajā stilā, 50 m uz krūtīm, 50 m uz muguras; zem 16 g. P. Baumanis 50 m veica 39,0 sek., meitenes zem 12 g. – Linda Katužane – 58,5 sek.; zem 14 g. 50 m br. st. uzvarēja Rita Saiva 30,9 sek., 2. Sandra Jaunkalve, 3. Elaine Kāla; 50 m uz krūtīm Rita Saiva 42,2 sek., 2. E. Kāla; 50 m uz muguras – Rita Saiva 40,2 sek., zem 16 g. 50 m br. st. uzvarēja Baiba Saiva 37,6 sek., 2. N. Kāla, 3. B. Drīznere, 4. A. Mežaka, 5. A. Poriete, 6. M. Baltgalve. 50 m uz krūtīm uzvarēja Baiba Saiva 47,6 sek., 2. A. Mežaka, 50 m uz muguras 1. Baiba Saiva 46,7 sek., 2. N. Kāla.

Šaušanā A klasē meistarnosaukumu ieguva Vija Tomase 487 p., 2. N. Soģis 474 p., 3. J. Ronis 470 p., 4. J. Mikolajs jun. 446 p. 5. A. Bebris 443 p., 6. melburnietis V. Kalns 426 p., 7. J. Katužans 425 p. un 8. A. Kalns 414 p. B klases meistars kļuva J. Eizenbergs 408 p. un C klases – J. Mikolajs sen. 369 p. Sieviešu konkurencē uzvarēja V. Tomase 138 p., 2. V. Freimane 113 p. Visi dalībnieki, izņemot V. Kalnu bija melburnieši. Šīs bija pēdējās šaušanas sacīkstes kādās ALM.

Galda tenisā piedalījās tikai četri sidnejieši. Uzvarēja Džems Krīvs, 2. Ingrīda Rēbauma, 3. G. Feldmanis, 4. Vija Tomase.

1974. gadā ALM nenotika.

1975. gadā ALM nenotika.

1976. gadā ALM nenotika.

17. ALM Melburnā 1977

Kultūras Dienām aizvirzoties uz Pertu, Brisbenu un Kanberu, meistarsacīkstes tika pārtrauktas uz trim gadiem. Tas, protams, izrādījās nepieņemami, un kopas vienojās turpmāk sacīkšu ciklu nepārtraukt, bet to rīkošanu uzņemties kādai no trim centrālajām pilsētām. Kopš 1977. gada tas tā arī notika.

Melburna jau sen nevarēja lepoties ar sporta darbinieku pārpilnību, bet pēdējā gadā bija izveidojies neliels darbīgs kodols, kas vairs neatstāja visu melno darbu Jurim Skadiņam.

Ja rīkotāji būtu bijuši slinkāki, tad programmā vieta būtu iznākusi tikai basketbolam, bet izdevās sastādīt *MLS* sieviešu volejbola vienību un arī sekmīgi piedalīties divi "mazajos" sportos – galda tenisā un novusā. Pavisam meistarsacīkstēs startēja apaļš simts sportistu, kam vēl var pieskaitīt draudzības spēļu dalībniekus – *Spara* basketbolistes un viņu pretinieces – Melburnas sastādīto un *Spara* austrāliešu sportistus. *Spars* būtu pelnījis balvu par entuziasmu, jo ieradās Melburnā ar sešdesmit galviņu lielu grupu un kopas vadītāju Kārli Tiliku ar dzīvesbiedri, viņa vietnieku Arnoldu

Jumiķi ar dzīves biedri un valdes locekļiem Jāni un Rutu Blūmaņiem. Sparieši atveda trīs jaunatnes grupas – zem 18, 16 un 14 gadiem. Diemžēl, Adelaide jauniešus nepieteica nemaz un neiznāca trīspusīga spēku salīdzināšana.

Basketbols. Adelaides vīriešu basketbola vienībā varēja saskatīt tikai divus regulārus virslīgas spēlētājus – ASV viesi Jāni Ērgli un Uldi Brūnu, bet labas spēles un rutīnas viņiem netrūka. Spēles pret abām Melburnas vienībām risinājās līdzīgi, bet adelaidiešu lielākā noteiktība un izturība ņēma virsroku.

ASK – *MLS* 58:50, ASK – *LBK/Daugava* 52:28 un ASK – *Kursa* 47:42, *MLS* – *Kursa* 60:38 un *MLS* – *LBK/Daugava* 70:39, *Kursa* – *LBK/Daugava* 45:31.

1. v. ASK: J. Ērglis, U. Brūns, I. Dukāts, M. Bērziņš, M. Tumuls, G. Kargans, E. Bulis, A. Strazdiņš. 2. v. *MLS* 3. v. *Kursa* 4. v. *LBK/Daugava*.

Zem 18 g. grupas jaunieši spējās likās ļoti līdzīgi: godalga krita *MLS*, kas pārspēja Sparu 54:49.

MLS: A. Švolmanis, R. Zeidaks, A. Atvars, E. Švarcs. M. Kleins, A. Baumanis, R. Brālītis, A. Kalējs, treneris J. Skadiņš.

Zēnu zem 16 g. grupā pārākie bija sparieši. *Spars* – *MLS* 31:23.

Spars: Tālis Lasmanis, Dāvids Bille, Dāvids Blūmanis, Ēriks Eizenbergs, Pēteris Jumiķis, Pauls Ģibietis, Leons Tenisons, treneris Kalvis Jaunalksnis.

Zem 14. g. grupas spēlētāji atkārtoja "rekordu", jo līdz šim tikai 1967. gadā Adelaidē notika meistarsacīkstes 14 g. grupā, kad tur cīnīties pret ASK ieradās *MLS*. Trīs vairāk piedzīvojušie spēlētāji *MLS* rindās – Pēteris Adamovskis, Pauls Lēmanis un Arnolds Paeglis – nebija sidnejiešiem nosedzami; pārējie palīdzēja, cik nu katrs varēja, dodot savai vienībai pārliecinošu uzvaru. *MLS* – *Spars* 60:22 un 47:31.

MLS: P. Lēmanis, A. Paeglis, P. Adamovskis, P. Miglis, E. Ābelnīca, P. Caune, K. Gross, P. Kleins, A. Labsvīrs, treneris P. Dulmanis.

Tā kā sieviešu vienības neuzstādīja ne Melburna, ne Adelaide, tad rīkotāji *Spara* zem 19 g. meitenēm izkārtoja draudzības spēli pret Melburnas sastādīto. Melburnietēm palīgā gāja arī adelaidiete Sandra Jaunkalve, un sastādītā uzvarēja *Sparu* 30:20.

Volejbols. Pēc trim "tukšiem" gadiem volejbols atkal bija programmā, taču tikai sieviešu, un arī tad vēl bija jāatrisina problēmas. ASK regulārajā vienībā puse spēlētāju nebija tiesīgas spēlēt ALM, resp., nebija latviešu izcelsmes. Papildspēkus dabūja no jaunajām spēlētājām, kas tikko bija sākušas trenēties. Melburnā organizēta regulāra volejbola nebija, bet gatavojoties m/s, vienību noorganizēja, balstoties uz piedzīvojušajām spēlētājām un dažiem jaunatrastiem talantiem. Melburnai spēlēja: Nora Lukstiņa, Ausma Pomere, Gunta Taušinska-Saiza, Māra Žubecka, Astra Vītola un Sandra Hodacka. ASK vienībā bija Zinta Zvaigzne, Gunta Zvaigzne, Biruta Brūna, Helene Bule, Valda Parka, Inta Strazdiņa un Rute Zvaigzne, kas bija arī trenere. ASK uzvarēja 15:5, 15:4, 15:8 un 15:8, 15:7, 16:14. Sacīkstes vadīja, tiesāja un labākajai vienībai ziedoja personīgu balvu Raimonds Kukēvics, kas kopā ar Leonardu Meļķi arī iekārtoja laukumus un pārdeva ieejas biletes. Meļķis arī trenēja un kopā ar Albertu Priednieku, deva padomus savai vienībai spēļu laikā.

Galda teniss. Pašās pirmajās Austrālijas meistarsacīkstēs Melburnā 1952. gadā galda tenisa meistargodā tika Viktors Matisons. Šo panākumu viņš atkārtoja 25 gadus vēlāk – uzvarot visus 8 pretiniekus, neatdodot viņiem pat ne seta. 2. vietā ierindojās Olģerts Bergmanis un 3. v. Jānis Bērziņš (visi Melburna). Labākā jaunieša balvu ieguva adelaidietis Andrejs Strazdiņš.

Novuss. Pirms 1977. gada novusa meistarsacīkstes līdz šim bija rīkojusi tikai Adelaide un Sidneja (katra vienu reizi). Tagad pievienojās arī Melburna. Pārstāvētas bija trīs pilsētas: Adelaide, Melburna un Perta, kopā ar 8 spēlētājiem.

Katram spēlējot ar katru, pirmoreiz – un ļoti sekmīgi – lietoja ASV ieviesto 4 setu partiju, kas izlīdzina starp pretiniekiem pirmsitiena priekšrocību. Daudzas spēles beidzās neizšķirti 2:2, bet

uzvarētājus nebija grūti noskaidrot. Bez zaudējuma ar 4 uzvarām un 3 neizšķirtām spēlēm (5,5 p.) meistargodā tika Edmunds Smalkais. 2. v. Juris Kalējs, 3. v. dalīja A. Rings un G. Bērzzariņš.

AUSTRĀLIJAS BALTIEŠU SPĒLES

1. Baltiešu spēles Adelaidē 1969

Augsts basketbola un volejbola līmenis, daudzas līdzīgas cīņas, lieliska saskaņa un draudzība starp dalībniekiem raksturoja pirmās Austrālijas baltiešu sporta spēles 1969. gada aprīlī Adelaidē. Neaizmirstama bija atklāšanas ceremonija ar 150 sportistiem savu valstu krāsās, karognesējiem nacionālajos tērpos un visu Baltijas valstu himnām. Spēles, ko iepriekšējā gadā Austrālijas baltiešu dienu laikā bija ierosinājuši igauņi, sasniedza iecerēto, dodot lielu gandarījumu gan idejas radītājiem, gan tiem daudzajiem visu triju tautību sporta dalībniekiem, kas bija ielikuši tik lielas pūles organizēšanā. Tā izrādījās teicama visos sīkumos. Nebija ne kausu, ne medaļu, ne vietu skaitīšanas, tikai krāšņa baltiešu sporta parāde.

Baltieši bija centušies no visas Austrālijas (kas praktiski gan nozīmēja – no JDV, Viktorijas un DA) savākt savus labākos spēlētājus. Latviešus finansiāli pabalstīja LAAJ Kultūras fonds un *DV* Austrālijas valde, citpilsētu kopas un JDV latviešu sporta savienība. Adelaidiešiem pievienojās 15 melburnieši un sidnejieši. Par spēlēm ziņoja vairākas radiostacijas un spēļu momentus uzņēma televīzijā.

Basketbols risinājās visās paredzētajās grupās: vīriešu, sieviešu, zēnu un meiteņu. Vīriešu grupā lielāko pārsteigumu sagādāja igauņi, pārspējot latviešus (gan bez Miķeļa Dančа, kam šajā Anzaku nedēļas nogalē bija ar savienības izlasi jāspēlē turnīrā Sidnejā) 46–42. Lietuvieši pāspēja igauņus 73–41 un izšķirēja spēlē arī latviešus 58–56.

Latviešu sastāvs: E. Ceplītis, M. Akermanis, I. Blicavs, A. Fejs, A. Bēcis, G. Kargans, V. Šemets, P. Vītols, A. Blicavs, (visi Adelaide), D. Pešudovs, Ģ. Kalniņš (abi Sidneja). Trenēja F. Blicavs.

Sieviešu grupā, kā gaidīts, pārākās bija lietuvietes, kas pieveica gan latvietes 37–34, gan igaunietes 74–26 (bez viņu jaunās zvaigznes Karīnas Māras, kas bija palīdzējusi savai mazpiedzīvojušai vienībai uzvarēt latvietes 46–43, bet atgriezusies pēc tam uz Melburnu).

Latviešu sastāvs: M. Ašenkampa, M. Drešmane, A. Drešmane, L. Janmeija, V. Dance, A. Briede (visas Adelaide), R. Pāruma, A. Tauriņa, I. Stendze (visas Melburna), I. DeBonda, V. Ērgle (abas Sidneja). Treneris A. Luters.

Latviešu zēni viegli pieveica igauņus, kas daudz lielāku vērību bija veltījuši volejbolam, 144–26 un sīvā cīņā arī lietuviešus 47–46.

Sastāvs: P. Vītols, I. Blicavs, E. Bulis, J. Drešmanis, A. Fejs, G. Kargans, M. Strazds, V. Šemets, I. Zeibarts (visi Adelaide), M. Jaunalksnis (Ņūkāstle). Treneris Ilmars Blicavs.

Meiteņu grupā klasi pārākas bija lietuvietes, kas pārspēja latvietes 56–25 un igaunietes 70–17. Latvietes palika mazākumā arī pret igaunietēm 34–35 (Márai 29). Sastāvs: B. Akermane, I. Blicava, A. Borkusa, M. Drešmane, L. Janmeija, S. Cekule, G. Zvaigzne, I. Spole (visas Adelaide), M. Ērgle, R. Veisa (abas Sidneja). Treneris J. Apinis.

Vīriešu volejbolā gan latvieši, gan igauņi pārspēja lietuviešus ikreiz 3–0. Izšķirējā sacensībā virsroku pār igauņiem paturēja latvieši 15–13, 15–13, 7–15, 15–11. Sastāvs: U. Ozoliņš, I. Freidenfelds, T. Dīcmanis, J. Dancis, A. Luters (visi Adelaide) D. Pešudovs, J. Sīlis, (Sidneja) un R. Barotājs (Melburna).

Arī sieviešu volejbolā 3–0 uzvaras pār lietuvietēm guva gan latvietes, gan igaunietes. Savstarpējā spēlē uzvarēja igaunietes ar trim Austrālijas izlases spēlētājām un četrām no DA pavalsts vienības: 15–2, 15–6, 12–15, 15–10. Sastāvs: M. Sila, M. Ašenkampa, L. Ludborža, L. Dance, L. Freidenfelde, R. Zvaigzne, R. Lutere (visas Adelaide), I. DeBonda un D. Sūruma (abas Sidneja). Latviešu volejbolistes šajā laikā jau sāka "pagurt" – radās problēmas ar serves piespēlēšanu, jo tikai dažam bija izdevies apgūt "diga" mākslu.

Latviešu un lietuviešu jauno volejbolistu trūkuma dēļ nevarēja notikt iecerētās zēnu un meiteņu spēles, par ko noskumuši bija igauņi, kam auga lieliskas rezerves.

Pirmajā Baltiešu sporta padomē latviešus pārstāvēja G. Bērzzariņš un A. Jankevics, lietuviešus S. Urnevičs, A. Jaunutis; igauņus O. Randva, P. Kirkmans. Kongresā nolēma nākamās spēles rīkot 1971. gadā Melburnā, uz kurieni arī pārietu padomes sēdeklis.

2. Baltiešu spēles Melburnā 1971

Tuvu pie 100 dalībnieku, kas pārstāvēja latviešus, ieskaitot trenerus, vienību pārziņus un citus darba darītājus, nāca no Melburnas, Sidnejas, Adelaides un Kanberas. Daži izraudzītie sportisti gan šādu vai tādu iemeslu dēļ, sacensību vietā nemaz nebija redzami; citi, spēles laikā palikuši uz sola, atkrita pēc pirmās dienas.

Latviešu darbinieku vidū bija melburnieši J. Skadiņš, A. Ložeņicins, L. Lielnors, A. Kenne, K. Sātiņš, adelaidieši A. Jankevics, P. Jaunkalvis un G. Bērzzariņš. Laukumā dominēja visu trīs tautību jaunā paaudze, ja arī ne vienmēr rādot tik augstu sniegumu kā iepriekšējā. Sacensības notika visās 8 klasēs, jo latviešiem bija izdevies sastādīt arī zēnu un meiteņu volejbola vienības, ko likt pretim ziemeļu kaimiņiem.

Vīriešu basketbolā latviešu vienība pret igauņiem guva tikai 34–30 uzvaru, bet pret lietuviešiem rādīja jau saskaņotāku darbību, kas punktos izteicās 41–31.

Sastāvs: P. Lielnors, E. Linmeiers, I. Pučurs, E. Stokāns, A. Vērdiņš (visi Melburna), Ģ. Kalniņš, (Sidneja), M. Bērziņš, A. Blicavs, I. Blicavs, E. Bulis, M. Dancis, J. Drešmanis, G. Kargans, M. Strazds, P. Vītols; treneris Ilmārs Blicavs.

Latviešu sievietes zaudēja gan pret igaunietēm 29–48, gan lietuvietēm 17–47. Pēdējās pieveica igaunietes 43–29.

Sastāvs: L. Bērziņa, R. Ozoliņa, I. Stendze, A. Tauriņa, S. Turciņa (visas Melburna), Z. Bebre, M. Ērgle, S. Miltiņa, M. Sūruma, R. Veisa (Sidneja), I. Blicava, S. Cekule, V. Dukāte, L. Janmeija, M. Seifa *(Safe)* – Adelaide; treneris I. Freidenfelds.

Latviešu zēni gan pārspēja igauņus 38–36, bet zaudēja lietuviešiem 16–45. Pēdējiem nebija grūtību arī pret igauņiem – 56–17. Sastāvs: A. Kristens, G. Mantenieks, A. Paeglis, D. Rasa, M. Vērdiņš (Melburna), I. Katužans, M. Liepiņš, E. Veiss (Sidneja), M. Mizings, I. Rudaks, M. Strazds, M. Tumuls, I. Zvirgzdiņš. Treneris Ivars Blicavs.

Patīkamāko pārsteigumu sagādāja latviešu meitenes, negaidīti pieveicot favorītizētās lietuvietes 36–34. Šajā spēlē pierādījās, ka sīksta cīņas griba var atsvērt daudz ko citu.

Ne tik labi viņām veicās pret igaunietēm, kur Karīna Māra viena pati sameta 39 p., panākot savai vienībai 43–35 uzvaru. Tā ka igaunietes pret lietuvietēm palika 32–39 mazākumā, apmierinātas varēja būt visas trīs tautības.

Sastāvs: D. Manteniece (Melburna), Z. Bebre, M. Ērgle, S. Miltiņa, M. Sūruma, R. Veisa, (Sidneja), I. Blicava, G. Zvaigzne (Adelaide); treneris I. Freidenfelds.

Volejbolā latviešu izlasē bija E. Birzenieks no Kanberas, U. Ozoliņš, I. Freidenfelds no Adelaides, J. Sīlis, G. Lācis no Sidnejas, R. Kukevics, R. Barotājs, A. Ložeņicins no Melburnas.

Vienība bija tobrīd iespējami labākā, taču latvieši palika 2. vietā: igauņiem zaudēja četros setos. Pārsteidza tas, ka pret lietuviešiem bija jācīnās 5 seti (15:10; 11:15, 15:2,4:15, 15:12), jo lietuviešu vārdus izlases vienībās grūti atrast – viņu spēle ir basketbols.

Sieviešu izlasē spēlēja Biruta Brūna, Liesma Dancis, Maruta, Gunta un Rute Zvaigzne (no DA), Dagmāra Ozola, Renāte Ērgle, Māra Sūruma, Elga Veisa (no Sidnejas). Arī sieviešu grupā latvietēm bija jāsamierinās ar otro vietu, zaudējot igaunietēm 0:3, bet uzvarot lietuvietes 3:0. Meiteņu sacensībās bija jāiztiek bez lietuvietēm, toties igauņu meitenes bija spēcīgas. Vairums no tām spēlēja pavalstu jaunatnes izlasēs, un latvietes ar tikai divām izlases spēlētājām nebija nopietnas pretinieces. Bez tam Austrālijas izlases spēlētāja Aija Briede, kam vēl nebija 18 gadu un māte ir igaunie-

te, spēlēja pie igauņu vienības. Treneris meiteņu un sieviešu vienībām bija F. Ašenkamps. Vīriešu un zēnu vienības trenēja Ā. Ložeņicins. **Zēnu vienībā** spēlēja: I. Katužans no JDV, P. Bagun-Bērziņš, Z. Skuja no Vikt., M. Mizings, L. Ozoliņš, I. Rudaks, M. Tumuls, I. Zvirgzdiņš no DA.

Diemžēl neviens no viņiem vēlāk par nopietnu volejbolistu neizveidojās, kaut arī M. Rudaks bija vienu sezonu labākais spēlētājs skolu m/s. Zēni zaudēja igauņiem 0:3.

3. Baltiešu spēles Sidnejā 1973

3. Baltiešu spēles šajā gadā rotācijas kārtībā aizvirzījās uz Sidneju, kur to rīkoja Baltiešu sporta padome ar vietējo baltiešu sporta organizāciju spēcīgu atbalstu.

Pirmoreiz lietoja lietuviešu ieteikto punktu sistēmu: 3 p. par 1. v., 2 par 2. v., 1 par 3. v. Tā vērtējot, latvieši bija sekmīgākie ar 17 p. Lietuviešiem un igauņiem ik 11 p. Latviešu izlases ikreiz bija sastādītas no trim pavalstīm. **Vīriešu basketbolā** latvieši viegli pārspēja igauņus 70–29, bet cīņu ar lietuviešiem izšķīra tikai pēdējās spēles sekundēs Artura Birstiņa punktos pārvērstie divi sodmetieni, kas deva latviešiem 33–32 uzvaru. Zemais rezultāts kā šajā, tā citās spēlēs izskaidrojams ar saīsinātu spēles laiku. Latviešu sastāvā: sidnejieši A. Birstiņš, Ģ. Kalniņš, J. Dūšelis, A. Mednis, ņūkāstlietis M. Jaunalksnis, melburnietis I. Ķepītis un adelaidieši Ivars Blicavs, A. Brūns, U. Brūns, G. Kargans ar Ilmāru Blicavu kā treneri. Neoficiāli par latviešu labāko spēlētāju uzskatīja Ķepīti.

Laimīga 28–27 uzvara pār lietuvietēm izdevās arī sieviešu grupā. Igaunietes nebija latvietēm nopietnas pretinieces – 108–8, jo šoreiz nespēlēja viņu zvaigzne Karīna Māra, kam bija jāpiedalās austrāliešu turnīrā. Bija skaidrs, ka igauņi priekšroku dod volejbolam, un basketbolā arī turpmāk nebūs nopietnas "trijstūra" sacensības. Latviešu sastāvā bija sidnejietes V. Andersone, A. Mežaka, R. Veisa, A. Rudze, A. Baumane, M. Ērgle, M. Podniece, L. Hiksa-Rozentāle, M. Sūruma, R. Ābele, A. Upīte, melburniete R. Pāruma, adelaidietes I. Blicava, G. Zvaigzne un Z. Zvaigzne, ar Eduardu Rozentālu kā treneri. Nenoliedzami labākā bija Ilze Blicava.

Ne zēniem, ne meitenēm neizdevās pārspēt lietuviešus. **Zēni** uzvarēja igauņus 94–19, bet zaudēja lietuviešiem 44–46. **Meitenes** zaudēja lietuvietēm 32–45. Igaunietēm nebija vienība.

Vīriešu volejbolā atkal triumfēja igauņi ar 3–2 uzvaru pār latviešiem un 3–0 pār lietuviešiem. Latvieši uzvarēja lietuviešus 3–0. Sastāvā: E. Birzenieks (ACT, t. i., Kanbera), K. Ērglis, Ģ. Kalniņš, G. Lācis, K. Mežgailis, O. Tenisons (visi Sidneja).

Latvietes negaidīti viegli, lietuvietēm nepiedaloties, divās spēlēs pieveica igaunietes 3–0, 3–0. Sastāvā: sidnejietes M. Eke, D. Ozola, D. Sūruma, M. Sūruma, Ģ. Vadze, kuras papildināja G. Zvaigzne, kas tā gada Austrālijas jaunatnes m/s bija izvēlēta par DA labāko spēlētāju, un rutinētās adelaidietes B. Brūna un R. Zvaigzne.

Igauņu zēnu vienība bez grūtībām uzvarēja latviešu no basketbolistiem sastādīto vienību, kurā spēlēja A. Brūns, U. Brūns, I. Lācis, H. Lasmanis no DA, R. Kalns, J. Supe un golfisti S. Zielonko un M. Zielonko no JDV.

4. Baltiešu spēles Adelaidē 1975

Latviešu vienības 4. Baltiešu spēlēs balstījās uz adelaidiešiem, ar vērtīgiem pastiprinājumiem no Melburnas un Sidnejas. Palīgspēku braucienu finansiāli pabalstīja LAAJ, DVAV, Adelaides Latviešu biedrība un *DV* Adelaides nodaļa. Pirmo reizi izcīnīja lietuviešu ieteikto un gatavoto ceļojošo kausu. To ieguva latvieši ar 4 pirmajām un 4 otrajām vietām. Sacensības atklāja pavalsts premjers Dons Danstans *(Dunstan)*, savā uzrunā izceļot baltiešus kā izlases grupu citu ieceļotāju vidū.

Vīriešu basketbolā latviešu pārsvars bija iespaidīgs: 91–63 pret lietuviešiem, 102–42 pret igauņiem. Lietuvieši pārspēja igauņus 102–51. Latviešu sastāvā A. Blicavs, M. Strazds, P. Vītols, I. Blicavs, I. Zvirgzdiņš, E. Bulis (Ad.), Ģ. Kalniņš (Sid.), A. Kristens, D. Rasa, G. Mantenieks (Melb.).

Arī **sieviešu** uzvara pār lietuvietēm izvērtās īsti pārliecinoša – 86–37. Toties sīvā cīņa risinājās pret igaunietēm, kurā īstu "dueli" izcīnīja Ilze Blicava (33 p.) pret Karenu Māru (35 p.). 73–69 uzvara palika latviešu pusē. Lietuvietes uzvarēja igaunietes 78–69.

Sastāvā: I. Blicava, R. Lestere, M. Mastiņa, M. Seifa, B. Drīznere, Z. Zvaigzne, I. Strazdiņa (Ad.), R. Veisa, M. Ērgle (Sid.), D. Pole (Melb.). Treneris (arī vīriešiem) Ilmars Blicavs.

Revanšējās lietuviešu zēni, uzvarot pirmo, oficiālo, spēli 73–59. Draudzības spēlē pārāki bija latvieši 81–62. Igauņiem nebija vienība.

Latviešu sastāvā: U. Brūns, M. Rudaks, H. Lasmanis, H. Pitrāns, V. Jankevics, E. Drīzners, A. Strazdiņš, M. Ozoliņš (Ad.), A. Melderis (Melb.). Treneris Ivars Blicavs.

Latviešu meitenes pārspēja lietuvietes gan oficiālajā spēlē 68–46, gan draudzības – ar 57–50. Sastāvā: D. Pole, D. Manteniece (Melb.), Z. Zvaigzne, S. Jaunkalve, B. Drīznere, A. Spole, I. Treija, I. Jātniece. Trenere Ilze Blicava.

Vīriešu volejbolā ne latvieši, ne lietuvieši spēja nopietni apdraudēt lieliskos igauņus, ikreiz zaudējot 0–3. Latvieši bija līdzīgos spēkos ar lietuviešiem, bet rādīja aukstasinību galotnē, piektajā setā šķietami zaudētu 11–14 stāvokli pārvēršot 16–14 uzvarā. Sastāvs Uldis Ozoliņš, Leons Ozoliņš, Tālivaldis Dīcmanis, Jānis Oliņš, Andis Bērziņš, Gunārs Kargans (Ad.), Ārijs Ložeņicins (arī treneris), Roberts Brenners (Melb.), Ģirts Kalniņš (Sid.).

Arī igaunietes bija pārākas, nezaudējot abās spēlēs ne seta. Latvietes pieveica lietuvietes 3–1. Sastāvs: Rute Zvaigzne, Maruta Zvaigzne, Gunta Zvaigzne, Zinta Zvaigzne, Biruta Brūna, Silvija Ancāne, Brigita Hermane, Valerija Dance (Ad.). Treneris Fricis Ašenkamps.

Latviešu zēni – iesācēji, ko pirms spēlēm trīs nedēļas bija apmācījis ASK sekretārs A. Jankevics un austrālietis Dž. Vilsons, oficiālajā spēlē pret igauņiem zaudēja 1–3, bet uzvarēja draudzības spēli 3–0. Lietuviešiem nebija vienības. Sastāvs: Ēriks Drizners, Eriks Freidenfelds, Sarmis un Varis Jankevics, Harijs Pitrāns, Māris Rudaks, Andrejs Strazdiņš. Treneris Arvīds Jankevics.

Meiteņu volejbolā spēles smagumu iznesa Zinta Zvaigzne, Šarona Karsteda un Inese Brūna, basketbolistēm piepalīdzot. Zvaigzne, DA senioru un junioru vienības dalībniece, spēlēja visās 4 vienībās – abās basketbola un abās volejbola. Karsteda nāca no DA junioru izlases. Latvietes uzvarēja gan igaunietes, gan lietuvietes, ikreiz 3–0. Igaunietes pārspēja lietuvietes 3–0.

Sastāvs Z. Zvaigzne, Š. Karsteda, I. Brūna, Benita Driznere, Sandra Jaunkalve, Anita Spole, Ilona Treija (Ad.), Sandra Ozola (Sid.). Treneris Fricis Ašenkamps.

5. Baltiešu spēles Melburnā 1977

5. Baltiešu spēļu izdošanos nopietni apdraudēja Viktorijas bencīna apgādātāju streiks, kas Austrālijā īpaši pirms garajām nedēļas nogalēm toreiz nebija nekas neparasts. Noīrētā Nanavodingas zāle nebija dzelzceļa stacijas tuvumā. Taču Baltiešu sporta padome izšķīrās spēles neatsaukt; savukārt lielākā daļa uzaicināto sportistu uzņēmās risku doties uz streika apdraudēto pilsētu. Daži ieradās ar lidmašīnu, citi ar vilcienu, bet lielākā daļa ar automašīnām, paņemot līdzi pietiekami degvielas atceļam. Mājinieki darīja visu iespējamo, viesus uzņemot un izvadājot abās spēļu dienās. Spēles dominēja retāk vārdos izteikts kā viscaur jūtams lepnums: lūk, mūs nenobaidīja drauds strandēt simtiem kilometru no mājām; mēs esam šeit, lai sacenstos, kā teikts spēļu zvērestā: "Par slavu sportam un par godu mūsu zemei". Spēles atklāja labs baltiešu draugs, federālā parlamenta priekšsēdis Bils Snedens, pēc tam vēl pats iemetot bumbu grozā.

Tikai latviešiem bija vienības visās 8 klasēs; lietuviešiem trūka jauniešu volejbolistu, igauņiem – jauniešu basketbolistu. Tas arī palīdzēja latviešiem iegūt visvairāk vērtējumu punktu. **Vīriešu basketbolā** Latvija – Lietuva 99–67; Latvija – Igaunija 77–38; Lietuva – Igaunija 59–38. Latviešu sastāvs: A. Blicavs, P. Vītols, U. Brūns, I. Blicavs, M. Jaunalksnis, M. Strazds, E. Drizners (visi Ad.), G. Mantenieks, A. Paeglis, D. Rasa (visi Melb.). Treneris Ilmars Blicavs (Ad.).

Sieviešu basketbolā: Latvija – Lietuva 37–60; Latvija – Igaunija 67–20; Lietuva – Igaunija 66–40. Latviešu sastāvs: I. Blicavs, S. Jaunkalve, B. Driznere, R. Lestere, Z. Zvaigzne (Ad.). R. Pāruma, D. Manteniece (Melb.), V. Eizenberga, L. Supe (Sid.). Treneris Andris Blicavs (Ad.).

Zēnu basketbolā: Latvija – Lietuva 32–29 un 41–48. Latviešu sastāvs E. Drīzners, M. Ozoliņš, V. Jankevics, A. Strazdiņš (Ad.), R. Balabka, P. Ģībietis, M. Plāteris, M. Tenisons (Sid.), A. Švolmanis, K. Celms (Melb.), A. Birzenieks (Kanb.). Treneris Ivars Blicavs (Ad.).

Arī šogad basketbolā parādījās sastādīto vienību problēma: treneris galvenokārt uzticas paša kopas spēlētājiem.

Meiteņu basketbolā: Latvija – Lietuva 34–48 un 31–52. Latviešu sastāvs: S. Jaunkalve, Z. Zvaigzne, V. Kalniņa (visas Ad.), V. Eizenberga, S. Strauta L. Supe (Sid.). Trenere Ilze Blicava (Ad.).

Volejbolā gan latviešu sievietes, gan meitenes sagādāja pārsteigumu: sievietes pieveica ne tik vien lietuvietes, bet arī favorītizētās igaunietes ikreiz ar 3–0. Sastāvs: B. Brūna, R. Zvaigzne, G. Zvaigzne, Z. Zvaigzne (Ad.), A. Strebs – Stelba, U. Barotāja; treneris R. Barotājs (visi Melb.).

Meitenes divreiz uzvarēja igaunietes 2–1 un 3–0. Sastāvs: Z. Zvaigzne, S. Jaunkalve, V. Kalniņa, V. Parka (Ad.), A. Strebs – Stelba, A. Vītola (Melb.), V. Eizenberga (Sid.). Trenere R. Zvaigzne (Ad.).

Toties **vīrieši** divreiz zaudēja igauņiem 0–3 un 0–3. Sastāvs Ģ. Kalniņš, I. Katužans, J. Kovaļuns, O. Tenisons (Sid.), R. Barotājs, H. Dzenis, E. Loigoms (Melb.), E. Birzenieks (Kanb.). Treneris R. Barotājs. Dzenis bija "jaunzēlandietis", kas tobrīd studēja Melburnā.

Arī **zēni** zaudēja igauņiem divreiz 0–3 un 0–3. Sastāvs: K. Celms, A. Švolmanis, R. Zeidaks (Melb.), E. Drīzners, S. Jankevics (Ad.), A. Blūmanis (Sid.), A. Birzenieks (Kanb.). Treneris E. Birzenieks (Kanb.).

JAUNAS IDEJAS 1978–1984

1979. gadā LSPBP kongresā ALSP bija pirmoreiz ierosinājusi panākt visu brīvajā pasaulē izkaisīto latviešu sportistu pulcēšanos globālās spēlēs, bet ideja neguva atsaucību, izņemot no Gunāra Gubiņa (Kanāda) un Imanta Baloža (Vācija). ALSP savu ierosinājumu atkārtoja 1981. gada kongresā, un šoreiz neatlaidība vainagojās panākumiem: 1982. gada sākumā ALSP saņēma ziņu, ka LSPBP prezidijs izraudzījis spēļu rīcības komiteju – Jāni Robiņu, Edgaru Bedrīti un Jāni Ērgli (basketbolista Jāņa Ērgļa, kas vienubrīd spēlēja Adelaidē pie ASK, tēvu), kas nāca ar priekšlikumu sarīkot spēles 1985. gadā Gaŗezera latviešu centrā, Mičigenā. Spēļu programma pamazām tika paplašināta, pievienojot sākotnēji paredzētam basketbolam un volejbolam vēl 6 citus sporta veidus, un noteica datumus no 20. līdz 22. jūnijam. Pēc šī lēmuma gan ALSP, gan kopas varēja sākt priekšdarbus vienību sakomplektēšanā, līdzekļu vākšanā un turnejas paplašināšanā, plānojot viesošanos pie latviešu sportistiem arī citās ASV un Kanadas pilsētās.

Kaut sākotnējā ALSP galvenā doma bija spēlētāju vienošana, spēlēm vēlāk piešķīra meistarsacīkšu lomu. Saīsinājumā tās apzīmēja par LGM.

Ko nepaguva izdarīt brīvajā Latvijā, trimdā paveica valasprieka žurnālisti Vilis Čika (ASV laikraksta *Laiks* sporta nodaļas redaktors) un Gunārs Gubiņš, Kanadā izdotā, bet visās trimdas zemēs izplatītā latviešu sporta izdevuma *Sporta Apskats* redaktors. Viņi sarakstīja Latvijas sporta vēsturi 1918–1944, ko 1970. gadā izdeva ALA Sporta un fiziskās audzināšanas birojs. Jau drīz pēc tam sāka runāt par vajadzību sarakstīt trimdas sporta vēsturi. 1981. gadā Gubiņš piekrita uzņemties šādas vēstures redakciju. Materiālus par latviešu sportu katrā mītnes zemē sagatavotu attiecīgajā valstī un nodotu redaktoram galīgai sakārtošanai. Austrālijā materiālu vākšanu uzņēmās ALSP vadītājs. Galvenais avots bija 1949. gada maijā gaitas uzsākušais nedēļas laikraksts *Austrālijas Latvietis*, kura

sporta nodaļu līdz 1976. gada beigām vadīja piedzīvojušais sporta žurnālists Arnolds Šmits. Sakopot un sašķirot 33 gadu sporta nodaļās izkaisītos datus uzņēmās bij. Latvijas valstsvienības basketbolists Kārlis Sātiņš Melburnā.

Šajā laika posmā virslīga bija jāatstāj ASK, kas kā pēdējais latviešu klubs Austrālijā bija noturējies kādas pavalsts virslīgā, kaut arī spēlējot kā *Centrals* vai Adelaide. Zināmu atrisinājumu atrada, nodibinot 1979. gadā jaunu klubu – *Adelaide Basketball Club (ABC)* kopā ar lietuviešiem un igauņiem (igauņiem gan basketbolistu tikpat kā nebija), uzņemoties, kā to vēlējās basketbola savienība, basketbola veicinātāja pienākumu Adelaides pilsētas centra rajonā, kas nozīmēja atvērt durvis arī austrāliešu jauniešiem; vieta virslīgā uz laiku tika saglabāta.

ASK turpināja darboties neatkarīgi, bet atstāja basketbola funkcijas jaunajam klubam. Tajā vēl arvien vadība, treneru un spēlētāju vairums bija latvieši, lielumties arī ASK biedri.

ABC, saukts *Adelaide*, vienubrīd piedalījās dažādu gradu sacensībās ar 20 vienībām – vīriešu, sieviešu, zēnu un meiteņu – ar tīri labiem panākumiem.

Sidnejā, Jaundienvidvelsā uz laiku apvienojās vairāku kopu basketbolisti Latviešu basketbola klubā (LBK), bet, pietrūkstot pietiekamai administrācijai, šis mēģinājums neguva ilglaicīgas sekmes. Basketbola dzīvi turpināja veidot kopas – *Spars*, *Daugava* un *Latvians*. Dažādo apgabalu savienības, kurās latvieši spēlēja, necēla iebildumus pret kopu nosaukumiem.

Pēc 33 gadu *Spara* vadības Kārlis Tiliks to nodeva Arnoldam Jumiķim, bet vēlāk to pārņēma jaunākās paaudzes sportists Viktors Sīkais.

Melburnā *MLS* turpināja intensīvi strādāt ar jauniešiem, un kopas vienību skaits izauga līdz 7.

Pēdējais Austrālijas klubu basketbola meistarturnīrs notika 1979. gadā. Šai gadā nodibināja arī Nacionālo basketbola līgu (NBL), kuras pirmajā sezonā par meistaru kļuva Viktorijas *St. Kilda*, finālā pēdējās sekundēs uzvaras grozu gūstot Pēterim Vītolam. 1984. gadā notika arī pēdējās Austrālijas meistarsacīkstes pavalstīm. Galveno lomu tagad spēlēja NBL, kas pakāpeniski pārtapa par profesionālu līgu.

Šajos gados pavalstu volejbola vienībās ienāca talantīgi jaunieši, kas netikai pārstāvēja savas pavalstis, bet pēc m/s tika ieskaitīti tradicionālajā *Austrālijas 12* vienībā, kas katrai gadu grupai bija sava, un tajā gadā deva Austrālijas izlases pamatsastāvu attiecīgajā gadu grupā. Spējīgākie spēlēja arī nākamajā grupā, jo pārcelšanai "uz augšu" nekādu ierobežojumu nebija. Teds Kalkhovens un Helena Kalkhovena, būdami vēl zem 17 g. vecuma robežas, divus gadus piedalījās zem 20 gadu *Pac Rim* (Klusā okeāna krastu) turnīrā un Zinta Zvaigzne, spēlēja savā zem 20 gadu vecuma grupā – un arī Austrālijas pieaugušo *(open)* izlasē. Kalkhoveni bija "puslatvieši" – viņu māte bija latviete. Cik skolas, darbs un materiālie apstākļi atļāva, viņi piedalījās arī latviešu rīkotajos sporta sarīkojumos.

Pavalstu dokumentos ir gan minēti klubi, kas tajā gadā piedalījušies vai izcīnījuši uzvaras, bet nav minēti spēlētāji. Pazīstot Austrālijas apstākļus, var droši apgalvot, ka spēlētāji, kas izcīnījuši vietu Austrālijas izlasē vairāk kā vienreiz, tajā turpināja trenēties un pārstāvēt savas pavalstis vairākus gadus bez pārtraukuma. Ja uzskaitē viņu vārda kādā gadā nav, tas tikai nozīmē, ka nav bijuši pieejami dati par attiecīgo gadu.

Vieglatlētikā Austrālijas mērogā ļoti labus panākumus guva Petra Riversa šķēpa mešanā, Astra Vītola – Etjēna diska mešanā, Viktors Švarcs desmitcīņā (visi melburnieši) un Alans Ozoliņš 400m un 800 m skrējienos Naurā *(Nowra)*, Jaundienvisvelsā.

Riversas tēvs bija latvietis, māte vāciete; Ozoliņa tēvs latvietis, māte austrāliete. Kaut abi savu latvisko izcelsmi labi apzinājās, neviens no viņiem latviski nerunāja un latviešu sabiedrībā nenāca.

ALM tika rīkotas katru gadu – Adelaidē, Kanberā, Melburnā un Sidnejā vienlaicīgi ar Kultūras dienām (KD), bet Melburnā vai Adelaidē, ja KD rīkoja tālākās pilsētās – Pertā, Brisbenā vai Lonsestonā. Basketbols katrreiz bija populārākais sports, pulcējot vīriešu, sieviešu un 2–4 jauniešu dažāda vecuma grupu vienības. 80. gadus var uzskatīt par latviešu sporta atdzimšanas periodu, kas

daļēji izskaidrojams ar latviešu sporta dzīves atjaunošanu Melburnā, kā arī ar gatavošanos uz 1985. gada globālajām spēlēm un braucienu uz tām.

Tikai vienā gadā iztrūka ALM volejbols. Vienreiz izmēģināja arī vīriešu veterānu sacīkstes. Stabili programmā turējās novuss. Galda tenisa sacensības notika trīsreiz, tenisa, peldēšanas, golfa un šacha ātrspēles vienreiz.

Šī posma visas trīs Baltiešu spēles – 1979. gadā Sidnejā, 1981. gadā Adelaidē, 1983. gadā Melburnā – izdevās teicami, ne tik vien savedot kopā draudzībā baltiešu sportistus no trim pavalstīm, bet arī izceļot politisko momentu un aicinot austrāliešu politiķus uz atklāšanu. Spēļu nelielais atlikums nekad nesedza visus ceļa izdevumus, ko segt palīdzēja gan izlases dalībnieku kopas, gan ALSP, gan LAAJ Kultūras Fonds un *Daugavas Vanagi*.

Bija arī ēnas puses: vienīgi latvieši spēja pieteikt izlases visās 6 grupās: vīriešu un sieviešu basketbolā un volejbolā, zēnu un meiteņu (zem 18 g.) basketbolā (Jauniešu volejbols pēc 1977. gada vairs programmā neatgriezās.). Tas deva priekšrocības latviešiem iegūt punktus ceļojošā kausa izcīņā, ko iegādājās uz lietuviešu ierosinājumu (sākumā nekādas balvas par uzvarām nebija paredzētas).

Ikreiz ALSP vadītājs uzaicināja visu pilsētu kopas pieteikt kandidātus izlasei, taču ne vienmēr izdevās sastādīt spēcīgākās vienības, gan financiālu gan citu iemeslu dēļ, piemēram, spēlētāju piedalīšanos citos turnīros tai pašā laikā.

Melburnā katru gadu turpinājās divējas sacensības, kas aptvēra vairākus sporta veidus: korporāciju studenti sacentās K!K!K! rīkotos turnīros basketbolā, volejbolā (arī studentes), tenisā, galda tenisā un slēpošanā. *Dobeles* kopas dāvāto *Sabiedrības kausu* izcīnīja volejbolā, vieglatlētikā, peldēšanā, galda tenisā un novusā, galvenokārt starp sabiedriskām grupām, kam sports nebija galvenais mērķis, piem., tautas deju grupa, koris, *DV* u. c.

BASKETBOLS

Dienvidaustrālija

Andri Blicavu izraudzīja gan DA, gan Austrālijas izlasē un viņš piedalījās pasaules meistarsacīkstēs Manilā **1978. gadā**, kuras Austrālija nobeidza 7. vietā. Šai pašā gadā DA pēdējo reiz kļuva par Austrālijas pavalstu meistaru. ASK (spēlējot kā *Adelaide*) DA meistarsacīkstēs **1979. gadā** palika pēdējā vietā un zaudēja vietu virslīgā. Klubam vēl izdevās piedalīties Austrālijas klubu m/s sakarā ar iepriekšējā gadā iegūto teicamo vietu, bet arī šeit rezultāts bija neievērojams – 18. vieta. Kluba sieviešu vienība palika 14. vietā.

Mazs mierinājums bija trīs zēnu iedalīšana DA jauniešu izlasēs.

Lai noturētos virslīgā kluba vadība izspēlēja pēdējo kārti – dibināt jaunu klubu – *Adelaide Basketball Club (ABC)*, kurā uzņemtu gan latviešus, gan citus baltiešus, gan austrāliešus. ASK paliktu vēl arvien tīri latviska kopa. Pilnsapulcē kopas biedri tam piekrita. Pie *ABC* pārnāca olimpietis Verners Linde, kas nevarēja saprasties ar *Rietumadelaides* treneri, kaut Linde šajā klubā bija spēlējis no zēna gadiem. Toties *ABC* neieguva Andri Blicavu, kas nolēma pārcelties uz Viktoriju, kur veidojās Austrālijas spēcīgākā konkurence. Viņš pievienojās *St. Kildas* klubam, kur jau spēlēja Pēteris Vītols un kas 1979. gadā bija kļuvis par meistaru jaundibinātajā Nacionālajā basketbola līgā (NBL). Līdz ar to izbeidzās līdzšinējās klubu m/s. Diemžēl Melburnā Blicavam bija jāpārcieš divas ceļa operācijas. Uz laiku viņš atgriezās Adelaidē, kur kopīgi ar partneru uzsāka datortechnikas uzņēmumu. Ceļu problēmas viņam vairs neļāva atgriezties Austrālijas izlasē, un viņš uzņēmās St. Kildā trenera un administratora pienākumus, vienubrīd trenējot arī vienu no Austrālijas spēcīgākajām sieviešu vienībām – *CYMS Comets* Melburnā.

Ungāru izcelsmes žurnālists Boti Nodžs *(Nagy)*, precējies ar Ilzi Blicavu, vienubrīd vadīja *ABC*, kā arī sāka izdot *ABC* mēneša žurnālu *Giant News* angļu valodā. Miķelim Strazdam pārceloties uz

Brisbenu, *ABC* virslīgas vienībā 1981. gadā bija palikuši tikai divi latvieši. Sieviešu vienībai, ko trenēja Nodžs, veicās labāk kā vīriešiem – 6. vieta pavalstī 1981. gadā.

Tā kā *ABC* vairs nebija tīrs latviešu klubs, latviešu darbinieku entūziasms sāka noplakt. Pilsētas centra rajonā, uz kuru DA savienība bija atļāvusi klubam bazēties, iedzīvotāju skaits nebija liels un rekrūtēšana tādēļ ierobežota. Bez tam austrālieši ļoti labi saprata, ka šis ir pamatā baltiešu klubs. Vairāki latviešu spēlētāji pārgāja uz citiem klubiem, kā vienīgais latvietis 1981. gada DA izlasē Eriks Drīzners un students Uldis Brūns, kas Adelaides Universitātei palīdzēja uzvarēt augstskolu m/s un ieguva vietu arī Austrālijas augstskolu izlasē. Pavalsts sieviešu izlasē spēlēja Ilze Blicava-Nodža un 1984. gadā tika otrreiz izvēlēta par DA labāko spēlētāju. Arī viņa pārgāja uz spēcīgāku klubu Stērtu, kur viņai pievienojās otra labākā Adelaides latviešu basketboliste Ilona Treija. Benita Drīznere-Dosna spēlēja pie Dienvidadelaides.

Pēc nesekmīgas 1982. gada sezonas DA savienība *ABC* vietu virslīgā piešķīra citam klubam. *ABC* vienības turpināja spēlēt dažādos zemākos grados. Arī ASK piedalījās ar vairākām vienībām.

Jaundienvidvelsa

Sidnejā nebija novērojama tendence kopām apvienoties, kā tas notika Adelaidē un Melburnā. Parasti kopas savas vienības pieteica apgabalu savienību turnīros – Benkstaunas vai Paramatas, dažkārt arī Obērnas *(Auburn)*. Visvairāk vienību bija *Sparam*, kas arī intensīvi strādāja ar jauniešiem un nelielā skaitā pieņēma arī nelatviešus. **1978. gadā** pavalsts zem 18 g. izlasē vietu ieguva Mārtiņš Tenisons, bet tās pašas vecuma grupas Paramatas izlasē – četri sparieši. *Spara* zēni izcīnīja pirmās vietas Paramatā zem 18 un zem 16 zēnu grupā, bet *Daugavas* vīrieši ieguva 2. vietu.

Nākamajā gadā latvieši minētās savienībās pieteica rekordskaitu – 15 vienības. Benkstaunā M. Tenisonu un Pēteri Ģibieti izraudzīja zem 18 g. izlasē. Sieviešu klasē *Daugava (Latvians)* ieguva 2. vietu Paramatā, *Spara* zēni uzvarēja gan zem 19 g., gan zem 15 g. klasēs.

1980. gadā Paramatas savienība sūtīja savu izlasi turnejā uz ASV, un tajā piedalījās sparieši Dāvids Blūmanis un Edvīns Kaufmanis. Šīs savienības turnīros labākās sekmes guva *Spara* vīrieši – 4. v., zēni zem 18 – 2. v., zēni zem 16 un sievietes rezerves gradā 1. v. Divas jauniešu vienības spēlēja Obernā. Benkstaunas savienībā augstākā līgā *Latvians* bija 3. v.; zemākās līgās spēlēja *Daugavas* un *Rīgas* vienības.

1981. gadā Benkstaunas izlasē iedalīja Pēteri Ģibieti un Mārtiņu Tenisonu. Šīs savienības augstākā līgā *LBK (Latvians)* ieguva 2. v. Zemākos grados spēlēja *Daugava* un *Rīga*. Paramatā sekmīgākās *Spara* vienības bija vīrieši 2. līgā 1. v., zēni zem 19 – 2. v., zem 15 – 1. v. un zem 12 – 3. v.

1982. gadā Benkstaunā spēlēja 5 (*Spars*), Paramatā 7 (*Daugava*, *Latvians*, *LBK – Latvians* un *Rīga*) latviešu vienības. Vīrieši 2. līgā *Daugava – Latvians* bija 2. v., sieviešu augstākajā līgā *LBK – Latvians* 5. v. Sparieši uzvarēja Benkstaunas zem 19 g. gradā.

1983. gadā Benkstaunas augstākā gradā *Daugava – Latvians* bija 3. v., Paramatā *Spars* 7. v.

1984. gadā trīs savienībās startēja 10 latviešu vienības.

Daugava – Latvians izcīnīja 2. v. Benkstaunas vīriešu augstākajā līgā. *Spara* jaunākos zēnus – zem 16 un zem 14 g. trenēja Viktors Sīkais un Kalvis Jaunalksnis.

Viktorija

Andri Blicavu izraudzīja Viktorijas izlasē. Ar savu klubu *St. Kildu* viņš 1981. gadā piedalījās pasaules klubu m/s San Paulo, Brazīlijā. Klubs bija ieguvis tiesības piedalīties ar 1. v. NBL. Kopā ar brāli Ivaru Andris sniedza treniņu kliniku *MLS* jauniešiem.

Viktorijas sieviešu izlasē 1978. gadā iedalīja Dainu Poli, 60. gadu latviešu izlases spēlētāju Māra un Māras Poļa meitu.

Labi iesāktais *MLS* atjaunošanas darbs turpinājās ar 4 zēnu un vienas meiteņu vienības startu Veiverlijas un Austrummelburnas savienībās. Vīriešu vienību trenēja Juris Skadiņš, jauniešus – Pē-

teris Daile, Pauls Krulls, Eduards Lēmanis, Dimis Pešudovs, Gunārs Bērzzariņš. Metro savienībā spēlēja arī *Selonija*. 1984. gadā *MLS* vīrieši Melburnas savienības A gradā ieguva 2. vietu, paralēli spēlējot arī Viktorijas savienības III gradā. Viktorijas zem 20 g. izlasē 1982. gadā iedalīja Arturu Paegli, zem 16 g. Paulu Lēmani. Paula jaunākais brālis Andrejs ieguva vietu pavalsts zem 14 g. vienībā, vēlāk arī zem 16 g. Spēlējot Austrālijas jaunatnes m/s, viņš tikās ar Rietumaustrālijas Andreju Vlahovu (Ievas Kampes-Vlahovas un Lena Vlahova dēlu). Lēmanis kā viens no nedaudziem latviešiem vēlāk nonāca NBL, bet Vlahovs kļuva par trīskāršu olimpieti.

Rietumaustrālijas pavalsts izlasē vairākkārt iedalīja Bredu un Ediju Čečinu, bet jaunais Pēteris Puriņš ieguva stipendiju Austrālijas sporta institūtā (AIS). Andrejs Vlahovs pārstāvēja savu pavalsti Austrālijas jaunatnes m/s, bet viņa māsa Lisa spēlēja RA virslīgā. Pertas austrāliešu sacensībās piedalījās Pertas *DV* nodaļas vīriešu un sieviešu vienības, gūstot labus panākumus zemākos grados.

Austrālijas galvaspilsētas teritorijas (t. i., Kanberas) meiteņu izlasē vairākkārt iedalīja Karīnu Kalēju.

VOLEJBOLS

1978. gadā zem 17 gadu grupā Viktorijas pavalsts vienībā parādījas jau toreiz 192 cm garais Teds Kalkhovens un viņa māsa Helena. Abus ieskaitīja Austrālijas divpadsmitniekā *("Australia 12")*.

Austrālijas zem 20 m/s notika Džilongā, Corio sporta centrā. Austrālijas divpadsmitniekos ieskaitīja Zintu Zvaigzni, Helenu Kalkhovenu un Tedu Kalkhovenu.

Zem 15 gadu m/s Viktorijas pavalsts izlasē spēlēja Niks Kalkhovens un Dienvidaustrālijas – Valdis Zvaigzne. Abus iedalīja zem 15 g. *Australia 12* vienībā.

Austrālijas m/s Dienvidaustrālijai spēlēja Aija Ranniko, Brigita Hermane un Zinta Zvaigzne, Viktorijas pavalstij Anna Stelba-Kruka, Jaundienvidvelsai – Jūlija Pekse un Rita Petrova un trenēja Gvido Lācis. Austrālijas izlasē iedalīja Zintu Zvaigzni un Aiju Ranniko, kaut arī pēdējā uz spēlēm Jaunkaledonijā neaizbrauca. Brigita Hermane sāka darboties jaundibinātajā DA volejbola savienības Medicīniskajā komisijā par diētas konsultanti un nākamajā gadā lasīja lekcijas par sporta diētu Austrālijas treneru seminārā.

1979. gadā dažiem spēlētājiem bija jāpāriet uz nākošo gadu grupu, bet citiem lielu pārmaiņu nebija. Teds Kalkhovens vēl arvien spēlēja zem 17 gadu un arī zem 20 gadu grupā, tāpat kā Helena Kalkhovena un Zinta Zvaigzne; visi trīs arī brauca uz *Pac Rim* spēlēm, kur Zinta bija vienības kapteine, treneris Argods Fricsons un menedžere Džouna Pekse.

Jaunas sejas Jaundienvidvelsas izlasē bija Jūlija un Kristīne Pekse zem 20 gadu grupā un Dž. Pekse – trenere zem 15 gadu grupai.

Austrālijas m/s bez Aijas Ranniko un Zintas Zvaigznes Dienvidaustrālijas vienībā vēl bija Anna Stelba-Kruka Viktorijas savienībā un Kanberas vīriešu izlasē spēlēja Andris Birzenieks. Jaundienvidvelsas meitenes (17 g.) trenēja Juris Sīlis.

Šajā gadā Viktorijas pavalsts volejbola savienība nodibināja Argoda Fricsona balvu, ko katru gadu piešķīra augstākās līgas labākajai spēlētājai.

1980. gadā Teds Kalkhovens vēl arvien bija zem 17 gadu robežas (196 cm), spēlēja zem 17 un zem 20 g. grupās un arī pavalsts pieaugušo un Austrālijas izlasēs. Niks Kalkhovens tika zem 17 g. *Austrālijas 12. Pac Rim* spēles notika Austrālijā un vietējie piedalījās ar 2 zēnu un 3 meiteņu vienībām. Zēnu izlasēs spēlēja abi brāļi Kalkhoveni un meieņu izlasēs Helena Kalkhovena, Kaija Kučere, Anna Kruka un Zinta Zvaigzne.

Helena Kalkhovena un Zinta Zvaigzne spēlēja Austrālijas izlasē pret Japānu, menedžere bija Aija Ranniko.

Dienvidaustrālijas volejbola savienības 25 gadu jubilejas turnīrā zem 20 gadu grupā sacentās Viktorijas un Dienvidaustrālijas izlases ar Tedu Kalkhovenu Viktorijas un Valdi Zvaigzni DA vienībā.

Ar šo gadu Adelaides kluba ASK sieviešu vienība izbeidza spēlēt virslīgā. Līdz tam vienība parasti bija cīnījusies labi, sezonas nobeidzot 2. vai 3. vietā (pēdējā uzvara bija 1974. gadā), bet šoreiz bija jāapmierinās ar 6. vietu. Bez tam Volejbola savienība pārkārtoja savu virslīgas klubu sistēmu, pieprasot no katra kluba vismaz 6 vienības – virslīgā, rezerves līgā un jaunatnes līgā vīriešiem un sievietēm. Tā kā ASK klubā jau gadiem vairs bija tikai sieviešu virslīgas un jaunatnes vienība, tad kluba spēkos nebija uzbūvēt prasīto struktūru. Vienība ar labiem panākumiem turpināja spēlēt re-zerves līgā vēl vairākus gadus.

1981. gadā Austrālijas m/s vīriešiem nenotika, bet to vietā radīja Nacionālo volejbola līgu (NVL); sieviešu NVL sekoja nākamajā gadā. Sieviešu Austrālijas m/s Zinta Zvaigzne spēlēja Jaundienvidvelsai un klubu m/s Sidnejas klubam *Fort Street*, kas turnīrā Adelaidē izcīnīja 1. vietu. "Cēlājas (Z. Z.) briljantā bumbas sadale kaldināja pelnīto uzvaru," rakstīja recenzents volejbola žurnālā. Zem 20 gadu Austrālijas m/s spēlēja Teds Kalkhovens (Vik.) un Valdis Zvaigzne (DA).

Vīriešu NVL Teds Kalkhovens spēlēja Viktorijas *Wallabies* vienībā un Valdis Jansons Kvīnslandes *Shados Inala* vienībā.

Britu kopvalsts spēlēs piedalījās T. Kalkhovens.

Argodu Fricsonu uzņēma Austrālijas Volejbola federācijas mūža biedros par sekmīgu Austrālijas jaunatnes vienību trenēšanu.

Volejbola kalendārs izlases spēlētājiem šajos gados kļuva ļoti pārpildīts, sevišķi tādēļ, ka spēlētāji bija tiesīgi spēlēt vairākās gadu grupās. Bez regulārajām Austrālijas meistarsacīkstēm visās gadu grupās – zem 15, zem 17, zem 20 – un senioru Austrālijas m/s, notika arī skolu, universitāšu un citi mazāki turnīri, kā arī Āzijas, Britu kopvalsts, *Pac Rim*, Āzijas jaunatnes m/s un vēl citi. Tā kā daļa no ceļa izdevumiem bija jāsedz pašiem spēlētājiem, tad bieži no piedalīšanās bija jāatsakās. Tā, piem., T. Kalkhovens piedalījās *Pac Rim* spēlēs 1979., 1980. gadā, bet 1981. gadā Britu kopvalsts spēlēs un 1982. gadā atkal *Pac Rim* un pasaules m/s.

1982. gadā zem 15 gadu Austrālijas m/s spēlēja Vizma Brūns. Pasaules m/s Austrālijas izlasē un *Pac Rim* (zem 20) spēlēja T. Kalkhovens.

1983. gadā zem 15 gadu Austrālijas m/s – Vizma Brūns, zem 20 gadu Austrālijas m/s – Niks Kalkhovens. Sieviešu Nacionālajā volejbola līgā 1. v. bez zaudējumiem izcīnīja *Estonia* klubs, kurā spēlēja Zinta Zvaigzne.

1984. gadā NVL sieviešu vienība, kurā spēlēja Z. Zvaigzne, ieguva jaunu sponsoru un citu vārdu – *Polonija*, bet rezultāts tāds pats – 1. vieta.

Vizmu Brūnu iedalīja pavalsts jaunatnes zem 15, zem 17 un zem 19 gadu izlasēs.

Sidnejā *Daugava (Latvians)* spēlēja Epingas un Benkstaunas apgabalu turnīros – sākumā ar vīriešu, vēlāk ar jauktu vienību, kas 1984. gada vasaras turnīrā ieguva 1. vietu.

Melburnā noorganizējās iesācēju vienībā *Lats*, g. k. studentes.

VIEGLATLĒTIKA

1978. gadā Melburnā iepriekšējā gada panākumus diska mešanā un lodes grūšanā jaunatnes sacensībās atkārtoja **Astra Vītola** un tika ierindota Austrālijas kandidātos 1980. gada olimpiskajām spēlēm Maskavā; viņas trenēšanu uzņēmās nacionālās izlases treneris Francis Štampfls. Personīgu iemeslu dēļ viņa uz gadu treniņus pārtrauca, bet 1982. gada Britu kopvalsts pārbaudes sacīkstēs kā Vītola-Etjēna meta disku 56,26 m, kas tomēr nepietika iedalīšanai izlasē.

Austrālijas m/s viņa izcīnīja 3. v. diska mešanā ar pieticīgu 44,28 m rezultātu un 7. v lodes grūšanā – 12,69 m. Gadu vēlāk Austrālijas m/s viņa pakāpās vienu vietu augstāk ar 48,20 m diska mešanā (vēlāk iespēja 50,70 m) un 14,76 m lodes grūšanā. Nepārspējama izrādījās tikai Geila Malhola.

1984. gadā pēc nelielas lejupslīdes – Austrālijas m/s 3. v. diska mešanā ar 46,16 m un lodes grūšanā – 14,57 m, viņu uzņēma Austrālijas sporta institūtā (AIS).

Pēc spožas karjeras, kurā viņa bija dominējusi angļu-sakšu šķēpa metēju pasauli un izcīnījusi divas zelta medaļas Britu kopvalsts spēlēs, **Petra Riversa** 1975. gadā studiju dēļ bija teikusi ardievas zālājam. Taču četrus gadus vēlāk, kad viņai rokā bija skolotājas diploms, bet ne pastāvīgs darbs, treneris Štampfls viņu atvilināja atpakaļ treniņos. Pārsniegusi olimpisko normu, Riversa nopelnīja braucienu uz olimpisko Maskavu, kas gan beidzās nesekmīgi. Turpinot treniņus, viņai pēc pusgada izdevās sacensībās pārspēt anglieti Tesu Sendersoni ar personīgo un Viktorijas rekordu – 63,53 m. Tas viņai atvēra ceļu uz pasaules kausa sacensībām 1981. gadā Romā, taču arī tur bija jāpaliek tukšā.

Satikšanās ar ungāru treneri Miklošu Nemetu viņu noveda uz 7 nedēļām Ungārijā. Augļus no tā viņa ievāca 1982. gadā Austrālijas m/s Brisbanē, kur šķēps piezemējās pie 69,28 m atzīmes – gandrīz 6 m tālāk par personīgo rekordu un 3,5 m tālāk par Metjūsas starplaikā sasniegto Austrālijas rekordu. Tobrīd tas bija visu laiku 6. tālākais raidījums.

Britu kopvalsts spēles tai pašā gadā nesa zināmu vilšanos: tikai 62,28 m un 2. v. aiz jaunās, apdāvinātās Eiropā trenētās Sūzannas Haulendas (66,46 m).

1983. gada Austrālijas m/s viņa atkal bija labākā ar 64,18 m, tāpat Viktorijas m/s. 1984. gadā, tikusi pāri olimpiskajai normai – 62,00 m, Riversa otrreiz pārstāvēja olimpiskajās spēlēs – Losandželosā, bet tur viņai bija jāapmierinās ar 12. v. Uzvarēja Sendersone ar 69,56 m. Ar to Riversa pielika punktu ne tikai vienai, bet veselām divām karjerām.

Kad Jaundienvidvelsas vidusskolu sacensībās uzvarētāju sarakstos divreiz parādījās **Alana Ozoliņa** vārds – 400 m 49,3 sek., 800 m 1:54,7 min., neviens sidnejietis viņu nepazina. Iemesls – viņš bija dzimis un audzis provinces pilsētiņā Naurā (*Nowra*, ap 145 km dienvidos no Sidnejas), kur viņu trenēja tēvs. Uzvaru viņš izcīnīja arī Austrālijas skolu m/s 800 m, uzlabodams savu laiku uz 1:51,7 min., un 400 m bija trešais.

Gadu vēlāk viņš 800 m bija ātrākais Austrālijā zem 20 g. sacīkstēs: 1:51,63 min. 1984. gadā Austrālijas m/s, pirmoreiz starp pieaugušiem, viņš iekļuva finālā, kur sasniedza savu personīgo rekordu – 1:49,67 min.

Melburnas latviešu sportisti **Viktoru Švarcu** vispirms iepazina kā teicamu volejbolistu, basketbolistu un slēpotāju, bet parallēli viņš austrāliešu klubā trenējās vairākās vieglatlētikas disciplīnās, 1982. gadā kluba m/s veikdams 2,05 m augstlēkšanā. Nākamais solis viņam bija uz desmitcīņu. Kopvalsts spēļu pārbaudes sacīkstēs viņš sasniedza personīgo rekordu – 6773 p, kas deva 5. v. Augstlēkšanā ar 2,04 m viņš desmitcīņnieku vidū bija labākais. Viktorijas m/s viņš bija trešais, Austrālijas m/s 7. v. Pēc zināma atslābuma 1983. gadā, kad Austrālijas m/s viņam neizdevās pārsniegt 6000 p., Švarcs sasniedza jaunu personīgo rekordu kārtslēkšanā – 4,15 m.

1984. gada Austrālijas m/s viņam bija jāapmierinās ar 6. v. – Austrālijas desmitcīņniekiem allaž problēma bija sacensību trūkums.

Adelaidiete **Aija Svence** bija liels retums – latviešu maratoniste. Visi viņas rezultāti nav apzināti. 1984. gadā viņas labākais laiks bija 3:13,58 st. Viņa guvusi labus panākumus arī īsākās distancēs, piem., 1. v. 1982. g. zem 30 g. grupa *The News City to Bay run* (apm. 10 km).

Jauniešu sacensībās Melburnā izcēlās Arnis Kalējs (lodes grūšanā, augstlēkšanā, trīssoļlēkšanā, tāllēkšanā), Pauls Lēmanis sasniedza Viktorijas jaunatnes rekordu trīssolī – 12,78 m. Šai pašā pilsētā *MLS* reizi gadā pulcināja savus jaunos basketbolistus vieglatlētikas laukumā – ne tik vien sacensībām, bet dažādo grupu jauniešu tuvināšanai. Lielākais dalībnieku skaits bija 35.

Ik gadu pavalsts latviešu m/s rīkoja JDV Latviešu sporta savienība. 1979. g. tās kuplināja arī igauņu sportisti, un dalībnieku skaits tuvojās 40. Starp labākiem sportistiem bija **Viktors Sīkais**, **Mārtiņš Siliņš**, **Zaiga Jaunalksne**. Balvas ziedoja latviešu organizācijas un uzņēmumi, to starpā firma *Upītis un dēli*.

Vairāki latvieši bija aktīvi vecvieglatlētu sacensībās, sekmīgākais no tiem melburnietis **Aivars Pāvuliņš**. 1982. gadā Viktorijas 55–59 g. grupā viņš ieguva 1. v. lodē, diskā, šķēpā, 2. v. veserī. 50–54 g. grupā **Ilmārs Mancs** uzvarēja lodē, diskā, veserī, bija otrais tāllēkšanā, diskā, šķēpā. Okeānijas m/s Suvā Pāvuliņš izcīnija zelta medaļas lodē, diskā, šķēpā, veserī. 1984. gadā Amerikas

veterānu m/s Otavā Pāvuliņš 60 + g. grupā bija pirmais šķēpa mešanā – 42,77 m un veserī – 39,14 m. Sudraba medaļas viņam tika lodē (12,00 m), diskā (38,68 m) un smaguma mešanā.

Dažreiz senioru sacīkstēs Melburnā piedalījās arī 1956. g. olimpietis **Vēsmonis Balodis**.

PĀRĒJIE SPORTA VEIDI

Šaušanā individuāli lielākos panākumus guva adelaidiete **Māra Mastiņa** (dz. Ašenkampa), kas, izbeigusi savu lielisko basketbola un volejbola karjeru, pievērsās pistoļšaušanai tās dažādajās klasēs. 1983. gadā viņa savā DA pavalstī uzvarēja mačšaušanā, ar (saspiesta) gaisa pistoli un B klasē ar standartpistoli, tādējādi arī visu klašu kopvērtējumā. Brīvā pistoļšaušanā viņa atklātā grupā ieguva 2. v., A grupā 1. v. un centršaušanas A grupā 1. v.

Austrālijas m/s brīvā pistoļšaušanā starp 130 dalībniekiem Mastiņa bija sekmīgākā sieviete, bet kopvērtējumā 10. v. Kopā ar citiem labākajiem Austrālijas šāvējiem viņa ceļoja uz Eiropu, kur pārbaudes sacīkstēs Insbrukā ieguva 3. v. un tika iedalīta Austrālijas izlasē. Pasaules m/s viņa ierindojās 17. v.

1984. gadā Austrālijas m/s šaušanā ar gaisa pistoli 130 dalībnieku konkurencē viņa izcīnīja 1. v., atkārtojot Austrālijas rekordu – 386/400, tikai vienu punktu no pasaules rekorda. Taču olimpiskā izlase spēlēm Losandželosā bija jau iepriekš sastādīta – bez Mastiņas.

Stenda (mālbaložu) šaušanā par Viktorijas meistaru 1979. gadā no 90 dalībniekiem 1. v. ieguva Pauls Krūmiņš – 193/200 un atkārtoja šo panākumu 1982. gadā. Viņš uzvarēja arī vairākās citās sacensībās Viktorijā.

Ložu šaušanas centrs bija Sidneja, kur internas sacīkstes bieži rīkoja *DV* nodaļas šaušanas sekcija ar vadītāju Arnoldu Paegli. Lai piesaistītu jauniešus, viņiem municiju atvēlēja bez maksas. Nodaļas šāvēji regulāri piedalījās *DV* globālajās korespondecsacīkstēs, gūstot labus panākumus gan vienībām, gan individuāli dažādās klasēs, īpaši jauniešu (brāļi Molčanovi – Dāvids un Igors).

Labāko šāvēju vidū skaitīja Arvīdu Bebri, Arturu Kalnu, Georgu Molčānovu, Jāni Roni, visjaunākā grupā P. Mačiņu; no sievietēm Viju Mikolaju, Almu Šulci, Dz. Roni, L. Supi, S. Vētru.

Aktīvi visus šos gadus darbojās *DV* Olimpijas **golfa** klubs Sidnejā, rīkojot gan kluba m/s gan citus turnīrus, kam balvas, parasti ceļojošas, ziedoja gan firmas, gan individuāli labvēļi. Tā, piem., izcīnīja V. Eglīša vairogu, T. Ķipstes kausu, V. un D. Bērziņu trofeju, J. Ivanova balvu, Guķa balvu u. c. Veiksmīgākie spēlētāji bija I. Apelis, E. Freimanis, A. Gūtmanis, P. Ģībietis, I. Palejs, G. Siņicins, J. Sproģis, E. Strazdiņš, L. Tenisons un īpaši S. Zielonko; sieviešu klasē volejboliste Sandra Ozola.

Austrālijas latviešu sporta kopas turpināja piedalīties pasaules m/s **novusā**, taču nekad nespēja atkārtot ASK 1971. gada uzvaru. Vislabāk veicās ASK, kas 1980. gadā un 1983. gadā ieguva 3. v., bet *MLS* 1980. gadā 4. v. Individuāli trešo labāko sasniegumu uzrādīja olimpiskais basketbolists Inga Freidenfelds 1983. gadā. Atskaitot ALM, rosība nebija liela. Sidnejā turnīrus rīkoja *Saule*, Brisbanē *DV*. Katru gadu notika K!K!K! sacensības Melburnā.

Peldēšanā m/s ik gadus rīkoja JDV LSS ar augstāko dalībnieku skaitu 37. 1979. gadā labākie bija Rita Saiva un Andris Blūmanis.

Viktorijas vidusskolas sacensībās **daiļlēkšanā** 5. v. ieguva Arnis Kalējs.

Teniss uzdzirkstīja Sidnejā, kad tur nodibinājās latviešu tenisa klubs, ko vadīja Roberts Lucis un Anda Baumane. Lielākais turnīrs notika 1983. gadā, kad piedalījās 43 spēlētāji. Labākie spēlētāji bija Ints Graudiņš, Pauls Ģībietis, Roberts Lucis, Sandra Ozola, Dzintra Dūšele un Dženija Klugina.

Melburnas studenti pulcējās K!K!K! turnīros.

Nelielos apmēros **galda tenisu** spēlēja Melburnā un Sidnejā. Melburnā latvieši vairākus gadus piedalījās valsts ierēdņu komandturnīrā. Viktors Matisons darbojās pavalsts sieviešu izlases izraudzītāju komitejā. Senioru sacensībās 1984. gadā iesaistījās Oļģerts Bergmanis, kam vēlāk pievienojās citi. Galda teniss bija K!K!K! un Sabiedrības kausa programmā.

Sidnejā latviešu m/s uzvarēja Džems Krīvs.

Paukošanā A. Oliņa 1984. gada Austrālijas dienas sacensībās ar špagu ieguva 6. vietu.

Pēc 12 gadu ilgas karjēras **austrāliešu paveida futbolā** aktīvo rindas atstāja Arnolds Briedis. Savam klubam *Ziemeļmelburnai* viņš divreiz bija palīdzējis kļūt par Viktorijas meistaru – 1975. un 1977. gadā.

Starp Austrālijas **burātājiem** labi pazīstams kļuva basketbolists Egīls Stokāns, ar savu jachtu *Panacea* piedaloties daudzās tradicionālās regatēs, kā Melburna – Devonporta (2. v. savā klasē, 3. v. atklātā vērtējumā 1981. gadā), Melburna – Džilonga, Melburna – Hobarta, Melburna – Morningtona. 1984. gadā viņš visas sezonas 15 sacīkšu kopvērtējumā kļuva par sava kluba *Royal Melbourne Yacht Squadron* meistaru. Viņa jachtas apkalpē strādāja arī basketbolists Persijs Lielnors.

Bumbošana *(10-pin bowling)* starp latviešiem īsti populāra nekļuva. Volejbolisti Ritu Petrovu iedalīja JDV izlasē 1983. gada Austrālijas m/s.

Biljarda dažādos paveidus latvieši spēlēja visās pavalstīs; šad tad turnīrus rīkoja Adelaidē, Melburnā un Sidnejā.

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES

18. ALM Adelaidē 1978

Austrālijas latviešu meistarsacīkstēs Adelaidē 30. un 31. decembrī 9 vienības (5 *Spara* un 4 *MLS*), no tām 7 jauniešu, mēroja ceļu uz Adelaidi, lai sacenstos, sadraudzētos un cita no citas mācītos. *MLS*, kas atradās atjaunošanas stadijā, piedalījās tikai ar jaunatnes vienībām. Pilns trīs vienību komplekts cīnījās visās trīs zēnu grupās (zem 18, 16 un 14 g.).

Nelatviešu jautājums, par ko varēja sagaidīt zināmu "šķēpu laušanu" neizrādījās par problēmu. ASK un *MLS* startēja ar tīri latviskiem sastāviem. Pēdējā brīdī izrādījās ka *Sparam* tomēr nesanāk latviska zēnu zem 14 g. vienība un, papildināta ar dažiem vecākiem zēniem un nelatviešiem, *Spara* vienība absolvēja draudzības spēles.

Basketbols. Vīriešu grupā ASK, ko pirmoreiz spēlē vadīja olimpietis Miķelis Dancis, bija daudz par rutinētu *Spara* jauniešiem, no kuriem puse bija pārstāvējusi savu klubu zem 18 g. grupā. ASK – *Spars* 114:53.

ASK: I. Blicavs 24, U. Brūns 24, G. Kargans, E. Drīzners, M. Jaunalksnis, M. Ozoliņš, V. Jankevics, M. Tumuls, A. Strazdiņš, A. Bērziņš, treneris M. Dancis.

Sieviešu grupā ASK vienpusīgā spēlē pārspēja *Sparu* 91:14.

ASK: I. Blicava – Nodža 22, M. Seifa, B. Drīznere, S. Jaunkalve, R. Ūdre, Z. Zvaigzne, A. Dadze, treneris B. Nodžs.

Zēnu zem 18 g. grupā ASK uzvarēja *Sparu* 54:44. Jāatzīmē, ka *Spara* zēni bija Paramatas apgabala savienības meistari. ASK – *MLS* 43:7 un *Spars* – *MLS* 42:25.

ASK: V. Zvaigzne, E. Drīzners, V. Lainis, A. Burdikovs, A. Līdums, S. Jankevics, A. Rutkovskis, treneris Ivars Blicavs.

MLS zēni zem 16 g. sagādāja prieku savam trenerim M. Mizingam un Melburnas atbalstītājiem: *MLS* – ASK 59:40; *MLS* – *Spars* 60:14; *ASK* – *Spars* 54:15.

1. v. *MLS*: A. Kalējs, J. Miglis, A. Paeglis, E. Forstmanis, P. Adamovskis, I. Baumanis, treneris M. Mizings.

ASK zēni zem 14 g., labi izmantojot J. Kalniņa augumu, viegli pieveica *MLS*. ASK – *MLS* 41:8.

ASK: J. Kalniņš, R. Bērziņš, J. Jaudzems, I. Kargans, K. Ceplītis, E. Elksnītis, P. Elksnītis, P. Rumpe, R. Sils, treneris A. Sils.

Novuss. Austrālijas novusa meistara godā jau otro reizi tika Arvīds Jankevics (ASK) 6,5 p. 2. G. Bērzzariņš *(MLS)* 6 p, 3. L. Kaimiņš *(MLS)* 5,5 p., tālāk E. Švolmanis *(MLS)*, A. Rings (ASK), V. Jankevics (ASK), P. Jaunkalvis (ASK), S. Jankevics (ASK), I. Kleins *(MLS)*.

Kongress. Pirms meistarsacīkstēm notika sporta kongress ar klubu delegātiem no Dienvidaustrālijas, Jaundienvidvelsas un Viktorijas. Ziņojumi atspoguļoja rosību visās trijās pavalstīs.

Sidnejieši solīja latviešu meistarsacīkstēs kuplāku programmu ar vairākām sporta disciplīnām. Kongress izteica vēlēšanos, lai kultūras dienu laikā rīkojamās meistarsacīkstes uzskatītu par KD sastāvdaļu un lūdza Sidnejas sporta vadību nodibināt ciešus kontaktus ar KD rīcības komiteju.

Tā kā Kultūras dienu ietvaros jau bija izziņotas 4 balles, ASK bija atteicies no atsevišķas sportistu balles rīkošanas. Izcīnītās balvas pasniedza pēc sacensību beigām turpat Forestvilles zālē, pie kam rīkotāji bija izkārtojuši katrā grupā labākajam spēlētājam vai labākajai spēlētājai pārsteiguma balvu – ASK sporta somu. Skatītājiem labi noderēja pārskatāmi sastādītas programmas grāmatiņas.

1. janvārī ASK bija izkārtojis informālu braucienu uz Aldingas jūrmalu, kur varēja peldēties, sauļoties un spēlēt volejbolu. Sparieši šim braucienam izmantoja savu speciālo autobusu, ar ko bija ceļojuši no Sidnejas.

19. ALM Sidnejā 1979

Piecas ASK basketbola un volejbola vienības, kopā 27 sportisti, divas *MLS* basketbola vienības (10 jaunieši), kā arī 5 individuāli dalībnieki no abām pilsētām bija ieradušies Austrālijas latviešu meistarsacīkstēs Sidnejā, lai sacenstos ar mājinieku četru kopu pārstāvjiem, skaitā nedaudz pāri simtam. Četras bumbu spēļu medaļas palika Sidnejā, kamēr *MLS* un ASK bija jāapmierinās ar vienu katram. Iebraucēji toties aizveda mājās gan galda tenisa (vīriešu un jauniešu), gan novusa medaļas, kamēr vieglatlētikā un peldēšanā, kur startēja lielākoties mājinieki (pirmajā pavisam 33, otrajā 24), tie arī guva visvairāk uzvaru. Peldēšanā vispopulārākais, kā arī panākumiem bagātākais vārds bija Kalējs: no Melburnas Arnis, Nils un Uldis; no Kanberas, startējot no Spara, Karina un Kārlis, kas kopā izcīnīja 13 "zeltus".

30. decembrī Benkstaunas stadionā notika sportistu parāde E. Suķa vadībā. Meistarsacīkstes ievadīja Jaundienvidvelsas latviešu sporta ilggadīgais vadītājs Juris Katužans, dalībniekus uzrunāja Austrālijas latviešu sporta vadītājs Gunārs Bērzzariņš, un meistarsacīkstes oficiāli atklāja AL 29. kultūras dienu rīcības komitejas priekšsēdis Vidvuds Koškins.

Basketbols. Vīriešu basketbolā lieku reizi pierādījās mājinieku priekšrocības. ASK 1. kārtā pret vēlāko turnīra uzvarētāju *LBK* palika tikai 3 punktus aizmugurē. *Daugava* 1. kārtā pieveica *Rīgu* 39:31. *Spars* bez lielas piepūles izsita *Rīgu* no tālākas dalības 56:28 un pēc tam uzvarēja *Daugavu* 54:30. Pusfinālā *LBK* pēc sīkstas cīņas uzvarēja *Daugavu* 44:37, un *Spars* – ASK 49:39. Finālu *LBK* iesāka ar labu vienības spēli, nebaidījās uzmest, un grozs "ņēma pretī". *Spara* jaunākie, vēl samērā nepiedzīvojušie spēlētāji, nervozēja, meta daudz, bet neveiksmīgi un jau puslaikā bija spēli tikpat kā zaudējuši. Pie beigu svilpes *LBK – Spars* 61:45.

1. v. *LBK*: Ģ. Kalniņš, G. Teilors, A. Jaunbērziņš, E. Veiss, K. Zariņš, J. Dūšelis.

Sieviešu turnīrā startēja 4 vienības, ieskaitot tālu ceļu mērojušo Adelaides ASK, kas balstījās galvenokārt uz jaunietēm. Pirmajā kārtā *Spars* viegli tika galā ar *Rīgu* – 39:19, un *Daugava* ar ASK – 31:27. Pusfinālā ASK sīksti pretojās *Sparam*, bet beigās tomēr zaudēja18 – 22. *Daugava* pēc lēna starta pārspēja *Rīgu*. Finālā varēja sagaidīt līdzīgu spēli, bet sparietes iesāka ļoti enerģiski un veiksmīgi, nonākot vadībā. *Daugavietes* iedzinēju lomā īsti neiejutās un *Spara* uzvaru nekad neapdraudēja. *Daugava – Spars* 44:30. 1. v. *Spars*: S. Vanaga, I. Voika, K. Kalēja, S. Vanaga, S. Gulbe, V. Eizenberga, R. Petrova.

Zēnu zem 18 g. spēles sākās ar mazu sensāciju, *Sparam* uzvarot ASK 44:37. Abas vienības izmantoja spēlētājus no jaunākās grupas, bet ASK ātri savāca nevajadzīgus sodus, un rezervju trūkums maksāja spēli. Brīnums notika arī otrajā dienā, kad favorītizētie sparieši neprata nosegt Paegli un cieta zaudējumu pret *MLS* 38 – 47. Nu *MLS* akcijas kotējās augstu, bet ASK šoreiz spēlēja daudz prātīgāk un saskanīgāk, kamēr *MLS* pajuka spēle un neizdevās arī zaudējumu noturēt minimālu, lai

ierindotos 1. vietā ar labāku grozu attiecību. ASK – *MLS* 58:46, kas pietika 1. vietai. Veiksmīgākie grozu guvēji: A. Paeglis 48, V. Lainis 32, V. Zvaigzne 28.

1. v. ASK: V. Lainis, V. Zvaigzne, A. Rutkovskis, A. Burdikovs, S. Jankevics, K. Ceplītis, treneris E. Ceplītis.

Pirmie ciemiņi, kam izdevās iegūt meistartituli, bija *MLS* zēni zem 16. g., kas pirmajā dienā, spēlējot bez rezervēm, galvenokārt pateicoties Arnolda Paegļa augumam un precīziem metieniem, pieveica naskos, bet augumā sīkākos spariešus 29:24. Otrajā dienā *Spara* ierindā nāca arī Pauls Ģībietis, bet gaidītās izlīdzinātās cīņas vietā melburnieši uzvarēja vēl pārliecinošāk – 49:35.

1. v. *MLS*: A. Paeglis, P. Adamovskis, E. Ābelnīca, P. Kleins, P. Caune; treneri A. Paeglis un V. Balodis.

Volejbols. Vīriešu volejbolā redzēja daudzas jaunas sejas, kaut arī lielāko tiesu pazīstamas no basketbola laukuma. *Daugavas* seniori, to vidū Gvido Lācis un Juris Sīlis – sen pazīstami kā treneri un administratori, bez lielas piepūles uzvarēja *Spara* basketbolistus. *Daugava – Spars* 15:4, 15:8, 15:0. Ģirts Kalniņš lieku reizi pierādīja savu daudzpusību, un Pēteris Ģībietis izcēlās ar augstu uzlēcienu. ASK bija pūlējies sastādīt vienību, lai sidnejiešiem būtu citas pavalsts pretinieki, bet tas izdevās tikai ar austrāliešu zēna palīdzību un bez rezervēm. No pārējiem vienīgais "īstais" volejbolists bija Valdis Zvaigzne, pavalsts izlasē. *Daugava* – ASK 15:6, 15:9, 15:6. Par 2. vietu sīvi cīnījās ASK un *Spars*, uzvarai beidzot nosveroties *Spara* pusē – 15:11, 10:15, 12:15, 15:10, 15:12.

1. v. *Daugava*: G. Lācis, J. Sīlis, P. Pētersons, E. Bērziņš, O. Tenisons, K. Briedis, G. Kalniņš.

Daugavas dāmām izdevās atkārtot vīru panākumu. Viņas visas bija piedzīvojušas spēlētājas, bet bija grūti iedomāties, ka varēs noturēties pret jauno paaudzi. Mirdza Eke jau Latvijā piederēja virslīgas spēlētājām – gan basketbolā. *Daugava* – ASK 15:2, 11:15, 16:14, 15:3 un *Daugava – Spars* 90 minūšu ilgā cīņā 13:15, 15:12, 15:8, 15:12, tā iegūstot meistartitulu. Vissmagākā izvērtās cīņa par 2. vietu. *Spara* vienība ar četrām Jaundienvidvelsas izlases jaunietēm – māsām Jūliju, Karolīni un Kristīni Peksēm un Ritu Petrovu beidzot "nomocīja"*ASK*, kura mugurkaulu veidoja Austrālijas Latviešu 1. meistarsacīkšu un Dienvidaustrālijas pavalsts vienības veterānes Rute Zvaigzne un Biruta Brūna ar rutinēto Guntu Zvaigzni, bet jaunās spēlētājas nevarēja viņām dot pietiekamu atbalstu uzvarai. *Daugava* – ASK 15:11, 11:15, 15:2, 14:16, 15:11.

1. v. *Daugava*: E. Veisa, D. Sūruma, Ģ. Vadze, L. Pogaine, R. Strazdiņa, B. Kubliņa, M. Eke, treneris G. Lācis.

Vieglatlētika. Jāpateicas Jurim Katužanam un sidnejiešiem, ka viņi aizvadītajos gados nebija aizmirsuši vieglatlētiku, kaut sacīkšu rīkošana prasa piepūli. Šoreiz meistarsacīkstēs 1. janvārī Kresta laukumā Bashillā startēja 33 dalībnieki, no tiem 8 melburnieši, pārējie no Sidnejas, Ņūkāstles un Kanberas. Dažās vecuma grupās trūka pretinieku, un pirmās vietas nenācās grūti iegūt.

Pirmo vietu ieguvēji:

Zēni zem 10 g.: Kārlis Vēgners 200 m, 800 m, augstlēkšanā un lodē, P. Kovaļuns 100 m, tāll., P. Freimanis 400 m.

Meitenes zem 10 g.: I. Balode 100 m, 200 m, 400m, augstl. un tāll.

Zēni zem 12 g.: U. Kalējs 100 m, 200 m, augstl. un tāll., E. Kovaļuns 800 m, lodē, E. Freimanis 400 m.

Meitenes zem 12 g.: M. Balode 100 m, 200 m, 400 m, augstl. un tāll., lodē un diskā.

Zēni zem 14 g.: I. Freimanis 100 m, 200 m, augstl., tāll. un šķēpā.

Meitenes zem 14 g.: A. Siliņa 100 m, 200 m, augstl., lodē un diskā, D. Balode 400 m un tāll.

Zēni zem 16 g.: N. Kalējs 100 m, 200 m, 400 m, 800 m, tāll. un šķēpā, R. Vanags augstl.

Meitenes zem 16 g.: Z. Jaunalksne 100 m, 200 m, tāll., lodē, diskā, šķēpā, E. Vabule 400 m, B. Lasmane augstl.

Zēni zem 18 g.: A. Kalējs 100 m, 200 m, augstl., lodē, M. Siliņš tāll, diskā, T. Lasmanis šķēpā..

Meitenes zem 18 g.: L. Katužane augstl., tāll., lodē, diskā un šķēpā.

Vīrieši: V. Švarcs augstl. 1,95 m, tāll. 6,09 m, šķēpā 46,07 m, V. Balodis lodē 12,29 m, diskā 39,61 m, A. Andersons 100 m 12,48 sec.

Sievietes: R. Riņģe augstl., tāll, lodē un šķēpā, I. Siliņa diskā.

Galda teniss. 29. decembrī Somerhilla galda tenisa centrā ar 7 uzvarām bez zaudējuma, latviešu meistartitulu ieguva Jānis Brakovskis, kas pirmoreiz šādā godā bija ticis jau 1954. gadā, tad "pensionējies", bet pagājušajā gadā atgriezies sportistu vidū un darbojies ASK valdē. 2. vietā Dž. Krīvs 6:1, A. Skujiņš 4:3, V. Feldmanis, Z. Kasapcevs, J. Panders, G. Zutītis, J. Bakša. Jaunatnes grupā uzvarēja vispusīgais Valdis Zvaigzne, arī bez zaudējuma. Tālāk P. Ģībietis, M. Siliņš, L. Tenisons, I. Kamergrauzis, P. Jumiķis. Vienīgā meitene Anne Siliņa spēlēja pret zēniem un bez uzvarām nepalika.

Peldēšana. Austrālijas klimatā un apstākļos peldēšana liekas tikpat kā obligāts sports, taču latviešiem nebija palīdzējusi ne kādreizējā Konradu pasaules slava, ne Ritas Saivas vēl nesenie panākumi. Sidnejas latviešu sporta vadība mēģināja interesi uzturēt, rīkojot sacīkstes. Pavisam spēkus mēroja 24 peldētāji – 20 zēni, 2 meitenes un pa vienam vīriešu un sieviešu klasē. Labāko peldētāju balvas saņēma Karina Kalēja un Andris Blūmanis.

Novuss. Tai pašā dienā Saules namā sacentās 9 novusisti. Finālam kvalificējās 5 spēlētāji, sacenšoties katram ar katru. 1. G. Bērzzariņš, 2. J. Kalējs, 3. O. Kampe, 4. E. Suķis, 5. J. Tilibs.

20. ALM Melburnā 1980

Meistarsacīkstes uzņēmās rīkot Melburna, vienojoties ar klubiem, ka vispiemērotākais laiks būtu oktobrī, jo KD notika tālājā Pertā. Tās ritēja zem laimīgas zvaigznes: piedalījās pēdējā gadu desmita rekordskaits dalībnieku, to vidū gandrīz visi "dūži" un "zvaigznes". Volejbols rādīja zināmu atdzimšanu, un laika apstākļi nevarētu būt bijuši ideālāki.

Lielākā daļa Sidnejas un Adelaides sportistu ieradās Melburnā ar autobusu, daļēji subsidētu ar LAAJ KF atbalstu transportam. Gods kļūt pilsētai ar lielāko iebraucēju skaitu palika dalīts: gan Adelaides ASK, gan sidnejieši (*Spars* 30 un *Daugava* 16) ieradās 46 galviņu sastāvā, kam mājinieki *MLS* stādīja pretī 50 sportistus un trenerus.

Šoreiz visās basketbola grupās redzēja visu trīs lielpilsētu (*Spars* papildināts arī ar kanberiešiem) spēlētājus, panākot ļoti labu salīdzinājumu. ASK šoreiz atveda turpat visu savu pamatsastāvu un rezultātā savā autobusā iekrāva visas balvas, izņemot zēnu zem 18 g. basketbola grupā, kas palika Melburnā.

Iepriecināja arī diezgan kuplais skatītāju skaits abās dienās. Prestonas trīslaukumu stadionā meistarsacīkstes 4. oktobra pēcpusdienā atklāja LAAJ Kultūras daļas vadītājs Arnolds Ļauļa. Rakstisku sveicienu bija sūtījis LAAJ prezidija priekšsēdis Valentīns Rolavs.

Skaitliski mazā *MLS* valde, kaut sacīkšu priekšvakarā palikusi bez priekšnieka, bija parūpējusies par meistarsacīkšu žetoniem, kā arī programmām ar visu dalībnieku vārdiem, kas palika kā derīga dokumentācija.

Rīkotāji *(MLS)* jau iepriekš bija deklarējuši, ka varēs piedalīties tikai tie cittautieši, kas precējušies ar latviešu izcelsmes sportistiem. Pretēji vairākām 70. gadu ALM par šo jautājumu diskusiju nebija.

Basketbols. Vīriešu basketbolā savu klasi atkal parādīja ASK, bez piepūles veicot *MLS* 72:48, *Daugavu* 91:37 un *Sparu* 67:39.

MLS un *Spars* absolvēja meistarsacīkšu sīvāko cīņu. *MLS* veda puslaikā 26:21, vadību uz laiku atdeva, bet pēdējās sekundēs no Švolmaņa piespēles Rasa guva grozu, kas deva melburniešiem laimīgu uzvaru. *MLS – Spars* 54:52, *MLS – Daugava* 57:25, *Spars – Daugava* 66:55.

1. v. ASK: I. Blicavs, U. Brūns, E. Drīzners, V. Jankevics, S. Jankevics, Dž. Kalniņš, M. Ozoliņš, M. Strazds, V. Zvaigzne, treneris Ilm. Blicavs.

Turnīra veiksmīgākie grozu guvēji: Andis Graudiņš *(Spars)* 50, Ivars Blicavs (ASK) 47, Ēriks Drīzners (ASK) 46, Pēteris Ģibietis *(Spars)* 41, Uldis Brūns (ASK) 39.

ASK sieviešu uzvaru kaut cik nopietni apdraudēja tikai *Daugava*, kas sodiem bagātā spēlē tomēr palika mazākumā. ASK – *Daugava* 35:30; ASK – *MLS* 50 – 32; ASK – *Spars* 45:26; *MLS* – *Spars* 30:20; *MLS* – *Daugava* 30:21; *Spars* – *Daugava* 51:35.

1. v. ASK, 2. v. *MLS*, 3. v. *Spars*, 4. v. *Daugava*.

ASK: A. Dadze, S. Jaunkalve, A. Kapele, V. Kalniņa, L. Sila, M. Zvaigzne, A. Treija, Z. Zvaigzne, treneris U. Brūns.

Turnīra "grozu karalienes" godu sadalīja Sandra Jaunkalve (ASK), Karmena Lasmane *(Daugava)* un Angela Kristena *(MLS)* ar 36 punktiem.

Nenotiekot atsevišķām meiteņu sacensībām, vietu pieaugušo vienībās bija ieguvušas vairākas jaunietes. Klase par sevi bija ASK Vanesa Kalniņa (Dienvidaustrālijas zem 16 g. izlasē) un *Spara* Karīna Kalēja (Kanberas zem 16 g. izlasē). Vērojot sniegumu, nez vai skatītājiem būtu ienācis prātā, ka *MLS* debitantēm Dainai Adamovskai, Larai Klaikalietei un Lindai Pešudovai vēl nav piepildījušies 14 gadi! Skālas otrajā galā – kādreizējā Viktorijas valstsvienības spēlētāja Rudīte Pāruma, kas palīdzēja *MLS* iegūt latviešu meistartitulu jau 1960. gadā. Ar visu to, latviešu meiteņu basketbols Austrālijā bija palicis pilnīgā pelnrušķītes lomā. Nevienā pavalstī 1980. gadā nestartēja tīra latviešu meiteņu (zem 18 g. vai jaunākas) vienība.

Vienīgo bumbu spēļu kausu mājiniekiem izcīnīja zēni zem 18 g., jau pirmajā dienā uzvarot abas spēles. *MLS* – *Spars* 62:41, *MLS* – ASK 55:40, *MLS* pārsvaru guva gan ar Kalēja un Lēmaņa ātrumu un iemetieniem, gan Arnolda Paegļa augumu. Īpaši jauni bija sparieši.

ASK – *Spara* cīņa beidzās neparasti, kad pie rezultāta 49:37 ASK labā, *Sparam* uz laukuma (no 7) palika tikai viens spēlētājs.

1. v. *MLS*: P. Adamovskis, I. Baumanis, M. Bērziņš, P. Lēmanis, E. Forstmanis, A. Kalējs, Arn. Paeglis, treneris P. Daile.

Turnīra veiksmīgākie grozu guvēji Arnis Kalējs *(MLS)* 32, Andris Burdikovs (ASK) 27, Pēteris Balodis (ASK) 26, Dāvids Blūmanis *(Spars)* 23, Arnolds Paeglis un Ēriks Forstmanis (abi *MLS*) ik 20.

Zem 16 g. zēnu grupā, kur spēlēja 13- un 14-gadīgie, nepārvarams atkal izrādījās ASK. Puslaikā *MLS* atpalika par 4 punktiem. Galveno starpību iezīmēja ASK Kalniņa (Dienvidaustrālijas zēnu izlasē) nenosedzamie metieni palēcienā. ASK – *MLS* 43:27, ASK – *Spars* 52:35, *MLS* – *Spars* 58:50.

1. v. ASK: A. Balodis, E. Elksnītis, P. Elksnītis, J. Jaudzems, I. Kargans, Dž. Kalniņš, R. Sils, treneris M. Strazds.

Visvairāk punktu ieguva Džons Kalniņš (ASK) 40, Pauls Lēmanis *(MLS)* 36, Pauls Ģibietis *(Spars)* 33, Markus Bērziņš *(MLS)* 29, Pēteris Jumiķis *(Spars)* 24, Ivars Kargans *(ASK)* 16.

Kā bonusu meistarsacīkšu apmeklētāji varēja noskatīties draudzības sacensību *MLS* visjaunāko zēnu (zem 12 g.) starpā. Baltā vienība uzvarēja Sarkano 23:6.

Baltā vienība: A. Mežciems 10, I. Bergmanis 9, P. Daile 2, K. Pešudovs 2, P. Bauers, M. Mežciems, treneris P. Daile. Sarkanā vienība: O. Merits 4, R. Lode 2, M. Saliņš, E. Piekusis, E. Samulis, E. Krulls, A. Saliņš, R. Piekusis, treneris P. Krulls.

Volejbols. Pēdējos desmit gados latviešu volejbols Austrālijā pretstatā Amerikai bija nīkuļojis, un tikai sieviešu veterānes Adelaidē un Sidnejā, kā arī dažas izcilas spēlētājas no jaunās paaudzes tam bija palīdzējušas noturēties. Melburnā volejbolu pēdējos gados bija mēģinājis popularizēt *MLS* un studentes. *MLS* katrā ziņā vēlējās iekļaut arī volejbolu ALM 1980. gada programmā un pat sastādīja gan vīriešu, gan sieviešu vienības, abas bazētas uz jauniešiem.

Sacensties ar jaunajām melburnietēm atbrauca rutinētās adelaidietes. Biruta Brūna, Maija Sila, Rute Zvaigzne rakstīja latviešu volejbola vēsturi 50. un 60. gados. Gandrīz neticami, bet vēl 1980. gadā jaunās spēlētājas no viņām varēja mācīties. ASK spēlētāju vidū bez minētajām veterā-

nēm vēl bija Dienvidaustrālijas izlases un Austrālijas jauniešu vienības spēlētājas māsas Zinta, Gunta un Maruta Zvaigznes un kādreizējā ASK trenera Tālivalža Dicmaņa meita Annete Mekenzija. Rezultāts 15:4, 15:12, 15:5. Melburnietes, kuru vidū bija tikai viena piedzīvojusi spēlētāja – Nora Žubecka, redzēja, kā vajag spēlēt, un pēc sacīkšu beigām dzirdēja, ka melburnietes nopietni domā noorganizēt regulāru vienību.

ASK: B. Brūna, R. Zvaigzne, M. Sila, Z. Zvaigzne, G. Zvaigzne, M. Zvaigzne, A. Dicmane-Mekkenzija, trenere R. Zvaigzne.

Vīriešu spēlēs toties sacentās negaidīti kupls vienību skaits – 4 . *Daugavai* un *Sparam* volejbolu spēlēja tie paši basketbolisti. *MLS* bija pacenties sagādāt lielāko daļu "tīru" volejbolistu, kaut ar basketbolistu atbalstu, bet ASK bija lūdzis un saņēmis atļauju vīriešu vienībā spēlēt arī sievietēm. Tas atgādināja latviešu volejbola pirmsākumus Austrālijā, kad jauktais volejbols bija gluži pašsaprotama lieta. Vismaz Adelaidē oficiālās austrāliešu sacensībās bija atļautas jauktas vienības.

Vīriešu spēlēs tad arī pierādījās, cik nozīmīgs latviešu volejbolā ir sieviešu pienesums. ASK trīs spēlēs pazaudēja tikai vienu setu pret *MLS*.

ASK – *MLS* 15:11, 5:15, 15:7, ASK – *Spars* 15:4, 15:0, ASK – *Daugava* 15:3, 15:11, *MLS – Spars* 15:8, 15:4, *MLS – Daugava* 15:3, 15:0, *Daugava – Spars* 15:5, 15:12.

1. v. ASK: V. Zvaigzne, T. Dicmanis, S. Jankevics, V. Jankevics, A. Kalniņš, Biruta Brūna, Gunta Zvaigzne, Zinta Zvaigzne, Rute Zvaigzne, treneris V. Zvaigzne.

Galda teniss. Galda tenisā dominēja kvalitāte, ne kvantitāte – 5 spēlētāji, divi no tiem adelaidieši. Nepārspēts, tāpat kā iepriekšējā gadā Sidnejā, palika adelaidietis Jānis Brakovskis, kas izšķirējā spēlē pārspēja melburnieti Viktoru Matisonu 21:18, 21:14. 3. v. Olģerts Bergmanis *(MLS)*. Interesanti atzīmēt, ka gluži tie paši finālisti sacentās pašās pirmajās ALM 1952. gadā Melburnā. Toreiz uzvara palika Matisona pusē. Abu vecmeistaru līmeni vēl neviens no jaunajiem nebija aizsniedzis.

Novuss. Novuss ritēja parallēli ar basketbolu un volejbolu vienā no Prestonas stadiona telpām. Lielākā daļa novusistu izšķīrās vērot bumbu spēles, un pie novusa galda piestājās tikai nedaudzi. Uzvarēja V. Mēbalds *(MLS)*, atstājot 2. v. E. Suķi *(Daugava)* un 3. v. G. Bērzzariņu *(MLS)*.

Kongress. Kongresā pēc pirmās dienas spēlēm turpat Prestonā bija pārstāvētas visas četras kopas, kā arī pavalstu vadītāji. Pēc rutīnas ziņojumiem vairāk laika veltīja pārrunājot nākamā gada ALM un 7. Baltiešu spēles. Dienvidaustrālijas pārstāvji piedāvājās sarīkot ALM 1981. gadā Adelaidē, jo KD bija paredzētas Brisbenā. Citu priekšlikumu nebija.

Noslēguma vakarā oficiālo daļu ar balvu pasniegšanu kopīgi novadīja ALSP vadītājs G. Bērzzariņš, Jaundienvidvelsas latviešu sporta vadītājs J. Katužans un ASK valdes priekšsēdis P. Jaunkalvis.

ALSP piemiņas balvas krita ASK volejbolistēm Birutai Brūnai, Maijai Silai un Rutei Zvaigznei, kas piedalījās jau pirmajās ALM 1952. gadā un starplaikā bija izaudzinājušas otru jauno sportistu paaudzi. No šīm trim ģimenēm Melburnā aktīvi startēja 10 dalībnieki – Rute Zvaigzne ar meitām Marutu, Guntu, Zintu un dēlu Valdi, Maija Sila ar meitu Liu un dēlu Raimondu, Biruta Brūna ar dēlu Uldi un mājās vēl bija palikušas rezerves!

Vispār šajās spēlēs divu paaudžu ģimenes motīvs izteicās spilgti, ieskaitot trenerus un pārstāvjus. Trīs dalībniekus deva Katužani (Juris, Zaiga, Linda), Kalniņi (Alnis, Vanesa, Džons), Bērziņi (Andrejs, Liene, Markus), Pešudovi (Dimis, Linda, Konrads), divus – Blicavi (Ilmars, Ivars), Blūmaņi (Ruta, Dāvids), Dīcmaņi (Tālivaldis, Annete), Jumiķi (Arnolds, Pēteris), Lēmaņi (Eduards, Pauls), Melķi (Leonards, Ronalds), Jaunkalvji (Pēteris, Sandra).

Kad balvas bija pasniegtas, vakara dalībnieki varēja atspirdzināties pie *MLS* dāmu komitejas un viņu palīdžu klātajiem galdiem un klausīties O. Samuļa sagādāto skaņuplašu mūziku.

Rekords mazajiem. Melburniešu aicinājumam ALM piedalīties arī zēniem zem 12 gadiem, atsaucās adelaidieši. Viņiem gan nebija iespējams braukt vienā laikā ar vecākajām vienībām, bet *MLS* izkārtoja spēles nākamās nedēļas nogalē – 11. un 12. oktobrī Džordanvilles stadionā. Tā nu abas vienības kļuva jaunākās visā 28 gadus garajā ALM vēsturē un ASK spēlētāji – jaunākie, kas vieso-

jušies citā pilsētā. Braucienu viņiem par centību bija apsolījis Edgars Ceplītis, kam ilgus gadus piederēja Dienvidaustrālijas rekords grozu gūšanā – 52 punkti vienā spēlē.

Pirmajā – draudzības spēlē – *MLS* treneris Pēteris Daile ļāva izspēlēties "otrajai maiņai". Adelaidieši guva 11:0 pārsvaru jau sākumā, kas pietika 32:26 uzvarai. Otrajā dienā meistarsacīkšu spēlē pārliecinoši uzvarēja *MLS* 60:16. Adelaidiešiem vislielākās raizes sagādāja Andrejs Lēmanis, kas pieredzes ziņā bija pāris sezonas priekšā visvairāk piedzīvojušajiem citiem melburniešiem. Gan viesu, gan saimnieku vidū bija arī pirmziemnieki.

MLS: Andrejs Lēmanis, Andrejs Mežciems, Konrads Pešudovs, Markus Saliņš, Ivars Bergmanis, Leons Samulis, Olafs Merits, Roberts Lode.

Pateicoties galda tenisa vecmeistara un jauniešu sporta atbalstītāja Viktora Matisona devībai, piemiņas medaļas un treneru kausiņus saņēma gan uzvarētāji, gan zaudētāji. *MLS* izmantoja pavisam 15 spēlētājus, ASK – 6.

21. ALM Adelaidē 1981

Kaut arī ALM Adelaidē piedalījās tikai divu pilsētu sportisti, sarīkojums oktobrī izdevās teicami pierādot, ka nav nepieciešams gaidīt Kultūras dienas Adelaidē, Melburnā vai Sidnejā.

Vīriešu basketbolā iznāca vairāk spēļu nekā sākumā gaidīts: sacensībās piedalījās 5 vienības, spēlējot katrai ar katru, ASK pēdējos 12 mēnešos bija zaudējis vairākus izcilus spēlētājus, ar Uldi Brūnu, Ēriku Drīzneru un Māri Jaunalksni priekšgalā, taču klubam vēl arvien bija pietiekami daudz "klases", lai svinētu visas uzvaras bez uztraukuma. ASK – *MLS* 56:31, ASK – ASK II 51:27, ASK – ASK 30+ 58:35, ASK – *Gersicania* 61:32.

MLS rindās vienīgais spēlētājs starp 20 un 30 bija kādreizējais adelaidietis Ivars Blicavs, bet vienībai spēcīgi balsti izrādījās jaunieši – Lēmanis, Kalējs un Adamovskis, kam savukārt ar savu pieredzi palīdzēja veterāni Pešudovs, Daile un Mežciems. Rezultātā – 3 uzvaras un 2. vieta. *MLS* – ASK II 42:33, *MLS* – ASK 30+ 65:32, *MLS* – *Gersicania* 30:27.

3. vietā ierindojās ASK II, kas uzvarēja gan ASK virs 30 gadu vienību 53–52, gan Melburnas *Gersicania* 39–29. ASK senioru rindās redzēja tādus slavenus vīrus kā Miķeli Danci un Edgaru Ceplīti, bet jaunākās vienības viņus lielumties "noskrēja". ASK 30+ – *Gersicania* 41:27.

1. v. ASK: A. Brūns, U. Brūns, S. Jankevics, V. Jankevics, M. Jaunalksnis, V. Lainis, M. Ozoliņš, V. Zvaigzne, treneris Ilmars Blicavs.

Veiksmīgākie grozu guvēji: I. Blicavs 66 *(MLS)*, M. Akermanis 60 (ASK 30+), M. Jaunalksnis 52 (ASK), V. Švarcs 46 *(Gers.)*, E. Ceplītis 40 (ASK 30+), M. Ozoliņš 39 (ASK), V. Jankevics 34 (ASK), A. Strazdiņš 33 (ASK II), M. Bērziņš 32 (ASK II), M. Tumuls 30 (ASK II) M. Dancis 30 (ASK 30+).

Jauniešu basketbolā visās trīs grupās uzvaras medaļas uz mājām aizveda *MLS*. *MLS* un ASK zēniem zem 18 g. spēki izrādījās diezgan līdzīgi, un katrai vienībai tika pa uzvarai, bet punktu kopskaits melburniešiem bija labvēlīgāks.

1. v. *MLS*: P. Adamovskis, A. Bērziņš, P. Caune, E. Forstmanis, A. Kalējs, P. Lēmanis, treneris P. Daile un D. Pešudovs.

Arī visās zem 12 un zem 14 g. grupas spēlēs, kurās skatītāju atbalsts likās visjūsmīgākais, savu pārākumu pierādīja *MLS*. Varēja priecāties, ka jau otru gadu pēc kārtas ceļā devās visjaunākās grupas zēni.

Zem 14 g. vecuma grupā izcēlās melburnietis Andrejs Lēmanis, kas sacensību nobeigumā kā izcilākais jaunatnes spēlētājs saņēma ALSP balvu – Latvijas sporta vēstures grāmatu.

1. v. *MLS*: P. Bauers, I. Bergmanis, A. Lēmanis, A. Mežciems, O. Merits, K. Pešudovs, M. Saliņš, L. Samulis, treneris P. Krulls.

Zem 12 g. vecuma grupā spēli dominēja adelaidietis Brendons Zariņš, galvas tiesu garāks par visiem pārējiem, taču melburniešu vienības spēle deva uzvaru viesiem.

1. v. *MLS*: E. Daile, U. Kalējs, E. Krulls, S. Klaikalietis, R. Lode, M. Mežciems, E. Piekusis, R. Piekusis, A. Saliņš, treneris P. Daile.

Adelaidietes savā starpā sacentās sieviešu basketbolā. ASK – ASK *Zibens* 48:36 un 45:32. Uzvarētājām visvairāk punktu guva I. Blicava-Nodža 41, zaudētājām – I. Treija 25.

ASK: I. Brūna, V. Brūna, A. Dadze, B. Drīznere-Dosna, S. Freidenfelde, S. Jaunkalve, I. Blicava-Nodža, D. Sila, L. Sila.

Kongress. Kongresa dalībnieki atzina, ka 1982. gada ALM būtu vēlams rīkot Kanberā KD laikā. Kaut arī Kanberā nedarbojās latviešu sporta klubs, sacensības tur sarīkot būtu iespējams vietējo latviešu sporta ļaužu un viesu klubu darbinieku, sevišķi sidnejiešu, kopīgā darbā. Sporta zāles Kanberā bija teicamas, un dalībnieku netrūktu, jo gan sidnejiešiem, gan melburniešiem brauciens uz Kanberu nebūtu tāls. Bez tam apritētu 30 gadi kopš pirmajām ALM 1952. gadā Melburnā.

Par Austrālijas latviešu sporta pārvaldes vadītāju nākamajiem 2 gadiem atkal ievēlēja G. Bērzzariņu Melburnā.

Slēpošanas ALM 1981. gadā. Bargais laiks, kas valdīja Bullera kalnā visu nedēļu, neveicināja kuplu dalībnieku skaitu Austrālijas latviešu slēpotāju meistarsacīkstēs slalomā sestdien 15. augustā, kas notika pēc 7 gadu pārtraukuma. Tikai 9 slēpotāji, to vidū 4 dāmas, spītēja dabas elementiem. Sniga gandrīz nepārtraukti līdz sacīkšu dienai, daudzas nogāzes vētras dēļ bija slēgtas un vienubrīd pat radās šaubas, vai sacensības varēs notikt. Grupa jauniešu, kas bija gatavojušies piedalīties, piektdien "iemeta dvieli" un aizbrauca mājās. Žēl, jo sestdienā pārtrauca snigt, vējš mazliet pierima un *Zilo acu slēpotāju kluba* valdes priekšsēdis Armands Ļauļa (*Zilači* rīkoja meistarsacīkstes uz ALSP lūgumu) pēc apspriedes ar profesionālo instruktoru austrieti Valteru, kam bija uzticēta vārtu nospraušana, par sacensību vietu izraudzīja kaut cik aizsargāto Tiroles nogāzi.

Sacensību laikā sāka līņāt, un redzamība bija ierobežota, taču sniegs slēpošanai izrādījās ideāls, un visi sacensoņi noturējās uz kājām. Diemžēl ne visiem izdevās izbraukt visus vārtus – pa daļai vājās redzamības dēļ.

Par favorītu visi uzskatīja Andi Balodi, kas vairākus gadus bija trenējies Austrālijas izlases slēpotāju grupā Eiropā. Viņa abu braucienu laiku neviens cits nespēja nopietni apdraudēt: 41,35 sek. 2. v. ierindojās viņa brālis Ojārs Balodis – 48, 25 sek, 3. v. Ivars Dragūns 52,89 sek., 4. v. Arnis Žubeckis 60,24 sek.

Sieviešu grupā abas reizes vienmērīgi ātri slēpoja Gunta Balode – Anda un Ojāra māsa, ar nepilniem 22 gadiem jaunākā sacīkšu dalībniece. Viņas laiks 57,15 sek un 1. vieta. Pirmajā braucienā par ātru iesāka Ģinta Veinbrante un kļūdījās, bet otrajā sasniedza 59,06 sek., kas gan nevarēja tikt vērtēts. Stabili un apdomīgi slēpoja Vita Mareka, bet viņai braucienu izmaisīja ceļā nokritis slēpotājs.

Nelabvēlīgā laika neietekmēta, sacīkšu organizācija Armanda Ļauļas vadībā ritēja gludi. Startēšana atradās Imanta Bisnieka drošajās rokās, laiku uzņēma Laila Ļauļa un Aina Kučere, bet par vārtu tiesnešiem darbojās Ilga Kurle, Zinta Lukstiņa, Nora Žubecka, Gunārs Kurlis un Kurts Paserns.

Nobeiguma vakaru savā mītnē bija sarīkojuši *Zilači* ar stilu. *Zilaču* ziedoto balvu vīriešiem un ALSP ziedoto balvu sievietēm un diplomus pasniedza ALSP vadītājs G. Bērzzariņš, pieminot *zilaču* svarīgo lomu latviešu slēpošanas uzturēšanā. Atzīmējot *Zilaču kluba* 21. dzimšanas dienu, galdā cēla arī kliņģeri un torti. Mielastu bija sagatavojušas *zilaču* dāmas un kluba biedrs Kurts Paserns.

22. ALM Kanberā 1982

Latviešu sporta kopu pārstāvju 1981. gada kongresa lēmums rīkot 30 gadu jubilejas meistarsacīkstes Kanberā, kur latviešu skaitu vērtēja zem 300 un kur tobrīd nedarbojās arī latviešu sporta klubs, izrādījās par tālredzīgu. ALM Kanberā no 28. līdz 31. decembrim izvērtās par krāšņiem latviešu sporta jaunatnes svētkiem, kas uzsita augstāko vilni kopš 1968. gada meistarsacīkstēm Sidnejā, Latvijas valsts dibināšanas 50 gadu jubilejā, kad sacentās 300 sportistu.

Par panākumiem paldies jāsaka gan sporta kopām, kas uz Kanberu atsūtīja gandrīz maksimālo sportistu skaitu, par spīti materiāliem upuriem (privāta apmešanās, kas ir parasta lieta Sidnejā, Mel-

burnā un Adelaidē, Kanberā bija iespējama tikai nedaudziem iebraucējiem), gan rīkotājiem ar enerģisko ALM vadītāju Alfrēdu Vēzi priekšgalā. Rīcības komitejā bez viņa vēl darbojās Klāvs Kalējs, kas ievadīja ALM priekšdarbus, bet bija spiests no amata atteikties, uz laiku atstājot Kanberu, Zigurds Andersons, kas kopīgi ar melburnieti Juri Kalēju vadīja vieglatlētiku, Jānis Burkēvics, Gunārs Lamberts (šachs), Eduards Norenbergs (golfs), Andrejs Stīpnieks un Ināra Vēze. Bez tam trīs dienu darbu meistarsacīkšu laikā ziedoja Inārs Krūmiņš *(Spars)*, kas bija uzņēmies galvenā kasiera pienākumus.

Kanberas Nacionālais sporta centrs bija nenoliedzami pārāks par visām citām līdzšinējām meistarsacīkšu vēsturē. Vēsinātajā basketbola un volejbola zālē vietas 4000 skatītājiem, un vieglatlētikas stadionā 1985. gadā risinājās Pasaules kausa sacensības. Ļoti piemērotas bija telpas šacham, bridžam un kongresam, apmierināti varēja justies arī novusisti, vienīgi galda tenisa telpā bija iespējams ievietot tikai vienu galdu, kas atļāva tikai vienmīnusa sistēmu.

Pavisam startēja 220 dalībnieki no četru pilsētu sešām kopām 8 sporta veidos. Turpat pusi (107) dalībniekus deva Sidneja (*Spars* 62, *Daugava* 33, *Rīga* 12); *MLS* bija atsūtījis 51, ASK 44 un mājiniekus – nesen nodibināto *Kanberas Latviešu sporta klubu* – pārstāvēja 18 sportisti. Basketbolā piedalījās 19, volejbolā 9 vienības. Vieglatlētikā startēja rekordskaits – 50. Pirmo reizi bija izsludināta īpaša veterānu klase basketbolā un volejbolā, bet spēles iznāca tikai volejbolā.

Rīkotājiem Kanberā zināmu apmulsumu, bet tai pašā laikā priecīgu pārsteigumu, sagādāja tik kupla dalībnieku ierašanās parādē, ka paredzētajās trīs līnijās neizdevās nostāties un bija palīgā jāņem ceturtā. Parādi, kā daudzreiz iepriekš, vadīja Ēriks Suķis. Meistarsacīkstes atklāja LAAJ prezidija priekšsēdis J. Ritenis, savā uzrunā izceļot sportistus kā skaitliski lielāko grupu jaunatnes organizāciju vidū.

Kanberā varēja vērot arī krietnu tiesu 1952. gada meistarsacīkšu dalībnieku. J. Brakovskis uzvarēja galda tenisā, Biruta Brūna, Maija Sila (menedžere), Rute Zvaigzne (visas ASK) izcīnīja meistartitulu sieviešu volejbolā (kas viņām nebija izdevies 1952. g.). Šachā startēja G. Bērzzariņš, kam neizdevās atkārtot savu 1952. gada uzvaru; G. Lācis un P. Pētersons triumfēja veterānu volejbolā. P. Jaunkalvis, 1952. gada volejbolists, šoreiz kļuva novusa meistars. Ādams Sils, 1952. gada volejbolists, šoreiz pieredzēja savas zem 18 g. zēnu vienības uzvaru basketbolā.

Basketbols. Vīriešu basketbolā par meistargodu sacentās 7 vienības, kas bija salozētas divās priekšgrupās, no kurām zilajā bija *Spars*, *MLS – Baltia*, ASK un Kanbera, baltajā: *Daugava*, ASK – *Kaņepe* un *Rīga*.

Favorītam ASK bija izdevies uz Kanberu atvest tikai vienu "lielgabalu" – Uldi Brūnu, un ASK veteräniem jauniešu temps izrādījās par strauju.

Zilajā grupā visas trīs uzvaras svinēja *Spars*, kura jaunieši 1979. gadā veidoja kodolu latviešu zem 18 g. izlasē Baltiešu spēlēs. *Spars – MLS – Baltia* 37:33, *Spars* – ASK 66:30, *Spars – Kanbera* 49:36. 2. vietā *MLS – Baltia*, kas viegli uzvarēja savas pārējās spēles: *MLS – Baltia* – ASK 59:29, *MLS – Baltia –Kanbera* 57:25, *Kanbera* – ASK 38:32.

Baltajā priekšgrupā spēles iesākās ar vienīgo neizšķirto rezultātu: *Rīga – Kaņepe* 43:43. *Daugava* pārliecinoši pārspēja *Rīgu* un *Kaņepi* un ierindojās 1. vietā. *Daugava – Rīga* 57:32, *Daugava – Kaņepe* 53:34. Labāka iegūto – zaudēto punktu attiecība deva *Kaņepei* 2. vietu un tiesības uz pusfinālu.

Spara – Kaņepes pusfināls risinājās bez uztraukuma. Panākuši pirmajā puslaikā 31:16 pārsvaru, sparieši samierinājās ar tā uzturēšanu, kas nodrošināja dalību finālā. *Spars – Kaņepe* 51:38. Tajā pašā laikā otrajā laukumā *Daugava – MLS – Baltia* pusfināla cīņā pārbaudīja nervus gan skatītājiem, gan spēlētājiem. Pie neizšķirta rezultāta 50:50 un pagarinājuma laika notecēšanas, par *Daugavas* pārkāpumu divus sodus meta Melderis, bet neveiksmīgi.

Pirms spēlēm bija jau izlemts, ka neizšķirta stāvokļa gadījumā rezultātu izšķirs soda metieni. No pirmajiem četriem metieniem punktus daugaviešiem guva Jaunbērziņš un brāļi Luči, *MLS – Baltia* tikai Melderis. *Daugava – MLS – Baltia* 53:51.

Fināla sākums pret *Sparu Daugavai* bija veiksmīgs, taču pirmā puslaika beigās daugavieši rādīja noguruma pazīmes, un otrajā puslaikā spēle kļuva vienpusīga, katram *Daugavas* bumbas zaudējumam nobeidzoties ar *Spara* ātro uzbrukumu un grozu. *Spars – Daugava* 57:37. Spēlē par 3. v.: *MLS – Baltia – Kaņepe* 55:34 un spēlē par 5. v.: *Kanbera – Rīga* 53:26.

1. v. *Spars*: Raimonds Vanags, Andis Graudiņš, Pēteris Ģibietis, Dāvids Blūmanis, Mārtiņš Tenisons, Viktors Sīkais, Pauls Ģibietis, Pēteris Jumiķis, Roberts Balabka, Leons Tenisons, treneris Pēteris Ģibietis.

Turnīra veiksmīgākie grozu guvēji: Graudiņš *(Spars)* 61 5 spēlēs (12,2 caurmērs), Mantinieks *(MLS – Baltia)* 59 (11,8), Tenisons *(Spars)* 56 (11,2), Brūns *(ASK – Kaņepe)* 43 4 spēlēs (10,75), Rozītis *(MLS – Baltia)* 50 (10,0), Puriņš *(Kanbera)* 38 (9,55), Andersons *(Kanbera)* 36 (9,0), Adamsons *(MLS – Baltia)* 45 (9,0).

Trīs vienību konkurencē sieviešu basketbolā uzvarētājas izšķīrās jau pašā pirmajā spēlē, kurā daugavietes iesila daudz ātrāk par sarietēm. *Daugava – Spars* 26:19. Daugavietēm nebija arī grūtību pieveikt jauniņās adelaidietes. *Daugava* – ASK 49:19. *Spars* pret ASK pirmajā puslaikā panāca 17:5 pārsvaru, kas pietika uzvarai, kaut arī adelaidietes otrajā puslaikā krietni saņēmās. *Spars* – ASK 34:29.

1. v. *Daugava*: Karmena Lasmane, Linda Katužane, Ruta Riņģe, Baiba Lasmane, Anda Baumane, Māra Šuca, Nikole Gīzekampa, Sandra Ozola, treneris Juris Katužans.

Veiksmīgākās grozu guvējas: K. Lasmane *(Daugava)* 38, D. Sila (ASK) 28, A. Mežaka *(Spars)* 19.

Zēnu zem 18 g. basketbolā pirmā spēle starp ASK un *Sparu* izšķīrās pašā galotnē. ASK panāca laimīgu 39:37 uzvaru. ASK – *MLS* spēlē bija jāizšķir turnīra uzvarētājs, un līdz puslaika beigām to bija grūti zīlēt. Diemžēl otrajā puslaikā melburniešu bīstamākais uzbrucējs Pauls Lēmanis nelaimīgi krita, savainoja potīti un no spēles izstājās. Kad ar 5 sodiem laukumu atstāja M. Bērziņš, spēle beidzās ar ASK 46:37 uzvaru. Pēdējā spēlē *MLS* pat bez Paula Lēmaņa prata diktēt spēles tempu. *MLS – Spars* 40:33.

1. v. ASK: Andis Balodis, Ivars Kargans, Raimonds Sils, Edmunds Elksnītis, Pēteris Elksnītis, Pauls Rumpe, Kārlis Ceplītis, treneris Miķelis Dancis, menedžers Ādams Sils.

Veiksmīgākie grozu guvēji: Bērziņš 37 *(MLS)*, Kargans 30 (ASK), Andersons, Tenisons 24 *(Spars)*.

Zēnu zem 14 gadu grupā *MLS 1* pārliecinošā uzvara nepārsteidza nevienu, bet pārsteigumu sagādāja *MLS* 2, izcīnot 2. vietu ar precīziem sodmetieniem spēlē pret *Sparu* – Uldis Kalējs 10 no 12! ASK spēlēja ar gada handikapu, jo tikai diviem spēlētājiem bija pāri par 12 gadiem. *MLS – Spars* 60:24, *MLS* – ASK 90:34, *MLS 2 – Spars* 23:22, *MLS 2* – ASK 34:25, *Spars* – ASK 42:28.

1. v. *MLS*: Andrejs Lēmanis, Andrejs Mežciems, Olafs Merits, Miķelis Mežciems, Ēriks Krulls, Markus Saliņš, Pēteris Bauers, treneris Pauls Krulls.

Veiksmīgākie grozu guvēji: Merits 65, Lēmanis 55, Mežciems 50 (visi *MLS*).

Zēnu zem 12 g. grupā: ASK – *Spars* 31:16 un 39:15.

1. v. ASK: Brendons Zariņš, Markus Ņikitins, Pauls Ceplītis, Reinis Puķītis, Reinis Dancis, Adams Ņikitins, Indra Ceplīte.

Volejbols. Par volejbola dzīvotspēju galvenokārt bija jāpateicas ģimenēm, kas bija izaudzinājušas jaunu paaudzi un vēl arvien bija aktīvas laukumā trenēšanā vai administrācijā. Jāmin adelaidieši – Ādams un Maija Sili ar Raimondu, Liu un Dainu, Zvaigznes – Ruti ar Zintu un Valdi (Gunta šoreiz nepiedalījās), Brūni – Biruta ar Inesi un Vizmu, sidnejietis Juri Sīlis ar dēlu Malkolmu, alburietis Edvīns Birzenieks ar dēlu Andri.

Nebija tādēļ pārsteigums, ka Kanberā daļa vienību bija ļoti jaunas (ASK un *Spara* vīrieši), daļa – divu paaudžu saliedējums. Daudzi no jaunajiem volejbolistiem spēlēja arī basketbolu.

Vīriešu volejbolā 4 vienības sacentās katra ar katru, spēlējot vienu stundu un skaitot kopā visus iegūtos punktus. Likās, ka šī sistēma, kas pazīstama gan visā Austrālijā, gan starptautiski, ir vispiemērotākā turnīros, kur nepieciešama laika iedale.

Uz Kanberu vissmagāko artilēriju bija atvedis *MLS* treneris L. Meļķis – Ē. Loigomu, Andri Birzenieku un Arni Kalēju. Aizsardzības pret tiem nebija ne *Daugavai*, ne ASK, ne *Sparam*. *MLS – Daugava* 15:8, 15:9, 9:6, (39:23), *MLS* – ASK 15:6, 15:0, 15:13 (45:19), *MLS – Spars* 15:0, 15:2, 15:3, (45:8). Birzenieks basketbolu spēlēja pie Kanberas, bet tā kā Kanberai nebija savas volejbola vienības, tad noteikumi atļāva viņam volejbolā startēt pie cita kluba. Kanberietis Pēteris Andersons līdzīgos apstākļos spēlēja *Spara* zēnu zem 18 g. vienībā.

2. vietu sev nodrošināja *Daugava*, pārspējot nopietnāko konkurentu ASK 15:2, 15:7, 15:7, (45:16) un *Sparu* 15:3, 15:2, 15:3, (45:8). ASK – *Spars* 15:3, 15:9, 15:12 (45:24).

1. v. *MLS*: Andris Birzenieks, Edvīns Birzenieks, Andris Kalējs, Leonards Meļķis, Anatolijs Lācis, Ēriks Loigoms, Marks Ozoliņš, Andris Švolmanis, treneris L. Meļķis.

Sieviešu grupā savu klasi atkal nodemostrēja ASK, gan pametot vienu setu *Daugavai*. ASK – *Daugava* 15:6, 11:15, 15:4, 7:0 (48:25), ASK – *Spars* 15:7, 15:11, 15:13, (45:31). Meistarsacīkšu sīvākā cīņa risinājās starp *Sparu* un *Daugavu* un beidzās: *Spars – Daugava* 8:15, 15:12, 15:9 (38:36).

1. v. ASK: Biruta Brūna, Inese Brūna, Vizma Brūna, Valerija Dance, Lia Sila, Daina Sila, Rute Zvaigzne, Zinta Zvaigzne, trenere Rute Zvaigzne, menedžere Maija Sila.

Labi domātā veterānu klases iesaistīšana meistarsacīkstēs diemžēl neveicās kā iecerēts. Pat no tiem simtiem basketbolistu, kas vairāk nekā 30 gados bija palīdzējuši basketbolu noturēt par Nr. 1 sportu, neizdevās sastādīt divas vienības, kaut atsevišķi spēlētāji bija gatavi iet laukumā.

Volejbola sacīkšu priekšdarbus bija nokārtojis ALM vadītājs, sarunājot arī tiesnešus, bet uz vietas turnīru vadīja triumvirāts: G. Lācis (Sidneja), L. Meļķis (Melburna), R. Zvaigzne (Adelaide).

Vieglatlētika. ALM vieglatlētikas sacensības risinājās Kanberas Nacionālā sporta centra laukumā, piedaloties 50 latviešu viegatlētiem no četrām pilsētām. Sacīkšu programmas izstrādāšanā un reklamēšanā daudz darba bija ieguldījis melburnietis Juris Kalējs. Uz vietas sacīkšu vadībā viņam pievienojās kanberietis Zigurds Andersons, bet Sidneju komitejā pārstāvēja Ilga Riņģe un Ēriks Sukis. Pēdējais dalījās startera pienākumos ar Eduardu Lēmani un Paulu Lēmani. Palīdzīgu roku laika ņemšanā un rezultātu mērīšanā sniedza sporta kopu darbinieki un jauniešu vecāki.

Pieminēšanas vērtus rezultātus sasniedza Mārtiņš Siliņš *(Rīga)* 100 m 11,46 sek., Arnis Kalējs *(MLS)* 110 m barjērskrējienā 17,09 sek., Pēteris Andersons (15 g. grupā) šķēpā 40,62 m, Markus Saliņš (13 g. grupā) trīssoļlēkšanā 10,01 m.

Novuss, golfs, šachs. Spēcīgajā 8 dalībnieku konkurencē novusā startēja iepriekšējo gadu meistari Mēbalds un Bērzzariņš, bet uzvarēja stabili spēlējošais Pēteris Jaunkalvis (ASK) ar četrām uzvarām un trīs neizšķirtām spēlēm. 2. v. Augusts Rings (ASK) 9 p., 3./4. v. Vitauts Mēbalds un Ivars Mirovics *(MLS)* 8 p.

Galda tenisa meistargodā tika neapšaubāmi labākais – Jānis Brakovskis (ASK) atstājot 2. v. Olģertu Bergmani, 3. v. Džemu Krīvu *(Spars)* un 4. v. Igoru Ņikitinu (ASK).

Šacha ātrspēlē startēja tikai seši. Bija diezgan skaidrs, ka, vecmeistariem pamazām no aktīvās spēles aizejot, latvieši ir zaudējuši savu kādreiz izcilo lomu Austrālijas šacha dzīvē. 1. v. O. Bergmanis 8 p. (no 10), 2. v. G. Lamberts 7,5, 3. v. G. Bērzzariņš 6,5, 4. v. J. Alps 4.

Golfa sacīkstes notika Jovani golfa klubā. Uzvarēja Ivars Apelis *(Daugava)* 70 (handikaps 27), 2. v. S. Zielonko *(Daugava)* 71 (hand. 14), 3. v. J. Klaikalietis *(MLS)* 72 (hand. 19). Piedalījās 12 golfisti.

Bridžam nācās sacensties ar basketbolu un volejbolu, jo spēles risinājās parallēli. Startēja tikai četri pāri, par uzvarētājiem tiekot Klāvam un Klārai Kalējiem (Kanbera) un atstājot tālākās vietās Viju Birzi ar Jāni Pogaini *(Daugava)*, Augustu Ringu ar Ingu Freidenfeldu (ASK) un Jāni Supi ar partneri.

Kongress. Austrālijas latviešu sporta kongresa 14 dalībnieki 29. decembrī varēja sēsties pie zaļā galda ar mierīgu prātu: ar divām sacīkšu dienām jau aiz muguras, gadu ilgās bažas par to, vai meis-

tarsacīkstes Kanberā izdosies, piederēja pagātnei. Meistarsacīkšu vadītājs Alfreds Vēzis ar saviem palīgiem bija paveikuši izcilu darbu.. Par to viņiem visu klubu vārdā pateicās ALSP vadītājs.

Kongress ar pateicību pieņēma Jaundienvidvelsas latviešu sporta vadītāja ziņojumu, ka sporta kopa *Saule* ziedojusi ceļojošo Jāņa Riņģa piemiņas balvu meistarsacīkšu labākajam sportistam. Riņģis, pirmais latviešu sporta vadītājs Austrālijā, mira 1981. gadā. Šo balvu piešķira Pēterim Ģī-bietim.

Darbības ziņojumos, kas lielumties deva apmierinošu ainu pavalstīs, varēja priecāties par rosību Kanberā, kur jaundibinātais klubs regulāri piedalījās basketbola sacīkstēs.

Kongress pārrunāja un pieņēma ASK izstrādātās meistarsacīkšu vadlīnijas, kas paredzēja ALM rīkošanu katru gadu, tās vai nu pievienojot Kultūras dienām vai sarīkojot kādā citā nedēļas nogalē.

1. janvārī bija izsludināts pikniks un kriketa spēle Kembela laukumā – Kanbera pret "pārējo Austrāliju". Lieliskā saulainā dienā "pārējā Austrālija" uzvarēja ar vienu vienīgu skrējienu, ko ar piemērotu balvu atzīmēja nobeiguma ballē tās pašas dienas vakarā. Bez uzvarētājiem balvas vēl ieguva Arnis Kalējs un Pēteris Andersons (Kanbera) kā vispusīgākie meistarsacīkšu dalībnieki un Pauls Rumpe (ASK) kā disciplinētākais sportists.

23. ALM Melburnā 1983

Īsi pirms 1983. gada ALM Melburnā izskatījās, ka būs pārsniegts pat teicamais Kanberas 1982. gada ALM dalībnieku skaits – 220. Taču pēdējā brīdī atkrita Adelaides veterānu basketbolisti, un tā ALM arī šoreiz nevarēja notikt šajā grupā; bez tam šacham un bridžam nevarēja piešķirt ALM, bet tikai KD sacensību statusu, jo lielākā daļa dalībnieku nebija ALSP kopu biedri.

Oficiāli piedalījās 202 sportisti, no tiem 195 bumbu spēlēs (skaitot tikai vienreiz tos, kas startēja gan basketbolā, gan volejbolā, daži arī novusā). Iepriecināja tas, ka spēles varēja notikt visās četrās zēnu basketbola grupās – zem 12, 14, 16, un 18. Zem 14 grupā piedalījās trīs vienības, citur divas. Žēl, ka novārtā bija atstāts meiteņu basketbols vai varbūt latviešu meitenes bija atstājušas novārtā basketbolu. Rudīte Pāruma, kas īsi pirms ALM saņēma LSPBP Lielo nozīmi par savu ieguldījumu basketbolā, bija sakomplektējusi atzīstamu gados jauniņu *MLS* sieviešu vienību.

ALM parasti atklāja kāds no centrālo organizāciju pārstāvjiem. Šoreiz notika izņēmums: zinot, ka Melburnā tai laikā viesosies kādreizējais ASV latviešu izlases volejbolists, Jāņa Daliņa piemiņas fonda laureāts Māris Graudiņš, lektors 6. Jaunatnes kongresā Dūkijā *(Dooky)* un *Trīs reiz trīs* kursos, rīkotāji bija aicinājuši Māri atklāt sacensības. Viņš ar savu dzīvesbiedri Anitu arī aktīvi piedalījās ALM volejbolā, nesot Sidnejas *Daugavas* krāsas.

Visas trīs pavalstis bija diezgan līdzīgi pārstāvētas: mājinieki ar 73 dalībniekiem, ASK ar 67, Sidneja ar 61 (*Spars* 32, *Daugava* 21, *Rīga* 8), bet Kanbera tikai ar novusistu Ģirtu Briedi: tur diemžēl vairs nedarbojās basketbola vienība.

Basketbols. Kā jau parasts, lielākā interese centrējās ap vīriešu basketbolu, kur par meistargodu cīnījās 8 vienības. Diemžēl visas vienības nebija spēkos vienlīdzīgas.

Mājinieku *MLS – Baltia* bija cieši apņēmusies padarīt meistaram *Sparam* dzīvi grūtu; varēja sagaidīt nopietnu pārbaudījumu no Adelaides *ASK*, kas bija atsūtījis daudz spēcīgāku vienību nekā uz Kanberu.

Lozei bija labpaticies baltajā grupā iedalīt *Sparu*, *MLS – Baltia*, ASK II un *MLS III*, Sarkanajā grupā: ASK I, *Daugavu*, *MLS II* un *Rīgu*. Baltajā grupā. *Spars* un *MLS – Baltia* izrādījās klasi pārāki par abām pārējām vienībām. Savstarpējā satikšanās beidzās ar *MLS* viena punkta pārsvaru, un abām vienībām bija nodrošināts ceļš uz pusfināliem. *MLS – Baltia – Spars* 35:34, *MLS – Baltia* – ASK II 65:29, *MLS – Baltia – MLS III* 57:10, *Spars* – ASK II 74:41, *Spars – MLS III* 63:14, ASK II – *MLS III* 52:36.

Sarkanajā grupā ASK I attaisnoja uz sevi liktās cerības, tiekot galā ar visiem pretiniekiem. ASK – *Daugava* 54:47, ASK I – *MLS II* 47:40, ASK I – *Rīga* 76:16.

Cīņā par 2. vietu grupā, *MLS II* sistemātiski apspēlēja *Daugavu*. *MLS II – Daugava* 51:39, *MLS II – Rga* 88:18, *Daugava – Rīga* 55:25.

Pusfinālā pret ASK I *Spars* nospēlēja spožu pirmo puslaiku, noturot visas adelaidiešu zvaigznes, izņemot Drīzneru (13), un panākot 29:17 pārsvaru. Otrajā puslaikā ASK sāka atkarot punktu pēc punkta, labi darbojoties Jankevicam, bet iedzīt *Sparu* nespēja. *Spars* – ASK I 46:40.

Otrajā pusfinālā satikās abas labākās *MLS* vienības – *MLS II* un *MLS – Baltia*. *MLS II* spēlēja apņēmīgi un droši un svinēja pārliecinošu uzvaru. *MLS II – Baltia* 47:40.

Finālspēlē *MLS II* parādīja, ko var sasniegt ar neatlaidīgu uzbrukuma spēli un sīkstu segšanu. Sākumā gan nelielu pārsvaru guva *Spars*, bet pēc pārtraukuma Rasas un Lēmaņa dinamiskā spēle deva melburniešiem pārākumu, ko izdevās nosargāt līdz beigu svilpei. *MLS II – Spars* 52:45.

1. v. *MLS II*: D. Rasa, P. Lēmanis, A. Vērdiņš, A. Kristens, A. Paeglis, G. Mantinieks, M. Bērziņš, A. Melderis.

Veiksmīgākie punktu guvēji 5 spēlēs: Dainis Rasa 73 *(MLS)*, Andis Graudiņš 58 *(Spars)*; 4 spēlēs: Eriks Drizners 56 (ASK), Andris Švolmanis 47 *(MLS)*, Dāvids Blūmanis un Pauls Ģibietis 46 (abi *Spars*), Uldis Brūns 40 (ASK).

Sieviešu basketbolā visas trīs vienības bija jauniņas – daļa būtu varējusi spēlēt meiteņu grupā. Diemžēl nevienā pilsētā nebija pietiekami meiteņu, lai sastādītu atsevišķu vienību. Adelaides ASK uzvaru kaldināja galvenokārt Ilona Treija-Siļķēna. Ilonas sniegums deva viņai uz vienu gadu Jāņa Riņģa piemiņas vairogu kā ALM labākajai spēlētājai.

Pagājušā gada meistarvienība *Daugava* samērā negaidīti zaudēja pret *MLS*. ASK – *Daugava* 46:40, ASK – *MLS* 31:21, *MLS – Daugava* 47:40.

1. v. ASK: Ilona Treija-Siļķēna, Maruta Zvaigzne-Šmita, Inta Strazdiņa-Tumula, Inta Tomane-Rudaka, Lia Sila, Andra Švāģere, Anita Balode, Zenta Kronīte, Anne Kapele, treneris Māris Rudaks, vienības vadītājs Mārtiņš Tumuls.

Veiksmīgākās grozu guvējas: Ilona Siļķēna 50 (ASK), Karmena Lasmane 36 *(Daugava)*, Sandra Strauta 28 *(MLS)*.

Visās trijās vecākajās jauniešu grupās (zem 18, 16, 14 g. v.) bez ievērojamas piepūles uzvaras guva *MLS* zēni, apliecinot, ka kluba 6 gadu darbs ar jauniešiem nesis augļus. *MLS* arī bija vienīgais klubs, kas startēja ar zēnu vienībām trīs vecākajās grupās. Sidnejai trūka zem 18 g., Adelaidei zem 16, Melburnai zem 12 g. v. grupas. Tikai zem 14 gadu grupā piedalījās vienības no visām trim pilsētām. Dažās vienības spēlēja arī meitenes.

Zem 18 g. grupā *MLS* – ASK 51:30 un 61:22.

MLS: Andrejs Lēmanis, Andris Eimanis, Aldis Bērziņš, Pēteris Caune, Alvis Piksons, Pēteris Cīrulis, Kārlis Eimanis, treneris Andrejs Bērziņš.

Zem 16 gadu grupā *MLS – Spars* 61:31 un 38:26.

MLS: Andrejs Mežciems, Andrejs Lēmanis, Olafs Merits, Uldis Kalējs, Leons Samulis, Markus Saliņš, Eriks Krulls, Pēteris Bauers, treneris Pauls Krulls.

Zem 14 g. grupā vienu no interesantākajām spēlēm absolvēja ASK ar *Sparu* pēdējā dienā. *Spars* veda sākumā, adelaidieši iedzina un spēles pēdējā minūtē bija 2 punktu vadībā, pārvaldot arī bumbu. Neklausot treneri, viens no spēlētājiem izmēģināja metienu, kas nesasniedza mērķi, bumba nonāca sidnejiešu rokās, kas atlikušajās sekundēs guva izlīdzinošo grozu. Spēli nepagarināja un tā beidzās neizšķirti. *MLS – Spars* 39:30, *MLS* – ASK 43:23, ASK – *Spars* 37:37.

1. v. *MLS*: Saša Klaikalietis, Roberts Lode, Edmunds Piekusis, Emīls Daile, Miķelis Mežciems, Rolands Piekusis, Andis Saliņš, Kārlis Jēkabsons, treneris Tālivaldis Mežciems.

Veiksmīgākie grozu guvēji: V. Medenis 50 *(Spars)*; abās grupās kopā – 73; R. Kronītis 24 (ASK) S. Klaikalietis 22 *(MLS)*, E. Piekusis 21 *(MLS)*, P. Ceplītis 21 (ASK).

Visjaunākajā – zem 12 g. grupā ASK – *Spars* 47:2 un 25:14.

ASK: Marks Ņikitins, Pauls Ceplītis, Ronalds Osis, Adams Ņikitins, Ingmars Blicavs, Reinis Dancis, Indra Ceplīte; treneris Igors Ņikitins, vienības vadītājs Ints Puķītis.

Volejbols. Vīriešu volejbola ALM titula aizstāvētājam *MLS* sastāvs bija redzami savādāks nekā pagājušajā gadā Kanberā. Par favorītu varēja uzskatīt *Daugavu*, kuras uniformu nesa kādreizējais ASV latviešu izlases spēks Māris Graudiņš, kas KD laikā viesojās Austrālijā. Vēl arvien lieliskā formā bija daugaviešu spēlējošais treneris Gvido Lācis. Taču *MLS* treneris Leonards Meļķis, kas arī vajadzības gadījumā devās laukumā, no saviem puišiem "dabūja ārā" tieši tik daudz, lai apspēlētu gan *ASK*, gan *Daugavu*.

Bija notikusi pilnīga paaudžu maiņa; visās trijās pilsētās bija darbinieki, kas bija gādājuši, lai jauniešu vidū interese par volejbolu gluži nezustu.

MLS – ASK 15:11, 15:13, 15:4, *MLS* – *Daugava* 15:9,15:10,12:15, *Daugava* – ASK 15:7,15:10, 12:15.

1. v. *MLS*: Juris Beņķis, Roberts Brenners, Pauls Brūders, Arnis Kalējs, Rolands Meļķis, Marks Ozoliņš, Viktors Švarcs, Leo Meļķis (arī treneris) vienības vadītājs Nilss Kalējs.

Sieviešu volejbolā pirmā dienā ASK pārliecinoši pieveica *Sparu* 15:3, 15:5, 15:4. Kad *Spars* savukārt sīkstā cīņā bija pārspējis *Daugavu* (13:15, 15:11, 15:8), kuru pārstāvēja basketbolistes un aizjūras viešņa Anita Graudiņa, likās, ka ASK spēle pret *Daugavu* pēdējā dienā būs tikai formalitāte. Iznāca gluži pretēji. ASK Nr. 1 gremdētāja Zinta Zvaigzne ieradās vēlu, un viņas vietā laukumā bija jāiet jau sen aktīvo rindas atstājušai Maijai Silai. *Daugava* – ASK 15:13, 15:13, 3:15. Nu visām vienībām bija pa vienai uzvarai un pat setu starpība bija līdzīga *Daugavai* un ASK. Bija jāskaita punkti, ko visvairāk bija sakrājis ASK, tā laimīgi paturot meistargodu.

1. v. ASK: Biruta Brūna, Vizma Brūna, Valerija Dance, Lia Sila, Maija Sila, Gunta Zvaigzne, Rute Zvaigzne, Zinta Zvaigzne, trenere Rute Zvaigzne un vienības vadītāja Maija Sila.

Novuss. 1983. gada ALM novusa turnīrā (10 dalībnieki) tāpat kā 1977. gadā Edmunds Smalkais pierādīja, ka rīkojas ar kiju tikpat iespaidīgi kā ar kora diriģenta zizli. Pašā pirmajā kārtā ciestais zaudējums viņu iespaidoja vēl pozitīvāk, un rezultātā 7 uzvaras un 1. vieta. Vitauts Mēbalds iesāka spīdoši (viņš un Laimonis Kaimiņš bija vienīgie, kas sagādāja Smalkajam zaudējumu), bet neizturēja līdz galam.

6 spēlētāji dalīja 2. vietu ar 9 punktiem: A. Bērziņš (ASK), Z. Grosbergs, L. Kaimiņš, P. Krulls, V. Mēbalds (visi *MLS*) un V. Zariņš (ASK).

Kongress. Sporta kongresā 1. janvārī bija maz dalībnieku. Daudz aktīvo jauniešu, to vidū sporta darbinieku, aizsteidzās uz jaunatnes kongresu Dūkijā.

Kongress uzaicināja G. Bērzzariņu arī nākamos 2 gadus vadīt ALSP. Visplašākās pārrunas izvērtās par nākamo ALM rīkošanu, to vietās un laika noteikšanu. Noskaņojums visu pilsētu pārstāvjos bija tāds, ka uz K. D. Lonsestona brauks tikai maza daļa sportistu, un tādēļ ALM tur nebūtu jārīko. Kongress vienojās, ka 1984. gada ALM atkal jārīko Melburnai.

24. ALM Melburnā 1984

Austrālijas latviešu 24. meistarsacīkstes Melburnā ritēja lielumties ierastās sliedēs, izņemot datumus. Uz ASK ieteikumu *MLS* sacīkstes sarīkoja nedēļas nogalē tieši pirms Ziemassvētkiem, dodot iespēju sportistiem tikt arī uz Kultūras dienam Lonsestonā. Kuplais dalībnieku skaits – 25 vienības (20 basketbolā, 5 volejbolā), plus tenisisti un novusisti, liecināja, ka datumu izvēle bijusi laimīga. Piedalījās 200 sportistu, no kuriem *MLS* deva gandrīz pusi (ieskaitot 26. vienību – P. Dulmaņa trenētas meitenes zem 12 g., kas "demonstrēja" basketbolu). Sparieši ieradās ar autobusu tieši sacensību rīta, bet tas viņu cīņas garu nemazināja.

Ierastais un zināmais Alberta parka stadions bija visiem pieņemams, kaut gluži negaidītas galvassāpes tika sagādātas volejbolistiem, jo sarunātais Nr. 9 laukums nebija pieejams. *MLS* volejbolā organizatori Raimonds Kukevics un Leonards Meļķis bija spiesti improvizēt, iepirkt (sacensību rītā!) nepieciešamās skrūves un rādīt pašam stadiona menedžerim Geizam, kur urbt caurumus, lai va-

rētu uzstādīt tīklu. Pateicoties viņu gādībai, volejbols sākās ar tik nelielu nokavēšanos, ka lielākā daļa spēlētāju un skatītāju nemaz par krīzi neuzzināja.

Sportistu parādē acīgākie vērotaji bija saskaitījuši 120 soļotājus, kas bija patīkami augsts procents, ievērojot to, ka tūliņ pēc parādes spēles iesaistījās tikai 4 vienības. ALM dalībniekus sveica un sacensības atklāja *DV* Melburnas nodaļas priekšnieks Fricis Sala.

Basketbols. Pēc atklāšanas pirmās laukuma devās vīriešu basketbolā vienības. Pirmo reizi pēc ilgiem gadiem sacentās tikai 4 "lielie": ASK, *Daugava*, *Spars* un *MLS*, spēlējot katrs ar katru. Rezultātā līdzīgas spēles – tik līdzīgas, ka meistargodu izšķīra labākā iegūto/zaudēto grozu starpība, kas izrādījās viens vienīgs punkts, t. i. pusgrozs!

ASK – *Spara* spēles uzvarētāju bija pārdroši zīlēt pat pēdējās minūtēs. ASK izcēlās ar tālajiem metieniem, kas kotējās ar 3 p., Markam Ozoliņam vienam pašam iegūstot 9 punktus. Taču *Spars* likās vairāk saliedēts, precīzi izpildīja soda metienus un beigās svinēja uzvaru. *Spars* – ASK 39:36.

Tikpat smagu cīņu iznesa *MLS* un *Daugava*, pie kam melburnieši izrādījās par 2 punktiem laimīgāki. *MLS – Daugava* 35:33.

Pirmās dienas otrajā kārtā rādās identiski rezultāti: *Spars – Daugava* 52:43 un *MLS* – ASK 52:43. Tas nozīmēja, ka trešās dienas spēle starp *MLS* un *Sparu* noskaidrotu meistaru.

"Finālspēles" pirmais puslaiks lika domāt, ka *Spars* atkārtos savu 1982. gada panākumu, jo veda 22:13, izceļoties Tenisonam, kamēr no melburniešiem vienīgi Švolmanis kaut cik nopietni spēja apdraudēt pretinieka grozu. Otrajā puslaikā *MLS* trenerim tomēr izdevās atrast labāko sastāvu, un pie beigu svilpes rezultātu dēlis rādīja neizšķirtu 30:30. Pēc šī turnīra noteikumiem spēli neturpināja. Saskaitot iegūtos un zaudētos punktus, tituls aizceļoja uz Sidneju. Spēlē dēļ 3. vietas *Daugava* parādīja lielāku neatlaidību un izturību, uzvarot ASK 42:39.

1. v. *Spars*: R. Vanags, D. Blūmanis, Valters Medenis, P. Ģibietis, P. Jumiķis, M. Tenisons, M. Plāteris, V. Sīkais, T. Veidners, treneris Pēteris Ģibietis.

Sidnejieša Jāņa Tilība dāvato mūžīgi ceļojošo Jāņa Riņģa piemiņas vairogu meistarsacīkšu labākajam spēlētājam ieguva Pauls Lēmanis *(MLS)*.

Veiksmīgākie punktu guvēji: Raimonds Kalns *(Daugava)* 34, Mārtiņš Tenisons *(Spars)* 33, Pauls Lēmanis *(MLS)* 30, Raimonds Vanags *(Spars)* 30, Marks Ozoliņš (ASK) 27, Markus Bērziņš *(MLS)* 22, Andris Švolmanis *(MLS)* 22.

Pirmo reizi meistarsacīkšu 32 gadu ilgajā vēsturē notika sacensības vīriešu basketbolā rezerves klasē, kur piedalījās tikai divas *MLS* vienības. Pirmajā spēlē *MLS III – MLS II* 38:28, otrajā spēlē *MLS II – MLS III* 33:23, izlīdzinot sēriju.

Sieviešu sacensībās nožēlu radīja ASK vienības nepiedalīšanās. Ievadījumā *MLS I* ar 4 juniorēm sastāvā izrādījās pārāks par *MLS II*, kas otrajā puslaikā palika četratā. *MLS I – MLS II* 39:30. Tai pašā dienā *MLS II* bija jāstājās pretī daugavietēm. *Daugava– MLS II* 41:32.

Otrajā dienā izšķirošajā spēlē ievērojami rutinētākās daugavietes pirmajā puslaikā apspēlēja *MLS I* 19:10. Pēc pārtraukuma risinājās izlīdzināta spēle, un starpība tā arī palika 9 punkti. *Daugava* kļuva par meistaru, atkārtojot 1982. gada panākumu. *Daugava– MLS I* 36:29. Veiksmīgākās punktu guvējas: D. Mantiniece 30 *(MLS I)*, A. Mežaka 27 *(Daugava)*, L. Katužane 24 *(Daugava)*, S. Strauta 18 *(MLS II)*, I. Zemdega 16 *(MLS I)*.

1. v. *Daugava*: Nikole Gīzekampa, Zaiga Jaunalksne, Baiba Lasmane, Anda Baumane, Linda Katužane, Silvija Kārkliņa, Astrīda Mežaka, Sandra Ozola, Melinda Viese, treneris Juris Katužans.

Meiteņu basketbols ALM diemžēl bija kļuvis īsts retums. Nebija tāda TTT, ko meitenes varētu apbrīnot un klusībā vēlēties sasniegt tikpat daudz. Pirmoreiz tas izdevās 1967. g. zem 18 g. grupā, tūliņ pēc tam, 1968. g. zem 16 un 14 g. grupām; tad 1973. gadā atkal ar 18-gadīgajām, bet bija jāpaiet vairāk nekā 10 gadiem, lai laukumā atkal tiktos meitenes. Par to jāpateicas adelaidietēm, kas pieteica vienību, tikpat kā piespiežot *MLS* noorganizēt pretinieces. Jauniņas jau abas vienības

bija – septiņpadsmitnieču pavisam maz; jaunākajai Indrai Ceplītei (ASK) tikai 11 (tikpat cik *Spara* Vivekai Medenei, kas spēlēja pie zēniem, tāpat kā jaunākas melburnietes un adelaidietes),bet spēles prieka un centības meitenēm netrūka.

Pirmajā spēlē ASK iesāka strauji– Liānu Pētersoni nosegt melburnietēm neveicās. Puslaiks 13–6. Otrajā puslaika melburnietes saņēmās, dubultoja pretinieču guvumu, taču pie beigu svilpes palika zaudētājās. ASK – *MLS* 19:18. Otrajā spēlē *MLS* trenere R. Pāruma bija adelaidiešu "gājienus" atšifrējusi. Rādot labāku spēli nekā ASK, melburnietes jau sākumā guva vadību, kas beigās izteicās 24–17 uzvarā (Pešudova; Pētersone 7). Pārpratuma dēļ *MLS* laukumā sūtīja arī Adamovsku, kam 18 gadi bija piepildījušies novembrī. Līdz ar to oficiālajos sarakstos kā meistarvienība iegāja ASK.

ASK: Liāna Pētersone, Diana Ziemele, Zenta Kronīte, Silvija Ose, Indra Ceplīte, treneris Edgars Ceplītis.

MLS bija pacenties ar līdz šim nebijušu notikumu: meiteņu zem 12 g. paraugspēli savā starpā. Treneris Pēteris Dulmanis treniņus bija sācis tikai jūlijā, un 5 mēnešos nevarēja sagaidīt brīnumus. Paraugspēlē piedalījās: Inta Balode, Melita Bērziņa, Linda Dulmane, Ilona Misa, Suzanne Kurle, Lija Misiņa, Karīna Jēkabsone, Kristīne Krulla, Māra Kasparsone un Lisa Mežciema (pēdējās četras jau bija parsniegušas 12 g. robežu), ka arī palīdzēja daži jaunākie zēni.

Zēniem bija jāsamierinās ar trim vecuma grupām. Visas iznāca "trijstūra" spēkošanas trīs sporta pilsētu starpā. Jāmin arī Kanbera: dižajai Medeņu ģimenes jaunajai paaudzei – Rainim, Vivekai, Larisai un Valteram – nesot Sidnejas *Spara* krāsas.

Zem 16 g. grupās ievadā *MLS* vienība apspēlēja jaunākos ASK zēnus, kam bija jāņem palīgi no zem 14 g. grupas. *MLS* – ASK 77:31. Tai pašā dienā *MLS* stājās pretī spariešiem, kas nebūt nelikās veselu nakti autobusā nonīkuši. Puslaikā *Spars* veda 22:11, un *MLS* trenerim Paulam Krullam bija jāmeklē cita taktika kā pret ASK. Beidzot izkristalizējās *MLS* spēcīgākais sastāvs, kas deva laimīgu uzvaru un meistargodu. *MLS* – *Spars* 36:34. Otrajā dienā *Spars* pieveica adelaidiešus, kas nekādi nevarēja nosegt Valteru Medeni.

1. v. *MLS*: U. Kalējs, R. Krulls, A. Lēmanis, R. Lode, A. Mežciems, O. Merits, J. Misiņš, E. Piekusis, M. Saliņš, L. Samulis, treneris Pauls Krulls.

Zem 14 g. zēnu basketbolā grupā ASK – *Spars* 53:30. Spariešī sīvi pretojās *MLS* pirmajā puslaikā, bet otrajā dominēja melburnieši. *MLS* – *Spars* 55:22. Meistargodu izšķīra ASK – *MLS* cīņa. ASK – *MLS* 38–34.

1. v. ASK: P. Ceplītis, B. Zariņš, P. Ziemelis, R. Puķītis, M. Ņikitins, V. Jankovskis, treneris E. Ceplītis.

1984. gada jūlija melburnieši bija sākuši strādāt ar jaunu mazo basketbolistu grupu Pētera Dulmaņa vadībā, tādēļ arī zem 12 g. zēniem bija "trijstūra" sacensības, taču nevarēja sagaidīt, ka mazie melburnieši būs īsajā laikā tiktāl nonākuši, ka varētu viesiem izrādīt nopietnu pretestību. ASK – *MLS* 45:15, *Spars* – *MLS* 38:7. Izšķirējā spēlē ASK – *Spars* 36:26.

1. v. ASK: Pauls Ziemelis, Roberts Osis, Ingmars Blicavs, Adams Ņikitins, Reinis Dancis, Indra Ceplīte, treneris Edgars Ceplītis.

ALSP pārsteiguma balvas – *Sporta Apskata* gada abonementu – saņēma četri no visjaunākajiem meistarsacīkšu dalībniekiem: Adams Ņikitins (ASK dzim. 1976. g.), Pēteris Banders *(MLS)*, Eriks Lācis un Rainis Medenis (abi *Spars*).

Rīkotāji *MLS* mēģināja arī daļēji atgriezties pie latviešu tiesnešu izmantošanas. Doma bija laba, nelaime tā, ka Austrālijā tikpat ka nebija latviešu tiesnešu. 1984. gadā izpalīdzēja Melburnas veterāns Hermanis Turss, *MLS* zem 16 un vīriešu vienības spēlētājs Andrejs Lēmanis, ASK zem 12 g. grupās treneris Igors Ņikitins un *MLS* zem 18 un sieviešu vienības spēlētāja Linda Pešudova.

Volejbols. Austrālijas latviešu vidū volejbols palika tikmēr, kamēr spēlēja tie, kas šo māku bija apguvuši Latvijā vai Vācijas nometnēs. Jaunā paaudze volejbolam īsti nepievērsās.

Protams, latviešiem bija bijuši un vēl tobrīd bija izcili spēlētāji (īpaši spēlētājas), taču ne spēlētāju "masas". Iespējams iemesls varētu būt tas, ka Austrālijā basketbolu, tāpat kā volejbolu, spēlē visu gadu un jauniešiem bija jāizšķiras par vienu vai otru sportu. Adelaides ASK nebija spējis titula aizstāvēšanai mobilizēt savu spēcīgāko sastāvu. Veterānēm Rutei Zvaigznei un Birutai Brūnai un divām jaunās paaudzes spēlētājām Liai Silai un austrāliešu 1984. gada sacensībās spoži spēlējušai Vizmai Brūnai pievienoja volejbolā iesācējas Dainu Silu un Zentu Kronīti. Pirmajā spēlē daugavietes izrādījās saliedētākas, un viegli uzvarēja 15:0, 15:8, 15:8. Otrajā dienā pēc divu pirmo setu zaudējuma adelaidietes sasparojās un pie beigu signāla pat veda 14:13, bet tas neiespaidoja gala rezultātu: *Daugava* – ASK 15:8, 15:10, 13:14. *Daugava*: Anda Baumane, Nikole Gīzekampa, Zaiga Jaunalksne, Linda Katužane, Silvija Kārkliņa, Baiba Lasmane, Sandra Ozola, Rita Petrova un Melinda Viese, treneris Gvido Lācis.

Vīriešu grupā nebija šaubu, ka spēcīgākais cietoksnis ir Melburna. *MLS* treneris Leonards Meļķis, kas bija izraudzīts aprūpēt arī globālo spēļu izlasi, bija sarunājis tik spēcīgu vienību, ka tā pretiniekam katrā setā caurmērā atļāva tikai 5 punktus. *MLS – Daugava* 15:8, 15:4, 15:5, *MLS* – ASK 15:2, 15:7, 15:5. Šajā spēlē laukumā redzēja 7 globālo spēļu volejbolistus: Brūderu, Kalēju, Loigomu un Švarcu no *MLS*, Balodi, Rumpi un Zvaigzni no ASK. Visinteresantākā izrādījās cīņa dēļ otrās vietas, kurā virsroku ņēma adelaidieši. ASK – *Daugava* 10:15, 15:4, 3:15, 15:3 (43:37).

1. v. *MLS*: Juris Beņķis, Pauls Brūders, Roberts Brenners, Arnis Kalējs, Niks Kalkhovens, Teds Kalkhovens, Eriks Loigoms, Marks Ozoliņš, Viktors Švarcs, treneris Leonards Meļķis.

Volejbolā tiesāšana atradās Alberta Priednieka, Leo Meļķa un Raimonda Kukevica kompetentajās rokās.

Teniss. Teniss beidzamo reizi ALM programmā bija uzņemts 1968. gadā Sidnejā. Zinot, ka Austrālijas latvieši būs parstāvēti globālajās spēlēs, *MLS* bija pacenties sarīkot tenisa turnīru, par ko pateicība pienācās Indulim Norvelim un Reinim Avotiņam. Lai tenisisti varētu izspēlēt katrs ar katru vienā pēcpusdienā, dalībnieku skaits bija ierobežots uz 6. No trim Austrālijas parstāvjiem piedalījās Roberts Lucis *(Daugava)* un Pauls Brūders *(MLS)*. Cīņas izvērtās ļoti vienlīdzīgas, un vietas izšķīra punktu starpība. Meistargodā tika Jānis Ozols *(MLS)*. Visvairāk ievērības guva 13 g. vecais Adrians Avotiņš, kaut negūdams nevienu uzvaru. Viņš saņēma Ausmas Pomeres dāvāto speciālbalvu.

Novuss. Kopš melburnieši 1977. gada atdzīvināja novusu ALM, tas programmās bija parādījies regulāri, izņemot 1981. gada minimeistarsacīkstēs Adelaidē. Trīs adelaidieši pievienojās 7 melburniešiem. Spēlējot katram ar katru, negaidītu, bet pārliecinošu uzvaru ar 14 punktiem ieguva Valdis Zariņš (ASK), atstājot 2. vietā Austrālijas pārstāvi globālajās spēles Laimoni Kaimiņu *(MLS)* ar 12 punktiem. Arī Arnis Kalējs *(MLS)* sasniedza 12 p., bet ar vājāku iegūto – zaudēto setu starpību. 4. v. E. Smalkais *(MLS)* 11 p.

BALTIEŠU SPELES

6. Baltiešu spēles Sidnejā 1979

Sestās baltiešu spēles Sidnejā jūnija garajā nedēļas nogalē ritēja gludi un draudzīgi. Latviešiem šoreiz bija jāsamierinās ar 5 otrajām un vienu trešo vietu, kamēr igauņi bija pārākie vīriešu volejbolā. Lielāko pārsteigumu sagādāja labi saspēlējies lietuviešu sieviešu volejbola sešnieks, pirmo reizi visā baltiešu spēļu vēsturē izcīnot "zeltu" volejbolā un apgāžot seno teoriju, ka lietuvieši specializējas tikai basketbolā.

Jauniešu vienības latviešiem izdevās sastādīt kā plānots, bet pieaugušo rindās palika neaizpildīti robi. No Adelaides ierādās 14 spēlētāju, no Melburnas 2, kamēr Sidneja deva 36 spēlētājus, trenerus un vienību vadītājus.

Glītajā, mājīgajā Benkstaunas stadionā lielo sarīkojumu ievadīja dalībnieku parāde. Dalībniekus un skatītājus pirmais uzrunāja Austrālijas baltiešu sporta padomes priekšnieks Juris Katužans, kas

kopīgi ar saviem kollēgām Juozu Dambrausku un Reinu Simmulu bija paveicis milzu darbu spēļu organizēšanā. Apsveicēju vidū bija arī LAAJ pārstāvis Guntis Bērziņš, baltiešu padomes pārstāve Tiu Simmule un ALSP vadītājs G. Bērzzariņš. Spēles atklāt bija apsolījies Benkstaunas pilsētas galva, bet slimības dēļ atteicās pēdējā brīdī un viņa vietā stājās Jaundienvidvelsas volejbola savienības prezidente Džouna Pekse. Pirmās dienas sacensību momentus uzņēma etniskās televīzijas ļaudis, arī intervējot padomes sekretāru R. Simmulu.

Basketbols. Vīriešu basketbolā cīņas ar lietuviešiem parasti bijušas sīvas, bet pārspēks reti bijis pretinieka pusē. Arī šoreiz latviešu vienības kodolu deva Adelaide, bet tai bija tikai trīs piedzīvojuši spēlētāji: Miķelis Strazds, kas kopīgi ar sidnejieti Arturu Birstiņu veica trenera pienākumus, Māris Jaunalksnis un Uldis Brūns. Sidnejieši sniedza labu atbalstu, bet, atskaitot Ģirtu Kalniņu, visi bija gados vēl jauni spēlētāji.

Igauņi zaudēja pret lietuviešiem 28–50 un stingri turējās pret latviešiem, paliekot zaudētājos tikai ar 37–47. Izšķirējā spēlē latviešu vienība sākumā panāca nelielu pārsvaru, bet pamazām lietuviešu agresīva aizsardzība, ātrais uzbrukums un sekmes atlēkušo bumbu ņemšanā svaru kausus nosvēra pamazām viņu labā. Rezultāts 72–84. Latviešu sastāvs: Kalniņš 24 p., Jaunalksnis 14 (pret igauņiem 8), Marks Ozoliņš 9 (18), Brūns 9, Roberts Balabka 6 (2), Varis Jankevics 6 (4), Andrejs Strazdiņš 2 (2), Strazds 2 (11), Viktors Sīkais (2), Andris Blūmanis.

Iztrūkstot paredzētajam sieviešu trenerim un galvenajiem palīgspēkiem no Adelaides, par treneri pēdējā brīdī iesaistīja melburnieti Juri Pandullo. Treneris īsajā laikā paveica daudz, nodibinot labu kontaktu ar spēlētājām, kas nāca no četriem dažādiem klubiem *(*ASK, *Daugava, Rīga, Spars)*, bet tas nebija pietiekami, lai lietuvietes kaut cik nopietni apdraudētu. Rezultāts 23–46: Sandra Jaunkalve 10, Līdija Supe 4, Anda Baumane 4, Sandra Gulbe, Sandra Strauta 2, Inese Voika 1, Rita Saiva, Sarma Vanaga.

Lietuvietes pieveica igaunietes 86–4 spēlē, kas basketbolu noteikti nepopulārizēja, un otrajā dienā arī latvietes uzvarēja igaunietes 48–16. Punktus guva Jaunkalve 32, Daina Sila 9, Supe 3, Baumane, Saiva 2.

Igauņiem jauniešu nebija nemaz, un tā basketbolā sacentās latvieši un lietuvieši divas reizes. Pirmajā meiteņu spēlē nebija daudz par ko priecāties, rezultāts 23–41. Arī šeit jaunas spēlētājas nāca no četriem klubiem, un trenerim Arnoldam Jumiķim bija jāpatērē daudz enerģijas, lai viņas kaut cik saliedētu. Techniski labāk sagatavotās adelaidietes – Sandra Freidenfelde, Anne Kapele un Daina Sila – otrajā dienā bija atmetušas savu nedrošību un aizrāva līdzi arī citas spēlētājas, kas nemaz nelikās iebaidītas no pirmās dienas zaudējuma. Lietuvietes turējās nedaudz priekšā gandrīz visas spēles laiku, bet 5 minūtes pirms beigām latvietes izlīdzināja, un skatītāji stadionā uzreiz atdzīvojās. Beigu svilpe atskanēja pie rezultāta 34–34 un bumba latviešu rokās, bet pie metiena tikt nebija izdevies.

Sastāvs: Kapele 12, Sila 11, Freidenfelde 5, Zane Klieģe 2, Karmena Lasmane 2, Viviana Buivida, Linda Katužane, Anita Krūmiņa.

Uz papīra zēnu basketbolistiem likās ļoti labas izredzes. Adelaidieši ar sidnejiešiem jau bija sīksti cīnījušies Kultūras dienu laikā, un, viņus kopā saliekot, varēja sagaidīt panākumus: augumi atlētiski, cīņas gara netrūka. Taču jau pirmajā spēlē zēni pārāk forsēja ātrumu, vairāk paļāvās uz individuālajām spējām, un rezultātā cieta 37–49 zaudējumu. Likās, ka otrajā dienā lietās vēl var griezties par labu. Taču arī revanšspēlē lietuvieši, spēlējot ātru, bet vairāk pārdomātu basketbolu, palika uzvarētāji ar 54–32. Sastāvs: Mārtiņš Tenisons 20 p. abās spēlēs, Pēteris Ģibietis 16, Valdis Lainis 13, Andis Graudiņš 6, Dāvids Blūmanis 4, Valdis Zvaigzne 2, Sarmis Jankevics 2, Tālis Lasmanis. Trenēja Pēteris Balabka.

Par latviešu vīriešu un sieviešu vienībām rūpējās menedžeri Ruta un Jānis Blūmaņi; par zēniem un meitenēm – Jānis Veiss.

Volejbols. Latviešu volejbolistes pazaudēja savu piektajās spēlēs izcīnīto "meistartitulu", bet nezaudēja draugus ar savu varonīgo cīņu pret labi saliedēto un augumā daudz pārāko lietuviešu vienī-

bu. Arī te vienīgā palīdzība no Adelaides ieradās G. Zvaigznes personā. Māsas Pekses (Jūlija, Karolīne un Kristīne, bij. JDV izlases juniores) un Rita Petrova jau bija guvušas zināmu rutīnu un laukumā darbojās lieliski, bet pietrūka gremdētāju. Septītā spēlētāja bija Sandra Strauta. Vienīgā spēlētāja ar gremdētājas augumu bija jauniņā Melinda Viese. Pirmais sets gan tika "aizmests" 3–15. Otrajā setā punkti auga līdzīgi, latvietēm pašaizliedzīgi cīnoties aizsardzībā un gremdējot nost no tīkla. Maratonsetā latvietes palika uzvarētājās 22–20, zaudēja trešo 14–16, spēja vēl uzvarēt ceturto, bet piektajā nogurums bija pārāk liels (Spēle ilga 2,5 stundas!). Trenēja vispusīgā Džouna Pekse, kas ne tikai ieņēma JDV volejbola savienības prezidenta un Austrālijas volejbola savienības kasiera amatu, bet arī trenēja JDV meitenes zem 15 g.

Lietuvietes tika pie sava pirmā volejbola meistartitula ar 3–0 uzvaru pār pavāju igauniešu sastāvu, un otrās dienas domātā "nagla" starp latvietēm un igaunietēm noskaidroja tikai 2. vietu. Latvietes uzvarēja 15–1, 8–15, 15–12, 15–9. Igauņi finansiālu apstākļu dēļ diemžēl bija atstājuši mājās visus adelaidiešus, ieskaitot izcilas volejbolistes. Adelaides igauņi savukārt izpelnījās pārmetumus par to, ka tajā pašā nedēļas nogalē sarīkoja volejbolā turnīru, kurā piedalījās arī viena no latviešu spēlētājām, kuras klātbūtne Sidnejā būtu droši vien izšķīrusi volejbolā 1. vietu latviešu labā.

Austrālijā volejbols lēnām bija kļuvis populārāks, bet latviešu zēnu vidū nebija spējis iesakņoties. Izkrītot no sastāva savainotajam kanberietim Birzeniekam, kas tobrīd varēja būt labākais latviešu volejbolists Austrālijā; melburnietim Haraldam Dzenim, latvietim ar augstāko universitātes gradu fiziskā audzināšanā (aizlidoja uz Jaunzēlandi pie pēkšņi saslimušās mātes), un Valdim Zvaigznem, palīgā Erikam Loigomam, Ronaldam Meļķim (abi melburnieši), Dainim Jaunalksnim (Ņūkāsla), Ojāram Tenisonam, Markam Plāterim (Sidneja) un Mārim Rudakam (Adelaide), bija jānāk basketbolistiem V. Jankevicam, A. Strazdiņam, D. Blūmanim un P. Ģibietim. Pēdējie divi izšķīrējā cīņā pret lietuviešiem nāca tieši no basketbola laukuma. Abi jaunieši deva savu labāko, pat kārtīgi elpu neatvilkuši pēc straujās spēles pret lietuviešiem basketbolā. Viņu ierašanās nosvēra 3. setu pret lietuviešiem latviešu labā 15:11, (pirmie divi seti bija zaudēti 4–15, 9–15), bet ceturtajā tomēr nācās zaudēt 12–15.

Kongress. Spēļu pirmās dienas vakarā Sidnejas lietuviešu namā tikās Austrālijas baltiešu sporta padomes locekļi un baltiešu sporta organizāciju pārstāvji. No latviešu puses piedalījās Austrālijas baltiešu sporta padomes priekšnieks un Jaundienvidvelsas latviešu sporta vadītājs Juris Katužans un ALSP vadītājs Gunārs Bērzzariņš.

Bez lielām pārrunām pieņēma lietuviešu iepriekš iesniegtos ierosinājumus statutu maiņai. Padomi paplašināja no 3 uz 6 locekļiem – pa diviem no katras tautības. Agrāk padome bija palīgus kooptējusi. Jauniešu vecumā robežu noteica tā, ka piedalīties atļauts tiem, kam vēl nebija piepildījušies 18 gadi spēļu gada 1. janvārī. Jaunās robežas pamatojums bija tas, ka vienības var sastādīt jau tūliņ pēc katras tautības meistarsacīkstēm, kas tradicionāli notiek decembra beigās. Noraidīja ieteikumu spēles vienmēr rīkot Melburnā, lai izvairītos no tālajiem, dārgajiem braucieniem starp Adelaidi un Sidneju. Rotēšana starp Adelaidi, Melburnu un Sidneju dotu iespēju spēles noskatīties visu šo pilsētu sporta cienītājiem un neuzliktu tik lielu slodzi vienas pilsētas administratoriem.

Neliela šķēpu laušana notika, pārrunājot lietuviešu ierosināto atsevišķo trofeju piešķiršanā basketbolā un volejbolā. Plānojot pašas pirmās spēles 1969. gadā, visu trīs tautību pārstāvji vienojās, ka balvas nav vajadzīgas, bet dalībniekiem izdos piemiņas zīmi. Taču 1973. gada kongress Sidnejā ieteica ceļojošu balvu, ko iegūtu tautība ar augstāko punktu skaitu. Mērķis bija pamudināt visas tautības pieteikt iespējamās 8 vienības (4 basketbolā, 4 volejbolā) neatkarīgi no viņu uzvaras izredzēm. Katras klases uzvarētājs saņemtu 3 p, 2. vieta 2 p. 3. v. – 1 p. 1975. un 1977. g. balvu ieguva latvieši, bet tās nozīme vienību pievilkšana bija pārvērtēta, kā tas visskaidrāk pierādījās jau togad, kad igauņi nepieteica nevienu jauniešu vienību un lietuviešiem trūka jauniešu volejbolistu.

Kongress noraidīja vēl citu balvu piešķiršanu, bet kā kompromisu nolēma katras uzvarētājas vienības dalībniekiem piešķirt medaļu vai žetonu.

Rotācijas kārtībā padomes sēdeklis pārgāja uz Adelaidi, kur 1981. gadā bija paredzētas 7. spēles.

Pārmetumi krita igauņiem par adelaidiešu neiesaistīšanu izlases vienībās un volejbola turnīra rīkošanu Adelaidē baltiešu spēļu nedēļas nogalē. Igauņu sporta savienības vadītājs adelaidietis Ivo Tūls jau pirms sacensībām bija reaģējis uz latviešu protestu, izsacīdams nožēlu un paskaidrodams, ka labākajiem Adelaides igauņu sportistiem sanācis pārāk daudz braukšanas: pagājušajā decembrī uz igauņu meistarsacīkstēm un Lieldienās uz Austrālijās volejbola meistarsacīkstēm. Bez tam igauņi gatavojās uz trešajām pasaules sporta dienām Zviedrijā 1980. gadā.

Latviešu izlases sportistu ceļošanu uz Sidneju ievērojami atvieglināja LAAJ Kultūras fonda piešķirums.

Noslēguma ballē īsajā oficiālajā daļā ceļojošo balvu sekmīgākajai nācijai baltiešu sporta padomes priekšnieks Juris Katužans nodeva lietuviešu pārstāvim, kas cita starpā pateicās rīkotājiem un novēlēja baltiešu spēlēm gaišu nākotni. Pēc tam uzvarētāji turpināja svinēt uzvaras, un zaudētāji centās aizmirst zaudējumus.

7. Baltiešu spēles Adelaidē 1981

1980. un 1981. g. latviešu pārstāvji Austrālijas Baltiešu sporta padomē bija DA latviešu sporta vadītājs Arvīds Jankevics un ASK valdes priekšsēdis Pēteris Jaunkalvis.

7. Baltiešu spēles Adelaidē risinājās harmonijas zīmē. Nebija ne protestu, ne pārmetumu, ne savainojumu. Smaidīgu seju likās vairāk nekā parasts, varbūt tādēļ, ka panākumi visu trīs nāciju starpā sadalījās stipri līdzīgi. Latviešu zēni sagādāja patīkamu pārsteigumu volejbolā un ne tik vien viegli tika galā ar jauniņajiem lietuviešiem, bet pēc pasmaga pirmā seta zaudējuma igauņiem iespēlējās un galotnē palika uzvarētāji pret favorītiem.

Vīriešu basketbolā standarts izskatījās augstāks nekā iepriekšējo 10 gadu laikā. Igauņi izrādījās ciets rieksts gan lietuviešiem, gan latviešiem, kas spēlēja sava praktiski labākajā sastāvā ar olimpieti Andri Blicavu pie stūres. Latviešu "smagā artilērija" pret lietuviešiem darbojās pietiekami veiksmīgi, neraugoties uz brāļu tautas kurināto karsto tempu, un augumā dižos igauņus sasaistīja latviešu agresīvā zonas prese. Rezultātā – 219 iegūti punkti divās spēlēs un 1. vieta. Ļoti stabilu sniegumu abās dienās deva Miķelis Strazds.

Pēc ilgiem laikiem arī latviešu **basketbolistēm** izdevās ņemt virsroku. Latviešu vienība bija iespējami spēcīgākā sastāvā, bet pat tad vēl pāris minūtes pirms beigām uzvarētājs nebija drošs. Izturēja kādreizējās Austrālijas izlases vienības Ilzes Blicavas nervi – mērķi sasniedza divi viņas metieni, nodrošinot latviešu uzvaru. Iepriecināja Ilonas Treijas agresīvā spēle.

Lietuviešiem panākumus nesa ātras, dinamiskas zēnu un meiteņu basketbola vienības. Latviešu zēniem pietrūka auguma, ko varētu būt sagādājis Arnolds Paeglis, kas izšķirās palikt Melburnā uz sava kluba (Daimondvelijas) konferences spēlēm. Mugurkaulu vienībai šoreiz deva melburnieši Pauls Lēmanis un Arnis Kalējs, bet vienībai kliboja bumbas pārvaldīšana, kā arī metieni.

Meitenes, kas pirmajā dienā nespēja lietuvietēm nopietni pretoties, otrajā dienā krietni saņēmās un galvenokārt ar sidnejietes Lindas Katužanes metieniem puslaikā veda 14–11, taču šo pārākumu neizdevās noturēt.

Sieviešu volejbolā latviešu sporta vadītāji bija veltījuši iespējamās pūles, lai iesaistītu labākās jaunās paaudzes spēlētājas, taču tas izdevās tikai daļēji, un vienību bija spiestas balstīt arī veterānes. Pret igauņu jaunajām, bet krietni piedzīvojušajām spēlētājām izdevās uzvarēt pirmo setu, bet nākamajos divos nācās palikt mazākumā. Ceturtajā setā pie stāvokļa 6–6 notecēja ierobežotais laiks – 80 minūtes, dodot uzvaru igaunietēm. Latviešu augstas klases spēlētājām Zintai Zvaigznei un Helenai Kalkhovenai pietrūka pietiekami stipras "aizmugures". Varbūt ar to izskaidrojams, ka arī viņas pašas nespēja savu spēles līmeni visu laiku noturēt. Šo spēļu atklājums bija 17 g. v. Kaija Kučere, kas godam nopelnīja savu vietu pieaugušo vienībā.

Lietuvietes šoreiz palika zaudētājās. Bija žēl, ka izjukusi viņu teicamā vienība, kas 1978. gadā bija piedalījusies lietuviešu globālajās meistarsacīkstēs un 1979. gada baltiešu spēlēs apspēlēja gan latvietes, gan igaunietes.

Vīriešu volejbolā lieliskie igauņi sešos setos atdeva tikai 29 punktus. Ja nebūtu atkritis savainotais kanberietis Andris Birzenieks, starpība nebūtu bijusi tik liela. Par panākumu jāuzskata uzvara par lietuviešiem, kaut arī 4. setā latviešiem palīdzēja pulkstenis. Latviešu vienībā izcēlās Eriks Loigoms.

Mūžīgi ceļojošo balvu veiksmīgākajai nācijai ieguva latvieši ar 19 p., bet pagājušā gada uzvarētāji lietuvieši sakrāja tikpat daudz punktu kā igauņi – 13.

Atklāšanas ceremonija ritēja gludi, un parādē patīkami bija vērot vienādi tērpto latviešu izlasi jaunajās uniformās, kas bija sagādātas gan ar latviešu organizāciju, gan privātu sporta draugu atbalstu.

Sacensības atklāja Dienvidaustrālijas sporta un atpūtas ministrs Maikls Vilsons. Skatītāju bija vairāk, nekā rīkotāju vērtējumā gaidīts. Glītie piemiņas žetoni izrādījās tik populāri, ka to krājums izsīka jau pirmajā dienā.

Turpat trešo daļu no latviešu izlases deva 4 ģimenes. Vai nu laukumā, vai administrācijā redzējam piecus Silus (Maiju, Adāmu, Dainu, Liju, Raimondu), četrus Brūnus (Birutu, Inesi, Vizmu, Uldi), četrus Blicavus (Ilmaru, Ilzi, Andri, Ivaru) un trīs Zvaigznes (Rutu, Zintu, Valdi), tāpat trīs Jankevicus (Arvīdu, Vari, Sarmi). Pēc ilgiem gadiem programmā atkal parādījās Resnā vārds: kādreizējā *ALS* kapteiņa Olģerta Resnā dēls Mārtiņš cīnījās volejbola izlasē.

Rezultāti

Basketbols, vīrieši: Latvija – Lietuva 102–91 (A. Blicavs 23, M. Strazds 22, E. Drīzners 13, V. Jankevics, P. Vītols 12, U. Brūns 10, I. Blicavs 8, M. Ozoliņš 2, S. Jankevics), Lietuva 91; Lietuva 97, Igaunija 83; Latvija 117 (Brūns 22, Vītols 20, I. Blicavs 18, Drīzners 17, A. Blicavs 16, V. Jankevics 14, Strazds 10), Igaunija 82. 1. Latvija, 2. Lietuva, 3. Igaunija. Latviešu treneris A. Blicavs, nespēlējošais treneris Ilmars Blicavs, menedžers Felikss Blicavs.

Labākie grozu guvēji Nibons (Ig.) 59, Kardas (Liet.) 58, A. Blicavs 39.

Sievietes: Latvija 59 (I. Nodža 24, I. Treija 13, B. Dosna 10, S. Jaunkalve 9, A. Baumane 3, A. Dadze, D. Sila, I. Brūna), Lietuva 50; Latvija 65 (Nodža 16, Dosna 13, Treija 12, Baumane 9, Jaunkalve 8, Brūna 5, Dadze 2), Igaunija 28; Lietuva 57, Igaunija 26. 1. Latvija, 2. Lietuva, 3. Igaunija. Labākās grozu guvējas: Nodža 40, Lestere (Liet.) 26, Treija 25. Latviešu treneris B. Nodžs, menedžers M. Siļķēns.

Zēni: Latvija 47 (P. Lēmanis 12, A. Rutkovskis 10, A. Kalējs 8, V. Zvaigzne 7, P. Balodis, K. Lācis 4, I. Kargans 2, A. Burdikovs, R. Sils), Lietuva 56; otra spēle – Latvija 40 (Lācis, Lēmanis, Zvaigzne 8, Sils 6, Kalējs 5, Balodis, Kargans 2, Rutkovskis 1), Lietuva 60. Latviešu treneris M. Strazds, menedžers J. Kalējs. Labākie grozu guvēji: Volliss 31, Navāka 29 (Liet.).

Meitenes: Latvija 27 (D. Sila 10, L. Sila 8, L. Katužane 4, S. Freidenfelde 3, B. Lasmane 2, D. Adamovska, V.Brūna, I. Ozoliņa), Lietuva 56; otra spēle – Latvija 25 (Katužane 10, Freidenfelde 7, Ozoliņa 5, D. Sila 3), Lietuva 29. 1. Lietuva, 2. Latvija. Latviešu treneris U. Brūns, menedžere M. Sila. Labākās grozu guvējas: Stīla 23, Sepoka 22, Lokharta 16 (visas Liet.).

Volejbols, vīrieši: Latvija (A. Fejs, V. Jankevics, A. Kalējs, E. Loigoms, R. Meļķis, H. Pitrāns, M. Rudaks, A. Švolmanis, M. Resnais, V. Zvaigzne; treneris L. Meļķis, menedžere R. Zvaigzne) – Lietuva 15–17, 15–11, 15–11, 0–5. Latvija – Igaunija 2–15, 6–15, 3–15; Igaunija – Lietuva 15–7, 15–4, 15–7. 1. Igaunija, 2. Latvija, 3. Lietuva.

Sievietes: Latvija (B. Brūna, I. Brūna, H. Kalkhovena, K. Kučere, M. Sila, R. Zvaigzne, Z. Zvaigzne; trenere Z. Zvaigzne) – Lietuva 15–9, 9–15, 15–5, 6–4. Uzvar Latvija. Latvija – Igaunija 15–13, 12–15, 8–15, 6–6; uzvar Igaunija. Igaunija – Lietuva 15–10, 16–14, 15–3. 1. Igaunija, 2. Latvija, 3. Lietuva.

Zēni: Latvija (P. Dīcmanis, A. Kalējs, I. Kargans, A. Rumpe, K. Rumpe, A. Rutkovskis, R. Sils, I. Vadzis, V. Zvaigzne; treneris T. Dīcmanis, menedžers A. Sils) – Igaunija 7–15, 15–9, 15–13; Latvija – Lietuva 15–4, 15–7, 15–3; Igaunija – Lietuva 15–2, 15–2, 15–2. 1. Latvija, 2. Igaunija, 3. Lietuva.

Meitenes: Latvija (V. Brūna, L. Katužane, K. Kučere, S. Freidenfelde, B. Lasmane, D. Sila, L. Sila, A. Treija; trenere R. Zvaigzne, menedžere B. Brūna) – Igaunija 15–13, 7–15, 2–15, 15–7. Spēle neizšķirta. Otrā spēle: Latvija – Igaunija 15–4, 11–15, 8–15, 4–15.

Kongresā nebija domstarpību, lūdzot Melburnas baltiešu sporta darbiniekus pārņemt uz 2 gadiem Austrālijas baltiešu sporta padomes funkcijas un 1983. gadā Melburnā sarīkot 8. Baltiešu spēles. Lietuvieši lūdza ievērot, ka 1983. gada jūnijā un jūlijā notiks viņu globālas spēles Čikāgā.

Spēles beidzas ar balli svētdienas vakarā – Miķeļa Strazda skaisti dekorētajā latviešu namā. Baltiešu sporta padomes dāmu komiteja bija rūpējusies par lieliskām vakariņām, un laba mūzika palīdzēja uzturēt patīkamu noskaņu visu viesu vidū.

8. Baltiešu spēles Melburnā 1983

Astotajās baltiešu spēlēs 23. un 24. aprīlī Melburnā tikai vienai no latviešu vienībām – sieviešu basketbolistēm – izdevās izcīnīt zeltu, taču kopvērtējumā visvairāk punktu guva latvieši, tā paturot atkal uz 2 gadiem (līdz nākamajām spēlēm 1985. gadā Sidnejā) mūžam ceļojošo ozolkoka kausu.

Baltiešu spēles bija laba mēraukla sporta līmenim, kaut arī, igauņu jauniešiem atkrītot, salīdzinājums lielumties bija ar mūsu brāļu tautu. Jauniešu basketbolā latviešiem zēnu bija daudz, meiteņu maz, bet ne vieniem, ne otrajiem nebija izdevies pieveikt lietuviešus jau gadiem. Arī šoreiz zaudējumi abās dienās, kaut otrā dienā zēni bija izvirzījušies ievērojamā vadībā.

Nu jau divās spēlēs pēc kārtas latviešu sievietes bija pārspējušas ilgi favorizētās lietuvietes, bet abas reizes turpat izšķirīgu lomu spēlējusi Ilze Nodža, kas bija lieliskā formā. Īpaši jāatzīmē arī Rudīte Pāruma, kam bez spēlētājas pienākumiem pēdējā brīdī nācās uzņemties arī treneres lomu, paredzētajam trenerim saslimstot. Šī arī bija vienīgā vienība, kas, ja arī ne pilnīgā sastāvā, ieradās Melburnā laikus, trenējās piektdienas pievakarē un sestdien gāja laukumā atpūtusies. Adelaides zēni ieradās sestdienas rītā ar vilcienu tik vēlu, ka viņu treniņš bija par stundu jāpārceļ un tūliņ pēc tā viņiem nācās iet uz laukuma.

Par vīriešu basketbolu droši vien būs vairākas teorijas, sākot jau ar sastāvu un vairāku spēlētāju atteikšanos braukt. Treneris Andris Blicavs kodolā ņēma viņam labi pazīstamos adelaidiešus, bet tas vairāk nebija tāds kodols kā 1981. gadā. Igauņi šoreiz atveda savu visspēcīgāko sastāvu, ieskaitot trīs virslīgas spēlētājus (no Kanberas, Adelaides, Melburnas) un pirmajā dienā pārliecinoši "apgāza" nedrošu un neiespēlējušos latviešu vienību, agresīvi sedzot, pārvaldot groza bumbas un precīzi metot. Arī otrajā spēlē pret lietuviešiem igauņi bija tuvu uzvarai, bet beigās nogurums darīja savu.

Pēc pirmās dienas fiasko treneris izšķīrās pats iet laukumā, kaut viņa celis vēl joprojām bija ārsta uzraudzībā. Vienību atbalstīja arī menedžers Ilmars Blicavs, kas stājās saslimušā Jura Skadiņa vietā. Pēc pabāla sākuma vienība galu galā iesila, maz pamazām lietuviešus iedzina, pēdējās minūtēs pārņemot vadību un to noturot. Visām vienībām tagad bija līdzīgs uzvaru un zaudējumu skaits. Pēc punktiem latviešiem augstāk par 3. vietu neizdevās uzkāpt, taču latviešu mazgaidītā uzvara ļāva igauņiem pirmoreiz kopš 1969. gada kļūt par meistariem.

Vīriešu volejbolā trenerim Leo Meļķim bija izdevies savākt spēcīgu sastāvu, ieskaitot vairākus debitantus, kas bija spēlējuši Melburnas virslīgā, ja arī ne latviešu vienībā. Šī vienība tika galā ar lietuviešiem, bet ar tradicionāli spēcīgajiem igauņiem nevarēja konkurēt.

Baltiešu spēles vienmēr bija notikušas draudzīgā garā, ja arī organizācija ne vienmēr visās trijās nācijās bijusi profesionāla. Latviešiem gandrīz vienmēr bijis maksimāli iespējamais vienību skaits, bet nereti bija licies, ka kaimiņi varbūt nav bijuši pietiekami enerģiski savu vienību apzināšanā. Tā, piemēram, lietuviešiem nebija pieteikta neviena sieviešu volejbola vienība, kaut 1979. gadā viņas izcīnīja baltiešu meistargodu.

Skumdināja pieteiktais zemais igauņu vienību skaits – tikai trīs (vīriešu basketbols un volejbols, sieviešu volejbols). Spēļu programmā bija izziņota, spēlētāji jau tikpat kā ceļā, kad ceturtdienā

pirms spēlēm pienāca ziņa, ka igaunietes savu volejbola vienību atsauc. Šāds notikums baltiešu spēles līdz tam vēl nebija piedzīvots. Baltiešu sporta padome steidzīgās telefona sarunās vēl mēģināja stāvokli glābt, aicinot lietuvietes, bet bija, protams, par vēlu. Latviešu sporta pārvaldei tad neatlika nekas cits, kā paziņot spēlētājām visās pavalstīs, ka sieviešu volejbols nenotiks. Kongresā vēlāk latviešu vienībai piešķīra punktus bez spēles.

1982.–1983. gadā Austrālijas baltiešu sporta padomē vienīgie darbinieki ar iepriekšēju pieredzi baltiešu spēļu rīkošanā bija latviešu pārstāvji G. Bērzzariņš un J. Skadiņš, kam nācās iznest daudz vairāk kā trešo daļu no darba slodzes.

Atklāšanas parādi veda olimpietis Andris Blicavs, nesot Austrālijas karogu. Latvijas karogu nesa Andris Jaunbērziņš. Tautu meitu tradīciju pie karoga šoreiz turpināja tikai latvietes – Vija Kā *(Cah)*, Rita Graudiņa, Karīna Vegnere. Gan lietuvieši, gan latvieši parāde gāja turpat pilnā sastāvā, katra izlase savās vienveida uniformās. Latvieši šoreiz pirmo reizi uz savām uniformām nesa mazo Latvijas ģērboni, ko veci sportisti atcerējās pēdējo reizi redzējuši tikai 1939. gadā.

Pēc baltiešu sporta padomes priekšsēža R. Višnauska ievadvārdiem spēles atklāja Viktorijas baltiešu padomes priekšsēdis A. Pocius. Goda viesu vidū bija LAAJ vicepriekšsēde Viktorija Eva Brennere ar dzīvesbiedru.

Rezultāti:

Basketbols. **Vīrieši**: Igaunija – Latvija 63–41 (I. Blicavs 12, U. Brūns 8, V. Jankevics 6, G. Mantinieks 6); Latvija – Lietuva 53–49 (Brūns 16, A. Blicavs 12, E. Drīzners 11, I. Blicavs 7); Lietuva – Igaunija 67–75. Latviešu vienība: A. Blicavs, I. Blicavs, U. Brūns, V. Jankevics, E. Drīzners, G. Mantinieks, A. Graudiņš, I. Ķepītis, A. Švolmanis, A. Jaunbērziņš, P. Lēmanis; treneris A. Blicavs, menedžeri Ilmārs Blicavs, P. Jaunkalvis.

Sievietes: Latvija 53 (I. Nodža 18) Lietuva 46 (V. Kalniņa 16); Latvija 62 (Nodža 28) Lietuva 45 (Kalniņa 20); Latviešu vienība: I. Nodža, I. Treija, S. Jaunkalve, B. Dosna, R. Pāruma, L. Katužane, K. Lasmane, D. Mantiniece, I. Ozoliņa; trenere R. Pāruma; menedžere L. Bērziņa.

Zēni: Latvija 43 (I. Kargans 13) Lietuva 61; Latvija 53 (P. Lēmanis 19) Lietuva 57; Latviešu vienība: P. Andersons, A. Balodis, M. Bērziņš, E. Elksnītis, K. Kalējs, I. Kargans, A. Lēmanis, P. Lēmanis; treneris E. Lēmanis, menedžers A. Bērziņš.

Meitenes: Latvija 38 (L. Pešudova 9) Lietuva 58; Latvija 27 (Pešudova 10) Lietuva 45; Latviešu vienība: A. Adamovska, V. Brūna, N. Gīzekampa, K. Kalēja, L. Klaikaliete, B. Lasmane, L. Pešudova, L. Sila, A. Švāģere); treneris D. Pešudovs; menedžere S. Adamovska.

Volejbols. Vīrieši: Latvija – Igaunija (A. Kalējs, N. Kalkhovens, T. Kalkhovens, T. Kruks, E. Loigoms, V. Zvaigzne; treneris L. Meļķis, menedžers J. Kalējs) 15–9, 15–6, 15–6; Latvija – Lietuva 15–7, 15–8, 15–11, Igaunija – Lietuva 15–5, 15–3, 15–7.

Sievietes: Latvijas vienībā bija pieteiktas B. Brūna, V. Brūna, H. Kalkhovena, A. Kruka, K. Kučere, S. Ozola, L. Sila, G. Zvaigzne; trenere R. Zvaigzne, menedžere V. Saiza. Igaunijas vienība neieradās.

Rekordu sasniedza Adelaides basketbolisti Sandra Jaunkalve, Uldis Brūns, Varis Jankevics un Melburnas volejbolists Eriks Loigoms, kas latviešu izlases uniformas nesa jau 4. reizi pēc kārtas (t. i., kopš 1977. g.). Jankevics 1977. gadā vēl bija zēnu sastāvā; Jaunkalve tajā pašā gadā spēlēja gan jauniešu, gan pieaugušo vienībā; abi vienu reizi spēlējuši arī volejbola izlasē – Sandra jaunatnes, Varis vīriešu. Jaunākie latviešu spēlētāji – 14 g. v. Vizma Brūna un Andrejs Lēmanis.

Pēc baltiešu spēļu noteikumiem spēlētājs var izvēlēties, kurā pusē piedalīties, ja viņa vecāki nāk no divām dažādām Baltijas valstīm. Tā Eriks Loigoms (tēvs igauņis, māte latviete) regulāri pārstāvējis Latviju; Jonas Ignatavičs (Benitas Nedesonas un leģendārā Algimanta Ignataviča dēls) – Lietuvu, šogad izvēršoties par veiksmīgāko grozu guvēju. Vanesa Kalniņa 1977. gadā spēlēja pie latviešiem, šogad – pie lietuviešiem, gūstot abās spēlēs visvairāk punktus.

Kongress. Kongresā igauņiem nācas aizstāvēties pret pārmetumiem par sieviešu volejbola vienības atsaukšanu pēdējā brīdī, mazo vienību skaitu un nepietiekami nopietno pieeju parādei. Igauņu pārstāvis solījās nākamajās spēlēs panākt uzlabojumus.

Latviešu pārstāvji kongresā G. Bērzzariņš (ALSP un Viktorija), P. Jaunkalvis (Dienvidaustrālija) un A. Jaunbērziņš (pārstāvot JDV latviešu sporta vadītāju J. Katužanu) izteica gan konstruktīvu kritiku, gan nāca ar jaunām idejām, cita starpā norādot, ka nedrīkst aizmirst spēļu pamatdomas – pulcināt baltiešu jauniešus, katrai nācijai sniegt labāko, ko tā spēj.

Noslēguma ballei bija laba zāle (latviešu namā) un kapella, bet maz rīkotāju, tā kā palīgā nāca MLNK dāmu kopa M. Krullas vadībā, paveicot lietas, kas normāli būtu rīkotāju rokās. Oficiālā daļa bija īsa: sporta padomes priekšsēdis Višnauskis paziņoja iegūtos punktus: Latvija 13, Lietuva 11, Igaunija 6 un ceļojošo kausu nodeva uz 2 gadiem glabāšanā latviešu pārstāvim. Jāatzīmē gan, ka vienīgās igauņu vienības – vīriešu basketbolā un volejbolā – abas ieguva zelta medaļas. Latviešu izlases vienību spēlētāju braucienu uz Melburnu atbalstīja LAAJ Kultūras fonds, par ko pateicās gan braucēji, gan ALSP.

UZPLAUKUMS 1985–1989

Šis samērā īsais laika periods bija viens no dinamiskākajiem Austrālijas latviešu sporta dzīvē, kas piedzīvoja savus otros ziedu laikus (ja par pirmajiem uzskatām dekadu pēc 50. gadu vidus) ar lielsarīkojumiem, kas pārsniedza iepriekšējos.

Pirmais no tiem bija ilgi lolotais un beidzot reālizētās 1. Latviešu globālās meistarsacīkstes (1. LGM) Garezerā, Mičigenā, ASV, kas saveda kopā visā brīvajā pasaulē izkaisītos latviešu sportistus, apliecinot viņu piederību vienas tautas kopai.

Daļēji 1. LGM iespaidā katru gadu rīkotās ALM pulcināja sen nepiedzīvotu jauniešu skaitu. 1987. gadā basketbolu – vēl arvien visiecienītāko sporta veidu – spēlēja 8 dažādās klasēs – vīriešu, sieviešu un 6 zēnu un meiteņu vecumā grupās.

Novuss, kaut nereti ALM programmā jau kopš 1963. gada, uzplauka Balaratas *Ventas* ierosmē, sākot ar šīs kopas 35 gadu dibināšanas atceri un tai veltīto atklāto turnīru. Skaitliski mazā *Ventas* saime, savā laikā vieglatlēti un bumbu sporta cienītāji, izaudzinājuši jauno paaudzi, kas lielumties bija pārcēlusies uz dzīvi lielpilsētās, nolēma, ka viņiem piemērots sporta veids būtu novuss, ar ko viņi iešūpoja arī citu pilsētu spēlētājus, īpaši no tā laika, kad Austrālijas nozares vadību uzņēmās enerģiskais Voldemārs Āboliņš.

1986. gadā Austrālijas vieglatlētu izlase Britu kopvalsts spēlēm Edinborovā iedalīja Petru Riversu un Astru Vītolu-Etjēnu, bet ne vienai, ne otrai neizdevās gūt panākumus.

Baltiešu spēles divreiz izdevās labi, bet 1989. gadā Melburnas lietuviešu ietekmē novirzījās no saviem pamatprincipiem, un, nesaņemot visu trīs nāciju pārvalžu atsaucību, spēles atsauca. Smagu triecienu Trimdas sporta vēstures projekts saņēma 1987. gadā, kad negaidīti mira paredzētās grāmatas galvenais redaktors, ilggadīgais *Sporta Apskata* izdevējs Gunārs Gubiņš, kas bija sakrājis visus Ziemeļamerikas latviešu sporta materiālus.

1988. gadā olimpiskajās spēlēs Soulā Austrāliju basketbolā pārstāvēja Andrejs Vlahovs, 60. gadu vieglatlētikas zvaigznes Ievas Kampes un dienvidslava Lena Vlahova dēls. 1989. gadā pienāca Austrālijas kārta rīkot 2. LGM, ko uzticēja Sidnejai. Tai pašā gadā ar olimpiskās idejas atjaunotājiem Latvijā solidārizējās Adelaides un Sidnejas baltiešu sportisti, rīkojot olimpiskās dienas sacensības, atkal uzsverot politisko momentu – Baltijas valstu okupāciju un tuvojošos brīvības ausmu.

Gada beigās ALSP sadarbībā ar Austrālijas basketbola federāciju un latviešu sporta kopām Sidnejā, Melburnā un Adelaidē noorganizēja Latvijas meistarkomandas VEF turneju Austrālijā. Šī bija lieliska propaganda latviešu sportam – VEF uzvarēja visas 11 spēles trīs pavalstīs. Pārsteidzoši, ka šī turneja palika tikpat kā nepieminēta Latvijas sporta presē.

BASKETBOLS

Lielākais basketbola vienību skaits bija **Sidnejā**, kur *Spars* un *Daugava/Latvians* spēlēja Benkstaunas, Paramatas un Obernas savienības, kopā 6–7 vienības, no tām visvairāk *Sparam*, kas vienīgais pulcināja Sidnejas zēnus un meitenes, kas latviešu relātīvi mazā skaita dēļ likās pareiza pieeja no latviešu puses.

1986. gadā *Spars*, papildināts ar dažiem austrāliešiem, Benkstaunas pirmsezonas virslīgā ieguva 1. v., bet vasaras turnīrā Paramatas virslīgā – 2. v. Labākais jauniešu sasniegums bija *Spara* zēnu zem 14 g. 1. v. Obernas pavasara turnīrā 1987. gadā, bet 1988. gadā zēni zem 16 g. izcīnīja 1. v. Paramatā.

1987. gadā gan *Spars*, gan *Daugava* atzīmēja savu 35 gadu pastāvēšanu. *Spara* vadību uzņēmās jaunās paaudzes pārstāvis Viktors Sīkais.

1987. gadā nodibināja Sidnejas *DV* basketbola un volejbola kopu (A. Jaunbērziņš, A. Baumane, M. Viese-Henrija), kas kā *Latvians* startēja Benkstaunas savienībā ar vienu vīriešu un vienu sieviešu vienību. **1988. gadā** *DV/Latvians* uzvarēja Sidnejas *Makkabi kluba* rīkotajā etnisko grupu basketbola turnīrā sieviešu klasē.

1989. gadā Lukasu Agrumu iedalīja Sidnejas vidusskolu izlasē. Vēlāk viņš spēlēja NBL. Kanberieti Raini Medeni izraudzīja JDV provinces izlasē turnejai ASV.

Melburnā *MLS* turpināja attīstīt darbu ar jauniešiem, pieteicot trīs zēnu un vienu meiteņu vienību savienībās, kur tām bija vispiemērotākās sacensības. Vismaz divi treneri bija izgājuši Viktorijas savienības treneru kursus. Tā kā treniņi notika tikai vienreiz nedēļā, tika uzsvērta individuālā sagatavošanās mājās.

Vīriešu vienība atzīstami cīnījās Melburnas savienības A gradā, gūstot 2. v. 1985. un 1986. gadā. Parallēli vienība spēlēja visspēcīgākās – Viktorijas savienības 3. līgā; pēc uzvaras tajā – īslaicīgi arī 2. līgā (t. i., tūliņ aiz virslīgas). Pirmoreiz vienība pieņēma atalgotu austrāliešu treneri; vēlāk šim paraugam sekoja arī dažas jauniešu vienības. Tiešos izdevumus atlīdzināja latviešu treneriem. Jaunatnes vienības Veiverlijas savienībā parasti turējās pirmajā četriniekā. 1987. gadā Rudīte Pāruma, kādreizējā Viktorijas izlases spēlētāja, noorganizēja *MLS* sieviešu vienību.

Andris Blicavs trenēja *St. Kildas* (kas vēlāk mainīja vārdu uz *Rietummelburnu*) virslīgas vienību, pēc tam uzņēmās kluba izpilddirektora posteni. Viņa brālis Ivars trenēja kluba 2. līgas vienību.

Andrejs Lēmanis, saspēles vadītājs aizsargs, kas bija pārstāvējis Viktoriju jaunatnes vienībās nepārtraukti kopš 11 g. vecuma, četrreiz kā vienības kapteinis, 1987. gadā nonāca zem 20 g. grupā, kur viņam Austrālijas jaunatnes meistarsacīkstes iznāca spēlēt pret Rietumaustrāliju ar Andreju Vlahovu, Ievas Kampes-Vlahovas dēlu. Pēdējais tai pašā gadā ieguva stipendiju Stenfordas universitātē un devās uz ASV.

1987. gadā Austrālijas sieviešu klubu meistarsacīkstēs uzvarēja *Koburga* ar Andra Blicava dzīvesbiedri Karenu. Šai turnīrā Ilze Blicava pārstāvēja Stertu, bet Lisa Vlahova, Andreja māsa, kas bija studējusi Austrālijas Sporta Institūtā, Adelaides klubu *Norlangu*.

1986. un 1987. gadā universitāšu meistarsacīkstes Arnis Kalējs pārstāvēja Monašu, Linda Pešudova – Latrobi.

12 g. v. Andreju Dulmani uzņēma ātrās virtuves uzņēmuma *Macdonalds* apdāvinātu zēnu grupā, kas saņēma īpašus treniņus un uzstājās ar demonstrācijām pirms ārzemju viesu vienību spēlēm.

Dimis Pešudovs un Eduards Lēmanis trenēja austrāliešu klubos.

Adelaidē ASK darbību sašaurināja, bet aktīvi darbojās *ABC* ar daudziem latviešu spēlētājiem un treneriem. 1985. gadā zem 14 g. zēni un zem 16 g. meitenes ieguva 1. v. Spēlēja arī zem 12, zem 18 un 20 vienības. Miķeli Danci ievēlēja par mūžabiedru DA Basketbola savienībā.

1985. gadā Austrālijas sieviešu Nacionālās līgas pusfinālā iekļuva Stērts ar Ilzi Blicavu un Ilonu Siļķēnu. Stērts to pašu sasniedza 1986. gadā sieviešu konferences turnīrā, kur uzvarēja *Dienvidadelaide* ar Benitu Drīzneri.

Uldis Brūns Austrālijas universitāšu sastādītajā vienībā piedalījās universiādē Kobē, Japānā. Austrālijas universitāšu meistarsacīkstes uzvarēja viņa universitāte – Adelaides. Raimonds Bērziņš nesa Flindersa universitātes krāsas, Kārlis Kalējs – Kanberas Nacionālās universitātes (ANU).

Pertā vietējā *DV* nodaļa turpināja atbalstīt vīriešu un sieviešu vienības, kas ar labiem panākumiem spēlēja pilsētas savienībā – vīrieši A gradā, sievietes, papildinātas ar dažām austrālietēm, C gradā, 1989. gadā iegūstot 1. v.

VOLEJBOLS

Jauno latviešu pievēršanās volejbolam bija apsīkusi. Austrālijas izlasē vairs minēta tikai Zinta Zvaigzne, kas ar Austrālijas sporta institūta vienību 1984. gadā bija Holandē, Luksemburgā un Vācijā, 1986. gadā devās uz Eiropu, lai piedalītos Pasaules kausa kvalifikācijas turnīrā Itālijā un pieredzes iegūšanai spēlēja arī Polijā un citas Eiropas valstīs. Ivars Kargans piedalījās dažos pludmales volejbolā turnīros un strādāja pie Volejbola savienības, popularizējot volejbolu skolās.

Sidnejā Gvido Lācis organizēja un vadīja volejbola vakarus, bet, kaut arī dalībnieku tajos netrūka, pastāvīga vienība, kas piedalītos turnīros, nesanāca. Dalībnieku vidū redzēja bijušos pavalsts jaunatnes spēlētājus (Ivaru Vadzi, Māru Šucu, Sandru Ozolu), gan arī "vecās" spēlētājas – Ģiedru Vadzi, Dainu Sūrumu u. c.

Melburnā Leo Meļķis noorganizēja vienību, kas vairākus gadus piedalījās turnīros, bet pavalsts standartu tie nesasniedza – spēlēja sava prieka pēc.

Adelaidē šajā laikā pat tik daudz nenotika. Jaunatnes vienību spēlētāji bija pieauguši, un darba dēļ daudzi bija pārcēlušies uz citām pilsētām. Jaunatnes vienībās latviešu uzvārdus vairs nevarēja atrast. Var jau būt, ka kādas jauktu laulību atvases vēl spēlēja, bet tās sevi par latviešiem vairs nesauca un latviešu sabiedrībai nebija pazīstamas.

VIEGLATLĒTIKA

Īpašās Austrālijas dienas spēlēs 1985. gadā **Astra Vītola-Etjēna**, tobrīd Austrālijas Sporta institūta (AIS) audzēkne, ieguva 1. v. lodē ar 15,39 m un 3. v. diskā. Viktorijas m/s viņa bija 2. v. aiz Malholas *(Mulhall)*. Alans Ozoliņš pienāca pie mērķa pirmais 400 m un 3. v. 800 m – 1:47,30 min.; vēlāk viņš sasniedza personīgo rekordu 1:46,10 min.

Nākamajā gadā Etjēna Viktorijas m/s bija 2. v. diskā ar 54,94 m, kas tobrīd bija 4. labākais rezultāts Britu kopvalstī, un 2. v. lodē ar 17,24 m. Etjēnas personīgais rekords lodē bija 17,75 m – 3. labākais Britu kopvalstī, bet diskā 56,01 m.

Tieši tādas pašas vietas viņa ieguva 1986. gada Austrālijas m/s diskā un lodē. Alans Ozoliņš uzvarēja 800 m laikā 1:48,5 min., pirms tam arī JDV m/s ar 1:48,91 min. un pienāca 3. v. 400 m – 47,09 sek.

1986. gadā Britu kopvalsts spēlēs Edinborovā neveicās Riversai, kas šķēpa mešanā neiekļuva finālā. Etjēnas 16,33 m lodē deva viņai 6. v. un 49,80 m diskā 8. v.

Arī 1987. gadā Etjēna ieguva "tradicionālās" otrās vietas – lodē ar 15,48 m, diskā ar 50,68 m. Ozoliņam 800 m bija jāsamierinās ar 3. v. – 1:50,42 min. Nākamajā gadā viņš bija otrais.

1988. gada janvārī Etjēna ieguva 1. v. lodē Austrālijas dienas sacīkstēs Kanberā ar personīgo rekordu 18,04, bet Austrālijas m/s diska 3. v. Novembrī klubu sacīkstēs Kanberā viņa sasniedza savu personīgo rekordu diskā – 57,64 m.

Vecvieglatlētu sacensības loti labus panākumus gan Austrālijā, gan ārzemēs uzrādīja Aivars Pāvuliņš. 1985. gadā viņš Austrālijas un Viktorijās veterānu m/s uzvarēja 8 disciplīnās. Nākamajā gadā Viktorijas m/s viņš nopelnīja divas zelta medaļas 60–65 g. grupā, Ilmārs Mancs 2. v. 55–60 g. grupā.

Vēl veiksmīgāk Pāvuliņš startēja Austrālijas m/s, cita starpā sasniedzot Austrālijas rekordus mešanu pieccīņā ar 3545 p. un lodē 12,63 m. Mancs bija 3. v. lodē, bet Viktorijas m/s 1. v. diskā un mešanu pieccīņā.

1988. gada pasaules veterānu m/s Melburnā Pāvuliņš ieguva 3. v. mešanu pieccīņā ar Austrālijas rekordu diskā 44,896 m. Startēja arī Mancs, 1956. gada olimpietis diska mešanā Vēsmonis Balodis un maratonā – Ivars Daliņš.

Austrālijas veterānu spēlēs (dažādos sporta veidos) Pāvuliņš ieguva 1. v. lodē – 12,65 m, 2. v. diskā, šķēpā un veserī.

1989. gadā Pāvuliņš ceļoja uz Ziemeļameriku, kur ASV atklātajās veterānu m/s 65 g. grupā izcīnīja 1. v. šķēpā, 2. v. lodē, 3. v. diskā un veserī. Pasaules veterānu m/s Kanadā viņš bija labākais mešanu pieccīņā, 2. v. šķēpā, 3. v. lodē, 4. v. diskā, 6. v. veserī. Ontario veterānu sacīkstēs viņš sasniedza Austrālijas rekordus mešanu pieccīņā – 4457 p., šķēpā 45,00 m un lodē – 13,03 m.

Jauns talants uzspīdēja Brisbenā 1986. gadā, kur 19 g. v. Damians Mednis, kam māte ir austrāliete, augstlēkšanā veica 2,13 m. Nākamajā gadā viņš savu sniegumu uzlaboja uz 2,18 m, bet 1988. g. Austrālijas m/s veica 2,08 m, kas deva 6. v.

Sidnejā austrāliešu bērnu un jauniešu sacensības piedalījās māsas Elīna, Elisa un Erika Erdmanes. 1985. gadā JDV latviešu m/s, ko rīkoja katru gadu, Elīna, vēl nesasniegusi 12 g., laboja visus JDV latviešu meiteņu rekordus, bet 200 m arī sieviešu.

Daina Cifersone izcēlās mešanu disciplinās un 1989. gadā meta disku 40,38 m, kas bija jauns visas pavalsts jauniešu rekords.

Melburnā Uldis Kalējs augstlēkšanā veica 1,90 m un trīssolī 12,94 m, kas viņam deva vietu Viktorijas skolnieku finālsacensībās. Tur viņš trīssolī ierindojās 4. v.

Šaušana (pistoļu, šautenes un stenda)

Māra Mastiņa turpināja gūt panākumus šaušanā ar pistoli. 1985. gadā viņa izcīnīja 1. v. Austrālijas spēlēs, šaujot ar saspiesta gaisa (pneimatisko) pistoli un ceļoja uz Vāciju, kur pasaules m/s Zūlā ierindojās 28. v.

1987. gadā DA m/s viņa bija labākā atklātajā grupā brīvas pistoles klasē, bet starp vīriešiem 2. v., šaujot ar pistoli, un 3. v. ar pneimatisko pistoli. Ar Austrālijas izlasi viņa viesojās Eiropā.

1988. gadā Austrālijas m/s Mastiņa ieguva 4. v., šaujot ar pneimatisko pistoli, 6. v. ar sporta pistoli un 8. v atklātā konkurencē ar standartpistoli.

Arī 1989. gads Mastiņai bija sekmīgs: Austrālijas m/s standartpistoles atklātajā klasē ar 552 p. viņa bija labākā sieviete, bet vispārējā vērtējumā 23. v. Sieviešu klasē, šaujot ar pneimatisko pistoli, Mastiņa bija 6. v., bet šaušanā ar sporta pistoli 8. v. Visu trīs klašu kopvērtējumā viņa dalīja 2. v. Brīvajā klasē (vīrieši un sievietes kopā) viņa ierindojās 11. v., bet bija labākā no DA, pārspējot arī vīriešus.

Sidnejā rosīgu darbību turpināja *DV* šaušanas sekcija, diemžēl vāja bija jauniešu atsaucība. 1985. gadā JDV latviešu m/s (ar šauteni) uzvarēja Georgs Molčanovs, dāmu klasē Vija Mikolaja. *DV* globālajās sacensībās Sidnejas *DV* (Raimonds Kalns, G. Molčanovs, J. Kaspars un A. Kalns) bija veiksmīgākā vienība. Dāmu klasē izcēlās Vija Mikolaja.

Sidnejas ceļojošo balvu A klasē ieguva Kalvis Jaunalksnis, V. un D. Bērziņu balvu G. Molčanovs.

1987. gadā gan JDV meistartitulu, gan ceļojošo balvu guva K. Jaunalksnis, bet 1988. gadā ceļojošo balvu saņēma G. Molčanovs.

1989. gada meistars kļuva Arvīds Bebris, meistare – atkal V. Mikolaja. Ceļojošo balvu serijā un arī senioru sacensībās sekmīgākais bija G. Molčanovs.

Šai pašā gadā Melburnā Austrālijas m/s stenda šaušanā par meistaru kļuva P. Krūmiņš ar 241 nekļūdīgu trāpījumu.

GOLFS

Organizētu golfu piekopa Sidnejas *Olimpijas DV* golfa sekcija Arnolda Gūtmaņa vadība, ikgadu rīkojot virkni sacensību. 1985. gadā V.un D. Bērziņu maiznīcas *Rīga* balvu ieguva Stefans Zielonko, T. Ķipstes dāvāto *Silvijas kausu* Gunārs Zoliņš, *Olimpijas kausu* – I. Palejs.

1986. gadā *Olimpijas DV* vairogu ieguva A. Gūtmanis, 1987. gadā – S. Zielonko, *Rīgas* maiznīcas (V. un D. Bērziņi) balvu – Ojārs Tenisons.

1988. gadā kluba m/s un V. Eglīša vairoga sacensībās – 1. v. A. Gūtmanis, maiznīcas *Rīga* vairoga sacensībās – 1. v. G. Zoliņš.

1989. gadā *Olimpijas* kausu ieguva S. Zielonko, V. Eglīša vairogu – Jānis Veiss.

Kopas meistari bija Guntis Zoliņš (divreiz), Ivars Apelis, Herberts Dzirneklis, Arnolds Gūtmanis, Stefans Zielonko. Teicami spēlēja arī St. Kašs un Vilis Rudzītis.

NOVUSS

Novuss atdzīvojās Viktorijā, priekšzīmi rādot Balaratas *Ventai*, kas savā 35 gadu pastāvēšanas atcerē 1986. gadā sarīkoja novusa turnīru, ieaicinot uz to melburniešus. 10 dalībnieku divmīnusa sistēmas finālā Uldis Neilands pieveica bij. Liepājas meistaru Rūdolfu Dienavu.

1987. gadā *Ventas* m/s jau startēja 14 dalībnieki; no tiem labākais izrādījās Verners Pūce. Viņš bija arī veiksmīgākais pirmajās Viktorijas m/s Balaratā (11 dal.). *Ventas* atklātajā turnīrā, kas izvērtās par gadskārtēju tradīciju, piedalījās arī melburnieši, bet uzvarēja *Ventas* priekšnieks Pēteris Neilands, pēc pārspēles ar V. Pūci.

Pūce turpināja savu uzvaras gājienu 1988. gada *Ventas* atklātajā turnīrā (16 dal.) un Viktorijas m/s (20 dal.) Pirmoreiz notika atsevišķs turnīrs sievietēm un par meistari kļuva melburniete Ausma Pomere. *Ventas* meistars kļuva P. Neilands.

1989. gadā uz *Ventas* turnīru pirmoreiz tālo ceļu (755 km) mēroja adelaidieši, kur, viktoriešu priekšzīmei sekojot, arī bija atsākti treniņi. Pūci pārspēt nevienam neizdevās arī šoreiz. Toties Viktorijas m/s, kur piedalījās 32 novusisti (iesk. 5 sievietes) no Balaratas, tuvākās kaimiņpilsētās Džilongas un Melburnas, triumfēja Vernera un Ausmas Pūces mazdēls 14 g. v. Džeisons Krokers, bet viņa māte Dzintra uzvarēja sieviešu klasē.

PĀRĒJIE SPORTA VEIDI

JDV LSS katru gadu rīkoja **peldēšanas** m/s. Lielākais dalībnieku skaits bija 1985.–1989. gadā. Sporta kopa *Saule* dāvāja balvu visvairāk progresējušam peldētājam.

Sidnejas latviešu **tenisa** kluba sacīkstes 1985. gadā pulcināja 20 dalībniekus, bet pēc tam darbība apsīka. Melburnā austrāliešu sacīkstes regulāri spēlēja piecpadsmitniece Marija Ziemele.

1985. gadā 18 g. v. Andreju Zeseru izraudzīja DA pieaugušo izlase **kriketā**. Viņš vienlīdz labi sita, kā arī uzbruka. Austrālijas zem 19 g. izlasē viņš tūrēja Šrilanku.

Nākamajā gadā viņš sekmīgi debitēja testā pret Jaunzēlandi, sasniedzot savas īsās karjēras augstāko skrējienu skaitu – 85.

1987. gadā viņu apbalvoja ka stabilāko DA spēlētāju Šefīldas vairoga izcīņā (t. i., Austrālijas pavalstu m/s). Balva netika subjektīvi vērtēta, bet pēc punktiem par specifiskiem sasniegumiem sezonas laikā. Vēlāk viņu vajāja savainojumi.

Galda tenisu latviešu jaunieši neiecienīja, bet vairāki latvieši sāka regulāri piedalīties senioru turnīros. 1988. gadā Viktorijas slēgtajās senioru m/s Olģerts Bergmanis kļuva par meistaru 60+ gadu grupā, bet Viktorijas atklātajās m/s bija 1. v. vīriešu dubultspēlē, 2. v. vienspēlē un jauktajā dubultspēlē. Piedalījās arī Ilze Siliņa no Sidnejas. Austrālijas m/s. Bergmanis ieguva 2. v. jauktā dubultspēlē, bet vīriešu dubultspēlē iekļuva pusfinālā.

1989. gada austrāliešu sacīkstēs iesaistījās arī melburnieši Arturs Kenne un Herta Zubkova. Viktorijas atklātajās m/s Bergmanis ieguva 1. v. vīriešu dubultspēlē, 2. v. jauktajā dubultspēlē.

Adelaidiete **Mišele Oliņa-Millere** (māte austrāliete) ieinteresējās par paukošanu vidusskolā, kur meitenes apmācīja bij. Ungārijas meistars Richards Varga. Pieaugušo turnīros viņa šajā periodā guva daudz panākumu, g. k. ar floreti, bet arī ar zobenu.

1986. gadā Austrālijas m/s viņa izcīnīja 2. v., tāpat 1987. gadā, Austrālijas spēlēs bija 6. v., bet uzvarēja *D. H. McKenzie* turnīrā (visur ar floreti)un ieņēma 6. v. ar zobenu.

Okeānijas zonas m/s viņa palīdzēja Austrālijas sieviešu valstsvienībai iegūt 2. v. gan floretes, gan zobena grupā, bet individuālā sacensībā ar floreti bija 6. v.

Oliņa-Millere piedalījās arī vairākās citu pavalstu m/s, 1987. gadā uzvarot JDV atklātajās m/s, Rietumaustrālijas *Margaret Bacon Foil* un *Dupre Foil* turnīros, ieņemot 2. v. *Tait Foil* turnīrā.

1988. gadā viņa *D. H. McKenzie* turnīrā bija 6. v., bet uzvarēja Austrālijas m/s. Viņai pagāja secen Olimpiskās spēles Soulā, jo Austrālijas paukošanas savienībai nebija līdzekļu.

1989. gadā viņa uzvarēja Austrālijas spēlēs, bet *D. H. McKenzie* turnīrā bija 6. v. un Austrālijas m/s 3. v.

Par sasniegumiem sportā – sieviešu floretes sacensībās viņa saņēma Austrālijas Dienas padomes (kas rīkoja Austrālijas spēles) medaljonu. Viņu izraudzīja arī par Rietumaustrālijas 1988. gada paukošanās "goda sportisti".

Pertietis Roberts Feizaks pārstāvēja Rietumaustrāliju ūdenspolo valsts sacīkstē pret Ķīnu 1985. gadā un ar Rietumaustrālijas izlasi viesojās Singapūrā 1987. gadā.

Austrāliešu futbolā apdāvināts izrādījās adelaidietis Pauls Ziemelis, iekļūstot DA zem 16 g. izlasē.

Melburniete Māra Kreišmane 1989. gadā spēlēja **futbolu** DA vidusskolu izlasē.

Autorallijos sekmīgi brauca melburnieši Ingmars Kūlnieks, Goars Kristaps Hermans (basketbolista Alfreda Hermanovska dēls) ar navigatoru Kārli Aleksejevu un Ero Pūpēdis.

1987. gadā ievērību izpelnījās 7 g. v. melburniete Lara Ozola, kas ieguva 1. v. ne vien Viktorijas m/s bērnu **karatē** (bez kontakta), bet arī Austrālijas m/s, sacenšoties pret 9 zēniem, un ieguva brūno jostu. Karati piekopa arī viņas divus gadus vecākais brālis.

Dejošanā uz ledus siltajā Brisbenā 1986. gadā izcēlās 14 g. v. Andrejs Liepinieks, iegūstot 1. v. Brisbanes m/s. Divus gadus vēlāk viņš tika par Kvīnslandes meistaru pāru slidošanā ar austrāliešu partneri Duvalu, piedalījās Austrālijas m/s, tika izraudzīts Austrālijas izlasē un piedalījās pasaules m/s Sarajevā.

K!K!K! **slēpošanas** sacīkstes šajā posmā notika 1979., 1980. un 1981. gadā. Ikreiz veiksmīgākā kopa bija *Gersicania*. Individuāli divreiz labākais bija Viktors Švarcs, vienreiz P. Lejiņš.

Austrāliešu sacīkstēs vislabāk veicas Andim Balodim. 1979. gadā Viktorijas m/s viņš Folskrīkā bija 9. v. slalomā, bet Austrālijas m/s Perišera ielejā 35. v.

Tai pašā gadā Sniega kalnu kausa izcīņā Kabramarā 1. v. ieguva Zigurds Lejiņš, bet 3. v. Adrians Lejiņš.

1980. gadā Pedi Palina klasiskajās m/s Perišera ielejā iesācēju klasē 7. v. ierindojās R. Caune, bet 1983. gadā viņš uzvarēja Kabramaras tūrē. 1982. gadā 10 km distancē zēniem slēpoja Adrians Lejiņš.

SAAB Viktorijas pavalsts Alpu m/s 1983. gadā Bullera kalna slalomā sievietēm 8. labākā bija Vita Endelmane.

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES

25. ALM Melburnā 1985

Jau otro reizi ALM risinājās neierastā laikā – nedēļu pirms Ziemassvētkiem un bez tam vēl – trešo gadu pēc kārtas Melburnā. Sacīkstes izdevās teicami, par ko liecina kuplais vienību skaits: 21 basketbolā, 7 volejbolā, no tām turpat puse (13) zēnu un meiteņu zem 18 gadiem. Adelaides ASK bija atsūtījis 7 vienības, Sidneja 9 (*Spars* 5, *Daugava* 4), bet mājinieki laukumā devās ar 12, no tām 3 otrās garnitūras (2 basketbolā, 1 volejbolā). Īpaši jūsmīgi braucēji izrādījās jaunieši, tā kā pirmo reizi meistarsacīkšu vēsturē sacensības notika piecās jaunatnes vecuma grupās (4 zēnu, 1 meiteņu). Par to atzinība bija jāizsaka latviešu sporta kopām, kas bija rūpējušās par arvien jaunu bērnu iesaistīšanu nodarbībās. Kupla un izskatīga bija arī sportistu parāde. Meistarsacīkstes atklāja

Latvijas valstsvienības basketbolists Kārlis Sātiņš, tā pārmetot tiltu no brīvā Latvijā uzaugušas paaudzes uz pašreizējo, kuru vecāki jau dzimuši ārpus Latvijas.

Basketbols. *Spars* bija kvalificējies Obernas vīriešu virslīgas finālam, kam bija jānotiek meistarsacīkšu pēdējā dienā. Daži sparieši izvēlējās palikt mājās, daži atbrauca uz pirmās dienas spēlēm. Ne ASK, ne *MLS* nebija pierunājami mainīt spēļu laikus, lai sparieši varētu laikus tikt atpakaļ. *Spars* bija plānojis pēdējā spēlē pret *MLS* savu vienību balstīt uz jauniešiem, taču tas neizrādījās praktisks atrisinājums, un galu galā šī spēle vispār nenotika. Jau pirms tam problēmas sastādīt vienību rādās *Daugavai*. Pirmajai spēlei pret *MLS* daugavieši ņēma palīgā savas basketbolistes, taču nespēja ar spēcīgajiem melburniešiem nopietni cīnīties. Pret *Sparu Daugavai* neizdevās sakomplektēt 5 sava kluba spēlētājus, bet otrās dienas spēli pret ASK *Daugava* atsauca.

MLS – ASK 55:28 (A. Kalējs 17; U. Brūns 8); *MLS – Daugava* 87:26 (M. Bērziņš 21; A. Mednis 10); *Spars* – ASK 48:35 (Graudiņš 22; Brūns 14); *MLS – Spars WO*; ASK – *Daugava WO*.

1. v. *MLS*: E. Adamsons, M. Bērziņš, E. Blāķis, A. Eimanis, A. Kalējs, P. Lēmanis, E. Rozītis, treneris J. Skadiņš.

Vīriešu rezerves gradā piedalījās tikai 2 vietējās vienības. Pirmajā spēlē laimīgu uzvaru guva *MLS II – MLS Šķībie* 34:32, bet otrajā spēlē *Šķībie* revanšējās ar lielāku punktu starpību, tā uzvarot sēriju. *MLS Šķībie – MLS II* 29:19.

Izlīdzināta cīņa risinājās sieviešu basketbolā starp *MLS*, atkal Pārumas vadībā, un meistaru *Daugavu*. Kā daugavietes var spēlēt labāk nekā pirmajā dienā, zināja visi. Tā arī notika, taču melburnietes rādīja negaidītu cīņas sparu un arī otrajā spēlē palika uzvarētājas, kaut arī ar vienu vienīgu punktu: *MLS – Daugavu* 37:20 (Strauta 11; Mežaka 8) un 37:36 (Strauta 10; Baumane 14)

1. v. *MLS*: D. Adamovska, M. Balode, R. Kamergrauze, D. Mantiniece, L. Pešudova, S. Strauta, I. Štāla, M. Tomasa, I. Zemdega, trenere R. Pāruma.

Meitenes zem 18 g.: ASK – *MLS* 27:14 (Pētersone 8; Mežciema 6) un 46:28 (Pētersone 23; Balode 12). Tā kā ASK vienība bija papildināta ar zēniem no zem 16 un zem 14 g. vienībām, kas spēlēja pa vienam kopā ar 4 meitenēm, tad meistarsacīkšu tituls piekrita *MLS* vienībai.

1. v. *MLS*: M. Balode, M. Bērziņa, Z. Bruna, L. Eimane, K. Jēkabsone, R. Kasparsone, K. Krulla, L. Mežciema, M. Tomase, trenere R. Pāruma.

Zēni zem 18 g. *MLS – Spars* 62:37 (A. Lēmanis 17; E. Kovaļuns 11). un 50:26.

1. v. *MLS*: U. Kalējs, E. Krulls, A. Lēmanis, R. Lode, O. Merits, A. Mežciems, K. Pešudovs, M. Saliņš, treneris P. Krulls.

Par zēnu zem 16 grupu vismazāk ko teikt: *MLS* zēni atnāca, uzvarēja abas spēles un paņēma kausu atkal uz mājām. *MLS* – ASK 78:28 (Samulis 23; Kambala 8). un 71:24 (Piekusis, Samulis 18; Dombrovskis 10). ASK – *Spars* 51:35 (Kambala 24; Kovaļuns 20).

1. v. *MLS*: P. Bauers, S. Klaikalietis, E. Krulls, R. Lode, M. Mežciems, J. Misiņš, E. Piekusis, M. Saliņš, I. Samulis, treneris P. Krulls.

MLS meitenes, spēlējot zēnu zem 14 g. grupā, rādīja lielu dūšu, stājoties pretī tikpat vecajiem zēniem no Adelaides un Sidnejas (Melburnai trūka šīs grupas zēnu). ASK – *Spars* 48:37 (P. Ceplītis 30; R. Medenis 12), ASK – *MLS* (meitenes) 40:10 (Ceplīte 12; Mežciema 6), *Spars – MLS* 51:10 (B. Daliņa 16; Mežciema, Misa 4).

1. v. ASK: I. Ceplīte, P. Ceplītis, R. Dancis, A. Ņikitins, M. Ņikitins, R. Osis, treneris I. Ņikitins. 2. v. *Spars*; 3. v. *MLS*: B. Daliņa, M. Bērziņa, K. Krulla, I. Lezdkalna, I. Misa, L. Misiņa, L. Mežciema, M. Sātiņa, Z. Sātiņa, treneris T. Mežciems.

Vislielākos pārsteigumus iznāca piedzīvot pašā jaunākajā grupā – zēnu zem 12 g.: Pētera Dulmaņa trenētie melburnieši pirmajā spēlē pret ASK sākumā izskatījās ievērojami pārāki un puslaika pārtraukumā gāja ar 8 punktu vadību. Adelaidieši saņēmās, teicami saspēlējās, ko melburnieši pārāk bieži aizmirsa. ASK svinēja 39:36 uzvaru. Tā kā tai pašā dienā *Spars*, kaut pēc pabāla sākuma,

bija apspēlējis ASK 35:24, likās, ka pēdējā spēle starp *Sparu* un *MLS* būs tikai formalitāte. Taču tā nedomāja ne Dulmanis, ne viņa zēni. Spēles atslēga – neitralizēt *Spara* izcilo punktu mednieku Raini Medeni. Šis uzdevums bija uzticēts Pēterim Banderam, kas to godam veica, un Andreja Dulmaņa drošā rīkošanās zem groza deva *MLS* pārliecinātāju 15 p. uzvaru un, saskaitot visus punktus, arī 1. vietu grupā.

Volejbols. Sieviešu volejbolā ASK atveda savu iespējami spēcīgāko vienību ar trim Zvaigznēm (Zintu, Guntu un Ruti), divām Brūnām (Vizmu un Birutu) un Liu Silu. Adelaidiešu spēkošanas ar pagājušā gada meistaru *Daugavu*, kas deva pamatsastāvu 1. globālo spēļu vienībai (Sandra Ozola, Melinda Viese, Anda Baumane, Rita Petrova), izvērtās par vienu no meistarsacīkšu sīvākajām. ASK – *Daugava* 12:15, 15:1, 15:10. Tai pašā grupā jaunajam Melburnas trenerim Arnim Kalējam, kas daudz bija darījis pēdējā gadā volejbola popularizēšanā latviešu jauniešu vidū, nebija izdevies vienības "mugurkaulam" iegūt nevienu no Melburnas "klases" spēlētājām – Kaiju Kučeri, Helenu Kalkhovenu vai Annu Stelbu-Kruku, un bez viņām jaunās spēlētājas, gan rādot centību un spēles prieku, nespēja nopietni konkurēt ar viešņām. ASK – *MLS* 15:1, 15:2, 15:1; *Daugavu* – *MLS* 15:4, 15:8, 15:1.

ASK: B. Brūna, V. Brūna, L. Sila, G. Zvaigzne, R. Zvaigzne, Z. Zvaigzne, trenere R. Zvaigzne. 2. *Daugava* 3. *MLS*.

Vīriešu volejbolā *MLS* bez lielas piepūles kļuva meistars jau 4. gadu pēc kārtas. Vienības kapteinis Eriks Loigoms piedevām ieguva sporta kopas *Saule* dāvāto mūžīgi ceļojošo Jāņa Riņģa piemiņas vairogu meistarsacīkšu labākajam spēlētājam. *MLS* – *Daugava* 15:4, 15:9, 15:3, *MLS* – ASK 15:2, 15:7, 15:9; *Daugava* – ASK 15:7, 12:15, 15:10; *Daugava* – *MLS 2* 15:9, 15:4, 15:3; *ASK* – *MLS 2* 15:10, 19:17, 7:4.

1. v. *MLS*: J. Beņķis, R. Brenners, A. Kalējs, L. Meļķis, R. Meļķis, E. Loigoms, V. Švarcs, treneris L. Meļķis. 2. v. *Daugava*; 3. v. ASK.

Kongresa pirmajā dienā Austrālijas latviešu sporta parvaldes vadītājs un kopas sniedza darbības pārskatus. Par ALSP vadītāju nākamajiem diviem gadiem ievēlēja Gunāru Bērzzariņu, kas līdz ar to sāka savu 25. gadu amatā. Sāka pārrunas par latviešu II Globālajām spēlēm, kamēr otrajā dienā visu laiku veltīja tieši šim sarīkojumam, ko vienprātīgi uzticēja rīkot Jaundienvidvelsas latviešu sporta savienībai Sidnejā. Grūtāk bija izšķirties par gadu, taču Sidnejas kopu pārstāvji domāja, ka spēles jārīko jau 1988. gada janvārī.

Speciālbalva – *Latvijas sporta vēsture* tika Rainim Medenim no apdāvinātas sportistu ģimenes, kas nesa *Spara* krāsas trīs dažādās vecumā grupās – zem 12, zem 14 un zem 16, apzīmogodams sevi par vienu no latviešu cerīgākajiem nākotnes spēlētājiem.

Sestdienas vakarā dalībnieki un rīkotāji pulcējās Ziemeļmelburnas pilsētas nama zālē, lai kopīgi papriecātos. Zāli skaisti saposušas un bagātīgu smorgasbordu sagādājušas bija *MLS* dāmas. Sarīkojumu koordinēja Dzintra Samule.

26. ALM Adelaidē 1986

Pēc trim gadiem Melburnā ALM beidzot aizvirzījās uz Adelaidi, kas pie rīkošanas nebija tikusi kopš 1981. gada. Ja arī dalībnieku skaits īsti nesasniedza rekordus, taču *MLS* atveda 11 vienības, *Spars* 6, *Daugava* 1, kam pretī stājās ASK 10. *MLS* arī deva lielāko sportistu skaitu bumbu spēlēs – 70, ASK 66, abi Sidnejas klubi 52, bet pieskaitot novusistus un bridžistus, kādu visvairāk bija mājiniekiem, kopīgais dalībnieku skaits pārsniedza 200, ar lielāko grupu no ASK – 82. Novusā pārstāvēta bija arī Perta un pat Anglija – ar bijušo sidnejiešu Gunša un Laimas Bērziņu dēliem Andri un Daini.

Sporta kopas *Saules* ceļojošo vairogu labākajam bumbu spēļu sportistam piešķīra Sidnejas *Spara* Andim Graudiņam.

Kā parasts, mājinieku vienībās daudz robu nebija, un viņiem izdevās izcīnīt pirmās vietas trīs basketbola un abās volejbola grupās; *MLS* šoreiz bija jāapmierinās ar trim, bet *Spars* bija pārākais divās – vīriešu un zēnu zem 18 basketbolā, kur konkurence bija kuplāka.

Četrpadsmitgadīgās melburnietes Lisa Mežciema un Larisa Lezdkalna sasniedza zināmu rekordu, spēlējot trīs grupās – meiteņu zem 16, zem 18 un sieviešu. Viņu sniegums abās pirmajās grupās vainagojās ar pirmajām vietām.

Citu rekordu sasniedza pašas kopas, pirmo reizi sagādājot sacensības 6 jauniešu basketbola grupās – četrās zēnu un divās meiteņu. Ja par zēnu skaitu jau labu laiku nebija jābaidās, tad iepriecināja negaidīti kupla meiteņu grupa ar vienībām no visām 3 pilsētām.

Vīriešu basketbolā sacentās 5 vienības katra ar katru, kam sekoja fināls. 1982. un 1984. gadā basketbolā meistars *Spars* šoreiz uz Adelaidi atbrauca nedaudz stiprākā sastāvā nekā iepriekšējā gadā uz Melburnu. Melburniešu rindas nebija tik pilnas, kā savās mājās spēlējot, taču arī tā rezultāts karājās mata galā. *MLS* lielāko tiesu bija iedzinēja lomā un pēdējā minūtē bija "jāatrod" divi punkti. Andris Eimanis no soda līnijas guva vienu, bet ar to tad arī melburniešu ofensīva izbeidzās. *Spars – MLS* 48:47 (Graudiņš, Medenis 14; Švolmanis 13). Tikpat līdzīgi risinājās *Daugavas* un ASK B cīņa. Adelaidiešu "vecāko" vienību ievērojami cēla Miķelis Strazds un Edvīns Bulis, kas jau labu laiku bija dzīvojuši un strādājuši Kvīnslandē. Līdzīgā spēlē daugaviešiem tomēr izdevās izraut viena groza uzvaru. *Daugava* – ASK B 39:37 (Kalns 14; Strazds 13). Pirmo spēļu forma nepalika spēkā. Vispirms *Daugava* negaidīti smagi zaudēja ASK II, bet ASK B pēc pirmā zaudējuma apspēlēja *MLS*, kas savu pulveri likās izšāvis ievadspēlē. ASK II – *Daugava* 50:37 (Kargans 17; Mednis 15), ASK B – *MLS* 48:30 (Jankevics, Medenis 12; Švolmanis 11). Pirmās dienas noslēguma spēlē ASK II sīksti turējās pret *Sparu*, taču beigās sidnejieši arī šoreiz guva viena punkta uzvaru *Spars* – ASK II 50:49 (Graudiņš 16; Zvaigzne 12).

Otrā dienā *MLS* likās no "šoka" atkopies: *MLS – Daugava* 64:51 (Švolmanis 23; Mednis 15). ASK II, kas iepriekšējā dienā bija tik līdzīgi turējies pret *Sparu*, neizrādīja nopietnu pretestību pret ASK B. ASK B – ASK II 51:24 (Jankevics 16, Sils 8). *Spars*, tagad jau titula favorīts, bez grūtībām pieveica savus Sidnejas kolēgas. *Spars – Daugava* 77:48 (Tenisons 24; Mednis 19) un *MLS* – ASK II 50:36 (Švolmanis 18; Sils 15). Priekšsacīkšu pēdējā spēlē *Spars* neatrada īstās zāles pret rutinētajiem adelaidiešiem. ASK B – *Spars* 49:42 (Jankevics 15; Graudiņš, Tenisons 11). Pēc stundas atpūtas abām vienībām bija jāsacenšas finālā, jo abas bija četrās spēlēs guvušas trīs uzvaras. Finālā lieliski darbojās *Spara* uzbrukums ar Raimondu Vanagu smailē, un sidnejiešu atbalstītājiem nebija jāpiedzīvo tādi uztraukumi kā iepriekš. *Spars* – ASK B 56:40 (Vanags 20; Jankevics 12).

1. v. *Spars*: A. Graudiņš, P. Jumiķis, V. Sīkais, M. Tenisons, R. Vanags, P. Daliņš, E. Freimanis, E. Kovaļuns, P. Kovaļuns, Valters Medenis, treneris V. Sīkais.

2. ASK B; 3. *MLS*; 4./5. ASK II un *Daugava*.

Jauniešiem, kas spēlēja līdzi *Spara* un *MLS* vīriešu vienībās, šī bija īsta izturības pārbaude – 3 vai pat 4 spēles dienā!

Sieviešu basketbolā pārstāvētas bija tikai Adelaide un Melburna. Vienīgajai virslīgas spēlētājai Ilonai Siļķēnai (ASK) īstās konkurences šajās spēles nebija. ASK – *MLS* 32:18 (Siļķēna 10; Pešudova 8) un 29:19 (Siļķēna 18; Strauta 8).

1. ASK: S. Freidenfelde, A. Kapele, D. Kargana, Z. Kronīte, I. Treija-Siļķēna, L. Sila, I. Strazdiņa-Tumule, treneris M. Rudaks.

Zem 18 g. zēnu grupā *Spars* ar *MLS* bija līdzīgi spēkos, un savstarpējo spēli ar zemu rezultātu uzvarēja pēdējā gada teicami progresējušie sidnejieši. *MLS* savā pirmajā spēlē, spēlējot bez rezervēm, kurināja mežonīgu tempu pret savu otro vienību, un nez kādēļ to turpināja arī, kad rezultāts jau bija kļuvis akadēmisks. ASK vienība, jaunākā gados, ne *Sparu*, ne *MLS* nopietni neapdraudēja. *Spars – MLS* 31:29 (E. Kovaļuns 12; Mežciems 6), *Spars – MLS II* 43:26 (P. Kovaļuns 12; Pieku-

sis 12), *Spars* – ASK 74:51 (P. Kovaļuns 22; Ziemelis 20), *MLS I – MLS II* 63:32 (Samulis 16; Pešudovs 16), ASK – *MLS II* 40:30 (P. Ceplītis 9; Pešudovs 9).

1. v. *Spars*: P. Daliņš, M. Dombrovskis, E. Freimanis, E. Kovaļuns, J. Lācis, V. Medenis, treneris V. Sīkais; 2. v. *MLS*; 3. v. ASK; 4. v. *MLS II*.

Zēnu zem 16 g. grupā piedalījās 2 vienības. ASK abās spēlēs pārliecinoši pieveica *Sparu*. *ASK – Spars* 62:31 (P. Ceplītis 31; Peskops 7) un 67:28 (Ziemelis 20; Ronis 8).

1. ASK: P. Ceplītis, A. Ņikitins, R. Osis, B. Zariņš, B. Ziemelis, treneris E. Ceplītis.

Zēnu zem 14 g. grupā trīs pilsētu turnīra meistars izšķīrās *Spara* un ASK sacensībā. Smagā cīņā virsroku paturēja adelaidieši. ASK – *Spars* 45:40 (Ziemelis 27; A. Daliņš 14). ASK – *MLS* 55:25 (A. Ņikitins 20; Dulmanis 12), *Spars – MLS* 71:26 (R. Medenis 19; Bumbērs 14).

1. v ASK: I. Blicavs, R. Dancis, M. Līviņš, A. Ņikitins, R. Osis, P. Ziemelis, treneris I. Ņikitins; 2. v. *Spars*; 3. v. *MLS*.

Zem 12 g. grupa bija visvienlīdzīgākā un bija jāpriecājās, ka visās trīs pilsētās kopas bija gādājušas par visjaunāko paaudzi. *MLS* – ASK 42:33 (Bumbērs 19; A. Ņikitins 16), *MLS – Spars* 47:35 (Bumbērs 29; R. Medenis 16). Cīņa par 2. vietu: ASK – *Spars* 36:32 (Ņikitins 20; Medenis 18).

1. v. *MLS*: P. Banders, M. Bumbērs, J. Daliņš, K. Jēkabsons, P. Kasparsons, A. Millers, treneris P. Dulmanis; 2. v. ASK; 3. v. *Spars*.

Pāris mēnešu pirms meistarsacīkstēm meiteņu grupas sacensībās bija pieteiktas 3 vienības: ASK zem 18 gadu grupā, *Spars* – zem 16 gadu grupā un *MLS* zem 14 gadu grupā. Vienīgais atrisinājums, lai iznāktu spēles: gados jaunākajām jāspēlē vecākos grados. *MLS* treneris savas meitenes pārcēla uz zem 16 g. grādu, pievienojot Lisu Mežciemu un Larisu Lezdkalnu un izveidoja arī zem 18 g. vienību, Māru Balodi un Lindu Eimani papildinot ar jaunākām meitenēm.

Zem 18 g. grada *MLS* izcīnīja negaidītu uzvaru: *MLS* – ASK 33:16 (Balode 17; Pētersone 10); otrajā diena ASK – *MLS* 30–29 (Pētersone, Ziemele 12; Balode 7).

1. v. *MLS*: M. Balode, L. Eimane, K. Jēkabsone, K. Krulla, L. Lezdkalna, L. Mežciema, L. Misa, trenere R. Pāruma; 2. v. ASK.

Zem 16 g. grupā *Sparam* pienācās atzinība par pirmā gada meiteņu atvešanu uz Adelaidi. Sākumā likās, ka viņu auguma pārsvars gūs virsroku, bet melburnietes pārgāja uz cilvēks – cilvēku segšanu un beigās – *MLS – Spars* 24:16 (Mežciema 13; Medene, Miķelsone 4). Otrajā spēlē uzvara bija minimāla: *MLS – Spars* 22:21 (Lezdkalna 17; J. Lorija 8).

1. v. *MLS*: B. Daliņa, K. Ērenbote, K. Krulla, L. Lezdkalna, L. Mežciema, L. Misiņa, I. Misa, treneris T. Mežciems.

Volejbols. Volejbols bija vienpusīgs, ja atskaita zināmu izbīli, ko adelaidiešiem sagādāja *MLS* vīri, atņemot pirmo setu. Varēja priecāties par to, ka *MLS* atbrauca ar divām vīriešu vienībām, kas norādīja uz interesi par šo spēli Melburnā. ASK – *MLS I* 8:15, 15:4, 15:4; ASK – *MLS II* 15:4, 15:3; *MLS I – MLS II* 15:5, 15:13.

1. v. ASK: A. Bērziņš, P. Jaudzems, I. Kargans, M. Rudaks, Č. Sēja, R. Sils, V. Zvaigzne, arī treneris; 2. v. *MLS I*; 3. v. *MLS II*.

Sieviešu spēles nebūtu notikušas, ja neatbrauktu jaunās melburnietes. Nevar noliegt viņu dūšu doties "lauvu bedrē" un stāties pretī titulētajām ASK meistarēm. Pēc pirmā seta, kurā adelaidietes pat nenosvīda, spēlētājas vienojās sadalīties divās vienlīdzīgās vienībās un nospēlēja vēl pāris setus – tīra volejbola prieka dēļ.

ASK: B. Brūna, V. Brūna, L. Sila, M. Mastiņa, G. Zvaigzne, Z. Zvaigzne, R. Zvaigzne – arī trenere.

Novusa sacīkstēm rīkotāji bija sagādājuši 4 teicamus galdus, uz kuriem ērti varētu izspēlēt 8 vai pat 10 dalībnieki. Pieteicās 18 – no 4 pavalstīm un Anglijas. Rīkotāji sadalīja spēlētājus divās grupās, no kuriem divi labākie no katras grupas sacenstos finālā.

Pirmajā grupā lieliski iesāka Uldis Kalējs *(MLS)*, uzvarot 6 pretiniekus pēc kārtas, kamēr rutinētie adelaidieši Andis Bērziņš, Inga Freidenfelds un Augusts Rings bija divreiz zaudējuši. Jau likās, ka pusi no fināla četrām vietām okupēs jaunieši, jo otrā grupā ļoti sekmīgi cīnījās Andris Bērziņš no Anglijas. Tomēr beigās no pirmās grupās finālā iegāja Freidenfelds un Rings ar 14 punktiem, atstājot Uldi Kalēju un Andi Bērziņu dalītā 3. vietā. No otrās grupas Bērzzariņš ar 14 p. un Andris Bērziņš ar 13, 3. v. Suķis ar 12. Finālā: 1. v. Gunārs Bērzzariņš, 2. v. Inga Freidenfelds, 3. v. Augusts Rings un 4. v. Andris Bērziņš.

Bridža turnīrā sacentās 8 pāri no 3 pilsētām. Ar 86,45 p. pārliecinoši uzvarēja Augusts Rings ar Voldemāru Muižuli (ASK), atstājot 2. vietā Juri Kalēju un Juri Skadiņu *(MLS)* ar 52,97 p., 3. v. Olģertu Valteru un Juri Zvaigzni (ASK) 52,38, 4. v. Egilu Dorili ar Ingu Freidenfeldu (ASK).

Kongresa ziņojumus sniedza ALSP vadītājs un visu 3 pilsētu kopu pārstāvji. Pēc ļoti rosīga 1985. gada, kad notika 1. Globālās spēles un 9. Baltiešu spēles, 1986. gadā it kā bija radies atslābums, taču visās pavalstīs sacensībās piedalījās latviešu vienības. Visur diemžēl bija izjūtams darbinieku trūkums.

Austrālijas baltiešu sporta padomē latviešus pārstāvēja Pēteris Jaunkalvis un Olita Mizinga. Bija sākusies sporta ierīču iekārtošana jaunajā latviešu īpašumā Dzintaros, Adelaides tuvumā, par ko pateicība pienācās Adelaides sporta klubam. Kopām ieteica izmantot balvām nesen izdoto grāmatu par Jāni Daliņu.

27. ALM Sidnejā 1987

32 vienības no 3 pilsētām, to vidū 14 jauniešu vienības vecumā no 8–18 gadiem, soļoja Austrālijas latviešu 27. meistarsacīkšu parādē Sidnejā. Basketbolā un volejbolā tas bija rekords, ja arī dalībnieku skaits nesasniedza 1959. g. meistarsacīkšu 300 galvu lielo dalībnieku skaitu Sidnejā, kad sacentās arī vieglatlēti un peldētāji. Šoreiz programmā bija tikai vēl golfs un novuss. Melburnas *MLS* bija atsūtījis 11 vienības, Adelaides ASK 6, bet mājinieki piedalījās ar 15; *Spars* ar 8, *DV – Latvians* ar 5 un *Daugava* ar 2. Spēles atklāja *DV* Sidnejas nodaļas priekšnieks V. Eglītis, pēc Jaundienvidvelsas latviešu sporta vadītāja J. Katužana un ALSP vadītāja G. Bērzzariņa ievadvārdiem.

Bez pirmajām vietām nepalika neviena kopa. Visvairāk "zelta medaļu" (īstenībā individuālas trofejas pasniedza tikai jauniešiem) ieguva Sidnejas *Spars* – vīriešu, zēnu zem 18 un zēnu zem 16 grupās.

Adelaidei atbrauca tikai 4 meitenes zem 18 g., bet ar viena zem 12 g. zēna palīdzību – kura startam piekrita visas pretinieces – uzvarēja pārliecinoši. Meiteņu zem 16 g. grupā *MLS* un *Spars* guva pa uzvarai, bet labākā punktu starpība deva 1. vietu melburnietēm.

Volejbolā vienību bija negaidīti daudz (5 vīriešu un 3 sieviešu – diemžēl bez adelaidietēm), bet spēles līmenis nelikās cēlies. Melburnieši izlaida no rokam drošu meistartitulu, pārprotot pirmās dienas spēles laiku un tādēļ vājinātā sastāvā zaudēja *Daugavai*, ko vēlāk vairs nespēja iedzīt.

Jaunās melburnietes nevarēja nopietni konkurēt ar sidnejietēm, kur divās sīvās cīņās sacentās *Daugava* ar *DV*.

Sporta kopas *Saule* dāvināto mūžīgi ceļojošo Jāņa Riņģa piemiņas vairogu meistarsacīkšu labākajam spēlētājam pasniedza *Spara* uzbrucējam Raimondam Vanagam, kas īpaši izcēlās finālspēlē.

Kongresā bija kuplāks pārstāvju skaits nekā parasti, kā viešņai piedaloties arī LSPBP Zviedrijas pārstāvei Sandrai Rokai. Izraudzīja pamatu 2. LGM vienību sastādītajai komitejai, kas darbu sāka jau meistarsacīkšu laikā. Par ALSP vadītāju nākamajiem 2 gadiem atkal ievēlēja G. Bērzzariņu.

Sacīkstes un noslēguma vakaru, kurā pasniedza balvas uzvarētājiem un izvilka laimestus 2. LGM loterijai, teicami bija izkārtojusi Sidnejas sporta darbinieku komiteja J. Katužana vadībā.

Basketbols. Astoņas vienības bija labs "apaļš" skaitlis, un rīkotāji tās bija sadalījuši divās grupās: *Spars*, *DV – Latvians*, *MLS II* un *MLS III*. Otrā grupa: *MLS I*, *ASK*, *Spars II* un *DV – Lat-*

vians II. Pirmajā grupā *Spars* viegli tika galā ar abām *MLS* vienībām: *Spars – MLS II* 54:22 (Vanags 20; K. Pešudovs 7) un *Spars – MLS III* 58:32 (Vanags 20; P. Miglis 9), taču pret *DV* piedzīvoja nepatīkamu pārsteigumu. Apdomīgāk spēlējot, *DV* puslaikā bija panākuši 3 p. pārsvaru un, mēģinot par katru cenu pretinieku iedzīt, spariešiem pietrūka sadarbības, kamēr Ģirts Kalniņš nodirigēja *DV* pārliecinātajai uzvarai. *DV – Spars* 42:31 (Andersons, Veiss 9; Tenisons 11). Arī pret *MLS II* un *MLS III vanagiem* grūtības nerādās: *DV – MLS II* 54:24 (Veiss 13; Pešudovs 7) un *DV – MLS III* 39:21 (Veiss 16; Caune 10). *MLS* savstarpēja spēkošanās beidzās *MLS II – MLS III* 48:24 (M. Mežciems 17; Miglis 11). Pusfināliem kvalificējās *DV* un *Spars I*, ar *MLS II* 3. v. un *MLS III* 4. v.

Otrajā grupā visas trīs uzvaras, pie tam vienā dienā, jo klubs bija lūdzis neiedalīt spēles pirmajā dienā, svinēja *MLS I*, pie tam tik iespaidīgi, ka sāka izskatīties jau pēc favorīta. *MLS I* – ASK 44:31 (Adamsons 9; Lainis 13), *MLS I – Spars II* 68:23 (Samulis 18; R. Balabka, Valt. Medenis 9) un *MLS I – DV* 91:30 (Samulis 20; Katužans 11). ASK – *DV II* 40:38 (Lainis 12; Katužans 10), *Spars II* – ASK 50:41 (U. Brūns 13; Balabka 14). *Spars II – DV II* 54:35 (Balabka, R. Blūmanis 10; Stupāns, Kaufmanis 9). No grupas finālā iegāja *MLS I* un *Spars II*, 3. v. ASK un 4. v. *DV II*.

Pirmajā pusfinālā pirmās grupas uzvarētājam *DV* pret otrās grupas otro – *Spars II*, spēlējot bez trenera Jaunbērziņa, gāja smagi. Spārieši pirmajā puslaikā guva 30:22 pārsvaru, īpaši pateicoties Valtera Medeņa sekmīgai darbībai. Tikai pēdējā ceturtdaļā *vanagu* agresivitāte zem groza un veiksmīgi Medņa pustālie metieni deva *vanagiem* uzvaru. *DV – Spars II* 49:45 (Mednis 14; Medenis 18).

Otrajā pusfinālā teorētiski labākās izredzes likās melburniešiem, taču viņus no sliedēm izsita *Spara* cieša vīrs – vīru aizsardzība. Pirmais puslaiks izvērtās viesiem katastrofāls – 10:27! Jāatzīmē spariešu izcila sodmetienu prasme – 12 no 13. Otrajā puslaikā melburnieši izmēģināja dažādus sastāvus, un vienubrīd vienības akcijas pacēlās, kad četri veiksmīgi metieni pēc kārtas izdevās Andrejam Mežciemam. Taču otrā laukuma galā atbildēt prata arī spārieši, un pie beigu svilpes rezultāts bija: *Spars I – MLS I* 54:30 (Tenisons 12; Mežciems 8).

Finālspēlē starp *DV* un *Sparu I* spariešu aizsardzība paralizēja *DV* uzbrukumu, bet *Spara* uzbrukuma smailē *Vanags* dominēja cīņu zem groza. Pēc 18:6 *Spara* vadības pirmajā puslaikā, grozi sāka augt vienmērīgāk, taču par galarezultātu neradās šaubas. *Spars I – DV* 52:25 (Vanags 22; Veiss 7).

1. *Spars*: R. Vanags, M. Tenisons, Pēteris Ģibietis, Pauls Ģibietis, V. Sīkais, P. Martinsons, E. Kovaļuns, P. Daliņš, P. Kovaļuns, P. Jumiķis, treneris Rīks Baivoters.

2. *DV*. Spēle dēļ 3. vietas nenotika.

Turnīra veiksmīgākie grozu guvēji bija R. Vanags *(Spars)* 76 (5 spēles), V. Medenis *(Spars II)* 57 (4), L. Samulis *(MLS)* 48 (4), M. Tenisons *(Spars)* 43 (5), R. Balabka *(Spars II)* 38 (4), E. Veiss *(DV)* 36 (5), V. Lainis (ASK) 35 (3), U. Brūns (ASK) 32 (3).

Savu pagājušajā gadā izcīnīto meistartitulu aizstāvēt neatbrauca ASK basketbolistes. Tā divās spēlēs sacentās tikai *DV* un *MLS*, sagādājot abas reizes saviem atbalstītājiem nervu pārbaudījumu. *DV* sastāvā bija daugavietes, kam aiz muguras pietiekami daudz pieredzes, kodolam pat 1985. gada Globālās spēles. Melburna bija jaunākā gados, trim spēlētājām vēl nebija 18 gadu, taču cīņas spara netrūka. Pirmā spēlē *vanadzes* veda puslaikā 12:11 un spēli beidza ar rezultātu 29:26 (Mežaka 10; Mežciema 6). Lai tiktu par meistarēm, *MLS* otrā dienā būtu jāuzvar ar vismaz 4 punktiem, un laukumā nolēma doties arī trenere R. Pāruma. Vienubrīd likās, ka melburnietēm varētu sekmēties: puslaikā viņas veda 11:9, taču visu izjauca neticami vāja sodmetienu izpildīšana: 4 no 20. Arī sidnejietēm trūka labu metēju, taču izturēja viņu nervi, pat beigās, kad tām bija jāpaliek nepilnā sastāvā.

DV – MLS 23:22 (Lasmane 7; Pešudova 8). Zemos rezultātus var izskaidrot ar saīsināto spēļu laiku.

1. *DV*: B. Lasmane, L. Pričeta *(Pritchatt)*, A. Mežaka, R. Riņģe, R. Andersone, M. Viese-Henrija un A. Baumane (arī trenere).

Veiksmīgākās punktu guvējas: A. Mežaka 15, B. Lasmane 13 (abas *DV*), L. Pešudova, I. Zemdega 9 (abas *MLS*).

Jauniešu basketbolā sacensības risinājās 6 vecuma grupās zēniem un meitenēm. Vienības nāca no visām trim pilsētām, kaut trīsstūra sacensības izdevās tikai vecākajā zēnu un meiteņu grupā. Pirmās vietas sadalījās brālīgi – katrai pilsētai divas. Zēnu zem 18 grupā uzvarētājs izšķīrās jau pašā pirmajā spēlē starp *Sparu* un *MLS*. Katrā pusē spēlēja vairāki jaunieši, kas bija ieguvuši vietas pieaugušo vienībās (Valters Medenis un Pēteris Kovaļuns pie *Spara*, Leons Samulis un Miķelis Mežciems pie *MLS*), kā arī pa tasmānietim – Feldmanis pie *Spara*, Pārums pie *MLS*. Latviešu spēlētāji no pilsētām, kur nedarbojās latviešu sporta kopas, var reģistrēties jebkuras citas pilsētas kopā. Labā standarta spēlē sidnejieši pirmā puslaikā panāca 22:18 pārsvaru, īpaši pateicoties Medeņa darbībai. Cik ļoti melburnieši arī necentās, starpību viņiem iedzīt neizdevās. *Spars* – *MLS* 44:40 (Medenis 22; L. Samulis 13). Pret ASK spariešiem gāja daudz vieglāk, kaut arī vēl pirmā puslaika beigās viņu pārākums izteicās tikai ar 4 punktiem. Fizisks pārsvars, labi metēji un lielākās rezerves deva *Sparam* uzvaru. *Spars* – ASK 58:37 (Kovaļuns 19; Ceplītis 20). Cīņā dēļ 2. vietas melburnieši, spēlējot bez Samuļa, bija vienu punktu aizmugurē, bet tad spēli sāka dominēt Miķelis Mežciems, un viņa izcīnītais 21 punkts deva uzvaru. *MLS* – ASK 38:32 (Mežciems 22; Ceplītis 15).

Veiksmīgākie grozu guvēji: Ceplītis (ASK) 35, V. Medenis *(Spars)* 34, M. Mežciems *(MLS)* 29.

1. *Spars*: V. Medenis, R. Medenis, P. Kovaļuns, M. Feldmanis, A. Daliņš, M. Zundāns, M. Dombrovskis, E. Briedis, E. Ronis, P. Freimanis, treneris V. Sīkais.

2. *MLS*; 3. ASK.

Visās pārējās zēnu grupās startēja ikreiz divas kopas, sacenšoties divas reizes. **Zem 16 g. grupā** divās samērā līdzīgās spēlēs *Spars* pārspēja ASK 53:45 un 45:35.

1. *Spars*: M. Zundāns, E. Ronis, R. Medenis, E. Briedis, A. Daliņš, K. Kluina, M. Masulāns, K. Trankels, treneris M. Tenisons.

Zēnu zem 14 g. grupā abas spēles starp *MLS* un *Sparu* piederēja saistīgākajām visās meistarsacīkstēs. Pirmo spēli sparieši iesāka ļoti saskaņoti un puslaiku beidza ar ievērojamu 23:12 pārsvaru. Ar sīkstu aizsardzību un virzot uzbrukumu caur savu slaido centru – Andreju Dulmani, melburnieši pamazām starpību samazināja. Izšķīrējās pēdējās minūtēs Miķelis Bumbērs turpināja nesavtīgi apgādāt savu centru ar piespēlēm, kas izrādījās pareiza taktika, un *MLS* svinēja uzvaru. *MLS* – *Spars* 38:36.

Otrās spēles sākumā aizmugurē palika sparieši – puslaiks 15:20, taču viņi neatlaidās, un vērtīgus grozus guva Vegners ar Lāci. Rainim Medenim, kam jau puslaika bija iekrātas 4 piezīmes, nācās laukumu atstāt, taču arī vēl tā sparieši gandrīz izcīnīja uzvaru, kad pēdējo minūšu burzmā melburnieši pazaudēja bumbu un spariešiem izdevās rezultātu izlīdzināt uz 42:42.

1. *MLS*: A. Dulmanis (51), M. Bumbērs (19), K. Jēkabsons, P. Kasparsons, K. Samulis, J. Daliņš, treneris P. Dulmanis.

Visjaunākās zēnu grupas – zem 12 g. spēlēs noteikti bija vērojams progress. Katrā vienībā bija zēni, kas īpaši izcēlās, kā piemēram, N. Ronis *Sparam*, A. Strazds un A. Ņikitins ASK. Pēdējais, liekas, bija visvairāk aizņemtais meistarsacīkšu spēlētājs, jo piedalījās arī zēnu zem 16, zem 18 un meiteņu zem 18 grupās. ASK uzvarēja abas spēles, kaut otrajā spēlē bija jāiedzen 18:20 deficīts. *Spara* zēniem palīdzēja Katrīna Medene. ASK – *Spars* 37:27 un 41:29.

1. ASK: A. Ņikitins 45, A. Strazds 24, M. Jaudzems, A. Strīķis, R. Dancis, E. Strazds, treneris P. Strazds.

Meiteņu zem 18 g. grupā nebūtu iznākušas trīsstūra sacensības, ja *MLS* un *Spars* nebūtu piekrituši, ka ASK četrām meitenēm pievienotos 11 gadu vecais Adams Ņikitins. Šādā sastāvā spēlējot, ASK bija pārāks. ASK – *MLS* 35:20, ASK – *Spars* 42:24. Cīņā par otro vietu nedaudz labāku sadarbību rādīja *MLS*, visām sešām spēlētājām gūstot punktus. *MLS* – *Spars* 33:25. Labākie grozu guvē-

ji: A. Ņikitins 32, L. Pētersone 25 (abi ASK), Elīna Erdmane 17 *(Spars)*, M. Kasparsone, L. Mežciema 13, L. Lezdkalna (visas *MLS*), L. Misiņa 12 *(Spars)*.

1. v. ASK: A. Ņikitins, L. Pētersone, S. Ose, D. Ziemele, I. Ceplīte, treneris E. Ceplītis; 2. v. *MLS*, 3. v. *Spars*.

Meiteņu zem 16 g. grupā melburnietes veiksmīgi aizstāvēja savu pagājušā gada titulu, kaut nācās apmierināties ar vienu uzvaru un vienu zaudējumu, bet labāku grozu starpību kā sarietēm. Pirmajā spēlē pēc līdzīga 13:13 puslaikā Lisa Mežciema ar Melitu Bērziņu atrāva uzbrukuma slūžas, pret ko sarietēm nebija atbildes. *MLS – Spars* 42:22. Toties, kad otrās spēles otrajā puslaikā Mežciemai bija ar 5 sodiem jāatstāj laukums, melburnietēm pietrūka spēles vadītājas un nācās zaudēt. *Spars – MLS* 24:16.

1. *MLS*: M. Bērziņa, L. Mežciema 18, L. Misiņa, K. Krulla, B. Daliņa, M. Sātiņa, Z. Sātiņa, treneris Andrejs Bērziņš.

Programmā atzīmētajiem jauniešu treneriem nevienmēr bija iespējams būt klāt savu vienību spēlēs, tādēļ izpalīdzēja kollēgas Pēteris Medenis un Valters Medenis.

Volejbols. ALM volejbols iezīmējās ar to, ka abās grupās pirmās vietas izšķīra gandrīz neticami pārpratumi. Daži no *MLS I* spēlētājiem bija sapratuši, ka viņiem pirmajā dienā nemaz nav jāspēlē, un zālē ieradās pārāk vēlu. Atlikušajam sastāvam bija steidzīgi jāmobilizē palīgi no savām basketbola vienībām, taču pirmos divus setus nācās zaudēt pret *DV Latvians*. Tikai pēdējā setā, spēlējot pastiprinātā sastāvā, *MLS* panāca uzvaru.

Otrā dienā *MLS I* bez grūtībam tika galā ar ASK un *MLS* II.

MLS I – DV 0:15, 7:15, 15:13; *MLS I* – ASK 15:5, 15:5, 15:6; *MLS I – MLS II* 15:4, 15:9, 12:0; *Daugava* – ASK 15:8, 15:11, 15:3; *Daugava – MLS II* 15:7, 15:11, 15:3;

Daugava – DV 15:8, 15:8, 15:3; ASK – *MLS II* 15:13, 15:8, 11:13; ASK – *DV* 15:0, 15:10, 15:6; *MLS I – Daugava* 15:7, 15:12, 7:5.

Spēles risinājās pēc ierobežota laika sistēmas – 50 minūtes. Ja pēdējā setā neviena no vienībām nesasniegtu 8 punktus, tad setu neskaitītu. *MLS I – Daugavas* rezultāts palika 2 seti pret 0, jo pēdējo setu 7:5 neskaitīja. Abām vienībām bija 3 uzvarētas, viena zaudēta spēle. Bija jāskaita seti, arī tie bija vienādi – 9:2. Tad skaitīja punktus, kas *Daugavai* bija labvēlīgāki: 154:92, *MLS* 135:91, kas deva daugaviešiem 1. vietu.

1. v. *Daugava*: G. Lācis, J. Lācis, I. Vadzis, P. Gīzekamps, Ģ. Kalniņš, P. Pētersons, V. Pričets *(Pritchatt)*, K. Vegners, M. Šuca (Schutz), treneris G. Lācis.

2. v. *MLS*, 3. v. ASK, 4. v. *MLS II*, 5.v. *DV*.

Sieviešu volejbolā vienību nevarēja sastādīt daudzkārtējais meistars ASK. Divas volejbolistes spēlēja pie vīriešiem. Toties Sidneju pārstāvēja gan *Daugava*, gan gados jaunākās *Daugavas vanadzes*. Trešajai vienībai – *MLS* bija spēles prieks, taču sidnejietēm punktos turēties kaut cik līdzi nebija viņu spēkos.

Jau pati pirmā spēle izvērtās saistīga. Daugavietes uzvarēja pirmo setu, bet zaudēja otro un varēja gaidīt jauno vanadžu triumfu. Daugaviešu bagātīga pieredze tomēr palīdzēja viņām gūt uzvaru trešajā setā. *Daugava – DV* 15:9, 1:15, 16:14; *DV – MLS* 15:7, 15:4, 15:4; *Daugava – MLS* 15:1, 15:0, 15:2.

Otra apļa spēlēs daugavietes pret *DV* uzvarēja pirmo setu, bet bija spiestas piekāpties otrajā un trešajā. *Daugava* otrreiz pārspēja *MLS* un izskatījās, ka meistargodā tiks *vanadzes*, kas bija zaudējušas trīs setus, bet *Daugava* četrus. *DV – Daugava* 12:15, 15:5, 15:4, 0:2. *Daugava – MLS* 15:1, 15:4, 15:5.

Aplēses izjauca *DV* un *MLS* spēle. Abas vienības bija vienojušās sadalīties divos apmēram vienādos sastāvos, lai iznāktu labāka spēle. Par to ALM vadība punktus neieskaitīja nevienai kopai.

1. v. *Daugava*: D. Sūruma, L. Pogaine, H. Vegnere, G. Vadze, M. Šuca, A. Rudze, I. Rone, treneris G. Lācis; 2. v. *DV*, 3. v. *MLS*.

Golfā ar labu rezultātu 71 (1 zem standarta) uzvarēja St. Kašs, ar M. Zielonko 81 otrajā un St. Zielonko, arī 81, trešajā vietā. Vērtējot handikapu, veiksmīgākais bija O. Nemme 65, pirms A. Gūtmaņa 68 un V. Seisuma.

Pie **novusa** galda, turpat brīvā volejbola laukumā, stājās tikai 5 sacensoņi. Būtu droši vien bijuši vairāk, taču tai pašā laikā notika basketbola sacensības. Visstabilākais izrādījās Nilss Kalējs ar 3 uzvarām un 1 zaudējumu. G. Bērzzariņš, A. Jumiķis un E. Suķis visi sasniedza 2:2, I. Āpelis 1:3.

28. ALM Sidnejā 1988

Lai nepārtrūktu gadskārtējā ALM ķēde, globālo spēļu laikā bija izsludinātas arī basketbola meistarsacīkstes jauniešiem, rezervējot tam 2 dienas spēļu sākumā, lai tie jaunieši, kas vēlētos, varētu pēc tam doties uz Vasaras vidusskolu Dzintaros. Ceļu uz Sidneju diemžēl uzņēmās tikai viena ASK un viena *MLS* vienība, abos gadījumos zēni zem 20 gadiem, kas bija gluži jauna vecuma grupa. Savu pārākumu pierādīja *MLS*, kam spēlētāju sastāvā bija 4, kas jau bija ieguvuši vietu Austrālijas latviešu "dienvidu" izlasē Globālajās spēlēs. *MLS – Spars* 49:40 (A. Lēmanis 15; V. Medenis 17) *MLS* – ASK 76:42 (A. Mežciems 20; R. Dancis 11), *Spars* – ASK 53:45 (P. Daliņš 18; P. Ceplītis 28).

1. *MLS*: A. Lēmanis, A. Mežciems, M. Mežciems, L. Samulis, U. Kalējs, K. Pešudovs, P. Bauers; 2. *Spars*, 3. ASK.

Kongress. Pirms meistarsacīkstēm notika sporta kongress ar klubu delegātiem no DA, JDV un Viktorijas. Ziņojumi atspoguļoja rosību visās trijās pavalstīs. Adelaidieši bija norūpējušies par darbinieku trūkumu. Jo lielāks klubs, jo lielāka problēma!

Kongress izteica atkārtotu vēlēšanos, lai kultūras dienu laikā rīkojamās meistarsacīkstes uzskatītu par KD sastāvdaļu un lūdza Sidnejas sporta vadību nodibināt ciešu sakaru ar KD rīcības komiteju.

Pārrunājot nelatviešu jautājumu, visi atzina, ka pēc ALSP statutiem latviešu meistarsacīkstes ir domātas latviešiem un viņu pēcnācējiem, ieskaitot jauktu laulību partnerus. Apstiprināja jau agrāk pielaistos izņēmumus atsevišķos gadījumos, uzsverot īpaši, ka nelatviešu starts var notikt tikai ar visu dalībnieku klubu piekrišanu un šādi izņēmumi pieļaujami tikai tad, ja tas nāk par labu latviešu sportam.

29. ALM Melburnā 1989

Pilnā mērā izmantojot savas mājinieku priekšrocības, gandrīz visus Austrālijas meistartitulus basketbolā izcīnīja melburnieši. "Goda uzvaru" izdevās iegūt Adelaides ASK zēniem zem 20 g. grupā. Melburna tobrīd bija nenoliedzami spēcīgākais latviešu basketbola cietoksnis Austrālijā. Jāatzīmē arī skaits: piedalījās 4 *MLS* vīriešu vienības.

Vīriešu grupā bija pieteikts kupls vienību skaits – 8, ko rīkotāji bija sadalījuši divās grupās, pielaižot divas no katras grupas pusfinālos. Diemžēl ASK bija spiests savu otro sastāvu atsaukt, un tā vienā grupā iznāca tikai 3 spēles. 1. grupa: *MLS II*, ASK, Sidnejas *DV*, 2. grupa: *Spars*, *MLS*, *MLS – Varoņi*, *MLS – Dzirksteles*. Pirmajā grupā pusfinālisti noskaidrojās jau pirmajā dienā, jo ASK, spēlējot lielumties ar jauniešiem, palika zaudētājos. *MLS II* – ASK 35:33 (E. Rozītis 16; P. Ceplītis 14), *DV – MLS II* 39:31 (Zundāns 15; M. Mežciems 13).

Otrajā grupā abu favorītu cīņa, kur virsroka vairākkārt mainījās, beidzās ar *MLS* uzvaru. *MLS – Spars* 44:42 (M. Bērziņš, Lēmanis 9; Graudiņš 12). Uzvarētājiem tikai atlika nokārtot formalitātes: *MLS – Varoņi* 78:33 (P. Lēmanis, Švolmanis 20; Ārītis 16), *MLS – Dzirksteles* 108:30 (Adamsons 19; Kamergrauzis 10), *Spars – Dzirksteles* 81:32 (Graudiņš 19; Pešudovs 11), *Spars– Varoņi* 54:31 (Tenisons 12; Cīrulis 9). Toties sīvi risinājās cīņa par trešo vietu: *Varoņi – Dzirksteles* 36:33 (Caune 14; Pešudovs 10).

Pusfināli izvērtās vienpusīgi: Sidnejas *Spars* pārspēja savus vecos Sidnejas pretiniekus: *Spars – DV* 70:40 (Tenisons 10; Jaunbērziņš 10), *MLS* parādīja savam otrajam sastāvam, kurš ir kungs: *MLS – MLS II* 101:45 (P. Lēmanis 23; Mantinieks 10).

Finālā varēja gaidīt saistīgu cīņu, un pirmās minūtes tiešām risinājās drudžaini, bet līdzīgi. *MLS* lietoja tos pašus ieročus, kas bija devuši *Sparam* meistargodu 1987. gada Sidneja – ciešu aizsardzību. Abas puses kurināja tempu, nereti pazaudējot bumbu, taču uzbrukuma nobeigums vienmēr veiksmīgāks izdevās melburniešiem, pie kam Edmunds Adamsons teicami cīnījās zem groza, krājot sodus savā labā un pārvēršot tos punktos. Puslaikā *MLS* jau bija nodrošinājis 46:28 pārākumu. *Spars* turpināja cīnīties, taču vienīgi Tenisons un Graudiņš spēja nopietni apdraudēt pretinieka grozu. Gandrīz visi melbunieši piedalījās punktu medības, īpaši Švolmanis nebija nosedzams. Pie beigu svilpes *MLS – Spars* 111:61.

1. v. *MLS*: P. Lēmanis, A. Švolmanis, A. Lēmanis, R. Blāķis, V. Ķirps, M. Bērziņš, A. Mežciems, E. Blāķis, A. Kalējs, E. Adamsons. 2. v. *Spars*; 3/4. *MLS II* un *DV*.

Tikai divas spēles iznāca **zēnu zem 20 g. grupā**; pirmajā ASK – *MLS* 66:37. Otrajā melbunieši pēdējās sekundes paguva atdot uzvarētu spēli: ASK – *MLS* 52:51.

1. ASK: P. Ceplītis, I. Blicavs, B. Zariņš, K. Kambala, M. Blicavs, brisbenietis T. Francis, A. Strazds, T. Priedkalns, P. Rumpe, treneris E. Ceplītis.

Zēnu zem 18 g. grupā nebija dalībnieku, bet abās jaunākajās startēja visu trīs pilsētu – Adelaides, Melburnas un Sidnejas vienības.

Zem 16 g. gradu dominēja spēcīgais *MLS* tandēms – Andrejs Dulmanis un Miķelis Bumbērs. Pret viņiem zāles neatrada ne ASK, ne *Spars*. *MLS* – ASK 73:35 (Bumbērs, Dulmanis 21; Strazds 17), *MLS – Spars* 51:31 (Dulmanis 18; R. Pogainis 22), *Spars* – ASK 68:18 (Pogainis 22; Strazds 10). Finālā jaunie sparieši sākumā pretojās sīvi, un puslaikā bija palikuši tikai dažus punktus aizmugurē. Taču pēc pārtraukuma melburniešu piespēles arvien biežāk sasniedza Dulmani groza tuvumā, un viņa veiksmīgie metieni izšķīra spēli. *MLS – Spars* 46:32 (Dulmanis 31; Vegners 13).

1. *MLS*: A. Dulmanis, M. Bumbērs, P. Kasparsons, A. Millers, K. Jēkabsons, K. Daile, K. Samulis, treneris P. Dulmanis; 2. *Spars*, 3. ASK.

Vissparīgāk lietas risinājās pašā jaunākajā – **zem 14 g. gradā**. *MLS* veda pret ASK lielāko spēles daļu, taču beigās nespēja nosegt veiksmīgi spēlējošo Aleksi Strazdu. ASK – *MLS* 37:32. (Strazds 19; Millers 17), ASK – *Spars* 37:26 (Dancis 20; Ronis 9), *MLS – Spars* 30:22 (Millers 19; Ronis 15). Finālā abas līdzvērtīgās vienības pirmo puslaiku nobeidza līdzīgi 22:22. Spēli atsākot, piekto sodu saņēma Rūdis Dancis, un virsroku ņēma melbunieši. *MLS* – ASK 48:41 (A. Millers 22; A. Strazds 27).

1. *MLS*: A. Millers, K. Lazdiņš, M. Dambergs, A. Ābele, M. Brīvulis, Dž. Pinnis, D. Blāķis, treneris J. Pinnis; 2. ASK, 3. *Spars*.

Sieviešu titulu aizstāvēt diemžēl nebija atbraukušas Sidnejas *vanadzes*. ASK jaunākā un daudz mazāk piedzīvojušā vienība nespēja nopietni apdraudēt melburnietes. *MLS* – ASK 50:20 un 52:17.

1. *MLS*: I. Zemdega, D. Adamovska, R. Kamergrauze, M. Balode, D. Mantiniece-Vella, L. Mežciema, M. Bērziņa, trenere R. Pāruma.

Kādreizējā Austrālijas latviešu sporta vadītāja Jāņa Riņģa ceļojošo piemiņas vairogu piešķīra Andrim Švolmanim *(MLS)*.

Volejbolā šoreiz melburniešiem pretinieku pietrūka. Adelaidieši bija paredzējuši piedalīties, kaut vai ar jauktu vienību, taču pēdējā brīdī vienību atsauca. Tā pirmo reizi ALM vēsturē ceļojošas balvas, kas bija atvestas no Sidnejas, palika neizcīnītas. Iznāca vienīgi draudzības spēle, piepalīdzot *Rīgas Daugaviņas* koristiem.

Novuss. Gluži vienīgais sports basketbols nepalika: rekordskaits – 19 dalībnieki cīnījās par novusa meistara titulu. Kaut Balaratas *ventiņi* jau vairākus gadus bija sevi pierādījuši par rosīgākajiem

šī kontinenta novusistiem, ALM viņi startēja pirmo reizi un tūliņ ar spožiem panākumiem: no *Ventas* 7 pārstāvjiem 3 iekļuva finālā, un titulu uz Balaratu aizveda Verners Pūce.

Finālā spēlēja 5 setu partijās. Visus trīs pretiniekus pieveica V. Pūce, kļūdams par Austrālijas meistaru, 2. v. V. Zariņš (ASK), 3. v. J. Žunna (viesis no Latvijas, pārstāvot *Ventu*) un 4. v. P. Neilands *(Venta)*.

Pirmoreiz spēles notika arī sieviešu klasē. Ja vīrieši dabūja pamatīgi izspēlēties, tad sievietēm bija jāsamierinās ar divām spēlēm katrai. Ausma Pomere *(MLS)* guva abas uzvaras un meistartitulu, atstājot 2. v. Viktorijas meistari Dzintru Krokeri un 3. v. Ausmu Pūci (abas *Venta*).

Visus 5 sacīkšu galdus bija atveduši balaratieši, kas arī uzņēmās sacīkšu vadību, piepalīdzot melburniešiem.

Kongress. Sporta kongresā izvērtēja īpaši aktīvo 1989. gadu, kurā bez ALM Melburnā, risinājās arī Latviešu 2. globālās meistarsacīkstes Sidnejā gada sākumā, un austrumu pavalstīs un Kanberā viesojās *Rīgas* VEF basketbolisti, kam turneju izkārtoja ALSP un vietējā latviešu sporta vadība. 1990. gada darbības pārrunu centrā bija brauciens uz Latvijas olimpiskās nedēļas sacensībām jūnijā. Tā kā bija paredzēts atbalstīt braucējus, kā arī nobeigt sporta laukuma ierīkošanu Dzintaros (Dienvidaustrālija), budžetu pieņēma ar deficītu. Par ALSP vadītāju nākamiem diviem gadiem atkal ievēlēja G. Bērzzariņu, kas 1988. gadā bija pēc 11 gadiem Melburnā atgriezies Adelaidē.

BALTIEŠU SPĒLES 1985–1989

9. Baltiešu spēles Sidnejā 1985

9. Baltiešu spēlēs Sidnejā 1985. gada 1. un 2. jūnijā latviešus pieaugušo basketbolā un volejbolā pārstāvēja vienības, kas gatavojās braucienam uz 1. LGM, saskaņojot datumu ar izbraukšanu uz ASV 2. jūnijā. Volejbolisti un volejbolistes abas spēles absolvēja pirmajā dienā, bet otrās dienas basketbolā latviešus pārstāvēja latviešu meistarvienība *Spars*. Tā vienībam tika dota – kaut neliela iespēja saspēlēties.

Kaut turneju devīgi atbalstīja latviešu organizācijas – to starpā LAAJ Kultūras fonds, *Daugavas Vanagu* Austrālijas valde, Jāņa Daliņa Fonds, latviešu biedrības, sporta kopas un ALSP, lielāko daļu izdevumu braucējiem bija jāsedz pašiem. Tā uz ASV neaizbrauca visspēcīgākie Austrālijas latviešu sastāvi, bet tie izlases kandidāti, kas varēja atļauties ceļa naudu un atlicināt nepieciešamo laiku.

Austrālijas Baltiešu sporta padomi vadīja Andris Jaunbērziņš.

Basketbolā latvieši pirmajā dienā zaudēja lietuviešiem 38–50. Sastāvā bija Uldis Brūns, Valdis Zvaigzne (ASK), Arnis Kalējs, Viktors Švarcs *(MLS)*, Aivars Mednis *(Daugava)*, Pēteris Jumiķis, Marks Plāteris *(Spars)*; treneris Andris Jaunbērziņš *(Daugava)*. Otrajā dienā *Spars* viegli pieveica igauņus 74–29. Lietuvieši parspēja igauņus 45–42.

Sieviešu basketbolā līdzvērtīgā cīņā virsroku paturēja lietuvietes ar 32–30. Sastāvā bija Daina Adamovska *(MLS)*, Anda Baumane, Linda Katužane, Baiba Lasmane, Astrīda Mežaka, Sandra Ozola *(Daugava)*, Silvija Kārkliņa *(Rīga)*. Arī šīs vienības treneris bija Andris Jaunbērziņš. Igaunietēm vienības nebija.

Zēnu zem 18 g. sacensībās ievērojami pārāki par lietuviešiem bija latvieši, uzvarot 53–29 un 64–41. Sastāvā bija Kārlis Ceplītis, Pēteris Elksnītis (ASK), Andrejs Lēmanis, Markus Saliņš *(MLS)*, Pēteris Daliņš, Edvīns Kovaļuns, Valters Medenis, Mārtiņš Lācis, Ivars Lācis *(Spars)*; trenēja Pēteris Medenis *(Spars)*.

Ne lietuvieši, ne igauņi nepieteica meiteņu vienības.

Vīriešu veterānu sacensībās (35 g. un vecāki) lietuvieši pieveica latviešus 61–34 un 32–28.

Vīriešu volejbolā nepārspēti palika igauņi, kas uzvarēja latviešus 15:12, 15:4, 15:9 un lietuviešus 15:7, 15:10, 15:4. Latvieši pirmās dienas otrajā spēlē uzveica lietuviešus 15:13, 15:9, 15:7. Sastāvā bija Andis Balodis, Valdis Zvaigzne (ASK), Pauls Brūders, Arnis Kalējs, Eriks Loigoms,

Viktors Švarcs *(MLS)*; treneris Leonards Meļķis *(MLS)*. **Latvietes**, abas spēles absolvējot pirmā dienā, tika galā ne tik vien ar lietuvietēm 15:2, 15:3, 15:4, bet arī ar igaunietēm 15:4, 15:10, 15:8. Igaunietes pieveica lietuvietes 15:1, 15:8, 15:11. Sastāvs: Vizma Brūna, Gunta Zvaigzne (ASK), Anda Baumane, Linda Katužane, Sandra Ozola, Melinda Viese *(Daugava)*, Rita Petrova *(Spars)*; treneris Gvido Lācis *(Daugava)*.

Veterānu sacensības beidzas brālīgi, katrai nācijai uzvarot vienu un zaudējot vienu spēli. Arī setu starpība bija vienāda visām trim. Jauniešu volejbolā sacensības nenotika. Kopvērtējumā Latvijai 12 p., Lietuvai 10, Igaunijai 6.

Kongresā visu trīs tautību sporta pārvaldēm lūdza piegriezt lielāku vērību jauniešu iesaistīšanai un paplašināt veterānu sacensības.

10. Baltiešu spēles Adelaidē 1987

10. Baltiešu spēles notika 1987. gada 16. un 17. maijā Adelaidē, piedaloties 180 baltiešu sportistiem, to starpā 64 latvieši 8 vienībās. Latviešu pārstāvji Austrālijas Baltiešu sporta padomē bija Pēteris Jaunkalvis un Olita Mizinga. Arī šoreiz LAAJ Kultūras Fonds sniedza pabalstu sportistu braucienam no Melburnas un Sidnejas.

Spēles Forestvilles zālē atklāja DA etnisko grupu padomes prezidents Jozefs Garamijs, goda viesu vidū bija LAAJ prezidija priekšsēdis Eduards Voitkuns.

Basketbols. Vīriešu grupas pirmajā spēlē sacentās favorīti – latvieši ar lietuviešiem. Sīksta aizsardzība abās puses nozīmēja biežu ceļojumu uz sodmetienu līniju, kur latvieši izrādījās veiksmīgāki; lietuvieši savukārt izcēlās ar trīspunktu metieniem. Puslaika rezultāts bija līdzīgs – 20–20. Otrajā puslaikā latviešu uzbrukums, ar Mārtiņu Tenisonu, Uldi Brūnu un Vari Jankevicu priekšgalā, bija agresīvāks cīņā pie groza un turpināja krāt punktus ar sodmetieniem. Lietuvieši zaudēja divus spēlētājus ar 5 sodiem, latvieši – Valdi Zvaigzni, bet smagā galotnē paturēja 5 punktu pārsvaru. Latvija 50 (Tenisons 20, Jankevics 7, Brūns 6, Erīks Drīzners 5, Aivars Mednis, Zvaigzne 4, Pauls Lēmanis, Markus Bērziņš 2, Dāvids Blūmanis) Lietuva 45 (P. Urnevičs 18). Otrās dienas spēlē pret igauņiem latviešu vienība vai nu paņēma pretiniekus par vieglu, vai savu iespaidu bija atstājis iepriekšējais vakars, bet spēle neizskatījās ne tuvu tik iespaidīga kā pirmajā dienā. Igauņi veda puslaikā 26–24 un, melburniešiem Mikoram un Tuimam dominējot spēli, pie beigu svilpes bija 5 punktu vadībā. Labākais vīrs kā pirmā dienā bija Tenisons un teicami nospēlēja Markus Bērziņš un Pauls Lēmanis. Igaunija 50 (Tuims 19) Latvija 45 (Tenisons 11, Bērziņš 10, Lēmanis 7, Blūmanis 6, Brūns, Zvaigzne 4, Mednis 3, Drīzners (arī treneris), Jankevics.

Tā pirmā vieta izšķīrās pēdējā spēlē starp lietuviešiem un igauņiem. Vienlīdzīgā cīņā uzvarēja lietuvieši 52–46 (27–26).

Skaitot iegūtos un zaudētos punktus, 1. v. Lietuva, 2. v. Latvija, 3. v. Igaunija.

Latviešu sieviešu vienība nebija liela, toties stingra. Virslīgas spēlētājām Ilzei Nodžai, Ilonai Siļķēnai un Benitai Molitorai (dzim. Drīznerei) pievienojās trīs globālo spēļu dalībnieces – Astrīda Mežaka, Anda Baumane un Daina Adamovska. Skaitliski pāpildināta vēl ar slaido Adelaides jaunās paaudzes pārstāvi Zentu Kronīti, vienība laukumā nāca ar tik spēcīgiem ieročiem, ka lietuvietes tos varēja mēģināt atsvērt tikai ar centību. Latvija 58 (Adamovska 15, Mežaka 13, Nodža 12, Siļķēna 9, Molitora 8, Baumane 1, Kronīte) Lietuva 31 un 63 (Mežaka 15, Molitore 14, Siļķēna 12, Nodža 8, Adamovska, Baumane ik 6, Kronīte 2) 33. Trenere bija Nodža.

Zēni pirmo spēli pret lietuviešiem sāka ar "pilnu tvaiku" un jau pirms puslaika, kas beidzās 35–12, latviešu uzvara bija neapstrīdama. Pretinieki nebija tai pašā klasē. Latvija 75 (Leons Samulis 20, Pēteris Daliņš 18, Valters Medenis, Andrejs Mežciems, Miķelis Mežciems ik 8, Pauls Ceplītis 5, Uldis Kalējs, Kārlis Kambala ik 4, Brendons Zariņš) Lietuva 27.

Otrajā spēlē, pret citu sākuma sastāvu, lietuviešiem līdz puslaika beigam izdevās noturēties tikai 1 p. aizmugurē, bet tad latviešu vienība parādīja, ko īsti var, un nobeidza spēli, divkāršojot pretinie-

ka punktus. Latvija 53 (Samulis 18, A. Mežciems 11, Daliņš 10, Kalējs, M. Mežciems ik 6, Medenis 4, Zariņš 3, Kambala 2, Ceplītis) Lietuva 26.

Latviešu meitenes Austrālijā nebija iecienījušas basketbolu tik ļoti kā zēni, un kandidātu uz izlasi nekad nav bijis pārāk daudz, taču pēdējos gados visās trīs pilsētās kopām bija izdevies radīt lielāku interesi.

Trenera Tālivalža Mežciema rīcībā stājās tikai 6 spēlētājas, vairākas gados krietni zem robežas un ar samērā nelielu pieredzi. Taču meitenes to atsvēra ar centību un cīņas sparu. Puslaika atpūtā jaunās lietuvietes gāja ar 20–19 pārsvaru, taču latviešu aizsardzība nostabilizējās, neļaujot pretiniecēm tik brīvi darboties, bet uzbrukumā svaru kausus latviešu labā nosvēra nenogurdināmā Liāna Pētersone. Latvija 42 (Pētersone 14, Lisa Mežciema 10, Māra Balode 9, Indra Ceplīte 4, Silvija Ose 3, Larisa Lezdkalna 2) Lietuva 32.

Otrajā dienā cīņa risinājās vēl sīvāk, lietuvietēm par katru cenu mēģinot izlīdzināt sēriju un atkārtot 1983. gada triumfu (citā sastāvā, protams; 1985. gadā šajā grupā spēles nenotika). Taču latvietes pat nedomāja piekāpties un puslaikā veda 17–15. Kad Pētersonei bija jāatstāj spēle ar 5 sodiem, uzbrukuma smailē izvirzījās Māra Balode, un kaut arī viņai bija vēlāk jāizstājas, Lisa Mežciema ar veterānes mieru nodiriģēja vienību līdz 3 punktu uzvarai. Latvija 36 (Balode 15, Pētersone 10, Mežciema 5, Ose 4, Ceplīte 2, Lezdkalna), Lietuva 33.

Tā kā baltiešu sporta padome bija izlēmusi veterānu spēlēm piešķirt tādus pašus punktus kā pārējām, latviešu veterānu uzvara palīdzēja noturēt latviešu rokās ceļojošo kausu sekmīgākajai nācijai. Sacentās visu trīs tautību vienības, un daudzi vārdi sauca atmiņā slavenās spēles 60. un 70. gados: Miķelis Dancis, Edgars Ceplītis, Ivo Tūls, Tennosārs, Visockis, Reivītis. Ne katru dienu laukuma varēja redzēt 1964. un 1968. gada olimpieti kā Danci. Bet gadi nebija stāvējuši uz vietās, un lielāko punktu ražu atnesa jaunākie spēlētāji.

Pirmajā spēlē Latvija 47 (Māris Akermanis 17, Māris Averats 12, Andris Jaudzems 12, Edgars Ceplītis 4, Andrejs Bēcis 2, Valdis Tomanis, Jānis Vilmanis) Igaunija 45.

Lietuvieši pirmajā dienā pārspēja igauņus daudz vieglāk – 44–18 un likās favorīti izšķirējā spēlē. Taču Akermanis ar Averatu arī šoreiz spēlēja teicami, un Ceplītis demonstrēja savus tālos metienus trīspunktu vērtībā. Puslaikā latvieši bija izrāvušies uz 28–17 un sīksti turējās pretīm lietuviešu otrā puslaika ofensīvai, galā paliekot uzvarētājos ar viena groza starpību. Latvija 47 (Ceplītis 18, Averats 13, Akermanis 8, Jaudzems, Mārtiņš Bērziņš ik 4, Miķelis Dancis, Gunārs Kargans, Pēteris Strazds, Jānis Vilmanis) Lietuva 45.

Volejbols. Pretēji Amerikai volejbols Austrālijas latviešu vidū vēl arvien spēlēja otro vijoli aiz basketbola. Adelaidē panākumus gūt neizdevās, kaut arī zaudētajās spēlēs netrūka iepriecinātāju brīžu.

Rezultāti: Latvija – Lietuva 12–15, 14–16, 15–10; Igaunija – Lietuva 15–5, 15–10, 15–9; Igaunija – Latvija 15–10, 15–9, 15–9. Latviešu sastāvs: A. Baumanis, P. Dīcmanis, E. Forstmanis, I. Kargans, U. Kalējs, E. Loigoms, M. Ozoliņš, R. Sils, V. Zvaigzne.

Kaut sieviešu vienība nebija iespējami spēcīgākā, agrākie panākumi deva iemeslu optimismam, kas šoreiz nepiepildījās. Adelaidietēm palīgā (uz pirmo spēli) atbrauca tikai Sandra Ozola no Sidnejas un viņai īsti neizdevās pieskaņoties adelaidiešu paredzētajai sistēmai.

Pirmajā spēlē izdevās atņemt setu igaunietēm, kas nekad nav bijis viegli panākams, bet pirms otrās spēles saslima Gunta Zvaigzne, un nācās kapitulēt arī pret sparīgajām lietuvietēm.

Rezultāti: Igaunija – Lietuva 15–8, 15–11, 15–7; Igaunija – Latvija 15–6, 15–2, 9–15, 13–4; Lietuva – Latvija 15–7, 15–9, 15–5. Latviešu sastāvs: Biruta Brūna, Inese Brūna, Vizma Brūna, Anita Dīcmane, Valerija Dance, Lia Sila, Gunta Zvaigzne, Rute Zvaigzne (arī trenere).

Arī latviešu veterānu sievietēm neizdevās revanšēties par citu vienību neveiksmēm, pēdējā brīdī atkrītot divām paredzētām pamatsastāva spēlētājām. Lietuvietes piekrita katrā pusē iedalīt jaunākās spēlētājas un uzvarēja pārliecinoši: 15–2, 15–2, 15–7 un 15–12, 15–7. Latviešu sastāvs: Biruta Brū-

na, Inese Brūna, Valerija Dance, Anita Dīcmane, Maija Sila, Gunta Zvaigzne, Rute Zvaigzne (arī trenere).

Latviešu sporta kopām bija tagad jālauza galvas, kā uzspodrināt volejbolā apsūbējušo spožumu.

* * *

11. Baltiešu spēlēm būtu vajadzējis notikt Melburnā 1989. gadā, bet tur radās grūtības Baltiešu sporta padomes izveidošanā, kas stipri nokavējās. Igauņu pārstāvis pievienojās tikai nepilnus četrus mēnešus pirms paredzētā spēļu sākuma datuma. Kad beidzot padome sāka savu darbu, tajā iniciātīvu uzņēmās lietuvieši, gan mēģinot spēles izvērst ļoti plašas (divu dienu basketbola un volejbola programmai pievienojot arī tenisu, galda tenisu, golfu un apvidus skrējienu), gan uzaicinot vienlaicīgi Melburnā sacensties parallēli tradicionālajām izlasēm katras nācijas labāko basketbola klubu. Nesaņemot atsaucību šādam projektam ne no vienas no triju nāciju sporta pārvaldēm, kā arī atskārstot, ka mēģinājums izvest šādās sacensības nestu ievērojamus zaudējumus, padome spēles atcēla.

LATVIEŠU GLOBĀLĀS MEISTARSACĪKSTES 1985–1989

1. LATVIEŠU GLOBĀLĀS MEISTARSACĪKSTES 1985

"Globālo spēļu jēga ir vienot visā pasaulē izkaisītos latviešu sportistus, palīdzēt viņiem apzināties, ka viņi nav izolēta grupiņa tikai vienā zemē; ka viņi ir visi piederīgi vienai tautai, kas reiz atkal ieņems savu pienācīgo vietu pasaules tautu vidū; kas sūtīs savus sportistus uz olimpiskajām spēlēm, uz Eiropas un pasaules meistarsacīkstēm un sacentīsies ar visas pasaules nācijām sporta laukumā zem Latvijas karoga." (Globālo spēļu ierosinātājs ALSP vadītājs G. Bērzzariņš)

Gatavošanās braucienam uz 1. LGM, līdzekļu vākšana, vienību sastādīšana, viesu spēļu plānošana dažādās ASV un Kanadas pilsētās, uniformu un treniņtērpu sagāde utt. ilga turpat divus gadus, kopš LSPBP 1983. gadā izraudzīja spēļu komiteju Jāņa Robiņa vadībā, ar kuru ALSP cieši sadarbojās.

Līdzekļu vākšana notika gan visas Austrālijas apmērā, gan atsevišķās pilsētās. Īpaši rosīga šai ziņā bija Sidneja, kur, cita starpā, gleznas ziedoja mākslinieki Reinis Zusters (pats sava laika teicams sportists) un Otto Kampe. Sidnejieši arī deva lielāko kandidātu skaitu vienībam. ASK sarīkoja loteriju ar atlikumu visu pilsētu braucējiem. ALSP izplatīja Sandras Ozolas zīmēta motīva lipekļus. Visiem braucējiem bija jārēķinās, ka, neraugoties uz sabiedrības, kopu un ALSP atbalstu, lielākā daļa ceļa izdevumi būs jāsedz pašiem.

Atsaucība no visam trim sportā aktīvākajām pilsētām – Sidnejas, Melburnas un Adelaides nodrošināja vienības vīriešu un sieviešu basketbolā un volejbolā, tenisā un novusā. 3 basketbolisti un 5 basketbolistes dublēja arī volejbolā. Diemžēl nevienā no šiem sporta veidiem neizdevās iesaistīt visus labākos Austrālijas latviešu sportistus – gan darba, studiju, finansiālu vai personīgu apsvērumu dēļ, taču vienības bija pietiekami spēcīgas, lai godam pārstāvētu Austrāliju.

1. LGM rīcības komiteja ASV sākumā nebija ieplānojusi sieviešu basketbolu meistarsacīkšu (sākotnēji bija domātas tikai "spēles"; rīkotāji vēlāk izšķīrās spēlēm dot meistarsacīkšu statusu) programmā, kas radīja neapmierinātību Austrālijā. Pēc ALSP atkārtota lūguma 1. LGM rīcības komitejai atsaucās Edgars Šupstiks Demoinā, kam zināmas bija divas latviešu basketbolistes – viņa paša meitas Daina un Sandra. Ar sludinājumiem ASV latviešu laikrakstā *Laiks* viņš uzaicināja pieteikties latviešu basketbolistes, un galu galā viņam izdevās izveidot pat ļoti labu vienību. Sportisku uzņēmību rādīja arī Kanadas latvietes, kaut sieviešu basketbols Kanadā nebija iesakņojies. Uzzinot par šādu programmas paplašināšanu, Gundega Ozoliņa steigā apmācīja volejbolistes un pieteica arī Kanadas vienību.

Pēc sazināšanās ar aktīvāko ASV latviešu sporta centru vadību un latviešu sporta apvienību Kanadā (LSAK) ALSP izstrādāja šādu turnejas maršrutu: Sidneja – Sanfrancisko – Sietla – Toronto –

Ņujorka – Mineapole – Čikaga – Gaŗezers. Viesu spēles tika sarunātas visās minētajās Ziemeļamerikas pilsētās, izņemot Čikagu. Pašām spēlēm bija izraudzīts Gaŗezers, Mičigenas pavalsti, netālu no Čikagas. Bija iespējama arī viesošanās Losandželosā atceļā.

Tika ievāktas lidsabiedrību kvotes un izvēlēta izdevīgākā. Visus ceļotājus arī apdrošināja. Problēma, ko īsti neizdevās atrisināt, bija vienību koptreniņi, jo spēlētāji dzīvoja pilsētās, ko šķīra no 755 līdz 1455 km. Vairāki mēģinājumi beidzās nesekmīgi, labākā gadījumā vienību kodolam pievienojot citus spēlētājus. Vismazāk no tā cieta sieviešu basketbolistes – visas, izņemot vienu, no vienas kopas. Vienīgā reize, kad visas vienības tiešām bija kopā bija dienu pirms izlidošanas – 9. Baltiešu spēļu pirmajā dienā Sidnejā. Taču viesu spēles ASV un Toronto pirms 1. LGM deva iespēju vienībām saliedēties.

Visiem dalībniekiem bija sagādātas ķiršsarkanas uniformas ar Latvijas mazo ģerboni un treniņtērpi, arī dzelteni T-krekli ar uzrakstu *Austrālijas latvietis* (vai latviete).

Vienības izbrauca šādā sastāvā:

Vīriešu basketbolā: Uldis Brūns, Valdis Zvaigzne, Pēteris Jaudzems (rezervists, visi ASK), Arnis Kalējs, Viktors Švarcs *(MLS)*, Pēteris Jumiķis, Marks Plāteris *(Spars)*, Aivars Mednis *(Daugava)*; treneris Andris Jaunbērziņš *(Daugava)*; pārstāvis Laimonis Kaimiņš *(MLS)*.

Sieviešu basketbolā: Anda Baumane, Silvija Kārkliņa, Linda Katužane, Baiba Lasmane, Astrida Mežaka, Sandra Ozola, Melinda Viesis *(Daugava)*, Daina Adamovska *(MLS)*; treneris Andris Jaunbērziņš *(Daugava)*; pārstāve Gaida Meļķis *(MLS)*.

Vīriešu volejbolā: Andis Balodis, Valdis Zvaigzne (ASK), Pauls Brūders, Arnis Kalējs, Eriks Loigoms, Viktors Švarcs *(MLS)*; treneris Leonards Meļķis; pārstāvis Augusts Reimanis (abi *MLS*).

Sieviešu volejbolā: Anda Baumane, Silvija Kārkliņa, Linda Katužane, Sandra Ozola, Melinda Viesis *(Daugava)*, Vizma Brūna, Gunta Zvaigzne (ASK), Rita Petrova *(Spars)*; treneris Gvido Lācis *(Daugava)*; pārstāve Ausma Pomere *(MLS)*.

Tenisā: Ints Graudiņš, Roberts Lucis, Sandra Ozola *(Daugava)*, Pauls Brūders *(MLS)*.

Novusā: Gunārs Bērzzariņš, Laimonis Kaimiņš, Arnis Kalējs, Ausma Pomere *(MLS)*.

Ieskaitot divus līdzbraucējus, ceļā devās 35 personas. Nebija izdevies iesaistīt 1984. g. Austrālijas latviešu meistarvienības *Spars* pirmā piecnieka spēlētājus, ALM labāko spēlētāju Paulu Lēmani *(MLS)*, vienu no teicamākajiem Austrālijas junioriem, vēlāko olimpieti Andreju Vlahovu, Adelaides virslīgas spēlētājas Ilzi Blicavu, Ilonu Treiju-Siļķēnu, Benitu Drīzneri-Dosnu, labāko volejbolisti Zintu Zvaigzni, kas tajā laikā ar DA Sporta institūta izlasi apceļoja Eiropu, labākās Melburnas volejbolistes Helēni Kalkhovenu, Annu Krūku, Kaiju Kučeri, ne arī brāļus Kalkhovenus, Tedi un Niku.

Grupa izlidoja no Sidnejas 2. jūnijā un pēc 19 stundu ceļā pavadītām stundām nolaidās Sanfrancisko, kur to sagaidīja Ziemeļkalifornijas *DV* sporta kopas *Venta* priekšnieks Andris Rutkovskis, *Daugavas vanadžu* vadītāja Silvija Pružinska, kas bija izkārtojusi spēļu programmu un apmešanos latviešu ģimenēs (tāds izkārtojums bija visās pilsētās), līdz ar ciemiņu saimniekiem.

Nākamajā dienā viesi sacentās ar *Ventas* basketbolistiem un volejbolistiem un volejbolistēm, bet Austrālijas basketbolistes pret vietējo koledžu. Austrālijas basketbolisti uzvarēja *Ventu* 72–48, volejbolistes *Ventu* 2–1, bet volejbolisti zaudēja Rietumkrasta meistarvienībai *Ventai* 0–2 un basketbolistes 28–45. Tā visa sērija beidzās 2–2.

Nākamā diena bija veltīta leģendārās pilsētas apskatei un noslēdzās ar draudzības vakaru ciemiņiem un mājiniekiem latviešu draudzes zālē.

Tālāk grupas ceļš veda uz Sietlu, Vašingtonas pavalsti, kur par uzņemšanu rūpējās sporta kopas *Ausma* sportisti ar vadītāju Andri Pružinski. Spēles risinājās divos vakaros. Pirmajā Rietumkrasta latviešu meistars basketbolā (un ASV meistarsacīkšu finālists) *Ausma* izlīdzinātā cīņā paturēja virsroku 60–58. Otra vakara programma bija volejbols ar *Ausmas* vīriešu un sieviešu un amerikāņu koledžas, zāles īpašnieku, piedalīšanos. Amerikānietes uzvarēja abās spēles, "austrālietes" pieveica

Ausmu 2–0. Visas trīs vīriešu vienības uzvarēja vienu, zaudēja vienu spēli, vājākā setu attiecība nelāva "austrāliešiem" tikt finālā, kur pārāki bija amerikāņi. Pilsētas apskati traucēja Sietlā diezgan parastais lietus. Saviesīgajam vakaram sportisti pulcējās lepnajā Sietlas latviešu namā.

Garāku ciemošanos ar saturīgu programmu Toronto bija izkārtojusi LSAK vadība – priekšnieks Juris Zivtiņa ar dzīvesbiedri Rutu, sekretārs Gunārs Gubiņš, nesenais priekšnieks Jānis Vilmanis ar dzīvesbiedri Ināru, jaunās paaudzes darbinieces Gundega Ozoliņa un Sandra Bādere ar palīgiem un saimniekiem. Visi vakariņoja Olģerta un Ilonas Kurcigu mājā.

Otrajā dienā Skarborovas koledžā risinājās latviešu "valsts sacīkstes" Austrālija – Kanada visās četrās basketbola un volejbola grupās, ko ievadīja krāšņa visu spēlētāju parāde. Sacensības atklāja Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā valdes priekšsēdis Tālivaldis Kronbergs.

Sieviešu volejbolā pēc sīvas spēkošanās 3–1 uzvara palika viešņu pusē, bet vīriešu volejbolā pārliecinoši ar 3–0 uzvarēja Kanada.

Vīriešu basketbolā ievērojami pārāki bija mājinieki, kuru spēli vadīja bij. adelaidietis Pēteris Vītols. Rezultāts 95–65.

Iepriecināja Kanadas latviešu meitenes, kas, uzzinot par Austrālijas meiteņu vēlēšanos sacensties basketbolā, bija sarunājušas mazpiedzīvojušu vienību, lai iznāktu spēle gan Toronto, gan Garezerā. Tā "austrālietēm" nebija jāpaliek skatītāju lomā. Viņas sakrāja 77 p. pret 25.

Nākamajā vakarā visa grupa devās uz divu stundu brauciena attālo Sidrabeni, kur bija izziņotas Kanadas latviešu atklātas meistarsacīkstes vieglatlētikā. Sidrabeni varētu saukt par latviešu ciemu, kur ir dzīvojamās telpas, zāles nodarbībām, ēdamzāles, telpas skolai, brīvdabas baznīciņa, veikals, telšu nometņu vietas, basketbola, volejbola, futbola, tenisa laukumi, Kanadas latviešu sportistu lepnums – skrejceļš, upīte, ko var uzdambēt un peldēties, daudzas savrupmājas, iznomājamas uz ilgiem gadiem. Sidrabene pieder vienai no latviešu draudzēm.

Meistarsacīkstēs piedalījās 30 sportisti. Šķēpa mešanā viesi guva dubultuzvaru – desmitcīņniekam Švarcam 48,58 m, Brūderam 45,88 m. Švarcs bija pārākais arī lodes grūšanā – 11,95 m un diska mešanā – 35,69 m. Augstlēkšanā viņš šoreiz veica tikai 1,85 m, kas deva 2. vietu aiz Kanadas Ulža Hodžina. 3. Kalējs 1,75 m. 1500 m uzvarēja Brūders – 5:15,0 min.

Sieviešu sacensībās Melinda Viesis uzvarēja lodes grūšanā un ieņēma 2. v. diska mešanā aiz Māras Tēraudas. Kārkliņa ieguva 4. v. diska un šķēpa mešanā.

Tai pašā laikā Austrālijas novusisti sacentās ar Toronto *DV* un Hamiltonas *Spartas* spēlētājiem, uzvarām paliekot "kanadiešu" pusē. Pēc sacīkstēm visi darbinieki turpat Sidrabenē atpūtās piknikā.

Trešajā dienā viesiem bija noorganizēta pilsētas apskate, ceturtajā – pa dienu brauciens uz Niagaras ūdenskritumu, bet vakarā spēle pret Toronto *Aušras* lietuviešiem. "Austrālieši" bija sev sarunājuši papildspēku, Austrālijā dzimušo, augušo un basketbolā iegājušo Pēteri Vītolu (bij. ASK un Nacionālās līgas meistarvienība *St. Kilda*). Lietuviešu auguma pārsvaram latvieši lika pretim ātrumu un precīzus metienus. Lieliskā spēlē, kādu līdz tam neviena latviešu sastādīta vienība nebija rādījusi, latvieši paturēja 104–96 virsroku, Vītolam gūstot 32 p., Mednim 31, Brūnam 17, Kalējam 15, Zvaigznem 5, Jumiķim 4. Vienība pārvērta punktos 36 no 41 sodmetiena (88%). Kalējs sasniedza 9/9, neviens cits neķļūdījās vairāk kā reizi.

No Toronto grupa lidoja uz Ņujorku, kur spēles pret divām latviešu kopām bija noorganizējis ilggadīgais Nujorkas latviešu sporta darbinieks un LSPBP prezidija loceklis Jānis Ērglis (sen.). Pirmajā spēļu dienā viesiem par pretiniekiem viņš bija sarunājis Ņūdžersijas *Kursu*, kam bija tikai vīriešu vienības. Gan volejbolā 2–0, gan basketbolā 73–58 uzvara palika "austrāliešu" pusē.

Nākošajā dienā pārbaude bija nopietnāka: pretiniekos slavenā Ņujorkas Latviešu sporta biedrība (basketbola vienība saucas *Rakte*). Tās volejbolistes bija izcīnījušas ASV latviešu meistargodu nepārtraukti kopš 1977. gada un arī šoreiz palika nepārspētas: 2–0. Austrālijas vīrieši pirmā setā pietuvojās uz 13–15, taču otrajā tik labu sniegumu nevarēja atkārtot.

Pret divpadsmitkārtēju ASV latviešu basketbola meistarvienību *Rakti* viesi rādīja saprātīgu spēli un neatlaidību, beigās paliekot tikai 61–69 mazākumā. Pēc spēlēm bija saiets Hofstras universitātē, kur viesmīlīgie rīkotāji pat sedza viesu dzērienu tēriņu.

Pēdējā dienā pilsētas apskati bija noorganizējusi un vadīja Aina Balgalve. Katrs "austrālietis" pats varēja pārliecināties, kāda izskatās Piektā avēnija, Taimskvērs, Apvienoto Nāciju nams un citas Menhetenes atrakcijas. 14. jūnija vakarā grupa piedalījās aizvesto piemiņas dievkalpojumā Salas baznīcā.

Grupai, sasniegušai sava lidojuma tālāko punktu ASV austrumos, tagad bija jāatgriežas uz Gaŗezera pusi, Mičigenā, kur 18. jūnijā bija paredzēts 1. LGM sākums. Pēdējās viesu spēles notika Mineapolē. Tās "dvīņu" pilsētā St. Paulā dzīvoja 1. LGM rīcības komitejas priekšsēdis Jānis Robiņš, kādreiz pats izcils volejbolists, bez kura enerģijas un lietpratības ALSP savā laikā ieteiktā globālo spēļu ideja droši vien būtu tā arī palikusi ideja – bez piepildījuma. Viņš bija arī atradis laiku ierasties sasveicināties ar Austrālijas grupu, kad tā ceļā no Sietlas uz Toronto īslaicīgi nolaidās Mineapolē.

Atbildīga par Austrālijas grupas uzņemšanu un sacensībām Mineapolē bija Latviešu apvienības Minesotā sporta kopa *Starts* ar vadītāju Valdi Mucenieku. Mineapolē galvenais drauds likās viesmīlība, kas sākās jau iebraukšanas dienas vakarā ar iepazīšanos Ivara un Barbaras Upenu plašajā īpašumā. Nākamā vakarā bija pilna programma ar spēlēm visām četrām vienībām. Spraigs izvērtās sieviešu volejbols, kura "austrālietes" pret Vidējo valstu meistarvienību LAM *Startu* liecās tikai piecos setos: 16–14, 13–15, 15–12, 8–15, 10–15.

Vīriešu sacensībā LAM *Starts* dominēja visos trīs setos.

Vīriešu basketbolā pēc vienlīdzīgas cīņas trīs ceturkšņus, viesi pagura, zaudējot 56–69. Sieviešu basketbolā viešņām pretī stājās ASV izlase, kas pierādīja savu augsto klasi ar 78–28 uzvaru.

GAĻEZERĀ

Kas Kanadas latviešiem Sidrabene, tas ASV latviešiem Gaŗezers – īsta "maza Latvija" – latviešu akciju sabiedrības īpašums ar latviešiem piederošām mājām, ielas ar Kurzemes, Latgales, Vidzemes un Zemgales vārdiem, meži, sarīkojumu un ēdamzāles, apmešanās mītnes, brīvdabas baznīca, amfiteātra veida "dziesmu leja", šautuve, tenisa laukumi, latvisku lietu veikals, divi ezeri (Gaŗezers un Dūņezers) ar savam pludmalēm.

Čikagā ielidojušu, Austrālijas grupu sagaidīja kādreizējais Latvijas valstsvienības basketbolā treneris Valdemārs Baumanis ar autobusu, kas grupu aizveda uz Gaŗezeru. Baumanis, Vidējo valstu pārvaldes priekšnieks, pēc 80 aizvadītiem dzīves gadiem, vēl arvien bija enerģisks un možs.

Apmešanās iebraucējiem bija pa četriem vienā istabā, ar siltu dušu katrā. Ēdienu dažādība spēļu laikā bija negaidīti laba. Tālu ceļu mērojušiem Austrālijas un Eiropas dalībniekiem rīkotāji maksu ne par ko neprasīja. Vesela grupa izcilu latviešu ārstu un žēlsirdīgo māsiņu sniedza medicīnisko palīdzību, kam vien tā bija vajadzīga.

Spēlēm bija atvēlētas 6 dienas. Bez sporta sacensībām bija iepazīšanās vakars, sporta semināri, medicīnas simpozijs, referāti par latviešu sporta dzīvi dažādās trimdas valstīs un okupētajā Latvijā (V. Baumanis, G. Bērzzariņš, J. Reneslācis – Zviedrija), dziesmu un priekšnesumu vakari pie ugunskura, *Čikagas Piecīšu* uzstāšanas, Jāņuvakars ar uzvarētāju godināšanu un nobeiguma dievkalpojums.

Pacilājoša bija atklāšanas parāde Kalamazū ielejas koledžas zālē, kur aiz Latvijas un ASV karogiem soļoja vairāk kā 200 sportisti no trim kontinentiem un 6 valstīm – Anglijas, ASV, Austrālijas, Kanadas, Vācijas un Zviedrijas, dominējot uniformām ķiršsarkanā un baltā krāsā. Atklāšanas vārdus teica LSPBP prezidija priekšsēdis ALA Sporta un fiziskās audzināšanas biroja vadītājs Teodors Aldzeris.

Vīriešu basketbolā pirmajā spēlē starp Austrāliju un Kanadu uzvarētājs izšķīrās tikai pēdējās sekundēs, kad Austrālija nespēja noturēt punkta pārsvaru un zaudēja 55–58.

Pret ASV Austrālijas vienība nelikās atguvusies no pirmās dienas zaudējuma, kas izteicās ASV vieglā 93–63 uzvarā.

Pēdējā spēle pret Eiropas sastādīto vienību Austrālija izskatījās kā ēna no agrāk sniegtā (jau 10. spēle ar tikai trim rezervēm) un zaudēja 46–90. Finālā ASV pagarinājumā veica Kanadu 84–82.

Sieviešu basketbolā "intriga" neradās: spēcīgā ASV izlase viegli tika galā gan ar Austrāliju 91–53, gan Kanadu 84–26. Austrālija pieveica Kanadu 70–20.

Ziemeļamerikas latviešu vidū **volejbols** bija atņēmis basketbolam populārākā sporta vietu. Austrālijas volejbolistiem, skaitā tikai sešiem, no kuriem trīs piedalījās arī tās pašas dienas basketbolā, bija neizpildāms uzdevums, tādēļ varēja priecāties pat par zaudētiem setiem, kā 14–16 pret Kanadu un 11–15 pret turnīra uzvarētāju ASV Balto vienību. Austrālija zaudēja visu trīs dienu spēlēs – pret ASV Ķiršsarkano vienību, ASV Balto vienību un Kanadu ikreiz 0–2.

Toties lieliski iesāka Austrālijas **volejbolistes**, pirmā dienā atkārtojot savu Toronto uzvaru par "kanadietēm" 2–0 un pēc smagas cīņas ar 15–11, 17–15 pārspēja arī ASV Balto vienību.

Otrajā dienā vienība nespēja apdraudēt favorītu ASV Ķiršbrūno vienību, kas uzvarēja 2–0, bet īsti atplūdi sākās pret Kanadu. Pēc 9–15 zaudējuma pirmajā setā uzvara otrajā vēl arvien dotu vietu finālā, taču laime nebija Austrālijas pusē: 13–15.

Trešajā dienā Austrālijai spēle vairs negāja no rokas: 0–2 zaudējumi pret abām ASV vienībām. Ceturtajā dienā finālā ASV Ķiršbrūnā vienība pārspēja Kanadu 3–0. Cīņa par 3. vietu kā ASV Baltā vienība, tā Austrālija mobilizēja pēdējos spēkus, kuru vairāk izrādījās mājiniecēm, dodot viņām 15–13, 15–13 uzvaru.

Tenisā negaidīti tika mainīta sacīkšu kārtība, vispirms izspēlējot vīriešu un sieviešu individuālo turnīru priekšgrupās nevis valstsacīkstes, kā bija iepriekš izziņots. Austrālijas Ints Graudiņš savā grupā uzvarēja visus četrus pretiniekus, kvalificējoties pusfinālam. Otrajā grupā Lucis bija trešais (2–2), bet Brūderam 0–3.

Pēc šīm priekšsacīkstēm sākās vienīgā valstssacīkste – Austrālija – ASV, kurā Graudiņš jau pirmajā spēlē pret Bēmu sarāva kājas muskuli un nevarēja turpināt. Brūders zaudēja A. Zirnim, bet tā kā pēdējais nebija pieteikts, uzvaru piešķīra Austrālijai. Sandra Ozola zaudēja Ritai Oliņai, tāpat dubultspēļu pāris Brūders ar Ozolu pret M. Austriņu un Ritu Oliņu, kas deva ASV 3–1 uzvaru.

Novusā individuālā turnīra rezultāti vienlaicīgi arī deva valstssacīkšu rezultātus, jo spēlēja katrs ar katru. Austrālija – Bērzzariņš, Kaimiņš, Kalējs – zaudēja pret ASV 2–7, Kanadu 1,5–7,5 un Angliju 4–5. Visvairāk punktu sasniedza Kanada – 20,5 (arī skaitot uzvaras); ASV 19, Austrālija 7,5, Anglija 7. Bronzas medaļas izsniedza gan Austrālijai – par augstāku punktu skaitu, gan Anglijai, kas bija uzvarējusi Austrāliju. Individuāli Bērzzariņš bija 8. v. (12. dal.), Kaimiņš 9. v., Kalējs dalīja 10. v.

Negaidīti labi veicās vienīgai Austrālijas novusistei Ausmai Pomerei, kas pārī ar Kanadas A. Avoti kļuva par dubultspēļu meistari.

Šachā 12 dalībnieku divu apļu zibensturnīru diemžēl nevarēja nobeigt pirms oficiālās LGM at-klāšanas. Vienīgais Austrālijas pārstāvis Bērzzariņš bija spiests pēdējās 4 partijās uzdot, paliekot 7. v.

Citos sporta veidos – **galda tenisā, golfā, futbolā** un **šaušanā** Austrālija nebija pārstāvēta.

Rīkotāji bija gādājuši par programmas grāmatiņu katru dienu, uzrādot gaidāmās sacensības un sniedzot iepriekšējās dienas rezultātus. No galvenās programmas bija "izkrituši" LSAK un ALSP vadītāju sveicieni.

LSPBP kongresā pirmoreiz dalību ņēma arī Austrālijas un Eiropas pārstāvji. Svarīgākais lēmums bija nodot 2. LGM rīkošanu Austrālijai, kam bija jāizvēlas sacensību pilsēta, gads un datumi. Gunārs Gubiņš izteica optimismu attiecībā uz Latvijas sporta vēstures 2. daļas (1945–1955) izdošanu, bet vēlējās lielāku atbalstu no valstu pārvaldēm.

Rīkotāji bija daudz darījuši, lai sarīkojums rastu atbalsi latviešu presē, radio un lai tas tiktu uzņemts videolentēs.

Atceļu katrs Austrālijas grupas loceklis varēja veikt individuāli. Lielākā daļa palika kopā un apstājās Losandželosā, kur viņus laipni uzņēma LA latviešu sportisti, bet sacensības nenotika. Palika cerība, ka Gaŗezerā iedegtais trimdas zemju latviešu sportistu ugunskurs turpinās sildīt un vienot pasaulē izkaisītos latviešu sportistus.

2. LATVIEŠU GLOBĀLĀS MEISTARSACĪKSTES SIDNEJĀ 1989

Drīz vien pēc tam, kad Austrālijas dalībnieki pirmajās LGM Gaŗezerā bija atgriezušies mājās, izstāstījuši par piedzīvoto un vadītāji iesnieguši savus ziņojumus, bija jāsāk plānot 2. LGM, ko LSPBP kongress Gaŗezerā bija piešķīris Austrālijai.

Principā ar mieru rīkot meistarsacīkstes bija latviešu kopas visās trīs aktīvākajās pilsētās, taču vislielāko sajūsmu izrādīja kopas un JDV Latviešu sporta savienība Sidnejā, un bez strīdiem pārējie piekrita Sidnejas izvēlei.

Nākamais jautājums bija – kad? It kā visvēlamāk būtu bijis meistarsacīkstes savienot ar gadskārtējām Kultūras dienām decembra beigās, kā to jau vairākkārt bija darījuši trimdas igauņi un lietuvieši. Taču rīkotāji atzina, ka 1987. gadā, kad KD risinātos Sidnejā, neatstātu pietiekami daudz laika sagatavoties. Tā galvenais variants, ko sidnejieši piedāvāja LSPBP un citu valstu sporta pārvaldēm apspriešanai bija 1989. gada janvāris, kad tikko būtu beigušās KD Brisbenā un dalībnieki atgriezušies mājās.

1986. gada martā LSPBP prezidijs šo priekšlikumu pieņēma ar noteikumu, ka sacensības jābeidz līdz 10. janvārim un to ilgums nepārsniedz vienu nedēļu. Par galīgajiem datumiem sidnejieši no-teica periodu no 2. līdz 8. janvārim.

Parallēls projekts bija ārzemju sportistu viesošanās pirms spēlēm Adelaidē, Melburnā un KD pilsētā Brisbenā, kas, protams, palika katras pilsētas latviešu sporta kopu vadības rokās, saziņā ar viesiem, visu koordinējot ALSP.

Kaut sidnejiešiem bija daudzu gadu prakse ALM rīkošanā, 2. LGM uzlika viņiem ievērojami smagākus pienākumus: pirmkārt, programmas paplašināšanu no ALM pēdējos gados parastajiem 3–4 sporta veidiem uz 7–10; otrkārt, bija jāsagādā apmešanās pie tautiešiem 100–150 iebraucējiem, jo Austrālijā nebija nekā līdzīga Gaŗezera centram; treškārt, bija jāsavāc līdzekļi vajadzīgajām zālēm, laukumiem un tiesnešiem un citiem izdevumiem, jo atkrita dalības maksas kā ALM.

Spēļu rīcības komiteja sastādījās šādi:

Juris Katužans (JDV latviešu sporta vadītājs) – komitejas priekšsēdis un vieglatlētikas nozares vadītājs; Arnolds Jumiķis – vicepriekšsēdis un sekretārs; Gvido Lācis – vicepriekšsēdis un volejbola nozares vadītājs; Gunārs Bērzzariņš (ALSP vadītājs) – koordinators ar ārzemju pārvaldēm; Ilga Riņģe – sekretāra palīdze; Inārs Krūmiņš – kasieris; Ēriks Suķis – kasiera palīgs un novusa nozares vadītājs; Indulis Masulāns – finansu nozares vadītājs; Maira Kluina – apmešanās pārzine; Gundega Zariņa – reklāmas pārzine; Anda Baumane – sarīkojumu vadītāja; Viktors Sīkais, Aivars Mednis – basketbola nozares vadītāji; Roberts Lucis – tenisa nozares vadītājs; Jānis Panders – galda tenisa nozares vadītājs; Ivars Pētersons – šacha nozares vadītājs; Arturs Paegle – šaušanas nozares vadītājs; Arnolds Gūtmanis – golfa nozares vadītājs; Jānis Tilibs, Aleksandrs Zariņš – informācijas pārstāvji.

Lai iegūtu līdzekļus, komiteja rīkoja loterijas, balles un griezās pie sabiedrības pēc atbalsta, kas neizpalika: LAAJ Kultūras Fonda gadskārtējā brīvprātīgo nodevu vākšanas akcijā 1988. gadā uz ALSP lūgumu īpaša aile tika ievietota tieši 2. LGM atbalstam; financiālu atbalstu sniedza *DV* Austrālijas valde, Sidnejas Latviešu biedrība, Sidnejas *DV* nodaļa, Sidnejas ev. lut. draudze, latviešu uzņēmumi (kā Bērziņa *Speciality Bakeries*) un individuāli labvēļi.

Ar Sidnejas tautiešu sirsnīgu atsaucību privātu apmešanos visiem viesiem spīdoši izkārtoja atbildīgā vadītāja Maira Kluina (tikai daži iebraucēji izvēlējās apmesties viesnīcās).

Gundegas Zariņas metus izmantoja 2. LGM T-krekliem, lipekļiem un pastkartēm. Eduards Rozentāls uzņēmās oficiālā fotografa pienākumus, Arturs Ernšteins – filmēšanu videolentās.

Programmas grāmatiņā sveicienus sūtīja PBLA valdes priekšsēdis Linards Lukss, Latvijas konsuls Austrālijā Emīls Dēliņš, LSPBP prezidija priekšsēdis un ALA Fiziskās audzināšanas un sporta biroja vadītājs Teodors Aldzeris, LAAJ prezidija priekšsēdis Armands Ļauļa, *DV* Austrālijas valdes priekšsēdis Fricis Sala, Austrālijas Basketbola federācijas prezidents Roberts Stontons, ALSP vadītājs Gunārs Bērzzariņš un JDV LSS padomes priekšsēdis un 2. LGM rīcības komitejas priekšsēdis Juris Katužans.

Atsaucība no citām valstīm bija laba, izņemot to, ka Eiropa nevarēja šoreiz atsūtīt basketbola vienību kā 1985. gadā. ASV deva 54 dalībniekus (36 vīriešu, 18 sievietes) 7 sporta veidos, Kanada 37 (22,15) visos 8 sporta veidos, Eiropa (Anglija un Vācija) 13 (8,5) 3 sporta veidos, mājinieki 85 (57,28). Uz LSA Kanadā lūgumu programmā pirmo reizi uzņēma vieglatlētiku.

Lai noskatītos KD sarīkojumus, Eiropas sportisti *DV* Fonda Anglijā sporta vadītāja Alfona Freimaņa vadībā ielidoja vispirms Brisbenā, kur viņu uzņemšanu izkārtoja Dr. V. Zolte.

Kanadas grupa Jura Zivtiņas vadībā caur Sidneju devās vispirms uz Melburnu, kur draudzības sacensībās *MLS* bija pārāks gan vīriešu (115–42), gan sieviešu (48–10) basketbolā. Toties Kanadas volejbolisti tika galā gan ar *MLS* 2–0, gan Melburnas igauņiem 2–1, bet volejbolistes zaudēja 0–4 spēcīgajam Bulīnas klubam. Gandrīz visi basketbolisti un basketbolistes bija iesaistīti arī volejbolā. Kanadas novusisti tai pašā laikā viesojās tuvējā Balaratā pie sporta kopas *Venta*, kur viņu Ivars Jēgeris 20 dalībnieku konkurencē bija sekmīgākais, pirms mājinieka Džeisona Krokera. Dāmu turnīrā uzvarēja ventiete Dzintra Krokere, pirms "kanadietes" Maijas Upītes.

No Melburnas Kanadas grupa devās uz Adelaidi, kur to uzņēma ASK. Vīriešu basketbolā viesi pieveica mājiniekus 45–40, bet basketbolistes zaudēja pret ASK 17–46. Arī volejbolā uzvarēja Kanadas vīrieši 2–1, bet sievietes zaudēja 0–2. Novusa vienību spēlē uzvara ar 17–13 palika ASK pusē. Iznāca laika arī uzspēlēt golfu un galda tenisu.

ASV izlases Valža Tuma vadībā iebrauca divas dienas vēlāk un ceļoja pretējā virzienā, vispirms spēlējot Adelaidē, kur basketbolisti guva 61–56 uzvaru, bet basketbolistes zaudēja 31–59. Lai viesiem volejbolā būtu nopietns treniņš ASK abas savas volejbola vienības bija pastiprinājis ar austrāliešiem vai austrālietēm. Arī tā uzvarēja ASV vīrieši 16–18, 15–7, 6–4 (spēlējot ar laika ierobežojumu), bet volejbolistes zaudēja 0–2. Novusā pārāki bija viesi ar 18–10.

Adelaidē par viesu uzņemšanu un sacensībām rūpējās ASK valde (priekšsēdis Andis Bērziņš), par apmetināšanu Marks Lūsis. Melburnā atbildīgs bija Arnis Kalējs no *MLS* valdes.

Pēc draudzības spēlēm viesi lidoja uz KD pilsētu Brisbenu, bet 1989. gada 1. janvārī ieradās Sidnejā un tika izmetināti pie tautiešiem. 2. janvārī viesiem izrādīja pilsētu un izveda kuģītī pa skaisto Sidnejas ostu, bet pēc tam visi tikās iepazīšanas vakarā.

Sacensības sākās 3. janvārī. Programmā bija 8 sporta veidi vīriešiem un sievietēm – basketbols, volejbols, teniss, golfs, vieglatlētika, novuss, šaušana un (tikai vīriešiem) galda teniss.

Atklāšanas dienas parādē aiz Austrālijas un Latvijas karogiem soļoja turpat 200 sportisti no trim kontinentiem, izceļoties Kanadas grupai ar saviem vienveidīgajiem tērpiem Latvijas karoga krāsās. Pēc 2. LGM rīcības priekšsēža Jura Katužana, 1. LGM rīcības komitejas priekšsēža Jāņa Robiņa un ALSP vadītāja Gunāra Bērzzariņa uzrunām meistarsacīkstes atklāja Latvijas konsulāta Austrālijā sekretārs Jānis Dēliņš, nolasot arī konsula Emīla Dēliņa vēstījumu.

Basketbolā mājinieki piedalījās ar divām vienībām, jo starppilsētu sarunas par vienas kopīgas vienības pieteikšanu nebija sekmējušas. Adelaides un Melburnas spēlētāji apvienojās Sarkanajā vienībā (M–A), Sidnejas un Kanberas – Zaļajā (S–K), kas atbilda uniformu krāsām. Tā kā, Eiropai izpaliekot, piedalījās tikai 4 vienības, nevienam iebildumu nebija.

Pirmajā kārtā ASV pierādīja savu pārākumu pār Austrālijas M–A 90–76 (Kauls 20, Grava 16; A. Lēmanis 17, Samulis 13), un Kanada sīvā cīņā pārspēja Austrāliju S–K 77–74 (Vītols 30, Andersons 28; Graudiņš 21, Vanags 19).

Otrajā kārtā Kanada negaidīti vāji turējās pret Austrāliju M–A, zaudējot 68–97 (Švolmanis 18, Adamsons, Pešudovs 15; Andersons 23, A. Siksna 17). ASV nebija nopietnu problemu pret Austrāliju S–K: 85–65 (Kauls 22, Abuls 16; Vanags 17, Blūmanis, Graudiņš 12).

Priekšsacīkšu pēdējā kārtā ASV svinēja trešo uzvaru – 87–63 pret Kanadu (Kauls 25, Vipulis 18; A. Siksna 16, Andersons, Vītols 12). Mājinieku savstarpējā duelī, ievērojot iepriekšējos rezultātus, varēja gaidīt M–A panākumu, bet iznāca pretējais: augstas kvalitātes spēle, kāda ALM sen nebija redzēta, S–K izcīnīja 73–68 uzvaru (Graudiņš 17, Blūmanis, Kalniņš, Vanags 11; Švolmanis 17, Adamsons 16). Tā arī jautājums, kurā pilsētā tobrīd mita Austrālijas labākie latviešu basketbolisti, palika nenoskaidrots: sidnejieši uzvarēja savstarpējo spēli, bet melburnieši (adelaidietim Brūnam piepalīdzot) kvalificējās finālam pret ASV labākās grozu attiecības dēļ.

Finmāls starp ASV un Austrāliju M–A beidzās ar gandrīz identisku rezultātu kā priekšsacīkstēs. Cik arī saprātīgi mājinieki pirmajā puslaikā nespēlēja, pārtraukumā rezultātu dēlis rādīja 42–32 viesu labā, bet pie beigu svilpes 93–76.

Sastāvi: ASV – Skots Kauls 27, Pēteris Abuls 17, Mārtiņš Grava. Indulis Muižnieks 16, Andrejs Bole 9, Jānis Vipulis 8, Ojārs Bērziņš, Andrejs Butlevics, Andris Kārkliņš; pārstāvja pienākumus veica Ilmārs Dumpis.

Austrālija M–A – Andris Švolmanis 18, Andrejs Lēmanis, Pauls Lēmanis 14, Edmunds Adamsons 8, Leons Samulis 7, Andrejs Mežciems 5, Uldis Brūns, Valdis Ķirps 4, Konrāds Pešudovs 2, Markus Bērziņš, Arnis Kalējs; treneris Dimis Pešudovs, menedžers Valdis Ķirps.

"Kanadieši" atteicās no spēles par 3. v., jo viņiem tai pašā dienā bija jāspēlē arī volejbols.

Austrālija S–K – Dāvids Blūmanis, Pēteris Daliņš, Andis Graudiņš, Pauls Ģibietis, Pēteris Ģibietis, Ģirts Kalniņš, Aivars Mednis, Mārtiņš Tenisons, Raimonds Vanags, Toms Veidners; treneris Viktors Sīkais; menedžers Valdis Graudiņš.

Kanada: Pēteris Andersons, Jānis Dzelme, Pēteris Eglīte, Rolands Ezers, Pēteris Grasmanis, Arturs Siksna, Pēteris Siksna, Pēteris Vītols.

Par labāko spēlētāju atzina Skotu Kaulu (ASV).

Turnīru vadīja Aivars Mednis ar Viktoru Sīko.

Austrālijas **basketbolistes** revanšējās par 1985. g. 1. LGM ciesto zaudējumu pret ASV, priekšsacīkstēs pieveicot ASV (šoreiz bez 1. LGM zvaigznes Tupuriņas) 70–60 (Siļķēna 26, Nodža 19; M. Vītoliņa 30, Šupstika 11) un arī Kanadu. 80–16 (Tomase 16, Nodža 15; Liepiņa 13). ASV pārspēja Kanadu 63–28 (Šupstika 31, V. Vītoliņa 11; Lita Liepiņa 18, Māra Eglīte 4. Astrīda Kaņķe, Sandra Siliņa, Maira Skuja ik 2, Rita Jansone, Māra Ozola, Mārīte Ozola, Gundega Ozoliņa, Lilija Švirksta, Māra Tērauda).

Sekojot 1. LGM paraugam, spēlēja arī finālu. To nebija ierēķinājusi Austrālijas spēlējošā trenere Ilze Nodža, kam bija jāatgriežas Adelaidē. Pirms tam viņa nodeva savas funkcijas Ilonai Siļķēnai, bet sola trenera pienākumus uzņēmās Aivars Mednis. Spēlējot gandrīz negaidīti racionālu basketbolu, mājinieces jau puslaikā veda 29–19 un pēc pārtraukuma atrāvās vēl vairāk, nobeidzot spēli 58–42. Sastāvā: Ilona Siļķēna 27, Baiba Lasmane 6, Astrīda Mežaka, Linda Pešudova, Linda Pričeta, Melinda Tomase, Ieva Zemdega ik 4, Anda Baumane 3, Lisa Mežciema 2, Ronda Andersone.

ASV – Daina Šupstika 27, Sarma Vītoliņa 6, Valda Vītoliņa 4, Larīsa Abula, Ina Brole 2, Māra Ābele, Sandra Bērzupe, Kellija Kolistere, Anita Tuma, Māra Vītoliņa; pārstāvis Jānis Ērglis.

Pēc 1. LGM, kurā īpaši volejbolistes rādīja labu sniegumu, volejbolisti bija noskaņojušies, ka līdz 2. LGM jāuzlabojās. Zināmu atplaukumu volejbols piedzīvoja Melburnā, kur savu ieguldījumu deva Ēriks Loigoms, Arnis Kalējs un Leonards Meļķis. Rezultātā šai pilsētā radās vairāk spēlētāju, kas regulāri piedalījās austrāliešu sacīkstēs, taču netika ne tuvu aizsniegta tāda popularitāte kā ASV un Kanadā, kur volejbols bija nobīdījis basketbolu, kas vēl ar vien valdīja Austrālijā, arī starp austrāliešiem.

Četri Austrālijas izlases vīrieši – Arnis Kalējs, Ēriks Loigoms, Viktors Švarcs, Valdis Zvaigzne bija spēlējuši jau Gaŗezerā. Vienība, kas nevarēja lepoties ar gremdētāju bagātību, spēcīgākais jaun-

pienācējs bija Ivars Kargans. Jauno paaudzi vēl pārstāvēja Uldis Kalējs, Markus Ozoliņš un Mārtiņš Siliņš. Trenēja Loigoms, menedžers bija Leonards Meļķis. Vienībai nācās atzīt viesu pārākumu visās 4 spēlēs: pret ASV 0–2, 0–2 un arī Kanadu 0–2, 0–2.

ASV veica Kanadu priekšsacīkstes 2–0, 2–0, finālā 3–0.

ASV – Ojārs Bērziņš, Pēteris Bīns, Kārlis Celle, Pēteris Circenis, Jānis Grīnvalds, Andris Kārkliņš, Ainis Nollendorfs, Mārtiņš Nora, Raimonds Slaidiņš, Kārlis Vizulis; pārstāvis Valdis Tums.

Kanada – Jānis Dzelme, Pēteris Eglīte, Rolands Ezers, Pēteris Godiņš, Pēteris Grasmanis, Arturs Siksna, Pēteris Siksna, Juris Zivtiņa.

Pirms turnīra notika neliela stīvēšanās pārstāvju starpā par rīkotāju paredzēto vienas stundas laika ierobežojumu visās priekšspēlēs, kā tas austrāliešu sacīkstes bija diezgan parasts. Beigās vienojās priekšsacīkstēs spēlēt divus setus. Daļa spēļu beidzās krietni pirms sākotnēji domātās stundas.

Austrālijas **volejbolistēm** izdevās atņemt setu 1. LGM zelta medaļu glabātājām "amerikānietēm": 0–2, 1–1, bet ne pret Kanadu: 0–2, 0–2. ASV – Kanada 2–0, 1–1. Arī finālā ASV paturēja virsroku pār Kanadu: 16:14, 15:5, 15:11.

ASV – Māra Ābele, Larisa Abula, Sandra Bērzupe, Ina Brole, Vija Grīnvalda, Kellija Kolistere, Kristīne a, Anita Tuma, Ramona Upena; pārstāve Jana Budkevica.

Kanada – Māra Eglīte, Rita Jansona, Astrīda Kaņķe, Lita Liepiņa, Māra Ozola, Mārīte Ozola, Gundega Ozoliņa, Maira Skuja, Māra Tērauda, pārstāve Gundega Ozoliņa.

Austrālija – Vizma Brūna, Sandra Ozola, Rita Petrova, Lia Sila, Māra Šuca, Gunta Zvaigzne, Zinta Zvaigzne (arī trenere).

Turnīru vadīja Gvido Lācis.

Novuss bija vienīgais sporta veids, kurā par uzvaru cīnījās četru valstu (vai kontinentu) vīriešu un sieviešu vienības: ASV, Kanada, Eiropa (Anglija) un Austrālija.

Pēc nesaistīgo pieteikumu saņemšanas rīkotāji spēlētāju skaitu vīriešu vienībā pacēla uz četri un ieveda sieviešu sacensībās divu spēlētāju vienības. Spēles notika *DV* namā Benkstaunā.

Spēlējot katram ar katru (16 vienspēles, divas dubultspēles), ASV pārspēja Kanadu 23–13, Austrāliju 21–15 un Eiropu 27–9; Kanada uzvarēja Austrāliju 23–13 un Eiropu 27–9. Austrālija – Eiropu 22–14.

1. ASV – Uldis Grīviņš, Ferlands Krūmiņš, Stenlijs Misjūns, Leons Šachnazarians;

2. Kanada – Ivars Jēgeris, Pauls Kalniņš, Ivars Leja, Andrejs Richters, Ziedonis Upīte;

3. Austrālija – Gunārs Bērzzariņš, Laimonis Kaimiņš, Pēteris Neilands, Verners Pūce, Ēriks Suķis;

4. Eiropa (Anglija) – Fricis Laudobelis, Jānis Plūme, Vilis Šnepsts, Pēteris Vītiņš; dažās spēlēs arī Annele Laudobele un Velta Šnepste.

Visvairāk punktu vienību vienspēlēs ieguva Šachnazarians – 21 (no iesp. 24). Misjūns 17, Krūmiņš (visi ASV), Jēgeris, Kalniņš, Richters (visi K) 16, Pūce 15, P. Neilands (abi A), Upīte (K) 13.

Sieviešu vienību spēlēs Kanada uzvarēja ASV 8–2, Austrāliju 7–3, Eiropu 9–1.

ASV – Austrālija 7–3, ASV – Eiropa 5–5; Austrālija – Eiropa 7–3.

1. Kanada 6 p. (24) – Edīte Leja, Maija Upīte; 2. ASV 3 p. (14) – Ausma Grīviņa, Irma Misjūna; 3. Austrālija 2 p. (13) – Ausma Pomere, Ausma Pūce; 4. Eiropa (Anglija) – 1 p. (9) – Annele Laudobele, Velta Šnepste.

Vienību vienspēlēs punktus guva Leja 11 (no 12), Upīte 9 (abas K), Grīviņa (ASV), Pomere (A) 7, Šnepste (E) 5, Pūce (A) 4, Misjūna (ASV) 3, Laudobele (E) 2.

Individuālajā vīriešu turnīrā (16 dalībnieki, 8 finālā) 1. Jēgeris (K) 10 (no 14) – pēc pārspēles ar Krūmiņu (ASV) arī 10; 3. Kalniņš (K) 9, Šachnazarians (ASV) 8, Richters (K) 7, Pūce (A) 6, Leja (K) 4, Laudobelis (E) 2.

Individuālajā sieviešu turnīrā (9 dalībnieces spēlēja katra ar katru) 1. Upīte (K) 15 2./3. Grīviņa (ASV), Leja (K) 11, Pomere (A), Šnepste (E) 8, Misjūna 7, L. Nīce 5 (abas ASV), Pūce (A) 4, Laudobele (E) 3.

Turnīru vadīja ALSP novusa nozares vadītājs Voldemārs Āboliņš, asistējot Pēterim Neilandam (abi Balaratas *Venta*) un sidnejietim Ērikam Suķim.

Tenisa sacensību formatu noteica tikai tad, kad noskaidrojās, ka arī Kanadai būs vismaz viena tenisiste. Tā arī šoreiz palika pie jauktām vienībām, kā tas bija spēlēts 1. LGM – vienīgais izņēmums visu citu sporta veidu vidū. Valstu sacīkstes basketbolā stadionam tuvajos Benkstaunas laukumos izvērtās līdzīgas, katrai vienībai iegūstot pa uzvarai un ciešot vienu zaudējumu. Labākā setu attiecība finālā ielaida Kanadu un ASV.

ASV uzvarēja Austrāliju 4–1 (Andrejs Butlevics – Roberts Lucis 6–1, 7–6; Kalvis Hūns – Ints Graudiņš 7–6, 2–6, 5–7; Aleksa Hūna – Dzintra Dūšele 6–0, 6–0; Hūns/Butlevics – Graudiņš/Lucis 7–5, 3–6, 7–6; Hūns/Hūna – Lucis/Dūšele 6–2, 6–1).

Kanada uzvarēja ASV 3–2 (Pēteris Godiņš – Hūns 6–0, 6–1; Arturs Siksna – Butlevics 2–6, 0–6; Inese Godiņa – Hūna 2–6, 1–6; Godiņš/Siksna – Hūns/Butlevics 6–4, 6–4; Godiņš/Godiņa – Hūns/Hūna 7–6, 6–0).

Austrālija uzvarēja Kanadu 3–2 (Lucis – Siksna 6–0, 6–1; Graudiņš – Godiņš 2–6, 2–6; Lucis/Graudiņš – Siksna/Godiņš 1–6, 6–1, bet trešo setu "kanadieši" neturpināja un uzdeva arī jaukto dubultspēli, taupīdamies finālam, jo setu starpība bija izcīnīta pietiekama.

Finālā Godiņš guva Kanadai savu trešo uzvaru – šoreiz pret Butlevicu 6–2, 6–0, bet Siksnam nācās liekties pret Hūnu 1–6, 4–6. Sieviešu vienspēles pirmajā setā Godiņa uzvarēja apdāvināto tikai 13 g. v. Hūnu, kas savainojuma dēļ nespēja spēli turpināt.

Godiņš ar Siksnu izšķīra maču sava labā ar grūti izcīnītu 2–6, 6–3, 7–5 uzvaru pār Butlevicu/Hūnu. Hūnas savainojuma dēļ ASV bija jāuzdod arī jauktā dubultspēle. Finālā tādējādi rezultāts 4–1 Kanadas labā un vietu sadalījums 1. Kanada; 2. ASV; 3. Austrālija. Abās finālistu vienībās spēlēja brālis un māsa – Kanadai Godiņi, ASV Hūni.

Vīriešu vienspēlē tikai 5 tenisisti sacentās vienmīnusa sistemā. Pirmajā kārtā Butlevics (ASV) uzvarēja Luci (A) 2–6, 6–4, 6–4, Hūns (ASV) – V. Dušeli (A) 6–1, 6–3. Otrā kārtā Godiņš (K) izsita Hūnu, gan zaudējot pirmo setu: 3–6, 6–1, 6–2. Finālā Godiņš pierādīja savu parākumu par Butlevicu 6–1, 6–3. Spēlē par 3. v. Lucis (A) pārspēja Hūnu (ASV) 6–1, 6–3. Vietas: 1. Godiņš (K) 2. Butlevics (ASV) 3. Lucis (A).

Sieviešu vienspēlēs sacentās tikai trīs tenisistes, spēlējot katra ar katru. Vienīgā "ārzemniece" Inese Godiņa (K) kļuva par meistari, nezaudējot ne punkta, pieveicot Lindu Graudiņu 6–0, 6–0 un V. Dūšeli 6–0, 6–0. Dēļ otrās vietas Dūšele parspēja Graudiņu 6–1, 6–3.

Visas sacensības vadīja Roberts Lucis.

Golfā piedalījās 12 spēlētāji, no tiem četras dāmas. Valsts sacīkstēs ASV startēja ar divām vienībām (trīs spēlētāji katrā), Austrālija ar vienu. Nebija vienību Kanadai un Eiropai, kaut pirmajai bija atsevišķi spēlētāji. Zviedrijas Latviešu golfa apvienība bija zaudējusi interesi piedalīties pēc LSPBP lēmuma saņemšanas, ka LGM nedrīkst piedalīties profesionāli sportisti (SLGA labākais spēlētājs bija profesionālis).

LGM meistargodā tika Austrālija – Tālis Šterns, Stens Kašs un Vilis Rudzītis, atstājot 2. v. ASV I – Bruno Baumanis, Tālis Lībants, Roberts Tongs, 3. v. ASV II – Marks Lībants, Valdis Tums, Jānis Zaķis.

Sieviešu valstsacīkstes nenotika, jo "amerikānietēm" Dacei Tongai un Merijai Šachnazarianai nebija pretinieču.

Individuālajā sieviešu sacensībā uzvarēja M. Zielonko (A), ar Daci Tongu (ASV) 2. v. un Andu Aleksanderi 3. v.

Vīriešu individuālajā sacensībā abas vērtīgākās medaļas palika Austrālijā: 1. Tālis Šterns, 2. Stens Kašs, 3. R. Kalniņš (ASV).

Galda tenisā dominēja veterāni, norādot, ka šīm sporta veidam trimdas jaunieši nav pievērsušies. Izņēmums bija Ilmārs Abrats no Vācijas.

Valsts sacīkstē uzvarēja ASV (Imants Kārklis, Andrejs Pelše, Leons Šachnazarians) ar Austrāliju (Viktors Matisons, Olģerts Bergmanis, Jānis Panders) 2. v. Ārpus konkurences piedalījās divas sastādītās vienības ASV/Austrālija un Kanada/Eiropa (Vācija).

Individuālajā turnīrā 12 dalībnieki bija sadalīti 2 grupās, no katras pirmajiem diviem iekļūstot pusfinālos. Tajos Viktors Matisons (A) pieveica Edgaru Abratu (E=V) un Imants Kārklis – Andreju Pelši (abi ASV). Finālā Matisons, kam aiz muguras bija ilga un spoža karjēra gan latviešu, gan austrāliešu turnīros (viņš savā laikā bija Nr. 2 Austrālijas ranga tabulā un 1952. gadā kļuva par pirmo Austrālijas latviešu meistaru) pierādīja savu parākumu par Kārkli. 3. Pelše, 4. Abrats.

Diemžēl nevarēja notikt sieviešu turnīrs: Austrālijas Ilzei Siliņai nebija pretiniecu. Sacīkstes Rivsbijas *YMCA* zālē vadīja Jānis Panders, palīdzot Džemam Krīvam.

Vieglatlētikas sacensības vadīt Sidnejas Vieglatlētikas laukumā Morparkā Jurim Katužanam, kā solījušies, palīdzēja Kanadas darbinieki. Sacīkstes brīžiem patraucēja tropiska lietusgāze, taču dalībnieku entūziasmu tas neapslāpēja, jo karstums nebija neciešams. Mājinieki bija savākuši skaitliski nelielu, bet diezgan piedzīvojušu jauniešu grupu no Sidnejas un Melburnas mēroties ar "kanadiešiem". Starptautisku nokrāsu papildināja Zviedrijas Sandras Rokas piedalīšanas. No rezultātiem pieminēšanas vērti bija Dainas Cifersones 37,82 m diska mešanā un Edvīna Kovaļuna 1,80 m augstlēkšanā.

Vīriešu sacensības: 100 m 1. Uldis Kalējs, Viktors Sīkais (A), Tālis Tērauds (K); 200 m 1. Kalējs, Edvīns Kovaļuns, Sīkais (A); 800 m 1. Edgars Apse (K), Pauls Masulāns, Konrāds Pešudovs (A); 1500 m 1. Apse (K), P. Muzikants, Masulāns (A); tāllēkšana 1. Kalējs (A), Apse (K), Miķelis Mežciems (A); augstlēkšana 1. E. Kovaļuns, Kalējs, P. Kovaļuns (A); lodes grūšana 1. Pēteris Jumiķis (A), Pēteris Siksna, Pēteris Eglīte (K); diska mešana 1. Eglīte (K), Muzikants, Pešudovs (A); šķēpa mešana Pēteris Andersons, Pēteris Grasmanis, Eglīte (K).

Sieviešu sacensības: 100 m 1. Elīna Erdmane (A), Māra Eglīte, Daina Švirksta (K); 200 m 1. Lita Liepiņa (K), Elīna Erdmane (A), Švirksta (K); 800 m 1. Nikole Skuja, Astrīda Kaņķe (K); 1500 m 1. Skuja (K); augstlēkšana 1. Liepiņa, Kaņķe (K), Elisa Erdmane (A); lodes grūšana 1. Daina Ciferone (A), Sandra Roka (E=Z), Liepiņa (K); diska mešana 1. Cifersone (A), Roka (E=Z), Ruta Riņģe (A); tāllēkšana 1. Elīna Erdmane (A), Liepiņa, Švirksta (K).

Katra izlase sakrāja 9 uzvaras.

Šaušanas meistarsacīkstēs izcīnīja, šaujot ar mazkalibra šauteni 50 m distancē no trim stāvokļiem: guļus, stāvus un no ceļa, ikreiz 20 lodes, ar maksimāli iespējamo punktu skaitu 600. Piedalījās 21 sportists – 10 no Austrālijas, 7 no Anglijas, 3 no ASV, 1 no Kanadas, šai skaitā trīs dāmas, no kurām viena startēja arī vispārējā klasē.

Moderni iekārtotajā Sidnejas igauņu leģiona šautuvē Bringelijā sacīkstes vadīja Arturs Paegle ar Pēteri Niedoliņu kā šautuves kapteini. Rezultātu izvērtēšanas komisijā darbojās Jānis Mikolajs, Juris Puriņš un Pēteris Upenieks.

Vienību sacensībās 1. v. ieguva Austrālija ar 1435 p. – Vija Mikolaja-Gārdnere 488, Viktors Švarcs 474, Georgs Molčanovs 473; 2. v. ASV I 1419 p. – Mārtiņš Kalniņš 525, Ivars Švānfelds 465, Ēriks Kalniņš 429; 3. v. Austrālija II 1332 p. – Kalvis Jaunalksnis 472, Ģederts Jansons 431, Arvīds Bebris 429; 4. v. Austrālija III; 5. v. Anglija (Elmars Eniķis, Alfons Freimanis, Ernests Krauze, Fricis Laudobelis, Pēteris Vītiņš).

Individuāli vērtējot, uzvarēja Gunārs Loja (K) 536, 2. Mārtiņš Kalniņš (ASV) 525, 3. Vija Mikolaja-Gārdnere (A) 488.

Dāmu klasē (20 lodes guļus un no ceļa): 1. Vija Mikolaja-Gārdnere 338; 2. Annele Laudobele (Anglija) 204; 3. Austra Freimane 182.

Šachā neviena vienība nebija pieteikta. Mazā ātrspēles turnīrā uzvarēja Valdis Tums (ASV).

Kongresā, meistarsacīkšu pirmajā dienā pārstāvētas bija visas sešas LSPBP apvienotās pārvaldes – Anglija, ASV, Austrālija, Kanada, Vācija un Zviedrija – ar 28 mandātiem. Pavisam piedalījās 31 sporta darbinieki vai interesenti, to vidū Rīgas laikraksta *Sports* redaktors Andrejs Kauss.

Kongresu ar svētību un īsti sportisku uzrunu atklāja mācītājs J. Krauklis, pēc tam palikdams klausītāju vidū. LSPBP prezidija priekšsēdim Teodoram Aldzerim ģimenes slimības dēļ neesot klāt, vadību uzņēmās prezidija loceklis, ASV Austrumu piekrastes sporta vadītājs Jānis Ērglis, asistējot otram prezidija loceklim, 1. LGM rīcības komitejas priekšsēdim Jānim Robiņam. Par protokolu rūpējās sidnejieši – Ēriks Suķis un Arnolds Jumiķis.

Tika nolasīti apsveikumi, to starpā no Latvijas konsula, LAAJ, DVAV, Latvijas Tautas frontes un Latvijas Tūrisma federācijas. Personīgi *Daugavas Vanagu* fonda Anglijā un *DV* organizācijas vadītāja Frišvalda sveicienus nesa DVF sporta daļas vadītājs Alfons Freimanis un no Rīgas laikraksta *Sports* – Andrejs Kauss.

Ziņojumus sniedza visas pārvaldes. LSPBP revīzijas komisija bija atradusi kases grāmatas labā kārtībā.

Patīkamu pārsteigumu sagādāja Robiņš, nododot katrai pārvaldei prezidija locekļa Kurta Štegera ar datora palīdzību sastādīto Lielo nozīmju ieguvēju albumu. Tajā gan vēl bija daudz robu, īpaši pirms 1979. gada, kad nozīmes dažkārt piešķīra bez visiem nepieciešamiem datiem.

Lielās nozīmes šoreiz piešķīra 10 sportistiem un darbiniekiem. Piešķiršanas noteikumus nedaudz mainīja.

ALSP vadītājs norādīja, ka ar sporta žurnālista Gunāra Gubiņa pāragro nāvi ir apstājusies *Latviešu sporta vēstures* II daļas sagatavošana un ka jādara viss iespējamais, lai šis darbs tiktu turpināts un nobeigts. ALSP par to rūpēsies Austrālijā. LSAK vadītājs Juris Zivtiņa ziņoja, ka visi Gubiņa savāktie materiāli ir uzglabāšanā pie viņa. Kongress uzdeva šo lietu tālāk risināt jaunajam prezidijam.

Pieņēma ieteikumu pārvaldēm uzstādīt kā kandidātu *Tautas balvai* kādreizējo Latvijas basketbola valstsvienības treneri un nenogurstošo latviešu sporta darbinieku pēc kara Francijā, vēlāk ASV – Valdemāru Baumani. Vairākas pārvaldes to arī izdarīja, taču balvu Baumanim diemžēl nepiešķīra.

Prezidija sastāvs palika nemainīts: tajā ievēlēja Robiņu, Aldzeri, Štegeru, Ērgli, Ilmāru Dumpi (visi ASV) un J. Zivtiņu (Kanada).

LSA Kanadā uzņēmās 3. LGM rīkošanu, minot par iespējamo datumu 1993. gada jūniju.

Turpmākā darbība skāra sakarus ar okupētās Latvijas sportistiem un darbiniekiem, vārdu dodot arī Andrejam Kausam. Pēdējais nesa sveicienus no Latvijas pagaidu Olimpiskās komitejas un izgaismoja pašreizējo stāvokli Latvijā un nākotnes mērķus, aicinot uz ciešākiem sakariem "bez politiskiem akcentiem". 1990. gadā ap dziesmusvētku laiku, t. i., jūnijā plānots rīkot visas pasaules latviešu sporta spēles. Par apmešanos un uzturu gādātu rīkotāji. Lai plānus varētu tuvāk pārspriest, Kauss ieteica sūtīt pārstāvjus uz Rīgu. Viņš arī atklāja, ka saņemti bagātīgi materiāli par Jāni Daliņu, tā kā varētu būt runa pat par otras grāmatas izdošanu; pirmo izdeva Jāņa Daliņa fonds Austrālijā 1986. gadā. Vienu šīs grāmatas eksemplāru, kā arī *Latvijas sporta vēsturi 1918–1944* Kausam dāvināja LSPBP un ALSP. Kontaktu izveidošanu kongress nodeva prezidijam, kaut arī sadarbību varētu izveidot atsevišķas pārvaldes, individuālas kopas vai sportisti.

Kongress pieņēma arī lēmumu, lai prezidijs izskatītu LGM sacensību noteikumus un iesniegtu pārvaldēm atsauksmei. Galīgā versijā tos pieņemtu nākamā LSPBP kongresā, t. i., pēc diviem gadiem.

Kongresa 19 darba kārtības punktus lielā vienprātībā – bez strīdiem vai liekas izrunāšanās izkārtoja 6 stundās un 15 minūtēs, ieskaitot pārtraukumu launagam.

Spēlēm punktu pielika laba stila balle Hērlstonas RSL zālē. Basketbola un volejbola uzvarētāju vienībām pasniedza *DV* ASV dāvātos kausus, arī laimīga ceļa simbolus – koala lācīšus; "Džeka" Lidmaņa piemiņas tautisku šķīvi labākajam spēļu basketbolistam saņēma ASV centrs Skots Kauls. Rīgas laikraksta *Sporta* redaktors Kauss pasniedza redakcijas speciālbalvas vai atzinības rakstus Jurim Katužanam, 2. LGM rīcības komitejas priekšsēdim "par milzīgo organizātorisko darbu"; Dainai Šupstikai (ASV) "par vissportiskāko stāju basketbolā"; Abratu ģimenei (Vācija) "vissportiskākajai

ģimenei meistarsacīkstēs"; Veltai Šnepstei (Anglija) "par drošsirdību novusa sacensībās ne vien dāmu, bet arī kungu klasē"; 12 g. v. Paulam Masulānam (Austrālija) – "jaunākajam sacensību dalībniekam"; Sandrai Rokai (Zviedrija) – "par rosību sporta pasākumu organizēšanā Zviedrijā"; Gunāram Bērzzariņam – "par vērtīgo ieguldījumu latviešu sporta vēstures pētniecībā".

VEF TURNEJA AUSTRĀLIJĀ 1989

1988. gadā Latvijas basketbola meistarkomanda VEF piedāvāja saviem austrāliešu kontaktiem turneju Austrālijā 1989. g. sākumā, bet nesaņēma atsaucību.

Nākamais piedāvājums tika adresēts latviešiem, kas to savukārt nodeva ALSP. VEF pats maksātu ceļu līdz Austrālijai, bet rīkotājiem būtu jānoorganizē spēles, vēlams vairākās pavalstīs, jāsagādā apmešanās, uzturs, transports pa Austrāliju un iespēju robežās kabatnauda spēlētājiem. Līdzi brauktu arī VEF ražošanas pārstāvji, mēģinot nodibināt saimnieciskus sakarus ar austrāliešu uzņēmumiem.

1989. gada jūlijā ALSP lūdza atsauksmi varbūtējai turnejai no JDV LSS Sidnejā, ASK valdes Adelaidē un *MLS* valdes Melburnā un visos gadījumos tā bija pozitīva. Tā kā laika organizācijai nebija daudz (novembris bija VEF vienīgais pieņemamais mēnesis), bija jārīkojās ātri, pirmkārt jau jāsaņem atļauja no *ABF*. Tās starptautiskās daļas izpildirektors Bobs Stontons *(Staunton)*, kas ar latviešiem bija labi iepazinies viņu slavas laikos, piekrita turnejai, atstājot latviešiem brīvas rokas rīkošanā.

Tā kā ALSP nebija inkorporēta organizācija, nolēma reģistrēt *Australian Latvian Tour Association Inc.* kā rīkotāju. Tās biedri bija galvenās koordinācijās komitejas locekļi: Gunārs Bērzzariņš, Pēteris Jaunkalvis, ASK valdes priekšsēdis Andis Bērziņš, Dienvidaustrālijas Sporta institūta direktors austrālietis Džons Millers un Karīna Brencēna.

Četrās pilsētās izveidoja rīcības komitejas, balstītas uz vietējo latviešu sporta kopu valdēm (izņemot Kanberu, kur šādas kopas nebija): Sidnejā galvenie darbinieki bija Juris Katužans, Andris Jaunbērziņš, Valdis Graudiņš, Aivars Mednis, Anda Baumane, Arnolds Jumiķis, Maira Kluina; Melburnā Dimis Pešudovs, Dzintra Samule un Valdis Ķirps; Adelaidē Andis Bērziņš, Uldis Bērziņš, Biruta Brūna, Rute Zvaigzne; Kanberā Pēteris Medenis un Arturs Bobets.

Sākās intensīvs darbs: meklēja sponsorus, VEF pretiniekus un latviešu ģimenes, kas būtu ar mieru vefiešus uzņemt. No *Rīgas* saņemtos informācijas materiālus izplatīja latviešu, citu baltiešu un austrāliešu laikrakstiem, radio un TV. Par saimniecisko kontaktu sagādi rūpējās Adelaidē P. Jaunkalvis, Melburnā Jēkabs Ziedars, Sidnejā Jānis Daliņš, piepalīdzot Olafam Ritenim un Eduardam Lēmanim.

Financiālā bāze tika nodrošināta ar aizgādņu (sponsoru) piesaistīšanu. Turneju nosauca galvenā aizgādņa datoru un programmu speciālista *Micro Byte Systems* vārdā – *The Micro Byte Latvian Basketball Tour of Australia*. Otrs augstvērtīgs sponsors bija tālsatiksmes autobusu sabiedrība *De Luxe Coachlines*, kas nodeva turnejas vajadzībām autobusu ar vadītāju. Vēl piedalījās *Ausplay* – sporta treniņierīču un bērnu rotaļlaukumu aparātūras ražotājs un elektronisko motoru ražotājs *James N. Kirby Pty. Ltd.*

Novembris nebija izdevīgākais laiks spēcīgāko pretinieku – NBL klubu piesaistīšanai, jo sezona bija beigusies un spēlētāji pārtraukuši treniņus. Toties lielu interesi izrādīja Austrālijas otra spēcīgākā līga – *South Eastern Australia Basketball League (SEABL)*. Rīkotājiem bija arī vēlēšanās viesiem dažās spēlēs simboliski likt pretī latviešu vai baltiešu vienības, neraugoties uz spēles līmeņa starpību. Ar katru pretinieku klubu noslēdza līgumu, kā arī izkārtoja visu viesu veselības apdrošināšanu. Nodrukāja programmas ar VEF spēlētāju un vadības fotografijām un raksturojumu, Latvijas un Austrālijas latviešu basketbola spilgtākiem panākumiem no 1935. līdz 1989. gadam, Latvijas minivēsturi, tās ģeografisko vietu Eiropā un aizgādņu reklāmām. Sagatavoja sponsoru vārdu uzšuves VEF uniformām.

Turnejas virzienu izplānoja no Sidnejas caur Kanberu uz Adelaidi; atceļā caur Mt. Gambīru un Vornambulu uz Melburnu, beigās atgriežoties atkal Sidnejā.

Pēc vairākām maiņām spēļu programma tika noteikta šāda:

5. nov. rīta ielidošana Sidnejā; vakarā spēle ar Sidnejas sastādīto *(All Stars)*;

9. nov. spēle pret *West Sydney Bruins*;

10. nov. brauciens uz Kanberu, kur

11. nov. spēle pret Kanberas sastādīto *(All Stars)*;

12. nov. brauciens uz Adelaidi, kur

13. nov. spēle pret NBL klubu Adelaide *Thirtysixers*;

16. nov. brauciens uz Mt. Gambīru (DA), kur spēle pret *Mt. Gambier Scott – Mobil Pioneers*;

17. nov. brauciens uz Vornambulu (Viktorija), kur spēle pret *Bulleen/Warrnambool* sastādīto *(All Stars)*;

18. nov. brauciens caur Melburnu uz Traralgonu (Viktorija), kur spēle pret *Southern Cross Gippsland Lakers*;

19. nov. spēle pret Viktorijas sastādīto *(All Stars)*;

21. nov. brauciens uz Vangaratu (Viktorija), kur spēle pret *Wangaratta Superdeckers*;

23. nov. brauciens uz Sidneju, kur

25. nov. spēle pret Sidnejas latviešu un lietuviešu sastādīto.

Pavisam 21 dienu laika bija sarunātas 11 spēles 8 pilsētās.

Apmešanās pie tautiešiem tika izkārtota Sidnejā (divas reizes), Kanberā, Adelaidē un Melburnā; Mt. Gambīrā, Vornambulā un Vangaratā viesnīcās. Pavadīt viesus no Sidnejas līdz Adelaidei uzņēmās P. Jaunkalvis.

5. novembrī Sidnejas Maskota lidlaukā viesus ar Latvijas karogu sagaidīja Sidnejas rīcības komiteja. Ieradās VEF rūpnīcas direktors Ivars Bražis, delegācijas vadītājs, VEF sporta kluba priekšnieks Jevgeņijs Kisiels, delegācijas vadītāja palīgs, sporta kluba *Daugava* priekšnieks Jānis Vilks, filmētājs Jānis Kisiels, galvenais treneris Vilis Krištopans, treneris Jānis Unbedahts un spēlētāji: aizsargi Valdis Valters, Eiropas čempionvienības dalībnieks 1981. un 1985. g., izvēlēts kā labākais spēlētājs Eiropā 1981. g., pasaules meistarvienības spēlētājs 1982. g. un sudraba medalists 1986. g., Igors Miglinieks, olimpiskais zelta medalists 1988. g. Soulā, viņa jaunākais brālis Raimonds Miglinieks, uzbrucēji Andris Jēkabsons, sudraba medaļas ieguvējs pasaules čempionātā 1986. g., Kārlis Muižnieks, Aigars Melderis, Armands Puķe, centri Ivars Liepa (kapteinis), Aleksandrs Bondarenko un Jānis Laksa.

Anda Baumane atbraucējiem pasniedza tumšsarkanas un baltas neļķes, JDV latviešu sporta vadītājs J. Katužans viņus apsveica kā pirmo sporta klubu, kas no okupētās Latvijas bija ieradies Austrālijā. Atbildes uzrunā J. Kisiels apliecināja, ka latviešiem ir kopīgs gars un mentalitāte un ka viņiem jāturas kopā, vienalga kur. Tad visi viesi ar steigu devās saviem saimniekiem līdzi, kaut nedaudz atpūstos pirms spēles tai pašā dienā.

Pirmo sacensību Aleksandrijas zālē atklāja svinīgi; tautumeitas un puiši ienesa Latvijas un Austrālijas karogus, dziedāja abu valstu himnas un vienību locekļi apmainījās dāvanām. VEF turneja bija domāta arī okupētās Latvijas olimpiskās komitejas popularizēšanai un tās darba sekmēšanai. Delegācijas vadītājs J. Kisiels bija ceļasomā līdzi paņēmis dažādus LOK propagandas materiālus – sudraba gredzenus, numurētās biedru nozīmes, vimpeļus un lipekļus.

650 emocionālu skatītāju priekšā pēc īsas, bet pacilājošas ievadceremonijas, rīdzinieki skaistā ātrā spēlē pieveica Sidnejas sastādīto vienību 97–76. Otrā puslaikā viesu pārsvars bija pietiekams, lai treneris Krištopans varētu atļauties laist laukumā visus rezervistus. Galvenie punktu guvēji bija Muižnieks un Valters ik 21, Bondarenko 16. Spēli pārraidīja etniskā TV stacija.

Otrajā spēlē turpat Sidnejā pēc četrām dienām vefieši dabūja krietni papūlēties, lai nokratītu neatlaidīgos *West Sydney Bruins* un paliktu 84–78 pārākumā. Veiksmīgākie punktu guvēji bija Igors Miglinieks un Muižnieks ik 17, Liepa 15, Valters 14. Šo spēli vēroja ap 800 skatītāju. Sidnejas ne-

dēļas nogales laikrakstā *Sunday Telegraph* bija ievietota plaša intervija ar Valteru, pieskaroties arī politiskajam stāvoklim Latvijā un dodot iespēju Valteram skaidri deklarēt, ka starp latviešiem un krieviem nav liekama vienlīdzības zīme.

Etniskā TV šo spēli filmēja un vēlāk pārraidīja izvilkumus, to starpā sarunu ar spēles galveno rīkotāju Andri Jaunbērziņu un Kisielu.

Sidnejā viesiem pievienojās koordinācijas komitejas loceklis adelaidietis Pēteris Jaunkalvis un kopīgi visus *De Luxe Coachlines* autobusā aizvizināja uz Kanberu, kur apmešanos pie tautiešiem bija izkārtojuši Pēteris Medenis un Andrejs Bobets. Grupas vadītāji arī apmeklēja Austrālijas Sporta institūtu un tikās ar tā vadītāju Periju Krosvaitu, latviešiem labvēlīgi noskaņotu jau no tiem laikiem, kad viņš kopā ar Andri Blicavu nesa Austrālijas krāsas 1976. gada Monreālas olimpiskajās spēlēs.

Pati spēle pret Kanberas sastādīto pēc samērā līdzīga sākuma izvērtās vienpusīga, jo laukuma saimnieki nespēja noturēties pret ātrajiem un izturīgākajiem vefiešiem. Rezultāts 117–74, Muižniekam 20, Raimondam Migliniekam un Valteram ik 16.

No Kanberas VEF devās garajā pārbraucienā uz Adelaidi, kur nākamajā dienā viņiem pretīm stājās Nacionālās līgas *Thirtysixers*. Arī šeit atklāšana bija īsti latviska, ar karogu un himnu, 2000 skatītāju klatbūtnē. Spēles pirmajā puslaikā rīdzinieki rādīja elegantu, ātru basketbolu, kurā pilnīgi viss gāja no rokas. 61–41 pārākums pēc pārtraukuma sāka sarauties, taču latvieši palika 93–82 uzvarētāji. Muižniekam 27, Jēkabsonam, I. Migliniekam ik 16. Zaudētājiem veiksmīgākie bija trīs amerikāņi.

Gan pirms, gan pēc par viesiem rakstīja abi Adelaides laikraksti; Valteru intervēja 9. un 10. TV stacijas reportieri. Otru interviju 9. stacijai un etniskajai radiostacijai 5. EBI deva G. Bērzzariņš. Gandrīz visas radiostacijas sniedza rezultātus. Televīzijas un radio kontaktus bija sagādājusi Marija Tumule-Perejma, valsts raidītāja *ABC* agrākā darbiniece.

Saviesīgā vakarā Adelaidē latviešu nama mazā zāle bija pārpildīta līdz pēdējai vietai. Viesus sveica LAAJ vicepriekšsēdis Adelaidē Eduards Voitkuns. ALSP vadītājs un ASK valdes priekšsēdis; atbildēja VEF direktors Ivars Bražis un VEF sporta kluba priekšnieks Jevgeņijs Kisiels.

Divas basketbola paraugstundas VEF treneris Vilis Krištopans ar saviem spēlētājiem sniedza latviešu jauniešiem, divas austrāliešiem.

Atceļā no Adelaides viesu pavadonis bija G. Bērzzariņš.

Mazāko pilsētu vienības bija papildinātas ar viesu spēlētājiem, parasti amerikāņiem no citiem klubiem. Gan Mt. Gambīrā (kur bija augstākais skatītāju skaits – 1200) Vornambulā un Traralgonā zāles bija izpārdotas. Traralgonā vefiešiem bija izkārtots apmeklējums pie pilsētas galvas, un Latvijas karogs plīvoja pilsētas nama mastā. Šeit bija ieradusies maza, bet enerģiska latviešu grupiņa, kas skaļi uzmudināja tautiešus, vicinot nacionālos karodziņus. Katrreiz zālē bija izkārtas aizgādņu reklāmas. Ikreiz vietējie austrālieši bija sagādājuši pēcspēles cienastu.

Pret *Mt. Gambīras Scott – Mobil Pioneers* VEF pārņēma kontroli jau sākumā un uzvarēja 118–104: Bondarenko 25, Liepa 19, Jēkabsons, Valters ik 17.

Toties pret Bulīnas (Melburnas klubs) un Vornambulas sastādīto, kura spēlēja arī Andrejs Lēmanis, rīdzinieki nebija lāgā iesiluši, kad pretinieki bija panākuši 29–15 pārākumu. Taču treneris Krištopans atšifrēja pretinieka sistēmu, un pie pārtraukuma starpība bija sarukusi jau uz 50–54. Otrā puslaika pirmajās piecās minūtēs rezultāts tika izlīdzināts un nākamajās piecās rīdzinieki žilbīgā spēlē guva 17 punktus, atļaujot pretiniekam tikai trīs. Pie beigu svilpes uzvara izteicās ar 107–87. Muižnieks 20, Jēkabsons, Valters 19.

Arī Traralgonā pret *Gippsland Lakers* sākums vefiešiem nebija spožs: 8–17, taču viņi iespēlējās un puslaikā veda 60–55. Otrajā puslaikā nenosedzams bija turnejā stabilākais grozu guvējs Muižnieks, kas 8 reizes bez kļūdas sasniedza mērķi ar trejačiem (visā spēlē 11). Pēdējā posmā abas puses vairāk pievērsās uzbrukumam kā aizsardzībai, un spēle beidzās 136–117 VEF labā. Muižnieks 57, I. Miglinieks 15, Bondarenko 14, Jēkabsons, Laksa 13.

Tajā pašā dienā 18. novembra valsts svētku aktā Melburnas latviešu namā ieradās pieci VEF pārstāvji. Delegācijas vadītājs Kisiels atstāja piemiņu – Lielvārdes jostu. Nākamajā dienā kupli apmeklētā Kilsaitas zālē rīdziniekus eksaminēja Viktorijas sastādītā. Atklāšanas ceremonija – ar karogiem un himnām – bija latviešu rokās. Ievadvārdus teica Viktorijas basketbola savienības vadītājs Linsijs Geizs, sava laika Miķeļa Danča cīņu biedrs olimpiskajās spēlēs, vēlāk Andra Blicava treneris Austrālijas izlasē. Latviešu sabiedrības vārdā runāja Melburnas Latviešu organizāciju apvienības priekšsēde Eva Brennere.

Sastādītās vienības rindās cīnījās krietni spēki, ja arī ne visas Viktorijas spožākās zvaigznes. Puslaikā latvieši vēl bija 58–62 mazākumā, bet nākamajās 7 minūtēs spēle jau bija izšķirta. Latviešu skatītājiem skandinot "Rīga! Rīga! Latvija!", vefieši ar ātrajiem uzbrukumiem nodrošināja ar 84–72 vadību, ko vairs neatdeva. Pēdējās minūtēs grozus guva austrāliešu viesspēlētājs no Džilongas Šeins Hīls, vēlākais olimpietis. Rezultāts 111–105. Muižnieks 34, I. Miglinieks 19, Bondarenko, Valters 17.

Pēc tam latviešu nama lielajā zālē viesi un mājinieki tikās pie klātiem galdiem. Viesus sveica LAAJ vicepriekšsēdis Viktorijā Bruno Ērglis, *DV* Austrālijas valdes priekšsēdis Andris Ziedars, ALSP vadītājs un sarīkojuma galvenā rīkotāja un vadītāja Dzintra Samule. Viesu vārdā pateicas VEF direktors Bražis, delegācijas vadītājs Kisiels, treneris Krištopans, viņa palīgs Unbedahts un *Daugavas* priekšnieks Vilks.

Pēc brīvdienas, kurā ciemiņi varēja iepazīties ar Melburnu, pret viņiem *MLS* vadītāja Valža Ķirpa organizētā draudzības spēlē devās Melburnas latvieši. Ja arī VEF nespēlēja "ar pilnu tvaiku", melburniešu ātrums un precīzie metieni deva skatītājiem tīkamu spēli. Pie beigu svilpes VEF 93, Melburna 68. Liepa 14, Melderis 13, R. Miglinieks 12; Melburnai Andris Švolmanis 18, Arnis Kalējs 12, Eriks Blāķis, Pauls Lēmanis ik 8.

Kā veltes viesi no Melburnas paņēma līdz *Pony* firmas subsidētās sporta kurpes, T-kreklus, aploksnes.

Pēc atvadīšanās no melburniešiem nākamā pietura bija Vangarata, *De Luxe Coachlines* sabiedrības baze, kur viesus bez vietējiem sporta darbiniekiem sagaidīja arī pilsētas galva un *De Luxe* uzņēmuma menedžers Rods Mortisons. Pati spēle pret SEABL *Superdeckers*, kam nebija izdevies savu sastāvu pastiprināt ar viesspēlētājiem, vefiešiem galvassāpes neradīja: 135–83. I. Miglinieks 44, R. Miglinieks 22, Jēkabsons 17.

Izmetuši krietnu apli pa trim Austrālijas pavalstīm un galvaspilsētas Kanberas teritoriju, rīdzinieki atgriezās sava izejas pilsētā, kur to sagaidīja sākotnējie saimnieki ar spēļu organizētāju Andri Jaunbērziņu priekšgalā. Arī turnejas pēdējā spēlē Benkstaunā savienības zālē aizritēja bez pārsteigumiem. Sidnejas latviešu sastādītā, papildināta ar vienu lietuvieti, neļāvās iebaidīties no vefiešu reputācijas, sakrājot atzīstamu 83 punktu guvumu, kam VEF lika pretīm 126. Valters, pārvarējis muskuļu sāpes un saaukstēšanos, rādīja atsaucīgajiem skatītājiem klasi, kas viņam pirms 8 gadiem bija devusi Eiropas labākā spēlētāja slavu – 42 p.; I. Migliniekam, vienības dzinējspēkam – 30, Muižniekam, turnejas sekmīgākajam grozu guvējam (246, caurmērā 22,4 p. spēle), trejaču speciālistam 21, aukstasinīgajam centram Bondarenko 9, Madrides pasaules meistarsacīkšu dalībniekam Jēkabsonam 7, vienības garākajam vīram Laksam (2,07 m) un jaunākajam R. Migliniekam ik 6, rezervistiem Melderim 4, Puķem 1. Kapteinis Liepa pēdējā spēlē laukumā neizgāja, peldoties sastiepta muskuļa dēļ. Sastādītajai punktus guva Volless 30, Mārtiņš Tenisons 16, Edmunds Adamsons 15, Andis Graudiņš 10, Ģirts Kalniņš, Pēteris Ģībietis ik 8, Dāvids Blūmanis, Pēteris Daliņš, Pauls Ģībietis ik 2, Eriks Veiss. Trenēja Viktors Sīkais.

Beigu vakarā lietuviešu klubā patīkamu pārsteigumu sagādāja Tautas frontes vadītāja Daiņa Īvāna un Elmāra Vēbera ierašanās LAAJ vicepriekšsēža Eduarda Voitkuna pavadībā. Uz rīkotāju lūgumu Īvāns stājās pie mikrofona, kā arī pasniedza VEF dāvāto LOK nozīmi ALSP vadītājam. Runātāju vidū bija JDV LSS vadītājs Juris Katužans, kas vēlāk VEF delegācijas vadītājam pasniedza aploksni. Trīs Sidnejas kopas – *Spars*, *DV* un *Daugava* pasniedza vefiešiem savas veltes – basketbo-

la bumbas. Bija arī citas dāvanas, pat no tālās Balaratas *Ventas*. Viesi revanšējās ar savu atribūtiku. Viņu vārdā pateicās I. Bražis un J. Kisiels, uzsverot vienotību, neatkarības mērķus un aicinot ciemos nākamā gada olimpiskajā nedēļā un dziesmu svētkos Rīgā. Pēc oficiālās daļas palika pietiekami laika dejām un jaunu draudzību slēgšanai.

29. novembrī lidostā pulcējās liels izvadītāju pulks, kas šķīrās no viesiem, nodziedot *Pūt, vējiņi!*. Šis bija labi izdevies kopīgs sarīkojums, kas tuvināja sadalīto latviešu saimi un pēc ilga laika atkal ienesa latviešu basketbolu austrāliešu presē, radioziņās un televīzijas ekrānā.

VEF uzvarēja visas 11 spēles un arī finansiāli bija ieguvējs.

KONTAKTI UN SADARBĪBA AR LATVIJU 1990–1995

Šo posmu ievadīja Austrālijas latviešu sportistu pirmais organizētais apciemojums Latvijā, lai piedalītos Olimpiskās nedēļas sacensībās Rīgā 1990. gadā. ALSP nodibināja labu kontaktu ar Latvijas Sporta muzeja vadību – Aiju Ertu, Inesi Baltvilku, Dzintru Grundmani un populārizēja mūzeja darbību Austrālijas latviešu sportistu vidū. Rezultātā mūzejs saņēma no Austrālijas daudz materiālu – gan rakstiskā, gan trofeju veidā, kas atspoguļoja latviešu sportistu dzīvi šajā kontinentā.

1991. gadā ALSP sadarbojās ar Rīgas TTT kluba vadību, kas bija iecerējusi kādreiz pasaulslavenās latviešu sieviešu basketbola vienības viesošanos Austrālijā. ALSP bija noorganizējusi spēles sešās pilsētās, taču turneju izjauca augusta pučs Maskavā.

1992. gadā LSPBP izsludināja akciju atbalstīt Latvijas sportistu piedalīšanos olimpiskajās spēlēs – pirmoreiz kopš 1936. gada atkal kā neatkarīgās Latvijas pārstāvjiem – *Zelts Latvijai!* Šīs akcijas ietvaros ALSP Austrālijā savāca pāri par 10 000 USD, no kā daļu nodeva LOK ziemas sporta vajadzībām, pārējo airēšanas, basketbola, riteņbraukšanas, invalīdu sporta un šacha savienībām.

1993. gadā bija paredzētas 3. LGM Kanadā, taču Valmieras sporta vadība ļoti vēlējās šajā gadā sarīkot plašas sacensības Valmierā, ieaicinot uz tām ārzemju latviešu sportistus, un dodot tām Trīszvaigžņu spēļu vārdu.

Nevēlēdamies jaukt nesen neatkarību atguvušās Latvijas sportistu plānus, ārzemju pārvalžu vadība kopīgā sēdē ar valmieriešiem 1990. gadā olimpiskās nedēļas laikā piekrita 3. LGM rīkošanai Valmierā, bet vēlāk LSPBP un pārvaldes to neapstiprināja.

1995. gadā ALSP, sadarbībā ar Latvijas Jaunatnes sporta centru, nolēma sākt ikgadus atbalstīt vairākus izcilus jaunatnes sportistus Latvijā. Pirmajā gadā atbalstu saņēma vieglatlēti Andis Anškins, Endija Rezgale, Līga Kļaviņa, peldētāja Agnese Ozoliņa, tenisists Raimonds Sproga un šachiste Dana Reizniece. Paredzēja šādus pabalstus turpināt arī nākotnē.

Latviešu basketbola vienības turpināja piedalīties regulāros austrāliešu turnīros Sidnejā un Melburnā, mazākā mērā Pertā *(DV)* un Adelaidē, kur lielākā daļa latviešu pārstāvēja *ABC* klubu.

Izcils latviešu spēlētājs bija Andrejs Vlahovs, Ievas Kampes un Lena Vlahova dēls, kas gan nekad nestartēja kādā latviešu klubā, bet Pertas *NBL* klubā *Wildcats*, gan pirms, gan pēc studijām ASV, kā arī Austrālijas olimpiskajā sastāvā.

ALM cikls turpināja ritēt, lai gan ar samazinātu programmu, kur aiz basketbola par otru populārāko sporta veidu izauga novuss. Pie tā lielākie nopelni bija Balaratas *Ventas* kopai un tās biedram Valdemāram Āboliņam, ko 1991. gadā uzaicināja par ALSP nozares vadītāju. Saziņā ar ALSP viņš koordinēja atklāto turnīru programmu, izstrādāja to vadlīnijas, ieveda ranga tabulu un saskaņoja noteikumus ar Latvijā lietotiem. 1993. gadā ALM piedalījās rekordskaits novusistu – 65.

1995. gadā Kultūras Dienas nenotika, un visiem sportistiem visērtāk pieejamajā Melburnā nebija iespējams ALM sarīkot darbinieku trūkuma dēļ.

Ar Jāņa Daliņa piemiņas fonda Melburnā un ALSP financiālo atbalstu un ASK darbaspēku latviešu centrā Dzintaros, Adelaides tuvumā, ierīkoja cementa seguma brīvdabas basketbola laukumu

un nosauca Jāņa Daliņa vārdā. To ikreiz izmantoja Vasaras vidusskolas audzēkņi, kā arī citas grupas.

1991. gadā Sidnejā notika pēdējās Baltiešu spēles. Igauņiem jau sen nebija jauniešu, kas piedalītos, un pieaugušajiem vienīgais nopietnais sporta veids bija volejbols. Vispār pēc Baltijas valstu neatkarības atgūšanas interese par šīm spēlēm, kam bija lielā mērā nacionāla un politiska nokrāsa, samazinājās. 1994. gadā Adelaidē notika baltiešu sporta svētki, galvenokārt ar vietējo baltiešu sportistu piedalīšanos.

Sākot ar 1992. gadu Austrāliju sāka apmeklēt Latvijas sportisti un sportistu grupas, lai piedalītos dažādās atklātās sacensībās, ieskaitot pasaules meistarsacīkstes, vai trenētos vasaras sporta veidos Eiropas ziemas laikā, kad Austrālijā ir vasara (piem., treka riteņbraucēji). Par šādiem apciemojumiem attiecīgās savienības Latvijā reti kad ziņoja, ne arī informēja braucējus par Austrālijas latviešu sporta organizāciju un kā uzņemt kontaktu. Tajos gadījumos, kad ALSP bija informāciju saņēmuši, latvieši visās pilsētās izrādīja atsaucību un rūpību, gan palīdzot ar apmešanos, gan informāciju, gan iepazīstinot ar attiecīgo pilsētu, gan sniedzot citāda veida praktisku un morālisku atbalstu.

1992. gadā viesojās tenisistes, 1993. gadā svarcēlāji (PM Melburnā), šosejas riteņbraucēji (pieaugušie un jaunieši), 1994. gadā senioru galda tenisists Arnis Zēns, ultramaratonists Jermolajevs, veterānu pasaules meistarsacīkstēs Brisbenā piedalījās basketbolisti, basketbolistes, volejbolisti, 1995. gadā Latvijas kārtībnieki – policijas pasaules meistarsacīkstēs dažādos sporta veidos Melburnā; iespējams, arī vēl citi sportisti.

Vairākos sporta veidos Austrālijas latviešu dzīvē tagad dominēja seniorsportisti, piem., volejbolā, novusā, galda tenisā, golfā, šaušanā, dažkārt gūstot panākumus austrāliešu sacīkstēs. Samazinājās aktīvo jauniešu skaits. Pat basketbolā bija grūti latviešu izcelsmes jauniešus piesaistīt latviešu kopām, jo īpaši milzīgajās pilsētās kā Melburnā un Sidnejā jauniešiem bija daudz izdevīgāk pievienoties kādam vietējam sporta klubam. Pie tam trūka kādreizējā pievilkšanas spēka – latviešu basketbolistu izcilība. Ja starp latviešiem, skaita ziņā mazai grupai, salīdzinot ar austrāliešu miljoniem, atradās kāds izteikts basketbola talants, tad tādu parasti pārvilināja kāds austrāliešu klubs ar augstāku standartu un izredzēm nokļūt visaugstākajā līmenī.

BASKETBOLS

Adelaidē ASK turpināja darboties, bet tikai ar vienu basketbola vienību zemākā gradā, jo galvenās basketbola attīstības funkcijas bija pārņēmis *ABC*, kur lielākā daļa treneru bija latvieši un lielākā daļa Adelaides latviešu basketbolistu spēlēja pie *ABC*. ASK organizēja piedalīšanos ALM visos sporta veidos. Kopas seniori arvien kuplākā skaitā sāka pievērsties novusam.

1991. gadā, pēc 8 gadiem vadot kopu, Andis Bērziņš atstāja valdi, lai pārņemtu latviešu pamatskolas vadību. Viņa vietā par valdes priekšsēdi nāca Pēteris Jaunkalvis, kas jau agrāk bija vairākkārt ieņēmis šo posteni.

ABC sieviešu vienība ieguva vietu virslīgā, taču tajā nebija nevienas latvietes. Citās vienībās latviešu skaits pakāpeniski samazinājās, tiem pārejot uz citiem klubiem, tuvāk dzīvesvietai vai uzaicināti iekļauties spēcīgākās vienībās. Sadarbība ar *ABC* nekad neizvērtās tik cieša kā sākumā bija iecerēts, taču latviešu izcelsmes spēlētāji labprāt piedalījās ALM, nesot ASK vārdu.

1994. gadā sieviešu pasaules meistarsacīkstēs Adelaides priekšgrupas rīkošanā piedalījās Benita Molitora un Valerija Dance, Miķela Danča dzīvesbiedre.

Melburnā *MLS* bija uzdevis darbu ar jauniešiem un piedalījās austrāliešu sacīkstēs tikai ar vienu vīriešu un vienu sieviešu vienību. Vīrieši, ko piecus gadus līdz 1991. gadam bija trenējis austrālietis Fultons, šai gadā uzvarēja Viktorijas pavalsts 3. līgā un vasaras turnīrā tika pārcelti uz 2. līgu, t. i., nākamo aiz virslīgas. Ievērojamu īslaicīgu pastiprinājumu kopa ieguva 1992. gadā, kad Melburnā uz vairākiem mēnešiem viesojās Rīgas *Principa* (3. v. LBL) centrs Imants Katlaps.

MLS sievietes spēlēja Viktorijas 5. līgā, vēlāk tika pārceltas uz 4. līgu.

Tai pašā gadā Kellija Lemeža ieguva stipendiju uz gadu mācīties *AIS*. Ar šī institūta vienību viņa 1993. gadā viesojās ASV, vēlāk pievienojās spēcīgajam Austrālijas sieviešu nacionālās līgas *(WNBL)* klubam *Melbourne Tigers*.

Andrejs Lēmanis bija kapteinis *Bulīnas (Bulleen)* vienībai, kas 1990. g. kļuva par *SEABL (South Eastern Australia Basketball League*, nākošā aiz NBL) meistaru. Vēlāk viņš divus gadus spēlēja NBL klubā *Southern Saints* (bij. St. Kilda, kur menedžers bija Andris Blicavs), trenēja vairākas Bulīnas vienības un ar vienu no tām viesojās ASV.

1995. gadā Austrālijas veterānu meistarsacīkstēs piedalījās dažādās vienībās un vecuma grupās Andris Blicavs, Miķelis Dancis, Arturs Birstiņš, Eduards Linmeiers (visi ieguva 1. v.), Jānis Kukurs un Alfs Leitmanis, kā arī Andra Blicava dzīvesbiedre Karena un Andra brāļa Ivara dzīvesbiedre Beverlija (abas austrālietes).

Sidnejā austrāliešu turnīros gan Benkstaunas, gan Paramatas savienībā regulāri piedalījās vienības no *Spara* (vairākas vīriešu, jauniešu un viena sieviešu), *DV Latvians* (sākumā vīrieši un sievietes, vēlāk tikai vīrieši). Jauniešu audzināšanu veica tikai viena kopa – *Spars*. Jaunākā vienība bija zem 12. g. zēniem. *Spara* vadību uz diviem gadiem atkal uzņēmās Kārlis Tiliks, bet no 1993. gada Viktors Sīkais.

Sparam labākie panākumi šajā posmā bija 1. v. Benkstaunas A gradā 1993. gadā un pusfināla sasniegšana 1994. gadā augstākā līgā. *Spara* zēni zem 12 g. 1995. gadā ieguva Paramatā 1. v. Sparietes 1994. gadā uzvarēja Paramatas B gradā un pārgāja uz rezerves gradu. Tai pašā gadā *DV Latvians* uzvarēja Benkstaunas A gradā.

Pēc trīs gadu ilgām studijām Stenfordas universitātē Andrejs Vlahovs atgriezās Pertā un pievienojās atkal Pertas *NBL* klubam *Mežkaķiem (Wildcats)*. Amerikā viņš ar savas universitātes vienību bija uzvarējis tradicionālajā *NIT* turnīrā: finālā Stenforda pieveica Oklahomu 78–72. *Wildcats* kļuva par *NBL* meistariem, un Vlahovu atzina par līgas labāko jaunpienācēju. 2. vietu ieguva Ziemeļmelburna ar Lukasu Agrumu. Pēdējais divus gadus bija ierindots Viktorijas zem 18 g izlasē.

1992. gadā Vlahovs pārstāvēja Austrāliju olimpiskajās spēlēs Barselonā (Austrālija 6. v.) un p. m. 1990. un 1994. gadā. 1995. gadā *Wildcats* atkal uzvarēja *NBL*, un Vlahovu atzina par labāko spēlētāju finālsērijā. Šajā gadā Austrālijā viesojās ASV profesionāļi – "Mağiskā" Džonsona sastādītā vienība, kas sacentās ar Austrāliju. Vlahovam vairākkārt nācās segt Džonsonu, ko viņš paveica sekmīgi.

Abas *DV* vienības – vīriešu un sieviešu – turpināja piedalīties austrāliešu turnīros. Vīrieši Pertas pilsētas valdes savienības A gradā uzvarēja 1990. gadā, bet nākamos četros gados ieguva ikreiz 2. v. Ilmāra Rudaka trenētām sievietēm labākie panākumi C gradā bija 1991. gadā – 1. v. un 1993. gadā – 2. v.

Brisbenā nodibinājās latviešu jauniešu sporta kopa *Vilki*, ko atbalstīja vietējā *DV* nodaļa. *Vilki* ar labām sekmēm startēja zemākos grados, taču kopai nebija ilgs mūžs.

Šī posma spēlētāju un treneru vārdi lasāmi ALM aprakstos.

VOLEJBOLS

Latviešu dalība Austrālijas augstākās līgas volejbolā bija izbeigusies. Arī lielākā daļa administratoru, sasnieguši pensijas gadus, vairs nebija aktīvi. Volejbola savienība rīkoja *Masters* m/s (virs 35 g.), bet tām vairs nebija izlases kvalitātes. Piedalīties varēja ikkura kluba vienība. Vienīgā kritērija – spēja samaksāt dalības naudu. Šīm spēlēm bija sporta svētku atmosfēra, un bijušie izlases spēlētāji, ja darbs atļāva, sabrauca kopā, lai satiktos un uzspēlētu.

Šajos gados vēl arvien volejbolu spēlēja L. Meļķa organizētā vienība Melburnā un notika arī G. Lāča vadītie volejbola vakari Sidnejā.

Daudzus jaunos sportistus tagad vilina nauda, bet, lai varētu pelnīt ar volejbolu, ir vajadzīgs ne tikai piemērots augums un dotības, bet arī jāziedo nežēlīgi daudz laika un darba treniņiem. Latviešu

jaunieši sporta vietā izvēlējās akadēmiskās karjēras, jo 90. gados valsts mēroga volejbolu un universitāti vairs nevarēja apvienot, kā to spēja darīt mūsu izlases volejbolisti agrāk.

VIEGLATLĒTIKA

Veiksmīgs starts izdevās Astrai Vītolai 1990. g. Britu kopvalsts spēlēs Oklendā: ar 53,14 m tālu raidījumu viņa izcīnīja bronzas medaļu diska mešanā. Uzvarēja otra Austrālijas pārstāve Lisa Vizaniari 56,48 m.

Brisbenietis Damians Mednis desmitcīņā atzīmēja šādus rezultātus: 100 m – 10,9 sek., tāllēkšanā 6,77 m, augstlēkšanā 2,07 m, 400 m – 50,5 sek., lodē – 11,13 m. 1993. g. viņš kļuva par Kvīnslandes meistaru desmitcīņā ar 6750 p. Viņa labākais sasniegums desmitcīņā bija 6996 p., augstlēkšanā 2,18 m. Pēc vieglatlētikas atstāšanas viņš kļuva regbija treneris.

Tuvumbā, Kvīnslandē, Ināra Strunga, vienīgā tobrīd zināmā latviešu maratoniste, šo distanci veica 3:38,42 st., kā arī uzvarēja pasaules meistarsacīkstēs veterāniem Brisbenā 35–39 g. grupā. Ultramaratonā (50 jūdzes=80,45 km) viņas laiks bija 8:20,52 st.

Vecvieglatlētu sacensībās visvairāk lauru guva Aivars Pāvuliņš, arī Felikss Jēkabsons, Ilmārs Mancs un Arturs Birstiņš – visi mešanu disciplīnās. 1991. gadā Okeānijas senioru m/s Jaunzēlandē Pāvuliņš bija pirmais lodē un šķēpā, ikreiz ar jauniem rekordiem, un ieguva 3. v. diskā. Jēkabsons ieguva 2. v. lodē un diskā, 3. v. veserī.

Pasaules veterānu m/s 1994. gadā Brisbenā Pāvuliņš 70–74 g. grupā izcīnīja 1. v. mešanu pieccīņā, 2. v. šķēpā, kur pirmais bija Jēkabsons; pēdējais savukārt bija otrs labākais mešanu pieccīņā.

Laikā no 1990. līdz 1992. gadam Austrālijas m/s Pāvuliņš sakrāja 6 zelta medaļas. Jēkabsons 1990. gadā bija trīsreiz otrais, 1991. gadā bija labākais veserī, otrais diskā. Ilmārs Mancs 1990. gadā uzvarēja virs 55 g. grupā diskā, bet nākamā gada 60 g. grupā ieguva 2. v. veserī, 3. v. lodē un diskā, 1992. gadā uzvarēja lodē, diskā un veserī.

Centrālaustrālijas senioru spēlēs 1990. gadā Arturs Birstiņš ieguva 1. v. lodē, diskā un šķēpā, bet Austrālijas 1992. gada m/s 3. v. lodē virs 55 g. grupā. Pāvuliņš un Mancs guva teicamas sekmes arī Viktorijas pavalsts m/s, Jēkabsons – Kvīnslandes.

JDV LSS rīkotajās pavalsts latviešu m/s posma sākumā bija maz dalībnieku, līdz rīkotājiem izdevās iesaistīt trešo paaudzi – to kuru vectēvs un vecmāte bija dzimuši Latvijā, tēvs un māte Austrālijā (viens no viņiem varbūt pat nelatvietis). 1995. gadā startēja 29 jaunieši. 1994. gadā šajās sacīkstēs 14 g. v. Lūks Brizga bija veicis 1,68 m augstumu, gadu vēlāk 1,86 m.

1994. gadā Adelaidē 14 g. v. Petriks Hogans ar 1,91 sasniedza jaunu DA attiecīgās vecuma grupas rekordu.

1995. gadā 15. g. v. adelaidietis Šeins Tilgals 200 m veica 23,6 sek.

GALDA TENISS

Aktīvi galda tenisā darbojās seniori – Melburnā Olģerts Bergmanis, Arturs Kenne un Eduards Veiss, Sidnejā Ilze Siliņa, regulāri piedaloties austrāliešu turnīros.

1994. gadā veterānu pasaules m/s notika Melburnā. Dalībnieki bija sadalīti priekšgrupās, no kurām ikreiz divi iekļuva t. s. meistarklasē. 50–59 g. grupā 3. v. bija G. Ozols, tāpat 60–69 g. – Viktors Matisons un Ilze Siliņa un 70–79 – sidnejietis Jānis Panders. Bergmanis, Kenne un Latvijas dalībnieks Arnis Zēns ieguva 2. v. savās priekšgrupās un iekļuva meistarklasē. Šeit finālos Kenne ieguva dalītu 9. v. Pāru spēlēs Bergmanis ar Kenni bija pirmie savā grupā, bet zaudēja sekošajā vienmīnusa sacensībā.

Tai pašā gadā Austrālijas m/s virs 70 grupā Kenne izcīnīja 2. v. un pārī ar Bergmani bija trešais. Viņi abi bija galvenie spēlētāji Viktorijas vienībā, kas ieguva 1. v. pavalstīm. Piedalījās arī Siliņa un Panders.

Nākamajā gadā Bergmanis ar Kenni kļuva par meistariem pāru spēlē. Individuāli Bergmanis bija 2. v., Kenne – 3. v. Pēdējais uzvarēja jaukto pāru spēlē kopā ar austrāliešu partneri. Vienību

sacensībās atkal 1. v. bija Viktorijas vienība ar Bergmani un Kenni. Piedalījās arī Siliņa un Panders. Austrālijas ranga tabulā virs 60 grupā Siliņa bija ierindota 9. v.; virs 70 grupā 2. v. Bergmanis, 5. v. Kenne.

Viktorijas 1994. gadā m/s Bergmanis kopā ar Kenni uzvarēja dubultspēlē, Bergmanis ar austrāliešu partneri – jauktajā dubultspēlē. Vienspēlē abi latvieši sasniedza pusfinālus.

Nākamais gads bija vēl sekmīgāks: Bergmanis izcīnīja 1. v.; Kenne – 2. v. Abi kopā uzvarēja pāru spēlē, Kenne arī jaukto pāru spēlē. DA m/s abi melburnieši uzvarēja vairākos Viktorijas atklātos turnīros, Bergmanis arī vienspēlēs.

NOVUSS

ALSP novusa nozares vadītājs Valdemārs Āboliņš 1992. gadā apmeklēja Sidneju, kur tikās ar JDV LSS vadītāju Juri Katužanu un novusa interesentiem. Rezultātā tur nodibinājās Sidnejas novusa kopa, kas uzsāka rosīgu darbību.

Balaratas *Ventas* priekšnieks Pēteris Neilands, teicams amatnieks un kokgriezējs, sāka gatavot galdus; vēlāk to darīja arī Valdemārs Āboliņš Adelaidē (nebija radinieks Balaratas Āboliņam). Līdz tam lietošanā bija g. k. Jura Brieža Melburnā un austrāliešu firmas Adelaidē Bērzzariņa uzdevumā ražotie galdi.

Izveidojās pieci novusa centri: Balaratā *(Venta)*, Melburnā (sākumā *MLS*, vēlāk nodibinājās Melburnas *DV* novusa klubu), Džilongā (kur nodibināja Džilongas *DV* novusa kopu *Atsitiens*), Adelaidē (ASK) un Sidnejā (Sidnejas novusa klubs – SNK). Spēlēja arī Kvīnslandē – Brisbenā un Zelta krastā, kaut tur novusisti nepievienojās ALSP. Katru gadu rīkoja četrus lielus atklātus turnīrus: ALM, Viktorijas m/s, DA m/s un *Ventas* turnīru. 1991. g. sāka sacensības divu pilsētu – Balaratas un Džilongas starpā; vēlāk pievienojās Melburna, jo attālumi starp šīm Viktorijas pilsētām nebija lieli.

Pakāpeniski auga dalībnieku skaits – no 23 1990. gadā Viktorijas m/s līdz 62 (iesk. 14 dāmas) no visiem pieciem galvenajiem centriem 1993. gadā *Ventas* turnīrā un 65 tā paša gada ALM.

Sākot ar 1991. gadu rīkoja arī ALM pāru spēlēs. Citos atklātos turnīros tādas nenotika, jo prasītu divu dienu programmu.

Gadskārtējais *Ventas* turnīrs allaž bija labi reklamēts arī vietējā austrāliešu sabiedrībā, par ko gādāja enerģiskais V. Āboliņš. Par latviešu novusu rakstīja vietējā avīze, ziņoja radio, dažreiz rādīja pat tālrādī, uz atklāšanu aicināja un ieradās pilsētas galva un deputāti. Austrālieši šim "latviskajam" sportam tomēr nepiegriezās, izņemot dažus atsevišķus latviešu draugus. Džilongas kopā darbojās vairāki igauņi, precējušies ar latvietēm. Aktīvo dāmu skaits bija ap 15.

Šajā posmā ievestajā ranga tabulā 1. v. mainījās tikai trīs spēlētāji: Verners Pūce *(Venta)*, Augusts Rings (ASK) un Māris Vanags (SNK), sieviešu sarakstā tikai divas – Ausma Pūce *(Venta)* un Margrieta Ekmane (Melburnas *DV* NK). Vīriešu sarakstā punktus dažkārt bija ieguvuši 40 spēlētāji, sieviešu – 13.

Viktorijas m/s uzvarētāji (vīrieši, sievietes) bija:

1990 – Vōns Zveja, Dzintra Krokere (abi *Venta*); **1991** – Džeisons Krokers, Dz. Krokere (abi *Venta*); **1992** – Verners Pūce *(Venta)*, Dz. Krokere *(Venta)*; **1993** – Augusts Rings (ASK), Ausma Pūce *(Venta)*; **1994** – Māris Vanags (SNK), Valija Āboliņa *(Venta)*; **1995** – V. Pūce, Brigita Āboliņa (abi *Venta*).

DA m/s sākās 1990. gadā kā vienību turnīrs, bet turpinājās arī kā individuālas m/s; vienību vietas aprēķināja pēc vienībā pieteikto spēlētāju individuāliem rezultātiem.

1990 – tikai vienībām – *Venta*; **1991** – G. Bērzzariņš (ASK); vienībām ASK; **1992** – Alfrēds Strauks, Ausma Pūce *(Venta)*; *Venta*; **1993** – Pēteris Jaunkalvis (ASK), A. Pūce *(Venta)*; *Venta*; **1994** – Māris Vanags (SNK), Ausma Pomere (M. *DV* NK); *Venta*; **1995** – M. Vanags (SNK), Rute Zvaigzne (ASK); *Venta*.

Ventas **turnīrā**

1990 – Verners Pūce *(Venta)*; **1991** – Augusts Rings (ASK), Dzintra Krokere *(Venta)*;
1992 – V. Pūce, Ausma Pūce (abi *Venta*); **1993** – V. Pūce, A. Pūce (abi *Venta*)
1994 – Māris Vanags (SNK), A. Pūce *(Venta)*; **1995** – M. Vanags (SNK), A. Pūce *(Venta)*

Bez iepriekš minētiem pie labākajiem novusistiem var pieskaitīt:

Adelaidē Valdemāru Āboliņu, Ģirtu Broderu, Alvilu Vālodzi, Valdi Zariņu, Juri Zvaigzni; Balaratā Leonu Daņilovu, Rūdolfu Hartmani, Pēteri Neilandu, Uldi Neilandu, Gunāru Šulcu, Silviju Rūniju *(Rooney)*; Džilongā Andri Druviņu, Jāni Miķelsonu, Hariju Partu, Vili Stonku, Alfredu Voņģi, Brigitu Kubili, Skaidrīti Liepiņu, Elvīru Namavīru, Skaidrīti Stonku; Melburnā Arni Bunduli, Miervaldi Bedeici, Laimoni Kaimiņu, Robertu Kārkliņu, Arturu Kenni, Pēteri Roni, Arvīdu Prūsi, Edmundu Smalko, Arnoldu Veidi, Laumu Lamberti, Dagmāru Stilu; Sidnejā Eduardu Kaufmani, Gunti Kaufmani, Eduardu Rozentālu, Ēriku Suķi, Karli Vanagu, Jāni Veisu, Irēnu Sproģi. Brisbenā vietējo turnīru uzvarētāji bijuši Pēteris Blūms un Vilis Ieviņš

Visās pilsētās rīkoja arī kopas m/s un dažādu ceļojošo balvu izcīņas. Lielākais dalībnieku skaits šādās vietējās sacensībās bija 26 – 1994. gadā Sidnejas *DV* balvas izcīņā.

PĀRĒJIE SPORTA VEIDI

1990. gadā Austrālijas m/s Māra Mastiņa ieguva 2. v. šaušanā ar gaisa pistoli, 3. v. ar sporta pistoli. **1994. gadā** pasaules veterānu m/s Mastiņa 40–44 g. dāmu klasē ieguva 1. v., šaujot ar gaisa un sporta pistoli.

Sidnejas *DV* turpināja regulāri sacensties šaušanā, kā arī piedalījās *globālajās DV sacīkstēs*, kur **1992. gadā** uzvarēja, bez tam O. Lašaks izcīnīja 1. v. A klasē, Vija Mikolaja-Gārdnere dāmu klasē, Amanda Mikolaja jauniešu klasē. Sidnejas *DV* vienībā šāva O. Lašaks, A. Bebris, A. Galviņš, A. Paegle. Tieši tādus pašus panākumus sidnejieši guva **1993. gadā. 1995. gadā** vienība ieguva 2. v. ar O. Lašaku, G. Molčanovu, A. Paegli un J. Mikolaju sastāvā. Jauniešu klasē atkal pirmā bija Amanda Mikolaja.

1995. gadā sekcija dalībnieku trūkuma dēl izbeidza darbību.

Sidnejā regulāras sacensības rīkoja Olimpijas *DV* **golfa** klubs, izcīnot ceļojošās balvas, ko bija dāvinājuši V. Eglītis un maiznīca *Rīga*. Izcīnīja arī kluba m/s un kluba ceļojošo kausu. Šajā posmā kopas meistari bija Ojārs Tenisons (trīsreiz), Ivars Apelis, Rūdis Nemme un Jānis Veiss. Sekmīgi spēlēja arī I. Palejs, A. Gūtmanis. Piedalījās arī dāmas: Irēna Sproģe, Vija Strauta, Biruta Strazdiņa, Elga Veisa.

Ik gadus **peldēšanas** m/s Sidnejā rīkoja JDV LSS ar lielāko dalībnieku skaitu 1992. gadā – 32.

Sākot ar **1990. gadu** Brisbenā jauniešu peldešanā izcēlās tobrīd 11 g. v. Kārlis Lācis, 50 m tauriņstilā sasniedzot Austrālijas rekordu 31,32 sek. un pamatskolu sacensībās ieguva 4 pirmās vietas. Viņš bija apdāvināts arī citos sporta veidos – kriketā un vairākos futbola paveidos.

1993. gadā ar saņemto peldēšanas stipendiju *AIS* mācījās Zintis Dambergs.

Četru gadu **tenisa** stipendiju *AIS* 1990. gadā saņēma 15 g. v. melburniete, Austrālijas zem 16. g. čempione, Maija Avotiņa, kam māte bija austrāliete. Ar *AIS* jaunietēm viņa piedalījās vairākās ārzemju turnejās, ieskaitot Vimbldonu, un guva atzīstamus panākumus.

Roberta Luča vadītais Sidnejas latviešu **tenisa** klubs **1992. gadā** savā 10 gadu pastāvēšanas turnīrā pulcināja 40 dalībniekus. Uzvarēja Ints Graudiņš un (dāmu klasē) Dzintra Dūšele.

Airēšanā 90. gados izcēlās Anna Ozoliņa, kas gan latviešu sabiedrībā neparādījās.

Ilggadīgais **burātājs** Edgars Puriņš 1994. g. kļuva par JDV meistaru *Zilā putna (Bluebird)* klasē.

Džudo patika adelaidietim Tālim Putniņam, kas DA zem 13 g. m/s 1994. gadā bija otrais, bet nākamajā gadā – pirmais tā paša vecuma klasē – svarā no 40–44 kg.

Ar izpletni lēca un citus šajā sporta veidā Adelaidē apmācīja Anita Jankevica.

Pēc piecu gadu pūlēm 1994. gadā 14 g. v. brisbenietis Andris Bernhards bija sasniedzis augstu līmeni savā vecuma grupā **lauku hokejā** un ieguvis daudzas balvas kā labākais spēlētājs, kā arī iedalīts Brisbenas jauniešu izlasē.

Adelaidiete Skaidrīte Oliņa-Vulfiusa atgriezās **paukošanā** un **1990. gadā** DA atklātā turnīrā izcīnīja 1. v. floretes klasē. Nākamajā gadā viņa bija 3. v., bet 1993. gadā ieguva 3. v. veterānu sacensībās ar floreti un 5. v. zobenu cīņā.

ZIEMAS SPORTS

Melburnā rīkoja korporāciju m/s slēpošanā. 1990., 1992. un 1995. gadā uzvarēja Viktors Švarcs un studentu korporācija *Gersicania*; 1994. gadā Roberts Blāķis un studentu korporācija *Patria*; sievietēm Zinta Lukstiņa un studenšu korporācija *Dzintra*; 1992., 1994. un 1995. gadā Linda Lejiņa un studenšu korporācija *Imeria*.

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES

30. ALM Kanberā 1990

Austrālijas Latviešu m/s programmā Kanberā bija palicis tikai viens sporta veids – basketbols, jo volejbolā jau otro gadu pēc kārtas trūka pieteikumu, kaut ASK bija gatavs piedalīties ar jauktu vienību.

Kuplākais vienību skaits, kā gaidīts, sacentās vīriešu grupā – 6, kaut jaundibinātie Brisbenas *DV Vilki*, nebūdami pilnīgi latviskā sastāvā, spēlēja ārpus konkurences. Negaidīti nopietni uz finālu konkurēja Kanberas *DV*, taču galu galā par titulu cīnījās divi klubi, kas kopš 1982. gada nebija ļāvuši nevienam citam klubam iegūt ceļojošās balvas.

Vīriešu basketbolā sacentās 6 vienības. Spēlējot katram ar katru, pagājušā gada meistars *MLS* pārspēja visus pretiniekus:

MLS – Sidnejas *DV* 42–32; *MLS* – *MLS II* 58–18; *MLS* – Kanb. *DV* 54–41; *MLS* – *Vilki* 51–22; *MLS* – *Spars* 49–32.

Arī *Spars* pārspēja visas pārējās vienības, ieskaitot Brisbenas *Vilkus* un pēc nopietnas spēkošanās arī Kanberas *DV*, kvalificējoties finālspēlēm. *Spars* – *MLS II* 65–25; *Spars* – *Vilki* 74–53; *Spars* – Sidnejas *DV* 68–31; *Spars* – Kanberas *DV* 64–58.

Kanberas *DV* savukārt pārspēja Brisbenas *Vilkus* un diezgan negaidīti arī Sidnejas *DV*. Kanb. *DV* – *Vilki* 43–27; Kanb. *DV* – *MLS II* 52–23; Kanb. *DV* – Sid. *DV* 54–39.

Kanberas sastāvā veiksmīgi sadarbojās turpat divmetrīgais Pēteris Puriņš, kādreiz no Pertas pārcēlies uz Kanberu un mācījies basketbolu Austrālijas sporta institūtā, Naidžels Dafijs *(Nigel Duffy)*, kas precējies ar Karinu Kalēju, Karinas brālis Kārlis Kalējs, trīs Medeņi, bijušais adelaidietis Valdis Zvaigzne un kādreizējā Austrālijas jauniešu izlases spēka Andreja Stīpnieka dēls Aldis.

SDV – *MLS II* 61–20; *SDV* – *Vilki* 58–18.

MLS II – *SDV* 45–40.

Finālā laime bija *Spara* pusē, kas izpelnījās 13 sodus pret *MLS* 25. Melburnieši otrā puslaikā ar pieciem sodiem zaudēja Švolmani, brāļus Mežciemus un Ķirpu.

Spars – *MLS* 46–43 (Graudiņš, Tenisons 15; A. Mežciems 14)

1. *Spars*: A. Graudiņš, M. Tenisons, P. Daliņš, A. Daliņš, Pauls Ģībietis, E. Martinsons, E. Briedis, M. Plāteris, E. Ronis, treneris Valdis Graudiņš.

2. *MLS;* 3. *MLS II* 4. Kanberas *DV;* 5. Sidnejas *DV;* 6. Brisbenas *DV* – *Vilki.*

Ja vīriešu basketbolā varēja priecāties par kuplo vienību skaitu, tad sieviešu grupā bija grūtības vispār sagādāt pretinieces kanberietēm.

Pirmā spēle ritēja pavisam vienlīdzīgi un beidzās ar miermīlīgu rezultātu. *MLS* – Kanberas *DV* 21–21 (Balode 9; L. Medene 8). Otrajā labāk veicās melburnietēm, kas panāca uzvaru. *MLS* – Kanberas *DV* 33–21 (Adamovska 17; Pētersone 15).

1. *MLS*: M. Balode, D. Adamovska, L. Mežciema, K. Krulla, B. Knista, D.Cipuse.

2. Kanberas *DV*.

Zēnu un meiteņu grupās notika draudzības spēles, neskatoties uz vecumu un piederību kopām.

Jāņa Riņģa ceļojošo piemiņas vairogu piešķīra Mārtiņam Tenisonam. Organizācijas smagumu uz saviem pleciem iznesa Pēteris Medenis ar dzīvesbiedri Valdu.

Tā kā meistarsacīkšu programmā nebija novusa, tad **novusa** meistarsacīkstes martā sarīkot pilnvaroja jaundibināto Džilongas *DV* novusa klubu *Atsitiens*.

Kongress. Kongresā iepriecināja ALSP ziņojumā minētais kopu pieaugums no 9 uz 11, 1990. gadā nodibinoties Kanberas *DV* un Brisbenas *DV* sporta kopām. Sidnejieši apņēmās sasaukt baltiešu sporta vadītāju sanāksmi, lai sastādītu Austrālijas baltiešu sporta padomi un sāktu baltiešu spēļu organizēšanu, kam būtu jānotiek Sidnejā.

Novuss. ALM novusā 10. martā Džilongā piedalījās 32 vīrieši un 5 dāmas, tālu pārspējot līdzšinējo rekordu – 19 un 3. Novuss Austrālijā piedzīvoja uzplaukumu, pie kā sevišķi nopelni bija Balaratas *Ventas* sporta kopai.

Vīrieši bija sadalīti 4 grupās un spēlēja katrs ar katru četrus setus. Divi labākie kvalificējās finālam, nākamie divi gandarījuma turnīram.

Meistargodā otro reizi tika Austrālijas stabilākais novusists Verners Pūce, kas piecu setu finālā pārspēja visus septiņus pretiniekus.

1. v. V. Pūce, 2. v. P. Neilands, 3. v. P. Jaunkalvis, 4. v. Dž. Krokers, 5. v. G. Bērzzariņš, 6. v. A. Kenne, 7. v. G. Šulcs, 8. v. J. Miķelsons.

Dāmas spēlēja piecu setu mačus, tā ka nebija iespējami "miermīlīgi" rezultāti. Četras no 10 spēlēm izšķīras ar 3–2, un labi nervi bija panākumu priekšnoteikums. Dzintra Krokere pieveica visas pretinieces – 8 p. Vienu uzvaru mazāk ieguva viņas māte Ausma Pūce (abas *Venta*) – 6 p., bet līdzšinējai Austrālijas meistarei Ausmai Pomerei *(MLS)* bija jāapmierinās ar 4 p. un 3. vietu. Tālāk Valija Āboliņa *(Venta)* un Skaidrīte Stonka (Džil. *DV*).

Rīkotāji – *Džilongas DV novusa kopa Atsitiens*, bija teicami gatavojušies, tādēļ turnīrs ritēja raiti. Vērtīgu palīdzību sniedza ventieši. Valdis Āboliņš bija iepriekš apmeklējis Džilongu pārrunāt turnīra norisi ar sekretāru Vili Stonku un atteicās no spēlēšanas, lai darbotos par sacensību galveno tiesnesi. Pēteris Neilands savukārt bija atvedis vairākus savus ražotos labos galdus. Turnīru veikli vadīja džilongietis Juris Mellēns ar palīdzēm un palīgiem.

31. ALM Adelaidē 1991

Austrālijas latviešu 1. meistarsacīkstes risinājās 1952. gadā Melburnā, tātad 1991. gadā pagāja 40 gadi, un ar tādu saukli ALM rīkoja Adelaides ASK. Rīkotāji bija aicinājuši arī Latvijas sportistus, taču galu galā tikai vienam (galda tenisistam Jānim Apsem) bija izdevies pārvarēt visas grūtības, lai lidojumu izkārtotu. Lai sagādātu viesim nopietnāku konkurenci, pie galda atgriezās pašu pirmo meistarsacīkšu finālists Jānis Brakovskis, rādot vēl arvien elegantu stilu.

Aktīvo rindās bija arī 1952. gada ALM dalībnieki Pēteris Jaunkalvis (toreiz volejbolā, šoreiz novusā, arī ALM galvenais vadītājs) un Gunārs Bērzzariņš (toreiz šachā, šoreiz novusā), bet Ruta Zvaigzne, 1952. gada volejboliste, darbojās par novusa turnīra organizatori.

Kā jau varēja droši sagaidīt, vispopulārākais izrādījās vīriešu **basketbols**, kur par uzvaras lauriem cīnījās 6 vienības no 4 pilsētām.

Rezultāti:

A grupā 1. ASK, 2. *MLS*, 3. *DV* Brisbena

B grupā 1. *Spars*, 2. ASK I, 3. *MLS Varoņi*.

Pusfinālos (A1–B2) ASK II (īstenībā kopas spēcīgākā vienība) pieveica ASK I; (A2–B1) *MLS* pārspēja *Sparu*.

Finmāls starp ASK II un *MLS* izvērtās par labu latviešu pašreizējā basketbola standarta demonstrējumu. Veterāniem Brūnam ar Blicavu vadot spēli un laiku pa laikam pārsteidzot pretinieku ar pustāliem metieniem, adelaidieši puslaikā bija panākuši 25–19 pārsvaru, kaut arī melburniešiem bija izdevies bremzēt ASK ātro uzbrukumu. Abas puses nebaidījās sūtīt laukumā svaigus spēkus, tā ka puslaikā punktus bija guvuši jau 13 basketbolisti.

Sākoties pēdējam ceturksnim, punkti bija līdzīgi: 30–30, bet galotnē veiksmīgāki bija melburnieši. Beigu svilpei skanot, *MLS* bija atguvis pagājušā gadā zaudēto meistartitulu.

Rezultāts: *MLS* 43 (Švolmanis 12, P. Lēmanis 10, Samulis 7, A. Lēmanis 5, A. Mežciems 4, M. Mežciems 3, Ķirps 2, M. Bērziņš, A. Kalējs – arī treneris) – ASK II 41 (P. Ceplītis, U. Brūns ik 9, I. Blicavs 7, R. Vanags, B. Zariņš ik 5, K. Pešudovs 4, M. Ņikitins 2, E. Elksnītis). Par 3. vietu *Spars* pieveica ASK I 63–51. *Brisbenas Vilki* ierindojās 5. v. ar 40–3 uzvaru pār *MLS Varoņiem*.

Nelaika sūtņa K. Zariņa dāvāto svečturi pēdējo reizi pasniedza melburniešiem; tam bija atlicis vēl tikai viens ceļojums: pēc dāvātāja noteikumiem tas pēc Latvijas neatkarības atgūšanas bija jāaizved uz Latviju un jānovieto Rūjienas baznīcā.

Visvairāk punktu turnīrā (4 spēlēs) guva Pauls Ceplītis (ASK II) –74, Reinis Dancis (ASK I) 60, Andris Švolmanis *(MLS I)* 54, Andis Graudiņš *(Spars)* 53, Marks Ņikitins (ASK II) 51; Aldis Stīpnieks (Brisbenas *DV*) divās spēlēs guva 31 p. Ceplītis saņēma arī sporta kopas *Saule* dāvāto ceļojošo Jāņa Riņģa piemiņas vairogu labākajam ALM dalībniekam.

Tikai Adelaides ASK un Melburnas *MLS* sacentās par sieviešu basketbola meistargodu divās spēlēs. Abas ritēja līdzvērtīgi, un labo kvalitāti bija patīkami skatīties. Pirmoreiz latviešu meistarsacīkstēs piedalījās olimpieša Andra Blicava sieva Karena, pati vēl nesen viena no Austrālijas labākajām spēlētājām, atstājot Andri aprūpēt jaunāko ģimenes locekli. Viņa pievienojās Melburnā pastāvīgi spēlējošām jaunietēm, un bija gandrīz jāapbrīno, cik šī vienība izskatījās saliedēta. ASK rindās savukārt bija atgriezušās virslīgas spēlētājas Ilze Nodža (kādreizējā Austrālijas pārstāve pasaules meistarsacīkstēs), Benita Molitora un Ilona Siļķēna.

Pirmā spēle pēc sīkstas cīņas beidzās ar melburniešu 55–52 uzvaru – Blicava 23; Lisa Mežciema 10, Māra Balode 9, Linda Pešudova 7, Daina Adamovska 6, Inta Balode, Ilze Tene; ASK – Nodža 20, Siļķēna 14, Molitora 10, Liāna Hanta *(Hunt)* 4, Māra Kreišmane, Anna Odete *(Audette)* ik 2, Astra Dadze, Silvija Ose.

Otrajā spēlē adelaidietes par katru cenu pūlējās panākt vismaz 4 punktu pārsvaru, kas tām bija izdevies puslaika beigās, taču melburnietes pamazām zaudēto atguva un pie beigu svilpes bija 48–44 vadībā, tā paturot pagājušā gadā iegūto meistartitulu: Blicava 19, Balode 10, Mežciema 9, Adamovska 8, Pešudova 2;

ASK – Nodža 14, Hanta 9, Molitora 8, Siļķēna 6, Kreišmane 4, Ose 2, Dadze 1.

Adelaides jaunajiem basketbolistiem šoreiz trūka citpilsētu pretinieku. Melburnā pilnas vienības toreiz nebija, bet jaunajiem spariešiem ceļš laikam bija licies par tālu. Tā nu ASK savus zēnus sadalīja divos sastāvos, paņēma palīgā dažus jaunākos, katram piedalīja pa viesim un rezultātā – divas gluži vienlīdzīgas spēles. Pirmajā ASK zem 18 g. *sarkanie* uzvarēja *baltos* 69–66: Reinis Dancis 26, Sidnejas viesis Normunds Ronis 24, Rūdis Dancis 13, Krišs Muižnieks, Mārtiņš Sale ik 2, Imants Didrichsons, Patriks Hogans. *Baltie* – Aleksis Strazds 23, Kanberas viesis Rainis Medenis 20, Ādams Ņikitins 14, M. Jaudzems 7, Edmunds Strazds 2, Dāvids Rudzītis.

Otrajā spēlē *baltie* revanšējās 51–48: A. Strazds 26, Medenis 15, brisbenietis Toms Francis 7, Jaudzems 2, E. Strazds 1.

Līdzīgi gāja zem 12 grupai, ar ko Adelaidē ļoti veiksmīgi bija strādājis Andrejs Bēcis. ASK *baltie* divreiz pieveica ASK *sarkanos* 45–38 un 31–15. *Balto* sastāvā L. Karvelis 33, A. Bēcis 29, E. Ātrens 10, D. Siliņš 4, M. Lukašēvics, E. Nīts; *Sarkanie* – V. Strazds 25, L. Nīts 17, P. Būtijs *(Boothey)* 9, T. Putniņš un brisbenietis M. Strazds ik 2, P. Karvelis.

Visvairāk žēl bija par volejbola norietu. Bez ASK bija pieteikts arī *MLS*, taču tam neieradās visi spēlētāji, un ASK saņēma balvu bez cīņas. Notika tikai draudzības spēles. Pat Austrālijā populārajā jūrmalas volejbolā Jaungada dienā laukumā gāja tikai adelaidietes māsas Māra un Indra Kreišmanes, Jānis Apse un vispusīgais melburnietis Ronalds Meļķis. *MLS* gan bija pieteicis savu vīriešu vienību par pretinieku ASK, taču diemžēl atbrauca nepilns sastāvs, un tā atkal iznāca tikai draudzības spēles, kurās piedalījās melburnieši Pēteris Bauers, Roberts Brenners, Ēriks Forstmanis un Rolands Meļķis un adelaidieši Andis Balodis, Andis Bērziņš, Andrejs Fejs *(Fey)*, Māra Kreišmane, Māris Rudaks un Andrejs Strazdiņš un ko vadīja Tālivaldis Dicmanis.

27 spēlētāji (to vidū 4 dāmas), sadalīti trīs līdzīgās grupās, sacentās **novusā**.

A grupā, tikai vienu neizšķirtu atdodams, pārliecinoši uzvarēja meistartitula aizstāvētājs Verners Pūce (Balaratas *Venta*) ar 15 p., bet 10 p. sasniedza 4 spēlētāji. Pēc pārspēlēm ceļš uz finālu atvērās Valdemāram Āboliņam (ASK) un A. Straukam *(MLS)*.

B grupā tikpat drošs pirmais bija Pēteris Jaunkalvis (ASK) –15 p. un ar 11 p. finālā iekļuva kluba biedri Augusts Rings un Juris Zvaigzne.

C grupā gāja sīvāk. Finālam kvalificējās Pēteris Neilands 11 p., Džeisons Krokers (*Crocker*, abi *Venta*) un Georgs Petrovs (ASK) ar 10 p.

Finālā Krokers rādīja, ka atguvis savu spožo formu un kļuva par meistaru ar visām uzvarām – 16 p. 2. v. ierindojās Jaunkalvis – 12, Ringam un Pūcem vienāds punktu skaits – 10, bet pirmajam vairāk uzvarētu setu. Tālāk Neilands 9, Strauks 8, Petrovs 4, Āboliņš 2, Zvaigzne 2. Turnīru sagatavoja ASK novusa nozares vadītāji G. Broders un J. Zvaigzne, bet vadīja R. Zvaigzne un U. Bērziņš.

Dāmas spēlēja savā starpā. Līdzīgu punktu skaitu sasniedza Ausma Pūce un Valija Āboliņa. Labāks setu stāvoklis meistargodu deva Pūcei. Arī Krokere un Stonka guva tādu pašu punktu skaitu, bet uzvarētu setu vairāk bija pirmajai.

Necerēti kupls izrādījās pulciņš, kas slavenajos *Memorial Drive* laukumos (ja arī ne "centra laukumā") sacentās tenisā – 15 galviņas, no tām divas no daiļā dzimuma. Karstajā dienā turnīrs krietni pārbaudīja dalībnieku izturību, jo dažiem iznāca spēlēt vairāk nekā 6 setus. Zaudētāji turpināja spēlēt gandarījuma turnīrā.

Pusfinālos izsituši Aivaru Līdumu (6–1, 6–4) un Ronaldu Meļķi (6–1, 6–1), finālā satikās 14. g. Belinda Krieva, Dienvidaustrālijas jauniešu izlases grupas spēlētāja, ar divus gadus vecāko brāli Geriju. Belinda uzvarēja ar 6–3, 7–5. Turnīru vadīja Gunārs Krievs.

Golfā 9 dalībnieku konkurencē uzvarēja bij. olimpiskais basketbolists Inga Freidenfelds (ASK), finālā pārspējot Jāni Lauru. Rīkotājs bija Valdis Zariņš.

Galda tenisa skatītājus iepriecināja pati pēdējā sacensība starp Latvijas viesi Jāni Apsi (Nr. 17 Latvijas ranglistē) un ASK veterānu Jāni Brakovski, kas jau pašās pirmajās ALM Melburnā 1952. gadā bija cīnījies finālā ar Viktoru Matisonu un pēc tam ilgus gadus veiksmīgi startējis austrāliešu turnīros. Izšķirējā trešajā setā Apse uzvarēja 21–19. 3. vietā ierindojās Ilze Siliņa, pašlaik teicamākā veterāne Jaundienvidvelsas austrāliešu sacensībās, kas 1956. gadā izcīnīja Austrālijas latviešu meistargodu. Brakovskis bija sacensību rīkotājs un piedalījās tikai, lai Latvijas viesim sagādātu nopietnāku pretestību, kas nebija pa spēkam nevienam no pārējiem.

Astoņbumbu spēlē divi adelaidieši stājās pretī 5 melburniešiem. Finālā satikās viesi Klifs Krīgs *(Krieg)* un Pēteris Bauers, uzvarot pirmajam.

Šacha turnīrā (10 minūšu apdomas laiks katram) 8 adelaidiešiem pievienojās *Versijas* korists A. Ugulis. No trim favorītiem Aivars Līdums un G. Bērzzariņš sasniedza 7 p., atstājot Ilmāru Skulti

3. v. ar 6 p. Turnīra vadītājs Artūrs Platums ierindojās 4. v. ar 4,5 p. Jauniņajam Mārim Ozolam, pagājušā gada Vasaras vidusskolas turnīra uzvarētājam, šī bija laba pieredze pret pieaugušajiem.

Kongress. Kongresā pārstāvjus bija sūtījušas ASK, *MLS*, *Venta* un Brisbenas *DV* kopas, bet rakstiski deleģējuši Kanberas *DV*. Pārsteidza sidnejiešu iztrūkums, kaut *Daugava* bija iesniegusi rakstisku ziņojumu.

Kongresa vadītājs apsveica kopu pārstāvjus, kas pirmoreiz kopš ALSP dibināšanas piedalījās kongresā, kura laikā Latvija bija atkal kļuvusi neatkarīga. Ziņojumos atspoguļojās kopu darbība nedaudzos sporta veidos, no kuriem basketbols vēl arvien bija galvenais, kamēr vecākā paaudze bija pievērsusies novusam.

ALSP kases ienākumi un izdevumi bija bijuši minimāli, taču sākta ziedojumu vākšanas akcija Latvijas olimpiešiem 1992. gada spēlēm ar nosaukumu *Zelts Latvijai! Zilo acu slēpotāju klubs* sava mirušā biedra Jāņa Laduzāna piemiņai apsolīja ziedot atlikumu no Latvijas videolentu izrādēm (pāri par AUD 1000), un līdzīgu summu bija garantējusi Jaundienvidvelsas latviešu sporta vadība. Arī ALSP budžetā paredzēja summu ziedojumam. Kopas uzaicināja akciju izvērst savu biedru un atbalstītāju vidū.

Precīzēja definīciju par tiesībām piedalīties ALM. Tajās tiesīgi piedalīties personas, kas:

1) bijušas Latvijas pavalstnieki 1940. gada jūnijā un viņu pēcnācēji;

2) precējušās ar kādu no 1. punktā minētiem.

Izteica pateicību ALM rīkotājiem – ASK valdei (P. Jaunkalvis, R. Zvaigzne, B. Brūna, U. Bērziņš) un palīgiem (to vidū basketbola organizācijas komitejai – P. Strazdam, A. Bēcim, M. Dancim, E. Ceplītim un L. Hantai), uzteicot paplašināto programmu.

Par ALSP vadītāju nākamajiem 2 gadiem bez pretkandidāta atkal ievēlēja G. Bērzzariņu. Vienojās, ka jāsāk priekšdarbi 1993. gada baltiešu spēlēm Sidnejā un braucienam uz Trīszvaigžņu spēlēm Valmierā.

32. ALM Sidnejā 1992

Austrālijas latviešu 32. meistarsacīkstes Sidnejā ritēja gludi un bez pārsteigumiem. Kā vienmēr, Nr. 1 sporta vietu paturēja basketbols, kurā sacentās 9 vīriešu un 3 sieviešu vienības. Kupls bija dalībnieku skaits arī novusā – 28, bet golfā un galda tenisā 12. Diemžēl programmā neparādījās volejbols, ko latviešu jaunieši Austrālijā nebija iecienījuši.

Rīcības komiteja (Jaundienvidvelsas latviešu sporta savienības vadītājs Juris Katužans, Andris Andersons, Arnolds Gūtmanis, Andris Jaunbērziņš, Arnolds Jumiķis, Gvido Lācis, Roberts Lucis, Anda Medne, Eduards Rozentāls, Kārlis Tiliks) bija sarūpējuši patīkamas sacensību vietas, pirmo reizi izmantojot lielo un ērto Liverpules sporta centru. Ievadījuma dienas sportistu parādi vadīja, kā vienmēr Sidnejā, Ēriks Suķis.

Basketbols. Vīriešu basketbolā 9 vienības bija sadalītas 2 grupās: pirmajā – *MLS*, ASK, Sidnejas *Latvians*, *Spars II* un Brisbenas *DV Vilki*; otrajā – *Spars I*, *Spars III*, Kanberas *DV* un Sidnejas *Latvians* veterāni *Atmiņas*.

Pagājušā gada meistars *MLS* šoreiz vēl bija papildināts ar Latvijas viesi divmetrinieku Imantu Katlapu un pamatoti uzskatīts par karstu favorītu. Priekšgrupā melburnieši nevienu pretinieku nepielaida tuvāk par 28 punktiem, uzvarot ASK 56–28 (A. Švolmanis 13; U. Brūns 9), *Latvians* 69–32 (Švolmanis 15; A. Mednis 13) *Sparu II* 56–26 (Švolmanis 18; E. Ronis 9) un Brisbenas *DV* 64–25 (Švolmanis 19; T. Francis 10). ASK pieveica *Latvians* 65–46 (Reinis Dancis 22; Mednis 14), *Sparu II* 85–34 (Dancis 35; E. Ronis 8) un Brisbenas *DV* 68–39 (P. Ceplītis 18; J. Smīds 12).

Latvians pārspēja *Sparu II* 50–37 (Mednis 16; N. Ronis 11) un Brisbenas *DV* 33–22 (R. Lucis; Francis 9). *Spars II* tika galā ar Brisbenas *DV* 37–22 (P. Jumiķis 12; P. Caune 9). Pusfināliem kvalificējās *MLS* un ASK.

Otrajā grupā *Sparam I* nebija grūtību apspēlēt *Sparu III* 61–47 (A. Graudiņš; P. Kovaļuns 15), Kanberas *DV* 78–17 (T. Veidners 17; R. Medenis 6) un *Atmiņas* 68–26 (M. Tenisons 19; E. Lucis 12). *Spars III* uzvarēja Kanberas *DV* 48–33 (B. Volkerdons 14; P. Viljams 12) un *Atmiņas* 53–23 (Pēteris Ģībietis 14; Stupāns 7). Kanberas *DV* pieveica *Atmiņas* 34–22 (Medenis 9; Lucis 8). Pusfinālos iekļuva *Spars I* un *Spars III*.

Pirmais pusfināls risinājās dramatiski. ASK ar pārdomātu spēli turējās vadībā no paša sākuma un puslaikā veda 29–23. Pēdējās minūtēs sekmīgi Graudiņa, Tenisona un Adamsona metieni atvēra *Sparam* ceļu uz finālu – 50–48 (Graudiņš 19, Tenisons 10; Ceplītis 14, Dancis 12). *Sparu* trenēja V. Graudiņš, ASK – E. Ceplītis.

Otrajā pusfinālā nevienam nebija iemesla uztraukties. Melburnieši to varēja izmantot, lai iesildītos tās pašas dienas finālam, uzvarot *Sparu III* 53–28. (Švolmanis 18, I. Katlaps 16; E. Dinga, P. Ģībietis, R. Vanags 6). *MLS* trenēja S. Foksvels, *Sparu III* V. Sīkais.

Finālā abpusēji sīkstas aizsardzības dēļ punkti auga lēnām, taču *MLS* turējās vadībā, galvenokārt pateicoties Švolmaņa precizitātei, kamēr *Spara* rindās veiksmīgākais bija Graudiņš. Puslaiks 21–16 melburniešu labā. Pēdējo ceturksni iesākot, starpība bija tikai 4 punkti, bet neveiksme sodmetienos sidnejiešiem neļāva pretinieku iedzīt. Toties M. Mežciems realizēja pusi no izcīnītiem sodmetieniem, un kad Katlaps, kas ātrā tempa dēl bija palicis nepietiekami izmantots, beidzot saņēma pāris labas piespēles un pārvērta tās grozos, svaru kausi nenovēršami nosvērās meistarvienības pusē, kas punktos izteicās 53–37. *MLS* – Švolmanis 16, Katlaps 12, A. Mežciems 9, M. Mežciems 7, P. Lēmanis 4, A. Eimanis 3, V. Ķirps 2, J. Misiņš 0; *Spars I* – A. Graudiņš 17, M. Tenisons 8, P. Ģībietis 4, E. Ādamsons, D. Blūmanis 3, A. Daliņš, E. Martinsons, T. Veidners 0.

Veiksmīgākie punktu mednieki bija Dancis (ASK) caurmērā 17,6 p. spēlē (88 p. 6 spēlēs), Švolmanis *(MLS)* 16,7 (100 p. 6 spēlēs), Graudiņš *(Spars)* 15,8 (79 p. 5 spēlēs) un Ceplītis (ASK) 14,4 (72 p. 5 spēlēs). Pirms fināla rīkotajā tālmetienu sacensībā uzvarēja Mednis *(Latvians)*. Sporta kopas *Saule* dāvāto ceļojošo Jāņa Riņģa piemiņas vairogu piešķīra Latvijas viesim Imantam Katlapam.

Visas 3 sieviešu vienības bija tik līdzvērtīgas, ka uzvarētājas nevarēja pateikt dažreiz pat līdz pēdējām sekundēm. Ar īpašu atļauju spēlēja divas viespilsētu basketbolistes, kam nebija savas vienības – *MLS* Lisa Mežciema (pie *Spara*) un ASK Māra Kreišmane (pie *Kanberas*). Kanberietes droši vien būtu vēlējušās, kaut nebūtu jāspēlē nekāds finmāls, jo pirmajā dienā viņas pārspēja Sidnejas *DV* 34–27, un otrajā dienā sparietes 22–20. Sidnejas *DV* smagā cīņā pārspēja *Sparu* 23–19 un iekļuva finālā pret Kanberas *DV*.

Finālspēle ritēja punktu pa punktam, puslaiks 8–7 kanberiešu labā, un kad viņas pusotru minūti pirms beigām bija izrāvušās 17–13 vadībā, likās ka viņas tiks meistargodā; taču vanadzes neatlaidās un pēdējās sekundēs laimīgs Lindas Pričetas grozs deva *vanadzēm* 18–17 uzvaru. Finālā punktus guva: Sidnejas *DV* Anda Medne 5. Baiba Lasmane, Silvija Kārkliņa, Linda Pričeta 3, Ronda Andersone, Astrīda Pola 2, L. Šintone 0; Kanberas *DV* Elīna Erdmane, Māra Kreišmane 5, Elisa Erdmane 3, Dženija Lorija, Larisa Medene 2, Katrina Medene, Debija Saliņa 0.

Novuss. Ja basketbols Austrālijas latviešiem vēl arvien bija Nr.1 sports, tad par tikpat drošu Nr.2 bija izvērties novuss. Pašmāju tikai 1992. gadā dibinātā Sidnejas novusa kopa meistarsacīkstēs deva 14 dalībniekus vienspēlēs (vēl 3 pāru spēlēs), Balarata 6, Adelaide 4, Melburna 1.

Vienspēļu 25 dalībnieki bija sadalīti 4 grupās, no kurām finālam kvalificējās pirmie divi, gandarījuma turnīram nākamie divi dalībnieki. A grupā visus pretiniekus apspēlēja divkāršais Austrālijas meistars V. Pūce *(Venta)*, atdodot tikai divus setus, toties 2. vieta izšķīrās "fotofinišā": gan L. Kaimiņš (Melburnas *DV* novusa klubs), gan M. Vanags (Sidnejas novusa kopa) sasniedza 7 p. Viens uzvarēts sets vairāk ceļu uz finālu atvēra Kaimiņam. Arī B grupā A. Ringa (ASK) 1. vieta nebija apdraudēta: visas 5 uzvaras –10 p; J. Veiss (SNK) iekļuva finālā ar 6 p.

C grupā veiksmīgākais bija P. Neilands *(Venta)* 8 p.(no 10), bet par 2. vietu izšķīrējā spēlē sastapās Ē. Suķis (SNK) ar Austrālijas meistari Ausmu Pūci *(Venta)*. Ar 3–1 uzvarēja pirmais – 7 p.

D grupā 1. vietu bez zaudējuma nodrošināja P. Jaunkalvis (ASK) 8 p., ar *Ventas* meistaru A. Strauku – 6 p. – 2. v. Tā ka piedalījās tikai 2 dāmas, vienojās, ka par meistari kļūs augstākās vietas ieguvēja.

Sīkstajās finālcīņās pat uzvarētājam bija jāatdod 4 punkti. Favorīts Pūce negaidīti zaudēja Suķim 1–3 un sasniedza 10 p., tikpat cik Neilands (3 uzvaras, 4 neizšķirtas). Neilanda 19 uzvarēti seti deva viņam meistargodu (Pūcem 18). 3. un 4. vietā ierindojās abi adelaidieši – Jaunkalvis ar 8 p. un Rings ar 7 p. Tālāk Suķis 6, Strauks 6, Kaimiņš 5 un Veiss 4.

Gandarījuma turnīrā uzvarēja M. Vanags – 11 no 14, bet tikai par 1 p. atpalika Valija Āboliņa, kas līdz ar to ieguva Austrālijas meistares titulu. Ļoti labi nospēlēja arī otra dāma – Ausma Pūce – ar 8 p., ieņemot 4. v., 1 p. aiz E. Rozentāla 3. vietā.

Nākamajā dienā risinājās pāru spēles, pirmoreiz vienā programmā ar vienspēlēm. 14 pāru sacentās 2 grupās, diviem ikreiz iekļūstot finālā. A grupā droši pirmie bija Neilands ar Strauku – 10 p., ar K. Vanagu un M. Vanagu 2. v. (8). Tikpat punktu un arī setu bija izcīnījuši Jaunkalvis ar Ringu, taču zaudējuši savstarpējo spēli. B grupā visus 6 pretiniekus pārspēja Pūču pāris – Verners ar Ausmu – 12 p. Finālā Pūces spēlēja neizšķirti ar Veisu – Apeli, uzvarēja Vanagus 3–1 un Neilandu – Strauku 4–0. Tas nozīmēja, ka Veisam ar Apeli, kas arī bija pieveikuši Neilandu ar Strauku 3–1, bija jāuzvar Vanagus 4–0. Tas neizdevās un stāvoklī 1–1 spēli pārtrauca. Tā 1. v. V. Pūce– A. Pūce; 2. v. J. Veiss – I. Apelis; 3. v. P. Neilands – A. Strauks; 4. v. K. Vanags – M. Vanags.

Teniss. Jau otro gadu pēc kārtas meistarsacīkstes notika tenisā. Piedalījās 11 vīrieši un 2 sievietes. Spēlējot pēc vienmīnusa sistēmas, vīriešu grupas finālā Ints Graudiņš, Austrālijas latviešu Nr. 1 spēlētājs 1985. un 1989. g. LGM, pārspēja Paulu Ģibieti, bet sieviešu klasē sacentās abas adelai-dietes – vispusīgā Māra Kreišmane bija pārāka par savu māsu Zintu. Turnīru vadīja Roberts Lucis.

Golfā divos agra rīta cēlienos sacentās 12 vīri, visi sidnejieši. Skaitot gan bez handikapa, gan ar to par labāko sevi pierādīja Stens Kašs, kas meistargodā bija ticis arī 1987. gadā. 2. vietā (ar handikapu) ierindojās Stefans Zielonko, bet 3. v. – Guntis Zoliņš. Sacensības vadīja Arnolds Gūtmanis, kas pamanījās iegūt 4. vietu.

Kongress. Kongresā bija pārstāvētas 9 kopas, pēdējo gadu rekords, kas visas sniedza savus ziņojumus. ALSP vadītājs G. Bērzzariņš savā pārskatā uzsvēra akcijas *Zelts Latvijai!* (līdzekļu vākšana Latvijas olimpiešiem) teicamu izdošanos, bagātīgu informāciju no LSP Ārzemēs (vad. J. Robiņš), sakaru attīstību ar Latvijas sporta vadību, sportistiem un sporta presi un novusa uzplaukumu Austrālijas latviešu vidū, kā arī aicināja pieteikt kandidātus Baltiešu spēlēm (24. un 25. aprīlī Adelaidē) un Trīszvaigžņu spēlēm (no 18. līdz 23. jūnijam Valmierā).

Kongress nolēma simboliski atbalstīt Valdemāra Baumaņa (dibināts ASV) un Klāva Baloža piemiņas fondu (Vācijā).

33. ALM Brisbenā 1993

Pirmo reizi kopš 1954. gada Austrālijas latviešu meistarsacīkstes basketbolā risinājās Brisbenā, Austrālijas latviešu 43. Kultūras Dienu ietvaros. Spēles notika tikai vienā klasē – vīriešu basketbolā, piedaloties 5 vienībām no 4 pavalstīm. Tāpat kā KD, arī ALM sacensības izdevās labi par spīti tam, ka organizētājos bija tikai Toms Francis un Pēteris Bernhards. Sacensību sagatavošanas laikā viņus ar padomu atbalstīja sidnejietis Andris Jaunbērziņš. Palīdzību sniedza arī KD rīkotāji. Krietna skatītāju pulciņa klātbūtnē ALM atklāja KD rīcības komitejas priekšsēdis Andris Auliciems.

Pašas spēles ritēja draudzīgā garā, kaut spēku samēri lielumties bija līdzīgi. Bez īpašas piemaksas dalībniekiem bija izdevība spēlēt trīs tiesnešu uzraudzībā, kas bija jaunināj ums. Pirms sacīkstēm kopu pārstāvji izkārtoja arī jautājumu par nelatviešu dalību. Viņiem atļāva piedalīties tikai tad, ja

viņu kopa startētu ārpus konkursa, t. i., nebūtu tiesīga kļūt par meistaru, ne arī kvalificēties finālam. To izmantoja Brisbenas *DV Vilki*, bet Adelaides ASK nolēma spēlēt ar tīri latvisku sastāvu.

Ievadījumā *Spars* pārspēja Sidnejas *Latvians* 35–29 (E. Ronis 12; A. Mednis 11) un vēlāk tajā pašā dienā *MLS* 32–22 (A. Daliņš 14; A. Kalējs 8). Brisbenas *DV Vilki* pieveica ASK 51–33 (N. Teilors 15; R. Dancis 26) un vēlāk arī Sidnejas *Latvians* 60–46 (P. Caune 14; R. Lucis 20). *MLS* uzvarēja ASK 62–46 (M. Bērziņš 22; Dancis 26). Otrajā dienā *Spars* tika galā gan ar ASK 76–37 (E. Martinsons 17; Dancis 25), gan ar Brisbenas *DV Vilkiem* 48–34 (P. Daliņš 17; Teilors 14).

Meistarsacīkšu saistīgākajā spēlē *MLS* par vienu vienīgu grozu pieveica *Vilkus* 38–36 (Bērziņš 12; Smīds 12), bet izšķirējā spēlē par vietu finālā negaidīti smagi zaudēja Sidnejas *Latvians* 38–61 (E. Blāķis 10; Mednis 22). *Latvians* bez lielas piepūles uzveica arī ASK 66–29 (Lucis 21; Dancis 27).

Fināla pirmajā puslaikā starp *Sparu* un *Latvians* risinājās vienlīdzīga cīņa: pārtraukumā 20–17 *Spara* labā. Otrā puslaikā fiziski izturīgākie jaunie sparieši pamazām guva noteiktāku pārsvaru, izceļoties Edmundam Ronim. Kad *Latvians* zaudēja Medni ar 5 sodiem, viņu ofensīva apsīka, kaut it izcili cīnījās Andris Andersons. Viņš arī saņēma sporta kopas *Saule* dāvāto ceļojošo vairogu meistarsacīkšu vērtīgākajam spēlētājam.

Spars 55 (E. Ronis 18, P. Daliņš 9, E. Briedis, N. Ronis 8, Martinsons 5, A. Daliņš 4, R. Medenis 3) – *Latvians* 41 (A. Andersons 15, A. Mednis 11, D. Medenis 5, R. Aleidzāns, R. Lucis 4, A. Jaunbērziņš 2). Trīspunktu metienu sacensībā sekmīgākais bija Latvijas viesis A. Krēsliņš *(MLS)* ar A. Medni *(Latvians)* 2. vietā.

Kongress. Kongresā, ko vadīja A. Jaunbērziņš, bija pārstāvētas 4 kopas – *Brisbenas DV Vilki*, ASK, *Spars* un Sidnejas *Latvians*. Visu klātesošo kopu pārstāvji sniedza ziņojumus par darbību aizvadītajā gadā. Tāds bija arī no ALSP vadītāja, kurš cita starpā pieminēja Austrālijas latviešu sportistu startu Trīszvaigžņu spēlēs Valmierā un latviešu riteņbraucēju un svarcēlāju viesošanos Austrālijā. Bez basketbola teicama aktivitāte bijusi novusā. Gadskārtējā turnīrā Balaratā sasniegts jauns dalībnieku skaits: 48 vīrieši, 14 sievietes. Tika izteikta kritika vairākām kopām, kas nekārto reģistrācijas maksu. Kases pārskats rādīja nelielu zaudējumu.

Spriežot par nelatviešu piedalīšanos meistarsacīkstēs, pārstāvji palika pie iepriekšējās kārtības: vienība ar vienu vai vairākiem nelatviešiem nebūs tiesīga kļūt par meistaru vai spēlēt finālā. Kongress izteica pateicību brisbeniešiem T. Francim un P. Bernhardam par paveiktajiem priekšdarbiem ALM rīkošanai. Par ALSP vadītāju nākamajiem 2 gadiem atkal ievēlēja G. Bērzzariņu.

Novuss. Melburnas *DV* novusa kluba un Melburnas latviešu sporta kluba kopīgi rīkotajās Austrālijas latviešu novusa meistarsacīkstēs Melburnā dalībnieku skaits deva jaunu rekordu Austrālijā un, šķiet, arī jebkurā novusa turnīrā ārpus Latvijas. Vīriešu vienspēlēs startēja 50, sieviešu vienspēlēs 11, bet pāru spēlēs (kur izcīnīja *Ventas* dāvāto ceļojošo kausu) vēl 4 novusisti, kopā 65. No tiem mājinieki deva 20 (4 dāmas), rosīgie džilongieši 14 (4), vistālāko ceļu (900 km) braukušie sidnejieši 11, Adelaides ASK 10 (1) un Balaratas *Venta* 9 (3), taču tieši ventieši ieguva divus meistartitulus, pie kam Verners Pūce sasniedza zināmu rekordu, kļūstot par meistaru jau trešoreiz. Pāru spēlēs triumfēja L. Daņilovs ar Z. Tilleru, pēdējam aizstājot pēkšņi saslimušo G. Šulcu. Sievietēm jau piekto gadu pēc kārtas mainījās meistare: šoreiz veiksmīgākā bija melburniete M. Ekmane.

No vīriešu ranglistes 30 novusistiem nepiedalījās tikai 4. Spēcīgajā konkurencē tikai divi no pirmā četrinieka kvalificējās finālam, toties tajā vietu izcīnīja 3 spēlētāji, kam tobrīd nebija ranglistes punktu. Lielā spēlētāju skaita dēļ turnīrs izvērtās arī par izturības pārbaudi: gan priekšgrupā, gan finālā 9 spēles, kopā 72 seti, kas aizņēma krietnu darba dienu – pāri par 7 stundām.

No katras grupas divi iekļuva finālā, nākamie divi B finālā, bet pārējie sacentās vienmīnusa gandarījuma turnīrā.

Melnajā grupā V. Pūce *(Venta)* 14, P. Ronis (Melburnas *DV* NK) 13, A. Vālodze (ASK) 11, G. Šēpers (SNK) 9. Kluba biedram E. Rozentālam arī 9 .

Sarkanajā grupā E. Smalkais (MNK) 14, A. Druviņš (Džilongas *DV* NK *Atsitiens*) 12, J. Veiss (SNK) 11, H. Turss (MNK) 10; arī J. Zvaigznem un A. Ringam (abi ASK) 10.

Brūnajā grupā P. Neilands *(Venta)* 14, A. Bundulis (MNK) 13, V. Āboliņš 11, J. Dancis (abi ASK) 10.

Zilajā grupā G. Bērzzariņš (ASK) 14, M. Vanags (SNK) 13, L. Daņilovs *(Venta)* 12, A. Veide (MNK) 11.

Zaļajā grupā A. Strauks *(Venta)*, A. Strauts (SNK) 13, V. Stonka (DžNK) 12, E. Šulcs (MNK) 10; arī P. Jaunkalvim (ASK) 10.

Finālā V. Pūce paturēja savu precizitāti un uzvarēja ar 3 punktu pārsvaru – 15, 2. v. Vanags – 12, bet 11 punktus sasniedza Bundulis un pag. gada meistars Neilands. Seti abiem bija vienādi, bet uzvara savstarpējā spēlē deva 3. v. pirmajam. Tālāk Ronis 10, Strauks 9, Druviņš 7, Smalkais 6, Bērzzariņš 5, Strauts 4.

B finālā Vālodze 14, Daņilovs 13, Veide 12.

Sieviešu klasē 11 dalībnieces, to vidū 3 agrāko gadu meistares, sacentās katra ar katru. Pēc sīkstām cīņām par meistari kļuva Margrieta Ekmane – 15 p., kas sevi bija "pieteikusi" ar 3. vietu *Ventas* turnīrā pag. gada oktobrī. Trīs dāmas ieguva katra 13 p. Vietu kārtība: A. Pūce *(Venta)*, A. Muške (MNK), R. Zvaigzne (ASK). Tālāk A. Pomere (MNK), S. Liepiņa (DžNK), B. Āboliņa *(Venta)*, E. Namavīra, S. Stonka (DžNK), V. Āboliņa *(Venta)*, R. Kubile (DžNK).

Nākamajā dienā 26 pāri, daļa jaukti, sadalīti 4 grupās, sacentās dubultspēlē, pirmajiem diviem kvalificējoties finālam, nākamajiem diviem B finālam, bet pārējiem – vienmīnusa gandarījuma turnīram. Šoreiz spēlēja tikai 3 setus.

Brūnajā grupā: L. Daņilovs – Z. Tillers *(Venta)* 5; H. Turss – L. Kaimiņš (MNK) 4

Melnajā grupā: A. Prūsis – A. Pomere (MNK) 5; G. Šēpers – G. Lācis (SNK) 4

Sarkanā grupā: H. Rinks – J. Mellēns(DžNK) 5; E. Smalkais – A. Veide (MNK) 4

Zaļajā grupā: P. Jaunkalvis – A. Rings (ASK) 5; V. Āboliņš – V. Āboliņa *(Venta)* 4

Finālā Daņilovs – Tillers 6, Rinks – Mellēns 5, Rings – Jaunkalvis, Smalkais – Veide, Šēpers – Lācis 4, Prūsis – Pomere 3, Turss – Kaimiņš, Āboliņš – Āboliņa 1.

B finmāls: 1. Kārkliņš – Šulcs 6.

Rīkotāji bija sagādājuši 26 galdus – no Melburnas, Balaratas un Džilongas, tā ka spēles varēja ritēt bez kavēšanās. Galvenais turnīra rīkotājs bija A. Bundulis, techniskais vadītājs A. Priednieks, asistējot L. Meļķim, A. Reimanim, A. Kennem un H. Tursam. Balvas bija ziedojusi *DV* Melburnas nodaļa.

34. ALM Melburnā 1994

Austrālijas latviešu meistarsacīkstēm ir sena tradīcija: cieši saistītas ar Kultūras Dienām tūliņ pēc Ziemassvētkiem, tās pirmoreiz risinājās 1952. gadā Melburnā. Aizvadītajos 43 gados programmā bijuši dažādi sporta veidi. Vēlāk dalībnieku skaits vairs nebija tik kupls kā "ziedu laikos" (piem., 300 Sidnejā 1968. gadā) un daļa sporta veidu arī bija izzuduši. Visvairāk iemīļots joprojām bija palicis **basketbols**, kas mazo Latviju ierakstīja sporta vēsturē ar 1935. gadā izcīnīto Eiropas meistartituli, un kas arī Latvijas aptaujās bija bieži vien atzīts par nacionālo sportu Nr.1.

Tā arī šoreiz – 34. meistarsacīkstēs, Melburnā divpadsmito reizi basketbolā sacentās 6 vīriešu un 2 sieviešu vienības no trim pilsētām. Daudzi no tiem sportistiem, kas basketbola vai volejbola laukumu bija atstājuši, bija pievērsušies novusam. Šoreiz novuss, diemžēl bija pārcelts (pretēji tradicijai) uz 27. un 28. janvāri.

Ierastajā Albertparka zālē trīs *MLS* vienības, Sidnejas *Spars* un *Latvians* un Adelaides ASK spēlēja katra ar katru, pēc tam divas labākās finālā; sievietes sacentās trīsreiz.

Pagājušā gada meistartitulu aizstāvēt neizdevās *Sparam*, kas neatbrauca pilnā sastāvā; visnopietnākos draudus piedzīvojušajam mājnieku *MLS I* sagādāja Adelaides ASK, kas varēja būt gados visjaunākā vienība. *MLS I* un ASK pirmā satikšanās beidzās neizšķirti, pie kam adelaidieši ilgu laiku bija turējušies vadībā. Lēmums bija spēli neturpināt. Finālā pēc līdzīga sākuma agresīvie melburnieši savus jaunākos pretiniekus jau puslaikā bija "nolikuši uz dēļiem" (51–35) un izcīnīja meistargodu septīto reizi.

Sieviešu grupā gan *MLS*, gan *Spars* bija papildinājuši sastāvus ar jaunietēm no pilsētām, kam pašām savas vienības nebija: Adelaides un Brisbenas. Pirmo reizi pārliecinoši uzvarēja sidnejietes, bet otro un trešo reizi tikpat drošas uzvarētājas bija melburnietes, kas ieguva ceļojošo balvu desmito reizi.

Sporta kopas *Saule* dāvātā kādreizējā Austrālijas latviešu sporta vadītāja Jāņa Riņģa piemiņas ceļojošo vairogu piešķīra adelaidietim Paulam Ceplītim. Trīspunktu metienu sacensības uzvarētājs nesa Austrālijas basketbola pasaulē labi pazīstamo Bumbēra vārdu. Šoreiz tas bija 19 g. v. Miķelis, mirušā olimpiskā basketbolista Pētera dēls.

Rezultāti. Priekšsacīkstēs *MLS I* pieveica savu trešo vienību *Varoņus* 60–33 (L. Samulis 15; P. Cīrulis), *Latvians* 68–34 (M. Bumbērs 14; M. Zundāns 13), *Sparu* 48–33 (A. Lēmanis 9; E. Ronis, N. Ronis 7) un *MLS II* 52–37 (A. Lēmanis 14; U. Kalējs 10) un beidza 54–54 pret ASK (A. Lēmanis 16; P.Ceplītis 17). Šajā spēlē adelaidieši lieliski meta sodus: 16 no 18.

ASK uzvarēja *Latvians* 53–33 (Rūdis Dancis 13; V. Medenis 10), *MLS II* 50–36 (Ceplītis 14; E. Rozītis 14), *Varoņus* 67–38 (Reinis Dancis 18; I. Ārītis 12) un *Sparu* 57–45 (Ceplītis 14; E. Ādamsons 20).

MLS II tika galā gan ar *Sparu* 31–27 (Rozītis 12; Ādamsons 10), gan *Latvians* 48–37 (M. Mežciems 12; R. Medenis 10), gan *Varoņiem* 53–36 (A. Kalējs 13; P. Caune, I. Dimits 12)

Spars pārspēja *Varoņus* 43–28 (P. Daliņš 14; Caune 10) un cīnījās neizšķirti 47–47 ar saviem Sidnejas kaimiņiem *Latvians*: E. Ronis 17; A. Mednis 15). *Latvians* bija pārāki par *Varoņiem* 54–40 (R. Medenis 13; P. Adamovskis, Caune, M. Saliņš 8).

Pēc neizšķirtās spēles priekšsacīkstēs fināla uzvarētāju bija grūti pareģot. Varēja pieņemt, ka spēli izšķirs melburniešu lielākā pieredze un "garākais rezervistu sols", kas izrādījās pareizi. Pats sākums gan piederēja jaunajiem adelaidiešiem, kas izcīnīja 8–2 vadību, taču, Andreja Lēmaņa saprātīgi vadīti, melburnieši rezultātu izlīdzināja un tad, pārņēmuši vadību, to nepārtraukti palielināja. Īpaši precīzi meta Andris Švolmanis. *MLS* aizsardzību visvairāk pārbaudīja ātrais Pauls Ceplītis un zem groza slaidais Reinis Dancis, kas abi pirmajā puslaikā savāca bagātīgu punktu ražu ar sekmīgiem sodmetieniem. Atpūtā ejot, *MLS* pārsvars jau izteicās 51–35. ASK akcijas noslīdēja pavisam, kad abi brāļi Dančī – Reinis un Rūdis jau otrā puslaika sākumā izpelnījās 5. piezīmi. Rezultāts – *MLS* 91, ASK 73.

MLS: L. Samulis, A. Švolmanis ik 19, M. Bumbērs, A. Lēmanis ik 12, P. Lēmanis 11, A. Millers 9, V. Ķirps 7, E. Blāķis 2, M. Mežciems, priekšsacīkstēs arī M. Bērziņš; treneris D. Fultons. Ar vienības vecākajiem spēlētājiem labi sapratās arī abi padsmitnieki – Miķelis Bumbērs un Andrejs Millers.

ASK: P. Ceplītis 40, Reinis Dancis 9, A. Strazds 8, B. Zariņš 7, A. Jaudzems 6, E. Strazds 3, Rūdis Dancis; treneris M. Dancis.

Abu finālvienību sekmīgākie punktu guvēji 6 spēlēs: Ceplītis (ASK) 99, Švolmanis *(MLS)* 69, Reinis Dancis (ASK) 67, Samulis *(MLS)* 64, A. Lēmanis *(MLS)* 59, Bumbērs *(MLS)* 52. Sekmīgākie pārējās vienībās (5 spēlēs): *MLS I* – Rozītis 52, *Spars* – Ādamsons 48, *Varoņi* – Caune 45, *Latvians* – R. Medenis 36.

Pirmajā sieviešu spēlē sparietes pret *MLS* veda no sākuma līdz beigām, pretinieču punktus divkāršojot: 34–17 (L. Misiņa 13; D. Adamovska 9). Otrās spēles seja pilnīgi pārmainījās, laukumā ejot melburniešu trenerei Rudītei Pārumai, kas novadīja savu vienību līdz 26–18 uzvarai (M. Balode; Misiņa 8). Līdz ar to trešā spēle izvērtās par "finālu". Tajā melburnietes atguva Lisu Mežciemu, kas darba dēļ nebija varējusi spēlēt iepriekš. Tas spariešu uzdevumu padarīja neiespējamu. *MLS* ie-

guva 34 p. vairāk nekā divkāršojot pretinieču 16. *MLS* – L. Mežciema 12, D. Adamovska 10, M. Balode 8, S. Ose 2, K. Berbeka 2, I. Balode un spēlējošā trenere R. Pāruma; *Spars* – L. Misiņa 10, A. Salduma 3, S. Cifersone 2, M. France 1, L. Salduma. Kad pašam nebija jāspēlē, sparietes vadīja K. Rolavs.

Visā 3 spēļu sērijā sekmīgākās punktu guvējas bija Misiņa 31, Adamovska 27, Balode 26, A. Salduma un Cifersone 13.

Kopu pārstāvju sanāksmē ziņojumus sniedza ALSP vadītājs G. Bērzzariņš (arī par novusa nozari), A. Jaunbērziņš par *Latvians* darbību un (JDV latviešu sporta vadītāja J. Katužana uzdevumā) par Sidnejas sportu, M. Dancis par ASK darbību un V. Ķirps par *MLS* darbību. Nolasīja *Daugavas* vadītāja G. Lāča rakstisku pārskatu. Pārstāvji apstiprināja pieticīgu gada budžetu, atstājot ALSP reģistrācijas maksu līdzšinējo. Vienojās, ka 1995. gadā, izkrītot Kultūras Dienām, ALM tomēr būtu jārīko un lūdza to atkal uzņemties *MLS* valdei, atstājot sacensību datumu rīkotāju ziņā. Galveno rīkošanas darba smagumu uz saviem pleciem iznesa trīs cilvēki – *MLS* vadītājs Valdis Ķirps, Leo Meļķis un Ēriks Blāķis.

Austrālijas **novusa** meistarsacīkstēs janvāra beigās Melburnā uzvarēja Māris Vanags, gūstot 12 mēnešu laikā ceturto reizi 1. vietu atklātajos turnīros.

Vīriešu vienspēlēs pie galdiem stājās 45 novusisti, sadalīti 5 grupās. No katras divi ikreiz iekļuva finālā, nākošie divi – B finālā, 5. v. un 6. v. – gandarījuma turnīrā. No 1. grupas finālam kvalificējās divkāršais Austrālijas meistars E. Smalkais un negaidīti veiksmīgais V. Suprūns ar ik 10 p., atstājot 3. v. E. Dukātu – 9 un 4. v. J. Zvaigzni – 8.

2. grupā pārliecinošs uzvarētājs bija M. Vanags – 14 p., P. Krastiņš un J. Dancis sasniedza 10. Vairāk uzvarētu setu finālā vietu deva pirmajam. 4. E. Šulcs – 9, ko sasniedza arī J. Veiss. 3. grupas finālisti bija A. Vālodze un A. Strauks – ar 11 p. P. Ronim, bet P. Dancim, E. Švolmanim un H. Rinkam 8. Vietu B finālā ieguva pirmais. No 4. grupas ar līdzīgu punktu skaitu (13) kvalificējās P. Neilands un E. Kaufmanis. P. Jaunkalvim 10, V. Āboliņam, L. Kaimiņam un J. Midegam 9. B finālā iekļuva pirmais. 5. grupā uzvarēja A. Prūsis – 11, bet G. Kaufmanis, R. Hartmanis un J. Miķelsons bija ieguvuši 10. Vieta finālā piekrita Kaufmanim.

Finālā tātad bija pārstāvētas visas 5 aktīvās novusa kopas. Īpaši jāatzīmē sidnejieši, pirmo reizi ārpus mājām startējot ar 6 dalībniekiem, no kuriem puse iekļuva finālā, pie kam pārstāvot arī jauno paaudzi. Precīzi spēlējošais Vanags (SNK) atdeva tikai vienu neizšķirtu un ar 17 p. pārliecinoši kļuva par meistaru. Strauks (Balaratas *Venta*) ar 12 p. izcīnīja 2. vietu, E. Kaufmanis (SNK) ar 11 p. – 3. v., Smalkais (Melburnas *DV* NK) ar 10 p. 4. v., K. Kaufmanis (SNK) ar 9 p. – 5. v. Nākamie pieci sablīvējās pavisam cieši. Neilands *(Venta)* 7, Vālodze (ASK) 6, Prūsis, Suprūns (abi M. *DV* NK) un Krastiņš (Dž. *DV* NK *Atsitiens*) arī 6.

B finālā vairāk nekā puse bija adelaidiešu, kas arī ieguva pirmās divas vietas: Dukātam 12, Zvaigznem 11.

11 dāmas sacentās katra ar katru. Pēc spraigām cīņām, kurās neviena spēlētāja neizvairījās no zaudējuma, vienādu punktu skaitu (17) bija ieguvušas titula aizstāvētāja Margrieta Ekmane un Ausma Pomere (abas M. *DV* NK). Divi vairāk uzvarēti seti 1. vietu deva Pomerei, kas meistargodā bija bijusi arī 1989. g. 3. v. R. Zvaigzne (ASK) 15. Tālāk 1991. g. meistare A. Pūce *(Venta)* 13, 1992. g. meistare V. Āboliņa *(Venta)* 11, E. Kubile 9, E. Namavīra un S. Stonka (visas Dž. *DV* NK) 8, D. Stila (M. *DV* NK) 6, S. Liepiņa (Dž. *DV* NK) 5 un Lamberte (M *DV* NK) 1.

Par dubultspēļu meistartitulu cīnījās 25 pāri, sadalīti 5 grupās, no kurām uzvarētāji ikreiz ieguva vietu finālā, otrās vietas B finālā utt. Katrā mačā spēlēja tikai 3 setus. Pirmajā grupā uzvarēja G. Broders ar Jaunkalvi, pirms brāļiem Kaufmaņiem un Pomeres ar Prūsi; otrajā – Vanags ar I. Apeli, pirms A. Ringa un Vālodzes un dāmu pāra Kubiles un Namavīras, trešajā grupā veiksmīgākais bija Pūču pāris; tālāk R. Kārkliņš ar E. Šulcu un P. Dancis ar E. Dukātu; 4. grupā pirmie L. Kaimiņš ar H. Tursu, priekšā Neilandam ar Strauku un Āboliņam ar J. Danci; no 5. grupas finālā iekļuva V. Rudzītis ar Suprūnu, B finālā A. Bundulis ar Smalko, 3. v. Zvaigžņu pāris.

Finālā spēki izrādījās stipri līdzīgi un vietas varēja izšķirt viens sekmīgs vai nesekmīgs sitiens. Galu galā par meistariem kļuva Verners un Ausma Pūce *(Venta)*, kas šajā godā bija bijuši 1992. g. 2. v. Vanags – Apelis; 3. v. Broders – Jaunkalvis, 4. v. Kaimiņš – Turss, 5. v. Rudzītis – Suprūns.

Galvenais tiesnesis bija Alberts Priednieks, sekretārs Leonards Meļķis.

Novusa ALM Adelaidē 1995

1995. g. Kultūras Dienas nenotika. Vispārīgo meistarsacīkšu dalībniekiem visērtāk sasniedzamā pilsēta būtu Melburna, taču *MLS* jau 1994. g. ALM rīkošanā bija sastapies ar grūtībām organizēšanā un atteicās no otrreizējās rīkošanas. Rīkot **novusa** ALM uzņēmās ASK Adelaidē. Tās risinājās 5. *DV* dienu ietvaros decembra beigās Adelaidē. Pārstāvētas bija visas 5 aktīvās novusa kopas: Balaratas *Venta* (7 dalībnieki), Melburnas *DV* NK (6), Džilongas *DV* NK (3), SNK (1) un mājinieki ASK (15). 32 dalībnieki, no tiem 6 dāmas, sacentās 4 grupās, no katras ikreiz diviem iekļūstot finālā, diviem gandarījuma turnīrā utt. Sieviešu titulu iegūtu spēlētāja augstākajā vietā. Tā kā latviešu nama zāle bija aizņemta, turnīrs notika igauņu nama zālē, kas izrādījās piemērota.

Nekādu pārsteigumu nesagādāja sidnejieša Māra Vanaga uzvara, kam pēdējos divos gados tikai vienreiz bijis jāsamierinās ar zemāku vietu. Toties negaidīti sekmīgi spēlēja mājnieki, aizņemot 6 no 8 finmāla vietām, kā arī izcīnot sieviešu meistargodu. Finālā pārstāvēta vēl bija Melburna, bet neveicās allaž spēcīgajiem balaratiešiem.

A grupā Vanags ar 12 p. bija drošs pirmais, un Rutas Zvaigznes 9 p. deva arī viņai vietu finālā.

B grupā pārliecinoši uzvarēja ASK meistars J. Zvaigzne – 11 p., bet 8 p. sasniedza ievērojami progresējošais E. Strautiņš, J. Dancis, kas bija teicami spēlējis nesenajā Ventas turnīrā un P. Neilands.

Arī C grupā dominēja ASK novusisti – G. Bērzzariņš ar 11 p. un A. Vālodze – 9 p. Favorītu V. Pūci apsteidza arī Margrieta Ekmane – 8 p.

No D grupas finālam kvalificējās Ģ. Broders – 11 p. un A. Bundulis – 10 p.

Finālā nezaudēja ne Vanags, ne J. Zvaigzne, taču sidnejietis ar 3 neizšķirtām paturēja savu iepriekšējā gadā iegūto titulu – 11 p. Ar punktu mazāk 2. vietā J. Zvaigzne, savukārt par punktu priekšā Vālodzem. Tālāk Bērzzariņš, Bundulis 7, R. Zvaigzne 6, Broders 4, Strautiņš 3 (visi ASK, izņemot Bunduli – *Melburnas DV n. k.*)

Gandarījuma turnīrā uzvarēja Smalkais (Melburnas *DV* NK) 11.

Dāmas, vērtējot viņu iegūtās vietas vispārējā klasē, sarindojās šādi: 1. R. Zvaigzne (ASK); 2. M. Ekmane (Melburnas *DV* NK); 3. A. Pūce *(Venta)*; 4. A. Pomere (Melburnas *DV* NK); 5. V. Āboliņa *(Venta)*; 6. S. Stonka (Džilongas *DV* NK).

Dubultspēlēs, pārstāvot visas piecas pilsētas, piedalījās 16 pāri, sadalīti trīs grupās. Jau pirmajā iedegās sīva cīņa par divām vietām finālā. Galu galā pārākie tomēr bija titula aizstāvētāji – balaratieši Verners Pūce un Ausma Pūce – 7 p., punktu priekšā adelaidiešiem Jurim un Rutei Zvaigznēm.

Otrajā grupā bez zaudējuma uzvarēja mājinieki A. Vālodze ar V. Āboliņu – 7 p., 5 p. ieguva P. Neilands ar A. Strauku un adelaidieši Ģ. Broders ar G. Petrovu. Viens uzvarēts sets vairāk vietu finālā deva pirmajiem.

Trešajā grupā droši pirmie bija melburnieši A. Bundulis ar E. Smalko – 7 p. Finālā iekļuva arī vienspēļu meistars M. Vanags ar ASK partneri A. Platumu – 5 p.

Finālā, katram ar katru spēlējot trīs setus, Pūču pāris uzvarēja visus 5 pretiniekus un ar 10 p. paturēja titulu. 6 p. ieguva Neilands ar Strauku (arī *Venta*) un J.un R. Zvaigznes (ASK). Viens uzvarēts sets vairāk izšķīra 2. vietu par labu pirmajiem. Tālāk Āboliņš ar Vālodzi (ASK) – 4, Vanags (SNK) ar Platumu (ASK) 2 un Smalkais ar Bunduli (M. *DV* NK), arī 2. Gandarījuma turnīrā uzvarēja Broders ar Petrovu.

DV Adelaides nodaļa bija ziedojusi balvas uzvarētājiem gan vīriešu, gan sieviešu vienspēlē. Bez tam Vanags paturēja īpašumā līdz šim ceļojošo Balaratas *Ventas* kausu, bet sieviešu vienspēļu Mel-

burnas *DV* ziedotais kauss vēl turpinās ceļot. Visus turnīra priekšdarbus bija veicis ASK novusa nozares vadītājs J. Zvaigzne ar dzīvesbiedri Ruti, bet turnīra laikā sekretāra pienākumus sekmīgi veica I. Blicavs, T. Dicmanis un A. Luters.

11. BALTIEŠU SPĒLES SIDNEJĀ 1991

Austrālijas baltiešu spēles kopš 1969. gada ar divu gadu atstarpi bija ritējušas gludi, visu trīs tautību vīriešu, sieviešu, zēnu un meiteņu izlasēm sacenšoties basketbolā un volejbolā. Igauņiem sāka trūkt jaunieši, bet 1989. g. Melburnā paredzētās spēles dažādu iemeslu dēļ izjuka pavisam. Baltiešu sporta padomes sēdeklis skaitījās pārgājis uz Sidneju, taču padome konstruējās tikai 1991. gada sākumā. Padome nolēma mēģināt iesaistīt sacensībās atsevišķas kopas, kaut līdzīgs plāns Melburnā bija cietis neveiksmi.

Arī šoreiz izrādījās, ka kopas nav gatavas sūtīt savas vienības, ko varētu izskaidrot daļēji ar līdzekļu, daļēji ar spēlētāju trūkumu. No latviešu puses pieteicās vienīgi *MLS* basketbolisti. Papildināt Sidnejas sieviešu un zēnu basketbola vienības ar citu pilsētu spēlētājiem arī neizdevās. Tikai Lisa Mežciema ieradās no Melburnas.

Sastādīt vīriešu un sieviešu volejbola vienības Sidnejā neizdevās. Stāvokli glāba Sidnejas *Daugavas* vadītājs Gvido Lācis, kas nevien sastādīja Sidnejas veterānu vienību, bet sarunāja palīgus no *MLS* un Kanberas vīriešu vienībai.

Sacensību programmā vīriešu basketbolā bija minētas 6 klubu vienības, kā arī *Lithuania* un *Estonia*. Visās citās grupās – sieviešu un zēnu basketbolā, vīriešu, veterānu un sieviešu volejbolā atzīmētas bija valstu vienības. Nokrustīt kādu vienību jau varēja, bet tas vien to par izlasi nepadarīja. Īsta sastādītā vienība bija tikai vīriešu volejbolā, bet pārējās – Sidnejas vienības.

Palika iespaids, ka ne lietuviešiem, ne igauņiem sadarbība starp kopām dažādās pavalstīs nav tik cieša kā latviešiem.

Volejbols. Igauņi bijuši tradicionālie baltiešu spēļu uzvarētāji volejbolā. Pat vēl vairāk; līdz šim latviešiem tikai vienu vienīgu reizi bija izdevies izcīnīt 1. vietu – pašās pirmajās spēlēs 1969. gadā Adelaidē. Pēc 23 gadu gaidīšanas latviešiem beidzot izdevās panākumu atkārtot, pieveicot igauņus spraigā cīņā 15–12, 10–15, 15–11 un 15–1 un arī lietuviešus 15–7, 15–8, 15–9. Igauņi pārspēja lietuviešus 15–13, 15–4 un w–0.

Uz Lāča aicinājumu atsaucās melburnieši Eriks Loigoms, Viktors Švarcs, Ronalds Meļķis un Kanberā dzīvojošais Valdis Zvaigzne. Viņiem blakus stājās sidnejieši Malkoms Sīlis un Ivars Vadzis. Pēdējais nodarbināts kā lidmašīnas pilots, bet laimīgā kārtā spēļu nedēļas nogalē ieradās Sidnejā. Patīkami bija redzēt sastāvā arī trīs 17 g. v. jaunekļus – sidnejiešus Robertu Pogaini un Marku Vegneru, kā arī kanberieti (*Spara* biedru) Raini Medeni, kas sevi pierādīja par techniski jau labiem spēlētājiem un labi iederējās vairāk pieredzējušo volejbolistu vidū. Loigoms darbojās arī par treneri, Gvido Lācis – par menedžeru.

Sarunāt sieviešu volejbola vienību Sidnejā nebija izdevies. Lai programmā nepaliktu robs, spēlēt uzņēmās basketbolistes Ronda Andersone, Silvija Kārkliņa, Baiba Lasmane, Anda Medne, Lisa Mežciema, Linda Pričeta un Laura Zariņa. Pārākas bija lietuvietes ar vienu "īstu" volejbolisti laukumā – 15–10, 15–8.

Toties it spraigi risinājās veterānu cīņas. Arī šeit latviešiem izdevās pārspēt igauņus 13–15, 15–12, 16–14, bet nācās zaudēt lietuviešiem 11–15, 9–15. Lietuvieši gan zaudēja igauņiem 15–10, 12–15, 9–15, bet skaitot setus, ierindojās 1. vietā. Latviešu sastāvā spēlēja Ričards Delforce, Džordžs Divics, Gvido Lācis (arī treneris un menedžers), Jānis Lācis, Ēriks Loigoms, Pēteris Pētersons, Juris Sīlis (1969. g. spēļu dalībnieks; Malkolms ir viņa dēls) un Ilgonis Šulcs. Latvieši bija vecākie – caurmērā 52 g. (trīs virs 60 g.) Robeža bija 35 g., kas ļāva Loigomam spēlēt abās grupās.

Basketbols. Vīriešu basketbolam piekrišana bija liela: laukumā devās 4 lietuviešu, 3 latviešu (Sidnejas *Spars*, un *Daugava*, Melburnas *MLS*) un 1 igauņu vienība, kas bija sadalītas divās apmēram vienādās grupās. Grupu uzvarētāji sacentās finālā. Viena no lietuviešiem bija sastādītā izlasē, kas pārstāvētu Austrālijas lietuviešus viņu tā gada globālājās spēlēs. Tiktāl viss būtu labi, taču cik galvgala vienības bija spēcīgas, tik "aste" vāja. Tādi rezultāti kā *MLS* 103 – igauņi 16, vai lietuviešu sastādītā 97 – Kovas jaunie veterāni 36 nenāca par labu ne spēlētājiem, ne skatītājiem, ne baltiešu sportam. Kā nekā sākotnējā doma baltiešu spēļu radīšanā bija parādīt labāko, ko katra tautība sportā sasniegusi.

A grupā *Sparam* nebija grūtības uzvarēt visas trīs spēles: *Kovas* superveterānus ar 66–46 (A. Graudiņš 21), Sidnejas *DV* 64–40 (Graudiņš 24; E. Ādamsons 11) un *Kovas* 67–36 (Graudiņš 25). *Kovas* pārspēja savus superveterānus 61–42 un smagā cīņā arī *DV* 49–47 (A. Mednis 17), ierindojoties grupā 2. vietā. *Vanagiem* nebija grūtību pret *Kovas* superveteräniem – 70–36 (M. Zundāns 23).

B grupā *MLS* pieveica igauņus 103–16 (A. Švolmanis 24) un *Kovas* jaunos veterānus 56–41 (Švolmanis 22), bet izšķirējā spēlē pret lietuviešu sastādīto pēc līdzīga pirmā puslaika, nevarēja nosegt Kasperaiti, kura trīs veiksmīgi tālmetieni deva viņa vienībai 47–40 uzvaru (E. Blāķis 13). Lietuvieši viegli tika galā gan ar igauņiem 78–23, gan ar *Kovas* jaunajiem veteräniem 97–36.

Fināla puslaikā lietuvieši bija pret *Sparu* panākuši 24–21 pārsvaru, taču pēc tam Graudiņš, Ģibietis un Tenisons salauza pretinieku pretestību, kas pēc 2 spēlētāju zaudējuma ar pilnu sodu mēru palika 4 vīru sastāvā. Rezultāts 50–44 *Spara* labā (A. Graudiņš 18, P. Ģibietis 12, M. Tenisons 10, D. Blūmanis 6, E. Briedis 4, E. Martinsons, M. Plāteris, R. Medenis, V. Medenis).

Spēlē par 3.vietu *MLS* izrādījās ievērojami pārāks par Kovas, uzvarot 75–36. A. Švolmanis 16, A. Mežciems 13, R. Blāķis 12, A. Kalējs 10, E. Blāķis 9, V. Ķirps 8, P. Bauers 3, V. Bendrups 2, M. Mežciems 2).

Sieviešu grupā sidnejietēm palīgā atbraukusi bija melburniete Lisa Mežciema. Latvietēm gan izdevās pieveikt *Kovas* 2. vienību 40–30 (A. Mežaka-Pola 15, B. Lasmane 11, L. Pričeta 6, A. Medne 4, S. Kārkliņa. L. Mežciema 2, R. Andersone, L. Misiņa), bet pret pirmo vienību nācās zaudēt 18–50 (Lasmane 8, Medne 6, Mežaka-Pola, Mežciema 2). Lietuviešu savstarpējā spēlē uzvarēja pirmā vienība 63–18.

Zēniem pret lietuviešiem grūts bija pirmais puslaiks – 18–25, bet tad savu labāko formu parādīja Rainis Medenis, dodot savai vienībai 52–45 uzvaru (Medenis 24, M. Vegners 10, R. Pogainis 7, E. Dinga 5, E. Lācis 4, M. Masulāns 2, K. Kluina).

Baltiešu sporta padomē latviešus pārstāvēja Andris Andersons, lietuviešus Pēteris Andriejunas (priekšsēdis) un Betina Migus, igauņus Eriks Simmuls un Vaino Keskula. Pēc pirmās dienas sacensībām sportisti varēja priecāties ballē lietuviešu klubā.

BALTIEŠU SPORTA SVĒTKI ADELAIDĒ 1994

12. baltiešu spēles bija paredzētas 1993. gadā Adelaidē. Baltiešu padome veica zināmus priekšdarbus, taču lietuvieši ieņēma noraidošu nostāju. Arī igauņi norādīja uz grūtībām vienību sastādīšanā. Padomei cits nekas neatlika kā Baltiešu spēles atcelt. Tā ieteica pašām kopām rīkot vietēja rakstura sacensības, lai uzturētu draudzīgas saites baltiešu sportistu starpā.

Mēnešus vēlāk, kad Adelaides lietuviešu sporta klubs *Vytis* bija mainījis savu valdi, tā atjaunoja Baltiešu spēļu domu, taču tā netika reālizēta. Toties nākošā gadā ASK, sadarbībā ar vietējiem lietuviešiem un igauņiem sarīkoja plašus sporta svētkus, kuros ieradās arī ciemiņi no Melburnas.

Piemin aizvestos, aizstāv valodu. Atklāšanas ceremonijā pēc sportistu uznākšanas ar minūtes klusuma brīdi pieminēja 1941. gada 14. jūnija naktī aizvestos baltiešus. Sarīkojumu kuplināja latviešu un lietuviešu deju grupas. Spēļu laikā daudz dalībnieku un skatītāju parakstīja prof. Dr. Jāņa

Priedkalna sastādīto aicinājumu ANO Cilvēktiesību komisijai palīdzēt Baltijas valstīm sargāt baltiešu valodas un atspēkot Krievijas ārlietu ministrijas protestu par nepieciešamību lietot attiecīgās Baltijas valsts valodu oficiālās darīšanās.

Viskuplākais vienību skaits bija basketbolā. Vīriešu grupā ASK piedalījās ar divām vienībām, Adelaides *Vytis* un Melburnas *Varpas* – katrs ar vienu. ASK Sarkanā vienība pieveica *Varpas* 49–42 (P. Ceplītis 21), *Vyti* 47–31 (Ceplītis 17) un ASK Balto vienību 59–34 (M. Jaudzems 8). 3. vietā ASK *baltie* ar uzvaru pār *Vyti* 47–45 – Vords *(Ward)* 27.

ASK *sarkano* sastāvā: I. Blicavs, P. Ceplītis, Rūdis Dancis, B. Knochs, A. Ņikitins, E. Strazds, B. Zariņš; *baltie*: I. Didrichsons, A. un M. Jaudzemi, G. Kargans, M. Rudaks, M. Vords un divi viesi no Latvijas A. Visickis un K. Kamradzis.

Latviešu apvienotā vienība (Ceplītis, Dancis, Didrichsons, M. Jaudzems, Knochs, Ņikitins, Strazds, Vords, Zariņš) uzvarēja apvienotos lietuviešus 93–84 (Vords 31).

Sieviešu grupā latvietes pieveica gan *Vyti I* 30–21 (I. Siļķēna 9), gan *Vyti II* 48–16 (Siļķēna, Dž. Moterama ik 12). Sastāvā: B. Blicava, I. Ceplīte, A. Dadze, B. Molitora, Dž. Moterama, S. Ose, D. Ziemele. Latvietes uzvarēja arī lietuviešu sastādīto vienību 32–22 (Siļķēna 12).

Zem 18 g. grupā latviešu zēni bija pārāki par lietuviešiem abās spēlēs: 53–43 (Rūdis Dancis 15) un 70–40 (Dancis 23). Sastāvā: R. Dancis, I. Didrichsons, M. Jaudzems, L. Karvelis, E. Strazds, V. Strazds, A. Visickis, M. Vords.

Zem 14 g. paraugspēlē latviešu Sarkanā vienība – Janīna Bērziņa, P. Būtijs (Boothey), E. Nīts, L. Nīts, V. Strazds (13 p.) – uzvarēja savu Balto vienību – M. Bumbieris, L. Karvelis, P. Karvelis, T. Putniņš, P. Vedigs – 42–37

Latviešu vienības trenēja Ivars Blicavs (vīriešu *sarkano*), M. Dancis (vīriešu *balto* un zem 18 g. *balto*), B. Molitora (sieviešu, asistējot Ilmaram Blicavam), P. Strazds (zem 18 g.. un zem 14 g. *sarkano*).

Vīriešu **volejbolā** adelaidiešiem bija palīgā atbraukuši melburnieši E. Loigoms, R. Meļķis un V. Švarcs, taču igauņi izrādījās pārāki: 15–6; 15–8, 15–5. Ar vieglu 15–3, 15–2, 15–0 uzvaru pār lietuviešiem igauņi ieguva 1. vietu. Latvieši – A. Balodis, K. Kamradzis, G. Kargans, E. Loigoms, R. Meļķis, M. Rudaks, V. Švarcs, V. Zvaigzne – pieveica lietuviešus 15–2, 15–4, 15–11. Trenēja R. Meļķis, vienību vadīja T. Dicmanis.

Sieviešu volejbolā sacentās tikai igaunietes ar lietuvietēm, pirmajām svinot divas vieglas uzvaras; 15–1, 15–5, 15–2 un 15–8, 15–3, 15–11.

Vienību sacensības risinājās arī **tenisā**, kur pārākais bija latviešu sastāvs: Belinda Krieva, G. Krievs, A. Līdums un M. Sale.

Kupls skaits piedalījās arī individuālās sacensībās. **Galda tenisa** vienspēlēs triumfēja lietuvieši. J. Brakovskis ar lietuvieti V. Mazeli bija labākie vīriešu pāru spēlē; Brakovskis pārī ar Annu Didrichsoni uzvarēja jauktajā dubultspēlē.

Golfā uzvarēja lietuviešu pārstāvis. **Novusā** diemžēl nepiedalījās gaidītie igauņi; 11 latviešu konkurencē uzvarēja Melburnas viesis A. Strauks.

Astoņbumbu spēlē (14 dalībnieki) labākais bija lietuvietis V. Lazausks, no latviešiem E. Bikavs 3. v.

Bridžā (4 pāri) veiksmīgākais bija latviešu pāris V. Muižulis ar J. Zvaigzni.

OLIMPISKĀ NEDĒĻA LATVIJĀ 1990

Nacionālā atmoda Latvijā spilgti izpaudās arī sportā. 1988. gada novembrī atjaunoja LOK ar Vilni Baltiņu kā prezidentu; 1989. gada maijā dibinājās LOA Dainas Šveicas vadībā. Tika uzņemti sakari ar ārzemju latviešu sporta vadību. FKSK (vad. Daumants Znatnajs) izsludināja sporta svētkus Rīgā 1990. gada jūnijā, uzaicinot uz tiem arī ārzemju latviešus, ar saukli *Vienoti Latvijai!* Vēlāk šiem svētkiem deva Olimpiskās nedēļas nosaukumu. Jau 1989. gadā ALSP informēja savas kopas

par uzaicinājumu un uzņēmās Austrālijas sportistu grupas sastādīšanu. LSPBP prezidija priekšsēdis Teodors Aldzeris 1990. gada februārī ieradās Latvijā kā FKSK viesis, tikās ar sporta vadītājiem un vienojās par sadarbību,

1990. gada 4. maijā Augstākā padome pieņēma Latvijas republikas atjaunošanas deklarāciju, tā kā pirmā tikšanās Latvijas un ārzemju latviešu sportistiem pēc 45 gadu atšķirtības notika jau atkal neatkarīgajā Latvijā.

Interese par Olimpisko nedēļu Austrālijā bija ievērojama, taču ALSP braucējus varēja atbalstīt tikai simboliski, bez tam jūnijs Austrālijā ir studiju un mācību laiks. Rezultātā tomēr izdevās sastādīt vīriešu basketbola vienību, ja arī ne no vislabākajiem spēlētājiem – kas neizdevās ne ASV, ne Kanadai, bet vēl tikai Eiropai. Divas teicamas volejbolistes pievienojās ASV un Kanadas apvienotajai volejbola vienībai; novusā piedalījās divi, tenisā viens spēlētājs. Diemžēl divām basketbolistēm, kam bija solīta vieta kādā no vietējām vienībām, galu galā tāda neatradās.

Basketbolā Austrāliju pārstāvēja Uldis Brūns, Pauls Ceplītis (ASK), Andrejs Mežciems, Miķelis Mežciems *(MLS)*, Andis Graudiņš, Viktors Sīkais, Pēteris Jumiķis *(Spars)*, Andris Andersons, Aivars Mednis, Roberts Lucis *(DV)*, Kalvis Jaunalksnis. Treneris bija Edgars Ceplītis, menedžers Leonards Meļķis *(MLS)*. Basketbolistes, kas ieradās Latvijā, bet bija spiestas palikt skatītājos, bija Anda Baumane *(DV)* un Ieva Ozoliņa *(MLS)*. Sastādītajā volejbola vienībā iesaistījās Zinta Zvaigzne un Vizma Brūna. Tenisu spēlēja Roberts Lucis, novusu Eriks Suķis (SNK) un Gunārs Bērzzariņš (ASK). Grupā, neieskaitot līdzbraucējus, pavisam bija 17 sportisti.

Grupas dalībnieki Rīgā ieradās dažādos laikos. Iebraucējus Tallinā, kas bija ceļojuši caur Helsinkiem, lai nebūtu jānolaižas Maskavā, sagaidīja FKSK pārstāves un nogādāja Rīgā. Pie Igaunijas – Latvijas robežas, kur jau lepojās uzraksts *Latvijas Republika*, autobuss apstājās, un ceļotāji varēja nostāties uz Latvijas zemes – daudzi pirmoreiz mūžā – un nolikt ziedus.

Iebraucējus Sporta pilī, K. Barona ielā, sagaidīja un reģistrēja rīcības komitejas priekšsēdis Voldemārs Celms ar palīgiem un palīdzēm. Tos sportistus, kas nebija sarunājuši mājvietas pie radiem, apmetināja ērtajā Mežaparka sporta bazē (kādreizējā jachtklubā), kur bija gādāts arī par maltītēm – viss bez maksas. Uz centru, parādes un sacīkšu vietām (Daugavas stadions, Daugavas sporta nams) transports darbojās nevainojami Zigurda Konuša vadībā.

Ievadījumā preses konferenci atklāja jaunieceltā FKSK priekšniece Daina Šveica, arī LOA prezidente un LOK viceprezidente, vairākkārtējā Eiropas meistare akadēmiskā airēšanā, uzsverot vēsturiskā brīža nozīmi, kad pēc 45 gadiem atkal tikās latviešu sportisti no visas pasaules, lai sadotos rokās un sacenstos plecs pie pleca.

Piedalījās LOK prezidents Vilnis Baltiņš, preses centra un laikraksta *Sports* vadītājs Andrejs Kauss, LSPBP prezidija priekšsēdis Teodors Aldzeris, ALA Sporta biroja vadītājs Kārlis Zāmurs, Austrālijas sporta pārvaldes vadītājs Gunārs Bērzzariņš un daudz interesentu gan no ārzemēm, gan vietējie. Lielākā daļa jautājumu bija adresēta ārzemju pārstāvjiem, kas informēja klausītājus par latviešu sporta dzīvi ārpus Latvijas kopš tās atstāšanas un brauciena organizēšanu uz Olimpisko nedēļu. "Mēs esam viena tauta!" bija ALSP vadītāja pamatmotīvs. Klāt bija arī PSRS OK prezidents un SOK viceprezidents Valerijs Smirnovs. Vēlāk vadītājiem rīkotajā pieņemšanā piedalījās arī Krievijas OK prezidents Rusaks.

Ļaužu pārpildītajā Daugavas stadionā notika sportistu parāde un atklāšanas svinības. Aiz sarkanbaltsarkanā karoga soļoja visas viesu grupas, katra ar savas mītnes zemes karogu, mājinieki, tautumeitas un dēli krāšņos tautastērpos. Atklāšanas runā Augstākās padomes priekšsēdētāja vietnieks Dainis Īvāns izteica cerību, ka Olimpiskā nedēļa aizdedzinās sporta gara uguni, aicināja uz tautas sportu, pateicās ārzemju latviešiem, kas savu jauno paaudzi bija audzinājuši latvisku. Olimpiskie zelta medaļnieki Jānis Ķipurs un Vera Zozuļa aizdedzināja jāņugunis.

29. jūnijā sportisti pulcējās Doma baznīcā piemiņas dievkalpojumam – aizlūgumam par mirušiem un represijās bojā gājušiem sportistiem. Tas notika laikraksta *Sports* lasītāju ierosmē un redakcijas atbalstā.

30. jūnijā sporta forumā ārzemju pārvalžu pārstāvjiem bija iespēja tuvāk iepazīstināt klausītājus ar sporta dzīvi mītnes zemēs. Starplaikā ārzemju latviešiem nācās sniegt daudz interviju presei, radio un televīzijai.

Sanāksmē Valmierā FKSK, LOK vadību, LSPBP priekšsēdi un pārvalžu vadītājus viesmīlīgi uzņēma Valmieras rajona izpildkomitejas priekšsēža vietnieks Kārlis Greiškalns, rajona fiziskās kultūras un sporta apvienības priekšsēdis Aleksandrs Butins, Valmieras pilsētas galva Andris Bērziņš, Jāņa Daliņa fonda valdes locekļi Jānis Motivāns un Ozoliņš u. c.

Sanāksmē risinājās spraigas pārrunas par valmieriešu iecerētajām Trīszvaigžņu spēlēm. Galu galā vienojās, ka Valmierai uzticēs 3. LGM rīkošanu 1993. gadā, Latviešu Sporta Apvienībai Kanadā atsakoties no rīkošanas tiesībām par labu Valmierai. Šo lēmumu vēlāk neapstiprināja LSPBP kongress.

Pēc vairākām Latvijas un ārzemju sporta vadītāju sanāksmēm 30. jūnijā pieņēma sekojošo rezolūciju par tālāko sadarbību.

"Šajā latviešu tautas trešajā atmodas laikā pēc 50 gadu piespiedu atšķirtības Rīgā tikās Latvijas Republikas un latviešu sporta organizāciju pārstāvji no ASV, Anglijas, Austrālijas, Kanadas, VFR, Zviedrijas un LSPBP.

Pateicoties olimpiskās kustības atdzimšanai Latvijā, Latviešu Sporta padomes brīvajā pasaulē un Latvijas Sporta komitejas sadarbībai, 1990. gada jūnijā sekmīgi sarīkota pirmā Latvijas Olimpiskā nedēļa ar plašu programmu republikas sporta bazēs.

Tāpat šī gada 27. jūnijā tika pieņemts projekts par 3. Latviešu globālo meistarsacīkšu sarīkošanu 1993. gada jūnijā Valmierā, līdz ar to iesaistot Latviju šo nozīmīgo sacensību tīklā.

Pieredze, kas radusies sadarbībā starp Latvijas un citu valstu latviešu sporta organizācijām un kustībām Olimpiskās nedēļas organizēšanas gaitā, turpmāk izmantojama un pilnveidojama tālāko latviešu sportisko sakaru attīstīšanai.

Latvijas Republikas Ministru Padomes Fiziskās kultūras un sporta komiteja ir apņēmusies veikt savstarpējās informācijas savākšanu un apmaiņu.

Savstarpējā sadarbība ir pamats tālāko kontaktu attīstībai kopējai mērķtiecīgai darbībai, lai sekmētu Latvijas sporta atgriešanos Eiropā un pasaulē, un panāktu Latvijas sporta federāciju un Latvijas Olimpiskās komitejas atzīšanu starptautiskajā olimpiskajā kustībā."

Basketbola turnīrā "austrāliešiem" bija jāatsaucas uz olimpisko principu "galvenais ir piedalīties". Ja trimdas sākuma gados Austrālijā ieceļojušo latviešu skaitu vērtēja starp 20 000 un 30 000, tad 1990. gadā nez vai varētu saskaitīt 10 000. Tātad pilsētiņās kā Saldū vai Siguldā bija vairāk latviešu kā Austrālijā. Turnīra uzvarētājs Latvija I (VEF) gan nebija pilnā sastāvā, taču arī tam nebija grūtību pārspēt Austrāliju 120–63. Latvija II (Baldone) pārāk necentās sasniegt augstu rezultātu, uzvarot 104–80. Nepatīkami pārsteidza Eiropas vienība (Zviedrijas latvieši), kas bija palīgos paņēmuši divus teicamus Latvijas spēlētājus, par treneri uzaicinājusi olimpieti Maigoni Valdmani un tādējādi pieveica Austrāliju 101–55.

Turnīra beigu stāvoklis: 1. Latvija I; 2. Latvija II; 3. Eiropa; 4. Austrālija.

Iesildoties turnīram Austrālijas vienība pieņēma ielūgumu viesoties Smiltenē, bet pēc turnīra uzvarēja draudzības sacīkstē Rīgā.

Toties lieliski veicās ārzemju volejbolistēm (ASV, Kanada, Austrālija), kas ieguva 1. vietu, atstājot aiz sevis Rīgas, Kurzemes un Zemgales vienības – jāatzīst ne Latvijas virslīgas līmenī.

Vēsturiskajai sarīkojumu sērijai punktu pielika sirsnīgs noslēguma vakars 1. jūlijā Dailes zālē Dzintaros. Oficiālajā atvadu ceremonijā runāja vadība un organizatori – Šveica, Znatnajs, Celms un citi. Viņi visi varēja justies gandarīti. Olimpiskā nedēļa bija noritējusi gludi, priecīgi un draudzīgi – bija mests tilts pāri okeāniem. Bagātīgi plūda diplomi un piemiņas balvas.

Sporta svētku priekšpēdējais cēliens notika pie jūras, kur dejoja sporta skolas audzēkņi un uzliesmoja raķetes. Laivinieki aizveda olimpisko karogu uz selgā stāvošu kuģi. Tad visi atgriezās zālē, lai pavadītu atlikušo laiku dejojot, sarunājoties un dibinot jaunas draudzības.

TRĪSZVAIGŽŅU SPĒLES VALMIERĀ 1993

Sarīkot dižus sporta svētkus Valmierā valmierieši bija iecerējuši jau 1989. gadā. Viņu dzinējspēks bija Kārlis Greiškalns, LOK viceprezidents un Valmieras pilsētas valdes loceklis, kas vadīja rīcības komiteju. Tiekoties 1990. gada olimpiskās nedēļas laikā, Valmieras un ārzemju sporta vadītāji vienojās, ka 1993. gadā Valmierā būs 3. LGM, taču šo vienošanos neapstiprināja LSPBP kongress, uzskatot valmieriešu sarīkojuma uztveri atšķirīgu no LGM. Taču LSPBP, kā arī valstu pārvaldes solīja atbalstu.

Austrālijā atsaucība bija mazāka kā cerēts vairāku iemeslu dēļ: Latvijas neatkarības atjaunošana ārzemju latviešiem nozīmēja brīvus sakarus ar Latviju – apciemot radus vai tēva mājas bija svarīgāk par sportu, vairākus braucienus īsākā laika sprīdī nebūtu viegli atļauties; tieši tajā pašā laikā bija izplānota izcilās Austrālijas deju grupas *Saules josta* turneja Latvijā, kurā piedalījās 7 jaunie basketbolisti. Valmieras spēļu laikā dejotājiem bija ieplānota uzstāšanās citās pilsētās. Lieku reizi parādījās vājā sadarbība starp Austrālijas latviešu kulturālo un sporta pasākumu rīkotājiem. Pēc divām sekmīgām globālām spēlēm bija cerība uz trešajām – Kanadā, kaut LSAK plānoja ieturēt pietiekamu atstarpi. Pēdīgi – jūnijs Austrālijā ir studiju un mācību laiks.

Galu galā Austrālijas latvieši bija TS pārstāvēti, bet ar vecāko paaudzi. Piedalījās pilna novusa vienība – Alfrēds Strauks *(Venta)*, Eriks Suķis (SNK), Gunārs Bērzzariņš (ASK), Arnis Bundulis (Melburnas *DV* NK) un Skaidrīte Stonka (Džilongas *DV* NK). Viņi bija vienīgie ārzemnieki novusā, ja arī palika bez uzvarām.

Vieglatlētikā 65 g. klasē labi veicās melburnietim Aivaram Pāvuliņam, kaut konkurentos bija gan Latvijas, gan ASV, gan Kanadas seniori. Viņš guva 1. v. lodes grūšanā ar 10,92 m un šķēpa mešanā ar 35,40 m, 2. v. diska mešanā ar 35,16 m, aiz "kanadieša" Ēvalda Viškera – 38,24 m.

Ivars Daliņš piedalījās **skrējienā** no Cēsīm uz Valmieru.

Austrālijas **galda tenisisti** – Arturs Kenne (Jāņa Daliņa piemiņas fonda Austrālijā valdes priekšsēdis) un sidnejiete Ilze Siliņa mērojās spēkos arī vispārīgā grupā, taču labākos panākumus guva sava vecuma klasēs. Kenne iekļuva finālā, un arī Siliņa ieguva 2. v., paliekot aiz Nedelkovas tikai par vienu setu. Abi piedalījās pāru spēlēs, Kenne arī vienību turnīrā no vairākām valstīm sastādītā vienībā.

Bērzzariņš spēlēja **šacha zibeņturnīrā**.

Sarīkojuma viesu vidū bija Jāņa Daliņa ģimene: dēls Jānis ar dzīvesbiedri Ilzi un dēlu Andreju, dēls Ivars ar dēlu Jāni un meita Rudīte Mežciema ar dēlu Andreju. Austrālijas karogu grupas priekšā stadionā ienesa Augusts Reimanis, dzimis valmierietis un Latvijas Sporta institūta absolvents, kam divus mēnešus vēlāk piepildījās 80 mūža gadi.

Rīkotāji un dalībnieki no Latvijas bija ievērojuši domu, ka šīs ir latviešu spēles. Pilnīgi latviskas bija pat mājinieku futbola vienības. Visur dzirdēja tikai latviešu valodu.

Dienu pirms spēļu sākuma – 17. jūnijā Latvijas Sporta muzejā Rīgā atklāja izstādi *Latviešu sports trimdā*, kam materiāli bija sūtīti no visām valstīm, kur patvērumu bija savā laikā atraduši latviešu sportisti. Atklāšanā bija pārstāvēta arī ALSP.

Transports ārzemju viesiem no Rīgas uz Valmieru bija sagādāts. Apmešanās Valmierā bija kādā skolā, kur par viņiem rūpējās skolotājas, ziedojot savu brīvo laiku. Viņas gatavoja brokastis un vakariņas, uzturu pusdienām deva līdzi.

Visu pārvalžu vadītājiem bija rīkotas vakariņas un netrūka arī pārstāvju sanāksmju, taču nebija oficiālu sēžu, kurās pārrunāt Globālo un Trīszvaigžņu spēļu nākotni. Privātās pārrunās likās, ka Trīszvaigžņu spēles turpinās Globālo spēļu ciklu.

Spēles beidzās tieši Jāņu vakarā ar plašu sarīkojumu Lielajā estrādē pie Gaujas.

Galvenie tekstā lietotie saīsinājumi:

AL – *Austrālijas Latvietis* (laikraksts)

ALB – Adelaides Latviešu biedrība

ALM – Austrālijas Latviešu meistarsacīkstes

ALSP – Austrālijas Latviešu sporta pārvalde (sākumā – padome)

ALS – Adelaides Latviešu Sports

ASK – Adelaides Sporta klubs

BS – Baltiešu spēles

DA – Dienvidaustrālija (pavalsts)

DMBA – District and Metropolitan Amateur Basketball Association

DV – Daugavas Vanagi

JDV (t. p. kas *NSW*) – Jaundienvidvelsa (pavalsts)

KD – Kultūras dienas

KF – Kultūras fonds

LAAJ (sākumā LAA) – Latviešu apvienība Austrālijā un Jaunzēlandē

LGM – Latviešu globālās meistarsacīkstes

LSPBP – Latviešu sporta padome brīvajā pasaulē

MFK – Melburnas Futbola klubs

MLNK – Melburnas Latviešu nama komiteja

MLB – Melburnas Latviešu biedrība

MLS – Melburnas Latviešu Sports

m/s – meistarsacīkstes

NSW (t. p. kas JDV) – *New South Wales* (pavalsts)

RA – Rietumaustrālija (pavalsts)

SLB – Sidnejas Latviešu biedrība

UABA – United Amateur Basketball Association

Vik. – Viktorija (pavalsts)

Pirmā ALSA kongresa dalībnieki Melburnā, 1952. gada janvārī: 1. r. – R. Stakle, J. Riņģis, A. Reimanis, H. Turss; 2. r. – S. Lazdiņš, Arn. Šmits, K. Celmiņš, A. Priednieks, K. Reintāls, A. Bērziņš, K. Sātiņš

Pirmā Austrālijas latviešu basketbola meistarvienība Melburnas *Daina*.
Uzņēmumā viņa pēc uzvaras 1953. g. Viktorijas meistarsacīkšu finālā pār *YMCA* 59–51.
No kr.: E. Linmeiers, G. Zeidaks, K.Bumbērs, Z. Šteinbergs, M. Raiskums, P. Bumbērs, R. Baumanis, J. Bumbērs

Abas 50. gadu spēcīgākās latviešu volejbola vienības – Melburnas *Rīga* un Adelaides *Venta*:
1. r. no kreisās: P. Sils, H. Turss, T. Dicmanis, R. Barotājs, M.Olups,
2. r.: R. Treijs, A. Pērkons, E. Švolmanis, V. Rutkovskis, A. Jaunozoliņš, K. Sisenis, A. Priednieks

Sidnejas futbolisti pēc *Spara* spēlētāja Nikolaja Soģa 20 gadu sporta gaitu atceres spēles Sidnejā, 1953. gadā kopā ar apsveicējiem. 1. r. no kreisās: Jānis Zālītis, Nikolajs Soģis, Nimrods Miltiņš, Rolands Bērziņš, Miervaldis Jansons, igauņu futbolists, Ēvalds Lāčgalvis, Jānis Lācis. 2. r. – Gvido Lācis, Fricis Lakševics, Aigils Paupe, Eriks Suķis, Fricis, nezināms, Jānis Veiss, Jānis Ugainis, nezināms, Kārlis Tiliks, Vitolds Jankavs, Arturs Ķikāns, Pēteris Zemurs, nezināms, S. Tomass *(Thomas)*.

Adelaides *Ventas* futbola vienība. Priekšā pirmais no kreisās: *Ventas* priekšnieks P. Jaunkalvis

Vēsmonis Balodis – 1956. gada Melburnas Olimpisko spēļu Austrālijas izlases dalībnieks

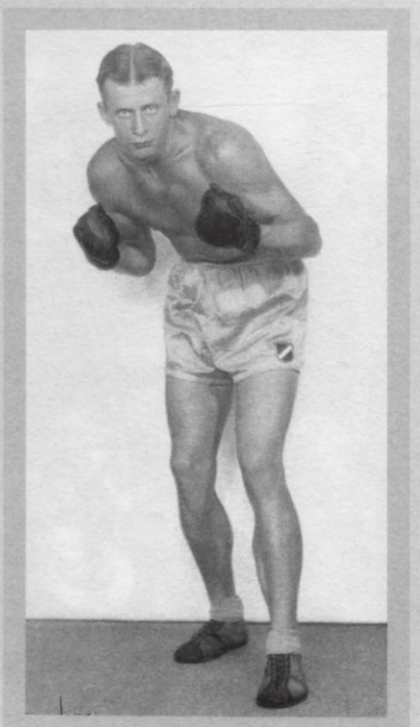

Sidnejas sporta darbinieks un sporta fotogrāfs Jānis Tilibs sacentās ar austrāliešiem boksā

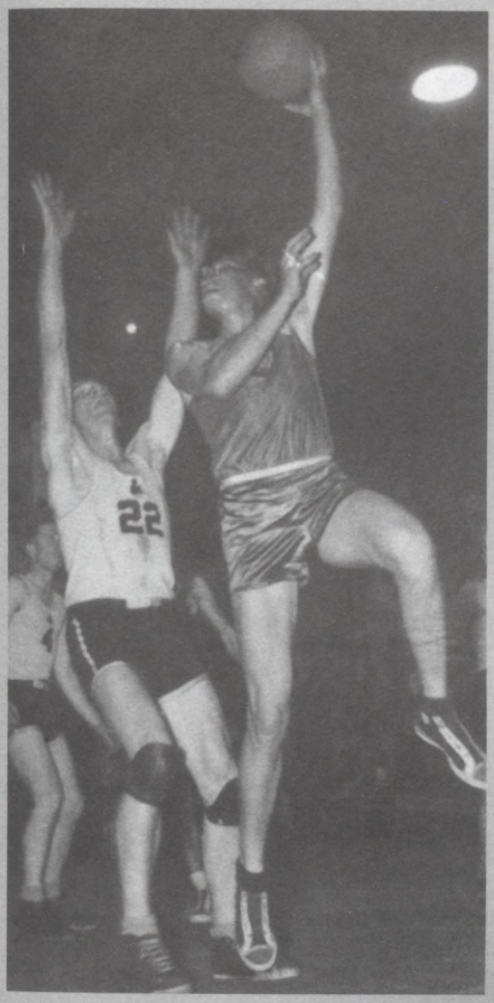

Austrālijas meistarsacīkstes Adelaidē 1953. g.: Augusts Rings (RA) sedz Juri Danci (DA).

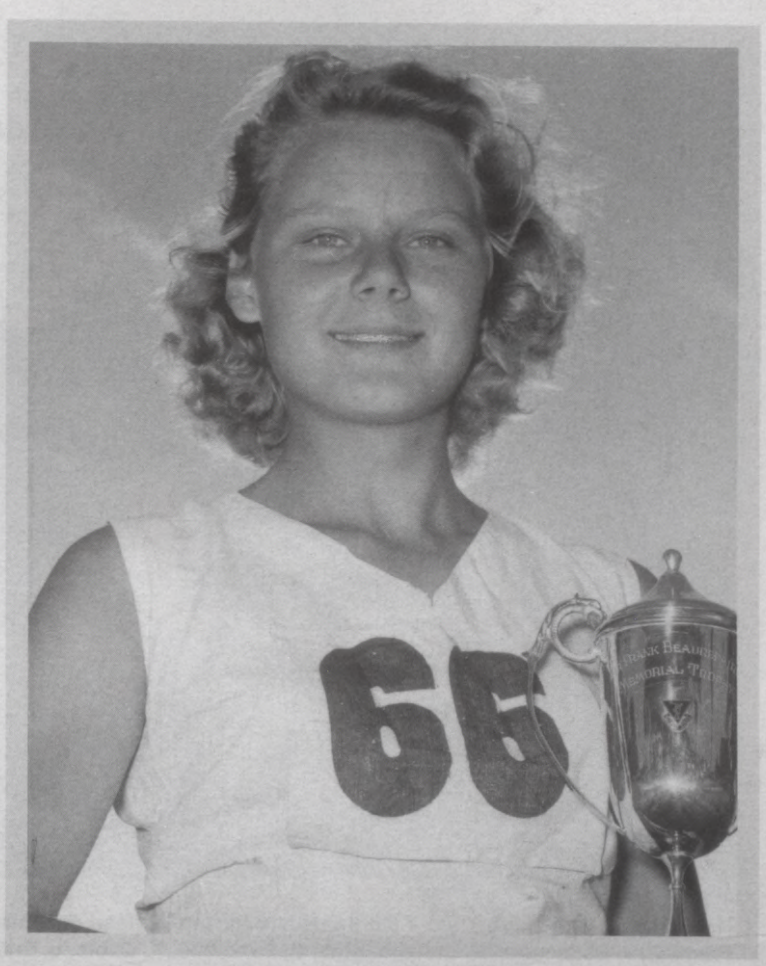

Izcilā vieglatlēte Ieva Kampe-Vlahova

Adelaides ALS – 50. gadu spēcīgākā DA basketbola vienība. Pirmajā rindā no kreisās – Gunārs Zodiņš, Olģerts Resnais, Imants Ķikalis; otrajā rindā – Ansis Luters, Juris Dancis, treneris Eriks Erkens, Zigurds Ozoliņš, Turaids Tiliks.

H. Matisona šacha kluba rīkotā starppavalstu turnīra latviešu dalībnieki. Priekšā: G. Bērzzariņš, K. Līdums. Stāv: P. Purkalītis, K. Ozols, L. Endzelīns, L. Mangalis

Austrālijas rekordists un meistars šķēpa mešanā Aleksis Hakelis (kreisajā pusē) dod padomus Bernhardam Čečinam Pertā 1953. gadā

Ventas un DA izlases basketboliste un volejboliste Maija Freidenfelde saņem balvu no *Ventas* priekšnieka Pētera Jaunkalvja.

Austrālijas olimpiskās basketbola vienības kapteinis 1956. un 1960. gadā – Inga Freidenfelds *(Venta)*

Hobartas *Stara* basketbolisti 1955. gadā
No kreisās 1 r.: Ervīns Miezītis, Ivars Pārums, Juris Ķuzis
2 r.: T. Būts (Booth), Jānis Ansons (kapt.), nezin. austrālietis, Gunārs Zodiņš. Trūkst Guntis Zoliņš

Viens no Austrālijas latviešu visu laiku labākajiem galda tenisistiem – adelaidietis Jānis Brakovskis

Pirmais Austrālijas latviešu sporta vadītājs Jānis Riņģis

Balaratas *Ventas* dibinātāji: no kreisās – J. Mežaks, P. Neilands, Arn. Šmits, N. Suchoručenko, A. Reimanis

Pirmo Viktorijas latviešu šacha m/s dalībnieki 1952. gadā: 1. rindā no kreisās – K. Sātiņš, S. Lazdiņš (abi sporta darb.), K. Ozols, A. Lemežs, A. Buks (sporta darb.); 2. rindā – Plūme, A. Rudzītis; 3. rindā – Putns, Kārkliņš, K. Raipalis, G. Knofs, Svece, Kadilis.

Izcilā vieglatlēte Jaunzēlandē Zinaida Ringenberga

Visaugstāk Austrālijas galda tenisa ranga tabulā uzkāpa melburnietis Viktors Matisons – 2. vietā.

Patria – RA basketbola meistars 1952, 1953, 1956. 1. r.: Kazimirs Jirgens, Jūlijs Bernšteins, Jānis Mazaļevskis, Imants Ķikalis. 2. r.: Viesturs Lismanis, Raimonds Mīlbergs, Augusts Rings, Felikss Blicavs, Gints Stīpnieks, J. Mareks (čechs).

Melburnas Futbola klubs 50. gados. Priekšā ar bumbu vārtsargs Raimonds Barotājs. Stāv no kreisās: Juris Skadiņš, Ārijs Ložeņicins.

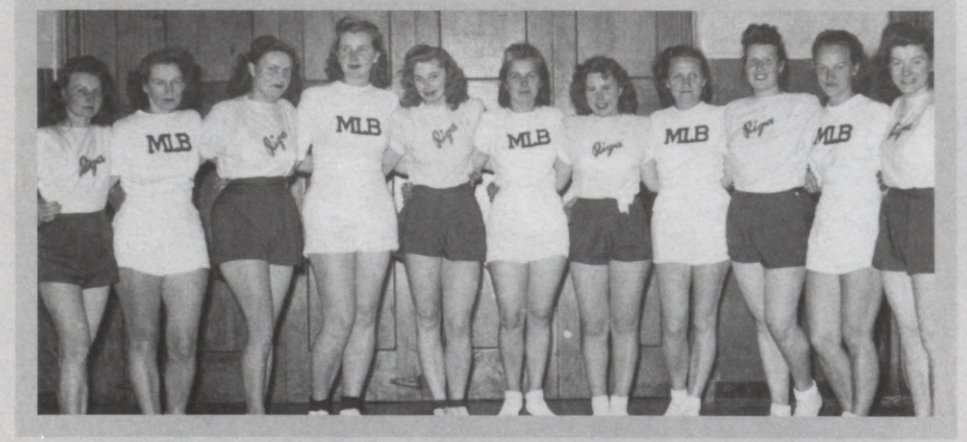

Melburnas *Rīgas* un MLB volejbolistes

ALS un Melburnas *Rīgas* volejbolistes
1. r.: M. Olupa, N. Svīķere, B. Irbe, V. Tīlmane, R. Zvaigzne.
2. r.: B. Ozoliņa, Dz. Bedeice, B. Brūna, V. Švolmane, R. Lutere, G. Fromholde, L. Dancis, M. Puriņa

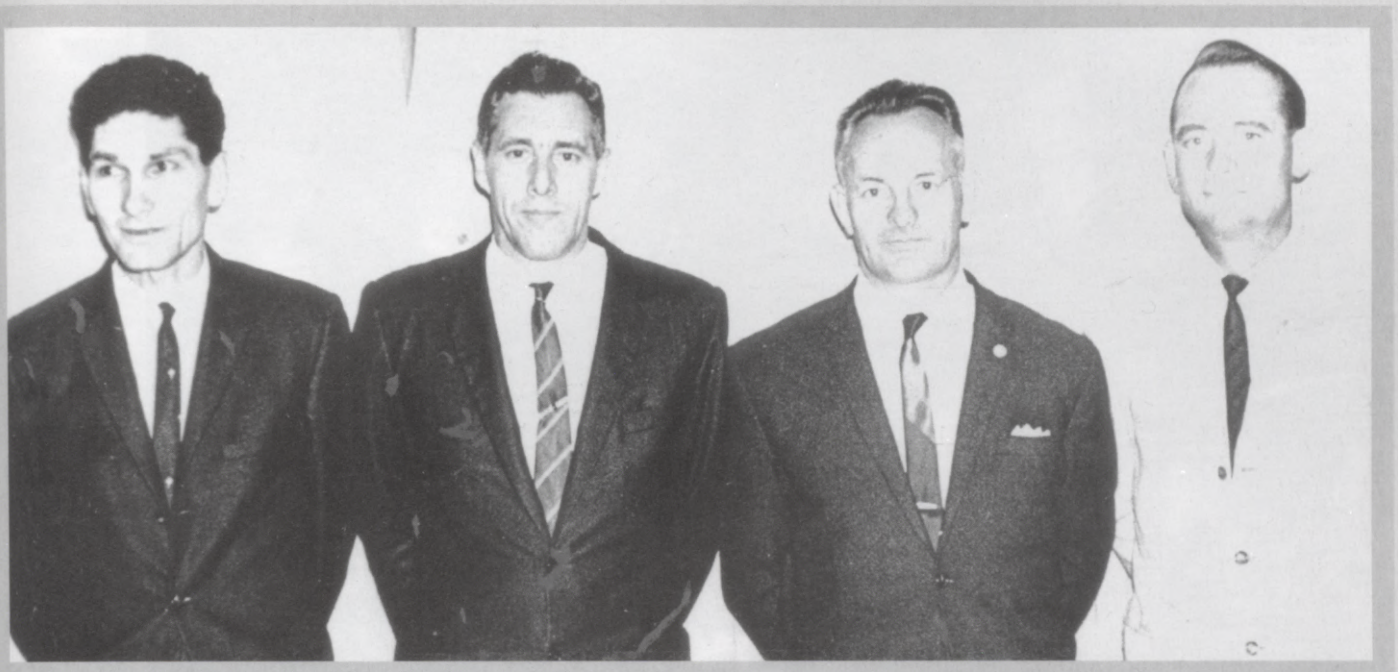

Četri Sidnejas sporta vadības dūži: no kreisās – Jānis Sproģis, Juris Katužans, Kārlis Tiliks, Kārlis Ērglis.

Melburnas *Rīgas* basketbolisti
No kr.: A. Tīlmanis, A. Pētersons, R. Barotājs, J. Ķepars, H. Turss, G.Zeidaks, A. Jaunozoliņš

ASK – 1964. g. DA basketbola meistars. 1. r.: V. Zariņš, M. Līdums, A. Zariņš, 2. r.: J. Lējējs, E. Ceplītis, J. Dancis, T. Tiliks, N. Broders, I. Kants

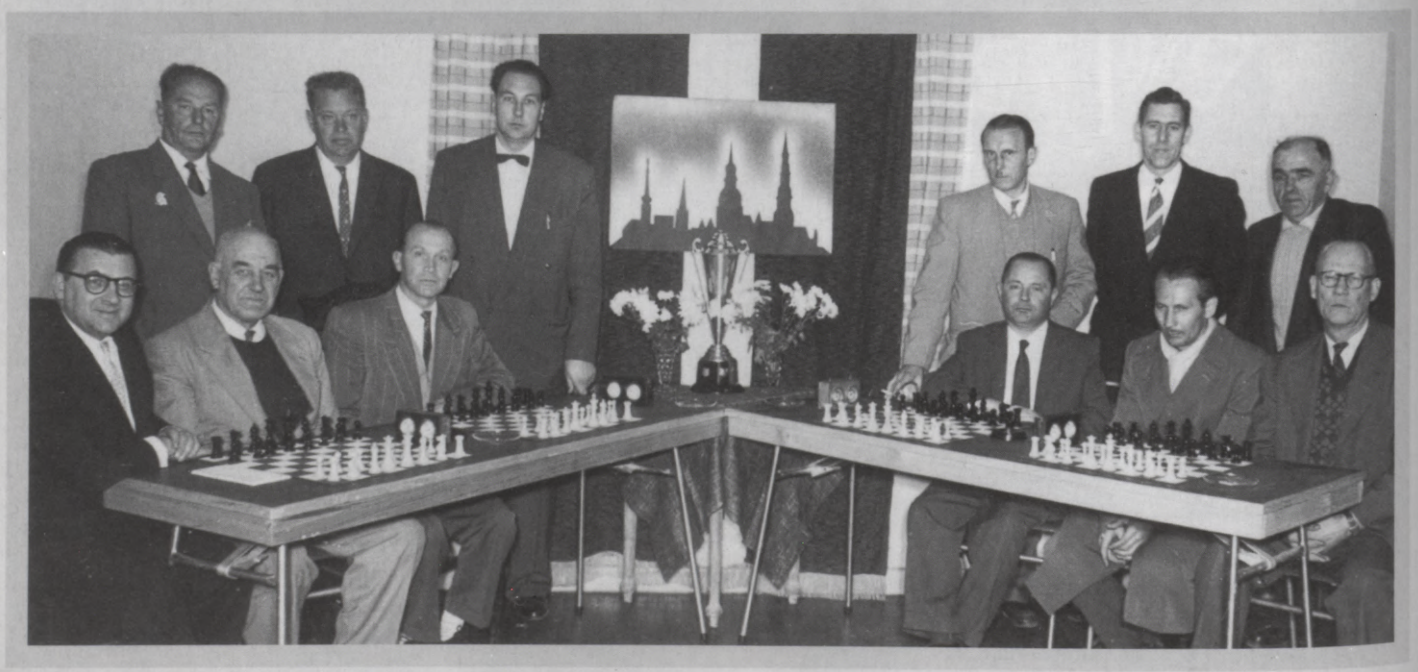

Šacha kluba *Rīga* Sidnejā atklāšana 1960. gadā: valde, biedri un viesi. Sēž no kreisās: H. Vītols (sekr.), M. Siliņš (SLB priekšnieks), V. Lielmanis (valdes loc.), B. ziņš (valdes pr-is), K. Millers, V. Dzintars. Stāv: L. Peičs (kasieris), E. Freimanis, E. Lielkājs (vicepr-is), E. Bensons, J. Katužans (*NSW* latv. sporta padomes pr-is), A. Mūrnieks.

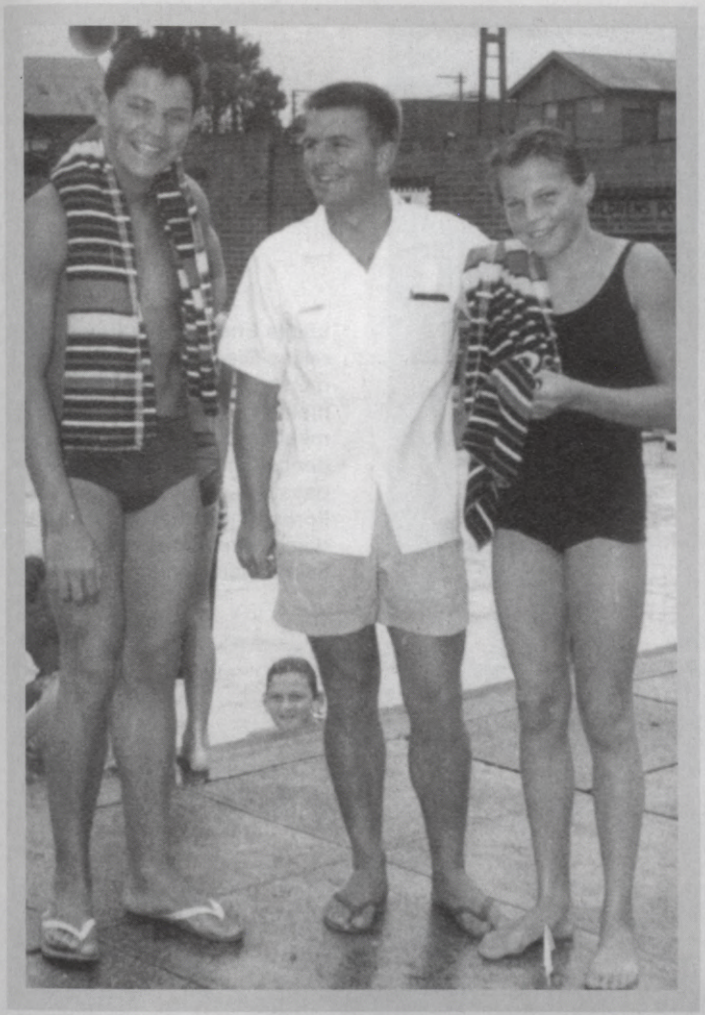

Daudzkāršie pasaules rekordisti peldēšanā – Jānis un Ilze Konrādi ar treneri Donu Talbotu

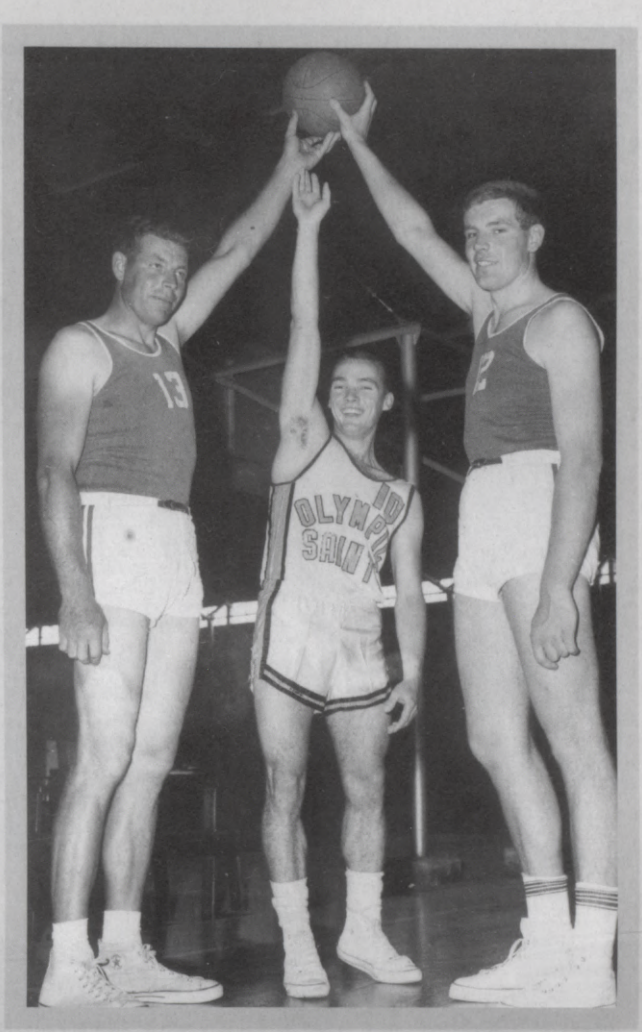

ASK olimpieši Juris Dancis (kreisajā pusē; 1956, 1960) un Miķelis Dancis (1964, 1968) ar Viktorijas *Olympic Saints* spēlētāju Ouenu Hjūenu *(Hughan)* karalienes dzimšanas dienas turnīra laikā Adelaidē 1963. g.

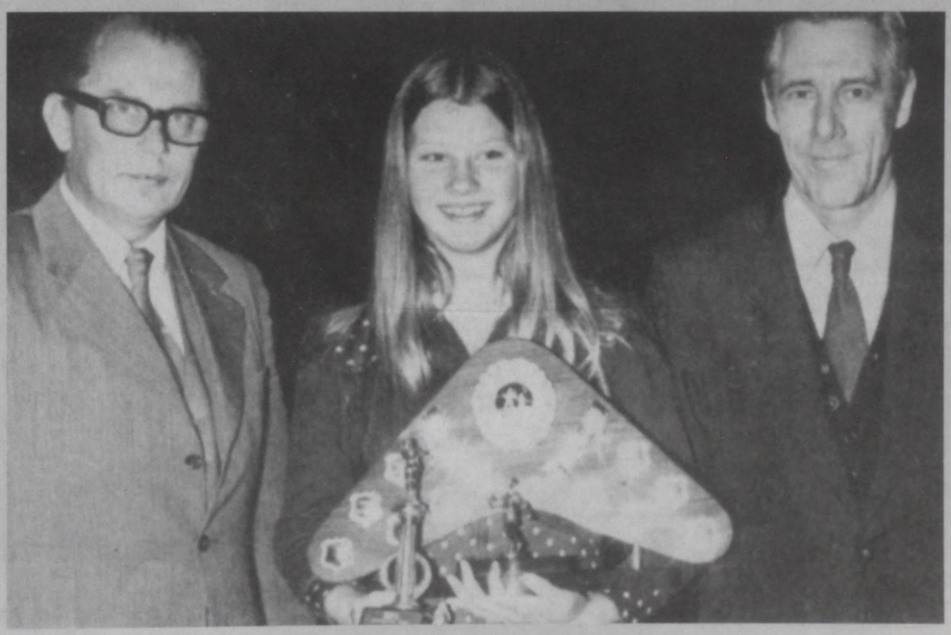

Izcilā peldētāja Rita Saiva ar tēvu Guntaru (kreisajā pusē) un *NSW* sporta padomes vadītāju Juri Katužanu.

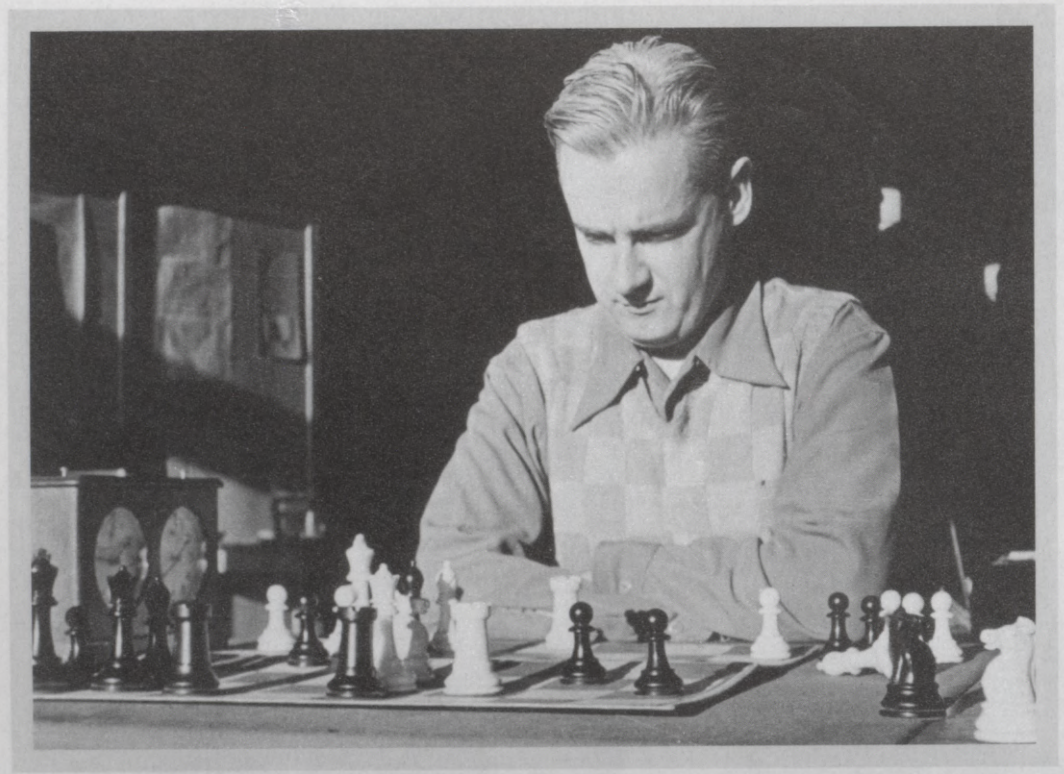

Lūcijs Endzelīns, astoņas reizes Dienvidaustrālijas meistars šachā, Austrālijas meistars 1960. g., Austrālijas meistars korespondencšachā 1958. g., 2. v. pasaules meistarsacīkstēs korespondencšachā, iegūdams korespondences lielmeistara titulu.

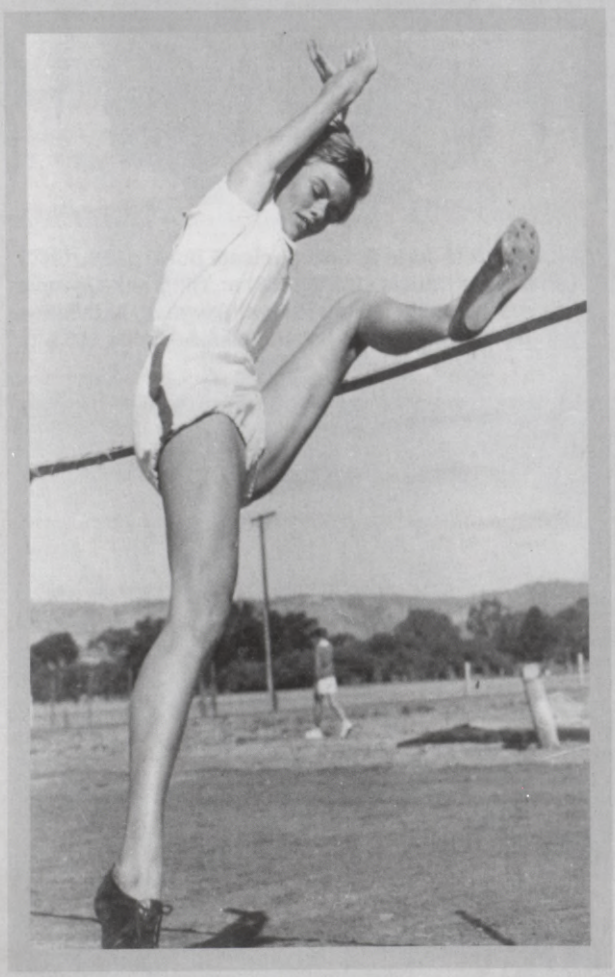

Izcilā 60. gadu vieglatlēte Biruta Vilmane

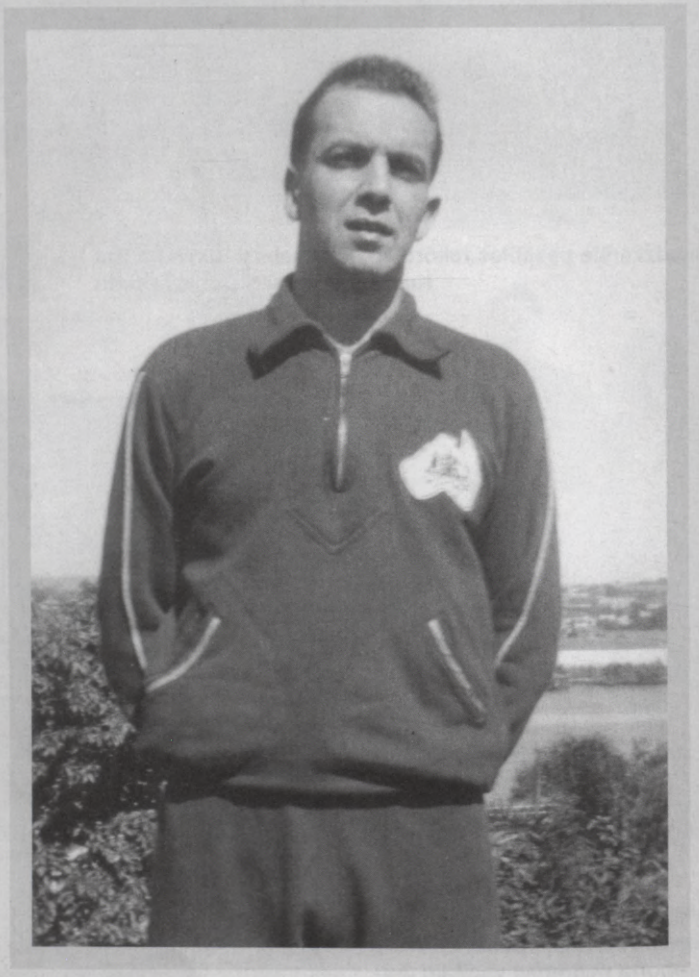

1956. g. olimpiskais basketbolists Pēteris Bumbērs

Brisbanes *DV* nodaļas basketbolisti 1958. g.: priekšā no kreisās G. Podiņš, M. Baumanis, E. Zvirbulis; alzmugurē I. Krauja, D. Pešudovs, L. Meļķis

Daugavas volejbolistes (baltās blūzēs) – 1965. g. Austrālijas latviešu meistares kopā ar *Olimpiju*. 1. r.: A. Rutkovska, A. Vasiļevska, A. Ērgle, E. Veisa, R. Grīnvalde,. 2. r.: B. Liberte, V. Strauta, Ģ. Vadze, M. Eke, D. Sūruma, L. Blaskova, D. Ozola.

Amerikas lietuviešu un Austrālijas latviešu basketbola vienības 1964. gadā.
Stāv no kr.: M. Dancis, Slomčinskas, Sedlickas, E. Ceplītis, Varnas, J. Dancis, Adzima, P. Rozenbergs, Jesevičus, V. Zariņš un G. Bērzzariņš. Sēž no kr.: treneris F. Blicavs, Jankauskas, A. Zariņš, Motiejumas, P. Daile, Modestavičus, V. Linde, Bazenas, M. Līdums, Čekauskas, Kritauskas. Priekšā: A. Birstiņš, Šilingas.

Melburnas MLS sieviešu basketbola vienība
No kr.: Rudīte Pāruma, Brigita Dombrovska, Marija Rozenberga, Vita Ozola, Astra Tauriņa, Ilga Stendze

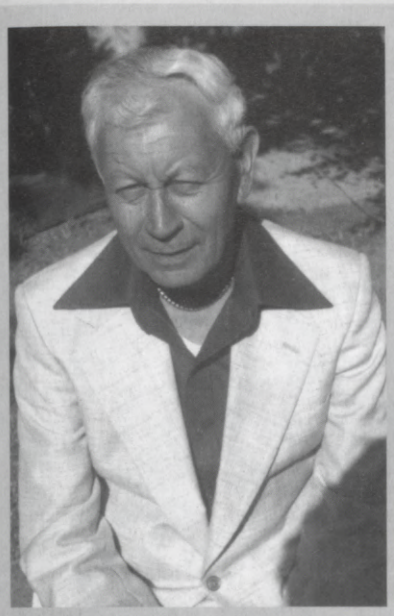

Ilggadīgais Melburnas latviešu sporta darbinieks Juris Skadiņš

Volejbolists, Viktorijas volejbola savienības priekšsēdis un I Āzijas meistarsacīkšu Melburnā techniskais direktors Ārijs Loženicins (kreisajā pusē) ar šaržistu Gunardesu Zilbertu pie pēdējā zīmētā plakāta

Peldētājas ALM Sidnejā 1968. gadā
No kreisās: V. Dance (Adelaide), M. Liberte (Sidneja), I. Ertnere (Perta), I. Liberte (Sidneja), Z. Gulāne (Perta), Z. Katužane (Sidneja)

Trīs kopu jaunie basketbolisti no ASK, *MLS* un *Ventas* Freidenfelda kausa (zem 18 g.) izcīņā Balaratā, 1967. g. Kreisajā malā treneri: 2. rindā J. Skadiņš *(MLS)*, 3. rindā A. Reimanis *(Venta)*, 4. rindā U. Bērziņš (ASK).

Pirmo latviešu meistarsacīkšu korespondencnovusā 1971. g. uzvarētāja ASK vienība. No kreisās – G. Bērzzariņš, A. Jankevics, E. Osis, N. Broders, A. Rings, J. Dancis, I. Freidenfelds, A. Bērziņš, P. Jaunkalvis.

Izcilākā Austrālijas latviešu šāvēja sidnejiete Vija Mikolaja

Izcilā pistoļšāvēja Māra Mastiņa

Austrālijas slēpotāji: 1. r. no kreisās – nezināma, Natālija Neiburga, Hilda Jēgermane; nezināms, Zane Ritere; 2. r. – Leonīds Riters, Romans Baumanis, Andis Balodis, Ojārs Balodis, Miķelis Rubis, Jānis Laduzāns, Valdis Cīrulis

ASK basketbola treneris Ilmars Blicavs ar savu jauniešu vienību, kas 1970. g. bija labākā zem 18 g. vienība Dienvidaustrālijā. Šī vienība vēlāk veidoja ASK virslīgas kodolu. No kreisās – Edvīns Bulis, Juris Drešmanis, Pēteris Vītols, Garijs Duncis, treneris Blicavs, Miķelis Strazds, Andris Blicavs, Imants Zeibarts

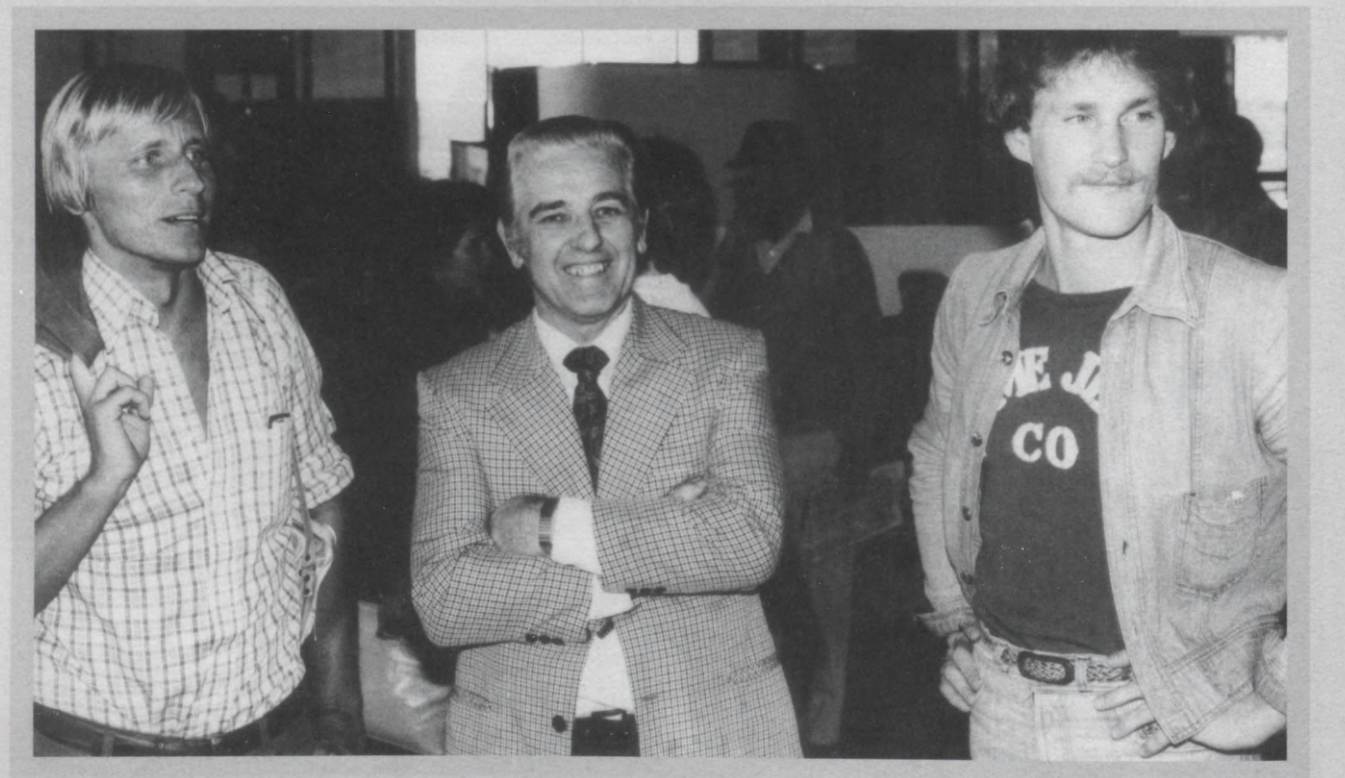

ASV viesu basketbolistu Jāni Ērgli (kreisajā pusē) 1977. g. Adelaidē sagaida ilggadīgais ASK sekretārs Arvīds Jankevics un izcilais spēlētājs Pēteris Vītols (labajā pusē).

Austrālijas izlases basketboliste Ilze Blicava-Nodža (ASK)

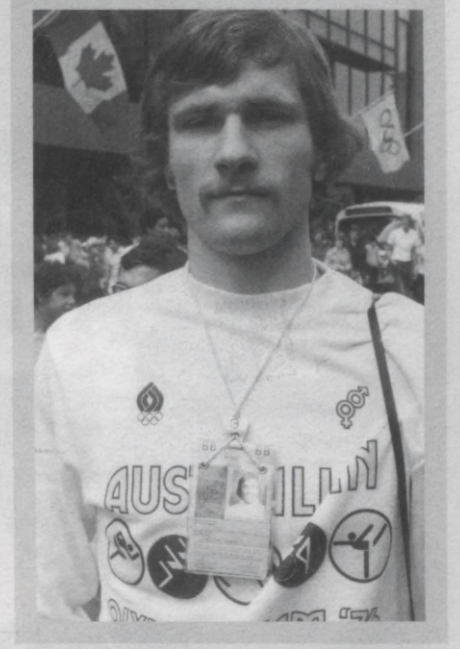

Austrālijas basketbola olimpietis Andris Blicavs

1979. g. ALM: sieviešu volejbola meistars *Daugava* (gaišās uniformās) ar *Sparu* – 2. v. Alzmugurē – *Spara* trenere Džouna Pekse un *Daugavas* treneris Gvido Lācis

Izcilais vidusdistančnieks Alans Ozoliņš (no labās) preses konferencē Pasaules kausa izcīņas laikā Kanberā, 1985. gadā

1985. g. ALM: ASK, sieviešu volejbola meistars. No kreisās MLS priekšnieks Juris Skadiņš, Rute Zvaigzne, Zinta Zvaigzne, Lia Sila, Biruta Brūna, Vizma Brūna, Gunta Zvaigzne

ALM 1985: MLS, sieviešu basketbola meistars. 1. r. no kreisās: trenere Rudīte Pāruma, Linda Pešudova, Ieva Zemdega; 2. r.: Melina Tomasa, Daina Adamovska, Sandra Strauta, Ilze Štāla, Māra Balode.

Sidnejas grupa pirms izbraukšanas uz 1. LGM 1985. g. ar JDV latviešu sporta vadītāju Juri Katužanu (kreisajā pusē). Tālāk 1. r. Astrīda Mežaka, Linda Katužane, Silvija Kārkliņa, Rita Petrova, Sandra Ozola, Melinda Viesis, volejbola treneris Gvido Lācis; 2. r. Aivars Mednis, Pēteris Jumiķis, Anda Baumane, Andris Jaunbērziņš (basketbola treneris), Marks Plāteris, Raimonds Kalns

Austrālijas sportisti ceļā uz 1. LGM 1985. g. – basketbolisti ar Sanfrancisko *Ventu*

Ceļā uz 1. LGM – Austrālijas basketbolistes Mineapolē ar ASV izlasi

Ceļā uz 1. LGM – Austrālijas volejbolisti ar Sanfrancisko *Ventu*

1989. g. ALM atklāšanas parāde

Pēc VEF basketbola vienības Austrālijas turnejas pēdējās spēles Sidnejā, 1989. g.

2. LGM 1989. g. rīcības komiteja ar atbalstītājiem: no kreisās – Ilga Riņģe, Aleksandrs Zariņš, Voldemars Eglītis (*DV* priekšnieks), JDV sporta vadītājs Juris Katužans, Alfrēds Siļķēns (SLB pr.) Arnolds Jumiķis, Maira Kluina; 2. r. Astrīda Mežaka, Anda Baumane, Roberts Lūcis, Andris Jaunbērziņš, Ināra Krūmiņš, Gvido Lācis, Arnolds Gūtmanis, Indulis Masulāns, Eriks Suķis, Ivars Pētersons

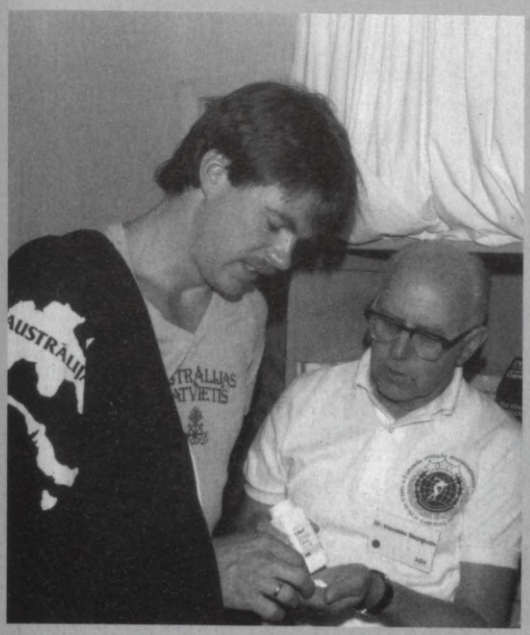

Viktors Švarcs ar Dr. Visvaldi Nagobadu Garezerā 1. LGM.

Austrālijas basketbolistes 2. LGM Sidnejā, 1989. g.: 1. r. no kreisās – Anda Baumane, Linda Pešudova, Linda Pričeta, Ilona Siļķēna, Ieva Zemdega, Melina Tomasa; 2. r. – Ilze Nodža (Nagy, arī trenere), Lisa Mežciema, Baiba Lasmane, Astrīda Mežaka, Ronda Andersone

Austrālijas basketbolistu sarkanā (Melburnas/Adelaides) vienība 2. LGM: priekšā no kreisās – Andrejs Lēmanis, Arnis Kalējs, Andrejs Mežciems, Markus Bērziņš; 2. r. – Edmunds Adamsons, Andris Švolmanis, Uldis Brūns, Konrads Pešudovs, Valdis Ķirps, Pauls Lēmanis, Leons Samulis, treneris Dimis Pešudovs

Austrālijas volejbolistes 2. LGM: no kreisās – Kanādas grupas vadītājs Juris Zivtiņa, Māra Šuca, Sandra Ozola, Gunta Zvaigzne, Lia Sila, Rita Petrova, Vizma Brūna, Zinta Zvaigzne (arī trenere), Gvido Lācis (2. LGM volejbola vadītājs)

Petra Riversa – Austrālijas rekordiste un meistare, divkāršā Britu Kopvalsts spēļu uzvarētāja, vienubrīd visu laiku sestā labākā šķēpa metēja pasaulē

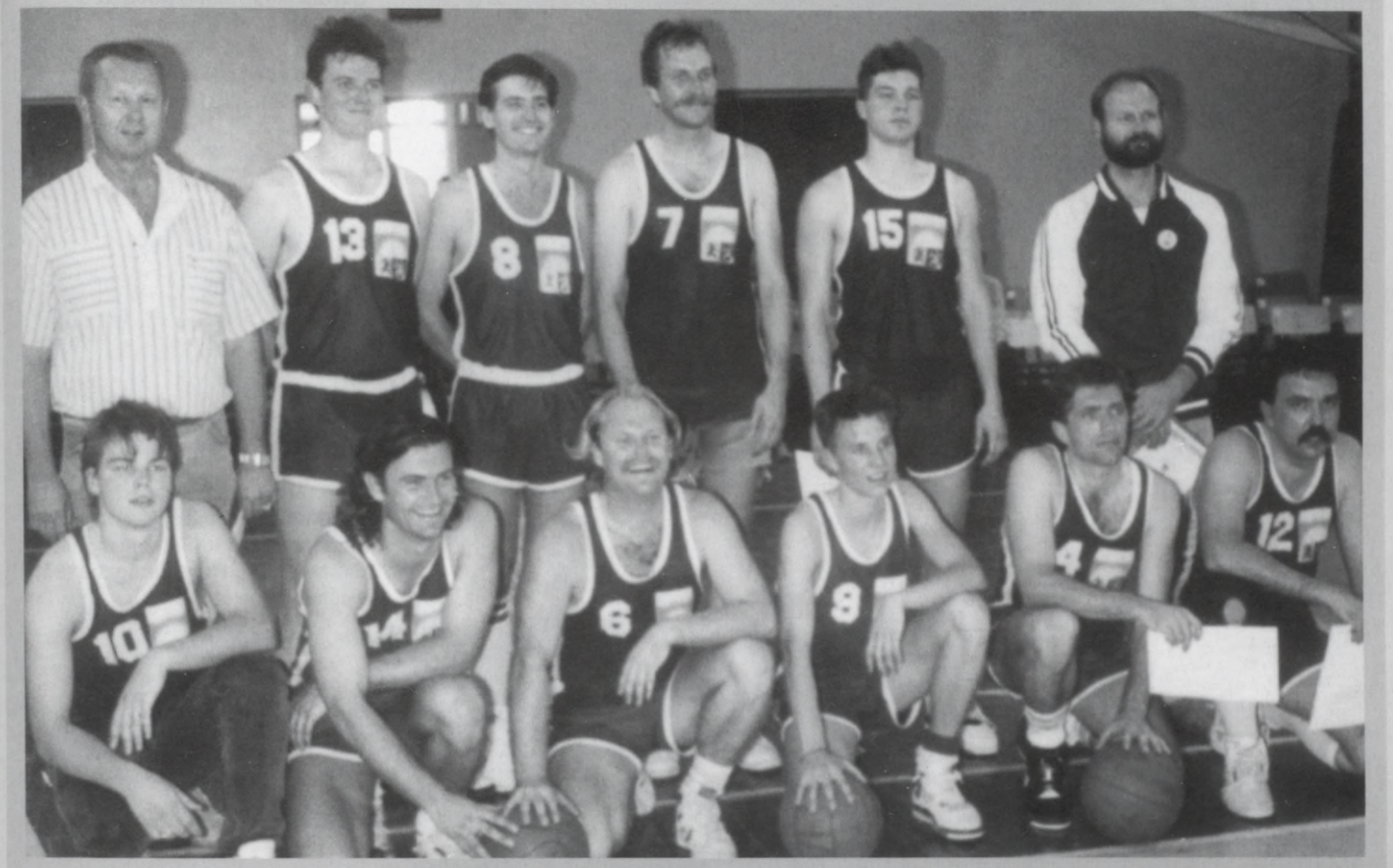

Austrālijas basketbola vienība, kas piedalījās Olimpiskās nedēļas turnīrā Rīgā 1990. g. Priekšā no kreisās – M. Mežciems, A. Andersons, V. Sīkais, P. Ceplītis, R. Lucis, A. Mednis; stāv treneris E. Ceplītis, A. Graudiņš, P. Jumiķis, U. Brūns, A. Mežciems, K. Jaunalksnis

ALM Sidnejā 1992. g. – sieviešu basketbola meistarvienība Sidnejas *DV*: priekšā no kreisās – Astrīda Mežaka-Pola *(Paull)*, Baiba Lasmane, Kristīne Luce; stāv – Linda Katužane-Pričeta *(Pritchatt)*, Ronda Andersone, Anda Baumane, Lidija Supe-Šintona, Silvija Kārkliņa

Valdemārs Āboliņš (Balaratas *Venta*), kam bija lieli nopelni Austrālijas latviešu novusa veicināšanā dekadē līdz 1995. gadam

Četras Austrālijas novusa meistares: no kreisās – Ausma Pomere (89, 94), Dzintra Krokere (*Crocker*, 90), Ausma Pūce (91), Valija Āboliņa (92)

LAP vadītājs G. Bērzzariņš apbalvo trīs Austrālijas novusa meistares: no kreisās Margrieta Ekmane (93), Rute Zvaigzne (95), Ausma Pūce (91)

Austrālijas latviešu labākā diskabole
Astra Vītola-Etjēna-Bergmane

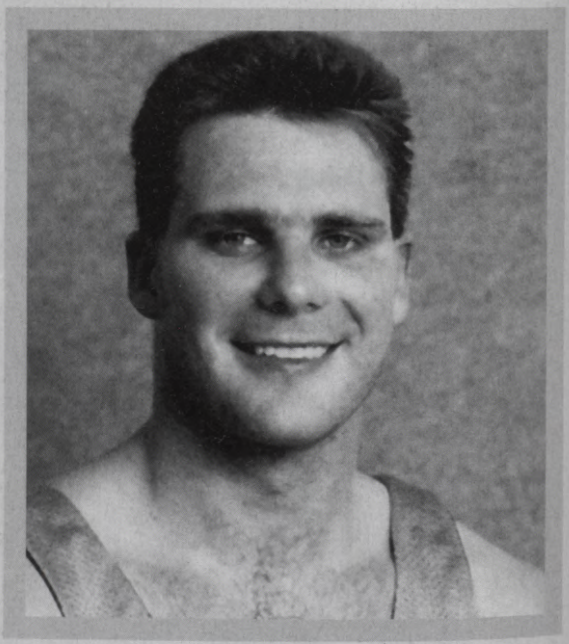

Andrejs Vlahovs – Austrālijas olimpiskās izlases basketbolists 1988. g. un 1992. g.

53 dalībnieki Viktorijas 1995. g. novusa meistarsacīkstēs Balaratā

Austrālijas novusistu vienība, kas piedalījās 1. Trīszvaigžņu spēlēs 1993. g. Valmierā: no kreisās Eriks Suķis, Alfrēds Strauks, Skaidrīte Stonka, Gunārs Bērzzariņš

Četri izcili novusisti: no kreisās – Pēteris Jaunkalvis (Austrālijas meistars 82), Verners Pūce (89, 90, 93), Edmunds Smalkais (77, 83), Alfrēds Strauks

Trīs izcili novusisti: no kreisās – Māris Vanags (Austrālijas meistars 94, 95), Pēteris Neilands (92), Arnis Bundulis

1995. g. novusa ALM Adelaidē: priekšā no kreisās Juris Zvaigzne (2. v.), Māris Vanags (1. v.), Alvils Vālodze (3. v.). Stāv ALSP novusa nozares vadītājs Valdemārs Āboliņš, sieviešu meistare Rute Zvaigzne

1983. g. Baltiešu spēļu emblēma

VĀRDU SARAKSTS

Ābele, Andris, 426, 434, 439, 487
Ābele, Biruta, 374, 378–379, 398, 400–402, 429
Ābele, Māra, 487, 498–499
Ābelnīca, Edvīns, 436, 451
Ābeltiņš, Rūdis, 364
Āboliņa, Brigita, 521
Āboliņa, Valija, 511, 514, 516, 519, 521, 523–524, 559–560
Āboliņš, Voldemārs, 374, 472, 500, 511, 514, 521, 523–524, 559
Abrats, Edgars, 501
Abrats, Ilmārs, 500
Abula, Larisa, 499
Abuls, Pēteris, 498
Adamovska, Daina, 453, 478, 487, 489, 492, 514–515, 522–523, 553
Adamovskis, Pēteris, 436, 449, 451, 453, 455, 514, 522
Ādamsons, A., 372
Adamsons, Edmunds, 478, 487, 506, 557
Adamsons, J., 433
Agacka, Anna (skat. arī Vasiļevska), 361, 381, 383, 385–387, 545
Agackis, Arturs, 361, 381–383, 385–387
Agrums, Lukass, 473, 509
Agrums, Uldis, 373, 390, 395, 399
Aire, Daina (skat. arī Sūruma), 383–386, 404, 417–421, 432, 437, 439, 451, 474, 485, 545
Aire, Lija (skat.arī Blaskova), 381, 383–384, 386, 404, 418, 420–421, 432, 512, 545
Akermane, Bitīte, 431–432, 437
Akermanis, Māris, 410, 412, 430, 437, 455
Alberts, A., 363
Aldzeris, Teodors, 497, 502, 528
Aleidzāns, R., 520
Aleksandere, Anda, 505
Aleksandrovičs, P., 372, 374
Aleksejevs, Kārlis, 477
Altmets, M., 430
Anberga, Brigita (skat. arī Ozoliņa), 361, 382, 384–385, 399, 401–402, 417–418, 431, 540
Ancāne, Silvija, 420, 422, 440
Andersone, Ronda, 432, 483, 498, 525–526, 557, 559
Andersone, V., 439, 483, 559
Andersons, Andris, 439, 452, 471, 498, 520, 526, 528, 559
Andersons, L., 365, 526
Andersons, Pēteris, 459–460, 471, 498, 501, 526
Andrejs, V., 354, 458, 473, 476–477
Andriejunas, Pēteris, 526
Ansons, Jānis, 357, 359, 361, 363, 373, 417, 537
Ansons, M., 358, 387
Anškins, Andis, 507
Apelis, Ivars, 448, 459, 476, 512, 519, 523–524
Apinis, Jānis, 377, 402, 404, 431, 437
Apse, Edgars, 501
Apse, Jānis, 514, 516
Apšenieks, J., 420
Ārensa, Marlēne, 373
Arlauskas, Romans, 431
Arnoldija, Inese (skat. arī De Bonda), 377, 381, 384–385, 387, 400, 403–404, 417–419, 437
Ašenkamps, Fricis, 421, 423, 439–440
Ašenkampa, Māra (skat. arī Mastiņa), 387, 411, 417–421, 423, 431, 437, 440, 448, 475, 481, 512
Ātrens, E., 430
Ātrens, K., 403, 430
Atvare, Lilija, 366
Atvars, A., 430, 436
Atvars, J., 430
Atvars, U., 430
Auliciems, Andris, 519
Austriņš, Miķelis, 495
Auziņš, Alfrēds, 367, 429
Auziņš, O., 367, 404
Avens, A., 420
Averats, Māris, 430, 490
Avotiņa, Maija, 413, 512
Avotiņš, Adrians, 465
Avotiņš, D., 412–413
Avotiņš, Dz., 432
Avotiņš, Reinis, 465
Bachmanis, J., 413, 432
Bādere, Sandra, 493
Bauers, Pēteris, 453, 455, 458, 461, 478, 516, 526
Bagātais, V., 393
Bagun-Bērziņš, P., 439
Baikauskas, B., 358, 373
Baivoters (Bywater), Riks, 483
Bajinska, Ināra, 429
Balabka, Pēteris, 432, 441, 466
Balabka, Roberts, 414, 441, 458, 466, 483
Balgalve, Aina, 494
Bāliņš, P., 387
Balode, Aija, 367–368, 387, 402
Balode, Anita, 460
Balode, Daina, 451
Balode, Gunta, 456
Balode, Inta, 451, 464, 515, 523
Balode, Māra, 451, 478, 481, 487–488, 514–515, 522, 553
Balodis, Andis, 353, 368, 428–429, 453, 456, 458, 465, 471, 477, 488, 492, 516, 523, 527, 549
Balodis, Ojārs, 426–428, 456, 549
Balodis, Pēteris, 453, 469
Balodis, Vēsmonis, 353, 362, 367–368, 370, 372, 387–392, 397–401, 426, 429, 448, 450, 452, 475, 534
Baltgalve, M., 435
Baltiņa, M., 384
Baltiņš, Vilnis, 528
Baltrunas, Leons, 360
Baltvilka, Inese, 507
Banders, Pēteris, 464, 479, 481
Bankina, N., 421
Bares, Vija, 417
Barotāja, Ute, 419, 441
Barotājs, Raimonds, 361, 363–364, 366–367, 370, 374, 382–383, 386–389, 392, 395–399, 401, 418–420, 429, 438, 441, 533, 540–541
Baumanis, I., 449, 453
Baumanis, P., 432, 435
Baumanis, Romans, 359, 366, 370, 372, 398, 532, 549
Baumanis, Valdemārs, 494, 502
Baumane, Anda (skat. arī Medne), 372, 381, 436, 439, 463, 465–466, 469, 473, 479, 483, 488–490, 492, 496, 498, 503–504, 549, 553, 556–557, 559
Baumanis, Bruno, 500
Baumanis, Miervaldis, 352, 356, 358, 545
Bauskis, J., 395
Bebre, Z., 438
Bebris, Arvīds, 435, 448, 475, 501, 512
Bēcis, Andrejs, 410, 430–431, 434, 437, 490, 516–517
Bedeice, Dzidra, 361, 366, 383–384, 400
Bedeicis, Miervaldis, 360–361, 382, 396, 398–399, 512
Beimanis, O., 356, 361, 367
Bendrups, V., 526
Benķis, Juris, 462, 465, 479
Berbeka, K., 523
Bērdets (Burdett), Kolins, 372
Bergmane, Astra (skat. arī Vītola un Etjēna), 420, 433–434, 437, 441, 455
Bergmanis, A., 420, 433, 455
Bergmanis, J., 387, 420
Bergmanis, Oļģerts, 397, 402, 448, 454
Bergmansons, G., 433
Berķis, E., 387
Bernhards, Andris, 362, 513, 519–520, 536
Bernšteins, Jūlijs, 353, 357–359, 370, 373, 420, 539
Bērziņa, Aelita, 416
Bērziņa, Daina, 356, 434, 448, 475–476
Bērziņa, I., 421
Bērziņa, I. (Jaunzēl.), 430
Bērziņa, Janīna, 527
Bērziņa, Laima, 479
Bērziņa, Melita, 464, 478, 485
Bērziņa, Solveiga, 388
Bērziņš, Aldis, 455, 460
Bērziņš, Andis, 440, 481–482, 497, 503, 508, 516, 548
Bērziņš, Andrejs sr., 352, 355, 357, 366, 370, 372, 373, 398
Bērziņš, Andrejs jr., 428, 454, 461, 484
Bērziņš, Andris (Anglija), 482
Bērziņš, Andris (Latvija), 529
Bērziņš, Atis, 416
Bērziņš, Dainis
Bērziņš, Elmārs, 361, 381, 383–386, 400, 420, 451
Bērziņš, Guntis, 466
Bērziņš, Jānis, 359, 372, 389, 436
Bērziņš, K., 420
Bērziņš, Laimonis, 365, 435
Bērziņš, Markus, 453, 458, 461, 462, 470, 478, 486–487, 489, 515, 520, 522, 557
Bērziņš, Mārtiņš,433–434, 436, 438, 453, 455, 490
Bērziņš, Ojārs, 498–499
Bērziņš, Raimonds, 353, 357, 387, 431, 449, 474
Bērziņš, Uldis, 352, 430, 434, 516–517, 548
Bērziņš, Voldemārs, 360, 433
Bērzkalna, I., 421–422
Bērzkalns, Ivars, 421–422
Bērzupe, Sandra, 498–499
Bērzzariņš, Gunārs, 352–355, 363, 365–366, 368–370, 400, 402, 404, 417, 427, 429, 437–438, 445, 450, 452, 454, 456–457, 459, 462, 466–467, 471–472, 479, 482, 486, 488, 491–492, 494–497, 499, 503, 505, 511, 514, 516–517,

519–521, 523–524, 528, 530, 536, 546, 548, 560–561
Bičevska, Olga, 361, 381
Biezais, A., 430
Bikaunieks, G., 399, 402
Bikavs, E., 527
Bilkins, A., 425
Bille, Dāvids, 436
Bīns, Pēteris, 499
Birstiņš, Arturs, 374, 377, 380, 397, 401, 410, 413, 432, 435, 439, 466, 509–510, 546
Birstiņš, Laimonis, 378, 399, 401
Birstiņš, Uldis, 378–379
Birze, Ivars, 374, 378–379, 399, 401, 421, 430
Birze, Kristaps, 367, 369
Birzenieks, Andris, 423, 441, 445, 458–459, 469
Birzenieks, Edvīns, 385, 387, 417–421, 429, 438–439, 441, 458–459
Bite, Toms, 393–394
Blāķis, D., 487
Blāķis, Roberts, 487, 513, 526
Blāķis, Ēriks, 478, 487, 506, 520, 522–523. 526
Blaskova (skat. arī Sūruma), Lija, 383, 385, 387, 404, 418, 420–421, 432, 485, 545
Blicava, Babete, 354
Blicava, Beverlija, 527
Blicava, Karena, 515
Blicava, Ilze (skat. arī Nodža), 407, 412–415, 431–432, 434–435, 437–441, 443–444, 449, 456, 468–469, 473, 492, 515, 550
Blicavs, Andris, 359, 410–416, 431–434, 437–441, 443–444, 468–471, 473, 505–506, 509, 515, 546, 550–551
Blicavs, Gilārs, 403, 431, 433, 435, 438–439
Bicavs, Felikss, 357–359, 367, 372, 378–380, 396, 437, 469, 539, 546
Blicavs, Ilmars, 368, 412, 415–416, 430–435, 437–440, 452, 454–456, 469–471, 525, 527, 550
Blicavs, Ingmars, 461, 464
Blicavs, Ivars, 412, 416, 430–435, 437–441, 449, 452–456, 469, 471, 481, 487, 515, 527
Blicavs, Mondārs, 487
Blicavs, Valdis, 368
Blosfelde, D., 384
Blūmane, Ruta, 483
Blūmanis, Andris, 428, 435, 441, 448, 452, 466–467
Blūmanis, Dāvids, 435–436, 444, 453, 458, 461, 463, 467, 489, 498, 506, 518, 526
Blūms, Jānis, 404, 466
Blūms, Pēteris, 467, 498, 506, 512
Bobets, Arturs, 503, 505
Bole, Andrejs, 376
Bondarenko, Aleksandrs, 504–506
Borkusa, Andra, 431, 437
Bormanis, V., 370
Bormanis, Z., 354, 361
Boronovskis, Teodors, 425
Bračka, Andris, 387, 389
Bračka, Uldis, 388
Bračs, M., 430
Brakovskis, Jānis, 363, 367, 370, 387, 389–392, 396–399, 452, 454, 457, 459, 514, 516, 527, 537
Brāķere, B., 400
Brāķere, M., 400
Brālītis, R., 436
Brants, J., 403
Bražis, Ivars, 504, 506
Brencēna, Karina, 382, 385–387, 398, 402, 418, 420, 431, 503
Brennere, Eva, 506
Brenneris, Jānis, 369, 387
Brenners, Roberts, 440, 462, 465, 479, 506, 516
Bricis, A., 387
Briedis, Voldemārs, 429
Briede, Aija (skat. arī Ranniko), 361, 383, 387, 420–421, 431–432, 437–438, 484
Briede, G., 361, 401, 451
Briede, Ilma, 360–361, 366*
Briedis, Arnolds, 428–429, 449
Briedis, Dzidra, 383
Briedis, E., 484, 513, 520, 526
Briedis, Ģirts, 460
Briedis, Juris, 360, 391, 427–429
Briedis, K., 361, 382–383, 451
Briedis, Olafs, 387, 427–429
Briedis, Olģerts, 360–361
Briedis, Roberts, 388, 428–429
Brīvulis, M., 487
Brizga, Lūks, 510
Broders, Ģirts, 422, 512, 516, 523–524
Broders, Nils, 403, 410, 427, 542, 548
Brole, Ina, 498–499
Brūders, Pauls, 462, 465, 488, 492–493, 495
Brūna, Biruta (skat. arī Freimane), 361, 367, 384–386, 418–422, 431, 439–441, 454, 469–471, 479, 481, 517, 540
Brūna, Inese, 422, 436, 439–440, 456, 458–459, 469, 490–491
Brūna, Rute (skat. arī Zvaigzne), 361, 367, 383–386, 399, 402, 417–423, 431–432, 437, 439–441, 451, 454, 457, 459, 462, 469–471, 479, 481, 503, 516–517, 521, 523–524, 540
Brūna, Vizma, 446, 456, 459, 462, 465, 469–471, 479, 481, 489–490, 492, 499, 528, 540, 552, 558
Bruna, Zinta, 478
Brūns, Andris, 431, 434–435, 439, 455
Brūns, Uldis, 416, 431, 434–436, 439–440, 444, 449, 452–453, 455, 457, 461, 466, 469, 471, 474, 478, 483, 488–489, 492, 498, 515, 517, 528, 557, 559
Brūvere, A., 361
Budļevskis, A., 393
Buivida, Viviana, 466
Bukavs, A., 397
Buks, Ludis, 366, 397, 538
Bule, Helene, 436
Bulina, Anna, 383, 397–398
Bulis, Edvīns, 412, 431, 433–434, 436–439, 480, 550
Bullis, R., 364, 413
Būmanis, Teodors, 357, 381–382
Bumbēre, Vita, 372
Bumbērs, Jānis, 353, 366, 370, 372, 387, 398, 417, 532
Bumbērs, Kārlis, 372, 398, 532
Bumbērs, Miķelis, 481, 484, 486, 522
Bumbērs, Pēteris, 353, 355, 357–359, 366–367, 369–375, 378–379, 398, 532, 544
Bumbieris, Miervaldis, 527
Bundulis, Arnis, 521, 523–524, 530, 562
Bundža, D., 430
Bundža, E., 524
Burdikovs, A., 449, 451, 469
Burkevics, T., 390, 397–400
Bušs, K., 355
Būtijs, Pauls, 516, 527
Butins, Aleksandrs, 529
Butlevics, Andrejs, 498, 500
Caune, J., 431
Caune, Pēteris, 436, 451, 455, 461, 486, 517, 520, 522
Cēderkvista, Kristīne, 407
Cekule, Silvija, 431, 437–438
Celle, Kārlis, 499
Celmiņš, Kārlis, 354, 359, 532
Celms, K., 441
Celms, Raimonds, 360–361, 382, 386
Ceplīte, Indra, 458, 461, 464, 478, 485, 487, 490, 527
Ceplītis, Edgars, 372, 375, 379–380, 386, 392, 402–403, 410, 412, 416, 422, 430, 437, 449, 451, 455, 464, 481, 485, 487, 490, 517–518, 528, 542, 546, 559
Ceplītis, Kārlis, 449, 451, 458, 488
Ceplītis, Pauls, 458, 461, 464, 478, 481, 484, 486–487, 489, 515, 517, 522, 527–528, 559
Cepurītis, T., 360
Ceriņš, J., 392
Cielēns, N., 354
Cifersone, Daina, 475, 501, 523
Cipuse, D., 514
Circenis, Pēteris, 499
Cīrulis, Pēteris, 486, 522, 549
Čantere, E., 432
Čečins, Bernhards, 362, 416, 445, 536
Čepmens (Chapman), Gerijs, 406
Čikovskis, Frenks, 414, 416
Dadze, Astra, 449, 453, 456, 469, 515, 527
Dadzis, Alfrēds, 367
Dafijs, Naidels, 513
Daga, Maigonis, 365
Daile, Kalans, 403, 453, 487
Daile, Pēteris, 380, 403–404, 429, 453, 455–456, 546
Dainis, Andris, 392–394, 425
Dalina, Brita, 478, 481, 485
Dalina, Elza, 480, 518, 520
Daliņš, Andrejs, 481, 484, 490, 513, 518, 520
Daliņš, Ivars, 352, 392, 475, 530
Daliņš, sr. Jānis, 355, 362, 369, 375, 393, 400
Daliņš, jr. Jānis, 352, 481, 484, 503
Daliņš, Pēteris, 480–481, 483, 486, 488–489, 498, 506, 513, 520, 522
Dambergs, M., 487
Dambergs, Zintis, 512
Dambrauskis, Juozis, 466
Dance, Valerija, 421–422, 437, 440, 459, 462, 490–491, 508
Dancis, Juris, 352–353, 357–360, 366–367, 370–382, 385–386, 396, 398–400, 402–403, 409–410, 418, 427, 431, 437–438, 521, 523–524, 534–535, 542–543, 546, 548
Dancis, Liesma, 352, 382–387, 399, 402, 417–420, 431, 437–438, 540
Dancis, Miķelis, 352–353, 372, 374, 376–380, 398, 403,

410–413, 430–431, 434, 438, 449, 455, 458, 473, 481, 490, 508–509, 517, 522–523, 527, 540, 543, 546
Dancis, Pēteris, 523
Dancis, Reinis, 458, 461, 464, 478, 481, 484, 486–487, 515, 517–518, 520, 522, 527
Dancis, Rūdis, 481, 484, 486–487, 515, 517, 520, 522, 527
Danis, J., 432
Dankere, Regīna (skat. arī Švāģere), 361, 367, 382–383, 399, 461, 471
Daņilovs, Leons, 359, 373, 388, 512, 520–521
Darginavičs, Stens, 373
DeBonda, Inese (skat. arī Arnoldija), 417–419
Deķe, M., 385, 400
Delforce, Linda (skat. arī Katužane), 452, 463, 469–470
Delforce, Ričards, 525
Dēliņš, Emīls, 497
Dēliņš, Jānis, 497
Dēmoss, Pēteris, 373
Dīcmane, Anete, 421–422, 469
Dīcmanis, Pēteris, 469, 490
Dīcmanis, Tālivaldis, 361, 381, 384–387, 402, 419, 421–422, 431, 437, 469, 516
Didrichsone, Anna, 527
Didrichsons, Fredis, 396
Didrichsons, Imants, 515, 527
Didriksone, L., 381
Dimits, Ivars, 522
Dinga, E., 518
Dinsbergs, Ernests, 388–389, 400
Divics, Džordžs, 525
Dombrovskis, E., 382, 481
Dombrovskis, M., 481
Dorilis, Egils, 360, 482
Dosna, Benita (skat arī Driznere un Molitore), 435, 440–441, 469, 471, 489, 515, 527
Draguns, Ivars, 428
Drava, Olga, 366, 372, 421
Draviņš, Z., 382, 400, 421
Dreimanis, Roberts, 417
Dreimanis, V., 429
Drešmane (skat. arī Seifa(Safe)), Māra, 431–432, 437
Drešmanis, Andris, 431, 437
Drešmanis, Juris, 431–432, 437–438, 550
Driba, Voldemārs, 383, 422
Drīznere, Benita (skat. arī Molitora un Dosna), 434–435, 440, 444, 449, 456, 469, 471, 473, 489, 492, 515, 527
Drizners, Eriks, 416, 435, 440–441, 461
Drobiševskis, Felikss, 363, 386, 389, 401
Druviņš, Andris, 512, 521
Dubavs, A., 404
Dukāte, Velta, 438, 523
Dukāts, Elmārs, 365, 394, 425, 523
Dulmane, Linda, 464
Dulmanis, Andrejs, 473, 484, 487
Dulmanis, Pēteris, 402, 417, 436, 464, 481, 484, 487
Dumpis, Ilmārs, 498, 502
Dunsdorfa, Lilija, 354, 367, 397, 400–401
Dūšele, Dzintra, 448, 500, 512
Dūšele, Jadviga, 381–382, 385–386, 404
Dūšelis, Jānis, 412–413, 432, 435, 439, 450
Dūšelis, V., 404, 412–413, 432, 500
Dzelme, Dzidra, 430
Dzelme, Inese, 391–392, 401
Dzelme, Jānis, 498–499
Dzenis, A., 353, 432
Dzenis, Haralds, 417, 430, 432, 441, 467
Dzirne, Eriks, 361, 366, 381
Dzirneklis, Herberts, 358–359, 393, 420, 476
Eglājs, Arturs, 360, 366, 387, 398, 400
Eglentāls, 404, 424
Eglīte, Edgars, 431, 435
Eglīte, Māra, 498, 501
Eglīte, Pēteris, 498, 501
Eglītis, Voldemārs, 400, 482
Egmane, 432
Eichmane, Māra, 404
Eimane, Linda, 365, 478, 481
Eimanis, Andris, 461, 478, 480, 518
Eimanis, Kārlis, 461, 478, 481
Eimanis, Visvaris, 518
Eizenbergs, Ēriks, 414, 435–436, 441
Eizenbergs, J., 435
Eizenbergs, K., 414
Eke, Mirdza, 382, 386, 418–419, 451, 545
Elksnītis, Pēteris, 449, 453, 458, 488
Elksnītis, Edmunds, 449, 453, 458, 471, 515
Ekmane, Margrieta, 511, 520–521, 523–524, 560
Elepane, N., 430
Elepāns, Georgs, 368
Endelmane, Vita, 396, 477
Endzelīns, Lūcijs, 355, 365, 368, 399, 536, 544
Engels, Edgars, 354, 384, 402
Enikis, Elmars, 501
Erdmane, Elīna, 485, 501, 518
Erdmane, Elisa, 501
Erdmane, Erika, 475
Erdmane, I., 389
Erdmanis, A., 363, 501
Ērenbote, K., 481
Ērgle, Ausma, 381–382, 545
Ērgle, Māra, 412, 432, 437–438, 440
Ērgle, Renāte, 420, 438
Ērgle, Vēsma, 432, 437
Ērglis, Bruno, 506
Ērglis, sen., Jānis, 493
Ērglis, jun., Jānis, 416, 436, 441, 502, 506, 550
Ērglis, Kārlis, 356, 360–361, 382–383, 385–386, 393, 439, 541
Erkens, Eriks, 357–359, 366–367, 370–372, 375, 377, 413, 535
Ernšteins, Arturs, 356, 360, 497
Erta, Aija, 507
Ertnere, Ilze, 395, 424, 433, 547
Etjēna, Astra (skat. arī Vītola un Bergmane), 360, 387, 397, 401–402, 409–413, 416, 420, 427–429, 431, 433–434, 436–443, 446, 448, 453–455, 459, 469, 472, 474, 476, 493, 497–498, 501, 510–511, 542, 550, 560
Ezers, Rolands, 426, 498–499
Feizaks, Roberts, 477
Fejs, Andrejs, 430–431, 437, 469, 516
Feldmanis, G., 435
Feldmanis, M., 484
Feldmanis, V., 391, 452
Fišers, Egils, 363, 367
Fogele, B., 433
Foksvels, S., 518
Fon Zalca, Krisa, 407
Forstmanis, Eriks, 449, 453, 455, 490, 516
France, Māra, 408, 520, 523
Francis, Egils, 372, 374–377, 399
Francis, Toms, 487, 515, 517, 519–520
Freidenfelde, Ieva, 392
Freidenfelde, Sandra, 456, 466, 469–470, 480
Freidenfelde, Lolita (skat. arī Kukura), 385, 402, 418, 431, 437
Freidenfelde, Maija (skat. arī Sila), 367–368, 374, 376, 378, 382, 384–385, 396–397, 399, 402, 467, 537
Freidenfelds, Eriks, 372, 440
Freidenfelds, Inga, 370, 372, 374–375, 377, 381, 383–387, 392, 399, 402, 410–411, 417–418, 431, 434, 438, 456, 459, 482, 516, 537, 548
Freimane, Austra, 448, 501
Freimane, Biruta (skat. arī Brūna), 361, 367, 382, 384–386, 418–422, 431, 439–441, 454, 469–471, 479, 481, 517, 540
Freimane, V., 435
Freimanis, Alfons, 448, 501–502
Freimanis, E., 355, 448, 451, 481, 542
Freimanis, P., 435, 451, 484
Freizere, Dona, 406–407
Fricsons, Argods, 361, 385, 401, 421–424, 445–446
Fromholde, Gita, 361, 366, 368, 540
Fultons, Deivids, 508, 522
Gaga, G., 425
Gailis, I., 383
Gailis, P., 387
Gailis, R., 387, 402, 404
Gajevica, Mirdza, 383, 417
Gārša, Aleksandrs, 355
Geizs (Gaze), Lindsijs, 353, 378, 388, 413, 462, 506
Gīzekampa, Nikole, 458, 463, 465, 471, 485
Godiņa, Inese, 500
Godiņš, Pēteris, 499–500
Golubova, Inta, 431
Govelmane, K., 385
Grabe, I., 401
Grasmanis, Pēteris, 498–499, 501
Grastiņa, Ilze, 392
Grastiņa, Vija, 367
Graudiņa, Rita, 471
Graudiņš, Andis, 458, 461, 466, 471, 478–480, 497–498, 500, 506, 513, 515, 518, 526, 528, 559
Graudiņš, Imants, 390, 395, 425
Graudiņš, Ints, 390, 448, 471, 492, 495, 512, 519
Graudiņš, Valdis, 374, 388–389, 397–400, 498, 503, 513
Grauds, Jānis, 378–379
Grava, Mārtiņš, 497–498
Greiškalns, Kārlis, 529–530
Greiškāns, V., 395–396, 400, 404, 425–426
Greste, Ojārs, 400
Gribusts, R., 427–428
Grigalka, Otto, 373
Grike, Biruta, 360, 366
Grīnfelds, Z., 433
Grīnlaubs, J., 430
Grīnlaubs, P., 430
Grīnvalde, A., 381
Grīnvalde, Biruta, 381, 387
Grīnvalds, Jānis, 499

Grīviņa, Ausma, 499
Grīviņš, Uldis, 499
Grosbergs, Zigurds, 370, 462
Gross, Kārlis, 436
Gross, V., 389
Grots, E., 387
Grundmane, Dzintra, 507
Gruzna, Tālivaldis, 360, 381
Gubiņš, Gunārs, 441, 472, 493, 495, 502
Gulāne, Zigrīda, 395, 424, 547
Gulāns, A., 420
Gulbe, D., 381
Gulbe, Sandra, 450, 466
Gulbis, J., 393
Gūtmane, Ausma, 395
Gūtmane, Vija, 361, 382–383
Gūtmanis, Arnolds, 353, 362, 369, 394, 448, 476, 496, 512, 517, 519, 556
Gūtmanis, Nikolajs, 353, 420
Ģibietis, Pauls, 428, 441, 448, 452–453, 458, 461, 463, 467, 483, 498, 513, 518, 526
Ģibietis, Pēteris, 428, 441, 444, 448, 451–453, 458, 460, 463, 466–467, 483, 498, 506, 518, 526
Ģibietis, P., 428, 441, 448, 452, 463, 467, 518, 526
Hāgens, Uldis, 397
Hakelis, Aleksis, 355, 361–362, 536
Hanta, Liāna, 515, 517
Hartmanis, E., 435
Hartmanis, Rūdolfs, 353, 512, 523
Heimane, Inta, 400
Heimanis, Pēteris, 403
Heinricha, Biruta, 381
Henrija, Melinda (skat. arī Viese), 353–530, 539, 542, 546, 550–553, 557, 559, 562
Herlinga, I., 401
Hermane, Brigita, 440, 445
Hermanis, Eriks, 361
Hermanovskis, Alfreds, 366, 383, 477
Hermans, Goars Kristaps, 477
Hodacka, Sandra, 436
Hodijs (Hody), Džons, 376–377, 379
Hogans, Patriks, 510, 515
Hoiks (Hoyk), E., 378–379, 413
Holcmanis, Valentīns, 395
Holters, Zigfrīds, 388
Hūna, Aleksa, 500
Hūns, Kalvis, 500
Ieviņš, Vilis, 394, 512
Ignatavičs, Algimants, 371, 471
Ignatavičs, Jonass, 471
Immurs, Tenis, 431–432
Inapšs, P., 373
Irbe, Biruta, 361, 382, 384–386, 399, 417, 420–421, 431, 540
Irbe, Ina, 417–418, 421
Ivanovs, H., 420, 448
Jākobsons, N., 361
Jakubaitis, A., 383
Jamanaka, Cujoši, 406–407
Janelsītis, Arturs, 365, 403
Jankevica, Anita, 512
Jankevica, Ilga, 416, 449
Jankevics, Arvīds, 360, 365, 370, 390, 392–394, 416, 427, 431, 438, 440–441, 449, 454, 467–469, 548, 550
Jankevics, Sarmis, 441, 449, 451–452, 454–455, 461, 466, 469
Jankevics, Varis, 416, 440, 449, 452, 454–455, 466–467, 469, 471, 489
Jankovskis, V., 464
Janmeija, Laima, 431–432, 437–438
Janovičs, B., 400
Jansone, I., 429
Jansone, Rita, 498–499
Jansons, M., 387
Janševska, K., 381
Jātniece, I., 440
Jaudzems, Andris, 484, 490, 522, 527
Jaudzems, Pēteris, 481, 492
Jaunalksne, Zaiga, 436, 447, 451, 463
Jaunalksnis, Dainis, 467
Jaunalksnis, Kalvis, 436, 444, 475, 501, 528, 559
Jaunalksnis, Māris, 412–416, 435–437, 439–440, 449, 451, 455
Jaunbērziņš, Andris, 353, 401, 435, 450, 457, 471–473, 483, 487–488, 492, 503, 505–506, 517, 519–520, 523, 553, 556
Jaunbērziņš, Alberts, 354
Jaunkalns, Bernhards, 360
Jaunkalve, Sandra, 367, 416, 434–436, 440–441, 449, 453, 456, 469, 471
Jaunkalvis, Pēteris, 353, 360–361, 366–367, 381, 387, 416, 422, 427, 435, 438, 449, 454, 457, 459, 468, 471–472, 482, 489, 504–505, 508, 511, 514, 516–517, 519, 521, 523, 534, 537, 548, 562
Jaunozoliņš, Jānis, 353, 357, 360–361, 366–367, 370, 382–383, 396, 398–399, 401, 533, 541
Jaunzeme, Inese, 373
Jaunzems, Andris, 372
Jefimovs, R., 434
Jēgermane, Hilda, 549
Jēkabsone, Karīna, 464, 478, 481, 484, 487
Jēkabsone, Māra, 383, 388–389, 401, 504, 510
Jēkabsons, Andris, 504
Jēkabsons, Felikss, 392, 401, 510
Jēkabsons, Kārlis, 461, 478, 481, 484, 487
Jērums, I., 400
Jirgens, Kazimirs, 358, 539
Jirinova, Jarka, 423
Jostsone, Krista, 404
Jukums, Luiss, 360, 381–382, 384–387, 402, 417
Jumiķis, Arnolds, 442, 454, 466, 486, 496, 501–503, 517, 556
Jumiķis, Pēteris, 436, 452–454, 458, 463, 480, 483, 488, 517, 528, 553, 559
Junge, Daumants, 359
Jurenovskis, K., 383
Kā (Cah), Vija, 471
Kaģis, Gunārs, 358
Kaimiņš, Laimons, 449, 462, 465, 492, 495, 499, 512, 518–519, 521, 523–524
Kaktiņš, K., 361
Kāla, Elaine, 435
Kāla, N., 435
Kalderovska, Vilma, 383
Kalēja, A., 436
Kalēja, Karīna, 450, 471, 486
Kalējs, Arnis, 420, 436, 447–449, 451, 453, 455, 459–460, 462, 465, 468–469, 471, 473, 478–479, 487–488, 492–493, 495, 497–498, 501, 506, 515, 520, 522, 526, 557
Kalējs, Juris, 365, 389, 397, 420, 437, 449, 452, 457, 469, 471, 482
Kalējs, Kārlis, 471, 474, 513
Kalējs, Klāvs, 457, 459
Kalējs, Nilss, 451, 462, 486
Kalējs, Uldis, 451, 456, 458, 461, 464, 475, 478, 482, 486, 489–490, 499, 501, 522
Kalkavs, A., 372
Kalkhovena, Helena, 423, 442, 445, 468–469, 471, 479, 492
Kalkhovens, Niks, 423, 442, 445–446, 465, 471
Kalkhovens, Teds, 442, 445–446, 465, 471, 492
Kalniņa, Māra, 367, 401, 435, 452, 498, 501
Kalniņa, Vanesa, 367, 383, 401, 422, 441, 453–454, 471
Kalniņš, Eriks, 501
Kalniņš, Ģirts, 404, 412–413, 432, 434–435, 437–441, 450–451, 466, 483, 485, 498, 506
Kalniņš, J. (Džons), 400, 404, 449, 452–454
Kalniņš, Mārtiņš, 501
Kalniņš, Pauls, 499
Kalns, Arturs, 435, 448, 475
Kalns, I., 426
Kalns, Raimonds, 439, 463, 475, 553
Kalns, V, 426, 432, 435
Kambala, Kārlis, 478, 487, 489–490
Kamergrauze, Rita (skat. arī Saiva), 433, 478, 487
Kampāns, Stanislavs, 369, 385
Kampe, Otto, 452, 491
Kampe, Ieva (skat. arī Vlahova), 352–353, 370, 388–394, 425, 445, 472–473, 507, 535
Kamradzis, K., 527
Kondarovska, Herta, 361, 366, 370, 388, 418, 425
Kants, Ivars, 380, 403, 410, 412, 430–431, 542
Kanķe, Astrīda, 498–499, 501
Kapele, Anne, 453, 461, 466, 480
Kapele, Debija, 480
Kapele, Lija (skat. arī Lagzdiņa), 418, 453, 461, 466, 480
Kargana, Dzintra, 480
Kargana, Erna, 383
Kargane, Gita, 421
Kargans, Gunārs, 416, 427, 430–431, 433–434, 436–438, 440, 449, 490, 527
Kargans, Ivars, 433, 449, 453, 458, 469, 471, 474, 481, 490, 499
Kargans, Jānis, 372, 381–382, 3685, 396
Kargans, Olģerts, 381–382
Kari, Lisa, 421
Kariss, Georgs, 357
Kārkliņa, A., 368, 432
Kārkliņa, Irēne, 395
Kārkliņa, Silvija, 463, 465, 488, 492, 518, 525–526, 553, 559
Kārkliņa, V., 392, 421
Kārkliņš, Andris, 368, 432, 498
Kārkliņš, Roberts, 512, 523
Kārklis, Imants, 501
Karsteda, Šarona, 440
Kārštets, Leons, 364
Karvelis, Leons, 516, 527
Karvelis, P., 516, 527
Kasapcevs, K., 354
Kasapcevs, Z., 452
Kaspars, J., 400, 475
Kasparsone, Māra, 464, 485
Kasparsone, R., 478
Kasparsons, Pauls, 481, 484, 487

Kaša, B., 404
Kaša, Marija, 377, 381, 384–385, 400, 403–404, 486, 519
Kašs, Stens, 387, 399, 404, 426, 500, 519
Katlaps, Imants, 508, 518
Katužane, Linda (skat. arī Delforce), 435, 452, 458, 463, 465–466, 468–470, 488–489, 492, 553, 559
Katužans, Ivars, 438–439, 441
Katužans, Juris, sen., 404
Katužans, Juris, jun., 353, 355–356, 362, 369, 392, 396, 404, 429, 431–433, 435, 450–454, 458, 463, 465, 467–468, 472, 482–483, 496–497, 501–506, 511, 517, 523, 541–543, 553, 556
Kaufmanis, Eduards, 512, 523
Kaufmanis, Edvīns, 444, 523
Kaufmanis, Guntis, 512, 523
Kauls, Skots, 498, 502
Kauls, Zigurds, 410, 412
Kauss, Andrejs, 356, 369, 430, 501–502, 528
Kautska, Dana, 423
Kazubērns, A., 396, 400, 421
Keda, Inga, 387, 418
Kends, 388
Kenne, Arturs, 352, 401, 438, 476, 510–512, 514, 521, 530
Keskula, Vaino, 526
Kilevics, V., 387
Kilmanis, V., 404
Kīns, I., 433
Kirkmans, Pauls, 438
Kiršteins, V., 387
Kisiels, Jānis, 504, 507
Kisiels, Jevgeņijs, 504–505, 507
Klaikaliete, Lara, 453, 471
Klaikalietis, Saša, 456, 461, 478
Klarks, T., 399–400
Klauss, Gunārs, 360
Klauverts, Spodris, 353–354, 357
Kleinbergs, J., 404
Kleins, M., 436
Kleins, Pēteris, 436, 451
Klieģe, Zane, 365, 466
Klieģeris, Z., 365
Kluina, K., 484, 526
Kluina, Maira, 484, 496, 503, 556
Kļaviņa, Līga, 507
Kļaviņš, F., 432
Kļaviņš, M., 426
Kļaviņš, P., 421, 507
Knochs, B., 527
Knochs, Olģerts, 431
Knofs, G., 387, 538
Kolistere, Kellija, 498–499
Konrāde, Ilze, 543
Konrāds, Jānis, 352–353, 397, 407
Konušs, Zigurds, 528
Korella, Karola, 423
Kovaļuna, Helene(skat. arī Vegnere), 381, 384–385, 387, 400, 403–404, 417–418
Kovaļuns, Edvīns, 451, 478, 480–481, 488, 501
Kovaļuns, Juris, 385–387, 400, 432, 441
Kovaļuns, Pēteris, 451, 480–481, 484, 501, 518
Krastiņa, M., 361, 381
Krastiņš, I., 425
Krasts, O., 429
Krauja, Imants, 358, 370, 382, 389, 545
Krauja, Lidija, 383
Krauja, Pēteris, 381
Kraukle, V., 401
Krauklis, Raimonds, 383, 400, 420
Krauze, 363, 501
Krauze, Ernests, 501
Kreišmane, Indra, 516
Kreišmane, Māra, 477, 515–516, 518–519
Kreišmanis, Uldis, 362–363, 367, 370, 387–389, 397, 404
Krēsliņš, A., 520
Krieva, Belinda, 516, 527
Krievs, Gerijs, 527
Krievs, Gunārs, 516, 527
Krīgs, Klifs, 516
Kristapsons, A., 360
Kristens, Aivars, 433–434, 438–439, 453, 461
Krišjanovs, Žanis, 354–355
Krištopans, Vilis, 504–506
Krīvs, Džems, 428, 435, 449, 452, 459, 501
Krokere (Crocker), Dzintra, 476, 488, 497, 511–512, 514, 516, 560
Krokers (Crocker), Džeisons, 476, 497, 511, 514, 516
Kronīte, Zenta, 461, 464–465, 480, 489
Kronītis, Imants, 399, 480
Kruka, Anna (skat. arī Stelba), 441, 445
Kruks, T., 471
Krulla, Kristīne, 464, 478, 481, 485, 514
Krulla, M., 472
Krulls, Eriks, 453, 456, 458, 461, 478
Krulls, Pauls, 445, 453, 455, 458, 461–462, 464, 478
Krulls, R., 464
Krūmiņa, Anita, 466
Krūmiņš, Ferlands, 499
Krūmiņš, I., 404
Krūmiņš, Inārs, 496
Krūmiņš, Jānis, 392
Krūmiņš, K., 397, 404
Krūmiņš, Pauls, 448, 475
Krūmiņš, Uldis, 362, 368, 381, 394, 397, 404
Kruška, J., 421
Kubile, Brigita, 512
Kubile, Regīna, 521
Kubliņš, Imants, 361, 383, 385, 417, 451
Kučere, Kaija, 456, 468–470, 479, 492
Kuģis, J., 358
Kukevics, Raimonds, 369, 386, 401, 417–419, 429, 438, 462, 465
Kukura, Lolita (skat. arī Freidenfelde), 382
Kukurs, Jānis, 379, 402, 410, 412, 430–431, 509
Kūlnieks, Ingmārs, 477
Kūlnieks, Jūlijs, 357–358, 366, 372, 398
Kunava, I., 401–402
Kūns, Helmūts, 430, 432
Kunze, D., 432
Kurciga, Ilona, 493
Kurcigs, Olģerts, 493
Kurle, Suzanne, 456, 464
Kušķis, A., 358
Kauķe, Ingrīda, 403–404, 426, 632
Kepars, Indulis, 362, 370, 388, 541
Kepītis, Ivars, 413, 425, 432, 439, 471
Kesteris, A., 358, 360
Kikalis, Imants, 357–360, 535, 539
Kikāns, A., 432, 533
Kipste, Teodors, 386–387, 404, 417, 448, 475
Kipurs, Jānis, 528
Kirps, Valdis, 487, 498, 503, 513, 515, 518, 522–523, 526, 557
Kuzis, Juris, 353–530, 532, 537, 539, 548, 553–555, 558
Labsvīrs, A., 436
Lāce, A., 381, 421
Lāce, I., 404
Lācis, A., 421
Lācis, Anatolijs, 420, 459
Lācis, Eriks, 464, 526
Lācis, Gvido, 352, 361, 382–387, 417–420, 422, 424, 438–439, 451, 457, 459, 462, 465, 474, 485, 489, 496, 499, 517, 521, 525, 533, 551, 553, 556, 558
Lācis, Herberts, 357
Lācis, Ivars, 431, 434, 439, 488
Lācis, Jānis, 385, 387, 432, 481, 485, 525, 533
Lācis, Mārtiņš, 488
Lācis, Verners, 361, 383, 385–388, 432
Lāčgalvis, E., 361, 533
Laduzāns, Jānis, 517, 549
Lagzdiņa, Lija (skat. arī Kapele), 382, 418, 453, 461, 466, 480
Lazdiņš, Sigurds, 355, 366, 369
Lainis, Valdis, 435, 449, 451, 455, 466, 483
Laipenieks, Edgars, 373
Laksa, Jānis, 504–506
Lakševics, Fricis, 533
Lakšēvics, I., 354
Laktiņa, Ģiedra (skat. arī Vadze), 382, 419, 421, 439, 451, 545
Laktiņa, Lija (skat. arī Strunga), 381
Laķis, Māris, 429
Lāma, M., 355, 399, 447, 467
Lamberte, Lauma, 457, 459, 512, 523
Lapiņš, G., 390
Lasmane, Baiba, 451, 458, 463, 465, 469–471, 483–484, 488, 492, 498, 518, 525–526, 557, 559
Lasmane, Karmena, 453, 458, 461, 466, 471
Lasmanis, H., 434, 439–440
Lasmanis, Tālis, 436, 451, 466, 471
Lašaks, Osvalds, 425, 512
Laudobele, Annele, 499, 501
Laudobelis, Fricis, 499, 501
Laukirbe, J., 360, 388, 400, 421
Lauksargs, Gunārs, 390
Lauris, Jānis, 369, 392–393, 400, 460, 510, 514, 516, 525
Lazausks, V., 527
Lazdiņš, Kārlis, 487
Lazdiņš, Sigurds, 355, 366, 369, 532, 538
Lēbelis, Andrejs, 406
Lečmanis, Mārtiņš, 409
Leitmanis, Alfs, 509
Leja, A., 354, 392, 499
Leja, Edīte, 354, 499
Leja, Ivars, 499
Lējējs, Jānis, 380, 542
Lejiņa, Linda, 354, 364, 396, 426, 477, 513
Lejiņš, Adrians, 354, 477
Lejiņš, Arvīds, 354, 364, 426
Lejiņš, Zigurds, 477
Lēmane, Reneka, 392, 395
Lēmanis, Andrejs, 455, 458, 461, 464, 471, 473, 478, 486–488, 497–498, 505, 509, 515, 522, 557
Lēmanis, Eduards, 369, 444, 459, 471, 473, 503
Lēmanis, J., 402, 412, 430

Lēmanis, Pauls, 429, 436, 447, 453, 455, 458–459, 461, 463, 468–469, 471, 478, 486–487, 492, 498, 506, 515, 518, 522, 557
Lemeža, Kellija, 509
Lemežs, Aleksandrs, 365, 538
Lešiņš, J., 361
Lesiņš, Mārtiņš, 403
Lestere, Roma, 440–441, 469
Lezdkalna, Larisa, 478, 480–481, 485, 490
Lībants, Marks, 500
Lībants, Tālis, 500
Liberte, I., 404, 547
Liberte, M., 404, 547
Libušs, R., 387
Lice, I., 385, 387, 403, 418
Līde, A., 404
Lidmanis, Jānis, 355, 364
Līdums, Aivars, 365, 400, 449, 516, 527, 542
Līdums, Kārlis, 365, 403, 430, 536
Līdums, Māris, 377, 379–380, 400, 402, 410, 516, 527, 542, 546
Liekne, Mudīte, 382, 427
Liekniņa, R., 382
Lielkājs, A., 432
Lielkājs, V., 386
Lielnors, Leonīds, 428, 438
Lielnors, Persijs, 429, 438, 449
Liepa, A., 392
Liepa, Ivars, 504–506
Liepinieks, Andrejs, 477
Liepiņa, Lilija, 361, 383
Liepiņa, Lita, 498–499, 501
Liepiņa, Skaidrīte, 512, 521, 523
Liepiņš, E., 385
Liepiņš, I., 361, 383–384
Liepiņš, M., 412, 432, 438
Liepiņš, V., 360, 382, 438
Liepiņš, Z., 353, 501
Lindbergs, Jānis, 373
Linde, P., 425, 453, 464, 473, 498, 515, 553, 557
Linde, Verners, 376–377, 380, 410–413, 500, 546
Linmeiers, Eduards, 353, 359, 366–367, 372, 374, 378, 386–387, 397–400, 417–419, 429, 438, 509, 532
Lismanis, Viesturs, 358–359, 539
Līviņš, Māris, 481
Lašaks, D., 425, 512
Lode, R., 455–456, 461. 464, 478
Lodziņš, J., 399
Logins, Valdis, 403
Loigoms, Eriks, 441, 459, 465, 467, 469, 471, 479, 488, 490, 492, 498–499, 525, 527
Lorencs, J., 392
Lorija, Dženija, 481, 518
Lote, K., 360–361, 482, 491, 496
Loženicina, Brigita, 418–419
Loženicins, Ārijs, 385, 417–418, 420, 422–424, 439–440, 540, 547
Lucis, Roberts, 448, 465, 492, 495–496, 500, 517, 519–520, 528, 559
Ludborža, Lidija, 384, 400, 403, 418–420, 437
Ludeks, Jānis, 409, 415
Lukašēvics, M., 516
Lukstiņa, Nora (skat. arī Ruģele), 384, 401, 418–419, 436, 456
Lukstiņš, Gunvaldis, 385, 392, 402, 418–419
Lundbergs, Tālivaldis, 382, 389
Lūsis, Marks, 497
Lūsis,Gundars, 385
Lutere, Rita, 361, 367, 382–387, 399, 402, 417–418, 431, 437, 540
Luters, Ansis, 359, 366–367, 370, 381–382, 387, 422, 431, 437, 525, 535
Lauļa, Armands, 353, 452, 456. 497
Mačs, Arvīds, 376, 381–382, 391, 403, 448, 500, 514, 523
Māliņa, Laima, 431–432
Mālītis, Edvīns, 366, 369, 397–398, 402
Mance, Rita, 381
Mancis, Ilmars, 381–382, 387, 400, 427
Mangale, Baiba, 421
Mangalis, Laimonis, 365, 536
Mantinieks, Gundars, 461, 471
Mantiniece, Daira (skat. arī Vella), 463, 471, 478, 487
Māra (Maar), Karīna, 451, 437–439
Mareks, Dz., 358–359, 373, 456, 458, 498, 539
Mastiņa, Māra (skat. arī Ašenkampa), 387, 411, 417–421, 423, 431, 437, 439–440, 448, 475, 481, 512, 549
Maršaus, E., 354
Mārtinsons, D., 432
Martinsons, E., 414, 483, 513, 518, 526
Martinsons, P., 483
Mastiņa, Vizma, 421
Mastiņa, Māra (skat. arī Ašenkampa), 418–419, 421, 423, 431, 437, 440, 448, 475, 481, 512, 549
Masulāns, Indulis, 400–401, 496, 556
Masulāns, J., 400
Masulāns, M., 484, 526
Mašinskis, J., 425
Matisons, Gunārs, 357
Matisons, Viktors, 363, 366, 370, 388–393, 397–399, 401, 436, 448, 454–455, 501, 516, 539
Mauriņš, Ansis, 355
Mazaļevskis, Jānis, 357–359, 373, 539
Mazurs, L., 356–357
Mēbalds, Vitauts, 454, 459, 462
Medene, Katrīna, 484, 518
Medene, Larisa, 514, 518
Medene, Valda
Medene, Viveka, 366, 461, 464, 471, 480–481, 483–484, 486, 522, 526
Medenis, Dāvids, 520
Medenis, Pēteris, 485, 488, 503, 505, 514
Medenis, Rainis, 420, 422–424, 445, 457, 459, 464, 469–471, 473, 478–481, 484, 515, 518, 520, 522, 525–526
Medenis, Valters, 366, 461, 463–464, 480–481, 483–486, 488–490, 522, 526
Mednis, Aivars, 354, 435, 439, 488–489, 492, 496, 498, 503, 517, 520, 522, 526, 553, 559
Medne, Anda (skat. arī Baumane), 354, 372, 381, 435–436, 439, 469, 473, 483, 490, 503, 517–518, 520, 522, 525–526, 559
Mednis, Damians, 475, 510, 520
Mednis, O., 354, 363
Meiere, A., 398
Meiers, M., 426
Meiers, U., 433
Mekgijs (McGee), C., 431, 434
Mekgijs (McGee), R., 431, 434
Melderis, Aigars, 440, 457, 461, 504, 506
Melkusa, Velta, 366
Mellēns, Juris, 514, 521
Meļķe , Gaida, 419, 492
Meļķis, Leonards, 358, 436, 454, 459, 462, 465, 469–471, 474, 479, 489, 492, 498–499, 509, 521, 523–524, 528, 545
Meļķis, Ronalds, 454, 462, 467, 469, 479, 516, 525, 527
Merits, Olafs, 453, 455, 458, 461, 464, 478
Mētra, Egils, 361, 381–384, 387
Mežaka, Astrīda (skat. arī Pola (Paull)), 435, 439, 458, 463, 483–484, 488–489, 498, 526, 553, 556–557, 559
Mežaks, I., 427
Mežaks, J., 360, 538
Mežciema, Lisa, 464, 478, 480–481, 483, 485, 487, 490, 498, 514–515, 518, 522–523, 525–526, 557
Mežciema, Rudīte (skat. arī Daliņa), 530
Mežciems, Andrejs, 453, 455, 458, 461, 464, 478, 483, 484, 486–487, 489–490, 498, 513, 515, 518, 526, 528, 530, 557, 559
Mežciems, Miķelis, 453, 456, 458, 461, 478, 483–484, 486, 489–490, 501, 513, 515, 518, 522, 526, 528, 559
Mežciems, Tālivaldis, 429, 461, 478, 481, 490
Midegs, Jānis, 385, 523
Mieze, M., 432
Miezītis, Alfrēds, 370, 396, 425–426
Miezītis, Ervīns, 353, 359, 361, 389, 417, 537
Miezītis, Oļģerts, 361, 364, 366, 389–391
Migle, Anda, 361, 385, 387, 416, 449
Migle, Maija, 361, 366
Miglinieks, Igors, 504–506
Miglinieks, Raimonds, 505–506
Miglis, Andris, 361, 385, 387, 449
Miglis, Pēteris, 436, 483, 506
Migus, Betina, 526
Mihailovs, Miķelis, 358
Mikolaja, Amanda, 512
Mikolaja, Vija, 425–427, 432, 448, 475, 501, 512, 549
Mikolajs, Jānis, 404, 425, 435, 501, 512
Mikucka, Marija, 368, 382
Mikutēns, N., 358
Miķelsons, Jānis (Ad.), 398–399, 512
Miķelsons, Jānis (Džil.), 514, 523
Miķelsons, Jānis (Sid.), 381, 384
Milbergs, Raimonds, 358, 539
Millers, A., 481, 487
Millers, Džons, 503
Miltiņa, Silvija, 415, 432, 438
Miltiņš, Nimrods, 356, 361, 363, 366, 404, 533
Mirovica, Ausma, 387
Misa, Ilona, 464, 478, 481
Misiņa, Lija, 464, 478, 481, 485
Misiņa, Linda, 485, 522, 526

Misiņš, A., 378–379, 400, 403–404
Misiņš, Juris, 464, 478, 518
Misiņš, J., 464, 478, 518
Misiņņš, Uldis, 404
Misjūna, Irma, 499
Misjūns, Stenlijs, 499
Miškovskis, K., 387, 432
Mitkovs, Kārlis, 370
Mizinga, Olita, 361, 367, 383, 417–418, 431, 482, 489
Mizings, Mārtiņš, 431, 438–439, 449
Molitora (skat. arī Dosna un Driznere), Benita, 435, 440–441, 469, 471, 489, 515, 527
Molčanovs, Georgs, 448, 475, 501, 512
Morgana, Sandra, 406
Morkunas, Johanna, 422
Morkunas, Aldona, 423
Mors, Kevins, 416
Moterama, D., 527
Motivāns, Jānis, 529
Muižnieks, Indulis, 498, 505–506
Muižnieks, Kārlis, 504–506
Muižnieks, Krišs, 515
Muižnieks, Valdis, 373
Muižulis, Voldemārs, 482, 527
Muldiņa, I., 383, 385, 432
Muldiņa, Spodra, 383–385, 387, 432
Muldiņš, Haralds, 361, 383, 385
Muške, Angela, 521
Muške, Jānis, 364
Muzikants, Pēteris, 501
Nagainis, R., 387
Nāgels, E., 355
Nakelis, Roberts, 368,
Namavīra, Elvīra, 512, 521, 523
Nāzere, Biruta, 381–382
Neilands, Pēteris, 352–353, 360, 362, 476, 499–500, 511–512, 514, 516, 519, 521, 538, 562
Neilands, Uldis, 426, 476, 512
Neimanis, N., 425
Neimanis, Ojārs, 378–379, 401, 412
Nemme, O., 486, 512
Nīce, L., 381, 499
Nīcmanis, Gunārs, 381
Nīdama, Ivonne, 422
Nīdama, Šerila, 423
Nīdema, Karola, 421
Niedoliņš, Pēteris, 501
Niedra, J., 407, 417
Nille, Ilze, 382
Nīts, E., 357, 364, 369, 405, 410, 467, 472, 516, 527
Nodža (Nagy), Ilze, 444, 449, 456, 469, 470–471, 489, 498, 515, 551, 557
Nodžs (Nagy), Akošs, 379
Nodžs (Nagy), Boti, 379, 414, 443–444, 449, 469
Nodžs (Nagy), Čaba, 379
Nodžs (Nagy) Geza, 379, 414
Nollendorfs, Ainis, 499
Nora, Mārtiņš, 499
Norvelis, Indulis, 427, 465
Nikitins, Adams, 458, 461, 464, 478, 481, 484–485, 527
Nikitins, Igors, 459, 461, 464, 481
Nikitins, Markus, 458, 464, 478, 515
Odete, Anna, 515
Oliņa, Rita, 495
Oliņa, Mišele, 476–477
Oliņa, Skaidrīte (skat. arī Vulfiusa), 390, 426–427, 513
Olupa, Mirdza, 361, 366–367, 382–384, 388–389, 399, 401–402, 533, 540
Olups, Maksis, 360–361, 366–367, 381–382, 384, 389, 399, 401–402, 533, 540
Ose, Silvija, 464, 485, 490, 515, 523, 527
Osis, Egils, 417, 422, 427, 431, 548
Osis, R., 478, 481
Osis, Ronalds, 461
Osīte, B., 430
Ošiņa, Ruta, 363
Ošs, O., 360
Ozere, E., 386–387, 404
Ozola, Ausma, 401, 417
Ozola, Dagmāra, 384–387, 404, 417– 424, 432, 438, 545
Ozola, Ingrīda, 422
Ozola, Lara, 477
Ozola, Māra, 498–499
Ozola, Mārīte, 498–499
Ozola, Sandra, 440, 448, 458, 463, 465, 469, 471, 474, 479, 488–492, 495, 499, 553, 558
Ozola, Vita, 429–431, 433, 546
Ozoliņa, Agnese, 507
Ozoliņa, Anna, 385
Ozoliņa, Brigita, (skat. arī Anberga), 361, 382, 384–385, 399–402, 417–418, 431, 540
Ozoliņa, Gundega, 491, 493, 498–499
Ozoliņa, Ieva (skat. arī Zemdega), 437–439, 463, 469, 471, 478, 487, 498, 528, 553, 557
Ozoliņa, Rasma, 404, 430, 438
Ozoliņš, Al., 353
Ozoliņš, Alans, 442, 474, 552
Ozoliņš, Imants, 361
Ozoliņš, J., 428
Ozoliņš, K., 360
Ozoliņš, Leons, 420, 423, 439–440
Ozoliņš, Marks, 416, 440–441, 449, 452, 455, 459, 462–463, 465–466, 469, 490, 499
Ozoliņš, P.
Ozoliņš, Uldis, 417–421, 423, 431, 437–438, 440
Ozoliņš, V., 427
Ozoliņš, Zigurds, 357–359, 366–367, 370, 372, 374–376, 381–382, 391–392, 396, 398, 400, 402–404, 431, 433, 535
Ozols, A., 429
Ozols, E., 359, 432
Ozols, Jānis, 384, 401, 465
Ozols, Kārlis, 355, 365, 398, 402, 536, 538
Ozols, Māris, 517
Ozols, Viljams, 359, 385, 400, 404, 418, 420, 422
Padoms, Kārlis, 401, 403–404, 429
Paegle, Arturs, 369, 433, 436, 438, 440, 445, 449, 451, 461, 496, 501, 512
Paeglis, Arnolds, 433, 436, 438, 440, 448–449, 451, 453, 461, 468, 512
Paeglītis, Edgars , 405
Paika, K., 421
Palejs, I., 448, 475, 512
Palkovs, J., 363
Panders, A., 428
Panders, Jānis, 452, 496, 501, 510
Pandullo, Juris, 372, 400, 466
Papule, A., 385
Parka, Valda, 441
Parts, Harijs, 436, 443, 459, 477, 486, 488, 495, 510–512, 524
Pāruma, Rudīte, 353, 374, 398, 400, 402, 411, 429–430, 432–433, 437, 439, 453, 460, 464, 471, 478, 481, 483, 487, 522–523, 546, 553
Pārums, Arnis, 417, 433, 437
Pārums, Ivars, 359, 374, 537
Pārums, Kārlis, 395
Paserns, Kurts, 456
Paukste, Aleksandra, 383, 388–389, 397
Paupe, Arvils, 374, 379, 399, 533
Pāvuliņš, Aivars, 352, 362, 387, 398–399, 401, 403–404, 427–428, 432, 447–448, 474–475, 510, 530
Peičs, L., 542
Pekse, Džona, 423
Pekse, Jūlija, 372, 387, 42z2–423, 445, 467
Pekse, Karolīna, 404, 451
Pekse, Kristīna, 404, 423, 445, 451
Peksis, Kārlis, 404, 426
Pelckaus, E., 354
Pelnēna, S., 432
Pelše, Andrejs, 501
Pērkone, Gita, 382–383, 397–398
Pērkons, Andrejs, 361, 366–367, 382–383, 396, 533
Peskops, Kārlis, 404–405, 425, 481
Pesle, I., 433, 506
Pešudova, Linda, 378, 453–454, 464, 471, 473, 478, 480, 483–484, 498, 515, 545, 553, 557
Pešudovs, Dimis, 353, 374–375, 377–379, 385–387, 403–404, 437, 445, 454–455, 471, 473, 498, 503, 545, 557
Pešudovs, Konrāds, 453, 455, 478, 483, 485–486, 498, 501, 515, 557
Pētersone, Liāna, 464, 481, 485, 490, 514
Pētersons, Aleksandrs, 370, 541
Pētersons, Ivars, 496, 556
Pētersons, J., 363
Pētersons, Pēteris, 360, 381–383, 395, 420, 451, 457, 484, 525
Pētersons, R., 368
Petrova, Rita, 423, 445, 449–451, 465, 467, 479, 489, 492, 499, 516, 524, 553, 558
Piekusis, Edmunds, 399, 403, 453, 456, 461, 464, 478, 488
Pīlāgs, A., 364
Pinnis, D., 487
Pinnis, J., 487
Pitrāns, Harijs, 423, 440, 469
Pladers, Viktors, 387
Pladers, Z., 387
Plāters, Marks, 441, 467, 488, 492, 513, 526, 553
Platums, Arturs, 517, 524
Plūme, A., 357, 538
Plūme, Brigita, 367, 383, 397
Plūme, Jānis, 499
Plavnieks, Pauls, 387
Pocius, A., 471
Podiņš, G., 382, 545
Podniece, Marija, 404, 439
Pogainis, Jānis, 404–405, 417, 422, 431, 459
Pogainis, Roberts, 451, 487, 525–526
Pola (Paull, skat. arī Mežaka), Astrīda, 360, 366–367, 396, 435, 439, 458, 463, 483–484, 488–489, 498, 526, 553, 556–557, 559
Pole, Daina, 415, 417, 440, 444

Pole, Māra (skat. arī Strautniece), 377, 398, 400–402
Polis, Edmunds, 361, 366
Polis, Māris, 372, 374–378, 381, 383, 396, 402, 429
Pomere, Ausma, 419, 436, 465, 476, 488, 492, 495, 499, 511, 514, 521, 523–524, 560
Poriete, A., 435
Potere, Sū, 422
Preisa, S., 381
Pričeta (Pritchatt), Linda (skat. arī Katužane), 452, 463, 469–470, 483, 485, 518, 525–526, 557, 559
Pričets (Pritchatt), Vorens, 483, 485, 559
Priedkalns, Jānis, 401, 430
Priede, Māris, 383, 398, 401, 430, 434, 528
Priedkalns, Toms, 487
Priednieks, Alberts, 352–353, 359–361, 367, 369, 396, 401, 436, 465, 521, 524, 532–533
Prīma, Innele, 422
Prīmanis, Z., 362
Prods, Arvīds, 431
Prūsis, Arvīds, 521, 523
Pružinska, Silvija, 492
Pružinskis, Andris, 492
Pūce, Ausma, 476, 488, 499, 511–512, 514, 516, 519, 521, 523–524, 560
Pūce, Verners, 476, 488, 499, 511–512, 514, 518–521, 523–524, 562
Pučurs, Ilmars, 430, 434, 438
Puķītis, R., 458, 461, 464
Pūpēdis, Ero, 477
Puriņa, Māra, 354, 367, 373–374, 382–384, 540
Puriņš, Edgars, 354, 512
Puriņš, Juris, 501
Puriņš, Pēteris, 501, 513
Purkalītis, Pauls, 365, 431, 536
Purmalis, 361
Putniņš, Tālis, 512, 516, 527
Raipalis, Konstantīns, 397, 429, 538
Raiskums, Mintauts, 359, 366–367, 370–375, 387, 398, 417, 532
Raminš, Alberts, 360
Ramma, Herberts, 429, 431
Ranniko (skat. arī Briede), Aija, 361, 383, 387, 420–421, 431–432, 437–438, 484
Randva, O., 438
Ranķe, Solveiga, 363
Rapša, Bruno, 429
Rasa, Dainis, 429, 433, 438–440, 461
Rasa, Roberts, 368
Rasiņš, E., 428
Ratass, Jānis, 362, 389, 391, 524
Raudziņa, Ilze, 377–378, 394, 403
Raudziņš, Džems, 391, 433
Rēbauma, Ingrīda, 427, 435
Reichvalds, Juris, 385
Reimanis, Augusts, 354–355, 358, 363, 367, 369–370, 390, 392, 394, 396–397, 426, 492, 521, 530, 532, 538, 548
Reinfelde, M., 381
Reinfelds, Juris, 383–385, 396
Reinfelds, R., 430
Reintāls, Kārlis, 354–355, 365, 369, 387, 532
Reizniece, Dana, 507
Reķis, Raimonds, 372, 390
Renbuša, M., 401
Reneslācis, Juris, 494
Resnais, Mārtiņš, 469
Resnais, Oļģerts, 357–358, 366–367, 370, 372
Rezauskis, Edmunds, 385, 418, 429
Rezgale, Endija, 381, 507
Richters, Andrejs, 499
Riemeris, Pēteris, 360–363, 366, 369, 371, 377, 380, 388–389, 394, 396, 401, 403, 412, 452, 473, 476–477, 485, 492, 507
Rieksts, V., 387, 468
Rīmanis, J., 390, 398, 400
Ringa, J., 387
Ringenberga, Zinaida, 368, 398, 539
Rings, Augusts, 357–359, 370, 372, 376–378, 381–382, 396, 398, 402, 427, 431, 449, 459, 482, 511–512, 516, 518–519, 521, 523, 535, 539, 548
Rinks, Hans, 521
Riņģe, Anita, 393–394, 401, 501, 532
Riņģe, Ilga, 459, 556
Riņģe, Ruta, 452, 458, 483, 532
Riņģis, Jānis, 354–356, 362, 366, 368–370, 391–394, 397, 399, 402, 532, 538
Riņģis, jun., Jānis, 391, 393
Riške, A., 393
Ritenis, Olafs, 388, 457, 503
Riters, A., 426
Ritere, Zane, 549
Riters, L., 549
Ritums, L., 355–356
Riversa, Petra, 409, 425–427, 442, 447, 474, 558
Robergs, A., 401–402
Robiņš, Jānis, 441, 491, 494, 497, 502
Rode, R., 399, 432, 506
Roga, D., 361
Roka, Sandra, 482, 501, 503
Rolavs, Kārlis, 452, 523
Rone, Dz., 448
Rone, I., 485
Rone, Mārīte, 425, 433, 467, 484, 516, 521, 525, 557
Ronis, Edmunds, 481, 484, 512, 517, 520, 522
Ronis, Gaida, 356
Ronis, Jānis, 356, 425, 435, 448
Ronis, Kārlis, 426
Ronis, Normunds, 484, 487, 513, 515, 517, 520, 522
Ronis, Pēteris, 512, 521, 523
Rouzs (Rose), Marijs, 393, 405–407
Rozenbergs, Pēteris, 380, 402, 429, 546
Rozenbergs, V., 403, 430
Rozenfelds, R., 360
Rozentāle, Līga, 431–432
Rozentāle, Valda, 421, 428, 432
Rozentāls, Eduards, 366, 382, 384, 411, 417–419, 426, 428, 512, 517, 519, 521
Rozīte, Lija, 372
Rozītis, Eriks, 428, 478, 486
Rozītis, Guntis, 396, 428
Rozītis, Oļģerts, 397
Rubene, M., 431
Rubis, Miķelis, 368, 396, 425, 549
Rublis, Oļģerts, 368
Rudājs, Leonīds, 369
Rudaks, Ilmārs, 438–439, 509
Rudaks, Māris, 434–435, 438–440, 467, 469, 480–481, 527
Rudins, A., 404
Rūdolfs, A., 353, 387, 476, 512
Rudulis, Karolīns, 362, 391
Rudze, Alda, 400, 430, 432, 439, 476, 485, 500, 515, 523–524, 538
Rudzītis, A., 400, 430, 538
Rudzītis, Dāvids, 515
Rudzītis, Vilis, 476, 500, 523–524
Ruģele, Aina, 384
Ruģele, Nora (skat. arī Lukstiņa), 383–384
Rumbēns, Juris, 368, 373, 398
Rumpe, Andris, 469
Rumpe, K., 469
Rumpe, Pauls, 458, 460, 465, 487
Rūnija (Rooney), Silvija, 512
Rūnis, V., 387, 512
Rutka, A., 432
Rutkovska, Aija, 381, 384–387, 397, 404, 418, 432, 449, 545
Rutkovskis, A., 451, 469, 492
Rutkovskis, I., 397
Rutkovskis, Viktors, 360–361, 367, 381–382, 387, 399, 533
Ruza, Irēna, 431
Saiva, Baiba, 426, 433, 435
Saiva, Guntars, 352, 354, 361–362
Saiva, Rita (skat. arī Kamergrauze), 409, 426–428, 433, 435, 448, 452, 466, 478, 487, 543
Saiza, Guna (skat. arī Taušinska), 384, 401–402, 417, 436, 471
Sala, Fricis, 463, 497
Salduma, Anna, 523
Salduma, Līga, 397, 523
Sale, Mārtiņš, 515, 527
Saliņa, Debija, 518
Saliņš, Markus, 453, 455, 458–459, 461, 464, 478, 488, 522
Saltups, Andris, 367
Samule, Dzintra (skat. arī Ulma), 381, 387, 404, 417–418, 479, 503, 506
Samulis, I., 478
Samulis, Konrāds, 484
Samulis, Leons, 455, 461, 464, 483–484, 486, 498, 522, 557
Sātiņa, Māra, 478, 485
Sātiņa, Zinta, 478, 485
Sātiņš, Kārlis, 352–353, 355, 359–361, 366, 369, 389, 372, 401, 438, 442, 478, 532, 538
Satons (Sutton), Pīters, 372
Saulīte, Elfrīda, 382–383, 430, 432
Sausverdis, A., 387, 393–394
Segliņš, Arnolds, 385
Seifa (Safe), Māra (skat. arī Drešmane), 431–434, 437–438, 440, 449, 550
Seisuma, V., 486
Sēja, Čarls, 391, 412, 437, 476, 480–481, 524
Seskis, Alberts, 358–359, 366, 386
Sīkais, Viktors, 414, 442, 444, 447, 458, 463, 466, 469, 473, 480–481, 483–484, 496, 498, 501, 506, 509, 518, 528, 559
Siksna, Arturs, 498, 500
Siksna, Pēteris, 498–499, 501
Sila, Daina, 404, 420, 456, 458–459, 465–466, 469–470, 516
Sila, Lija, 453–454, 456, 459, 461–462, 466, 469–471, 477, 479–481, 490, 499, 552, 558
Sila, Maija (skat. arī Freidenfelde), 356, 367–368, 372, 374, 376–378, 382, 384–385, 387, 396–397, 399, 402, 417–420, 437, 451–454, 456–459, 462, 469, 481, 491, 537

Silenieks, E., 434
Siliņa, A., 451–452
Siliņa, Ilze (skat. arī Viļuma), 362–363, 370, 383, 387, 398–400, 404, 417, 428, 452, 476, 501, 510, 516, 530, 571
Siliņa, Sandra, 498
Siliņš, D., 516
Siliņš, Mārtiņš, sr., 356
Siliņš, Mārtiņš, 356, 447, 451–452, 459, 499, 516, 542
Siliņš, Uldis, 361, 381–383
Sīlis, Juris, 361, 381–386, 400, 417–424, 431, 437–438, 445, 451, 458, 525
Sīlis, Malkolms, 421
Sils, Ādams, 360, 361, 366–367, 372, 381, 383–385, 387, 396, 402, 417, 431, 449, 456, 457–458, 469
Sils, Pāvils, 360–361, 366–367, 381, 533
Sils, Raimonds, 449, 453, 458–459, 469, 481, 490
Siļķēna, Ilona (skat. arī Treija), 361, 367, 381, 383, 385–387, 396, 402, 412, 418, 422, 434, 440, 444, 453, 456, 461, 468–471, 473, 480, 489, 492, 498, 515, 527, 533, 556–557
Simmule, Tiu, 466
Simmuls, Eriks, 526
Simmuls, Reins, 466
Sisenis, Kārlis, 360–361, 365–368, 381, 383–385, 461, 488, 515, 533
Skadiņš, Juris, 369, 375, 387, 396, 416–417, 435–436, 438, 444, 470–471, 478, 482, 540, 547–548, 552
Skote (Scott), Ilze (skat. arī Stendze), 396, 430, 432–433, 437–438, 498, 502, 546
Skreja, H., 426, 493
Skudra, I., 370
Skuja, Andris, 388, 391, 397–398, 420, 452
Skuja, Ilga, 361, 366, 382–383
Skuja, J., 361
Skuja, Maira, 383, 421, 498–499, 501
Skuja, Z., 439
Skujiņš, Voldemārs, 361–362, 452
Skulte, Ilmārs, 516
Slaidiņš, Raimonds, 499
Slūka, I., 399
Slūka, S., 383
Smalkais, Edmunds, 437, 462, 465, 521, 523–524, 562
Snedens, Bils, 440
Soģis, Nikolajs, 387, 426, 435, 533
Splīte, Rolands, 368, 430
Spole, Anita, 434–435, 437, 440
Sproga, Raimonds, 507
Sproģe, Irēna, 381–383, 512
Sproģe, J., 353, 361, 381, 383–385, 413, 422, 431, 448
Sproģe, V., 383
Sproģis, A., 384, 412–413
Sproģis, Jānis, 353, 356, 361–362, 369, 381–385, 413, 422, 431, 448, 541
Spura, L., 388
Stambulis, Jānis, 392, 402
Stambulis, S., 392, 402
Stārķis, E., 404, 412, 432
Stega, D., 371, 421, 447, 450, 475, 491, 506
Stelba, Anna (skat. arī Kruka), 441, 445, 471, 479
Stendze, Ilze (skat. arī Skote (Scott)), 396, 430, 432–433, 437–438, 498, 502, 504–505, 546
Stila, Dagmāra, 512
Stīpnieks, Aldis, 513
Stīpnieks, Gints, 358–359, 373, 539
Stokāns, Egils, 403, 438, 449
Stokmane, S., 432
Stokmanis, Raimonds, 426, 432
Stonka, Skaidrīte, 512, 514, 521, 523–524, 530, 561
Stonka, Vilis, 512, 514, 521
Stontons (Staunton), Roberts, 497, 503
Strauberga, L., 384, 400
Straujums, Gunārs, 368
Strauks, Alfrēds, 511, 516, 519, 521, 523–524, 527, 530, 561–562
Strauta, Sandra, 374, 441, 466–467, 478, 553
Strauta, Vija, 398, 418–419, 512, 545
Strautiņš, Edvīns, 358–359, 366, 372, 378, 396, 410, 431, 524
Strautniece, Māra (skat. arī Pole), 373–374, 398, 400–402, 415, 417, 440
Strautnieks, A., 404
Strautnieks, E., 363, 387, 427
Strautnieks, J., 372, 387, 400, 429
Strautnieks, T., 374
Strauts, Alfrēds, 374, 383, 385–386, 399–400, 404, 417–420, 431, 521
Strazdiņa, Biruta, 384, 512
Strazdiņa, Liesma (skat. arī Dancis), 361, 367–368, 382, 384–386, 402, 418–420, 431, 437, 448, 540
Strazdiņa, Inta (skat. arī Tumula), 434–436, 439, 440, 461, 480
Strazdina, R., 451
Strazdiņš, Andrejs, 436, 440–441, 449, 455, 466, 516
Strazdiņš, Bruno, 365, 383, 404, 433, 542
Strazds, Aleksis, 484, 487, 515, 517, 522
Strazdiņš, E., 422, 448
Strazds, Edmunds, 469, 484, 515, 522, 527
Strazds, Miķelis, 410, 412, 416, 431–434, 437–440, 443, 452–453, 466, 468–469, 480, 484, 516, 550
Strazds, Pēteris, 484, 490, 517, 527
Strazds, Valdis, 516, 527
Strebs, Anna (skat. arī Kruka un Stelba), 423–424, 441, 445, 471, 479
Strīķis, A., 432, 484
Strunga, Ināra, 510
Strunga, Lija (skat. arī Laktiņa), 381
Strungs, Pēteris, 352, 360–361, 383–385, 420, 431
Stuberovska, Maija, 401
Stuberovskis, Oļģerts, 368
Stuklis, E., 360
Stupāns, Edgars, 518
Suchanovskis, Aleksis, 365
Suķis, Eriks, 353, 361, 387, 392, 397, 405, 417, 450, 452, 454, 457, 459, 482, 486, 496, 499, 502, 517, 519, 528, 530, 533, 556, 561
Supe, Lidija, 439, 441, 448, 459, 466, 504, 506, 523–524, 526, 559
Suprūns, V., 523–524
Sūruma, Daina (skat. arī Aire), 381, 383–387, 404, 417–421, 432, 437, 439, 451, 474, 485, 545
Sūruma, Lija (skat. arī Blaskova), 383, 385, 387, 404, 418, 420–421, 432, 485, 545
Sūruma, Māra (skat. arī Šuca), 417, 420–421, 432, 438–439, 458, 474, 485, 499, 558
Sūrums, A., 361, 432
Suskānis, 360
Svence, Aija, 431, 447
Svencis, Francis, 357
Svīķere, Nika, 360–361, 366–367, 382–384, 388–389, 392, 397–398, 400–401, 540
Svīķeris, Alvis, 392–393, 400–401
Šaule, Ieva, 431
Šachnazarians, Leons, 499–501
Šels, Mintauts, 362, 368, 396, 399, 422–423, 510
Šemets, Vilnis, 430–431, 437
Šēpers, Gunars, 361, 383, 388, 400, 427, 432, 521
Šintone, L., 518, 559
Šķiliņš, Valdis, 368, 372, 390, 396–397, 399
Šķiņķis, J., 379, 397, 403
Šmite, Maruta (skat. arī Zvaigzne), 385, 402, 420–422, 424, 432, 440, 452–454, 459, 461, 470–471, 489, 493, 521, 525
Šmits, Arnolds, 354–355, 411, 442
Šnepste, Velta, 499, 503
Šnepsts, Vilis, 499, 503
Špīlbergs, 399
Štāla, Ilze, 553
Štegers, Kurts, 502
Šteinbergs, J., 387
Šteinbergs, Zigmunds, 358–359, 366–367, 370, 372–374, 398, 532
Šterns, Tālis, 500
Šterns, Uldis, 387
Šuca (Schutz), Māra (skat. arī Sūruma), 361, 383–387, 404, 417–421, 432, 437–439, 451, 458, 474, 485, 499, 545, 558
Šulce, Alma, 392–393, 425–427, 432, 448
Šulce, B., 393, 418
Šulcs, E., 361, 392, 521, 523
Šulcs, Gunārs, 510, 514, 520
Šulcs, Ilgonis, 382–383, 385, 525
Šulcs, Ilgvars, 361, 381–383, 385
Šūmanis, A., 433–434
Šūmanis, E., 433
Šupstika , Daina, 491, 498
Šupstiks, Edgars, 491
Šute, 366
Švāģere, Antra, 471
Švāgere, Regīna (skat. arī Dankere), 361, 367, 382–383, 399, 461, 471
Švāgeris, Oļģerts, 360
Švānfelds, Ivars, 501
Švānfelds, M., 430
Švarcs, Eduards, 436
Švarcs, Roberts, 397
Švarcs, Viktors, 397, 428, 442, 447, 452, 455, 462, 465, 477, 479, 488, 492, 498, 501, 513, 525, 527, 557
Švecs, B., 361
Šveica, Daina, 527–528
Šveicars, J., 369
Švirksta, Lilija, 501
Švolmane, Velta, 360, 367, 371–372, 382–384, 397–401, 540

Švolmanis, Andris, 436, 441, 459, 461, 463, 469, 471, 487, 498, 506, 513, 515, 517–518, 522, 526, 557
Švolmanis, Edvīns, 358, 360–361, 367, 383, 396, 399, 401, 449, 523, 533
Talbots, Dons, 405, 408, 543
Tarnogurska, Taņa, 423
Taube, G., 392
Tauriņa, Astra, 381, 430, 432–433, 437–438, 546
Tauriņa, M., 381, 385, 393, 395, 404
Tauriņš, V., 354
Tauris, Ilgvars, 354, 362–363, 381, 383, 385–388, 393–395, 398, 403–405, 427, 430, 432–433, 437–438, 546
Taušinska, Guna (skat. arī Saiza), 384, 401–402, 417, 436, 471
Tenisone, Zaiga, 377, 384–385, 387, 400, 403–404, 421, 484
Tenisons, Leons, 421, 436, 448, 452, 458
Tenisons, Mārtiņš, 384–385, 393–395, 404, 407, 414, 420, 441, 444, 463, 466, 480, 483–484, 489, 498, 506, 513–514, 518, 526
Tenisons, Ojārs, 422, 439, 441, 451, 467, 476, 512
Tērauda, Māra, 498–499
Tērauds, Imants, 389–390, 393, 395
Tilibs, Jānis, 353, 365, 397, 405–406, 417, 452, 496, 534
Tiliks, Andris, 400–401, 404, 424
Tiliks, Kārlis, 356, 369, 387, 397, 403–404, 416, 435, 442, 509, 517, 533, 541
Tiliks, Turaids, 357–360, 366–367, 370–381, 385, 391–392, 398, 400, 402, 409–410, 509, 535, 542
Tilla, A., 425, 432, 520–521
Tillers, Gaida, 425
Tillers, Zigurds, 520–521
Tīlmane, Valda, 357, 360, 366–367, 371–374, 382–384, 386, 397–398, 400–401, 540–541
Tīlmanis, Aleksandrs, 352, 357–358, 360, 366, 369–370, 396, 398–400
Tīlmanis, Gundars, 392–394, 400–401, 425
Tīlmanis, Jānis, 395, 400, 404, 424–425
Tomanis, Valdis, 430–431, 461, 490
Tomase, Vija, 372, 427–428, 435
Tomass (Thomas), Verns, 372
Tomsone, K, 425
Tonga, Dace, 500
Trankels, K., 484
Trēgers, Konstantīns, 365
Treija, Ligita, 383, 480
Treija, Ilona (skat. arī Siļķēna), 434, 440, 444, 456, 461, 468–469, 471, 473, 480, 492, 498, 515, 527, 557
Treijs, Raitis, 361, 367, 381, 385–387, 396, 402, 418, 422, 470, 533
Tūls (Tuul), Ivo, 415, 463, 467–468, 470, 473, 488, 490, 521
Tuma, Anita, 449, 498–499
Tums, Valdis, 417, 461, 499–501
Tumule, Marija, 434, 436, 439, 449, 455, 505
Tumule, Inta (skat. arī Strazdiņa), 434–436, 439, 461
Tumuls, Mārtiņš, 416, 434, 436, 439, 449, 455, 461
Turciņa, Sandra, 430, 432–433, 438
Tūrmanis, J., 400–401
Turss, Hermanis, 352–354, 360–361, 363, 366–367, 369–370, 374, 377–378, 382–383, 388, 396–398, 401, 464, 498, 521, 523–524, 532–533, 541
Ūdre, Aleksandra, 418
Ūdris, Jānis, 365, 381–382, 388, 408, 417, 441
Ulma, Dzintra (skat. arī Samule), 381, 387, 404, 417–418, 479, 503, 506
Ulms, Jānis, 360, 385–387, 402, 417–418
Ulms, Jūlijs, 360, 385–387, 402, 417–418
Unbedahts, Jānis, 504, 506
Ungers, S., 392
Upena, Ramona, 494, 499, 501
Upīte, A., 439
Upīte, Maija, 497, 499
Upīte, Ziedonis, 499
Upīte, Ilga, 400–401, 417
Upītis, M., 432
Upmale, S., 401
Urnevičs, Stens, 489
Vadze, Ģiedra (skat. arī Laktiņa), 381–382, 418–419, 421, 439, 451, 545
Vadzis, Ivars, 474, 485
Vāgners, Jānis, 357, 391
Vāgners, Maigonis, 357, 359, 367, 391, 403
Vagulāne, I., 381
Vaiets (Wyatt), Bils, 378, 380
Valdmanis, Maigonis, 373, 529
Vālodze, Alvils, 512, 521, 523–524, 562
Vālodze, M., 404, 524
Valsbergs, U., 420
Valters, Oļģerts, 482
Valters, Valdis, 504
Vanaga, Sarma, 381, 450
Vanags, E., 383, 411, 422
Vanags, F., 358
Vanags, Kārlis, 519
Vanags, Raimonds, 451, 458, 463, 480, 482–483, 498, 515, 518
Varga, Richards, 476
Vārpiņš, Andris, 433
Vārpiņš, J., 431
Vasile, Līga, 432
Vasils, Imants, 353, 385, 432
Vasiļevska, Anna (skat. arī Agacka), 361, 381, 383, 385–387, 545
Vedigs, Pauls, 527
Vēgnere, Helene (skat. arī Kovaļuna), 381, 384–385, 387, 395, 400, 403–404, 417
Vegnere, Karīna, 471, 485
Vegners, K., 485
Vegners, Marks, 485, 526
Veide, Arnolds, 521
Veidners, Toms, 463, 498, 518
Veikina, Lija, 381
Veinbrante, Velta, 456
Veisa, Elga, 421, 438, 451, 512, 545
Veisa, Rita, 412, 432, 440
Veiss, Eduards, 510
Veiss, Eriks, 412, 434, 438, 450, 483, 506
Veiss, Jānis, 361, 374, 382, 466, 476, 512, 518–519, 521, 523, 533
Velika, I., 389, 397
Veliks, E., 363, 397
Vella, Daira (skat. arī Mantiniece), 463, 471, 478, 487
Vērdiņš, A., 438, 461
Vērdiņš, M., 438
Vesmanis, F., 363
Vēze, Aina, 401–402, 412, 435
Vēze, Ilga, 373–374, 398, 400–402
Vēze, R., 424
Vēzis, A., 401–402, 412, 435
Viese, A., 381
Viese, D., 381
Viese, Melinda (skat. arī Henrija), 386, 463, 465, 467, 473, 479, 483, 489, 492–493, 553
Vīksne, J., 432
Vilips, E., 388, 398
Vilks, Jānis, 504, 506
Vilmane, Biruta, 390–391, 395, 399, 401, 409, 424–425, 544
Vilmane, Ināra, 399
Vilmanis, Jānis (Kanada), 493
Vilmanis, Jānis (Austr.), 377, 398–402
Vilsons, D., 440
Vilsons, Maikls, 469
Viļuma, Ilze (skat. arī Siliņa), 362–363, 370, 383, 398–400
Viļums, J., 420
Vince, B., 362, 381–382
Vinters, Argods, 353
Vipulis, Jānis, 498
Visickis, A., 527
Viškers, valds, 530
Višnauskis, R., 471–472
Vītiņš, Pēteris, 499, 501
Vītola, Astra (skat. arī Bergmane un Etjēna), 360, 387, 397, 401–402, 409–413, 416, 420, 427–429, 431, 433–434, 436–443, 446, 448, 453–455, 459, 469, 472, 474, 476, 493, 497–498, 501, 510–511, 542, 550, 560
Vītoliņa, Māra, 498
Vītoliņa, Sarma, 498
Vītoliņa, Valda, 498
Vītoliņš, 360, 498
Vītols, Pēteris, 360, 401, 409–413, 416, 427–429, 431, 433–434, 436–443, 446, 469, 472, 474, 493, 497–498, 510, 542, 550, 560
Vizaniari, Lisa, 510
Vizulis, Kārlis, 499
Vlahova, Lisa, 445, 472–473, 507
Vlahova, Ieva (skat. arī Kampe), 352–353, 370, 388–394, 425, 445, 472–473, 507, 535
Vlahovs, Andrejs, 445, 472–473, 492, 507, 509, 560
Vlahovs, Lens, 445, 472, 507
Voika, Inese, 450, 466
Voitkuns, Eduards, 489, 505–506
Volbergs, V., 387
Voņģis, Alfrēds, 512
Vords (Word), M., 527
Vucēns, E., 364
Vulfius, J., 430
Vulfiusa, Skaidrīte (skat. arī Oliņa), 390, 426–427, 513
Zaķis, Jānis, 500
Zālīte, Dace, 373–375, 377–378, 398–400, 402, 417, 429, 533
Zaļums, L., 365, 388
Zaļums, P., 434
Zāmurs, Kārlis, 528
Zandberga, Ausma, 361, 381
Zandbergs, Pēteris, 383

Zariņa, Gundega, 496
Zariņa, I., 390
Zariņa, Laura, 525
Zariņš, Aivars, 374, 376–377, 380, 398, 402, 430, 522, 542, 546
Zariņš, Aleksandrs, 496, 556
Zariņš, Brendons, 455, 458, 464, 481, 486, 489, 515, 522, 527
Zariņš, Kārlis, 397, 403, 434, 515
Zariņš, Kristaps, 450
Zariņš, Valdis, 374, 376–377, 379–380, 398, 410, 430, 462, 465, 488, 512, 516, 542, 546
Zauls, Jānis, 368, 392
Zēbergs, V., 387
Zeibarts, Imants, 431, 437, 550
Zeidaks, Gunārs, 359, 366, 370, 532, 541
Zeidaks, Rolands, 436, 441
Zeltiņš, Andris, 363, 367, 388
Zeltiņš, Uldis, 429
Zemdega, Ieva (skat. arī Ozoliņa), 437–439, 463, 469, 471, 478, 487, 498, 528, 553, 557
Zemītis, Juris, 360, 363, 369, 388–389, 397, 404, 441, 528–529
Zēns, Arnis, 510
Zeps, Jānis, 362, 370
Zesers, Andrejs, 476
Ziedars, Jēkabs, 503, 506
Zielonko, Stefans, 439, 448, 459, 476, 519
Zielonko, M., 439, 486, 500
Zielonko, Z., 426
Ziemele, D., 485, 527
Ziemele, Diana, 464
Ziemele, Marija, 476
Ziemelis, B., 481
Ziemelis, G., 403
Ziemelis, Pauls, 464, 477, 481
Zilberts, Gunārs, 360, 387, 547
Zītars, K., 392
Zivtiņa, Juris, 493, 497, 499, 502, 558
Zivtiņa, Ruta, 493
Zodiņš, Gunārs, 358–361, 417, 419, 535, 537
Zoliņš, Guntis, 359, 476, 519, 537
Zozuļa, Vera, 528
Zubkova, Herta, 361, 366–367, 383, 397, 418–419, 476
Zuks, E., 431, 434–435
Zuks, R., 431–432
Zundāns, M., 385, 387, 431, 484, 486, 522
Zusters, Reinis, 356, 491
Zutītis, Jānis, 378–380, 382, 385–387, 397, 401, 403–404, 452
Zvaigzne, Gunta, 420–423, 431, 436–441, 451, 454, 462, 467, 471, 479, 481, 489–492, 499, 552, 558
Zvaigzne, Juris, 482, 512, 516, 521, 523–525, 527, 562
Zvaigzne, Maruta (skat. arī Šmite), 385, 402, 420–422, 424, 432, 440, 452–454, 459, 461, 470–471, 489, 493, 521, 525
Zvaigzne, Rute (skat. arī Brūna), 353, 361, 367, 382–387, 399, 402, 417–423, 431–432, 436–441, 451, 454, 457–459, 462, 465, 469–471, 479, 481, 490–491, 503, 516–517, 521, 523–524, 540, 552, 560, 562
Zvaigzne, Valdis, 386, 423, 441, 445–446, 449, 451–452, 454–455, 466, 469, 471, 481, 488–490, 492, 498, 523, 525, 527, 562
Zvaigzne, Zinta, 422–424, 431–432, 434–436, 439–442, 445–446, 449, 454, 459, 462, 468–469, 479, 481, 492, 552, 558
Zvirbulis, O., 432, 545
Zvirgzdiņš, Arnolds, 365, 367, 431
Zvirgzdiņš, Ivars, 431–432, 434, 438–439
Žagars, K., 382
Žubecka, Māra, 436, 454, 456
Žunna, Juris, 488

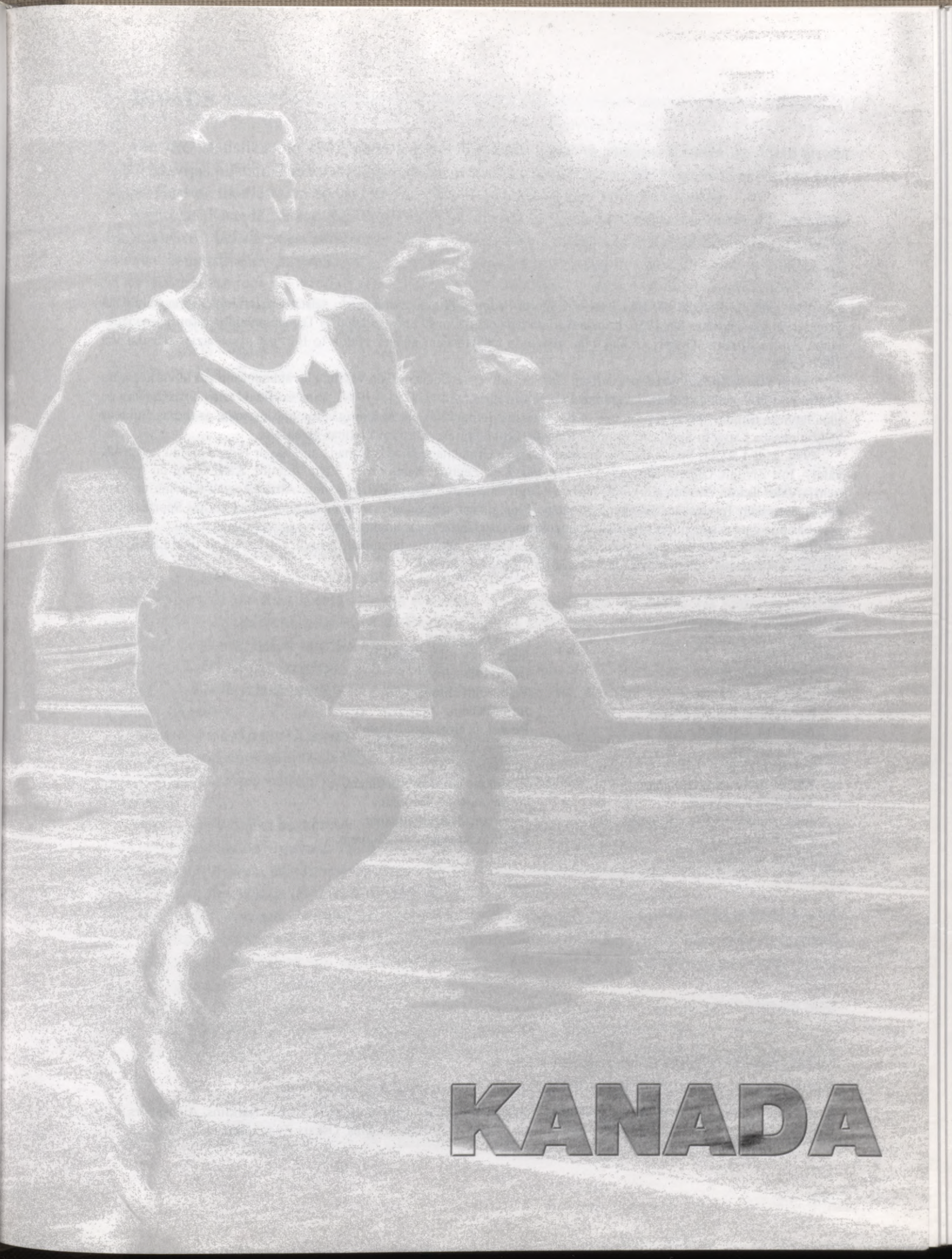
KANADA

1953. gadā uz Kanadu pārcēlās Latviešu Sporta Padome Trimdā. Ar Kanadu saistās arī latviešu sporta laikraksta *Trimdas Sports* izdošana, kas 1956. gada janvārī pārtapa par Latviešu Sporta Padomes Trimdā prezidija informatīvo izdevumu *Sporta Apskats*. Gunārs Gubiņš bija izdevuma redaktors un godam pildīja to līdz pat savai aiziešanai mūžībā 1987. gadā.

Līdzās *Sporta Apskata* redaktora darbam Gunārs Gubiņš uzsāka materiālu vākšanu un apkopošanu par latviešu sporta vēsturi no 1944. gada paredzamajai grāmatai *Latviešu sports svešumā (1945–1984)*. Viņa savāktais arhīvs, kas aptvēra ne tikai latviešu trimdas sporta vēsturi, bet arī dokumentus, fotogrāfijas par neatkarīgās Latvijas periodu, ar Indras Gubiņas gādību nonāca Latviešu Sporta Apvienības Kanadā (LSAK) priekšsēža Jura Zivtiņas glabāšanā.

1994. gadā Latvijas Sporta muzeja direktore Dzintra Grundmane ieradās Kanadā un tikās ar Indru Gubiņu un LSAK valdi – Juri Zivtiņu, Oļģertu Kurcigu, Tāli Tēraudu, Žani Zentiņu, Zentu Griķi, Veltu Ādmini, Kārli Gulbi un sportistiem – Valdi Teteri, Alfrēdu Kārkliņu, Jāni un Valiju Pāleniem, Oļģertu Zvirgzgraudu, Alisi Dzeguzi-Kļaviņu un daudziem tautiešiem Tērvetes un Sidrabenes nometnē. Kopīgās sarunās veidojās sadarbība un uzticība Latvijas Sporta muzejam, kas bija gatavs uzņemties materiāla apkopošanas, sistēmatizēšanas un manuskripta sagatavošanas darbu.

Kas var to uzskaitīt, cik daudz pūļu, laika un līdzekļu tika ieguldīts, lai unikālo arhīvu, kas ietvēra ne tikai LSAK materiālus, dokumentus, sporta balvas un fotogrāfijas, nogādātu Latvijā!

Izsakām lielu pateicību:
Tālivaldim Ansonam,
Verai Auderei,
Veltai Ādminei,
Vaclavam Borduško,
Raimondam Bultem (Rīgā),
Arnoldam Dzilnam,
Zentai Griķei,
Indrai Gubiņai,
Kārlim un Dzidrai Gulbjiem,
Alfrēdam Kārkliņam,
Aleksandram un Elzai Kudrašoviem,
Oļģertam Kurcigam,
Ivaram un Edītei Lejām,
Jānim Lukstiņam,
Jānim un Valijai Pāleniem,
Bruno Plūmem,
Valdim Priedītim,
Jurim Pūcem,
Birutai un Ernestam Skujiņiem,
Valdim un Martai Teteriem,
Arvīdam Zaķim,
Žanim un Valērijai Zentiņiem,
Jurim un Rutai Zivtiņām,
Oļģertam Zvirgzdgraudam,
Modrim un Dagmārai Žulpiem.

Nodaļas redaktori: Dzintra Grundmane, Valdis Teteris

Līdzstrādnieki: Arnolds Dzilna, Kārlis Gulbis, Jānis Lukstiņš, Arvīds Zaķis, Žanis Zentiņš

Papildus informāciju snieguši: Velta Ādmine, Zenta Griķe, Gunāra Gubiņa archīvs, Alfrēds Kārkliņš, Aleksandrs Kudrašovs, Oļģerts Kurcigs, Jevgeņija Moruss, Kārlis Pavasars, Ernests Skujiņš, Oskars Zvirgzdgrauds

IEVADS

Pēc *IRO* statistikas no 1947. gada 1. jūlija līdz 1951. gada 30. jūnijam Kanadā mājvietu atrada 8093 Latvijas pilsoņi. Taču patiesībā latviešu skaits bija lielāks un uz 1952. gada 1. janvāri to kopskaits Kanadā tika lēsts no 10 000 līdz 12 000. Viņu vidū bija arī latviešu sportisti.

Iebraucot Kanadā, vīrieši lielākoties bija nodarbināti meža darbos, raktuvēs, dzelzceļu un spēkstaciju būvēs, bet sievietes galvenokārt bija mājkalpotājas. Tāpēc sporta nodarbības bija saistītas ar zināmu uzupurēšanos arī financiālajā ziņā. Kad līgumā noteiktais gads bija nokalpots un vietējie apstākļi daudzmaz iepazīti, latvieši sāka pārcelties uz pilsētām. Lielākie latviešu centri Ontario provincē izveidojās Toronto, kā arī Hamiltonā, Kičenerā, Londonā, Bramptonā, St. Katarinās, Niagārā, Sadberijā, Kirklandleikā un Kanadas galvaspilsētā Otavā. Kvebekas provincē Montreālā, Norandā.

1950. gada nogalē Kanadā nodibināja Latviešu Nacionālo Apvienību Kanadā (LNAK). Tās mērķis bija apvienot Kanadā dzīvojošos tautiešus latvietības saglabāšanai un kopēju uzdevumu veikšanai. Kanadas latviešu laikraksts *Brīvā Balss* 1950. gadā par latviešu sportistu gaitām Kanadā rakstīja: "Futbolists Vitolds Kārkliņš Kanadā jau nosvinējis divu gadu jubileju. Kalpojot līguma gadu pie *HYDRO* Rolftonā, viņš bijis kopā ar Latvijas valstsvienības futbolistu Pēteri Lauku, kas vēl strādā turpat. No turienes netālu svarcēlājs A. Jūrmalietis uzcēlis sev māju. Turpat strādā arī LSB futbolists Jānis Liģers. Tagad V. Kārkliņš strādā *INCO* niķeļa raktuvēs Sadberijā *(Sudbury)*. Apkārtnē ir 6 klubi, bet viņš tur nav iestājies, jo vislabāk gribētu spēlēt latviešu vienībā. Kristaps Freimanis, bijušais *Rīgas Vilku* virslīgas futbolists, kas Kanadā ir kopš janvāra, pašlaik strādā kādā fermā pie St. Katarinas. Viņš cer iekļūt kādā latviešu centrā, jo pašlaik, strādājot smagu un zemu atalgotu darbu, viņš par futbolu un latviešu vienību var tikai sapņot."

Pirmo aktīvo latviešu sporta vienību Kanadā – vieglatlētu kopu, noorganizēja kādreizējais Latvijas izlases vieglatlēts un basketbolists Ēvalds Poltroks 1949. gada pavasarī, Toronto. Tā paša gada jūnijā latviešu vieglatlēti startēja Ontario provinces meistarsacīkstēs Hamiltonā. Labākais sasniegums bija Ē. Poltroka izcīnītais meistartitulis diska mešanā ar 39,10 m. Sacensībā pret Kvebekas provinci, Ontario izlasē iedalīja arī šķēpraidi Eduardu Purgali, kas bija guvis vairākas uzvaras kanadiešu sacīkstēs.

Latvieši iesaistījās arī Kanadas sporta aktivitātēs, gūstot panākumus volejbolā un galda tenisā, jo Kanadas sportā dominēja basketbols, beizbols un hokejs. Ontario provinces meistarsacīkstēs galda tenisā bijusī Latvijas izlases sportiste Regīna Mielēna, kopā ar kanadieti izcīnīja 1. vietu dāmu dubultspēlē.

1950. gadā latviešu basketbola vienība *St. Paul Latvians* piedalījās Ontario baznīcu līgas senioru grupas sacensībās un ieguva 2. vietu. Šīs komandas izcilākais spēlētājs bija Jānis Richters – bijušais Augsburgas vienības un Gīzenes *Daugavieši* spēlētājs, bet viņam palīdzēja Alfrēds Miezītis, Haralds Auzers, Bonifācijs (Bonis) Kuncāns, Harijs Martinaitis un Donis Lesiņš.

1950. gada 19. martā Toronto, kur pulcējās visvairāk latviešu, pie Toronto *Central YMCA* nodibināja *Latviešu YMCA* kopu. Toronto Latviešu Sporta kopa savā pilnsapulcē 1951. gada 11. novembrī nolēma kļūt par patstāvīgu sporta biedrību ar nosaukumu *Latviešu Sporta Klubs*, reģistrējoties Kanadas Amatieru Savienībā kā *Toronto Latvian Sports Club*.

Otrs centrs Ontario provincē izveidojās Hamiltonā, kur 1950. gada 21. janvārī pie Latviešu biedrības izveidojās sporta kopu, kuru vadīja Eižens Lipomanis. Vēlāk sporta kopa pievienojās *Daugavas Vanagu* organizācijas. 1952. gada martā Hamiltonas *DV* sporta kopa pieņēma nosaukumu *Sparta*.

Pirmās latviešu meistarsacīkstes volejbolā un basketbolā Ontario provinces apjomā notika 1950. gada 16. septembrī. Tās rīkoja Hamiltonas Latviešu biedrības sporta kopa, ko vadīja K. Daudzietis. Toronto Latviešu *YMCA* (J. Cinovskis, H. Kiršs, R. Simsons, E. Lipomanis, O. Bernāts,

V. Galviņš) uzvarēja Londonu (D. Deņisovs, B. Gajevskis, O. Stirājs, H. Blaubergs, J. Leišelnieks) ar 15–7 un 15–6. Londona uzvarēja sieviešu volejbolā Toronto vienību. Basketbolā Hamiltona uzvarēja Toronto *YMCA* vienību.

Montreālā jau 1940. gadu beigās no Vācijas bēgļu nometnēm sāka ierasties pirmie latviešu sportisti, kuŗi savas sporta gaitas bija sākuši brīvajā Latvijā pirms Otrā pasaules kaŗa vai arī pēc kara bēgļu nometnēs. Kā pirmie Montreālā ieradās bijušie Eslingenas nometnes basketbolisti Alvis Kraulis, Osvalds Zommers un Andris Spura. Alvis Kraulis sāka apzināt ieradušos sportistus un uzaicināja piedalīties treniņos *Internacionālās YMCA* vingrotavā. Tā bija tikšanās vieta ceturtdienas vakaros visiem latviešiem, kas bija ieradušies Montreālā. Pirmie sportisti, kas pulcējās uz treniņiem bija Alvis Kraulis, Jānis Spruženieks, Osvalds Zommers, Augusts Pušpurs, Harijs Andersons, Jānis Lukstiņš un vairāki jaunās paaudzes sportisti. No sākuma darbojās tikai vīriešu volejbola un basketbola sekcijas, bet pāris mēnešu vēlāk izveidojās arī sieviešu volejbola vienība Pinkas kundzes vadībā.

Organizētu darbību Montreālas sportisti uzsāka 1950. gada Ziemsvētkos, kad pulciņš latviešu sportistu sarīkoja kopīgu eglītes vakaru un nodibināja sporta sekciju pie toreizējās Latviešu Palīdzības Biedrības, ko vadīja Oskars Vīndedzis. Par sekcijas vadītāju izraudzīja Jāni Lukstiņu un valdes sastāvā darbojās: Rasma Stelpe, Janīna Pinka, Alvis Kraulis un Jānis Spruženieks.

Pirmās oficiālās sacensības basketbolā latviešiem notika Montreālā ar *Internacionālās YMCA* vienību. Šajā spēlē ar 38–32 pārāki bija latviešu puiši.

Pirmā latviešu vienību cīņa Kanadā notika Montreālā 1950. gada 16. decembrī starp Montreālu un Hamiltonu. Basketbolā ar 52–30 uzvarēja montreālieši. Arī volejbolā Montreāla pārspēja Hamiltonu ar 3–1 (12–15; 15–10; 17–15; 16–14).

LATVIEŠU SPORTA APVIENĪBA KANADĀ

1951. gadā Kanadā darbojās astoņas latviešu sporta kopas: Kirklandleikas *(Kirkland Lake)*, ko vadīja Valdis Teteris, un tās mūžs bija tikai vienu gadu, kad beidzās V. Teteŗa darba līgums; Norandas latviešu sporta kopa *Rīga* (vadītājs bija Gunārs Šperliņš), Montreālas latviešu sporta kopa pie Montreālas latviešu palīdzības biedrības (Jānis Lukstiņš), Toronto kopa pie latviešu *YMCA*, Hamiltonas *Daugavas Vanagu* (sākumā pie Hamiltonas Latviešu biedrības) – vadītājs T. Ansons, Londonas *Daugavas Vanagu* (vadītājs A. Litavnieks), St. Katarinu latviešu sporta kopa (J. Gauše) un Toronto latviešu sporta klubs (TLSK).

1951. gada 27. maijā, nākamajā dienā pēc Baltiešu sporta svētkiem notika pirmais Kanadas latviešu sporta kongress, kuŗā nodibināja Latviešu Sporta Apvienību (LSAK) Turpmāk tā koordinēja un vadīja latviešu sportu Kanadā. Valdē, par kuŗas vadītāju ievēlēja Robertu Plūmi, darbojās Žanis Zentiņš, Kārlis Bukass, Valija Balode, Jānis Pālens, Imants Kāpostiņš un Edmunds Šteinhards. Izraudzīja arī apgabala un atsevišķo sporta nozaŗu vadītājus un viņu palīgus visā Kanadas mērogā. Par Kvebekas apgabala sporta vadītāju izraudzīja Jāni Lukstiņu, Ontario apgabala Edmundu Šteinhardu, Manitobas apgabala I. Evanu (Vinipega). Volejbolu uzņēmās vadīt Voldemārs Galviņš, paukošanu Herberts Zichmanis, peldēšanu Tālivaldis Ozolcelms, vingrošanu Jānis Ronis, galda tenisu Modris Žulps (Hamiltona), futbolu Harijs Lazdiņš (St. Katarinas), vieglatlētiku – Kārlis Bukass, vēlāk Jānis Ādminis, bet basketbolam pirmajās sēdēs vadītāju vēl neizraudzīja. Kongress novērtēja sporta veidu aktivitātes kopš latviešu sporta sākumiem Kanadā un secināja, ka panākumi galvenokārt bijuši atkarīgi no treniņu iespējām vienā vai otrā apgabalā. Tāpēc kā vadošie veidi palika volejbols, basketbols, galda teniss un šachs.

1952. gadā LSAK nolēma izdot latviešu sporta nedēļas laikrakstu *Trimdas Sports*. Par jaunā izdevuma redaktoru kļuva Paulis Plīsis. Pirmais numurs iznāca 1952. gada 5. jūlijā. Pēc gada redakto-

ra pienākumus uzņēmās Gunārs Gubiņš. Līdz jaunās avīzes iznākšanai informāciju par notikumiem Kanadas latviešu sporta dzīvē publicēja laikrakstos *Brīvā Balss* un *Latvija*. Jaunajam izdevumam Alfrēds Līrums vēlēja: "Šī laikraksta iznākšana jau pati par sevi liecina latviešu saimes uzticību sporta ideāliem, jo mūsu sporta izdevumi vēl nekad nav bijuši kādas personas vai grupas peļņas avots, bet gan grūts un pašuzupurēšanās pilns darbs."

1953. gads Kanadā iezīmējās arī ar latviešu sporta apvienības organizātoriskā darba nobeigumu. Ikviena sporta kopa, ikviens sporta klubs ne tikai reģistrēja savus biedrus, bet arī aktīvi piedalījās kopu, apgabalu un Kanadas mēroga sacensībās. Šajā laikā lielākajai latviešu daļai Kanadā pirmie līguma gadi bija jau nostrādāti, un daudzi par turpmākās dzīves un darba vietām izvēlējās lielās pilsētas, jo tieši tajās sporta un sabiedriskā dzīve ritēja visaktīvāk. Līdz ar daudzu sportistu un sporta darbinieku pārcelšanos uz Kanadu galvenais latviešu sporta organizēšanas un koordinējošais darbs arī pārcēlās uz Kanadu.

3. latviešu sporta kongresā nolēma, ka turpmākos divus gadus LSPT prezidijs atradīsies Kanadā un par tā priekšsēdi ievēlēja Robertu Plūmi. 1954. gada novembrī par LSAK priekšēdi viņa vietā ievēlēja Vili Rozenbergu, bet valdē darbojās J. Ādminis, A. Grīnbergs, E. Skujiņš, V. Teteris, A. Zaķis un Z. Zamuels.

1954. gadā 18. aprīlī izcilajai latviešu 20.–30. gadu vieglatlētei Elfrīdai Karlsonei-Kukainei atzīmēja 50 gadu jubileju. Sporta paidagoģe, sportiste un dziedātāja turpināja savas paidagoģes gaitas Londonas Universitātē.

1955. gada 27. novembrī notika kārtējais LSAK kongress. Tajā saskaņā ar reģistrēto sportistu skaitu ar 3 mandātiem piedalījās *DV* Toronto, ar 6 – Toronto LSK un ar 3 – Toronto latviešu *YMCA*. Uz kongresu savus pārstāvjus nebija atsūtījušas Hamiltonas, Montreālas un Niagāras sporta kopas, kur latviešu sportisti bija joprojām aktīvi. Par valdes priekšēdi atkārtoti ievēlēja Vili Rozenbergu. 1956. gadā no dzīves aizgāja Roberts Plūme – Latviešu Sporta Padomes Trimdā priekšsēdis.

1957. gadā volejbolā labākā sieviešu volejbola komanda bija Toronto LSK, bet vīriešiem – Hamiltonas *DV* sporta kopas *Sparta* vienība, basketbolā – Toronto *DV* sporta klubs, bet jaunatnes basketbolā Toronto latviešu *YMCA* un futbolā – Toronto *DV* sporta klubs. Labākās vieglatlētes bija Velta Ādmine un Velta Višķere, bet vīriešiem Kārlis Pavasars, Kārlis Virkavs, Ansis Bergvalds. Galda tenisā izcēlās Jevgenija Kāpostiņa-Marinko, Velta Ādmine, Laimonis Eichvalds un Modris Žulps, kas bija labākie arī Kanadas mērogā. Savu meistarību saglabāja arī Valdis Teteris. Par labākajiem Kanadas latviešu sportistiem bija atzīti V. Ādmine, Dz. Tora, A. Alberts, A. Kārkliņš, A. Kudrašovs, V. Priedītis un A. Richters.

1960. gadā pēkšņi no dzīves aizgāja V. Rozenbergs un LSAK vadību uzņēmās Jānis Ādminis.

1965. gadā LSAK valdē darbojās priekšsēdis J. Ādminis, E. Skujiņš, Ž. Zentiņš, V. Sališs, G. Gubiņš, A. Grīnbergs, Ē. Poltroks. Reģistrēto sportistu skaits bija 262. Pie LSAK darbojās Toronto latv. *YMCA* klubs, Toronto LSK, Toronto *DV* sporta klubs, Hamiltonas *DV Sparta*, Montreālas LSK, Latviešu vieglatlētikas klubs (LVK), vieglatlētikas un tenisa nozares. Joprojām aktīvas nozares bija basketbols, volejbols, teniss, vieglatlētika, futbols un galda teniss

60. gados basketbolā rēgulāri notika Kanadas latviešu meistarsacīkstes, arī jauniešu komandām. Pēdējos gados gan tikai starp Toronto klubu vienībām. Izlases piedalījušās Kanadas baltiešu sacensībās un sacensībās ar ASV latviešu izlasi.

Volejbolā Kanadas latviešu meistarsacīkstes notika gan vīriešu, gan sieviešu vienbām. Volejbols bija populārs arī jaunatnes vidū, it sevišķi vasaras periodā, kad nometnēs notika dažādi turnīri. Hamiltonas *YMCA*, kuŗā pārsvarā spēlēja latvieši, izcīnīja Kanadas meistaru 1964.–1970. g. Jānis Vilmanis 1964. gada Kanadas meistarsacīkstēs tika atzīts par labāko volejbolistu.

Galda tenisā starp labākajiem Kanadas spēlētājiem 60. gados izvirzījās J. Marinko, V. Ādmine, M. Žulps un L. Eichvalds. 1965. gadā pasaules meistarsacīkstēs Dienvidslāvijā Kanadu pārstāvēja

V. Ādmine, J. Marinko un M. Žulps. Vienīgā latviešu futbola vienība bija Toronto *DV*, kas spēlēja pilsētas līgā un vairākkārtīgi izcīnīja laikraksta *Laiks* izdevēja Helmara Rudzīša dāvāto Latvijas kausu Ziemeļamerikas latviešu futbolā.

1967. gadā LSAK ārkārtas kongresā ievēlēja jaunu valdi. Darba apstākļu dēļ J. Ādminis atteicās no apvienības vadības un vienprātīgi par priekšsēdi ievēlēja Viktoru Sališu, bijušo vieglatlētu, kas aktīvi sportoja Vācijā un Anglijā. Savas organizatora spējas viņš pierādīja, jau divus gadus darbojoties valdē. Savas darbības laikā viņš panāca Sidrabenes sporta laukuma izbūvi. Priekšsēža otrais vietnieks kļuva Raimonds Bulte, basketbolists un vieglatlēts, kādreiz veiksmīgi darbojies Latviešu sporta pārvaldē Lielbritānijā un Latviešu sporta sekretariatā trimdā Anglijā.

1970. gadā Latviešu sporta apvienība Kanadā bija reģistrēti 8 klubi un 3 nozares – galda tenisa, peldēšanas un golfa nozare. Darbojās Toronto Latviešu sporta klubs, Toronto *DV* sporta klubs, Hamiltonas *DV* klubs *Sparta*, Toronto Latviešu tenisa klubs, Montreālas Latviešu sporta klubs, slēpošanas klubs *Ērgļu ligzda*, Toronto Latviešu vieglatlētikas klubs. Dažādos sporta pasākumos aktīvi bija piedalījušies 373 reģistrēti sportisti. Viens no svarīgākajiem LSAK uzdevumiem bija jaunatnes piesaistīšana, latviskā vidē dodot iespējas sportot un izmantot Sidrabenes nometni kultūras pasākumiem. 1970. gada jūlijā notika Sidrabenes vieglatlētikas laukuma atklāšana.

1971. gadā, salīdzinot ar 1965. gadu, bija samazinājies reģistrēto sportistu skaits – 188 biedri, tomēr sportiskā aktivitāte vēl nebija zudusi. Sidrabenes sporta laukums piesaistīja vieglatlētikai jauniešus.

1973. gada 20. janvāra LSAK kongresā par Apvienības priekšēdi ievēlēja Arnoldu Dzilnu. Apvienībā bija reģistrēti 247 sportisti (139 pieaugušie un 108 jaunieši). Viņš īpašu vērību veltīja sadarbībai ar Latviešu Nacionālo Apvienību Kanadā.

1973. gadā Toronto *DV* atzīmēja savu 20 darbības jubileju. Aizvadīto gadu laikā kluba basketbola komanda jau 90. gadu bija labākā latviešu vienība Kanadā. Arī futbolā piekto gadu pēc kārtas Toronto *DV* izcīnīja Latvijas kausu, ko dāvāja latviešu laikraksta *Laiks* izdevējs Helmārs Rudzītis izcīņai starp Ziemeļamerikas latviešu komandām.

Toronto *YMCA* aktīva bija basketbola nozare, it sevišķi jaunatnes basketbolisti.

Hamiltonas *DV Sparta* joprojām aktīvi volejbolisti un jaunatnes klasē basketbolisti. Atšķirībā no pārējiem latviešu klubiem šeit notika vieglatlētikas treniņi jaunatnei, un 1973. gadā klubs izcīnīja A. Vinčeļa ceļojošo balvu klubu vienībām.

1974. gada 6. janvārī notika kārtējais LSAK kongress. Apvienību turpināja vadīt Arnolds Dzilna. Valdē darbojās Žanis Zentiņš, Arturs Mackars, Gunārs Gubiņš, Romāns Auptmanis, Tālivaldis Ansons, Kārlis Gulbis, Voldemārs Kļaviņš, Ivars Leja. Darbojās vieglatlētikas, basketbola, golfa, volejbola, futbola, slēpošanas, galda tenisa, tenisa, novusa un šaušanas nozares. Šajā gadā bija lielākais reģistrēto sportistu un sporta darbinieku skaits – 296. Aktīvi bija 7 sporta klubi – Hamiltonas *Sparta* (I. Leja), Hamiltonas Mednieku un makšķernieku klubs (R. Mierkalns), Toronto LSK (E. Skujiņš), Toronto *YMCA* (J. Daugavietis), Toronto Latviešu vieglatlētu klubs (I. Helguts), Toronto tenisa klubs (A. Mackars), Toronto golfa klubs (L. Grundulis), Montreālas LSK (V. Kalacis), Otavas LSK (P. Brauns) un Toronto *DV* nodaļas novusa sekcija (H. Jakobsons).

1974. gadā nodibinājās Otavas Latviešu sporta klubs. Vadītājs Pēteris Brauns.

Toronto Latviešu vieglatlētikas klubs rīkoja senioru sacensības, kuŗas notika Stoufvillē un guva panākumus Kanadas un pasaules vecvieglatlētikas meistarsacīkstēs. Montreālas LSK volejbola vienība piedalījās pilsētas un provinces meistarsacīkstēs. Aktīvi bija arī tenisisti un slēpotāji.

1975. gadā Toronto *DV* namā notika kārtējais LSAK kongress, kuŗā piedalījās 22 sporta kopu un organizāciju pārstāvji. Apvienībā bija reģistrētas 7 sporta kopas ar 325 sportistiem. Patiesībā aktīvo latviešu sportistu skaits bija daudz lielāks, jo ne visas sporta kopas bija reģistrētas LSAK. Aizvadītā gadā sadarbība baltiešu vidū bija sekmīga golfā, šaušanā, slēpošanā, mazāk veiksmīga vieglatlētikā. Apvienību arī nākamajā gadā uzņēmās vadīt Arnolds Dzilna. Viņa darbības laikā nostiprinājās at-

tiecības ar Latviešu Nacionālo Apvienību Kanadā, kas palīdzēja sportistiem ar līdzekļiem. Materiālu palīdzību sniedza arī Toronto latviešu krājsabiedrība. Lietišķākas attiecības izveidojās ar ALA Sporta biroju, tomēr mazāk sekmējās ar ASV un Kanadas latviešu izlašu sacensībām volejbolā un basketbolā.

1976. gadā LSAK atskatījās uz savas darbības 25 gadiem. Kongresā valdes sastāvs palika nemainīgs. Apvienību vadīja Arnolds Dzilna. Valdē darbojās Ž. Zentiņš, A. Mackars, G. Gubiņš, R. Auptmanis, K. Gulbis, J. Daugavietis, I. Leja, L. Ozoliņš, V. Galviņš, H. Jakobsons. Basketbolā meistarsacīkstes notika turnīra veidā. Atkal uzvarēja Toronto *DV*. Volejbola nozare bija pati rosīgākā. Kanadas latviešu meistarsacīkstēs piedalījušās 18 vienības. Pirmo reizi Otavā notika meistarsacīkstes volejbolā. Volejbola nozares vadību pārņēma Modris Lorbergs jr. 1975. gadā darbinieku trūkuma dēļ likvidējās Toronto Latviešu sporta klubs. Viktors Skujiņš aizstāvēja Kanadas krāsas galda tenisā. Rūdolfs Miķelsons pasaules vecvieglatlētu meistarsacīkstēs izcīnīja zelta medaļu šķēpa mešanā.

1977. gadā LSAK darbojās 12 nozares un reģistrēti 11 klubi. Reģistrēto biedru skaits bija nedaudz samazinājies, jo dažas sporta nozares bija kļuvušas pasīvas. Latviešu meistarsacīkstes vairs nenotika laukumu trūkuma dēļ. Arī slēpošanas nozare kļuva neaktīva, jo visi labākie slēpotāji slēpoja kanadiešu klubos. Lielākais sportistu skaits bija Toronto latv. *YMCA*. Golfa spēlētāji guva uzvaru baltiešu vienību sacīkstēs. Arī novusā Kanadas latvieši uzvarējuši ASV latviešu vienību. LSAK kongresā visi kandidāti priekšsēža amatam atteicās, un, glābjot situāciju, Arnolds Tīcmanis bija ar mieru uzņemties šo pienākumu. Valdē darbojās Ž. Zentiņš, A. Mackars, A. Dzilna, R. Auptmanis, K. Gulbis, J. Daugavietis, I. Leja, V. Kļaviņš, M. Lorbergs, I. Kārkliņš un V. Galviņš. Volejbola nozare, kuru vadīja M. Lorbergs, bija visrosīgākā, rīkojot sacensības ar ASV latviešu vienībām. Vieglatlētikas nozares darbība, atskaitot Latviešu vieglatlētikas klubu, bija pasīva. Vecvieglatlēti 1977. gadā pasaules meistarsacīkstēs Zviedrijā izcīnīja zelta medaļu – R. Miķelsons (šķēpa mešanā), A. Tīcmanis – 3. v. pieccīņā.

1978. gada nogalē Toronto sanāca kārtējais LSAK kongress, piedaloties 30 sportistiem un sporta darbiniekiem. LSAK joprojām vadīja A. Tīcmanis. Apspriežu laikā notika arī labāko sportistu apbalvošana. Ziņojumi rādīja, ka aizvadītā gadā latviešu vecvieglatlēti sasnieguši labus rezultātus Kanadas un arī pasaules mērogā. Vienību sportā rosīgākie bijuši latviešu volejbolisti, bet basketbolā iestājies pagurums, kur vienīgi Toronto latv. *YMCA* piedalījās ar vairākām komandām svētdienas līgas spēlēs. Futbolā Toronto latv. *YMCA* piesaistot jaunus spēkus spēja izveidot labu vienību, kas izcīnīja uzvaru Latvijas kausa izcīņā starp Ziemeļamerikas latviešu vienībām.

1979. gads Kanadas latviešu sporta dzīvē bija pazaudējis savu kādreizējo rosību. Līdz ar Toronto Latviešu sporta kluba likvidāciju, tās biedri pārgāja uz Toronto latv. *YMCA*, kur aktīvs kļuva volejbols un basketbols, bet līdz ar to pietrūka konkurence starp latviešu vienībām. Darbība samazinājās arī Hamiltonas *Spartai*, kā arī Montreālas un Otavas latviešu sporta klubos. Plašākais sporta veids bija volejbols, kurā arī gūti lielākie panākumi. Vieglatlētikā labi darbojās tikai paši jaunākie un vecākie sportisti. Sekmīgi darbojās arī golfa nozare un kupls skaits jauniešu piedalījās arī peldēšanā un slēpošanā.

1980. gadā LSAK gadskārtējā kongresā izvēlēja jaunu vadību. Priekšsēža pienākumus uzņēmās Raimonds Bulte, valdē ievēlēja Jāni Vilmani, Ivaru Leju, Ināru Vilmani, Voldemāru Kļaviņu, Dainu Egli, Andri Ciemgali, Jāni Daugavieti, Gunāru Gubiņu, revīzijas komisijā Rūdolfu Kadiķi, Romanu Auptmani un Olģertu Kurcigu. Kongresā latviešu sportistus pārstāvēja tikai Toronto un Hamiltona. LSAK reģistrēti 230 sportisti un sporta darbinieki. Tā paša gada septembrī LSAK valdes sēde apstiprināja R. Bultes atteikšanos un priekšsēža pienākumus līdz nākamajām vēlēšanām uzņēmās Jānis Vilmanis. Ārkārtējais LSAK kongress 1980. gada 19. oktobrī ievēlēja Jāni Vilmani par Kanadas latviešu sporta dzīves vadītāju. Viņš bija gados līdz šim pats jaunākais priekšsēdis, kas joprojām bija aktīvs sportists.

1980. gadā ukraiņu kopienas ierosmē Toronto Etobiko sporta kompleksā notika 1. Brīvā olimpiāde, kur piedalījās ukraiņu, latviešu, igauņu, lietuviešu sportisti.

1981. gadā, godinot Arnolda Grīnberga piemiņu, nodibināja ceļojošo piemiņas balvu, kuŗu izcīnīja Kanadas latviešu meistarsacīkstēs futbolā. 1981. gadā Latviešu sporta apvienībai Kanadā apritēja 30 gadi. Kārtējā LSAK kongresā, kas notika 1981. gada 31. janvārī, bija pārstāvēti Toronto *DV* SK, Toronto JKS, Golfa klubs, Hamiltonas *DV Sparta* un LSAK šaušanas nozare. Hamiltonas *DV Sparta* Kanadas latviešu meistarsacīkstēs ieņēma tikai 3. vietu un centās piesaistīt spēlētājus, pārstāvot Hamiltonas *YMCA* Rietumontario senioru līgā. Toronto JKS bija aktīva volejbolā, kur Ontario līgas spēlēs piedalījās divas vīriešu, divas sieviešu un viena jaunatnes vienība. Basketbolā kluba vienība bija Kanadas latviešu meistars. Šajos gados O. Kurciga ierosmē aizsākās sadarbība ar itāļu *Columbus* zāli, kur vēlākos gados notika daudzas latviešu volejbola un basketbola sacīkstes. Toronto *DV* SK joprojām bija aktīvas basketbola, volejbola un futbola nozares, bet ne vairs ar tik labiem panākumiem kā iepriekšējos gados. Golfa klubā darbojās 40 biedri, kuŗi rosīgi sezonas laikā piedalījās dažādās sacensībās. Latviešu vieglatlētikas klubs (LVK) rīkoja sacensības Ziemeļamerikas mešanu pieccīņā (lode, disks, šķēps, veseris un smagumu mešana) Stoufvillē, kur 30 dalībnieku vidū bija arī kāds ducis amerikāņu. Jauno rekordistu vidū piecās vecuma grupās bija arī latviešu vieglatlēti. Juris Pūce ieņēma 2. vietu aiz amerikāņa Olsona. Kluba vecvieglatlēti A. Tīcmanis, V. Tomsone un A. Zaķis piedalījās vecvieglatlētu pasaules meistarsacīkstēs Kraistčerčā (Jaunzēlandē). A. Tīcmanis izcīnīja 1 zelta, 4 sudraba un 3 bronzas medaļas. Kluba atlēti guva panākumus arī Kanadas, Ontario meistarsacīkstēs savās vecuma grupās. Volejbola nozare darbojās vissekmīgāk, kur Kanadas latviešu meistarsacīkstēs piedalījās 5 vīriešu sieviešu vienības.

1983. gada 30. janvārī Toronto Latviešu centrā notika LSAK 33. kongress. Aizvadītajos divos gados kopš iepriekšējā kongresa latviešu meistarsacīkstes notika basketbolā, volejbolā, vieglatlētikā jaunatnei, šaušanā, golfā un novusā, futbolā. Sekmīgākais klubs bija joprojām Toronto JKS, kas izcīnīja Kanadas latviešu meistartitulus volejbolā, basketbolā un futbolā. 5 kluba volejbola vienības piedalījās Ontario volejbola savienības līgu spēlēs un jauniešu vienība basketbolā Metro junioru līgā. Savu darbību pārtrauca Otavas JKS. Uz kongresa dienu LSAK bija reģistrēts 261 sportists (223 pieaugušie un 38 jaunieši). Golfa klubā dalībnieku skaits bija sasniedzis 73, kas piedalījušies četros turnīros kā arī latviešu sacensībās ASV. Latvieši darbojās arī ledus hokejā, kur vienība piedalījās līgu sacensībās. Aizvadītos divos gados samazinājās latviešu volejbola vienību skaits. 1982. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs piedalījās tikai piecas vīriešu vienības, bet neviena sieviešu. 1983. gadā vairs tikai trīs – Toronto JKS divas vienības un Hamiltonas *DV Sparta*. Novusā joprojām notika Toronto un Kanadas latviešu meistarsacīkstes, tradicionālās vienību sacensības ar ASV latviešiem. Aizvien aktīvāk darbojās Hamiltonas latviešu novusisti. Vieglatlētikā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs jaunatnei piedalījās 72 dalībnieki un Ziemeļamerikas Baltiešu meistarsacīkstēs Sidrabenē dalību ņēma jau 118 jaunieši. Kanadas mērogā labas sekmes uzrādīja Sadberijas vidusdistančnieks Raimonds Pauliņš. Futbolā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs piedalījās divas vienības – Toronto JKS un Toronto *DV* SK. 1982. gadā A. Grīnberga ceļojošo piemiņas kausu izcīnīja JKS. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs Toronto *DV* SK zaudēja Ņudžersijas *Kursai*, kas izcīnīja Latvijas kausu. LSAK uzsāka gatavoties Brīvai olimpiādei, kas bija paredzēta 1984. gada jūlijā Toronto. 1983. gadā 11. maijā Toronto nodibinājās jauns sporta kopa *Auseklītis*, ko vadīja Rolands Grants, un tajā darbojās 11 sportisti.

1984. gadā 22. janvārī LSAK kārtējais kongress notika *Daugavas Vanagu* namā. Šajā gadā sākās aktīva gatavošanās 1. Latviešu Globālajām spēlēm, kas bija paredzētas 1985. gadā Kalamazū. Programmā bija paredzēta Austrālijas un Eiropas latviešu sportistu viesošanās Toronto.

Brīvās olimpiādes pasākumi notika no 5. līdz 7. jūlijam vīriešu basketbolā, vīriešu un sieviešu volejbolā, futbolā, šaušanā, vieglatlētikā, peldēšanā, tenisā vienībām (2 vīrieši, 1 sieviete) un ledushokejā. Latviešu izlasē basketbolā un volejbolā piedalījās arī ASV spēlētāji. Vieglatlētu vienībā

startēja 42 dalībnieki. No ASV ieradās M. Lazdāne, L. Mežaraupa un A. Kalniņš. Ledushokeja vienībā piedalījās 18 spēlētāji. Tenisā latviešus pārstāvēja V. Tamuža, A. Zepe, L. Freimanis un J. Dapķis no ASV. Neskatoties uz savāktajiem ziedojumiem Brīvajai olimpiādei, pēc sacensībām katrai no tautībām bija jāpalīdz segt radušies zaudējumi. Viena no iespējām uzlabot financiālo stāvokli bija organizēt sarīkojumu, kas ienestu valdes kasē nepieciešamos līdzekļus. 1984. gadā Juris Bērziņš noorganizēja latviešu ledus hokeja vienība *LETS*, kas spēlēja Toronto industriālās līgas *Missouri* divīzijā.

1985. gada janvārī gadskārtējā LSAK kongresā ievēlēja jaunu savienības valdi un kā priekšsēdi Juri Zivtiņu, kādreizējo teicamo vieglatlētu, kas savas darbības laikā valdē pierādījis sevi kā labu organizātoru. Valdē ievēlēja Arturu Siksnu, Oļģertu Kurcigu, Gunāru Gubiņu, Jānis Vilmani, Ināru Vilmani, Ēriku Lukovski, Sandru Bāderi, Gundegu Ozoliņu, Juri Bērziņu.

Darbojās 8 sporta klubi, kuros apvienojās 300 reģistrēti sportisti: Toronto JKS – vad. O. Kurcigs; Hamiltonas *DV Sparta* – vad. I. Leja; Toronto *DV* SK – vad. R. Kadiķis;Toronto un apkārtnes latv. golfa klubs – vad. I. Kiršteins; Toronto *DV* Novusa klubs – vad. H. Jākobsons; Latviešu vieglatlētikas klubs – vad. I. Helguts; sporta kopa *Auseklītis* – vad. R. Grants; Montreālas LSK – vad. R. Klaiše.

Sakarā ar 1984. gadā Toronto notikušo Brīvo olimpiādi interese par sportu bija palielinājusies, piesaistot daudzus jaunus aktīvus dalībniekus, kā arī vairojās interese par sportu latviešu sabiedrībā. LSAK darbību financviāli atbalstīja Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā un skaitliski lielā *Daugavas Vanagu* organizācija.

Gatavojoties 1. GLM, Latviešu Sporta Apvienībai Kanadā bija jāuzņemas rūpes par Austrālijas un Eiropas latviešu sportistu viesošanos Toronto. Austrālijas latvieši ieradās Toronto pirms globālajām spēlēm, bet Eiropas latviešu izlase pēc tām. No 7. līdz 12. jūnijam Toronto viesojās Austrālijas latviešu izlase, sacenšoties vīriešu un sieviešu volejbolā un vīriešu basketbolā un novusā. Austrālijas sievietes uzvarēja volejbolā. Austrālijas latviešus uzņēma un aprūpēja vietējā latviešu sportistu saime, gādājot ne tikai par nakstsmājām, bet arī izklaidēšanos – iepazīstinot ar pilsētu, Niagaras ūdenskritumu.

Par sasniegumiem un panākumiem 1985. gadā LSAK gadskārtējos apbalvojumus piešķīra: basketbolā – Andreai Martinai, Pēterim Vītolam, Džeimijam Meknīlam, volejbolā – Kristīnei Ezergailei, Gundegai Ozoliņai, Vilim Ozolam, Erikam Tintam, novusā – Ainai Ansonei, Valdim Teterim, golfā – Vijai Grimbai, Albertam Kalvam, šaušanā – Jānim Beitiņam, vieglatlētikā – Lindai Ezergailei, Kārlim Pavasaram, Uldim Hodžinam, tenisā – Andai Jēkabsonei, slēpošanā – Lisai Kņesai, ledushokejā – Arnoldam Krūzem.

1986. gadā notika jau 36. LSAK kongress. Kopā sanākušie latviešu sportisti konstatēja, ka 1985. gads bija viens no rosīgākajiem Kanadas latviešu sporta dzīvē. Aktīvas bijušas visas nozares, sportisti piedalījušies 1. GLM, baltiešu meistarsacīkstēs slēpošanā, sacensībās novusā ar ASV, Toronto Draudzības kausu izcīņā volejbolā. 1985. gadā LSAK reģistrēts 271 sportists un darbojušies 8 klubi un vienības. Skaitliski lielākā LSAK vienība bija Toronto un apkārtnes latviešu golfa klubs ar 66 biedriem. Valdes vēlēšanās otru gadu pēc kārtas par apvienības priekšnieku ievēlēja Juri Zivtiņu, bet valdē Eviju Bērziņu, Sandru Bāderi, Edīti Pērkoni, Birutu Skujiņu, Arturu Siksnu, Gunāru Gubiņu, Oļģertu Kurcigu un Induli Dulpiņu. Revīzijas komisijā Ilmāru Kiršteinu, Jāni Vilmani un Žani Zentiņu.

Pēc gada – 1987. gadā, LSAK kongresā izvērtējot iepriekšējā gadā paveikto, sportisti un sporta darbinieki bija gandarīti par paveikto. Kanadas latviešu meistarsacīkstes notikušas basketbolā, volejbolā, novusā, golfā, šaušanā, futbolā un vieglatlētikā jaunatnei. Slēpotāji, vieglatlēti un tenisisti piedalījās baltiešu sacensībās. LSAK 8 klubos bija reģistrēti 260 sportisti, kas guvuši panākumus arī visā Kanadas mērogā. Vieglatlēti R. Lazdiņš izcīnīja zelta medaļu diska mešanā britu kopvalsts sacensībās, distanču skrējējs R. Pauliņš, LVK vecvieglatlēti un O. Zvirgzdgrauds šaušanā izcīnīja Kanadas veterānu meistartituli šaušanā Par LSAK priekšsēdi atkārtoti ievēlēja Juri Zivtiņu. LSAK valde izvei-

doja speciālu komisiju līdzekļu vākšanai braucienam uz 2. Globālajām latviešu spēlēm. Rīkoja izlozes, sarīkojumus un citus pasākumus. 1987. gadā latviešu rosība sportā turpinājās. LSAK reģistrēti 225 sportisti un sporta darbinieki. Latviešu sportisti piedalījās arī kanadiešu sacensībās – JKS volejbolisti un volejbolistes. Pilnīgi apsikusi bija sporta dzīve Montreālā, kas kādreiz bija viena no rosīgajām.

1988. gads LSAK sportistu saimei bija darbīgs, jo vispirms sportisti gatavojās piedalīties 2. Globālajās latviešu spēlēs Sidnejā. Tā bija arī līdzekļu vākšana braucējiem, un arī rosība atsevišķās sporta nozarēs bija kļuvusi aktīvāka. Īpašu interesi latviešu vidū bija ieguvis golfs. Labi darbojās arī dārgais šaušanas sports, tāpat arī novuss. Agrāk populārie volejbols un basketbols bija garām saviem ziedu laikiem. Vīriešu basketbolā darbojās tikai Toronto JKS un Toronto *DV*. Toronto JKS, kaut arī piederēja pie spēcīgajām Ontario Volejbola savienības vienībām, tomēr pamazām gados vecākie spēlētaji pārtrauca sporta gaitas, bet jaunie nespēja viņus atvietot. Kanadas latviešu meistarsacīkšu rīkošana atkrita, jo vienības bija tikai JKS. Toronto JKS sieviešu vienība volejbolā bija viena no labākām kanadiešu līgā, bet tās stiprums pārsvarā balstījās uz kanadiešu spēlētājām, kas apmeklēja treniņus. 39. LSAK kongress, piedaloties 21 dalībniekam, atkārtoti par LSAK priekšsēdi ievēlēja Juri Zivtiņu.

40. LSAK kongress notika 1990. gada 20. janvārī Toronto *DV* telpās, piedaloties 28 sporta darbiniekiem un organizāciju pārstāvjiem. Novērtējot aizvadīto gadu, kongresā atzīmēja sporta nometnes darbību jauniešiem Sidrabenē, kur notika arī peldēšanas un vieglatlētikas sacensības jaunatnei. Pēc vairāku gadu pārtraukuma notika arī Ziemeļamerikas vieglatlētikas sacīkstes, kurās piedalījās ap 100 jaunieši. Rosīgākas bijušas golfa, šaušanas un novusa nozares. Toronto *DV* futbola vienība *North York* futbola līgā izcīnija 2. vietu. Basketbola meistarsacīkstēs piedalījās tikai JKS un *DV* atsevišķā turnīrā. Aktīvie spēlētāji spēlēja dažādās kanadiešu vienībās. Latviešu volejbolā Kanadā bija iestājusies krīze, un vienīgā volejbola vienība bija JKS, kuŗas vīriešu un sieviešu vienības, papildinātas ar kanadiešu spēlētājiem, piedalījās kanadiešu līgā. Daži spēlētāji spēlēja volejbolu kolledžu vienībās un latviešu sacensībās drīkstēja piedalīties tikai pēc tās beigšanas. Modra Lorberga organizētajā Draudzības kausa izcīņā piedalījās vienības no ASV. Vāji darbojās slēpošanas, tenisa un galda tenisa nozares.

Latviešu Sporta Apvienības Kanadā gadskārtējais kongress notika 1991. gada 3. februārī Toronto *DV* telpās. Piedalījās 19 sporta darbinieki un sportisti. Kongresā nolēma, ka Trīszvaigžņu spēles Valmierā 1992. gadā atbalstīs ar piedalīšanos, bet LSAK nesegs sportistu ceļa izdevumus. 1989. gada Latviešu globālās spēlēs Sidnejā nolēma, ka Kanada rīkos nākošās 1994. gadā, tādēļ gatavošanās jāuzsāk laikus, jo sarīkojums prasīs daudz darba un lielus līdzekļus. Valdes priekšsēža amatā ar aklamāciju ievēlēja Juri Zivtiņu, bet valdē Zentu Griķi, Aleksandru Kudrašovu, Veltu Ādmini, Olģertu Kurcigu, Modri Lorbergu, Rasmu McNeil, Arturu Siksnu, Juri Tēraudu, Žani Zentiņu. Revīzijas komisijā Arturu Antmani, Arnoldu Dzilnu un Ivaru Leju.

1992. gads jau iezīmēja jaunu laikmetu visā Latvijas dzīvē. Latvijas sportistiem bija iespējams piedalīties sacīkstēs ārzemēs, bet trimdas latviešus aicināja piedalīties sacensībās Latvijā. 26. janvārī LSAK kongresā nolēma, ka vairāk jāveltī sadarbībai ar Latviju, atbalstot sportistu piedalīšanos olimpiskajās spēlēs, piedaloties akcijā *Zelts Latvijai*. Latviešu sportistu darbība bija sekmīga, it sevišķi golfa, šaušanas un novusa nozares. No sporta kopām vissekmīgāk darbojās Toronto JKS sieviešu un vīriešu volejbola vienības, kas piedalījās kanadiešu līgu spēlēs.

Kopš LSAK dibināšanas bija jau pagājuši 40 gadi. Par ilggadēju un izcilu darbu Kanadas latviešu sporta labā godināja sporta darbinieku Žani Zentiņu.

Latviešu Sporta Apvienības Kanadā priekšsēži:

Roberts Plūme 1951–1956
Vilis Rozenbergs 1956–1960
Jānis Ādminis 1960–1967
Viktors Sališs 1967–1973
Juris Zivtiņa no 1985
Arnolds Dzilna 1973–1977
Arnolds Tīcmanis 1977–1980
Raimonds Bulte 1980
Jānis Vilmanis 1980–1985

BALTIEŠU SPORTA SVĒTKI

Otrajam pasaules karam beidzoties, tūkstošiem baltiešu atradās Vācijas un Zviedrijas bēgļu nometnēs. Latvieši, lietuvieši un igauņi jutās kā viena saime, kuriem jāturas kopā. Šī vienotība izpaudās it sevišķi sporta jaunatnē. Lokālas sacīkstes sportā izvērtās par plaša apmēra baltiešu sporta svētkiem. Šajos svētkos arvien tika pasvītrota kopēja cīņa par brīvības atgūšanu Lietuvai, Latvijai un Igaunijai. Sākoties emigrācijai liela daļa bēgļu nokļuva Kanadā un ASV. Reizē ar nacionālo sporta biedrību organizēšanu atjaunojās arī baltiešu sadarbība sportā. Plašāka rakstura sadarbība Ziemeļamerikā vispirms iesākās Toronto, kad, vienojoties savā starpā latviešu sporta dzīves vadītājam Žanim Zentiņam, lietuviešu – Kazim *(Kazy)* Sapočkinam un igauņu – Arvo Tidus *(Tiidus)*, notika pirmie Baltiešu sporta svētki 1951. gada 26. maijā, kuros izcīnīja arī baltiešu meistara titulus volejbola un basketbolā gan vīriešiem, gan sievietēm. Programmā bija arī baltiešu tautisko deju grupas un Helenas Tidus *(Helen Tiidus)* igauņu meiteņu modernās vingrošanas priekšnesumi. Sporta svētkos latviešu vienībās bija spēlētāji no Toronto, Hamiltonas, Londonas un St. Katarinas. Vīru basketbolā latviešu izlase: V. Deņisovs, A. Litavnieks, J. Richters, T. Ansons, M. Žulps, A. Miezītis, L. Ploriņš, R. Simsons, E. Šķiliņš, I. Cinovskis un J. Ozoliņš uzvarēja igauņus ar 62–26 un lietuviešus – 75–56. Volejbolā latviešu izlasi veidoja Ontario apgabala labākie volejbolisti: A. Litavnieks, V. Deņisovs, J. Gauše, Mukāns, J. Richters, V. Galviņš, H. Kiršs, E. Lipomanis un R. Simsons. Vīri tāpat arī sievietes ar vienādu rezultātu 1–2 piekāpās igauņu komandām. Vīriešu volejbolā igauņi bija Kanadas meistarvienība.

1951. gada rudenī arī nodibināja Baltiešu sporta federāciju Kanadā *(BSFC – Baltic Sport Federation of Canada)*. Jaunās organizācijas statūti noteica, ka federācijas galvenais uzdevums bija veicināt sadarbību sportā, organizējot gadskārtējus baltiešu sporta svētkus un sadarbību ar visām vadošajām baltiešu organizācijām. Federācijā no katras tautības bija iesaistīti trīs pārstāvji. 50. gados latviešus pārstāvēja Ž. Zentiņš, R. Plūme un I. Kāpostiņš. Federācijas vadītājs mainījās katru gadu. Baltiešu svētki notika ciešā sadarbībā ar nacionālajām sporta organizācijām Kanadā. Līdz 1954. gadam sacīkšu rīkotāji mainījās, bet vēlāk tās organizēja prezidijs. Noteikumi neatļāva vienību sastāvus papildināt ar ASV sportistiem. 1956. gadā *BSFC* vadību pārņēma Ž. Zentiņš un 1963. gadā vadību vajadzēja pārņemt lietuviešiem, bet, viņiem atteicoties, par priekšsēdi ievēlēja Valdi Priedīti. Šajā laikā ļoti aktīva kļuva Ziemeļamerikas Baltiešu sporta federācija (dibināta 1962. g. Klīvlandē), un tajā iesaistījās arī Kanada. Līdz ar to apsīka *BSFC* darbība, kas pilnīgi izbeidzās 1966. gadā.

BSFC prezidijā darbojās: Roberts Plūme (1951–1955), Žanis Zentiņš (1956–1963), Imants Kāpostiņš, R. Veinbergs, Nikolajs Bulmanis, Valdis Priedītis, Gunars Gubiņš.

1954. gadā Baltiešu sporta svētki notika 28. un 29. maijā Toronto. Sacensību programmā bija vīriešu un sieviešu basketbols, volejbols un galda teniss, kā arī jaunatnes basketbols. Kā parasti cīņa par labāko baltiešu vienību basketbolā izšķīrās starp lietuviešu un latviešu vienībām. Vīriešiem labāki bija latvieši, bet sievietēm – lietuvietes. Arī jauniešu basketbola sacensībā piedalījās tikai latvieši un lietuvieši. Sīvā cīņā ar gados vecākiem pretiniekiem latvieši zaudēja ar 39:41. Vienībā spēlēja – A. Uiska, R. Zemņickis, U. Uiska, E. Petmanis, Vētra, Adītājs, Gerdels, Smiltnieks un J. Moruss. Volejbolā cīņas risinājās igauņu un latviešu starpā. Vīrieši uzvarēja, bet sievietes zaudēja grūtā

cīņā 11–15; 14–16. Vienībā spēlēja – Maiga Kirša, Velta Ādmine, Erna Zālamane, Ženija Kāpostiņa, Ingrida Bergmane un Ināra Apene.

Laikā no 1951. gada līdz 1962. gadam, kad rēgulāri notika Baltiešu sacensības, **basketbolā** labākos panākumus guva latviešu izlase (1951–1958), jauniešiem lietuvieši (1954–1957), bet volejbolā sīvākās cīņas norisinājās igauņu un latviešu izlašu starpā, gūstot panākumus igauņiem (1951, 1953–1957), bet latviešiem 1952. gadā. Sieviešu konkurencē basketbolā lietuvietes uzvarēja 1954. un 1957. gadā, bet latvietes 1956. gadā. Volejbolā, tāpat kā vīriešiem, igaunietes un latvietes bija spēcīgākās. Igaunietes uzvarēja 1951., 1953.–1957. g., bet latvietes – 1956. g.

Galda tenisā sievietēm nepārspēta vienspēlē bija J. Kāpostiņa-Marinko (1953–1957), bet vīriešiem lietuvietis *P. Gvildys* (1952–1955, 1957), vienīgi 1956. gadā uzvarēja Modris Žulps. Komandu cīņā vienīgi 1952. gadā lietuvieši pārspēja latviešus, kas guva panākumus 1953.–1957. g.

Šachā latvieši ierindojās 2. v. – 1954. g., 3. v. – 1953., 1955.–1957. g.

1960. gadā Toronto notika desmitās Kanadas baltiešu sporta spēles. Sacensības notika basketbolā un volejbolā. Sacentās arī latviešu un lietuviešu zēnu basketbola komandas. Tradicionāli basketbolā spraigākās cīņas notika latviešu un lietuviešu starpā, bet volejbolā latviešu sīvākie pretinieki bija igauņi. Zēnu basketbolā uzvarēja lietuvieši 82–78, sievietēm pārākas bija latvietes – 28–17, bet vīriešu komandu spēlē ar 71–68 uzvarēja lietuvieši. Volejbolā latvietes negaidīti zaudēja igaunietēm 0–2 (5–15, 8–15), bet vīriešiem cīņa risinājās piecos setos un ar 3–2 (15–7, 9–15, 10–15, 15–13, 15–13) uzvarēja latvieši – Modris Žulps, Andrejs Richters, Vilis Plinte, Laimonis Eichvalds, Rolands Simsons, Cinovskis.

Tenisā 1961. gadā Kanadas baltiešu meistarsacīkstēs piedalījās Toronto latviešu tenisisti. Sieviešu vienspēlē skaistu uzvaru guva latviete Marga Ulmane, finālā pārspējot igaunieti *Kann*. Vīriešu vienspēlē R. Ceinovskis un V. Teteris aizcīnījās līdz pusfinālam, kur abi zaudēja lietuviešiem.

1962. gada Kanadas baltiešu meistarsacīkstes rīkoja igauņi savā jaunajā stadionā Udorā – *Joekaaru* nometnē, Toronto tuvumā. Stadions bija celts, ievērojot olimpiskos standartus, ar 400 m skrejceļu. Tās pirmo reizi bija lepni apzīmētas par Pirmajām baltiešu olimpiskajām spēlēm *First Baltic Olimpic Games in North America and Canada*. Arvien lielāku interesi izrādīja ASV latviešu vieglatlēti. Toronto ieradās ASV Vidējo valstu sportisti Līga Tālberga, Dzintra Pasteniece, Jāna Vedēja, Elmārs Ezeriņš, Ivars Veldre, Vilnis Ezeriņš un Rietumu piekrastes vieglatlēts Atis Pētersons. Kanadu pārstāvēja Velta Višķere, Velta Ādmine Juris Pūce un citi latviešu labākie vieglatlēti. Latvieši – Raimonds Melderis (ASV), Vija Ševele un vecmeistars Tālivaldis Ozolcelms ar labiem panākumiem startēja arī peldēšanas sacensībās. V. Ševele un R. Melderis bija labākie savās disciplīnās, un arī vecmeistars T. Ozolcelms rādīja seno dienu prasmi, izcīnot vienu sudraba un vienu bronzas godalgu. Futbolā latviešus pārstāvēja Toronto *DV* vienība. Latviešu un lietuviešu savstarpējā sacensība noteica turnīra uzvarētāju. Cīņas sākums bija labvēlīgs latviešiem, bet spēles turpinājumā virsroku guva lietuvieši un uzvarēja ar 3–0. Vīriešu basketbolā un sieviešu volejbolā piedalījās sastādītas vienības. Basketbolā latvieši zaudēja lietuviešiem 55–64, bet volejbolā uzvarēja abas latviešu vienības, kuŗas galvenokārt pārstāvēja Hamiltonas *Sparta*. Tenisa turnīrs bija vienīgā sacensība, kas notika Toronto, jo Udorā nebija laukumu. Turnīrā piedalījās 22 vīrieši un 8 sievietes. Tādas kvalitātes teniss Riverdāles laukumos vēl nebija redzēts kā vīriešu, tā arī sieviešu vienspēlēs! Vīriešu vienspēlē finālā torontietis Jānis Zichmanis pārspēja ASV dzīvojošo lietuvieti Lubesu 4–6, 10–8, 6–4, 3. v. igaunis Eikens, bet sieviešu vienspēlē skaistu uzvaru guva grandrapidiete Jāna Vedēja, finālā pieveicot igauņu spēlētāju no ASV – Rolandi 6–4, 6–0. Vīriešu dubultspēlē uzvarēja lietuvieši Rautiņš/Lubes, finālā pieveicot igauņus Seppu/Eikenu 6–3, 6–1. Notika arī sacensības šaušanā, kuŗās nepiedalījās lietuvieši. Kopvērtējumā uzvarēja igauņi, bet labākie no latviešiem bija A. Āboliņš un Lappuķis. 1962. gadā nodibinājās Ziemeļamerikas baltiešu sporta federācija, bet sadarbība baltiešu sportistu vidū turpinājās arī atsevišķi katrā zemē.

14. Baltiešu sporta svētki Kanadā notika 1965. gada aprīlī Toronto. Sacensību programmā bija vīriešu un zēnu basketbols, vīriešu, sieviešu un zēnu volejbols. Pirmās sacensību dienas programma bija veltīta galvenokārt jaunai paaudzei un tajā piedalījās igauņu vingrotāju grupa. Tieši igauņi baltiešu svētkos izcēlās ar savām vingrotāju grupām. Pirmajos gados tās bija sieviešu grupas, *Kaleva* vīriešu vingrotāji un bērnu tautisko deju grupa. Latviešu zēnu basketbols iepriecināja, neskatoties uz zaudējumu lietuviešiem 71–94. Latviešu vīriešu basketbola izlase cieta smagu zaudējumu pret lietuviešiem 76–100. Volejbolā jaunieši igauņus uzvarēja bez grūtībām 2–0 (15–5, 15–8) un arī vīriešu spēlē latvieši cerēja uz uzvaru, jo latviešu izlasi veidoja jaunais Kanadas meistars Hamiltonas *YMCA*, kuŗu papildināja J. Vilmanis un R. Priedītis. Tomēr pašpārliecinātība un paviršība neļāva gūt uzvaru un igauņi uzvarēja ar 3–1 (8–15, 15–10, 15–3, 16–14).

1975. gadā Kanadas baltiešu jaunatnes meistarsacīkstes vieglatlētikā notika Sidrabenes sporta laukumā. Uzrādītie rezultāti bija pēdējo gadu līmenī, tomēr tie liecināja, ka jaunieši kļuvuši lēnāki un arī mešanu disciplīnās vājāki. Piedalījās 108 dalībnieki četrās vecuma grupās. Roberta Plūmes mūžīgi ceļojošās piemiņas balvas vispusīgākajiem atlētiem izcīnīja Sandra Bādere un Arturs Lapiņš.

BRĪVĀS OLIMPIADES

Ukraiņu sporta organizācijas ierosmē Toronto 1979. gadā sākās priekšdarbi baltiešu-ukraiņu olimpiskajām protesta spēlēm, kas notika 1980. gada 4. un 5. jūlijā. Programmā paredzēja sacensības vieglatlētikā, basketbolā, volejbolā un futbolā. Par sacensību vietu izraudzīja lielo un moderno Etobiko sporta kompleksu. Spēļu organizācijas komitejā darbojās latviešu pārstāvji – A. Tīcmanis, Ž. Zentiņš, A. Kārkliņš, LNAK priekšsēdis T. Kronbergs, sporta komitejā V. Teteris, V. Sališs, finanču – J. Vilmanis un A. Černavskis.

Sacensībās labākos panākumus guva latviešu vienība, kas izcīnīja 14 zelta, 15 sudraba un 7 bronzas medaļas. Basketbolā vissīvākā cīņa noritēja starp latviešu un lietuviešu vienībām. Dramatiskā spēlē latvieši zaudēja ar 82–88. Vienībā spēlēja Valdis Bole, Pēteris Abuls, Jānis Ludeks, Jānis Ērglis (visi ASV), Valdis Pālens, Treimanis, Arturs Siksna un Uldis Siksna (visi Kanada). Toties volejbolā latviešu vienība bija labākā. Finālā viņi ar 2–1 (15–5, 9–15, 15–3) uzvarēja ukraiņus. Vienībā spēlēja Aldis Bērziņš (ASV), Ivars Kopštāls, Atis Ozoliņš, Vilis Ozols, Arturs Siksna, Viktors Skujiņš (visi Kanada), Andrejs Lapiņš, Juris Daiga, Kārlis Grīnvalds, Andris Inveiss (visi ASV) un Jānis Vilmanis (Kanada). Sieviešu konkurencē latvietes zaudēja lietuvietēm ar 0–2 (16–18, 7–15). Vienības sastāvs – Lisa Preisa, Daina Egle, Vizma Maksiņa, Astrīda Kalna, Ināra Vilmane, Rita Jansone, Valda Mackare, Anita Zute (visas Kanada), Jāna Budkēviča, Laila Trautmane (abas ASV) Vieglatlētikā dubultuzvaras izcīnīja Māris Zeltkalns (1500 m un 3000 m skrējienā) un Astrīda Kaņķe (augstlēkšanā un tāllēkšanā). Futbolā latvieši palika pēdējā vietā, bet šaušanā ieguva daudzas uzvaras.

Pēc Kanadas preses informācijas, dalībnieku skaits, kas komplektējās no armēņiem, igauņiem, latviešiem, lietuviešiem un ukraiņiem bija ap 300–350. Skatītāju skaits 4. un 5. jūlijā bija 3000–4000. Basketbola finālspēli starp lietuviešiem un latviešiem noraudzījās 500 skatītāji. Katra tautība pasākuma organizācijā ieguldīja ap USD 5000. Latviešu izlasēs piedalījās arī ASV sportisti. Vistālāko ceļu uz Toronto mēroja vidusdistančnieks Haralds Celms no Kalifornijas. Visgrūtāk bija sakomplektēt vieglatlētikas izlasi, jo dalībnieku skaits kā ASV, tā Kanadā bija sarucis. Tomēr ar Ernesta Skujiņa neatlaidību izdevās apzināt 10 sievietes un 21 vīriešus, kas izcīnīja 5 pirmās, 6 otrās un 4 trešās vietas, pie tam daži vēl startēja tikai jaunatnes klasē.

1984. gadā no 5. līdz 7. jūlijam Toronto priekšpilsētā Etobiko *Centennial* stadionā pulcējās Ziemeļamerikas labākie ukraiņu, igauņu, lietuviešu un latviešu sportisti, lai sacenstos *The 1984 Free Olympiad*

sacīkstēs. Programmā ietvertas bija individuālās sacensības peldēšanā, vieglatlētikā, šaušanā, tenisā, bet vienību sportā – basketbolā, futbolā, volejbolā un ledushokejā. Latviešu sportistus pārstāvēja vienota komanda, kuŗā no ASV bija izraudzīti basketbolā – Jānis Ludeks, Filips Strods, Andrejs Bole, Tims Kačerovskis no Čikagas DV, Pēteris Abuls no Kalamazū LSK, no Sietlas *Ausmas* – Indulis Muižnieks, Mineapoles *Starts* – Skats Kauls. No Kanadas basketbolā – Dž. Maknīls, A. Lapiņš, A. Siksna, I. Koškins, V. Tora, kas piedalījās arī volejbola vienībā. Volejbolā – Andris Kārkliņš, Kārlis Grīnvalds no Ņujorkas LSB, Andrejs Dumpis un Jānis Circenis no Losandželosas *Rīgas*. Sieviešu volejbolā latviešu izlases pamatsastāvu veidoja Ņujorkas LSB. Tenisā latviešus pārstāvēja labākie ASV Austrumu piekrastes tenisisti. Spēles notika ļoti sliktos laika apstākļos, kad lietusgāze sekoja lietusgāzei, tādēļ laukumi bija sliktas kvalitātes, un arī rezultāti nebija augsti. Sacīkstes telpās noritēja netraucēti. Vairāk kā 400 dalībnieku vidū vislabāk veicās latviešiem, kas izcīnīja 18 zelta, 12 sudraba un 11 bronzas medaļas. Basketbolā finālam kvalificējās latvieši, kas nebija cietuši nevienu zaudējumu un lietuvieši ar zaudējumu pret latviešiem priekšsacīkstēs. 1980. gadā uzvarēja lietuvieši, bet šoreiz latvieši revanšējās ar 94–87.

Volejbolā sievietēm latvietes pārspēja igaunietes un ieņēma 3. vietu, bet 1. vietu – ukrainietes. Vīriešu volejbols bija kā vienmēr saistošs. Latvieši, kuru vienībā bez ASV volejbolistiem lieliski spēlēja arī kanadieši Pēteris Siksna, Viktors Skujiņš, A. Lapiņš un I. Koškins uzvarēja ukraiņus ar 2–1 (15–10, 11–15, 15–10)

Vieglatlētikas sacensības ļoti negatīvi ietekmēja sliktie laika apstākļi. Kaut arī latviešiem neizdevās sapulcināt visus labākos atlētus no ASV un Kanadas, tomēr latviešu panākumi bija labākie. Vieglatlēti izcīnīja 10 zelta, 12 sudraba un 9 bronzas medaļas. Augstvērtīgāko rezultātu sasniedza Raimonds Lagzdiņš diska mešanā – 57,32 m. Vēlāk R. Lagzdiņš kļuva par Kanadas rekordistu diska mešanā (65,72 m – 1985) un pārstāvēja Kanadu 1984. gada Olimpiskajās spēlēs Losandželosā. Sieviešu sacensībās sekmīgākā bija 18 g. vecā filadelfiete Līga Mežaraupa. Viņa bija ātrākā 100 m un 200 m. Māra Lazdāne, kas atsteidzās palīgā latviešu vienībai no Kalifornijas, uzvarēja 1500 un 3000 m skrējienos.

Vēl latviešiem labi veicās šaušanā, kur vingrinājumos ar mazkalibra bisi un armijas šauteni uzvarēja Pēteris Grauds no Kanadas. Arī māla baložu šaušanā labākais bija latvietis V. Krauklis. Toties vājas sekmes bija tenisā, jo labākie pārstāvji neieradās. Tāpat peldēšanā dominēja igauņi. Ledushokejā līdzīgās cīņās latvieši ieņēma 3. vietu un arī futbolā, bet zaudējot smagi visiem pretiniekiem.

SPORTA NOMETNES

Jau otrā sēdē pēc nodibināšanas LSAK nolēma organizēt bērnu vasaras nometni. Edmunds Šteinhards un mācītājs Adolfs Čops atrada piemērotu vietu nometnei Toronto tuvumā – Strītsvillē, īrētā plavā. Teltis un gultas aizdeva Kanadas armija bez atlīdzības. Nometnes atbildīgā vadītāja pienākumus uzņēmās Roberts Plūme, bet Ed. Šteinhards – komandanta pienākumus. Māc. Ā. Čops rūpējās par garīgo aprūpi. Jānis Pālens sastādīja nometnes nodarbību programmu. Viņš jau bija guvis pieredzi 1948., 1949. un 1950. gadā Vācijā, kad vadīja *Pasaules YMCA* nometnes, kuŗās katru vasaru piedalījās ap 2000 meiteņu un zēnu no 23 tautībām. Pirmo nometni organizēja Strītsvillē 1951. gada vasarā. Ž. Zentiņš bija nometnes lietu kārtotājs Toronto. Visi darbinieki strādāja bez atlīdzības. Tā guva atsaucību latviešu sabiedrībā. Strītsvilles nometne bija otrā latviešu nometne brīvajā pasaulē. Pirmā darbojās Zviedrijā. Nākamā gadā nometni pārcēla uz Sv. Jāņa draudzes lauku īpašumu Saulaini (komandants J. Pālens). Vasarā nometne darbojās trijos posmos, kurus vadīja Ernests Henišs, Arnis Freibergs un Valdis Šķepasts. Atbildīgais vadītājs bija Roberts Plūme, viņa vietnieks Jānis Pālens. Nometņotāju skaits jau sasniedza 150. 1953. gadā LSAK nometne vēlreiz mainīja adresi un pārcēlās uz Sv. Andreja lauku īpašumā un valde piekrita Ž. Zentiņa ierosinātajam nosaukumam – *Sidrabene*. LSAK vadīja Sidrabeni 5 gadus, bet tad vadību nodeva Sv. Andreja draudzei.

Pirmais Sidrabenes komandants bija E. Šteinhards, bet R. Plūme atbildīgais vadītājs. Sidrabene izveidojās par skaitliski lielāko latviešu vasaras nometni brīvajā pasaulē. LSAK rūpējās arī par sporta laukumu iekārtošanu, deva sporta piederumus un rīkoja sporta sacīkstes jaunatnei. Šajā darbā vairāk vai mazāk iesaistījās gandrīz visi LSAK valdes locekļi un daudzi sportisti.

Nometnes dvēsele bija Sv. Andreja draudzes mācītājs Ā. Čops. Līdzi darbojās Ernests un Biruta Skujiņi, Jānis un Valija Pāleni, Gunārs un Indra Gubiņi un citi sportisti. Nometnes vajadzībām vajadzēja sagādāt bērnu gultiņas, teltis. Sv. Andreja draudze iegādājās vecus tramvaja vagonus, kurus izlietoja kā saimniecības ēkas. Visus turpmākos gadus, pateicoties LSAK valdes atsevišķu sportistu uzņēmībai, Sidrabenes nometne aizvien vairāk tika labiekārtota, un daudzi latviešu bērni pavadīja vasaras latviskā vidē sportojot. Šeit notika arī latviešu meistarsacīkstes un citi sarīkojumi.

No 1959. gada Sidrabenes nometnē rēgulāri LSAK organizēja jaunatnes sporta svētkus. To ietvaros risinājās arī Kanadas latviešu jaunatnes. meistarsacīkstes vieglatlētikā un arī peldēšanā. 1962. gada augustā meistarsacīkstēs piedalījās 83 dalībnieki, kas bija sadalīti trijās vecuma grupās: 8–10 g., 11–13 g. un 14–16 g.

1970. gadā atklāja sporta laukumu Sidrabenē. Sevišķi lieli nopelni pie tā bija LSAK priekšsēdim Viktoram Sališam. Viņa vadībā paugurainā, krūmiem un kokiem apaugusī plava kluva par oficiāla izmēra sporta laukumu, kur varēja notikt vieglatlētikas sacīkstes un arī futbola sacīkstes. Lūk, kā apraksta sporta laukuma celtniecības darbus T. Ansons: "Sešdesmitos gados ar entuziasmu un piepūli, kas netrūka V. Sališam, ne R. Bultem, LSAK vadībā, mēs sākām sapņot par Sidrabenes sporta laukumu. Latviešu mākslinieki saziedoja pāri par 20 lielām, skaistām gleznām. Hamiltonieši izsūtīja simtiem biļetes tautiešiem un lūdza ziedot Sidrabenes laukuma vajadzībām. saziedoja pāri par USD 5000. Ziedoja darbu, mašīnas laukuma līdzināšanai, futbola vārti maksāja kasti (24 pudeles) alus, vārtu tīklus, karoga mastus, augstlēkšanas "mīkstos maisus", 100 metru un 400 metru skrejceļš, olimpiskā izmēra futbola laukums, augstlēkšanas un trīssoļlēkšanas olimpiskā izmēra skrejceļi. iekārtoti un uzturēti divi volejbola, asfaltēti basketbola un tenisa laukumi. Brīnišķā vietā – kalns vienā pusē (kur ierīkojām sēdvietas), upīte otrā pusē. Latvijas, Lietuvas un Igaunijas karogi plīvo. Tad no kalna sāka sūkties 5 mazi avotiņi un ūdens tek tieši pāri skrejceļam. Ar lielu rokrakšanas darbu, galveniem spēkiem nākot no Hamiltonas *Spartas*, ūdens ar kanalizāciju tika novadīts uz skaisto upīti." Par darbu vadīšanu Sidrabenē T. Ansonam piešķīra Lielo Sporta nozīmi.

LSAK laukumu nodeva Sidrabenes Draudzes pārvaldei. Mācītājs A. Čops laukumu iesvētīja, un Sarmīte Bulte, kuŗu kā pirmo pārstāvi no Baltijas valstīm, ievēlēja 1977. gadā Kanadas parlamentā, turēja apsveikuma runu.

Tradicionāli vasaras sporta sezona iesākās ar Jaunatnes sporta svētkiem, kuŗu rīkošanā 70. gados piedalījās *Daugavas Vanagi*, Latviešu vieglatlētikas klubs un LSAK visas sporta nozares. Volejbolā notika turnīrs, vieglatlētikā sacensības visām vecuma grupām, vispārējai klasei un arī A. Vinčeļa ceļojošās balvas izcīņa klubu vienībām. 1972. gadā balvu izcīnīja Hamiltonas *Sparta* vienība. Sacensību programmā bija 100 m, 400 m, tāllēkšana, augstlēkšana un šķēpa mešana. Līdztekus vieglatlētikas disciplīnām notika arī peldēšanas sacensības Sidrabenes nometnes peldēšanas instruktores Judītes Vāgneres vadībā. Futbolā notika spēle starp Toronto un Hamiltonas jaunatnes komandām. Šajā gadā notika arī pirmās Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstes volejbolā. Sacensībās piedalījās divas zēnu, divas meiteņu un sešas jauktās vienības. Uzvarēja Hamiltonas *Sparta* – J. Dzelme, E. Bitmanis, V. Matisons, U. Lagzdiņš, A. Žulps, H. Amoliņš, A. Jēkabsons, M. Moruss, K. Vālodze, A. Lagzdiņš.

1975. gada pavasara sporta svētkos risinājās volejbola turnīri jauktām vienībām jaunietēm un jauniešiem, novusā, golfā, futbolā, basketbolā soda metienos. Notika arī futbola spēle starp Klīvlandes LFK un Toronto *DV* Sporta klubu.

Pirmā basketbola skola Sidrabenē notika 1973. gadā. To vadīja Toronto Centrālās *YMCA* sporta direktora palīgs Jānis Daugavietis. Tiešās nodarbības vadīja Jānis Zentiņš, kas tanī laikā bija vidus-

skolas fiziskās audzināšanas skolotājs, vēlāk sporta direktors kolledžā. Viņiem palīdzēja Valdis Kauliņš. 1974. gadā skolu vadīja J. Zentiņš. 1976. gadā basketbola skolas nodarbības veiksmīgi vadīja Leo Tobi ar palīgiem. Basketbola skolai sekoja volejbola skola, kuru vadīja Māris Graudiņš (ASV). Šajās skolās veiksmīgi darbojušies Ivars Graudiņš, Edvīns Treimanis no ASV, Atis Ozoliņš, E. Ciemgalis, Vizma Maksiņa, sporta audzinātāja Nina Tomase u. c.

1979. gadā Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstēs vieglatlētikā un peldēšanā lielākoties piedalījās Sidrabenes un Saulaines jaunieši. Vieglatlētikā startēja 98 jaunie vieglatlēti, kas bija sadalīti vairākās vecuma grupās (1969–1970, 1966–1968, 1963–1965, 1961–1962) Sacensībās izcīnīja arī vairākas ceļojošās balvas. Meitenes vecumā no 11–13 gadiem sacentās par Latviešu karavīru balvu, kuru saņēma Elviga Sebre, 14–16 gadu vecās meitenes sacentās par Edgara Plūmes balvu, ko izcīnīja Inta Brežģe, A. Tīcmaņa – Astrida Kalna, *DV* KV – mākslinieka H. Lapiņa kokā grieztu vairogu (11–13 gadu zēnu grupā 3 disciplīnās) – Andris Balodis un (14–16 gadu grupā 7 disciplīnās) – Juris Ezergailis, būvuzņēmēja J. Brožes balvu (17–18 gadu grupā) – ar vienādu punktu skaitu izcīnīja Andris Miķelsons un Vilis Ozols. Roberta Plūmes piemiņas balvu (vieglatlētika un peldēšana) meitenēm saņēma Inta Brežģe, bet zēniem – Juris Ezergailis. Abas veltes kādreiz R. Plūmem dāvāja Latvijas valsts prezidents A. Kviesis. Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstēs šīs ceļojošās balvas iepriekšējos gados tika izcīnījuši daudzi jaunie sportisti, kas uzrādīja labus rezultātus vieglatlētikā vēlāk pieaugušo sacensībās – Kaiva Ceļdoma, Juris Pūce, Juris Zivtiņa, Ivars Zvaigznīte, kā arī labi citu sporta veidu sportisti – Juris Bruniņš, Juris Kudrašovs, Gunārs Paukšēns, Guntars Tannis, Andris Bergvalds, Jānis Ozoliņš Ivars Kopštāls un citi.

1980. gadā gadskārtējos pavasara sporta svētkos – vasaras sezonas atklāšanā notika volejbola turnīrs un vieglatlētikas sacensības. Laiks bija auksts un lietains, kas traucēja sacensību norisi. Volejbola turnīrā piedalījās 7 vienības. Pirmo reizi ceļojošo balvu, tās 15 gadu vēsturē, izcīnīja Toronto *Kalns*, atstājot 2. vietā kausa līdzšinējos īpašniekus Hamiltonas *Sparta*, kura bez pārtraukuma, parasti piedaloties ar divām jauktām vienībām (2 sievietes un 4 vīrieši), ieņēma 1. un 2. vietu kopš 1966 gada 14 reizes pēc kārtas. Vieglatlētikas sacensības reizē bija arī pārbaudes sacensības latviešu vienības startam Brīvās olimpiādes spēlēm.

Rezultāti:

100 m – Juris Ķeniņš – 11,51 sek.; 400 m – A. Birze – 57,0 sek.; augstums – V. Ozols – 1,84 m; tālums – A. Miķelsons – 6,09 m; trīssolis – E. Kļaviņš m; lode – I. Zvaigznīte-Starrs – 11,88 m; disks – I. Starrs – 35,44 m; šķēps – 51,96, 4x100 m 47,78 (J. Ķeniņš, A. Miķelsons, A. Vītols, Z. Pērkons).

Sievietes – 100 m – L. Preisa – 14,38; 200 m – L. Preisa – 30,30; augstums – A. Kaņķe – 4,72, lode – 9,84 m; disks – 28,70 m, šķēps – 24,20 m – J. Pakalna.

1983. gadā Sidrabenes nometnei apritēja 30 gadi un, atzīmējot šo jubileju, Ernests Skujiņš noorganizēja sporta sacīkstes. Jaukto vienību volejbola turnīrā piedalījās JKS ar 4 vienībām, *Sparta* un jaundibinātā sporta kopa *Auseklītis*. Sacensību norise aizņēma visu dienu. Tikai vēlā pēcpusdienā noskaidrojās uzvarētāja vienība. JKS III pārspēja JKS I ar 2–1 (15–12, 9–15, 15–9). Uzvarētājiem spēlēja V. Skujiņš, A. Ozoliņš, V. Matisons, V. Ozols, A. Kalna un B. Ozola. Nākamajā dienā notika Kanadas latviešu meistarsacīkstes futbolā, kur tikās Toronto *DV* un Toronto JKS. Ar 3–2 uzvarēja JKS gados jaunākie un fiziski spēcīgākie spēlētāji un ieguva Arnolda Grīnberga ceļojošo piemiņas kausu.

1983. gada jaunatnes sporta svētkos vieglatlētikā un peldēšanā Sidrabenē, ko organizēja LSAK, izcīnīja krietnu skaitu ceļojošo balvu un piemiņas veltes. Roberta Plūmes balvas ieguva Anita Skomba un Ēriks Kampe. Mazo zēnu un meiteņu grupā sekmīgākie bija Kristīne Vilmane ar Juri Batraku. Kristīne Kampe ieguva Arnolda Tīcmaņa ziedoto ceļojošo balvu, Marks Aleksandrs – *DV* KV balva, Andris Balodis ieguva Jāņa Brožes balvu un Laila Kotta saņēma Edgara Plūmes balvu, kamēr Latviešu karavīru dāvināto velti ieguva Ērika Volmane.

1989. gada vasarā Sidrabenes nometnē LSAK noorganizēja Sporta nometni zēniem un meitenēm, īpaši pievēršoties vieglatlētikai. Programmā vēl bija arī basketbols, volejbols un peldēšana. Piedalījās 18 dalībnieki. Nometni vadīja Pēteris Andersons no Otavas, bet peldēšanas nodarbības viņa māsa Inta Andersone.

1991. gada jūlija mēneša pirmajā nedēļas nogales sestdienā, tāpat kā daudzus gadus, Toronto, Hamiltonas un tuvākās apkārtnes latviešu jaunatne pulcējās Sidrabenē, lai piedalītos jaukto vienību volejbola turnīrā (2 sievietes un 4 vīrieši). Piedalījās 10 vienības ar apmēram 80 spēlētājiem. Sacensības vadīja jaunās paaudzes sportists Jānis Dzelme. Agrākajos gados turnīrā piedalījās vienības, kuŗās bija tikai aktīvie volejbolisti. Ar laiku vienību sastāvus papildināja mazāk prasmīgi volejbolisti un pat sveštautieši, tomēr tas nemazināja jaunatnes interesi piedalīties šajās sacīkstēs. Arī vienību nosaukumi bija gan latviešu, gan arī angļu valodā – *Sveiks – Overhill, Sunshine, Tuksneša vētra, Grass Roots* un citas. Finālā *Sveiks – Overhill* uzvarēja *Grass Roots* ar 15–1, 15–5.

1992. gadā Sidrabenes nometnei apritēja 40. gadskārta. Svinībās notika arī futbola sacensība. Pieredzējušai meistarvienībai Toronto *DV* pretī stājās Sidrabenes jaundibinātā vienība. Tādēļ, lai spēle būtu interesantāka, visus spēlētājus sadalīja divās spēkos līdzīgās vienībās. Vienību, kura spēlēja sarkanos kreklos nosauca par *Daugavu*, bet zilos par *Vanagiem*. Saistošo sacensību izšķīra tikai 11 metru soda sitieni. Ar 10–9 uzvarēja *Daugava*. Jaunajā Sidrabenes vienībā spēlēja vairāki daudzsološi spēlētāji, kuŗi nākamajos gados varēja papildināt Toronto *Daugavas Vanagus* – Kārlis Blūms un Jānis Raģis, bet dažus gadus vēlāk arī Vilnis un Māris Blūmi, kā arī Pēteris, Pauls un Dāvids Raģi.

SAULAINES BĒRNU VASARAS NOMETNE

Kopš 1952. gada Sv. Jāņa draudzes īpašumā, draudzes aprūpē turpināja darboties Saulaines bērnu vasaras nometne. 1979. gada 4. un 5. augustā Saulaines nometnē notika tradicionālie bērnu un jaunatnes sporta svētki. Tos organizēja atbildīgais vadītājs māc. Ivars Gaide un Sandra Būdeniece no Čikagas. No Sidrabenes nometnes svētkos piedalījās 63 nometņotāji, tās vadītājs māc. Juris Cālītis un vadītājas Kate Liepiņa un Dzintra Ozola. Draudzīgās sacensībās aizritēja divas dienas, kuŗās sacentās abas nometnes. Vieglatlētikā ar 136–102 uzvarēja saulainieši. Sacensības, kas ilga apmēram 8 stundas, vadīja Alberts Lucs, un tajās piedalījās vairāk kā 100 dalībnieku no abām nometnēm. Arī volejbolā uzvarēja mājinieki ar 2–0 (15–0, 15–12) un saņēma Sv. Andreja draudzes 1968. gadā dāvāto ceļojošo kausu, kuru septiņas reizes tika izcīnījusi Sidrabenes komanda. Uzvarētāju komandā spēlēja A. Balodis, O. Balodis, A. Bernaus, O. Bernaus, R. Dubrovskis, J. Ezergailis, A. Freimanis, V. Vītols, O. Freimane, P. Grasmanis, Kr. Kaņķe, V. Krēsliņš, A. Ozoliņš, E. Sebris, E. Tannis.

BASKETBOLS

KANADAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES

Basketbols Kanadā bija tikpat populārs kā ASV, tādēļ latviešu vienības neizcēlās pārējo kanadiešu vienību vidū. Jau 50. gadu sākumā Kanadas latviešu basketbola vienības piedalījās arī dažādās vietējās sacensībās – pilsētu, apgabalu un līgu līmeņos. Toronto *Intermediate* līgas A grupā startēja Toronto LSK otrā komanda – Auziņš, H. Puķītis, Zagorskis, E. Puķītis, J. Ozoliņš, R. Šilders, A. Freibergs, V. Šķepasts, K. Ozoliņš un vienības treneris R. Kadiķis. Toronto pilsētas meistarsacīkstēs piedalījās arī TLSK sieviešu basketbola vienība (treneris E. Skujiņš).

Kanada bija viena no trimdas zemēm, kur izcīnīja latviešu meistarību basketbolā. Pirmās latviešu meistarsacīkstes basketbolā un volejbolā notika Toronto **1951. gada** 5. maijā *Central YMCA* vin-

grotavā. Tiesa, sievietes sacentās tikai volejbolā. No Ontario apgabala finālam bija kvalificējušies Toronto un Hamiltona, no Kvebekas – Montrealas latviešu sporta kopa. Finālspēlē par meistartitulu Montreālas basketbolisti Osvalds Zommers, Uldis Priedītis, Jānis Spruženieks, Alvis Kraulis, Jānis Lukstiņš, Gunārs Šperliņš, Oļģerts Kurcigs ar 53–52 uzvarēja Toronto vienību Alfrēdu Miezīti, L. Ploriņu, Rolandu. Simsonu, J. Šķiliņu, Jāni Cinovski, Anatolu Litavnieku, V. Denisovu, K. Pērkonu un J. Ozoliņu. Volejbolā vīriešiem uzvarēja Toronto latv. *YMCA*.

1952. gada pavasarī Montreāla uzņēma dalībniekus latviešu meistarsacīkšu basketbolā vīriešiem un volejbolā sievietēm. Vīru basketbola finālā tikās Toronto LSK pirmā komanda, kuru trenēja M. Kazāks, un Montreālas Latviešu sporta kopa. Uzvarēja montreālieši Jānis Lukstiņš, Imants Klaiše, Osvalds Zommers, Oļģerts Kurcigs, Rolands Zemņickis, Jānis Spruženieks, Alvis Kraulis.

1953. gadā pie Toronto Latviešu sporta kluba izveidoja basketbola vienību. Drīz arī savu vienību nodibināja Montreālas LSK (Latviešu sporta klubs).

1953. gadā Toronto 9. un 10. maijā notika meistarsacīkšu fināli basketbolā vīriešiem, volejbolā sievietēm, basketbolā jaunatnei un galda tenisā. Šoreiz meistaru izcīnīja TLSK vīriešu vienība, kuru trenēja M. Kazāks. Sezonas nobeigum TLSK vienība, kuru trenēja R. Kadiķis, pārgāja pie Toronto *Daugavas Vanagu* nodaļas jaunā sporta kluba.

1954. gadā pirmo reizi notika Kanadas *DV* dāvātā ceļojošā vairoga izcīņa basketbolā labākajām Kanadas latviešu vienībām, atzīmējot *DV* sporta kluba dibināšanas jubileju. Pirmo reizi to izcīnīja Toronto *DV*. Nākamajā gadā izcīņā piedalījās Detroitas *DV*, Toronto LSK, Hamiltonas *Sparta* un Toronto *DV*. Detroitas un Toronto *DV* sacensība liecināja par abu vienību labo tehnisko gatavību un ASV un Kanadas latviešu spēju līmeni. Šoreiz ar 78–62 uzvarēja Toronto *DV*.

Kanadas latviešu meistarsacīkstes basketbolā un volejbolā jau no sākuma pārmaiņus risinājās Toronto, Hamiltonā un Montrealā. Šo pilsētu klubu vienībās arī bija pulcējušies labākie latviešu sportisti, kas vienlīdz labi spēlēja kā basketbolu, tā volejbolu.

50. un 60. gados Kanadas latviešu meistarsacīkstēs basketbolā vīriešiem piedalījas četras vienības – Toronto *DV*, Toronto LSK, Hamiltonas *Sparta* un Toronto *YMCA*. Volejbolā sievietēm vienību skaits aprobežojās ar TLSK, MLSK un Hamiltonas *Sparta*. Ontario un Kvebekas apgabalu meistarsacīkstes volejbolā un basketbolā risinājās divos aplos, izspēlējot katrā divas kārtas. Tā kā spēles varēja notikt tikai sestdienas vai svētdienas vakaros, tad Ontario latviešu meistarsacīkstes ilga no novembŗa līdz martam. Finālspēles notika maija beigās pārmaiņus Toronto vai Montreālā.

1954. gada 24. aprīlī Kanadas latviešu meistarsacīkšu fināli vīriešu basketbolā un sieviešu volejbolā notika Montreālā. Basketbolā vīriešiem piedalījās trīs Ontario apgabala vienības – TLSK, *DV* Toronto un Hamiltonas *Sparta* un Montreālas LSK. Finālspēlē tikās *DV* Toronto un MLSK. *DV* Toronto vienība Jānis un Andrejs Richteri, A. Litavnieks, A. Miezītis, J. Ozoliņš, R. Kadiķis, Ārgalis un Bricis pārspēja montreāliešus ar 79–50. Meistarsacīkstes noslēdzās 8. maijā Toronto ar vīriešu volejbola fināla cīņām. Dažādu iemeslu dēļ neieradās Montreālas LSK sieviešu vienība basketbolā.

Kopš 1957. gada Kanadas latviešu meistarsacīkstēs basketbolā izcīnīja arī izcilā latviešu sportista – basketbolista un futbolista Arveda Jurgena kausu. Tā pirmajā izcīņā fināla spēlē Toronto *DV* pārspēja Montreālas LSK. Turpmākajos gados gandrīz vienmēr Kanadas latviešu basketbola meistarības finālā tikās daudzkārtējā meistarvienība Toronto *DV* ar Toronto *YMCA* vienību. 50. gadu beigās basketbolu aktīvi sāka spēlēt arī latviešu jaunā paaudze. Ontario apgabala latviešu meistarsacīkstēs jauniešiem piedalījās Toronto LSK, Toronto *YMCA*, kā arī jaunā vienība Niagāras LSK. Kvebekas apgabalā labākā jauniešu basketbola vienība bija Montreālas LSK.

Kanadas latviešu meistarsacīkstēs ne vienmēr Montreālas LSK varēja piedalīties, ja fināla spēles notika Toronto, jo lielais attālums un sportistu aizņemtība darbā traucēja rēgulāru spēļu norisi. **1959. gadā** basketbola pusfinālā Montreālā neieradās Hamiltonas *DV* sporta kopa *Sparta*, bet uz fi-

nāla spēli Toronto neieradās Montreālas LSK. Tā par Kanadas latviešu meistaru basketbolā kļuva Toronto *DV* sporta klubs, kas Ontario apgabala meistarsacīkstēs uzvarēja Hamiltonas *Spartu*.

60. gados Toronto latviešu sporta kopās basketbolistu skaits bija diezgan prāvs, tādēļ latviešu basketbola meistarības spēles notika arī B grupā, kuŗā spēlēja vadošo vienību otrās komandas, kas apvienoja veterānus un jaunos spēlētājus, kā arī jaunatnes vienības.

1961. gadā Latvijas valsts izlases basketbolā bijušais spēlētājs Maksis Kazāks pirmo reizi nodibināja savas ceļojošās balvas izcīņas turnīru. Balvas izcīņas noteikumi vienmēr bija neparasti, un dāvinātājs tos katru gadu mainīja. Tie tika ievietoti slēgtā aploksnē un tikai pēc spēles to atvēra. Pirmoreiz sacentās Grand Rapidu un Toronto *YMCA* vienības un balvu izcīnīja Grand Rapidi, izpildot sekmīgāk soda metienus. 1962. gadā spēles galīgo rezultātu noteica katra spēlētāja 5 soda metieni.

1962. gadā Kanadas latviešu basketbola meistarsacīkšu finālspēles ievadīja zibensturnīrs, kuŗā, sacenšoties pēc divu zaudējumu sistēmas, piedalījās sešas vienības: TLSK, *DV* ar diviem un Toronto latviešu *YMCA* ar trim komplektējumiem. Turnīrs beidzās ar Kanadas latviešu meistarvienības *DV I* uzvaru. Toronto *DV* basketbola vienība bija labākā Kanadas latviešu vienība jau daudzus gadus. Līdz 1962. gadam *Daugavas Vanagi* nebija zaudējuši nevienu sacensību, dodot arī pamatsastāvu Kanadas latviešu izlasei. 1962. gadā Toronto *DV* sastāvā spēlēja A. Savickis, A. Richters, E. Petmanis, E. Dulmanis, A. Spricenieks, J. Brikmanis.

60. gados Toronto *YMCA* vienība basketbolā piedalījās arī Toronto *Intermediate* līgā, bet *YMCA* jaunieši – Internacionālajā svētdienas līgā, kurā piedalījās igauņu *Kalevs*, lietuviešu *Aušra*, poļu *Andys*, ukraiņu *Tridents*, Toronto DV un TLSK. 1963. gadā Toronto *Intermediate* līgā Toronto latv. *YMCA* izcīnīja 2. vietu. Vienībā spēlēja: *V. Vessel*, J. Zentiņš, A. Spricenieks, E. Soste, A. Griķis, J. Strautnieks, M. Ešmits un M. Getlers.

1971. gadā Toronto *DV* izcīnīja *Jean Mynarick* svētdienas basketbola līgā 1. vietu. Vienībā spēlēja arī vairāki kanadiešu spēlētāji.

1972. gadā, spēlējot divās kārtās, *DV* vienība arī fināla spēlē uzvarēja Toronto *YMCA* ar 105–57. Ilggadīgā meistarvienībā spēlēja J. Brikmanis, E. Petmanis, A. Richters, U. Siksna, A. Ezers, J. Brakmanis, P. Misikovičs, A. Siksna, V. Lucs. Jaunatnes meistarsacīkstēs neapdraudēts favorīts bija Toronto *YMCA* vienība, kas finālā uzvarēja Toronto LSK 108–57. Vienībā spēlēja – V. Pālens, A. Ozoliņš, A. Līdums, E. Jaunzariņš, J. Jansons, P. Dadzis, P. Kromanis, A. Pālens, P. Tomass un L. Tobis.

1974. gadā Kanādas latviešu jaunatnes basketbola meistarsacīkstēs piedalījās četru klubu jaunatnes vienības: Hamiltonas *Sparta*, Toronto *DV*, Toronto latv. *YMCA* un TLSK. Jaunieši spēlēja amerikāņu basketbolu – ātru, dinamisku un rezultatīvu. Nereti spēlē tika gūti 90 un vairāk punktu. Jaunatnes komandas latviešu meistarsacīkstēs spēlēja 4x10 minūtes – *"Stop time"*. Komandu sastāvos bija daudzi pazīstamu sportistu uzvārdi, tikai tā bija jaunā paaudze, kuŗa turpināja latviešu sporta tradīcijas – Viktors Skujiņš, Valdis Pālens, Jānis Zentiņš, Andris Žulps un citi.

1975. gadā Toronto Latviešu *YMCA* atzīmēja 25 gadu darbības jubileju. Visus šos gadus Latviešu *YMCA* bija viena no aktīvākajiem basketbola un volejbola klubiem. Ar *YMCA* gādību Sidrabenes vasaras nometnē turpināja darboties basketbola skola, kuru vadīja Jānis Daugavietis un Imants Kārkliņš. *YMCA* jauniešu vienība bija labākā starp latviešu vienībām un seniori izcīnīja jau tradicionāli 2. vietu.

Tā paša gada latviešu jaunatnes basketbola meistarsacīkstēs Kanadā piedalījās tikai 3 vienības – *Daugavas Vanagi*, TLSK un Toronto latviešu *YMCA*, jo Niagarai komandas vairs nebija un Montreālai nebija izdevies tādu noorganizēt. Jaunatnes vienību konkurencē spēcīgākie izrādījās Toronto latv. *YMCA* spēlētāji. 1975. gadā Toronto LSK pārtrauca savu darbību un kluba sportisti pievienojās Toronto latv. *YMCA*.

Kopš **1976. gada** Kanādas latviešu basketbola meistarsacīkstes senioriem notika turnīra veidā. Tajās piedalījās Toronto *DV*, Toronto latv. *YMCA* un Hamiltonas *Sparta*, bet 1979. gadā labāko vie-

nību noskaidroja vairs tikai *DV* un latv. *YMCA* vienību starpā, pie tam *YMCA* piedalījās ar trim vienībām – *YMCA I, Gliemeži, Atlikumi*. Toronto *DV*, kas gadiem ilgi bija dominējusi Kanadas latviešu basketbolā, bija izdevies saglabāt savu labāko sastāvu. *YMCA* vienība bija daļēji sadalījusi labākos spēlētājus pa trim vienībām, tādēļ vienībai pietrūka spēka finālspēlei ar Toronto *DV*, pēc īsas atpūtas uzvarot savu otro sastāvu *Atliekām* 74–57. Vēl joprojām *DV* sekmīgi aizstāvēja meistara tituli, uzvarot 122–87. Uzvarētājiem Pēteris Misikovičs bija veiksmīgākais, gūstot 47 punktus.

80. gados abas labākās latviešu senioru vienības apmainījās lomām un turpmākos gadus tikai reizēm Toronto *DVSK* izdevās izcīnīt meistarnosaukumu. Katru gadu divās, vai trijās spēlēs starp *DV* un *YMCA* noskaidroja Kanadas latviešu basketbola meistaru. 1980. gadā Toronto latv. *YMCA* pieņēma nosaukumu JKS.

1980. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstes izspēlēja vienā spēlē, tiekoties Toronto *DV* un Toronto JKS. Drāmatiskā spēlē, uzvarot ar 99–97, trešo reizi JKS saņēma Arveda Jurgena piemiņas balvu.

Arī **1981. gadā** Toronto *DV* un Toronto JKS vīriešu vienības bija vienīgie pretendenti Kanadas latviešu meistarsacīkstēs basketbolā. Pirmajā spēlē uzvarēja JKS ar 107–85. Arī otrajā uzvarēja JKS ar 90–82. Uzvarētāju vienībā spēlēja A. Ozols, V. Pālens, Dž. Skots, M. Kārkliņš, I. Kopštāls, A. Līdums, A. Lapiņš, E. Treimanis, J. Daugavietis.

80. gados Toronto *DV* spēlēja: A. Siksna, J. Brikmanis, U. Siksna, R. Krūze, I. Koškins, V. Tora, A. Ezers, A. Žulps, P. Misikovičs, R. Kuncāns, E. Petmanis. Toronto JKS: Dž. Maknīls *(J. McNeil)*, Džems Skots *(J. Skot)*, A. Lapiņš, A. Ozoliņš, V. Pālens, V. Ozols, M. Kārkliņš, A. Lagzdiņš.

80. gadu sākumā atjaunojās kādreiz populārā svētdienas basketbola līga, kas pulcēja Toronto un apkārtnes spēlētājus. Latviešu JKS sadarbībā ar lietuviešu *Aušra* atjaunoja līgas darbību. *Aušra* piedalījās ar divām senioru un divām jaunatnes komandām, lietuviešu *Kovas* no Hamiltonas ar senioru un jaunatnes, kanadiešu *Engote* ar senioru un latviešu *JKS* ar senioru un jaunatnes vienību.

1982. gada Kanadas latviešu meistarsacīkstēs basketbolā piedalījās Toronto JKS un Toronto *DV* SK vienības un meistaru noskaidroja trīs sacensībās. Pirmajā ar 73–68 uzvarēja *DV* SK, otrajā JKS ar 86–56, kas bija pārāks arī trešajā spēlē 77–67. Vienībā spēlēja: A. Ozoliņš, V. Pālens, Dž. Skots, A. Lapiņš, Dž. Maknīls, J. Dzelme, M. Kārkliņš un V. Ozols. Šajā gadā Toronto *DV* sporta klubs atzīmēja 29. gada svētkus. Basketbolā 29 gadu pastāvēšanas laikā Kanadas latviešu basketbola meistara tituls bija izcīnīts 27 reizes.

Latviešu aktīvo basketbolistu skaits gan radīja iespēju veidot vairākas vienības, kas celtu spēles kvalitāti, tomēr jaunas vienības neveidojās, tādēļ arī **1983. gada** Kanadas latviešu meistara titulu noskaidroja Toronto *DV* SK un Toronto JKS vienību starpā. Meistarsacīkšu abās spēlēs, kas risinājās vienā nedēļas nogalē, noskaidroja uzvarētāju. Atkārtoti meistartituli izcīnīja Toronto JKS 91–72 un 79–63.

1985. gadā Kanadas latviešu basketbola meistarsacīkstēs JKS jau sesto gadu pēc kārtas kļuva Kanadas latviešu basketbola meistars. Vienībā spēlēja: P. Andersons, V. Ozols, J. Skots, J. Maknīls, G. Paukšēns, M. Kārkliņš, L. Tobi, V. Trence. Pirmajā sacensībā bija pārāki JKS basketbolisti, kuri ar 86–72 uzvarēja savus pretiniekus. Otrajā spēlē tomēr tikai viens punkts izšķīra meistartitulu, jo *DV* uzvarēja ar 84–71.

Sacensības abu labāko Kanadas latviešu basketbola vienību starpā vienmēr bija spraigas. **1986. gadā** pirmā cīņā ar 79–55 uzvarēja JKS, bet otra beidzās neizšķirti 77–77. Abu sacensību kopvērtējums bija labvēlīgs Toronto JKS – P. Andersons, R. Cinovskis, A. Lapiņš, Dž. Meknīls, V. Pālens, A. Ozoliņš, V. Ozols, Dž. Skots, V. Trence, M. Kārkliņš, J. Dzelme. Pēc gada. Divu spēļu sērijā meistartitulu izcīnīja JKS, uzvarot ar 82–78 un 79–67. Ar pavisam mazām izmaiņām sastāvā šie klubi sacentās jau gadiem ilgi un vienībām vairs nebija jaunatnes sastāvi.

1989. gadā notika tikai viena spēle, atšķirībā no citiem gadiem, kuŗai vajadzēja noskaidrot uzvarētāju. Interesantā spēlē tikai ar 78–73 uzvarēja JKS, kas izcīnīja jau devīto gadu pēc kārtas A. Jurgena ceļojošo piemiņas kausu

1990. gadā Kanadas *DV* 40 gadu darbības atceres sarīkojuma ietvaros vajadzēja notikt Kanadas un ASV latviešu izlašu spēlēm volejbolā un basketbolā. To vietā noorganizēja Kanadas latviešu meistarsacīkstes. Pēc daudziem gadiem meistarsacīkstēs piedalījās trīs vienības – Toronto JKS, iepriekšējo 10 gadu meistarvienība, Toronto *DV* un izveidotā Hamiltonas *Sparta*, kurā spēlēja A. Lapiņš, U. Lagzdiņš, J. Dzelme, P. Zariņš, R. Kuncāns, A. Lagzdiņš, G. Paukšēns, E. Kārkliņš. Sacensības izspēlēja vienas dienas laikā, tādēļ finālspēle starp JKS un *DV* notika pēc īsa atpūtas brīža, kad beidzās spēle starp Toronto JKS un Hamiltonas *Spartu*. JKS vienībai pietika spēka un enerģijas pirmajam puslaikam, bet pēdējā ceturtdaļā *DV* vienība pilnīgi pārņēma iniciatīvu un uzvarēja ar 124–83. Uzvarētāju vienībā spēlēja P. Vītols, J. Ķimens, V. Švirksts, A. Siksna, M. Lācis, I. Košķins, P. Siksna, V. Tora.

Arī **1991. gada** Kanadas latviešu meistarsacīkstēs piedalījās trīs vienības, kuras tikās savā starpā atsevišķos laikos, noskaidrojot spēcīgāko vienību. Abās spēlēs Toronto *DV* uzvarēja Hamiltonas *Spartu* ar 94–63. Pēc nedēļas Toronto JKS arī guva uzvaru pret *Spartu* ar 103–69. Finālspēle notika vēl pēc nedēļas un tajā tikās *DV* ar JKS. Šoreiz JKS revanšējās par iepriekšējā gada zaudējumu un uzvarēja ar 80–63.

1992. gadā trešo gadu pēc kārtas basketbola meistarsacīkstēs piedalījās trīs komandas, tikai šoreiz trešo komandu veidoja spēlētāji no Toronto un Hamiltonas. Finālspēlē tikās *DV* ar JKS. Sacensība izvērtās interesanta un otrā puslaikā neviena no vienībām neguva izšķirošo pārsvaru. Spēles pēdējā sekundē *DV* spēlētājs V. Švirksts ar tālu trīspunktu metienu guva uzvaru *DV* vienībai – 75–73.

Bija jau pagājuši daudzi gadi, kopš latviešu vienības piedalījās kanadiešu līgas spēlēs. 90. gados tikai atsevišķu spēlētāji no *DV* un JKS spēlēja kanadiešu vienībās. Latviešu vienībām nenotika treniņi, un komanda sapulcējās tikai meistarsacīkstēs, kad līgas spēles beidzās un spēlētāji arī vairs nebija labākā sniegumā, tādēļ pirmās latviešu meistarsacīkšu spēles bija "pavasarīgas".

1993. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs basketbolā komandu skaits nemainījās, tomēr vienību sniegums bija kļuvis bālāks. Arī perspektīvā latviešu basketbols nesolīja panākumus, jo jaunatnes basketbols nepastāvēja. Fināla spēlē *DV* vienlīdzīgā spēlē pārspēja JKS ar 76–67.

KANADAS UN ASV LATVIEŠU IZLAŠU SPĒLES BASKETBOLĀ UN VOLEJBOLĀ

1952. gada 22. martā Kanadas pilsētā Toronto notika pirmā ASV un Kanadas latviešu izlašu spēle basketbolā. Kausu uzvarētājiem dāvāja ASV rietumu piekrastes latviešu sporta darbinieki, bet notikuma iniciātors bija ASV vienības sastādītājs, pazīstamais basketbola tiesnesis Gustavs Siliņš. ASV latviešu vienībā startēja Henrijs Baikštis, Ojārs Ozols, Filips Janševskis, O. Liepa, L. Kuplis, Jānis Lepnis, Uldis Ķirsis un Arnolds Rops. Kanadiešu vīru duci bija sastādījis M. Kazāks un tās rindās bija tādi pazīstami vīri kā Alfrēds Miezītis, Jānis Richters, Osvalds Zommers, Gunārs Raits, Anatolijs Litavnieks, Leo Ploriņš un citi. Spēle bija spraiga un ritēja līdzīgi. Pirmo puslaiku ar 27–23 un visu spēli ar 50– 41 savā labā noslēdza Kanadas latviešu basketbolisti.

1953. gada decembrī Toronto viesojās ASV Austrumu piekrastes sastādītā latviešu basketbola vienība, kas sacentās ar Ontario provinces latviešu izlasi. Spraigā cīņa beidzās ar Kanadas basketbolistu 66–57 uzvaru. M. Kazāka dāvāto Latvijas basketbolista Jāņa Graudiņa atceres balvu ieguva Jānis Richters, kuŗu atzina par labāko "melnā darba" veicēju laukumā. Ontario vienībā spēlēja: A. Richters, A. Miezītis, A. Litavnieks, L. Ploriņš, A. Spricenieks, G. Raits, Jānis Richters, Bruno

Kuncāns, Raimonds Bulte, Ernests Skujiņš un Jānis Ozoliņš. ASV Austrumu piekrastes vienībā: Valdis Avots, Uldis Holanders, Ivars Zemītis, Uldis Vipulis, Valdis Vipulis, Gregors Grauds, Ķirsis, Ozols un Ulmanis. Arī turpmākos gados ASV Austrumpiekrastes vienības bija pretinieki Kanadas spēcīgākai latviešu vienībai Toronto *DV*.

1954. gada septembrī Toronto notika arī *Daugavas Vanagu* dienas ar plašākām sporta sacensībām. Lielo sacensību norisē notika arī Kanadas un ASV *Daugavas Vanagu* vienību tikšanās basketbolā Kanadas *DV* dāvātā ceļojošā vairoga izcīņā. Kanadu reprezentēja Toronto *DV* vienība, papildināta ar dažiem Hamiltonas spēlētājiem, bet ASV sastāvā – Klīvlandes un Detroitas *DV* spēlētāji. Spēle bija bagāta ar asiem spēles momentiem, un "amerikāņu" veiksmes gadījumā "kanadiešu" uzvara 57–53 būtu apdraudēta. ASV vienībā spēlēja G. Vītoliņš, Liepiņš, V. Vītoliņš, G. Grieze (visi Detroita), Geide, A. Rops, Ezergailis, Dakteris (visi Klīvlande). Kanadas: A. Litavnieks, A. Richters, A. Spricenieks, A. Miezītis, J. Richters, Ārgalis, Bricis, R. Bulte un J. Ozoliņš.

Laikā no 1954. gada līdz 1956. gadam sacensības starp ASV un Kanadas latviešu sportistiem bija rēgulāras. Tās notika gan starp apgabaliem, pilsētām, klubiem un valstu izlašu līmenī. Ja 50. gadu sākumā sadarbību traucēja vīzu režīms, tad 1956. gadā lielākajai daļai Kanadas sportistu jau bija iegūta pavalstniecība, kas deva iespēju netraucēti šķērsot ASV robežu.

Kopš tika pārtrauktas ASV un Kanadas latviešu izlases sacensības, tad tikšanās uz sacensību laukuma notika trīs līdz piecu gadu laikā dziesmu svētkos vienā vai otrā valstī.

1965. gadā 20. maijā Toronto notika Kanadas un ASV latviešu sacensības basketbolā, sieviešu un vīriešu volejbolā. Vīriešu volejbolā uzvarēja Kanadas latviešu izlase, bet basketbolā un sieviešu volejbolā ASV latviešu izlase.

1967. gadā 10. LSPBP kongresa laikā notika gadskārtējās ASV un Kanadas latviešu volejbola un basketbola izlašu sacensības. Volejbolā uzvarēja ar 3–1 (10–15, 15–5, 15–13, 15–9) un akadēmiskās vienības *Līdums* dāvāto ceļojošo balvu uz vēl vienu gadu ieguva Kanadas latvieši, kuru sastāvu veidoja Hamiltonas *DV* sporta klubs *Sparta*. Sievietēm volejbolā uzvarēja ar 2–0 ASV latviešu izlase. Basketbolā pārāki bija ASV un uzvarēja ar 106–56.

DZIESMU SVĒTKU SPORTA SACENSĪBAS

Sākot ar Kanadas latviešu pirmajiem dziesmu svētkiem **1953. gadā** Toronto, iesākās tradīcija organizēt basketbola sacensības starp ASV un Kanadas latviešu izlasēm dziesmu svētku laikā. Pirmajā tikšanās reizē Klīvlandes *Stars* sacentās ar Toronto *DV*. Spēli uzvarēja *DV* ar 77:51. Arī turpmākajos gados rēgulāri dziesmu svētku laikā notika Kanadas un ASV latviešu vienību spēles.

1957. gadā 2. Kanadas latviešu dziesmu svētku laikā Toronto notika ASV un Kanadas latviešu pirmā valstu sacīkste. ASV latviešu izlasi vadīja L. Lūsars un kaut arī amerikāņu vidū nebija vairāki dalībnieki, kas piedalījās ASV baltiešu spēlēs Klīvlandē, ASV latviešu izlase guva uzvaru 89–60. ASV latviešu izlasē spēlēja V. Lanka, E. Auzenbergs, J. Strauts, V. Purkalītis, O. Mantenieks, Jānis Tupesis, Gunārs Vītoliņš. Kanadas latviešu izlasē, kuru vadīja R. Kadiķis spēlēja: Andrejs Richters, Anatolijs Litavnieks, Ivars Timbers, Bambers, Jānis Strautnieks, Raimonds Bulte, A. Rāva, J. Petmanis, Alfrēds Spricenieks, Alfrēds Miezītis, E. Petmanis.

1973. gadā Klīvlandē 5. ASV dziesmu svētku laikā ASV latvieši uzvarēja visās sporta sacensībās. Volejbolā sievietes pārspēja Kanadu ar 3–0 (16–14, 15–12, 15–6), tāpat arī vīrieši 3–2 (10–15, 15–12, 15–10, 7–15, 15–11). Basketbolā ar 101–61 uzvaru guva ASV latviešu izlase. Šeit viesojās arī Sanfrancisko Mazais teātris, kur aktieru rindās bija daudzi pazīstami bijušie un vēl aktīvie sportisti: basketbolists, volejbolists un sporta žurnālists Gunārs Grieze, volejbolists Laimonis Siliņš,

paukošanas meistars Laimonis Stabulis, paukotāja Rasma Trektere, Ziemeļkalifornijas *Venta* aktīvais volejbolists Andrejs Gulbis un peldētājs Juris Stabulis.

1976. gadā Toronto 6. Kanadas latviešu dziesmusvētku ietvaros notikušajās sacensībās vīriešu basketbolā ASV pieveica Kanadu ar 96–79. ASV vienībā spēlēja Mārtiņš Lečmanis, Valdis Bole, Jānis Ērglis, Valdis Ķeris, H. Lapiņš, Arnis Tolks, Indulis Raņķis, Eduards Rīsbergs, Kārlis Šteinmanis, Mārtiņš Stāks, Arnis Tupurītis, vadītājs J. Zebeliņš. Kanadu pārstāvēja Uldis un A. Siksna, Dž. Skots, A. Ozoliņš, J. Ozoliņš, L. Tobi, E. Treimanis, R. Krūze, P. Misikovičs, A. Ezers, V. Pālens, I. Koškins, vadītājs J. Daugavietis. Sieviešu volejbolā līdzīgā cīņā uzvarēja Kanada 3–2 (8–15, 15–8, 5–15, 15–8, 15–9). Vienības sastāvā Anda, Vizma un Astra Maksiņas, A. Alberta, K. Simsone, Z. Endzeliņa, L. Cera, A. Zute, I. Krūmiņa, M. Baruša. ASV vienība: Linda Grīviņa, Iveta Trautmane, Vija un Vita Grīnvaldes, Māra Auzenbacha, Inga Grīna, Vija Boehma, Māra Richtere, Monika Veldre. Vīriešu volejbols bija augstas klases spēle, un tajā ar 3–2 uzvarēja ASV: Vilnis Gertners, Aldis Bērziņš, Pēteris Dumpis, Arnis Tolks, Ēriks. Kildišs, Modris Tīdemanis, Juris Daiga, Agris un Modris Krautmaņi. Kanadu pārstāvēja Modris Žulps, Andrejs Richters, Laimonis Eichvalds, Ivars Kopštals, Māris Graudiņš, P. Miķelsons, J. Kalniņš, Jānis Ozoliņš, Arturs Siksna, Māris Kārkliņš, Jānis Vilmanis, Oļģerts Kurcigs.

1978. gadā Vispārējie dziesmu svētki notika Bostonā. ASV latviešu basketbola izlasi pārstāvēja: Indulis Raņķis, Mārtiņš Rīsbergs, Pēteris Abuls, Jānis Trupovnieks, Arnis Akselis, Valdis Bole, Andrejs Dumpis, Arnis Tupurītis, Valdis Viļums un komandas pārtāvis Juris Daiga. Kanadas izlasi Jānis Dzelme, Egils Petmanis, Edvīns Treimanis, Māris Kārkliņš, Arturs Siksna, Valdis Pālens, Rolands Kuncāns, Atis Ozoliņš, Jānis Ozoliņš, Pēteris Vītols, Imants Koškins, Rolands Krūze, Andris Lapiņš. Vīriešu basketbolā uzvarēja Kanadas izlase ar 68–67. Arī vīriešu volejbolā pārāki bija kanadieši 3–1 (15–11, 15–13, 8–15, 15–7). Sieviešu volejbolā uzvarēja ASV 3–1 (9–15, 15–13, 15–12).

1981. gadā 7. dziesmu svētku laikā Toronto notika ASV – Kanadas latviešu izlases sacensības volejbolā un basketbolā. Līdz šim ceļojošā balva bija tikai vīriešu volejbolā, ko dāvāja studentu vienība *Līdums*. LSAK ierosmē izlašu sacensībām dāvāja ceļojošas balvas arī sieviešu volejbolā un vīriešu basketbolā. Volejbolā to dāvāja torontietis, sporta draugs V. Petrovs *(V. P. Installations)* un ilggadīgais sporta darbinieks basketbolā Rūdolfs Kadiķis. Vīriešu volejbolā uzvarēja ASV izlase, kuŗas sastāvā spēlēja P. un J. Circeņi (Indianapoles *DV*), M. Nora (Minesotas *Starts*), M. Graudiņš un A. Inveiss (Milvoki *Auseklis*), M. Tīdemanis (Losandželosas *Rīga*), M. un A. Krautmaņi (Kalamazū LSK), E. Kildišs un J. Daiga (Čikagas *Gaŗezers*), Ģ. Budkēvičs (Ņujorkas LSB) ar 2–0 (15–11, 15–8). Sieviešu volejbolā Kanadas izlasi pārstāvēja Toronto JKS spēlētājas un jau ātri nodrošināja pārsvaru, un uzvarēja ASV izlasi ar 2–0 (15–5, 15–11). Vīriešu basketbolā Kanadas izlase ar 66–56 pārspēja ASV izlasi, kas nespēlēja savā labākajā sastāvā.

1983. gadā dziesmu svētku laikā Milvokos notika ASV un Kanadas latviešu izlašu tikšanās basketbolā, sieviešu un vīriešu volejbolā. Kaut arī "kanadieši" cīnījās apņēmīgi, tomēr vajadzēja atzīt ASV tautiešu pārākums visās trijās sacensībās. Volejbolā ASV latviešu izlase ar 3–1 (5–15, 15–13, 15–9) uzvarēja "kanadiešus". Vienībā spēlēja Jānis Zariņš, Modris Krautmanis, Andris Inveiss, Ģirts Butkēvičs, Pēteris Circenis, A. Kārkliņš, Mārtiņš Nora, Ēriks Kildišs, Kārlis Grīnvalds, M. Tīdemanis. Sieviešu volejbolā nenoliedzams bija ASV vienības pārsvars 3–0 (15–2, 15–8, 15–9). Basketbolā pirmais puslaiks aizritēja spēkos līdzīgā cīņā 39–37, bet spēles turpinājumā uzvarēja ASV latviešu izlase 99–77.

Dziesmu svētku laikā Milvokos notika arī Austrumu un Vidējo valstu jaunatnes izlases vienību futbolā sacensība. Uzvarēja austrumnieki ar 4–1. Austrumu vienības kodolā darbojās Ņujorkas *DV* un Ņudžersijas *Kursas* spēlētāji līdzdarbojoties spēlētājiem no Filadelfijas, Bostonas un Vašingtonas. Jaunatnes sastāvu pagājušā gadā noorganizēja Edvīns Stots. Vidējo valstu izlases vienību izveidoja Alberts Legzdiņš pārsvarā no Čikagas jauniešiem. Papildspēkus deva Floridā un Vidējās val-

stīs studējošie jaunieši. Sastāvā pārsvarā bija jaunieši jaunāki par 18 gadiem, un visjaunākajam bija 13 gadi. Uzvarētājiem spēlēja Jānis Veidis, Pauls Lipacis, Arnolds Tums, Andris Bičevskis, Jānis Veiss, Jānis Stots, Andris Puķe, Ēriks Lismanis, Ēriks Rencs, Dāvis Ūdris, Roberts Stūrāns, Roberts Lismanis, Raimonds Baumanis un Ēriks Alversons. Vidienes izlasē – Pēteris Albertiņš, Namejs Beķeris, Edgars Cepurītis, Dereks Dekoniks *(DeConick)*, Klaudijs Hillams, Andrejs Junge, Alberts Legzdiņš, Edgars Legzdiņš, Mārks Mantenieks, Nils Krūmiņš, Ēriks Reineks, Gunārs Rozentāls un Ēriks Ūsis.

Tradicionālajās ASV – Kanadas latviešu sacensībās 8. latviešu dziesmu svētku laikā Toronto visinteresantākā sacensība notika sieviešu volejbolā, kuŗā pelnīti uzvarēja Kanadas latviešu izlase ar 3–1 (15–12, 15–11, 13–15, 15–6). Tā bija vienlīdzīga cīņa, kuŗā sekmīgāk aizsardzībā darbojās kanadietes Lita Liepiņa, Karina Simsone, Gundega Ozoliņa, Lisa Preisa, Astrīda Kaņķe, Astrīda Kalna, Karena Martina, Zinta Grigore, Krīstīna Ezergaile. ASV latviešu izlasē spēlēja Vija Grīnvalde, Zenta Bataraga, Kristīna Ozoliņa, Anita Tuma, Ina Brole, Laila Trautmane, Gunta Bierne. Vīriešu volejbolā labāku sniegumu parādīja ASV latviešu izlase Kārlis Grīnvalds, Pēteris Circenis, Mārtiņš Nora, Raimonds Slaidiņš, Ainis Nollendorfs, Modris Krautmanis, Andris Kārkliņš, Ojars Bērziņš, Ēriks Kildišs, Juris Daiga. Kanadas latvieši līdzīgi nospēlēja tikai pirmos divus setus, bet nākošajiem pietrūka cīņas spara un zaudēja ar 1–3 (11–15, 15–10, 6–15, 7–15). Kanadas vienībā spēlēja Andrejs Lapiņš, Vilis Ozols, Arturs Siksna, Viktors Skujiņš, Pēteris Siksna, Mārtiņš Veinbergs Basketbolā pirmajā puslaikā labāku sniegumu uzrādīja Kanadas latviešu izlase, kas spēlēja kollektīvu spēli (48–38), bet otrajā puslaikā viss pārvērtās. ASV izlases precizitāte pieauga un drīz vien viņi pārņēma iniciatīvu un noslēgumā uzvarēja ar 87–76. ASV izlasē spēlēja Pēteris Abuls, Miķelis Rīsbergs, Jānis Ērglis, Jānis Vipulis, Andrejs Bole, Valdis Bole, Filips Strods, Ivars Ozols, Ēriks Ozols. Kanadas latviešu izlasē spēlēja Pēteris Andersons, Uldis Lagzdiņš, Andrejs Lapiņš, Džeimijs Maknīls, Atis Ozoliņš, Valdis Pālens, Arturs Siksna, Pēteris Siksna, Valters Tora, Vilis Ozols.

Salīdzinoši ar iepriekšējo latviešu dziesmu svētku tradicionālajām ASV un Kanadas latviešu izlašu sacensībām volejbolā un basketbolā, **1991. gadā** sacīkstes bija bālas, jo dažādu iemeslu dēļ bija aizvien grūtāk sastādīt labāko sastāvu. ASV basketbolisti ieradās tikai 6 spēlētāju sastāvā un Kanada "drošības" dēļ aizdeva viņiem Eināru Kārkliņu. ASV sieviešu volejbola vienībā nebija nevienas volejbolistes no meistarvienības. Vienīgi Kanadas sieviešu volejbola izlase bija labākā sastāvā. Vīriešu volejbolā ar nedaudz labāku sniegumu uzvarēja Kanada 3–1 (15–9, 4–15, 15–11, 15–10). Vienībā spēlēja A. un P. Siksnas, P. Eglītis, E. Krūmiņš, J. Kopštāls, E. Kārkliņš, A. Lapiņš, A. Ozoliņš. Uzvarētājiem akadēmiskās vienības *Līdums* balvu pasniedza Ž. Zentiņš. Kanadas volejbolistes pārspēja ASV vienību ar 3–0 (15–3, 15–9, 15–7). Vienībā spēlēja Anita Bulmane, Māra Eglīte, Ilona Krūmiņa, Leeta Liepiņa, Gundega Ozoliņa, Māra Ozola, Līsa Preisa, Karīna Simsone, Maira Skuja. Basketbolā spēle ritēja ar mainīgām sekmēm, un ASV vienības ātrāka un sekmīga spēle deva uzvaru 94–87. Vienībā spēlēja Andrejs Bole, Jānis Tupesis, Svens Kīns, Roberts Markēvičs, Ēriks Kiršteins, Ģirts Budkēvičs, Einārs Kārkliņš. Uzvarētāji saņēma R. Kadiķa firmas ceļojošo balvu.

1991. gada dziesmusvētku laikā notika arī futbola sacensība starp Kanadu (pārstāvēja Toronto *DV*) un ASV (Ņudžersijas *Kursas* un Vidējo valstu *DV*) sastādīto vienību par korp! *Beveronija* dāvāto Ērika Pētersona kausu. Ar 4–0 uzvarēja Kanadas vienība.

KORPORĀCIJAS *SELONIJA* BALVAS IZCĪŅA

1956. gada beigās studentu korporācija *Selonija*, lai godinātu kādreiz izcilo seloņu basketbolistu piemiņu, nodibināja basketbola kausu, izcīņai starp ASV un Kanadas latviešu meistarvienībām. Greznā balva kļuva par neoficiālā Ziemeļamerikas latviešu meistara starp klubu vienībām apbalvojumu. **1957. gada** marta beigās Toronto notika pirmā kausa izcīņa, sacenšoties Kanadas meistarvienībai Toronto *DV* ar ASV finālspēļu otro vienību Filadelfijas *Namejs*. Labākie bija viesi 77–73. **1958. gada** novembrī Toronto tikās Čikagas *DV* un Toronto *DV*, atkal čikagiešiem uzvarot ar 84–67. **1960. gadā** Toronto *DV* spēlēja Vilimantikā, un pirmo reizi Kanadas latviešu labākā vienība uzvarēja ASV latviešu meistarvienību *Zemgale*, uzvarot ar 80–73. Arī nākamajā tikšanās reizē Toronto **1961. gadā** Toronto *DV* pārspēja Ņujorkas *Rakti* ar 71–57. Pēc gada Ņujorkā *Rakte* uzvarēja Toronto *DV* ar 87–73. 1963. gadā nenotika *Selonijas* kausa izcīņa.

1964. gada 18. aprīlī Toronto *Daugavas Vanagu* dienu ietvaros notika *Selonijas* kausa izcīņa. Uzvarētāja vienība *Rakte* aizveda sev līdz kausu uz Ņujorku. Pēc tam izcīņa nenotika 1965., 1966., un 1967. gadā. Tikai **1970. gadā** Toronto atsākās sacensība starp ASV un Kanadas latviešu meistarvienībām. Toronto *DV* sporta klubs ar 77–75 uzvarēja Ņujorkas *Rakti*. **1978. gada** 10. decembrī Toronto beidzot atkal notika *Selonijas* kausa izcīņa spēle starp Ņujorkas *Rakti* un Toronto latv. *YMCA*. Uzvarēja Ņujorka ar 102–88. Līdzšinējās sacensībās labāk bija veicies ASV latviešu vienību pārstāvjiem, un visvairāk šajās sacensībās piedalījās daudzkārtējā ASV latviešu meistarvienība Ņujorkas *Rakte*.

1980. gadā Selonijas balvas izcīņa notika 1. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkšu ietvaros Čikagā, sacenšoties Toronto *DV* un Čikagas *DV* sporta klubu vienībām. Vienlīdzīgā cīņā, kurā pārsvaru guva mājinieki pēdējā spēles ceturksnī ar 95–84, par balvas turētājiem kļuva Čikagas *DV*. Uzvarētāju vienība: J. Ludeks, V. Bole, A. Tupurītis, J. Prūsis, T. Kačerovskis, A. Brende, A. Bole, spēlēja Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkšu finālā, kur ieguva Ziemeļamerikas latviešu meistartitulu. Arī **1981. gadā** *Selonijas* balvas ieguvēju noskaidroja 2. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkšu laikā. Čikagas *DV* uzvarēja Toronto JKS ar 89–86.

1984. gadā *Selonijas* balvas izcīņas sacensības notika Čikagā, sacenšoties Čikagas *DV* un Toronto JKS basketbolistiem. Šīs sacensības vienmēr bija interesantas un deva iespēju salīdzināt spēku samērus starp ASV un Kanadas latviešu basketbolu. Kaut arī sacensība beidzās ar čikagiešu uzvaru 94–71, spēle bija sīva, bet kanadiešu sniegumu ietekmēja tālais ceļš un īsais rezervistu soliņš – tikai 6 spēlētāji.

AKADĒMISKĀS VIENĪBAS *LĪDUMS* BALVA VOLEJBOLĀ

Lai dotu jaunu impulsu sacensībām volejbolā, akadēmiskā vienība *Līdums* dāvāja ceļojošo balvu ASV un Kanadas latviešu vīriešu izlases vienību sacensībām volejbolā. Pirmā izcīņa notika **1962. gadā** Čikagā Ziemeļamerikas latviešu jaunatnes svētku sarīkojuma ietvaros un arī nākamās vienmēr tika apvienotas ar dziesmu svētkiem, sporta kongresiem un citiem lieliem latviešu sarīkojumiem ASV – Čikagā, Klīvlandē, Bostonā, Milvokos – sešas reizes, un Kanadā – Toronto divas reizes, dodot iespēju redzēt latviešu sporta jaunatnes sacensības arī tiem, kuriem tas citādi nebūtu iespējams. Šī sacensību tradīcija turpinās jau 30 gadus. Ja balvas izcīņas sākuma gados labākā bija Kanadas izlase, tad beigās ASV bija guvusi 7–6 pārākumu.

Volejbolā sacensībai starp labākajām Ziemeļamerikas latviešu volejbola vienībām tika arī nodibinātas Draudzības balvas, kuras dāvāja *O'Keefes* alusdarītava. Sacensības notika Niagārā, Niagāras LSK sarīkojumā. 1958. gadā piedalījās 12 vienības – 7 vīriešu un 5 sieviešu. Finālam kvalificējās

Hamiltonas *Sparta* un Toronto LSK. Uzvarēja Kanadas latviešu meistarvienība *Sparta*, tālākajās vietās atstājot TLSK, Toronto latv. *YMCA*, Detroitas *DV*, Saginavas LSK, Niagāras LSK un TLSK II. Sieviešu sacensībās divreiz sacentās Saginavas LSK un Hamiltonas *Sparta* volejbolistes. Abās spēlēs gan priekšsacīkstēs, gan finālā uzvarēja Saginava.

KANADAS LATVIEŠU STUDENTU SPORTS

Kanadas latviešu studenti pārstāvēja korporācijas *Latvia* un *Fr! Lataviensis* un studenšu korporāciju *Spīdola*. No 1960. gada notika studentu korporāciju L!K!A! meistarsacīkstes volejbolā un basketbolā, kas apvienoja latviešu sportistus Ziemeļamerikā. Basketbolā no 1969. gada sacensības nenotika, bet kopš 1979. gada, kad tās atjaunojās, *Fr! Lataviensis*, kuŗas mājvieta atradās Toronto, bija to vienīgais meistars basketbolā. Sākumā, 1963. gadā L!K!A! meistarsacīkstēs basketbolā piedalījās *Lettonia, Selonija, Lettgallia, Tālavija, Tervetia, Beveronija* un *Patria*, bet 1982. gadā korporāciju meistarsacīkstēs basketbolā piedalījās tikai *Tālavija, Latvia* un *Fr! Lataviensis*. 1985. gadā septīto reizi pēc kārtas 1. vietu izcīnīja *Fr! Lataviensis*, kuŗa finālspēlē uzvarēja *Latvia* ar 81:40, priekšspēlē *Latvia* uzvarēja *Tālaviju* 59:49. Uzvarētājiem spēlēja A. Ozoliņš, M. Kārkliņš, A. Lapiņš, I. Koškins, U. Siksna, A. Ezers, V. Ozols, M. Grundmanis, A. Lagzdiņš, V. Pālens un V. Šteins.

1961. gadā ASV iesākās latviešu studentu korporāciju volejbola meistarsacīkstes. **1975. gada** L!K!A! meistarsacīkstēs volejbolā piedalījās 6 korporāciju: *Lettonia, Selonija, Tervetia, Fr! Lataviensis, Fr! Imantica* un *Gerciania* vienības, kopā 44 spēlētāji. Dalībnieki bija ieradušies no Kanadas – Montrealas, Toronto un Hamiltonas un ASV – Ņujorkas, Soltleiksitijas, dzīves un studiju vietas – Mičigenā, Ilinojā, Viskonsinā un Minesotā. Finālspēlē *Fr! Imantica* uzvarēja *Fr! Lataviensis* ar 2–1 (15–6, 6–15, 3–15). Vienībā spēlēja G. Baltābols, P. Dumpis, R. Dzelzkalns, M. Graudiņš, M. Kore, M. Kurmis. Pirmās vietas ieguvēji saņēma savā īpašumā L!K!A! ceļojošo kausu, jo bija to izcīnījuši trīs reizes pēc kārtas. *Fr! Lataviensis* kā priekšsacīkšu labākā vienība ieguva *Patria* ceļojošo vairogu un kā 2. vietas ieguvēja – Čikagas korporāciju kopas balvu.

1979. gadā gadskārtējās Latvijas korporāciju apvienības (L!K!A!) meistarsacīkstes volejbolā un basketbolā notika Toronto *Fr! Lataviensis* sarīkojumā. Atbildīgais vadītājs Olgerts Kurcigs ar palīgiem Ati Ozoliņu un Māri Kārkliņu nodrošināja turnīra veiksmīgu norisi. Piecās spēcīgajās volejbola vienībās spēlēja daudzi labākie latviešu volejbolisti, kas pārstāvēja dažādus latviešu klubus un biedrības, tādēļ spēles kvalitāte ar katru spēli uzlabojās, volejbolistiem iespēlējoties. Pavisam piedalījās 9 korporācijas ar 92 spēlētājiem – *Lettonia, Selonija, Latvia, Beveronija, Fr! Academica, Fr! Lataviensis, Patria, Fr! Imantica* un *Fr! Cursica*. Basketbolā sacentās 4 vienības – *Lettonia, Beveronija, Fr! Academica* un *Fr! Lataviensis*. Volejbolā priekšsacīkstes risinājās A un B grupā. Finālā tikās *Fr! Imantica* (Kārlis Daukšs, Pēteris Dumpis, Māris Graudiņš, Andris Inveiss. Māris Inveiss, Ēriks Kore un Māris Kurmis) ar *Fr! Lataviensis* (Andris Ciemgals, Andris Dzintars, Māris Kārkliņš, Ivars Kopštāls, Imants Ķivlis, Imants Koškins, Andris Lagzdiņš, Atis Ozoliņš, Jānis Ozoliņš un Arturs Siksna). *Fr! Imantica* nespēlēja Aldis Bērziņš un *Fr! Lataviensis*, kuru veidoja Toronto latv. *YMCA*, darbība bija saskaņotāka un samērā viegli uzvarēja spēcīgo pretinieku ar 15–9, 15–9. Basketbolā *Fr! Lataviensis*, kuŗas sastāvu veidoja aktīvie Toronto latv. *YMCA* un *DV* basketbolisti pirmajā spēlē samērā viegli ar 84:39 uzvarēja *Fr! Academica*, kuŗu spēlētāji bija savas aktīvās sporta gaitas jau bija beiguši. *Beveronija* līdzīgā spēlē pārspēja *Lettonia* ar 61–55. Abās vienībās spēlēja daudzi aktīvie Ņujorkas apkārtnes spēlētāji. Fināla spēlē interesantā spēlē *Fr! Lataviensis* uzvarēja *Beveroniju* ar 57–47. Andra Līduma pārdomātā veiksmīgā darbība ienesa lūzumu spēles gaitā un *Fr! Lataviensis* uzvarēja jau ceturto reizi pēc kārtas un izcīnīja korporācijas dāvāto jauno ceļojošo kausu. Vienības sastāvā A. Līdums, U. Siksna, A. Ozoliņš, I. Koškins, A. Siksna, V. Pālens, I. Kopštāls, A. Lagzdiņš.

Līdz šim no 18 notikušajām LKA sacensībām, volejbolā 5 reizes uzvarēja *Tervetia*, 4 reizes *Imantica*, pa divām uzvarām *Gersicania, Patria* un *Lettonia*. Trīs pēdējās reizes, ieskaitot 1979. gadu, uzvarēja *Fr! Lataviensis*.

1979. gadā L!K!A! meistarsacīkšu ietvaros pirmo reizi piedalījās arī sieviešu korporācijas *Dzintra* un *Spīdola*. Lai šīs sacīkstes izveidotu par pastāvīgām, L!K!A! dāvāja izcīņai ceļojošo vairogu, kuŗu pirmajās Studenšu Prezidija Konventa sacensībās ieguva *Dzintra*, pārspējot *Spīdolu* 3–0 (15–10, 15–1, 15–8). Uzvarētājām spēlēja Jāna Budkēviča, Kristīne Cine, Laila Robiņa, Iveta un Laila Trautmanes. *Spīdolas* sastāvā: Sandra Bādere, Evija Bērziņa, Dina Kalna, Gunta Krūmiņa, Anda Kukse, Vizma Maksiņa un Judīte Vāgnere.

Latvijas korporāciju apvienības (L!K!A!) **1982. gada** meistarsacīkstes volejbolā un basketbolā notika Toronto, Kanadā. Vīriešu volejbolā piedalījās *Tālavija* un *Fr! Lataviensis*, katra ar diviem sastāviem, *Fr! Academica, Latvia, Patria* un *Fr! Cursica*; studenšu volejbola turnīrā – *Daugaviete, Dzintra, Imeria, Aurora* un *Spīdola*, bet basketbolā *Tālavija, Latvia* un *Fr! Lataviensis*. Pavisam kopā bija sabraukuši 110 sportisti un sportistes, sākot no Halifaksas, Kanadā līdz Sanfrancisko Kalifornijā, ASV. Vīriešu volejbolā priekšsacīkstes notika divās četru vienību grupās, spēlējot katrai ar katru divus gājienus. Beigu spēlē satikās *Fr! Cursica* ar *Tālaviju I*. Grūtā spēlē ar 2–0 (19–17, 15–5) uzvarēja *Tālavija I* – U. Lūsis, P. un J. Circeņi, M. Nora, R. Slaidiņš, O. Bērziņš, E. Lācis. Studenšu grupā finālā *Dzintras* ar 2–0 (15–5, 15–7) uzvarēja *Spīdolas*. Basketbolā jau septīto reizi pēc kārtas uzvarēja *Fr! Lataviensis*.

Latvijas korporāciju apvienība (L!K!A!) meistarsacīkstes rīkoja arī kalnu slēpošanā, kas reizēm notika kopā ar ASV latviešu slēpošanas meistarsacīkstēm. 1984. gadā meistarsacīkstes notika Kristala kalnā *(Crystal Mountain)*, Mičigenā. Tajās piedalījās 16 dalībnieku no 8 konventiem. Sacensības notika uz mākslīgā sniega veidotas trases, kas prasīja no sportistiem labu techniku. A. Valdmanis *(Lett!)* uzvarēja milzu slalomā, 2. vietu slalomā un līdz ar to ieguva savā īpašumā *Fr! Imantica* kausu Alpu kombinācijā un *Lettonia* Ohaijo kopas ceļojošo balvu milzu slalomā. Abas veltes Valdmanis izcīnīja jau trešo reizi pēc kārtas. Sacensības organizēja Lansingas Latv. sporta klubs.

23. Latvijas korporāciju apvienības (L!K!A!) meistarsacīkstes volejbolā un basketbolā un 6. Studenšu prezidiju konventa (S!P!K!) turnīrs volejbolā notika Grand Rapidos, korp! *Lettonia* Mičigenas kopas sarīkojumā 1984. g.

Basketbolā sacentās 5 vienības, jo *Beveronia* neieradās. Fināla spēlē tikās *Fr! Lataviensis* un *Latvia*, kuŗām visi spēlētāji nāca no Kanadas. Bez lielas piepūles uzvarēja latavienši ar 66–48, kuŗi kopš 1979. gada meistara godā bija jau sešas reizes.

Volejbolā vīriešiem piedalījās 8 vienības. Sacensību rīkotājiem *Lettonia* bija divi sastāvi. Finālā tikās *Fr! Lataviensis* un *Fr! Imantica*. Interesantā cīņā, kur vienību sastāvos izcēlās Aldis Bērziņš *(Imantica)* un Vilis Ozols ar Arturu Siksnu *(Lataviensis)*, uzvarēja *Fr! Lataviensis* 2–0 (16–14, 15–2). Lielākoties vairums vienības spēlētāji satikās tikai gadā reizi, tādēļ arī vienībām, kuŗās spēlēja vairāki izcili volejbolisti, nācās zaudēt saspēles trūkuma dēļ.

1985. gada L!K!A! meistarsacīkstēs Vokešā *(WI)* piedalījās 8 vīriešu un 5 studenšu korporācijas ar 123 aktīviem sportistiem. Sacensības rīkoja *Fr! Imantica* rīcības komiteja ar Ulda Inveisa vadībā. Sacensības jau notika 25. reizi.

Volejbolā sacentās 9 vienības: *Lettonia* ar diviem sastāviem, *Selonija, Talavija, Latvia, Tervetia, Fr! Lataviensis, Frat! Imantica* un *Gersicania*. Priekšsacīkstēs labākos panākumus guva *Fr! Lataviensis* un *Latvia*, kas abas sacentās arī finālā. Uzvarēja ar 2–1 (15–19, 19–17, 15–12), pēdējo gadu labākā vienība *Fr! Lataviensis*. Vienībā spēlēja A. Siksna, D. Balodis, P. Grasmanis, I. Kopštāls, A. Lapiņš, V. Ozols, P. Siksna un vienības vadītājs Oļģerts Kurcigs. Visi viņi spēlēja Toronto JKS un piedalījās arī Toronto līgas sacensībās.

Sieviešu korporāciju turnīrā piedalījās *Daugaviete, Gundega, Dzintra, Imeria* un *Spīdola*. Pēc kvalifikācijas sacensībām *Dzintra* un *Spīdola* tikās finālspēlē. Labāk veicās *Dzintrām*, kas uzvarēja ar 2–0 (15–11, 15–8). Meistarēm spēlēja Jāna Budkēviča, Laila Trautmane, Baiba Stepe, Laura Puriņa, Ingrīda Pūliņa, Dauma Pūliņa, Iveta Trautmane, Baiba Liepiņa, Dana Vipule un Zaiga Robiņa.

Latvijas korporāciju apvienības meistarsacīkstes volejbolā un basketbolā bija otrs lielākais Ziemeļamerikas latviešu sporta sarīkojums 80. un 90. gados . 26. L!K!A! meistarsacīkstē Toronto vīriešu volejbolā startēja 7 un basketbolā 4 korporāciju vienības, bet sieviešu volejbola turnīrā trīs vienības. Vīriešu volejbolā finālā tikās *Fr! Lataviensis*, kas reizē bija arī Kanadas latviešu izlase, ar *Tālaviju*, kurā spēlēja četri ASV latviešu izlases spēlētāji. Divos setos ar 16–14, 15–10 uzvarēja *Fr! Lataviensis*. Basketbolā abas šīs vienības atkal tikās finmāla spēlē. *Fr! Lataviensis* (L!K!A! meistarvienība 1979–1987) uzvarēja ar 103–64. Vienības sastāvā spēlēja arī Gunārs Balodis, Vācijas virslīgas spēlētājs. Sieviešu volejbola turnīra finālā tikās labākās latviešu volejbolistes Kanadā un ASV – *Spīdola* (G. Ozoliņa, L. Preisa, A. Kaņķe, A. Kalna, Z. Grigore, A. Bērziņa, S. Bādere) un *Dzintra* (D. Pūliņa, I. Pūliņa, B. Liepiņa, J. Budkēviča, L. Trautmane, I. Trautmane). Spraigā spēlē uzvarēja *Spīdolas* ar 2–1 (13–15, 18–16, 15–3).

L!K!A! meistarsacīkšu uzvarētāji
S!P!K! turnīra uzvarētājas

gads	basketbolā	volejbolā	siev. volejbolā
1960	*Lettgallia*		
1961	*Lettgallia*	*Gersicania*	
1962	*Selonija*	*Patria*	
1963	*Lettgallia*	*Patria*	
1964	*Lettgallia*	*Tervetia*	
1965	*Lettgallia*	*Tervetia*	
1966	*Lettgallia*	*Gersicania*	
1967	*Lettgallia*	*Tervetia*	
1968	*Lettonia*	*Tervetia*	
1969	*Lettonia*	*Tervetia*	
1970	nav notikušas	*Lettonia*	
1971	nav notikušas	*Lettonia*	
1972	nav notikušas	nav notikušas	
1973	nav notikušas	*Fr! Imantica*	
1974	nav notikušas	*Fr! Imantica*	
1975	nav notikušas	*Fr! Imantica*	
1976	nav notikušas	*Fr! Imantica*	
1977	nav notikušas	*Fr! Lataviensis*	
1978	nav notikušas	*Fr! Lataviensis*	
1979	*Fr! Lataviensis*	*Fr! Lataviensis*	*Dzintra*
1980	*Fr! Lataviensis*	*Fr! Imantica*	*Spīdola*
1981	*Fr! Lataviensis*	*Fr! Lataviensis*	*Spīdola*
1982	*Fr! Lataviensis*	*Tālavija*	*Dzintra*
1983	*Fr! Lataviensis*	*Tālavija*	*Dzintra*
1984	*Fr! Lataviensis*	*Fr! Lataviensis*	*Dzintra*
1985	*Fr! Lataviensis*	*Fr! Lataviensis*	*Dzintra*
1986	*Fr! Lataviensis*	*Fr! Lataviensis*	*Spīdola*
1987	*Fr! Lataviensis*	*Fr! Lataviensis*	*Spīdola*
1988	*Fr! Lataviensis*	*Fr! Lataviensis*	*Spīdola*
1989	*Fr! Lataviensis*	*Tālavija*	*Spīdola*
1990	*Fr! Lataviensis*	*Tālavija*	*Spīdola*
1991	*Fr! Lataviensis*	*Tālavija*	*Imeria*

1992	*Fr! Lataviensis*	*Tālavija*	*Spīdola*
1993	*Fr! Lataviensis*	*Tālavija*	*Imeria*
1994	*Fr! Lataviensis*	*Tālavija*	*Imeria*
1995	*Fr! Lataviensis*	*Tālavija*	*Imeria*

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES BASKETBOLĀ UN VOLEJBOLĀ

1954. gada 26 un 27. novembrī Hamiltonā notika 1. Ziemeļamerikas latviešu izlašu sacīkstes basketbolā. Tajās piedalījās ASV Vidējo valstu izlase, Austrumpiekrastes izlase un Kanadas izlase. Vidējo valstu izlase, kuŗas sastāvā bija G. Liepiņš, G. Vītoliņš (abi Detroita), Edvīns Tums, Sigurds Krolls, Andrejs Sproģis (visi Čikaga), Ilmārs Lācis, Andris Polis, Ivars Kauls (visi Mineapole), Arnolds Rops (Klīvlande), pierādīja, ka labākie latviešu basketbolisti aug basketbola dzimtenē ASV. 2. vietā Austrumpiekrastes izlase: Ivars Zemītis, Uldis un Valdis Vipuļi, Imants Zeidlickis, J. Ulmanis (visi Ņujorka), Valdis Avots, Henrijs Baikštis, Gregors Grauds (visi Filadelfija), Indars, Šulcs (abi Vilimantika). 3. vietā Kanadas latviešu izlase Andrejs Richters, A. Spricenieks, Jānis Richters, Anatols Litavnieks, Alfrēds Miezītis (visi Toronto *DV*), Osvalds Zommers, Alvis Kraulis (abi MLSK), L. Ploriņš (TLSK).

Reizē ar sacīkstēm notika arī meistarvienību spēle. ASV pārstāvēja Mineapoles *Starts* un Kanadu – Toronto *DV*. Šoreiz labāka vienība bija Kanadas latviešiem, kas uzvarēja ar 48–42. ASV meistarvienība startēja nepilnā sastāvā, jo iztrūka trīs pamatpiecnieka spēlētāju – I. Kauls, A. Polis un H. Īgenbergs.

Doma par Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēm basketbolā, sieviešu un vīriešu volejbolā, kas veicinātu vēl ciešāku Kanadas un ASV latviešu sportistu sadarbību tika apspriesta **1979. gadā** Priedainē, Ņudžersijā, tiekoties ASV un Kanadas sporta darbiniekiem. Līdz šim abu valstu sportisti varēja piedalīties atklātajās meistarsacīkstēs golfā, tenisā un slēpošanā. Sanāksmē nolēma, ka pirmās Ziemeļamerikas meistarsacīkstes notiks 1980. gadā, un sacensības rīkot uzņēmās ASV Vidējo valstu pārvalde.

1980. gadā Lansingā (ASV) notika 1. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes (ZLM) volejbolā un basketbolā. Vīriešu volejbolā iztrūka Čikagas *Gaŗezers* un Montreālas LSK vienības, līdz ar to vienību skaits saruka uz četrām – Toronto JKS, Milvoku *Auseklis*, Kalamazū LSK, Ņujorkas LSB. Finālā sacentās Toronto JKS un Kalamazū LSK. Interesantā un vienlīdzīgā cīņā pirmo Ziemeļamerikas latviešu meistartituli izcīnīja Toronto JKS, uzvarot ar 15–12, 15–9. Vienībā spēlēja I. Kopštāls, A. Lapiņš, A. Ozoliņš, M. Lorbergs, V. Ozols, V. Skujiņš, A. Siksna, J. Vilmanis.

Sieviešu volejbolā nepiedalījās *Gaŗezera* vienība, ko aizstāja Lansingas LSK vienība. Finālā tikās Toronto JKS, kas priekšsacīkstēs nebija zaudējusi nevienu setu un Ņujorkas LSB. Ņujorkietes revanšējās par zaudējumu pirmajā spēlē un uzvarēja ar 2–0 (15–13, 15–11). Ņujorkas LSB spēlēja J. Budkēviča, Vija un Vita Grīnvaldes, G. Bierne, H. Pāvele un I. Trautmane.

Basketbolā abu valstu sporta vadība vienojās, ka pirmā spēļu dienā par *Selonijas* kausu sacentīsies meistarvienības Čikagas *DV* un Toronto JKS, uzvarētājam arī spēlējot Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkšu finālā. *Selonijas* kausu izcīnīja Čikagas *DV*, kura uzvarēja Toronto JKS – Kanadas latviešu meistarvienību pagarinājumā ar 100–94. Neieradās Ņujorkas *Rakte*, tādēļ finālā Čikagas *DV* tikās ar Grand Rapidu LBSK. Vienlīdzīgā cīņā tikai ar 81–80 Čikagas *DV* izcīnīja arī Ziemeļamerikas latviešu meistartitulu basketbolā.

2. ZLM notika 1981. gada Toronto. Nelielā ASV latviešu sporta klubu interese par Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēm volejbolā un basketbolā apdraudēja turpmāko šo sacensību norisi. No paredzētājām 14 ASV vienībām sacensībās piedalījās tikai piecas, tādēļ rīkotājiem nācās pieaicināt

vietējās vienības, lai sacensības varētu notikt. Basketbola sacensībās tajās piedalījās Čikagas *DV*, Toronto JKS, Ņudžersijas *Kursa* un Toronto *DV* SK. Saskaņā ar *Selonijas* balvas izcīņas noteikumiem, sacensību pirmajā kārtā bija jāsatiekas abu valstu meistarvienībām. Tas nozīmēja, ka līdz ar to otra meistarvienība tika izslēgta no tiesībām cīnīties par uzvaru turnīrā. Par *Selonijas* balvu laukumā tikās Čikagas *DV* un Toronto JKS. Interesantā un līdzīgā cīņā pieci jaunie čikagieši bez rezervēm tomēr uzvarēja 89–86. Čikagas *DV* sastāvā – D. Kačerovskis, T. Kačerovskis, P. Strods, A. Bole un A. Priede. JKS rindās – A. Ozoliņš, V. Pālens, E. Treimanis, Dž. Skots, V. Ozols, A. Līdums.

Sieviešu volejbolā četru vienību konkurencē (Ņujorkas LSB, Lansingas LSK, Toronto JKS III) priekšspēlēs labākos panākumus guva Ņujorkas LSB, tomēr finālā viņām nācās zaudēt Toronto JKS I ar 1–2 (12–15, 14–16, 8–15). JKS I spēlēja Astra Maksiņa, Ināra Lūse, Daina Egle, Rita Jansone, Valda Mackare, Astrīda Kalna, Gundega Ozoliņa, Elviga Sebre un Donna Leimane). Meiteņu volejbolā ASV pārstāvēja Lansingas LSK jaunās volejbolistes, kas piedalījās arī sieviešu sacensībās. Vienīgajā spēlē starp Toronto JKS un Lansingas LSK uzvarēja JKS ar 3–0 (15–6, 15–6, 15–2). Zēnu sacensība nenotika, jo trūka ASV vienības. Vīriešu volejbolā arī bija tikai četras vienības: Kalamazū LSK un Ņujorkas LSB, Toronto *DV* SK un Toronto JKS. Īsti spraiga un interesanta bija fināla spēle starp Ņujorkas LSB un Toronto JKS. Pirmais sets beidzās ar 19–17 Ņujorkas labā, bet pārējos uzvarēja Toronto JKS ar 15–10 un 15–2, līdz ar to izcīnot meistartituli. JKS spēlēja M. Kārkliņš, V. Dzelme, V. Ozols, A. Ozoliņš, I. Kopštāls, A. Siksna un A. Vītols.

GALDA TENISS

Galda teniss, kas ieguva popularitāti Vācijas DP nometnēs, atrada pateicīgu augsni arī Kanadā. 1951. gada Ontario apgabala latviešu meistarsacīkstēs par uzvarētājiem kļuva Regīna Mielēna un Modris Žulps no Hamiltonas. 1952. gada Ontario meistarsacīkstēs Modris Žulps guva trīs meistarnosaukumus – vienspēlē, kungu un jauktā dubultspēlē. Dāmām uzvarēja J. Kāpostiņa, 2. v. V. Ādmine un 3. R. Mielēna. Kungu dubultspēlē – 1. v. M. Žulps/B. Ingelēvičs, 2. v. A. Eglītis/V. Teteris, 3. v. V. Borduško/R. Simsons. jauktajā dubultspēlē – 1. v. V. Ādmine/M. Žulps, 2. v. R. Mielēna/V. Teteris, 3. v. J. Kāpostiņa/A. Eglītis. Jaunatnes klasē – 1. v. O. Puķītis, dāmu dubultspēlē – J. Kāpostiņa/V. Ādmine.

Ontario kanadiešu meistarsacīkstēs piedalījās kupls latviešu skaits un ar labiem panākumiem. J. Kāpostiņa pārspēja Kanadas pēdējo gadu meistari Perkinsu un uzvarēja kā A, tā arī B klasē. Senioru klasē 2. vietu izcīnīja Jānis Kuga. B klasē 2. vietu ieguva V. Teteris. Zēnu klasē 1. v. O. Puķītis un jaunatnes klasē 1. vietā I. Kūlītis.

KANADAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES

Pirmās Kanadas latviešu meistarsacīkstēs **1952. gada 11. maijā** labākos panākumus guva Jevgēņija Kāpostiņa, uzvarot kā vienspēlē, tā arī dubultspēlēs. 2. vietā – V. Ādmine, 3. v. – V. Vikse. Jauktajā dubultspēlē 1. v. J. Kāpostiņa/A. Eglītis, 2. v. V. Ādmine/M. Žulps, 3. v. V. Vikse/V. Teteris. Kungu vienspēlēs meistartituli izcīnīja V. Teteris, uzvarot visas spēles, 2. v. M. Žulps, 3. v. A. Liepiņš. Kungu dubultspēlēs – 1. v. A. Eglītis/V. Teteris, 2. v. M. Žulps/B. Ingelēvičs, 3. v. A. Liepiņš/V. Borduško.

2. Kanadas baltiešu sporta svētkos latviešu reprezentējošā vienība (A. Liepiņš, M. Žulps, V. Teteris) ar 8–1 uzvarēja igauņus, bet ļoti vienlīdzīgā cīņā ar 5–4 zaudēja lietuviešiem. Ar 1946. gada latviešu trimdas meistara Aleksandra Liepiņa un arī Voldemāra Paukšēna pievienošanos Toronto galda tenisistu saimei, sacensības ieguva lielāku spraigumu un kvalitāti. Jau no 1950. gada latviešu galda tenisisti veiksmīgi spēlēja Toronto Lielās izstādes starptautiskā turnīrā ar kanadiešu un amerikāņu labāko galda tenisistu piedalīšanos. Zēnu klasē divus gadus pēc kārtas uzvarēja O. Puķītis. 1952. gadā turnīrā pietei-

cās J. Kāpostiņa, V. Ādmine, A. Liepiņš, V. Paukšēns, V. Eglītis, J. Kuga, A. Apsītis, J. Cīrulis, O. Puķītis, I. Kūlītis un I. Lapiņš. Pirmoreiz Kanadas meistares titulu izcīnīja latviete Jevgēņija Kāpostiņa. Fināla spēlē viņa uzvarēja vienu no labākajām kanadiešu spēlētājām Džesopu *(Jessop)* 21–12; 14–21; 21–16 un 21–13. Arī dubultspēlē J. Kāpostiņa un V. Ādmine iekļuva finālā, kur zaudēja pasaules meistarsacīkšu dalībniecēm no Ņujorkas. Tā paša gada nogalē Centrālās Kanadas atklātās meistarsacīkstēs galda tenisā, kurās piedalījās pustūkstotis dalībnieku, Jevgēņija Kāpostiņa vēlreiz apliecināja, ka viņa bija Kanadas labāka galda tenisiste. Velta Ādmine arī tika līdz pusfinālam, bet dubultspēlē abas latviešu sportistes finālā zaudēja kanadietēm, labākam kanadiešu pārim Perkinai-Džesopai.

Atzīmējot pazīstamā sportista un arī sporta darbinieka Jāņa Kugas 25 gadu sporta jubileju, Toronto latviešu *YMCA* rīkoja viņa jubilejas turnīru galda tenisā, piedaloties arī pašam jubilāram un vēl 22 dalībniekiem! Uzvaru izcīnīja V. Paukšēns, finālā uzvarot A. Eglīti. J. Cīrulis ieguva 3. vietu pārspējot A. Liepiņu.

Lai radītu iespējami lielāku rosību Toronto latviešu galda tenisistiem, Toronto latviešu sporta kluba un Toronto latviešu *YMCA* vadības ziedoja skaistu ceļojošo kausu izcīņai abu klubu vienībām un nosauca to par Draudzības kausu. Pirmajā sacensībā TLSK vienība – A. Liepiņš, V. Paukšēns, I. Kūlītis, V. Teteris ar 9–8 pārspēja *YMCA* – A. Eglīti, J. Kugu, B. Ingelēviču, J. Cīruli. Otrajā izcīņā TLSK uzvarēja daudz vieglāk ar rezultātu 12–5 un, gūstot arī uzvaru trešajā izcīņā ar 10–7, TLSK komanda kausu ieguva savā īpašumā.

1953. gada sezona iesākās ar daudzu latviešu galda tenisistu piedalīšanos kanadiešu Toronto un apkārtnes meistarsacīkstēs. Labākos panākumus guva J. Kuga, uzvarot senioru klasē, O. Puķītis – 1. vieta zēnu klasē, 3. vieta junioru klasē, kur 2. vietu ieguva I. Kūlītis. Dāmu vienspēlē no latvietēm vistālāk nokļuva meistare J. Kāpostiņa, kas pusfinālā zaudēja Džesopai.

Dāmu dubultspēlē līdz finālam nokļuva J. Kāpostiņa/V. Ādmine, tomēr nācās zaudēt Džesopai-Perkinai. Jauktajā dubultspēlē V. Ādmine pārī ar ungāru Ralbovski izcīnīja 2. vietu, bet B. Bencone/E. Skujiņš izcīnīja 3. vietu. Kungu A klasē piedalījās 11 (!) latvieši. Līdz 1/8 finālam nokļuva I. Kūlītis, A. Eglītis un V. Teteris, kas zaudēja sacensību uzvarētājam lietuvietim Gvildim.

Ar labiem panākumiem TLSK vienība piedalījās kanadiešu līgas spēļu meistarsacīkstēs, kur vienības bija arī ungāriem, ukraiņiem, lietuviešiem, kanadiešiem, vāciešiem u. c. 1953. gada Toronto latviešu meistarsacīkstēs piedalījās 16 dalībnieki. Finālā M. Žulps pieveica A. Liepiņu 21–19, 9–21 un 21–11. Ontario latviešu meistarsacīkstēs sacentās 20 dalībnieki, un finālā V. Paukšēns pieveica J. Kugu. 3. vietā ierindojās I. Kūlītis.

1953. gada 14. aprīlī Toronto risinājās atklāts galda tenisa turnīrs, kur vienspēlēs un arī dubultspēlēs sacentās spēlētāji, kuri bija piedalījušies kanadiešu ligas spēļu meistarsacīkstēs. No 32 spēlētājiem piedalījās tikai 14 un finālā A. Liepiņš uzvarēja lietuvieti Paškauskas. Interesantākais bija tas, ka no 14 dalībniekiem 7 bija latvieši un 3 lietuvieši!

1953. gada Kanadas latviešu meistarsacīkstēs A klasē 10 dalībnieku konkurencē visas uzvaras guva Aleksandrs Liepiņš, atstājot 2. vietā Jāni Kugu un 3. v. Valdemāru Paukšēnu. B klasē uzvarēja M. Žulps, 2. v. E. Skujiņš un 3. v. A. Robežnieks. Dāmu vienspēlē uzvarēja iepriekšējā gada meistare J. Kāpostiņa, atstājot 2. vietā Veltu Ādmini un 3. vietā Veltu Viksi. Jaunatnes klasē bija tikai viens dalībnieks... Kungu dubultspēlē negaidīti uzvarēja Žulps/Skujiņš, atstājot 2. vietā Cīruli/Apsīti un 3. vietā Kugu/Paukšēnu. Dāmu dubultspēlē uzvarēja Kāpostiņa/Ādmine, pieveicot Viksi/Benconi. Jauktā dubultspēlē bija sacīkšu lielākais pārsteigums, jo uzvarēja Vikse/Cīrulis, atstājot 2. vietā Ādmini/Liepiņu, 3. v. Kāpostiņa/Žulps.

1954. gadā Centrālā Ontario meistarsacīkstēs dāmu dubultspēlē J. Kāpostiņa/V. Ādmine guva pārliecinošu uzvaru. Jauktajā dubultspēlē J. Kāpostiņa/M. Žulps izcīnīja 3. vietu, tāpat J. Kāpostiņa bija 3. labākā dāma vienspēlē. Šajā gadā TLSK galda tenisisti viesojās Kičenērā, sacenšoties ar vietējo vācu klubu, kuru pastiprināja Kičenerā dzīvojošais latvietis L. Eichvalds, kas palika neuzvarēts. TLSK guva 9–7 uzvaru. TLSK pārstāvēja I. Kūlītis, V. Teteris, Brūveris un A. Orste.

1954. gada Toronto latviešu meistarsacīkstēs kungu vienspēlē uzvarēja M. Žulps, finālā pārspējot V. Paukšēnu, 3. v. L. Eichvalds. Dāmām labākā bija J. Kāpostiņa, atstājot 2. vietā V. Ādmini, 3. v. H. Jaunzemi. Ontario latviešu meistarsacīkstēs kungu vienspēlēs piedalījās tikai 9 spēlētāji un uzvaru izcīnīja M. Žulps, 2. v. J. Cīrulis, 3. v. V. Paukšēns. Pārsteigums bija bijušā trimdas meistara A. Liepiņa ierindošanās pēdējā – 9. vietā. B klasē uzvarēja L. Eichvalds, 2. v. O. Zommers.

Latviešu galda tenisisti, pārstāvot Toronto LSK vienību, piedalījās 1. un 2. līgā, kā arī jaunatnes līgā. Pirmajā vienībā spēlēja M. Žulps, L. Eichvalds, I. Kūlītis, E. Jaunzems, J. Kuga un V. Paukšēns, otrajā vienībā Z. Veilands, L. Bundža, A. Zaķis, V. Teteris un A. Orste.

1954. gada Kanadas latviešu meistarsacīkstēs M. Žulps ierindojās tikai 3. vietā, bet uzvarēja L. Eichvalds, finālā pārspējot E. Jaunzemu. Dāmu vienspēlē uzvarēja J. Kāpostiņa, atstājot 2. vietā V. Ādmini un 3. v. B. Benconi-Skujiņu. Kungu dubultspēlē pārākie bija J. Kuga/V. Apsītis, 2. v. L. Eichvalds/V. Teteris, 3. v. M. Žulps/V. Paukšēns. Dāmu dubultspēlē 1. vietā V. Ādmine/D. Žulpa, 2. v. J. Kāpostiņa/B. Skujiņa. Jauktajā dubultspēlē 1. v. J. Kāpostiņa/L. Eichvalds, 2. v. V. Ādmine/M. Žulps, 3. v. D. Žulpa/J. Kuga.

1957. gadā Toronto latviešu meistarsacīkstēs kungu vienspēlē uzvarēja J. Kuga, finālā pārspējot A. Eglīti. 3. v. I. Kūlītis. Dubultspēlē nepārspēti palika J. Kuga/Z. Veilands. 2. vietā Robežnieks/I. Kūlītis, 3. v. A. Orste/V. Teteris. Nebija dalībnieču dāmām.

1958. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs kungu vienspēlē uzvarēja L. Eichvalds, finālā pārspējot M. Žulpu, 3. v. I. Kūlītis. Kungu dubultspēlēs finālā L. Eichvalds/V. Teteris pārspēja I. Kūlīti/A. Eglīti, 3. v. O. Puķītis/L. Bundža.

1960. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkšu finālā L. Eichvalds uzvarēja M. Žulpu, 3. v. O. Puķītis. Dāmu vienspēlē J. Kāpostiņa-Marinko uzvarēja V. Ādmini, 3. v. D. Žulpa. Kungu dubultspēlē uzvarēja L. Eichvalds/L. Bundža, 2. v. M. Žulps/Z. Veilands un 3. v. J. Kuga/V. Teteris. Jauktajā dubultspēlē 1. v. J. Kāpostiņa-Marinko/L. Eichvalds, 2. v. V. Ādmine/M. Žulps, 3. v. D. Žulpa/J. Kuga.

1961. gada Kanadas latviešu meistarsacīkstēs kungu vienspēlē uzvarēja M. Žulps, atstājot 2. v. L. Eichvaldu, 3. v. I. Kūlītis. Dāmu vienspēlē (3 dalībnieces) uzvarēja V. Ādmine, 2. v. D. Žulpa, 3. v. B. Skujiņa. Kungu dubultspēlē 1. v. L. Eichvalds/*Ģ. Albertys*, 2. v. M. Žulps/A. Liepa un 3. v. I. Kūlītis/A. Eglītis. Jauktā dubultspēlē 1. vietā V. Ādmine/M. Žulps, 2. v. D. Žulpa/L. Eichvalds, 3. v. B. Skujiņa/J. Kuga.

1963. gada Kanadas latviešu meistarsacīkstēs kungu vienspēlē uzvarēja L. Eichvalds, finālā pārspējot M. Žulpu, 3. v. J. Kuga. Dāmu vienspēlē uzvarēja V. Ādmine, 2. v. D. Žulpa, 3. v. B. Skujiņa. Kungu dubultspēlē labākie bija M. Žulps/Z. Veilands, atstājot tālākajās vietās L. Bundžu/V. Teteri un L. Eichvaldu/J. Ķeniņu. Jauktā dubultspēlē 1. v. V. Ādmine/J. Kuga, 2. v. B. Skujiņa/M. Žulps, 3. v. D. Žulpa/L. Eichvalds. Zēnu klasē A. Gubiņš pieveica V. Skujiņu.

Kanadas latviešu meistarsacīkstēs pārsvarā panākums guva Ontario apgabala tenisisti. Līdz pat 70. gadiem J. Kāpostiņa-Marinko, V. Ādmine, M. Žulps, L. Eichvalds, D. Žulpa bija labākie galda tenisisti starp latviešiem.

LATVIEŠU GALDA TENISISTU PANĀKUMI

1957. gadā latviešu galda tenisisti piedalījās arī plašajā Toronto atklātajā *(open)* turnīrā. Finālā Modris Žulps zaudēja čecham Marinko, bet sieviešu vienspēlē uzvarēja Jevgēņija Kāpostiņa-Marinko. Arī dubultspēlē Marinko pāris palika nepārspēts. Līdzās šim turnīram notika Nāciju kausa izcīņa, kurā piedalījās 14 dažādu tautību vienības. Nepārspēta palika latviešu vienība – Laimonis Eichvalds, Modris Žulps un Ivars Kūlītis. Turnīrā piedalījās arī otra vienība, kuru pārstāvēja A. Orste, J. Kāpostiņa-Marinko un V. Ādmine, kuras abas sekmīgi cīnījās vīriešu konkurencē.

Modris Žulps, Laimonis Eichvalds, Jevgēņija Kāpostiņa-Marinko bija vieni no labākajiem Austrumkanadas galda tenisistiem, kas guva panākumus dažādās kanadiešu sacensībās – Toronto un

Montreālas pilsētas atklātājos turnīros, Ontario un Austrumkanadas meistarsacīkstēs, kā arī Ņujorkas atklātajos turnīros ASV.

1962. gadā Velta Ādmine izcīnīja Kanadas meistartituli galda tenisā, un nākamajā gadā viņa Kanadas izlases sastāvā piedalījās pasaules meistarsacīkstēs galda tenisā, kas risinājās Prāgā. Drošas izredzes tikt iedalītiem valsts izlasē bija arī Modrim Žulpam un Laimonim Eichvaldam, taču viņi volejbola izlases sastāvā pārstāvēja Kanadu Panamerikas spēlēs Brazīlijā.

1965. gadā pasaules meistarsacīkstēs galda tenisā Dienvidslāvijā Kanadu pārstāvēja Jevgēņija Kāpostiņa, Velta Ādmine un Modris Žulps.

1967. gada Kanadas meistarsacīkstēs galda tenisā labu sniegumu uzrādīja arī Jevgēņija Marinko – 3. vietā, Velta Ādmine – 4. vietā. Pirmās divās – jaunās lietuvietes Violeta Nešukaite un Helena Sabaliauskaite. Visas četras baltietes veidoja arī Ontario provinces izlasi, kas pārspēja ASV izlasi ar 6–3. Atklātajās meistarsacīkstēs, kur piedalījās arī amerikāņu spēlētāji, zēnu klasē līdz 13 gadiem uzvarēja 9 gadus vecais Viktors Skujiņš un arī klasi augstāk izcīnīja 2. vietu. Sieviešu dubultspēlē V. Ādmine un Ž. Marinko ierindojās 2. vietā.

1967. gadā Modris Žulps pirmo reizi izcīnīja Kanadas meistarsacīkstēs 1. vietu vienspēlē, neskatoties, ka līdz tam viņš bija viens no labākiem Kanadas galda tenisistiem. M. Žulps bija spēlējis Kanadas izlasē pasaules meistarsacīkstēs 1965. gadā Dienvidslāvijā, 1969. gadā pasaules meistarsacīkstēs Vācijā un 1971. gadā Japānā, kā arī pirmās Britu Kopvalsts spēlēs Singapūrā 1971. gadā. Modris bija arī ļoti labs volejbolists un Hamiltonas *YMCA* sastāvā 1960.–1970. gados astoņas reizes izcīnīja Kanadas meistaru.

60. gados latvieši ar panākumiem piedalījās Toronto un apkārtnes galda tenisa meistarības turnīros. Dažādo līgu 57 vienību vidū bija arī sešas latviešu komandas ar 25 spēlētājiem. 1969. gadā augstākajā līgā Hamiltonas latvieši M. Žulps, L. Eichvalds, I. Kūlītis palika 3. vietā. Otrajā līgā spēcīgā vīriešu konkurencē spēlēja *Amacones* – Velta Ādmine, Ženija Marinko un kanadiete Tomkina un pāru spēlēs arī lietuviete Sabaliauskaite, trešajā līgā 3. vietu nodrošināja L. Bundža, Z. Veilands, O. Puķītis un E. Puķītis. Ceturtajā līgā – Z. Zāmuels, A. Semenovs, V. Vare izcīnīja 5. vietu. Piektajā līgā *Latvians IV* (B., V. un E. Skujiņi un A. Mackars) ieguva 6. vietu, bet *Latvians V* (I. Lapiņš, A. Dobrovičs, I. Veilands, A. Korms, A. Gubiņš) bija septītie.

1967. gadā pasaules meistarsacīkstēs galda tenisā Stokholmā Kanadas izlasē spēlēja Modris Žulps un Velta Ādmine un jaunā lietuviete Violeta Nešukaite. Pilnīgs baltiešu sastāvs bija arī Ontario provinces sieviešu izlasē – V. Ādmine, Ž. Marinko, V. Nešukaite, kas sacentās ar pārējo Kanadas provinču vienībām valsts 100 gadu jubilejas turnīrā Kanadas ziemas spēlēs. Ontario vīriešu galda tenisa izlasē spēlēja arī Modris Žulps.

70. gados tik kuplais latviešu galda tenisistu spēlētātu skaits bija sarucis. Galvenais iemesls bija telpu trūkums, lai varētu darboties latviskā vidē. Talantīgākiem jauniešiem bijas viens ceļš – iestāties kādā kanadiešu klubā. Pretēji latviešiem lietuviešiem bija daudz jauno spēlētāju, jo viņu namā bija atvēlētas telpas galda tenisam. No veteräniem šajos gados vēl spēlēja Modris Žulps, un no jaunajiem vislabākās sekmes guva Viktors Skujiņš. Viņš bija Centrālontario jaunatnes grupā labākais spēlētājs un spēlēja Centrālontario un Kanadas izlasē jauniešiem spēlei ar Ķīnu. Centrālontario turnīrā V. Skujiņš pārī ar M. Žulpu, uzvarot favorītus Velsu un Hīpu, izcīnīja 1. vietu.

1985. gadā LSAK rīkotajās galda tenisa sacīkstēs Toronto Latviešu centrā, kuras atklāja jaunais priekšsēdis Juris Zivtiņa, kas arī pats piedalījās sacensībās, vienspēlēs uzvarēja Ziedonis Veilands. 2. vietā ierindojās Elmārs Jaunzems, kam gan pēc zaudējuma senioram V. Teteŗim, sastopoties otrreiz pusfinālā, tomēr izdevās uzvarēt. Šī spēle izvērtās par interesantu cīņu, kurā Teteris nepārtraukti uzbruka, bet Jaunzems spēja teicami aizstāvēties. Dubultspēlēs, kur piedalījās četri pāŗi, uzvarēja Veilands ar Egli. Turnīrā piedalījās tikai 10 dalībnieki un tikai viens no jaunās paaudzes.

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES GALDA TENISĀ

1954. gadā reizē ar ASV – Kanadas latviešu "valstu sacīkstēm" vieglatlētikā notika arī **1. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes** galda tenisā. Piedalījās vai visi pazīstamākie latviešu galda tenisisti Ziemeļamerikā. Vīriešu vienspēlēs, kuŗās piedalījās 16 dalībnieki, 6 no ASV, sacensības ritēja ļoti spraigi. Bez zaudējuma uzvarēja Modris Žulps no Hamiltonas (Kanada), 2. vietā V. Paukšēns, bet 3. vietā Gunārs Tobiens no ASV. Sieviešu vienspēlēs 13 dalībnieču konkurencē labākās bija kanadietes. Finālspēlē ar 3:1 uzvarēja Velta Ādmine, pārspējot Jevgeņiju Kāpostiņu, abām demonstrējot izcilu meistarību. Komandu sacensībā vīriešiem uzvarēja Kanada.

2. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs galda tenisā piedalījās tikai Kanadas sportisti.

1956. gadā **3. Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs** Saginavā galda tenisa turnīrā ASV pārstāvēja tikai pieci vīrieši un viena sieviete, kuŗi pārstāvēja Vidējās Valstis, bet Kanadu pārstāvēja četri vīrieši un trīs sievietes. Meistarnosaukumu izcīnīja Laimonis Eichvalds, finālspēlē uzvarot Modri Žulpu. Abi viņi pārstāvēja Kanadu. Sievietēm uzvarēja V. Ādmine, kas ieguva I. Kāpostiņa būvfirmas dāvāto mūžīgi ceļojošo kausu.

4. Ziemeļamerikas meistarsacīkstes galda tenisā notika 1957. gadā Toronto un atkal dalībnieku skaitu deva Kanadas latviešu galda tenisisti, bet no ASV bija ieradušies E. Oliņš un J. Velkme. Cīņas ritēja spraigi, jo pretinieki bija spēkos līdzīgi. Sieviešu vienspēlē šoreiz uzvarēja J. Kāpostiņa-Marinko, vīriešu vienspēlē – L. Eichvalds, divspēlē – M. Žulps/L. Eichvalds, bet jauktajā dubultspēlē – J. Kāpostiņa-Marinko /L. Eichvalds.

5. Ziemeļamerikas meistarsacīkstes 1959. gadā Klīvlendā pulcināja daudzus spēlētājus no Amerikas un Kanadas. Kanadas latviešu galda tenisistu uzvara jau bija sagaidāma pirms spēlēm. 21 dalībnieku konkurencē Kanadas sportisti ieguva četras pirmās vietas – L. Eichvalds, M. Žulps, J. Kūlītis, O. Puķītis. Vīriešu dubultspēlēs pirmajā vietā L. Eichvalds/M. Žulps, jauktajā dubultspēlē – V. Ādmine/M. Žulps, D. Žulpa/L. Eichvalds.

6. Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs, kas notika Kanadā 1960. gadā piedalījās tikai 16 spēlētāji, visi no Kanadas. Vīriešu vienspēlē – 1. L. Eichvalds, 2. M. Žulps, 3. J. Kuga. Sieviešu vienspēlēs pirmajās trijās vietās – J. Marinko, V. Ādmine, D. Žulpa. Vīriešu dubultspēlēs, lai spēles būtu vienlīdzīgākas, stiprākajiem klāt pielozēja vājākos, kā arī konkurencē piedalījās sievietes. Uzvarēja J. Kuga/ Z. Veilands, 2. Ž. Marinko/V. Ādmine, 3. L. Eichvalds/Agris Dobrovičs. Jauktajās dubultspēlēs – 1. v. J. Marinko/L. Eichvalds, 2. v. V. Ādmine/M. Žulps., 3. v. D. Žulpa/J. Kuga.

7. Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs Saginavā (ASV) 1961. gadā piedalījās 20 spēlētāji – 12 no ASV un 8 no Kanadas. Vīriešu vienspēlēs 1. v. M. Žulps, 2. v. L. Eichvalds, 3. v. J. Kūlītis. Sieviešu viespēlēs – 1. v. V. Ādmine, 2. V. Līviņa (ASV), 3. v. D. Žulpa. Vīriešu dubultspēlēs 1. v. M. Žulps/L. Eichvalds, 2. v. E. Oliņš (ASV)/Miķelsons, 3. Zaķis/G. Tobiens (ASV). Jauktajās dubultspēlēs – 1. v. V. Ādmine/M. Žulps, V. Līviņa/G. Tobiens (ASV), 3. v. D. Žulpa/L. Eichvalds. Sieviešu dubultspēlēs – 1. v. V. Ādmine/D. Žulpa, 2. v. V. Līviņa/Dz. Pasteniece (ASV). Vienību sacensībās Kanada (M. Žulps, L. Eichvalds, J. Kūlītis) uzvarēja ASV (E. Oliņš, Zaķis, Miķelsons) ar 5–0. Sieviešu sacensībās kanadietēm bija tikai divas spēlētājas (D. Žulpa, V. Ādmine), tomēr tas nekavēja gūt 5–3 uzvaru.

1968. gadā Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes notika Toronto un dalībnieku skaits nebija tik liels kā gadu iepriekš. ASV pārstāvēja tikai Ročestras spēlētāji D. Bergmanis un A. Kaune. Tomēr spēļu spraigums nebija mazinājies, jo patiesībā sacentās spēkos līdzvērtīgi labākie Kanadas galda tenisisti. Šoreiz uzvarēja vienspēlēs – Ženija Marinko un Modris Žulps, Agris Dobrovics un Laimonis Eichvalds dubultspēlē, M. Žulps un Velta Ādmine jauktajā dubultspēlē.

Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkšu trofeja galda tenisā uzvarētājam vienspēlēs, kura atrodas Modra Žulpa īpašumā, ir uzraksts: 1958., 1959., 1960. g. – L. Eichvalds, no 1961. g. līdz 1971. gada – M. Žulps.

GOLFS

50. gados Kanadā golfu spēlēja atsevišķi latviešu sportisti, kuŗi bija pazīstami kā citu sporta veidu pārstāvji. Pirmais handikapu turnīrs notika **1961. gadā** Toronto. Tajā piedalījās septiņi torontieši – A. Arājs, V. Galviņš, Z. Zāmuels, R. Veinbergs, R. Simsons, Jānis Švanks un J. Jakovics, kas bija mērojis tālu ceļu no Baltimoras (ASV). Sacensībās vienādu punktu skaitu ieguva V. Galviņš un Z. Zāmuels, dalot pirmo un otro vietu. Golfs latviešu vidū kļuva populārs, un 1962. gadā notika pirmās Kanadas latviešu sacīkstes.

1967. gada pavasarī izveidotā LSAK golfa nozare darbību sāka ar 1. Kanadas latviešu meistarsacīkstēm, kuŗas rīkoja Montreālas LSK. Sacīkstēs piedalījās 14 spēlētāji un pirmo latviešu meistara godu izcīnīja Dailis Melbārdis no tālās Kvebekas provinces zeltraču pilsētiņas Valdoras, 2. vietā Bruno Baumanis (Čikaga), 3. v. – Harijs Briksnis (Montreāla). Sacensībās izcīnīja Richarda Zemņicka trofeju un O. Vīndedzes kausu. No 1968. gada visas latviešu meistarsacīkstes rīkoja Toronto.

1968. gada vēlā rudenī notika 1. Baltiešu golfa sacensības vienībām. Sacensības organizēja igauņi. Katrā vienībā bija 9 spēlētāji, bet ieskaiti deva seši labākie rezultāti. Uzvarēja igauņi, 2. vietā atstājot latviešus. Latviešu vienībā spēlēja R. Vorps, A. Antmanis, M. Grimba, A. Galiņš, E. Šķiliņš, K. Grundulis, Zigurds Zāmuels, A. Dzilna un E. Purgalis.

1970. gadā LSAK golfa nozares vadību uzaicināja vadīt Arnoldu Dzilnu. **1971. gada** aprīlī dibināja *Toronto un apkārtnes golfa klubu*, kuŗa vadību uzņēmās Arnolds Dzilna. 1975. gadā vadību pārņēma Laimonis Grundulis, no 1976.–1978. g. Austra Dzilna, no 1979.–1982. g. Marta Dālberga, no 1983.–1990. g. Ilmārs Kiršteins, no 1991. gada Artūrs Antmanis. 1998. gadā kluba vadību pārņēma Juris Brūniņš.

1972. gada sezonas atklāšanas sacīkstēs piedalījās 16 dalībnieki. Sieviešu klasē uzvarēja V. Grimba (Toronto), vīriešu klasē nepārspēts palika 14 gadus vecais Mārtiņš Grimba.

1973. gadā Toronto golfa klubā bija reģistrēti 42 biedri, no kuŗiem 32 bija reģistrēti arī LSAK. Rēgulāri notika sezonas atklāšanas, Kanadas latviešu atklātās meistarsacīkstes, vasaras individuālās un sezonas slēgšanas sacensības. Tāpat kluba biedri pārstāvēja latviešus Kanadas baltiešu sacensībās, Ziemeļamerikas latviešu un Ziemeļamerikas Baltiešu Sporta federācijā (ZBSF).

1975. gadā Kanadas latviešu golfa meistarsacīkstēs piedalījās 35 dalībnieki. Dāmu klasē uzvarēja daudzkārtējā meistare Vija Grimba. Vispārējā klasē jau otro gadu pēc kārtas uzvarēja Kārlis Grundulis. Senioru klasē uzvarēja un A. Miķelsones balvu ieguva Mārtiņš Grimba sr. Vecmeistars šķēpa mešanā Eduards Purgalis pasniedza niķeļa rūdas gabalu no dziļākās raktuves pasaulē Sadberijas Arnoldam Dzilnam kā pateicību par golfa turnīru organizēšanu. **1976. gadā** Toronto un apkārtnes golfa kluba vadību pārņēma Austra Dzilna.

1979. gadā Kanadas latviešu atklātajās meistarsacīkstēs golfā *Glen Cedars* laukumā (Toronto tuvumā) piedalījās 46 spēlētāji – 8 sievietes un 38 vīrieši. Tālu ceļu bija mērojuši 9 golfisti no Ohaijo. Meistartitulu sievietēm izcīnīja Dace Tonga no sporta kopas *Laima* (Ohaijo), 2. vietā atstājot labāko kanadiešu golfisti Viju Grimbu. Vispārējā klasē vīriešiem uzvarēja Māris Martinsons. Ceļojošo balvu jauniešiem saņēma Jānis Adītājs un A. Miķelsons, bet *Broadview Delicatessen* dāvāto balvu senioriem – Arnolds Dzilna.

1982. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēm *Glen Cedars* golfa laukumā 7. un 8. augustā pulcēja 44 dalībniekus (8 sievietes un 36 vīriešus). Dāmu klasē atkal pārākā bija Vija Grimba ar 192 sitieniem. Tālākajās vietās Marta Dālberga un Austra Dzilna. Handikapu grupā pašas dāvāto ceļojošo balvu ieguva Marta Dālberga. Annas Kiršteinas dāvāto ceļojošo balvu par mazāko sitienu skaitu uz nobeiguma zālāja ieguva Austra Dzilna ar 61 sitienu. Tālākie sitieni bija V. Grimbai un A. Kiršteinai. Kanadas latviešu meistara godu izcīnīja Māris Martinsons, uzvarot Mārtiņu Grimbu jr. papildus spēlē uz trešās bedrītes. Abu rezultāts 158. Richarda Zemņicka priekšā devuma (handikapa)

balvu ieguva M. Grimba jr. Jauniešu balvu ieguva R. Metcs un ar priekšā devumu Gunārs Robežnieks. *Broadview Delicatessen* dāvāto balvu senioriem saņēma A. Antmanis, un J. Kuršinskis izcīnīja priekšā devuma balvu. Juris Bērziņš saņēma *Richard Sired* dāvāto ceļojošo kausu kā 1981. gada individuālo spēļu uzvarētājs. Golfa sezonu noslēdza ar turnīru *Richmond Hill* laukumā.

1983. gadā Kanadas latviešu atklātās meistarsacīkstes golfā *Glen Cedars* laukumā pulcēja pavisam 35 dalībniekus, kuru vidū bija 3 ASV pārstāvji. Sacensības notika dažādās klasēs un vispārējā klasē vīriešiem uzvarēja talantīgais un vēl gados jaunais Roberts Metcs. Viņš bija labākais arī jauniešu grupā. Senioriem pārākais bija Anatolijs Litavnieks, atstājot otrā vietā Arnoldu Dzilnu. Sievietēm pārliecinoši uzvarēja daudzkārtējā meistare Vija Grimba.

1984. gadā gadskārtējās Kanadas latviešu meistarsacīkstes golfā pulcēja 42 spēlētājus *Glen Cedar* laukumā. Vispārējā klasē uzvarēja Māris Martinsons ar 154 sitieniem. Sieviešu klasē, sacenšoties sešām spēlētājām, labākā bija Anna Kiršteina ar 140 sitieniem. Vēl dalībnieki sacentās tālākos vēzienos, ar viensitienu tuvāk bedrītei. Pats vecākais dalībnieks bija 72 gadus vecais Roberts Freimanis, kas sacensību otrā dienā visveiksmīgāk ar vienu sitienu tika vistuvāk bedrītei, un jaunākais bija 12 gadus vecais Niks Tongs. Sacīkšu laikā ievēlēja arī *Toronto un apkārtnes latv. golfa kluba* vadību. Par vadītāju ievēlēja Arnoldu Dzilnu.

1985. gadā Kanadas latviešu atklātajās golfa meistarsacīkstēs *Glen Cedars* laukumā piedalījās 56 spēlētāji. No ASV ieradās tikai divi – Juris Kuršinskis un Als Kudlis. Sievietēm, sacenšoties 7 spēlētājām, atkal pārliecinoši uzvarēja Vija Grimba ar 191, aiz sevis atstājot Annu Kiršteinu un Martu Dālbergu. Vispārējā klasē vīriešiem labākais bija Alberts Kalva ar 149, kas ar labiem panākumiem piedalījās arī kanadiešu turnīros. Tālākajās vietās ierindojās Roberts Metcs un Māris Martinsons. Jauniešu klasē Alberts Kalva saņēma Paula Rasiņa piemiņas balvu, bet ar priekšā devumu Kurts Bergmanis.

Latviešu golfa klubs bija viens no lielākajiem, kas 80. gados reģistrēts LSAK. Kluba sastāvā bija 66 biedri, no kuriem daudzi golfisti sastāvēja arī citās sporta kopās. Toronto un apkārtnes latviešu golfa kluba spēlētāji savu 1985. gada sezonu pabeidza *Rolling Hills* laukumā. Labākos rezultātus uzrādīja meistare Vija Grimba un seniors Mārtiņš Grimba. Vēl atzīmējami daudzu spēlētāju sniegumu dažādu veidu izpildījumā. Sacīkstes vadīja Māris Mārtinsons ar palīgiem Laimoni Grunduli un Arnoldu Dzilnu.

Latviešu golfa kluba priekšnieka Ilmāra Kiršteina darbavieta *Shoppers Drug Mart* sacensībā ziedoja daudz vērtīgu balvu. Speciālbalvu saņēma Als Kudlis par tālākā ceļa mērošanu.

1986. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs piedalījās 44 dalībnieki un vīriešu klasē uzvarēja Roberts Metcs ar 156 sitieniem. Sieviešu klasē jau septīto reizi meistartitulu izcīnīja Vija Grimba (194). **1987. gadā** Kanadas latviešu meistarsacīkstes notika reizē ar sezonas slēgšanas sacensībām. Lietus, kas izjauca meistarsacīkstes augustā, šoreiz nespēja tikt galā ar 31 izmirkušiem spēlētājiem, kas tomēr sacensības pabeidza. Uzvarēja Māris Martinsons (154), 2. vietā atstājot Mārtiņu Grimbu sr. (156), trešā vietā Juris Kudrašovs (159). Sievietēm atkal pārākā bija Vija Grimba (204). Sākot ar 1987. gadu izcīnīja arī ceļojošo Zelta gadu balvu, kuru varēja iegūt jebkurš spēlētājs, kas sasniedzis 65 gadu vecumu un deva iespēju būt kopā biežāk ar pārējiem latviešiem. Vēlāk izmainīja nolikumu, un sacensībās piedalījās 60 gadu un vecāki vīrieši, bet sievietēm – 55 gadi un vecākas. Izcīņai tika paredzētas 5 spēles, kuras notika pirmdienās uz laukumiem, kur senioriem deva atlaides. Triju labāko spēļu kopsumma ar priekšā devumu noteica uzvarētāju. Šī sistēma deva iespēju līdzīgi cīnīties dažādu spēju dalībniekiem par uzvaru.

1989. gadā Kanadas latviešu golfa sezonas sacensībās piedalījās pavisam 69 golfisti. Sezonas atklāšanas turnīrs pulcināja 39 dalībniekus. Sacensības notika pēc speciālās priekšā devuma sistēmas un labākos panākumus dāmu klasē guva V. Grimba, bet vīriešiem A. Litavnieks. Kanadas latviešu atklātajās meistarsacīkstēs piedalījās 50 golfisti un labākos bagātīgi apdāvināja ar ceļojošām balvām LSAK un tradicionālajām firmu dāvātajām balvām. Sezonas individuālās sacensībās vīrie-

šiem ar un bez priekšā devuma abos finālos M. Grimba uzvarēja H. Briksni, saņemot *Optical Three* un A. Tīcmaņa balvas. Ļoti aktīva bija Zelta gadu grupa, kas piedalījās sacensībās vismaz reizi mēnesī, parasti piedaloties 16 spēlētājiem. Dāmu klasē piedalījās 55 gadus un vecākas, bet vīriešiem 60 gadu un vecāki spēlētāji. Sacensībās pielietoja priekšā devuma sistēmu, pēc kuŗas dažādu spēju dalībniekiem bija cerības uzvarēt. Dāmām uzvarēja V. Grimba, bet kungiem A. Litavnieks, saņemot R. Kiršteinas dāvāto balvu sava vīra Armanda piemiņai, un naudas balvas.

Toronto un apkārtnes golfistu klubā bija lielākais reģistrēto dalībnieku skaits LSAK.

1990. gadā sezonas atklāšanas turnīrs Martas Dālbergas vadībā *Twenty Valley* laukumā pulcēja 36 spēlētājus. Labāko rezultātu sasniedza Anatols Litavnieks, dāmām – Vija Grimba. Kanadas latviešu meistarsacīkstes notika 11., 12. augustā *Rolling Hills* laukumā Artura Antmaņa vadībā, un tajā piedalījās 44 golfisti. Vienlīdzīgās sacensības beidzās ar E. Robežnieka uzvaru. Dāmu klasē nepārspēta palika V. Grimba.

1992. gadā bija pagājuši 25 gadi kopš pirmajām latviešu golfa meistarsacīkstēm Kanadā. Jubilejas sezonu atklāja *Zeltgadnieki* ar 16 dalībniekiem, kuru vecums – dāmām 55 gadi un vecākas, bet vīriešiem 60 gadi un vecāki. Martas Dālbergas piemiņas turnīrā 7. jūnijā *Twenty Valley* laukumā piedalījās 35 spēlētāji. Anatols Litavnieks ar 77 rezultātu ieguva pirmo vietu. Vija Grimba bija labākā dāma ar 99 rezultātu.

Kanadas atklātās latviešu meistarsacīkstes 8., 9. augustā notika sliktos laika apstākļos, tomēr piedalījās 42 dalībnieki. E. Robežnieks ar 151 rezultātu aizstāvēja iepriekšējā gada titulu. Sezonas labāko golfistu noteica panākumi trijos galvenajos turnīros. Dāmām 1. vietu ieguva Vija Grimba. Vīriešiem labākais golfists Anatols Litavnieks. *Zelta gadu* spēlēs rezultātus aprēķināja pēc speciālas sistēmas, kas deva iespējas sacensties visiem spēlētājiem. Dāmām 1. vietu ieguva V. Grimba, vīriešiem M. Baumeistars.

1994. gadā pirmie golfa sezonu atklāja *zeltgadnieki*. Labākos rezultātus uzrādīja Anatols Litavnieks – 81 un Vija Grimba – 90. Sezonas atklāšanas sacensībās *Maples of Balantrae* klubā piedalījās 41 spēlētājs. Dāmu klasē uzvarēja labākā Kanadas latviešu golfiste Vija Grimba. Arī vīriešu klasē labāko rezultātu sasniedza A. Litavnieks. Atklātajās Kanadas latviešu meistarsacīksztēs *Cardinal* golfa laukumā nepārspēta palika Vija Grimba. 2. vietā Rasma Kiršteina (Montreāla) Šajās sacensībās Vijai Grimbai un kluba priekšniekam Artūram Antmanim LSAK priekšēdis Juris Zivtiņa pasniedza Latviešu Sporta Padomes Ārzemēs Lielo nozīmi zeltā. Vija izcīnījusi Kanadas latviešu meistares godu 22 reizes, uzvarējusi daudzos turnīros, kā arī guvusi panākumus kanadiešu sacensībās pārstāvot kanadiešu klubu. Artūrs Antmanis vēl joprojām bija viens no labākajiem senioru spēlētājiem. Šajās sacensībās viņu sveica 75 gadu jubilejā. Kanadas latviešu meistartituli viņš izcīnīja 1988. gadā 69 gadu vecumā ar ļoti labu rezultātu 78 un 78, bet galvenais viņa darbs – sporta organizēšanas laukā.

Pavisam ar Lielo nozīmi zeltā savā laikā apbalvoti sekojoši golfa kluba biedri – Jānis Pālens (Nr. 33), Andrejs Richters (37), Zenta Griķe (57), Anatols Litavnieks (168), Arnolds Dzilna (178), Eduards Purgalis (205).

Meistarsacīkstēs vispārējā klasē uzvarēja Ed. Robežnieks. *Zelta* gadu spēlētāji 1994. gadā vēl nospēlēja 7 sacīkstes dažādos laukumos, kuŗas organizēja un vadīja Modris Baumeistars.

Kanadas baltiešu sacensībās latviešiem neveicās. Uzvarēja lietuvieši ar 456 rezultātu. Latviešu vienībā spēlēja A. Litavnieks, E. Robežnieks, P. Godiņš, I. Melnbārdis, Juris Brūniņš, Kurts Bergmanis. A. Dzilna, Ronalds Kuncāns un A. Strīpnieks.

1995. gada sezonu Toronto un apkārtnes golfa klubs iesāka 13. maijā *Maples of Balantrae* golfa laukumā. piedalījās 42 spēlētāji. Labākie rezultāti bija M. Grimbam sen., A. Litavniekam un Ed. Robežniekam – katrs ar 80 sitieniem. Sieviešu klasē labākā bija Velta O'Leary ar 97 sitieniem.

Kanadas latviešu meistarsacīkstēs, kas risinājās divas dienas, *Cardinal* golfa laukumā 42 spēlētāju vidū labāko rezultātu meistarklasē uzrādīja Ed. Robežnieks ar 160 sitieniem, senioru klasē

A. Litavnieks – 165, vecsenioros uzvarētājs M. Grimba – 166. Sieviešu klasē labākā bija *Jan Silvestri* ar 202 sitieniem.

KANADAS LATVIEŠU GOLFA MEISTARSACĪKŠU UZVARĒTĀJI

Vistitulētākā latviešu golfiste Vija Grimba uzvarējusi 22 reizes no 1970. līdz 1995. gadam

Vīriešu konkurencē:

Kārlis Grundulis (1968, 1973–1975),
Edvards Robežnieks (1990–1995),
Anatols Litavnieks (1978, 1980–1981, 1989),
Māris Mārtinsons (1979, 1982, 1984, 1987),
Dailis Melbārdis (1967),
Anne Antmane (1968, 1976),
Harijs Mikazāns (1969, 1971),
Jānis Kabucis (1970),
Juris Bērziņš (1972),
Mārtiņš Grimba sr. (1976),
Arnolds Dzilna (1977),
Marta Dālberga (1978),
Roberts Metcs (1983, 1986),
Alberts Kalva (1985),
Ian Silvestri (1995)

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES GOLFĀ

Pirmās Ziemeļamerikas golfa sacensības notika 1969. gadā Čikagas golfa kopas ierosmē un tās spēlēja *Kog-Hill* laukumā Čikagā. 1971. gadā ALA Sporta birojs pieņēma lēmumu, ka var piedalīties Kanādas sportisti, kuri ir LSAK biedri.

Ziemeļamerikas latviešu **1975. gada** golfa meistarsacīkstēs Grand Rapidos, *Alpine* laukumos startēja pavisam 39 sportisti. Turnīru vadīja A. Kazlovskis, Ž. Dāvidsons, H. Kerods un J. Kļaviņš. Pēc 2-reiz 18 bedrīšu izspēlēšanas vadībā izvirzījās "kanadietis" Mārtiņš Grimba un Pēteris Daukšs (Grand Rapidi) ar 158 sitieniem. Pārspēlē uzvarēja M. Grimba. Trešā vietā ierindojās pagājušā gada meistars Juris Bērziņš no Kanadas.

1976. gadā Ziemeļamerikas latviešu atklātais turnīrs notika 1. un 2. jūlijā *Glen Cedar* golfa laukumā. Dāmām uzvarēja V. Grimba, 2. A. Dzilna, vīriešiem – M. Grundmanis. No 1979. gada Ziemeļamerikas latviešu golfa meistarsacīkstes notika ASV (Grand Rapidos).

Plašāka informācija ASV nodaļā.

FUTBOLS

1953. gads Kanadā kļuva par latviešu futbola atdzimšanas sākumu. Atzinība par to pienākas Arnoldam Grīnbergam, ar kura enerģisko rīcību nodibināja pirmo latviešu futbola komandu. Pirmās sacensības jaunā vienība aizvadīja ar lietuviešiem un igauņiem. Kanadā, līdzīgi kā ASV, eiropiešu futbols nebija populārs, tāpēc turpmāk latviešu futbolistu pretinieki bija arī ukraiņu un ungāru vienības. Pirmajā latviešu vienībā spēlēja: A. Freibergs, I. Kāpostiņš, Upmalis, Muskats, A. Rāva, Ģīmis, V. Teteris, I. Kajaks, R. Kadiķis, E. Skujiņš, J. Cīruls, Pļavnieks, Vilks, D. Blaubergs, Z. Sproģis. Spēlēs piedalījās arī divi hamiltonieši – E. Bušs un A. Sudmalis.

DV sporta klubs Toronto bija pazīstams ne tikai ar savu basketbola vienību, bet arī ar futbolu. Latviešu futbolisti piedalījās Toronto līgas sacīkstēs, un 1962. gadā komanda, startējot kā *Latvian Hawks*, ieņēma 4. vietu.

1960. gadā Toronto *DV* futbola vienību uzaicināja piedalīties ASV finālspēlēs futbolā, kurās kopš 1956. gada izcīnīja laikraksta *Laiks* izdevēja Helmāra Rudziša dāvāto Latvijas kausu. Pirmā finālspēle starp Toronto *DV* un Čikagas LBFK notika tikai 1961. gadā un *DV* zaudēja ar 1:6. Nākamajā gadā spēles notika Toronto. Piedalījās Ņujorkas *DV*, Čikagas LBFK un Toronto *DV*. Tikai pēc iegūto vārtu attiecības savstarpējās spēlēs varēja noteikt uzvarētāju. Tā bija Toronto *DV*. Kopš tā laika Toronto *DV* bija šī turnīra pastāvīga dalībniece un daudzas reizes arī uzvarētāja.

1963. gada 25. maijā notika Toronto *DV* sporta kluba 10 gadu darbības atcere, pulcinot ap 75 apmeklētāju. *DV* sporta kluba valdē ilgus gadus darbojās R. Kadiķis, A. Grīnbergs, O. Roze, K. Draule, J. Tērauds, K. Gulbis un A. Lucs.

1981. gadā pēc ilgiem klusēšanas gadiem atjaunojās Kanadas latviešu meistarsacīkstes futbolā, reizē nodibinot arī Arnolda Grīnberga ceļojošo piemiņas balvu. Tās izcīņā piedalījās Toronto JKS un Toronto *DV* SK vienības. Ar 4–1 uzvarēja Toronto JKS. Vienībā spēlēja A. Rāva, M. Kārkliņš, P. Rāva, V. Pālens, A. Ozoliņš, T. Lists, I. Blūms, V. Skujiņš, J. Vilmanis, V. Ozols, A. Briedītis, A. Vītols, V. Trence, P. Blatchins, J. Grāvītis. Toronto *DV* – J. Dilevko, E. Lukovskis, R. Dreimanis, A. Siksna, E. Petmanis, J. Glāzers, M. Skuja, J. Kudrašovs, J. Skuja, H. Skuja, V. Dreimanis, K. Gulbis. Arī pēc gada fiziski spēcīgie jaunie JKS zēni uzvarēja Toronto *DV* SK ar 2–1.

1984. gadā Kanadas latviešu sportisti rosīgo vasaras sezonu pabeidza ar gadskārtējām futbola meistarsacīkstēm. Jau ceturto reizi pēc kārtas Arnolda Grīnberga ceļojošo piemiņas balvu ieguva Toronto JKS pārspējot Toronto *DV* SK ar 2–1. Techniski labākā bija *DV* vienība, kas kopā spēlēja arī kanadiešu līgā, bet fiziski spēcīgākā un ātrākā JKS nodrošināja uzvaru.

1985. gadā Kanadas latviešu futbola meistarnosaukumu izcīnīja Toronto *DV*, uzvarot pagarinājumā JKS ar 4–2, pārtrauca imkiešu uzvaru sēriju.

1987. gadā Kanadas latviešu futbola meistars noskaidrojās Sidrabenes laukumā. Sacensība beidzās ar pārliecinošu *DV* SK uzvaru 6–1 pār Toronto JKS, izcīnot arī ceļojošo balvu. Uzvarētāju vienībā spēlēja – A. Ķimens, R. Dreimanis, E. Kārkliņš, A. Lauzis, J. Ķimens, V. Degiorgio, R. Skuja, G. Tannis, V. Dreimanis, G. Skelsa, K. Bergmanis, T. Tērauds.

1990. gadā Kanadas *DV* 40 gadu jubilejas ietvaros Toronto *DV* vienība sacentās ar ASV vienību, ko izveidoja gatavojoties Latvijas Olimpiskās nedēļas sacensībām Rīgā. Otrajā puslaikā E. Tannis spēlēja ASV vienībā un guva arī divus vārtus. Līdz ar to ar 2–0 uzvarēja ASV vienība.

DV Toronto sporta kluba futbola 1990. gada sezona bija veiksmīga, jo *DV* Toronto futbolisti izcīnīja 1. vietu *North York* līgā. Par piedalīšanos Olimpiskās nedēļas sacensībās Latvijā *DV* KV atzinības medaļu un diplomu saņēma Elmārs un Guntars Tannis, Mārtiņš Jansons un Andrejs Ķimens.

KANADAS UN ASV LATVIEŠU SACENSĪBAS FUTBOLĀ

1957. gadā II Kanadas latviešu dziesmu svētku laikā notika labāko ASV un Kanadas latviešu meistarvienību tikšanās. Sacensība starp Ņujorkas *DV* un Toronto *DV* sniedza interesantāko cīņu vairāk 1200 skatītājiem. Spēle noslēdzās 2–2 un neizcīnīts palika Toronto delikatešu veikala *Little Riga* īpašnieka J. Dzeguzes dāvātais kauss. Vienībās spēlēja: Nujorkas *DV* – Vītols, Veiss, Janševskis, Celmaraugs, Ārens, Jēkabsons, Zāmurs, Stots, Eikštrēms, Grasis, Bauers, Konopasevičs, Pērkons, Šūlmeistars. Toronto *DV* – Skomba, Sudmalis, Alksnis, Litavnieks, Richters, Lukovskis, Gulbis, Pavārs, Miezītis, Kudrašovs, Hercbergs, Kajaks, Bušs, Muskats.

1960. gadā Kanadas latviešu futbolistus uzaicināja pirmo reizi piedalīties Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs, kuŗās kopš 1956. gada izcīnīja laikraksta *Laiks* izdevēja Helmāra Rudziša dāvāto Latvijas kausu. Pirmā finālspēle starp Toronto *DV* un Čikagas LBFK notika tikai 1961. gadā, un *DV* zaudēja ar 1:6. Nākamajā gadā spēles notika Toronto. Piedalījās Ņujorkas *DV*, Čikagas LBFK un Toronto *DV*. Tikai pēc iegūto vārtu attiecības savstarpējās spēlēs varēja noteikt uzvarētāju. Tā bija Toronto *DV*. Kopš tā laika Toronto *DV* bija šī turnīra pastāvīga dalībniece un daudzas reizes arī uzvarētāja. Vienībā spēlēja A. Sudmalis, A. Rāva, A. Rode, Kārlis Gulbis, Austris Liepa, Eriks Bušs, G. Ezers, Egils Petmanis, Aleksandrs Kudrašovs, E. Kalniņš, Jānis Vilmanis, Arturs Alksnis, Bruno Hercbergs.

1963. gadā Ziemeļamerikas latviešu futbola meistarsacīkstēs Toronto *DV* vienība pēc uzvaras pār Ņujorkas *DV* (4–0) finālā sacentās ar Čikagas LFK (LBSK). Interesantā spēle notika Čikagā un

beidzās ar mājinieku uzvaru 4–2. Vārtus guva L. Pārups, Bērziņš un E. Tums, bet torontiešu vienībā abus vārtus guva E. Bušs. Tā Helmāra Rudzīša balvu Čikagas LFK ieguva pirmo reizi.

1964. gada Ziemeļamerikas latviešu futbola meistarībā Toronto piedalījās Toronto *DV*, Čikāgas LSK un Ņujorkas *DV*. Otrajā spēlē pelnītu 6–4 uzvaru pret Čikagas LSK guva Toronto *DV*, kuru labā 3 vārtus guva E. Petmanis, bet pa vienam B. Hercbergs, J. Vilmanis un E. Bušs. Ņujorkā spēle starp Toronto *DV* un Ņujorkas *DV* beidzās neizšķirti 0–0.

Turpmāko sacensību plašāks pārskats ASV nodaļā.

NOVUSS

Organizēta novusa pirmsākumi Kanadā saistās ar 1970. gadu, kad pie Toronto *DV* Arnolds Grīnbergs, Žanis Jakobsons, Hermanis Jakobsons un Oskars Roze nodibināja novusa sekciju. Pirmajās oficiālajās latviešu novusa sacīkstēs uzvaras guva A. Grīnbergs, H. Gailis un O. Roze. Turpat 10 gadus vienīgais novusa centrs Kanadā bija Toronto. Neskatoties uz to, ka Kanadā organizēta novusa darbība iesākās desmit gadus vēlāk nekā ASV, jau sākot ar 1973. gadu Kanadas latviešu novusa spēlētāji – V. Teteris, P. Kalniņš, M. Baumeisters ar labiem panākumiem piedalījās Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs unn guva panākumus dubultspēlēs, kur V. Teteris/ M. Baumeisters uzvarējuši 1973., 1977., 1982., 1983. gadā, un individuāli V. Teteris – 1977., 1979., P. Kalniņš – 1976. gadā.

Kanadas vienība 1972. gadā izcīnīja 1. vietu korespondences veida sacensībās. Latvijas kausa izcīņā, kur piedalījās vienības no Austrumu piekrastes un Vidējām Valstīm, Kanadas vienība uzvarēja 1976. gadā. Kaut arī dalībnieku skaits nebija liels, tomēr spēles kvalitāte vienmēr bija augsta.

Ar 1983. gadu Hamiltonā M. Žulpa vadībā izveidojās liela novusa kopa, kura dažu gadu laikā kļuva par vērā ņemamu pretinieku. Kādreiz Hamiltonas *DV Sparta* izcilie volejbolisti, basketbolisti, galda tenisisti, slēpotāji un šāvēji 80. gadu sākumā atkal atgriezās sporta laukumā, šoreiz aizrautīgi spēlējot novusu. Pateicoties Dagmārai un Modrim Žulpiem, kā arī Edītei un Ivaram Lejam, novuss Hamiltonā strauji progresēja, piesaistot spēlei pāri par 20 spēlētāju. Ja Toronto sākuma gados guva samērā vieglas uzvaras pilsētu sacensībās, tad 1986. un 1987. gadā rezultāti bija par labu Hamltonai. Novusa kopā pulcējās gados jauni un perspektīvi spēlētāji kā brāļi Ivars un Ronalds Jēģeri, kas 1987. gadā atklātā turnīrā Toronto pārspēja visus vecmeistarus.

TORONTO *DV* CEĻOJOŠĀ KAUSA IZCĪŅA. KANADAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES

Lai veicinātu novusa spēles popularitāti, 1983. gadā Toronto *DV* nodibināja kausu sacensībai starp Toronto *DV* un Hamiltonas *DV Spartu*. 1985. gadā ceļojošo kausu ieguva Toronto, ar 75–69 pārspējot Hamiltonas vienību jau ceturto gadu no vietas. Toronto vienība bija pārāka sieviešu vienspēlēs un jaukto pāru sacensībā, bet Hamiltona vīriešu vienspēlēs, pāru spēlēs vīriešiem un sievietēm. 1986. gadā novusa klubu sacensībā ar 54,5– 44,5 uzvarēja Hamiltona, lielāko pārsvaru gūstot vīriešu vienspēlēs. *Spartas* vienībā spēlēja A. Ansone, E. Leja, M. Upīte, O. Šustiņš, V. Krauklis, A. Richters, J. Jēģeris, A. Žulps, E. Hjūzs, B. Kuncāns, A. Grīnbergs, Z. Upīte, M. Žulps. Toronto – L. Alanga, V. Ādmine, V. Nurse, M. Baumeisters, H. Jakobsons, V. Teteris, A. Dzilna, K. Reinsons, J. Ertmanis, A. Orste, U. Roze.

1987. gadā Toronto *DV* kausa izcīņā atkal uzvarētāji bija Hamiltonas novusisti, kas uzvarēja ar 74,5–69,5. Šoreiz vienspēlēs labāki bija torontieši, bet rezultātu izšķīra pāru spēles, kurās uzvarētāji bija hamiltonieši.

1987. gada Kanadas latviešu novusa meistarsacīkstēs vienspēlēs piedalījās 20 dalībnieki. Hamiltonas *DV Sparta* izcīnīja visas pirmās vietas. Pirmo reizi meistaru vienspēlē izcīnīja hamiltonietis An-

drejs Richters, bet tālākās vietas varēja noteikt tikai pēc pārspēlēm, 2. vietā V. Teteris, 3. P. Kalniņš, 4. M. Baumeisters (visi Toronto). Sieviešu vienspēlēs 1. M. Upīte (Hamiltona), 2. A. Ansone, 3. V. Nurse. Vīriešiem pāru spēlēs 1. I. Jēģeris/Z. Upīte (Hamiltona), sievietēm A. Ansone/M. Žulpa.

1988. gadā Hamiltonas novusistu uzvaru sērija turpinājās. Toronto *DV* nodaļas dāvinātā kausa izcīņā hamiltonieši uzvarēja ar līdz šim augstāko rezultātu 89,5–54,5. Vīriešu vienspēlēs hamiltonieši bija pārāki ar 61–39. Lielāko punktu skaitu – 8 no 10 guva 16-gadīgais Ivars Jēģeris, arī sievietēm labākā bija M. Upīte (Hamiltona). Vēl Hamiltonas sastāvā spēlēja M. Žulps, T. Tērauds, V. Krauklis, B. Kuncāns, A. Richters, R. Jēģeris, T. Ansons, A. Ansone, D. Žulpa. Toronto – M. Baumeisters, V. Teteris, A. Antmanis, A. Orste, P. Kalniņš, H. Jakobsons, U. Roze, J. Ertmanis, H. Briksnis, J. Tērauds, L. Alanga, V. Nurse, G. Mackara.

1988. gadā Hamiltonas novusisti iedibināja M. un Z. Upītes dāvātas balvas izcīņu. Pirmajā sacensībā hamiltonieši, pārstāvot *DV* Hamiltonas sporta kopas novusa sekciju, uzvarēja Toronto ar 107–58. Vīriešu vienspēlē labākais bija Ivars Jēģeris un Andrejs Richters, arī sievietēm pārākas bija hamiltonietes Edīte Leja, A. Ansone un D. Žulpa.

1989. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstes novusā notika Toronto – *DV* Hamiltonas sporta kopas *Sparta* sarīkojumā. Vīriešiem vienspēlēs piedalījās 18 dalībnieki, un pirmo reizi meistaru izcīnīja 2. globālo latviešu spēļu Sidnejā uzvarētājs Ivars Jēģeris (Hamiltona), 2. P. Kalniņš, 3. V. Teteris (abi Toronto). Sieviešu sacensībās uzvarēja Velta Nurse (Toronto), 2. M. Upīte (Hamiltona), 3. E. Leja (Hamiltona). Jauktajās dubultspēlēs savu iepriekšējā gada panākumu atkārtoja V. Nurse/M. Baumeisters (Toronto). Vīriešu dubultspēlēs (7 pāri) labākie bija B. Kuncāns/Z. Upīte (Hamiltona).

1990. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs piedalījās 22 dalībnieki un 5 dalībnieces vienspēlēs un 10 pāri dubultspēlēs. 1. vietu dubultspēlē ieguva vecmeistari, daudzkārtējie Ziemeļamerikas, Kanadas un citu sacensību uzvarētāji V. Teteris un M. Baumeisters. Vīriešu vienspēlē uzvarēja V. Teteris, aiz sevis atstājot Ziedoni Upīti, 3. v. A. Richteru un I. Jēģeri (visi Hamiltona). Sievietēm uzvaru izcīnīja E. Leja (Hamiltona). Dubultspēlē sievietēm 1. vietu izcīnīja Hamiltonas spēlētājas E. Leja/A. Ansone. Jauktajās dubultspēlēs uzvarēja V. Nurse/M. Baumeisters (Toronto).

Draudzības sacensībās ar Toronto *DV* vienību hamiltonieši uzvarēja ar 84,5 pret 59,5.

1990. gadā Kanadas *DV* jubilejas ietvaros notika arī novusa sacensības. 16 dalībnieku no Toronto un Hamiltonas labāko spēli parādīja Ivars Jēģeris un L. Alanga. Sacensības notika pirms došanās uz Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēm Priedainē.

1992. gada Tornto *DV* un Hamiltonas *Sparta*s kārtējā tikšanās beidzās ar hamiltoniešu uzvaru 74–60. Vīriešu vienspēlēs 20 dalībnieku vidū labāko rezultātu uzrādīja O. Šustiņš (Hamiltona). No 2. līdz 4. vietai ieņēma R. un I. Jēģeri un V. Teteris.

Sieviešu vienspēlēs uzvarēja V. Nurse (Toronto). Dubultspēlēs labākie bija torontieši – V. Teteris/M. Baumeistars, V. Nurse/V. Ādmine, toties jauktajās uzvarēja E. Leja/I. Jēģeris.

1992. gada Kanadas latviešu meistarsacīkstēs Toronto vīriešu vienspēlēs brāļi Jēģeri savā starpā noskaidroja labāko novusistu. Pārspēlē uzvarēja Ivars. Arī nākamās trīs vietas noskaidroja pārspēlēs. P. Kalniņš pārspēja V. Teteri un M. Baumeisteru. Vīriešu dubultspēlēs nepārspēti palika V. Teteris/M. Baumeisters. Hamiltonā risinājās sacensības sievietēm. Vienspēlēs piedalījās četras konkurentes: E. Leja, M. Upīte no Hamiltonas un V. Nurse, V. Ādmine no Toronto. Labākos panākumus guva V. Nurse. Jauktajās dubultspēlēs uzvarēja M. Upīte/R. Jēģeris (Hamiltona).

1993. gada Toronto atklātās meistarsacīkstes novusā pabeidza decembrī. Sacensības notika divos apļos, un tajās piedalījās 16 dalībnieki. Uzvarēja Modris Baumeisters. No sievietēm labāko rezultātu uzrādīja V. Ādmine. V. Martinaiša dāvātā ceļojošā kausa sacensībās ātrspēlē uzvarēja P. Kalniņš.

1994. gada pavasarī Toronto notika Kanadas latviešu meistarsacīkstes vīriešiem, bet Hamiltonā vienspēles un dubultspēles sievietēm un jauktās dubultspēles. Arī šajā gadā I. Jēģeris no jauna pierādīja savu meistarību, piedaloties visiem labākajiem novusistiem. Vīriešu dubultspēlē brāļi Jēģeri

pārspēlē uzvarēja vairākkārtīgos Ziemeļamerikas, Kanadas un Toronto meistarus V. Teteri/M. Baumeisteri. Sacensībās sievietēm piedalījās 5 dalībnieces. Neilgi pirms sacensībām no dzīves šķīrās Velta Nurse, viena no labākām Ziemeļamerikas novusistēm. Sacensībās uzvarēja Edīte Leja. Jauktajās dubultspēlēs uzvarēja hamiltonieši E. Leja/I. Jēģeris, kuŗi meistartituli izcīnīja trešo reizi. 1990. gadā aizsākās Liepājas balvas izcīņā vienībām, kur piedalījās divas vienības no Toronto un divas no Hamiltonas, finālā tikās abas Hamiltonas vienības. Šoreiz uzvarēja brāļu Jēģeru vienība.

1995. gadā *DV* Toronto nod. novusa kluba meistarsacīkstēs individuālās spēlēs uzvarēja daudzkārtējais meistars Valdis Teteris, atstājot 2. vietā pagājušā gada meistaru Modri Baumeistaru, 3. v. Arturs Antmanis. Dubultspēlēs bez zaudējumiem uzvarēja Ojārs Ābolkalns/Elmārs Jaunzems.

Kluba rīkotajās Kanadas latviešu meistarsacīkstēs vīriešiem uzvarēja Ronalds Jēģeris, 2. vietā Ivars Jēģeris, 3. v. V. Teteris. Dubultspēlēs nepārspēti palika V. Teteris/M. Baumeistars. Ronalds Jēģeris 62 setos ieguva 31 viensitienu, kas bija sevišķs sasniegums.

Hamiltonas *Sparta* rīkoja Kanadas latviešu meistarsacīkstes sievietēm un jauktās dubultspēles. Vienspēļu turnīrā uzvarēja Aina Ansone, bet jauktās dubultspēlēs uzvarēja E. Leja/I. Jēģeris.

1995. gadā Toronto *DV* novusa kluba 25 gadu atcere iesākās ar atklāto turnīru *DV* Toronto nod. namā 29. oktobrī. 26 dalībnieki sacentās trijās grupās un katras grupas pirmie četri dalībnieki iekļuva finālā. Uzvarēja jau daudzkārtējais meistars Ivars Jēģeris (Hamiltona), 2. v. Pauls Kalniņš, 3. v. Valdis Teteris (abi Toronto). Viensitiena balvu ieguva Alfrēds Grīnbergs (Hamiltona). Tajā pašā laikā Hamiltonā sacentās arī dāmas. Uzvarēja Maija Upīte, 2. v. Edīte Leja, 3. v. Aina Ansone. *DV* Toronto klubu jubilejā sveica *DV* Hamiltonas klubs *Sparta* un Novusa klubs. Nākamajā dienā notika ASV un Kanadas latviešu izlašu turnīrs novusā, kuŗā izcīnīja H. Lapiņa mūžīgi ceļojošo piemiņas balvu. Šoreiz uzvarēja Kanadas izlase – I. Jēģeris, V. Teteris, V. Krauklis, P. Kalniņš, Ron. Jēģeris un M. Baumeistars.

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES NOVUSĀ. KANADAS UN ASV IZLAŠU SACENSĪBAS

1971. gadā Čikagā notika ASV latviešu meistarsacīkstes novusā, kuŗās pirmo reizi piedalījās Kanadas latviešu novusisti. No šī brīža tās turpmāk apzīmēja par Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēm. 1973. gadā, nodibinoties Ziemeļamerikas novusa savienībai (ZALNS), tajā iesaistījās arī Kanadas spēlētāji. Kopš tā laika rēgulāri notika ASV un Kanadas latviešu izlases sacensības. Ceļojošo balvu ASV – Kanadas izlases sacensībām dāvāja H. Lapiņš, sava brāļa, 1936. gada Latvijas meistara, piemiņai, kuŗš 1940. gadā pazuda bez vēsts. 1972. gadā Kanadas un ASV novusisti vienojās, ka novusa izlases sacensības notiks katru gadu rudenī Toronto, Kanadā, bet Ziemeļamerikas meistarsacīkstes maijā ASV.

Reizē ar Ziemeļamerikas meistarsacīkstēm notika arī Latvijas kausa izcīņa, kuŗu V. Lankas ierosmē **1972. gadā** dāvāja Filadelfijas spēlētāji St. Misjūns, E. Vītols, H. Rings un V. Lanka. Tajās piedalījās vienības no Kanadas, Austrumu piekrastes un Vidējām valstīm četru cilvēku sastāvā. Šo ierosinājumu apstiprināja ALA Fiziskās audzināšanas un sporta birojs. Pirmā Latvijas kausa izcīņa notika 1973. gada 5. un 6. maijā Čikagā, kur pārliecinoši uzvarēja Filadelfijas vienība – St. Misjūns, E. Vītols, H. Rings un I. Štūlmanis. 2. vietā Čikagas vienība, 3. v. – Kanadas vienība. Līdz 1978. gadam piedalījās tikai trīs vienības – Austrumu piekraste, Vidējās Valstis un Kanada. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs galvenie konkurenti vienmēr bijuši Austrumu piekrastes spēlētāji A. Raminš, P. Stērste, V. Glaznavs, St. Misjuns, Kanadas V. Teteris, P. Kalniņš, M. Baumeisters, Vidējās valstīs – K. Kezbers, F. Kalve, L. Šahnazāriāns.

Viens no labākajiem latviešu novusa spēlētājiem Valdis Teteris 1975. gadā ieguva Ilinojas latviešu kredītsabiedrības balvu labākajam spēlētājam Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs, novērtējot viņa sasniegumus viespēlē, dubultspēlē un viensitienos.

Kopš **1976. gada** Ziemeļamerikas latviešu novusa meistarsacīkstēs dalībnieki tika sadalīti meistaru un vispārējā klasē. 1977. gadā meistarklasē spēlēja P. Kalniņš, K. Ārens, I. Štūlmanis, K. Kezbers, A. Raminš, V. Glaznavs, E. Vītols, V. Teteris, E. Ābelīte, L. Šachnazarians, St. Misjūns, P. Stērste, O. Tamužs, E. Stērste, A. Kandrovičs, R. Pērkons. Sacensības notika katru gadu, izņemot 1985. gadu, kad notika 1. globālās latviešu meistarsacīkstes un 1987. gadu, kad meistarsacīkstes risinājās Toronto, Kanadā.

Sākot ar **1981. gadu**, ZALNS sāka izvērtēt labākos latviešu novusa spēlētājus aizvadītajā sezonā, pielietojot punktu sistēmu, kurā ieskaitītas izcīnītās vietas viena gada laikā. Savienības mērķis bija iesaistīt vairāk spēlētāju galvenajās novusa sacensībās, lai ieinteresētu spēlētājus nezaudēt punktus. Vīriešiem par 1980. gadā lielāko punktu skaitu ieguva Valdis Teteris (Toronto) – 56 punkti, tālāk seko L. Šachnazarians (Elkharta) – 50, M. Baumeisters (Toronto) – 36. Sievietēm veiksmīgākās spēlētājas bija Irma Misjūna (Ņudžersija) – 43, Ž. Grīverte (Filadelfija) – 37, K. Vasmane (Filadfelfija) – 32

13. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīktes un Latvijas kausa izcīņa notika Priedainē, Ņudžersijā. Sarīkojumā uz 30 darbības gadiem atskatījās *Kursa*, bet novusa kopa atzīmēja desmito gadadienu. Kaut gan novusisti par dalībnieku skaitu sūdzēties nevarēja, tomēr novusa sekcijas bija tikai atsevišķām ASV sporta kopām. Kanadā strauji pieauga Hamiltonas *DV Sparta* novusa sekcija, kurā jau darbojās 20 dalībnieki.

15. Ziemeļamerikas latviešu novusa meistarsacīkstes Ņujorkā nebija spējušas piesaistīt gaidīto dalībnieku skaitu un sacensības izspēlēja vienā dienā. Sacensības organizēja Ņujorkas *DV* F. Krūmiņa vadībā.

1985. gadā gadā jau 13 gadus notika ASV un Kanadas latviešu novusa izlašu tikšanās. Ja līdzšinējās sacensībās samērā liels pārsvars bija ASV novusistiem, tad 80. gadu vidū, torontiešiem nākot palīgā hamiltoniešiem, Kanadas izlase uzvarēja jau divus gadus pēc kārtas. 1986. gadā jau trešo reizi pēc kārtas H. Lapiņa balvu ieguva Kanadas novusisti. Toronto ASV izlase bija ieradušies ar lielāko vienību – 10 vīrieši un 4 sievietes, tomēr nācās zaudēt ar 52–95. Kanadieši bija pārāki kā vienspēlēs, tā visās pāru sacensībās.

1986. gadā Toronto *DV* nod. novusa klubs noorganizēja ASV un Kanadas latviešu izlašu vienību sacensības. Pirmajā dienā sacenstās katras zemes vienības, kuru sastāvā bija 10 vīrieši un 4 sievietes, un ar 95–52 pārāki bija Kanadas spēlētāji, kuru satāvā bija Toronto un Hamiltonas sportisti. Trešo reizi pēc kārtas viņi izcīnīja jau aizsaulē aizgājušā daiļamatnieka H. Lapiņa 1973. gadā dāvāto ceļojošo kausu. Līdz šim to 9 reizes bija izcīnījusi ASV vienība, bet 5 reizes Kanadas. Otrajā dienā, pēc īsa piemiņas brīža atceroties Vitoldu Lanku (Filadelfija), notika individuālās sacensības, kurās sacentās 12 labākie spēlētāji. Uzvarēja viesis no ASV L. Šachnazarians, 2. v. P. Kalniņš (Toronto), 3. v. M. Žulps (Hamiltona). Viensitienu balvu arī ieguva L. Šachnazarians. Sieviešu vienspēlēs uzvarēja V. Nurse, 2. v. L. Alanga (abasToronto), 3. v. A. Ansone (Hamiltona).

1987. gadā Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes rīkoja Kanada. Laika ritējumā tā rosība, kas kādreiz valdīja ASV Austrumu piekrastē un Vidējās valstīs, bija samazinājusies. Šoreiz sacensībās Toronto piedalījās tikai 6 ASV un 25 Kanadas novusa spēlētāji. Sieviešu konkurencē piedalījās tikai Kanadas pārstāves. Triju dalībnieču konkurencē uzvaru izcīnīja A. Ansone (Hamiltona), 2. V. Nurse (Toronto), 3. D. Žulpa (Hamiltona). Vīriešiem spēles bija saistošas. 25 dalībnieku vidū tikai par puspunktu uzvarēja L. Šachnazarians (Elkharta). Lai noskaidrotu tālākās vietas, bija nepieciešama pārspēle. 2. vietā ierindojās sacensību jaunākais dalībnieks Ivars Jēģeris (Hamiltona), 3. V. Glaznavs (Ņujorka). Latvijas kausa izcīņā ASV Austrumu piekrastes izlase (P. Stērste, V. Glaznavs, St. Misjūns, H. Rings) ar 9–3 pārspēja Hamiltonas *Spartu* (I. Jēģers, B. Kuncāns, V. Krauklis, M. Žulps).

1987. gadā pārcēla sacensību datumus tradicionālajām ASV un Kanadas latviešu novusistu izlases sacensībām, tādēļ neieradās neviens ASV spēlētājs. Tomēr sacensības notika, piedaloties tikai Kanadas novusistiem. Sieviešu vienspēlēs uzvarēja L. Alanga (Toronto), jauktajās dubultspēlēs

L. Alanga/V. Teteris, vīriešu dubultspēlēs A. Richters/M. Žulps uzvarēja M. Baumeisteru/V. Teteri. Vienspēles turnīrā uzvarēja Ivars Jēģeris.

1989. gada Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes novusā notika Ņudžersijā, Priedainē. Šoreiz piedalījās tikai 14 dalībnieki (12 vīrieši, 2 sievietes). Triumfēja Kanadas novusisti. Valdis Teteris (Kanada) guva pārliecinošu uzvaru vienspēlēs, dubultspēlēs kopā ar M. Baumeisteru un kopā ar P. Kalniņu uzrādīja lielāko viensistienu skaitu. Latvijas kausa izcīņā *DV* Toronto novusa klubs uzvarēja ar 10–1 ASV Austrumu piekrastes vienību.

1990. gadā Ziemeļamerikas latviešu novusa meistarsacīkstes notika Priedainē, Ņudžersijā. Neskatoties, ka Kanada bija kupli pārstāvēta, uzvaru guva ASV novusisti, uzvarot abās vienspēlēs un Latvijas kausa izcīņā. Vīriešu vienspēlēs 20 dalībnieki bija sadalīti divās grupās, un finālā vislabāk veicās L. Šachnazarianam, kas pārspēlē uzvarēja St. Misjūnu. Sievietēm piedalījās 7 dalībnieces, un meistarnosaukumu guva Sandra Ringa-Valzaka (Filadelfija). Sieviešu dubultspēlēs pārsteigumu sagādāja kanadietes E. Leja un A. Ansone. Latvijas kausa izcīņā piedalījās 4 vienības: divas ASV un pa vienai no Toronto un Hamiltonas. Uzvarēja ASV I (L. Šachnazarians, S. Misjūns, E. Vītols, V. Glaznavs), 2. v. Hamiltonas *DV Sparta*, 3. v. Toronto *DV*.

1990. gadā septiņpadsmito reizi satikās ASV un Kanadas latviešu izlases novusisti H. Lapiņa ceļojošās balvas izcīņā. Izlašu sacensībās jau septīto reizi uzvarēja kanadieši. Atklātā vīriešu un sieviešu vienspēļu turnīrā vīriešiem uzvarēja L. Šachnazarians, sievietēm I. Misjūna.

1991. gada rudenī Toronto notika tradicionālās ASV un Kanadas latviešu izlašu sacensības novusā. Šoreiz bija ieradušies tikai 5 ASV novusisti, tādēļ sieviešu vienspēles un dubultspēles, kā arī jauktās spēles nenotika, tā spēlēm atņemot no parasti piedzīvotā spraiguma. Vīriešu vienspēlēs Kanada uzvarēja ar 17,5–7,5, dubultspēlēs 3,5–05. Pirmajā dienā izspēlēja individuālās vienspēles, kurās piedalījās 24 vīrieši un 4 sievietes. Uzvarētāju noskaidroja pārspēlē starp L. Šachnazarianu (Elkharta) un I. Jēģeri (Hamiltona). Uzvarēja L. Šachnazarians. Sieviešu vienspēlēs labākā bija E. Leja.

Deviņpadsmitās Kanadas un ASV vienību sacensības novusā notika **1992. gada** 31. oktobrī un 1. novembrī Toronto. Šoreiz ASV izlase spēlēja kuplā sastāvā – astoņi spēlētāji. Visās grupās uzvarēja kanadieši, atskaitot vīriešu dubultspēles, kas beidzās neizšķirti. Tradicionālajā atklātajā novusa turnīrā piedalījās 37 dalībnieki, no tiem 31 vīrietis, 6 sievietes. Finālsacensībās bez zaudējuma un piecas spēles beidzot neizšķirti, uzvarēja septiņkārtējais Ziemeļamerikas meistars Leons Šachnazarians. 2. vietā I. Jēģeris,3. v. – O. Šustiņš (abi Hamiltona). Sievietēm uzvarēja A. Grīviņa (Ņujorka), 2. V. Nurse (Toronto), 3. E. Leja (Hamiltona).

1992. gada 4., 5. maijā Ņudžersijā, notika Ziemeļamerikas novusa meistarsacīkstes. Kanadu pārstāvēja 9 vīrieši un 3 sievietes. Finālā vienspēlēs labāk veicās L. Šachnazarianam, kas A. Ramiņa ceļojošo balvu izcīnīja jau septīto reizi. Labākā spēlētāja balvu ieguva I. Jēģeris, kas bija otrais vienspēlēs un otrais viensitienos. Dubultspēlēs uzvarēja V. Teteris/M. Baumeisters. Sievietēm vienspēlēs E. Leja, dubultspēlēs E. Leja/V. Ādmine. Latvijas kausa izcīņā piedalījās četras vienības. Finālā Hamiltona uzvarēja Toronto un uz vienu gadu ieguva kausu.

1993. gada 1. un 2. maijā Priedainē pulcējās ASV un Kanadas labākie novusisti, lai sacenstos Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs. Tikko izcīnītajam Kanadas latviešu meistara titulam Ivars Jēģeris (Hamiltona) pievienoja arī Ziemeļamerikas meistartitulu vienspēlē un dubultspēlē kopā ar jaunāko brāli Ronaldu. Viņš ieguva arī labākā spēlētāja balvu. Latvijas kausa izcīņā četru vienību konkurencē atkal labāko sniegumu parādīja *DV* Hamiltonas *Sparta* novusa vienība, kas pārspēja visas vienības.

1994. gadā Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs Priedainē piedalījās vienīgais Kanadas novusa pārstāvis Valdis Teteris. Meistarsacīkstēs bija mazākais dalībnieku skaits kopš meistarsacīkšu sākuma – 12. Piedalījās arī viesis no Latvijas – H. Bērmanis. Vīriešu vienspēlēs 10 dalībnieki sacentās katrs ar katru. L. Šachnazarians, vairākkārtējs Ziemeļamerikas meistars, arī šoreiz demonstrēja atzīstamu meistarību. Dubultspēlēs (6 pāri) visus uzvarēja L. Šachnazarians/V. Teteris. Lai

noskaidrotu Latvijas kausa ieguvēju vienību, balvas dāvātāji (St. Misjūns, E. Vītols, H. Rings) pieaicināja V. Teteri ASV I komandā, kas pēc sīvām cīņām uzvarēja ASV II (H. Bērmanis, F. Krūmiņš, L. Šachnazarians, V. Glaznavs).

Sacensību statistika ASV novusa nodaļā.

PASAULES LATVIEŠU KORESPONDENCSACENSĪBAS NOVUSĀ

1970. gadā Austrālijas Latviešu sporta pārvaldes priekšnieks Gunārs Bērzzariņš ierosināja rīkot korespondences veida sacensības vienībām. Pirmajās sacensībās piedalījās tikai vienības no ASV un Austrālijas. Uzvarēja Filadelfijas novusa kopas vienība.

1971. gadā tika izsludinātas pirmās pasaules latviešu korespondencsacensības novusā. Tomēr piedalījās tikai vienības no ASV un Austrālijas. Šoreiz uzvarēja *Adelaides Sporta kluba* vienība – Gunārs Bērzzariņš, Arvīds Jankevics, Egils Osis, Nils Broders, Augusts Rings, Juris Dancis, Inga Freidenfelds, Andis Bērziņš, Pēteris Jankalvis un Gunārs Kargans.

1972. gadā piesacījās jau 4 vienības un uzvaru guva Kanadas vienība – Toronto *DV*.

1973. gadā sacensībās tika ieviests papildinājums, kas noteica arī individuāli labāko rezultātu vērtēšanu. Vienībām uzvarēja Filadelfijas novusa kopas vienība: St. Misjūns, A. Ramiņš, I. Štūlmanis, E. Vītols, J. Tuvikēne, H. Rings, V. Lanka, bet individuāli sniegums uzrādīja I. Štūlmanis (Fil.) Turpmākajās vietās Toronto *DV*, Čikagas novusa kopa, Kalamazū vienība, Adelaides Sporta klubs, Lesteres vienība (Anglijas), *DVF* Mansfīldas vienība (Anglija).

Visas korespondences sacensības no 1970. gadu Latviešu Sporta Padomes Brīvajā pasaulē uzdevumā kārtoja G. Bērzzariņš Austrālijā. Sākot no 1974. gada sacensības uzņēmās kārtot Ziemeļamerikas Latviešu novusa savienība (ZALNS).

1974. gadā vienībā uzvarēja Kalamazū novusa vienība. Tālākās vietās Toronto *DV*, Filadelfijas novusa kopa. Individuāli labākais – L. Šachnazarians (Kalamazū novusa kopa).

1975. gadā uzvarēja Filadelfijas novusa kopa: St. Misjūns, A. Ramiņš, I. Štūlmanis, E. Vītols, J. Tuvikēne, H. Rings, nākamajās vietās – Čikagas novusa kopa, Toronto *DV* novusa kopa, Kalamazū novusa kopa, Anglijas *DVF* Mansfildas sporta kopa, Austrālijas ASK, Anglijas *DVF* Lesteres nodaļa, Ņujorkas *DV* novusa kopa, Anglijas *DVF* Notinghemas sporta kopa. Individuāli labākais sniegums bija F. Kalvem (Čikagas novusa kopa).

1976. gadā vienībām labākā bija Filadelfijas novusa kopa. Aiz tās palika Čikagas novusa kopa, Kalamazū novusa kopa. Individuāli labākais F. Kalve (Čikagas novusa kopa).

1977. gadā labākā vienība bija Kalamazū novusa kopa. Tālākajās vietās Filadelfijas novusa kopa, Čikagas novusa kopa, Ņudžersijas novusa kopa, Toronto *DV*, Adelaide (Austrālija). Individuāli labākais vecmeistars Alberts Ramiņš (Filadelfijas novusa kopa).

1978. gadā labākā bija Kalamazū Latviešu biedrības novusa kopa (M. Laurens, J. Balks, L. Šachnazarians, J. Šverns, A. Ģirupnieks, J. Šmits). Aiz viņiem palika Ņudžersijas latviešu biedrības kopa *Kursa*, Filadelfijas novusa kopa, Čikagas latviešu biedrības novusa kopa, *DV* Toronto novusa klubs un *MLS* (*Melburnas Latviešu Sports* Austrālijā) novusa nozare. Individuāli labākais rezultāts bija Miķelim Laurenam (Kalamazū).

1980. gadā labākā bija Kalamazū LB novusa kopa ar izcīnītiem 48 punktiem. Aiz viņiem palika Čikagas novusa kopa, Adelaides ASK, Toronto *DV* novusa klubs un Melburnas Latviešu sporta vienība. Individuāli labāko rezultātu uzrādīja L. Šachnazarians.

1981. gadā LSP korespondencsacensībās novusā piedalījās tikai četras vienības. Uzvarēja Toronto *DV* novusa klubs – V. Teteris, M. Baumeisters, P. Kalniņš, H. Vaits, K. Reinsons, A. Dzilna, sasniedzot 56 punktus. Individuāli labākais bija K. Ķezbers (Čikaga), V. Teteris (Toronto), P. Kalniņš (Toronto).

PAUKOŠANA

Jau trimdas sākuma gados Toronto bija izveidojusies arī spēcīga paukotāju sekcija, kurā darbojās pieredzes bagātie Herberts Zichmanis, Andrejs Lakstīgala, Augusts Iltners un citi. 1951. gada novembrī Toronto notika pirmās Ziemeļamerikas latviešu individuālās meistarsacīkstes paukošanā ar zobenu. 1952. gadā februārī notika Kanadas latviešu meistarsacīkstes paukošanā ar floreti, špagu un arī zobenu, bet oktōbrī Toronto risinājās jau 2. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes paukošanā visos ieroču veidos. Kanadu pārstāvēja H. Zichmanis, Vāvere, Muskats, A. Iltners un Vitolds Henišs, bet ASV Krūmiņš, Aleksandrs Aizstrauts, Zigurds Kaktiņš, Visvaldis Bergs, H. Aizstrauts, Krastiņš un Stankēvičs. Tās bija pēdējās Ziemeļamerikas latviešu sacensības.

PELDĒŠANA

1967. gadā Kanadas latviešu sports kļuva bagātāks ar jaunu nozari – peldēšanu. Pirmajās meistarsacīkstēs piedalījās 16 dalībnieki, rādot atzīstamu prasmi, taču rezultāti nebija tik augsti kā ASV latviešu peldētājiem. Sacensībās arī nepiedalījās visi labākie latviešu jauniešu, kas sekmīgi startējuši pilsētu skolu sacensībās. Sacensību uzvarētāju vidū bija Andris Bergvalds, Guntis Brumelis, Valdis Pālens, Māris Kārkliņš, Namejs Batraks, Māris Zvejnieks, Dāvis Zvejnieks. Meiteņu grupās bija tikai trīs dalībnieces – Ruta Sīle, Daina Brumele, un Daina Siliņa.

1968. gadā Kanadas latviešu peldēšanas meistarsacīkstes jauniešiem notika *University Settlement Recreation Centre* peldētavā Toronto. Piedalījās 13 dalībnieki. Nelielais dalībnieku skaits norādīja uz peldēšanas sporta nepopularitāti Kanadas skolās, kur ziemā skolu peldbaseini bija slēgti un nenotika sacensības.

Trešās Kanadas latviešu meistarsacīkstes jauniešiem notika **1969. gadā** *University Settlement Recreation Centre* peldētavā Toronto. Dalībnieku skaits (25) un sagatavotības līmenis bija pieaudzis, kas viesa cerības, ka Kanadā aug spējīga jauno peldētāju saime. Meiteņu vecākajā grupā (1952. g. un vecākas) labus rezultātus sasniedza Karena Vaite, (1954–1953) Geila Vaite, (1956–1955) Rita Langenfelde un Nensija Vaite, (1958–1957) Ruta Sīle, jaunākajā grupā – Sandra Sīle un Daina Vāgnere. Zēnu sacensībās labākos rezultātus (sākot no jaunākās grupas) uzrādīja Roberts un Aldis Vāgneri, Mārtiņš Grimba, Edgars Goba, Ivars Grimba, Māris Kārkliņš, Juri Bruniņš, Valdis Pālens, Imants Kārkliņs un Kārlis Jirgens.

Ceturtās Kanadas latviešu meistarsacīkstes jauniešiem notika **1970. gadā** *University Settlement Recreation Centre* peldētavā Toronto. Dalībnieku skaits (22) un sastāvs bija gandrīz nemainīgs. Meitenēm konkurenci veidoja tikai divas dalībnieces jaunākās vecuma grupās, atskaitot 1959.–1958. g. grupā (4), bet jauniešiem sacensības risinājās starp Andri Lauri, Māri un Imantu Kārkliņiem un Juri Bruniņu.

Piektās Kanadas latviešu meistarsacīkstes peldēšanā **1971. gadā** pulcēja 22 jaunos peldētājus, kuri sacentās piecās vecuma grupās. Labākos rezultātus uzrādīja (neatkarīgi no vecuma grupas): brīvajā stilā K. Jirgens, uz krūtīm A. Sīlis, uz muguras un tauriņstilā I. Grimba, meitenēm brīvajā stilā, uz krūtīm un uz muguras R. Langenfelde. 4x50 j. brīvā stila stafetē uzvarēja Toronto I (Langenfelds, M. un I. Grimbas, Kalniņš), 2. v. Toronto II, 3. v. Hamiltonas *Sparta*.

60.–70. gados LSAK peldēšanas nozari vadīja Gunārs Gubiņš. Plašākas sacensības varēja noorganizēt ar visu trīs baltiešu tautu pārstāvju piedalīšanos.

1974. gadā latviešu meistarsacīkstes peldēšanā risinājās kopā ar Ziemeļamerikas igauņu sacensībām, kas kopā pulcēja apmēram 50 dalībniekus. Latviešu peldētāji bija ieradušies pat no Ņujorkas, Otavas un Sadberijas.

70. gados Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstes peldēšanā notika Sidrabenē reizē ar sacensībām vieglatlētikā. Sacensības notika 25 metru distancē, pielāgojoties vietējiem apstākļiem

Brontas upē. Ilgus gadus peldēšanas nodarbības vadīja Judīte Vāgnere. Vairākums jaunieši peldēja savu skolu vienībās, kā arī kanadiešu klubos.

1975. gadā sporta svētkos Sidrabenē notika peldēšanas sacensības starp Sidrabenes un Saulaines vienībām. Iepriecināja kuplais dalībnieku skaits (58 trijās vecuma grupās) un jauno peldētāju tehnika. Sidrabenes nometne bija dāvājusi balvas labākiem peldētājiem savās vecuma grupās. Tās ieguva jaunākajā grupā Daina Apene un Āris Mačiņš, vidējā Daina Vāgnere un Roberts Rāva, vecākajā – Rita Bērze, Raimonds Kalniņš un Aldis Vāgners, un Arturs Lapiņš "senioru" grupā.

1979. gadā Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstes peldēšanā notika Sidrabenē. Sacensības, kurās piedalījās 68 jaunie sportisti, vadīja Valdis Vāgners. Nometnes balvas peldēšanā izcīnīja Mārtiņš Gaide, uzvarot savā vecuma grupā (1966–1968) visās disciplīnās un Anita Matusēviča (1963–1965).

1986. gadā peldēšanas sacensībās piedalījās 50 dalībnieki, kas sacentās Sidrabenes nometnes ilggadējās sporta instruktores Judītes Vāgneres vadībā. Sacensībās noskaidrojās arī Roberta Plūmes piemiņas balvas ieguvējs, kuru piešķīra par labākiem panākumiem zēniem līdz 16 gadu vecumam, ņemot vērā panākumus vieglatlētikā un peldēšanā. Šo apbalvojumu ieguva Edgars Apse. Balvas labākajiem peldētājiem saņēma Lara Zentiņa, Māra Eglīte, Maira Skuja.

SLĒPOŠANA

Latviešu slēpošanas bāze bija *Happy Hills* slēpošanas centrs, kas piederēja N. Fjodorovam, K. Taškānam un S. Vasarājam. 1967. gadā šeit notika pirmās Kanadas latviešu meistarsacīkstes kalnu slēpošanā. Vispārējā klasē startēja 8 dalībnieki. Slalomā un nobraucienā uzvarēja Uldis Amoliņš. Jauniešu grupā līdz 16 gadiem slalomā un nobraucienā labāko laiku uzrādīja A. Puķītis.

1968. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstes kalnu slēpošanā notika *Happy Hills*. Piedalījās 13 dalībnieki, kuri sacentās slalomā un milzu slalomā. Slalomā vispārējā klasē uzvarēja A. Mackars, jauniešu klasē A. Liepiņš, meitenēm V. Mackare. Milzu slalomā – vispārējā klasē uzvarēja J. Lāma, jauniešiem U. Siksna, meitenēm V. Mackare. Lai veicinātu latviešu jauniešu sacīkšu slēpošanas sportu Kanadā *Happy Hills* īpašnieki dāvāja īpašu balvu kalnu slēpošanas disciplīnām, kuras izcīņā varēja piedalīties jaunieši līdz 17 gadiem. Pirmajā izcīņā piedalījās 8 dalībnieki, un balvu ieguva Andris Liepiņš, kas uzvarēja kā slalomā, tā nobraucienā. 2. vietā Uldis Siksna, bet 3. vietā – Andis Siksna.

Otra slēpošanas bāze bija igauņu *Devil's Elbow*, kur pārsvarā notika arī Ziemeļamerikas baltiešu slēpošanas meistarsacīkstes, ko pārmaiņus rīkoja baltiešu sportisti. 1973. gadā tās rīkoja LSAK slēpošanas nozare. Piedalījās līdz šim lielākais dalībnieku skaits – 67 (27 igauņi, 20 latvieši un 20 lietuvieši) kas sacentās divos slaloma un vienā milzu slaloma braucienā.

Latviešus pārstāvēja Kanadas sportisti, jo tajā pašā laikā notika arī ASV latviešu meistarsacīkstes slēpošanā. Sieviešu sacensībās milzu slalomā uzvarēja Renda Lazdiņa (MLSK). Jaunāko zēnu grupā – Andris Briedis (MLSK), vecāko zēnu grupā Juris Jansons (Toronto). Vīriešu elites sacensībās panākumus guva latviešu slēpotāji. Slalomā Andris Tērauds (MLSK), milzu slalomā G. Jansons (Toronto). Senioru klasē slalomā uzvarēja Jānis Verners (MLSK). Veterānu klasē piedalījās Laimonis Birkmanis (Port Vašingtona), bet bez īpašiem panākumiem.

ŠACHS

Kanadā bija apmeties viens no spējīgākajiem latviešu jaunajiem šachistiem, Miervaldis Jurševskis, kura pirmie panākumi šachā bija saistīti ar izcīnīto Rīgas Jūrmalas meistartitulu no 1938. līdz 1941. gadam. Pēc aktīvajām šacha cīņām Vācijā DP nometņu laikos M. Jurševskis, ierodoties Ka-

nadā, izcīnīja Britu Kolumbijas provinces šacha meistaru 1949.–1950. g. un 1954. g. Arī Montreālā, Kvebekas provincē, pie MLSK darbojās šacha sekcija. 1955./1956. g. turnīrā piedalījās 13 šachisti, no tiem 4 skolnieki zem 15 gadu vecuma. Turnīrā izcīnīja sudrabkaļa O. Vīndedža dāvāto ceļojošo kausu. Šacha sekciju vadīja A. Greble.

Šacha klubs, ko vadīja N. Brasliņš, pastāvēja pie Toronto *DV* nodaļas. 1976. gadā klubs organizēja divas meistaru izcīņas vispārējā klasē un jaunatnes klasē līdz 18 gadiem. Vispārējā klasē 1. vietu izcīnīja Imants Āboliņš ar 7,5 no 8 iespējamiem. 2. vietā Eduards Liepājnieks, 3. v. – Andrejs Jaunzemis. Jauniešu meistarībā Ivars Melnbārdis un Jānis Grāvītis ieguva 9 punktus no iespējamiem 10. Pārspēlē uzvarēja J. Grāvītis.

1976. gadā klubs organizēja divus šacha ātrspēles turnīrus un šacha spēles Sidrabenē. Pirmajā turnīrā astoņu dalībnieku starpā uzvarēja Jānis Ondrichs, otrajā (septiņi dalībnieki) – Jēkabs Ertmanis.

KANADAS *DV* ŠAUŠANAS NOZARE

Par Kanadas *DV* organizācijas dibināšanas dienu uzskatāma **1950. gada** 30. jūnijs, kad Toronto nodibināja pirmo nodaļu ar 23 dalībniekiem.

1952. gada 23. martā nodibinājās *DV* Sadberijas nodaļa, kurā populārākais sporta veids bija šaušana. Turpmāko gadu laikā šaušanas sporta vienība bija viena no aktīvākām un patstāvīgākām šaušanas sporta dalībniecēm *DV* CV globālajā šaušanas kustībā. Ilggadīgie nozares vadītāji – K. Jirgens un R. Dumpis turpmākajos gados prata ap sevi pulcināt šī sporta veida dalībniekus, kas 1994. gadā pēc 42 aktīviem gadiem joprojām piedalījās sacensībās.

1959. gada 5. septembrī Kanadas *DV* dienu ietvaros notika šaušanas sacensības J. Verļa lauku īpašumā, Bramptonas tuvumā. Šīs sacensības ar katru gadu kļuva populārākas, pulcinot kuplāku dalībnieku skaitu. 28 dalībnieku konkurencē sacensības notika 50 jardu distancē ar mazkalibra šautenēm, kā individuāli tā nodaļu komandām. Individuāli trīs šaušanas vingrinājumu kopvērtējumā uzvarēja A. Dīzenbachs (Toronto), 2. vietā A. Preiss un 3. v. – V. Cinis (abi Kičenera). Jau trešo gadu pēc kārtas uzvarēja *DV* Kičeneras-Vaterlū trijnieks (A. Preiss, V. Cinis, Strazdiņš) – iegūstot īpašumā *DV* Toronto dāvāto ceļojošo kausu. Sacensības vadīja J. Treijs.

Kanadas *DV* meistarsacīkstes šaušanā **1963. gadā** notika 1. *DV* salidojuma ietvaros Kičenerā. Sacensību norisi vadīja A. Preiss. Individuālajās meistarsacīkstēs, šaujot 3 stāvokļos no 50 jardu attāluma, uzvarēja A. Vickopfs (Londona) ar 136 punktiem no 150 iespējamiem, 2. vietā pēc papildšaušanas ierindojās A. Radziņš, kas ieguva vienādu punktu skaitu ar O. Zeru (abi Londona), 4. P. Ratnieks (Toronto), 5. J. Atkauķis (Toronto) un 6. vietā S. Melderis (Kičenera). Meistarībā pavisam piedalījās 25 šāvēji. No *DV* nodaļām Manitobā, Sadberijā un Montreālā sacensību rezultātus atsūtīja korespondences ceļā. Komandu sacensībās iepriekšējā panākumus atkārtoja Londonas šāvēji A. Radziņš, A. Vickopfs, O. Zers, atstājot 2. vietā Toronto – J. Atķauķis, A. Ints, P. Ratnieks, 3. vietā Bramptona – A. Plūdums, V. Martinsons, V. Leipurts. Pirmo reizi piedalījās arī *vanadzes*. Sešu dalībnieču konkurencē pirmās trīs vietas izcīnīja Kičeneras *vanadzes* Dzidra Taube, Aija Meldere un Mudīte Bērziņa. Notika arī jauniešu sacensības 12–14. g. un 15–18. g. veco grupā. Ārpuskonkurences sacensībā piedalījās 21 šāvējs (sacīkšu vadība, tiesneši, u. c.). Labākos panākumus guva R. Epneris un A. Beitāns (abi Londona), 3. vietā L. Eichvalds (Kičenera).

Tradicionālas bija arī triju latviešu šaušanas klubu sacensības. Tajās piedalījās Hamiltonas Mednieku un makšķernieku klubs, *DV* Toronto un St. Katarīnas šaušanas klubs. Šo klubu šautuvēs, kas bija iekārtotas klubu īpašumos notika arī Kanadas latviešu meistarsacīkstes un arī klubu internās un eksternās sacensības. *DV* Bramptonas nodaļai arī piederēja šautuve M. Kalniņa lauku īpašumā pie Oranžvilles.

70. un 80. gados labākais latviešu sportists šaušanā ar mazkalibra šauteni starptautiskajā klasē, kā arī ar sporta šauteni bija Pēteris Grauds. Māla baložu šaušanā konkurēja ilggadīgais meistars V. Krauklis ar G. Loju.

1987. gadā *DV* Kanadā un *DV* Toronto nod. šaušanas sporta apvienotās meistarsacīkstes notika 6. jūnija TLMMK īpašumā Bērzainē. Šaušanā ar 22 kal. šautenēm piedalījās 14 šāvēji, bet pistoļu šaušanā A un B klasēs. Sacensības vadīja O. Zvirgzgrauds, J. Treijs un P. Grauds, bet uguns līnijās tiesāja A. Kārkls ar palīgiem. A klasē labāko panākumu guva P. Grauds ar 581 p no 600 iespējamajiem, izcīnot *DV* CV labāka šāvēja titulu. Arī *DV* Kanadā meistarībā uzvarēja P. Grauds ar 581x13 p. Pistoļu šaušanā P. Grauds uzrādīja 244 p, atstājot 2. vietā savu tēvu O. Zvirgzgraudu – 215 p.

Kanadas *DV* 40 darbības gadu svētkos paredzētās šaušanas sporta sacensības notika **1990. gada 12. maijā** Toronto LMMK īpašumā Bērzainē. Sacensību atbildīgais vadītājs bija O. Zvirgzdgrauds, uguns līnijas tiesnesis A. Rūdolfs un A. Kārklis, punktu tiesnesis E. Višķers, vispārējo pārraudzību un reģistrāciju kārtoja J. Treijs. Sacensības notika ar mazām sporta šautenēm un starptautiskām 22 kal. sporta šautenēm. Piedalījās 20 dalībnieki. Meistara nosaukumu izcīnīja Pēteris Grauds (Toronto nod.) – 583, 2. v. G. Loja (Hamiltona) – 569, 3. v. J. Rudzroga (Hamiltona) – 551, 4. v. I. Švānfelds (Čikaga) – 541 p.

B klasē – A. Kārkls (Toronto) – 541, 2. v. V. Lenšs (Detroita) – 510, 3. v. L. Ozols (Toronto), 4. v. Nora Borga (Toronto) – 441.

Dāmu meistarklasē – iespējami 400 p. jauniete Nora Borga ar 316 p. ieguva vispārējās dāmu klases meistara nosaukumu, un Olga Bodniece izcīnīja *DV* Kesvikas nod. sekmīgākās šāvējas godu ar 312 p.

Sacensībās ar starptautiskām sporta šautenēm piedalījās 12 šāvēji. Sekmīgākie šāvēji bija P. Grauds no Toronto nod. un V. Lenšs no Detroitas sasniedzot vienādu summu – 538 p.

B klasē: G. Loja (Hamiltona) – 500, 2. v. O. Zvirgzdgrauds – 498, 3. v. I. Švānfelds – 485 p.

Komandu sacensībās: 1. v. Kanadas *DV* komanda, 2. v. ASV satādītā komanda.

Pistoļu šaušanas sacensībās piedalījās 15 šāvēji, iesp. 500 p.

A klasē: 1. v. P. Grauds – 427, 2. v. A. Kārklis (Toronto) – 422, 3. v. O. Zvirgzdgrauds – 412 p.

1993. gada *DV* Toronto nodaļas sacīkstes notika *Mednieku un Makšķernieku kluba* īpašumā Bērzainē. Ar mazkalibra šauteni A klasē atkal nepārspēts palika Pēteris Grauds (571), 2. v. Laimonis Ozols (520); B klasē – Aleksandrs Kārklis (516), Evalds Višķers (511), Oskars Zvirgzgrauds (507).

Pistoļu klasē (300 p) – A klasē – 1. v. L. Ozols (222), B klasē – Jānis Luste (110).

Ar mazkalibra šauteni (400) labākos panākumus guva Ēriks Lutkovskis (284). Nodaļas ceļojošo izpelnījās Astra Avens.

KANADAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES ŠAUŠANĀ

1973. gada 20. oktōbrī Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku īpašumā Lielupē notika pirmās Kanadas latviešu meistarsacīkstes māla baložu un šaušanā ar mazkalibra šauteni. Piedalījās 22 dalībnieki. L. Zeltiņš (Hamiltona) uzvarēja individuālā māla baložu šaušanā, šaušanā ar mazkalibra šauteni N. Ozoliņš (Hamiltona), bet jauniešu sacensībās šaušanā ar mazkalibra šauteni A grupā Pēteris Grauds.

1974. gadā Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku kluba vienība Kanadas meistarsacīkstēs šaušanā ar mazkalibra šauteni izcīnīja meistarnosaukumu. Vienības sastāvā bija N. Ozoliņš, L. Ozoliņš, V. Krauklis, J. Rudzroga, Z. Upīte.

1976. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstes šaušanā piedalījās 26 dalībnieki. Lielākos panākumus guva Hamiltonas šāvēji. Individuāli mālu baložu šaušanā uzvarēja V. Krauklis, dubulto baložu šaušanā R. Mierkalns jr.

1979. gadā Toronto Mednieku un makšķernieku kluba īpašumā Bērzainē notika Kanadas latviešu meistarsacīkstes šaušanā, kas pulcēja 17 šaušanas sporta cienītājus. Meistarības izcīņa ar mazkalibra

šauteni risinājās 3 klasēs un to vadīja LSAK šaušanas sekcijas vadītājs O. Zvirgzdgrauds. Meistarklasē uzvarēja Pēteris Grauds ar 580 punktiem no 600. Viņš izcīnīja arī LSAK priekšsēža A. Tīcmaņa ceļojošo balvu. Snaiperu klasē meistaru ieguva E. Viškers (520). Māla baložu meistarības izcīņu vadīja mednieku un makšķernieku kluba sporta daļas vadītājs A. Mackars. Šajā disciplīnā, kur maksimālais baložu skaits ir 50, uzvaru izcīnīja hamiltonietis V. Krauklis (49). Ar priekšā došanu uzvarēja J. Beitiņš (43). Dubultbaložu šaušanā V. Krauklis sasniedza Bērzainē vēl neiespētu rekordu – 49 baložus.

1986. gadā no 17. līdz 24. augustam Pionieru kluba šautuvē notika gadskārtējās Kanadas šaušanas meistarsacensības ar mazkalibra šautenēm. Tajās piedalījās arī latviešu šāvēji no Hamiltonas un Toronto *DV* nodaļām.

Nikolajs Ozoliņš (Hamiltona) ar vieglo šauteni meistara klasē (guļus pozīcijā) starp 200 šāvējiem ierindojās 3. vietā. Oskars Zvirgzdgrauds (Toronto) starp 30 sportistiem uzrādīja labāko rezultātu un kļuva par Kanadas veterānu meistaru, šaujot ar sporta šauteni (3 pozīcijās). Šajā klasē viņš, šaujot ar olimpisko šauteni, izcīnīja un arī strēlnieku klasē izcīnīja 2. v. Sacensībās vēl piedalījās G. Loja (Hamiltona). Šoreiz nepiedalījās P. Grauds – viens no labākajiem latviešu sportistiem.

ZIEMEĻAMERIKAS BALTIEŠU SACENSĪBAS ŠAUŠANĀ

1973. gadā Hamiltonas Mednieku un makšķernieku kluba īpašumā Lielupe notika Ziemeļamerikas baltiešu sacensības šaušanā. Piedalījās 66 dalībnieki, no tiem 21 latvietis. Šaušanā pa māla balo žiem individuāli uzvarēja L. Zeltiņš (Hamiltona) (96 no 100). Arī vienībām labāki bija latviešu šāvēji. Šaušanā ar mazkalibra šauteni individuāli labākais bija N. Ozoliņš, un arī vienību konkurencē labākie bija latvieši.

1979. gadā baltiešu šaušanas sacensības notika lietuviešu šautuvē pie Kaledonijas. Sacensībās šauteņu klasēs piedalījās 15 dalībnieki, no kuriem 4 bija latvieši . Šaušanas disciplīnā ar smagajām šautenēm uzvarēja igauņu komanda. Latviešiem neizdevās sastādīt pilnu komandu. Individuāli uzvarēja N. Ozoliņš, otrā vietā P. Grauds. Ar smagajām šautenēm arī uzvarēja N. Ozoliņš, P. Graudam 3. vieta. Komandu sacensībās uzvarēja latviešu komanda – P. Grauds, N. Ozoliņš, O. Zvirgzgrauds, G. Paeglis. Māla baložu šaušanā piedalījās 13 latviešu, 16 lietuviešu un 5 igauņu šāvēji. Individuāli labāko rezultātu uzrādīja V. Krauklis (99 no 100), 2. vietā H. Leitis (97), 3. v.– O. Ivanovskis (96) Komandu sacensībās arī uzvarēja latvieši, komandā pievienojoties J. Muskatam (94), E. Rostam (94), uzrādot labāko rezultātu – 480 baloži.

1981. gadā Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes notika Kanadā, Toronto LMMK šautuvē *Bērzaine*. Angļu sacensībā – guļus pozīcijā uzvarēja lietuvietis V. Šostakas. Vienību sacensībās komanda bija tikai igauņiem. Sacensībā *Starptautiskā šautene* (3 pozīcijās) labāko rezultātu uzrādīja P. Grauds (560 no 600). P. Grauds uzvarēja arī sacensībā ar sporta šauteni. Māla baložu šaušanā pārākais bija lietuvietis T. Sims, bet dubultbaložu šaušanā uzvarēja V. Krauklis. Vienību sacensībās uzvarēja latvieši.

80. gados Ziemeļamerikas baltiešu šaušanas sacensības gandrīz vienmēr notika LMMK šautuvē *Bērzaine*. 1987. gadā ar mazkalibra šauteni starptautiskā klasē, šaujot guļus, ievērojami pārāks bija Pēteris Grauds (588) un arī šaušanā trijos stāvokļos viņš bija labākais (551). Vienību sacensībās uzvarēja lietuvieši, jo latviešiem nebija ceturtā dalībnieka, toties sacensībā no trim stāvokļiem pārākie bija latvieši (P. Grauds, N. Ozoliņš, G. Loja. O. Zvirgzdgrauds).

1988. gadā baltiešu sacensības ar mazkalibra šauteni un māla baložu šaušanā norisinājās lietuviešu šautuvē Kaledonijā, (netālu no Hamiltonas MMK Lielupes) Māla baložu šaušanā nepārspēts palika Valentīns Krauklis. Vienībām pirmo reizi uzvarēja lietuviešu šāvēji. Ar mazkalibra šauteni guļus un šaušanā no trim stāvokļiem uzvarēja P. Grauds (Toronto). Disciplīnā ar vieglajām sporta šautenēm ar labu rezultātu (588 no 600 iesp.) arī labākais bija P. Grauds. Sacensības šaušanā ar pistoli notika LMMK īpašumā Bērzaine lietuviešu šaušanas kluba vadībā. Piedalījās 10 šāvēji. Vienību sacensībā uzvarēja latvieši Aleksandrs Kārklis, Viktors Pētersons, Arvīds Sausais, Arturs Vilsons.

1989. gada Ziemeļamerikas baltiešu šaušanas meistarsacīkstes notika LMMK īpašumā Bērzainē. Pirmajā septembŗa nedēļas nogalē sacentās mazkalibra šauteņu un māla baložu klasēs, bet pēc nedēļas – pistoļu sacensībās. Pirmajā sacensībā nepārspēts nu jau vairākus gadus palika Pēteris Grauds, arī vienību sacensībās uzvarēja latviešu vienība. 16 dalībnieku vidū bija 6 latviešu sportisti. Sacensības organizēja un vadīja LSAK nozares vadītājs O. Zvirgzdgrauds. Māla baložu šaušanā uzvarēja lietuviešu vienība, bet individuāli – G. Loja. Pistoļu šaušanas sacensībās 12 šāvēju konkurencē individuāli uzvarēja igaunis A. Tinits, bet vienībām – latvieši.

1990. gadā septembra sākumā baltiešu sacensības mālu baložu šaušanā rīkoja lietuviešu šaušanas sporta savienība viņu šautuvē *Giedraitis*. Sacensībās piedalījās 28 šāvēji (16 latvieši, 7 lietuvieši, 5 igauņi). 100 baložu šaušanā (16 jardu disciplīna) uzvarēja Valentīns Krauklis (95), dubultbaložu šaušanā (50 baloži) labākais bija Guntis Loja (40). Arī vienību sacensībā uzvarēja latvieši (V. Krauklis, E. Sproģis, R. Mierkalns, A. Plūdums, J. Zilgme). Pēc nedēļas tajā pašā šautuvē sacentās mazkalibra šautenes disciplīnās. Piedalījās 4 latviešu un 4 lietuviešu šāvēji. Pēteris Grauds uzrādīja labāko rezultātu visos trīs sacensību veidos (guļus, 3 stāvokļos, sacensībās ar sporta šauteni). Septembrī igauņu sarīkojumā Toronto igauņu nama šautuvē notika Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes šaušanā ar pistolēm. Šajā sacensību veidā parasti dominēja igauņu un arī šoreiz 13 dalībnieku konkurencē (7 igauņi, 4 latvieši, 2 lietuvieši) labāko rezultātu uzrādīja E. Ramnallas (537 no 600).

1991. gada Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes šaušanā notika trijās nedēļu nogalēs septembrī lietuviešu šautuvē, Kaledonijas tuvumā. Šaušanā ar māla baložiem piedalījās 28 šāvēji (pa 12 latvieši un lietuvieši, 4 igauņi). Sacensībās 16 j. distancē (100 baloži) uzvarēja G. Loja (94), arī vienību sacensībā labākie bija latvieši. Ar priekšā devumu uzvarēja un dubultbaložu šaušanā (50 baloži) lietuvieši. Pēc nedēļas šautuvē notika šauteņu klašu meistarsacīkstēs, piedaloties 6 latviešu un 4 lietuviešu šavējiem. Pēdējo gadu latviešu meistars Pēteris Grauds arī šoreiz uzrādīja labākos rezultātus visās šauteņu klasēs. Arī vienībām labākos rezultātus uzrādīja latviešu šāvēji.

Šaušanā ar pistolēm sacensības notika Toronto latviešu mednieku un makšķernieku īpašumā Bērzainē. Piedalījās 9 igauņu, 4 latviešu un 2 igauņu šāvēji. Sacensībā ar standarta pistoli visas trīs vietas izcīnīja igauņu sportisti.

TENISS

Par tenisa pirmsākumu, vismaz Toronto, varētu uzskatīt 1952. gada augustu, kad, zinot, ka Toronto parku publiskajos (atklātajos) tenisa laukumos bieži satikās un spēlēja diezgan daudz latviešu, Toronto Latviešu sporta klubs (TLSK) rīkoja pirmās atklātās sacensības, piedaloties gan tikai četriem dalībniekiem – A. Zaķim, H. Skrastiņam, R. Simpsonam un V. Teterim.

Pirmās Kanadas latviešu meistarsacīkstes risinājās Toronto 1953. gada rudenī, piedaloties septiņiem spēlētājiem, un par pirmo Kanadas meistaru kļuva Arvīds Štrāls, finālā pieveicot V. Teteri ar 6–4, 2–6 un 11–9, 3. vietā I. Daņilovs.

1955. gada sezonu tenisisti atklāja ar jau lielāku dalībnieku skaitu – 11, to skaitā arī bija rakstniece Ingrīda Vīksna un komponists Tālivaldis Ķeniņš. Turnīrā uzvarēja nesen no Anglijas iebraukušais Jānis Čākurs, finālā pieveicot I. Daņilovu 6–2 un 6–4.

1956. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs tenisā labākās sekmes vīriešu vienspēlē un arī dubultspēlē guva jauniņais Jānis Zichmanis, kas guva ļoti labus panākumus arī kanadiešu sacensībās junioriem. Viņš finālā pārspēja R. Cinovski, 3. vietā palika I. Daņilovs. Dubultspēlē finālā J. Zichmanis/Birkhāns uzvarēja R. Cinovski/V. Teteri.

1957. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkšu uzvarētājs vīriešu vienspēlē bija J. Zichmanis, izcīnot arī J. Benjāmiņa dāvāto ceļojošo kausu.

Katru sezonu vismaz dažas reizes latvieši tenisistu vienība Toronto sacentās ar vietējiem igauņu sportistiem, pārmaiņus uzvarot kā vieniem, tā otriem.

1958. gadā Toronto notika Kanadas latviešu meistarsacīkstes, piedaloties arī montreāliešiem – A. Valdmanim, A. Leikucim un O. Zommeram. Vīriešu vienspēlē finālā pagājušā gada uzvaru atkārtoja Jānis Zichmanis, pieveicot Valdi Teteri 6–1, 6–3, 3. vietā A. Jēkabsons. Sieviešu vienspēlē Ingrīda Vīksna ar 6–2, 7–9 un 6–1 pārspēja Lūciju Šluberi. Vīriešu dubultspēlē, piedaloties 6 pāriem, finālā montreālieši O. Zommers/A. Valdmanis pārspēja vienspēļu finālistus J. Zichmani/V. Teteri 6–4 un 7–5, 3. vietā E. Mikazāns/J. Čākurs. Jauktā dubultspēlē I. Vīksna/A. Valdmanis pieveica L. Šluberi/E. Kubi 6–3, 6–2.

1959. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstes notika Montreālā. Piedalījās 32 dalībnieki. Vīriešu vienspēļu finālā J. Zichmanis pieveica G. Šperliņu 6–4, 6–2 un jau trešo gadu pēc kārtas izcīnīja J. Benjāmiņa dāvāto ceļojošo kausu, līdz ar to iegūstot kausu personīgā īpašumā. Vera Audere palika nepārspēta sievietēm Ar 7–5, 6–4 viņa uzvarēja M. Kalaci. Vīriešiem divspēļu finālā A. Valdmanis/O. Zommers uzvarēja G. Šperliņu/G. Štālu 7–5, 6–4. Jauktajā dubultspēlē V. Audere/A. Valdmanis uzvarēja M. Kalaci/O. Zommeru 5–7, 6–4, 6–3.

Rosīgi tenisa laukumos bija arī sportisti Montreālā un kopīgi ar Toronto tenisistiem panāca vienošanos par kopīgu sacensību rīkošanu ceļojošā kausa izcīņā. 1958. gadā J. Benjāmiņa dāvāja ceļojošo kausu Toronto un Montreālas tenisa kopām ilggadējai izcīņai. Vispirms šo kausu divas reizes pēc kārtas izcīnīja Toronto tenisisti Pirmajās sacensībās Toronto pārspēja Montreālu ar 4–3. Toronto vienībā: I. Vīksna, L. Šlubere, J. Zichmanis, V. Teteris, R. Ceinovskis, A. Jēkabsons. Montreālas sastāvā: V. Audere, M. Lukstiņa, A. Valdmanis, O. Zommers un A. Leikucis. Ceturtās Montreālas – Toronto pilsētu sacensības notika Toronto un 6–5 uzvaru guva Montreāla. Nākamajās divās sacensībās labākie bija montreālieši, un līdz ar to katrai no vienībām bija divas uzvaras. Saskaņā ar sacensību nolikumu kauss pārgāja vienības īpašumā pēc 5 uzvarām pavisam vai arī trim uzvarām pēc kārtas.

Izšķirošā tikšanās notika Montreālā. Cīņas izvērtās ļoti spraigas un tikai jauktā dubultspēles uzvarētāji deva izšķirošo punktu. V. Teteris – L. Šlubere (Toronto) pret A. Valdmani – V. Auderi (Montreāla). Trešajā izšķirošā setā montreālieši panāca 6–0, un kauss uz visiem laikiem palika Montreālā.

1960. gada Kanadas latviešu meistarsacīkstes notika Toronto, vīriešu vienspēlē piedaloties 11 dalībniekiem, sacenšoties pēc vienmīnus sistēmas. Finālā satikās vienīgais Montreālas pārstāvis O. Zommers ar A. Mackaru (Toronto), kuŗu pārspēja ar 3–6, 8–6, 6–2, 3. v. E. Mikazāns. Sieviešu vienspēlē piedalījās tikai divas dalībnieces. L. Šlubere pārspēja G. Mackari 6–2, 6–0. Vīriešu dubultspēlē (6 pāri) finālā Zommers/A. Mackars uzvarēja R. Ceinovski/V. Teteri ar 6–3, 5–7 un 8–6, 3. v. A. Orste/A. Jēkabsons. Jauktajā dubultspēlē L. Šlubere/V. Teteris uzvarēja G. Mackari/J. Čākuru 6–1, 6–2.

Torontieši 1960. gada sezonu atklāja ar turnīru, kurā uzvaru guva Jānis Čākurs, izšķirošajā spēlē pieveicot R. Ceinovski 4–6, 2–6, 6–2, 6–3 un 6–2, 3. v. A. Mackars

Sekojot tradīcijai, torontieši atkal devās uz Montreālu, lai sacenstos par sporta labvēļa Janitēna ceļojošo balvu. Montreālas spēlētāji guva 9–4 uzvaru. Vienībā: V. Audere, Lāce, O. Zommers, G. Štāls, A. Valdmanis, E. Auders, V. Leikucis, V. Platups. Toronto: G. Mackare, Lūse, R. Ceinovskis, A. Mackars, V. Teteris, I. Daņilovs, A. Orste un A. Jēkabsons. Nākamajā izcīņā, spēlējot labākā sastāvā, Toronto tenisisti guva 11–2 uzvaru, vienīgos punktus Montreālai gūstot sieviešu vienspēlēs.

1961. gada Toronto latviešu meistarsacīkstēs vīriešu vienspēlē A. Mackars finālā pieveica R. Ceinovski 6–1, 6–0. Sievietēm 1. vietā L. Šlubere, 2. v. G. Mackare. Vīriešu dubultspēlē finālā E. Mikazāns/J. Čākurs uzvarēja A. Mackaru/I. Daņilovu.

1961. gads noslēdzās ar Kanadas latviešu meistarsacīkstēm Montreālā, piedaloties visiem labākiem Toronto un Montreālas spēlētājiem. Vīriešu vienspēlē J. Zichmanis finālā ar 6–2 un 7–5 pārspēja O. Zommeru. Sieviešu vienspēlēs meistares godā tika V. Audere, kas finālā pieveica B. Kalaci ar 6–4, 6–8, 6–4. 3. v. M. Lukstiņa. Vīriešu dubultspēlē E. Mikazāns/J. Čākurs finālā uzvarēja

A. Valdmani/O. Zommeru 6–3, 7–5. Jauktā dubultspēlē finālā M. Lukstiņa. G. Šperliņš uzvarēja B. Kalaci/O. Zommeru 6–2, 6–4.

1962. gada Kanadas latviešu meistarsacīkstēs Toronto neieradās neviens montreālietis, tādēļ pirmo reizi lielā tenisa laukumā izgāja labākais latviešu galda tenisists Modris Žulps (Hamiltona). Vīriešu vienspēlē finālā J. Čākurs pieveica V. Teteri 6–4, 6–3, 3. v. A. Mackars. Sieviešu vienspēlē M. Ulmane uzvarēja M. Grīnbergu 6–0, 6–4. Vīriešu dubultspēlē finālā J. Čākurs/E. Mikazāns pieveica A. Mackaru/V. Teteri 6–2, 6–1, 3. v. A. Orste/A. Jēkabsons. Jauktajā dubultspēlē M. Grīnberga/J. Čākurs uzvarēja M. Ulmani/A. Mackaru 6–2, 6–4. Par Kanadas baltiešu meistaru kļuva J. Zichmanis, finālā ar 6–3 un 6–2 pieveicot O. Rautiņu, 3. v. igaunis Vahi. Sieviešu vienspēlē uzvarēja igauniete Kera, 2. v. M. Ulmane.

1963. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs Montreālā trīskārtējs uzvarētājs kļuva Gunārs Šperliņš. Vīriešu viespēlē (13 dalībnieki) finālā G. Šperliņš pieveica V. Teteri 6–3, 10–8, 3. v. J. Čākurs. Sieviešu vienspēlē pārsteigums bija M. Kalaces uzvara pret V. Auderi 6–4, 6–2, 3. v. M. Lukstiņa. Vīriešu dubultspēlē G. Šperliņš/G. Štāls finālā uzvarēja E. Mikazānu/J. Čākuru 6–3, 4–6, 6–3, 3. v. A. Valdmanis/E. Platups. Jauktajā dubultspēlē M. Lukstiņa/G. Šperliņš finālā uzvarēja V. Auderi/G. Štālu 6–4, 6–2, 3. v. Spricenieku pāris.

1963. gadā Toronto viesojās Montreālas tenisa izlase, lai sacenstos kārtējās vienību sacensībās. Šoreiz uzvarētāji ar 8–5 bija torontieši, kas uzvarēja vīriešu vienspēlēs, kamēr sieviešu vienspēlēs un jauktās dubultspēlēs labāki bija montreālieši.

70. gados tenisu joprojām spēlēja Montreālas latviešu sporta kopa. **1973. gadā** Montreālas LSK tenisa meistarsacīkstēs piedalījās 19 dalībnieki un Dr. A. Valdmaņa ceļojošo piemiņas kausu izcīnīja Gunārs Klaiše, finālā uzvarot Jāni Lukstiņu 6–3, 4–6, 7–5. Sieviešu klasē uzvarēja Mirdza Lukstiņa, 2. vietā – Baiba Audere, 3. v. – Daina Lukstiņa. Kādas sacensības notika arī Toronto, nāca jaunā paaudze, tomēr visumā bija iestājies atslābums. 1973. gadā Toronto meistarsacīkstēs vīriešu vienspēlē uzvarēja Egons Pilskalnietis, finālā pārspējot A. Bergvaldu jun. 6–0, 6–1. Sieviešu vienspēlē uzvarēja Ingrīda Šķetre, 2. v. M. Ulmane, 3. v. A. Ulmane. Senioru klasē finālā V. Teteris pārspēja A. Jēkabsonu 6–2, 6–2. Piedalījās arī A. Bergvalds un J. Kuga. Vīriešu dubultspēlē E. Pilskalnietis/V. Muižnieks pieveica A. Bergvaldu/A. Siksnu 6–1, 6–4. Jauktajā dubultspēlē I. Šķetre/E. Pilskalnietis ar 6–2, 6–3 uzvarēja V. Mackari/J. Čākuru.

1973. gada 15. un 16. septembrī Montreālā pulcējās 23 dalībnieki, lai cīnītos par uzvarām Kanadas latviešu meistarsacīkstēs. Kā vienspēlē, tā arī dubultspēlē vīriešiem uzvarēja Egons Pilskalnietis (Toronto), bet Auderu ģimene Montreālai deva četrus finālistus! Vīriešu vienspēļu finālā E. Pilskalnietis pārspēja E. Auderu 7–5, 6–3. Sieviešu vienspēlē finālā sacentās māte ar meitu. Vera Audere pārspēja meitu Baibu ar 7–5 un 6–3. Senioru klasē J. Lukstiņš finālā pārspēja V. Teteri 6–4, 6–1, 3. v. A. Bergvalds sen. Vīriešu dubultspēlē E. Pilskalnietis un Vilnis Muižnieks ar 4–6, 6–2 un 6–4 uzvarēja B. Auderi/R. Klaiši.

Torontieši sezonu beidza ar meistarsacīkstēm, kurās piedalījās 12 spēlētāji. Vienspēlē vīriešiem finālā Kanadas latviešu meistars E. Pilskalnietis uzvarēja 16 gadus veco Andri Bergvaldu 7–5 un 6–3, 3. v. J. Čākurs. Sieviešu vienspēlē finālā A. Ulmane pieveica I. Šķetri 6–4, 4–6, 6–3. Senioru klasē finālā V. Teteris uzvarēja A. Jēkabsonu 6–4, 6–3. Vīriešu dubultspēlē Andris Bergvalds/J. Čākurs pieveica E. Pilskalnieti/V. Teteri 6–4, 5–7, 7–5.

1975. gada Kanadas latviešu tenisa meistarsacīkstes organizēja Montrealas latviešu sporta klubs, un tajās piedalījās 21 spēlētājs. Četri dalībnieki nāca no Toronto, pārējie no Montreālas. Visus Kanadas latviešu meistartitulus izcīnīja montreālieši. Sieviešu vienspēlēs piedalījās sešas spēlētājas. Uzvarēja daudzkārtējā Kanadas tenisa meistare Vera Audere. Vīriešu 15 dalībnieku konkurencē finālā E. Platups uzvarēja G. Klaiši 6–3, 6–3. E. Platups uzvarēja arī senioru klasē, kur viņa pretinieks finālā bija J. Lukstiņš (6–4, 6–4). Pāru spēlēs E. Platups – E. Auders uzvarēja G. Štālu un D. Grāvelsiņu (6–4, 6–3). Sievietēm pāru spēlēs uzvareja V. Audere un M. Lukstiņa.

Toronto latviešu tenisa klubs organizēja Toronto latviešu meistarsacīkstes, bet grūtības sagādāja laukumu īrēšana. **1977. gadā** vairs nenotika Kanadas latviešu tenisa meistarsacīkstes. Ziemeļamerikas baltiešu sacensības bija vienīgās, kurās, pārstāvot latviešu izlasi, piedalījās Anda Jēkabsone. Viņas panākumi 1984. un 1985. gada ASV atklātajās latviešu tenisa meistarsacīkstēs tomēr deva impulsu LSAK tenisa nozares atjaunošanai, kuru uzņēmās vadīt Indulis Dulpiņš. Neskatoties uz auksto laiku, **1985. gada** rudenī sacensības bija pulcējušas 19 dalībniekus. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja L. Bundža, sievietēm A. Jēkabsone. Vīriešu pāru spēlēs uzvarēja L. Bundža ar R. Lozi. Jaukto pāru sacensībās finālā satikās spēcīgākie meitu un tēvu kombinējumi, Jēkabsoniem uzvarot Lozes.

1986. gadā, lai gan apzināti bija daudzi, ieradās tikai 7 vīrieši un 3 sievietes no visas Toronto tenisistu saimes. Interesantākās vīriešiem bija pusfinālu spēles A. Zeibotam pret V. Teteri un G. Klaišem pret R. Ceinovski, kas ilga stundām. Toties fināls bija ātrs, G. Klaiše viegli pārspēja V. Teteri.

1987. gada sezonas atklāšanas sacensībās piedalījās jau 20 dalībnieki. To vidū bija arī jaunas sejas: Rolands Muižnieks, Arturs Siksna, Mārtiņš Veinbergs un Raimonds Mieriņš apliecināja sevi kā labus tenisistus. Sieviešu klasē – Brigita Baumane. Vīriešu vienspēlē uzvarēja R. Muižnieks, sievietēm A. Jēkabsone, dubultspēlē vīriešiem J. Loze/R. Muižnieks, jauktajās dubultspēlēs A. un A. Jēkabsoni.

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES TENISĀ

1954. gada 4.–6. septembrī Toronto notika 1. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā, tenisā un galda tenisā. Tenisā piedalījās 27 dalībnieki. Vīriešu klasē ASV un Kanadu katru pārstāvēja 11 spēlētāji, bet dāmu grupā startēja 4 ASV un 1 Kanadas pārstāve. Spēlētāju vidū bija arī latviešu sabiedrībā pazīstami mākslas un kultūras cilvēki – rakstniece Ingrida Vīksna un komponists Tālivaldis Ķeniņš. Vīriešu sacensībās uzvarēja Gunārs Šperliņš, ļoti vispusīgs sportists, kas labi spēlēja arī basketbolu, volejbolu un galda tenisu. Arī kanadiešu sacensībās viņš bija guvis atzinību. Sievietēm finālā spēlēja māte un meita Vuškalnes, un šoreiz mātei Mirjamai bija jāatzīst meitas Vijas pārākums. Dubultspēlēs vīriešiem finālā Harijs Teriņš/J. Ulmanis (ASV) uzvarēja otru ASV pāri J. Kalvi/E. Tumu. Jauktajā dubultspēlē piedalījās četri pāri. Finālā abi meistari V. Vuškalne/G. Šperliņš uzvarēja M. Vuškalni/V. Baumani.

1955. gada 5.–6. septembrī Toronto notika 2. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes tenisā. Gunārs Šperliņš uzvarēja vīriešu vienspēlēs un dubultspēlēs.

1959. gadā Ziemeļamerikas latviešu tenisa meistarsacīkstēs Toronto lielāko dalībnieku skaitu deva vietējie spēlētāji, tālu ceļu bija mērojuši no Deitonas J. Zebeliņš ar J. Vikmani, bet no Austrumpiekrastes Keršteinu pāris. Vīriešu sacensībās piedalījās 17 dalībnieki. Finālā J. Zebeliņš pieveica montrālieti O. Zommeru 6–1, 5–7, 6–2, 3. vietā J. Zichmanis. Sieviešu vienspēlē bija tikai 2 dalībnieces. L. Šlubere uzvarēja Keršteini 8–6, 3–6, 6–4. Vīriešu dubultspēlēs labāki bija "amerikāņi" J. Zebeliņš un J. Vikmanis, pārspējot montreāliešus O. Zommeru/V. Leikuci 6–4, 6–2.

Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs tenisā 1961. gadā notika Ņujorkā un tajās piedalījās četri Kanadas un 15 ASV tenisisti. Vīriešu vienspēlē uzvarēja J. Zichmanis (Toronto), sieviešu Vija Vuškalne (Ņujorka), vīriešu dubultspēlē – H. Hūns (Čikaga) /V. Teteris (Toronto), senioru klasē V. Bergs.

1966. gadā Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs tenisā Grand Rapidos vienspēlēs uzvarēja brālis un māsa – grandrapidieši Dainis un Jāna Vedēji. Arī jauktajā dubultspēlē uzvarēja māsa un brālis – Dace un Jānis Auziņi no Lansingas. Meistarsacīkstēs pulcējās 14 dalībnieki, visi no ASV Vidējām Valstīm. Grand Rapidi atradās izdevīgā attālumā arī no Kanadas, tomēr neviens latviešu sportists nepiedalījās. Jau vairākus gadus Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs tenisā tieši Vidējo Valstu sportisti mēroja tālus ceļus, lai nokļūtu sacensībās. Dainis Vedējs izcīnīja J. Zichmaņa (Toronto) ceļojošo kausu un G. Rudziša speciālbalvu. Sieviešu vienspēlē Jāna Vedēja, kas pēdējos

gados bija neapšaubāmi labākā latviešu tenisiste, ieguva savā īpašumā O. Vīndedža ceļojošo balvu. Vīriešu dubultspēlē uzvarēja V. Bēms ar J. Zebeliņu.

1975. gadā Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes notika Kolumbusā, Indianā. Piedalījās kupls skaits dalībnieku – 34, bet diemžēl neviens dalībnieks no Kanadas un Austrumu piekrastes. Tas mazināja šo sacensību nozīmi. Vīriešu vienspēles finālā Andrejs Sūrītis, kas pārcēlies uz Deitonu no Čikagas ar 7–6, 6–3 uzvarēja Jāni Tupesi. Sievietēm pārāka bija Lauma Gudrika (Luiville), uzvarot finālā Viju Vurstneri (Deitona). Senioru klasē nepārspēts palika Jānis Zebeliņš (Deitona). Jaunatne bija sadalīta divās grupās – līdz 19 g. un līdz 15 g. Vecāko klasē uzvarēja Roberts Bedrītis. Jaunāko sacensībā uzvarēja Aivars Zirnis. Vīriešu pāru spēlēs dominēja H. Hūns ar A. Sūrīti. Sacensības bija organizējis Zigurds Ozols ar nelielās latviešu kolonijas palīdzību. A. Sūrītis saņēma H. Zichmaņa (Toronto) dāvināto ceļojošo balvu, kas bija izcīnā kopš 1959. gada, bet L. Gudrika – J. Vernera (Montreala) 1974. gadā ziedoto balvu.

1985. gadā bija pagājuši 30 gadi, kopš notika 1. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes tenisā. ASV latvieši joprojām piedalījās latviešu tenisa meistarsacīkstēs, bet Kanadas latvieši pēc vairāku gadu pārtraukuma 80. beigās centās atjaunot latviešu sacensības. Jēkabsonu ģimene no Toronto un tāpat Jānis ar Rudīti Lozes (Hamiltona) piedalījās ASV latviešu atklātajos tenisa turnīros.

1993. gadā gadskārtējās Ziemeļamerikas latviešu atklātās tenisa meistarsacīkstes notika jau 13. reizi Kolumbusā, Edgara Bedrīša vadībā. Piedalījās 35 dalībnieki, tai skaitā viena dalībniece no Kanadas – R. Loze un viens dalībnieks no Austrumu piekrastes. Pārējie dalībnieki bija no Vidējām valstīm. Gadiem ilgi sacensībās piedalījās Hūnu ģimene, un arī šoreiz nepārspēta palika Aleksa Hūna sieviešu vienspēlēs. Jauktajās dubultspēlēs H. un A. Hūniem tomēr nācās zaudēt Dz. Gudrikai ar Alfrēdu Gudriku. Vīriešu vienspēlēs 10 dalībnieku vidū uzvaru guva pieredzējušais meistars J. Valdmanis, kas ar 6–4, 6–3 pārspēja jauno A. Hūnu. Sieviešu dubultspēlēs uzvarēja R. Loze ar A. Hūnu. Vīriešiem nepārspēti palika A. Gudriks ar J. Valdmani.

Plašāks Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkšu pārskats ASV tenisa nodaļā.

VIEGLATLĒTIKA

Kanadas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā

Kanadā vieglatlētika nebija populāra un bija maz iekārtotu vieglatlētikas laukumu, tādēļ visgrūtāk bija organizēt treniņus un sacensības. Pirmajos gados latviešu sacensības vieglatlētikā notika Toronto Bīča *(Beach)* laukumā, kas atradās Ontario ezermalā. Tas bija visai primitīvs ar šauru, nelīdzenu skrejceļu, bez lēkšanu bedrēm un mešanu riņķiem. Tomēr latviešu vieglatlētikas sākuma gados tā bija vienīgā sacensību vieta. Aktīvie sportisti nodibināja vieglatlētikas kopu *Rīga* pie Latviešu *YMCA* kluba, tā iegūstot iespēju izmantot trīs reizes nedēļā Toronto Universitātes stadionu. **1951. gada** 22. un 23. septembrī Toronto Bīča laukumā risinājās pirmās Kanadas latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstes. Lai veicinātu lielāku dalībnieku skaitu, sacensības izsludināja par atklātām. Tās izvērtās par latviešu sportistu atkalredzēšanos. Laukumā atkal tikās latviešu sportisti pēc Vācijas DP nometņu sacensībām: kanadieši Ēvalds Poltroks, Eduards Purgalis, Viktors Sališs, Valdis Teteris, Rūdolfs Miķelsons un Imants Mežaraups no ASV. Vispusīgākā sportista gods tika Valdim Teterim, kas uzvarēja 400 m – 53,2 sek., 800 m – 2:04,7 min., trīssoļlēkšanā – 12,40 m un 2. vieta tāllēkšanā – 5,67 m.

1952. gadā Hamiltonā notika Kanadas meistarsacīkstes vieglatlētikā. Tajās piedalījās arī daudzi baltiešu vieglatlēti. No latviešiem labākos rezultātus sasniedza diskobols Ansis Bergvalds, kas ar 40,04 m tālu metienu ieguva bronzas medaļu. Augustā Toronto Bīča stadionā risinājās Valda Tetera 20 gadu un Kārļa Brasliņa 15 gadu sporta jubilejas sacensības. Laika apstākļi sacensībām bija nelabvēlīgi. Taču tas nemazināja startētgribētāju skaitu, jo latviešu sports trimdā bal-

stījās tikai uz entuziasmu un sporta ideālu saglabāšanu. Gandrīz katra svētdiena tika aizvadīta sporta laukumos.

Trešās Kanadas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā izvērtās par lielāko sporta pasākumu **1953. gadā**. Tajās kupli bija pārstāvēti Toronto, Hamiltonas, Montreālas, Kirklandleikas atlēti. Ieradās viesi no Filadelfijas Imants Mežaraups, māsas Ozoliņas, E. Gagnus, Gunārs Tobiens, no Lankasteras – Lasmanis un Pundurs. Sportisko sniegumu ziņā sacensības bija viduvējas. Taču ļoti daudzi sportisti sasniedza savus labākos personīgos rezultātus. Togad Kanadā notika arī pirmās latviešu jaunatnes meistarsacīkstes vieglatlētikā. Dalībnieku nebija daudz – tikai 20 zēnu un meiteņu vecumā no 13 līdz 15 gadiem.

Kā atceras Arvīds Zaķis, viens no enerģiskākajiem un arī sava ceļa gājējiem, ka "50. gadu vidus bija Kanadas latviešu sporta ziedu laiki. Toronto latviešu sporta klubā J. Ādmiņa vadībā bija aktīvas basketbola, futbola, volejbola, galda tenisa un vieglatlētikas sekcijas. Tika pat paukots, peldēts, slēpots un cilāti svari. Tika arī gūti pirmie panākumi valsts mērogā – Jevgenija Kāpostiņa un Velta Ādmine kļuva par Kanadas meistarēm galda tenisā, Alfrēds Kārkliņš svarcelšanā, un Hamiltonas latvieši volejbolā reprezentēja Kanadu ārzemēs."

1955. gada Kanadas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā notika 14. augustā Bīča laukumā, lai pārbaudītu savu sportisko formu pirms 2. Ziemeļamerikas meistarsacīkstēm. Tomēr paredzēto programmu izjauca viesuļvētra *Konija*, kas sabojāja sacensību laukumu. Sportistiem vajadzēja samierināties ar vienu sacensību dienu un mazāku skaitu disciplīnu. Nepiedalījās arī labākie latviešu vieglatlēti E. Purgalis, K. Virkavs, Ē. Poltroks, Dz. Tora, V. Višķere, tomēr cīņas brīžiem bija spraigas un arī rezultāti apmierinoši. Četrus meistartitulus izcīnīja Valdis Teteris (tāllēkšanā – 6,03 m, 100 m – 11,7 sek., 200 m – 24,3 sek., trīssoļlēkšanā – 12,11 m), bet Ansis Bergvalds – trīs (lodes grūšanā – 13,27 m, diska mešanā – 43,30 m, augstlēkšanā – 1,65 m). Sieviešu sacensībās dominēja Velta Ādmine, bet meiteņu grupā iepriecināja 12 gadus vecā Ilona Lappo. Tālu ceļu, lai piedalītos sacensībās, bija mērojis uzvarētājs vesera mešanā (45,57 m) filadelfietis Imants Mežaraups. Arī Juris Lasmanis no armijas dienesta vietas Buffalo ieradās, lai izskrietu 100 m.

1958. gadā Ontario apgabala skolu meistarsacīkstēs vieglatlētikā uzvarēja jaunais Toronto atlēts Juris Pūce, sasniedzot lodes grūšanā – 14,46 m, bet diska mešanā 43,26 m. Abi sasniegumi bija realizēti ar jaunatnes rīkiem. Tajā pašā gadā Juris Pūce, piedaloties Kanadas jaunatnes meistarsacīkstēs vieglatlētikā, izcīnīja divus meistartitulus – diska mešanā un lodes grūšanā. Juris, kas bija arī talantīgs ledushokejists un basketbolists, sava treneŗa Ilmāra Helgūta vadībā, sāka ļoti nopietni pievērsties vieglatlētikai, fiziskās dotības un neatlaidīgs darbs nākotnē solīja labus rezultātus.

1959. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā vispārējā klasē notika 29. un 30. augustā Toronto Bīča stadionā, startējot 20 dalībniekiem. Vīriešiem skriešanas un lēkšanas disciplīnās labākie bija Jānis un Valdis Priedīši, mešanas disciplīnās jaunais Juris Pūce, aiz sevis atstājot pieredzējušos Ansi Bergvaldu un Imantu Mežaraupu. Sievietēm dominēja A. un K. Gulēnas, pievienojoties Birutai Skujiņai, bet mešanas disciplīnās arī Veltai Višķerei un Veltai Ādminei.

Jau pirms pāris gadiem daži vecākās paaudzes vieglatlēti ierīkoja lēkšanu bedres un mešanu aplus abos Toronto latviešu ev. lut. draudžu lauku īpašumos – Saulainē un Sidrabenē.

1962. gadā lēkšanu un mešanu sektorus, gadu vēlāk arī skrejceļa apli savā lauku īpašumā Stoufvillē ierīkoja vieglatlēts Arvīds Zaķis. Kopš Stoufvillē bija uzbūvēts vieglatlētikas laukums, gandrīz visas sezonas svarīgākās sacensības notika tur. Sacensības jaunatnei vasarā pulcēja dalībniekus nometnēs – Saulainē, Sidrabenē un Tērvetē (Kvebekas prov.)

Kopš Ē. Poltroka un E. Purgaļa sekmēm 1949. gadā neviens latviešu vieglatlēts kanadiešu sacensībās godalgas neguva. Tad nāca rinda jauno vieglatlētu. Vispirms Juris Pūce – olimpietis, Britu kopvalsts čempions un Kanadas rekordists (disks – 64,40 m, lode – 19,25 m, veseris – 56,96 m). Drīz Pūcem pievienojās Ontario čempions pieccīņā Ivars Zvaigznīte (šķēps 66,74 m, desmitcīņa 6822 p.), Kanadas jaunatnes meistars un rekordists Ivars Dravinskis (trīssolis 14,81 m, tāllēkšana – 7,14 m), Rietumkanadas čempions lodē un diskā Zigurds Strauts (17,28 m, 56,66 m), trimdas rekor-

diste augstlēkšanā Kaiva Ceļdoma (1,60 m) un distanču skrējienos Raimonds Pauliņš. Provinču mērogā labi sasniegumi bija arī šķēpmetējiem Ervīnam Liepiņam un vēlākam profesoram Jurim Tērauda, Jurim Zivtiņai (100 m – 11,0). Kanadas latviešu jaunās rekordistes bija Marianna Tērauda šķēpā (33,66 m) un Valda Strauta diskā (34,80 m). Tad vēl sprinteres un lēcējas Gunta Gūtmane, Laila Stūre, Ilga Āboltiņa, Vija Bruniņa, mešanu disciplīnās Andra Ulmane un Anda Maksiņa, Eduards Veiss kārtslēkšanā un Viesturs Treigūts augstlēkšanā.

A. Zaķis atceras: "Doma par pašiem savu sporta laukumu, savu namu ar sporta zāli tajā, Toronto latviešu prātus nodarbināja jau 50. gadu vidū. Taču trūka naudas, nebija arī vienprātības, entuziasma. Pēdējā gan netrūka Paulam Plīsim – abi iemērījām 400 m skrejceļa ovālu Sidrabenes brīvajā daļā. Taču pārvalde bija mūsu projektu noraidījusi. Vienam sidrabenietim licies, ka skrejceļš būs par tuvu viņa "ābeļdārzam", otrs ieteicis atbalstīt basketbolu, paplašinot laukumu." Tomēr neatlaidīgie vieglatlēti tika pie sava laukuma, kuru ierīkoja Arvīds Zaķis savā īpašumā Stoufvilē. **1962. gadā** jau dažas nedēļas pēc Baltiešu sporta svētkiem igauņu sporta stadionā Udorā, jaunajā laukumā notika pirmās sacīkstes ar Juŗa Pūces un citu labāko latviešu vieglatlētu klubu.

1961. gadā korporācijas *Selonija* Toronto kopa, dāvāja izcīņai Kanadas latviešu meistarsacīkstēs vieglatlētikā vīriešiem filistra Viļa Rozenberga piemiņas balvu. Kausu izcīnīja uzvarētājs daudzcīņā, kas meistarsacīkstēs guva visvairāk punktu, vērtējot trīs disciplīnu summu pēc starptautiskajām daudzcīņu tabulām. 1961. gadā 11. Kanadas latviešu meistarsacīkstēs balvu izcīnīja Jānis Eichmanis. Sievietēm V. Rozenberga balvu dāvāja Latviešu sporta apvienība Kanadā. Šo balvu pirmoreiz izcīnīja Kristīne Gulēna. 1961. gada meistarsacīkstēs notika arī demonstrācijas sacensības soļošanā, kuŗās piedalījās Valdemārs Grandijs, labākais Kanadas soļotājs Ouklijs un vēl pāris kanadiešu soļotāji. Uzvaru izcīnīja V. Grandijs. **1962. gadā** V. Rozenberga piemiņas balvas arī izcīnīja Ziemeļamerikas vieglatlētikas meistarsacīkstēs.

1963. gadā, novērtējot latviešu vieglatlētu sasniegumus, iepriecināja jauno vieglatlētu līdzdalība Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs un ASV – Kanadas vienību sacensībās Grand Rapidos. Jauniešiem meistarsacīkstes notika Saulainē.

12. Kanadas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā pirmajā sacensību dienā risinājās Toronto Bīča laukumā, kur notika sacensības gaŗās distancēs un trīsoļlēkšanā, bet turpinājums sekoja nākamajā dienā – vasaras nometnes Sidrabenes sporta laukumā. Sacensībās piedalījās 22 vīrieši un 5 sievietes, starp kuŗiem bija arī daži ASV atlēti. Vīriešu sacensībās atzīstamu sniegumu rādīja Juris Pūce, kas nopietni trenējās, lai iekļūtu Kanadas olimpiskajā izlasē 1964. gada Tokijas olimpiskajās spēlēs. Viņš arī ieguva Viļa Rozenberga balvu ar labāko punktu skaitu. Sievietēm atkārtoti LSAK balvu ieguva Līga Tālberga. Arī Ivars Zvaigznīte no Toronto, skriešanas un mešanas disciplīnās uzrādīja labus rezultātus. Kā labu tāllēcēju un trīssoļlēcēju sevi parādīja otavietis Juris Zivtiņa. Vēl no jaunās paaudzes sevi labi pieteica Viesturs Treiguts – augstlēkšanā un Uldis Vimba. Visvājākie spēki bija skriešanas disciplīnās, jo labi rezultāti prasīja smagu treniņu darbu, bet latviešu vieglatlēti bija aizņemti mācībās un darbā. Toties gados vecākie sportisti vēl aizvien neuzdeva sportu. Rūdolfs Miķelsons, Ēvalds Poltroks, Zigurds Ildens, Kārlis Pavasars, Ansis Bergvalds un Eduards Purgalis vēl vienmēr spēja uzturēt formu.

Sieviešu sacensībās skriešanas disciplīnās uzvarēja gados jaunākas meitenes Ilga Āboltiņa, Laila Stūre, Gunta Gūtmane, Zaiga Jurševska un Dace Kārkliņa. Mešanu disciplīnās joprojām aktīva bija Velta Višķere, Velta Ādmine un vecmeistare Ņina Tomase.

1966. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstes jaunatnei notika *Sidrabenes* laukumā. Tajās piedalījās 230 jaunieši. Meitenēm labākie rezultāti bija Kaivai Ceļdomai un G. Gūtmanei.

Laikā **no 1964. līdz 1967. gadam** Stoufvillē notika arī Kanadas latviešu meistarsacīkstes desmitcīņā vīriešiem un pieccīņā sievietēm. Tās bija veiksmīgas jaunajiem Kanadas latviešu meistariem Ivaram Zvaigznītei un Kaivai Ceļdomai. Abu Kanadas latviešu rekordsniegums ierindoja viņus 3. vietā starp trimdas latviešu sasniegumiem. Vēl 1967. gadā I. Zvaigznīte sasniedza 6235 p., pie tam bez nopietnas

konkurences un pavājiem rezultātiem savās pamatdisciplīnās. Viņa rezultātu apsteidza Juris Laipenieks (Čile) – 6632 p. un Modris Pētersons (ASV) – 6612 p. Kaivas Ceļdomas rezultāts – 3215 p. bija trešais aiz Ievas Kampes-Vlachovas (Austrālija) – 4369 p. un I. Induses (ASV) – 3503 p.

70. gados Sidrabenes nometne kļuva gan par atpūtas nometni, kurā risinājās arī vieglatlētikas sacensības, sākot ar pārbaudes sacensībām un beidzot ar Kanadas latviešu meistarsacīkstēm jauniešiem un vispārējā klasē vīriešiem un sievietēm. Sacensības organizēja LSAK vieglatlētikas nozare kopā ar Latviešu vieglatlētikas klubu. Atzīstamus panākumus latviešu un kanadiešu sacensībās guva jaunās paaudzes vieglatlēti – sprintere Anita Jaunzeme un augstlēcējs Andris Lakstīgala.

1976. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā notika, kad Sidrabenē jau lidoja pa dažai sniega pārslai. Tādēļ dalībnieku skaits bija pamazs un arī rezultāti viduvēji. 100 m (12,5 sek.), 200 m (25,8 sek.), 400 m (57,9 sek), 800 m (2:28,0) skrējienos uzvarēja I. Blūms. Tāllēkšanā (5,68 m) un augstlēkšanā (1,65), šķēpa mešanā (33,88 m) uzvarēja Egils Kļaviņš, lodē (9,20 m), diskā (32,38 m), vesera mešanā (28,02 m) – A. Kārkliņš. Sievietēm visas godalgas savā starpā sadalīja Ilze Krauliņa un A. Kalna. Viļa Rozenberga mūžīgi ceļojošās balvas saņema Ilze Krauliņa un Ivars Blūms. Vecvieglatlētiem labākie bija Kārlis Virkavs, Alfrēds Kārkliņš, Kārlis Pavasars un Arnolds Tīcmanis.

1979. gadā Ontario provinces labāko vieglatlētu vidū bija arī latviešu vārdi. Vispārējā klasē Māris Zeltkalns (Toronto) uzrādījis 1500 m – 3:50,1 min., 3000 m – 8:16,7 min., 5000 m – 14:21,6 min. Junioru grupā Raimonds Pauliņš (Sadberija) veica 3000 m šķēršļu skrējienu 9:41,9 min., 5000 m – 15:06,0. Juris Ezergailis (Toronto) 3000 m – 9:09,2 min.

1981. gadā Raimonds Pauliņš guva panākumus Ontario *cross-country* meistarsacīkstēs Londonā, Ontario universitāšu meistarsacīkstēs. Pie R. Pauliņa gada panākumiem bija pieskaitāmas uzvara *Ramsay Tour* pusmaratona distancē Sadberijā, 2. vieta Ontario meistarsacīkstēs 3000 m kavēkļu skrējienā un 3. vieta Ontario universitāšu meistarsacīkstēs telpās 3000 m distancē. Viņš studēja *Laurentian* universitātē Sadberijā un pārstāvēja *Northland* klubu. Labāko rezultātu 3000 m – 8:06,43 R. Pauliņš sasniedza 1986. g. 28. jūnijā, uzvarot Ontario meistarsacīkstēs Tilsonburgā.

Kanadas latviešu meistarsacīkstēs vieglatlētikā jaunatnei **1981. gadā** Sidrabenē piedalījās 63 jaunie vieglatlēti. Šajās meistarsacīkstēm bez individuālajām godalgām izcīnīja lielu skaitu ceļojošo balvu, no kurām dažām bija pat muzeja vērtība, piem., Roberta Plūmes piemiņas balvai. Labākie rezultāti sacensībās bija zēniem Z. Pērkonam (100 m – 12,4, tāllēkšanā – 5,50 m, augstlēkšanā – 1,55 m, šķēps (vīr.) – 36,48. Tomēr Ojārs Kņezs saņēma Roberta Plūmes piemiņas balvu kā labākais *all-round* atlēts. Meitenēm šo balvu saņēma Elviga Sebre.

1984. gada Kanadas latviešu jaunatnes vieglatlētikas sacīkstes, kuras vadīja Gunārs Gubiņš, kā parasti, notika Sidrabenē. Sacensības peldēšanā vadīja Judīte Vāgnere. Sacensību ietvaros notika arī tradicionālā Sidrabenes un Saulaines volejbola sacīkste, ko uzvarēja mājinieces ar 15–13, 15–9. Kopējais dalībnieku skaits vieglatlētikā sasniedza 54. Vecākajā meiteņu grupā (1968–1973) visās disciplīnās (60 m, augstums, tālums) uzvarēja Ērika Vilmane. Visjaunākajā meiteņu grupā (1974–1976) trīs uzvaras izcīnīja Kristīna Vilmane. Zēniem vecākajā grupā (1968–1970) labākie jaunieši bija Marks Aleksandrs, Fils Pētersons, Juris Ozols, Mārtiņš Gaide. Vidējā grupā (1971–1973) labākie panākumi Paulim Cālītim, Pēterim Gaidem, Gunāram Briedim. Jaunāko zēnu grupā (1974–1976) – Krišs Eglītis, Ēriks Melderis, Aldis Zandbergs.

Ceļojošās balvas saņēma : Edgara Plūmes – Kristīna Ezergaile, Roberta Plūmes – Māra Tērauda, Jāņa Brožes – Ērika Kampe, Kanadas *DV* un Roberta Plūmes – Juris Ozols.

1985. gadā Kanadas latviešu atklātās meistarsacīkstes vieglatlētikā notika tieši pirms globālajām spēlēm ASV, tādēļ tajās piedalījās daži Austrālijas latviešu sportisti, kas viesojās Toronto. Pavisam piedalījās 20 sievietes un 10 vīrieši. Labākos panākumus sievietēm guva Ē. Vilmane, L. Ezergaile un L. Švirksta, vīriešiem U. Hadžins, V. Švirksts. Teicami startēja Viktors Švarcs no Austrālijas, kurš uzvarēja diskā (35,62 m), lodē (11,95 m), šķēpā (48,58 m), augstlēkšanā (2. v. – 1,85 m.)

Kopš LSAK noorganizēja Sidrabenes vasaras nometni, tur katru gadu notika Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstes vieglatlētikā visām vecuma grupām. Sporta labvēļi un latviešu organizācijas dāvāja ceļojošās balvas. Sacensībās parasti piedalījās arī jaunieši no Saulaines nometnes, bet 1985. gada sacensībās viņi neieradās, tāpēc izpalika spēle volejbolā starp abu nometņu vienībām.

Meitenes:

I gr. (8–10 g.) sacentās 60 m, augstlēkšanā un tāllēkšanā. Labākie panākumi – Benita Senkēviča, Anita Vilmane, Melānija Dzelme, Lara Zentiņa.

II gr. (11–13 g.) – labākie panākumi – Kristīna Vilmane, Astrīda Neimane, Alise Senkēviča, Māra Eglīte.

III gr. (14–16 g.) sacentās 100 m, 200 m, tāllēkšanā, augstlēkšanā, lodē un šķēpa mešanā. Labākie panākumi – Māra Tērauda, Ingrīda Jansone, Audrija Ozola, Sandra Ezera.

IV gr. Piedalījās tikai viena dalībniece Linda Skomba.

Zēni:

I gr. (8–10 g.) sacentās 60 m, augstlēkšanā un tāllēkšanā. Labākie panākumi – Krišs Eglītis, Ēriks Mālderis, Jāzeps Garjānis, Aldis Zandbergs.

II gr. (11–13 g.) labākie panākumi – Tālis Tērauds, Radijs Dzenītis, Ilmārs Jansons, Jānis Ozols.

III gr. (14–16 g.) sacentās 100 m, 200 m, tāllēkšanā, augstlēkšanā, lodē un šķēpa mešanā. Labākie panākumi – Kārlis Bergmanis, Ēriks Sudmalis, Juris Ozols, Pēteris Eglītis.

Ceļojošās balvas saņēma:

Latviešu karavīru – Kristīna Vilmane; Edgara Plūmes – Māra Tērauda; Arnolda Tīcmaņa – Linda Skomba; *DV* Kanadas valdes – Tālis Tērauds un Kārlis Bergmanis, Roberta Plūmes – Māra Tērauda un Kārlis Bergmanis (vispusīgākie sportisti, ieskaitot peldēšanu).

Gadu gaitā latviešu vieglatlētika Kanadā gāja mazumā kā sasniegumu, tā dalībnieku skaita ziņā. **1986. gadā** Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstēs piedalījās 35 dalībnieki, kas startēja jaunākās vecuma grupās. Startēja jaunieši no 10 līdz 18. g. vecumam Pēc sasniegumiem vieglatlētikā varēja spriest par jauniešu fizisko gatavību un Kanadas labākiem sasniegumiem, kas nebija mainījušies gadiem ilgi.

Labākie jaunie vieglatlēti ieguva ceļojošas balvas. Anita Vilmane un Māra Eglīte – Latviešu karavīru ceļojošā balva, Māra Tērauda – Rob. Plūmes un Edgara Plūmes balvas, Ingrīda Jansone un Linda Skomba – Arnolda Tīcmaņa balva, Zenons Kvapsinskis, Krišs Eglītis – *DV* Kanadas valdes balva, Edgars Apse – *DV* Kanadas balva, Kārlis Bergmanis – Jāņa Brožes velte.

1989. gada Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstes kā parasti notika Sidrabenes sporta laukumā, un tās vadīja Juris Zivtiņa ar daudziem palīgiem. Nepiedalījās Saulaines nonetnes pārstāvji. Sacensību norisi traucēja arī vienlaicīga citu jaunatnes sporta pasākumu norise. Šoreiz tas bija volejbola turnīrs Bērzainē. Dalībnieku trūkuma dēļ nenotika arī vairāku vērtīgo ceļojošo balvu izcīņa. Labākos rezultātus, uzvarot visās disciplīnās, meitenēm 8–10. g. grupā sasniedza A. Tetere, bet zēniem J. Andersons. Kanadas *DV* balvu izcīnīja N. Andersons, latviešu karavīru balvu A. Vilmane, Kanadas *DV* un R. Plūmes balvu – A. Grīnbergs, E. Plūmes un R. Plūmes balvu – K. Vilmane, J. Brožes balvu – Ē. Sudmalis, A. Tīcmaņa balvu – M. Ozola.

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES VIEGLATLĒTIKĀ

1954. gada 4.–6. septembrī Toronto notika 1. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā, tenisā un galda tenisā. Vieglatlētikas nozares vadītājs Jānis Ādminis atbildēja par sacensību organizēšanas tehnisko pusi. Pirmoreiz latviešu sportisti tikās valstu sacīkstēs kā Kanadas un ASV latviešu izlases. Viss augusta mēnesis pagāja organizatoriskā rosmē gan par sacensību programmu, balvām, gan dalībnieku skaitu un naktsmājām. Arī par kopējo tējas vakaru bija domāts, un šādos vakaros notika arī lielākā sportam nepieciešamo līdzekļu sagādāšana LSAK un atsevišķo sporta nozaru vajadzībām.

ASV latviešu vieglatlētu izlasē bija sešas sievietes un 34 vīrieši, Kanadas latviešu izlasē bija 9 sievietes un 18 vīrieši. Sacensībās piedalījās gandrīz visi abu valstu labākie atlēti, neskatoties, ka daudziem bija jāmēro tāls ceļš. Diemžēl sacensību dalībnieku vidū nebija labākais ASV daudzcīņnieks Modris Pētersons. Meistarsacīkstēs vieglatlēti cīnījās arī par punktiem, jo tā bija arī "valstu" sacensība, kad labākā vīriešu un sieviešu vienība izcīnīja kausus *Latvijas brīvībai*. Sievietēm Nora Ozoliņa bija labākā sprinta disciplīnās, Velta Ādmine un Velta Višķere konkurēja mešanas disciplīnās. Viena no labākajām Kanadas latviešu basketbolistēm Dzidra Tora bija labākā augstlēkšanā. Vīriešiem Kazimirs Upenieks, Valdis Teteris, Kārlis Virkavs un Elmārs Salnājs cīnījās garajās distancēs, bet mešanas disciplīnās labākie bija "kanadieši" Ansis Bergvalds, Eduards Purgalis un Rūdolfs Miķelsons. Jānis Plīsis parādīja sevi kā labu daudzcīņnieku, startējot gan lodes grūšanā, diska mešanā, gan kārtslēkšanā un tāllēkšanā. Kā vienai, tā otrai vienībai brīžam trūka pa otram ieskaites dalībniekam kādā disciplīnā, un "amerikāņu" vienības menedžeram Imantam Mežaraupam bija jāmeklē sieviešu stafetes komandas dalībnieces skatītāju tribīnēs. Vīriešu sacensībās uzvarēja ASV ar 96,5:71,5, bet sieviešu sacensībās – Kanada ar 53:41 (Tehniskie rezultāti ASV nodaļā).

1. Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs notika arī sacensības jaunatnei. Tās dalībnieki bija iedalīti divās vecuma grupās līdz 16 gadiem un no 16–18 gadiem. Sacīkstēs piedalījās un labus rezultātus uzrādīja arī vairāki vēlākos gados pazīstami latviešu sportisti. Basketbolisti E. Petmanis un E. Auzenbergs, brāļi Uldis un Austris Uiskas. Valdis Teteris, vērojot jauniešu sacensības, cerīgi vērtēja trimdas latviešu vieglatlētikas nākotni.

1955. gada 3. un 4. septembrī 2. Ziemeļamerikas meistarsacīkstes vieglatlētikā notika atkal Toronto. Labie laika apstākļi un sagatavotais laukums ļāva sasniegt labus rezultātus, tomēr šo prieku aizēnoja mazais dalībnieku skaits no ASV. "Jā, vieglatlētika ir amatieru sports, kas nespēj kompensēt dalībnieku pūles materiālā ziņā, un šādi "muļķi" kā Imants Mežaraups, kas vienā vasarā šī "aizvēsturiskā" sporta dēļ nobrauc kādas 4000 jūdzes bez centa atlīdzības, ir vairs retums," tā rakstīja laikrakstā *Latvija* pēc sacensībām. ALAs ziedoto balvu vīriešu vienībām ar 91–78 izcīnīja kanadieši, bet sieviešu sacensībās ASV vieglatlētes pārstāvēja tikai viena dalībniece. Kā vislielākais cīnītājs bija Valdis Teteris, kas uzvarēja 200 m, 400 m, 800 m un kārtslēkšanā. Iepriecināja 17-gadīgā Jura Tērauda sniegums šķēpa mešanā 50,12 m. Viņš vēlāk kļuva profesors, šķēpmešanas speciālists. Veserī un diskā uzvarēja ASV vienības vadītājs Imants Mežaraups, atstājot tālākās vietās "kanadiešus" Ansi Bergvaldu, Ēvaldu Poltroku, Ēvaldu Višķeri un Elmaru Vasili. Sievietēm daudzpusīgās sportistes Velta Ādmine, Velta Višķere, Biruta Skujiņa, Larisa Avotiņa, Dzidra Tora un Velta Vilsone sadalīja savā starpā uzvarētāju titulus. 60 m uzvarēja 12-gadīgā Ilona Lappo (Tehniskie rezultāti ASV nodaļā).

Trešās Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes un ASV – Kanadas "valstu" sacīkstes vieglatlētikā notika **1956. gada 30. jūnijā un 1. jūlijā** Čikagā. Vīriešu sacensībās nepārspēti palika ASV vieglatlēti 94–61, otro reizi izcīnot ALA Sporta biroja mūžīgi ceļojošo balvu Latvijas brīvībai. Sieviešu sacensībās krietni pārākas bija kanadietes (67–20), kas Ž. Kāpostiņas balvu *Latvijas brīvībai* ieguva jau trešo gadu. Par sacensību raito norisi rūpējās daudzie Čikagas sporta darbinieki Ringolda Upatnieka vadībā (Sacensību rezultāti ASV nodaļā).

Divu dienu draudzīgajās cīņās tika pārspēti 7 meistarsacīkšu rekordi, taču rezultāti bija viduvēji, ko iespaidoja negulētās nakts stundas pārbraucienā, ne visai labais laukums, vējš un karstums. Vīriešu sacensībās izcēlās sprinteris Ivars Kauls – 100 m (11,8 sek.), 200 m (23,0 sek.), 400 m (52,4 sek.). Sievietēm Dzidra Tora – augstlēkšanā (1,44 m), Ņina Tomase – lode (9,99 m).

No trešajām spēlēm 1956. gadā līdz 1961. gadam sacensības tika pārtrauktas (1961. gada ZM ASV nodaļā).

1962. gada augustā Toronto notika gadskārtējās Ziemeļamerikas latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstes starp ASV un Kanadas latviešu izlases vienībām. Tajās izcīnīja mūžīgi ceļojošās balvas *Latvijas brīvībai*, ko dāvāja ALA Sporta birojs vīriešu disciplīnās, bet sieviešu disciplīnās izcīnīja

Jevgēnijas Kāpostiņas dāvāto balvu – kausu *Latvijas brīvībai*. Par disciplīnu skaitu kā vīriešu, tā sieviešu sacensībās ik gadus vienojās abu valstu latviešu sporta vadības. Šoreiz programmā netika ietverta kārtslēkšana, barjerskriešana un veseŗa mešana, kas izraisīja neizpratni ASV latviešu vieglatlētos. Sacensībās piedalījās 32 atlēti. Labākie rezultāti saistījās ar Elmāra Ezeriņa atkārtoto trimdas rekordu 100 m skrējienā – 10,8 sek. Lodes grūšanas sektorā sastapās divi spēkos līdzvērtīgi pretinieki – Elmārs Ezeriņš no ASV un Juris Pūce no Kanadas. Uzvarēja E. Ezeriņš, toties diska mešanā J. Pūces mestais disks pārlidoja pāri 50 m robežai, tikai šoreiz ārpus sektora. Šķēpā divcīņā starp E. Ezeriņu un R. Miķelsonu no Toronto uzvarēja trešais – Ivars Veldre (ASV), kas trešajā mēģinājumā pārspēja abus. Daudz sliktāki rezultāti bija gaŗākās skriešanas disciplīnās. Savu 30. sezonu vieglatlētikas laukumā ar uzvaru 1500 m atzīmēja Valdis Teteris. Vienību sacensībās vīriešu grupā ASV uzvarēja 74:71, bet sievietēm pirmoreizi uzvarēja ASV ar rezultātu 43:39. Joprojām vistālāk disku aizmeta Velta Višķere no Toronto, bet Līgas Tālbergas (ASV) sniegumu īsajās sprinta distancēs neviena nespēja apdraudēt. 1962. gada Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs vieglatlētikā piešķīra Viļa Rozenberga mūžīgi ceļojošās piemiņas balvas. Šoreiz tās ieguva uz gadu glabāšanā Elmārs Ezeriņš un Līga Tālberga.

Viens no svarīgākajiem kvalitātes un kvantitātes rādītājiem sportistiem vienmēr bija sacensības. Tomēr, runājot par vieglatlētiku, to pietrūka arī ASV latviešu sportistiem. Praktiski visa ASV vieglatlētika balstījās uz nedaudziem jaunās paaudzes vieglatlētiem, kas rēgulāri trenējās un startēja savu amerikāņu vidusskolu un kolledžu vieglatlētu vienībās. Izdevīgākā stāvoklī bija Kanadas latviešu vieglatlētika, jo tikai ar pāris izņēmumiem, visa latviešu vieglatlētikas dzīve bija koncentrēta Toronto. Tas pavēra arī labākas treniņu un sacensību iespējas (1963., 1964. g. ASV nodaļā).

1965. gada 22., 23. septembrī Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā notika Stoufvillē, Arvīda Zaķa jaunajā vieglatlētikas laukumā, kur sportisti varēja vienlaikus startēt visās vieglatlētikas disciplīnās, netraucējot cits citu. Laukuma iekārtošana savā īpašumā bija Kanadas latviešu sporta darbinieka un vieglatlēta Arvīda Zaķa nesavtīga darba rezultāts. Šis sacensības vienlaikus bija arī Kanadas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā. No ASV šajās sacensībās startēja Juris Jesifers, Jānis Celms un Līga Tālberga. Sieviešu sacensībās skriešanas un lēkšanas disciplīnās, pārmaiņus uzvarot, konkurēja L. Tālberga un K. Ceļdoma (Kanada). Toties lodē un diskā labākā bija pieredzējusī Velta Višķere. Vīriešu sacensībās sprinta disciplīnās konkurentu nebija Jurim Zivtiņai (Kanada), kas uzvarēja 100 m, 200 m, 400 m. Sākot no 800 m visās skriešanas disciplīnās uzvarēja J. Celms. Mešanu disciplīnās uzvarēja Ivars Zvaigznīte, izņemot veseŗa mešanu, kur uzvarēja labākais latviešu metējs Zigfrīds Nikazis – viesis no Anglijas, ar rezultātu 40,22 m.

Pēc gada turpat Stoufvillē 20. un 21. augustā notika Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā. ASV latviešu vieglatlētus pārstāvēja Juris Jesifers, Imants Mežaraups, Ivars Veldre un Andris Niedra. Pirmo reizi nepiedalījās neviena ASV vieglatlēte. Kanadiešu vieglatlētu saime bija nospiedošā pārsvarā. Galvenā uzmanība tika pievērsta Jurim Pūcem – pasaules klases diskobolam. Viņš arī bez grūtībām pārspēja meistarsacīkšu rekordus lodē (17,98 m) un diskā (55,56 m). **1966. gada 3. un 4. septembrī** Kanadas latviešu meistarsacīkstēs desmitcīņā vīriešiem un pieccīņā sievietēm laika apstākļi nebija izdevīgi, jo laukums bija kļuvis mīksts, kas iespaidoja rezultātus. Desmitcīņā sīva cīņa izvērtās starp Juri Jesiferu (ASV) un Ivaru Zvaigznīti (Kanada). Tikai kārtslēkšanas sacensību rezultāti deva J. Jesiferam pārsvaru. Viņš saņēma Kanadas Latviešu Sporta apvienības ceļojošo balvu, kā arī ALA Sporta un Fiziskās audzināšanas biroja vieglatlētikas komitejas speciālbalvu. Šo balvu saņēma arī I. Zvaigznīte. K. Ceļdoma saņēma personīgu LSAK velti. Sacensībās vēl piedalījās Juris Zivtiņa, M. Smilga un V. Priedītis (startēja tikai četrās disciplīnās). Pieccīņā sievietēm sacensības notika pēc 12 gadu pārtraukuma. Uzvarēja Kaiva Ceļdoma. Kopvērtējumā Kanada pārspēja ASV 104–50.

1972. gada Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā risinājās Sidrabenē sutīgā karstumā. Arī skrejceļš pēc lietusgāzēm bija kļuvis mīksts, tādēļ skriešanas sacensības notika tikai

sprinta distancēs. Dalībnieku rindās bija tikai vietējie jaunieši. V. Rozenberga ceļojošās piemiņas balvas izcīnīja K. Ceļdoma un J. Zivtiņa.

Ziemeļamerikas latviešu vieglatlētu labākie sasniegumi 1974. gadā

Vīrieši

	ASV		Kanada	
100 m	12,1	A. Ūdris	11,2	J. Zivtiņa
200 m	22,3 j	A. Avots	24,9	J. Zivtiņa
400 m	48,2 j	J. Birznieks	50,0	A. Bandenieks
800 m	1:47,2	J. Luziņš	1:54,5	A. Birze
1500 m			4:04,5	M. Zeltkalns
augstlēkšanā	1,65	E. Stots	1,98	R. Indriksons
tāllēkšanā	6,39	A. Krūmiņš	6,32	J. Zivtiņa
trīssoļlēkšanā	15,735	A. Bīlmanis	11,88	U. Lagzdiņš
lodes grūšana	10,05	K. Bangerskis	13,72	J. Pūce
diska mešanā			46,68	J. Pūce
šķēpa mešanā	47,06	P. Eriņš	59,70	A. Dzenis
vesera mešanā			28,24	A. Kārkliņš

Sievietes

	ASV		Kanada	
100 m	14,1	S. Rācene	13,9	S. Bādere
200 m	27,9 j	A. Pētersone	28,8	S. Bādere
augstlēkšanā	1,29	S. Vitrunga	1,40	B. Kalna
tāllēkšanā	4,98	A. Pētersone	4,88	S. Bādere
trīssoļlēkšanā				
lodes grūšana	8,45	A. Lejniece	10,39	J. Pakalna
diska mešanā	21,38	A. Pētersone	32,86	J. Pakalna
šķēpa mešanā	17,25	V. Gosta	23,98	I. Sila

1974. gadā ASV latviešu vieglatlētu vidū ar sniegumu izcēlās Andris Bīlmanis, Merilendas universitātes mechānikas inženierzinātņu pēdējā gada students. Šajā sezonā viņš lodes grūšanā sasniedza 16,08 m, kas bija 12 labākais ASV mērogā. Jau sesto sezonu pasaules klases līmenī skrēja Juris Luziņš, kas pārstāvēja Floridas vieglatlētikas klubu. Viņa labākais šajā sezonā bija 1:47,2 min. 800 m skrējienā. Tas bija 43.–46. rezultāts pasaulē, bet ASV – septītais. Vieglatlētikas mēnešraksts *Track&Field News* viņu novērtēja par 10. labāko ASV 880 j. skrējēju.

No gados jaunajiem latviešu vieglatlētiem īpaši izcēlās *Central Bucks East* vidusskolas otrā gada audzēknis 16 gadus vecais Andris Avots sprinta skrējienos un divi Vudrova Vilsona vidusskolas audzēkņi Takomā, Vašingtonas pavalstī – 16 gadus vecie Haralds Celms un Aleksandrs Krūmiņš vidējās distancēs.

Kanadas latviešu vidū labāko sniegumu parādīja Abotsfordas (Britu Kolumbijas provincē) vidusskolnieks A. Bandenieks un Toronto vidusskolas audzēknis A. Birze – vidējās distancēs. Jaunu latviešu trimdas rekordu augstlēkšanā – 1,98 m iespēja Toronto vidusskolas audzēknis R. Indriksons un 14 gadus vecais Māris Zeltkalns vietējās skolu sacīkstēs izcēlās garo distanču skrējienos.

1992. gadā Ziemeļamerikas baltiešu vieglatlētikas meistarsacīkstes notika 26., 27. septembrī Klīvlandē lietuviešu sarīkojumā. Sacensības notika vīriešu un sieviešu un jauniešu dažāda vecuma grupās. Latviešus pārstāvēja trīs meitenes no Toronto – Valža Tetera, bijušā Latvijas meistara vidusdistancēs, mazmeitas. Vislabākie sasniegumi bija 13 gadus vecajai Emijai *(Aimee)*, kura uzvarēja ne tikai sava vecuma, bet arī sieviešu sacensībās – 100 m (14,4), 200 m (29,1), 400 m (1:05,9 min.), 800 m (2:33,3) un tāllēkšanā (4,15 m). Vidējā māsa Marisa (10 g.) uzvarēja savā vecuma grupā 800 m un tāllēkšanā. Jaunākā māsa Alana (8 g.) savā vecuma grupā uzvarēja 60 m, tāllēkšanā, 100 m un 200 m. Sacensībās piedalījās 69 vieglatlēti, lielāko tiesu jaunatnes grupās.

LATVIEŠU VIEGLATLĒTIKAS KLUBS

Latviešu vieglatlētikas klubu nodibināja **1962. gadā** 25 Toronto vecākās paaudzes vieglatlēti Ēvalda Poltroka ierosmē, lai dotu jaunajiem talantiem neierobežotas un netraucētas treniņu un sacensību iespējas pašu laukumā Stoufvillē. Jau tā paša gada vasarā tur notika pirmās sacensības sprinta, mešanu un lēkšanu disciplīnās, piedaloties turpat visiem Kanadas latviešu labākajiem vieglatlētiem ar Juri Pūci un jaunā kluba priekšnieku Poltroku priekšgalā. Nākošā vasarā tika izveidots arī skrejceļa aplis, klubs reģistrējās LSAK, un pēc attiecīgajām ierīču un tiesnešu pārbaudēm, klubu uzņēma par pilntiesīgu biedru arī Kanadas vieglatlētikas savienībā, kuŗa līdz tam latviešu sacīkstēs sasniegtos rezultātus neatzina, un rekordu sarakstos un statistikās neuzņēma.

LVK pirmās desmitgades lielākie panākumi iesākās ar Juŗa Pūces **1965. gadā** Stoufvillē sasniegto un oficiāli apstiprināto Britu Kopvalsts rekordu diska mešanā – 59,02 m. Bez Pūces kanadiešu sacensībās LVK/LTFC vēl pārstāvēja Ivars Zvaigznīte, Juris Zivtiņa, Gatis Roze, Andris Lakstīgala, Māris Smilga, Kaiva Ceļdoma, Velta Višķere u. c. atlēti. Šajos gados sasniegti vairāki trimdas un daudzi Kanadas latviešu rekordi. Vairākus gadus pēc kārtas klubs, kopā ar LSAK, Stoufvillē rīkoja Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes, arī atklātās sacensības ar labāko kanadiešu metēju piedalīšanos.

Pēc laukuma izbūves Sidrabenē "smaguma centrs" uz laiku pārcēlās uz turieni, bet iecerētais nepiepildījās, un latviešu piedalīšanās meistarsacīkstēs izbeidzās. Laika un apstākļu maiņā apsīka arī LVK aktīvitāte, līdz jaunu impulsu deva Kārļa Pavasara un Kārļa Virkava starti un panākumi Kanadas seniorvieglatlētu ("māsteru") sacīkstēs. Drīz šai strauji augošai kustībai pievienojās arī citi latvieši un jau 1974. gadā LVK rīkoja vecvieglatlētu sacīkstes ar kanadiešu piedalīšanos. Šo pirmo veterānu sacensību kopvērtējumā par uzvarētāju ar 2013 punktiem kļuva 49 gadus vecais Ēvalds Poltroks, atstājot otrā vietā Kārli Pavasaru – 1954 p. Šajās sacīkstēs piedalījās arī kanadietis Fārkversons – vēlāk ilggadējais pasaules veterānu asociācijas *(WAVA)* prezidents. Šeit viņš ieguva ierosmi sarīkot veterānu pasaules meistarsacīkstes ar pilnu vieglatlētikas disciplīnu programmu. "Vārti" latviešu vieglatlētu "iziešanai pasaulē", kā to bija iecerējuši LVK dibinātāji, nu bija vaļā!

Pirmās, Fārkversona noorganizētas, veterānu pasaules meistarsacīkstes notika 1975. gadā Toronto ar aptuveni 1400 dalībniekiem no 30 valstīm. To skaitā bija arī septiņi Kanadas latvieši un divi – no Austrālijas. Lielāko panākumu guva Rūdolfs Miķelsons, uzvarot savā grupā šķēpa mešanā – 47,34 m. Otrais šajā grupā bija melburnietis Aivars Pāvuliņš (44,18 m). 4. vietu šajā disciplinā izcīnīja Eduards Purgalis.

Bronzas medaļas šajās vēsturiskajās sacensībās ieguva Kārlis Pavasars trīssolī (10,35 m) un Ēvalds Poltroks veseŗa mešanā (31,18 m). Vēl startēja Arvīds Zaķis, Kārlis Virkavs, Eduards Purgalis, Valdis Teteris un Ilmārs Mancs no Austrālijas.

1976. gadā ieskrējienu celiņi lēkšanas, tāpat šķēpa izmešanas vietā, Stoufvillē, ieguva "mīksto" segumu. Šo darbu veica kluba biedri par saviem līdzekļiem. Vieglatlētikas laukumā atgriezās arī svarcēlājs Alfrēds Kārkliņs, gūstot labus panākumus mešanu disciplīnās. Ontario meistarsacīkstēs Hamiltonā tajā gadā LVK atlēti izcīnīja 12 provinces meistartitulus, un iespēja arī 3 jaunus Kanadas rekordus – Purgalis šķēpā (38,78 m), Poltroks veserī (39,52 m) un Arnolds Tīcmanis augstlēkšanā (1.10 m).

1976. gadā atklātajās Kanadas vecvieglatlētu meistarsacīkstēs Montreālas olimpiskā stadiona treniņu laukumā piedalījās arī daudzi labākie ASV "māsteri". Atkal dižas sekmes guva 10 LVK biedri, izcīnot 16 valsts meistartitulus. Viņi pilnīgi dominēja mešanu disciplīnās vecākajās klasēs. Īpaši sekmīgs bija Arnolds Tīcmanis. 1976. gadā viņš atsāka sporta nodarbības jau kā vecvieglatlēts, un viņa pavasarī uzsāktie treniņi vainagojās ar jaunu valsts rekordu septiņdesmitnieku grupā tāllēkšanā (3,36 m) un uzvarām lodes grūšanā un diska mešanā. Kanadas rekordus pārspēja arī K. Pavasars M–50 grupā tāllēkšanā (5,37 m) un trīssolī (10,45 m). Sešdesmitgadnieks Poltroks uzvarēja veseŗa

mešanā (38,34 m), lodes grūšanā (11,54 m) un diska mešanā (36,98 m). R. Miķelsons guva savu kārtējo uzvaru šķēpā (42,76 m), A. Zaķis lodē (10,96 m) un veserī. E. Purgalim šoreiz bija jāsamierinās ar divām sudraba medaļām – lodē (11,53 m) un šķēpā (38,58 m) Valdis Teteris guva sudrabu 400 m skrējienā (68,2 sek.), bet Ilmārs Helgūts (M 55) bronzu 5000 m skrējienā – 22:39,53 laikā.

Otrajās veterānu pasaules meistarsacīkstēs **1977. gadā** Gēteborgā, Zviedrijā startēja četri LVK vecvieglatlēti. Tur Miķelsons atkārtoja savu 1975. gada panākumu ar 44,42 m rezultātu. Aiz viņa palika vairāki kādreizējie olimpieši. Tīcmanis izcīnīja bronzu pieccīņā, Valdis Teteris ierindojās finālistu skaitā trīssolī, tāpat arī Noldis Millers no Zviedrijas lodes grūšanā M 50 grupā.

No trešajām pasaules meistarsacīkstēm **1979. gadā** Hanoverā, Vācijā, Tīcmanis pārveda sudraba medaļu pieccīņā. Ceturtās "globālās", kas risinājās **1981. gada janvārī** Kraistčerčā, Jaunzēlandē, tad jau 75 g. vecais Tīcmanis kļuva par pasaules meistaru kārtslēkšanā (1,80 m), savācot arī pamatīgu sudraba un bronzas medaļu "ražu" mešanu, lēkšanu, pieccīņas un 400 m barjerskrējiena disciplīnās. Arvīds Zaķis M 6–64 grupā ieguva bronzas medaļu lodes grūšanā (13,02 m), bet Velta Tomsone ierindojās finālistēs kā lodes grūšanā, tās arī diska mešanā.

Laika ritumā LVK sportisti ir tiešām "izgājuši pasaulē" sekmīgi startējuši arī ASV, Vācijā, Anglijā, Somijā, Zviedrijā, Norvēģijā, Dānijā, Portoriko, Meksikā, Jaunzēlandē, Japānā, Dienvidāfrikā, Itālijā. Pašu rīkotās sacīkstēs Stoufvillē bez kanadiešiem vēl piedalījušies sportisti no Anglijas, Vācijas, Austrijas, ASV, Austrālijas. LVK sportistu aptuvena panākumu "raža": zelta, sudraba un bronzas medaļas Britu kopvalsts spēlēs, studentu pasaules meistarsacīkstēs, Panamerikas spēlēs. Veterānu pasaules meistarsacīkstēs 5 LVK sportisti izcīnījuši 3 zelta, 7 sudraba un 9 bronzas medaļas. Divreiz laboti Britu "impērijas" rekordi, viens veterānu pasaules rekords (Miķelsons šķēpā), vairāki Kanadas vispārējās klases un kāds pussimts Kanadas veterānu rekordu, gūtas daudzas uzvaras starptautiskajās sacīkstēs. Ar trimdas sporta "Lielo nozīmi" apbalvoti 20 LVK biedri. Ļoti veiksmīgs bija latviešu vecvieglatlētu starti Kanadas meistarsacīkstēs. 12 valsts meistartituli bija *Latviešu Vieglatlētu Kluba* ievērojams sasniegums. Sacensībās piedalījās K. Pavasars, R. Miķelsons, A. Zaķis, V. Teteris, E. Poltroks, E. Purgalis, A. Tīcmanis, I. Helguts, Ontario meistarsacīkstēs vecmeistariem Hamiltonā LVK atlēti izcīnīja 11 provinces meistartitulus.

1985. gadā Latviešu vieglatlētikas klubs gada sapulcē Stoufvillē par jauno priekšnieci ievēlēja Liju Breslinu, vietnieka pienākumus uzņemoties Ilmāram Helgūtam, sekretāra – Arvīdam Zaķim, revidentes – Veltai Tomsonei. 1985. gadā LVK bija 42 biedri. Aizvadītajā sezonā puse no kluba biedriem piedalījās kanadiešu un starptautiskās sacensībās, kur gūti panākumi, sasniedzot arī dažus Kanadas vecvieglatlētu rekordus.

VOLEJBOLS

Lielākos panākumus visas Kanadas mērogā latviešu sportisti guva volejbolā. Jau 50. gados labāko vienību pamatsastāvos spēlēja latvieši. Izņēmums bija Toronto *Central YMCA*, kura bija pārsvarā igauņu vienība. Sieviešu volejbols Kanadā, līdzīgi kā ASV, nebija populārs. Pirmās Austrumkanadas meistarsacīkstes noorganizēja Toronto Latviešu sporta klubs 1952. gadā. Fināla spēlē Toronto LSK tikās ar Montreālas *International YMCA*, kuras sastāvā bija latvietes un viena igauniete. Sīvā cīņā virsroku guva Montreālas vienība, kurā spēlēja Mirdza Lukstiņa, Vilma Jansone, Mirdza Grīnberga, māsas Biruta un Edīte Lasmanes, Janīna Pinka un igauniete *Brun*.

Jau **1953. gadā** volejbols, pateicoties igauņu, latviešu, ukraiņu spēles mākai un aktivitātei, kļuva par vienu no populārākiem sporta veidiem. Ontario Volejbola apvienība (OVA) rīkoja meistarsacīkstes trīs līgās – vīriešu, sieviešu un *Intermediate* (vidējā) līgā. Apgabalā ar volejbolu aktīvi nodarbojās 16 klubos. Tajā pašā gadā notika pirmās Montreālas pilsētas meistarsacīkstes volejbolā.

Finālspēlēs tiesības piedalīties izcīnīja igauņu un latviešu vienības. Sievietēm uzvarēja Montreālas latviešu sporta kopas komanda: Edīte Lasmane, Mirdza Lukstiņa, Rasma Miķelsone, Mirdza Grīnberga, Vilma Jansone, Vera Audere un Nadīne Granta. Arī vīriešiem savstarpējo spēļu attiecībā labākā bija Montreālas LSK vienība: Imants Klaiše, Richards Zemņickis, Uldis Rutulis, Osvalds Zommers, Jānis Spruženieks, Valdis Kalacis, Maksis Rozenbergs, Imants Trusis un Jānis Lukstiņš.

50. gados lielākais latviešu volejbola panākums bija MLSK sieviešu volejbola vienības izcīnītais Kanadas meistarnosaukums 1953. gadā. Šo panākumu Montreālas LSK vienība atkārtoja arī **1956. gadā**. Vienībā spēlēja – Vilma Jansone, Helēna Lāce, B. Kalace, Mirdza Grīnberga, Vera Audere un Astrīda Šmite. Komandu trenēja un vadīja Jānis Lukstiņš.

1962. gadā Austrumkanadas veterānu klasē Toronto LSK – Ģ. Alberts, E. Skujiņš, G. Pļavnieks, I. Drengers, J. Čākurs, E. Mikazans, J. Šulte, izcīnīja 1. vietu.

60. gados ar izciliem panākumiem Kanadas volejbola meistarsacīkstēs piedalījās latviešu volejbola vienības. **1960. gadā** Kanadas meistaru pirmo reizi izcīnīja Hamiltonas *YMCA*, kuŗas pamatsastāvu veidoja *Spartas* latviešu volejbolisti. Pēc gada vienība veiksmīgi aizstāvēja savu meistartituli. Augstais spēles līmenis pavēra vairākiem latviešu volejbolistiem ceļu uz Kanadas valstsvienību, taču šajā laikā starptautiskās spēles nenotika. Tikai Kanadas piedalīšanās Panamerikas spēlēs deva iespēju latviešiem spēkus izmēģināt arī starptautiskā mērogā. **1963. gadā** Hamiltonas *YMCA* izcīnīja trešo reizi pēc kārtas Kanadas meistaru volejbolā. Labākos spēlētājus – Modri Žulpu, Andreju Richteru, Laimoni Eichvaldu, Ivaru Leju un Elmāru Tētiņu iekļāva izlases vienībā, lai kopā ar četriem igauņu volejbolistiem piedalītos Panamerikas spēlēs, kas notika Brazīlijā. Diemžēl spēļu pieredze latviešu volejbolistiem nebija tik liela, lai līdzīgi sacenstos ar pārējām vienībām. Savainojuma dēļ nevarēja sacensībās piedalīties M. Žulps, un visās priekšsacīkšu spēlēs Kanada cieta zaudējumu. Iepriekšējās Panamerikas spēlēs **1959. gadā** Čikagā Kanadas izlasē piedalījās Modris Žulps un Andrejs Richters. **1967. gadā** Panamerikas spēlēs Vinipegā piedalījās Andrejs Richters. Pavisam Hamiltonas *YMCA* Kanadas meistartituli izcīnīja astoņas reizes laikā no 1960. līdz 1970. gadam.

1971. gadā Pirmajās Jaunatnes ziemas spēlēs, Ontario provinces komandā spēlēja Hamiltonas *Spartas* jaunais volejbolists Arnis Ansons, kas izcīnīja sudraba medaļu. 1976. gadā Toronto latv. *YMCA* volejbolistus Jāni Ozoliņu un Māri Kārkliņu iedalīja Ontario jaunatnes sastādītā vienībā Kanadas ziemas sporta spēlēs, kas bija veltītas Kanadas 100 gadu pastāvēšanai.

70. gadu beigās un 80. gadu sākumā atkal rosīgas kļuva latviešu volejbola vienības. Ontario volejbola savienības meistarsacīkstes notika virslīgā (AA), virslīgas rezerves grupā (A) un B grupā. Vājākie sastāvi sacentās "vidējā" *(Intermediate)* grupā. Toronto latv. *YMCA* pirmais sastāvs, ko trenēja Oļģerts Kurcigs, spēlēja virslīgā ar mainīgām sekmēm, kaut arī spēlētāju sastāvs bija spēcīgs, jo ne visi spēja rēgulāri trenēties. *YMCA* otrā vienība, kuŗā spēlēja jaunie spēlētāji, 1978. gadā savā grupā izcīnīja 3. vietu un iespēju spēlēt virslīgā. Sieviešu vienībā spēlēja gados jaunas spēlētājas un pirmais panākums bija pāriešana no B līgas un *Intermediate*, kur viņas cīnījās ar mainīgām sekmēm. Jaunatnes spēles pa vecuma grupām notika atsevišķos turnīros, nevis rēgulāras sacensības, kas neveicināja jaunatnes pievēršanos volejbolam. Latviešu *YMCA* piedalījās ar vecāko un jaunāko zēnu sastāviem. Vairāki *YMCA* spēlētāji gan seniori, gan jaunieši spēlēja arī kanadiešu vienībās, kas neļāva gūt latviešu vienībām labākus panākumus.

1981. gadā Toronto *DV* sporta kluba volejbolisti sekmīgi piedalījās Ontario Volejbola savienības 5. apgabala spēlēs. Kluba B vienība ar 36 uzvarētiem un 12 zaudētiem izcīnīja līgā 1. vietu. Vienībā spēlēja Jānis Cērps, Andris Grants, Aldis Grants, Rolands Grants, Adrians Niedra, Alans Treimanis, Andrejs Dzintars, Erlands Dreimanis, Juris Simsons un lietuvietis Gataveckas.

80. gadu beigās Toronto JKS vienības piedalījās Ontario provinces volejbola savienības atklātajos turnīros ar labām sekmēm.

Ontario vīriešu un sieviešu volejbola meistarsacīkstes notika piecos apgabalos. Katra apgabala divas spēcīgākās vienības satikās īpašā turnīrā. **1990. gadā** vīriešu senioru B līgas fināli, kuŗos piedalījās 10 vienības, notika Voterlū. Toronto JKS nokļuva līdz finālam, kur tikās ar līdzvērtīgo Vindzoras vienību. Pēc līdzīgas spēles JKS uzvarēja ar 2–1 (15–5, 12–15, 16–14), līdz ar to izcīnot līgas meistaru un tiesības 1991. gadā spēlēt A līgā.

Toronto JKS sieviešu vienība spēlēja senioru A līgā. Finālspēlēs Otavā piedalījās 10 vienības. JKS nebija savā labākajā sastāvā un izcīnīja 3. vietu. JKS volejbola vienībām treniņu iespējas bija labas, jo to rīcībā bija 3 vingrotavas *West Humber* kolledžā. Ilgus gadus Kanadas volejbola nozari un JKS volejbolu organizēja un vadīja Oļģerts Kurcigs.

1992. gadā Toronto JKS sieviešu volejbola vienība piedalījās kanadiešu līgas spēlēs. Vispirms JKS uzvarēja Toronto un apkārtnes finālos, bet pēc tam izcīnīja 1. vietu Ontario meistarsacīkstēs un ieguva tiesības piedalīties Kanadas meistarsacīkšu turnīrā Kalgarijā, kur JKS kļuva meistars. A grupas finālos pavisam piedalījās 13 vienības. JKS vienība piedalījās ar nosaukumu *Sveiks*, vienības vadītāja un trenere Gundega Ozoliņa. JKS bija vienīgā latviešu sporta kopa Kanadā, kuŗas rīcībā bija vingrotavas rēgulāriem treniņiem.

MONTREĀLAS LATVIEŠU SPORTA KLUBS

Montreālā latviešu sporta rosmes aizsākās **1950. gada** decembrī kā sporta sekcija pie Montreālas latviešu palīdzības biedrības, kuŗas priekšsēdis bija Oskars Vīndedzis un kultūras daļas vadītājs, kas pārzināja arī sporta lietas – Arnolds Tīcmanis (LSAK priekšsēdis 1977–1980). 1953. gada 11. martā sekcija atdalījās, un Arveda Jurgena ierosmē nodibināja Montreālas Latviešu sporta klubu. Pirmais priekšsēdis līdz pat savai nāvei 1955. gada 17. decembrī bija Arvīds Jurgens. Pēc viņa kluba vadību pārņēma Jānis Lukstiņš, kas to vadīja līdz 1970. gada beigām. Pēc tam īsāku laiku Sporta klubu vadīja Jānis Spūrmanis, Valdis Kalacis, Helmuts Lāsums, Romans Ribakovs un Roberts Klaiše. No latviešu sporta aizsākumiem Kanadā attālums, kas šķīra divus latviešu sporta centrus – Montreālu un Toronto, traucēja ciešāku sadarbību.

Visā Montreālas Latviešu sporta kluba pastāvēšanas laikā volejbols bija vispopulārākais sporta veids, kur tika sasniegti vislabākie panākumi. MLSK sieviešu volejbola vienība 1953. gadā izcīnīja Kanadas meistarnosaukumu. Šo panākumu Montreālas LSK vienība atkārtoja arī 1956. gadā. Komandu trenēja un vadīja Jānis Lukstiņš. Treniņi notika starptautiskās *YMCA* telpās un latviešu komandas vairākkārt arī reprezentēja starptautisko *YMCA*, kuŗa 1952., 1953. un 1956. gadā uzvarēja kanadiešu Austrumkanadas meistarsacīkstēs. Vienības pamatsastāvā spēlēja V. Audere, M. Grīnberga, V. Jansone, H. Lāce, B. Kalace, M. Lukstiņa un A. Šmite. Sakarā ar šo panākumu viņas intervēja 1956. gada 9. marta *VIC* TV raidījumā, un 25. martā vienību pieņēma Montreālas pilsētas vecākais un ierakstīja pilsētas Zelta grāmatā. MLSK sieviešu volejbola komanda vairākkārtīgi izcīnīja Montreālas pilsētas meistarnosaukumu un trīs reizes bija Kanadas latviešu meistare volejbolā.

Jau **1951. gada** sākumā latviešu vīriešu volejbola komanda uzsāka treniņus un sāka piedalīties sacīkstēs. Spēlētāju sastāvs sākumā bija: Harijs Andersons, Nikolajs Garais, Haralds Grants, Juris Jundzis, Valdis Kalacis, Viesturs Kalniņš, Imants Klaiše, Alvis Kraulis, Fricis Kulbers, Oļģerts Kurcigs, Jānis Lakats, Jānis Lukstiņš, Augusts Pušpurs, Uldis Rutulis, Maksis Rozenbergs, Jānis Spruženieks, Imants Trusis, Richards Zemņickis un Osvalds Zommers.

MLSK vīriešu vienība 50. gadu sākumā pāris gadus bija 2. vietā Kanadas meistarsacīkstēs, 1956. gadā – 4. vietā un rēgulāri spēlēja Kvebekas apgabala meistarsacīkstēs. 50., 60. gados Montreālas LSK vīriešu un sieviešu volejbola vienības sekmīgi turpināja piedalīties Montreālas pilsētas volejbola meistarsacīkstēs, kur sīvākie pretinieki vīriešu vienībai bija poļu *Polonia*, bet sievietēm igauņu sporta klubs. 1957. gadā Montreālas kausu volejbolā vīriešiem 4. reizi izcīnīja MLSK.

1965. gadā MLSK sieviešu volejbola vienība izcīnīja 1. vietu Montreālas pilsētas meistarsacīkstēs. 1966. gadā labākās Kvebekas provinces volejbola komandas vēlējās pārbaudīt savus spēkus ar labākajām Ontario provinces un ASV Austrumu piekrastes volejbola komandām. Tādēļ Kvebekas Volejbola asociācija turpmāk katru gadu organizēja Kvebekas atklāto turnīru volejbolā. Tajā piedalījās 12 vīriešu un 10 sieviešu vienības. Viņu starpā arī Montreālas Latviešu sporta kluba vīriešu komanda, Hamiltonas *YMCA*. 1973. gadā MLSK ieņēma 8. vietu 12 vienību konkurencē.

1968. gadā abas Montreālas LSK komandas gan vīriešu, gan sieviešu izcīnīja trešās vietas Kvebekas apgabala meistarsacīkstēs. Sieviešu vienībā spēlēja tikai trīs latvietes – Daina un Mirdza Lukstiņas un A. Kupce, ko papildināja viena igauņu un 2 kanadiešu spēlētājas. Toties vīriešu vienību veidoja tikai latvieši – Juris Mazutis, Alģirts Tomsons, Andris Caunītis, Jānis Spūrmanis, Pēteris Miķelsons, Helmuts Lāsums, Eks, Romans Ribakovs, Andrejs Vītols, Juris Kaniņš un Viesturs Kalniņš. Šajā gadā pēc MLSK ierosinājuma Molsona alus darītava dāvāja ceļojošo kausu izcīņai sieviešu volejbolā. Pirmajā izcīņā piedalījās 7 labākās Montreālas sieviešu vienības. Montreālas LSK – Irēna Kupcis, Daina un Mirdza Lukstiņas, S. Tomsone un trīs cittautietes, pusfinālā pieveica *Marquette Seniores*, bet finālā zaudēja *Centre Marquette* ar 0–2 (15–6, 15–7), izcīnot 2. vietu.

Montreālas latviešu sporta kluba vīriešu volejbola komanda arī 60. un 70. gados noturējās starp Kvebekas provinces labākām vīriešu komandām. Tā rēgulāri piedalījās pilsētas līgas sacensībās, Kvebekas provinces meistarsacīkstēs un Kvebekas atklātajā volejbola turnīrā.

70. gados latviešu volejbols MLSK no jauna ieguva spēku, sākot spēlēt gados jaunākiem spēlētājiem. Arī sieviešu vienība, vecajām spēlētājām aizejot atpūtā, pāris gadus darbību pārtrauca, taču Jāņa Lukstiņa vadībā izveidojās spējīga jaunā maiņa – meiteņu vienība, kas 1972. gadā uzvarēja Kanadas latviešu meistarsacīkstēs meiteņu grupā.

1970. gada nogalē MLSK volejbola komanda piedalījās turnīrā Ņujorkā, kurās piedalījās viena igauņu un sešas latviešu vienības – Ņujorkas, Bostonas, Sirakūzas, Vašingtonas un Ņudžersijas. MLSK ieguva 1. vietu ar 11 uzvarētiem setiem no iespējamiem 12. Sacensību nolikums paredzēja divu setu spēles. Montreāliešu galvenie spēki bija Juris Kaniņš, Gunārs Klaiše un Viesturs Kalniņš. **1971. gadā** MLSK Kvebekas provinces meistarsacīkstēs izcīnīja 4. vietu. 1973. gadā latviešu volejbolisti spēlēja Kvebekas provinces meistarsacīkšu finālā, kur zaudēja *Palestre Nationale* 0–2 (8–15, 6–15).

1975. gadā MLSK bija reģistrēti 56 biedri, no tiem 35 pieaugušie un 21 jaunietis. Bez volejbola vēl aktīvas bija slēpošanas un tenisa nozares. Tenisā MLSK uzņēmās Kanadas latviešu meistarsacīkšu sarīkošanu. Tajās piedalījās tikai 4 pārstāvji no Toronto. Arī slēpošanas meistarsacīkstēs no 13 dalībniekiem tikai 3 bija no Toronto. Tas nozīmēja, ka interese par latviešu meistarsacīkšu rīkošanu tenisā un slēpošanā bija maza. Līdzīgs stāvoklis bija basketbolā, kur šajos gados tikai turnīra veidā varēja noorganizēt meistarsacīkstes basketbolā Toronto.

1977. gadā Montreālas LSK vadīja Valdis Kalacis. Valdē darbojās Pēteris Miķelsons, Anita Poriete, Roberts Kalniņš, Imants Klaiše. Tenisa nozari vadīja Pēteris Godiņš, volejbola – Roberts Klaiše, slēpošanas – Jānis Verners. Montreālas LSK atteicās no Kanadas latviešu meistarsacīkšu sarīkošanas tenisā, jo pilsētas noteikumi vairs neļāva rezervēt laukumus grupām, kā vienīgi individuāliem spēlētājiem, kuru laiks arī bija ierobežots. Tāpat šaubas izraisīja meistarsacīkšu rīkošana volejbolā. Lielāka interese latviešu vienībām, ne tikai MLSK, bija radusies par dažādiem turniriem, kas bija kļuvuši populāri ASV Austrumu piekrastē. Montreālas LSK vairs nevarēja sastādīt savu basketbola vienību.

1977. gadā Montreālas LSK guva savu lielāko panākumu Kanadas volejbola meistarsacīkstēs izcīnot bronzas medaļu. Vienībā spēlēja Georgs Belina, Viesturs Kalniņš, Juris Kaniņš, Gunārs Klaiše, Roberts Klaiše, Juris Mazutis, Pēteris Miķelsons, Romāns Ribakovs, Boriss un Lubomirs Skladani, Ivans Rakocevičs, Alģirts Tomsons.

Visrosīgākais laiks Montreālas sporta klubam bija 50. un 60. gadi. Pēc tam gados vecākie sportisti sāka aiziet no aktīvā sporta un vietā nenāca viņu aizvietotāji. Sporta aktivitāte pamazām sāka

apsīkt un bija jālikvidē vairākas sporta sekcijas, un 1980. gadā Montreālas sporta klubs pārstāja darboties. 80. gados Montreālas LSK vīriešu volejbola vienība piedalījās Kvebekas AA līgā ar mainīgām sekmēm. Vienības sastāvā līdzās latviešiem V. Kalniņam, G. Klaišem, R. Ribakovam, A. Vītolam spēlēja seši sveštautieši. Aizvadītajos 30 gados tika daudz kas sasniegts un paveikts latviešu sporta dzīves veicināšanā un kopējais sporta kluba biedru skaits bija tuvu simtam.

TORONTO LATVIEŠU *YMCA*

1950. gada 19. martā pie *Toronto Central YMCA* nodibinājās Latviešu *YMCA* klubs. **1951. gada 14. janvārī** pie Toronto Centrālās *YMCA* latviešu kluba nodibināja Toronto latviešu sporta kopu. Tās rīcībā bija telpas un treniņu zāles, kuŗas varēja izmantot latviešu sportisti. Neskatoties uz to, ka Toronto latviešu sporta kopa kļuva par patstāvīgu vienību, latviešu sportisti, it sevišķi jaunās paaudzes, pulcējās zem Latviešu *YMCA* vārda.

Organizācijas darbība aprobežojās ar latviešu jaunatnes iesaistīšanu sportā. Daudzi jaunieši iesāka kā bērni nodarboties ar sportu un turpināja nodarbības kā jaunieši. Praktiski *YMCA* bija vienīgā latviešu organizācija Toronto, kas strādāja sistēmātiski ar latviešu sporta jaunatni. Kanadas skolu aktivitāte sportā neveicināja jauniešu iesaistīšanos latviešu sportā, jo ne vienmēr varēja apmeklēt kopīgos treniņus un sacensības. Ja iesākumā pārsvarā sporta nodarbībās dominēja basketbols, tad 70. gados pārsvaru guva jauna sporta nozare – volejbols.

1978. gadā kluba volejbola vienība piedalījās Kanadas meistarsacīkstēs augstākajā līgā. Jauno volejbolistu Jāni Ozoliņu iedalīja Kanadas jaunatnes izlasē, kas piedalījās pasaules meistarsacīkstēs Brazīlijā. Volejbola vienību vadīja Oļģerts Kurcigs un līdzdarbojās Modris Lorbergs. Treniņus sievietēm vadīja Jānis Vilmanis un Andris Ciemgalis. Sieviešu vienība pēc daudziem gadiem piedalījās Kanadas meistarsacīkstēs.

Kopš Toronto Latviešu sporta kluba sportisti, pēc kluba likvidācijas **1975. gadā**, pārgāja pie latv. *YMCA* kluba vienību skaits volejbolā un basketbolā pieauga. **1979. gadā** Toronto pilsētas volejbola meistarsacīkstēs klubs piedalījās ar 8 vienībām, izcīnot senioru A klasē 1. vietu, senioru B klasē – 2. vietu un *Intermediate* līgā sievietēm abas kluba vienības ierindojās 1. un 2. vietā. Kluba zēni Ontario provinces meistarsacīkstēs ieguva 3. vietu, bet Austrumkanadas meistarsacīkstēs 5. vietu.

1980. gadā Toronto latviešu *YMCA* klubs mainīja savu nosaukumu un turpmāk oficiāli saucās Toronto Latviešu JKS. Ontario volejbola savienības līgās Toronto JKS startēja ar piecām vienībām. It sevišķi sekmīgi spēlēja sieviešu vienības. Pirmā vienība (R. Jansone, G. Ozoliņa, D. Leimane, A. Kalna, A. Maksiņa, V. Mackare, A. Zute, I. Lūse, D. Egle) rudens kārtā ieguva 1. vietu senioru B līgā un kvalificējās A līgai, kur spēcīgā konkurencē ieguva 3. vietu un tiesības piedalīties līgas finālos Londonā, tomēr četru spēlētāju savainojumu dēļ panākumus neguva. Vienību trenēja O. Kurcigs. Otrā vienība (treneris A. Avens) *Intermediate* līgā izcīnīja 2. vietu. Vīriešu sacensībās JKS kvalificējās senioru AA un Senioru A līgām. Vairums spēlētāji bija studenti, tādēļ nevarēja intensīvi trenēties, lai sekmīgāk startētu. Senioru AA vienībā spēlēja A. Siksna, Atis Ozoliņš, Jānis Ozoliņš, J. Vilmanis, M. Kārkliņš, A. Ciemgalis, A. Lapiņš, Arvīds Ozoliņš. Treneris O. Kurcigs. Piektā JKS vienība bija zēni, kas cīnījās Juvenile grupā, kvalificējoties fināliem, kas notika Tanderbejā *(Thanderby)*. Vienība ieguva 5. vietu, kas bija labs sasniegums, jo pretinieki bija divus gadus vecāki.

1983. gadā Toronto JKS ilgadējais valdes priekšsēdis Oļģerts Kurcigs vadīja biedrības dzīvi ļoti sekmīgi, tomēr ar gadiem aizvien grūtāk bija sagādāt naudas līdzekļus. Toronto JKS 80. gados iekļāvās Kanadas sporta organizāciju saimē. It sevišķi sekmīgi *imkieši* piedalījās volejbolā, kur dažādās līgās piedalījās 5 vienības – vīriešu AA, vīriešu B, sieviešu B, zēnu no 16 līdz 18 g. un jauniešu no 19–20 g. Labākās vienības trenējās *Columbus* centrā, kur bija iespējams vingrināties arī citos sporta veidos – peldēšanā, skvošā, vingrošanā un citos.

TORONTO LATVIEŠU SPORTA KLUBS

1951. gada 11. novembrī Toronto latviešu sporta kopa pie latviešu *YMCA* kluba kļuva par patstāvīgu sporta biedrību, kuŗu nosauca par Toronto Latviešu sporta klubu. Par jaunā sporta kluba priekšnieku ievēlēja Edmundu Šteinhardu. Jānis Ādminis un Valija Balode kļuva par viņa palīgiem.

No 1953. līdz 1958. gadam TLSK vadīja Jānis Ādminis. Alfs Alberts vadīja klubu vienu gadu, un tad nāca Ernesta Skujiņa laiks. TLSK vīriešu un sieviešu vienības volejbolā un basketbolā piedalījās kanadiešu meistarsacīkstēs, reizēm volejbolu spēlējot ar trim vienībām. 1953. gadā Kanadas meistarsacīkstēs volejbolā Toronto LSK sieviešu vienība ierindojās 3. vietā aiz Montrealas igaunietēm. 60. gadu beigās un 70. gados E. Skujiņš neļāva "uzdot" latviešu volejbolu Toronto. Viņš apzināja kā jaunos tā vecos spēlētājus, izveidoja vienības un rūpējās, lai tās piedalītos sacensībās. Tas bija viņa nopelns, ka zēnu volejbola vienība bija viena no labākajām Ontario provinces vienībām savā grupā. Kopš kluba dibināšanas TLSK rēgulāri piedalījās Ontario Volejbola associācijas rīkotajās sacensībās. Toronto LSK biedru skaits 60. gados saruka, jo nenotika latviešu meistarsacīkstes volejbolā un galda tenisā, tomēr kluba vienība piedalījās Toronto un apkārtnes kanadiešu sacensībās volejbolā.

1967. gadā, sadarbojoties Toronto latv. *YMCA* un Toronto LSK klubiem, latviešiem izdevās sastādīt vienu volejbola vienību senioru līgai un divas vidējas klases komandas. Vienu no tām veidoja jaunā paaudze, kas piedalījās Kanadas jaunatnes meistarsacīkstēs. Sieviešu grupā piedalījās TLSK. Vienības izveidošanā un vadīšanā lielu darbu ieguldīja Ernests Skujiņš, tomēr vienību sniegumi nebija stabili. Lielāka nozīme bija jaunatnes iesaistīšanai latviešu sportā, nevis sportiskie panākumi.

60. gadu beigās un 70. gadu sākumā – apmēram 10 gadus TLSK cieši sadarbojās ar Toronto latv. *YMCA*, un abu biedrību sportistu treniņi notika kopā. Ernests Skujiņš bija trenētājs, vienību vaditājs, naudas līdzekļu sagādātājs, darīju visu iespējamo, lai latviešu jaunatne nepazustu latviešu sportam. Savā darbā viņš bija palicis viens un visi mēģinājumi atrast sev palīgus cieta neveiksmi.

1975. gada 5. oktobrī Toronto Latviešu sporta klubs pārtrauca savu darbību, jo, Ernestam Skujiņam atsakoties no vadītāja pienākumiem, vairs nebija neviena, kas uzņemtos kluba vadību. Sportisti pārgāja pie Toronto latv. *YMCA* un Toronto *DV* sporta kluba.

DV HAMILTONAS NODAĻAS SPORTA KOPA *SPARTA*

1951. gada novembrī pie Hamiltonas *Daugavas Vanagu* nodaļas izveidojās sporta kopa *Sparta*. Tās pirmais vadītājs bija Tālivaldis Ansons. Sporta kopā darbojās basketbola un volejbola sekcijas.

1952. gadā *DV* sporta kopa *Sparta* iesāka ceļojošās Hamiltonas kausa izcīņas turnīru baltiešiem – vīriešu un sieviešu volejbolā un vīriešu basketbolā, dāvājot balvas.

1953. gadā Hamiltonas Latviešu biedrības, *DV* un sporta kopas *Sparta* dāvāto ceļojošo kausu izcīņas sacensības basketbolā un volejbolā pirmo reizi notika Hamiltonā 21. februārī. Basketbola fināla spēlē satikās Hamiltonas *Sparta* un TLSK (M. Kazaka vien.) Spēles gaita bija ar mainīgām sekmēm vienai un otrai komandai, tomēr otrā puslaikā beigu ofensīva deva pārliecinošu uzvaru *Spartai* 55–38. Sieviešu volejbolā sacentās Hamiltonas igaunietes ar TLSK izlasi. Neparādot savu labāko spēli, latvietes zaudēja 15–6, 5–15, 12–15. Latviešu vienībā spēlēja Lazda, Zviedre, Ādmine, Ķirša, Kāpostiņa, Zālamane. Vīriešu volejbolā sastapās divas Toronto latv. izlases – *YMCA* un TLSK II. Skaistā spēlē uzvarēja Latviešu *YMCA* – 15–10, 15–9. Vienībā spēlēja A. Bergvalds, Cinovskis, R. Simsons, Šnitke, Stikuts, Stirājs.

Basketbolā – 1953. gadā par Hamiltonas pilsētas meistariem kļuva *Daugavas Vanagu* sporta kopas komanda *Sparta* – J. Jundzis, M. Žulps, R. Bulte, I. Leja, A. Zutis, A. Rops, B. Kuncāns, H. Auzers.

Sporta kopas *Sparta* sarīkojumā notika daudzas Kanadas latviešu meistarsacīkšu spēles volejbolā un basketbolā. 60. gados vīriešu volejbolisti iestājās vietējā *YMCA*, bet sievietes *YWCA*, kas nodrošināja rēgulāru treniņu un sacensību slodzi.

Sparta vīriešu volejbola komanda bija astoņkārtīgs meistars Kanadas valsts mērogā no 1960. līdz 1970. gadam, izņemot 1963. gadu, kad uzvarēja *Toronto Central Y'Estonians* – igauņu vienība, un 1967.–1968. gadu. Četras reizes Hamiltonas *YMCA* ieņēma 2. vietu. 1971. gadā Hamiltonas *YMCA* vienībā spēlēja seši latvieši Modris Žulps, Laimonis Eichvalds, Andrejs Richters, Jānis Vilmanis un Ivars Leja. Vienība meistarsacīkšu turnīrā zaudēja pusfinālā un turpmākajos gados vairs neguva tik izcilus panākumus. 1973. gadā Hamiltonas *YMCA* satāvā spēlēja M. Žulps, A. Richters, I. Leja, L. Eichvalds un Kanadas volejbola meistarsacīkšu finālspēlēs Otavā izcīnīja 3. vietu.

1971. gadā sporta kopai apritēja 20 gadi. Šajos aizvadītos gados kopu veiksmīgi vadīja T. Ansons, R. Bulte, J. Treimanis, V. Martinaitis, E. Breikšs, J. Moruss un I. Leja – kopas vadītājs.

Sparta laikā no 1957. gada līdz 1976. gadam bija vienīgā latviešu komanda, kas vairākkārt tika uzaicināta un piedalījās lielos *Spēka turnīros (Power Tournaments)* ASV – Ņujorkā, Čikāgā, Sirakūzās, Ročestrā, Skratonā, Binghamtonā un Jangstaunā u. c. un bieži nospēlēja līdz pus- vai finālam. Ar 1977./1978. gadu "vecie" nogura un jaunie *Spartas* volejbolisti nespēja sekot viņu pēdās.

KANADAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES VOLEJBOLĀ

Pirmās Kanadas latviešu meistarsacīkstes basketbolā un volejbolā notika Toronto 1951. gada 5. maijā *Central YMCA* vingrotavā. Pirms tam 21. aprīlī noskaidroja Ontario apgabala labāko vīriešu vienību volejbolā un basketbolā, kā arī sievietēm volejbolā. Volejbolā piedalījās Ontario provinces labākā vienība – Toronto un Kvebekas – Montreālas vienība. Vīriešu volejbolā uzvarēja Toronto *YMCA* (R. Simsons, E. Lipomanis, J. Cinovskis, Ernstsons, Zunde, V. Galviņš), pārspējot Montreālas Latviešu biedrības sporta kopu (O. Zommers, J. Lukstiņš, J. Spruženieks, U. Priedītis, R. Zemņickis, O. Kurcigs). Sievietes sacentās tikai volejbolā un Toronto (Dz. Nesaule, Kirša, Lazda, V. Viškere, Ozoliņa, V. Balode) pārspēja Montreālu (Pinka, Apine, Stelpe, Jansone, Lukstiņa, Graudiņa, Lasmane) ar 15–5 un 15–7.

1952. gada pavasarī Montreāla uzņēma dalībniekus latviešu meistarsacīkšu basketbolā vīriešiem un volejbolā sievietēm. **1954. gada 24. aprīlī** Kanadas latviešu meistarsacīkšu fināli vīriešu basketbolā un sieviešu volejbolā notika Montreālā. Volejbolā sievietēm meistara tituls izšķīrās triju vienību – Toronto LSK, Montreālas LSK un Hamiltonas *Sparta* starpā, spēlējot katrai ar katru. Visām vienībām gūstot pa vienam zaudējumam, meistarvienību izšķīra labākā iegūto un zaudēto setu attiecība, kas izrādījās pagājušā gada meistarēm – Toronto LSK: Elga Ozoliņa, Maiga Kirša, Erna Zalamane, Ināra Apene, J. Kāpostiņa un V. Ādmine.

Kanadas latviešu meistarsacīkstes volejbolā noslēdzās 8. maijā Toronto ar vīriešu fināla spēlēm starp Montreālas LSK, Toronto LSK, Toronto *YMCA* un Hamiltonas *Sparta*. Savstarpējās spēles priekšsacīkstēs pierādīja, ka labāko vīriešu volejbola vienību spēju līmenis bija līdzvērtīgs. Tikai viena spēle beidzās divos setos. Uzvarētāju pēc septiņu stundu ilgām, nogurdinošām cīņām nevarēja noteikt uzvarēto un zaudēto setu attiecība un vienādo uzvaru un zaudējumu skaits, vēl vajadzēja skaitīt iegūtos un zaudētos punktus. Tā par uzvarētājiem kļuva Montreālas LSK – J. Lukstiņš, V. Kalniņš, V. Kalacis, I. Klaiše, Grīns, J. Trusis, O. Zommers un Šneiders.

1955. gadā Kanadas latviešu meistarības spēles volejbolā sievietēm beidzās ar negaidītu iznākumu. Montreālas un Toronto vienības nevarēja būt labākos sastāvos un arī spēlēja zem sava sniegu ma, tādēļ uzvaru pirmo reizi svinēja Hamiltonas *Sparta*. Vienībā spēlēja Edīte Leja, Velta Šulmane, Kraukle, Dagmāra Žulpa, L. Moruse, Lēvalde un Berkmane.

1956. gadā par Kanadas latviešu meistartitulu volejbolā vīriešiem cīnījās trīs Ontario apgabala vienības – Toronto LSK, Hamiltonas *Sparta*, Toronto latv. *YMCA* un Montreālas LSK. Visu četru vienību sniegums nebija audzis, bet līmenis bija līdzīgs un meistartituls izšķīrās nopietnās spēlēs. Tāpat kā gadu iepriekš uzvarēja Toronto latv. *YMCA*. Vienībā spēlēja A. Bergvalds, R. Simsons, Stikuts, Cinovskis, V. Galviņš, Stirājs, Z. Zāmuels un A. Freibergs. Otrajā vietā Hamiltonas *Sparta* –

V. Plinte, A. Richters, E. Tētiņš, M. Žulps, V. Krauklis, I. Leja, T. Ansons. Vienībās vēl vienmēr bija redzami tie paši spēlētāji, kas spēlēja kopš vienību dibināšanas dienas. Volejbolam pietrūka jaunatnes.

1957. gadā volejbolā labākā sieviešu volejbola komanda bija Toronto LSK, bet vīriešiem pirmo reizi uzvarēja Hamiltonas *DV* sporta kopas *Sparta* vienība, kas sākot ar šo gadu kļuva ne tikai labāko latviešu volejbola vienību, bet arī izvirzījās par vienu labākajām vienībām Kanadā. Vienībā spēlēja A. Richters, M. Žulps, I. Leja, Krauklis, Vilis Plinte, Avens, Šustiņš.

1959. g. volejbola meistarsacīkšu finālspēlēs Montreālā piedalījās Hamiltonas DV *Sparta*, Toronto LSK un Montreālas LSK vīriešu un sieviešu vienības. Vīriešiem uzvarēja Hamiltonas *DV Sparta*, bet sievietēm Montreālas LSK. **1963. gadā** Kanadas latviešu volejbola labākās bija Hamiltonas *Sparta* vīriešu un sieviešu vienības, kas pārstāvēja arī latviešus Baltiešu spēlēs.

1967. gada Kanadas latviešu meistarsacīkstes volejbolā risinājās Montreālā. Piedalījās 4 vīriešu un 3. sieviešu vienības. Sieviešu finālā Hamiltonas *Sparta* (E. Leja, L. Moruse, H. Richtere, V. Šulmane, B. Upīte, D. Žulpa, uzvarēja Toronto *LSK* (A. un R. Alberta, I. Dobele, Z. Enzeliņa, M. Grebže, V. Viškere, I. Krūmiņa) ar 2–1 (13–15, 15–11, 15–12). Montreālas LSK vienībā spēlēja – A. Rozenberga, M. Kalace, B. Kalace, R. Sukse, V. Brauna, S. Tomsone, D. Lukstiņa un M. Lukstiņa. Vīriešu finālā tikās Toronto seniori un *Sparta*. Ar 2–0 (15–5, 15–11) uzvarēja atkal hamiltonieši – I. Leja, J. Vilmanis, L. Eichvalds, G. Sīlis, A. Richters, T. Tērauds.

Volejbolā joprojām aktīvi darbojās Toronto Latviešu sporta klubs, Hamiltonas *DV Sparta* un Montreālas Latviešu sporta klubs. Latviešu vienības piedalījās pilsētu līgu sacensībās.

1968. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs volejbolā piedalījās Kanadas meistars Hamiltonas *Sparta*, Toronto LSK un Toronto latv. *YMCA*, bet sieviešu volejbolā iztrūkstot Montreālas LSK, tikai divas – Toronto LSK un Hamiltonas *Sparta*. Finālā vīriešiem satikās senie pretinieki Montreālas LSK un *Sparta*. Meistarvienība bija pārāka abos setos 15–9, 15–5.

1969. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkšu dalībvienību skaits nemainījās. Vīriešu grupā sekmīgi savu titulu aizstāvēja Hamiltonas *Sparta*, kas ar 2–0 (16–14, 15–2) uzvarēja Montreālas LSK. Gados jaunā Montreālas vienība iepriecināja ar savu spēles prasmi.

1974. gadā Kanadas latviešu volejbola meistarsacīkstes notika Toronto vīriešu, sieviešu un jaunatnes (zēnu, meiteņu) vienībām. Piedalījās 15 vienības – 5 vīriešu, 3 sieviešu, 3 meiteņu un 4 zēnu. Pirmo reizi piedalījās Otavas *Latviešu sporta klubs* ar savu vīriešu vienību. Spēles notika pēc divu zaudējuma sistēmas. Finālspēlē vīriešu vienībām otro reizi turnīrā tikās Montreālas LSK un Hamiltonas *Sparta*. Tikai pēc divu stundu ilgas cīņas uzvarēja Montreāla 15–9, 11–15, 15–7. *Sparta* fināla spēlē piedalījās pēc nogurdinošas cīnas ar Toronto latv. *YMCA*. Šeit sastapās pieredze ar jaunību, jo tikai pēc vairāku gadu cīņas Montreāla varēja svinēt uzvaru. Vienībā spēlēja V. Kalniņš, R. Ribakovs, G. Ribakovs, H. Klaiše, J. Mazutis, J. Kalniņš, A. Vītols un P. Miķelsons.

1976. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstes volejbolā pirmo reizi rīkoja Otavas Latviešu sporta klubs. Nenotika sacensības abās jaunatnes grupās komandu trūkuma dēļ. Meistarsacīkšu gaitu negatīvi iespaidoja arī Hamiltonas vienību iztrūkums. Finālā vīriešiem Montreālas LSK uzvarēja Toronto latv. *YMCA* ar 2–0 (15–6, 15–3). Savukārt, sievietēm pārākas bija Toronto latv. *YMCA* 2–0 (15–6, 15–6). Pēc sacensībām Otavas LSK vadītājs Pēteris Brauns ierosināja paplašināt latviešu komandu skaitu, iesaistot St. Katarinas, Londonas un Kičeneras volejbolistus. Gadiem ejot, vēlams izveidot sacensības arī vecāka gada gājuma sportistiem.

1977. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstes volejbolā nebija salīdzināma ar pēdējo gadu sarīkojumiem. Nepiedalījās Otavas LSK vīriešu vienība, Montreālas LSK sieviešu vienība. Nepiedalījās arī jaunatnes vienība. Sieviešu sacensībās uzvarēja pēdējo spēcīgākā vienība Toronto latv. *YMCA*, kas piedalījās ar divām vienībām. Labākā bija 1. vienība, kas uzvarēja 2. vienību un Hamil-

tonas *Spartu*. Vienībā spēlēja – Anda, Vizma un Astra Maksiņas, D. Egle, K. Simsone, A. Auziņa. Vīriešu sacensībās piedalījās Toronto latv. *YMCA* ar divām vienībā, Montreālas LSK un Hamiltonas *Sparta*. Finālā MLSK uzvarēja *Spartu* ar 2–1 (13–15, 15–6, 15–10). Vienībā spēlēja G. Klaiše, A. Vītols, J. Mateus, R. Klaiše, P. Miķelsons, J. Mazutis, R. Ribakovs, V. Kalniņš.

Sievietēm piedalījās Toronto LSK, Hamiltonas *Sparta* un Montreālas LSK. Arī šeit finālā otrreiz tikās turnīrā ar *Spartas* vienību. Ar 15–11 un 17–15 uzvarēja torontietes – A. Tilupa, Anda un Astra Maksiņas, Z. Enzeliņa, A. Alberta, K. Simsone, S. Ozola, B. Kalna, R. Kaņģe. Arī meiteņu finālspēlē tikās TLSK ar *Spartu* Ar 15–7 un 15–11 uzvarēja TLSK. Galvenie Toronto spēki bija jaunietes Anda un Astra Maksiņas, A. Tilupe, kas spēlēja arī pieaugušo vienībā. Zēnu volejbolā piedalījās divas TLSK vienības – *dzeltenie* un *sarkanie* un Montreālas LSK. Uzvarēja Toronto *sarkanie* – G. Tannis, A. Siksna, J. Ozoliņš, D. Kuksis, V. Skujiņš.

1979. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs volejbolā, kas notika Montreālā piedalījās 5 vīriešu un 2 sieviešu komandas. Vīriešu sacensībās finālā tikās Montreālas LSK ar Otavas LSK. Uzvarēja montreālieši – V. Kalniņš, J. Kaniņš, R. Klaiše, G. Klaiše, P. Godiņš, R. Bērziņš ar 2–0 (16–14, 15–6), tālākās vietās atstājot Toronto *YMCA I*, Toronto *DV* SK un Toronto *YMCA II*. Sieviešu sacensībās Toronto *YMCA* uzvarēja Montreālas LSK 3–0 (15–3, 15–12, 15–13). Vienībā spēlēja: A. un V. Maksiņas, D. Egle, A. Kalna, L. Preisa, I. Garijāne, D. Kalna.

KANADAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKŠU UZVARĒTĀJI

Vīrieši

Toronto *YMCA (IKS)* – 1951, 1955–1956, 1963, 1978
Hamiltonas *Sparta* – 1957–1962, 1964–1973, 1975–1976
Montreālas LSK – 1952–1954, 1974, 1977

Sievietes

Montreālas LSK – 1952, 1959
Toronto LSK – 1951, 1953–1954, 1957, 1970
Hamiltonas *Sparta* – 1955, 1963, 1967
Toronto *YMCA (IKS)* – 1976–1986

1979. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs volejbolā vīriešu klasē piedalījās 5 vienības, kas saskaņā ar sacensību nolikumu spēlēja katra ar katru divus setus, divām labākajām tiekoties finālā. Pēc priekšsacīkšu rezultātiem finālā tikās Toronto JKS I ar Montreālas LSK. Uzvarēja Toronto JKS I ar 2–0 (15–12, 15–9), 3. vietā Hamiltonas *Sparta*, 4. vietā – Toronto *DV* un 5. vietā Toronto JKS II. Uzvarētāju vienībā spēlēja A. Ozoliņš, I. Kopštāls, V. Skujiņš, V. Ozols, A. Siksna, M. Kārkliņš, M. Lorbergs.

Sieviešu sacensībās piedalījās tikai divi Toronto JKS sastāvi. Ar 2–0 (15–0, 15–7) uzvarēja pirmais sastāvs: Anda, Vizma un Astra Maksiņas, R. Jansone, L. Preisa, V. Mackare, I. Lūse, G. Ozoliņa.

1980. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstes volejbolā notika Toronto JKS sarīkojumā. Vīriešu grupā piedalījās MLSK, Hamiltonas *Sparta*, Toronto JKS ar divām vienībām un Toronto *DV*. Sieviešu konkurencē piedalījās tikai Toronto JKS ar diviem sastāviem. Vīriešu sacensībā vislabāk veicās JKS I, kas uzvarēja visus sāncenšus. Fināla spēlē JKS I pārspēja MLSK ar 2–0 (15–9, 15–6). Vienībā spēlēja A. Ozoliņš, M. Kārkliņš, V. Ozols, V. Skujiņš, I. Kopštāls, A. Vītols, M. Lorbergs, A. Ciemgalis un A. Siksna. Sieviešu sacensībās JKS I uzvarēja otro vienību ar 2–0 (15–0, 15–7). Vienības sastāvā māsas Maksiņas: Astra, Vizma, Anda, R. Jansone, L. Preisa, V. Mackare, M. Lūse, G. Ozoliņa.

1981. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs volejbolā piedalījās 3 sieviešu un 5 vīriešu vienības. Sieviešu sacensībās startēja trīs Toronto JKS sastāvi. Uzvarēja JKS III, kas pārspēja abus JKS sastāvus ar 3–0. Vienībā spēlēja K. Simsone, E. Bērziņa, D. Kalna, L. Preisa, I. Vilmane, Vizma un Anda Maksiņas. Vīriešu sacensībās, kur piedalījās Toronto JKS ar diviem sastāviem, Montreālas LSK, Toronto *DV* SK un Hamiltonas *DV Sparta*. Fināla spēlē tikās divas labākās vienības Montreālas LSK un Toronto JKS I. Ar 2–0 (15–6, 17–15) uzvarēja JKS, kuŗas sastāvā spēlēja M. Kārkliņš,

A. Ozoliņš, V. Ozols, M. Veinbergs, A. Siksna, A. Vītols, I. Kopštāls, O. Kurcigs. MLSK – J. Zivtiņa, J. Mazutis, A. Vītols, G. Ribakovs, R. Klaiše un G. Klaiše.

1983. gadā Kanadas latviešu meistarsacīkstēs volejbolā vīriešiem sacentās trīs vienības – Toronto JKS ar diviem sešniekiem un Hamiltonas *DV Sparta*. Finālā tikās JKS pirmie un otrie sastāvi. Ar 2–1 (15–11, 13–15, 15–7) uzvarēja JKS I: I. Kopštāls, A. Siksna, V. Ozols, M. Kārkliņš, A. Ozoliņš, A. Vītols, O. Kurcigs.

1985. gadā Kanadas latviešu volejbola meistarsacīkstēs piedalījās Toronto JKS ar diviem sastāviem, Hamiltonas *Sparta*, *Aloha* un *Auseklis*. Toronto JKS I volejbolistiem, kas piedalījās Kanadas augstākās līgas meistarsacīkstēs, nebija grūti uzvarēt, zaudējot tikai vienu setu JKS II.

1986. gadā Kanadas latviešu volejbola meistarsacīkstēs vīriešu grupā bija divas Toronto JKS un Hamiltonas *DV Spartas* vienības. Uzvarēja Toronto JKS AA sastāvs (V. Skujiņš, V. Ozols, D. Balodis, M. Veinbergs, A. Siksna, A. Lapiņš, V. Trence), kas ar 15–7, 15–13 pārspēja savu A vienību un *Spartu* 15–2, 15–10 un finālā atkal A sešnieku 15–10, 15–9. Sieviešu sacensībās Toronto JKS *vecās* (S. Bādere, A. Kaņķe, Z. Grigore, K. Simsone, E. Bērziņa, G. Ozoliņa) ar 15–7, 15–1, 15–2 pārspēja *jaunās* (K. Ezergaile, I. Ezergaile, M. Timbere, I. Kņesa, M. Tērauda, M. Skuja, S. Ezera).

TORONTO KAUSU IZCĪŅA VOLEJBOLĀ

1977. gadā fiziskās audzināšanas skolotāja Modra Lorberga jr. ierosmē un vadībā iedibināja ceļojošo Draudzības kausu izcīņu volejbolā vīriešiem un sievietēm. Pirmajā izcīņā piedalījās 8 vīriešu un 7 sieviešu vienības.

1979. gadā 3. Toronto kausu izcīņā piedalījās 9 vīriešu un 5 sieviešu vienības. 1. vietu izcīnīja Toronto latv. *YMCA*, kas ar 2–0 (15–9, 15–10) uzvarēja iepriekšējā gada uzvarētājus Kalamazū LSK. Uzvarētāju vienībā spēlēja J. un A. Ozoliņi, A. Ciemgalis, J. Vilmanis, M. Kārkliņš, I. Kivlis, Treneris O. Kurcigs.

Sievietēm spēcīgākā vienība Toronto latv. *YMCA* uzvarēja Ņujorkas LSB ar 2–1 (13–15, 15–1, 15–10). Vienībā spēlēja – V. Mackare, K. Simone, R. Jansone, V. Maksiņa, I. Lūse, G. Ozoliņa, A. Kalna, D. Egle. Treneris J. Vilmanis.

5. Draudzības kausu izcīņa volejbolā Toronto pulcēja 5 sieviešu un 6 vīriešu vienības. Spraigās cīņās sievietēm kausu izcīnīja Toronto JKS un vīriešiem Kalamazū LSK. Līdz šim vīriešu sacensībās trīs reizes uzvarēja Toronto JKS, divas Kalamazū LSK, sieviešu grupā četras reizes pārākās bija Toronto JKS spēlētājas, vienu reizi Ņujorkas LSB.

1982. gada Draudzības kausu izcīņā, kas ievadīja pavasara spēļu sezonu, piedalījās 8 vīriešu un 4 sieviešu vienības. Sacenšoties priekšsacīkstēs divās grupās, finālspēlē sastapās labākās vienības un Toronto JKS AA ar 2–0 (15–5, 15–8) pārspēja Kolumbusu. Sieviešu sacensībās Ņujorka ar 2–0 (15–10, 15–6) uzvarēja Toronto I. Toronto Draudzības kausu izcīņa volejbolā jau kopš 1977. gada kļuvusi par tradīciju, kas pulcēja kuplu vienību skaitu no Kanadas un ASV latviešiešu volejbola vienībām. **1985. gadā** piedalījās 10 vīriešu un 6 sieviešu vienības. Abas ceļojošās balvas ieguva Ņujorkas LSB sešnieki. Vīriešiem tā bija pirmā balva, bet sievietes to izcīnīja otro reizi pēc kārtas.

10. Toronto Draudzības kausu izcīņa volejbolā **1986. gadā** pulcēja 8 vīriešu un 5 sieviešu vienības, pārsvarā vietējās. No ASV piedalījās Ņujorkas LSB un Kalamazū LSK sieviešu un vīriešu vienības. Sieviešu sacensībās priekšspēlēs piedalījās 3 Toronto vienības – *Reiz bija*, *Sešpaciņas*, *Sveiks*. Labākā vienība no Toronto *Reiz bija* (Anda, Astra un Vizma Maksiņas, A. Auziņa, D. Egle, R. Jansone, I. Lūse, K. Simsone), kas finālā piekāpās (2–0, 15–8, 15–6) labākai ASV latviešu vienībai Ņujorkas LSB (J. Budkēviča, Vija Grīnvalde, Z. Bataraga, G. Bierne, I. un L. Trautmanes, L. Rence).

Ja sākotnēji turnīra organizētāji šaubījās par tik liela apmēra turnīra izdošanos, tad laika gaitā bažas izzuda, jo kausa izcīņa pulcināja arvien lielāku skaitu latviešu vienību kā vīriešu, tā sieviešu

grupās. Tikai 1982. un 1983. gadā sniega vētras bija kavējušas dažu vienību ierašanos no ASV. Visvairāk dalībnieku bija 1978. gadā, kad sacentās 17 sastāvi, bet mazākais vienību skaits bija 1983. – 11 vienības. Pēdējos gados vienību skaits bija turējies stabils – 10 vīriešu un 6 sieviešu vienības. Šajos gados turnīrā piedalījās bez vietējām Toronto vienībām vēl volejbolisti no Čikagas, Detroitas, Filadelfijas, Garezera, Kalamazū, Ņudžersijas, Ņujorkas, Vašingtonas D. C., kā arī vienības no Hamiltonas, Montreālas un Otavas.

11. Toronto Draudzības kausu izcīņa volejbolā pulcēja 9 vīriešu un 5 sieviešu vienības. Sieviešu sacensībās piedalījās Ņujorkas LSB, Kalamazū LSK un trīs Toronto JKS sešnieki – *Sešpaciņas*, *Zibens* un *Lapsenes*, un ievērojami pārākas bijas abas ASV vienības, kas arī sacentās finālā. Uzvarētāja vienībā Ņujorkas LSB spēlēja – G. Bierne, J. Budkēviča, V. Grīnvalde, I. Trautmane, L. Rence, V. Tomsone, Z. Bataraga. Vīriešu sacensībās piedalījās Ņujorkas LSB, Kalamazū LSK *Waldos* un Kalamazū LSK I, Toronto JKS vienības – *AA*, *Juniori*, *Aloha*, Montreālas un Otavas sastādītā vienība. Finālā tikās iepriekšējā gada uzvarētāja Toronto JKS AA ar Kalamazū LSK I. Šoreiz precīzāki bija Kalamazū un uzvarēja ar 2–0 (15–9, 15–11). Vienībā spēlēja K. Grīnvalds, A. Kārkliņš, K. Vizulis, Ē. Kildišs, A. un M. Krautmaņi.

1990. gada Toronto Draudzības kausu sacensības Skarboro kolledžas sporta centrā pulcēja 8 vīriešu un 5 sieviešu vienības. Neskatoties uz lielajiem attālumiem un nelabvēlīgiem laika apstākļiem, piedalījās Ņujorkas LSB, Kalamazū LSK, Čikagas *DV* un Sanfrancisko *Ventas* vienības. Tas viss ietekmēja spēļu kvalitāti. Finālspēlē vīriešu volejbolā tikās *Venta* un JKS I. Uzvarēja mājinieki ar 2–1 (13–15, 15–8, 15–10), jo tālā ceļa nogurums ietekmēja techniski labo Sanfrancisko *Ventas* sniegumu. Sieviešu sacensībās piedalījās Toronto *Liesmas*, *Saulītes* un *Lettlūs*, Čikagas *DV* un Ņujorkas LSB. Finālā Čikagas DV ar 2–1 pārspēja *Lettlūs*.

1994. gada februārī Toronto risinājās 18 reizi gadskārtējās atklātās Kanadas latviešu meistarsacīkstes un Toronto kausa izcīņa volejbolā. Piedalījās tikai divas sieviešu vienības un četras vīriešu. Vienīgie viesi bija Ņudžersijas *Kursa* vīriešu vienība. Pirmo reizi nepiedalījās Ņujorkas LSB sieviešu vienība. M. Lorberga dāvāto ceļojošo kausu atkārtoti izcīnīja *Overhill* vienība. Sievietēm labākā bija *Konjaks*, kas atkārtoti ieguva LNJAK dāvāto ceļojošo kausu.

NIAGĀRAS JAUNATNES UN DRAUDZĪBAS DIENU VOLEJBOLA TURNĪRS

1953. gadā notika pirmais Niagāras kausa turnīrs volejbolā. **1956. gadā** Niagaras Draudzības dienās par ceļojošo Niagāras kausu volejbolā cīnījās 8 vienības. J. Gaušes dāvāto balvu ieguva TLSK. Fināla cīņa bija jāpārtrauc viesuļvētras dēļ pēc pirmā seta 15–4. Sieviešu sacensībās TLSK divos setos uzvarēja sastādīto vienību, izcīnot Draudzības dienu komitejas dāvāto kausu.

1963. gadā jau desmito reizi Niagārā risinājās Draudzības un jaunatnes dienu ietvaros tradicionālais volejbola turnīrs vīriešu, sieviešu un arī jaunatnes vienībām. Sākumā turnīrā piedalījās arī ASV latviešu vienības, bet pēdējos gados sacentās tikai Kanadas vienības, līdz ar to sacensības zaudēja savu sākotnējo spraigumu.

1972. gadā gadskārtējo Niagāras jaunatnes un draudzības dienu ietvaros LSAK volejbola nozare rīkoja tradicionālo volejbola turnīru. Vīriešu sacensībās, kurās piedalījās divas Kolumbusas, Sirakūzu, Hamiltonas *Sparta* un Toronto LSK vienības, finālam kvalificējās *Kolumbusa I* un *Sparta*. Ar rezultātu 2–1 (15–2, 13–15, 15–10) nepārspēta palika ilggadīgā Kanadas latviešu meistarvienība volejbolā Hamiltonas *Sparta* – M. Žulps, J. Ozols, J. Vilmanis, L. Eichvalds, I. Leja, A. Ansons, A. Richters, V. Cers.

Sieviešu sacensībās piedalījās Klīvlandes, Toronto LSK, *Spartas* un *Šanas* vienības. Uzvarēja TLSK, kas finālā uzvarēja ar 2–0 (15–12, 15–5) *Spartu*. TLSK sastāvs – L. Kupse, I. Krūmiņa, A. Ploriņa, V. Maksiņa, E. Zālamane, B. Kalna, K. Ceļdoma.

1977. gadā vīriešu klasē sešu vienību konkurencē uzvarēja Toronto latv. *YMCA* – J. un A. Ozoliņi, J. Vilmanis, A. Siksna, I. Ķivlis, M. Kārkliņš, M. Siliņš, pārspējot Hamiltonas DV *Sparta* – ilg-

gadīgo turnīra uzvarētāju ar 2–1 (13–15, 15–13, 15–6). Sieviešu sacensībās piedalījās trīs vienības – Toronto LSK, Ņujorkas LSB un Hamiltonas *DV Sparta*. Uzvarēja Toronto – K. Simsone, Anda un Astra Maksiņas, Inta un Anda Grīnas, R. Jansone, ar 2–0 (17–15, 15–10) pārspējot Ņujorkas LSB.

MONTREĀLAS KAUSA IZCĪŅA VOLEJBOLĀ

1968. gadā atceroties K. Ulmaņa Draudzīgā aicinājuma dienu, Montreālas latviešu organizācijas un draudzes Montreālas LSK, kā atzinību par kluba volejbolistu sniegumu un panākumiem un latviešu sporta reprezentēšanu Montreālā, dāvināja divus ceļojošos kausus sieviešu un vīriešu vienībām. Kausu izcīņa notika reizi gadā Montreālā. Vienības, uzvarot trīs reizes, ieguva kausus personīgajā īpašumā.

Pirmajai kausa izcīņai MLSK aicināja visas Ziemeļamerikas latviešu vienības, no kurām vīriešu sacensībās startēja četras. Uzvarēja Ņujorkas LSB – Grīnvalds, Tamužs, Znotiņš, Žmuidiņš, Balgalvis, Šulcs, Kalniņš, kas finālā uzvarēja Montreālas LSK ar 2–1 (15–12, 10–15, 15–5). Montreālas vienībā spēlēja Mazutis, Tomsons, Spūrmanis, G. Ribakovs, H. Lāsums, H. Klaiše, Miķelsons, Eks, Caunītis. Vēl turnīrā piedalījās Sirakūzu un Toronto LSK vienības.

No aicinātajām sieviešu volejbola komandām pieteicās tikai Toronto LSK, tādēļ uzaicināja četras vietējās komandas. Neveicās TLSK, kas zaudēja divas spēles un kausu izcīnīja Montreālas LSK, kas finālā pārspēja franču *Marquette Sen.* 2–1 (9–15, 15–7, 15–7). Vienībā spēlēja I. Kupce, A. Kupce, M. Lukstiņa, D. Lukstiņa un vēl 3 cittautībnieces.

1970. gadā trešajā gadskārtējā kausu izcīņa risinājās kopā ar Kanadas latviešu meistarības turnīru. Piedalījās 12 vienības no ASV un Kanadas, 5 sieviešu un 7 vīriešu. Toronto latviešu sporta kluba sieviešu vienība izcīnīja kausu, finālspēlē uzvarot Hamiltonas *Spartu* 2–0 (17–15, 15–3). 3. vietā Ņudžersijas *Kursa*, 4. v. – Montreālas LSK, 5. v. – Bostonas LSK. Vīriešu vienībām Hamiltonas *Sparta* – vairākkārtēja Kanadas meistarvienība, bez grūtībām uzvarēja pārējos sāncenšus: Ņujorkas LSB, Kolumbusas LSK, Montreālas LSK, Sirakūzas, Toronto LSK un Ņujorkas jauniešu vienību. Finālā *Sparta* uzvarēja Ņujorkas LSB 2–0 (15–4, 15–1).

1973. gadā tradicionālā Montreālas kausa izcīņā volejbolā piedalījās mazāks dalībnieku skaits nekā iepriekšējos gados – 4 sieviešu un 5 vīriešu vienības. Kanadas latviešu pārstāvēja Montreālas LSK vīriešu un sieviešu vienības, bet ASV tikai Austrumu Piekrastes vienības – Ņujorkas LSB, Ņudžersijas *Kursa* Bostonas (vīriešu un sieviešu) un Sirakūzas vīriešu volejbola vienība. Uzvarēja Ņujorkas LSB sieviešu un MLSK vīriešu vienība.

1974. gadā Montreālas LSK dāvāja jaunu kausu sieviešu sacensībām volejbolā. Pēdējā kausa izcīņā 1972. gadā to bija ieguvusi TLSK vienība.

1975. gada Montreālas kausa izcīņā sievietēm uzvarēja Toronto *Meitenes* (agrākais nosaukums *Toronto Latviešu sporta klubs*). Viņas ar 2–0 (15–4, 15–9) uzvarēja Ņujorkas LSB. Trenera Māra Graudiņa vadībā spēlēja Vizma Maksiņa, Lilita Tanne, Maija Baruša, Daina Egle, Anda Maksiņa, Gunta Mackara, Aina Tilupa un Astra Maksiņa.

1976. gadā kausa izcīņa pulcēja 5 sieviešu un 10 vīriešu vienības. Sievietēm uzvarēja Ņujorkas LSB, bet vīriešiem *Gaŗezers*. Sievietēm ņujorkietes nezaudēja nevienu setu. Finālā viņas pārspēja Toronto ar 2–0 (15–13, 15–4). Vīriešu klasē vienības spēlēja divās grupās. Finālā satikās Montreālas LSK ar *Gaŗezeru*, kas panāca uzvaru 2–0 (15–11, 15–10)

LATVIEŠU VOLEJBOLS OTAVĀ

Otava – Kanadas galvaspilsēta pulcēja nelielu pulciņu latviešus. Netika aizmirsts arī sports, kura aktivitātes volejbolā, basketbolā ik pa brīdim atjaunojās. 50. gados Otavā volejbols pulcēja Jāni un Ernu Dzītarus, Lūciju Dzeni-Albertu, Elmāru Aluti, Velti Viņķi-Aluti, Andreju Birkhānu, Ilgu Ēdeli, Zigi Kuenstleru, Liliju Langi, Ernu Pīlupi, Laimoni Purviņu, Leopoldu Sīpoliņu, Elmu Vanagu.

60. gados volejbola spēle ieguvusi organizētāku veidu. Līdz 1967. gadam bija pieejamas *YMCA* telpas, kur sestdienas vakaros notikušas volejbola spēles. Šajā laikā spēlējuši Jānis Paukšēns, Aleksandrs Sprūdžs, Gunārs Sīlis, Gunārs Balgalvis, Uldis Rutulis, Viesturs Šķidra, Andris Lange, Jānis Auns, Arnolds Erbs, Māris Neimanis, Viesturs Neimanis, Māris Pūliņš, Juris Freibergs, Pēteris Freibergs, Laimonis Borobovskis, Andrejs Skalde, Egils Mieriņš. Šajā laikā latviešu komanda arī piedalījusies turnīros. Pēc *YMCA* slēgšanas latvieši pārcēlās uz *St. Pius X* vidusskolu. Tad augstāk minētajiem pievienojušies arī Jānis Bormanis, Juris Zivtiņa, Dāvis Ēdels. Tad pēc rosmes sekoja atslābums. Starplaikā Viesturs Šķidra kopā ar Andri Langi, Jāni Aunu un Uldi Rutuli spēlēja *N. H.&.W.* (Federālās valdības veselības ministrijas komandā). Spēles notika dažādu ministriju starpā. Vīriešu līgu slēdza 1969. gadā, un pēdējais tās meistars bija *N. H.&.W.* vienība.

1973. gadā sākās jauna ēra latviešu volejbolā. Līdz ar Pētera Brauna ierašanos Otavā atdzīvojās latviešu sporta dzīve. Šo gadu var uzskatīt par Otavas Latviešu sporta kluba sākumu. Šajā laikā aktīvi volejbolu spēlēja Juris Zivtiņa, Pēteris Brauns, Jānis Mazpolis, Viesturs Šķidra, Dāvis Ēdelis, Juris Sausiņš, Andris Lange, Romans Ribakovs, Roberts Klaiše, Ēriks Kaufmanis.

1974. gadā oktobrī nodibināja latviešu meiteņu volejbola komandu, kurā spēlēja Linda Alberte, Daina Brauna, Inga Damberga, Ilze Ēdele, Anita Jēkabsone, Viktorija Jēkabsone, Anna Kaufmane, Dace Pārupe, Ingrīda Purviņa, Nora Stirāja. Sākumā to vadīja Pēteris Brauns, vēlāk *Guy Janveau*, bet visilgāk Juris Zivtiņa. Komanda piedalījās vairākos turnīros Montreālā, Toronto un Ročestrā, bet līdz ar Juŗa Zivtiņas pārcelšanos uz Toronto meiteņu vienība pārstāja darboties.

OLSK komanda rēgulārās spēlēs piedalījās Otavas vīriešu B līgas sacensībās. 1977. gada pavasarī vienība izcīnīja B līgas kausu. Komandā spēlēja Juris Zivtiņa, Andis Kauliņš, Andris Caunītis, Gennadijs Ribakovs, Dāvis Ēdels, Pēteris Brauns. Komanda vēl piedalījās turnīros Montreālā, Toronto, Ročestrā (ASV).

LATVIEŠU PANĀKUMI KANADAS SPORTĀ

SILVIJA BURKA – LATVIEŠU IZCELSMES KANADAS LABĀKĀ ĀTRSLIDOTĀJA

1970. gadā pirmajās *ISU* (Starptautiskā ātrslidošanas savienība) ātrslidošanas sprinta pasaules meistarsacīkstēs Vestallisā, Viskonsīnā, sieviešu klasē starp 29 dalībniecēm bija divas latvietes. Lāsma Kauniste – 1969. gada pasaules čempione daudzcīņā, kas pāstāvēja Padomju Savienību, un 16 gadus vecā Silvija Burka no Vinipegas (Kanada).

Ātrslidošanai Silvija pievērsās 1967. gadā un pēc diviem gadiem viņa jau bija vairākkārtēja Kanadas rekordiste. 1972. gadā Saporo olimpiskajās spēlēs jaunajai sportistei vēl neveicās, kad 500 m distancē viņa slidojot pārī ar amerikānieti Anni Henningu, celiņu maiņā sadūrās ar pretinieci un Silviju diskvalificēja. Bet tas nekavēja turpmākajos gados sasniegt ātrslidošanas sporta virsotnes.

1973. gadā S. Burka Ašenā (Holandē) izcīnīja pasaules meistares titulu junioriem, bet sprinta pasaules meistarsacīkstēs Oslo (Norvēģijā) bija ceturtā. Pasaules meistarsacīkstēs daudzcīņā Štrēmzundā viņa palika divpadsmitā, tikai 500 m – otrā. Šajā gadā Davosā, piedaloties Šveices sprinta meistarsacīkstēs viņa sasniedza jaunu pasaules rekordu sprinta četrcīņā. 1974. gadā S. Burka bija sestā junioru pasaules meistarsacīkstēs un 11. vietā pasaules meistarsacīkstēs daudzcīņā.

1976. gads bija Silvijas Burkas triumfa gads. Viņa uzvarēja pasaules meistarsacīkstēs ātrslidošanā Gjēvikā, Norvēģijā, klasiskajā četrcīņā un vēlāk Incelas slidotavā sasniedza jaunu pasaules rekordu šajā disciplīnā. Pasaules meistarsacīkstēs sprintā Rietumberlīnē viņa palika trešā aiz amerikāņu sprinterām Šīlas Jangas un Lijas Poulosas. Silviju Burku vērtēja kā vienu no iespējamajām kandidātēm uz medaļām Insbrukas olimpiskajās spēlēs. Taču labākais viņas sniegums bija 4. vieta 1000 m.

Arī 1977. gads bija veiksmīgs, uzvara pasaules meistarsacīkstēs sprintā Alkmarā (Holandē) un starptautiskās sacensībās Davosā un Berlīnē, tikai pasaules meistarsacīkstess Kolorado ziemas sporta centrā Kījstonē S. Burkai sagādāja vilšanos, jo šīm sacensībām četrcīņā viņa bija īpaši gatavojusies. Neveiksmīgais kritiens 3000 m distancē viņu tālu atvirzīja no pirmā desmitnieka – rezultātā tikai 15. vieta. Kaut gan 500 m viņa bija sestā, 1500 m un 1000 m – otrā. Uzvarētājas G. Stepanskas (Padomju Savienība) rezultāts S. Burkai nebija nesasniedzams. Pasaules meistarsacīkstēs sprintā Incelā viņa ierundojās 5. vietā.

1979. gadā pasaules meistarsacīkstēs ātrslidošanā Hāgā (Holandē) Silvija Burka daudzcīņā saņēma bronzas medaļu un sprinta pasaules meistarsacīkstēs Incelā (Rietumvācija) ierindojās piektajā vietā. 1980. gadā Leikplesidas Ziemas Olimpiskās spēles bija Silvijas pēdējais lielais starts ātrslidošanā. Silviju Burku, atzīmējot viņas izcilos sasniegumus, ievēlēja Kanadas *Sports Hall of Fame*.

Jau 1976. gada viņa sāka pievērsties riteņbraukšanai un kopš tā laika izcīnīja Kanadas meistarnosaukumu 12 reizes dažādās distancēs. 1977. gadā pasaules meistarsacīkstēs sprintā viņa ierindojās 4. vietā, bet 1980. gadā 8. vietā. Silvija Burka startēja arī pasaules meistarsacīkstēs riteņbraukšanā Venecuēlā. Pēc gada viņa izcīnīja Kanadas meistartituli riteņbraukšanā sprintā. 1982. gadā bijusī pasaules meistare Silvija Burka-Lovella Montreālas olimpiskajā "trekā" sasniedza jaunu pasaules rekordu trekā 1 km – 1:14,976 min., pārspējot itālietes Roselas Galbiati 1981. gada oktobrī iespēto pasaules rekordu – 1:15,66 min.

JURIS PŪCE – STARPTAUTISKĀS KLASES ATLĒTS

Kopš Jāņa Stendzenieka panākumiem šķēpa mešanā trimdas latviešu vieglatlētikā nebija atlēti ar pasaules klases sasniegumiem. Jau no 1959. gada, kad jaunais Juris Pūce nopietni pievērsās vieglatlētikai, panākumi sekoja gan latviešu meistarsacīkstēs, gan baltiešu meistarsacīkstēs. Juris trenējās nepārtraukti visu gadu, ziemā cēla svarus un vingroja, bet vasarā mīļākie rīki bija disks un lode. 1962. gadā J. Pūce uzsāka studijas Mičegenas universitātē, tomēr apstākļi sportošanai nebija labi, tādēļ pēc gada Juris devās uz Kaliforniju, kur turpināja studijas, rosīgi piedaloties arī sacensībās. Sportiskie panākumi neizpalika un jau 1964. gadā Toronto viņa disks jau lidoja 56,70 m tālumā. Šajā sezonā J. Pūce laboja Kanadas rekordu diska mešanā uz 58,85 m, kas jau pietuvojās pasaules klases līmenim. Jura Pūces pretinieki sacensībās bija ievērojamākie ASV diskoboli – Dž. Silvestrs, H. Matsons, P. O'Braiens, kā arī pasaules rekordists Ludvigs Daneks.

1965. gadā 24 gadus jaunais latviešu atlēts trenējās Dienvidkalifornijas *Striders* vieglatlētikas klubā. Sacensību daudzums un konkurentu spēks Juri Pūci norūdīja, un sezonas nobeigumā gan diska mešanā un lodes grūšanā viņš bija viens no labākajiem Kanadas atlētiem. 1965. gadā Budapeštā pārstāvot pasaules studentu meistarsacīkstēs Kanadu, Juris izcīnīja trešo vietu diska mešanā ar rezultātu 56,20 m. 1966. gadā Britu kopvalstas spēlēs Juris Pūce diska mešanā izcīnīja sudraba un lodes grūšanā bronzas medaļu. Pēc gada Juris Pūce Panamerikas spēlēs Vinipegā, Kanadā, ieguva 3. vietu diska mešanā un startēja Amerikas vieglatlētu izlasē sacensībās Montreālā pret Eiropas vieglatlētiem.

1968. gada pavasarī sacensībās Reno, Nevadā (ASV), Juris Pūce aizmeta disku 64,40 m, kas tobrīd bija trešais visu laiku labākais rezultāts pasaulē un reizē arī jauns Kanadas un Britu kopvalsts rekords. Juris startēja arī olimpiskajās spēlēs Meksitositijā, taču palika tālu no sava labākā sniegumа. Kvalifikācijas sacensībās pirmajā mēģinājumā Juris sasniedza 57,74 m, otrajā – pārkāpums, bet trešais mēģinājums bija vēl vājāks par pirmo. Kāds sapnis palika izsapņots un atlika gaidīt Olimpiskās spēles Minchenē 1972. gadā. Tomēr traumas traucēja īstenot šo nodomu un Juris Pūce 70. gados piedalījās tikai Latviešu Vieglatlētikas kluba sacensībās Toronto.

MODRIS ŽULPS – VISPUSĪGĀKAIS LATVIEŠU SPORTISTS

Modris Žulps bija vairākkārtējs Kanadas latviešu, Ziemeļamerikas latviešu un baltiešu meistars galda tenisā. 1967. gadā viņš uzvarēja *Central Canada Open* turnīrā. M. Žulps četreiz pārstāvēja valsti pasaules meistarsacīkstēs – 1965 (Dienvidslāvijā), 1967 (Zviedrijā), 1969 (Vācijā), 1971 (Japānā). 1979. gadā Modris Žulps, startējot senioru klasē, uzvarēja Toronto pilsētas čempionātā B klasē un Ontario provinces galda tenisa meistarsacīkstēs.

Modris Žulps bija arī izcils volejbolists. Hamiltonas *YMCA* sastāvā viņš izcīnīja astoņas reizes Kanadas meistarnosaukumu volejbolā no 1960.–1970. g., izņemot 1963., 1967., 1968. gadu. Kanadas izlases sastāvā viņš piedalījās Panamerikas spēlēs 1959. gadā Čikagā kopā ar Andreju Richteru, 1963. gadā – Andreju Richteru, Laimoni Eichvaldu, Elmāru Tētiņu un Ivaru Leju.

Modris Žulps joprojām aktīvi darbojās latviešu sportā un ir viens no labākajiem novusa spēlētājiem Kanadā. 1983. gadu Hamiltonā viņa vadībā izveidojās novusa kopa, kura dažu gadu laiku kļuva par vērā ņemamu pretinieku Toronto *DV* Novusa klubam. Kādreizējie Hamiltonas *DV Sparta* izcilie volejbolisti, basketbolisti, galda tenisisti, slēpotāji un šāvēji 80. gadu sākumā atkal atgriezās sporta laukumā, šoreiz aizrautīgi spēlējot novusu. Ja Toronto sākuma gados guva samērā vieglas uzvaras pilsētu sacensībās, tad 1986. un 1987. gadā rezultāti bija par labu Hamiltonai.

IVARS LEJA

Ivars Leja sācis savas sporta gaitas 1947. gadā Vācijā. 1950. gadā viņš ieradās Kanadā un spēlēja volejbolu un basketbolu Hamiltonas *DV Sparta* komandā. Volejbolā *Sparta* bija 14 reizes Kanadas latviešu meistarvienība. Ivars Leja piedalījās Kanadas latviešu izlases komandā baltiešu sporta svētkos un Kanadas – ASV latviešu volejbola sacīkstēs.

Spēlējot Hamiltonas *YMCA* volejbola komandā, viņš izcīnīja 8 reizes Kanadas meistara titulu. 1963. gadā Ivars Leja valsts izlases komandā pārstāvēja Kanadu Panamerikas spēlēs Brazīlijā. Viņš ilgus gadus vadīja Hamiltonas *DV* sporta kopu *Sparta* un pārzināja Latviešu sporta apvienības Kanadā volejbola nozari. I. Leja apbalvots ar *DV* sporta nozīmi zeltā un Latviešu sporta padomes Ārzemēs Lielo sporta nozīmi 1969. gadā.

JĀNIS VILMANIS

Jānis Vilmanis bija jaunākais LSAK priekšsēdis, tikai 37 gadi, kad stājās Raimonda Bultes vietā. Viņš bija viens no vispusīgākajiem latviešu sportistiem Kanadā. Jānis Vilmanis dzimis 1943. gadā Kurzemē un 1948. gadā kopā ar ģimeni iecelojа Argentīnā, kur arī sākās skolas gaitas spāņu valodā. J. Vilmanis piecus gadus vēlāk jau spēlēja Eiropas futbolu *(soccer)* vienā no lielākajiem argentīniešu klubiem. Vēlāk viņu uzaicināja spēlēt *Racing Club* pirmā sastāva rezervi, tomēr ģimene jau gatavojās izceļot uz Kanadu, tādēļ profesionāla futbolista karjeru J. Vilmanis neuzsāka. 1961. gadā Toronto viņš iesaistījās latviešu *Daugavas Vanagu* vienībā. Otrs Jāņa Vilmaņa izcilākais sporta veids bija volejbols, ko viņš iemācījās tikai pēc ierašanās Kanadā. Spēlējot Toronto igauņu vienībā *Kalev* J. Vilmanis no 1964. līdz 1966. gadam saņēma Kanadas labākā volejbolista apbalvojumu. J. Vilmanis spēlēja arī Kanadas meistarvienības *Balmy Beach Cano Club* vienībā. Kā latviešu sporta organizātors Jānis Vilmanis sevi pierādīja Toronto latv. *YMCA* klubā, kura volejbola vienība bija labākā latviešu vidū no 1955. līdz 1957. gadam, 1963., 1975. gadā, kad pavisam klubs izcīnīja 18 reizes Kanadas latviešu meistaru. Hamiltonas *Sparta* dominēja volejbolā no 1957. līdz 1973. gadam, J. Vilmanis bija trīs reizes iedalīts Kanadas valsts vienībā volejbolā. Viņš piedalījās Panamerikas spēlēs 1963. gadā Brazīlijā, 1967. g. Vinipegā (Kanada). J. Vilmanis darbojās *BAFNA* valdē un aktīvi piedalījās 1981. gada Brīvās olimpiādes organizēšanā. No 1980. gada J. Vilmanis darbojās LSAK valdē un bija tās priekšsēdis no 1980. līdz 1985. gadam.

JURIS ZIVTIŅA

Juris Zivtiņa savas sportista gaitas sāka Otavas universitātē, kur ieguva bakalaura grādu fiziskajā audzināšanā *(B. P. Ed.)* un maģistra grādu sporta administrācijā *(M. P. E.)*. Latviešu sporta dzīvē viņš iesaistījās būdams vēl students, startējot vieglatlētikā, volejbolā, golfā, futbolā un galda tenisā. Kanadas apjomā J. Zivtiņa pārstāvējis Otavas vieglatlētikas klubu provinces un nacionālās sacīkstēs. 1969. gadā viņš sekmīgi piedalījās Centrālontario meistarsacīkstēs vieglatlētikā, izcīnot 2. vietu tāllēkšanā – 6,96 m, 3. vietu 100 j. – 10,3 sek. un 3. vietu trīssoļlēkšanā – 12,56 m. Latviešu vieglatlētikas sacensībās no 1962. gada līdz 1985. gadam J. Zivtiņa bija Ziemeļamerikas baltiešu un Kanadas latviešu meistars 35 reizes. Viņa labākie rezultēti: 100m – 11,0 sek., 200 m – 22,8 sek., 400 m – 51,7 sek., tāllēkšanā – 6,99 m, augstlēkšanā – 1,88 m, trīssolī – 13,43 m un šķēpā – 46,66 m. Sporta organizācijas darbā J. Zivtiņa bijis Otavas latviešu sporta kluba priekšnieks, trenējis Toronto JKS volejbolistes un sagatavojis vieglatlētus 1984. gada Brīvās olimpiādes sacensībām.

1985. gada janvārī gadskārtējā LSAK kongresā ievēlēja jaunu savienības valdi un priekšsēdi Juri Zivtiņu, kādreizējo teicamo vieglatlētu, kas savas darbības laikā valdē pierādījis sevi kā labu organizātoru. 1989. gadā viņš pierādīja savas izcilās organizātora spējas, nodrošinot Kanadas latviešu vienības līdzdalību 2. globālajās latviešu spēlēs Sidnejā.

Juris Zivtiņa turpina vadīt Kanadas latviešu sporta dzīvi.

JEVGEŅIJA KĀPOSTIŅA-MARINKO-MORUSS

J. Kāpostiņa-Marinko-Moruss ar sportu sāka nodarboties, jau mācoties Rīgā vidusskolā, pievēršoties volejbolam un vieglatlētikai. Trimdas laikā Vācija viņa sāka nopietni pievērsties vieglatlētikai un 1946. gadā uzrādīja trimdas labāko rezultātu tāllēkšanā (5,07 m) un 60 m (8,1 sek) skrējienā, turpinot nodarboties ar galda tenisu un volejbolu.

1947. gadā Anglijā J. Kāpostiņa-Marinko-Moruss galda tenisā tika iedalīta apgabala izlasē un piedalījās latviešu sacensībās vieglatlētikā.

1952. gadā viņa iebrauca Kanādā un turpmāk sportā vairāk pievērsās galda tenisam, kur guva arī lielākos panākumus, izcīnot daudz balvu dažādās Kanadas un ASV sacīkstēs. J. Kāpostiņa-Marinko-Moruss ir četrkārtējā Kanadas meistare vienspēlē. 1965. gadā viņa piedalījās pasaules meistarsacīkstēs galda tenisā Dienvidslāvijā.

VELTA ĀDMINE

Velta Ādmine sporta gaitas sākusi 1937. gadā, piedaloties vieglatlētikas sacensībās mazpulku un aizsargu organizētajos sarīkojumos, sasniedzot labus rezultātus augstlēkšanā, tāllēkšanā, skriešanā un lodes grūšanā. Trimdas gados Vācijā viņa bez vieglatlētikas sāka nodarboties ar galda tenisu un volejbolu un, 1947. gadā iebraucot Anglijā, turpināja piedalīties vieglatlētikas sacensībās un galda tenisā Volverhamptonas apgabala mērogā.

1951. gadā Velta Ādmine ieradās Kanadā, kur turpināja piedalīties latviešu sacensībās vieglatlētikā un volejbolā, tomēr lielākie panākumi tika gūti galda tenisā, izcīnot daudz balvu Kanadas un ASV rīkotajās sacensībās. 1962. gadā V. Ādmine izcīnīja Kanadas meistares titulu vienspēlē un vairāk kā 10 reizes tika iedalīta Kanadas valsts komandā. Viņa pārstāvēja Kanadu pasaules meistarsacīkstēs 1963., 1965. un 1967. gadā.

VERA AUDERE

Vera Audere savas sportistes gaitas uzsākusi Liepājas valsts ģimnāzijā, kur īsā laikā kļuva par teicamu basketbolisti un spēlēja Liepājas *Auseklī*, 1943. gadā spēlējot Liepājas pilsētas jaunatnes izlasē. Trimdas gados Vācijā, Oldenburgas nometnē viņa blakus basketbolam sekmīgi spēlēja arī

volejbolu un galda tenisu. Nonākot Anglijā, V. Audere turpināja savas sporta gaitas Bradfordas *Trimdā* un bija viena no labākajām latviešu galda tenisistēm Anglijā.

1952. gadā Vera Audere iecelo Kanadā, apmetoties uz dzīvi Montreālā. Šeit viņa galvenokārt pievērsās tenisam un guva lielākos panākumus, uzvarot Kanadas latviešu, Ziemeļamerikas latviešu un Montreālas meistares titulus. Viņas lielākie panākumi ir Kvebekas provinces meistare 1968. gadā un Montrealas tenisa meistare 1969. gadā. Ziemā viņa slēpoja un spēlēja badmintonu.

HARALDS ŠNEPSTS

Vankuveras ledushokeja vienības *Canucks (NHL)* viens no galvenajiem balstiem 70. gadu beigās bija latviešu tautības spēlētājs Haralds Šnepsts. Viņš dzimis 1954. gada 24. oktobrī Edmontonā, Albertas provincē. Šnepsts bija vienības garākais spēlētājs, un viņa spēles veids aizsarga postenī bija par iemeslu, ka vankuveriešu rindās 1975./76. un 1977./78. gada sezonā viņš izpelnījās visvairāk soda minūšu. Vienībā viņu iesauca par *Veseri (Hammer)*. 1978./79. gada sezona Haraldam Šnepstam bija jau sestā sezona Ziemeļamerikas profesionāļu hokejā.

RAIMONDS PAULIŅŠ – 80. GADU VIDUSDISTANČNIEKS

Latviešu skrējējs no Sadberijas pārstāvēju Kanadu junioru pasaules meistarsacīkstēs apvidus skrējienā Rietumvācijā un Skotijā. R. Pauliņš startēja no Sadberijas *Northland* vieglatlētikas kluba. Studējot Lorentiana universitātē Raimonds Pauliņš 1982. gadā izcīnīja Ontario provinces universitāšu meistartitulu 5000m telpās. Par panākumiem bagātāko gadu Raimondam izvērtās 1983. gads, kad viņš uzvarēja Kanadas meistarsacīkstēs telpās 3000 m (8:12,58).

RAIMONDS LAZDIŅŠ

Raimonds Lazdiņš dzimis 1964. gada 25. septembrī. Ar diska mešanu viņš sācis nodarboties vidusskolā. 1982. gadā R. Lazdiņš izcīnīja Ontario apgabala juniora meistara nosaukumu diska mešanā. 1983. gadā Kanadas junioru meistarsacīkstēs vieglatlētikā diska mešanā Toronto universitātes sporta kluba pārstāvis Raimonds Lazdiņš uzvarēja uzrādot 48,20 m un Kanadas gada ranga tabulā ieņēma sesto vietu. Vasaras sākumā viņš izcīnīja Ontario vidusskolu meistartitulu.

1984. gadā Toronto Raimonds viņš uzvarēja arī Brīvās olimpiādes sacensībās. 1986. gadā R. Lazdiņš kļuva par Kanādas meistaru diska mešanā. Šajā gadā viņa labākais rezultāts bija 61,02 m. 1986. gadā Edinburgā Britu Kopvalsts *(Common Games)* spēlēs Raimonds izcīnīja zelta medaļu (58,86 m). Tomēr sacensībās nepiedalījās daudzi spēcīgi Raimonda konkurenti, jo daudzu kopvalstu sportisti neieradās, protestējot pret Dienvidāfrikas rasistisko politiku.

1987. gadā Kanādas meistarsacīkstēs Otavā Raimonds ieguva meistara titulu ar rezultātu 58,72. Pirmsolimpiskajā gadā Kanadas ranga tabulā ieņēma 1. vietu ar rezultātu 60,80 m. Pēc Anglijas – Polijas – Kanadas valstu sacīkstēm Geitshedā (Anglija), kur R. Lazdiņš bija otrais (59,20 m), viņš devās uz starptautiskās sacensībās Atēnās (Grieķija) un atkal bija otrais (58,86 m). Sportistu iedalīja Kanādas izlasē Pan Amerikas spēlēm Indianapolisē.

Raimonds Lazdiņš aizstāvēja Kanādas valsts godu Seulas olimpiskajās spēlēs 1988. Tomēr kvalifikācijas norma bija augsta – 64 m un Raimonda sasniegtais rezultāts rezultāts – 57,94 m liedza viņam iekļūšanu 12 spēcīgāko finālistu vidū. Raimonda Lazdiņa labākais rezultāts 63,38 m.

PĒTERIS GRAUDS

Pēteris Grauds – Zvirgzdgrauds šauteni jau sāka turēt rokā 13 gadu vecumā, vispirms tāpat kā tēvs Oskars Zvirgzdgrauds – *DV* organizācijā un latviešu šaušanas klubos, un pēc tam arī kanadiešu

konkurencē uzrādot atzīstamas sekmes. Līdz 18 gadu vecumam, startēdams jaunatnes klasē, Pēteris divus gadus bija Ontario provinces meistars, bet 1976. gadā izcīnīja Kanadas čempiona tituli. Tajā pašā gadā viņš pārstāvēja Kanadu starptautiskās sacensībās Meksikā, kur izcīnīja 3. vietu. Pēteris Grauds rēgulāri piedalās latviešu un baltiešu šaušanas sacensībās, kur guva vislabākās sekmes.

ALFRĒDS KĀRKLIŅŠ

Alfrēds Kārkliņš dzimis 1925. gada 25. oktobrī Valmierā. Savas sporta gaitas Alfrēds sāka 1943. gadā Valmieras sporta klubā kā vingrotājs. Pēc Cedelgemas gūsta turpināja nodarboties ar vingrošanu Grosenbrodē. 1947. gadā viņš pārcēlās uz Angliju, kur nodibināja vingrotāju grupu, kas uzstājās latviešu sarīkojumos. 1950. gadā A. Kārkliņš sāka nodarboties ar svarcelšanu un drīz vien laboja visus trimdas rekordus savā svaru kategorijā. Viņš piedalījās arī Dienvidanglijas meistarsacīkstēs un ieguva 1. vietu, bet sasniegumu neatzina, jo viņš nebija Anglijas pilsonis.

Lielbritānijas Svaru celšanas apvienība tomēr atļāva A. Kārkliņam piedalīties klubu sacensībās. 1951. gadā Alfrēds uzvarēja latviešu rīkotajās sacensībās un ieguva labākā svaru cēlāja vairogu.

1952. gadā A. Kārkliņš iecelo Kanadā un līdzās maizes darbam viņš beidza kolledžu, un iegūtā izglītība deva iespēju strādāt par skolotāju. "No pasīkā Valmieras zēna, kas kādreiz bijīgi klausījās Ringolda Upatnieka mācības vingrošanā, tagad bija izaudzis atlētisks vīrs, no kura rokas spiediena balti paliek pirkstu locītavu kauliņi un ilgi smeldz, it kā tiem pāri būtu gājuši smagi dzirnavu akmeņi," tā rakstīja *Sporta Apskats* 1957. gada martā.

1957. gadā Ontario apgabala svarcelšanas meistarībā Alfrēds Kārkliņš ieguva 2. vietu pussmagā svarā. A. Kārkliņa rezultāts trīscīņā – 363 kg bija vienāds ar pirmās vietas sasniegto, tikai lielāks ķermeņa svars izšķīra uzvarētāju. Viņš ar latvieša neatlaidību pašmācības ceļā bija apguvis svaru celšanas techniku un zināšanas. 1958. gadā viņš izcīnīja Ontario apgabala meistarnosaukumu pussmagā svarā. Viņam bija cerības cīnīties par tiesībām pārstāvēt Kanadu Britu kopvalsts spēlēs Kardifā, bet darba un mācību aizņemtības dēļ A. Kārkliņam bija jāatsakās no piedalīšanās. Alfrēds Kārkliņš bija Kanadas meistars trīs reizes – 1960. g. pussmagā svarā, 1963.– 1966. g. smagajā svarā un 7 reizes izcīnīja Ontario meistara titulu. 1959. gadā viņš pārstāvēja Kanadu Panamerikas spēlēs un ieguva 6. vietu. 1960. gadā viņš kandidēja arī uz iekļūšanu Kanadas izlasē olimpiskajām spēlēm Romā, bet rezultāts neatbilda kvalifikācijas normai.

Alfrēds Kārkliņš savā sporta karjerā varbūt neguva tādus panākumus, kādus viņš būtu sasniedzis, pilnībā nododoties savam iemīļotajam sporta veidam, tomēr ar savu stāju un centību un panākumiem izglītības laukā viņš pierādīja, ka ar patiesu gribu var sasniegt daudz. 1977. gada oktōbrī viņš absolvēja Toronto *York* universitātes socioloģijas fakultāti ar B. A. gradu. Paraleli studijām A. Kārkliņš strādāja par vidusskolas skolotāju un izskoloja divus dēlus, kuŗi guva arī panākumus sportā. Māris Kārkliņš labi spēlēja volejbolu un basketbolu un *Frat! Lataviensis* sastāvā 1977. gadā izcīnīja 1. vietu L!K!A! turnīrā Imants Kārkliņš guva labākos panākumus šaušanā ar pistoli un *U.S.A. Nationals* sacensībās 1992. un 1993. gadā izcīnīja pirmo vietu.

ŽANIS ZENTIŅŠ

Žanis Zentiņš dzimis 1907. gada 17. jūlijā Liepājā. Ar sportu viņš sāka nodarboties, jau mācoties Rīgas 1. ģimnāzijā. 1925. gadā Ž. Zentiņš spēlēja *Latvijas Vanagi* basketbola komandā, bet futbolu – biedrībā *Universitātes Sports*. Trimdas laikā Vācijā viņš iesaistījās *YMCA* organizācijā un kā tās pārstāvis viņš 1949. gadā ieradās Kanadā, Toronto. Šeit Ž. Zentiņš kā Latviešu sporta un fiziskās audzināšanas padomes pārstāvis uzsāka Kanadā nokļuvušo sportistu un sporta darbinieku apzināšanu, pie Toronto centrālās *YMCA* nodibināja un vadīja Latviešu *YMCA* kopu. Ar lielu enerģiju viņš palīdz izveidot Latviešu sporta apvienību Kanadā. Viņš bija arī baltiešu sporta federācijas Kanadā dibinātājs un ilgus gadus arī tās prezidents. Žanis Zentiņš bija viens no brīvo olimpiāžu (1980,

1984) organizētājiem. Vēlāk viņš apkopoja un LSAK atbalstā izdeva grāmatas par Brīvajām olimpiādēm un Robertu Plūmi – izcilo latviešu sportistu un sporta darbinieku. Ž. Zentiņš bija arī sporta žurnālists, kas pastāvīgi sniedza informāciju latviešu izdevumos *Latvija Amerikā*, *Sporta Apskats* un *Laiks*, un Latvijas laikrakstā *Sports* par latviešu sporta norisēm Kanadā. Viņš bija iniciators akadēmiskās vienības *Līdums* dāvātās sporta balvas izcīņai starp Kanadas un ASV latviešu volejbolistiem. Ž. Zentiņš aizgāja mūžībā 1997. gada 13. maijā, devis nozīmīgu latviešu un baltiešu sporta dzīves organizēšanā Kanadā.

Latviešu sporta padomes trimdā 3. kongresa dalībnieki 1953. g. 3., 4. septembrī. Priekšplānā – jaunā valde. No kreisās: priekšplānā – V. Galviņš, E. Skujiņš, V. Rozenbergs, R. Plūme, R. Bulte, U. Priedītis, A. Brīmanis. 1. rindā: stāv – J. Pālens, R. Kadiķis, Kalniņš, I. Kāpostiņš, V. Ādmine, V. Pālena, J. Kāpostiņa, J. Ādminis, A. Grīnbergs, E. Šteinhards, stāv aizmugurē – A. Škepasts, G. Gubiņš, A. Mackars, Ploriņš, M. Kazaks un Dregners

Pirmā ASV un Kanadas izlašu basketbolā tikšanās Toronto, 1952. g. 22. martā. 2. r. no kreisās: ASV vienības pārstāvis Gustavs Siliņš, 2. r. no labās: Kanadas vienības sastādītājs Maksis Kazaks. ASV – tumšajos tērpos, Kanada – gaišajos.

Latviešu vieglatlēti – vidējo distanču skrējēji Toronto Bīča laukumā, 1954. g.
No kreisās: Elmārs Salnājs, Valdis Teteris (abi Kanada), Kazimirs Upenieks (ASV)

Latviešu vieglatlēti – šķēpmetēji Toronto Bīča laukumā, 1954. g.
No kreisās: Eduards Purgalis, Rūdolfs Miķelsons (abi Kanada), Juris Tērauds (ASV)

Latviešu vieglatlētes Toronto Bīča laukumā, 1953. g. No kreisās: Ņina Konce-Tomase, Velta Tompsone-Višķere

Kanadas latviešu meistari 1952. g. galda tenisā J. Kāpostiņa un V. Teteris

Latviešu vieglatlētikas sacensību tiesneši Toronto Bīča laukumā, 1954. g.
No kreisās: Treimanis, A. Zaķis, J. Zvaigznīte, J. Plīsis (ASV), E. Poltroks, A. Bergvalds, Pavasars (Frīlings), Freimūts, P. Plīsis

Kanadas latviešu meistarvienība basketbolā – Montreālas latviešu sporta klubs 1953. g. No kreisās: 1. rindā – R. Zemņickis, Palejs, O. Kurcigs, V. Kalniņš, 2. rindā – J. Lukstiņš, Klaiše, Osvalds Zommers, Uldis Priedītis, Alvis Kraulis, Jānis Spruženieks, Gunārs Šperliņš

Kanadas latviešu meistari basketbolā Hamiltonas *Sparta*, 50. gadu sākums. No kreisās: 1. rindā – Litavnieks, R. Kadiķis, A. Miezītis, M. Žulps, 2. rindā – A. Bergvalds, J. Ozoliņš, O. Zommers, R. Plūme (LSPT vadītājs), L. Ploriņš, A. Richters, Rozentāls

Kanadas latviešu meistarkomanda volejbolā, Kanadas meistares (1952, 1953) – Montreālas latviešu sporta klubs ar izcīnīto Montreālas draudzības kausu 1953. g. No kreisās: Biruta Lasmane-Kalace, Mirdza Birzniece-Lukstiņa, Vilma Lasmane-Jansone, Vera Pērkone-Audere, Helēna Lasmane-Lāce, Mirdza Grīnberga-Kalace, Astrīda Šmits-Rozenberga

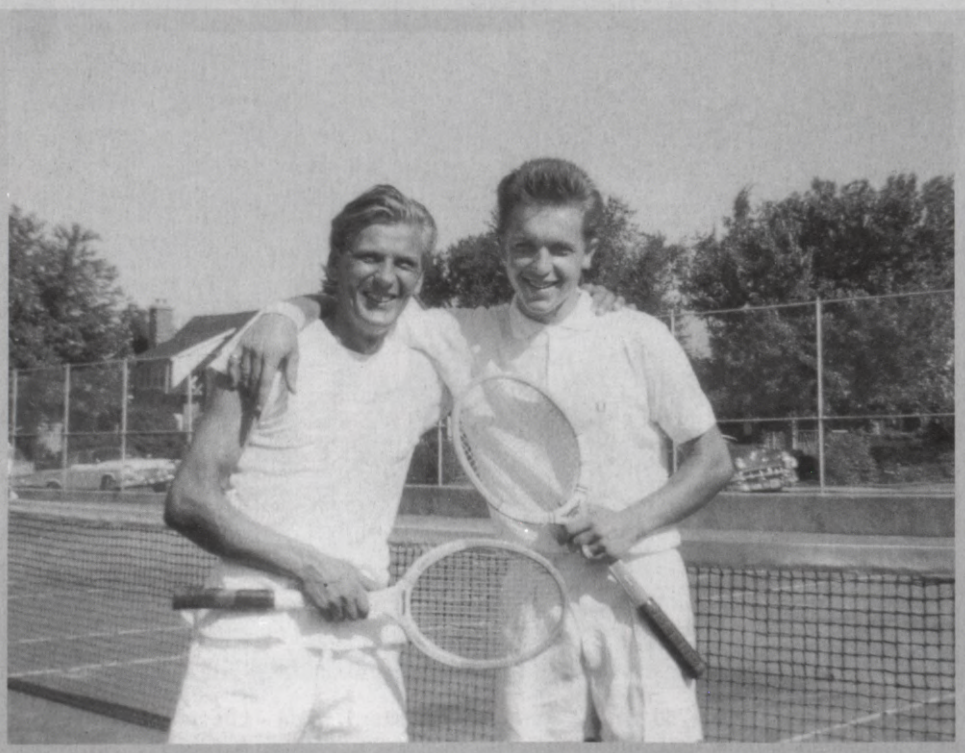

Latviešu tenisisti Gunārs Šperliņš (no kreisās) un Jānis Zichmanis 1953. gadā

Kanadas latviešu meistari futbolā – Toronto *DV* 1953. g. No kreisās: priekšā – R. Kadiķis, I. Kāpostiņš (*DV* sporta kopas pārstāvis), A. Grībergs (*DV* komandas vadītājs), V. Maksiņš (*DV* sporta kopas vadītājs), D. Blaubergs (kapteinis), 2. rindā – A. Miezītis, J. Vilks, J. Muzskats, J. Spriņģis, A. Sudmalis, S. Litavnieks, A. Kudrašovs, E. Bušs

Sidrabenes sporta nometnes dalībnieki parādē, 50. gadi. Priekšā no kreisās – māc. Ādolfs Čops, Ksenija Rasa

Kanadas latviešu m/s volejbolā 1954. g. 1. vietā Toronto latviešu sporta klubs (tumšākajos tērpos), 2. vietā Hamiltonas *Sparta*. No kreisās: 1. rindā – Velta Tētiņa, Ināra Apene, Zenta Griķe, Velta Ādmine, Aina Kraule, 2. rindā – J. Ādminis (TLSK treneris), Laimdota Moruss, Maiga Kirša, R. Tērauds, Dagmāra Žulpa, Erna Zālamane, Helēna Richtere, Ivars Leja (*Sparta* treneris)

Toronto *DV* basketbola komanda 50. gadu sākumā. No kreisās: 1. rindā – A. Litavnieks, A. Miezītis, R. Kadiķis, Bricis, 2. rindā – A. Richters, Ārgalis, A. Grīnbergs (treneris), J. Ozoliņš, J. Richters

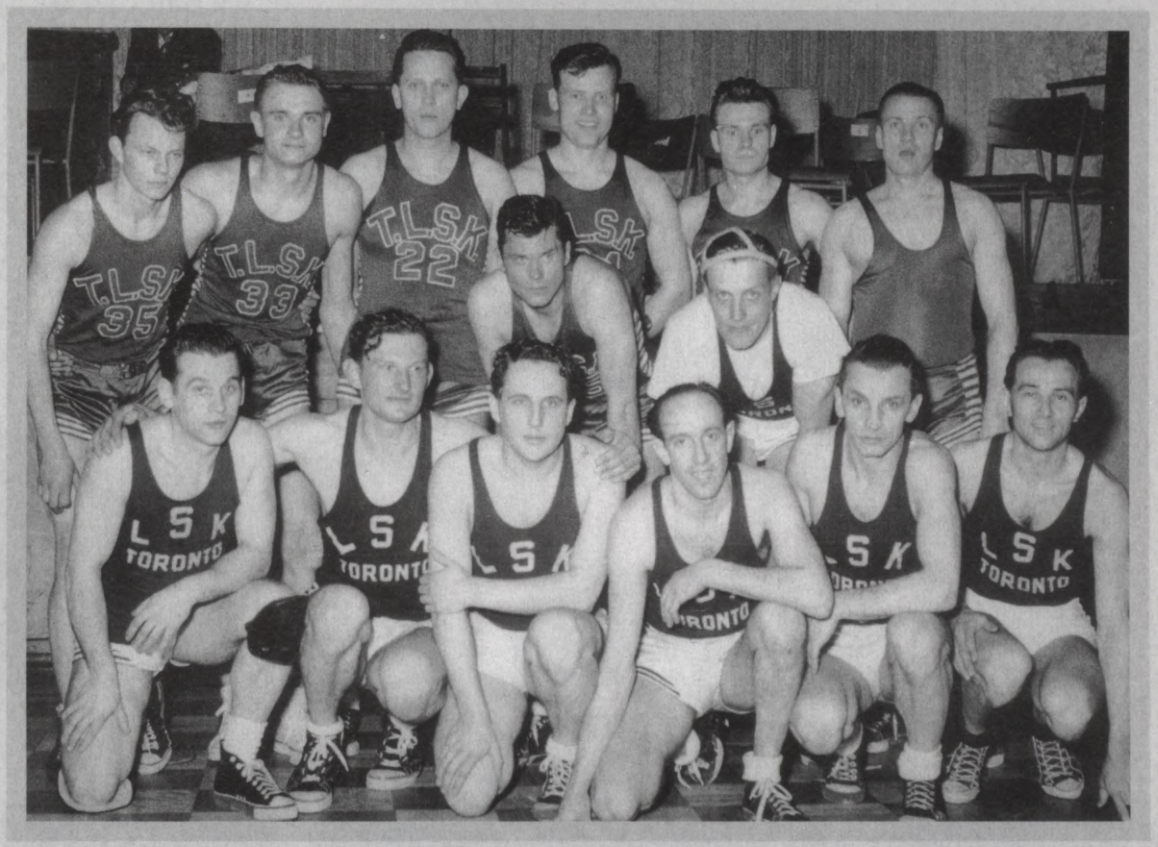

Toronto latviešu sporta kluba sastādītā vienība, 50. gados.
No kreisās: 1. rindā – H. Circenis, L. Ploriņš, K. Pērkons, A. Rozenbergs, M. Kazaks, E. Skujiņš, vidū – A. Miezītis, A. Mazītis, 2. rindā, stāv – Puķītis, J. Richters, R. Šilders, J. Ozoliņš, nezin., R. Simpsons

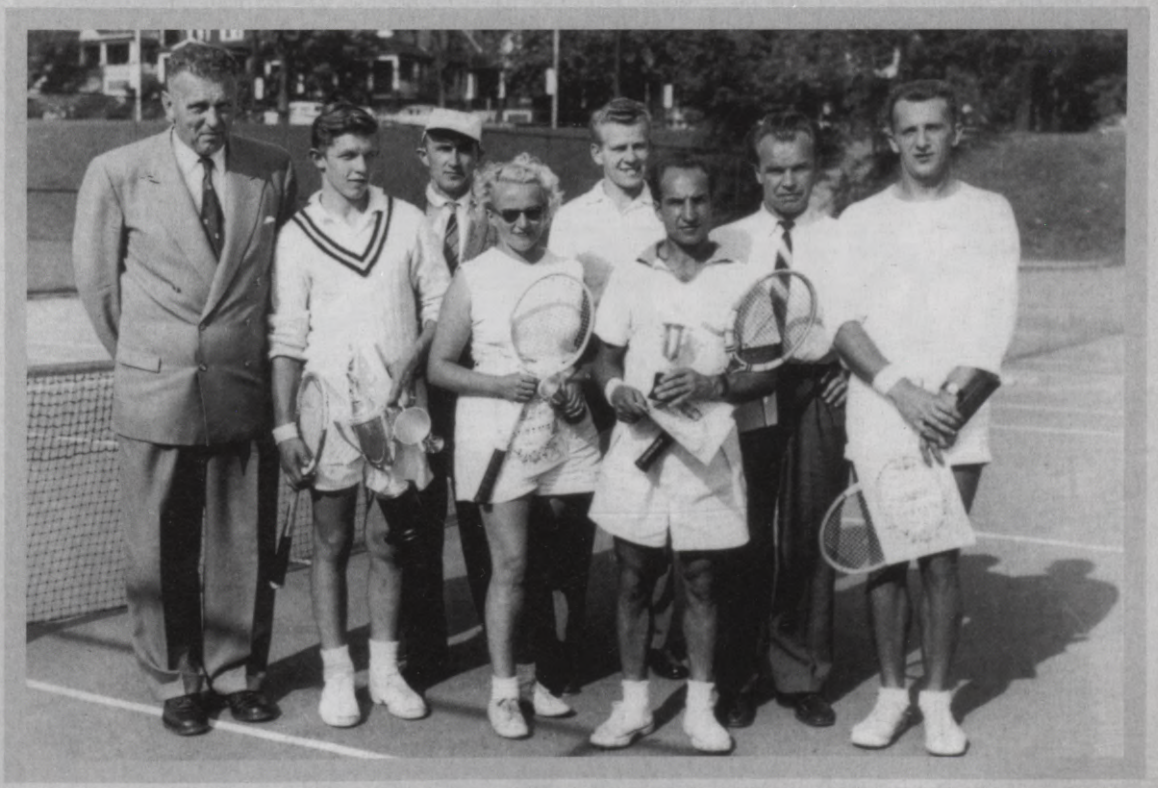

Kanadas latviešu meistarsacīkšu uzvarētāji tenisā, 1957
No kr.: Vilis Rozenbergs LSAK priekšsēdis, Jānis Zichmanis – meistars, Valdis Teteris (3.v.), Ingrīda Vīksna (2.v.), Ziedonis Veilands, Rūdolfs Ceinovskis (2.v.), Alberts Jēkabsons un Arturs Mackars

Toronto *YMCA Central* vienība volejbolā 50. gados. No kreisās: 1. rindā – Ž. Zentiņš (vadītājs), Z. Zamuels, V. Galviņš, A. Bergvalds, 2. rindā – A. Freibergs, R. Simpsons, I. Cinovskis, Pauls Rasiņš (Latvijas meistars māla baložu šaušanā), Ojārs Stirājs, Alfreds Stikuts

ASV un Kanadas latviešu izlases basketbolā pēc spēles 89–60 uzvarēja ASV latviešu izlase, 2. dziesmu svētku laikā 1957. gadā

Valdis Priedītis uzvar ASV latviešu meistarsacīkstēs vieglatlētikā 1962. gada 8. jūlijā, Čikagā

Kaiva Ceļdoma ar V. Rozenberga balvu 1965. g. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs Toronto

Labākie Kanadas latviešu galda tenisa meistari 60. gados. No kreisās: J. Kāpostiņa-Marinko, L. Eichvalds, V. Ādmine, I. Kūlītis, M. Žulps

Toronto latviešu *YMCA* basketbola vienība 60. gados. No kreisās: 1. rindā – V. Kauliņš, A. Litavnieks, J. Zentiņš, 2. rindā – E. Soste, V. Priedītis, A. Griķis, J. Krasovskis, M. Ozoliņš, E. Pelšs

Kanadas valstsvienības dalībnieki Panamerikas sporta spēlēs Sao Paulo (Brazīlija), 1963. gadā.
No kreisās: Andrejs Richters, Ivars Leja, Laimonis Eichvalds, Jānis Vilmanis, Modris Žulps, Elmārs Tētiņš un Raimonds Priedītis

Akadēmiskās vienības *Līdums* kausa izcīņa volejbolā starp Kanadas un ASV vienībām dziesmu svētku laikā 1967. g., Toronto. Ar izcīnīto balvu Jānis Vilmanis un Modris Žulps (Kanada)

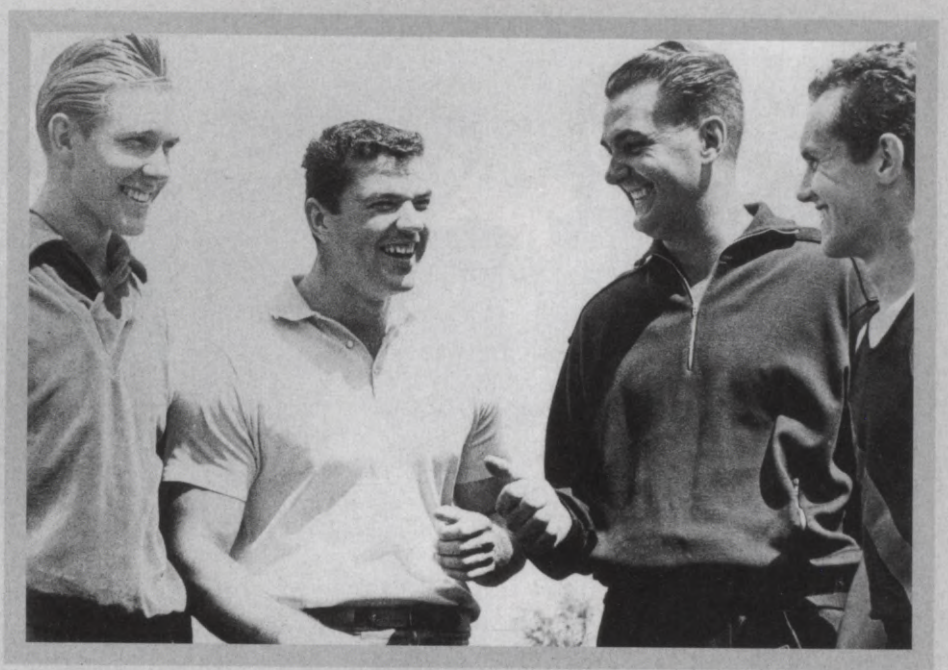

Kanadas latviešu vieglatlēti 60. gados. No kreisās: Ivars Zvaigznīte, Juris Pūce, Zigurds Ildens un Juris Zivtiņa

Toronto *DV* futbola vienība 60. gados. No kreisās: priekšā – K. Gulbis, A. Rode, Rusts, A. Rāva, Jēgers, Andersons, 2. rindā, stāv – Andino, A. Alksnis, *Juliette*, J. Pavārs, E. Petmanis, G. Ezers, līgas tiesnesis *T. Bell* un *DV* futbola nozares vadītājs A. Grīnbergs

ASV un Kanadas latviešu volejbolistu izlases Toronto, 1967. g. Uzvarētājas ASV izlase (2. rindā, no kreisās): Ināra Lemkina, Mundrīte Grava, Ruta Auzenberga, Ausma Dzenīte, Anda Ģērmane, Edīte Tālmane,Kanadas izlase (priekšā, no kreisās): Zinta Endzeliņa, Velta Viškere, Edīte Leja, Agra Alberta, Helena Richtere,Velta Ādmine, Laimdota Morusa

Montreālas un Toronto latviešu tenisisti pēc Kanadas latviešu m/s 1973. gadā.
No kreisās: M. Birze, P. Godiņš, I. Lāce, V. Audere, B. Audere, aizmugurē – A. Bergvalds, V. Teteris, J. Lukstiņš, I. Klaiše, E. Auders, E. Pilskalnietis, aizmugurē – G. Klaiše

Montreālas latviešu sporta kluba slēpotāji – Ziemeļamerikas baltiešu sacensību dalībnieki ar izcīnītajām balvām 1974. gadā. No kreisās: 1. rindā – J. Verners, J. Kalace, A. Briedis, 2. rindā – R. Stirājs, E. Kalacis, O. Stirājs, H. Lāsums (MLSK priekšnieks)

Montreālas latviešu sporta klubs – 1974. gada Kanadas latviešu meistars volejbolā. No kreisās: 1. rindā – V. Kalniņš, R. Ribakovs, J. Mazutis, aizmugurē – G. Ribakovs, P. Miķelsons, A. Vītols, J. Kaniņš, R. Klaiše, G. Klaiše

Kanadas latviešu novusa meistarsacīkšu dalībnieki un sacensību rīkotāji, Toronto *DV* novusa klubs 1974. g. No kreisās: 1. rindā – V. Teteris, P. Kalniņš, H. Vaits, A. Čivzelis, aizmugurē – J. Ertmanis, H. Jākobsons, A. Dzilna, O. Roze, K. Reinsons, V. Lukovskis, M. Baumeisters

**Latviešu vecvieglatlēti pirmo veterānu pasaules meistarsacīkstēs Toronto, 1975. gadā.
No kreisās: Rūdolfs Miķelsons (Kanada) un Aivars Pāvuliņš (Austrālija)**

Latviešu Vieglatlētikas kluba vecvieglatlēti kluba 10 gadu jubilejā 1977. gada 17. oktobrī. No kreisās: Kārlis Virkavs, Voldemārs Kļaviņš, Gunārs Gubiņš, Arnolds Tīcmanis, Evalds Višķers, Alfrēds Kārkliņš, Kārlis Pavasars un Ilmārs Helgūts

Latviešu Vieglatlētikas kluba vieglatlēti pēc Kanadas meistarsacīkstēm vecvieglatlētiem Montreālā, 1977. gadā. No kreisās: stāv – Kārlis Pavasars, Ēvalds Poltroks, Arvīds Zaķis, Arnolds Tīcmanis, Rūdolfs Miķelsons, priekšā – Eduards Purgailis

Toronto *DV* sporta klubs – Ziemeļamerikas latviešu meistarvienība futbolā, H. Rudzīša dāvātā Latvijas kausa ieguvēja 1978. g. No kreisās: 1. rindā – Edgars Goba, Guntars Tannis, Einārs Kārkliņš, Aleksandrs Kudrašovs, Austris Liepa, Kārlis Gulbis, 2. rindā – *DV* sp. kluba priekšnieks Rūdolfs Kadiķis, Guntis Ezers, Jānis Vilmanis, Andris Rāva, Reinholds Millers, Atis Ozoliņš, Jānis Pavārs, Anatolijs Litavnieks, Andrejs Dzintars, Jānis Skuja, LSAK priekšsēdis Arnolds Tīcmanis

**Brīvā olimpiāde Toronto, 1980. gadā.
Latviešu sportistu delegācija atklāšanas parādē Etobicoke stadionā**

Brīvā olimpiāde 1984. gadā. Ē. Vilmanei – 3. vieta augstlēkšanā. Aiz viņas Juris Zivtiņa

I. Latviešu Globālās meistarsacīkstes Gaŗezerā, 1985. gadā.
Kanadas latviešu vienība šaušanā – uzvarētāja komandām ar šauteni.
No kreisās: N. Ozoliņš, G. Loja, O. Zvirgzgrauds, P. Grauds

1986. gada Kanadas latviešu m/s golfā.
No kreisās: A. Antmanis, R. Metcs, A. Kiršteina, A. Kalva, V. Grimba, K. Bergmanis, H. Briksnis, J. Kuršinskis

ASV un Kanadas latviešu izlašu sacensības novusā un individuālais turnīrs Toronto, 1986. gadā. Kanadas novusistu izlase – uzvarētaja.
No kreisās: 1. rindā – Hermanis Jākobsons, Valdis Teteris, Leons Šachnazarians (uzvarētājs individuāli, ASV), Modris Žulps, 2. rindā – Harijs Vaits, Aina Ansone, Pauls Kalniņš, Valentīns Krauklis

Hamiltonas *DV Sparta* novusa spēlētāji – Kanadas latviešu m/s uzvarētāji 1987. gadā. No kreisās: 1. rindā – A. Richters, M. Žulps (novusa sekcijas vadītājs), M. Upīte, stāv – B. Kuncāns, D. Žulpa, Z. Upīte, A. Ansone, I. Jēģeris

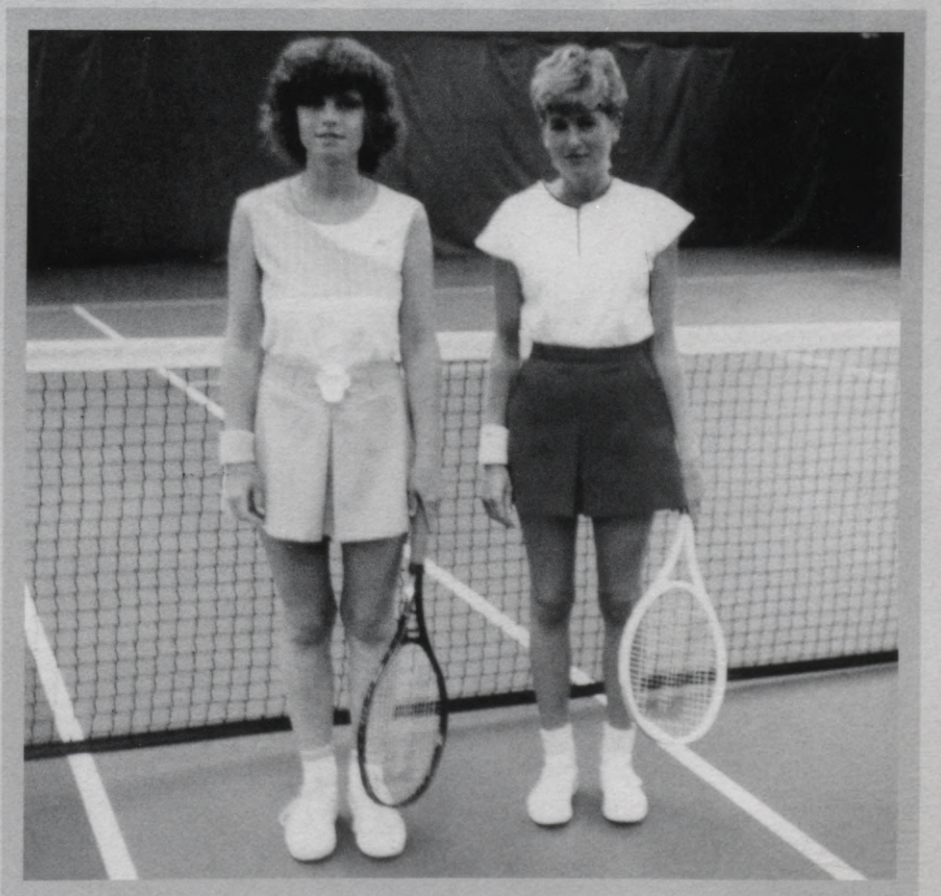

Kanadas latviešu tenisistes. No kreisās: Anda Jēkabsone (Toronto) un Rudīte Loze (Hamiltona) 80. gados

26. L!K!A! Ziemeļamerikas meistarsacīkšu basketbolā uzvarētāja *Fraternitas Lataviensis* 1987. gadā.
No kreisās: I. rindā – Vilis Ozols, Imants Koškins, Ivars Kopštāls, Pēteris Grasmanis, 2. rindā – Pēteris Siksna, Andrejs Lapiņš, Artūrs Siksna, Gunārs Balodis, Pēteris Spricenieks, Dāvis Balodis un Oļģerts Kurcigs (vienības vadītājs)

VĀRDU SARAKSTS

Abuls, Pēteris, 589–590, 599–600
Adītājs, Jānis, 587, 611
Aizstrauts, Aleksandrs, 622
Aizstrauts, Haralds, 622
Alanga, L., 616–617, 619
Alberta, Agra, 581, 599, 648, 672
Alberta, Linda, 600, 652, 672
Alberta, R., 647
Alberts, Alfs, 581, 599, 645, 648
Alberts, G., 608, 641
Aleksandrs, Marks, 578, 586, 592, 606–607, 615, 622, 625–626, 634, 638, 676
Alksnis, Arturs, 615, 671
Alutis, Elmārs, 651
Amoliņš, H., 591
Amoliņš, Uldis, 623
Andersone, Inta, 593
Andersons, Harijs, 580, 642
Andersons, J., 635
Andersons, N., 635
Andersons, Pēteris, 593, 596
Ansone, Aina, 585, 616–620, 650, 678–679
Ansons, A., 616–617, 619–620, 650, 679
Ansons, Tālivaldis, 578, 580, 587, 591, 617–618, 645, 647
Antmanis, Arnolds, 586, 611–612, 617, 678
Antmanis, Arturs, 586, 611–612, 617, 678
Apene, Daina, 623
Apene, Ināra, 588, 646, 666
Apse, Edgars, 578, 583, 608, 623, 635, 657–658
Apsītis, A., 607
Apsītis, V., 608
Arājs, A., 611
Atķauķis, J., 624
Audere, Baiba, 629, 672
Audere, Vera (skat. arī Pērkone), 578, 628–629, 641–642, 655–656, 664, 672
Auders, E., 628–629, 672
Auns, Jānis, 652
Auptmanis, Romans, 582–583
Auzers, Haralds, 579, 598, 672
Auziņa, A., 648–649
Auziņš, 593, 630, 648–649
Avens, A., 625, 644, 647
Avota, A., 598, 605, 636, 638
Āboliņš, A., 588
Āboliņš, Imants, 624
Āboltiņa, Ilga, 633
Ādmine, Velta, 578, 581–582, 586, 588, 606–610, 616–617, 620, 632–633, 636, 646, 655, 660, 666, 669, 672
Ādminis, Jānis, 580–582, 587, 608, 610, 635, 645, 660, 666
Ārgalis, 598, 666
Balgalvis, Gunārs, 652
Balode, Valija (skat. arī Pālena), 578, 580, 591, 596, 602, 606, 615, 645–646, 649, 660
Balodis, Andris, 593
Balodis, Dāvis, 603, 649, 680
Balodis, Gunārs, 604, 680
Balodis, O., 593, 680
Baruša, Maija, 599, 651
Bataraga, Z., 649–650
Batraks, Juris, 622
Baumane, Brigita, 630
Baumanis, Bruno, 611
Baumeisters, Modris, 616–621, 674
Bādere, Sandra, 585, 589, 603–604, 638
Beitāns, A., 624
Beitiņš, Jānis, 585, 626
Bergmane, Ingrida, 588
Bergmanis, Kārlis, 615, 635, 678
Bergmanis, Kurts, 612, 615, 678
Bergs, Visvaldis, 622, 629–630, 672
Bergvalds, Andris, 592, 622, 629, 645, 647, 662–663, 668, 672
Bergvalds, Ansis, 581, 629, 631–633, 636, 645, 647, 662–663, 668, 672
Berkmane, 646
Bernaus, A., 593
Bernaus, O., 593
Bernāts, P., 579
Bērze, Rita, 585, 589, 596, 599–600, 602–604, 612, 614, 616, 621, 623–627, 635, 648–649
Bērziņa, Evija, 585, 603, 616, 648–649
Bērziņa, Mudīte, 624
Bērziņš, Aldis, 589, 599, 602–604
Bērziņš, Juris, 585, 596, 612, 614
Bērziņš, Ralfs, 596, 603, 648
Bierne, G., 600, 605, 649–650
Birkhāns, Andrejs, 627, 651
Birkmanis, Laimonis, 623
Birze, A., 592, 638, 664, 672
Bitmanis, E., 591
Blatchins, P., 615
Blaubergs, Donāts, 580, 614, 665
Blūms, Ivars, 615, 634
Blūms, Kārlis, 593
Blūms, Māris, 593
Blūms, Vilnis, 615, 634
Bole, Andrejs, 590, 600–601, 606
Bole, Valdis, 589, 599–601
Borduško, Vaclavs, 578, 606
Bormanis, Jānis, 652
Borobovskis, Laimonis, 652
Brasliņš, Kārlis, 624, 631
Brauna, Daina, 652
Brauna, V., 647
Brauns, Pēteris, 582, 647, 652
Breikšs, 646
Breģe, Inta, 592
Bricis, 594, 598
Briedis, Andris, 615, 623, 673
Briedis, Gunārs, 634
Briedītis, A., 615
Brikmanis, Jānis, 595–596
Briksnis, Harijs, 611, 613, 678
Brože, Jānis, 592, 600, 611–612, 621, 623, 634–635, 639
Bruniņa, Vija, 633
Bruniņš, Juris, 592, 622
Budkēviča, Jāna, 589, 599–600, 603–604, 649–650
Bukass, Kārlis, 580
Bulte, Raimonds, 578, 582–583, 587, 591, 598, 645–646, 654, 660
Bunda, Longīns, 608–609, 630
Bušs, Eriks, 614–616, 665
Būdeniece, Sandra, 593
Brūveris, 607
Caunītis, Andris, 643, 652
Cālītis, Juris, 593
Cālītis, Pauls, 634
Ceinovskis, R., 588, 628, 630, 667
Celms, Haralds, 589, 615, 637–638
Ceļdoma, Kaiva, 592, 633–634, 637–639, 650, 669
Cers, Laima, 599
Cers, V., 628, 650, 667
Cērps, Jānis, 641
Ciemgalis, Andris, 583, 602, 644, 649
Cinis, V., 579, 587–588, 594, 596, 603, 624, 627, 645–646, 668
Cinovskis, I., 579, 587–588, 594, 596, 627, 645–646, 668
Circenis, Jānis, 590, 599–600, 667
Cīrulis, J., 607–608, 614
Čākurs, Jānis, 627–629, 641
Čops, Ādolfs, 590–591, 665
Dadzis, P., 595
Daiga, Juris, 589, 599
Damberga, Inga, 652
Danilovs, I., 627–628
Dapķis, J., 585
Daugavietis, Jānis, 582–583, 591, 595–596, 599, 603–604
Dālberga, Marta, 611–614
Denisovs, V., 580, 587
Dilevko, J., 615
Dīzenbachs, A., 624
Dobele, I., 647
Dobrovičs, A., 609–610
Draule, K., 615
Dravinskis, Ivars, 632
Dreimanis, Erlands, 615, 641
Dreimanis, R., 615
Dreimanis, V., 615
Dubrovskis, R., 593
Dulmanis, E., 595
Dulpiņš, Indulis, 585, 630
Dumpis, Andrejs, 590, 599, 602, 624
Dzelme, Jānis, 591, 593, 596–597
Dzelme, Melānija, 596, 635
Dzene, Lūcija (skat. arī Alberta), 581, 585, 593, 599–600, 608, 610, 612, 614, 621, 631, 635, 638, 641, 645–648, 651–652, 667, 672
Dzenītis, Radijs, 635, 672
Dzilna, Arnolds, 578, 582–583, 586–587, 611–614, 616, 621, 674
Dzilna, Austra, 583, 611, 613–614, 616, 621, 674
Dzintars, Andrejs, 602, 641, 676
Dzītare, Erna, 651
Dzītars, Jānis, 651
Desope, 607
Egle, 583, 589, 600, 606–609, 623, 634–635, 644, 648–649, 651
Egle, Daina, 589, 606, 644, 648–649, 651
Eglīte, Māra, 623, 634–635
Eglītis, A., 606–608
Eglītis, Krišs, 634–635
Eglītis, Pēteris, 600, 635
Eichmanis, Jānis, 633
Eichvalds, Laimonis, 581, 588, 607–610, 624, 641, 646–647, 650, 654, 669–670
Eikens, 588
Eks, 643, 651
Endzeliņa, Zinta, 599, 672
Epneris, R., 624
Erbs, Arnolds, 652
Ertmanis, Jēkabs, 616–617, 674
Ešmits, M., 595
Evans, I., 580
Ezera, Sandra, 585, 588, 592–593, 595–596, 598–600, 602, 615, 634–635, 637, 649, 671, 676

Ezergaile, Astrīda, 593, 598
Ezergaile, I., 649
Ezergaile, Kristīne, 634
Ezergaile, Linda, 585, 634
Ezergailis, Juris, 592–593, 634
Ezeriņš, Elmārs, 588, 637
Ezeriņš, Vilnis, 588
Ezers, Andrejs, 593, 595–596, 598–599, 602
Ezers, Guntis, 615, 671, 676
Ēdele, Ilga, 652
Ēdele, Ilze, 652
Ēdels, Dāvis, 652
Ērglis, Jānis, 589, 599–600
Fārkversons, 639
Fjodorovs, N., 623
Freibergs, A., 590, 593, 614, 646, 668
Freibergs, Pēteris, 652
Freimane, O., 593
Freimanis, Kristaps, 579
Freimanis, L., 585
Freimanis, Roberts, 612
Freimans, A., 593
Gagnus, E., 632
Gaide, Ivars, 593
Gaide, Mārtiņš, 634
Gaide, Pēteris, 634
Gailis, H., 616
Galiņš, A., 611
Galviņš, Voldemārs, 580, 583, 587, 611, 646–647, 660, 668
Garais, Nikolajs, 642
Garijāne, I., 648
Garjānis, Jāzeps, 635
Gataveckas, 641
Gauše, Jānis, 580, 587, 650
Gerdels, 587
Getlers, M., 595
Glāzers, J., 615
Goba, Edgars, 622, 676
Godiņš, Pēteris, 596, 613, 643, 648, 672
Grandijs, Valdemārs, 633
Granta, Nadīne, 641
Grants, Aldis, 641
Grants, Andris, 641
Grants, Haralds, 642
Grants, Rolands, 585, 641
Grasmanis, Pēteris, 593, 603, 680
Graudiņš, Māris, 592, 598–599, 602
Grauds, Pēteris, 590, 592, 598–599, 602, 605, 625–627, 656–657, 677
Grāvītis, Jānis, 615, 624
Grebe, M., 624, 647
Greble, A., 624
Grigore, Z., 600, 604, 649
Grike, Zenta, 586, 613
Grikis, A., 595
Grauduiņš, Māris, 592, 598–599, 602
Grimba, Mārtiņš, jr., 612
Grimba, Mārtiņš, sr., 613
Grimba, Vija, 585, 611–614, 678
Grīna, Anda, 581, 584, 589, 615–616, 635, 650–651, 660, 666, 671
Grīna, Inta, 646, 650
Grīnberga, Mirdza (skat. arī Kalace), 616, 628–629, 641–642, 647, 664
Grīnbergs, M., 629
Grīnbergs, Arnolds, Kārlis, 615
Grīns, 581, 584, 589–590, 592, 599–600, 605, 614–616, 618, 629, 635, 640–642, 646, 649–651, 660, 664, 666, 671
Grīnvalde, Vija, 600, 649–650
Grīnvalds, Kārlis, 589–590, 599–600, 650
Grundulis, Kārlis, 611, 614
Grundulis, Laimonis, 582, 611–612
Gubiņa, Indra, 578, 591
Gubiņš, A., 608–609, 660
Gubiņš, Gunārs, 578, 581–583, 585, 622, 634, 660, 675
Gulbis, Kārlis, 578, 582–583, 599, 615, 671, 676
Gulēna, A., 632
Gulēna, Kristīna, 632, 633
Gūtmane, Gunta, 633
Gvildys, P., 588
Ģimis, 614
Helgūts, Ilmārs, 632, 640, 675
Henišs, Vitolds, 590, 622
Hercbergs, Bruno, 615–616
Hjūzs, E., 616
Hodins, Uldis, 585
Ildens, Zigurds, 633, 671
Iltners, Augusts, 622
Induse, I., 634
Ingelēvičs, B., 606–607
Ints, A., 580, 592–593, 595, 597, 603, 605–607, 615, 624, 630, 640–641, 644, 651
Inveiss, Andris, 589, 599, 602–603
Ivanovskis, O., 626
Jakobsons, H., 582–583, 616–617
Jakobsons, Hermanis, 582–583, 616–617
Jakobsons, Žanis, 616
Jakovics, J., 611
Jansone, Ingrīda, 635
Jansone, Rita, 589, 644, 648–649, 651
Jansone, Vilma (skat. arī Lasmane), 640–642, 649, 664
Jansons, G., 623
Jansons, Ilmārs, 635
Jansons, Juris, 595, 623
Janveau, Guy, 652
Jaunzariņš, E., 595
Jaunzemis, Andrejs, 624
Jaunzemis, Elmārs, 608–609, 618
Jaunzems, E., 608
Jēģeris, Ivars, 617–620, 679
Jēģeris, Ronalds, 617–618
Jēkabsone, Anda, 585, 591, 628–630, 679
Jēkabsone, Anita, 591, 628–630, 652
Jēkabsone, Viktorija, 652
Jēkabsons, A., 591, 628–630
Jundzis, Juris, 645
Jurgens, Arveds, 594, 596, 642
Jurševska, Zaiga, 633
Jurševskis, Miervaldis, 623
Jūrmalietis, Arnolds, 579
Kabucis, Jānis, 614
Kačerovskis, Tims, 590, 601, 606
Kadiķis, Rūdolfs, 583, 585, 593–594, 598–600, 614–615
Kajaks, I., 614–615
Kaktiņš, Zigurds, 622
Kalace, Biruta (skat. arī Lasmane), 641–642, 647, 664
Kalace, M., 628–629, 642, 647
Kalacis, Valdis, 582, 641–643, 646
Kalna, Astrīda, 585, 589, 592, 600, 604, 606, 634, 647–648
Kalna, D., 648
Kalniņš, A., 585, 647
Kalniņš, P., 616–619, 621, 674
Kalniņš, Raimonds, 623, 673
Kalniņš, Roberts, 643, 673
Kalniņš, Viesturs, 617–619, 622, 642–644, 648, 663, 673
Kalva, Alberts, 585, 612, 614, 618, 621, 630, 678
Kampe, Ērika, 592
Kampe, Ēriks, 634
Kampe, Ieva (skat. arī Vlahova), 634
Kaniņš, Jānis, 648, 673
Kaniņš, Juris, 596, 643, 648, 673
Kann, 588
Kaņģe, R., 648
Kaņķe, Astrīda, 589, 592, 600, 604, 649
Kaņķe, Kr., 593
Kaufmane, Anna, 652
Kaufmanis, Ēriks, 652
Kauliņš, Andis, 652, 670
Kauls, Skats, 590, 605, 636, 652, 670
Kazāks, Maksis, 594–595, 597–598
Kāpostiņa, Jevgenija (skat. arī Marinko), 581–582, 588, 606–608, 610, 646, 655, 660, 662, 669
Kāpostiņš, Imants, 580
Kārkliņa, Dace, 633
Kārkliņš, Alfrēds, 578, 581, 589, 596, 599–600, 602, 615, 632, 634, 638–639, 644, 648–650, 657, 675
Kārkliņš, Andris, 581, 589, 596, 599–600, 602, 615, 634, 638, 644, 648–650, 657
Kārkliņš, Imants, 583, 596, 622, 649, 657
Kārkliņš, Māris, 578, 596–597, 599–600, 602, 615, 622, 633–634, 641, 644, 648–650, 657
Kārkliņš, Vitolds, 579, 583, 596, 648
Kārklis, Aleksandrs, 578–579, 581, 583, 589, 596–597, 599–600, 602, 615, 622, 625–626, 632–634, 638–639, 641, 644, 648–650, 657, 675–676
Kildišs, Ēriks, 599–600, 650
Kirša, Maiga, 588, 646, 666
Kiršs, Edgars, 587
Kiršs, H., 579, 587
Kiršteina, Anna, 611–612, 678
Kiršteins, Ilmārs, 585, 611–612
Kiršteina, Rasma, 613
Klaiše, Gunārs, 629–630, 643–644, 648–649, 672–673
Klaiše, Henrijs, 647, 651
Klaiše, Roberts, 585, 596, 629, 643–644, 648–649, 652, 673
Klaviņš, Egils, 592, 634
Klaviņš, Voldemārs, 582–583, 675
Knesa, Lisa, 585, 634, 649
Knezs, Ojārs, 634
Kopštāls, Ivars, 589, 592, 602–603, 606, 648–649, 680
Kopštāls, Imants, 602–603, 606, 648–649
Korms, A., 609
Koškins, Imants, 590, 596, 599, 602, 680
Kotta, Laila, 592
Krastiņš, 622
Krauklis, Valentīns, 590, 616–618, 625–627, 647, 678
Kraulina, Ilze, 634
Kraulis, Alvis, 580, 594, 605, 634, 642, 663, 666
Krautmanis, M., 599–600
Krēsliņš, V., 593
Kromanis, P., 595
Kronbergs, Tālivaldis, 589
Krūmiņa, I., 599, 647, 650
Krūmiņš, 599–600, 603, 622, 638, 647, 650
Krūze, Arnolds, 585
Krūze, Ronalds, 596, 599
Kube, E., 628
Kudlis, Als, 612
Kudrašovs, Aleksandrs, 578, 586, 615, 665, 676

Kudrašovs, Juris, 592, 612, 615
Kuga, Jānis, 606–608, 610, 629
Kuksis, D., 648
Kuncāns, Bonifācijs, 579, 616–617, 619, 645, 679
Kuncāns, Ronalds, 596–597, 613
Kupce, A., 643, 651
Kupcis, Irēna, 651
Kurcigs, Oļģerts, 578, 583–586, 594, 599, 602–603, 641–642, 644, 646, 649, 663, 680
Kuršinskis, Juris, 612, 678
Kūlītis, Ivars, 606–610, 669
Kvapsinskis, Zenis, 635
Keniņš, Juris, 580, 582, 586, 592, 608, 616–617, 620–621, 627, 630–631, 633, 637, 639, 642–647
Kivlis, I., 602, 649–650
Lagzdiņš, A., 591, 597, 602
Lagzdiņš, Raimonds, 590
Lagzdiņš, U., 597, 638
Laipenieks, Juris, 634
Lakstīgala, Andris, 622
Lana, Astrida, 584, 588, 591, 598–599, 603, 605–606, 609, 618–619, 621–622, 630, 632, 638, 652
Lange, Andris, 652
Lange, Lilija, 652
Lapiņš, Andrejs, 589–590, 596, 600, 605, 644, 649, 680
Lapiņš, Arturs, 590, 596, 600, 605, 623, 644, 649
Lapiņš, I., 590, 607
Lappo, Ilona, 632, 636
Lappuķis, 588
Lasmane, Edīte, 640–641
Lasmanis, Juris, 632
Lazda, Mirdza, 580, 585, 590, 623, 645, 656
Lazdāne, Māra, 585, 590
Lazdiņa, Renda, 585, 623, 656
Lazdiņš, Harijs, 580
Lazdiņš, Raimonds, 585, 623, 656
Lāce, Helēna (skat. arī Lasmane), 641–642, 664
Lāce, I., 672
Lāma, J., 591
Lāsums, Helmuts, 642–643, 651, 673
Leikucis, A., 628
Leimane, D., 644
Leipurts, V., 624
Leitis, H., 626
Leja, Edīte, 578, 616–618, 620, 646–647, 672
Leja, Ivars, 582–583, 585–586, 616–618, 641, 645–647, 650, 654, 666, 670
Lesiņš, Donis, 579
Lēvalde, 646
Liepa, Austris, 578–579, 581–583, 587–589, 591–594, 597–598, 600, 603–608, 613, 615–619, 623–627, 632–633, 637, 639–640, 643, 646, 649, 651, 653, 655–657, 676
Liepājnieks, Eduards, 624
Liepiņa, Kate, 593
Liepiņš, Aleksandrs, 606–608, 623
Liepiņš, Andris, 606–608, 623
Liepiņš, Ervīns, 633
Liģers, Jānis, 579
Lipomanis, Eižens, 579, 587, 646
Lists, T., 579, 586, 600, 615, 640, 643, 658
Litavnieks, Anatolijs, 587, 594, 597–598, 612–615, 663, 665–666, 670, 676
Līdums, A., 595, 598–602, 658, 671
Līrums, Alfrēds, 581
Loja, G., 625–627, 677
Lorbergs, Modris, K., 583
Loze, J., 630
Loze, R., 630–631
Lubess, 588
Lucs, Alberts, 593, 615
Lucs, V., 595
Ludeks, Jānis, 589–590, 601
Lukovskis, Ēriks, 585, 615, 674
Lukovskis, Voldemārs, 674
Lukstiņa, Daina, 629, 647, 651
Lukstiņa, Mirdza (skat. arī Birzniece), 628–629, 640–643, 647, 651, 664
Lukstiņš, Jānis, 578, 580, 594, 629, 641–642, 646, 663, 672
Lūse, I., 598, 603, 606, 628, 644, 648–649
Mackare, Gunta, 583, 617, 628
Mackare, Valda, 589, 606, 623, 628–629, 644, 648–649
Mackars, Arturs, 582–583, 609, 626, 628–629, 644, 660, 667
Mačiņš, Āris, 623
Maksiņa, Anda, 599, 633, 644, 648–649, 651
Maksiņa, Astra, 589, 599, 606, 644, 648–649, 651
Maksiņa, Vizma, 589, 592, 603, 644, 648–651, 665
Mancs, I., 639
Marinko, J., 581–582, 608–610
Martina, Andrea, 579, 585, 611–612, 617, 624, 646
Martinaitis, Harijs, 579
Martinaitis, Viktors, 646
Martinsons, Māris, 611–612
Martinsons, V., 624
Mateus, J., 578, 648
Matisons, V., 591–592
Mazpolis, Jānis, 652
Mazutis, Juris, 643, 647–649, 651, 673
Mālderis, Ēriks, 635
McNeil, Rasma, 586
McNeils, Deimijs, 596
Meldere, Aija, 624
Melderis, Ēriks, 588, 624, 634
Melderis, Raimonds, 588
Melderis, S., 624
Melnbārdis, Ivars, 613, 624
Metcs, Roberts, 612, 614, 678
Mežaraupa, L., 585
Mežaraupa, Līga, 585, 590
Mežaraups, Imants, 631–632, 636–637
Mielēna, Regīna, 579, 606
Mieriņš, Egils, 652
Mieriņš, Raimonds, 630
Miezītis, Alfrēds, 579, 594, 597–598, 605, 615, 663, 665–667
Mikazāns, E., 641
Mikazāns, Harijs, 614
Miķelsone, Rasma, 583, 637, 640–641
Miķelsons, Andris, 592, 611, 673
Miķelsons, Pēteris, 599, 643, 648, 673
Miķelsons, Rūdolfs, 583, 631, 636–637, 639–640, 661, 674–675
Millers, Reinholds, 640, 676
Misikovičs, Pēteris, 595–596, 599
Moruse, Laimdota, 646–647, 666, 672
Moruss, Juris, 646
Moruss, M., 591
Muižnieks, Rolands, 630
Muižnieks, Vilnis, 629
Mukāns, 587
Muskats, J., 614–615, 622, 626
Neimane, Astrīda, 635
Neimanis, Māris, 652
Neimanis, Viesturs, 652
Nešukaite, Violeta, 609
Niedra, Adrians, 637, 641
Nurse, Velta, 616–620
O'Leary, Velta, 613
Ondrichs, Jānis, 624
Orste, A., 607–608, 616–617, 628–629
Ozola, Audrija, 592–593, 595–597, 599, 602, 605–606, 615, 635, 648–649
Ozola, B., 592, 625, 648
Ozola, Dzintra, 593, 597, 644, 648–649
Ozola, M., 596, 602, 605, 635, 648–649, 670
Ozola, S., 593, 606, 634, 648
Ozolcelms, Tālivaldis, 580, 588
Ozoliņa, Elga, 592–593, 632, 646, 670
Ozoliņa, Gundega, 585, 600, 604, 606, 626, 642, 644, 648–649, 677
Ozoliņš, Arvīds, 592–593, 595–597, 599, 602, 605–606, 615, 644, 648–649
Ozoliņš, Atis, 589, 592–593, 595–597, 599–600, 602, 605–606, 615, 644, 648–649, 676
Ozoliņš, Jānis, 587, 592–594, 598–599, 602, 641, 644, 648, 663, 666–667, 676
Ozoliņš, K., 593
Ozoliņš, Laimgards, 583, 599, 604, 625, 644
Ozoliņš, Nikolajs, 625–626, 644, 667, 677
Ozols, Jānis, 587, 592–594, 596, 598–599, 602, 635, 641, 644, 648, 650, 663, 666–667, 676
Ozols, Juris, 585, 587, 593–594, 596, 598–599, 634–635, 644, 648, 650, 663, 666–667
Ozols, Vilis, 583, 585, 589, 592, 596–597, 600, 602–603, 605–606, 615, 625, 644, 646, 648–650, 680
Paeglis, G., 626
Pakalna, J., 592, 638
Pasteniece, Dzintra, 588, 610
Paukšēns, G., 596–597
Paukšēns, Jānis, 652
Paukšēns, Voldemārs, 606–608
Pauliņš, Raimonds, 584–585, 633–634, 656
Pavasars, Kārlis, 578–579, 581, 585, 591–592, 594, 597, 611, 617, 633–634, 639–640, 646, 649, 653, 662, 675
Pavārs, Jānis, 671, 676
Pavārs, K., 615
Pālens, A., 595, 615
Pālens, Jānis, 578, 580, 590–591, 595, 613, 660
Pālens, Valdis, 578, 589, 595–596, 599–600, 602, 606, 615, 660
Pārupa, Dace, 652
Pārups, L., 616
Pāvuliņš, Aivars, 639, 674
Perkina, 606–607
Petmanis, Egils, 587, 595–596, 598–599, 615–616, 636, 671
Pērkone, Edīte, 585
Pērkons, K., 667
Pērkons, Z., 592, 634
Pētersons, Atis, 588, 638

Pētersons, Fils, 634
Pētersons, Viktors, 626
Pilskalnietis, Egons, 629, 672
Pinka, Janīna, 580, 640, 646
Pīlupe, Erna, 652
Platups, E., 629
Platups, V., 628
Plinte, Vilis, 588, 647
Plīsis, Paulis, 580, 633, 636, 662
Ploriņa, A., 598, 660, 663
Ploriņš, Leo, 587, 594, 597–598, 605, 663, 667
Plūdums, A., 624, 627
Plūme, Edgars, 592, 634, 635
Plūme, Roberts, 578, 580–581, 587, 589–592, 623, 634–635, 658, 660, 663
Pļavnieks, G., 614
Poltroks, Ēvalds, 579, 581, 631–633, 636, 639–640, 662, 675
Poriete, Anita, 643
Preisa, Lisa, 589, 592, 600, 604, 648
Preiss, A., 604, 624
Priedītis, Jānis, 594, 663
Priedītis, R., 589, 646
Priedītis, Valdis, 578, 581, 587, 637, 669–670
Puķītis, A., 623
Puķītis, E., 593, 609
Puķītis, H., 593
Puķītis, O., 606–610
Pundurs, 632
Purgalis, Eduards, 579, 611, 613, 631–633, 636, 639–640, 661
Purviņa, Ingrīda, 652
Purviņš, Laimonis, 652
Pušpurs, Augusts, 580, 642
Pūce, Juris, 578, 584, 588, 592, 632–633, 637–639, 653, 671
Pūliņš, Māris, 604, 652
Radziņš, A., 624
Raģis, Dāvids, 593
Raģis, Jānis, 593
Raģis, Pauls, 593
Raģis, Pēteris, 593
Rakocevičs, Ivans, 643
Ralbovskis, 607
Ramnalass, E., 627
Rasiņš, Pauls, 612, 668
Ratnieks, P., 624
Rautiņš, O., 629
Rāva, A., 598, 614–615, 671
Rāva, P., 598
Rāva, Roberts, 623, 676
Reinsons, K., 621, 674
Rence, L., 600, 621
Ribakovs, G., 647, 649, 651, 673
Ribakovs, Romans, 596, 642–643, 648–649, 652, 673
Richters, Andrejs, 581, 588, 594–595, 598–599, 605, 613, 617, 620, 641, 646–647, 654, 663, 666–667, 670, 679
Richters, Jānis, 579, 587, 597–598, 646, 666
Robežnieks, A., 607, 613
Robežnieks, Edvards, 613–614
Rode, A., 614–615, 623, 671
Rolandi, 588, 594, 599, 630, 641
Ronis, Jānis, Rūdolfs, 580–582, 584–586, 591–596, 600–603, 605, 607, 613, 615, 617–621, 623, 625–631, 636–637, 639–640, 644–647, 649, 651–652, 654, 656
Rops, A., 585, 597–598, 605, 645
Roze, Gatis, 639
Roze, Oskars, 615–616, 674
Rozenberga, Astrīda (skat. arī Šmits), 634, 641–642, 647, 664, 667
Rozenbergs, Maksis, 641–642, 647, 667
Rutulis, Uldis, 641–642, 652
Sabaliauskaite, Helena, 609
Sališs, Viktors, 582, 587, 589, 591, 631
Sausais, Arvīds, 626
Sausiņš, Juris, 652
Savickis, A., 595
Sebre, Elviga, 592–593, 606, 633–634, 653
Semenovs, A., 609, 617–620
Senkēviča, Alise, 635
Senkēviča, Benita, 635
Sepps, 588
Siksna, Arturs, 585–586, 589–590, 595–597, 599, 602–603, 605–606, 615, 629–630, 644, 648–650
Siksna, Pēteris, 590, 597, 600, 603, 615, 680
Siksna, Uldis, 589, 595–596, 602, 623
Siliņš, Māris, 650
Silvestri, Jan, 614, 653
Sīlis, Gunārs, 622, 647, 652
Simone, K., 649
Simpsons, Rolands, 627, 667–668
Sims, T., 579, 587–588, 591, 594, 599–600, 606, 611, 626–627, 641, 644–649, 651, 667–668
Simsone, Karina, 600, 648–649, 651
Simsons, Juris, 594, 641
Sīpoliņš, Leopolds, 652
Skalde, Andrejs, 652
Skladans, Boriss, 643
Skladans, Lubomirs, 643
Skomba, Linda, 635
Skots, D., 596–597, 599, 606, 656
Skuja, J., 608, 614–615
Skuja, M., 578, 615, 649
Skuja, P., 641
Skujiņa, Biruta (skat. arī Bencone), 585, 591, 608, 632, 636
Skujiņš, Ernests, 578, 581, 592–593, 598, 607, 609, 614, 641, 645, 660, 667
Skujiņš, Viktors, 581, 583, 590, 592, 595, 600, 605, 607–609, 615, 648–649, 660
Smilga, Māris, 637, 639
Smiltnieks, 587
Soste, E., 595, 670
Spricenieks, A., 595, 598, 605
Sproģis, E., 627
Sproģis, Z., 614
Spruženieks, Jānis, 580, 594, 641–642, 646, 663
Spura, Andris, 580
Sprūds, Aleksandrs, 652
Spūrmanis, Jānis, 642–643, 651
Stankēvičs, 622
Stelpe, Rasma, 580, 646
Stikuts, Alfreds, 645, 647, 668
Stirāja, Nora, 652
Stirājs, Ojārs, 580, 668, 673
Stirājs, R., 673
Strauta, Valda, 598, 633
Strautnieks, J., 595, 598
Strauts, Zigurds, 632
Strazdiņš, 624
Strīpnieks, A., 613
Strods, Filips, 590, 600, 606
Stūre, Laila, 600, 633
Sudmalis, A., 614–615
Sudmalis, Ēriks, 614–615, 635, 665
Sukse, R., 647
Ševele, Vija, 588
Šilders, R., 667
Šķepasts, V., 590, 593
Šķetre, I., 629
Šķidra, Viesturs, 652
Šķiliņš, E., 587
Šķiliņš, J., 594
Šlubere, L., 628, 630
Šmite, Astrīda, 621, 641–642, 664
Šneiders, 646
Šnitke, 645
Šperliņš, Gunārs, 580, 594, 628–630, 663–664
Štāls, Gunārs, 628–629
Šteinhards, Edmunds, 580, 590–591, 645, 660
Šulcs, 605, 651
Šulmane, Velta, 646
Šulte, J., 641
Šustiņš, O., 616–617, 620, 647
Švanks, Jānis, 611
Švarcs, Viktors, 634
Švirksta, L., 597, 634
Tamua, Vija, 585, 619, 651
Tanne, Lilita, 651
Tannis, Elmārs, 593
Tannis, G., 615
Taškāns, K., 623
Taube, Dzidra, 624
Tālberga, Līga, 588, 633, 637
Tetere, Aimee, 635
Teteris, Valdis, 578, 580–581, 585, 588–589, 595, 602, 606–609, 613–614, 616–621, 623, 626–632, 636–637, 639–641, 646–647, 650, 661–662, 667, 672, 674, 678
Tērauda, Māra, 634–635, 649
Tērauda, Marianna, 633, 649
Tērauds, Andris, 623
Tērauds, Juris, 586, 615, 617, 661
Tērauds, Tālis, 578, 615, 617, 635, 647
Tētiņš, Elmārs, 641, 647, 654, 666, 670
Tilupa, Aina, 648, 651
Timbere, M., 598, 649
Tinits, A., 627
Tints, Eriks, 585
Tīcmanis, Arnolds, 583–584, 587, 634, 639–640, 642, 675–676
Tobiens, Gunārs, 610, 632
Tobis, Leo, 592, 595–596, 599, 610, 632, 653
Tomass, P., 592, 595, 633, 636, 662
Tomkina, 609
Tomsone, S., 643, 647
Tomsons, Alģirts, 643
Tonga, Dace, 611
Tongs, Niks, 612
Tora, Dzidra, 581, 596, 617, 619, 632, 636, 646
Tora, V., 590, 597, 617, 620, 622, 625, 628, 632, 636, 639, 649
Trautmane, Iveta, 604–605, 650
Trautmane, Laila, 600, 604, 649–650
Treiguts, Viesturs, 633
Treijs, Jānis, 624–625
Treimanis, Alans, 662
Treimanis, Edvīns, 592, 596, 599, 606
Trence, Viktors, 596–597, 615, 649
Trusis, Imants, 629, 632, 641–642, 646
Tums, Edvīns, 584, 588, 597, 600, 605, 616, 630, 632, 636–637, 652–653, 656, 660, 666
Uiska, A., 587
Uiska, U., 587
Ulmane, Andra, 629, 633

Ulmane, Marga, 588, 629
Upīte, B., 647, 679
Upīte, M., 616–617, 679
Upīte, Ziedonis, 616–617, 625, 679
Upmalis, A., 614
Valdmanis, A., 603, 628–629, 631
Vanaga, Elma, 579–580, 584–585, 591, 593–595, 598, 601, 645, 652, 654, 657
Vare, V., 578–579, 585, 590–591, 593–594, 596–597, 601, 603–604, 606, 608–609, 612, 614–615, 617, 619, 622–623, 626–629, 631, 634, 637, 640–641, 643–644, 646–647, 652, 654, 657
Vasarājs, S., 623
Vāgners, Valdis, 623
Vāgnere, Daina, 622–623
Vāgnere, Judīte, 591, 603, 623, 634
Vāgners, Aldis, 622–623
Vālodze, K., 591
Vāvere, 622
Vedēja, Jāna, 630
Veilands, I., 609
Veilands, Ziedonis, 608–610, 667
Veinbergs, Mārtiņš, 600, 630, 649
Veinbergs, R., 587, 611
Veiss, Eduards, 584, 588, 600, 602, 606, 608, 611, 615–618, 620–621, 624–625, 629–630, 633, 640, 648, 652, 675
Veldre, Ivars, 588, 637
Verners, Jānis, 623, 643, 673
Vessel, V., 595
Vētra, 587, 632, 650
Vickopfs, A., 624
Vikse, V., 606–607
Vilks, 579, 614, 665
Vilmane, Anita, 589, 635, 650
Vilmane, Ērika, 583, 585, 587, 589, 592, 599, 605, 615–616, 634–635, 644, 647–650, 654, 670–671, 676–677
Vilmane, Ināra, 583, 585, 648
Vilmane, Kristīne, 592, 634–635
Vilmanis, Jānis, 583, 585, 587, 589, 599, 605, 615–616, 635, 644, 647, 649–650, 654, 670–671, 676
Vilsons, Arturs, 638
Vimba, Uldis, 633
Viņķe, Velta (skat. arī Alute), 651
Virkavs, Kārlis, 581, 632, 634, 636, 639, 675
Viškere, Velta (skat. arī Tomsone), 581, 586, 588, 625, 632–633, 636–637, 639–640, 643, 646–647, 650–651, 662, 675
Vizulis, K., 650
Vīksna, Ingrīda, 627–628, 630, 667
Vīndedzis, Oskars, 580, 611, 642
Vītols, Andrejs, 592, 606, 643, 647–649, 673
Vītols, Pēteris, 585, 597, 599, 647
Vītols, V., 593, 598, 615, 619–620
Vorps, R., 611
Zagorskis, 593
Zaķis, Arvīds, 581, 584, 608, 610, 627, 632–633, 637, 639–640
Zandbergs, Aldis, 634–635
Zālamane, Erna, 588, 645, 650, 666
Zāmuels, Zigurds, 609, 611, 647
Zeibots, A., 630
Zeltiņš, L., 625–626
Zeltkalns, Māris, 589, 634, 638
Zemnickis, Richards, 587, 594, 611, 641–642, 663
Zentiņa, Lara, 595, 623, 635
Zentiņš, Jānis, 578, 591–592, 595, 670
Zentiņš, Žanis, 578, 581–583, 586–587, 589–590, 600, 657–658, 668
Zepe, A., 578, 585, 587, 592, 598, 606, 611, 613, 618, 630–632, 634, 637, 639–640, 642, 644, 651, 663
Zers, O., 581, 586–587, 594, 598–599, 601, 605–606, 611, 613–614, 616–617, 619, 624–625, 631–632, 640–643, 645–646, 650–651, 654, 656, 663, 668, 677
Zichmanis, Herberts, 580, 622
Zichmanis, Jānis, 588, 627–628, 630, 664, 667
Zilgme, J., 627
Zivtiņa, Juris, 578, 585–587, 592, 609, 613, 633, 635, 637–639, 652, 655, 671, 677
Znotiņš, 651
Zommers, Osvalds, 580, 594, 597, 605, 608, 628–630, 642, 646, 663
Zute, Anita, 589, 599, 644–645
Zvaigznīte, Ivars (skat. arī Starrs), 592, 632–633, 637, 639, 662, 671
Zviedre, 583, 587, 590, 640, 645, 654
Zvirgzdgrauds, Oskars, 578, 585, 625–627, 656
Žmuidiņš, 651
Žulpa, Dagmāra, 578, 608, 610, 617, 619, 646–647, 666, 679
Žulps, Aldis, 587, 591, 596, 608, 616, 646
Žulps, Modris, 578, 581–582, 587–588, 599, 606–610, 616–617, 619–620, 629, 641, 645–647, 650, 654, 663, 669–671, 678–679

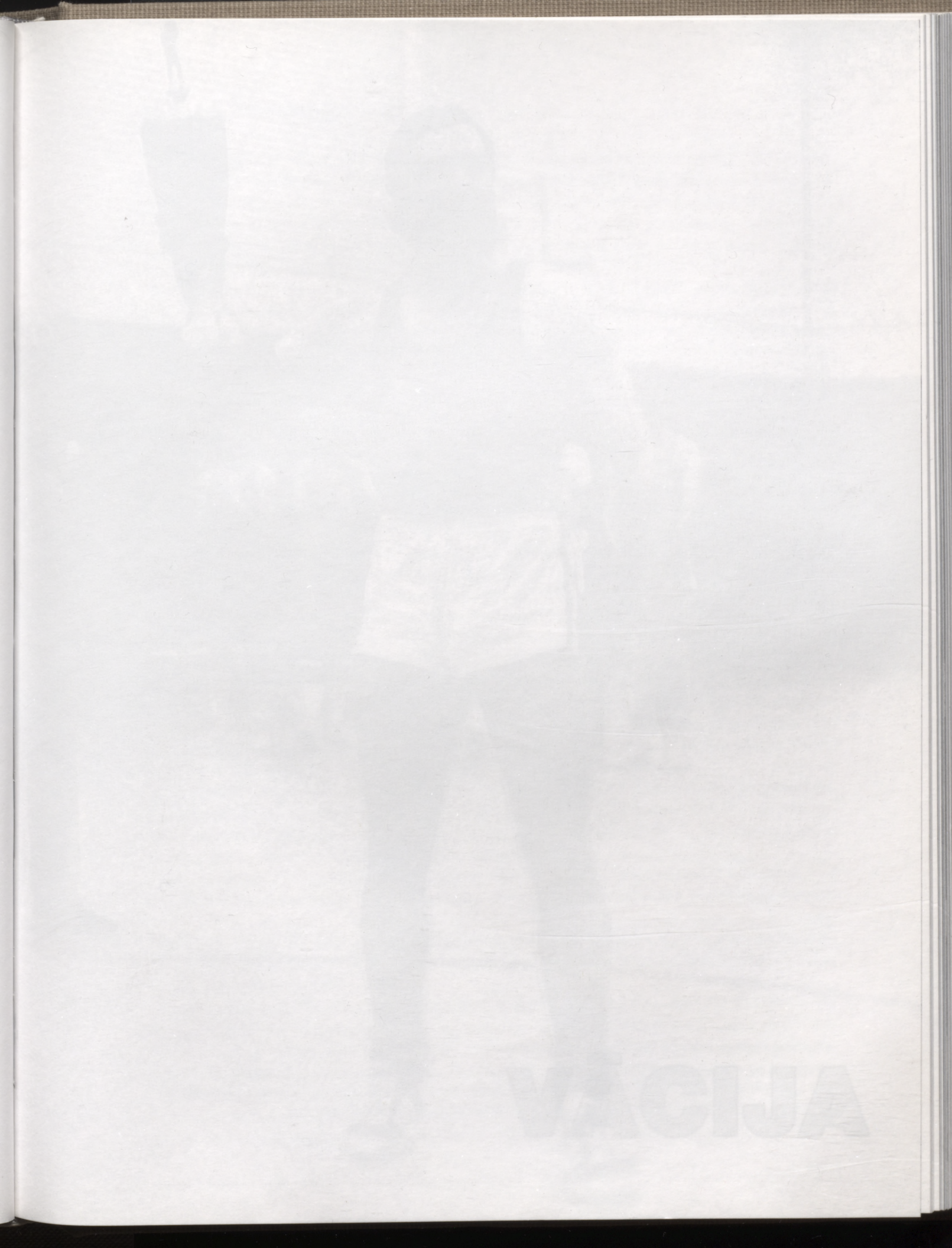
AKTIVACIJA

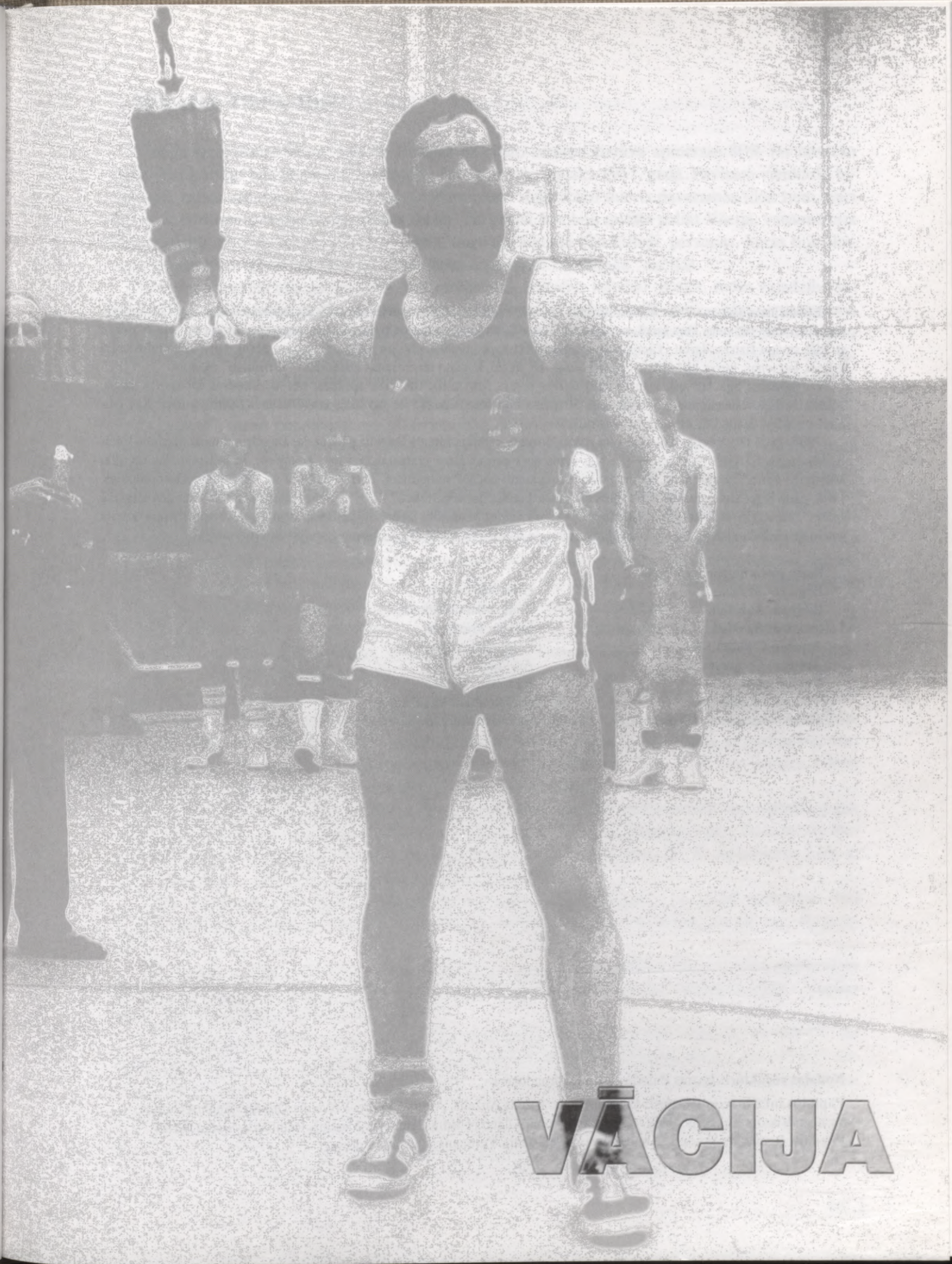

VĀCIJA

Lielais izceļošanas vilnis, kas no Eiropas uz citām zemēm aizrāva apmēram 80% tās latviešu daļas, kas Latviju bija pametusi Otrā pasaules kara laikā, noplaka 1951. gadā. Imigrācijai durvis pavērās tikai tiem, kuŗi varēja un bija ar mieru strādāt smagu fizisku darbu. Vācijā bija spiesta palikt kara invalīdi, tēvi un mātes, sievas un bērni, kuŗu apgādnieki bija krituši, personas, kuras bija skārusi tuberkuloze, kā arī tie, kuŗi no izceļošanas atstādināti "skrīningu" akcijās.

DV nodaļas bija latviešu sabiedriskās dzīves centri, kur notika ne vien aprūpes, bet arī kultūras un sporta darbs. Minsteres Latviešu ģimnazija vairāk nekā 50 gadus bija jaunās paaudzes latviskās audzināšanas centrs, kur satikās jaunieši no ASV, Kanadas, Zviedrijas, Austrālijas.

1995. gadā *DV* Vācijas Jaunatnes un sporta nozares vadītājs Imants Balodis gādāja, lai Dz. Grundmane nokļūtu Vācijā, Minsteres Latviešu ģimnazijā. Tas bija viens no svarīgākajiem grāmatas tapšanas posmiem, jo šeit glabājās ne tikai Minsteres ģimnazijas archīvs, bet arī unikāli dokumenti par DP nometnēm, *YMCA* darbību un latviešu sportu nometnēs. 1996. gadā Rīgā tapa izstāde "Minsteres Latviešu ģimnazija laiku lokos", 1997. gadā ceļojošā izstāde "Vācijas latviešu sports", kuru izveidi materiāli atbalstīja *DV* Vācijas valde. Materiālu izpēte, iespēja tikties ar latviešu sportistiem Vācijā veicināja ciešāku sadarbību, savstarpēju uzticību un daudzu materiālu nogādāšanu Latvijas Sporta muzejā.

Esam pateicīgi par sadarbību:
Edgaram Abratam,
Eiženam Auželim,
Imantam Balodim,
Arturam Cipulim,
Arvīdam Gaujeram,
Valdim Jasim,
Viktoram Kangerim,
Jānim Valdemāram Liepiņam,
Oļģertam Liepiņam,
Reinhardam Niedram,
Ērikam Priedītim,
Reinholdam Skadiņam,
Arvīdam Tipsim,
Rūdolfam Veidem,
Aleksandram Vesmanim,
Laumai Zvidriņai.

Nodaļas redaktori: Imants Balodis, Dzintra Grundmane

Papildus informāciju snieguši: Edgars Abrats, Eižens Auželis, Arturs Cipulis, Visvaldis Drunks, Gunāra Gubiņa archīvs, Viktors Kangeris, Jānis Valdemārs Liepiņš, Oļģerts Liepiņš, Helmuts Mastiņš, Reinhards Niedra, Ēriks Priedītis, Reinholds Skadiņš, Arvīds Tipsis, Aleksandrs Vesmanis, Lauma Zvidriņa

IEVADS 1949–1952

Lielais izceļošanas vilnis, kas no Eiropas uz citām zemēm aizrāva apmēram 80% tās latviešu daļas, kas Latviju bija pametusi 2. pasaules kara norisēs, noplaka 1951. gadā. Pavisam vienkāršs bija bēgļu valstu arguments, ar nelieliem izņēmumiem: imigrācijai durvis paveramas tikai tiem, kuri var un ir ar mieru strādāt smagu fizisku darbu. Tai grupā, kas bija spiesta palikt Vācijā, vairums bija kara invalidi, tēvi un mātes, sievas un bērni, kuru apgādnieki bija krituši, personas, kuras bija skārusi tuberkuloze, kā arī tie, kuri no izceļošanas atstādināti "skrīningu" akcijās.

Vairums karavīru bija gados jauni, bez profesijām. Sākoties iespējai izceļot, radās vajadzība sagatavot šos ļaudis kādai profesijai, kurā būtu vieglāk atrast darbu svešā zemē – bija nepieciešama pārskološanās. Šo problēmu risināja *IRO* iestādes, Baltiešu centrālā padome *(Baltic Welfare, Education and Employment Organization)* un *DV* organizācija. Pirmais latviešu pārskološanas centrs izveidojās angļu zonā – Alterfrādes lauksaimniecības skola, pēc tam Zārstetes piensaimniecības skola. Šīs skolas palīdzēja ne tikai apgūt profesiju, bet arī deva iespēju bijušajiem karavīriem paglābties no "skrīningiem", atrast patvērumu un mājvietu. Klaustāles invalidu pārskološanas centrā atrada mājvietu baltiešu karavīri, kas ieguva iespēju apgūt arodu. No 1947. gada septembra līdz 1951. gada jūnijam angļu zonas centrā invalidus apmācīja 28 amatos, visvairāk drēbniekus, kurpniekus, galdniekus, automechāniķus, daiļamatniekus, pulksteņu labotājus, sudrabkaļus u. c. Baltiešu pārskološanas centru 1949. gada septembrī pārņēma *IRO* un pārcēla uz Eversburgu, pie Osnabrikas. Šeit atvēra arī šūšanas darbnīcu sievietēm, kurās mācīja invalides un invalidu ģimenes piederīgos. Šajā darbnīcā amatu apguva 12 latvietes. Šis pārskološanas centrs bija lielākais visā Rietumvācijā. Amatus šeit apguva pāri par 700 dažādu tautību invalidi, to skaitā 412 latvieši, kuri visu laiku bija lielākā tautību grupa. Centrā apguva nevien tikai arodu, bet arī risinājās aktīva sabiedriskā dzīve.

Visaktīvākās bija sporta nodarbības, sevišķi Bedburgā un Eversburgā. Aktīvākie sporta veidi bija volejbols, peldēšana un šaušana, kā arī basketbols. Tradicionālajos pavasara un rudeņu internacionālajos turnīros volejbolā piedalījās piecas latviešu vienības (pa vienai no katra novada un Rīgas – pēc dalībnieku dzimšanas vietas) un pa vienai no igauņiem, lietuviešiem, poļiem u. c. "valstu" pārstāvjiem. Komandas spēlēja vairākās klasēs pēc invaliditātes pakāpes. Tas pats notika peldēšanas sacensībās un šaušanā ar pistoli un mazkalibra šauteni. Sacensības bija raitas, ar godalgām, tituliem utt., tām līdzi dzīvoja visa invalidu centra sabiedrība. (Hāzners V. *Laiks. Telpa. Ļaudis.* I daļa, 317.–331. lpp.). Pārskološanas centri deva iespēju arī izceļošanai.

Pēc naudas reformas 1948. gada 20. jūnijā strauji normalizējās arī Rietumvācijas saimnieciskās atjaunošanas darbs un vispārējā likumdošana. 1949. gada 23. maijā Rietumvācijas Federatīvās Republikas Satversmi parakstīja Bonnas Parlamentārās padomes prezidents Dr. K. Adenauers. Līdz ar to sākās militārās pārvaldes aizstāšana ar civilo pārvaldi.

Angļu zonā līdz 1950. gada 1. jūlijam vācu iestādes bija pārņēmušas visas DP nometnes. Tad beidza pastāvēt arī Baltiešu Centrālā Padome, kas sākumā darbojās Detmoldā, bet pēc tam Augustdorfā.

1950. gadā Vācija no okupētas zemes bija kļuvusi par brīvu republiku. Krievu zonā nodibinājās Vācijas Demokrātiskā Republika jeb Austrumvācija, bet angļu, amerikāņu un franču zonā – Vācijas Federatīvā Republika jeb Rietumvācija.

Ar *IRO* gādību no 1947. gada 1. jūlija līdz 1952. gada 31. janvārim tika repatriēti 73 000 DP. Ar 1952. gada 1. jūliju DP tika pārskaitīti vācu saimniecībā, un šai laikā Vācijā atradās tikai 25 637 latvieši. 1951. gada 1. septembrī viņu skaits bija sarucis uz 12 258. Pēc 1951. gada 1. septembra datiem starp tiem bija:

18% jaunieši līdz 18 gadiem; 48% starp 18–45 gadiem; 20% starp 45–65 gadiem un 14% vecāki par 65 gadiem. Šai skaitā ietilpa 2494 aprūpējamie; 901 invalīdi, 471 *tbc* slimnieki, 205 bāreņi un pusbāreņi, 76 karavīru atraitnes, 52 viņu piederīgo, 702 veco ļaužu mītnēs un 87 pārējie.

67% no nodarbinātiem latviešiem strādāja darba un sardžu vienībās. To skaits uz 1951. gada 1. jūliju – 1174 angļu un 900 amerikāņu joslā.

Pārējie latvieši strādāja: 11% *IRO* un okupācijas iestādēs, 15% vācu saimniecībā, 7% nometņu pārvaldē. Darba nespējīgie saņēma sociālo pabalstu, kas vieniniekiem bija DM 42, bet precētam pārim DM 69 mēnesī, bez tam brīvu dzīvokli.

SPORTS DP NOMETŅU LIKVIDĀCIJAS PERIODĀ 1949–1951

Līdz ar sportistu izklīšanu pasaulē, latviešu sporta dzīve Vācijā angļu zonā apsīka. Uz ASV emigrēja arī rosīgais volejbolists un angļu zonas JKS sporta vadītājs K. Šleicers. Viņa vietā LCK sporta nozares vadītājs trimdā A. Celms iecēla A. Berkoldu – Libekas JKS sporta daļas vadītāju. LSFAP angļu zonas sporta komitejā darbojās R. Naķelis (Falingbostele), A. Vinčels (Libeka), O. Ragainis (Libeka) vadīja basketbola nozari, P. Dzintars (Libeka) – volejbola, R. Niedra (Pineberga) – vieglatlētikas un A. Vinčels – galda tenisa. Lai labāk varētu organizēt sacensības, angļu zonu sadalīja divos apakšapgabalos – ziemeļu un dienvidu. Ziemeļos latviešu basketbola meistarības spēlēs piedalījās piecas vienības: Pineberga, Libekas Artilērija, Libekas Mēzene, Neištate un Eitīna. Zonas līdzšinējā meistarvienība Libekas latviešu *YMCA* izceļošanas dēļ bija zaudējusi gandrīz visus savus spēlētājus, tādēļ par uzvaras favorītiem ziemeļapgabalā uzskatīja Pinebergas piecinieku, tomēr finālā tikās abas Libekas vienības. Par šo sacensību laikraksts *Latvija* rakstīja: "Abas vienības nesniedza ne tuvu parasto spēles veidu, un ar 43–28 (29–18) uzvarēja *Mēzene*, kvalificējoties angļu zonas finālspēlei. *Mēzene* visas spēles izcīnīja gandrīz vienīgi ar pamatsastāvu – O. Ragaini, A. Berkoldu, O. Bērziņu, A. Vinčelu, E. Avotiņu, J. Lieljuri, Krūmiņu, Blūmfeldu." Arī volejbolā vieglas uzvaras guva Libekas *Mēzene*, kuras sastāvā spēlēja A. Berkolds, K. Sisenis, O. Bērziņš, E. Avotiņš, O. Ragainis, Dzintars un V. Dreifuss.

Dienvidapgabala basketbola un volejbola meistarsacīkstes notika Eversburgā, piedaloties Eversburgas, Augustdorfas un Oldenburgas vienībām. Basketbolā pārāka bija Eversburga – Ž. Šēnbergs, Krastiņš, A. Krūmiņš, Birzaks, Spriža. Volejbolā triumfēja Augustdorfa – Ērglis, Mednis, Caune, Miglis, Ē. Priedītis un P. Neilands.

1950. gada oktōbra beigās Hamburgā notika pēdējās latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā un galda tenisā Vācijā. Tajās kopā pulcējās vairāk kā 40 vēl Vācijā palikušo aktīvo angļu joslas latviešu vieglatlētu, kuŗi pārstāvēja 13 nometnes. Laika apstākļi kā jau rudenī – lietus, dubļi, vējš. Tas traucēja sacensību norisi un vairākās disciplīnās sportisti nepiedalījās. Tomēr kā 10. novembŗa numurā rakstīja laikraksts *Latviešu Sports*: "Sacensību nobeigumā uzvarētāji saņēma krāšņus diplomus (lūk, likteņa ironija – bez diplomiem no visiem 11 dalībniekiem nepalika neviens!), bet 1. vietu ieguvēji arī laikraksta *Latvija* redakcijas un sporta žurnālista Kārļa Štāmera dāvātās grāmatu veltes."

1950. gadā uz ASV aizbrauca vieni no labākiem trimdas vieglatlētiem – K. Upenieks un M. Timma. Austrālijā A. Hakelis uzrādīja jaunu šīs valsts rekordu šķēpa mešanā – 62,27 m. Tomēr rekordu neapstiprināja, jo atzina tikai Austrālijā dzimušo vieglatlētu labākos sasniegumus. Diska metējs J. Ratass savā pirmajā startā Austrālijā sasniedza 42,77 m. Vieglatlētu atlases sacensībās Čīlē – startam pirmajās Visamerikas spēlēm Buenosairesā – J.Stendzenieks aizmeta šķēpu 66,76 m tālumā.

1950. gadā Vācijā savu darbu beidza Latviešu sporta un fiziskās audzināšanas padome. Sporta aktivitātes jau bija beigušās amerikāņu un franču zonās. Tikai angļu zonā, pateicoties diezgan aktīvajai A. Berkolda darbībai, vēl eksistēja latviešu sporta komiteja, kas togad noorganizēja joslas latviešu meistarsacīkstes volejbolā vīriešiem un sievietēm, basketbolā, vieglatlētikā un galda tenisā. Pēc A. Berkolda aizceļošanas uz ASV, sporta komiteja kā arī Latviešu JKS sporta komiteja, kas bija ievēlēta Horneburgā, pārtrauca savu darbību.

Turpmāk viss latviešu sports risinājās tikai uz pašu sportotgribētāju entuziasma. Daudzi jaunieši iestājās un sāka pārstāvēt vācu sporta biedrības. Visizdevīgākie apstākļi sportam bija palīgdienesta vienību sportistiem pie okupācijas armijām, bet kopējai latviešu sportošanai trūka organizētības un darba koordinācijas.

1951. gadā Vācijas angļu zonā lielākais sporta sarīkojums bija 13. februārī, kad latviešu angļu zonas sastādītā basketbola vienība ar 46–27 pieveica Hamburgas pilsētas izlases vienību. Par šo spēli latviešu basketbolistiem atzinīgus vārdus veltīja arī vācu prese.

50. gadu sākumā daudzi latvieši bieži mainīja apmešanās vietas nometnēs. Arī vairums jauniešu vēl nebija pārliecināti par savu turpmāko likteni. Latviešu JKS sekretārs amerikāņu un franču zonā J. Ozols par situāciju 1951. gadā Vācijā rakstīja: "Mūsu zonā nometnes tiek viena pēc otras likvidētas, un to iemītnieki izvietoti sīkās koka baraku nometnēs vai arī privāti starp vāciešiem."

LATVIEŠI – VĀCIJAS MEISTARI BASKETBOLĀ

Cufenhauzenas sardžu rotas vienība *Viesturs* bija pēdējā Vācijas latviešu meistarvienību, kas kļuva par 1950. gada Vācijas latviešu labāko basketbola vienību. Ar šo panākumu viesturiešu darbība nebeidzās. Viktora Graubes izkārtojumā viņi iesaistījās vācu basketbola vienībā *Basketball Club Degerloch*, jo drīzumā bija paredzētas priekšspēles Vācijas meistarsacīkstēm. Viesturieši jau agrāk bija spēkojušies ar vācu vienībām un zināja, ka tās papildinātas ar spējīgiem cittautiešiem. Vispirms jau ar Vācijā studējošiem amerikāņiem un bijušajiem Čechoslovākijas valstsvienības spēlētājiem, kā arī ar latviešiem. Piemēram, *F. C. Bayern* vienībā spēlēja mūsu basketbolisti A. Caune, Edgars Bedrītis un Uldis Raiskums. Šie "bavārieši" sagādāja viesturiešiem neparedzētas grūtības un pat nepatīkamu pārsteigumu. Uzvara bija iegūta ar ļoti mazu punktu pārsvaru 51–48. Spēkošanās ar pārējām vācu vienībām grūtības nesagādāja, un viesturieši *B. C. Degerloch* vienības sastāvā iekļuva finālā. Šajā laikā G. Grieze palīdzēja papildināt *B. C. Degerloch* vienību ar pazīstamo futbolistu un basketbolistu Robertu Pērkonu.

1950. gada 20. un 21. maijā Frankfurtes stadiona Ziemas hallē notika 1. Rietumvācijas m/s vīriešu basketbolā finālspēles, kur piedalījās Berlīnes, Gettingenas, Heidelbergas un Degerlochas vienības. Spēkošanās notika, spēlējot katram ar katru. Īsti vāciskas bija tikai Berlīnes un Gettingenas vienības, kurās spēlēja bijušie Vācijas valsts vienības spēlētāji Kunce *(Kunze)* un Geings *(Going)*. Toties interesants sastāvs bija Heidelbergai, ko pārstāvēja trīs amerikāņu studenti un divi bijušie Čechoslovākijas valsts vienības spēlētāji.

B. C. Degerloch latvieši īsti vāciskās vienības pieveica viegli – Gettingenu *(TC 1846, Gottingen)* 59–43 un Berlīni *(Berliner Sportclub)* 68–50. Ar Heidelbergu *(TB Turnerbund 1889, Heidelberg)* spēkošanās izvērtās ļoti sīva un asa, radot daudz personīgo piezīmju. Beigu posmā piezīmju dēļ laukumu nācās atstāt R. Pērkonam un diviem labākajiem Heidelbergas amerikāņu basketbolistiem. Tad *B. C. Degerloch* ātri pārņēma sacensību vadību un uzvarēja ar samērā mazu 42–35 rezultātu. Stabilākie spēlētāji uzvarētājiem bija vienības kapteinis A. Rops un A. Kazlovskis. Aizsardzībā H. Baikštis, G. Grieze un I. Timermanis.

Žurnālists Arvīds Bolšteins pēc sacensībām rakstīja: "Kaut arī basketbols Vācijā šai laikā nepieder pie populārākajiem sporta veidiem, viesturieši ar šo uzvaru tomēr izcīnīja lielāko panākumu, kādu latviešu sports Vācijā vispār panācis. Par šo pēdējo lielo pakalpojumu latviešu sportam Viestura puiši godam pelnījuši – sirsnīgu "bravo!". Tā arī bija Viestura *gulbja dziesma*, jo dažādos laikos uz ASV devās gandrīz visa vienība.

LATVIEŠU DARBA VIENĪBAS UN SARDŽU ROTAS

1945. gadā Rietumvācijā pie angļu un amerikāņu armijām izveidoja vienības no atbrīvotiem kara gūstekņiem, internētiem koncentrācijas nometņu iemītniekiem un pārvietotām personām, ko nodarbināja pie okupācijas karaspēka, lai pildītu dažādus uzdevumus – sardžu, darba, transporta, sanitārās un būvrotas, okupācijas karaspēka uzturēšanai.

Angļu zonā izveidoja *CMLO (Civil Mixed Labour Organization)* – transporta vienības un *CMWS (Civil Mixed Wathman's Service)* – sardžu vienības. 50. gadu sākumā starp diviem latviešu centriem, kas izvietojās Bīlefeldā (komandieris majors Pramalds Valters) – *MSO/MT* (transporta vienība) un Menchengladbachā (*Monchen-Gladbach,* komandieris pulkvedis-leitnants Rūdolfs Kociņš) – *MSO/WS* (sardžu vienība) pastāvēja cieši sakari sportā. Bija ceļojošais kauss, par kuru cīnījās vienības, sacenšoties volejbolā, šachā un galda tenisā. Taču jau pēc pirmās kausa izcīņas transportniekus pārcēla uz Bīlefeldas apkārtni un sporta sacensības starp abām grupām beidzās. 1951. gadā abas vienības apvienoja vienā organizācijā un pārdēvēja par *MSO (Mixed Service Organization).*

Latviešu sardžu vienības *MSO/WS/MT* Lejasreinā (angļu zonā) nodibināja savu sporta valdi, kas bija izvietojusies Menchengladbachā, kur bija aktīvākā sporta darbība. Vēl latviešu *MSO* vīri aktīvi sportoja Firzenē, Brachtā un Bīlefeldā. Citos *MSO* grupējumos – Rotenburgā, Goslarā, Hanoverā un Horfordā sporta aktivitātes bija nelielas. Sporta valde rīkoja sacensības volejbolā, galda tenisā un šachā. Katra vienības kantīne 5% no tīrās peļņas nodeva sporta valdei. Tā sanāca no 40 līdz 50 vācu markām mēnesī. Ar šiem līdzekļiem pietika sportistu braucieniem uz netālu kaimiņos notiekošajām sacensībām. Taču retas bija tās reizes, kad par šiem līdzekļiem kāds varēja doties arī kādā tālākā braucienā. Taču citu iespēju tikties nebija, jo angļu armija sportistu braucieniem transportu nedeva. Arī dienesta pienākumi bieži vien liedza sportistiem līdzdalību sacensībās.

No 1949.–1952.gadam latvieši, dienējot *MSO* vienībās, spēlēja basketbolu gan ar angļu basketbolistiem, kuri bija pavāji pretinieki, kā arī rīkoja vairākas demonstrācijas spēles Ķelnes sporta un Āhenas *(Aachen)* Techniskajā augstskolā. Šajā laikā vienībā spēlēja V. Jasis, R. Dzenis, R. Cēlējs, H. Mastiņš, A. Spridža, E. Auželis, Navarskis un Baltiņš. *MSO* vienības komanda piedalījās vairākos turnīros ar mainīgām sekmēm, bet sākoties izceļošanas vilnim, sastāvs bieži mainījās. Labas attiecības latviešiem izveidojās ar *ATV 77 Düsselldorf*, kuŗas sastāvu viņi bieži papildināja. E. Auželis šajā komandā nospēlēja 5 gadus, un interesantākās sacensības bija ar Parīzes un Luksemburgas komandām. 1951. gadā, kad notika Vācijas meistarsacīkšu fināla spēle Berlīnē, E. Auželis, spēlējot šīs vienības sastāvā, satikās uz laukuma ar A. Cauni, U. Raiskumu un E. Bedrīti, kuŗi startēja Minchenes *Bayern.*

Menchengladbachas *MSO* drīz līdzinājās tranzītnovietojumam, jo izceļotāji samazināja vada lielumus un tādēļ tos apvienoja. Šo situāciju izmantoja arī *ATV 77* un vairākas "viesu" spēles absolvēja Skuja, Stepiņš, A. Sproģis, E. Bedrītis, R. Dzenis, Bedeicis un Grostiņš. Tikai Grostiņš un E. Auželis palika ilgāk komandā. 1949. gadā *Haarlem Globetrotters* komanda viesojās arī Menchengladbachā. Āra laukumā pirms viņu uzstāšanās priekšspēlē cīnījās *MSO* vienība pret M. Gladbachas TV 48.

Tālākās gaitas basketbolā un volejbolā bijušajiem *MSO* vienības vīriem turpinājās individuāli. H. Mastiņš ar dēlu spēlēja volejbolu pie *Tus Waldniel* līdz 1975. gadam. *Tus Lobberich* sastāvā spēlēja Bruno Šķēle, bijušais Minsteres ģimnāzijas audzēknis. E. Auželis savas basketbolista gaitas turpināja pie Krēfeldas *EV*, vienlaikus izpildot spēlētāja, tiesneša, trenera un vienu gadu uzņemoties pat nodaļas vadītāja pienākumus.

1958. gadā likvidēja visas sardžu vienības, kuŗās dienēja dažādu tautību cilvēki. Palika tikai divas vienības, kuŗas vadīja latvieši un kuŗās galvenokārt bija latvieši: C grupas sardžu suņu apmācības vienība Menchengladbachas apkārtnē un 623. transporta vienība Bīlefeldā. Likvidēto vienību

vīri jaunas darba un dzīves vietas sameklēja tuvā un tālākā apkaimē. Rezultātā apsīka iecerētās un jau notiekošās sporta nodarbības.

Pirmo ASV armijai Eiropā pakļauto būvrotu *8252 Labor Service Company (Engineer Construction – Baltic)* nodibināja 1947. gadā, kurā bija 205 latvieši – bijušie leģionāri un bēgļi no Eslingenas, Kleinkecas un Hanavas DP nometnēm. 1953. gadā nodibināja latviešu LS vienība – Sporta komiteja ar vadītāju Dr. med. Jāni Plato.

Amerikāņu zonā latviešu sporta rotas komiteja apvienoja amerikānu armijas *Lbr. Serv. (Labour Service (Labor – am.) – LS)* rotu sportistus, kuri aktīvi sportoja Kaiserslauternā, Bruchmilbachā, Ludvigsburgā un citur. Starp LS rotu vienībām notika meistarsacīkstes basketbolā, volejbolā, galda tenisā un šachā.

Amerikāņu zonā 6193. LS rotu Grāfenvērā 1949. gadā sadalīja divās latviešu transporta vienībās – 7565. un 7566. 1951. gadā 7566. LS rota pārcēlās uz novietojumu Etlingenā un līdz 1953. gada pavasarim tā darbojās tiešās amerikāņu pārraudzības vienības pakļautībā. Pēc tam šo rotu pārorganizēja par patstāvīgu smagā transporta vienību apmēram 100 vīru sastāvā. Sporta dzīvē rotas vīri piedalījās visās latviešu LS meistarsacīkstēs volejbolā, basketbolā, galda tenisā, šachā un novusā, kā arī daudzos Rietumvācijas latviešu sporta sarīkojumos. Sportiskākie un meistarīgākie rotas vīri bija galda tenisisti J. Zirdziņš, A. Priekūns, A. Zellis un A. Hruba, J. Alksnis, H. Freimanis un J. Kadelis, kā arī novusa spēlētāji A. Krivenko, V. Stūris, J. Zands. Tieši novuss bija vispopulārākā spēle rotas darbinieku vidū, un gadskārtējos turnīros startēja katrs trešais no rotas vīriem.

Arī Kaizerslauternas rotā 8850. LS *(Labour Service)* bija sportiski vīri. 1962. gadā tā bija viena no piecām latviešu inženieru vienībām, kas joprojām darbojās pie amerikāņu armijas Vācijā. Sākums šai rotai meklējams 1947. gada 7. martā, kad Eiropā izvietoto amerikāņu bruņoto spēku virspavēlniecība izdeva rīkojumu par jaunas LS rotas formēšanu no latviešu personāla. 1951. gadā rotas komandēšanu uzņēmās T. Kārkliņš, kura vadības laikā vienība kļuva Vācijā plašāk pazīstama, jo tās vīri sāka izcelties *DV* organizācijas darbā un jo sevišķi sporta laukumā. Rotas komandiera T. Kārkliņa nopelns bija latviešu LS rotu sporta komitejas dibināšana, kas apvienoja amerikāņu armijas LS rotu sportistus, kas aktīvi sportoja Kaiserslauternā, Bruchmīlbachā *(Brüchmuhlbach)*, Ludvigsburgā u. c. 1953. gadā pēc T. Kārkliņa iniciatīvas nodibināja Vācijas Latviešu Sporta Pārvaldi (VLSP). Līdz pat 1960. gadam 8850. LS rota bija neapšaubāmi spēcīgākais latviešu sportistu klubs, ne tikai piedaloties Vācijas latviešu meistarsacīkstēs. Jānis Cīrulis kļuva par Kaizerslauternas pilsētas meistaru šachā, ar ievērojamiem panākumiem sportā varēja lepoties P. Ātrēns, I. Feifs, T. Karps, V. Krēgers.

1951. gada 7. augustā *Daugavas Vanagu* Brachtas nodaļas pilnsapulces dalībnieki nolēma, ka "lai attīstītu lielāku rosību iekšējā dzīvē, un uzturētu spraigumu sporta spēļu laukā, kas jo sevišķi svarīgi Vācijā paliekošiem latviešiem angļu joslā, būtu radams ceļojošais kauss, kurš taptu izcīnīts starp latviešu volejbola komandām." Līdz ar to pašu dienu radās ceļojošais kauss volejbolā ar vārdu *Brachtas Vanagu Kauss*. Kausu, saskaņā ar nolikumu izcīnīja divas reizes gadā, un tikai starp Vācijā paliekošo latviešu volejbolistu komandām. Komandā piedalīties varēja arī cittautieši, bet ne vairāk nekā divi spēlētāji. Vienai un tai pašai komandai izcīnot kausu trīs reizes, tas pārgāja komandas īpašumā. Pavisam kausa izcīņa notika sešas reizes līdz 1954. gadam, kad tas pārgāja Bruchmīlbachā novietotās kapteiņa Kārļa Dektera 4099. latviešu sardžu rotas īpašumā, kas to bija izcīnījuši trešo reizi.

1956. gadā LS Sporta komiteja, pie 8920 LS rotas sarīkoja LS individuālo šacha meistarības turnīru. Piedalījās 5 rotu 12 šachisti. LS meistara titulu ieguva 7132 rotas šachists Imants Balodis, atstājot 2. vietā V. Segliņu. 1957. gada martā notika V. Petrova kausa izcīņa starp LS vienību šacha komandām. Tāpat aktīvi bija galda tenisisti, kuri sacentās Štāma kausa izcīņā vienībām. 1. vietu ieguva 8850 LS rotas komanda.

Ilgus gadus dienests darba un sardžu rotās bija ievērojams faktors latviešu saimnieciskā dzīvē, un vienības rēgulāri atbalstīja Rietumvācijas latviešu sabiedrību financiāli un morāli.

LATVIEŠU JKS SPORTS

Līdz ar LFAP darbības pārtraukšanu latviešu sporta dzīve Vācijā ritēja atsevišķās zonās un atradās latviešu *YMCA* un latviešu darba un sardžu rotu sporta vadītāju pārziņā.

Kad izceļošana no Eiropas beidzās, JKS organizācija un tās darbība Vācijā bija jāveido pilnīgi no jauna. Jaunajās dzīves vietās Vācijā, kur bijušie nometņu iedzīvotāji bija apmetušies, nebija telpu papildskolām un sabiedriski kulturālām vajadzībām. Bērniem un jauniešiem trūka atpūtas un nodarbes iespēju. Bojā aizgāja bibliotēkas, mūzikas instrumenti, sporta piederumi, archīvi. Vācijas angļu zonā 96 JKS nodaļas bija darbu izbeigušas.

1950. gada aprīlī pasaules *YMCA/YWCA* apmācību centrā Prīnā notika latviešu *YMCA/YWCA* pirmā apvienotā konference, kurā piedalījās 57 šīs organizācijas darbinieki no trim Vācijas rietumu zonām. Konferencē sprieda par trimdas sporta dzīves sasniegumiem un nepieciešamību radīt latviešu sporta centru kādā no emigrācijas zemēm, jo Vācijā latviešu sportistu saime jo dienu, jo kļuva mazāka.

No 1948.–1967. gadam Rietumvācijā darbojās vācu *CVJM (Christlicher Verein Junger Maenner)* bēgļu palīdzības dienests. Tas galvenokārt aprūpēja vācu bēgļus. Kad 1954. gadā darbu Vācijā un citās Eiropas zemēs darbu beidza pasaules *YMCA/YWCA* bēgļu palīdzības dienests, vācu palīdzības dienests pieņēma darbā apmēram 20 sekretārus citu zemju bēgļu aprūpei Vācijā. No latviešiem šo sekretāra darbu uzņēmās A. Cipulis Hamburgā un Šlezvig-Holšteinā, E. Hofmanis Vesthofenā *(Westhofen)* pie Ķelnes, E. Kazekovskis Bavārijā, M. Lorbergs Bavārijā un I. Lorberga Minchenē. Galvenie sekretāru pienākumi bija rūpēties par telpām kulturālām un sabiedriskām vajadzībām jaunajās ārzemnieku novietnēs un ciematos.

1951. gada 3. decembrī Kaselē ar pasaules *YMCA/YWCA* atbalstu nodibinājās tā sauktā, pārnacionālā apvienība Vācijā *(bernationalen YMC/YWCA-Bundes)*. Tajā apvienojās astoņas nacionālās savienības, tai skaitā arī latviešu. Taču jau pirms tam augustā Vācijas latviešu *YMCA* delegātu sapulce pieņēma lēmumu nedaudz izmainīt savu nosaukumu, turpmāk – *Latviešu jaunekļu un jauno sieviešu kristīgo savienība* (JKS), apstiprinot arī statūtus. Jaunā organizācija atradās pasaules *YMCA/YWCA* paspārnē, kas deva līdzekļus kursu, izbraukumu, sanāksmju un sporta sacensību norisei. Aktīvākie *YMCA/YWCA* biedri varēja izmantot brīvbiļetes un transportu, kas palīdzēja latviešu sportistiem piedalīties sacensībās. *YMCA* nodaļas nodibināja arī latviešu darba un sardžu vienībās un rotās, un latviešu sportisti aktīvi piedalījās Vācijas *CVJM* meistarsacīkstēs un arī *YMCA* Eiropas meistarsacīkstēs.

1953. gadā no 23. līdz 28.augustam Kaselē notika 2. Eiropas *YMCA/YWCA* konference un saistībā ar to no 17. līdz 21.augustam risinājās Eiropas internacionālās *YMCA* meistarsacīkstes basketbolā, volejbolā, vieglatlētikā, vingrošanā u. c. Basketbola sacensībās piedalījās 8 nāciju komandas – Anglijas *YMCA*, Beļģijas *UCJG*, Holandes *HMVJ*, Somijas *NMKY*, Vācijas *CVJM* un Latviešu JKS komanda. Latviešu JKS veidoja vairāku vienību spēlētāji – Reinhards Niedra, Arturs Cipulis un Pauls Polis (Pinneberga), Alfreds Kics (Ingolštate), Viktors Kūliņš (Lingena), Žanis Šēnbergs un Jānis Bergmanis (Badzalzuflena – 44 MSO), Arnolds Liepnieks, Ilmārs Sockis un Tālivaldis Karps (Kaizerslauterna – LS 394) un Maigonis Graudiņš (Bruchmīlbacha – LS 4099). Latvieši zaudēja Somijai 35–73 un ieguva otro vietu.

1954. gadā no 5. līdz 6. jūnijam Štutgartē notika savienību *(Bundesvergleich)* sacīkstes vieglatlētikā un basketbolā. Latviešu JKS basketbola vienību, kuru pārstāvēja Kaizerslauternas JKS nodaļa, uzaicināja draudzības spēlei ar vācu *CVJM* meistarvienību – Ķelnes *CVJM*. Latvieši uzvarēja ar 62–29, bet viņi nepiedalījās *YMCA* konferencē, kas notika tai pašā laikā, jo tai laikā spēlēja basketbolu ar vācu klubiem *SV Degerloch* un *TB Esslingen*, par ko bija sašutusi *YMCA* vadība. Nesaskaņu cēloņus A. Vinčels atklāja vēstulē Vācijas latviešu sporta pārvaldei: "Mēs labi

saprotam, *YMCA* ir savs gars un savi principi. Dabiski, ka *YMCA* savos sarīkojumos var prasīt šī gara un šo principu ievērošanu. Es tomēr ceru, ka Jūs arī sapratīsiet, ka latviešu trimdas sporta dzīvē tomēr ir citi principi. Pēdējie prasa, lai nozīmīgos sarīkojumos latviešu sporta godu pārstāvētu tiešām labākie un spējīgākie sportisti, atstājot bez ievērības viņu vecumu un to, vai viņi atbilst kādām speciālām prasībām. Mēs no sportistiem prasām vienīgi labu gatavību un disciplīnu."

1955. gadā 23. un 24. jūlijā Karlsrūē *(Karlsruhe)* notika Vācijas *E. K. (Eichenkreuz)* meistarsacīkstes volejbolā, basketbolā un vieglatlētikā. Pārnacionālo *Y/Y* nodaļu pārstāvēja Latviešu JKS, kuras sastāvā bija LS rotu sportisti no Kaizerslauternas. Latviešu uzvarēja un izcīnīja tiesības aizstāvēt Vācijas *CVJM* vienības krāsas pasaules *YMCA* 100 gadu jubilejai veltītajā basketbola un volejbola turnīrā Parīzē. Vieglatlētikas sacensībās Arnolds Liepnieks (Kaizerslauternas nodaļa) ieguva 1. vietu – diska mešanā – 33,07 m, lodē – 11,50 m un augstlēkšanā.

Pasaules *YMCA* 100 gadu jubilejas volejbola turnīrā, kas risinājās no 12. līdz 23.augustam Parīzē latvieši izcīnīja 1. vietu. Vienības sastāvā: Tālivaldis Karps, Arnolds Avotiņš, Jūlijs Kadelis, Ēriks Priedītis, Arvīds Janovskis un Viktors Kūliņš. Basketbola turnīrā latvieši zaudēja Zviedrijas un Grieķijas vienībām. Vienības sastāvā: Ojārs Kocers, Jūlijs Kadelis, Viktors Kūliņš, Arnolds Liepnieks, Tālivaldis Karps, Ivars Alberts, Miervaldis Seberkste un Arvīds Janovskis.

1957. gada jūlija sākumā Vīsbādenē Vācijas E. K. meistarsacīkstēs volejbolā un basketbolā Bīlefeldas *(Bielefeld) MSO* nodaļas vienība volejbolā guva uzvaru, tā vēlreiz pierādot, ka latviešu spēlētprasme joprojām augsta.

Tā paša gada jūlija beigās Ārhus (*Arhus* – Dānijā) notika 3. *YMCA* Eiropas konference. Konferences programmā bija arī Eiropas *YMCA* meistarsacīkstes basketbolā, volejbolā un vieglatlētikā. Volejbolā Bīlefeldas JKS startēja kā latviešu vienība un ieguva pirmo vietu. Tajā spēlēja: Juris Maizītis, Juris Alksnis, Roberts Balodis, Valdis Krauja, Helmuts Mastiņš, Jānis Toms un Raimonds Viktorovs. Helmuts Mastiņš ieguva arī 2. vietu augstlēkšanā, pārvarot 1,75 m. Zviedrijas krāsas šajās sacensībās aizstāvēja Noldis Millers, kas lodes grūšanā ieguva otro (13,22 m), bet diska mešanā – 3. vietu (40,04 m). Izrādījās, ka šīs bija pēdējās starptautiskās sacensības, kurās piedalījās Vācijas latviešu sportisti.

DAUGAVAS VANAGU ORGANIZĀCIJA

1945. gada 28. decembrī Zēdelgemas gūstekņu nometnē dibināja Latviešu aprūpes organizāciju *Daugavas Vanagi*. Sākot no organizācijas pirmajām darbības dienām gūstekņu nometnē un vēlāk turpinot darbu pie *DV* organizācijas nodaļu izveides angļu un amerikāņu okupācijas zonās, līdzās aprūpes darbam bija kulturālais darbs – sporta kopu un dramatisko pulciņu dibināšana.

DV organizācijas mērķis ir rūpēties, lai latviešu jaunatni audzinātu miesā un garā veselu, tikumiski skaidru, stipru gribā savu nodomu īstenošanai un gatavu iestāties par savas tautas un tēvzemes brīvību un neatkarību. Sports bija arī tas, kas lielā mērā *DV* organizācijā iesaistīja jaunatni, jo tā bija vieglāk atrast saprašanās ceļu un valodu.

Pēc 1950. gada 19., 20. augusta delegātu sapulces lēmuma apvienojās angļu un amerikāņu joslu *DV* valdes kopīgā *DV* Rietumvācijas valdē, radot jaunu pārvaldes formu – *DV* centrālo valdi. Kopš 1952. gada 11., 12. aprīļa *DV* Rietumvācijā valde vairs nenoteica pārējo zemju valžu darbu.

1954. gada 4. decembrī Kaizerslauternā *DV* Rietumvācijas valde nolēma *DV* saimei Vācijā reģistrēties VLSP (Vācijas latviešu sporta pārvaldē), iemaksājot dalības maksu DM 50.–, lai gūtu tiesības *DV* biedriem piedalīties sacensībās visu trimdas latviešu mērogā. Valde par *DV* Vācijas delegātiem VLSP apstiprināja Jāni Cīruli un Visvaldi Reimani.

Daugavas Vanagu nodaļu biedri ar panākumiem piedalījās Vācijas latviešu sacensībās. Lielākos panākumus *DV* sportisti guva šachā. 1955. gadā Vācijas latviešu meistarsacīkstēs šachā *DV* biedri no Augustdorfas Georgs Kitners ieguva 1. vietu, bet Arvīds Tipsis – 3. vietu. 1. Eiropas meistarsacīkstēs šachā Etlingenā G. Kitners un A. Tipsis ierindojās 4. un 5. vietā.

1957. gadā *DV* Rietumvācijā valdes sēdeklis no Augustdorfas pārcēlās uz Minsteri. 1957. gadā Eiropas latviešu meistarsacīkstēs šachā uzvarēja A. Tipsis no *DV* Minsteres nodaļas,

VĀCIJAS LATVIEŠU SPORTA PĀRVALDE 1953–1960

Ierosinājums radīt Vācijā vienotu sporta vadību, kas uzturētu sakarus ar Latviešu Sporta Padomi Trimdā un koordinētu latviešu sporta darbu Vācijā izskanēja *DVF* Londonas basketbolistu viesošanās laikā Vācijā 1953. gada pavasarī. *DV* Brachtas kausa volejbolā izcīņu laikā, kas risinājās pavasarī un rudenī. Vācijas amerikāņu joslas latviešu LS rotu sporta komiteja un Reinzemes MSO vienību sporta valde, rodot atbalstu pārējās ar sportu saistītās latviešu organizācijās – *DV* nodaļas un latviešu JKS, nolēma kopējā sanāksmē apspriest sporta pārvaldes dibināšanas projektu. 1953. gada 31. oktobrī Kaizerslauternā, 8850. LS rotas novietojumā, sapulcējās 14 sporta darbinieki, kas pārstāvēja LS rotas – kapt. T. Kārkliņš (8850), vltn. A. Burmeistars (8920), vltn. A. Vesmanis (4099), virsserž. Dr. J. Platais (8252) un kapr. V. Neimanis (7132); no MSO vienības – E. Dundurs, J. Olle, E. Kocers, A. Paegle, E. Auželis un R. Balodis; no *DV* Augustdorfas nodaļas B. Bogdanovs; no latviešu JKS – nacionālais sekretārs A. Ludriksons; no sporta preses – laikraksta *Latvija* redaktors A. Vinčels. Šajā dibināšanas sanāksmē nolēma, ka bez MSO un LS nepieciešama latviešu JKS (kopš 1951. g.) aktīva līdzdarbība sporta pārvaldes prezidijā, jo JKS bija galvenā organizācija, kura nodarbojās ar jaunatnes audzināšanu un sportu. Šajā sanāksmē pieņēma pārvaldes darbības noteikumu projektu. Sanāksmes dalībnieki atzina, ka labākais risinājums bija radīt sporta pārvaldi pēc delegātu principa. Jaunās pārvaldes darbības sākuma posmā vadīšanas funkcijas nolēma uzticēt LS rotu sportu komitejas un MSO vienību sporta valdes pārstāvjiem, līdzi piedaloties *DV* un JKS pārstāvjiem. LCK (Latviešu Centrālā Komiteja) savā sēdē apstiprināja Vācijas Latviešu Sporta Pārvaldi (VLSP) par vienīgo latviešu sporta vadības institūciju Vācijā, solot arī nepieciešamo atbalstu. Pēc paveiktajiem organizēšanās darbiem un nelielām pārmaiņām VLSP sastāvā, pirmajā gadā darbojās: priekšsēdis T. Kārkliņš, vicepriekšsēdis E. Auželis, sekretārs A. Vinčels, kasieris A. Vesmanis, locekļi R. Niedra un E. Dundurs. Pārvaldes uzdevums bija koordinēt sporta darbu visā Vācijā sadarbojoties ar LS rotu sporta komiteju amerikāņu zonā, MSO sporta valdi angļu zonā, JKS, ko pārstāvēja R. Niedra, *DV* un ar citiem rotās neiesaistītiem latviešu sportistiem.

Sanāksme savā pirmajā sēdē apsprieda vairākus Latviešu Sporta Pārvaldes Lielbritānijā ierosinājumus: par Eiropas latviešu meistarsacīkšu basketbolā rīkošanu 1954. gadā Vācijā, Kaizerslauternā, pamatojot, ka šeit atradās lielākais latviešu vienību skaits, kas dotu ievērojamus atvieglinājumus dalībnieku izvietošanā. Labākais laiks – 1954. gada 11.–18. aprīlis – Lieldienu nedēļa, kad spēlētāji brīvāki un vieglāk dabūjami skolu un darba atvaļinājumi. Tāpat šajā laikā brīvākas bija amerikāņu vingrotavas. Vēl tika apspriestas iespējas rīkot Eiropas latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstes – Londonā, 1954. g. 20. un 21. augusts; Eiropas latviešu meistarsacīkstes volejbolā, kur piedāvāja Koventriju, kur 1954. gada augusta sākumā bija paredzētas Anglijas latviešu volejbola meistarsacīkstes. Arī iespēja sarīkot latviešu meistarsacīkstes šachā, kuras uzņemtos organizēt VLSP, tika apspriesta.

Vācijas Latviešu Sporta Pārvalde (VLSP) vadīja latviešu sportu no 1953. līdz 1960. gadam, cenšoties koordinēt sporta darbu angļu un amerikāņu zonās, kā arī saskaņot sacensības ar JKS pasākumiem. Pārvalde reģistrēja arī individuālos sportotājus, kuri nebija iesaistījušies nevienā sporta organizācijā un viņu intereses sporta pārvaldē pārstāvēja R. Niedra no Pinebergas.

Svarīgākais organizātoriskais uzdevums bija visu Vācijā dzīvojošo latviešu sportistu apzināšana un reģistrācija. Lai sacensības LS rotās un sardžu vienības nenotiktu vienlaikus, nepieciešams bija koordinēt un veidot kopīgu sporta sarīkojuma kalendāru. 1954. gada 6. martā nodibinājās MSO sporta valde, kuŗai pakļāvās gandrīz visas angļu zonas transporta un sardžu vienību latviešu sportisti. Latviešu MSO sporta valdes pirmais priekšsēdētājs bija A. Tīdemanis, kuŗu iecēla latviešu sakaru virsnieks pie MSO vienībām plkv-ltn R. Kociņš. Bet rudenī viņu nomainīja Jānis Olle. Pārējos valdes locekļus ievēlējušas MSO vienības. Pirmās valdes sastāvā bija A. Vilnis, E. Auželis, E. Dundurs, R. Bērziņš.

Lielas grūtības radīja lielie attālumi, kas sportistiem bija jāpārvar, lai startētu kopīgos latviešu sarīkojumos. 1954. gadā angļu joslas sardžu un transporta vienību sportistiem vairs nebija iespējams pārvietoties ar ceļojuma orderiem, kuŗus varēja izmantot tikai retos gadījumos. Tādēļ VLSP prezidijam ierosināja rīkot reģionālas meistarsacīkstes, lai vēlāk censties izvērst tās plašāk, līdz labākie sportisti tiktos Vācijas latviešu meistarsacīkstēs sporta nedēļas ietvaros.

1956. gadā noslēdzās VLSP 3. darbības gads. Šajā gadā uz ASV izceļoja VLSP prezidija priekšsēdis Tālivaldis Kārkliņš, un prezidija vadības darbu pārņēma sekretārs Alfrēds Vinčels. Savā ziņojumā VLSP delegātu kopsapulcē 1956. gada 6. oktobrī viņš raksturoja latviešu sporta darbību Vācijā.

"Sarīkotas Vācijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā, šachā, volejbolā un basketbolā. Sportisko panākumu ziņā 3. darbības gads bijis līdz šim sekmīgākais. Vācijas latvieši ieguva Eiropas latviešu meistaru basketbolā. Ja līdz šim VLSP valdei pastāvēja tuvs kontakts ar Vācijas basketbola savienību, tad pašreiz VLSP ir arī oficiāla Vācijas volejbola savienības biedre ar tiesībām sūtīt savus volejbola komplektējumus sacensībās par Vācijas meistara titulu. Volejbolā notikušas sacīkstes ne vien ar spēcīgām igauņu un poļu vienībām, bet arī ar holandiešiem un Indijas valsts izlasi. JKS volejbolisti ieguvuši neoficiālo *YMCA* pasaules meistara godu, kā arī vairākās spēlēs ar franču sešiniekiem apliecinājuši savas spējas. Mūsu basketbolisti piedalījušies Falcas *(Pfalz)* apgabala meistarsacīkstēs un sacentušies ar Vācijas valstsvienības kandidātiem. Arī šachisti ar teicamām sekmēm cīnījušies ar vācu klubiem. Visās šajās sacensībās neapšaubāmi popularizēts Latvijas vārds un cittautiešiem atgādināts mūsu tautas liktenis.

Tomēr ne visur gūtas sekmes. Vieglatlētikas nozarē gan kaut kas sākts darīts, bet uzdevums būtībā palicis nepaveikts. Ievērojot apstākli, ka Vācijā latviešu nedaudzie vieglatlēti pārāk izkliedēti, meistarsacīkstes sarīkot nebūs iespējams arī uz priekšu. Jaunieši ir katras sporta kustības pamats, jo tie dod aizstājējus aizejošiem atlētiem... Nedz LS rotām, nedz MSO vienībām nav iespēju kaut ko darīt jaunās sporta audzes izveidošanā, bet vietās, kur apmetnēs aug latviešu jaunatne, trūkst sporta instruktoru, kas vadītu nodarbības. Tā vienīgi Augustdorfas ģimnāzija it atzīstami darbojas sporta laukā." Līdz ar šo rakstisko ziņojumu A. Vinčelis izbeidza savu darbību Vācijas latviešu sporta organizācijas laukā.

VLSP tās 4. un 5. darbības gadā valdē darbojās Aleksandrs Vesmanis, Aleksandrs Burmeistars, Viktors Neimanis, Jānis Platais, Jūlijs Kadelis, Vilis Upesleja un E. Rudzītis. Darbojās galda tenisa, šacha, basketbola, vieglatlētikas un volejbola sekcijas. VLSP basketbola vienība piedalījās Reinzemes-Falcas *(Rheinland-Pfalz)* basketbola savienības virslīgas meistarībā. Vienības sastāvu neveidoja vairs 4099 LS sporta kopa, bet gan Dienvidvācijas sporta kopu basketbolisti, jo daudzi sportisti izceļoja. Vienībā spēlēja T. Karps, Dekteris, O. Kocers, M. Graudiņš, F. Hartmanis, A. Liepnieks. Vācu basketbola līmenis auga dienu no dienas, jo daudzi bijušie jaunatnes basketbolisti jau aizstāvēja valstsvienības krāsas, bet latviešiem rindas ar katru gadu kļuva retākās, jo daudzi izceļoja, un to aizvietošanai trūka jaunatnes.

VLSP valdes priekšsēža A. Vesmaņa ziņojumā pārvaldes pilnsapulcē 1957. gada 15. septembrī tika raksturota situācija Vācijas latviešu sportā. Biedru sastāvā: LS sporta komiteja, *MSO/WS* Rheinzemes sporta valde, *DV* un JKS. VLSP bija reģistrēti 296 sportisti, no kuŗiem 1956. gadā sa-

vas licences atjaunoja 104 un 34 ģimnāzijas audzēkņi, kas nemaksāja biedru maksas. Tika konstatēts, ka ar katru gadu samazinājās aktīvo sportistu skaits, līdz ar to sacensības sporta spēles, it sevišķi angļu zonā, apsīka. 1957. gadā nevarēja noturēt abu zonu kopējās meistarsacīkstes, jo amerikāņu zonas sportisti jau bija sacentušies savā starpā LS kausa izcīņā.

EIROPAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES BASKETBOLĀ 1954

Pirmais jaunizveidotās Vācijas Latviešu Sporta pārvaldes lielais darbs bija 1. Eiropas latviešu meistarsacīkšu basketbolā noorganizēšana 1954. gadā Kaizerslauternā. 1953. gadā Latviešu sporta pārvalde Lielbritānijā ierosināja rīkot Vācijā 1. Eiropas latviešu meistarsacīkates basketbolā. Gatavību piedalīties izteica Francijas, Zviedrijas un Anglijas vienības. Vācijas latviešu sporta pārvalde uzņēmās meistarsacīkšu sagatavošanu. VLSP prezidijs – priekšsēdis T. Kārkliņš, sekretārs A. Vinčels un kasieris A. Vesmanis uzņēmās galveno organizatorisko un sagatavošanas darbu nākamo sacensību vietā Kaizerslauternā. Vajadzēja risināt jautājumus par dalībnieku izvietošanu. Francijas vienību uzņēma 4099. latviešu sardžu rota Bruchmīlbachā, 8850. latviešu inženieru rota – Anglijas spēlētājus, bet Zviedrijas vienību uzņēma 8361. latviešu inženieru rota Kaizerslauternā. Līdzekļus meistarsacīkšu organizēšanai ieguva no LS rotu un MSO vienību ziedojumiem. Sabiedrības atsaucība bija liela. Tika saziedota 961 Vācijas marka un dāvātas 13 dažādas balvas, kuru kopējā vērtība bija apmēram 900 marku.

1954. gadā aprīļa vidū Kaizerslauternā *(Kaiserlautern)* arī notika 1. Eiropas latviešu meistarsacīkstes basketbolā. To galvenā balva bija kauss ar apzeltītu basketbolista figūru. Uzraksts uz kausa vēstīja: "Ceļojošā balva Eiropas latviešu meistarvienībai basketbolā."

Cīņas par kausu ritēja trīs dienas. To laikā noskaidrojās, ka tobrīd Eiropā labākie latviešu basketbolisti – Aleksandrs Vanags, Jānis Zebeliņš, Roberts Pērkons, Jānis Sproģis, Leons Lūsars, Jānis Bebris un Edgars Grundmanis – dzīvo Francijā. 2. vietā ierindojās Zviedrijas latviešu vienība, kuras krāsas pārstāvēja galvenokārt Stokholmas sporta kluba *Rīga* basketbolisti: Voldemārs Šmits, Juris Reneslācis, Jānis Teriņš, Leons Brands, Edmunds Janovskis, Ali Strunke. Vācijas latviešiem – Arnoldam Liepniekam, Tālivaldim Karpam, Miervaldim Zeberkstem, Viktoram Kūliņam, Rūdolfam Dzenim, Žanim Šēnbergam, Ilmāram Sockim, Ojāram Koceram 3. vieta. Anglijas latviešiem – Arvīdam Kārkliņam, Ērikam Ješinskim, Andrejam Sproģim, Modrim Zakēvicam, Uldim Priedītim, Aivaram Šmitam, Jānim Koškinam, Uldim Mangam, Tālivaldim Zariņam, Vitālijam Švirkstam nācās samierināties ar 4. vietu.

Rezultāti: 1. vietā Francija – Vācija 65–38;
Francija – Anglija 46–33;
Francija – Zviedrija 49–44
2. vietā Zviedrija – Vācija 36–32;
Zviedrija – Anglija 42–30
3. vietā Vācija – Anglija 44–41

Eiropas latviešu meistarsacīkstēs nodibināja arī ceļojošo balvu labākajam Vācijas latviešu basketbolistam. Šo kausu ar apsudraboto basketbolista figūru uz tā dāvāja Latviešu žurnālistu darba kopa Eiropā. Par pirmo balvas ieguvēju ar pamatojumu – apliecinājis milzīgu enerģiju, nododoties basketbola treniņiem novietojumā, kur nav citu latviešu basketbolistu – kļuva Ojārs Kocers. Šis kauss bija ceļojošais un nevarēja pāriet neviena basketbolista personīgajā īpašumā. Saskaņā ar noteikumiem par tā izcīņu kausam jāturpina ceļot, kamēr vien trimdā notika Eiropas latviešu meistarsacīkstes basketbolā: "To pārtraukšanas gadījumā kauss nododams latviešu centrālajai sporta organizācijai trimdā. Ja darbību beidz arī tā, kauss nododams latviešu vadītājai organizācijai trimdā. At-

jaunojoties Latvijas valsts neatkarībai, kauss pārvedams dzimtenē un nododams Latvijas sporta dzīves vadītājai institūcijai, kas tiesīga izšķirt, kur kausu novietot."

1. Eiropas latviešu meistarsacīkstēs sūtnis Kārlis Zariņš dāvāja kausu labākam punktu guvējam. Par pirmo šīs balvas īpašnieku kļuva Jānis Zebeliņš, Francijas latviešu vienības labākais spēlētājs, kas trīs spēlēs guva 65 punktus. Pēc meistarsacīktēm latviešu basketbolistu sniegumu vērtēja Francijas latviešu vienības treneris Valdemārs Baumanis: "Mēs jau zinājām, ka Francijā mīt vairāki izcili basketbolisti. Tāpat mēs zinājām, ka Zviedrijā basketbolu spēlē mūsu "āķu meistars" Voldemārs Šmits, bet gandrīz nekā mēs nezinājām par tiem, kas basketbolistu gaitas sākuši Anglijā vai Vācijā.(..) Patīkami bija konstatēt, ka vecās paaudzes spēlētāji kā A. Vanags, V. Šmits, L. Lūsars, J. Reneslācis vēl vienmēr atrodas savu uzdevumu augstumos. Tiem līdzās trimdā izveidojušies izcili spēki Jāņa Zebeliņa un Roberta Pērkona personās. Viņi abi ir ļoti augstvērtīgi spēlētāji, kuŗu techniskā gatavība jau robežojas ar laba amerikāņu basketbolista sniegumu. Bez šiem jau zināmajiem mēs skatījām daudzus talantīgus basketbolistus. Pirmajā vietā te minams Jānis Sproģis, kas jau tuvākajā nākotnē būs izcils spēks Eiropas mērogā. Man vislabāko iespaidu atstāja J. Teriņš (augums 1,96 m) un E. Ješinskis. Tie abi ir talantīgi spēlētāji, kas, nopietni gatavojoties, var izveidoties par augstvērtīgiem centra uzbrucējiem. Vēl jāpiemin V. Kārkliņš, A. Sproģis, T. Zariņš, E. Janovskis, L. Brands un A. Šmits, kas visi ir spēlētāji ar nākotni."

Meistarsacīkšu laikā notika arī Eiropas latviešu sporta darbinieku sēde, kuŗā pēc daudziem gadiem tikās Zviedrijas, Vācijas un Anglijas sportisti, jau izveidoto latviešu sporta pārvalžu vadītāji Ansis Mauriņš (Anglija), Valdemārs Baumanis (Francija), Jānis Ritums (Zviedrija), kā arī Zviedrijas vieglatlētikas nozares vadītājs Arturs Graudiņš un Jānis Breikšs, T. Kārkliņš – Vācijas latviešu sporta pārvaldes vadītājs un padomes locekļi – Aleksandrs Vesmanis, Alfrēds Vinčels, Eižens Auželis un Reinhards Niedra, kā arī A. Burmeisters, Arturs Ludriksons, Arvīds Gaujers un Ēriks Koņeckis.

Viens no sanāksmes galvenajiem jautājumiem bija par latviešu jaunatnes sporta organizēšana. Vecākās paaudzes sportisti pamazām atstāja aktīvo sportotāju rindas, bet vidējā paaudze bija aizņemta ar darba, izglītības un ģimenes jautājumu risināšanu. Tikšanās dalībnieki nosprieda, ka jaunatnes sporta attīstība būtu veicināma ar ziedojumiem tērpu un sporta inventāra iegādei. Ne mazāk nozīmīgs bija sanāksmē apspriestais jautājums par Eiropas latviešu sporta dzīves koordinēšanu. Pēc plašām debatēm sapulcējušies nolēma, ka nav nepieciešams veidot Eiropas latviešu sporta pārvaldi, jo tā tikai dublētu to darbu, kuŗu jau veic atsevišķu zemju pārvaldes. Galvenais, kas nepieciešams, uzturēt ciešus sakarus starp atsevišķu zemju sporta vadībām, tā koordinējot turpmāko sadarbību. Sanāksmē nolēma rīkot nākošās Eiropas latviešu meistarsacīkstes basketbolā pēc diviem gadiem Vācijā.

VĀCIJAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES BASKETBOLĀ UN VOLEJBOLĀ 1954–1956

1954. gadā nodibinājās MSO sporta valde, kuŗai pakļāvās gandrīz visas angļu zonas transporta un sardžu vienību latviešu sportisti. Jaunā sporta valde ierosināja Vācijas latviešu volejbola meistarsacīkstes apvienot ar MSO balvas izcīņu un uzņēmās meistarsacīkšu sarīkošanu Bīlefeldā 1954. gada 6. un 7. novembrī. Meistarsacīkstēs piedalījās: 8850 LS Co, JKS Pinneberga, 39. Engr. Gr. (inženieŗu grupa), *MSO/WS* Reinzeme, Augustdorfas ģimnāzija, 323. MSO/MT-I un 4099 LS Co. 1. vietu izcīnīja 8850 LS Co.

1955. g. no 22. līdz 25. septembra Vācijas latviešu volejbola meistarsacīkstes notika Kaiserslauternā. Piedalījās visas vienības, kuŗas startēja 1954.gadā meistarsacīkstēs un otro reizi MSO kausu izcīnīja 8850 LS Co. inženieru rota vienība.

Basketbolā meistarsacīkstes notika 1955. gadā no 22. līdz 23. sept. Bruchmulbachā. Piedalījās 4 komandas: Augustdorfas ģimnāzija, MSO sastādītā, 4099 LS un LS rotu sastādītā vienība. Izcīnīja kausu komandām un kausu – individuāli labākajam spēlētājam, ko dāvāja 4099 LS.

1956. gadā Vācijas latviešu meistarsacīkstes volejbolā, basketbolā un vieglatlētikā notika Augustdorfas latviešu ģimnāzijā no 4. līdz 7. oktobrim. Vieglatlētikas eksternās sacensības notika 4. oktobrī ģimnāzijas sporta laukumā. Sacensībās norisinājās tikai vīriešu konkurencē. No 4. līdz 6. oktobrim turpinājās volejbola meistarsacīkstes un jau. 6. līdz 7. oktobrī Augustdorfā notika meistarsacīkšu spēles basketbolā, kurās piedalījās 3 komandas – Augustdorfas ģimnāzija, 4099 LS un 7566 LS. Kausu otreiz izcīnīja 4099 LS.

VĀCIJAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES ŠACHĀ UN GALDA TENISĀ – 1955

Vācijas latviešu meistarsacīkstes šachā notika 1955. g. no 23. līdz 30. janv. Bīlefeldā, 323. MSO vienības telpās, kuras reizē bija kvalifikācijas turnīrs 1955. gada I. Eiropas latviešu meistarsacīkstēm. Turnīrā piedalījās – Daumants Hāzners (Augustdorfas ģimnāzija), Georgs Kitners (DV Augustdorfa), Arvīds Tipsis (DV Augustdorfa), Ringolds Bērziņš (MSO/WS), Jānis Cīrulis (LS Kaizerslauterna), Aleksandrs Dartavs (LS Kaizerslauterna),Voldemārs Kalniņš (LS Kaizerslauterna), Vilnis Neibergs (MSO/WS M/Gladbacha), Viktors Neimanis (LS Etlingena), Leonīds Martinsons (MSO/MT Bīlefelda), Viesturs Segliņš (LS Kaizerslauterna) un A. Sudrabs (MSO/MT Badzalzufena). Turnīrs bija izspēlēts vienā riņķī spēlējot katram ar katru kārtu tabeles secībā, pēc Starptautiskās šacha savienības *(FIDE)* noteikumiem. LS un MSO šahisti tika pielaisti pēc savstarpējo kvalifikācijas cīņu izcīņas, savstarpēji vienojoties: no LS – 5, no MSO – 4 šachisti, bet "civilie" bez kvalifikācijas cīņām, jo tas bija saistīts ar lieliem materiāliem zaudējumiem, pārvietojoties uz sacensību vietām. 1. vietu ar 10,5 punktiem ieguva G. Kitners, 2. vietā A. Dartavs – 8 punkti, 3. vietā – A. Tipsis – 8 punkti. Techniskā komisija piešķīra turnīram ziedotās balvas: 1. vietai *DV* dāvāto balvu – kristāla pelnu trauku, 2. vietai VLSP dāvāto balvu – šacha pulksteni, 3. vietai VLSP dāvāto balvu – magnētiskās šacha figūras, grāmatas 4. un 5 vietai.

Vācijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā notika no 12. līdz 13. febr. 1955. g. Augustdorfā, *Dorenkrug* telpās. Meistarsacīkstes reizē bija kvalifikācijas turnīrs I Eiropas latviešu meistarsacīkstēm galda tenisā. Piedalījās 6 sievietes – visas Augustdorfas latviešu ģimnāzijas skolnieces un 32 vīrieši, no tiem 15 ALĢ skolnieki. Vīriešu vienspēlēs uzvarēja Juris Alksnis (Augustdorfas ģimnāzija), 2. vietā – Viktors Kūliņš (4099 LS Bruchmilbacha), 3. vietā – Visvaldis Dukāts (323. MSO/MT Bielefelda). Sieviešu vienspēlēs tikai papildspēle noteica uzvarētāju: Solveiga Sproģe uzvarēja Almu Markeviču un kļuva par meistarsacīkšu uzvarētāju. Dubultspēlē Juris Alksnis un Daumants Hāzners uzvarēja Viktoru Kūliņu un Visvaldi Dukātu. 3. vietā palika Ilgonis Felšs un Bruno Brodelis. Jauktajā dubultspēlē uzvarēja Solveiga Sproģe un Juris Alksnis, 2. vietā atstājot Irmu Avotu un Daumantu Hāzneru.

Eiropas latviešu meistarsacīkšu sarīkošana 1955. gadā galda tenisā un šachā tika uzticēta MSO sporta valdei. VLSP šacha nozares vadītājs Jānis Cīrulis izziņoja laikrakstā *Latvija* un Latviešu JKS apkārtrakstā sludinājumu ar aicinājumu atsaukties visus latviešu šachistus, kuri atrodas Vācijā, lai sarīkotu Vācijas latviešu šacha meistarsacīkstes. 1954. gada 24. oktobrī Menchengladbachā notika šacha sacensības starp MSO un LS izlasēm. Pirms tam 23. oktobrī Firzenē, 7 km no M-Gladbachas notika sacensības starp MSO/MT un MSO/WS, lai izraudzītu labāko sastāvu. LS rotas pārstāvēja Hermanis Bištēviņš, Jānis Cīrulis, Klāvs Diezgans, Voldemārs Kalniņš, Gunārs Kārkliņš, Jānis Kārkliņš, Viktors Neimanis, Jānis Pencis, Antons Punculis, Viesturs Segliņš, Kārlis Zunte un kapt. T. Kārkliņš.

EIROPAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES ŠACHĀ UN GALDA TENISĀ – 1955

1. Eiropas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā un šachā notika 1955. g. 22.–24. aprīlī Etlingenā, Vācijā. Sacensības sarīkot uzņēmās Ettlingenā stacionētās 7132 un 7566 LS rotas. Abas

vienības uzņēmās šo sacensību organizēšanu kā arī sedza daļu no izdevumiem. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīru rīkoja Vācijas latviešu sporta pārvalde, bet dalībnieki dzīvoja Etlingenas latviešu rotu izvietojumos. Turnīrā piedalījās 12 šachisti. Anglijas latviešus pārstāvēja: šachā – J. Millers (Anglijas latv. meistars 1954. g.), K. Ezergailis, J. Zvirbulis un K. Kazemnieks; galda tenisā – J. Bērziņš (Anglijas latv. meistars 1954. g.), J. Riekstiņš un R. Miezis *(US Air Force)*.

Vācijas latviešus pārstāvēja galda tenisā – Juris Alksnis (Augustdorfas ģimnāzija), Visvaldis Dukāts un Laimonis Krūze no 323 MT/MSO, Viktors Kūliņš (4099 LS), Imants Feifs un Rūdolfs Stūrītis (8850 LS), Juris Zirdziņš (7566 LS). Galda tenisā 1. vietu vienspēlēs izcīnīja Juris Bērziņš no Anglijas, 2. vietā Ramons Miezis (Anglija), 3. vietā – J. Riekstiņš (Anglija). Komandu sacensībās ar rezultātu 5–3 uzvarēja Anglijas komanda.

Jaunais latviešu Eiropas šacha meistars Aleksandrs Dartavs saņēma Latvijas sūtņa Londonā K. Zariņa dāvāto sudraba kausu un VLSP ziedoto šacha grāmatu. 2. vietas ieguvējs V. Segliņš saņēma LSP Lielbritānijā dāvāto kausu. J. Cīrulis ieguva VLSP dāvātō šacha pulksteni, bet G. Kitners un A. Tipsis firmas *F. Wetlaufer* balvas. Zviedrijas pārstāvis P. Ozoliņš un sekmīgākais Anglijas reprezentants A. Millers saņēma VLSP pārsteiguma balvas.

VĀCIJAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES ŠACHĀ UN GALDA TENISĀ 1956

1956. g. no 28. aprīļa līdz 5. maijam Badzalzcuflenā pie 323. MSO/MT vienības notika Vācijas latviešu šacha meistarības turnīrs, kurš reizē skaitījās arī kā kvalifikācijas turnīrs Vācijas latviešu šachistiem par tiesībām piedalīties II Eiropas latviešu šacha meistarības turnīram, kurš notika 1957. gada 20.–23. aprīlī Bradfordā (Anglija) reizē ar galda tenisa sacensībām.

Vācijas latviešu šacha meistarības turnīrā piedalījās Ringolds Bērziņš (MSO/WS M-Gladbacha), Fricis Cinovskis (DV Libeka), Jānis Cīrulis (LS Kaizerslauterna), Aleksandrs Dartavs (LS Kaizerslauterna), Jānis Liepiņš (DV Zolingena), Viktors Neimanis (LS Etlingena), Leonīds Martinsons (MSO/MT Bīlefelda), Viesturs Segliņš (LS Kaizerslauterna), Ādolfs Sudrabs (MSO/MT Badzalcuflena), Rūdolfs Andrecs (MSO/MT Badzalcuflena), Raimonds Sproģis (MSO/WS Rotenburga) un Arvids Tipsis (LS Etlingena). Pirmo vietu izcīnīja F. Cinovskis, kas pārstāvēja Libekas *Daugavas Vanagus*, iegūstot 9,5 punktus un *DV* Rietumvācijas valdes dāvātos rakstāmgalda piederumus. 2. vietu un JKS nod. pie 323. MSO/MT vienības dāvātos tautiskā stilā darinātos grāmatu vākus līdz ar grāmatu ieguva V. Segliņš – 6,5 punkti, bet 3. vietu A. Dartavs – 6,5 punkti un VLSP dāvāto safjana dokumentu mapi. Balvas tika pasniegtas arī 4.–7. vietai un pārsteiguma balva – pēdējai vietai.

Izmantojot gadījumu, ka Badsalzuflenā bija pulcējušies visi labākie latviešu šachisti vienkopus, tika noorganizētas divas draudzības spēles ar vācu šacha klubiem – 26. aprīlī Zolingenā ar *Solinger Schachklub 1911* un 6. maijā ar Detmoldas *Schacklub Paulsen*. Pirmajā spēlē varēja piedalīties tikai pieci LS šachisti, kuri atradās ceļā no dienvidiem uz ziemeļiem un solingenieši Jānis Liepiņš ar savu dēlu Oļģertu Liepiņu, un arī MSO šachisti no tuvējās Menchengladbachas. Spēli latvieši zaudēja ar 4–8, tomēr jāņem vērā, ka viņiem bija jāspēlē neatpūšoties pēc ceļa un ar saīsinātu apdomas laiku, jo ceļā bija aizkavējušies 2,5 stundas. Otrā spēle notika pēc turnīra un tajā piedalījās visi turnīra dalībnieki, izņemot A. Dartavu. Spēle risinājās līdzīgi un beidzās 5,5–5,5.

1956. g. no 11.–12. febr. Augustdorfā, *Döenkrug* telpās notika Vācijas latviešu galda tenisa meistarsacīkstes. Sacīkšu atbildīgais vadītājs bija Ēriks Priedītis – VLSP galda tenisa nozares vadītājs, tehniskais vadītājs – Otomārs Poruks, Augustdorfas ģimnāzijas sporta vadītājs, bet kā tiesneši darbojās paši meistarsacīkšu dalībnieki, zaudētājam paliekot pie galda un tiesājot nākamo spēli. Vīriešu vienspēlē otro gadu pēc kārtas uzvarēja Juris Alksnis (Augustdorfas ģimnāzija), 2. vietā – Imants Feifs (8850 LS Kaizerslauterna), trešais – Visvaldis Dukāts (323. MSO/MT Bīlefelda). Dubultspēlē uzvarēja Visvaldis Dukāts un Daumants Hāzners, 2. vietā atstājot Juri Alksni un Helmūtu Freimani. Komandu spēlēs, kuras notika ārpus Vācijas latviešu meistarsacīk-

stēm, uzvarēja Augustdorfas ģimnāzisti, 2. vietā JKS Kaizerslauterna, 3. vietā – 323. MSO/MT Bīlefelda).

EIROPAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES BASKETBOLĀ 1956

2. Eiropas meistarsacīkstes basketbolā notika Bruchmīlbachā 1956.gadā no 27. līdz 29.martam 4099. LS rotas techniskajā izkārtojumā. Līdzdalību pieteica Vācijas, Anglijas un Zviedrijas latviešu izlases vienības. Lielākā daļa no Francijas latviešu basketbolistiem tobrīd jau bija devusies uz ASV. Sākotnējā iecere par ASV un Kanadas latviešu vienības piedalīšanos arī nebija reāla. Turnīra raitākas norises labad VLSP ierosināja izveidot otru Vācijas komandu, kuru veidoja LS un MSO basketbolisti, kas neiekļuva pirmās izlases sastāvā. Vācija I (Žanis Šenbergs, Ojārs Kocers, Arnolds Avotiņš, Jūlijs Kadelis, Tālivaldis Karps, Ivars Alberts, Kārlis Dekteris, Arnolds Liepnieks, Juris Zirdziņš, Imants Beķeris un Ilmārs Sockis) ieguva Eiropas latviešu meistarvienības tituli, 2. vietā Zviedrija (Juris Reneslācis, Edmunds Janovskis, Paulis Standzenieks, Vitolds Freibergs, Gunārs Osis, Gunārs Kraulis, Jānis Teriņš, Jānis Breikšs, Leons Brands, Jānis Ritums), 3. vietā – Anglija (Ansis Mauriņš, Aivars Šmits, Ēriks Ješinskis, Uldis Priedītis, Andrejs Sproģis, Arvīds Kārkliņš, Vitalijs Švirksts, Edgars Antens, Tālivaldis Zariņš), bet 4. vietā Vācija II (Eižens Auželis, Roberts Cēlējs, Rūdolfs Dzenis, Ēriks Koņeckis, Arvīds Janovskis, Helmuts Mastiņš, Imants Lapiņš, Maigonis Graudiņš, Vilis Malta). Meistarsacīkšu laikā notika arī neliels starpgadījums. Anglijas latviešu vienības protesta rezultatā notika pārspēle starp Vācijas I un Anglijas vienībām. Tiesnešu kļūmes dēļ E. Ješinskim bija jāatstāj laukums ar četrām piezīmēm. Arī otrajā pārspēlē Anglija zaudēja ar 28–43.

1. vietā Vācija, 2. vietā Zviedrija, 3. vietā Anglija.

Rezultāti: Vācija I – Anglija 59–43
Vācija I – Vācija II 49–35
Zviedrija – Anglija 48–38
Zviedrija – Vācija II 70–27
Anglija – Vācija II 67–22

Sūtņa K. Zariņa balvu piešķīra 2. ELM labākajam punktu guvējam Jānim Teriņam (Zviedrija). Latviešu darba kopas balvu – ceļojošo žurnālistu balvu piešķīra Žanim Šēnbergam kā labākajam Vācijas latviešu basketbolistam.

VĀCIJAS LATVIEŠU SPORTA PĀRVALDES DARBĪBA 1957–1960

50. gadu beigās latviešu sacensībās piedalījās vieni un tie paši sportisti. Jauniešus piesaistīt sportam bija iespējams tikai lielākajos latviešu centros – Augustdorfā, Oldenburgā un Memingenā. Mazākos centros trūka sporta instruktoru. Arī latviešu rotās jauniešu bija maz.

1957. gadā Vācijas latviešu Sporta Pārvaldes darbības 4. gadā uz VLSP delegātu pilnsapulci pulcējās tikai amerikāņu zonas LS sporta komitejas pārstāvji, JKS un *DV* pārstāvji, bet Reinzemes sporta valde uz sanāksmi netika atsūtījusi savu delegātu.

1957. gadā 14. un 15. septembrī bija paredzētas Vācijas latviešu meistarsacīkstes basketbolā, volejbolā un eksternas sacensības vieglatlētikā, ko uzņēmas sarīkot Bruchmīlbachas LS rota. Tomēr sakarā ar izceļošanu angļu zonā sporta darbība krasi apsīka un, iztrūkstot angļu zonas komandai, nebija nozīmes vēlreiz sacensties tām pašām LS vienībām, kuras jau tikušās LS kausa izcīņā.

LS latviešu rotu sporta komiteja joprojām vadīja LS kausa izcīņu volejbolā, basketbolā, šachā un galda tenisā. Latviešu vienības zem nosaukuma VLSP piedalījās Reinzemes/Pfalcas *(Rheinland/Pfalz)* virslīgas meistarībā basketbolā, tomēr nevarēja piedalīties visās spēlēs. Volejbolā latviešu

vienība, ko pārstāvēja Kaizerslauternas sportisti, piedalījās 1. Vācijas rīkotajās starptautiskās volejbola sacensībās 1957. gada 13.–14. jūlijā Linkencheimā, kuŗās izcīnīja 4. vietu. Latviešu vienība nospēlēja vairākas draudzības spēles ar holandiešiem un Indijas vienību. Plānojot VLSP darbības plānu 5. darbības gadam bija iecere rīkot arī 3. Eiropas latviešu meistarsacīkstes basketbolā. Tomēr ekonomiskā situācija Vācijā vairs nebija labvēlīga tik plašu pasākumu rīkošanai.

1957. gadā 26. un 27. oktobrī Hanoverā notika pirmās oficiālās pēc kara Vācijas meistarsacīkstes volejbolā, kuŗas bija apvienotas ar Vācijas volejbola savienības (VVS) meistarību, vienībām sacenšoties divu mīnus sistēmas turnīrā. Atšķirība starp abām meistarībām bija tā, ka Vācijas meistarsacīkstēs varēja piedalīties tikai vācu klubu vienības, kuŗu sastāvu pārsvarā veidoja Vācijas pavalstnieki. Turpretim VVS meistarībā atļāva startēt visām komandām, kas bija VVS biedri. Abu meistarību spēles notika kopīgi, ar nosacījumu, ka komandas, kuŗas startē tikai VVS, nevar izsist no tālākās līdzdalības vienības, kuŗām bija tiesības cīnīties par Vācijas meistartituli. Vīriešu meistarībā startēja 7 vienības, VVS turnīrā klāt nāca Kaizerslauternas un Bīlefeldas *(Bielefeld)* sešnieki. VVS vadītājs labi pazina latviešu volejbolistus un augsti vērtēja viņu sniegumu dažādos vācu turnīros, kas sekmēja volejbola spēles attīstību Vācijā. Kaizerslauternas vienība bija trīskārtēja Vācijas latviešu meistarvienība, bet bīlefeldieši 1957. gadā *YMCA* Eiropas meistarsacīkstēs izcīnīja 1. vietu. Abas latviešu vienības bija krietni pārākas par vācu vienībām un savstarpējā spēlē noteica arī turnīra uzvarētāju. Ar 15:13, 15:8 un 15:9 pārāki bija Kaizerslauternas latvieši, tā izcīnot VVS meistartitulu *(Deutscher Verbandmeister)*. Uzvarētāju sešniekā spēlēja: V. Kūliņš, V. Krēgers, O. Bērziņš, I. Feifs, Dreimanis, Platups un A. Janovskis. Bielefeldas MSO izlase bija papildināta ar H. Mastiņu un R. Cēlēju, bez tam spēlēja Bergmanis, J. Toms, R. Balodis un V. Krauja.

VĀCIJAS LATVIEŠU ŠACHA MEISTARĪBAS TURNĪRS 1957

1957. gadā no 16. līdz 22. februārim M-Gladbachā 201. MSO/WS vienības sarīkojumā notika Vācijas latviešu šacha meistarības turnīrs. Tajā piedalījās 10 dalībnieki – I. Balodis (LS Etlingena), R. Bērziņš (MSO/WS M-Galadbacha), K. Dancītis (MSO/WS M-Gladbacha), Klāvs Diezgans (LS Kaizerslauterna), Augusts Ķuze *(Wildflecken/Rhon)*, K. Mūrnieks (MSO/WS M-Gladbacha), V. Neiburgs (MSO/WS M-Gladbacha), A. Pērkons (MSO/WS Rotenberga), V. Segliņš (LS Kaizerslauterna) un A. Tipsis (LS Etlingena). Turnīrā vienādu punktu skaitu ieguva V. Neiburgs, A. Tipsis un K. Diezgans – pa 7 punktiem. Pēc Bergera-Sonneborna sistēmas uzvara piešķīra V. Neiburgam.

1956. un 1957. gadā VLSP šacha nozare noorganizēja blakus kārtējiem turnīriem un komandu spēlēm arī korespondencšacha turnīru *Latviešu gambīts*. Turnīrs sākās 1956. gadā 12. maijā, piedaloties I. Balodim, J. Liepiņam, J. Cīrulim, A. Ķuzem, V. Neimanim un A. Tipsim. Sakarā ar to, ka no turnīra izstājās V. Neimanis un J. Liepiņš, turnīrs noslēdzās 1957. gada 11. martā ar šādiem rezultātiem: A. Tipsis – 5,5 punkti, 2., 3. vietu dalīja I. Balodis un J. Cīrulis – ar 5 punktiem katrs, 4. v. – A. Ķuze, 5. J. Liepiņš.

VĀCIJAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES GALDA TENISĀ 1957

1957. gadā no 2. līdz 3. aprīlim Bīlefeldā 323. MSO/MT vienības atpūtas telpās notika Vācijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā. Vīriešu vienspēlēs jau trešo gadu pēc kārtas uzvarēja Juris Alksnis (Augustdorfas ģimnazija) un arī 2. vietu izcīnīja ģimnāzists – Verners Valdmanis un Edgars Abrats (DV Augustdorfa). Vīriešu dubultspēlēs uzvarēja Juris Alksnis un Jūlijs Kadelis (7566 LS). Šoreiz komandu spēles ietilpa Vācijas latviešu meistarsacīkšu izcīņā. Piedalījās LS rotu komanda, 323. MSO/MT komanda, Augustdorfas ģimnazija un JKS komanda. Atkal labākie bija ģimnazisti – Tenis Bērziņš, Juris Alksnis un Verners Valdmanis.

EIROPAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES ŠACHĀ UN GALDA TENISĀ 1957

1957. gadā laikā no 20. līdz 23. aprīlim Bradfordā Latviešu sporta pārvalde Lielbritānijā rīkoja 2. Eiropas latviešu meistarsacīkstes šachā un galda tenisā. Ceļa izdevumi uz Angliju bija jāsedz pašiem sportistiem, jo *DVF* Anglijas un Trimdas sporta klubs Bradfordā gādāja tikai par uzturu un apmešanos. Komandas sastāvā bija paredzētas 3 vietas galda tenisistiem un 4 šachistiem. Naudas trūkuma dēļ no Vācijas sacensībās varēja piedalīties tikai šachisti: Fricis Cinovskis no Libekas, kuŗam *DV* organizācija sedza visus ceļa izdevumus, Aleksandrs Dartavs no Kaizerslauternas, kuŗam daļēji sedza 8361 Lbr. Svc. rota un LS sporta komiteja un A. Tipsis, kuŗu arī daļēji atbalstīja LS sporta komiteja, un Viktors Neimanis. Šacha turnīra dalībnieku vidū bija 11 Anglijas latviešu šachisti ar meistariem J. Lāci un A. Ansbergu priekšgalā. Piedalījās arī Augusts Adlers no Zviedrijas. Spēlējot pēc Šveices sistēmas sešās kārtas, uzvaru turnīrā svinēja Arvīds Tipsis ar 5,5 punktiem. Ar tikpat punktiem 2. vietā Fricis Cinovskis, trešais – Jānis Lācis.

PĀREJAS POSMS NO 1961. GADA LĪDZ 1980. GADAM

Līdz ar Vācijas Latviešu sporta pārvaldes darbības izbeigšanos, vairs neturpinājās organizēts latviešu sports. Pie *DV* Rietumvācijas informācijas nozares darbojās sporta referents, kas reizē bija *DV* Rietumvācijas sporta sekcijas vadītājs. Viņa uzdevumi bija veicināt un koordinēt sporta darbību nodaļās, kā arī organizēt *DV* Rietumvācijas šaušanas sacensības sporta šaušanā ar mazkalibra šauteni un pieteikt dalībniekus globālām sacensībām šaušanā un šachā.

Pirmā sekcija sporta šaušanā ar mazkalibra šauteni nodibinājās 1960. gadā pie *DV* Osnabrikas nodaļas. Tajā laikā tur bija iespējams šaut tikai no atbalsta, nevis pēc starptautiskajiem noteikumiem 3 stāvokļos, jo dalībnieki bija invalidi un gados vecāki cilvēki. Neilgi pēc tam šaušanas sekcijas nodibinājās arī pie *DV* Minsteres un Bīlefeldes nodaļām. 1968. gadā šaušanas sekcija nodibinājās arī pie *DV* Menchengladbachas un *DV* Izerlonas nodaļām. No 1973. gada līdz 1983. gadam sporta referents bija Arvīds Kalniņš no *DV* Menchengladbachas nodaļas.

DV MINSTERES NODAĻAS SPORTS

1948. gada 2. aprīlī Augustdorfā nodibināja *Daugavas Vanagi* nodaļu. Pirmajā dibināšanas sapulcē pulcējās 23 iniciatori, no kuŗu vidus izvēlēja pagaidu valdi: priekšsēdis Juris Leimanis, vicepriekšsēdis – Ādolfs Krasts, sekretārs – Antons Grigalis, valdes locekļi – Jānis Celms un Jānis Gercāns. Drīz pēc tam biedru sapulcē izvēlēja pirmo pastāvīgo valdi: Juris Leimanis, Jānis Celms, Antons Grigalis un Eduards Karūsa. Tas bija izceļošanas laiks un daudzas nometnes likvidēja. Augustdorfā ieradās bēgļi no Blombergas, Ēversburgas un Bedburgas *(Bedburg)*, Lērtas *(Lehrte)* un citām nometnēm. Viņu vidū bija arī latviešu sportisti. 1951. gada rudenī *DV* Augustdorfas nodaļas volejbolisti kā pirmie izcīnīja Brachtas MSO vienības dāvāto ceļojošo sudraba kausu. Nodaļas sportisti ar labiem panākumiem cīnījās pie šacha un galda tenisa galdiem. 1955. gadā, palielinoties izceļošanai, sportiskā rosība apsīka. Samazinājās arī *Daugavas Vanagi* biedru skaits, daudzas nodaļas likvidējās vai apvienojās. Augustdorfas nometnes barakās atradās arī Latviešu ģimnāzija un internāts. 1957. gadā kopā ar ģimnāziju uz Minsteri pārcēlās arī Latviešu Centrālās Komitejas birojs un *Daugavas Vanagu* Rietumvācijas valde. Arī *DV* Augustdorfas nodaļas biedri nolēma pārcelt savu nodaļu uz Minsteri. Šī pārcelšanās turpmāk nodrošināja *DV* Minsteres nodaļai zināmas priekšrocības, jo tās sekcijās vienmēr nodarbojās Minsteres latviešu ģimnazijas audzēkņi. *DV* Minsteres nodaļā nodibināja šaušanas sporta sekciju, kuŗa izvērtās par vienu no veiksmīgākajām, par ko liecināja vesela rinda izcīnītu kausu un trofeju. Nodaļas īpašumā pārgāja izcīnītie četri *DV* Rietumvācijas valdes V. Januma kausi. Centīgo darbu un treniņus vadīja daudzkārtējais valdes priekšsēdis Al-

frēds Sternbergs, vēlākajos gados ar panākumiem sekciju vadīja makšķernieks vecmeistars Raimonds Daniševskis un ilggadējais valdes priekšsēdis Jānis Neimanis. Ik pārgadus nodaļa rīkoja *DV* Rietumvācijas šaušanas sacensības, kurās 80. gadu beigās bez Minsteres piedalījās vairs tikai Menchengladbachas nodaļa.

SPORTS *DV* MENCHENGLADBACHAS NODAĻĀ

"Kad 1958. gadā likvidēja pie Britu Reinas armijas nodarbinātās transporta un sardžu vienības *(MSO-WS)* un vīri jaunas dzīves un darba vietas atrada plašākā apkārtnē, tad izsīka arī plānotās un organizētās sporta nodarbības un sacensības. Starplaikā Menchengladbachā bija radusies relatīvi spēcīga *Daugavas Vanagi* nodaļa, kuŗā iekļāvās biedri no apkārtnē likvidētajām *DV* nodaļām (Brachtas, Valdnīles un Fīrzenes). Tā radās doma nodibināt sporta sekciju pie *DV* Menchengladbachas nodaļas. Par sporta sekcijas dibināšanas datumu menchengladbachieši uzskata 1968. gada 23. maiju, kad uz nomaksu nopirka mazkalibra šauteni un uzsāka pirmos vingrinājumus sporta šaušanā. Neilgi pēc tam kāds labvēlis sekcijas rīcībā nodeva arī automatisko mazkalibra pistoli un saspiesta gaisa ieročus. Lai dabūtu no vācu policijas attiecīgus ieroču turēšanas atļaujas, pieci "vanagi" nobeidza kursus pie *Rheinische Schutzenbund.* Papildus bija arī jāiestājas kādā vietējā, pie *Rheinische Shutzenbund* reģistrētā vācu sporta šaušanas biedrībā. Apmēram tajā pašā laikā izdevās bezmaksas lietošanā iegūt pēc visiem drošības noteikumiem izbūvētu privātu sporta šautuvi.

Kopš dibināšanas sporta sekcijas dalībnieki katru gadu piedalījušies *DV* Vācijas gadskārtējās šaušanas sacensībās ar mazkalibra šauteni, kur dažādās klasēs izcīnījuši daudzas pirmās vietas. Četras reizes šādas sacensības tika izkārtotas pašu mājās, bet visbiežāk gladbachieši brauca cīnīties uz Minsteri. Dažus gadus šīs sacensības izkārtoja arī Bīlefelda un Izerlona. Katru gadu notika arī vietējās šaušanas sacensības Lejasreinas latviešu un *DV* Menchengladbachas nodaļas apjomā.

Neskatoties uz intensīvām nodarbībām sporta šaušanā, šķiet, ka visiemīļotākais "sporta" veids menchengladbachiešiem tomēr vienmēr bija "zolīte", kurai bija visvairāk piekritēju. To spēlēja nodaļas mītnē katru svētdienu, to spēlēja arī nodaļas šautuvē Amernā no ugunslīnijas brīvie strēlnieki. Šīs spēles meistarsacensībās nereti piedalījās tuvu pie 20 dalībniekiem. Interesanti atzīmēt, ka zolītes uzvarētāji vinnestu nekad nepaturēja sev, bet to meta porcelāna "brīnumsivēnā", ko 1–2 reizes gadā "kāva" un no tā izņemtās vācu markas nodeva sporta sekcijas vajadzībām.

Vēl bez minētiem sporta nodarbību veidiem spēlēja šachu, galda ķimpeli, novusu, galda tenisu un svieda šautriņas. Visos minētos sporta veidos ikgadus rēgulāri rīkoja meistarsacīkstes. Izcīnītās ceļojošās balvas un citas godalgas ziedoja tautieši vai arī iegādāja par saviem līdzekļiem. Visās nodarbībās aktīvi piedalījās arī Latviešu biedrības biedri ar tās priekšsēdi Robertu Akmentiņu priekšgalā. Daži varbūt smīnēs un teiks, ka zolīte taču nav nekāds sports! *DV* Menchengladbachas nodaļas sporta sekcijas dalībnieki par to savas galvas nelauza, jo viņiem ir nesvarīgi, par ko "zinātnieki" strīdas. Viņiem visam pāri stāv sports jeb līdzīgas nodarbības, kas spēj ieinteresēt un pulcēt dažāda vecuma tautiešus un sporta gars, ar ko visām lietām pieiet" – tā aprakstīja šo laiku *DV* Menchengladbachas nodaļas valdes ilggadīgais priekšsēdis Reinholds Skadiņš.

DV RIETUMVĀCIJĀ SACENSĪBAS ŠAUŠANĀ

1962. gada oktobrī *DV* Osnabrikas nodaļa sarīkoja sacensības šaušanā. Tas bija aizsākums *DV* Rietumvācijas valdes dāvātās ceļojošās balvas izcīņai starp *DV* Bīlefeldas, *DV* Minsteres un *DV* Osnabrikas nodaļām. Šāvēju komandām. Vēlāk pievienojās arī Hanoveras, Izerlonas *(Iserlohn)*, Menchengladbachas *(Mönchen-Gladbach)* nodaļas. Pirmajā izcīņā uzvarēja osnabrikieši. Komandā bija O. Dimpers, A. Černavskis un A. Libeks. Individuāli labākais bija V. Krauja no Bīlefeldas transporta vienības. No 1968. gada šos kausus sauc par pulkveža Viļa Januma kausiem. Bez tam vēl

DV Rietumvācijas gadskārtējās šaušanas sacensībās izcīnīja mūžīgi ceļojošo plaketi individuālā šaušanā un ceļojošo kausu jaunatnes klasē.

1972. gadā *DV* Menchengladbachas nodaļas valdes priekšēdis Oļģerts Lapiņš šaušanas sacensībām Izerlonā dāvāja kausu izcīņai šaušanā no 3 stāvokļiem. 1985. gada *DV* Rietumvācijā sacensības šaušanā notika Menchengladbachā J. Šūlmeistara, J. Rudzīša un R. Daniševska vadībā. Par mūžīgi ceļojošo jaunatnes kausu sacentās 4 jaunieši. To izcīnīja K. Kārkliņš (ar 84 p). Vispārējā C klasē, stāvus no atbalsta šaujot, 1. v. S. Daniševska – 92, R. Sproģis – 91, Varēvics – 88 p. Komandu D kl. sacensībās ar 3 dalībniekiem katrā komandā, minsterieši trešo reizi pēc kārtas izcīnīja pulkv. V. Januma kausu, iegūdami to savā īpašumā. Minsteres komandā šāva S. Daniševska, J. Neimanis un R. Sproģis. Pārējās komandas sastāvus veidoja Minsteres latviešu ģimnāzijas audzēkņi.

MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNĀZIJA UN LATVIEŠU SPORTS

Par Minsteres latviešu ģimnāzijas sākumu uzskata 1946. gada sākumā dibināto Detmoldas ģimnāziju. Toreiz kādā sniegainā janvāra vakarā restorānā *Frische Quelle* Detmoldas kūrvietā Hudesenā pulcējās ģimnazijas dibināšanas sēdes dalībnieki, kuŗus sasauca paidagoģijas profesors Ed. Pētersons. Šajā sēdē nolēma uzsākt skolas darbu 15. februārī, gan tikai ar ģimnazijas pirmo klasi. Šinī dienā tad arī sākās stundas LCK (Latviešu centrālā komiteja) telpās, Hermaņa ielā. Ģimnazijas pirmais direktors bija Dr. Heronims Tichovskis, kuŗš to vadīja no 1946. gada 14. februāŗa līdz 1946. gada 18. jūnijam.

1946. gada vasarā Detmoldai – toreizējai latviešu "galvaspilsētai" pāri gāja emigrācijas vilnis, likvidējot nometnes un līdz ar to arī skolas. Detmoldas ģimnaziju pārcēla uz Augustdorfu. Šeit apvienoja Augustdorfas pamatskolu ar ģimnaziju. Pirmā ģimnazijas vieta bija DP nometnes mūra baraciņa, kuŗas otrā galā atradās nometnes policija. Vēlāk ģimnazijas rīcībā nodeva divas dēļu barakas, kur vienā notika mācību darbs, bet otrā novietojās internāts. Skolas soli stāvēja arī gaitenī, un viena pamatskolas klase savu darbu veica tur. Internāta baraka bija gaužām bēdīgā stāvoklī, ar cauru jumtu. Tā tomēr savā paspārnē uzņēma tos, kas skolā bija ieradušies no citām Vācijas vietām un divas audzēknes bija no Zviedrijas un viena no Francijas. Skolas sākumu aprakstīja Egons Āboliņš, Augustdorfas skolas inspektors, ALA izdotajā biļetenā, 1959. gadā Nr. 1. Vēlāk tai pievienoja arī Grēvenes un Blombergas ģimnazijas. 1949. gada 15. decembrī no Grēvenes uz Augustdorfu atnāca tās direktors Ansis Dreimanis, kas savā laikā Latvijā vadīja Talsu ģimnaziju.

Blombergas latviešu ģimnazijā bija sportā aktīvi skolēni. Ģimnazijas basketbola un volejbola komandā spēlēja Vanags, Miķelsons, Stirājs, Rumbachs un Dārziņš. Kad Blombergas nometnē nodibinājās *YMCA*, tad tā pārņēma ģimnazijas komandu. 1946. gada pavasarī daudzi latviešu jaunekļi atgriezās no gūsta un turpināja pārtrauktās mācības. Viņi pastiprināja komandas sastāvu. Treniņus vadīja pieaugušo komandas spēlētājs Martinsons. Komandas sastāvā darbojās: Reveliņš, Stirājs, Vītols, Ērglis, Liepa un Rumbachs. Šādā sastāvā ģimnazijas komanda piedalījās *YMCA* rīkotajā nometnes turnīrā, kur startējot kā otrā komanda ieguva 2. vietu, zaudējot drāmatiskā cīņā lietuviešu ģimnazijai ar 27–30 (7–22). 1947. gada augustā komandas treniņus un vadību pārņēma Jānis Ērglis. Komandā spēlēja Ērglis, Briģis, Vanags, Rumbachs, Meilands un Kariss. Arī volejbolā ģimnazisti noorganizēja komandu. Skolā bija arī talantīgi šachisti, kuŗi veiksmīgi piedalījā gan nometņu turnīros, gan baltiešu sacīkstēs.

1947. gadā Rietumvācijā bija 100 pilna kursa latviešu pamatskolu un ap 50 gan pilna, gan nepilna kursa ģimnāziju. Šīs skolas apmeklēja ap 5000 audzēkņu, kas ap 1000 skolotāju vadībā centās svešā zemē tomēr iegūt latvisku izglītību. Jaunieši, kuŗi kaut kādu iemeslu dēļ palika Vācijā, pēkšņi atradās problēmas priekšā, kā pabeigt vidusskolu un turpināt mācības. Izrādījās, ka pats sarežģītākais jautājums bija jārisina tiem jauniešiem, kuŗi atradās pēdējās ģimnazijas klasēs. Piemēroties vācu skolas sistēmai bija sarežģīti, jo ne vienmēr vācu valoda bija apgūta tādā līmenī, un latviešu skolas programma atšķīrās no vācu skolas programmas.

1950. gadā, sākoties izceļošanai, tika apdraudēta skolas pastāvēšana. Direktoram Ansim Dreimanim, kurš skolu vadīja līdz 1963. gada 1. jūnijam, bija grūts uzdevums saglabāt latviešu ģimnaziju. Tomēr, spriežot pēc tā laika skolēnu atmiņām, Augustdorfas baraciņas un apkārtne bija skolēnu un skolotāju iemīļotas, jo atradās pašā nometnes malā pie meža. Tur bija arī armijas apmācību laukums, kur ierīkoja sporta laukumu. Paši audzēkņi iekārtoja mājīgāku internātu, pārbūvējot baraciņu. Rūpes sagādāja arī jauno, augušo bērnu papilduztura sagāde un mācību līdzekļu iegāde. Šeit izlīdzēja archibīskaps T. Grīnbergs. Mācību līdzekļus palīdzēja sarūpēt latviešu sabiedrības, organizāciju un draudžu ziedojumi.

1954. gadā par Augustdorfas latviešu ģimnazijā sporta nozares vadītāju sāka strādāt Otomārs Poruks. Viņa vadībā notika treniņi sporta spēlēs, vieglatlēikā un galda tenisā Jaunieši bija labi galda tenisisti, šachisti un arī volejbolā Augustdorfas ģimnāzija piedalījās ar savu vienību. 1953. gadā nodibinātā Vācijas latviešu sporta pārvalde centās atbalstīt un veicināt ģimnazijas sporta aktivitātes ar sporta inventāru, tāpat to darīja arī *Daugavas Vanagu* CV un Latviešu JKS.

1. Vācijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā, kas notika 1955. g. Augustdorfā, *Dorenkrug* telpās, piedalījās 6 Augustdorfas latviešu ģimnazijas skolnieces un 15 skolnieki. Juris Alksnis uzvarēja vīriešu vienspēlēs, bet sieviešu vienspēlēs Solveiga Sproģe. Dubultspēlē ģimnazisti Juris Alksnis un Daumants Hāzners uzvarēja Viktoru Kūliņu un Visvaldi Dukātu. Arī jauktajā dubultspēlē labākie bija ģimnazisti Solveiga Sproģe un Juris Alksnis, otrā vietā atstājot Irmu Avotu un Daumantu Hāzneru. 1. Eiropas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā un šachā notika 1955. gada 22.–24. aprīlī Ettlingenā (Vācija), Vācijas latviešus galda tenisā pārstāvēja arī Juris Alksnis (Augustdorfas ģimnazija).

2. Vācijas latviešu galda tenisa meistarsacīkstes 1956. g. Augustdorfā vīriešu vienspēlē otro gadu pēc kārtas uzvarēja Juris Alksnis. Komandu spēlēs, kuras notika ārpus Vācijas latviešu meistarsacīkstēm uzvarēja Augustdorfas ģimnazisti.

1957. g. Vācijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā vīriešu vienspēlēs jau trešo gadu pēc kārtas uzvarēja Juris Alksnis un arī otro izcīnīja ģimnazists Verners Valdmanis. Vīriešu dubultspēlēs uzvarēja Juris Alksnis (Augustdorfas ģimnazija) un Jūlijs Kadelis (7566 LS). Šoreiz komandu spēles ietilpa Vācijas latviešu meistarsacīkšu izcīņā. Atkal labākie bija ģimnazisti Tenis Bērziņš, Juris Alksnis un Verners Valdmanis. Diemžēl naudas līdzekļu trūkums un ģimnazijas vadības neatsaucība neatļāva nevienam no audzēkņiem piedalīties II Eiropas latviešu meistarsacīkstēs galda tenisā un šachā, kuras notika Bradfordā, Anglijā 1957. gadā.

Ģimnazijā mācījās arī labi vieglatlēti R. Liepiņš, A. Izande, H. Žukovskis, I. Cimziete. Ģimnazisti laikā no 1954. g. līdz 1956. gadam aktīvi un sekmīgi piedalījās Vācijas latviešu meistarsacīkstēs volejbolā, basketbolā, galda tenisā, šachā un Eiropas latv. meistarsacīkstēs galda tenisā. Vēlāk arī daži jaunieši papildināja *MSO/MT/WS* un LS rotu rindas, kur turpināja nodarboties aktīvi ar sportu.

1957. gada aprīlī Augustdorfas latviešu ģimnaziju pārcēla uz Minsteri, Grēvenes ielu. Līdz ar ģimnaziju pārcēlās arī *Daugavas Vanagu* CV, Latviešu centrālā komiteja. Pirmajā stāvā izvietojās virtuve – ēdamtelpa. Internāta telpas, kuras atradās mājas augšējā stāvā, bija plašākas un varēja uzņemt 60 skolēnus. Tāpat bez mācību telpām bija aula un televīzijas telpa. 1959. gadā ģimnazijā un pamatskolā kopā mācījās 90 skolēni, no tiem 59 – ģimnazijā, 31 – pamatskolā. Vācija atbalstīja latviešu ģimnaziju, dodot skolai telpas, apsildīšanu, apgaismošanu un 4 skolotāju algas. Šis pabalsts sedza pusi no skolas izdevumiem. Otro pusi – 6 skolotāju algas, mācību līdzekļus, internāta uzturēšanu, stipendijas un pabalstus sedza ar latviešu organizāciju piešķirtajiem sabiedriskajiem ziedojumiem.

Laikā no 1956. gadam līdz 1981. gadam latviešu basketbols Vācijā bija panīcis. Sardžu un darba rotas pamazām likvidējās, un arī aktīvie latviešu sportisti kļuva vecāki. Latvieši gan spēlēja vācu vienībās, bet par basketbola renesansi Vācijā varēja spriest tikai pēc Minsteres latviešu ģimnazijas audzēkņu panākumiem Minsteres skolu meistarībā un līdzdalībā vācu *UBC Münster* basketbola vienībā.

1965. gadā skolu pārcēla uz jaunām telpām Vīnburga ielā, kur blakus skolas telpām atradās internāts un sporta zāle. Tieši tad par MLĢ internāta un arī sporta dzīves vadītāju sāka strādāt Imants Balodis. Viņa aizrautība mudināja daudzus MLĢ audzēkņus pievērsties sportam. Basketbolu spēlēja ne tikai zēni, bet arī meitenes, piedaloties Minsteres skolu meistarībā. Arī volejbols netika aizmirsts. Kopš 1975. gada notika Minsteres latviešu volejbola turnīrs. 1995. gadā 3. decembrī tas notika 20 reizi. Sākumā šo turnīru rīkoja MLĢ un MLSK (Minsteres latviešu studentu kopa), bet pēdējos gados šī turnīra izkārtošanai daudz palīdzēja *DV* Vācijas sporta nozare ar I. Balodi kā pārstāvi. MLĢ skolēni vienmēr aktīvi piedalījušies arī galda tenisa, šaušanas un šacha sacensībās gan Vācijas latviešu, gan Eiropas latviešu mērogā. Par Minsteres latviešu ģimnazijas sporta vadītāju vēlākajos gados strādāja Viktors Kangeris – MLĢ abiturients, kas turpināja iedibinātās sporta tradīcijas.

No 1947. gada (kad notika pirmais izlaidums) līdz 1968. gadam ieskaitot, skolu 23 izlaidumos beiguši 142 skolēni, no tiem 76 zēni un 66 meitenes. Abitūrientu vecuma robežas bija no 16 līdz 24 gadiem. Sākot ar 1966. gadu starp abitūrientiem jau bija tādi, kas uz Minsteres latviešu ģimnaziju brauca no citām zemēm. Lielākā daļa pirmo izlaidumu audzēkņu, skolu pabeiguši, izceļoja. Arī tie, kas bija nodomājuši studēt, nepaguva iestāties Vācijas universitātēs, bet to darīja iecelošanas zemēs.

1971./1972. mācību gada sākumā skolēnu skaits bija 88, no kuriem 68 nāca no Vācijas, bet pārējie no ASV, Austrālijas, Anglijas, Kanadas un Zviedrijas. No 1980./1981. māc. gada skola tika pārveidota par ģimnaziju ar 9 klasēm. Kopš 1983. gada ģimnazijas saimniecība un pārvalde pārgāja latviešu rokās, bet skolu joprojām uzturēja Ziemeļreinas – Vestfāles sabiedrisko lietu ministrija. 1986. gadā par trimdas latviešu saziedotajiem līdzekļiem un ar vācu atbalstu uzcēla Latviešu centru Minsterē (LCM), kurā ietilpa arī ģimnazija un internāts. MLĢ bija privāta pilna laika vidusskola, kas iekļaujās Vācijas skolu sistēmā. Tā bija bilingliāla skola, kurā mācības notika gan vācu, gan latviešu valodā, sniedzot padziļinātas vācu valodas zināšanas, kas deva iespēju turpināt mācības Vācijas universitātēs. 90% skolas izdevumus sedza Ziemeļreinas – Vestfāles valdība un tikai 10% trimdas latviešu ziedojumi.

Minsteres latviešu ģimnazijā pulcējās jaunieši no ASV, Kanadas. Viņiem bija visas iespējas turpināt savas nodarbības sportā. 1975. gada MLĢ meiteņu volejbola komandā spēlēja Baiba Liepiņa, Venta Rudovica un Lilita Lielzuika, kuras iesāka spēlēt volejbolu Gaŗezera sporta laukumos. Pret vācu vienībām vienībai palīdzēja MLĢ audzinātājas Dace Ince (ASV), Minsteres universitātes studente un bijusī MLĢ audzēkne Anita Biķe no Vācijas.

1975. gadā Minsteres latviešu ģimnazijā bija izveidojusies spēcīga basketbola vienība. Tajā jau gadu iepriekš spēlēja Pēteris Salmiņš un Jānis Cipulis (Vācija), Arvīds Mūrnieks (ASV), Jānis Zeidaks (Kanada). Tiem pievienojās Kārlis Bandenieks un Atis Freimanis (abi Kanada) un Jānis Muižnieks (ASV). Pirmajās sacensībās vienība pret Minsteres universitātes pirmā kursa studentiem guva uzvaras (105–59, 116–79). Tikai vienu punktu jauniešu vienība zaudēja Minsteres latviešu studentu kopai (70–71), kuras sastāvā spēlēja Viktors Kangeris, Juris Trauciņš, Visvaldis Liepa, Kārlis Kangeris un Mārtiņš Zandbergs. Minsteres skolu meistarībā latviešu vienība izcīnīja tiesības spēlēt finālā.

Basketbolisti piedalījās Minsteres skolu meistarībā sacenšoties ar Paskāla, Šillera, Paulīnes un Šlauna ģimnāzijām. Labākie sportisti spēlēja Minsteres Universitātes basketbola kluba *(UBC Münster)* vienībā. Rēgulāri notika MLĢ ceļojošā kausa izcīņa basketbolā. kurā piedalījās Minsteres studentu un skolēnu sastādīta komanda *Maratons*, *Minsteres latviešu studentu vienība*, *MLĢ* un Vācijā studējošo latviešu jauniešu vienība.

Līdzās basketbolam sportistus pulcēja arī galda teniss. 1979. gadā MLĢ turnīrā piedalījās 26 dalībnieki. Meiteņu grupā sacentās 5 dalībnieces, zēnu grupā līdz 16 gadiem uzvarēja 11 gadus vecais Ilmars Abrats. Vīriešu meistarībā piedalījās 12 dalībnieki, kuŗi līdzīgās spēlēs tikās katrs ar katru. Uzvarēja pieredzējušais Edgars Abrats no Ķelnes. 80. gados MLĢ sporta treneŗi bija Edvīns Pūris,

Georgs Cāzers un Pēteris Elferts. Zēni ar labiem panākumiem piedalījās Minsteres skolu meistarībā basketbolā un volejbolā.

Latviešu JKS vadītājs A. Ludriksons atbalstīja un veicināja MLĢ jaunos sportistus. Kopš 1975. gada notika JKS ceļojošā kausa izcīņa volejbolā, kurā piedalījās MLĢ, Minsteres, Bonnas un Ķelnes latviešu studentu vienības. 1982. gadā MLĢ volejbola turnīrā piedalījās arī divas sieviešu vienības. 1983.gadā gadskārtējā Vācijas volejbola turnīrā. piedalījās piecas komandas. 1. vietu izcīnīja Minsteres latviešu studentu kopa, 2. un 3. vietu Ķelne/Bonnas abas vienības, 3. vietā MLĢ zēni, bet pēdējā vietā ģimnazijas meitenes. 1. vietas ieguvēji bez ceļojošā JKS0 kausa saņēma arī Rietumvācijas *DV* dāvāto kausu.

1982. gada oktobrī Minsteres latviešu jaunie basketbolisti viesojās Stokholmā, kur tikās ar Stokholmas JKS latviešu un zviedru *KFUM Central* jauniešu izlasēm, uzvarot abās spēlēs. Minsteres Latviešu ģimnāzijas spējīgākie jaunie basketbolisti spēlēja un trenējās vietiejās universitātes *UBC Münster* vienībās. Jānis Veidis, kas līdz šim mācījās ASV, 1983. gada sezonā kopā ar Klāvu Balodi spēlēja *UBC B* vienībā.

1987. gada aprīlī JKS komanda kā līdzvērtīga šīs apvienības biedrs pirmoreiz piedalījās *YMCA* Eiropas galda tenisa meistarsacīkstēs Zolingenā. MLĢ audzēkņi rēgulāri piedalījās Vācijas *YMCA* tradicionālā stafetē "Mēness gaismā" Reitā *(Rheydt)*. 1988. gadā skrējiens notika 10. reizi, piedaloties 25 vienībām ar 3000 dalībniekiem. 12 latviešu ģimnazijas audzēkņi fiziskās audzināšanas skolotāja Pētera Elferta vadībā veica 108 apļus 880 metru garumā apkārt pils parka dīķim. Latviešu vienība ieguva 8. vietu.

DV Minsteres šaušanas sekcijā līdzās veterāniem piedalījās MLĢ audzēkņi.

1987. gadā Minsteres vācu *Schützenhof* šautuvē notika *DV* Menchengladbachas un *DV* Minsteres nodaļu šaušanas sacensības ar mazkalibra šauteni. Aizvadītajos gados sacensību rezultāti bija mainīgi. Reizēm uzvarēja rūdītie sardžu vīri, citreiz Minsteres jaunatne. Šoreiz individuālās sacensībās pārāki bija gladbachieši ar savu labāko šāvēju R. Sproģi, kas uzvarēja meistarklasē un vispārējā klasē. Toties komandu cīņā labāki izrādījās Minsteres I komanda (A. Berklāvs, R. Spoģis, Nollendorfs). Jauniešu klasē, kur cīnījās tikai minsterieši, uzvarēja Nollendorfs.

1992. gadā *DV* Minsteres nod. aicināja piedalīties plkv. V. Januma kausa izcīņas sacensībām šaušanā starp Menchengladbachas un Minsteres nodaļām. 19 mazkalibra šautenes sporta cienītāji, to starpā 4 dāmas, ieradās, lai noteiktu veiksmīgākos četrās disciplīnās: jauniešu, vispārējā un meistaru klasē. Minsteriešiem bija 10 dalībnieki, reinzemiešiem – 9.

Jauniešu klasē pieciem Minsteres zēniem un vienai meitenei stājās pretī A. Sproģe no *DV* Menchengladbachas. Viņa ieņēma 3. v., atzīstot minsteriešu Freiberga un Saulīša pārākumu. Vispārējā klasē rezultāti bija vienlīdzīgāki: Lejasreinas dalībnieks R. Sproģis un minsteriete I. Freimane sasniedza vienādu rezultātu – 87 p. un uzvarētāju R. Sproģi izšķīra augstāks koeficients. 3. v. R. Spoģis, 4. v. A. Dambergs, 5. v. R. Skadiņš (abi Menchengladbacha).

Komandu sacensībā menchengladbachiešu 1. komanda (R. Spoģis, A. Makleris un L. Martinsons) tik tikko pieveica savu 2. komandu (A. Dambergs, J. Graudušs un A. Sproģe), ar 266 pret 264. 3. v. izcīnīja Minsteres II – jauniešu komanda (Saulītis, Vecbērza un Freibergs). Aiz viņiem palika Minsteres I (J. Neimanis, R. Spoģis un L. Grantiņš), Menchengladbachas III un Minsteres III.

Meistaru klasē, šaujot stāvus bez atbalsta, no ceļa un guļus, sacensības nobeidza trīs dalībnieki: 1. v. R. Sproģis – 133 p. (no iesp. 200), 2. v. R. Spoģis – 130, 3. v. Freibergs – 120.

EIROPAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES ŠACHĀ 1961–1979

3. Eiropas latviešu šacha meistarsacīkstes risinājās **1961. gadā** no 28. līdz 30. martam Bingenā pie Reinas. Neskatoties uz mazo dalībnieku skaitu, tās izvērtās par interesantu un saistošu šacha sarīkojumu. Savu meistartitulu saglabāja A. Tipsis no Vācijas. Arī 2. vietā ierindojās Vācijā dzīvojošais I. Popis, bet 3. vietu ieguva A. Adlers (Zviedrija).

1964. gada 27. martā Londonā atklāja 4. Eiropas latviešu meistarsacīkstes šachā. Šoreiz dalībnieku pulks bija visai prāvs – 16 šachisti: 11 mājinieki (no Anglijas), četri no Vācijas un viens no Zviedrijas. Turnīrs atkal risinājās pēc Šveices sistēmas septiņās kārtas. Ar sešiem punktiem turnīra noslēgumā uzvaru guva Imants Popis no Vācijas. Puspunkts mazāk Jānim Liepiņam (junioram) no Vācijas, bet 3. vietā vienīgais dalībnieks no Zviedrijas – Paulis Ozoliņš. Turnīra jaunākais dalībnieks bija 15 gadus vecais Andris Abakuks, kas ar iegūtajiem četriem punktiem kopā ar Arnoldu Mazīti dalīja 6. vietu.

1967. gada 25. oktobrī Minsterē 5. Eiropas latviešu šacha meistarsacīkšu turnīru atklāja LCK un *DV* priekšnieks Vilis Janums. Ģenerālsekretārs A. Bērziņš nodeva pirmo reizi izcīņai *DV* Vācijas zemes valdes dāvāto ceļojošo kausu. Eiropas latviešu meistarsacīkstēs iekļāva arī ātrspēles turnīru. Iniciātors Jānis Liepiņš, seniors, nodeva izcīņai Reinzemes latviešu biedrības dāvāto ceļojošo kausu, ko saņēma ātrspēles meistars. Meistarsacīkstēs piedalījās 16 dalībnieki, no kuŗiem 12 bija no Vācijas. Angliju pārstāvēja Arnolds Mazītis, bet Zviedriju – Paulis Ozoliņš. Turnīra noslēgumā trim dalībniekiem bija vienāds punktu skaits. Meistara titulu ieguva Arvīds Tipsis, 2. vietā A. Mazītis, bet 3. vietā Minsteres students Kārlis Kangeris. Ātrspēles meistara titulu pārliecinoši izcīnīja Oļģerts Liepiņš, 2. vietā atstājot savu brāli Jāni V. Liepiņu, junioru, 3. v. – A. Tipsis.

1969. gadā 6. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs risinājās Bradfordā (Anglija) no 5. līdz 7. aprīlim. Lieldienu sestdienā uz turnīra atklāšanu bija ieradušies 3 šachisti no Vācijas – J. V. Liepiņš, O. Liepiņš un A. Osis, 3 šachisti pārstāvēja Londonu, un 4 – vietējie bradfordieši. Pirmo reizi Eiropas latviešu šacha meistaru izcīnīja Oļģerts Liepiņš, 2. vietā – Andris Abakuks (Anglija), 3. v. – Arnolds Mazītis (Anglija). Ātrspēles turnīrā uzvarēja J. V. Liepiņš, aiz sevis atstājot O. Liepiņu un A. Mazīti.

1971. gada aprīlī Lieldienu laikā Stokholmā notika 7. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs. Piedalījās 12 šachisti no trim Eiropas zemēm: A. Mazītis un K. Lauks no Anglijas, A. Osis, O. un J. V. Liepiņi no Vācijas, A. Ābele, P. Ozoliņš, O. Miezis, H. Zālītis, A. Leitis, A. Laucis un K. Variņš no Zviedrijas. 1. vietu individuālā turnīrā izcīnīja J. V. Liepiņš, 2. v. O. Miezis, bet 3. vietā O. Liepiņš. Ātrspēles turnīrā nepārspēts palika O. Liepiņš.

1973. gadā Menchengladbachā notika 8. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs. **1975. gadā** Londonā – 9. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs. **1977. gadā** Straumēnos (Anglijā) – 10. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs. Oļģerts Liepiņš – Eiropas latviešu šacha meistars. **1979. gadā** Minsterē no 11. līdz 16. aprīlim MLĢ internāta telpās notika 11. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs.

VĀCIJAS LATVIEŠU VIENOTAS SPORTA ORGANIZĀCIJAS ATJAUNOŠANA

1979. gadā Eiropas latviešu dziesmu svētkos Visbijā (Zviedrijā) notika LSPB pārstāvju sēde. Šeit radās doma atjaunot organizētu latviešu sporta sacensības Eiropas mērogā. Imants Balodis, MLĢ internāta vadītājs un jauno sportistu treneris kopā ar Minsteres jauniešiem uzņēmās sarīkot Eiropas latviešu basketbola meistarsacīkstes, kuŗās piedalītos Anglijas, Vācijas un Zviedrijas latviešu izlases.

Latviešu sportu Rietumvācijā pārzināja Latviešu Centrālās Komitejas sporta nozare, kas sadarbojās *DV* RV (Rietumvācija) sporta nozari, JKS un un citām pie Tautas kopības piederošām latviešu sporta kopām. Koordinatora lomu uzņēmās Imants Balodis, kas vadīja LCK un *DV* RV sporta nozari. Rietumvācijā darbojās Minsteres studentu sporta kopa, MLĢ vienības, TT Špicha, Bonnas – Ķelnes sastādītās volejbola vienības, Lejasreinas šacha kopa, *DV* RV šaušanas sekcija, kā arī LCK/*DV* sporta nozaru izveidotās RV izlašu vienības. Aizvadīto četru gadu laikā, kopš atsākās organizētais latviešu sports Rietumvācijā, ar LCK sporta nozares iniciatīvu bija noorganizētas Eiropas un Rietumvācijas latviešu galda tenisa un šacha meistarsacīkstes, Eiropas latviešu basketbola meistarsacīkstes 1981. un 1983. gadā, volejbola turnīri Minsterē un Spichā, *DV* Rietumvācijas latviešu šaušanas meistarsacīkstes.

ŠACHS

1982. gadā Minsteres latviešu ģimnāzijas kultūras dienu izskaņā notika šacha ātrspēles turnīrs, kurā izcīnīja tā dēvēto Rīgas kausu. Piedalījās 7 šachisti, katram sacenšoties ar katru divas 5 min. partijas. Sīvas cīņas risinājās 1. vietas dēļ. Tikai par puspunktu iepriekšējā gada uzvarētājs Pēteris Sondors (Bonna) pārspēja Robertu Martinsonu no Firzenes.

1984. gadā dziesmu svētkos Minsterē notika tradicionālais ātrspēles turnīrs. Līdz šim dziesmu svētkos Hamburgā, Londonā, Ķelnē, Toronto, Visbijā, Minchenē un citās vietās latviešu šachisti vienmēr tikās savos tradicionālajos ātrspēles šacha turnīros, par ko agrāk vienmēr rūpējās Jānis Liepiņš sr. Rietumvācijā. 1983. gadā, viņam aizejot aizsaulē, šo turnīra organizēšanu uzņēmās LSP pārstāvis Rietumvācijā Imants Balodis, lai saglabātu viņa piemiņu un nepārtrauktu tradīciju. Minsterē piedalījās 19 šachisti no Eiropas, ASV, Venecuēlas un Austrālijas. Pēc 5 stundu ilgas spēkošanās ar 16 uzvarām un 2 zaudējumiem 1. vietu ieguva Edgars Šneiders no ASV. Viņam ceļojošo Liepiņa piem. balvu pasniedza Jānis V.Liepiņš jr.

GALDA TENISS

1980. gada 10. maijā Minsterē notika Vācijas latviešu atklātās meistarsacīkstes galda tenisā. Par meistara nosaukumu sportisti cīnījās divās vecuma grupās: vīrieši un jaunieši. Meistarsacīkšu vadību atradās LCK sporta referenta Guntara Martinsona un Edgara Abrata rokās. Vīriešu grupā startēja 17 dalībnieki, viņu vidū viesis no Anglijas – E. Piķelis. Turnīra finālā tikās V. Valdmanis un E. Abrats, kuri kā kādreizējie skolas biedri, kā jauni zēni bija piedalījušies pēdējās Vācijas latviešu meistarsacīkstēs Bīlefeldā 1957. gadā. Šoreiz uzvarēja Verners Valdmanis (Kaizerslauterna), atstājot 2. vietā Edgaru Abratu (Bonna). Zēnu grupā līdz 16 gadiem piedalījās 7 dalībnieki. Jau pirmajā spēlē tikās līderi Ilmārs Abrats un Dainis Mjartjans. Nezaudējot nevienu spēli, I. Abrats kļuva par turnīra uzvarētāju. Komandu cīņā laika trūkuma dēļ tomēr neizdevās noskaidrot uzvarētāju.

1983. gadā Minsterē notika 5. Rietumvācijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā individuāli un vienībām. Piedalījās 16 dalībnieki, pārsvarā jaunieši. Meistara nosaukums izšķīrās E. Abrata un R. Liepiņa spēlē. Ar 3–1 (25–27, 21–5, 21–16, 21–11) uzvarēja Edgars Abrats. Vienību sacensībās labākās sekmes guva reinzemieši – Edgars un Ilmārs Abrati, G. Mārtinsons, J. Liepa.

1984. gadā Minsterē notika nu jau gadskārtējās Rietumvācijas atklātās meistarsacīkstes galda tenisā. Piedalījās 17 dalībnieki no Vācijas, Anglijas un pat daži jaunieši no ASV. Turnīra pirmo vietu sadalījums bija noteicošais kandidātu atlasei startam 1. GLM. Individuālā turnīrā uzvarēja Verners Valdmanis no Manheimas, 2. vietā – nepilnus 16 gadus vecais Ilmārs Abrats (Spīcha), 3. v. – Edgars Abrats. Jaunatnes klasē pārliecinoši uzvarēja Arvīds Lemchens (Pineberga). Vienību spēlē labākie bija V. Valdmanis, R. Liepiņš, T. Urdze un V. Kangeris, saņemot glabāšanā Vācijas LCK un korporācijas *Gersicania* ceļojošos kausus.

VOLEJBOLS

1985. gada gadskārtējais Vācijas latviešu volejbola turnīrs Minsterē bija ieinteresējis rekordskaitu dalībnieku – 7 vienības ar 50 spēlētājiem. Bez mājiniekiem – Minsteres latv. ģimnazijas un Minsteres latv. Studentu kluba, kā arī Ķelnes un Bonnas apkārtnes volejbolistiem – pirmo reizi startēja izlase, sastādīta no Pinebergas, Bīlefeldas, Marburgas un Kaizerslauternas spēlētājiem ar nosaukumu *Puisēni*. Vēl piedalījās MLĢ *Pablo*, MLĢ meitenes, *TTC Spicha*. Izšķirošā sacensībā Ķelne – Bonna pieveica MLSK ar 2–1 (15–7, 10–15, 15–10). Uzvarētājiem spēlēja G. Cāzers, V. Kangeris, M. Zandbergs, A. Neimanis, F. Kristbergs, V. Rudovica un M. Zvaigzne.

Reinzemes apkārtnes latviešu volejbolisti jau kopš vairākiem gadiem pulcējās *TTC Spīchas* volejbola komandā un gadu gājumā Minsterē un arī pašu rīkotajos turnīros sasniedza labus rezultātus. 1985. gadā Ķelnē *DIK Frankonia* rīkoja gadskārtējo volejbola turnīru, kurā blakus divām *DIK* un divām beļģu komandām (viena sieviešu) no *Oudenaards* piedalījās arī latviešu *TTC Spicha*. Spēlējot katram ar katru divus setus, pēdējā kārtā latvieši tikās *DIK I* par 2. un 3. vietu un uzvarēja abos setos 15–11, 15–10. Turnīrā labākā bija beļģu otrā vienība, kurā spēlēja trīs beļģu līgas spēlētāji. Latviešu vienībā spēlēja Ansis Upīte, Jānis Stāls, Bruno Šķēle, Harijs Inde, Inta Badūne, Anita Bike, Silvio un Edgars Abrati, Paulis Apinis un Klaus Smirnovs.

1987. gada decembrī MLĢ un MLSK rīkotais latviešu gadskārtējais volejbola turnīrs Minsterē pulcināja astoņas vienības ar 50 dalībniekiem. Sacenšoties divās grupās, Minsteres latviešu studentu kopa (MLSK) pārspēja MLĢ I un Ķelnes apkārtnes latviešu studentus. Otrajā grupā labākā vienība bija MLĢ II, kas pārspēja Ķelnes Veterānus un sastādīto vienību. Pusfinālā MLSK zaudēja Ķelnes *Veterāniem* un MLĢ I zaudēja MLĢ II. Finālā Ķelnes *Veterāni* nepadevās ģimnazistu vienībai MLĢ II, zaudējot pirmo setu 10–15 un, apņēmīgi cīnoties, uzvarēja 15–3 un 15–11. Veterānu sastāvā B. Šķēle, M. Dreimanis, I. Abrats, H. Inde, E. Abrats un A. Upīte. MLĢ II vienībā: V. Rozentāls, T. Brauns, A. Rūtenberga, A. Kākulis, A. Muzikants un R. Porāts.

DAUDZCĪŅAS SACENSĪBAS

80. gados populāra kļuva septiņcīņa Menchengladbachas *DV* sportistu vidū, kad gadu nasta vairs neļāva aktīvi līdzdarboties. Šīs sacensības sākās rudenī un beidzās nākamā gada jūnija sākumā. Daudzcīņā ietilpa pat dažas olimpiskās disciplīnas un dažas no Latvijas līdzpaņemtas izdarības, kā novuss un zolīte.

DV sporta nozare ierosināja rīkot pieccīņas sacensības, kurā sacentās galda tenisā, novusā, šachā, šaušanā ar gaisa pistoli un šauteni. **1987. gadā** sacensībās piedalījās *DV* Menchengladbachas, *DV* Minsteres un *DV* Ķelnes nodaļas sportisti. Katrā pieccīņas disciplīnā piedalījās divu personu vienība. Galda tenisā labākie bija tēvs un dēls Edgars un Ilmārs Abrati (Ķelne). Novusā sekmīgākie bija *DV* Menchengladbachas spēlētāji Ž. Varēvičs/K. Dancītis. Šachā pārliecinoši uzvarēja Olģerts Liepiņš.

LATVIEŠU JKS STARPTAUTISKĀ APRITĒ

Latviešu Jaunatnes Kristīgā savienību *(JKS/YMCA)* 1987. gada marta beigās Romā notikušajā Eiropas *YMCA* apvienības sēdē vienbalsīgi uzņēma par pilntiesīgu biedru Eiropas *YMCA* apvienībā. Tas bija gandrīz vēturisks notikums, un JKS darbinieku vairāk nekā 40 gadu nepārtrauktās un neatlaidīgās darbības rezultatā trimdas latviešu organizācija tika uzņemta šajā apvienībā. No trimdiniekiem vēl tikai poļi sastāvēja Eiropas *YMCA* apvienībā. Latviešu JKS un sportisti līdz šim aktīvi bija piedalījušies *YMCA* starptautiskās meistarsacīkstēs un konferencēs un bija ieguvuši jau sen *de facto* atzīšanu, un dažreiz izdevās arī izkārt Latvijas karogu, bet pirmo reizi Latvijas karogs oficiāli atradās starp pārējo 7 Eiropas nacionālo *YMCA* savienību dalībniekiem Eiropas *YMCA* galda tenisa

meistarsacīkstēs 24.–26. aprīlī Skjērnā *(Skjerna)* Dānijā. Piedalījās dāņi, grieķi, latvieši, skoti, somi, vācieši un zviedri. Meistarsacīkstes risinājās starp sieviešu, meiteņu, vīriešu un zēnu komandām gan vienspēlē, gan dubultspēlē. Latviešu JKS piedalījās ar vienu vīriešu (Edgars Abrats, Ilmārs Abrats un Visvaldis Drunks) un vienu zēnu (Mārtiņš Gobiņš un Toms Urdze) komandu. Kaut arī šajās meistarsacīkstēs latvieši ierindojās pēdējā vietā, tomēr iegūtā pieredze, it sevišķi jauniešiem, bija vērtīga.

EIROPAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES 1981–1991

BASKETBOLS

1981. gadā pēc 25 gadu pārtraukuma Minsterē notika 3. Eiropas latviešu meistarsacīkstes basketbolā, kurās piedalījās Vācijas, Zviedrijas I un II (Stokholmas *Tālava*) un Anglijas latviešu izlases. Turnīrs bija veltīts nesen aizsaulē aizgājušā Zviedrijas LSP priekšsēža Jāņa Rituma piemiņai. Eiropas latviešu basketbola meistara titulu un kausu *Latvijas brīvībai* izcīnīja Vācijas latviešu komanda, kuru veidoja jaunā paaudze, kas pārsvarā bija mācījusies turpat Minsterē: Gunārs Balodis, E. Galiņš, Austris Grasis, Reds Hausermanis, Viktors Kangeris, V. Liepa, G. Martinsons, Ralfs Niedra, Ansis Upīte, Pēteris Sondors, un Juris Trauciņš. Vācijas komanda saņēma arī J. Rituma kausu. Līdzās pieaugušo sacensībām notika arī zēnu (1964. g. un jaunāku) komandu turnīrs, kurā piedalījās MLĢ (Minsteres Latviešu ģimnazija), vācu *UBC Münster* un Zviedrijas latviešu zēnu vienība. Jaunatnes sacensībās uzvarēja MLĢ. Arī turpmākajās Eiropas latviešu meistarsacīkstēs basketbolā Vācijas vienībās – *Old boys*, izlasē un jauniešu vienībā – pārsvarā spēlēja MLĢ audzēkņi.

4. Eiropas latviešu meistarsacīkstes notika Minsterē, **1983. gadā** no 21. līdz 22. maijam. Ja pirms diviem gadiem notikušās latviešu meistarsacīkstes bija uzdrīkstēšanās, tad šoreiz tās bija labi plānotas sacensības. Tas liecināja, ka dažu gadu laikā latviešu basketbola saime bija kļuvusi par latviešu sabiedrības sastāvdaļu. Tajās piedalījās arī senioru (vecāki par 30 gadiem) komandas, par meistarsacīkšu galveno balvu sacentās 3 vienības no Zviedrijas – Zviedrija I, Stokholmas JKS Tālava un Gēteborgas *Baltic*, Vācija I un Vācija II. Meistarsacīkšu pēdējā spēlē starp Zviedriju I un Vāciju I izšķīrās Eiropas latviešu meistara tituls. Tikai ar minimālu pārsvaru uzvarēja Zviedrija I – 65:64, kuras vienībā spēlēja: Pēteris Teriņš, Mārtiņš Teriņš, I. Jaunzems, A. Lūkins, A. Strautmanis, Andrejs Ritums un A. Freimanis. Jaunai meistarvienībai kausu pasniedza Latvijas valstsvienības spēlētājs un pirmo Eiropas latviešu meistarvienības dalībnieks Aleksandrs Vanags no Francijas. Veterānu sacensībām *DV* CV dāvāto kausu izcīnīja Zviedrijas *Old Boys*, kuri ar 63:47 uzvarēja Vāciju. Zviedrijas veterānu izlases kodolu veidoja Stokholmas JKS *Tālava* spēlētāji, papildināti ar A. Ritumu un A. Strautmani no Zviedrijas I vienības un R. Tepferu no Gēteborgas. Vācijas veterānu rindās spēlēja galvenokārt MLĢ kādreizējie skolēni, kuri, dzīvojot Vācijas dažādās pilsētās, satikās tikai sporta laukumā. Vācijas vienības rindās V. Kangeris, P. Sondors, A. Grasis, A. Urdze, M. Zandbergs, R. Niedra, A. Pērkons, F. Kristbergs un I. Balodis.

5. Eiropas latviešu meistarsacīkstes notika **1985. gadā** no 6. līdz 7. aprīlim Minsterē. Šoreiz bez izlašu spēlēm, kurās noskaidroja Eiropas latviešu meistarvienību, notika arī latviešu klubu vienību spēles. Tajās piedalījās: Stokholmas JKS *Basket* un Stokholmas *Tālava*, Gēteborgas *Baltic*, Minsteres *SK – Rīga*, izcīnot A. Vanaga piemiņas kausu.

Labāko Eiropas meistarvienību basketbolā noskaidroja starp Vācijas un Zviedrijas latviešu izlasēm, jo nepiedalījās Anglijas vienība. Apmēram 150 skatītāju ar interesi gaidīja Vācijas un Zviedrijas latviešu izlases vienību sacensību, jo iepriekšējās reizēs katra bija guvusi pa uzvarai. Šoreiz Zviedrijas sastāvā iztrūka Mārtiņš Teriņš, bet Vācijas rindās vairs nespēlēja MLĢ bijušie spēlētāji Pincers,

Budrichs un Grava. Spraigā cīņā uzvarēja Vācijas latviešu izlase ar 65:62, kuŗas sastāvā spēlēja: Jānis Veidis, Gunārs Balodis, Klāvs Balodis, Viktors Kangeris, Ralfs Niedra, Dainis Mjartjans, G. Cāzers, G. Spoģis. Arī veterānu sacensībās piedalījās tikai Vācijas un Zviedrijas latviešu *Old Boys*. Zviedrijas izlases sastāvu veidoja Stokholmas *Tālava* spēlētāji, kuŗus papildināja R. Tepfers no Gēteborgas. Vācijas vienībā spēlēja bijušie MLĢ audzēkņi. Saistošā cīņa beidzās ar Vācijas *Old Boys* uzvaru 66:63 (35–34). Vācijas veterānu vienībā spēlēja V. Kangeris, V. Liepa, S. Pērkons, T. Urdze, M. Zandbergs, A. Grasis un Rubenis. Zviedrijas vienībā – A. Strautmanis, M. Jūrmala, A. Ritums, R. Tepfers, A. Eiche, I. Eiche, Jānis Zālamans, Kārlis Kangeris, R. Čanka un M. Slokenbergs. Sacensību noslēgumā pirmo reizi notika spēle starp Eiropas latviešu izlasi, kuŗa gatavojās I. Latviešu globālajām spēlēm Kalamazū, un vācu *UBC Münster* pastiprināto vienību. Eiropas izlasē spēlēja: R. Niedra, G. Balodis, K. Balodis, J. Veidis, V. Kangeris (visi Vācija), Ivars Jaunzems (Zviedrija), Matis Dzērvēns, Michaels Zilvestris, M. Teriņš, Eriks Danauskis (visi Zviedrija). Eiropas latviešu izlase uzvarēja 88:80. Par labākajiem Eiropas latviešu izlases spēlētājiem atzina Gunāru Balodi un Pēteri Teriņu.

6. Eiropas latviešu meistarsacīkstes notika **1987. gadā** no 1. līdz 2. maijam Minsterē. Pēc ilgāka pārtraukuma meisarsacīkstēs piedalījās arī Anglijas latviešu izlase. Sacensībās starp Eiropas latviešu klubu komandām A. Vanaga piemiņas turnīrā piedalījās: Stokholmas JKS *Tālava* un JKS *Basket*, Gēteborgas *Baltic*, Anglijas *Abrene-Metro*, Vācijas SK *Rīga* un LCM *Milži* vienības. Komandas bija sadalītas grupās, un spēles laiks bija 2x12 min. Finālā tikās JKS *Basket* un LCM *Milži*. Spēles sākumā ritēja līdzīga cīņa, un puslaikā *Milži* bija vadībā 15–13, tomēr labāki izrādījās Zviedrijas latvieši, kuŗi izcīnīja A. Vanaga piemiņas kausu.

Sacensībās par *DV* CV piemiņas kausu veteräniem un celojošo Latvijas kausu piedalījās Vācijas, Zviedrijas un Anglijas latviešu basketbola izlases. Abās finäla spēlēs savā starpā sacentās Vācijas un Zviedrijas latviešu izlases. *DV* CV ceļojošā kausa finäla spēlē Zviedrijas veteräni bija labi sagatavojušies un ar 67–45 pārspēja Vācijas veterānus. Zviedrijas veterānu izlasē spēlēja A. Strautmanis, M. Jūrmala, A. Leimanis, A. Ritums, A. Eiche, I. Eiche un R. Tepfers. Vācijas veteräni: V. Kangeris, A. Grasis, G. Martinsons, A. Upīte, T. Urdze, Zveja, U. Grasis un V. Liepa.

Par Latvijas kausu ar mainīgām sekmēm pēdējos gados cīnījās Zviedrijas un Vācijas latviešu izlases. Šoreiz abām vienībām trūka labākie spēlētāji, kas spēlēja virslīgā Gunārs Balodis (Vācija) un Mārtiņš Teriņš (Zviedrija).

Šoreiz labākie izrādījās Zviedrijas latvieši, pārspējot Vācijas latviešus ar 61–53. Par Eiropas labākiem latviešu basketbolistiem atzina Pēteri Teriņu. kuŗš ieguva Imanta Štāla piemiņas kausu un Ralfu Niedru, kas saņēma latviešu žurnālistu un Vācijas JKS balvu.

7. Eiropas latviešu meistarsacīkstes notika **1989. gadā** no 4.–6. maijam Minsterē. No Stokholmas, kopā ar dziesmu dienu lieluzveduma dejotājiem, ar lielo busu ieradās JKS *Tālavas*, JKS *Basket* un Gēteborgas *Baltic* spēlētāji. Viņiem pievienojās Anglijas un Vācijas latviešu sportisti. Spēlējot 2x15 min., A. Vanaga piemiņas turnīrā klubu komandām piedalījās: Minsteres SK, Stokholmas JKS un JKS *Tālava*, Ziemeļjūras komanda, kuŗā bija apvienojušies Gēteborgas, Anglijas un MLĢ basketbolisti. Finālā tikās SK *Rīga* un JKS *Basket* vienības. Neskatoties, ka "zviedru" vienībā spēlēja brāļi Pēteris un Mārtiņš Teriņi, Minsteres SK *Rīga* uzvarēja ar kopējo cīņas sparu 45–43 (22–20). Minsteres SK *Rīga* vienībā spēlēja: K. Balodis, V. Kangeris, R. Ābele, P. Elferts, R. Pincers, E. Ziediņš, A. Mičenoks un G. Spoģis. JKS *Basket*: M. Teriņš, P. Teriņš, A. Ritums, A. Strautmanis, L. Muzikants, V. Kalniņš un T. Grīns.

DV CV dāvātā kausa izcīņā satikās Zviedrijas un Vācijas latviešu basketbola veteräni.Tā kā Vācijas vienībā pēdējā brīdī pietrūka vairāki spēlētāji, tad līdzi spēlēja Vilis Krištopans no Latvijas. Tas arī nolieca svaru kausu Vācijas sastādītās vienības labā, neskatoties ka spēles galotnē A. Leimanim (Zviedrija) izdevās gandrīz izlīdzināt rezultātu 44–45. Tomēr Vācijas sastādītā

uzvarēja 53:48. Vācijas vienībā spēlēja: V. Krištopans (Latvija), V. Kangeris, M. Zandbergs, A. Grasis, V. Liepa, A. Upīte un J. Trauciņš. Zviedrija: A. Leimanis, A. Ritums, V. Kalniņš, A. Strautmanis, J. Grīns, A. Eiche, R. Čanka, A. Grīnbergs un R. Tepfers.

Cīņā par Latvijas kausu atkal tikās Zviedrijas un Vācijas latviešu izlases. Spēle bija līdzīga līdz pēdējai sekundei, un laimīgāki izrādījās Zviedrijas latvieši, kuŗi uzvarēja ar 75:74 (47–46). Zviedrijas vienības sastāvā spēlēja: P. un M. Teriņi, E. Danauskis, V. Kalniņš, A. Ritums, L. Muzikants, A. Strautmanis. Vācijas vienības sastāvā: G. un K. Baloži, R. Ābele, R. Pincers, P. Elferts, V. Kangeris, E. Ziediņš, G. Spoģis, A. Minčonoks.

Īpašu godināšanu saņēma Zviedrijas basketbola veterāns Andrievs Eiche, kas Eiropas latviešu meistarsacīkstēs tika piedalījies kopš pirmajām 1954. gadā notikušajām pirmajām sacensībām. Par labāko spēlētāju atzina Mārtiņu Teriņu, kas uzglabāšanā pārņēma Imanta Štāla piemiņai veltīto ceļojošo kausu. Tradīcijām bagāto latviešu žurnālistu 1954. gadā dāvāto kausu ieguva Viktors Kangeris. *DV* RV valdes dāvāto kausu sekmīgākajam punktu guvējam A. Vanaga piemiņas turnīrā izcīnīja Klāvs Balodis.

Sacensību norisē notika arī Eiropas latviešu basketbola izlases spēle ar Minsteres vācu *DJK Maratona* vienību. Izlasē spēlēja: M. Teriņš, P. Teriņš, E. Danauskis, V. Kalniņš, G. Balodis, K. Balodis, R. Ābele, J. Filks, R. Pincers. Latvieši uzvarēja ar 95–63. 1990. gadā Eiropas latviešu vienība ieradās Rīgā uz Olimpiskās nedēļas sacensībām.

1991. gadā 8. Eiropas latviešu basketbola meistarsacīkstes notika no 9. līdz 11. maijam Minsterē. Basketbola dienas ievadīja MLĢ ceļojošā kausa izcīņa. Šajā jaunatnes turnīrā piedalījās MLĢ vienība, Šillera un Reklinghauzena Petrinuma ģimnazijas zēni. MLĢ vienību papildināja Rīgas 47. vidusskolas nu jau bijušais audzēknis – Uģis Janaitis, kas mācījās MLĢ. Petrinuma ģimnaziju MLĢ puiši pārspēja ar 69–45, un finālā viņi tikās ar ar savu seno pretinieku Šillera ģimnaziju, kuŗai viņi bija zaudējuši Minsteres skolu meistarībā. Sava trenera Klāva Baloža vadīti, MLĢ pārspēja savus sāncenšus ar 81–58, izcīnot ceļojošo kausu. Vienībā spēlēja: Janaitis, Steckis, Šuberts, Singers, Krauklis, Ezers, Atvars, Kiperčuks, Līpe, Minčonoks, Smiltiņš un Zariņš. Jauniešu sacensību nobeigumā sekoja Latvijas veterānu vienības *Baltika – Rīga* – K. Strēlis, J. Kalniņš, J. Karpovs, E. Pāns, B. Drāke, T. Freimanis, A. Zeidaks, E. Dobelis, J. Jaunzems, J. Merksons, spēle ar Minsteres vācu *Maratona* vienības komandu, kuŗā ilgus gadus jau spēlēja MLĢ skolotājs Viktors Kangeris. Veterāni uzvarēja pārliecinoši ar 87–65.

Induļa Vanaga (Francija) tēva Aleksandra Vanaga piemiņai dāvātā ceļojošā kausa izcīņā piedalījās piecas vienības, kuŗu sastāvus veidoja spēlētāji no Gēteborgas, Stokholmas, Bonnas, Ķelnes, Minsteres un pirmo reizi no Latvijas – Rīgas. Vienības spēlēja jauktos sastāvos. Sacensības risinājās 2x12 min.

Baltika – Rīga pārspēja Eiropas VAK 60–14, MLĢ jaunieši sīvā cīņā pārspēja Stokholmas JKS *Tālavu,* kuŗas sastāvu veidoja Stokholmas un *Rīgas* spēlētāji, ar 50–46. SK *Minstere* cīņā par 3. vietu pārspēja JKS *Tālavu* ar 51–48. Turnīra finālā tikās *Baltikas* veterāni ar MLĢ jauniešiem. Šoreiz spēles iznākumu izšķīra īsais jauniešu rezervistu soliņš, jo beidzamās spēles 5 minūtēs sodu dēļ bija jāatstāj visiem MLĢ pamatsastāva spēlētājiem, līdz ar to uzvarēja veterāni ar 69–52. Turnīra izskaņā Vācijas LTK un *DV* dāvātās balvas pasniedza DV pārstāvis A. Burmeistars. Aleksandra Vanaga piemiņas kausu saņēma *Baltikas* vienība.

EIROPAS LATVIEŠU ŠACHA MEISTARSACĪKSTES 1981–1991

1981. gadā Straumēnos – 12. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs. Piedalījās 13 spēlētāji: 8 no Anglijas, 4 no Rietumvācijas un viens no Zviedrijas. Uzvarēja O. Liepiņš (Vācija), 2. vietā A. Tipsis (Vācija), 3. v. – P. Ozoliņš (Zviedrija). Ātrspēlē uzvarēja arī O. Liepiņš. Vienlaicīgi notika arī Vācijas latviešu šacha meistarības turnīrs.

1983. gadā Bērzainē (Rietumvācija) Lieldienās notika 13. Eiropas latviešu šacha meistarsacīkstes. Piedalījās viens no Zviedrijas, pieci no Anglijas un 14 no Vācijas. Ātrspēlē izcīnīja *DV* Menchengladbachas nodaļas dāvāto kausu, jo iepriekšējais palika O. Liepiņa personīgā īpašumā. Pirmo reizi izcīnīja arī O. Liepiņa dāvāto kausu Vācijas latviešu meistaram. Uzvarēja Pēteris Sondors (Vācija), 2. vietā A. Mazītis (Anglija), 3. v. – Andris Kalniņš (Vācija). Ātrspēles turnīrā uzvarēja A. Kalniņš, 2. vietā A. Mazītis (Anglija), 3. v. – A. Abakuks (Anglija).

1985. gadā Lieldienās 5.–8. aprīlī Straumēnos notika 14. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs. Piedalījās 13 latviešu šachisti: septiņi no Anglijas, pieci no Vācijas un viens no Zviedrijas. Turnīrs ritēja pēc Šveices sistēmas sešās kārtās. Pēc diviem riņķiem labākā pozīcijā bija Vācijas šachisti P. Sondors un A. Tipsis, vidū viņiem pievienojās Anglijas šachisti A. Abakuks un A. Mazītis, bet pēc priekšpēdējās kārtas 1. vietu no septītās šķīra viens vienīgs punkts! Pēdējā kārtā meistara titulu izšķīra tikai Buchholza vērtējums, kurš labvēlīgāks bija A. Abakukam. 2. vietā ar vienādu punktu skaitu P. Sondors (Vācija), 3. vietā – turnīra seniors A. Mazītis (Anglija), kas piedalījās Eiropas latviešu šacha sarīkojumos vairāk nekā 30 gadus. Turnīrā ar klusuma brīdi pieminēja aizgājušos Jāni Liepiņu, senioru un Frici Cinovski. Ātrspēles turnīru uzvarēja P. Sondors, 2. vietā A. Abakuks, 3. v. – A. Tipsis.

1987. gadā Lieldienu laikā no 15. līdz 20. aprīlim Anabergā (Vācijā) notika 15. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs. Piedalījās šachisti no Anglijas un Vācijas. Uzvarēja P. Sondors, 2. vietā A. Abakuks, 3. v. – A. Mazītis. Ātrspēles turnīrā, piedaloties 11 latviešu un vienam vācu šachistam, izvērtās par Oļģerta Liepiņa triumfu, kurš zaudēja tika A. Tipsim, iegūstot 21 p. no 22 iespējamiem. 2. vietā ar 19 p. P. Sondors, 3. v. – A. Tipsis ar 17 p.

1989. gadā notika 16. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs.

1991. gadā Bērzainē no tika 17. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīrs. Piedalījās Igors Ždanovs no Latvijas, V. Rullis no Anglijas, J. Gudrais no Holandes un Vācijas šachisti: J. Apinis, I. Grintāls, I. Popis, P. Sondors un A. Tipsis. Meistarsacensībās uzvarēja I. Ždanovs, zaudējot tikai 1/2 punktu pret I. Popi, 2. vietā atstājot P. Sondoru. 3. vietu turnīrā izcīnīja I. Popis. Ātrspēles turnīrā piedalījās septiņi šachisti. Arī šeit uzvaru guva I. Ždanovs, nezaudējot nevienu punktu, otrais P. Sondors, trešais palika A. Tipsis. Jauno ceļojošo kausu (iepriekšējais pēc trīs uzvarām bija pārgājis P. Sondora īpašumā) dāvāja *DV* plkv. O. Kalpaka nodaļa, saņēma I. Ždanovs un lūdza to uzglabāt Bērzainē.

EIROPAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES GALDA TENISĀ 1982–1984

1982. gadā 1. un 2. maijā Minsterē Rietumvācijas sporta saimes izkārtojumā notika Eiropas latviešu galda tenisa individuālās un vienību sacīkstes. Individuālājā turnīrā piedalījās 13 dalībnieki. 1. vietu izšķira savā starpā pieredzējušākie Vācijas spēlētāji. Bez zaudējuma Eiropas latviešu meistara nosaukumu izcīnīja Edgars Abrats (Ķelne), 2. v. V. Valdmanis (Manheima), 3. v. R. Liepiņš (Kaltenkirchena). Pēc tam risinājās Vācijas un Zviedrijas latviešu 5 vīru vienību turnīrs. Pārāki izrādījās Vācijas spēlētāji, kas uzvarēja "zviedrus" ar 9–0.

1984. gadā Eiropas latviešu galda tenisisti pulcējās Minsterē, kur dalībnieku rindās bija spēlētāji arī no Anglijas un ASV. 17 dalībnieku konkurencē noskaidroja uzvarētājus un arī kandidātus I Globālajām spēlēm 1985. gadā Garezerā. Vispārējā klasē uzvarēja Verners Valdmanis (Manheima) ar 9 punktiem. Tālākajās vietās ierindojās I. Abrats (Špicha) – 8, E. Abrats (Spicha) – 7, R. Liepiņš (Kaltenkirchena) – 6, T. Urdze (Olenburga) – 5, G. Martinsons (Mārburga), O. Blezūrs (Anglija), V. Kangeris (Minstere) un J. Veidis (ASV). Jaunatnes sacensībās uzvarēja Arvīds Lemchens (Pineberga). Vienību sacensībā R. Liepiņš, V. Valdmanis, T. Urdze, V. Kangeris pārspēja I. un E. Abratus, G. Martinsonu un O. Blezūru.

EIROPAS LATVIEŠU IZLASE 1. LATVIEŠU GLOBĀLAJĀS SPĒLĒS

1. LGM 1985. gadā Kalamazū, ASV, Rietumvācijas sportisti, kas ietilpa kopējā Eiropas latviešu sporta grupā bija pārstāvēti basketbolā, galda tenisā, šachā un šaušanā – kopā 12 aktīvi sportisti. Šachā Eiropas latviešu izlasi Rietumvāciju pārstāvēja Oļģerts Liepiņš un Pēteris Sondors. Kopā ar Andri Abakuku no Londonas Eiropas izlase pārspēja ASV latviešus divos rinķos. Galda tenisā Eiropas izlasi pārstāvēja sportisti no Rietumvācijas Edgars un Ilmārs Abrati un Raimonds Liepiņš. Līdz šim nevienu reizi neizdāca spēkos mēroties Eiropas un Ziemeļamerikas latviešu sportistiem. Spēku samērs bija labāks Ziemeļamerikas vienībām, ko pārstāvēja Detroitas, Grand Rapidu, Austrumpiekrastes un Kanadas sportisti. Spēcīgajā konkurencē Edgars Abrats ieguva 3. vietu. Šaušanas sportā Eiropas izlasi veidoja jaunie šāvēji no Zviedrijas un Vācijas, pievienojoties senioriem no Anglijas. Ar šauteni individuāli uzvarēja P. Grauds (Kanada). Vienībām Eiropa (B. Erdmanis, E. un G. Atāli – visi Zviedrijas, Sabīne Daniševska – Vācija, E. Krauze – Anglija) ierindojās 3. vietā.

Eiropas latviešu izlasi basketbolā pārstāvēja no Zviedrijas – Pēteris Teriņš, Andrejs Ritums, Matis Zērvēns, Eriks Danauskis, Ivars Jaunzems, Michaels Zilvestris, Vairis Kalniņš, no Vācijas – Ralfs Niedra, Viktors Kangeris, Klāvs Balodis un Gunārs Balodis. Izlasē iztrūka kādreiz Eiropas latviešu meistarsacīkstēs pārstāvētie Anglijas latviešu basketbolisti, kā arī Zviedrijas valstsvienības spēlētājs Mārtiņš Teriņš.

LATVIEŠI VĀCIJAS SPORTĀ

Latviešu sportistu vārds bija pazīstams Vācijā. Vispirms tie bija ledushokejisti Eriks Koņeckis, Rūdolfs Veide un Alfons Ansons, vieglatlēti Helmuts Mastiņš un Valdis Jasis.

MSO dienesta gaitas kā viens no pirmajiem izbeidza Eižens Auželis 1956. gada oktobrī. Mazliet vēlāk dienestu atstāja R. Cēlējs, H. Mastiņš, V. Jasis. Sporta gaitas latvieši tomēr turpinājās vācu klubā *TV 48 Mönchengladbach*, kur gadiem ilgi spēlēja volejbolu gan I, gan II komandā. Latviešus dažādos laikos pārstāvēja – V. Jasis, H. Mastiņš, R. Cēlējs, R. Dzenis, Vācietis, E. Auželis un T. Karps (kad strādāja Lezerkuzenē). Lielākos panākumus komanda guva 1967. gadā, Diseldorfā *(Dusseldorf)*, kad komanda Vācijas senioru klasē – 35 g. un vecāki, izcīnīja 3. vietu. Pusfinālā zaudēja *TSG Bergedorf* ar 1–2, bet cīņā par 3. vietu uzvarēja iepriekšējā gada uzvarētāju *SG Reutlingen* ar 2–1. Komandas sastāvā spēlēja H. Mastiņš, R. Cēlējs, R. Dzenis, E. Auželis, Vācietis un divi vācieši. 1968. gadā Freisingā tikai finālā zaudēja Hamburgas SV ar 1–2. Par Vācijas senioru vicemeistariem kļuva H. Mastiņš, R. Cēlējs, E. Auželis, Vācietis, ungārs *Pongratz* un vācieši *Hennek* un *Gabler*.

60. gadu sākumā Vācijā bija palikuši tikai daži desmit tūkstoši latviešu trimdinieku. Starp viņiem arī pāris duču šachistu, kas joprojām turpināja sacensties. Latviešu LS turpināja izcīnīt lielmeistara V. Petrova kausu šachā, ko 1954. gadā dāvāja latviešu LS rotu komiteja. 60. gados galvenie latviešu šachistu panākumu kaldinātāji Vācijā bija Arvīds Tipsis, Fricis Cinovskis un Liepiņu ģimenes pārstāvji – tēvs Jānis, dēli Oļģerts un Jānis. Jānis Liepiņš seniors nodibināja arī Vācijas latviešu meistara kausa izcīņu ātrspēlē. Šo kausu trīs reizes pēc kārtas ieguva Oļģerts Liepiņš, to paturot savā īpašumā. Taču visapbrīnojamākais no tā laika šachistiem bija Fricis Cinovskis, kas bija invalīds, taču, pateicoties sava gara spēkam, spēja sekmīgi uzvarēt daudzos šacha turnīros.

LIEPIŅI – ŠACHISTU ĢIMENE ZOLINGENĀ

Ģimenes galva Jānis Liepiņš savas šachista gaitas sāka savā dzimtā Rozēnu pagastā pie Salacas, vēlāk turpināja Rīgā, kur spēlēja pilsētas technikuma un VEF komandās. Par savu lielāko šacha panākumu viņš uzskatīja VEF kluba meistara titulu 1936./1937. g.

Kā kara bēgli Liepiņu ģimene ar trim Rīgā dzimušiem dēliem Oļģerts (1940. g.), Rūdolfu (1941. g.) un Jāni (1943. g.) nonāca Libekā, Ziemeļvācijā, toreizējā angļu zonā. DP nometņu laikā Jānis Liepiņš organizēja Latviešu Šacha Apvienības angļu zonas šacha individuālās meistarības un piedalījās kā Volterdingenas (pie Soltavas) nometņu meistari izcīņas finālā, kurā uzvarēja A. Raņķis. Turnīra laikā piedzima ģimenes vienīgā meita Lauma (1947. g.), un šacha draugi zobojās, ka vajadzēja ielikt šacha dievietes *Caissas* vārdu. Vēlāk viņas brālis Jānis 1966. gadā Minsterē nodibināja šacha klubu *Caissa*, tas vēl joprojām pastāv.

Neskatoties uz lieliem uztraukumiem tanī dienā, laimīgais tēvs pieveica savu pretinieku Dr. J. Zemzaru, pielietojot sava paša izgudrotu īpatnējo atklātnes variantu, kuru humorīgi nosauca par "Ķīpsalas steķu gambītu". Šo aso spēles veidu viņš bija izgudrojis Rīgā, kopā ar saviem Latvijas Universitātes studiju biedriem atpūšoties pēc Daugavas peldes. Lai gan nevienā šacha teorijas grāmatā tā nebija pieminēta, tomēr ar šo atklātni viņš guva daudz uzvaru, vēlāk pat Zolingenas simultāna spēles sarīkojumā pieveicot bijušo pasaules meistaru Maksi Eivi.

Sākoties lielajam izceļošanas vilnim uz aizjūru, nometņu šacha dzīve arī beidzās. Aizbrauca uz ASV arī Latvijas šacha apvienības priekšsēdis A. Melnbārdis, un īslaicīgi viņa vietu izpildīja J. Liepiņš.

Vēl Soltavā, Lineburgas silarē 1949. gadā piedzima piektais bērns Tenis. Tanī pašā gadā J. Liepiņš noorganizē pēdējo angļu zonas meistarības turnīru Dedelstorfā ar Viktoru Pūpolu, Ojāru Celli un Aleksandru Liepnieku, kuri izceļo uz ASV, Arnoldu Rudzīti, kas kopā ar Kārli Mūrnieku aizbrauca uz Austrāliju. Vēlāk pie Vācijas Latviešu sporta pārvaldes šacha sekciju vadīja Jānis Cīrulis.

Likvidējoties nometnēm, Liepiņu ģimene pārcēlās uz Ķelni, pēc tam uz tuvo "nažu" pilsētiņu Zolingenu. Kā Ķelnē, tā Zolingenā J. Liepiņš spēlēja vietējos vācu šacha klubos, bet rūpes par ģimenes iztiku neļāva vairāk pieķerties savas dzīves hobijam – šacham. Tomēr 1956./1957. gadā viņš piedalījās Vācijas "latviešu gambīta" korespondencšacha sacensībās.

Zolingenā viņš ar panākumiem spēlēja 1911. gadā (tieši viņa dzimšanas gadā!) dibinātā šacha klubā, kas vēlāk zem *1868* vārda pulcināja internacionālos un lielmeistarus, un kļuva vairākkārtējs Vācijas meistars komandu sacensībās. Klubā iestājās arī dēli Oļģerts un Jānis, vēlāk arī Rūdolfs.

1959. gadā J. Liepiņš ar dēliem Oļģertu un Jāni piedalās Vācijas latviešu šacha meistarības turnīrā Kaizerslauternā. 18-gadīgais Oļģerts izcīnīja 1. v., tikai puspunktu zaudējot Arvīdam Tipsim, bet 15-gadīgais Jānis izcīnīja 5. vietu.

Turpmākie Liepiņu ģimenes panākumi šachā saistās ar Oļģerta un Jāņa uzvarām gan Zolingenas, Minsteres un Netetāles pilsētas meistarsacīkstēs, gan Vācijas latviešu un Eiropas latviešu meistarsacīkstēs.Tēvs Jānis Liepiņš sniedz daudzas korespondences latviešu šacha žurnālā *Šacha pasaule*, kas iznāk ASV, ar pseidonimu "salacietis". Viena no iemīļotākām spēlēm Liepiņiem ir ātrspēle, kur atsevišķi un kopā gūst vislabākos panākumus.

1963. g. Vācijas latviešu meistarsacīkstēs Bingenā Jānis ierindojas 2. v. aiz A. Tipša. Ātrspēles turnīrā piedalās 4 Liepiņi. Pirmais Oļģerts, otrais tēvs Jānis, Jānis jr. – 4. v. , Rūdolfs – 7. v. Kā skaists piedzīvojums Liepiņiem bija 1966. gadā Salonē (Francija), Zolingenas partnerpilsētā izcīnītais *Brailly* kauss starp 5 komandām. Individuālos turnīros Vācijā stiprākie pretinieki 60. gados bija etlingietis Arvīds Tipsis, bingenieši Viktors Neibergs un Imants Popis.

1964. gadā J. Liepiņš izcīna sava kluba sacensībās dalītu 1. vietu ar vēlāko starptautisko meistaru G. Capelanu un pāriet uz citu Zolingenas klubu, kur jau 1965. gadā kļuva pokāla meistars. Vēlāk viņš vinnē 5 reizes kluba meistarībā.

Liepiņu uzvaras Eiropas latviešu meistarības turnīros:

O. Liepiņš – 1967. g. Minsterē, 1969. g. Bradfordā, ātrspēlē 1971. g. Stokholmā, 1977. un 1981. g. Straumēnos (Anglija), 1985. g 1. LGM 1. v. arī ātrspēlē (Eiropas latviešu izlase vēl P. Sondors – Vācija, A. Abakuks – Anglija), 1987. g. Anaberga (Vācija)

J. Liepiņš jr. – ātrspēlē 1969. g. Bradfordā, 1971. g. Stokholmā, ātrspēlē 1973. g. Menchengladbachā, 1970. g. Toronto Latviešu dziesmu svētkos izcīna Dr. J. Zemzara dāvāto trofeju ātrspēlē.

1983. gadā, Jānim Liepiņam aizejot mūžībā, šacha draugi iedibināja sr. J. Liepiņa piemiņas kausu ātrspēles izcīņai. Oļģerts un Jānis tagad dzīvo Latvijā un izklaides pēc uzlaiž pa partijai Latviešu Biedrības šacha klubā.

ARVĪDS TIPSIS UN VISVALDIS DRUNKS – SPORTISTI, SPORTA DARBINIEKI

A. Tipsis dzimis 1926. gada 2. janvārī Valmieras apriņķa Rozēnu pag. Līdz ar iesaukšanu Latviešu leģionā nepaspēja pabeigt Valmieras ģimnāziju, kuŗu pabeidza tikai 1947. gadā Grēvenē. 1955. g. pārcēlās uz Etlingenu, kur iestājās 7132 būvinženieru rotā pie ASV armijas. Pēc tās likvidācijas strādāja vācu saimniecībā 25 gadus līdz aiziešanai pensijā. Pēc kara aktīvi darbojās JKS organizācijā. Viņš ir *DV* organizācijas biedrs no 1952. g. Ar panākumiem darbojies šacha laukā, vairākkārt izcīnot Vācijas un Eiropas latviešu meistara godu. Vairākus gadus bijis vācu pilsētu un šacha klubu meistars Detmoldā un Etlingenā. Uzvarēja arī 1. *DV* Globālā korespondences šacha turnīrā.

V. Drunks dzimis 1926. g. 10. janvārī Kursīšu pag. Bāliņu c. Ošeniekos. Mācījies Saldus lauksaimniecības vidusskolā. Iesaukts Latviešu leģionā. V. Drunks nonāca angļu gūstā un ar pirmo transportu no Putlosas nonāca Zēdelhemā, kur piedalījies *DV* organizācijas dibināšanā. 1952. gadā sāka darba gaitas pie ASV palīgvienībām 4099 sardžu rotā. *DV* organizācijas darbā iesaistās Hamburgas – Funkturma nod., kopš 1977. g. *DV* Mežotnes nod., kuŗā 1990. gadā uzņemās tās vadību. V. Drunks bija rosīgs vieglatlētikā, volejbolā, galda tenisā un tenisā. 1978. g. apbalvots ar Vācijas sporta pārvaldes zelta nozīmi. 1963. g. dibina un vada līdz 1971. g. vācu galda tenisa klubu Bruchmilbachā. Divas reizes piedalījies *YMCA* Eiropas meistarsacīkstēs galda tenisā un spēlē joprojām Kaizerslauternas Tautas augstskolas senioru grupā.

IMANTS BALODIS – DARBS LATVIEŠU JAUNATNEI UN PALĪDZĪBAI

Imants Gunārs Balodis dzimis 1927. gada 27. novembrī Rīgā. 1943. gadā viņu iesauca gaisa spēku izpalīgos un, izcietis gūstu Vācijā, veselības stāvokļa dēļ arī tur paliek. No 1949. gada līdz 1953. gadam darbojās *DV* Augustdorfas nodaļas sporta sekcijā. Viņa trenētās Augustdorfas latviešu ģimnāzijas meisteņu vienība 1950. gadā izcīnīja angļu zonas meistara nosaukumu. I. Balodis, būdams pats atzīstamas klases šachists, rīkoja sacensības un kā sporta organizators piedalījās *DV* Brachtas kausa izcīņas volejbolā izveidē, pārstāvot *DV* Augustdorfu. No 1954. līdz 1957. gadam I. Balodis strādāja LS 7132 rotā. Arī šeit viņa darbība saistās ar šacha sacensību organizāciju un 1. Eiropas latviešu meistarsacīkšu šachā norisi 1954. gadā Etlingenā. 1956. gadā viņš iesaistījās ELJA (Eiropas latviešu jaunatnes apvienība) izveidē un valdē. Kopā ar Jūliju Kadeli un Jāni Poņemecki rīkoja ELJA kongresus Etlingenā un izveidoja ELJA Informāciju, kā arī vadīja latviešu valodas un literatūras neklātienes kursus. Kopš 1961. gada Imants Balodis savu darbu *DV* organizācijā saistīja ar jaunatnes audzināšanu, rīkoja seminārus, vadīja šacha turnīrus, bet no 1965. gada kopā ar sievu Elizabeti vadīja Minsteres latviešu ģimnāzijā internātu. Līdzās internāta darbam I. Balodis uzņēmās arī ģimnāzijas vienību sagatavošanu bumbu spēlēs. MLĢ izveidojās cieša sadarbība ar vācu skolām un klubiem, kuŗos vēlāk spēlēja volejbolu un basketbolu arī ģimnāzijas labākie spēlētāji. Imants Balodis aktīvi darbojās Vācijas un Eiropas latviešu meistarsacīkšu volejbolā, galda tenisā, basketbolā un šachā organizēšanā. No 1976. g. līdz 1983. gadam viņš vadīja MLĢ studiju seminārus. No 1983. g. līdz 1988. gadam I. Balodis strādāja vācu invalīdu pārskološanas un darbnīcu centrā Soestā, bet nedēļas nogalēs un brīvdienās turpināja vadīt Vācijas latviešu sporta dzīvi, organizēja Eiropas latviešu vienības piedalīšanos 1. Globālajās meistarsacīkstēs Kalamazū, ASV. 1988. gadā, Latvijā sākoties atmodas laikam, Imants Balodis kopā ar MLĢ sporta vadītājiem Viktoru Kangeri, Gunāru Cāzeru, Pēteri Elfertu un Klāvu Balodi aktīvi sadarbojās ar Latvijas sportistiem, palīdzot sēdvolejbola vienībām piedalīties Vācijas un Holandes turnīros. I. Balodis

vadīja *DV* Vācijas sporta un jaunatnes nozares. No 1991. g. līdz 1995. g. izveidoja un vadīja *DV* Minsteres Palīdzības darbu Latvijai. Sākot ar 1992. gada vasaru viņš izveidoja Klāva piemiņas fondu, kas rūpējās par Latvijas bērnu invalīdu sporta federācijas izveidošanos un darbību. Ar 1994. gada maiju Imants Balodis uzņēmās *DV* Centrālās valdes jaunatnes nozares izveidošanu.

LATVIEŠU LEDUSHOKEJISTU PANĀKUMI

Pēc 1948./1949. gada sezonas slavenā *Letten Mannschaft* Vācijā izklīda. Koņeckis un Veide pārgāja uz *Preussen Krefeld*, Ansons – uz *Bad Nauheim*; Augsburgā palika vienīgi Kleinops un Bluķis.

1951. gadā lielu panākumu guva latviešu hokejisti Rūdolfs Veide un Ēriks Koņeckis. *Preuflen Krefeld* sastāvā viņi kļuva par Vācijas meistariem. 1952. gadā Ēriks Koņeckis *Krefeld EV* sastāvā kļuva par Vācijas meistaru. 1954. gadā Rūdolfs Veide kā Vācijas valstsvienības spēlētājs piedalījās pasaules meistarsacīkstēs Stokholmā (Zviedrija).un 1955. gadā Vācijā. 1973. gadā pasaules meistarsacīkstēs Maskavā spēlēja arī viņa dēls Ēriks Veide. Turpmākajos gados Rūdolfs Veide darbojās kā treneris, un vismaz 12 no viņa audzēkņiem ir spēlējuši Vācijas valstsvienībā hokejā. Viņa komandas bija Esenē un Dortmundā, kuŗas sasniedza virslīgas līmeni. Kopš 1969. gada R. Veide sāka strādāt Duisburgas ledushallē par tās vadītāju un pamazām pārņēma arī jauncelto Esenes un Izerlonas halļu vadību. Pēc tam līdz pensijas vecumam viņš nostrādāja Nīderbergheimā.

VALDIS JASIS – LATVIEŠU ŠĶĒPMETĒJS VĀCIJAS SPORTĀ

Valdis Jasis jau MSO dienesta laikā startēja vieglatlētikā no vācu kluba *TV 48 Menchengladbaha*. Viņa skolotājs pirmajos DP nometņu gados bija Jānis Stendzenieks, tādēļ arī Jaša mešanas tehnika līdzinās Stendzenieka technikai. Viņš ieinteresēja minēto biedrību par volejbolu un basketbolu, kas turienes vāciešiem bija gandrīz nepazīstami. Tā latvieši vairākus gadus spēlēja šajā komandā.

Valdis Jasis kā viens no pirmajiem izbeidza MSO dienesta gaitas. Pēc Ķelnes sporta augstskolas beigšanas viņš strādāja kā treneris, respektīvi, sporta instruktors. Viņš pārcēlās uz *Mammolshain/ Taunus* (pie *Koningstein*).

1957. gadā Rietumvācijas rietumu apgabalu meistarsacīkstēs Valdis Jasis izcīnīja 2. vietu ar rezultātu 68,33 m. Uzvarēja Melburnas olimpisko spēļu 4. vietas ieguvējs Herberts Kosiels ar rezultātu 69,74 m. 37 gadus vecais V. Jasis laboja savu labāko sasniegumu gandrīz par četriem metriem. Valdis Jasis pārstāvēja vācu Menchengladbachas sporta biedrību.

Valdis Jasis ilgus gadus arī bija Vācijas valsts vienības treneris sievietēm šķēpa mešanā.

HELMUTS MASTIŅŠ

Helmuts Mastiņš sporta gaitas uzsāka Valmierā. Ievērojamākie viņa sasniegumi Vācijā vieglatlētikā saistās ar dienesta gadiem MSO sardžu un transporta vienībā. 1950. gada jūnijā Essenē MSO vienību sacensībās H. Mastiņš uzvarēja augstlēkšanā ar rezultātu 1,90 m. 1951. g. 21. jūlijā Suchtelvā četrcīņā viņš izcīnīja 1. vietu un ceļojošo balvu, sasniedzot 100 m – 11,6 sek., lodē 12,12 m, tāllēkšanā 6,59 m un augstlēkšanā 1,90 m. Helmuts Mastiņš par savu ievērojamāko sasniegumu vieglatlētikā uzskata uzvaru pieccīņā 1951. g.11., 12. augustā Duisburgā, kur viņš saņēma goda balvu *Ehrengabe der Stadt Duisburg*. Sievietēm uzvarēja Vācijas meistare *Maria Sander-Demagalla*. 1951. gadā H. Mastiņam uzticēja trenēt angļu karavīrus un ārpuskonkursa sacensībās viņš sasniedza savu labāko rezultātu – 1,96 m.

1952. gada augustā Lobberichā pēc olimpiskajām spēlēm sacensībās kopā ar vairākiem vācu olimpiskās komandas dalībniekiem H. Mastiņš uzvarēja augstlēkšanā bijušo Vācijas meistaru *Hoppenruth* un Vācijas junioru meistaru *Brenricker* ar rezultātu 1,87 m. Viņš uzvarēja arī Vācijas *YMCA* meistarsacīkstēs Kaselē 1953. g. 23. augustā ar rezultātu 1,84 m.

1957. gadā 25., 26. maijā Rietumvācijas vieglatlētikas savienības rīkotajās starptautiskās sacensībās piecīņā Suchtelvā – 3. vieta. 1957. gada jūlijā *YMCA* Eiropas meistarsacīkstēs Ārhus, Dānijā H. Mastiņš ieguva 2. vietu augstlēkšanā 1,75 m. Sacensības augstlēkšanā sekoja pēc sacensībām volejbolā, kur Bielefeldas komanda izcīnīja 1. vietu. Diemžēl Helmuts Mastiņš nevarēja piedalīties Vācijas meistarsacīkstēs vieglatlētikā laikā, kad viņa sniegums atbilda Eiropas līmenim.

MARIONA AIZPORE – VĀCIJAS OLIMPISKĀ CERĪBA PELDĒŠANĀ

Mariona Aizpore dzimusi 1961. gadā Ludvigsburgā. Viņas tēvs bija latvietis un māte vāciete. Sacīkstēs sākusi piedalīties desmit gadu vecumā un 70. gadu beigās kļuvusi par labāko Rietumvācijas peldētāju brīvajā stilā īsās distancēs. Viņa daudz piedalījās starptautiskajās sacensībās un pirms Maskavas olimpiskajām spēlēm uzrādīja pasaules klases rezultātus. Viņas mērķis bija startēt olimpiskajās spēlēs. 1979. gadā viņa Rietumvācijas meistarsacīkstēs ieguva 1. vietas 100 m brīvajā stilā (56,89) un 200 m brīvajā stilā (2"3,30), uzstādot jaunus Vācijas rekordus, un ierindojās 2. vietā 100 m tauriņstilā (1:3,62) un 3. vietu 200 m uz muguras (2:22,56). Mariona pārstāvēja sporta kluba *SSG Heidelberg*. Diemžēl Rietumvācija nepiedalījās 1980. gada Maskavas olimpiskajās spēlēs.

1986. gadā Rietumvācijas peldētāju izlasē, kas piedalījās pasaules meistarsacīkstēs Madridē, Spānijā, jau trešo reizi piedalījās Mariona Aizpore, kas aiztāvēja Minsteres SV 91 krāsas. 25 gadus vecā Mariona jau peldēja 1978. gadā Berlīnē un 1982. gadā Ekvadorā.

1988. gadā Mariona Aizpore atkal pēc ilgāka pārtraukuma uzrādīja labu sniegumu Rietumvācijas peldēšanas meistarsacīkstēs Karlsrūē, izcīnot divas otrās un vienu trešo vietu, līdz ar to izcīnot vietu Rietumvācijas olimpiskajā izlasē. Līdz ar to 27 gadus vecās minsterietes Marionas Aizpores ilgi lolotais sapnis – piedalīties olimpiskajās spēlēs bija piepildīts.

Olimpiskajās spēlēs Seulā peldēšanā 100 m uz muguras M. Aizpore ierindojās 7. vietā. 50 m brīvajā stilā viņai neizdevās iekļūt finālā, bet 4x100 m stafetē brīvajā stilā Rietumvācijas izlasei viņa palīdzēja iegūt 7. vietu.

BC Degerloch – Vācijas meistars basketbolā 1950. g.
No kreisās: *Thalhofer, Hohl,* A. Burmeistars (ar balvu), A. Rops, Butrus, 2. rindā – nezin., R. Ansons, *Hartmaier*, I. Timmermanis, H. Baikštis, G. Grieze, A. Kazlovskis, R. Pērkons, divi nezināmi

Brachtas kausa izcīņa volejbolā 1953. g.
MSO Menchengladbachas vienība (gaišajos tērpos) un 4099 Ls (tumšākajos)

Eiropas *YMCA* meistarsacīkstes basketbolā Kaselē, 1953. g.
Vācijas *CVJM* meistars – latviešu vienība, Eiropas vicemeistars.
No kreisās: 1. rindā – A. Kics, P. Polis, J. Bergmanis, 2. rindā – A. Cipulis, A. Liepnieks, A. Ludriksons (Latviešu JKS ģenerālsekretārs), *Niebuhr* (Vācijas basketbola savienības pārstāvis), A. Gaujers, R. Niedra, V. Kūliņš, Ž. Šēnbergs

Latviešu sardžu vienību volejbola komandas – Brachtas kausa izcīņas finālistes – kopā ar A. Mauriņu (LSPL vadītājs)
Kaizerslauternā, 1953. gada 10. aprīlī

Latviešu *YMCA* vienība volejbolā – Pasaules *YMCA* 100 gadu jubilejas turnīra uzvarētāja Parīzē, 1955. g. Tālivaldis Karps, Arnolds Avotiņš, Jūlijs Kadelis (12), Ēriks Priedītis, Arvīds Janovskis (13) un Viktors Kūliņš

MSO ceļojošā balva basketbolā (vidū)

1. Eiropas latviešu meistarsacīkšu rīcības komiteja 1954. g.
No kreisās: sēž – Ē. Koņeckis, A. Gaujers, L. Breikšs (visi Vācija), V. Baumanis (Francija), A. Vesmanis (Vācija), stāv – A. Vinčels, T. Kārkliņš (abi Vācija), J. Ritums (Zviedrija), R. Niedra (Vācija), A. Graudiņš (Zviedrija), E. Auželis, A. Burmeistars (abi Vācija), A. Mauriņš (Anglija)

Francijas latviešu izlase ar izcīnīto Eiropas latviešu meistarsacīkšu basketbolā balvu 1954. g. No kreisās: 1. r. – J. Bebris, A. Vanags, R. Pērkons, E. Grundmanis, 2. r. – J. Sproģis, V. Baumanis (vienības vadītājs), J. Zebeliņš, L. Lūsars

Francijas un Vācijas latviešu basketbola vienības pēc spēles 1. Eiropas latviešu meistarsacīkstēs Kaizerslauternā, 1954. g. Francijas vienība gaišākajos tērpos. No kreisās: 1. r. – E. Grundmanis, I. Feifs, A. Vanags, V. Baumanis (Francijas treneris), O. Kocers, J. Bebris, 2. r. – I. Sockis, L. Lūsars, A. Liepnieks, J. Zebeliņš, Ž. Šēnbergs, J. Sproģis, V. Kūliņš, M. Seberkste, R. Dzenis, E. Ķīvītis (tiesnesis, Zviedrija), R. Pērkons, A. Mauriņš (tiesnesis, Anglija)

1. Eiropas meistarsacīkstes šachā Etlingenā, 1955. g.

1. Eiropas latviešu meistarsacīkšu šachā un galda tenisā uzvarētāji un rīkotāji, Etlingena, 1955. g. No kreisās:sēž – nezin., J. Bērziņš (Ā), G. Kitners (V), A. Dartavs (V), 2. r. – A. Vinčels (VLSP), A. Tipsis (V), K. Ezergailis (Ā), R. Miezis (Ā), J. Zirdziņš (V), I. Feifs (V), J. Alksnis (V), P. Ozoliņš (Z), J. Riekstiņš (Ā), nezin., M. Zvirbulis (Ā), A. Millers (Ā), nezin., V. Kīliņš, V. Neimanis, V. Neibergs (V), J. Cīrulis (V)

2. Eiropas latviešu meistarsacīkstes basketbolā 1956. gadā. Vācijas I latviešu izlase – sacensību uzvarētāja. No kreisās: Ivars Alberts, Arnolds Avotiņš, Žanis Šēnbergs (ar kausu), Tālivaldis Karps, Ojārs Kocers, Kārlis Dekteris, Ilmārs Sockis. Stāv: T. Kārkliņš, A. Mauriņš (Anglija), Ē. Priedītis

1. Eiropas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā, Etlingena, 1955. g. Kpt. J. Zegners pasniedz balvu labākajam latviešu galda tenisistam Jānim Bērziņam (Anglija).

5. Eiropas latviešu šacha meistarības turnīra dalībnieki, Minstere, 1967. g.
No kreisās: 1. r. – I. Balodis (turnīra vadītājs), A. Mazītis (Anglija), A. Tipsis (turnīra uzvarētājs, Vācija), P. Ozoliņš (Zviedrija), J. Liepiņš sr. (ātrspēles turnīra organizētājs), 2. r. – J. Kārkliņš, J. V. Liepiņš, O. Liepiņš (ātrspēles turnīra uzvarētājs), I. Grintāls, V. Neibergs, I. Popis, L. Martinsons, R. Veinbergs, A. Šternbergs, A. Odziņš, R. Liepiņš un A. Osis (visi Vācija)

Soļotāji A. Gaujers un *H. Witte* (abi Vācija) 2. pasaules veterānu meistarsacīkstēs vieglatlētikā Geteborgā, 1977. gadā

3. Eiropas latviešu meistarsacīkstes basketbolā Minsterē, 1981. g.
Vācijas latviešu vienība ar izcīnīto Latvijas kausu.
No kreisās: 1. r. – J. Trauciņš, A. Grasis, E. Galiņš, R. Hauzermanis,
V. Kangeris, 2. r. – I. Balodis (turnīra vadītājs), A. Upīte, R. Niedra,
G. Balodis, V. Liepa, G. Martinsons un treneris P. Sondors

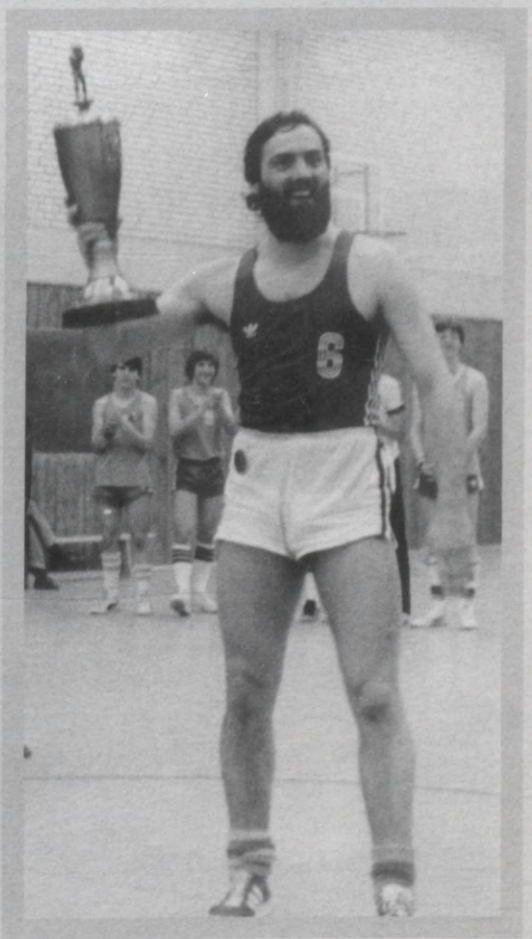

Viktors Kangeris – Vācijas
latviešu vienības kapteinis ar
izcīnīto kausu 1981. gadā

Eiropas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā Minsterē, 1982. g. No kreisās: I. Balodis (turnīra vadītājs) un uzvarētāji – V. Valdmanis, H. Freimanis (Zviedrija), E. Abrats, R. Liepiņš (visi Vācija)

I. Balodis sveic Eiropas latviešu meistarsacīkšu galda tenisā 2. vietas ieguvēju Ilmāru Abratu (Vācija) Minsterē, 1984. g.

5. Eiropas latviešu meistarsacīkstes Minsterē, 1985. g.
Vācijas un Zviedrijas latviešu basketbola izlase pirms spēles ar *UBC Münster*

1. Latviešu Globālās meistarsacīkstes Kalamazū (ASV), 1985. g. Eiropas latviešu izlase basketbolā.
No kreisās: A. Ritums (vienības vadītājs), P. Teriņš, I. Jaunzems, E. Danauskis, M. Zilvestris, V. Kalniņš, R. Niedra, V. Kangeris, M. Zērvēns, K. Balodis, G. Balodis

1. Latviešu Globālās meistarsacīkstes Kalamazū (ASV), 1985. g. Vācijas un Kanadas galda tenisisti.
No kreisās: I. Abrats, J. Liepiņš, E. Abrats (visi Vācija), V. Teteris, Z. Veilands, I. Lapiņš (visi Kanada)

1. Latviešu Globālās spēles Kalamazū (ASV), 1985. g.
A. Pelše (ASV) sveic E. Abratu (Vācija) par 3. vietu individuālajā vērtējumā.

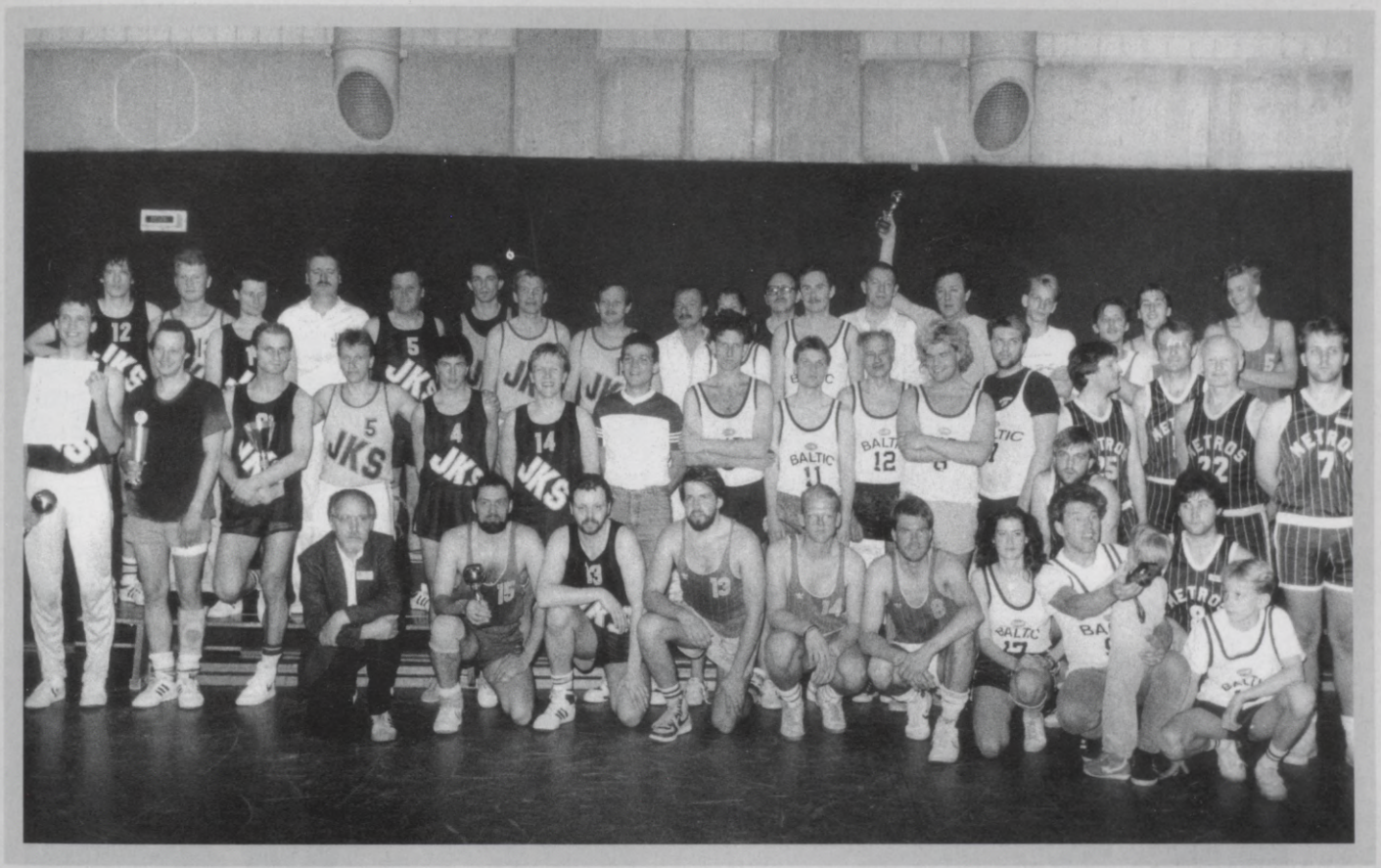

6. Eiropas latviešu meistarsacīkstes Minsterē, 1987. g. Meistarsacīkšu dalībnieki: Stokholmas JKS *Tālava*, JKS *Basket*, Gēteborgas *Baltic*, Anglijas *Abrene-Metro*, Vācijas SK *Rīga*, LCM *Milži* vienības

Eiropas *YMCA* meistarsacīkstes galda tenisā Skjernā (Dānija), 1987. g. Latviešu JKS komanda. No kreisās: E. Abrats, I. Abrats, T. Urdze, M. Gobiņš, A. Ludriksons (latviešu JKS vadītājs), V. Drunks

Latviešu JKS un Latvijas karogs Vācijas *YMCA* tradicionālajā stafetē *Mēness gaismā* Reitā *(Rheydt)*

Minsteres Latviešu ģimnāzija un Latviešu centrs Minsterē, 1987. gadā

Pieccīņas sacensības Menchengladbachā, 1987. g.
No kreisās: uzvarētāja Ieva Celle (MLĢ), R. Skadiņš, J. Šūlmeisters

DV 5. Globālo dienu sporta sacensību dalībnieki Freiburgā, 1986. gada 17.–23. jūnijā

Pieccīņas sacensību dalībnieki Menchengladbachā, 1987. gadā

17. Eiropas latviešu meistarsacīkstes šachā Bērzainē (Vācija), 1991. g.
Sacensību dalībnieki (no kreisās): V. Linde, J. Gudrais, V. Rullis, I. Grintāls, I. Popis, P. Sondors, I. Ždanovs (Latvija), J. Apinis un A. Tipsis

Minsteres Latviešu ģimnāzijas basketbola vienība ar treneri K. Balodi 1991. gadā

MLĢ skolēni – I. Baloža palīgi, nosūtot palīdzības sūtījumus Latvijai 1993. gadā

VĀRDU SARAKSTS

Abakuks, Andris, 712, 718–720
Abrats, Edgars, 690, 710, 713–715, 718–719, 732, 734–735
Abrats, Ilmārs, 713–714, 718–719, 732, 734–735
Abrats, Silvio, 713
Adlers, Augusts, 706, 712
Aizpore, Mariona, 723
Akmentiņš, Roberts, 707
Alberts, Ivars, 697, 704, 729
Alksnis, Juris, 695, 697, 702–703, 705, 709, 728
Andrecs, Rūdolfs, 703
Ansbergs, A., 706
Ansons, Alfons, 719
Ansons, Rūdolfs, 724
Apinis, J., 718, 738
Apinis, Pauls, 714
Auelis, Eiens, 690, 694, 698, 701, 704, 706, 708, 719, 726
Avota, Irma, 692, 697, 702, 709, 726, 729
Avotiņš, Arnolds, 697, 726, 729
Avotiņš, E., 692
Ābele, A., 712
Ābele, R., 716–717
Āboliņš, Egons, 708
Ātrēns, P., 695
Badūne, Inta, 714
Baikštis, Henrijs, 693, 724
Balodis, Gunārs, 715–717, 719, 721, 731, 733
Balodis, Imants, 690, 695, 705, 710, 712–713, 715, 721–722, 730–732
Balodis, Klāvs, 711, 716–717, 719, 722, 733, 739
Balodis, Roberts, 690, 697–698, 705, 717, 730–731
Bandenieks, Kārlis, 710
Baumanis, Valdemārs, 700–701, 726–727
Bebris, Jānis, 727
Bedrītis, Edgars, 694
Beķeris, Imants, 692–694, 696, 698, 700, 704–706, 711, 719, 723, 725, 727
Bergmanis, Jānis, 696, 705, 725
Berkolds, Arvīds, 692
Bērziņš, J., 703, 728–729
Bērziņš, R., 699, 702–703, 705
Bērziņš, Tenis, 705, 709
Bērziņš, O., 692, 705
Biķe, Anita, 710, 714
Birzaks, 692
Blukis, Roberts, 722
Blūmfelds, 692
Bolšteins, Arvīds, 693
Brands, Leons, 700–701, 704
Brauns, T., 714
Breikšs, Jānis, 701, 704, 726
Briģis, 708
Burmeistars, A., 698–699, 717, 724, 726
Caune, 692–694
Caune, A., 693–694
Cāzers, G., 711, 714, 716, 721–722
Celms, Aleksandrs, 692, 706
Cēlējs, Roberts, 694, 705, 719
Cimziete, I., 709
Cinovskis, Fricis, 703, 706, 718–719
Cipulis, Arturs, 690, 696, 725
Cipulis, Jānis, 710
Cīrulis, Jānis, 695, 697, 702–703, 705, 720, 728
Čanka, 716
Černavskis, A., 707
Danauskis, Eriks, 716–717, 719, 733
Dancītis, K., 705, 714
Dartavs, Aleksandrs, 702–703, 706, 728
Dārziņš, 708
Dekteris, Kārlis, 695, 699, 704, 729
Diezgans, Kārlis, 702, 705
Dimpers, O., 707
Dobelis, Edmunds, 717
Drāke, Bruno, 717
Dreifuss, V., 692
Dreimanis, M., 714
Dreimanis, Ansis, 708
Dukāts, Visvaldis, 702–703, 709
Dundurs, E., 698
Dzenis, Rūdolfs, 690, 694, 700, 704, 719, 727
Dzērvēns, Matis, 716
Dzintars, 692
Elferts, Pēteris, 711, 716–717, 722
Ezergailis, K., 702, 728
Ezers, 702, 717, 728
Ērglis, Jānis, 692, 696, 708
Feifs, Imants, 695, 702–703, 705, 727–728
Filks, J., 717
Freibergs, Vitolds, 704, 711
Freimanis, A., 715, 717
Freimanis, Atis, 710, 715, 717
Freimanis, Helmūts, 695, 732
Freimanis, Tālivaldis, 711, 717
Galiņš, E., 715, 731
Gaujers, Arvīds, 701, 725–726, 730
Grasis, Austris, 715–716, 731
Grauba, V., 693
Graudiņš, Arturs, 701, 726
Graudiņš, Maigonis, 696, 699
Grieze, Gunārs, 693, 724
Grīnbergs, T., 709, 716
Grīns, T., 709, 716
Grintāls, I., 718, 730, 738
Grundmanis, Edgars, 690, 700, 727
Gudrais, J., 718, 738
Hakelis, Aleksis, 692
Hauzermanis, Reds, 731
Hāzners, Daumants, 691, 702–703, 709
Hruba, A., 695
Ince, Dace, 710
Inde, Harijs, 699, 704, 707, 713–714, 717–718, 720
Izande, A., 709
Janaitis, Uģis, 717
Janovskis, Edmunds, 697, 700–701, 704–705, 726
Janums, Vilis, 706–707, 711–712
Jasis, Valdis, 694, 719, 722
Jaunzems, Ivars, 715–716, 719, 733
Jaunzems, Jānis, 717
Ješinskis, Ēriks, 700–701, 704
Jūrmala, Māris, 716
Kadelis, Jūlijs, 697, 699, 704–705, 709, 721, 726
Kalniņš, Juris, 717
Kalniņš, Voldemārs, 702, 716–718, 733
Kangeris, Kārlis, 712, 716
Kangeris, Viktors, 690, 710, 713, 715–716, 718–719, 721, 731, 733
Kariss, 708
Karpovs, Jānis, 717
Karps, Tālivaldis, 695–697, 699–700, 704, 719, 726, 729
Kazemnieks, K., 702
Kazlovskis, Arturs, 693, 724
Kākulis, A., 714
Kārkliņš, Tālivaldis, 695, 698–702, 726
Kārkliņš, Arvīds, 701, 704
Kārkliņš, V., 701, 730
Kics, Alfrēds, 696, 725
Kiperčuks, 717
Kitners, Georgs, 697, 702–703, 728
Kleinops, Viesturs, 722
Kocers, Ojārs, 697–700, 704, 727, 729
Kociņš, Rūdolfs, 694, 698
Koneckis, Ēriks, 701, 704, 719, 722, 726
Krastiņš, 692
Krauja, Valdis, 697, 705, 707
Krauklis, 717
Kraulis, Gunārs, 704
Krēgers, V., 705
Kristbergs, F., 714–715
Krištopans, Vilis, 716–717
Krivenko, A., 695
Krūmiņš, A., 692
Krūze, Laimonis, 702
Kūliņš, Viktors, 696–697, 700, 702, 705, 709, 725–727
Kuze, Antons, 690–723, 726, 728–730, 732, 736
Laucis, A., 712
Lauks, K., 691, 693–695, 699, 701, 704, 709–710, 712, 715, 721
Lācis, Jānis, 706
Leimanis, A., 706, 716
Leitis, A., 712
Lemchens, Arvīds, 713, 718
Libeks, A., 692, 703, 706–707, 720
Lieljuris, Juris, 692
Lielzuika, Lilita, 710
Liepa, J., 705, 712–713, 720–721, 727, 730, 734
Liepa, Visvaldis, 706, 710, 712–713, 715–716, 718, 730–731
Liepiņa, Baiba, 710
Liepiņš, Jānis, jr., 713, 721
Liepiņš, Jānis, sr., 713, 719
Liepiņš, Oļģerts, 690, 703, 712, 714, 717–720, 730
Liepiņš, R., 709, 713, 718, 730, 732
Liepnieks, Arnolds, 696–697, 699–700, 704, 720, 725, 727
Līpe, 717
Ludriksons, Arturs, 698, 701, 711, 725, 735
Lūkins, A., 715
Lūsars, Leonīds, 700–701, 727
Maizītis, Juris, 697
Malta, Vilis, 704
Mārtinsons, G., 713
Martinsons, Leonīds, 702–703, 730
Mastiņš, Helmuts, 690, 697, 704–705, 719, 722–723
Maurinš, Ansis, 701, 704, 725–727
Mazītis, Arnolds, 712, 718, 730
Mednis, 692
Meilands, 708
Merksons, Juris, 717
Miezis, O., 712
Miezis, Ramons, 702, 728
Miglis, 692
Mikelsons, 708
Millers, A., 703, 728
Millers, Noldis, 697, 728
Mjartjans, Dainis, 713
Muižnieks, Jānis, 710
Muzikants, L., 714, 716–717

Mūrnieks, Arvīds, 710
Mūrnieks, K., 705
Neibergs, Vilnis, 702, 720, 728, 730
Neilands, Pēteris, 692
Neimanis, A., 705, 714
Neimanis, Viktors, 698–699, 702–703, 705–706, 728
Niedra, Ralfs, 690, 692, 696, 698, 701, 715–716, 719, 725–726, 731, 733
Niedra, Reinhards, 690, 692, 696, 698, 701, 715–716, 725–726, 731, 733
Olle, Jānis, 698
Osis, Gunārs, 691–692, 704, 706–707, 712, 719, 730
Ozoliņš, Paulis, 703, 712, 717, 728, 730
Pāns, Egils, 717
Pērkons, A., 705, 715, 727
Pērkons, Roberts, 693, 700–701, 724, 727
Pētersons, Ed., 708
Pincers, R., 715, 717
Platups, 705
Polis, Pauls, 696, 707–708, 725
Popis, Imants, 693, 699, 712, 714, 718, 720, 730, 738
Porāts, R., 714
Poruks, Otomārs, 703
Priedītis, Ēriks, 690, 692, 697, 700, 703–704, 726
Priedītis, Uldis, 700, 704
Priekūns, A., 695
Ragainis, O., 692
Raiskums, Uldis, 693–694
Ratass, Jānis, 692
Reneslācis, Juris, 700–701, 704
Reveliņš, 708
Riekstiņš, Jānis, 702, 728
Ritums, Andrejs, 715–717, 719, 733
Ritums, Jānis, 701, 704, 715, 726
Rops, Arnolds, 693, 697, 711–712, 714–715, 721, 724
Rozentāls, V., 714
Rubenis, 716
Rudovica, Venta, 710, 714
Rullis, V., 718, 738
Rumbachs, 708
Rūtenberga, A., 714
Salmiņš, Jānis, 710
Segliņš, Viesturs, 695, 702–703, 705
Singers, 717
Sisenis, K., 692, 713
Slokenbergs, 716
Smiltiņš, 717
Smirnovs, Klauss, 714
Sockis, Ilmārs, 696, 700, 704, 727, 729
Sondors, Pēteris, 715, 717–719, 731, 738
Spoģis, G., 711, 716–717
Spriža, 694
Sproģe, Solveiga, 702–703, 709
Sproģis, Andrejs, 694, 700–701, 704, 711
Sproģis, Jānis, 700–701, 727
Sproģis, Raimonds, 703, 708, 711, 727
Standzenieks, Paulis, 704
Steckis, 717
Stendzenieks, Jānis, 692, 722
Stirājs, 708
Strautmanis, A., 715–716
Strēlis, Kārlis, 707, 717
Strunke, Ali, 700
Stūris, V., 695
Sudrabs, Ādolfs, 691, 702–703, 706
Šēnbergs, Žanis, 692, 696, 700, 704, 725, 727, 729
Šķēle, Bruno, 694, 714
Šleicers, Kārlis, 692
Šmits, Aivars, 701, 704
Šmits, Voldemārs, 700–701
Štāls, Jānis, 716–717
Šneiders, Edgars, 713
Šuberts, 717
Švirksts, Vitālijs, 700, 704
Tepfers, Ralejs, 715–716
Teriņš, Jānis, 700–701, 704
Teriņš, Mārtiņš, 715–717, 719
Teriņš, Pēteris, 715–717, 719, 733
Tichovskis, Heronims, 708
Timermanis, Ilgvars, 693
Tipsis, Arvids, 690, 697, 702–703, 705–706, 712, 718–721, 728, 730, 738
Toms, Jānis, 692–693, 696–697, 699, 703–705, 707–709, 713, 715–716, 719–720
Trauciņš, Juris, 710, 715–716, 731
Urdze, A., 715
Upīte, Ansis, 714–715
Urdze, Toms, 713, 715–716, 718, 735
Valdmanis, Verners, 705, 709, 713, 718, 732
Valters, Pramalds, 694
Vanags, Indulis, 717
Vanags, Aleksandrs, 700–701, 715–717, 727
Varēvičs, Z., 714
Variņš, K., 712
Veide, Ēriks, 690–693, 696, 698, 701, 704, 707–708, 711, 715–722
Veide, Rūdolfs, 690, 707–708, 719, 722
Veidis, Jānis, 690, 711, 715–716, 718
Vesmanis, Aleksandrs, 690, 698–701, 726
Viktorovs, Raimonds, 697
Vinčels, Alfrēds, 692, 696, 698–699, 701, 726, 728
Zandbergs, Mārtiņš, 710, 714–716
Zands, J., 695, 710, 714–716
Zariņš, T., 700–701, 704, 717
Zālamans, Jānis, 716
Zālītis, H., 712
Zebeliņš, Jānis, 700–701, 727
Zeberkste, Miervaldis, 700
Zeidaks, A., 717
Zeidaks, Jānis, 710
Zellis, A., 695
Ziediņš, E., 716–717
Zirdziņš, Juris, 695, 702, 728
Zvaigzne, M., 714
Zveja, 716
Zvirbulis, J., 702, 728
Ždanovs, Igors, 718, 738
Žukovskis, H., 709

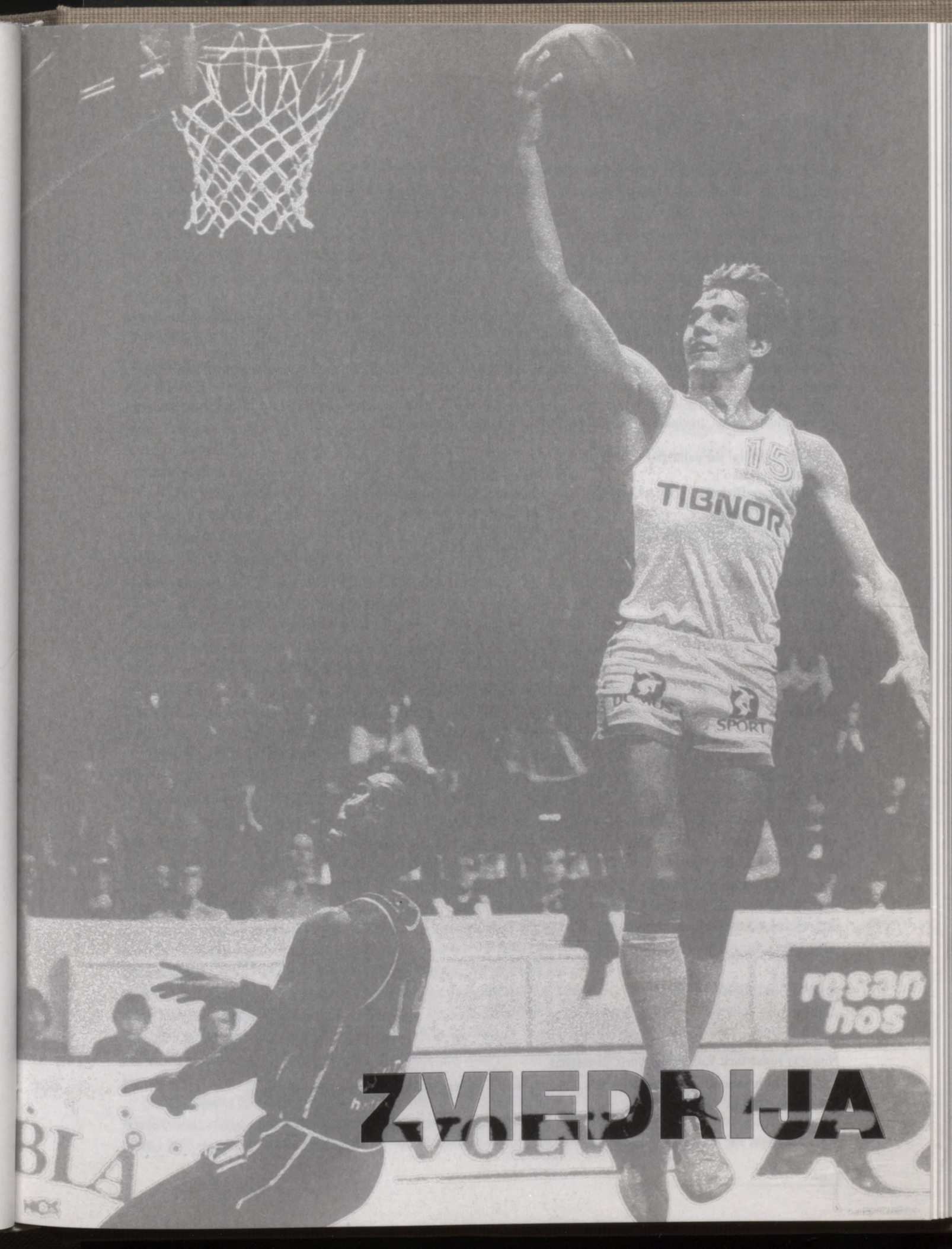
TIBNOR
15
SPORT
resan hos
ZVIEDRIJA

Sadarbība ar Zviedrijas latviešiem aizsākās jau sporta laukumā 60. gados, kad FIBA komisārs Ali Strunke ieradās Rīgā, lai tiesātu Eiropas kausa spēles starp tobrīd Eiropā labāko sieviešu basketbola komandu TTT (*Daugava*, Rīga) un citu valstu čempionvienībām. 1998. gadā Ali Strunke nodeva muzejam Zviedrijas latviešu sacensību balvas.

Ar Andreja Rituma gādību Sporta muzejā nonāca SK *Rīga* dibinātāja Jāņa Rituma archīvs. Ritai Apinei, kas uzņēmās apkopot Zviedrijas latviešu sporta gaitas, izveidojās lieliska sadarbība ar Juri Reneslāci, Zviedrijas valstsvienības treneri (1957–1963), FIBA tiesnesi (1955). Pateicoties viņa Zviedrijas latviešu sporta dzīves izpratnei un zināšanām, spējai atrast informāciju Zviedrijā, latviešu sporta gaitas šajā zemē ir atspoguļotas visplašāk.

Esam pateicīgi par palīdzību:
Jānim Bubenko jr.,
Andrievam Eichem,
Noldim Milleram,
Jurim un Birutai Reneslāčiem,
Laimdotai Ristamecei,
Andrejam Ritumam,
Paulam Standzeniekam,
Ali un Benitai Strunkēm,
Ralejam Tepferam,
Nikolajam Zirnim.

Nodaļas redaktori: Rita Apine, Juris Reneslācis
Papildus informāciju snieguši: Zemvairis Dzelme, Noldis Millers, Andrejs Ritums, Nikolajs Zirnis
Titullapa: Mārtiņš Teriņš

GOTLANDES LAIVAS

1943. gada februārī tika izdota Hitlera pavēle par latviešu vīriešu mobilizāciju piespiedu kārtā vācu armijā. Šīs mobilizācijas rezultātā 58 000 vīru kļuva par izpalīgiem un militārā darba rotas pienākumu veicējiem, bet 17 000 vīrus ieskaitīja jaunizveidotajā latviešu leģionā, tā sauktajos ieroču SS *(Waffen Schutz Staffel)* bataljonos. Tie bija pakļauti reichsvēra augstākai vadībai. Leģionāru pārliecībā dominēja tikai viena atziņa – Vācija ar tās militāro spēku palīdzēs latviešu tautai atvairīt krievu okupācijas karaspēku un atgūt savas valsts neatkarību. Cik maldīgs bija tāds uzskats un cik daudz latviešu dzīvību tas prasīja – to pierādīja laiks un kara izskaņa. 1944. gada vasarā dažāda rakstura vācu armijas militārajos veidojumos jau tika iesaistīti aptuveni 100 000 latviešu, bet 15. un 19. latviešu leģionāru divīzijas apvienoja 31 400 vīrus. Leģionāri cīnījās tā dēvētajā Kurzemes katlā, kas izveidojās 1945. gadā, kad jau visai skaidri iezīmējās sabiedroto armijas un krievu armijas militārais pārspēks visās frontēs.

Kara traģiskā izskaņa, kad sarkanā armija jau bija ieņēmusi Rīgu un kad visu prāti skaidri saglabāja atmiņas par krievu okupāciju un Baigo gadu, latviešiem lika izdarīt liktenīgu izvēli: palikt otrreizējā okupācijā vai doties bēgļu gaitās. Tūkstošiem Latvijas iedzīvotāju izvēlējās otro variantu. Pirmās zemes, kurās nonāca latvieši, bija Vācija un Zviedrija.

1944. gada janvārī, kad vācu armija cieta lielos zaudējumus, Amerikā tika radīts Kara bēgļu palīdzības fonds *(War Refugee Board)*, kura noteikumi paredzēja izvēlētu personu evakuāciju no kara apgabaliem: žīdus, apdraudētos intelektuāļus, politiķus ar rietumniecisku orientāciju. Šādu bēgļu glābšanai arī Zviedrijā valdība bija apsolījusi zināmus atvieglojumus. Fonda Zviedrijas pārstāvis stājās sakaros ar visu triju Baltijas valstu sūtniecību darbiniekiem, radot t. s. evakuācijas fonda pārvaldes. No latviešiem fonda pārvaldē iegāja 5 personas, starp tām – V. Salnais un F. Cielēns. Jūnijā viņi saņēma 55 000 zviedru kronu, kas bija paredzētas apm. 700 personu pārvešanai. Bet jau jūnija beigās, kad kara laime svērās uz krievu pusi, baltieši Zviedrijā manīja zviedru politikas kursa maiņu uz eventuāli nākamā uzvarētāja pusi. Septembrī evakuācijas fonds vairs neizsniedza pabalstus, un zviedru prese, kā arī oficiālās iestādes ieturēja korrekti atturīgu toni iepretim baltiešiem. Latviešu bēgļiem šī fonda palīdzība nebija diez cik nozīmīga, kaut arī to izlietoja LCP (Latvijas Centrālās padomes) dalībnieki, organizējot laivu kustību no Zviedrijas uz Kurzemi.

Zviedrijai bija lemts kļūt par mītnes zemi vairāk kā 5000 bēgļu. Zviedrijas valdība, kas jau 1940. gadā atzina Latvijas inkorporāciju Padomju Savienībā, nevēlējās oficiāli piedalīties bēgļu evakuēšanā, kaut arī Latvijas sūtnis Voldemārs Salnais lūdza atbalstu. Zviedru valdība ievērošot absolūtu neitralitāti karā, un zviedru kuģi, kuru mastos plīvošot Sarkanā krusta karogi, nebūšot pasargāti ne no krievu, ne vācu uzbrukumiem: tāda bija vēlākā Zviedrijas satiksmes, sociālo lietu un kara ministra Torstena Nilsona *(Torsten Nilsson)* atbilde Latvijas sūtnim. Neraugoties uz šīs valsts oficiālu atteikumu, organizēt bēgļu pārcelšanu uz kaimiņzemi netika liegta. Varas iestādes nevienam bēglim neliedza arī uzturēšanās atļauju. Tāpat sniedza pirmo palīdzību jūras pārbraucējiem. Tikai pašiem latviešiem, tāpat kā citiem baltiešiem, bija jāgādā par nokļūšanu šajā Skandināvijas zemē, kura kopš Ziemeļu kara nepazina ne savas, ne citu tautu paverdzināšanu. Tāpēc arī attieksme pret baltiešu politiskajiem bēgļiem bija iejūtīga un pat cildena.

Bēgļu plūsmu, pārkāpjot vācu drošības noteikumus Kurzemes krastā un riskējot ar daudzu cilvēku dzīvībām, organizēja LCP, kas veidoja tiltu starp Latvijas rietumu piekrasti un lielāko Zviedrijas salu Baltijas jūrā – Gotlandi. No Kurzemes krasta pa jūras ceļu to šķīra tikai 140 kilometri. Tās bija gan privātas, gan organizētas laivas, bet visām tām bija viens vārds: Gotlandes laivas.

Pirmā bēgļu laiva Gotlandes salā piestāja 1943. gada vasarā. Pēdējā – 1945. gada oktobrī. "Atstājot Kathammarsvīkas nometni Gotlandē – Zviedrijā, kur piestājās dažas no pēdējām latviešu bēgļu laivām pirms Kurzemes sabrukuma, bēgli tur atstāja arī savu "pieminekli". Tas bija izdaiļots un attīrīts avots

klintī ar iecirstu ierakstu zviedru valodā "Latviešu bēgļi, 1945. g. maijā." Uz avotu izveidoja akmens kāpņu pieeju. Tā bija šo bēgļu pirmā ceļa zīme Zviedrijas teritorijā, simbolizējot apņēmību nepazust un neaprimt šeit kā kailās dzīvības glābējiem, bet atstāt zīmes un liecības par savas tautas traģisko likteni..."

Gandrīz 45 gadus vēlāk (1989. gadā) Mazirbes jūrmalā arī atklāja piemiņas zīmi – Kuršu laivas karkasu. Piemiņai tiem latviešiem, kas nolēma atpestīšanu no boļševisma terrora meklēt jūras braucienā uz zviedru zemi. Bet 2000. gada 10. augustā Jūrkalnē atklāja vēl vienu piemiņas zīmi – Cerību buru, kuras autors – tēlnieks Ģirts Burvis.

Bēgļu vidū bija liels skaits politisko, sabiedrisko un kultūras darbinieku, iestāžu ierēdņu, dezertējušo karavīru, zemnieku un zvejnieku. Viņu vidū arī Latvijas brīvvalsts laikā pazīstami sporta darbinieki un sportisti. Piemēram, Latvijas Fiziskās kultūras un sporta komitejas un Latvijas Olimpiskās komitejas darbinieks, daudzu izcilu vieglatlētu treneris Paulis Polis ar ģimeni; žurnālists un populārā laikraksta *Sporta Pasaule* ilggadējais redaktors Nikolajs Seglenieks; basketboliste, Latvijas rekordiste un meistare mešanas disciplīnās, pasaules rekordiste abrocīgā lodes grūšanā, liepājniece Alīse Smiltniece-Jūrmala; jaunais soļotājs Valdemārs Skujiņš-Grandijs; volejboliste un basketboliste, vēlāk pazīstama trimdas rakstniece Mirdza Čuibe; Latvijas meistarvienības *Universitātes Sports* basketbolists, mācītājs Elmārs Caune; vieglatlēts Arturs Graudiņš (Valmieras SB); futbolists Nikolajs Zirnis (Bolderājas SB); armijas lidotājs un Latvijas meistars grieķu-romiešu cīņā Jānis Rudzītis; *Universitātes Sports* volejbolists, vēsturnieks un rakstnieks Uldis Ģērmanis; ledus hokejists Kārlis Paegle (arī galda tenisists); rakstnieks Dzintars Sodums; daudzu sporta veidu pārstāvis (daiļslidotājs, ledus hokejists, vieglatlēts, basketbolists, tenisists) Voldemārs Vilnieks; tenisisti Erna Vītola, Reinholds Rutkis un Alfreds Ūdris (grāmatu apgāda īpašnieks); šachists Konstantīns Grīvainis; mākslinieks Niklāvs Strunke ar dēlu un daudzi citi. Vēlāk no Vācijas pievienojās valstsvienības basketbolists Voldemārs Šmits, LBS valdes loceklis, FIBA tiesnesis Ernests Ķīvītis un Latvijas meistare augstlēkšanā Staņislava Spruženiece.

Lūk, kā savu Gotlandes laivu aprakstīja *Sporta Pasaules* redaktors N. Seglenieks:

"Mans brauciens uz Zviedriju iesākās Rīgā, kad 26. septembrī uzkāpu uz *Dzintarkrasta*. Bet pēc *Dzintarkrasta* dēkas Baltijas jūrā, kad atgriezāmies atkal Ventspilī, nekas cits neatlika, kā meklēties par jaunu. Uz *Dzintarkrasta* biju iepazinies ar enerģisko un turīgo Ozola kundzi, un abi metāmies laivu medībās. Rezultātā pēc divām nedēļām, trešdienā, 11. oktōbrī, kad Ventspilī plkst. 8 vakarā atskanēja trauksmes signāli un lidmašīnas meta bumbas uz pilsētu, mēs izbraucām pa mōla vārtiem.

Laiva piederēja Kārlim Pāvulam. Tā bija laba, droša laiva, bet tās motors bija jādarbina ar liesmu lampu. Es kaut kā biju nostājies pie ieejas uz motora telpu. Tad nu Pāvuls man iedeva stūri, teikdams, lai es stūrēju 20 minūtes uz rietumiem, tad pagriežu laivu uz dienvidiem, Vācijas virzienā, un tikai pēc Užavas bākas griežu to atkal uz rietumiem, uz Zviedriju. Pie stūres pienāca vēl citi braucēji, un pārrunājot nospriedām nemest līkumu, bet braukt tieši uz mūsu mērķi. Motora sildīšana ievilkās, un kad Pāvuls beidzot iznāca no motortelpas pie stūres, sakot, ka nu laiks sagriezt laivu uz rietumiem, man bija jāatzīstas, ka tai virzienā esam braukuši visu laiku. Pārmetumu vietā saņēmu uzslavu, un tā pēc 16 stundām sasniedzām Hervīku.

Kā kaut ko sevišķu vēl tagad atceros īpatu parādību brauciena laikā: redzēju, it kā brauktu kāds kuģis, kuram tikai viens logs bija apgaismots. No šī apgaismotā loga plūda rāma gaisma nakts melnumā. To neredzēju es viens, bet arī citi, kas skatījās, pie kam šī parādība atkārtojās."

Pārceļotāju vidū kopā ar vecākiem bija arī vēl gluži jaunie latvieši, kas tikai jaunajā mītnes zemē spēra pirmos soļus sportā. Ne jau viņi visi kļuva par izciliem sportistiem, bet katrs sevi centās pilnveidot ar fizisko nodarbību palīdzību.

Visa turpmākā dzīve emigrācijā saistījās ar nemitīgām rūpēm par savas latviskās identitātes saglabāšanu, par kuru daudz domāja arī rakstniece Zenta Mauriņa. 1947. gadā Upsalā uzrakstītajā esejā par tautas pašsaglabāšanos jaunajos trimdas apstākļos ietvertas viņas bažas par nākotni: "Cik

liela līdz šim bijusi mūsu anonimitāte, tik plaši mēs esam pazīstami šodien, diemžēl gan ne visur kā latvieši, bet kā D. P., vai arī kā "baltiešu bēgļi". Vai mēs kaut kur aizdedzināsim nedziestošu liesmu, pie kuŗas nāks sildīties visas tautas, – to rādīs nākotne."

Gadi apliecināja, ka latvieši svešumā savu garīgo un fizisko enerģiju pārvērta mērķtiecīgā darbā.

Pēc karantīnes nometnēm baltiešu bēgli apmetās dažādās Zviedrijas vietās un uzsāka dzīvi. Latvieši savu kopību vairāk vēlējās izpaust bezpartejiskās organizācijās: *Daugavas Vanagos*, jaunatnes organizācijās, kristīgās draudzēs, dažādās kultūras un sporta biedrībās. Tā rezultātā pēc pirmajiem trimdā pavadītajiem gadiem izveidojās vairākas latviešu trimdinieku apmešanās vietas Zviedrijā, kuŗas vēlāk izveidojās kā politiski, sabiedriski, kultūras un sporta centri: Eskilstūna *(Eskilstun)*, Halstahammara *(Hallstahammar)*, Kungsēra *(Kungsör)*, Čēpinga *(Köping)*, Vesterosa *(Västerås)*, Upsala *(Uppsala)*, Gēteborga *(Göteborg)* un, protams, Stokholma.

ZVIEDRIJAS LATVIEŠU SPORTS IEGŪST SAVU MUGURKAULU...

Laikā no 1945. gada līdz 1948. gadam bija izveidojušās samērā stabilas sporta kopas ar savām biedrībām, klubiem un vadību – Zviedrijas Latviešu JKS ar nodaļām perifērijā, Stokholmas JKS, HLSB *Liesma*, Stokholmas Latviešu tenisa klubs (SLTK), Stokholmas Latviešu šachistu kopa (SLŠK), Stokholmas Latviešu sporta biedrība (SLSB). Jauno sporta organizāciju tālākai darbībai, perifērijas un centra sadarbībai un attīstībai bija nepieciešama mērķtiecīga koordinācija. Pati dzīve izvirzīja jaunu uzdevumu: izveidot sporta pārvaldi.

1947. gada 16. februārī Stokholmā sporta biedrību pārstāvju sanāksmē nolēma izveidot Zviedrijas Latviešu sporta pārvaldi (ZLSP), nosakot, ka martā sanāks pilnsapulce, kas ievēlēs piecus sporta pārvaldes vadītājus. Vienlaicīgi provinces biedrību un sporta centru darbinieku un sportistu sanāksmēs ievēlēja pa vienam pārstāvim jaunajai organizācijai. 30. martā Stokholmā notika pārvaldes pirmā sanāksme un statūtu pieņemšana (tos papildināja 1948. gada 29. februārī). Padomes sastāvā ievēlēja: Ernestu Klaiši, Jāni Ritumu, Valdemāru Kreicbergu, Juri Reneslāci (visi Stokholmas JKS); A. Ūdri (Latviešu Palīdzības komiteja), A. Graudiņu (Halstahammaras *Liesma*); Eriku Krastiņu (Kungsēras JKS); Borisu Burvi (Upsala), Eduardu Bitmani (Eskilstūnas JKS), bet par ZLSP vadītāju inženieri J. Ritumu, kas šo organizāciju vadīja līdz pat savai nāvei 1980. gadam; vietnieku E. Klaiši, sekretāru V. Kreicbergu, kasieri A. Ūdri, biedrzini J. Reneslāci. Stokholmieši pamatā veidoja sporta pārvaldes prezidiju. Līdz ar ZLSP nodibināšanu, kā rakstīja N. Seglenieks, Zviedrijas latviešu sports ieguva savu mugurkaulu. Tika nolemts jau jūlija vai augusta mēnesī sarīkot sporta svētkus Stokholmā. Jaunā sporta organizācija darbības sākumā bija tikai bēgļu pašu vajadzībām, jo iestāties Zviedru vingrošanas un sporta biedrību savienībā un iegūt līdz ar to noteiktas tiesības, piemēram, piedalīties zviedru meistarsacīkstēs, bezpavalstnieki nedrīkstēja. Tāpēc galvenais uzdevums bija pašu spēkiem pārzināt un veicināt latviešu sporta un fiziskās audzināšanas attīstību šajā zemē. Konkrētais darbs saistījās ar statistikas izveidi par veciem un jauniem sportistiem, sporta darbinieku un tiesnešu sagatavošanu un sacensību nodrošināšanu ar spēļu noteikumiem, Zviedrijas latviešu meistarsacīkšu (ZLM) kalendārā plāna sagatavošanu un sporta svētku sarīkošanu, kā arī sadarbībā ar zviedru sportistiem panākt iespēju latviešiem piedalīties sporta dzīves oficiālajos sarīkojumos.

40. gadu beigās Vāciju atstāja tūkstošiem latviešu, kas izceļoja uz dažādām pasaules zemēm. Jau 1948. gada pavasarī ZLSP vadītājs J. Ritums vēstulē Latviešu Sporta un fiziskās audzināšanas padomei Vācijā atbalstīja ideju par vienotas latviešu sporta vadības organizēšanu trimdā. 1950. gada 3. un 4. septembrī Latviešu trimdas Sporta kongresā Londonā nodibināja Latviešu Sporta padomi trimdā (LSPT) un Latviešu Sporta sekretariātu trimdā (LSST). Trimdas apstākļu dēļ kongresā piedalījās tikai pārstāvji no Anglijas un viens no Vācijas. Tāpēc vēlējumus rakstiskā veidā nosūtīja arī

Zviedrijas latvieši ar ZLSP vadītāju J. Ritumu priekšgalā. Viņš rosināja padomi rūpēties par sporta noteikumu, literatūras un sporta vēstures materiālu savākšanu un izdošanu.

Iepazīstoties ar trimdas sporta nozīmes projektiem, kongresa dalībnieki par labāko atzina Zviedrijas sporta kopas *Liesma* iesūtīto variantu. Lielās Sporta nozīmes ideju deva Arturs Graudiņš. To iedzīvināja un nozīmes metus dažādos lielumos zīmēja Nikolajs Zirnis, līdz tā ieguva formu ar lauru vainagu un vārpu siluetu. Nozīmi izgatavoja firma *Westin* Stokholmā. Radītais tēls kalpoja par simbolu latviešu sportam svešumā un tika izmantots visos lielākajos sporta sarīkojumos.

ZLSP kļuva par vienu no līdzdalībniecēm jaunajā trimdas sporta organizācijā. Tās darbība apsīka 80. gadu sākumā pēc vadītāja J. Rituma nāves. Viņa darbs tika augstu novērtēts, 1967. gadā piešķirot Lielo Sporta nozīmi.

SPORTA PASAULES MAGAZĪNA

1944., 1945. un 1946. gadā Vācija vēl aizvien pārdzīvoja kara radīto sabrukumu un postu, tāpēc neitrālā Zviedrija kļuva par baltiešu bēgļu centru gan saimnieciskā un politiskā, gan intelektuālā ziņā. Kā savās atmiņās rakstīja bijušais Latvijas Saeimas deputāts, ārlietu ministrs un diplomāts Fēlikss Cielēns, kas arī devās emigrācijā uz Zviedriju, tad: "Šeit nodibinājās pirmie latviešu laikraksti trimdā nedēļas avīžu veidā, kā arī pirmais nopietnais žurnāls *Daugava* Jāņa Grīna vadībā, vēlāk arī konservatīvais laikraksts *Latvju Vārds* un demokrātiskais laikraksts *Latvju Ziņas*. Savu vietu šo izdevumu vidū ieņēma *Sporta Pasaules Magazīna (SPM)*. Nikolajs Seglenieks, kas apbrunojās ar tādu pašu ideālismu kā pirms 15 gadiem, kad radās un izauga *Sporta Pasaule*, izveidoja jaunu izdevumu, atzīstot, ka "bēgļu gaitās esot, sporta laikraksts ir tā uguns, pie kā sportisti var saņemt uzmudinājumu savām gaitām, atzinību un kura visus var vienot kopējā saimē".

Magazīnas pirmais numurs iznāca 1946. gada septembrī ar simboliskām Leonīda Breikša dzejas rindām:

"Mēs varam iet caur visām mokām,
Mēs varam ciest vēl briesmīgāk,
Jo pacels Dievs uz savām rokām
Mūs tad, kad mūsu diena nāks."

Otrajā *SPM* burtnīcā ievietota uzruna lasītājiem: "Šodien atrodoties svešumā, kad nav savas zemes, arī nav latviešu sporta draugiem iespējas nodoties sportam tā, kā to kādreiz darījām dzimtenē.

Lielākā daļa latviešu sportistu šodien atrodas Vācijā, tur sporta vajadzībām ik nedēļas iznāk sporta laikraksts *Latvju Sports*. Tikai maza saujiņa latviešu sportistu atrodas šeit, Zviedrijā. Līdz šim nenoteiktais materiālais stāvoklis un darba apstākļi kavēja nodoties sportam. Pēdējā laikā Zviedrijā sasāpējušais darba roku trūkums ir devis katram iespēju atrast samērā labu eksistenci. Tāpēc kopš neilga laika arī latviešu vecie sportisti un jaunā paaudze kļuvusi aktīvāka, notiek jau sacīkstes un tiek gūti pirmie panākumi.

Par sportu pēdējā laikā raksta arī abi Zviedrijā iznākošie latviešu nedēļas laikraksti, bet telpu trūkuma dēļ viņiem nav iespēja atreferēt visu to, kas interesē sportistu. Daudziem ir arī grūtības ar zviedru valodu, tā kā nevar sekot plašajai zviedru presei. Šobrīd latviešu sportistu un jaunieti var sastapt gan Zviedrijas dienvidos Skonē, gan ziemeļu Laplandes mežos. *Sporta Pasaules Magazīnas* uzdevums ir kalpot sportam un pulcināt ap sevi visus tos, kam sports ir sirds lieta. *Sporta Pasaules Magazīna* ir *Sporta Pasaules* turpinājums svešumā, iznāks ik divas nedēļas un būs mīļš viesis katram latviešu jaunietim un sportistam".

Avīzes nosaukuma izvēlē izpaudās viens no galvenajiem trimdas eksistences principiem – neko nesākt no jauna, bet visu darbību nākotnes vārdā saistīt ar pagātni, ar tēvuzemi. Arī sportā. Magazīnas izdošana gan satura, gan finansiālā ziņā lielā mērā gūlās uz N. Seglenieka pleciem. Žurnāls,

kuŗa iespiesto tekstu pavairoja ar šapirografu un kuŗš iznāca atsevišķās burtnīcās laikā no 1946. gada septembŗa līdz 1948. gada martam, eksistēja samērā īsu laiku. Tomēr tas sniedza informāciju par Zviedrijas latviešu sporta attīstības pirmajiem soļiem, par sportistu likteņiem un sportošanu Vācijā sabiedroto nometnēs, kā arī norisēm Zviedrijas, Eiropas un pasaules sporta dzīvē. Daudzi fakti, kuŗi minēti apskatā, aizgūti no šī izdevuma, jo vairumā dokumentu oriģinālu (kā atzīst paši latviešu sporta darbinieki svešumā) par atsevišķu sporta kopu darbību pirmajos pastāvēšanas gados nav saglabājušies, tāpēc *Magazīnas* burtnīcas kļuvušas par nozīmīgām sava laika liecībām. Jāpiezīmē, ka N. Seglenieka žurnālista darbs Zviedrijā saistījās arī ar paša organizēto preses izdevumu: laikrakstu *Latvju Vārds* un Zviedrijas latviešu pensionāru žurnālu *Sveiciens*. Viņš publicējās arī laikrakstā *Latvija Amerikā*.

Šajā apcerējumā izmantoti arī citu preses izdevumu materiāli, piemēram, *Latvju Vārds*, *Latvju Ziņas*, laikraksta *Tēvzeme* pielikums *Sports*, *Sporta Apskats* u. c., arī Zviedrijas latviešu sporta arhīvs, kas tika nodots Latvijas Sporta mūzeja īpašumā 1994. gadā, un sportistu un sporta darbinieku sarakste, kā arī Zviedrijas oficiālie izdevumi (laikraksti un statistikas izdevumi).

ZVIEDRIJĀ SPORTAM NODODAS KARALIS UN VISA TAUTA

Kaŗu nepiedzīvojusi, Zviedrija bija sporta lielvalsts ne tikai Skandināvijā un Eiropā, bet visā pasaulē, jo, kā rakstīja *Sporta Pasaules Magazīnā*, "Zviedrijā sportam nododas karalis un visa tauta. Visu zemi pārklāj neskaitāmi sporta laukumi un halles. Tādas ir katram mazākam miestiņam, katrai skolai, katram lielākam rūpniecības uzņēmumam, un tie vienmēr ir pilni ar jaunatni un sporta mīļotājiem."

Zviedrijā, piemēram, 1946. gadā bija reģistrētas 8048 sporta biedrības ar 594 721 biedru, kas apvienoti Zviedru vingrošanas un sporta biedrību savienībā *(Svenska Gymnastik-och Idrottsforeningarnas Riksforbund)*, bet Zviedrijas Olimpiskā komiteja noteica olimpisko fondu 385 000 kronu apmērā, kas galvenokārt tika izlietots sportistu sagatavošanai.

Zviedrijas valsts vienība pelnīti izcīnīja uzvaru Eiropas meistarsacīkstēs vieglatlētikā, kas notika Oslo 1946. gada vasarā. Tenisā Deivisa kausa izcīņā zviedri iekļuva finālā, zaudējot tikai amerikāņiem. Te 1947. gada 15. un 16. februārī notika pirmās pēckaŗa pasaules meistarsacīkstes daiļslidošanā. Arī Eiropas futbola laukumos zviedri jutās kā nepārspējami līderi. Tāpat starptautiskas uzvaras grieķu-romiešu cīņā, bendijā, ātrslidošanā, slēpošanā, rokas bumbā, vingrošanā, tenisā, svaru celšanā un citos sporta veidos raksturoja zviedru tautu kā fiziskās kultūras cienošus cilvēkus ar stipru gribu apveltītus un mērķtiecīgus sportā. Starptautiskās sporta organizācijas Zviedrijas sporta dzīvi vērtēja ļoti augstu. Šo uzticību sporta sabiedrība centās izmantot, lai panāktu ne tikai Starptautiskās Olimpiskās komitejas pirmās pēckaŗa sēdes norisi Stokholmā 1947. gadā, bet arī lai izvirzītu savu kandidātūru 1952. gada olimpiskām spēlēm.

Zviedrijā latviešu 1946. gadā bija vairāk kā 5000. No tiem, pēc N. Seglenieka domām, varēja sastādīt tikai vienu futbola vienību un teorētiski dažas basketbola vienības, bet vieglatlētikā varot samanīt tikai pāris nozīmīgus vārdus. Un tie visi galvenokārt esot jau labi pazīstami sportisti. Lūk, ar kādu kritisku skatienu nākotnē raudzījās pazīstamais žurnālists. Nebija jau viegli sākt: latviešu sportisti darbojās nošķirti no zviedru sporta organizācijām, jo atradās bēgļu statusā. Pašiem bija jāmeklē iespējas nodarboties ar fizisko kultūru un sportu. Zviedru nācija visādā ziņā kalpoja par paraugu bijušo Baltijas valstu sportistiem un sporta darbiniekiem. Un tomēr bija sporta veidi, kuŗos baltieši kļuva par skolotājiem zviedru kollēgām: tie bija volejbols un basketbols. Bet līdz tam bija jānoiet savs pašorganizēšanās ceļš, izveidojot sporta kopas un biedrības.

Latviešu pirmie centieni, pēc J. Rituma raksta *Basketbols Zviedrijā* laikrakstā *Latvju Ziņas* 1946. gadā norāda, ka "jau 1942. gadā pirmie Baltijas bēgļi – igauņi, latvieši un lietuvieši nodibināja Baltiešu sporta un vingrošanas biedrību, ar kuŗas gādību dažas Stokholmas vingrotavas ierīkoja

basketbola grozus. 1944./1945. gada ziemas sezonā notika arī vairākas interesantas basketbola sacīkstes, kuŗās piedalījās baltiešu biedrības igauņu un lietuviešu izlases, Stokholmā dzīvojošo amerikāņu vienība un vienā spēlē arī zemes saimnieku pārstāvji – Stokholmas basketbola klubs. Latviešu vienības nebija, jo treniņus apmeklēja tikai 3 mūsu sportisti..."

1945. gada septembrī mācītājs E. Caune rosināja izveidot Jaunekļu Kristīgās savienības sporta nozari. Jaunizveidotā latviešu JKS kopā ar Latviešu Palīdzības komitejas sporta komisiju (LPK SK) lika pirmos drošos pamatus latviešu sporta tālākai attīstībai Zviedrijā. 1946. gada septembrī LPK SK sasauca sportistu apspriedi, kuŗā piedalījās vairāk nekā 30 sportisti, pārstāvot gan Upsalas pilsētu, gan Upsalas JKS, tāpat arī pilsētas – Kungsēru, Eskilstūnu, Halstahammaru un Uplandes Vesbijas *(Uplands Vasby)* novadu. Provinces pārstāvji vairāk ierosmju vēlējās saņemt no galvaspilsētas. Vienlaicīgi JKS sportisti par savu vadītāju izraudzījās bijušo liepājnieku, *Olimpijas* futbolistu un Liepājas *Auseklis* dibinātāju E. Klaiši. 1947. gada februārī izveidoja JKS Sporta padomi.

1947. gada 8. martā notika Stokholmas *YMCA* darbinieku un sportistu pilnsapulce, pieņemot darbības noteikumus *YMCA* sporta savienībai, kas pēc tam ieguva "Latviešu JKS Centrālā sporta nozare" nosaukumu. Par vadītāju jau oficiāli ievēlēja E. Klaiši, kas to vadīja līdz 1948. gada janvārim. Viņa darbu turpināja JKS jaunatnes sporta nozares vadītājs A. Laucis, vēlāk pārņemot arī JKS Stokholmas nodaļas vadību. 1950. gada 1. aprīlī šajā amatā stājās Jānis Straubergs. Viņa darbu vēlāk turpināja Andrievs Eiche, Jānis Zālamans un atkal Andrejs Laucis. Stokholmas JKS pastāvēšanas sākumā darbojās 50 biedri.

Provincē viena no pašām pirmajām JKS nodaļām izveidojās Upsalā *(Uppsala)* – 1945. gada 1. septembrī. JKS nodaļas izveidojās arī Eskilstūnā – 1947, Čēpingā – 1948. un Vesterosā – 1949. Taču 60. gados tās savu aktīvo darbību izbeidza.

Latviešu JKS CSN turpināja uzsākto darbu, un iesākumā tā bija lielākā latviešu sporta organizācija Zviedrijā, kas aptvēra gan galvaspilsētu, gan perifēriju.

1945. gada vasarā un rudenī Zviedrijā jau bija ieradušies Latvijas izlases vienības basketbolisti Teodors Grīnbergs un Voldemārs Šmits (pēc Vācijā pavadītajiem gadiem Štuthofas koncentrācijas nometnē). Drīz vien izveidoja JKS basketbola vienību, kas oktōbrī pirmo reizi sacentās ar igauņu JKS. Igauņi (Jurups, Meriste, Moldre, Losbergs, Klasens, Hermans un Purge) uzvarēja latviešus (Šmits, Grīnbergs, Caune, Ritums, Dimiters) ar rezultātu 30:20.

Neliela grupa jauniešu ar kristīgu vērtību orientāciju izveidoja sporta vienību *Daugava*, kuŗas pastāvēšanu 1947. gadā reglamentēja statūti. Gadu vēlāk Stokholmas JKS nodaļas valde lūdza Zviedrijas Latviešu sporta pārvaldi uzņemt šo 12 sportistu lielo vienību savā organizācijā.

Neilgu laiku *Daugavā* pastāvēja futbola un rokas bumbas sekcijas. Taču tām nebija ilgs mūžs. Galveno vērību pievērsa volejbolam un basketbolam. *Daugava* no 1946. gada līdz 1949. gadam sarīkoja daudzus jaunatnes turnīrus minētajos sporta veidos. Piemēram, JKS latviešu basketbola vienība, kuŗā spēlēja J. Reneslācis, E. Caune, J. Ritums, V. Šmits, E. Klaišis, Edgars Dimiters un Alī Strunke, 1946. gada 30. oktōbrī pārbaudes spēlē sacentās ar lietuviešu vienību, gūstot uzvaru 30:20.

Populāri bija JKS Jaunatnes dienu ietvaros rīkotie (1946, 1947) volejbola turnīri. Tāds bija arī 1946. gada 13. oktōbŗa Stokholmas volejbola turnīrs, izcīnot 1946. gada labākās latviešu sieviešu un vīriešu volejbola vienības nosaukumu. Provinci pārstāvēja Kungsēras un Halstahammaras sporta kopas, bet galvaspilsētu – Stokholmas JKS un Stokholmas ģimnazijas vienības. Pirmās sacentās Stokholmas sieviešu: A un B vienības. Uzvarēja A vienības spēlētājas (11–15, 15–5, 15–6) – Elza Apsīte, Helēna Lāce, Anna Bagātā, Paija Gaiķe, Elza Spriedēja un Klitija Treimane. Vīriešiem finālā tikās Halstahammaras un Stokholmas JKS, kas pārliecinoši ar 15–3, 15–5 uzvarēja provinces vienību. Uzvarētāju komandā spēlēja E. Klaišis, J. Ritums, T. Grīnbergs, V. Kreicbergs, E. Dimiters, Tālivaldis Kraulis.

BALTIEŠI DEMONSTRĒ ZVIEDRIEM VOLEJBOLU UN BASKETBOLU

1946. gada rudenī (18. un 19. oktōbrī) latviešu un igauņu volejbolisti tika uzaicināti Busonas *(Bosön)* sportistu nometnē, kuŗā notika sporta instruktoru kursi. Pēc soma Fabriciusa *(Fabricius)* plaša ievada par volejbolu, notika sacensība starp latviešu un igauņu vīriešu vienībām. Uzvarēja igauņi ar 15–7, 15–6. Latviešu vienībā spēlēja V. Šmits, E. Dimiters, E. Klaišis, J. Ritums, V. Kreicbergs un T. Kraulis. Otrajā dienā sacentās abas sieviešu vienības. Latvietes demonstrēja labu volejbolu, bet tā kā spēlei bija vairāk demonstrēšanas nolūks, tad to nepabeidza pilnā apjomā. Komandā spēlēja Vilma Jansone, K. Treimane, H. Lāce, E. Apsīte, P. Gaiķe un A. Bagātā. *Sporta Pasaules Magazīna* pārskatā par šī notikuma nozīmīgumu atzina, ka "demonstrējums bija ļoti iespaidīgs un to uzņēma filmā. Jācer, ka ar šo volejbolam būs atvērtas durvis pie zviedru sportistiem, un tie drīz būs saviem skolotājiem – latviešiem un igauņiem cienīgi pretinieki". Otrs šāds demonstrējums notika 29. novembrī, kad Stokholmas sporta žurnālistu klubs rīkoja vakaru, kuŗa ienākumus ziedoja Eiropas trūkumcietējiem. Uzaicināja arī Latviešu JKS un Igauņu JKS volejbolistus, lai 2x4 min. gaŗā sacensībā vienības atklātu spēles būtību.

Savukārt basketbols savu pirmo publisko demonstrējumu "zviedru" izpildījumā pēc kaŗa piedzīvoja 1946. gada decembrī, kad sporta žurnālistu sarīkojumā par labu Eiropas palīdzībai tikās zviedru vienība *BK Basket* ar amerikāņu studentu un kaŗavīru sastādīto vienību. "Zviedru" komandu veidoja divi latvieši, divi igauņi un divi lietuvieši. Latviešus reprezentēja V. Šmits un T. Grīnbergs. Baltieši svinēja uzvaru pār amerikāņiem – 22:11. Arī šai spēlei bija demonstrācijas raksturs, tāpēc ilga tikai 2x10 min.

SPORTĀ UN POLĪTIKĀ BEZ BRĪNUMIEM

Stokholma – Ženēva

1946. gadā no 30. aprīļa līdz 4. maijam Šveicē, Ženēvā bija paredzētas 4. Eiropas (pirmās pēckaŗa) meistarsacīkstes basketbolā. Radās cerība arī latviešu sportistiem, kā kādreizējiem kontinenta meistartitula īpašniekiem, piedalīties šajā vienreizējā pasākumā. Līdzīgu pieprasījumu *FIBA* vadītājs Leons Bufārds *(L. Bouffarde)* saņēma arī no lietuviešiem. Iniciatīvu uzņēmās Zviedrijas latviešu *YMCA* izveidotājs E. Caune, uzsākot intensīvu saraksti ar diplomātisko pārstāvi Šveicē Jūliju Feldmani. Visu martu un aprīli ceļoja vēstules ar dažādiem iespējamiem piedalīšanās variantiem: startēt kontinenta meistarsacīkstēs ne kā atsevišķas valsts komandai, bet gan kā Latvijas *YMCA* vienībai; vai arī kā latviešu vienībai – pirmajai Eiropas meistarsacīkšu uzvarētājai. Komandu veidotu Zviedrijas pārstāvji, jo Vācijā dzīvojošiem basketbolistiem nebija ne mazāko izredžu izkļūt no sabiedroto kaŗaspēku okupācijas zonām. Komandu – Zviedrijas *YMCA* veidotu Elmārs Caune *(US)*, Voldemārs Šmits (ASK) – Latvijas valstsvienībā spēlēja 27 reizes, arī 1939. gada Eiropas meistarsacīkstēs, Teodors Grīnbergs *(US)* – valstsvienībā spēlēja 10 reizes, arī 1939. gada Eiropas meistarsacīkstēs, Jānis Ritums *(Starts)*, Ernests Klaišis (*Auseklis*, Liepāja), Juris Reneslācis (ASK), Valdemārs Kreicbergs *(US)*. Taču šiem sportistiem tā arī neizdevās nokļūt Ženēvā. 1946. gada 13. maijā tika saņemta sūtņa J. Feldmaņa pēdējā atbildes vēstule: "Ļoti godātais Caunes kungs, pagodinos Jums paziņot, ka Eiropas basketbola meistarsacīkšu lietā nebija nekas vairāk iespējams darīt, jo Politiskais departaments, t. i., Šveices Ārlietu ministrija bija pret mūsu komandas pielaišanu sacīkstēs."

Viena illūzija par latviešu sportistu atgriešanos Eiropas basketbola augstākajā sabiedrībā tika izgaisināta. Būtībā līdzīga situācija atkārtojās 1958. gadā, kad Sporta kluba *Rīga* basketbola vienība iesaistījās Eiropas kausa izcīņā, pārstāvot Zviedriju un kad dažādu politisku apsvērumu dēļ vienība bija spiesta izstāties no kontinenta sacensībām. Bet šie notikumi jau saistīti ar 50. gadiem.

40. gadi bija illūziju, skaistu domu un aktīvas rīcības laiks, kad daudzi trimdas latvieši vēl ticēja iespējai atgriezties brīvā tēvzemē, bet līdz tam brīdim iesaistīties starptautiskās sporta organizāci-

jās, lai piedalītos Eiropas, pasaules un olimpiskajās spēlēs. Šādi centieni atkal iekļauties starptautiskā apritē aizsākās 1947. gada pavasarī, kad trimdas sporta vadība 22. un 23. aprīļa tikšanās reizē Gētingenē (Vācija) nolēma dibināt olimpisko komiteju trimdā. Tās uzdevums būtu rūpēties par latviešu trimdas sporta starptautisku atzīšanu, kā arī darīt visu iespējamo, lai trimdas latviešu sportisti varētu piedalīties 1948. gada olimpiskajās spēlēs Londonā. Latviešu olimpiskās komitejas trimdā sastāvā iekļāvās Alfreds Bērziņš, Edgars Dunsdorfs, Arvīds Kripēns, K. Jēgers, Nikolajs Zēbergs, Jānis Dikmanis, Roberts Kampuss, Jānis Daliņš, Alberts Melbārdis, Valdemārs Baumanis un Elmārs Caune, kas pārstāvēja Zviedrijas latviešus.

Stokholmā no 16.–21. jūnijam notika Starptautiskās Olimpiskās komitejas (SOK) sēde. Zviedrijas latvieši uzsāka aktīvu "diplomātiju", lai šajā lielajā valstu sanāksmē varētu piedalīties arī Latvijas Olimpiskās komitejas un SOK mūža biedrs Jānis Dikmanis. Tā bija cīņa par zaudētās Latvijas tiesībām piedalīties pirmajās pēckara olimpiskajās spēlēs Londonā 1948. gadā. Taču arī šoreiz visas cerības izgaisināja Zviedrijas OK prezidenta Sigfrīda Edstrēma *(Sigfrid Edström)* oficiālā atbilde ZLSP sekretāram V. Kreicbergam, kurā tika paskaidrots, ka zviedru olimpiskā komiteja, kā sēdes organizētāja, uz kongresu ielūdza tikai tādu valstu olimpisko komiteju pārstāvjus, kurām ir savu valdību pilnvaras. Tā kā latviešiem neesot olimpiskās komitejas, tad arī J. Dikmaņa piedalīšanās neesot iespējama. Līdzīga satura atbildi uz J. Dikmaņa vēstuli olimpiskās komitejas sekretariāts jau viņam esot nosūtījis. Arī otrais trimdas sporta darbinieku mēģinājums cīnīties par labāko latviešu sportistu (Jāņa Stendzenieka, Valda Teteŗa, Alberta Priednieka u. c.) piedalīšanos pasaules spēcīgāko atlētu forumā beidzās nesekmīgi. Īpaši tas sakāms par lielisko šķēpa metēju J. Stendzenieku, kuŗam Stokholmas Latviešu palīdzības komiteja kopā ar sportistiem pēc Lielbritānijā dzīvojošo tautiešu lūguma saziedoja līdzekļus labu zviedru sacīkšu šķēpu iegādei. Šo neparasto dāvanu J. Stendzenieks saņēma 1947. gada augustā. Visi cerēja, ka techniski labi izgatavotie šķēpi palīdzēs latvietim izcīnīt kādu olimpisko spēļu medaļu, jo viņa rezultāti pasaules labāko šķēpraižu ranga tabulā bija vieni no izcilākajiem. Bet sapnis nepiepildījās, jo diemžēl arī starptautiskās sporta organizācijas reflektēja pēckaŗa lielvalstu politiku, kuŗā bijušajām Baltijas valstīm netika atvēlēta nekāda loma, neļaujot to pārstāvjiem piedalīties olimpiskajās spēlēs "bez PSRS pasēm kabatās".

"STARPVALSTU" SADARBĪBA BALTIEŠU VIDŪ

Sava "starpvalstu" sadarbība sportā bija jāveido pašiem. Vispirms Zviedrijā pašu baltiešu vidū. Latvieši sacentās gan ar igauņiem, gan lietuviešiem futbolā, tenisā, vieglatlētikā, volejbolā un basketbolā. Tā viena no pirmajām tikšanās reizēm ar igauņiem bija 1946. gada 21. jūlijā, kad Stokholmā latvieši sacentās ar igauņiem futbolā, vieglatlētikā un un volejbolā sievietēm. Vieglatlētikā piedalījās niecīgs skaits dalībnieku, taču dažās disciplīnās tika sasniegti labi rezultāti. 4x100 m stafetes skrējienā arī uzvarēja igauņi 46,7 sek., bet mūsējie (A. Graudiņš, O. Liniņš, J. Reneslācis, J. Šnitke) 48,1 sek. Cīņa futbolā beidzās ar draudzīgu 4:4 rezultātu. Volejbolā igaunietes uzvarēja latvietes: 15–12, 12–15, 15–11. Latviešu vienību reprezentēja H. Lasmane-Lāce, E. Apsīte, V. Jansone, Klitija Treimane, Melita Krastiņa un Mirdza Brīvkalne.

1946. gada 29. septembrī Stokholmā Estermalmes *(Östermalm)* futbola laukumā par *Nordiska Kompaniet* ceļojošo kausu no jauna tikās latviešu un igauņu vienības. Rezultāts atkal bija neizšķirts 4:4. Tomēr otro spēli pārliecinoši savā labā noslēdza igauņu futbolisti – 5:0. Skaisto sudraba kausu igauņiem palīdzēja izcīnīt trīs bijušie Igaunijas valstsvienības spēlētāji: vārtsargs Siliksārs *(Siliksaar)*, centra pussargs Sārs *(Saar)* un kreisais ārējais uzbrucējs Kasks *(Kask)*. Latviešu vienībā spēlēja A. Graudiņš (VSB), N. Feldmanis (Ventspils *Spars*), Miervaldis Viegliņš (Rīgas *Vanderer*), Arnolds Segliņš, V. Salna, Staņislavs Oļechnovičs (Liepājas *Olimpija*), A. Vinovskis, N. Zirnis (Bolderājas SB), J. Šnitke (LSB), E. Krastiņš (Talsu SB), K. Grīvainis (Upesgrīvas SB), 2. puslaikā V. Salnas vietā spēlēja arī E. Klaišis (Liepājas *Auseklis*). Igaunijas sastāvs: Siliksārs (Pērnavas *Ter-*

vis), Mets *(Kalev)*, Kupers *(Kupper)*, Rīmers *(Riimer) (Arbetare)*, Sārs *(Sports)*, Soiegels *(Soiegel)* (Rakveres *Kalev*), Kulla *(Sports)*, Jensens *(Jensen) (Estonia)*, Veidemans *(Veideman) (Kalev)*, Kingo un Kasks *(Kask)* (Pērnavas *Tervis*).

1947. gada 21. septembrī vienības tikās atkal, bet arī šoreiz techniskāki un taktikā pārāki bija igauņi, uzvarot ar rezultātu 6:1.

Latvieši bija līdzvērtīgi partneri igauņiem volejbolā un basketbolā.

Basketbolā latvieši ar igauņiem tikās 11 spēlēs. Pirmā spēle notika 1945. gadā Stokholmā, kad latvieši piedzīvoja zaudējumu – 25:31. 1946. gada 16. februārī Stokholmā notika pirmā oficiālā tikšanās. Šajā vēsturiskajā spēlē latviešu vienībā piedalījās: V. Šmits, T. Grīnbergs, E. Caune, E. Klaišis, E. Dimiters, J. Reneslācis un J. Ritums; igauņiem – bijušie valstsvienības spēlētāji brāļi Vinogradovi, Jūrups *(Juurup)*, Kaldre, Arendi, Hermans, Arens u. c. Šoreiz uzvarēja igauņi 41:19. No 1949. gada iestājās pagaŗa pauze. Tikai 1955. gada 6.novembrī atkal notika spēle ar igauņiem, kuŗā ar lielu punktu pārsvaru uzvarēja latvieši 71:44.

Ar lietuviešiem tika nospēlētas trīs spēles. Stokholmā 1946. gada 30. oktōbrī tikās JKS Stokholmas latviešu un lietuviešu vienības. Cīņa beidzās ar latviešu – J. Reneslāča, E. Caunes, J. Rituma, V. Šmita un E. Klaiša uzvaru – 30:20. Vairumā spēles no latviešu puses tiesāja starptautiskais *FIBA (Federation Internationе de Basketball)* tiesnesis kopš 1937. gada (no 1964. gada arī *FIBA* Goda tiesnesis) Ernests Ķīvītis.

Pārskata tabula

Latvija – Igaunija			Latvija – Lietuva		
1945	25:31	Stokholma	1946	30:20	Stokholma
1946	36:29	Stokholma	1947	20:19	Stokholma
1946	37:33	Gēteborga	1948	46:16	Stokholma
1946	26:11	Burosa			
1946	19:41	Stokholma			
1947	43:44	Upsala			
1948	31:20	Stokholma			
1948	17:22	Stokholma			
1949	22:22	Stokholma			
1949	44:24	Stokholma			
1955	71:44	Stokholma			

Sadarbība notika arī volejbolā, bet tikai ar igauņiem. Vīriešu sacensībās parasti uzvarēja igauņi, jo latviešu vidū bija tikai divi pieredzes bagāti un labi šīs spēles pratēji – Arvīds Ristamecs (VEF) un Jānis Ritums *(Starts)*. Tomēr sievietēm pārākas bija latvietes, komandā spēlējot H. Lācei, E. Apsītei-Kudrašovai, V. Jansonei, M. Brīvkalnei, M. Krastiņai, K. Treimanei, P. Gaiķei un A. Bagātai.

Volejbolā vīru komandām tomēr nedaudz pārāki bija bijušie ziemeļu kaimiņi. Piemēram, pilsētu sacensībā volejbolā – Rīga/Tallina, kas notika 1947. gada 2. februārī Stokholmā, Hamngatanas vingrotavā, latviešu vienība (V. Šmits, V. Kreicbergs, T. Grīnbergs, T. Kraulis, E. Klaišis un J. Ritums) zaudēja igauņiem (Arendi, Lāns *(Laan)*, Moks, Kutsars *(Kutsar)*, Hanko un Alajāns *(Alajaan)*) ar rezultātu 5–15, 15–12, 5–15. Savukārt latviešu sievietes (H. Lāce, E. Apsīte, V. Jansone, A. Bagātā, K. Treimane un Zenta Pole) pārspēja igaunietes (Metranta *(Metrant)*, Kilgara *(Kilgar)*, Vikstena *(Viksten)*, Saksena *(Saksen)*, Adamsone *(Adamson)*, Martinsone *(Martinson)* ar rezultātu 5–15, 15–9, 15–13. Pirms galvenajām sacīkstēm notika spēle arī starp latviešu un igauņu JKS jauniešu vienībām, kuŗās uzvarēja latvieši.

Nereti daudzo igauņu volejbola un basketbola vienību spēlētāju vidū varēja sastapt arī kādu latviešu sportistu. Tā 1947. gada augustā igauņu rīkotajos sporta svētkos Malmē *(Malmo)* volejbola zibensturnīrā piedalījās Halmstādes, Helsingborgas *(Hälsingborg)*, Lundas un Malmes vienības. Helsingborgas vienībā kā galvenais balsts un punktu guvējs bija kādreizējais Kultūras un sporta biedrības VEF volejbolists Arvīds Ristamecs. Turnīra favorīti – helsingborgieši tomēr zaudēja Lun-

das vienībai. Basketbola turnīrā sacentās divas igauņu vienības no Lundas un Malmes un viena latviešu vienība. Finālspēlē tikās Malmes vienība ar latviešiem. Ilmārs Kauliņš, Eduards Zvirbulis, Arvīds Ristamecs, Jānis Gulbītis un Rūdolfs Vanags izrādījās ātrāki, atjautīgāki kombinācijās un spēlē racionālāki, uzvarot pretiniekus ar rezultātu 40:21 (21:4).

Upsalas basketbola propagandas dienā, kas notika 1947. gada 20. aprīlī, piedalījās četras vienības – lietuviešu sporta biedrība *Vytis*, igauņu, amerikāņu un latviešu Stokholmas JKS. Igauņi uzvarēja lietuviešus ar rezultātu 26:14, bet latvieši amerikāņus – 43:29. Stokholmas JKS vienību pārstāvēja V. Šmits (14 punkti), T. Grīnbergs (10), J. Ritums (10), J. Reneslācis (5), E. Klaišis (4). Šādā sastāvā nedaudz dienas agrāk latvieši piedalījās arī igauņu JKS rīkotajā turnīrā, kurā piedalījās igauņi, lietuvieši un amerikāņu studenti. Šāda veida turnīri pirmajos pēckara gados baltiešiem ļāva soli pa solim virzīties pretī savam mērķim – piesaistīt Zviedrijas sporta sabiedrības uzmanību un apliecināt vēlēšanos iekļauties šīs zemes sportā.

MELNO KRAUKLĪŠU UZVARAS

Latviešu jaunā paaudze, kas mācījās latviešu vakara ģimnazijā vai zviedru skolās Stokholmā, 1947. gada sākumā izveidoja basketbola un volejbola komandu, kurai deva vārdu *Melnie Krauklīši (MK)*. Jaunekļi izvēlējās melnas krāsas formas tērpus ar latvju saulīti uz krūtīm. Komandas debija notika tā paša gada janvārī Stokholmā, kad latviešu puiši tikās ar saviem vienaudžiem – igauņu ģimnazistiem. Spēlē pārāki bija latvieši un viņi uzvarēja ar rezultātu 28:22. Juris Reneslācis guva 13 punktus, Alī Strunke un Ilmārs Šķelte katrs pa 6, Jānis Breikšs – 1. Komandas sastāvs bija nemainīgs. Bez minētajiem sportistiem komandā vēl spēlēja Eduards Šulcs un Oļģerts Mastiņš. Ar igauņu zēniem *krauklīši* tikās daudzkārt, demonstrējot labu spēli. *MK* labi cīnījās arī pret spēcīgajām vīriešu komandām. Gadiem ritot, *krauklīši* spēlēja jau atzīstamu basketbolu. Daudzi no viņiem kļuva arī par ievērojamiem sporta dzīves vadītājiem kā zviedru, tā latviešu sabiedrībā. Jāņa Breikša, Jura Reneslāča, Alī Strunkes, Jāņa Rituma darbs atbalsojās ne tikai latviešu kopienā, bet arī Zviedrijas sporta dzīvē, palīdzot basketbola attīstībai šajā zemē. Piemēram, Juris Reneslācis, vēl dzimtenē būdams, spēlēja basketbolu Latvijas jaunatnes vienībā. Viņš bija Zviedrijas valsts meistars basketbolā SK *Rīga* sastāvā, valsts vienības spēlētājs 1956. gadā. Kā *FIBA* tiesnesis (1955–1965) piedalījās treneru un tiesnešu kongresos Somijā (1960) un Austrijā (1961), veica Zviedrijas Latviešu basketbola savienības vadītāja pienākumus, vadīja Zviedrijas valstsvienību basketbolā (1957–1963), kas sasniedza Eiropas vidusklases līmeni, apzināja un vāca datus Latvijas sporta vēstures izdevumiem, turpinot šo darbu vēl šodien. Lielus panākumus basketbolā sasniedza Alī Strunke, vēlākais SK *Rīga* priekšsēdis (1952–1968), Zviedrijas Basketbola savienības ģenerālsekretārs (1953–1958, 1963–1988), pārstāvēja Zviedriju Starptautiskās Basketbola savienības *(FIBA)* Eiropas kausa komitejā (1976–1984) un darbojās Internacionālās organizācijas komitejā (1976–1990), *FIBA* Goda tiesnesis (1969) un komisārs. Viņš tiesājis 97 starptautiskas spēles un bijis komisārs 150 starptautiskajās kausa un dažādu meistarsacīkšu spēlēs; kā *FIBA* tiesnesis (1955–1969) tiesāja Eiropas kausa spēles Rīgā (1963, 1965, 1968), pasniedzis uzvaras kausu TTT vienībai 1970. un 1973. gadā; piedalījās piecos *FIBA* pasaules kongresos un 25 semināros. Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 5. šķiru "kavalieru" pakāpē. Jānis Breikšs kļuva par biedrības *Upsalas Sports* vadītāju. Jānis Ritums (Latvijas laikā spēlēja basketbolu, volejbolu un tenisu LAS, *Startā* un *Auseklī*) kopš dibināšanas vadīja Zviedrijas Latviešu sporta pārvaldi. Kā sporta organizāciju un vienību vadītājs viņš ziedoja laiku, enerģiju un savus personīgos līdzekļus latviešu sportam. J. Ritums darbojās arī sporta žurnālistikā, publicēdams rakstus Zviedrijas latviešu sociāldemokrātu izdevumā *Brīvība*, kurā darbojās kā viens no redaktoriem; arī apkopoja un rediģēja sporta informāciju Zviedrijā izdotai Latvju enciklopēdijai. Būdams izcilākais sporta darbinieks (tāpat pazīstams sabiedriskais darbinieks) trimdas gados Zviedrijā, J. Ritums uzskatāms arī par ievērojamu latviešu sporta mecenātu.

LATVIEŠU SPORTS ZVIEDRIJAS PROVINCĒ

Pirmajos pēckara gados Hallstahammara, Eskilstūna un Kungsēra bija trīs lielākie un aktīvākie latviešu sporta centri provincē. Ļoti drīz tām piepulcējās arī Čēpinga.

Halstahammara

Pēc Latviešu JKS CSN, kuŗa līdz 1949. gadam apvienoja Stokholmas, Čēpingas, Eskilstūnas, Vesterosas un Upsalas JKS nodaļas, otra nozīmīgākā sporta organizācija izveidojās 1946. gada 18. maijā Zviedrijas mazpilsētiņā Halstahammarā, kuŗā latviešu skaits bija aptuveni simts. Grupa latviešu ar bijušo Dundagas sporta biedrības priekšnieku Imantu Sinku priekšgalā nodibināja Hallstahammaras Latviešu sporta biedrību (turpmāk HLSB). Tās mērķis nebija kalpot tikai sportam, bet arī kultūrai un palīdzības darbam.

Biedrības valdi vadīja Nikolajs Zirnis (1946–1951; atbildīgais arī par galda tenisu un slēpošanu). Drīz vien no Kungsēras uz Halstahammaru pārcēlās labākais Zviedrijas vieglatlēts, 1946. gada trimdas latviešu rekorda autors 110 m barjerskrējienā (16,0 sek.) Arturs Graudiņš, kas arī aktīvi iesaistījās biedrības līdzveidošanā un tās vadīšanā (1951–1956; atbildīgais par vieglatlētiku un basketbolu). Vēlāk pēc viņa pārcelšanās uz dzīvi ASV, vadību atkal pārņēma N. Zirnis, kas pienākumus veic līdz pat šodienai. Sporta veidu vadītāji bija Broņislavs Belēvičs (volejbols), Alfrēds Šveicers (šachs); Arvīds Vinovskis (ātrslidošana). Valdes sastāvā darbojās A. Graudiņš, Francis Malnačs, Kārlis Paegle, Jānis Plētiens. 1951. gadā šacha sekciju vadīja Ernests Reinis. Biedrības mītne atradās Hallstahammaras *Central kafe* telpās.

Pirmais lielais volejbola propagandas turnīrs Halstahammarā notika 1946. gada 15. decembrī, piedaloties divām sieviešu (Stokholmas JKS un Vestmanlandes vienība) un četrām vīriešu vienībām (Stokholmas JKS, Eskilstūnas igauņu vienība, *Kungsēra* un *Liesma*). Finālā sievietēm uzvarēja Stokholmas JKS. Vīriešiem tāpat stiprāki izrādījās stokholmieši – V. Šmits, E. Dimiters, A. Ristamecs, E. Klaišis, J. Ritums un T. Grīnbergs, uzvarot Eskilstūnas igauņus ar 15–9, 15–6. Mājinieki palika pēdējā vietā. 1950. gadā *Liesma* revanšējās un izcīnīja Zviedrijas latviešu meistartitulu. Tāpat 1953. gadā. Pēc daudzu labāko spēlētāju izceļošanas, spēle zaudēja iepriekšējo gadu spēku.

HLSB 1947. gada nogalē ieguva jaunu vārdu – Halstahammaras latviešu sporta klubs *Liesma* (HLSK *Liesma*). 1947. gadā klubā bija 35 biedri ar 19 aktīviem sportistiem un 16 personām – biedriem veicinātājiem. Šajā gadā no Zviedrijas latviešu meistarsacīkšu 16 meistartituliem *Liesmas* pārstāvji izcīnīja 9. Biedrībā nodarbojās ar vieglatlētiku, volejbolu, basketbolu, galda tenisu, šachu un makšķerēšanu (tā ir cieņā vēl šo baltu dienu). Darbojās pat zviedru valodas sekcija. *Liesma* 1947. gadā bija labākā Zviedrijas latviešu sporta biedrība. Ar zviedru sabiedrības atsaucību un atbalstu jaunajā pilsētas stadionā tika izbūvēts sporta laukums basketbolam un volejbolam, kuŗu arī izmantoja HLSB jubilejas sarīkojumā 1947. gada 18. maijā. HLSB pastāvēšanas pirmo gadadienu atzīmēja ar plašu basketbola turnīru, kuŗā piedalījās Stokholmas JKS, *Melnie Krauklīši* (*MK* – jaunatnes vienība), Eskilstūnas JKS, Halstahammaras lietuviešu vienība *Tauras* un paši saimnieki. Finālspēlē tikās *Melnie Krauklīši* (J. Reneslācis, A. Strunke, Ilmārs Šķelte, Rolands Splīts, Oļģerts Mastiņš, J. Breikšs) un Stokholmas JKS (V. Šmits, E. Klaišis, M. Lasmanis, J. Ritums, T. Kraulis, V. Kreicbergs). Uzvarēja stokholmieši ar rezultātu 17:14.

Vieglatlētikā *Liesmas* sportisti vienmēr bija aktīvi. Viņi piedalījās visās 30 ZLM no 1947. gada līdz 1976. gadam. *Liesma* 9 reizes izcīnīja meistara titulu komandu vērtējumā un 5 reizes šīs sacensības sarīkoja savās mājās. 12 reizes (1947, 1949, 1950–1960) piedalījās meža skrējienos, izcīnot divas 1. vietas un četras 2. vietas.

Liesma bija viena no retajām sporta kopām Zviedrijā, kas turpināja pastāvēt arī vēlākajos gados. Biedrības sportistu skaits nostabilizējās: ap diviem desmitiem. Īpaši aktīvi bija šachisti, galda tenisisti un volejbolisti.

Pateicoties biedrības vadītāju aktivitātei, Zviedrijas latviešu sports ieguva daudzas spožas idejas, kuŗas piepildīja dzīvē. *Liesma* nodibināja ceļojošās balvas volejbolā un basketbolā – Jāņu kausu (1949), vieglatlētikā sadarbībā ar *Daugavas Vanagu* organizāciju – kausu ZLM meža skrējienā un vasaras sacensībām (1950) un Melāra kausu (1951).

Jāņu kausa izcīņā volejbolā 1949. gadā SLSB vienība izcīnīja 1. vietu (V. Šmits, Gunārs Raits, O. Liniņš, Edmunds Janovskis, E. Ķīvītis, K. Grīvainis), uzvarot *Liesmu* finālā ar 9–15, 15–3, 15–6. Tāpat arī basketbolā (V. Šmits, G. Raits, E. Janovskis, K. Grīvainis un A. Strunke), kas finālā uzvarēja *Upsalas Sportu* ar 36:16 (16:10).

Vesterosa kopā ar Eskilstūnu, Halstahammaru, Kungsēru un Čēpingu veidoja Melāra ezera brālību.

Pie tā paša Melāra ezera, ap kuŗu 320 km braucienā V Stokholmas olimpiskajās spēlēs 1912. gadā Krievijas olimpiskās vienības sastāvā startēja 10 riteņbraucēji, no tiem astoņi pārstāvēja Baltijas guberņas. Taču tikai vienam – latvietim Andrejam Apsītim izdevās veikt ļoti grūto distanci neparasti lielā karstumā līdz galam, ceļā pavadot vairāk nekā 12 stundas. Viņš 123 dalībnieku vidū izcīnīja 60. vietu, saņemot piedevām diplomu *(Diploma of Merit)* par īpašu cīņas sparu.

1949. gada nogalē iecere par Melāra ezera spēlēm sāka piepildīties, sanākot visu piecu pilsētu pārstāvjiem. 1950. gada nogalē pēc *Liesmas* iniciātīvas apstiprināja Melāra kausa izcīņas nolikumu volejbolā, basketbolā, šachā, galda tenisā un vieglatlētikā. Balva pārgāja biedrības personīgā īpašumā, to izcīnot 2 reizes pēc kārtas vai 3 reizes ar pārtraukumiem. Ceļojošo balvu – ozola koka kausu latviskā stilā izgatavoja halstahammarietis Alberts Rullis. Kauss savas gaitas sāka 1951. gadā, bet beidza ceļot 1957. gadā, kad to piekto reizi izcīnīja *Liesma*. Nolikumā tika norādīts, ka balva tās ieguvējam jāaizved atbrīvotās Latvijas augstākai sporta vadībai. Pēc 45 gadiem – 1996. gada 28. jūnijā *Liesmas* vadītājs Nikolajs Zirnis kausu savā dzimšanas dienā pārveda uz dzimteni, kur tas mājvietu atrada Latvijas Sporta mūzejā.

Zviedrijas Latviešu sporta pārvalde ļoti atzinīgi novērtēja Melāra kausa sacensības. J. Ritums vēstulē *Liesmas* vadībai atzina, "ka atsevišķu biedrību aktivitāte ir vienīgais iespējamais sporta uzturēšanas līdzeklis mūsu apstākļos, jo sporta pārvaldes iespējas, kā jau zināms, mūsu sporta centru decentrālizācijas dēļ, ir visai mazas – tieši prakstiskā sacīkšu izrīkošanas un plānošanas darbā." *Liesma* šādu darbības veidu reālizēja vislabāk.

Sporta kopas darbība tradicionālajos veidos beidzās 1973. gadā, bet sportisti turpina tikties gadskārtējās makšķerēšanas sacensībās. 80. gados biedrības sastāvā darbojās 37 pieaugušie un 12 jaunieši no Halstahammaras un Melāra ezera apkārtnes pilsētām. 1996. gada 21. septembrī tika atzīmēta *Liesmas* 50 gadu jubileja, godinot arī tās ilggadīgo priekšsēdi Nikolaju Zirni.

Eskilstūna

Šī zviedru pilsēta ar nepilniem 90 000 iedzīvotājiem, apmēram 100 kilometru attālumā no Stokholmas atrodas Melāra ezera krastā. 1945. gadā šeit izveidojās neliela latviešu kolonija ar diviem simtiem latviešu, kas radīja savu sporta kopu. Eskilstūnas sporta dzīvi dažādos gados vadīja Ritvars Dzelme (vēlāk izceļoja uz Kanadu), E. Bitmanis, S. Oļechnovičs un Viktors Silenieks. Sporta kopas biedru skaits pastāvēšanas laikā bija aptuveni 30.

Pirmās draudzības sacensības volejbolā starp Eskilstūnu un Halstahammaru notika 1946. gada 28. jūlijā. Uzvarēja viesi – eskilstūnieši ar 2:1.

ZLSP uzdevumā 1947. gada 30., 31. augustā Eskilstūnas JKS sarīkoja pirmās oficiālās latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā, par kuŗām būs stāstīts nedaudz vēlāk.

Kungsēra

Pirmos pēckaŗa gadus aktīvi darbojās latviešu sporta kopa Kungsērā, piedaloties volejbola, basketbola, futbola, vieglatlētikas un šacha sacensībās. Volejbola komanda 1946. gadā uzvarēja Halstahammaras un Eskilstūnas vasaras turnīros un starptautiskajā turnīrā; basketbolā tika uzvarēta Es-

kilstūna (42–37), bet futbolā – Halstahammara (1–0) un Eskilstūna (4–1). Īpaši labi startēja šachisti, pieveicot zviedrus visās klasēs: 1. klasē K. Grīvainis (50. gadu sākumā izceļoja uz Dienvidāfrikas Republiku), 2. klasē R. Dzelme un 3. klasē M. Viegliņš. Simultānspēlē K. Grīvainis pieveica Zviedrijas meistaru Eriku Lundinu. Arī vieglatlētikā bija labi panākumi O. Liniņam (100 m – 12,0 sek., tāllēkšanā – 6,15 m), A. Graudiņam (100 m/b – 16,0 sek., Latvijas rekords, kārtslēkšanā – 2,85 m), E. Klaišim, Raimondam Sandbergam, Pēterim Freibergam (800 m), E. Klaišim (lode – 11,02 m un disks – 35,63 m) u. c. 1946. gadā Kungsēras krāsas godam aizstāvēja Arturs Graudiņš (vēlāk gan pārcēlās uz dzīvi Halstahammarā), O. Liniņš, E. Klaišis, I. Šķelte, M. Viegliņš, Laimonis Baņķieris, R. Sandbergs, P. Freibergs, E. Krastiņš (kādreizējais Zemgales meistars tāllēkšanā), R. Dzelme, K. Grīvainis, Indriķis Pūliņš un Valerians Berčuks. Piemēram, I. Pūliņš 1947. gadā dāvāja kausu basketbola sporta veicināšanai Kungsērā un Eskilstūnā. Pirmajā kausa izcīņā uzvarēja kungsērieši ar rezultātu 42:36, arī otrajā labākā bija Kungsēras vienība (25:19), tādējādi iegūstot savas pilsētas sporta labvēļa kausu.

Taču jau 1947. gada vasarā Kungsēras sporta kopas vārds pagaist no kopējās latviešu sporta dzīves, jo daudzi sportisti mainīja dzīves vietu, pa lielākai daļai pārceļoties uz Stokholmu.

Čēpinga

30 kilometru attālumā no Vesterosas atradās nelielā Čēpingas pilsēta, kurā pēc kara izveidojās latviešu kolōnija – skaitā ap 100 cilvēku. 1948. gada 22. septembrī tika nodibināta sporta kopa *Čēpingas latviešu YMCA*. 1949. gada 1. janvārī imkieši jau izveidoja sporta nozari ar 19 biedriem, kas nodarbojās ar volejbolu, basketbolu, galda tenisu, vieglatlētiku un šachu. Tā paša gada 10. aprīlī sporta kopu uzņēma ZLSP. Vadītāja pienākumus veica Alfrēds Šveicers, bet vēlāk pazīstamais volejbolists un galda tenisists Broņislavs Belēvičs. Vadībā darbojās arī Jānis Drigoris. Sadarbībā ar zviedriem tika ierīkoti basketbola grozi zālē un uzsākti treniņi basketbolā un volejbolā. 1949. gada 12. martā jau sarīkoja sporta nozares atklāšanas sacīkstes volejbolā starp *Liesmas* un Čēpingas JKS vienībām. Pārāka bija *Liesma*, kas uzvarēja ar rezultātu 15–7; 15–9.

Drīz vien no minētās sporta organizācijas izauga jauna atvase – 1951. gada 11. martā nodibinājās *Daugavas Vanagu* organizācijas Čēpingas nodaļas sporta nozare. 1951. gada 2. septembrī 5. ZLM vieglatlētikas sacensību nobeigumā sporta laukumā notika Čēpingas *DV* sporta nozares oficiāla atklāšana. Tās vadību uzticēja Ilgonim Kalniņam, palīga pienākumus veica Ilgvars Tīlmanis. Par valdes priekšsēdētāju ievēlēja bijušo *Liesmas* sportistu Fr. Malnaču.

Kad 1961. gadā tika nodibināta Zviedrijas Volejbola savienība (ZVS) – *Svenska Volleybollförbundet* (SVBF), Čēpingas *DV* tajā iestājās ar kārtas numuru 8.

1962. gada 25. februārī izveidojās Vestmanlandes volejbola savienība (VVS) – *Västmanlands Volleybollförbund (VVBF)*. Tā bija trešā šī sporta veida apvienība aiz Skones *(Skåne)* un Stokholmas. VVS valdes sastāvā darbojās Jānis Drigoris, lietuvietis Alģis Joverts, kas aktīvi darbojās latviešu sabiedrībā un pārstāvēja Čēpingas *DV*, un Ilgonis Kalniņš.

1961. gadā Fr. Malnačs savā vadītajā firmā *MARV* Kolbekas mazpilsētiņā (Čēpingas tuvumā) kopā ar Haraldu Alksni, Georgu Bakos *(Georg Bakos)*, A. Jovertu, I. Kalniņu un I. Tīlmani izveidoja volejbola vienību. Tā latviešu volejbolisti lika pamatus vecākajam un vienam no stiprākajiem volejbola klubiem Zviedrijā – *Kolbäcks Volleyklubb (Kolbäcks VK)*. Kluba priekšsēdētāja pienākumus uzticēja I. Kalniņam, priekšsēdētāja vietn. Runem Lindgrenam *(Rune Lindgren)*, sekretāra A. Jovertam, kasiera I. Tilmanim, valdē darbojās Bernhards Granbaks *(Bernhard Granback)* un Eriks Dārziņš. Kluba nozīmes autors bija Haralds Alksnis.

1962. gada 29. jūnijā Čēpingas *DV* volejbolisti pārgāja uz Kolbekas volejbola klubu.

Kolbekas sastāvā par Zviedrijas meistariem kopā ar zviedru, somu, ungāru u. c. tautību sportistiem kļuva H. Alksnis (1962), E. Dārziņš (1962, 1963, 1965), A. Joverts (1962, 1963, 1965), I. Kal-

niņš (1962, 1963, 1965), Fr. Malnačs (1962, 1963), I. Tīlmanis (1962, 1963), Raitis Kalniņš (1963, 1965). Sievietēm tādu pašu panākumu 1965. gadā guva Ieva Kalniņa-Haglunda, bet 1969. gadā Anita Malnača-Flodina. Junioru vienība, kuŗu trenēja A. Joverts un kurā spēlēja Roberts Malnačs, 1973. gadā izcīnīja Zviedrijas meistara nosaukumu, bet 1985. gadā kluba vienības sastāvā par meistari kļuva Liene Malnača-Gustavsone.

Ilgonis Kalniņs bija ļoti veiksmīgs sacensību organizētājs un veica lielu darbu Zviedrijas sporta savienībā volejbola nozarē. Viņa sarakstītājā apcerējumā par Kolbekas volejbola klubu īpaša vieta ierādīta arī latviešiem, kas tāpat kā basketbolā bija šī sporta veida pionieri Zviedrijā. Savukārt Fr. Malnačs bija pazīstams ne tikai kā ievērojams volejbola sponsors, bet arī kā cilvēks, kas savā ģimenē – savos bērnos (Anitā, Lienē un Robertā) pratis uzturēt interesi par šo spēli. Viņa dēls Roberts Malnačs (SK *Liesma*) guva izcilākos panākumus volejbolā. Zviedrijas valsts izlasē viņš spēlēja 114 reizes un kļuva par pirmo profesionālo volejbolistu valstī.

GALDA TENISS

Latviešu vidū liela interese tūlīt pēc pārcelšanās uz Zviedriju bija par galda tenisu. Pirmajā Halstahammaras Ziemassvētku turnīrā, kas notika 1946. gadā, piedalījās 9 dalībnieki. Trīs pirmās vietas izcīnīja N. Zirnis, B. Belēvičs un A. Graudiņš, bet 1946. gada meistartitula īpašnieks A. Šveicers izcīnīja 4. vietu. N. Zirnis uzvarēja arī 1947. gada Ziemassvētku turnīrā. Tradicionālas kļuva sacensības starp Halstahammaras un Eskilstūnas komandām. Tās notika 1946., 1947. un 1948. gadā.

Pirmās ZLM galda tenisā notika 1948. gada 11. aprīlī Eskilstūnā, kuŗās piedalījās E. Līviņš, Rūdolfs Raubēns *(Sēdertelje)*, V. Berčuks *(Kungsēra)*, B. Belēvičs, N. Zirnis, A. Graudiņš (visi Halstahammaras *Liesma*), M. Viegliņš, S. Oļechnovičs, A. Zieds, D. Klāvs (visi Eskilstūna). Par pirmo meistarsacīkšu uzvarētāju vienspēlē kļuva R. Raubēns, 2. un 3. vietā ierindojās M. Viegliņš un S. Oļechnovičs. Dubultspēlē uzvaru izcīnīja Eskilstūnas pāris – M. Viegliņš un A. Zieds, 2. vietā viņu komandas biedri S. Oļechnovičs un D. Klāvs, 3. vietā R. Raubēns un E. Līviņš, 4. vietā B. Belēvičs un N. Zirnis. Komandu spēlē labākā bija Eskilstūnas vienība, kas ar 5:1 uzvarēja Halstahammaras *Liesmu*. Pēc gada – 1949. gadā par 2. ZLM uzvarētāju vienspēlē kļuva 37 gadus vecais K. Paegle. Dubultspēlē uzvarēja stokholmieši R. Raubēns pārī ar Reini Veidi. Šajā gadā arī sievietes iesaistījās galda tenisa cīņās. Sieviešu vienspēlē pirmās vietas savā starpā sadalīja tikai Eskilstūnas JKS sportistes – 1. Fanija Šīrone, 2. Velta Oļechnoviča, 3. Ņina Ķēniņa. Labākā komanda bija SLSB (R. Raubēns, R. Veide, Janis Zemdegs), 2. Liesma, 3. Eskilstūnas JKS (1948. gada komandu cīņas uzvarētāja). Interesanti atzīmēt, ka bijušais rīdzinieks Kārlis Paegle, kam piederēja pieci no septiņiem meistartituliem latviešu meistarsacīkstēs, bija ne tikai labs galda tenisists, kas startēja pasaules meistarsacīktēs galda tenisā Berlīnē (1930) un Budapeštā (1931), bet arī futbolists un ledushokejists. Ledushokejā viņš bija četru pasaules meistarsacīkšu dalībnieks Latvijas valstsvienības sastāvā, startēja arī 1936. gada ziemas olimpiskajās spēlēs Garmišpartenkirchenā. A. Graudiņš 1948. gada decembŗa informācijā par Zviedriju *Latvju Sportā* rakstīja, ka "Halstahammarā dzīvojošais kādreizējais valstsvienības spēlētājs Paegle ieinteresējis zviedrus par ledushokeju. Pateicoties viņam, Halstahammarā bendijs kļuvis par vecmodīgu spēli. Zviedrijā tas nozīmē revolūciju ziemas sportā."

1949. gadā SLSB galda tenisa vienība (R. Veide, J. Zemdegs, A. Bečass) tikās ar igauņiem un piedzīvoja zaudējumu ar 2–6.

Pēdējās – 7. ZLM galda tenisā notika 1954. gada 12. decembrī Vesterosā, kuŗās uzvarēja M. Viegliņš. Labākie šī sporta veida pārstāvji bija R. Raubēns, M. Viegliņš, S. Oļechnovičs, Harijs Volkevics, K. Paegle, N. Zirnis, V. Oļechnoviča, Ņ. Ķēniņa, F. Šīrone u. c.

TENISS

Pirmajos trimdas gados itin dzīvi sevi apliecināja teniss. Zviedrijā dzīvoja mūsu tenisa spēlētāji: Erna Vītola, Reinholds Rutkis un Alfreds Ūdris (viņš Upsalā tāpat kā dzimtenē bija nodibinājis savu grāmatu izdevniecību).

1946. gada septembrī notika Nineshamnes tenisa rudens turnīrs, kurā piedalījās vairāk kā 80 dalībnieku. Dāmu vienspēlē uzvarēja kādreizējā Rīgas meistare E. Vītola, pieveicot zviedrieti Helsingi *(Helsing)* 1–6, 6–3, 6–2, bet jauktā dubultspēlē kopā ar igauni Sidovu bija pārāki par zviedru pāri 3–6, 6–1, 8–6. Vīriešu dubultspēlē uzvarēja igauņi Sidovs ar Nīmani. Baltiešu tenisa meistarsacīkstes notika 1946. gada septembŗa pēdējā svētdienā, kurās latviešus pārstāvēja E. Vītola un A. Ūdris. Baltiešu tenisa sacīkstes notika arī 1946. gada 21., 22. septembrī Sundbibergas tenisa laukumos.

1946. gada septembrī nolēma dibināt baltiešu tenisa klubu, jo spēlētāju nelielais skaits noteica nepieciešamību ciešākai kopībai starp baltiešiem. Nodoms līdz galam netika reālizēts, kaut arī baltieši iespēju robežās turpināja piedalīties dažāda ranga zviedru sacensībās. Ārzemniekiem, pie kuŗiem piederēja arī baltiešu bēgli, ceļš uz Stokholmas un Zviedrijas meistarsacīkstēm bija slēgts.

1949. gadā ZLM tenisā Stokholmā vīriešiem vienspēlē uzvarēja M. Viegliņš, 2. v. Jānis Landorfs, 3. v. J. Ritums un 4. v. V. Kreicbergs (SLSB), bet sieviešu vienspēlē – E. Vītola, 2. vietā M. Bagātā (abas SLSB).Vīriešu dubultspēlē labākie bija J. Ritums (SLSB) pārī ar M. Viegliņu *(Liesma)*, finālā uzvarot V. Kreicbergu un J. Landorfu (abi SLSB).

Tenisistu vidū aktīvākais bija Stokholmas Latviešu tenisa klubs (SLTK), kas dibināts 1954. gada 23. februārī. 50. gadu vidū klubā darbojās ap 40 tenisa sporta cienītāju. Pirmās sacīkstes vīriešiem notika 1954. gada 27. maijā. 1. vietu izcīnīja Jānis Millers, 2. E. Dimiters, 3. J. Landorfs, 4. V. Kreicbergs, 5. Voldemārs Berniks. Pirmās kluba meistarsacīkstes vienspēlēs notika 1954. gada 29. augustā. Uzvarētāji – J. Ritums un E. Vītola. Par kluba meistariem A klasē vienspēlē 1955. gadā kļuva Jēkabs Strausmanis un E. Vītola, dubultspēlē – J. Strausmanis/E. Dimiters, bet jauktā dubultspēlē – J. Strausmanis/M. Bagātā. B klases uzvarētājs Elmārs Jūrmala, 2. v. J. Reneslācis. Stokholmas latvieši tikās arī ar provinces tenisistiem, igauņu un zviedru spēlētājiem. 1955. gada 21. augustā sacentās SLTK ar zviedru komandu *Elektrolux*. Rezultāts 3:2 latviešu labā. Tā paša gada 18. septembrī sacentās SLTK un *Upsalas Sports*. Uzvarēja Stokholmas latvieši ar rezultātu 6:2. 1956. gada rudenī notika SLTK sacīkstes ar Upsalas latviešu un igauņu tenisistiem.

Tenisā 60. gadu beigās starp 20 labākajiem Zviedrijas spēlētājiem bija arī Vilnis Viegliņš. Viņš turpināja tēva Miervalža Viegliņa aizsākto ceļu sportā, kas 40. gadu beigās aktīvi spēlēja ZLM galda tenisu un tenisu. Sieviešu junioru vienībā 70. gados Zviedriju pārstāvēja Astrīda Dakša. Viens no labākajiem jaunajiem tenisistiem junioru klasē 1985. gadā bija Magnuss Zeile.

Aktīvo biedru skaits SLTK 70.–80. gados bija ap 15, kuŗi tenisu spēlēja individuāli gan ziemā hallēs, gan vasarā brīvdabas laukumos. Aktīvākie spēlētāji bija Edgars Dimiters, Voldmārs Berniks, Juris Reneslācis, Gunārs Zvejnieks, Osvalds un Miķelis Antēni, Andrejs un Ādams Ritumi, Mārcis Štāls, Jānis Briedis, Juris Robežnieks, Lidija Raudvere u. c. Upsalas labākie tenisisti bija Videvuds Freivalds un Daina Dinviete, Viesturs Dinvietis un Jānis Induss, Gēteborgā – Voldemārs Vasilis, Vesterosā – Sigurds Vītols un Gunārs Norītis, kas vēlāk izvēlējās tenisa darbinieka un treneŗa darbu.

Provincē spēlēja arī bijušais Rīgas tenisa kluba sportists Reinholds Rutkis.

Neatkarīgās Latvijas gados daudzpusīgais sportists Voldemārs Vilnieks (1926. gada Latvijas meistars boksā un 1944. gadā daiļslidošanā (neoficiāli)) 40. gadu otrajā pusē tika uzaicināts strādāt par treneŗi Malmes tenisa stadionā un darbojās arī kā sporta masieris. Kaut arī zviedru zemē V. Vilnieks jau bija pārsniedzis 40 gadu robežu, tomēr viņš piedalījās latviešu rīkotajos tenisa turnīros Stokholmā. Latvietis plašā apkārtnē bija pazīstams arī kā kaislīgs sporta makšķernieks un moto braucējs. Zviedrijā pazīstamais tenisa speciālists V. Vilnieks nodzīvoja garu, darbīgu, gaišu un ļoti sportisku mūžu.

Vēlākajos gados teniss vairs nepastāvēja kā sacensību sports, bet gan kā skaists sporta veids fiziskajām nodarbībām un atpūtai. Tāpēc daudzi latvieši to spēlēja individuāli vēl 90. gados.

BALTIEŠU ŠACHA TURNĪRI ZVIEDRIJĀ

Īpašu vietu ieņēma intelektuālais sporta veids – šachs, kas popularitāti un dzīvotspēju nezaudēja ne tikai 40., bet arī 50.–60. gados.

Filozofijas doktora Herberta Zālīša atmiņās šacha pirmsākumi Zviedrijā saistās ar Augusta Ādlera vārdu: "To latviešu vidū, kas nonāca Zviedrijā 1944. un 1945. gadā, nebija neviena izlases šachista. Vienīgi Augusts Ādlers un Herberts Zālītis 1944. gada ziemā bija spēlējuši Rīgā kādā oficiālā turnīrā vidējā klasē... A. Ādlers drīz dedzīgi sāka organizēt šachu arī Zviedrijā. Savas darbības sākumā viņš izdeva žurnālu *Baltiskt schack*. Tā pirmais numurs iznāca 1948. gadā, to skaits bija tikai četri. Viņš aktīvi darbojās kā korespondents arī Latviešu šacha mēnešrakstā *Šacha Pasaule* (ASV). Vēlāk atradās kāds desmits mazpieredzējušu spēlētāju. Tā kā bijām izkaisīti pa visu Zviedriju, tad pirmais turnīrs notika korespondences veidā."

Zviedrijā šachistus iedalīja trīs grupās: 1) augstākās kategorijas, 2) I kategorijas un 3) no II līdz IV kategorijai. Turpretī kādreiz Latvijā pastāvēja: 1) meistarklase, 2) meistarklases kandidāti, 3) no I līdz VI kategorijai. Trimdas šacha sacensību organizētāji bija spiesti veidot savu iedalījumu, ievērojot svešuma apstākļus.

Pirmajos gados aktīvi darbojās provinces šachisti. Tā 1946. gada 23. oktōbrī notika Kungsēras šacha kluba turnīrs. Turnīrā spēlēja K. Grīvainis, Jānis Dzelme, M. Viegliņš. Visi trīs saņēma balvas par uzvarām 1945. gadā 1., 2. un 3. klasē. Klubā 1946. gada oktōbŗa beigās viesojās Zviedrijas meistars Eriks Lundins, kas spēlēja simultānspēli pret 28 spēlētājiem, izcīnot 22 uzvaras, 2 spēles zaudējot, bet 4 nospēlējot neizšķirti. Vienu no zaudējumiem viņš piedzīvoja pret K. Grīvaini.

1947. gada janvārī sākās Eskilstūnas šacha turnīrs, kuŗā piedalījās 12 šachisti. Trīs mēnešu cīņu noslēgumā 1. v. R. Dzelme, 2. Ansis Orbe, 3. Oto Vīksna, 4. Oskars Miezis, 5. J. Dzelme, 6. Kārlis Variņš, 7. Miervaldis Pavasaris, 8. Treijs, 9. E. Bitmanis, 10. Jānis Zemdegs, 11. Daumants Klāvs.

1947. gada janvārī Halstahammara pārņēma sacensību iniciātīvu, sarīkojot treniņturnīru, kuŗā uzvarēja A. Šveicers, 2. v. Alfrēds Cīparsons, tālāk Jānis Mirks, E.Reinis, Alfreds Skalde, N. Zirnis, Pēteris Virsis. Pēc janvāra turnīra sākās Halstahammaras meistarsacīkstes A grupā (7 dalībnieki) un B grupā (6 dalībnieki), kas noslēdzās 18. maijā. A grupas rezultāti: 1. vietā J. Plētiens, 2. A. Šveicers, 3. J. Mirks, 4. A. Cīparsons, 5. Rūdolfs Ābeltiņš, 6. E. Reinis. B grupā: 1. Laimonis Zvaigznīte, 2. N. Zirnis, 3. P. Virsis, 4. A. Segliņš. Populāri bija provinces starppilsētu turnīri. 1948. gada pavasarī notika Halstahammaras-Eskilstūnas pilsētu sacensības šachā. Uzvaras izcīnīja eskilstūnieši R. Dzelme, A. Orbe, O. Vīksna, Jānis Bērziņš.

1947. gada vasarā nolēma sarīkot Zviedrijas latviešu meistara izcīņu korespondences šachā. Turnīra vadību uzņēmās lielākā šacha autoritāte Zviedrijā A. Ādlers, kas 40.–50. gadu mijā bija labākais Zviedrijas latviešu šachists un kuŗam piemita ļoti vispusīgs spēles stils ar labām teorētiskām zināšanām, ar intensīvu spēli, nepalaižot neizmantotu gadījumu, kad varēja iegūt iniciatīvu. Palīga pienākumus veica H. Zālītis, bet tiesneša pienākumus ar partiju novērtējumu laipni uzņēmās zviedru meistars Arturs Karlsons Lindesbergā. Sveicienus turnīra dalībniekiem nodeva Lindesbergas šacha kluba valde.

15. augustā sākās korespondences šacha pastkaršu apmaiņa starp 18 dalībniekiem. Šacha maratonā iesaistījās A. Ādlers (Lindesberga), Aleksandrs Dindonis, Eduards Suksis, G. Zvejnieks, H. Zālītis, Andris Zembachs, Andrejs Zvejnieks un K. Grīvainis (visi Stokholma), Ritvars un Jānis Dzelmes (Eskilstuna), A. Greblis (Domnarveta), Ādolfs Grīnvalds (Vesterosa), Roberts Hofmanis (Līsekila), Gastons Karlsbergs (Norčēpinga), Jānis Teriņš (Okeslunda), J. Plētiens (Halstahamma-

ra), Dīcmanis (Vīkarbina), Andris Norītis (Tranosa), Paulis Ozoliņš (Trolhetana). Visi spēlētāji tika sadalīti 3 grupās. Zviedru šacha meistars A. Karlsons, Lindesbergas šacha kluba priekšnieks Gunars Bjorks *(Gunnar Bjork)*, kas piedalījās turnīra izlozē, un ZLSP priekšnieks J. Ritums apsolīja dāvāt balvas. Korespondences turnīrs ilga turpat gadu un noslēdzās ar fināla spēlēm 1948. gada 2. maijā Stokholmā. Par uzvarētāju kļuva A. Ādlers, kas kļuva par pirmo Zviedrijas latviešu šacha meistaru. 2. vietā palika K. Grīvainis, bet 3. vietā – R. Dzelme.

1947. gada nogalē izveidojās Stokholmas Latviešu šachistu kopa (SLŠK), kuŗu vadīja filozofijas maģistrs H. Zālītis. 21. decembrī jaunā šacha organizācija uzsāka kvalifikācijas turnīru, kuŗā piedalījās 10 dalībnieki. SLŠK sarīkotajās Stokholmas latviešu meistarsacīkstēs uzvarēja K. Grīvainis (1948) un A. Dindonis (1949).

Pirmās ZLM šachā notika 1947. gadā Stokholmā, kuŗās uzvarēja A. Ādlers. Nākamajā gadā viņu nomainīja Paulis Ozoliņš. 1949. gadā meistarsacīkšu turnīrā labākie bija A. Ādlers un P. Ozoliņš, bet 3. un 4. vietu izcīnīja A. Dindonis un K. Grīvainis (abi SLSB). 1950. gadā Bjorknesā *(Björknäs)* labākais bija A. Dindonis.

1. Baltiešu meistarsacīkstes korespondences šachā sākās 1948. gada 1. augustā un noslēdzās 1950. gada 1. martā. Igauņi uzvarēja latviešus ar 22,5:9,5. Individuāli tikai P. Ozoliņam un A. Ādleram izdevās mazliet sašķelt igauņu hegemoniju. Labāko rezultātu sasniedza igaunis R. Utuste (10 punkti), 2. v. A. Šilovs (*Shilov*, ig., 9 p.) 3.–4. vietu dalīja A. Hildebrands (ig.) un P. Ozoliņš (8,5 p.), bet 5. vietā A. Ādlers (8 p.), 6. v. L. Laurine (ig., 7,5 p.), 7. v. H. Zālītis (3 p.), 8. v. A. Dindonis (2,5 p.).

Tad vairākus gadus iestājās klusuma periods. Un tikai 1954. gadā tika sarīkota otrā šacha korespondence baltiešu vidū, kuŗā piedalījās četri igauņu un četri latviešu spēlētāji. Noslēgumā – 1955. gada pavasarī spēļu rezultāti liecināja, ka favorīti igauņi šoreiz piedzīvoja zaudējumu. Latviešu šachisti izcīnīja pirmās trīs vietas un ar 17:11 punktiem kopvērtējumā revanšējās par zaudējumu pirmajā baltiešu mačā. Labāko rezultātu individuāli sasniedza A. Ādlers (5,5 p.), 2. vietā – Jānis Immers (5 p.), 3. vietā – A. Zembachs (4,5 p.), 4. vietā – A. Hildebrands (ig., 4 p.), 5. vietā – O. Vīns (ig., 3,5 p.), 6. vietā – L. Seps *(Sepp)* (ig., 3 p.), 7. vietā – A. Dindonis (2 p.), 8. vietā – L. Hansons (ig., 0,5 p.).

1949. gadā tika sarīkotas baltiešu meistarsacīkstes šacha ātrspēlē. Oskars Miezis (SLSB) 12 dalībnieku vidū izcīnīja 2. vietu, pārspēlē zaudējot igaunim *Rootsam*, 3. vietā K. Grīvainis (SLSB).

Ievērojams notikums bija 1. Baltiešu šacha kongresa ietvaros rīkotais meistarturnīrs Upsalā 1949./1950. gada mijā. 11 vīru konkurenci veidoja 5 igauņu, 4 latviešu, 1 somu un 1 zviedru šachists. 7. vietu ieguva K. Grīvainis (SLSB). Parallēlā turnīrā 7 dalībnieku konkurencē uzvarēja A. Zembachs (SLSB). Šis kongress radīja plašāku atbalsi arī zviedru presē, katru dienu sacīkšu telpās pulcinot neparasti lielu apmeklētāju skaitu.

A. Ādlera neizsīkstošo garīgo un fizisko pūļu rezultātā izdevās īstenot vēl plašāku ieceri – sarīkot sacīkstes korespondences ceļā starp latviešu šachistiem dažādās pasaules valstīs. 1. Latviešu korespondences meistarsacīkstes iesākās 1952. gada 15. februārī, piedaloties 13 šachistiem no 7 dažādām zemēm: Kārlis Ozols un Lūcijs Endzelīns (Austrālija), Leonīds Dreibergs, Nikolājs Kampars, Arvīds Zirnis, Indriķis Kalniņš un Elmārs Zemgalis (ASV), Jānis Lācis (Anglija), R. Dzelme un Arnolds Līdacis (Kanada), Roberts Rasa (Jaunzēlande), K. Grīvainis (Dienvidāfrika) un A. Ādlers (Zviedrija).

Sacīkšu goda pārstāvja uzdevumu uzņēmās kādreizējais Latvijas Šacha savienības prezidents, zv. adv. A. Melnbārdis. Tiesneša pienākumus un partiju izvērtējumu veica igauņu šachists, vēlākais zviedru valstsvienības spēlētājs A. Hildebrands. Latvijas sūtnis Anglijā K. Zariņš un LSST piešķīra balvas šīm sacīkstēm, kas ilga līdz 1954. gada 15. augustam, aptverot 78 partijas. Uzvarēja E. Zemgalis (9,5p., ASV), 2. v. A. Līdacis, 3. v. (9 p.) A. Zirnis (8 p.), 4.–5. v. L. Endzelīns un I. Kalniņš (7,5 p.), 6. v. K. Ozols (6,5 p.), 7.–9. dalīja pasākuma iedzīvinātājs

A. Ādlers, N. Kampars un L. Dreibergs (6 p.), tālāk sekoja R. Rasa ar K. Grīvaini (abiem 5 p.), J. Lācis (3 p.) un R. Dzelme (0 p.).

Turnīra noslēgumā A. Ādlers *Šacha Pasaulē* rakstīja: "Garais apdomas laiks un citi faktori – iespēja izlietot šacha literatūru ar atklātņu un galotņu studijām spēles laikā, lielā mērā izlīdzina faktisko spēles stiprumu starp atsevišķiem dalībniekiem. Bet šai parādībai var būt arī citi cēloņi – tā rādās gluži vienkārši, ka mūsu spēlētājiem nav bijis izdevības līdz šim nopietnāk pievērst uzmanību korespondences spēles veidam, kādēļ 1. meistarsacīkstes lielā mērā, liekas, jau caur to vien ir attaisnojušas, paverot ceļu tam, nemaz nepieminot to vietu un nozīmi mūsu šacha vēsturē, kā vēl nebijušam notikumam".

Zviedrijas stafeti 1956. gadā pārņēma ASV. Otro turnīru sarakstes ceļā uzņēmās organizēt un vadīt Dr. Jānis Zemzars ASV, Ohaijo *(Ohio)* štatā. Zviedriju pārstāvēja A. Ādlers un A. Zembachs.

1959. gada oktobrī sākās trešais tālspēles šacha turnīrs. Spēlētājus iedalīja divās grupās. Galvenajā grupā startēja septiņi ASV, divi Kanadas un divi Zviedrijas šachisti. Zviedrijas pārstāvji – A. Ādlers ar 3,5 punktiem ieņēma 8. vietu, bet A. Zembachs ar 3 punktiem – 9. vietu.

1961. gada 20. novembrī aizsākās ceturtais korespondencturnīrs, kas ritēja līdz 1963. gada 20. jūlijam. Turnīra 13 dalībnieku vidū Zviedrijas latviešu šachistu nebija.

Piektajā korespondences šachā, kas sākās 1964. gada 1. jūlijā, šachistu pulkā atkal bija redzams Vestervīkas *(Västervik)* pārstāvis A. Zembachs un kādreizējais stokholmietis K. Grīvainis, kas jau bija paguvis pārtapt par Sanfrancisko pilsētas iedzīvotāju, kur strādāja par inženieri. 3.–4. vietu dalīja K. Grīvainis un H. Kalniņš (4 p.), bet 7. vietā – A. Zembachs (2,5 p.).

Nākamais, sestais un pēdējais, sarīkojums sākās 1966. gada jūlijā ar 10 šachistu piedalīšanos. Zviedriju pārstāvēja A. Zembachs. 1968. gada jūlijā turnīru kā pārliecinošs uzvarētājs noslēdza K. Grīvainis (13 uzvaras un 1 neizšķirta spēle, 15,5 p.), bet ceturto labāko rezultātu sasniedza A. Zembachs (8 p.). Plašāk šie turnīri aplūkoti nodaļā par latviešu sportu Amerikas Savienotajās valstīs.

50. gadu sākumā Zviedrijā arvien populārāki kļuva laikrakstu rīkotie neklātienes turnīri korespondences šachā. Spēlētāji parasti izdarīja vienu gājienu dienā, par to paziņojot telefoniski vai telegrafiski laikraksta redakcijai. Arī A. Ādlers Lindesbergā pieņēma uzaicinājumu sacensties tālspēlē ar zviedru korespondences meistaru Brigeru Vikstrēmu *(Briger Vikström)* Grengesbergā ar laikraksta *Bergslagsposten* starpniecību, kas iepazīstināja lasītājus ar abiem spēlētājiem. 1959. gadā līdzīgu maču starp stokholmieti Gestu Štolcu un rīdzinieku Michailu Tālu sarīkoja lielākais zviedru laikraksts *Dagens Nyheter*. Sacensība ilga trīs mēnešus un beidzās 31. gājienā ar rīdzinieka uzvaru.

Pirmā latviešu "starptautiskā" spēle ar Halstahammaras zviedru šacha kluba pārstāvjiem notika 1948. gada 23. janvārī, kad četru stundu cīņas beidzās ar rezultātu 4–6 zviedru labā. Latviešus pārstāvēja *Liesmas* šahisti: K. Grīvainis (0), E. Krastiņš (0,5), A. Grīnvalds (0), P. Virsis (0) un E. Reinis (0,5).

Vēlākajos gados notika arī Stokholmas Latviešu sporta biedrības un igauņu šachistu tikšanās. 1949. gada pavasarī latvieši zaudēja igauņiem ar 1–6. Vienīgo uzvaru guva Oskars Miezis. Tomēr rudenī SLSB revanšējās par pavasara zaudējumu, pieveicot igauņus ar 4–2.

Halstahammaras LSB *Liesma* 5 gadu jubilejas svētkos 1951. gada 23. jūnijā tika izcīnīta arī Konstantīna Grīvaiņa ceļojošā balva eksternā šacha ātrspēlē. Turnīra noslēguma rezultāti: 1. A. Šveicers, 2. M. Viegliņš, 3. E. Reinis *(Liesma)*, 4. P. Virsis, 5. I. Kalniņš un 6. A. Zandbergs (divi pēdējie Čēpingas *Daugavas Vanagi*).

Interesants izvērsās K. Grīvaiņa tālākais liktenis un šachista gaitas. Zviedrijā viņš ieradās 1944. gadā kā bēglis no Latvijas. Latvietis – pasaules pilsonis, viens no nedaudzajiem latviešu sportistiem, kuŗi pārstāvēja citas valsts godu olimpiskajās spēlēs. 1950. gadā viņš emigrēja uz Dienvidāfriku. Šīs valsts čempionātā 1953. gadā dalīja 2. un 3. vietu, vēl pēc diviem gadiem 5. vietu (1955), bet 1957. gadā – septīto. 1954. gadā uzvarēja Āfrikas korespondences šacha izcīņā. Tāpat uzvaras daudzos turnīros mi-

jās ar mainīgām sekmēm, jo darbs zelta raktuvēs un inženierzinātņu studijas aizņēma daudz laika. 13. šacha olimpiādē Minchenē (1958) K. Grīvainis teicami aizstāvēja Dienvidāfrikas Republikas krāsas, 15 partijās uzvarēdams 8 partijas, 3 nospēlēdams neizšķirti un 4 piedzīvodams zaudējumu, sasniedzot 9,5 punktus no 15 iespējamiem. Savu sešu komandas biedru vidū viņš bija labākais.

1961. gadā K. Grīvainis aizbrauca uz Lielbritāniju, bet šachs vienmēr bija daļa no viņa nemierīgās dzīves, vienalga, kurā pasaules zemē viņš nonāca. Dienvidāfrikas šacha žurnāls tā paša gada rudenī ievietoja atvadu rakstu *Konstantin Grivainis*. Raksta autors K. F. Kirbijs *(Kirby)* sniedza sava drauga, latviešu šachista portretu un spēles stila īpatnības: "Grīvainis ir vairāk praktisks spēlētājs nekā šachu studējošais: viņš ignorē atklātņu teoriju, ir pašpaļāvīgs piedzīvojumu meklētājs, ar bagātu izdomu taktiskās kombinācijās, labs galotņu meistars un spēcīgs aizsardzībā. Grīvainim praktiski trūkst laika šacha grāmatu pētīšanai, tāpēc viņš operē ar personīgu izdomu un bagātīgu fantāziju, bieži nonākdams arī laika trūkumā. Vienmēr labā omā, asprātīgs un humora bagāts, izskatīgs, draudzīgs, tāds ir mans draugs Konstantīns, kura zaudējums Dienvidāfrikas šacham ir neizmērojami milzīgs. Ar patiesu sirsnību viņu vienmēr atcerēsies šis zemes šachisti".

Vēlāk K. Grīvaiņa ceļš aizveda uz Kanadu, Amerikas Savienotajām Valstīm un pat uz tālo Kuveitu, bet visur turpināja šo skaisto spēli, jo, kā pats izteicās: "Šachista lielākais ieguvums nav priekšrocība un prasme spēlēt šachu, bet gan viņa īpatnējais stāvoklis, kas atļauj viņam būt un labi justies šachistu sabiedrībā".

Reizē ar K. Grīvaiņa kausa izcīņu notika komandu spēles Melāra kausa ciklā 1950. gadam četru vīru komandām, kurā 1. vietu ieguva *Liesma*, bet 2. v. Čēpingas *Daugavas Vanagi*. Neieradās Vesterosas JKS un Eskilstūnas JKS pārstāvji. Vienlaicīgi rezultāti tika ieskaitīti arī *Liesmas* internām meistarsacīkstēm 1951. gadam – 1. v. M. Viegliņš, 2. v. A. Šveicers, 3. v. P. Virsis. *Liesmas* šacha ātrspēles meistara godu un Halstahammaras tautiešu Lapas un Adolfa Šablovska dāvāto ceļojošo balvu pirmo reizi izcīnīja M. Viegliņš. Šīs sacensības notika arī vēlākajos gados, piemēram, 1954. gadā.

Tāpat kā futbolā, arī šachā notika gadskārtēji mači Stokholma – Province, kad manāmi atdzīvojās šachistu rosība.

	Stokholma – Province	Sacensību vieta
1947	2,5:3,5	Stokholma
1948	5,5:3,5	Stokholma
1949	4:4	Dunkere
1950	3:3	Bjorknesa *(Björknäs)*
1951	3:2	Bjorknesa
1952		Halstahammarā

Stokholmas un Provinces cīņās aktīvi iesaistījās arī Arvīds Ābele, Jānis Immers, Valdemārs Kreicbergs, Pēteris Siliņš, Alī Strunke, Rolands Splīts (visi stokholmieši), Pēteris Šņore (jun.) un Miervaldis Viegliņš (abi provincieši). Šachs latviešu vidū ieguva lielu popularitāti, kaut arī viņu vidū nebija daudz "lielu" meistaru. Taču "mazo šachistu" entuziasms un patiesais spēlēšanas prieks veicināja šī sporta veida pastāvēšanu arī turpmākajos gados.

Lūk, ieskats 1949. gada sacensībās:

		Stokholma – Province			
1. A. Dindonis –	A. Ādlers	1–0	5. A. Zvejnieks –	Z. Dzelme	1–0
2. H. Zālītis –	P. Ozoliņš	0–1	6. A. Strunke –	R. Dzelme	0–1
3. A. Zembachs –	A. Orbe	1–0	7. O. Miezis –	J. Plētiens	0–1
4. K. Grīvainis –	H. Goba	0–1	8. R. Splīts –	J. Dzelme	1–0
		Gala rezultāts	**4–4**		

Šīs sacensības noslēdza latviešu meistarsacīkstes. Par Zviedrijas latviešu meistariem kļuva A. Ādlers (1947, 1949, 1951, 1952), P. Ozoliņš (1948), A. Dindonis (1950).

1950. gadā ievērojams notikums latviešu šacha dzīvē bija simultāna partijas starp kādreizējo Lietuvas valstsvienības spēlētāju Povilasu Vaitoni un aptuveni 20 latviešu spēlētājiem. Lietuvietis pārliecinoši svinēja uzvaru, zaudējot tikai pāris partijas.

No 1955. gada 18.–24. aprīlim Etlingenā 7132. un 7566. Latviešu darba vienību protektorātā risinājās nozīmīgākais notikums latviešu trimdas šacha dzīvē –1. Eiropas latviešu meistarsacīkstes šachā. Visas brīvo Eiropas zemju latviešu pārstāvniecības un sporta organizācijas bija lūgtas sūtīt savus pārstāvjus – šachistus, bet uzaicinājums atbalsojās tikai Anglijā un Zviedrijā. Turnīrā spēkiem mērojās Anglijas (4 dalībnieki), Zviedrijas (1) un Vācijas (7) latviešu šachisti. Zviedriju pārstāvēja viens no Skandināvijas "lielajiem dūžiem" – P. Ozoliņš, kurš savas gaitas šachā bija aizsācis Latvijā – Rīgas pilsētas 2. ģimnazijā. Zviedrijas latviešu meistars A. Ādlers nevarēja ierasties. Vācija kā sacensību rīkotāja aizņēma atlikušās 7 vietas – ar Georgu Kitneru, Aleksandru Dartavu, Arvīdu Tipsi, Vilni Neibergu, Viesturu Segliņu, Jāni Cīruli un Viktoru Neimani vienībā. Piektajā kārtā atzinību izpelnījās Zviedrijas pārstāvis P. Ozoliņš, kurš pret Vācijas meistaru G. Kitneru, ar bandinieku mazāk, nospēlētā torņa galotnē guva neizšķirtu. 12 dalībnieku vidū P. Ozoliņš izcīnīja 6. vietu ar 5,5 punktiem. Viņš tāpat kā Anglijas pārstāvis A. Millers saņēma VLSP pārsteiguma balvu. Bet 1. ELM šachā uzvarēja A. Dartavs (Vācija).

Arī vēlākajos gados Zviedrijas latvieši, kaut arī visai nelielā skaitā, tomēr piedalījās ELM šachā – A. Ādlers (1957, 1961 (izcīnīja 3. vietu)), P. Ozoliņš (1964 (3. vieta), 1967 (5.–7. v.), 1971 (5.–6. v.), 1981 (3. vieta), 1983, 1985).

Lielākā "zviedru" pārstāvniecība bija 7. ELM šachā 1971. gadā, kad Lieldienu laikā no 8.–12. aprīlim Stokholmā pulcējās 12 tautieši no Anglijas, Vācijas un Zviedrijas. Turnīru rīkoja latviešu biedrības šacha sekcija kopā ar *DV* Stokholmas nodaļu. Saimniekus reprezentēja A. Ābele, P. Ozoliņš, O. Miezis, H. Zālītis, Andris Leitis, A. Laucis un K. Variņš (slimības dēļ no turnīra bija spiests izstāties). Turnīru LPK telpās atklāja ZLCP valdes priekšsēdis Imants Freimanis. Uzvaru ar 6 punktiem un *Daugavas Vanagu* Vācijas zemes valdes dāvāto ceļojošo kausu izcīnīja minsterietis Jānis Voldemārs Liepiņš (Vācija). Labu sniegumu demonstrēja O. Miezis, kas ar iegūtajiem 5,5 punktiem ieguva 2. vietu, 3. vietā ar 5 punktiem Oļģerts Liepiņš (Vācija).

7. ELM šacha turnīra rezultāti

1. J. V. Liepiņš	(Vāc.)	6 p.	7. A. Ābele	(Zv.)	3 p.
2. O. Miezis	(Zv.)	5,5 p.	8. K. Lauks	(Angl.)	3 p.
3. O. Liepiņš	(Vāc)	5 p.	9. A. Leitis	(Zv.)	3 p.
4. A. Mazītis	(Angl.)	4,5 p.	10. A. Osis	(Vāc.)	3 p.
5. P. Ozoliņš	(Zv.)	4 p.	11. A. Laucis	(Zv.)	1 p.
6. H. Zālītis	(Zv.)	4 p.			

Ātrspēles turnīrā pārliecinoši uzvarēja O. Liepiņš ar 20,5 punktiem, 2. vietā – Arnolds Mazītis 18 p., 3. vietā – J. V. Liepiņš 15 p., 4. v. – J. Liepiņš (sen.) 14,5 p., 5.v. – A. Osis 13,5 p. Balvas uzvarētājiem dāvāja Reinzemes Latviešu biedrība un diplomus kopā ar balvām – *DV* Stokholmas nodaļa.

Līdz ar 15. meistarsacīkstēm (1987) Zviedrijas latviešu pārstāvniecība beidzās.

1956. gada 5. aprīlī Upsalā notika Pasaules studentu šacha meistarsacīkstes, kurās pārāki bija krievi, aiz sevis atstājot Ungāriju, Dienvidslāviju un Bulgāriju. Fināla sacensībās neveicās amerikāņiem, kaut arī pie pirmā galdiņa spēlēja latviešu izcelsmes šachists Edmars Mednis. Viņš uzvarēja 3, neizšķirti nospēlēja 5, bet zaudēja tikai 2 partijas. Blakus krievu jaunajai cerībai Michailam Korčnojam, ar kuru E. Mednis nospēlēja neizšķirti, izcēlās arī rīdzinieks M. Tāls.

50.–60. gados zviedru sacensībās un turnīros labus panākumus guva Rolfs Linge, kas šacha mākslu apguva vēl pirmskara Latvijā, mācoties Rīgas pilsētas 1. ģimnazijā un spēlējot skolas vienībā. Šajā ģimnazijā savulaik mācījušies daudzi pazīstami šachisti, piemēram, Igors Ždanovs, Arnolds Līdacis, Igors Garais, Elmārs Zemgalis, Gunārs Bērzzariņš u. c.

R. Linge, tāpat kā daļa latviešu kara gadu izskaņā, nonāca Zviedrijā. Parallēli ārsta darbam viņš aizrautīgi spēlēja arī šachu, 1962. gadā izcīnot Linčēpingas *(Linköping)* meistara nosaukumu.

Individuāli no latviešu šachistiem Zviedrijas meistarklasē spēlēja P. Ozoliņš un P. Siliņš. H. Zālītis spēlēja I klasē vairāk kā 10 Zviedrijas šacha kongresa turnīros, kas notika vasaras vidū kādā no valsts pilsētām, bet Stokholmas meistarībā startēja meistarklasē. Stokholmas uzņēmumu zibensturnīros bieži piedalījās P. Ozoliņš, H. Zālītis un O. Miezis.

Līdz ar A. Ādlera darbības apsīkšanu, arī Zviedrijas latviešu šachs stipri vien pieklusa. Tomēr vēl 70. gados šachisti Stokholmā reizi mēnesī pulcējās Zviedrijas latviešu pārstāvniecības Latviešu Centrālās padomes (ZLCP) telpās, spēlējot gan savstarpējus mačus, gan turnīru spēles.

STOKHOLMAS LATVIEŠU SPORTA BIEDRĪBA –SK *RĪGA*

Devīze – vēl vairāk basketbolu!

40. gadu vidū daļa JKS sporta darbinieku un sportistu atdalījās no pamatkopas un nodibināja jaunu sporta organizāciju – Stokholmas Latviešu sporta biedrību (SLSB), kas gan oficiālu darbības statusu ieguva tikai 1948. gada 1. februārī.

Lielā mērā latviešu sporta dzīve pārcēlās uz Stokholmu, koncentrējoties SLSB. Biedrība darbību veidoja, izmantojot zviedru sporta organizāciju normālstatutus. Pagaidu valdē ievēlēja A. Zvejnieku, A. Strunki, Z. Poli, B. Burvi. Pēc A. Zvejnieka izceļošanas uz ASV, SLSB ilgus gadus vadīja A. Strunke, arī pēc tam, kad biedrība pārtapa par Sporta klubu *Rīga*. Biedrībā darbojās vairāk nekā 60 sportistu. Piemēram, 1949./1950. gada sezonā – 62 biedri (15 basketbolisti, 14 volejbolisti, 14 vieglatlēti, 12 futbolisti, lielajā un mazajā tenisā – 7 spēlētāji). Tās reprezentējošais sporta veids bija basketbols, bet parallēli nodarbojās arī ar volejbolu, galda tenisu, vieglatlētiku, šachu un futbolu. 1949. gadā SLSB iegādājās volejbola tīklu, basketbola grozus un vieglatlētikas sporta rīkus.

Gadiem ritot, vairākas reizes tika mainīts biedrības nosaukums. 1950. gada 10. aprīlī SLSB nolēma mainīt nosaukumu, lai atvieglotu saraksti ar zviedriem un vairāk iekļautos zviedru sporta sabiedrībā. Vārdu "biedrība" nomainīja ar vārdu "klubs" – Stokholmas Latviešu sporta klubs (SLSK). Tās zviedriskais nosaukums – *Stockholms Lettiska Sportklubb*. SLSK pastāvēja līdz 1955. gada pavasarim. Jaunā kluba darbības virzība un devīze bija: vēl vairāk basketbolu! Otrs uzdevums – ne tikai iepazīstināt zviedru sabiedrību ar šo spēli, bet aktīvi iesaistīt arī zviedru jaunatni turnīros. 1956. gada 24. februāra sēdē A. Strunke ierosināja klubam iestāties Zviedrijas valsts sporta organizāciju apvienībā, lai gūtu iespēju piedalīties zviedru oficiālajās sacensībās. Tādējādi būtu jāmaina biedrības statūti (saskaņā ar Zviedrijas sporta biedrību normālstatūtiem) un kluba nosaukums. Priekšlikumu pieņēma. Tā tapa sporta klubs *Rīga* (zviedriski – *Sportklubben Riga*).

Kluba pastāvēšanas vēsture saistīta ar lielākajiem panākumiem visā Zviedrijas latviešu sportā pēckara gados.

PIRMĀS SĒRIJU SPĒLES STOKHOLMĀ

40. gados (tūlīt pēc kara) baltieši sniedza vispārīgu vizuālu priekšstatu par basketbolu (tāpat volejbolu), aprobežojoties ar rādīšanas mākslu, bet 50. gados tā pārauga no paraugdemonstrējumiem uz aktīvu teorētisku un praktisku iemaņu nodošanas mākslu. Interesanti, ka pirmo reizi zviedri savu

māku rādīja 1947. gada 16. aprīlī, kad tikās Stokholmas un Kopenhāgenas vienības. Toreiz uzvaru izcīnīja lietuvieša Purvenasa vadītie zviedri (21:9). 50. gados zviedru sporta sabiedrība ar latviešu līdzdalību sāka apzināti attīstīt šo sporta veidu. Groza bumba Zviedrijā bija mazpazīstama, jo dominēja rokasbumba. 1949. gadā Zviedrijas Rokas bumbas savienība atvēra basketbola sekciju. Arī basketbola iekļaušana olimpisko spēļu programmā Helsinkos 1952. gadā, paātrināja šī sporta veida izplatīšanos valstī. 1952. gada 25. oktōbrī nodibināja Zviedrijas Basketbola savienību (ZBS) – *Svenska Basketbollforbundet (SBBF)*, kas vēlāk organizēja meistarsacīkstes un valsts sacīkstes.

1949. gads bija īpaši spraigs un nozīmīgs. Basketbols pārkāpa pašmāju slieksni un atvēra durvis uz jaunu telpu, kuŗa būtībā piederēja zviedru sportam. Baltieši nepārtraukti organizēja dažāda ranga turnīrus. Martā basketbola turnīrā, kuŗu sarīkoja SLSB, pirmo reizi piedalījās arī zviedru vienība *KFUM Söder*, zaudējot latviešiem ar rezultātu 8:25 (0:17). 1949./1950. gada sezonā ar SLSK līdzdalību sarīkoja pirmās meistarsacīkstes basketbolā Stokholmā... trīs gadus pirms ZBS nodibināšanas.

1949. gada aprīlī SLSB piedalījās vingrošanas nedēļas *Lingiāde* laikā sarīkotajā basketbola demonstrējumā, kuŗam līdzi sekoja skatītāji pārpildītā zālē.

1949. gada novembrī treniņspēlē SLSB II uzvarēja Stokholmas zviedru izlases vienību ar 40:14 (17:6), bet jau decembrī SLSB basketbolisti (J. Reneslācis, G. Raits, E. Klaišis, E. Janovskis, K. Grīvainis, Arnolds Saulīte un A. Strunke) Eriksdales hallē uzvarēja ASV sūtniecības vienību ar 37:28 (21:12).

Tā paša gada 24. aprīlī Stokholmā risinājās pirmās ZLM jaunatnei, kuŗas rīkoja JKS Centrālā sporta nozare. Turnīrā uzvarēja SLSB vienība (E. Janovskis, G. Raits, A. Strunke, K. Grīvainis, J. Reneslācis, R. Splīts), taču vienība startēja ārpus konkurences (tāpat kā *Eesti SK*), tāpēc 1. vietu ieguva Upsalas SB basketbolisti: Orests Stradalovs, Jānis Teriņš, Valdis Vanags, J. Breikšs, V. Freivalds. Sacensībās piedalījās arī divas JKS vienības, kuŗas ierindojās 4. un 5. vietā. Balvas meistarvienībai un uzvarētājiem pasniedza JKS priekšnieks prof. Kārlis Straubergs.

Liela nozīme bija divas reizes gadā organizētajām sacensībām, kuŗās piedalījās latviešu, igauņu, lietuviešu, vēlāk arī amerikāņu vienības. 1949. un 1950. gadā J. Reneslāča un zviedra Gustafa Rages *(Gustaf Ragge)* vadībā notika pirmās sēriju spēles Stokholmā, piedaloties trim latviešu vienībām (SLSK divas vienības un JKS), divām zviedru, vienai amerikāņu un vienai jauktai vienībai. Rudenī un pavasarī risinājās Stokholmas starptautiskais basketbola turnīrs ar 8–10 virslīgas komandu piedalīšanos.

1950. gadā Stokholmā zviedru vienību skaits bija divkāršojies un nākamajā sezonā spēles jau risinājās divās līgās. Latvieši 1. līgā reprezentājās ar divām vienībām – SK *Rīga* (SLSK I vienība) un SLSK II. 2. līgā startēja jaunā paaudze – Stokholmas JKS basketbolisti. SK *Rīga* reprezentēja pieredzes bagātie V. Šmits, E. Klaišis un A. Jūrmala, bet kopā ar "vecajiem" spēlēja arī jaunie – A. Saulīte, G. Raits, E. Janovskis un A. Strunke. Vienību vadīja ZLSP priekšsēdis J. Ritums.

Lieli nopelni basketbola attīstībā bija SLSB izveidotajai vienībai *Rīga*, kas no gada gadā virzījās augšup pa uzvaras kāpnēm.

1953. gada 25. februārī Stokholmā JKS sadarbībā ar zviedru laikrakstu *Idrottsbladet* organizēja pirmo starptautisko basketbola zibensturnīru, kuŗā piedalījās 8 virslīgas komandas – 2 zviedru, 4 igauņu un 2 latviešu (SLSK *Rīga* un Stokholmas JKS). 2x10 min. spēlē zviedru *KFUM* (JKS) izšķirošajā spēlē uzvarēja *Rīgu* – 28:26. Turnīram balvas dāvināja pats laikraksta redaktors un īpašnieks Torstens Tegnērs. Pavisam notika pieci turnīri, pēdējais – 1957. gada 12. aprīlī Eriksdales sporta hallē.

1953. gada pavasara meistarībā atkal labākā bija SLSK *Rīga*, svinot uzvaru pār spēcīgāko zviedru *KFUM Söder* vienību ar 41:34.

ZVIEDRIJAS BALTIEŠU TURNEJA FRANCIJĀ

Pirmais lielākais starptautiskais pārbaudījums ārpus zviedru zemes baltiešu basketbolistiem bija Francijas turneja, kas tika sarīkota 1949. gada pavasarī, kuŗas iniciatori bija ZLSP un Francijā dzīvojošie basketbolisti – Valdemārs Baumanis un Aleksandrs Vanags. *Baltic SC (Stockholm)* sastāvu veidoja latvieši V. Šmits, G. Raits, J. Reneslācis un A. Saulīte, igauņi A. Arendi, A. Hermans, J. Kaldre un lietuvietis J. Kučinskas, vienību vadīja J. Ritums un igaunis M. Kalme.

No 13 spēlēm baltieši zaudēja tikai divas – abas pret spēcīgām franču vienībām: *Esperance Mulhouse* 43:50 un Lionas *AS Villeurbanne* 26:28, kas bija Francijas meistarvienība. Pārējās cīņās baltieši svinēja uzvaras: *AS Montferrandaise* 45:36, *BSM Clermontaise* 45:24, *AS Autun* 43:24, *JF Cholet* 48:15, *Deapeen Fougeres* 47:17, *Selection Bretaqne* 39:14 (Bretaņas sastādītā vienība), *CEP Lorient* 40:29 (15:16), *Jeanne D'Arc de Quimper* 56:24, *Guingamp* 33:14, *Tourcoing Sport* 45:25, *C. S. Arras* 55:22. Visu spēļu iegūto punktu attiecība 565:322. Kā norādīja Siliņš savā basketbola reportāžā par turneju *Latvju Sportā*, tad "par zaudējumu pret *Mulhouse* vienību nav jābrīnās, ja zinām, ka pret Zviedrijas draugiem spēlēja tādi vīri kā lietuvieši Birutis un Gribauskas. Turpretim *Villeurbanne* izlase šogad izcīnījusi tiesības spēlēt Francijas meistarības finālā. Šajā vienībā darbojas arī pazīstamais ungāru basketbolists Nemets. Dažās spēlēs, arī pret Nemeta vienību, stokholmieši savu sastāvu bija pastiprinājuši ar vietējiem latviešiem Zebeliņu un Lūsaru. Varam droši apgalvot, ka viņi ne vien lieliski aizpildīja robu, ko "zviedru" rindās sagādāja savainotā Klaiša palikšana Zviedrijā, bet deva spēcīgu pastiprinājumu. Interesanta izvērtās arī latviešu savstarpējā sacīkšanās Lorientā, kur pret Zviedrijas tautiešiem cīnījās Zebeliņš ar Lūsaru. Lai gan lorientiešiem iztrūka 2 pamatsastāva spēku, viņi 1. puslaiku nospēlēja teicami, bet 2. gan vairs neveicās. Tā stokholmieši uzvarēja 40:29. Abu vienību "grozu karaļi" – Šmits un Zebeliņš katrs ieguva 23 punktus.

"Voldemars Šmits met tikpat lieliski kā senās dienās un ir savas vienības labākais vīrs," – tā raksta Jānis Zebeliņš. "Kas to spēja iedomāties? Pēc tik daudz gadiem, kuŗos Šmits nav redzēts? Jāatceras vakars, kad Libekā debatēja un izraudzīja pagājušā gada labākos latviešu sportistus trimdā. Toreiz Šmita kandidatūru gandrīz noraidīja, jo vairāki komisijas locekļi bija ieskatos, ka nevar vērtēt spēkus, kuŗu sniegums pašreiz nav pazīstams." Pārējos stokholmiešus Zebeliņš raksturo ar vārdiem: "Aiz Šmita par labākajiem vērtējami abi aizsargi – Arendi un Kučinskas. Apmierināja arī abi igauņu uzbrucēji un mūsu Raits".

Zviedrijas baltiešu basketbola līmenis ir augstāks, nekā daudzi to bija pieņēmuši. Citādi jau arī nedrīkstēja būt, jo Baltijas tautas joprojām vēl reprezentēja labāko basketbolu Eiropā."

Kā par šo braucienu atceras tās dalībnieks un plašu reportāžu autors J. Reneslācis, tad "turneja Francijā bija veiksmīga ne tikai rezultātu ziņā, bet arī politiskā aspektā, jo sabiedroto "saskaņa" vairs nebija tāda, kāda tā bija tūlīt pēc kaŗa: gan laikrakstos, gan radio, gan pieņemšanās un sporta hallēs, iepazīstinot publiku ar *Baltic SC* spēlētājiem, vienmēr tika pieminētas Padomju Savienības okupētās Baltijas valstis. Pats ievērojamākais šāda veida notikums bija pirms spēles *Stade Clermount* 20. martā, kad skatītāju pārpildītajā pilsētas regbija stadionā spēles starplaikā laukuma vidū izsauca *Baltic SC* spēlētājus. Pēc atgriešanās Stokholmā par veiksmīgo turneju un īpaši tās politisko misiju 25. aprīlī basketbolistus godināja igauņu sūtnis *Laretei* un daudzi simti skatītāju, kuŗi bija ieradušies, lai noskatītos spēli starp latviešiem un igauņiem." Latviešu basketbolisti V. Šmits, E. Klaišis, G. Raits, J. Reneslācis, A. Saulīte un A. Strunke svinēja uzvaru ar 44:24 (24:16).

Par Francijas brauciena veiksmīgu izskaņu izvērtās spēle 10. jūnijā starp *Baltic SC* un Marokas vienību *AS Casablanka*, kas pēc turnejas pa Somiju ieradās Stokholmā. Spēles rezultāts: 42:28 (32:9) baltiešu labā. Vienībā spēlēja latvieši – V. Šmits, G. Raits, J. Reneslācis, A. Strunke, E. Janovskis, igauņi – A. Hermans, Araks *(Arak)*, A. Arendi, J. Kaldre, Vileps *(Vilep)* un lietuvietis J. Kučinskas. Tā arī bija pēdējā reize, kad spēlēja latviešu, igauņu un lietuviešu sastādītā vienība.

GĒTEBORGA – OTRS BASKETBOLA CIETOKSNIS ZVIEDRIJĀ

Vaironis Nodievs, kas 50. gados pārcēlās uz dzīvi Bostonā (ASV), savās atmiņās par pirmajiem soļiem sportā Gēteborgā *(Göteborg)* –lielākajā Zviedrijas ostas pilsētā, kas atrodas 500 km no galvaspilsētas – rakstīja, ka jau 1947. gadā pastāvēja neliela sportistu grupa, kas spēlēja basketbolu un volejbolu. Nedaudz vēlāk pie JKS Gēteborgas nodaļas nodibināja sporta sekciju. Sporta kopu pārzināja Voldemars Vasīlis. Viņam bija arī lielākie nopelni kopas talākā organizēšanā un izveidošanā. Ziemā kopas biedri trenējās pilsētas *KFUM* vingrotavā, bet vasarā *Skottskogsvallen* sporta laukumā un *Askim* peldvietā. Pakāpeniski tika sarīkotas vairākas sacensības ar igauņu basketbolistiem un volejbolistiem.

1952. gadā Gēteborgā latviešu sportistu rindas strauji pieauga, noorganizējot savu basketbola vienību – JKS, kurā spēlēja bijušie stokholmieši – Edmunds Janovskis un Jānis Bubenko (jun.). JKS latviešu sporta sekcija, kuru vadīja Leonardas Markšaitis, iekļāvās Gēteborgas apgabala sporta pārvaldes basketbola sekcijā. 1953. gadā, kad aktīvo sportistu skaits pieauga līdz 20, pastāvēja jau divas basketbola vienības. Tad tika veikta plašākas sekcijas vadības vēlēšanas, kuru rezultātā kopas vadībā ievēlēja V. Vasīliu (priekšsēdis), E. Janovski, L. Markšaiti un V. Nodievu. Saimnieciskajā ziņā kopa pastāvēja no biedru obligātajām un brīvprātīgajām iemaksām un JKS neliela atbalsta. 1953./1954. gada sezonā sekcijas basketbola vienības jau piedalījās Gēteborgas sēriju spēlēs un arī dažos propagandas sarīkojumos.

1954. gada sākumā izstrādāja latviešu JKS sporta sekcijas statūtus, lai iestātos Zviedrijas valsts sporta pārvaldē. Tomēr tika saņemts atteikums, jo organizācijā jau bija uzņemta zviedru JKS sportisti ar tādu pašu nosaukumu. 1954. gada martā ārkārtējā sekcijas biedru pilnsapulcē nolēma dibināt patstāvīgu latviešu sporta biedrību *Baltic*.

Tā basketbola vienība pārgāja pie Gēteborgas Latviešu sporta biedrības *Baltic (GLSB Baltic)*. Sporta biedrības vadību uzticēja Jānim Rudzītim, kādreiz Latvijā pazīstamam sportistam grieķu-romiešu cīņā, kas no 1932. gada līdz 1938. gadam četras reizes izcīnīja Latvijas un Rīgas meistarnosaukumu vieglajā svarā, piedalījās starptautiskās sacīkstēs Igaunijā, Somijā un Zviedrijā. Aktīvi darbojās arī sporta biedrības *Krauze* valdē. Pēc kara aviācijas skolas beigšanas bija lidotājs Latvijas armijā. J. Rudzīša vadītā biedrība bija lielākā Viduszviedrijas latviešu sporta organizācija. Valdē darbojās E. Janovskis, V. Nodievs, L. Markšaitis un Ilgvars Gūtmanis. Vēlāk vadībā aktīvi darbojās arī Gunārs Kraulis, Ralejs Tepfers, Harijs Hofmanis un Vitolds Freibergs. Tika izveidota vīriešu un sieviešu basketbola vienība. Par vīriešu vienības spēku liecināja izcīnītais pilsētas meistara nosaukums pirmajā sezonā un arī līdzvērtīgā spēkošanās draudzības sacensībā ar SK *Rīga* – 34:34, kas notika 1954. gada 1. oktōbrī reizē ar II *Daugavas Vanagu* salidojumu un kuŗai kausu dāvāja Zemnieku Savienība. *IF Baltic* sastāvā spēlēja E. Janovskis, J. Bubenko, Gunārs Osis, L. Markšaitis, Henrikas Markšaitis, I. Gūtmanis, G. Kraulis un A. Bērziņš, bet SK *Rīga* – L. Brands, A. Strunke, Jānis un Jēkabs Teriņi, J. Reneslācis, Laris Strunke. Kausu SK *Rīga* izcīnīja arī nākamajā gadā (1955. gada 5. novembrī) Stokholmā, uzvarot ar 39:31 (22:15). Arī turpmākajos gados abas vienības bija sīvākie pretinieki gan ZLM, gan līgu spēlēs.

1956. gadā *Baltic* bija labākā latviešu vienība. Gadu vēlāk biedrība tika reprezentēta ar četrām vienībām – divām vīriešu, vienu sieviešu un vienu zēnu. Visas sekmīgi cīnījās savas pilsētas un Zviedrijas Dienvidrietumu zōnas sacensībās. Taču drīz vien biedrības dibinātājs J. Rudzītis izceļoja uz ASV un apmetās uz dzīvi Ņujorkā. Arī septiņi basketbolisti devās prom no Zviedrijas (viņu vidū brāļi Gunārs, Laimonis un Imants Oši un brāļi Evalds un Uldis Krīvāni), bet G. Kraulis pēc karadienesta un studijām pārcēlās uz Stokholmu un sāka spēlēt SK *Rīga*, kļūstot par Zviedrijas meistaru. Viņš bija viens no labākajiem latviešu basketbolistiem Zviedrijā. 1955. gadā debitēja latviešu basketbola izlasē un arī Zviedrijas valstsvienībā, tās sastāvā nospēlējot 30 spēles. 1961. gadā G. Kraulis tika apbalvots ar Lielo Sporta nozīmi, bet 1967. gadā izbeidza aktīvās sporta gaitas.

IF Baltic vienībā spēlēja: E. Janovskis, G. Kraulis, brāļi Imants, Gunārs un Laimonis Oši, R. Tepfers, A. Bērziņš, brāļi Evalds un Uldis Krīvāni, I. Gūtmanis, V. Freibergs, P. Standzenieks, J. Bubenko (jun.) u. c.

1956. gadā pirmo reizi notika jachtkluba komandora, inženiera A. Ozola dāvātā Latvijas Jachtkluba ceļojošā piemiņas kausa izcīņa, kuru dāvināja GLSB *Baltic* basketbola turnīram. Kausu izcīnīja mājinieki – Gēteborgas vienība. 1957. gada 6. aprīlī *Baltic* izcīnīja kausu otrreiz, uzvarot SK *Rīgu* 68:44 (31:17) un Stokholmas JKS ar 66:23. 1964. gada 11. aprīlī notika 10 gadu jubilejas sarīkojums. Bet jau gadu vēlāk vienība bija spiesta atstāt virslīgu. Klubam trūka latviešu jauniešu, bet briedumu gadus sasniegušie aktīvo sportu beidza.

Un tomēr 1984. gadā kluba darbības 30 gadu jubileja tika atzīmēta tieši ar basketbola turnīru, kurā piedalījās divas *Baltic* vienības, Minsteres latviešu vienība no Vācijas, Stokholmas JKS un Stokholmas JKS veterānu vienība *Tālava*. Uzvarētāja godu izpelnījās Stokholmas JKS, kas pārspēja Minsteri ar 89:73 (48:31) un Gēteborgu ar 101:49 (50:22). Savukārt minsterieši bija pārāki par gēteborgiešiem 98:46 (36:19). Stokholmas JKS sastāvā spēlēja prāvs skaits zviedru basketbolistu, kuru vidū saspēlē īpaši izcēlās brāļi Teriņi – Mārtiņš un Pēteris. Vēl vienībā spēlēja Matiss Zērvēns un Ivars Jaunzems. Minsteriešus reprezentēja Gunārs Balodis, Ralfs Niedra, Jānis Veidis, G. Polis, Klāvs Balodis, A. Budrichs, Viktors Kangeris. Jubilāru vienībā cīnījās Eriks Danauskis, N. Lenhusens, J. Jurensons, Gunārs Pundiņš, Jānis Tepfers, Jānis Zembachs un Aldis Skrapste.

Lielu interesi izraisīja divu veterānu vienību *Baltic* un *Tālava* sacensība. Spraigā cīņā labākie tomēr izrādījās tālavieši – Arturs Strautmanis, Andrejs Ritums, Andrejs Leimanis, K. Kangeris, A. Eiche, I. Eiche, J. Zālamans, Richards Čanka, Andris Grīnbergs, kas svinēja uzvaru ar 68:43 (35:16). *Baltic* vienību veidoja A. Skrapste, R. Tepfers, E. Janovskis, J. Jurensons, J. Kārkliņš, Vitolds Freibergs.

Pēc sacensībām kopīgā saviesīgā vakarā tika sniegts pārskats par Gēteborgas Latviešu sporta biedrības *Baltic* veikumu sportā kopš dibināšanas 1954. gadā. Vakara jauko norisi bagātināja priekšnesumi.

Basketbolu aizrautīgi spēlēja arī sporta biedrībā *Upsalas Sports (US)*, kas oficiālo darbību uzsāka 1947. gada rudenī. Pirmais sporta sarīkojums – Upsalas basketbola turnīrs notika 1947. gada 20. aprīlī, kas ar Aleksandra Meldera un Borisa Burvja palīdzību aizritēja lieliski.

Daudz sporta darbā paveica B. Burvis, A. Melderis un J. Induss. Pirmajos gados, kad biedru skaits bija ap 18, darbība iesākās ar treniņiem un nedaudzām spēlēm ar igauņu kolōnijas pārstāvjiem Vaksalas un *Nannan* skolu vingrotavās. Pamazām Jāņa Breikša un Jāņa Bauskas vadībā sāka veidoties basketbola komanda. Biedrībā kopā ar latviešiem spēlēja zviedri, igauņi, amerikāņi un ungāri. *Upsalas Sporta* basketbolisti 60. gados piecas reizes uzvarēja Uplandes *(Uppland)* apgabala meistarsacīkstēs. Daudzus gadus bija 3. līgas uzvarētāji un 1964. gadā pat 2. līgas labākā vienība. Latviešu spēlētāju vidū minami Jānis Breikšs, Andrejs Breikšs, Viesturs Dinvietis, Aris Tidriks, Māris Slokenbergs, Orests Stradalovs, Artūrs Strautmanis, Videvuds Freivalds, Andris Zariņš, Jānis Zariņš. Vienība startēja arī ZLM.

Veiksmīgs starts upsaliešiem 2. līgā izdevās 1968./1969. gada basketbola sezonā, kad Videvuda Freivalda trenētajiem *Upsalas Sports* basketbolistiem, kas jauktā vienības sastāvā – ar zviedru, latviešu un amerikāņu spēlētājiem – spēja izcīnīt uzvaru 2. līgā un sava kluba pastāvēšanas 22 gados pirmo reizi ieguva tiesības nākošajā sezonā startēt virslīgā.

ZVIEDRIJAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES (ZLM) BASKETBOLĀ

1949. gada 10. novembrī *Ostra Real* ģimnazijā notika pirmās neoficiālās ZLM basketbolā. SLSB II vienība (J. Reneslācis, E. Janovskis, G. Raits, K. Grīvainis, Normunds Hartmanis un

A. Strunke) uzvarēja JKS (Aivars Andersons, J. Bubenko, J. Straubergs, L. Strunke, O. Ziemelis, Dž. Mantinieks, J. Teriņš, K. Veinbergs) ar 69:31 (33:8).

Pirmās oficiālās meistarsacīkstes organizēja ZLSP basketbola sekcija sadarbībā ar SLSK *Rīga* basketbola nozari. Tās notika 1953. gada 2. un 3. maijā Stokholmā. Meistarsacīkstēs piedalījās divas Stokholmas vienības – *Rīga* un JKS, *Upsalas Sports* un Halstahammaras *Liesma*. Spēlējot komandām katrai ar katru 2x15 min., pārliecinoši uzvarēja SLSK *Rīga*.

2. ZLM notika 1955. gada 28., 30. maijā Stokholmā, Medborgarhusetas vingrotavā. Spēlēs piedalījās 7 komandas (SLSK *Rīga*, SLSK II, *IF Baltic I* un *IF Baltic II*, *US*, JKS un Vesterosas JKS) ar aptuveni 60 spēlētājiem. Finālā tikās SLSK *Rīga* – *IF Baltic I*, rezultāts 45:43. Apbalvošanas vakarā 30. maijā programmā tika iekļauta arī izstāde "Latviešu basketbolistu 10 gadi Zviedrijā".

3. ZLM notika 1956. gada 19., 20. maijā Gēteborgā, piedaloties divām *IF Baltic* vienībām, SK *Rīga*, JKS un *US*. Pirmo reizi piedalījās arī sieviešu komandas. Finālā *Baltic I* uzvarēja SK *Rīga* 63:38 (stokholmiešiem spēli nobeidzot trīs cilvēku sastāvā!).

4. ZLM 1957. gadā Halstahammarā Lieldienu laikā piedalījās 4 vīriešu (Stokholmas *Rīga*, Stokholmas JKS, Gēteborgas *Baltic* un Vesterosas JKS) un 3 sieviešu vienības (Stokholmas *Daina*, Stokholmas JKS un Gēteborgas *Baltic*). Fināla spēlē vīriešu komandām tikās abas labākās latviešu vienības *Baltic* un *Rīga*. Ar 55:53 uzvarēja *Baltic*. Tradicionāli 3. vietu sīvās cīņās ar *Upsalas Sportu* un Halstahammaras *Liesmu* parasti izcīnīja Stokholmas JKS basketbolisti.

5. ZLM 1958. gadā notika Jenčēpingā, Jaunatnes dienu sarīkojuma laikā. Finālspēlē *Rīga* uzvarēja *Baltic* ar 70:43. 6. ZLM 1959. gadā atkal labākā bija *Rīga*, bet 7. ZLM 1961. gadā Vesterosā uzvarēja Gēteborgas *Baltic*.

Basketbols pulcināja visu gadu gājumu spēlētājus, un spēles noskatījās vairāki simti skatītāju. Gadiem ritot, spēlētāju un komandu skaits samazinājās. 1961. gadā latviešu meistarsacīkstes basketbolā bija pēdējās. Tomēr daudzi latvieši turpināja darboties Zviedrijas basketbola dzīvē. Piemēram, otrā labākā latviešu basketbola vienība Stokholmas JKS, kas 50. gadu sākumā savu darbību spēlētāju trūkuma dēļ pārtrauca, tomēr 1952. gadā basketbola sekciju atjaunoja, izveidojot rezerves vienību *Tālava*. JKS vienība ar mainīgām sekmēm vairākus gadus spēlēja gan pirmajā, gan otrajā līgā. Pēc 1957. gada, kad vairāki basketbolisti (viņu vidū Jānis Zālamans un Evalds Muzikants) pārgāja uz SK *Rīga*, Stokholmas JKS atkal pārdzīvoja spēlētāju trūkumu. Basketbola sekcija darbu atsāka 1959. gadā. Vēlāk vienība cīnījās II un III un kādu brīdi pat IV līgā.

1972. gada pavasarī JKS valde nolēma veidot divas jaunas vienības: JKS *Basket*, kas startēja Stokholmas trešajā līgā, un JKS *Tālava*, kas uzsāka spēlēt 5. līgā. Abas vienības tika uzņemtas ZBS. JKS veterāni 1973. un 1974. gadā Zviedrijas veterānu meistarsacīkstēs basketbolā izcīnīja uzvaras. JKS *Tālava* darbojās no 1972. gada līdz 1985. gadam un to vadīja Andrievs Eiche, Imants Eiche un Jānis Briedis. 13 gados *Tālava* pulcināja sacensībās un treniņos apmēram 50 latviešus. Vienība piedalījās 208 sērijspēlēs, gūstot 106 uzvaras un 102 zaudējumus. Aktīvāko spēlētāju vidū minami A. Eche, I. Eiche, J. Grīns, E. Muzikants, J. Zālamans, J. Ziemelis, A. Leimanis, J. Briedis, I. Leimanis, J. Robežnieks, Juris Dūkstenieks, Imants Gross, V. Dinvietis, Ādams Freimanis.

1972. gadā JKS izveidoja arī zēnu vienību. Vēlākos gados no piecām līdz septiņām zēnu un meiteņu vienībām piedalījās līgu spēlēs. Taču pārsvarā vienībās spēlēja zviedru jaunieši.

1983. un 1985. gadā JKS *Basket* vienība uzvarēja 3. līgā un pārgāja uz nākamo augstāko – 2. līgu, kurā sezonu noslēdza ar izcīnīto 5. vietu.

1984. gadā JKS izveidoja vēl vienu vienību *Bredäng*, kas arī uzsāka cīņas. Stokholmas latviešu JKS bija ievērojama loma basketbola attīstībā šajā zemē, turpinot latviešu aizsākto darbu jau ar zviedru sporta sabiedrības atbalstu.

Vēl pēc gada Stokholmas JKS atskatījās uz 40 darbības gadiem. Svētkus ievadīja basketbola turnīrs ar mājinieku un četru zviedru klubu piedalīšanos. Sarīkojuma noslēgumā Stokholmas JKS saņēma atzinīgus vārdus no Zviedrijas Basketbola savienības pārstāvjiem.

Meistarsacīkšu komandu sastāvi

SK *Rīga*: V. Šmits, J. Ritums, J. Reneslācis, A. Strunke, L. Strunke, Jānis Teriņš, Jēkabs Teriņš, L. Brands, J. Robežnieks, M. Jūrmala, Krišjānis Zemgals, I. Eiche, A. Eiche, arī vēlāk izcelojušie Elmārs Jūrmala, T. Grīnbergs, A. Saulīte, K. Grīvainis u. c.

IF Baltic: E. Janovskis, G. Kraulis, G. Osis, J. Osis, L. Osis, J. Bubenko (jun.), A. Bērziņš, I. Gūtmanis, Andris Viļumsons, R. Tepfers, P. Standzenieks, V. Freibergs, U. Krīvāns, E. Krīvāns, A. Kripēns, Andrejs Knops, Gunārs Egle, Ģirts Kundziņš, L. Markšaitis, H. Markšaitis u. c.

Stokholmas JKS: E. Klaišis, A. Laucis, E. Muzikants, J. Zālamans, A. Andersons, Kaspars Bērziņš, O. Ziemelis, I. Šķelte u. c.

Upsalas Sports: V. Freivalds, O. Stradalovs, J. Breikšs, A. Breikšs, Arnolds Kursis, J. Induss, Eriks Šics, V. Dinvietis, brāļi Zariņi u. c.

HLSB Liesma: N. Zirnis, A. Graudiņš, H. Volkevics, S. Oļechnovičs, E. Krastiņš, A. Verners, M. Viegliņš u. c.

Vesterosas JKS: N. Millers, Uldis Alksnis, H. Alksnis, Edgars Launics, U. Riekstiņš, Imants Vabulis u. c.

STARPTAUTISKĀS SPĒLES BASKETBOLĀ

Šajos gados notika arī starptautiskas basketbola spēles Vācijā un Anglijā. 1954. gada aprīlī Hamburgā SK *Rīga* (V. Šmits, J. Teriņš, L. Brands, J. Reneslācis, A. Strunke, L. Strunke, E. Janovskis, E. Klaišis ar vadītāju J. Ritumu) tikās ar *Post Hamburg* vienību, uzvarot ar rezultātu 45:24, bet Libekas vienību *Phonix Lybeck* basketbolistus ar 79:32. Pēc gada nedaudz mainītā sastāvā, spēlējot arī G. Kraulim un P. Standzeniekam, *Rīga* piedalījās latviešu kuģa *Rāmava* balvas izcīņā Anglijā. Visas spēles aizritēja Londonā. Turnīrā vēl piedalījās: DVF (Londona), *Polytechnik*, *Central YMCA* un Londonas LSK vienība. Kausu izcīnīja DVF (Londona) basketbolisti, uzvarot SK *Rīga* 34:30 (17:17). Spēles: SK *Rīga* – *Polytechnik* 37:42, – *YMCA* 71:59, – LSK 60:40, – DVF 41:44.

Latviešu basketbolistu viesošanos Londonā visai savdabīgi tika atspoguļota to gadu presē: "Šī gada pavasarī, viesojoties Londonā *Rīgas* sportistiem, papildinātiem ar Gēteborgas spēlētājiem, izdevās pat uzsākt cīņu ar angļu konservātīvismu. Tai laikā streika dēļ neizņāca laikraksti, kāpēc visi notikumi, kas bija ievērības cienīgi gan kultūras, gan sporta laukā, tika ziņoti pa radio. Un tieši tad vairākas reizes tika stāstīts par latviešu basketbolistiem un to spēļu programmu. Tā bija pirmā reize, kad vispār basketbols tika pieminēts angļu raidītājā *BBC*. Pēc sūtņa K. Zariņa izteicieniem, tas bija kaut kas pilnīgi nedzirdēts! Tai četrlappušu drukas darbā, kas aizstāja lielās avīzes, arī bija pieminēts par mums, lai gan bija daudz citu, svarīgāku notikumu tai paša laikā. Kādā austrāliešu laikrakstā, kura metiens ir vismaz 1 milj. eksemplāru, bija uzņēmums no kādas mūsu spēles Londonā, kur redzami mūsu sportisti ar vārdu *Rīga* uz krūtīm, un teksts, ka latviešu basketbolisti pirmoreiz spēlējuši Anglijā."

Vēl pēc gada Hamburgā (Vācija) tika pieveikta *HTB/ETV Hamburg* vienība 57:36. Tā pamazām uzkrājās arī starptautisku spēļu pieredze.

50. GADI – JAUNAS IEZĪMES ZVIEDRIJAS LATVIEŠU SPORTA DZĪVĒ

50. gadu sākumā, kad sākās plaša latviešu izceļošana, iezīmējās jaunas tendences sporta dzīvē. Sporta darbinieks A. Graudiņš vēstulē Kanadas latviešu sporta dzīves vadītājam Robertam Plūmem 1951. gada 18. decembrī norāda uz cēloņiem, kāpēc latviešu sports Zviedrijā, pēc viņa domām, zaudēja iepriekšējo gadu spraigumu:

"Ar katru nodzīvotu dienu latv. sports paliek klusāks un klusāks. Daļēji vaina meklējama izceļošanā uz Jūsu pusi (uz Kanadu un ASV – R. A.), bet daļēji veco aiziešanā un jaunu rezervju trūkumā. Samērā mazais skaits atsevišķās vietās ir galvenais grūtību cēlonis kaut ko noorganizēt. Tā bieži laiks tiek nosists mēģinājumā kaut ko noorganizēt, bet beigās lielā steigā atsaukt. Pašreizējā situācijā jābūt laimīgam, ja izdodas reizi pa gadu noorganizēt saucamās Zv-jas L. M. (Zviedrijas Latviešu meistarsacīkstes), kaut pirmos gadus norisinājās i vienā, i otrā vietā dažādi turnīri un sporta sarīkojumi."

Arī A. Graudiņš 1956. gadā izceļoja uz ASV, kur turpināja aktīvi darboties sportā un ar savām fotografa dotībām daudz palīdzēja latviešu sporta dokumentācijas darbā. Fotografijas publicēja laikrakstā *Laiks*, *Sporta Apskats* un *Mūsu Sports*. 1989. gadā viņš pēc daudziem gadiem apmeklēja Latviju un savu jaunības pilsētu Valmieru.

Atšķirīgos ieskatos ir sporta darbinieks un aktīvais to gadu sportists J. Reneslācis: "Ja 40. gadi bija illūziju, sajūsmas un tikšanās iespēju prieka gadi, kad visi sabiedriskie sarīkojumi un sporta spēles tika organizētas vairāk vai mazāk spontāni, tad 50. gadu sarīkojumi raksturojami kā nopietna darba rezultāti, jo bija jau dibinātas oficiālas sporta biedrības un savienības, un viss bija pakļauts normālām spēļu un organizācijas likumībām, tās piemērojot Zviedrijas apstākļiem. No sporta aktīvistu vidus gan atkrita sporta entūziasti, pārejot skatītāju un atbalstītāju rindās, bet toties pieauga sporta kvalitāte un mērķtiecība. 50. gadu beigas un 60. gadu sākums bija latviešu sporta dzīvē Zviedrijā visizcilākais periods. Par to liecina latviešu sportistu panākumi zviedru meistarsacīkstēs un līdzdalība Zviedrijas valstsvienību sastāvos. Vēlākos gados gan darbība apsika, bet neviena biedrība nav oficiāli beigusi pastāvēt."

Vienlaicīgi tā bija arī paaudžu problēma. Lai labi aizsāktais darbs neapsiktu, 1954. gada 27. septembrī SLSK valde iesniedza Stokholmas JKS sporta nozarei dokumentu par abu sporta biedrību sadarbību ar mērķi panākt maksimālu spēku koncentrāciju. SLSK arī turpmāk par savu galveno nozari uzskatīja basketbolu, darbību vēršot 2 virzienos: pirmkārt, rūpēties par spēcīgu latviešu reprezentējošo vienību un aizstāvēt latviešu līdzšinējo hegemoniju basketbola sportā Zviedrijā. Šim nolūkam SLSK *Rīga* rindās jāatrodas visiem latviešu spēcīgākiem basketbolistiem. Otrkārt, sagatavot jaunatnes vienību, kas pamazām varētu papildināt un vēlāk aizstāt *Rīgas* aizejošos spēlētājus. Tāpēc visiem Stokholmas labākajiem latviešu jauniešiem būtu jāatrodas vienā vienībā. SLSK jaunatnes vienība papildināma ar JKS basketbolistiem. Jaunās vienības nosaukumu izvēlētos minēto biedrību valdes. Abu vienību spēlētājus izraudzītu vienības *Rīga* vadītājs un treneris. Pārējie Stokholmas latviešu basketbolisti varētu spēlēt jebkurā biedrībā un piedalīties sēriju spēlēs.

Sieviešu basketbola attīstības iniciātīvu uzņēmās JKS, kas to pēc vienošanās paturētu arī turpmāk. Arī šinī vienībā vajadzētu būt labākām Stokholmas latviešu basketbolistēm. Līdz šim tas bija panākts ar SLSK spēlētājām Justīni Zemgali un Alisi Jūrmalu, kas līdzdarbojās JKS vienībā. Stokholmas latviešus vieglatlētikā turpmāk pārstāvētu JKS, kam pievienotos arī SLSK vieglatlēti.

Minētos priekšlikumus SLSK valde uzskatīja par nepieciešamiem, ievērojot jaunatnes sportistu nelielo skaitu Stokholmā, kas saskaldoties vairākās biedrībās, neradīja iespēju racionāliem treniņiem un progresam. Stokholmas JKS sporta nozare šos priekšlikumus neakceptēja. Savukārt SLSK valde atzina par nemotivētu Stokholmas latviešu sporta biedrību apvienošanu, likvidējot pastāvošās.

Un kaut arī parādījās pretrunas starp biedrībām, tomēr lielais skaits latviešu sportistu, kuri 50. gadu beigās un vēlāk tika izraudzīti Zviedrijas valstsvienībā, liecināja par labi paveiktu darbu. Valstsvienībā basketbolā spēlēja Mārtiņš Teriņš (*Hageby*, Norčēpinga) – 61 reizi, Artūrs Veigurs – 44, Gunārs Kraulis – 30, Māris Jūrmala – 21, Jānis Teriņš – 18, Juris Reneslācis – 6, Jānis Zālamans – 3 (visi SK *Rīga*) un Jānis Zariņš – 1 *(Upsalas Sports)*. Zviedrijas junioru izlasē spēlēja Kārlis Muchks, Andrejs un Jānis Ritumi, A. Veigurs un M. Teriņš.

M. Teriņš (dz. 1959. gada 15. aprīlī) ir spilgtākā personība latviešu basketbolistu vidū. Ejot sava tēva, pazīstamā basketbolista Dr. Jāņa Teriņa pēdās, arī pievērsās šai spēlei un iestājās Norčēpingas

sporta klubā *Hageby*. Jau 15 gadu vecumā Mārtiņš debitēja kluba pirmajā vienībā. Tūlīt viņu iedalīja arī zēnu valsts vienībā, kurā spēlēja 15 reizes, bet junioru – 20 reizes. Vēl pēc diviem gadiem (1976./1977. gada sezonā), kad klubs kvalificējās virslīgai, Mārtiņš jau spēlēja vienības pamatsastāvā. 1979./1980. gada sezonā *Hageby* sastāvā viņš izcīnīja Zviedrijas meistartitulu. Vienība arī vēlākajos gados bija viena no labākajām valstī.

1976. gadā viņš debitēja arī "lielajā" izlasē. Savas karjeras laikā spēlēja gan ar Eiropas vienībām, gan piedalījās Zviedrijas basketbolistu sastāvā turnejā Ķīnā, Taivanā un ASV.

1980. gadā Mārtiņam pavērās reālas iespējas startēt olimpiskajās spēlēs Maskavā. Taču viņš atteicās no līdzdalības savas valsts olimpiskajā vienībā. Viņš vienmēr pārstāvēja arī Zviedrijas latviešu sportu, piedalījās ELM Minsterē 1983. gadā, kur viņu izraudzīja par meistarsacīkšu labāko spēlētāju. Tāpat piedalījās arī 1985. gadā ELM basketbolā un pārstāvēja Eiropas latviešu basketbolu 1. latviešu globālajās meistarsacīkstēs.

Tas, ka M. Teriņš tika atzīts par labāko 1980. gada Zviedrijas basketbolistu, liecināja par loģisku un stabilu pamatu šī sporta veida attīstībā, kas tika radīts 50. gados.

1955. GADS – PAGRIEZIENA PUNKTS LATVIEŠU SPORTA DZĪVES ORGANIZĀCIJĀ

1955. gada 7. janvāra sanāksmē piecu biedrību pārstāvji – SLSK (J. Ritums), HLSK *Liesma* (A. Graudiņš), *Upsalas Sports* (E. Šics), *Baltic* (J. Rudzītis), Stokholmas JKS (E. Klaišis), Upsalas JKS (V. Freivalds), Čēpingas *DV* un Vesterosas JKS pārstāvjiem neierodoties, vienojās par principiālu lēmumu ZLSP pārveidošanā: Zviedrijas latviešu sporta biedrību darbības saskaņošanai nolēma dibināt sporta savienības atsevišķās sporta nozarēs.

Katras savienības uzbūvi un darbību turpmāk noteica attiecīgo biedrību pārstāvji, ievērojot atsevišķu nozaru nosacījumus un iespējas. Tās savā darbībā bija neatkarīgas. Katras savienības pārstāvis veidoja ZLSP, arī to sporta veidu pārstāvji, kuriem nebija savas savienības. Sporta pārvaldes uzdevums palika nodrošināt sakarus ar citu zemju latviešu sporta pārvaldēm un saskaņot sporta darbību savienību starpā, veicināt to sporta veidu attīstību, kurām savas savienības nebija. Iecerēja nodibināt savienības basketbolam, vieglatlētikai, tenisam, šacham un volejbolam. Taču reāli izveidojās tikai divas: basketbola un vieglatlētikas savienība.

1955. gada sanāksmē par basketbola savienības pagaidu valdes priekšsēdi ievēlēja J. Reneslāci, sekretāru A. Lauci. Pagaidu valdes darbības laikā notika III un IV ZLM basketbolā un Zviedrijas latviešu izlase piedalījās II ELM basketbolā, izcīnot 2. vietu.

1957. gada 18. augustā Skrubā pieņēma Zviedrijas Latviešu basketbola savienības (ZLBS) statūtus un izvēlēja pagaidu valdi. Sēdē piedalījās piecu biedrību – *IF Baltic*, HLSK *Liesma*, SK *Rīga*, *Upsalas Sports* un Vesterosas JKS – pārstāvji. 1. septembrī ievēlēja ZLBS valdi šādā sastāvā: priekšsēdētājs J. Reneslācis, priekšsēdētāja biedrs E. Janovskis, sekretārs J. Breikšs, revīzijas komisija – J. Ritums, U. Alksnis un L. Zvaigznīte. Tajā pašā gadā ZLBS ar 126 sportistiem uzņēma LSPT.

Par ZLBS pārstāvi ZLSP ievēlēja J. Breikšu. Apsvēra iespējas 1958. gadā Stokholmā sarīkot III ELM basketbolā. Nolēma arī izvirzīt Voldemāra Šmita kandidatūru apbalvošanai ar Lielo Sporta nozīmi LSPT kongresā 1957. gada 9. un 10. novembrī (ASV).

Basketbola savienību vadīja J. Reneslācis (1955–1961), J. Breikšs (1962), A. Laucis (1963–1990), bet no 1992. gada A. Strunke.

Zviedrijā par internacionālajiem tiesnešiem *FIBA* apstiprināja J. Reneslāci (1955), Alī Strunki (1955), A. Lauci (1958) un I. Jaunzemu (1986), kā arī jau 1937. gadā 2. Eiropas meistarsacīkstēs licenzēto tiesnesi Ernestu Ķīvīti.

Zviedrijas BS licenzētie tiesneši ir Zemvairis Dzelme, Jānis Lūkins, Gundars Rašmanis, Jānis Zariņš, Pēteris Zariņš un Ivars Jaunzems. Z. Dzelme kādreiz bija aktīvs basketbolists, volejbolists un futbolists. No 1951. gada līdz 1983. gadam viņš tiesāja aptuveni 1500 sacīkstes: sēriju spēles, drau-

dzības un skolu jaunatnes spēles, 15 gadus līdzdarbojās Sēdermanlandes Basketbola savienības valdē gan kā tiesnešu kolēģijas vadītājs, gan kā apgabala sērijas spēļu plānotājs un vadītājs. I. Jaunzems tiesāja lielu skaitu dažādu valstu un kausu izcīņu spēles, no kurām ievērojamākā bija 1993. gada fināla spēle ASV – Kanada Universiādē Bafalo (*Buffalo*, ASV) 16 000 skatītāju klātbūtnē.

Zviedrijas Latviešu vieglatlētikas savienību (ZLVS) dibināja 1956. gadā Stokholmas JKS rīkoto Jaunatnes dienu laikā – 30. aprīlī Stokholmā, piedaloties piecu biedrību (Gēteborgas *Baltic*, Čēpingas *DV*, Halstahammaras *Liesma*, Stockholmas JKS, Upsalas JKS) pārstāvjiem. Par priekšsēdētāju ievēlēja A. Graudiņu (pirms tam viņš vadīja arī vieglatlētikas sekciju ZLSP), valdes biedriem V. Freivaldu un Uldi Kariņu, revīzijas komisijā – A. Lauci un Artūru Braunu. Savienībā iestājās 8 biedrības ar 131 sportistu. LSPT Prezidija sēdē 1956. gada 12. septembrī ZLVS uzņēma par pilntiesīgu biedri. Pēc A. Graudiņa izceļošanas uz ASV, savienību vadīja V. Freivalds (1956–1958), bet no 1959. gada bez pārtraukumiem – Noldis Millers.

DAINAS TRIUMFS STOKHOLMAS MEISTARĪBĀ

Basketbola spēle sievietēm Zviedrijā uzplaukumu piedzīvoja 50. gados. Īpaši nopelni bija Alisei Smiltniecei-Jūrmalai, kas bija nevien teicama lodes grūdēja un diska metēja, bet iemantoja arī prasmīgas basketbola spēles zinātājas slavu. Dzimtenē viņa aizstāvēja Liepājas pilsētas krāsas vieglatlētikā, basketbolā un volejbolā. 1947. un 1948. gadā spēlēja basketbolu Beļģijas meistarvienībā *Atalanta* (Briselē).

Pēc ierašanās Zviedrijā 1949. gada augustā līdz 1956. gadam spēlēja basketbolu SK *Rīga* vienībā, izcīnot Stokholmas meistartitulu. Vieglatlētikā pārstāvēja zviedru sporta klubu *Linnea*, kurā darbojās arī jaunās vieglatlētes Sarmīte Ķīvīte un Justīne Zemgale.

1956. gadā A. Jūrmala pārtrauca aktīvas sporta gaitas Ahila cīpslas traumas dēļ. Pēc tam turpināja trenēt 17 jaunās latviešu basketbolistes, un vadīja vingrošanu savā zviedru klubā. Viņa aktīvi iesaistījās SK *Rīga* sporta dzīvē, un 1956. gada augustā sarīkotajā basketbola nometnes darbā latviešu bērnu kolōnijā Skubbā, kurā piedalījās ap 30 zēnu un meiteņu dažādās vecuma grupās. Arī vēlākajos gados tika rīkotas šādas nometnes. Par lielo darbu A. Jūrmalu 1960. gadā 6. LSPT kongresā Milvokos apbalvoja ar Lielo Sporta nozīmi.

1954. gada pavasarī startēja Zviedrijas pirmā dāmu sērija basketbolā. Sēriju uzsāka piecas zviedru un viena latviešu – JKS vienība, kurā spēlēja Justīne un Elizabete Zemgales, Inese Šķiltere, Māra Sukse, Aldona Tepfere, Astrīda Brencēna, Meldra Jākobsone, Vija Pole, Māra Silniece, Māra Vītoliņa. Uzvarētas tika *Posten* un *KFUM Sundbyberg* komanda, tomēr sēriju neizspēlēja līdz galam. Nākamās četras basketbola sezonas noritēja jau daudz organizētāk, taču JKS sieviešu vienībai neizdevās iegūt Zviedrijas meistarnosaukumu. To paveica *Dainas* meitenes 1956. gadā. Komandu veidoja Stokholmas (Justīne un Elizabete Zemgales un Alise Jūrmala) un Upsalas meitenes (Inta Āboliņa, Daina un Sarmīte Dinvietes) kopā ar jaunajām spēlētājām Ināru Erdmani, Dzintru Ozoliņu, Viju Valdmani u. c. Viņas visā sezonā piedzīvoja tikai vienu zaudējumu. Vienību līdz uzvarai pusotra gada laikā aizveda J. Reneslācis. Spēles individuālajā vērtējumā Justīne Zemgale 1955./1956. gada sezonā ar 85 punktiem ierindojās 3. vietā Stokholmas līgā. Viņa jau kā Zviedrijas pavalstniece tika iedalīta nacionālajā izlasē (1 reizi). Vēlāk arī Dārta Zemgale (3 reizes) un Vija Valdmane (4 reizes) spēlēja valstsvienībā. Jānis Zariņš vadīja Zviedrijas sieviešu valstsvienību basketbolā no 1983. gada līdz 1985.gadam. Viņš asistēja kā palīgtreneris nacionālās izlases spēlēs ar Eiropas titulētāko sieviešu vienību Rīgas TTT, kuras 1982. gadā pēc ZBS uzaicinājuma viesojās Zviedrijā un kuras visu turnejas laiku, absolvējot 8 dienās 8 spēles un visās gūstot uzvaras, aprūpēja Alī Strunkes dzīvesbiedre Benita.

Pārskata tabula par Zviedrijas sieviešu līgu 1955./1956. gada sezonā

Daina – Brannkyrka	27:6	*Daina – Soder*	21:4
Daina – Rilton	16:15	*Daina – Oliv*	11:18
Daina – Kalev	33:6	*Daina – Blackeberg*	16:11
Daina – BBK (v/v)	20:18	*Daina* – Stokh. JKS	53:1

Izcīnīto punktu skaits Stokholmas starptautiskajā sieviešu līgā 9 vienību konkurencē

Daina	8	7–1	197:79	14
Oliv	8	7–1	199:87	14
BBK	8	6–2	311:11	12
Rilton	8	5–3	174:130	10
Blackeberg	8	5–3	161:12	10
Soder	8	3–5	89:141	6
Brannkyrka	8	1–7	88:217	2
Kalev	8	1–7	68:207	2
JKS	8	1–7	68:254	2

ZLM basketbolā sievietēm notika divas reizes: 1956. gadā Gēteborgā un 1957. gadā Halstahammarā. Sieviešu konkurencē *Dainas* meitenes uzvarēja abas sāncenses pārliecinoši un izcīnīja 1. vietu, saņemot arī otro gadu pēc kārtas Zemnieku savienības Gēteborgas nodaļas dāvāto ceļojošo kausu. Abas reizes komandu skaits palika nemainīgs. 1956. gadā izcīnīto vietu kārtība: 1. vietā *Daina* (SK *Rīga*, Stokholma), 2. v. JKS (Stokholma), 3. v. *IF Baltic* (Gēteborga). *Dainu* pārstāvēja A. Jūrmala, J. Zemgale, E. Zemgale, D. Zemgale, S. Dinviete, I. Āboliņa, I. Erdmane, M. Jākobsone, Dz. Ozoliņa, V. Valdmane u. c. Stokholmas JKS komandā spēlēja S. Ķīvīte, I. Šķiltere, A. Tepfere, Diāna Mežaka, Vija Briede, M. Silniece, Vija Vilne, M. Sukse, Selga Vidzemniece u. c. Gēteborgas vienībā spēlēja Ira Majore, Silvija Freiberga, Līga Karele, Vilma Tenese, Helena Kaukule, Māra Ikše u. c.

Pārskata tabulas ZLM basketbolā sievietēm

Gēteborga, 1956		**Halstahammara, 1957**	
Daina – JKS	35:5	*Daina* – JKS	29:10
Daina – Baltic	61:4	*Daina – Baltic*	45:3
JKS – *Baltic*	26:10	JKS – *Baltic*	7:19

Vienība	**uzv./zaud.**	**kopsum.**	**punkti**	**Vienība**	**uzv./zaud.**	**kopsum.**	**punkti**
Daina	2–0	96:9	4	*Daina*	2–0	74:13	4
JKS	1–1	31:45	2	*Baltic*	1–1	22:52	2
Baltic	0–2	14:87	0	JKS	0–2	17:48	0

1961. gada pavasarī SK *Rīga* meitenes viesojās Dānijā, kur tikās ar septiņkārtējām šīs valsts meistarēm – studentu vienību *ESG*. Līdzīgā spēlē tomēr tika piedzīvots zaudējums ar 20:25 (12:9). Otra Kopenhāgenas vienība *Efterslaegtens Boldklub* bija vājāka, un rīdzenieces svinēja uzvaru 58:33 (30:17). *Rīgas* sastāvā spēlēja R. Veinberga, Dz. Ozoliņa, V. Valdmane, I. Āboliņa, Vija Grundule, S. Dinviete, D. Dinviete, E. Zemgale, Inese Zālīte, Rasma Šalte un D. Zemgale. Pēc atgriešanās no Kopenhāgenas *Rīgas* sieviešu komanda absolvēja savu 100. jubilejas spēli. Visās 100 spēlēs piedalījās māsas Dinvietes! Meitenes uzvarēja arī Stokholmas meiteņu A klases sacensībās, visā 1960./1961. gada sezonā nepiedzīvojot nevienu zaudējumu!

Liels panākums bija SK *Rīga* meiteņu vienības izcīnītā 2. vieta Zviedrijas junioru meistarsacīkstēs 1962. gadā, fināla spēlē tikai ar vienu punktu zaudējot *IFK Boros* vienībai – 37:38.

SK *RĪGA* VIENĪBA – ZVIEDRIJAS MEISTARS

Tomēr veselu gadu desmitu (50.–60. gadi) basketbola virsotnē atradās Stokholmas SK *Rīga*, kuŗa ievērojamākais panākums neapšaubāmi bija 1958. gadā izcīnītais Zviedrijas basketbola meistara nosaukums. Bet līdz šim sasniegumam Jānis Teriņš ieguva grozu karaļa nosaukumu 1955./1956. gada sezonā un 1957. gada pavasara sērijās, tāpat kā Leons Brands – 1956. gada rudens sērijā un 2. vietu 1957. gada pavasarī. Pirmais kluba basketbolists, kas tika izraudzīts Zviedrijas valstsvienībā, bija G. Kraulis, kuŗš debitēja 1955. gada 4. novembrī spēlē ar Somiju. Otrs latviešu basketbolists – J. Teriņš valsti pārstāvēja cīņā pret Dāniju 1956. gada 18. martā. J. Reneslāci izraudzīja valstsvienībā, lai piedalītos *Trofeo Mairano* izcīņā Boloņā 1956. gada septembrī, un viņš debitēja pret PSRS basketbolistiem 12. septembrī. Kā kuriozs jāmin fakts, ka šajā spēlē laukumā vienļaicīgi darbojās septiņi latvieši: Zviedriju pārstāvēja: G. Kraulis, J. Teriņš, J. Reneslācis, bet PSRS – Valdis Muižnieks, Maigonis Valdmanis, Oļģerts Hechts un Jānis Krūmiņš!

Cīņās pret Dānijas un Somijas valstsvienībām G. Kraulis un J. Teriņš piedalījās arī 1958. gadā. Tajā pašā gadā abi tika izraudzīti izlasē sacensībā pret Čehoslovākiju un turnejai Lieldienu laikā pret Austrumvāciju, Luksemburgu, Holandi un Rietumvāciju. Bez viņu abu spēles Zviedrijas izlase bija pilnīgi neiedomājama.

1958. gadā latviešu skaits Stockholmā un tās apkārtnē aptuveni bija 800, ieskaitot sirmgalvjus un bērnus. Viņu vidū 58 aktīvi SK *Rīga* basketbolisti: reprezentējošā vienībā ap 10 cilvēku, rezerves vienībā – 10, no tiem 7 juniori, kas vēl iepriekšējā gadā spēlēja zēnu vienībā, kā arī 14 zēnu, vecumā no 11–13 gadiem, kas tikai šajā gadā sāka apgūt basketbola spēli. Dāmu komandā bija 7 spēlētājas. Taču cītīgi trenējās jau otro gadu un šajā gadā pirmo reizi piedalījās sacīkstēs meiteņu līgā.

Jau 1957. gada pavasarī daļa labāko spēlētāju no Stokholmas JKS pārgāja uz SK *Rīga*. Šādā basketbola kontekstā SK *Rīga* vienība uzsāka 1958. gada sezonu. Gada sākumā kluba komanda, papildināta ar diviem "gēteborgiešiem" E. Janovski un A. Bērziņu, piedalījās tradīcionālajā latviešu, igauņu un zviedru turnīrā. Šajā reizē trim vienībām pievienojās arī ungāru vienība. Latvieši sīvā cīņā zaudēja igauņiem. Zviedri uzvarēja ungārus, bet finālā pārspēja arī igauņus, beidzot četru nāciju sacensības kā uzvarētāja.

Pirmo reizi Zviedrijas meistarsacīkstēs varēja piedalīties arī vienības ar spēlētājiem, kas nebija zviedru pavalstnieki. Līdz finālam *Rīga* nokļuva, uzvarot Ostersundu, Haparandu un Stokholmas *Kalevu*. 30. martā 600 skatītāju klātienē Stokholmas SK *Rīga* vienība finālā tikās ar četrkārtējo Zviedrijas meistaru un visu turnīru sīvāko latviešu pretinieku *KFUM Söder*, kuŗu pamatā veidoja Zviedrijas valstsvienības spēlētāji. Latviešu vienība izmantoja septiņus spēlētājus: Jāni Teriņu, L. Brandu, G. Krauli, J. Zālamanu, J. Reneslāci, E. Muzikantu un V. Freivaldu. Ātrā un asā cīņā zviedru basetbolisti visu puslaiku atradās ap 4 punktiem priekšā. Kustīgā joslas aizsardzība precīzi nosedza latviešu uzbrucējus, puslaiku noslēdzot savā labā 31:25. Otrā puslaikā latviešu "kara padome" izšķīrās par taktikas maiņu, un laukumā nāca trešais garais vīrs Jānis Zālamans, kas kopā ar G. Krauli un J. Teriņu lieliski cīnījās uzbrukumā pie pretinieka groza, atstājot spēles veidošanu J. Reneslāča un L. Branda rokās. Tad *Rīga* panāca vadību 37:35. Drīz latvieši ieguva jau 6 punktu pārsvaru (53:47). Pēdējās minūtēs zviedri tomēr spēja rezultāta starpību samazināt – 53:51. Un tikai J. Teriņa 11 sekundes pirms spēles beigām veiksmīgi iemestais soda metiens nodrošināja *Rīgas* uzvaru – 54:51 (25:31)!

SK *Rīga:* J. Teriņš 20, L. Brands 14, G. Kraulis 10, J. Zālamans 8, J. Reneslācis 2, E. Muzikants 0, V. Freivalds 0, J. Robežnieks 0, M. Jūrmala 0, Kr. Zemgals 0

KFUM Söder: S. Vidēns 19, B. Vidēns 12, S. Frēbergs 8, J. Holmbergs 6, S. Hermans 3, A. Tērnblūms 3.

Apsveicot jauno meistarvienību, ZBS prezidents Oke Nilsons *(Ake Nilsson)* teica, ka "pirms 15 gadiem baltieši iesāka mācīt zviedriem šo spēli, līdz šim gūstot daudz uzvaru gan Stokholmas,

gan Gēteborgas meistarībās, bet nu savu darbu vainagojuši arī ar Zviedrijas meistartitulu". 10 latviešu basketbolistiem un vienības vadītājam pasniedza sudrabā kaltas meistara nozīmes. Tā bija labākā dāvana sava kluba pastāvēšanas desmitajā gadadienā. 1958. gada 8. maijā notika SK *Rīga* 10 gadu jubilejas atzīmēšana. Kluba aizsākumi sākās 1948. gadā dibinātajā SLSB. Sarīkojumā piedalījās ap 80 cilvēku. Tika pasūtītas kluba jubilejas nozīmes. Goda biedra nozīmes pasniedza V. Šmitam (viņš saņēma arī Lielo Sporta nozīmi) un J. Ritumam. Rakstnieks Alfrēds Dziļums sacerēja poēmu par *Rīgas* basketbolistiem.

Tas bija lieliskākais panākums 50. gadu trimdas latviešu sporta dzīvē.

Pēc ZBS ielūguma 1958. gadā Zviedrijā trīs mēnešus pavadīja ASV basketbola zvaigzne – Mineapolises *Lakers* vienības basketbolists Verns Mikelsens *(Vern Mikkelsen)*, kas trenēja valstsvienību un vadīja treneru kursus, kuros piedalījās Juris Reneslācis un Leons Brands. Sevišķi labas attiecības viņam izveidojās ar SK *Rīga* spēlētājiem, kuŗi piedalījās izlases treniņos. *Rīgas* vienības spēles veidu viņš atzina Zviedrijā par taktiski vispārdomātāko.

SK *Rīga* bija vienīgā latviešu vienība, kas izcīnīja kādas valsts labākās basketbola komandas nosaukumu. Jaunais meistartituls deva tiesības klubam piedalīties Eiropas kausa izcīņā, kuŗā sacentās 21 zemju meistarvienības, starp tām arī Padomju Savienības meistars Rīgas.

Pārskata tabula 1958. gada Zviedrijas meistarsacīkstēs

SK *Rīga* – Estersunda	65:15
– Haparanda	81:45
– Stokholma *Kalev*	53:45
– *KFUM Soder*	54:51 (fināls)

CEĻŠ UZ EIROPAS KAUSU...

V. Šmits, Jānis Teriņš, G. Kraulis, A. Strunke, M. Jūrmala, brāļi Andrievs un Imants Eiches, J. Robežnieks, J. Zālamans, Kr. Zemgals, V. Freivalds, L. Brands, E. Muzikants, vienības treneris un spēlētājs J. Reneslācis un vadītājs J. Ritums uzsāka gatavoties Eiropas kausa izcīņai. Financiālu atbalstu startam apsolīja LSPT Prezidijs, piešķirot klubam pieteikšanās izdevumiem Eiropas kausa izcīņām no Latviešu sporta palīdzības un veicināšanas fonda Eiropā $ 70 000 un Zviedrijas Latviešu Nacionālā fonda – 600 kronu.

Internacionālās basketbola savienības *(FIBA)* gadskārtējā Eiropas zonas konference notika 1958. gadā Madridē no 18.–21. septembrim, piedaloties 40 pārstāvjiem no 25 valstīm. Šoreiz konferencei bija liela nozīme arī latviešu basketbolam. Ne tikai tādēļ, ka daudzkārt tika pieminēts Padomju Savienības meistarvienības ASK *Rīga* vārds, bet galvenokārt tāpēc, ka pirmo reizi arī brīvās pasaules latviešu basketbolisti varēja izteikt savas domas. Šīs tiesības izcīnīja Zviedrijas meistars, Stockholmas SK *Rīga*, jo katras Eiropas zemes meistarvienība kvalificējās Eiropas kausa izcīņai. Zviedrijas BS kongresā pārstāvēja Alī Strunke (SK *Rīga* valdes priekšsēdis), kuŗš Zviedrijas vārdā pauda latviešu basketbolistu nostāju.

Vislielāko interesi radīja Eiropas kausa izcīņas noteikumi. Iepriekšējā gadā nenotika spēles starp ASK *Rīgu* un spāņu meistarvienību *Real Madrid*, jo spāņu iestādes nepiešķīra saviem basketbolistiem izbraukšanas atļaujas uz Padomju Savienību. Savukārt krievi noraidīja priekšlikumu, lai notiktu tikai viena spēle neitrālā laukumā – Parīzē. Tāpēc bija gaidāmas izmaiņas kausa izcīņas noteikumos. Tos kongresam iesniedza *FIBA* Eiropas kausa organizācijas komiteja. Tā kā SK *Rīga* pirms kausa izcīņas bija ZBS informējusi, ka nevēlas braukt spēlēt Eiropas kausa spēles uz zemēm aiz dzelzs aizkara, tad šī vēstule tulkojumā, kuŗā bija sīki izklāstīti motīvi, paskaidrojot, ka komandas spēlētāji ir latvieši un ka Latvija šodien ir daļa no Padomju Savienības, tika pievienota pieteikšanās dokumentiem. Slēdzienus bez grūtībām varēja secināt katrs pats. Pateicoties ASK *Rīga* panākumiem – četras reizes pēc kārtas izcīnītajam Eiropas meistartittulam un latviešu basketbolistu līdzda-

lībai padomju valstsvienībā, latviešu basketbola prestižs bija ļoti augsts. Nenoliedzamu pozitīvu iespaidu atstāja arī tas, ka Zviedrijas meistarvienību veidoja latvieši, kaut gan šī valsts nekotējās augstu Eiropas basketbola biržā.

Somi tika "ielozēti" pret beļģiem un SK *Rīga* pret Ungārijas meistarvienību *Honved*. Zinot, ka tās rindās bija 5–6 Ungārijas valstsvienības spēlētāji, kas septembra vidū 1958. gadā ieguva 2. vietu Mairano kausa izcīņā Boloņā, bija skaidrs, ka SK *Rīga* pretinieks bija viens no stiprākajiem Eiropā. Gadu iepriekš Eiropas kausa izcīņā *Honvedu* uzvarēja nākamais finālists Sofijas *Akademik*. Pēc izlozes pirmā spēle bija paredzēta Budapeštā laikā no 1.–30. novembrim.

ZBS bija zināma interese, lai valsts meistars varētu piedalīties Eiropas kausa izcīņā, lai gan saprata, ka nekādi īpaši panākumi nav gaidāmi, no savas puses piedāvāja sarīkot *Honved* vēl divas spēles Zviedrijā pret valstsvienību, kuŗu tajā laikā trenēja SK *Rīga* basketbolists Juris Reneslācis.

FIBA šo priekšlikumu uzņēma labvēlīgi, rakstiski paziņojot *Honved*, ka SK *Rīga* basketbolistiem nav iespējams uz Ungāriju braukt, lūdzot ungārus apsvērt priekšlikumus par spēlēm tikai Zviedrijā. Ungāru atbilde bija noraidoša. Arī *FIBA* neuzklausīja ierosinājumus un piešķīra *Rīgai* zaudējumu bez spēles.

Neparastā situācija, ka Eiropas kausa izcīņā piedalās divas komandas ar vārdu *Rīga*, nepalika bez atbalss presē, gan zviedru, kuŗā par basketbolu daudz netika rakstīts, gan ārzemju laikrakstos. Piemēram, pasaules lielākais sporta laikraksts Parīzes *L'Equipe*, kas dāvāja izcīņai Eiropas kausu, ievietoja trīsslejīgu rakstu par zviedriem, kuŗu komanda sastāv no latviešu bēgļiem no Rīgas un kuŗi nevēlas braukt uz Budapeštu. Protams, ka tā bija arī plaša politiska akcija.

1959. gadā SK *Rīga* biedru skaits bija vairāk kā 80, to skaitā ap 45 zēnu un meiteņu vecumā no 10–20 gadiem. Dažādās sērijās klubs piedalījās ar 5 vienībām: reprezentējošo, rezerves, dāmu, meiteņu un junioru.

Labākā latviešu basketbola vienība SK *Rīga* Zviedrijas meistarsacīkstēs finālam kvalificējās arī 1959. gadā un 1960. gadā, kad jau pazīstamā *KFUM Söder* vienība uzvarēja latviešus, izcīnot meistara nosaukumu – 55:62 (24:33) un 59:63 (27:34). Zviedrijas meistaru nosaukumu 1966. gadā izcīnīja arī SK *Rīga* juniori – Andrejs Ritums, Jānis Briedis, Kārlis Muchks, Andrejs Leimanis, Artūrs Veigurs, Pāvils Johansons, Gundars Rašmanis, Guntis Brands un Ilmārs Kreicbergs, finālā pārspējot *KFUM Ērebru (Örebro)* 84:47.

1960. gada sākumā Zviedrijas nacionālā izlase, kuru vadīja J. Reneslācis un kuŗas sastāvā spēlēja arī G. Kraulis, J. Zālamans un M. Jūrmala, devās turnejā pa ASV un Kanadu. Par basketbola cīņām plašāk izklāstīts nodaļā par ASV latviešu sportu.

Tomēr sava kluba pastāvēšanas 20. gadā SK *Rīga* basketbolisti bija spiesti atstāt augstāko līgu un pāriet uz 2. līgu, kuŗā 1968./1969. gada basketbola sezonā ieņēma 4. vietu.

STARTI EIROPAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTĒS (ELM) BASKETBOLĀ UN LATVIEŠU GLOBĀLAJĀS SPĒLĒS

Reizi divos gados notika Eiropas Latviešu meistarsacīkstes basketbolā. Pirmajās – 1954. gadā Kaizerslauternē (*Kaiserlautern*, Vācija) Zviedrijas latviešu izlasi reprezentēja SK *Rīga* (V. Šmits, J. Reneslācis, J. Teriņš, L. Brands, E. Janovskis, A. Strunke, E. Klaišis, L. Strunke, J. Breikšs). 1. vietā Francija, 2. v. Zviedrija, 3. v. Vācija, 4. v. Anglija. Spēles: Zviedrija – Anglija 42:30, – Vācija 36:32, – Francija 44:49.

1956. gadā Gēteborgas *Baltic* kā labākā latviešu basketbola vienība Zviedrijā, kuŗā spēlēja G. Kraulis, G. Osis, E. Janovskis, P. Standzenieks, V. Freibergs un papildināta ar J. Reneslāci, L. Brandu un J. Teriņu no SK *Rīga*, pārstāvēja šo zemi 2. ELM Bruchmilbachā (Vācija). Neskatoties uz pieredzi un auguma pārsvaru šoreiz "zviedri" zaudēja Vācijas I latviešu izlasei un palika

2. vietā, kļūstot par mūžīgi otrajiem. Tikai pēc 25 gadiem atkal notika šīs sacīkstes, kuŗu atjaunošanu uzņēmās Minsteres latvieši. Spēles: Zviedrija – Vācija II 70:27, – Anglija 48:38, – Vācija I 48:70.

Kaut arī trešajās ELM basketbolā (1981) piedalījās vienības no Anglijas, Vācijas un Zviedrijas (šo zemi pārstāvēja divas vienības – jaunie basketbolisti un pieredzējušie Stokholmas *Tālavas* spēlētāji), tomēr ar gadiem spēkošanās pārvērtās par divu valstu – Vācijas un Zviedrijas latviešu vienību duēli, "zviedriem" uzvarot 1983. un 1987. gadā, bet "vāciešiem" 1981. un 1985. gadā. Zviedrijas latviešu basketbolu reprezentēja visjaunākā paaudze – Pēteris Teriņš, Andrejs Ritums, Matiss Zērvēns, Eriks Danauskis, Ivars Jaunzems, Michaels Zilvestris, Vairis Kalniņš, Jānis Tepfers, Mārtiņš Teriņš, Guntis Brands, Nicolass Henkhuzens. Pirmie septiņi minētie jaunie basketbolisti spēlēja Eiropas vienībā pirmajās latviešu globālajās spēlēs Gaŗezerā, Kalamazū (ASV), 1985. gadā.

Gadu pēc 3. ELM basketbolā – 1982. gada rudenī, skolas brīvdienu laikā no 9. līdz 14. oktōbrim Minsteres jaunie latviešu basketbolisti tikās ar saviem Zviedrijas latviešu JKS vienaudžiem Stokholmā. Šo braucienu organizēja un atbalstīja ELJA Vācijas un Skandināvijas nodaļas. No zviedru puses spēļu organizēšanu uzņēmās Stokholmas JKS vadītājs A. Eiche. Līdzās latviešiem spēlēja arī zviedru *KFUM Central* jauniešu izlase.

Pirmajā spēlē ar izteiktu pārsvaru pār Zviedrijas latviešiem uzvaru svinēja minsterieši – 81:49 (34:23). Minsteriešu sastāvu veidoja: Klāvs Balodis (2 p.), Dainis Mjartāns (2), Gregors Sproģis, Viktors Kangeris (9), Andrejs Neimanis (2), Reds Pinceris (23), Mārtiņš Grava (34), Gunārs Rauda, Andris Budrichs (9). Mājinieku rindās cīnījās: Andrejs Ritums, Aivars Andersons (3 punkti), Adams Freimanis (6), Pēteris Teriņš (23), Tots Grīns (10), Jēkabs Grīns (4), Juris Dūkstenieks (2) un komandas vadītājs Imants Eiche.

Otrajā spēlē tikās MLĢ un JKS apvienotā vienība pret *KFUM Central* (zviedru JKS) jaunatnes sastāvu, kuŗu vadīja amerikānis Freds Savā. Spēle izvērtās ļoti līdzvērtīga. Tikai pirmā puslaika noslēgumā latviešiem izdevās atrauties no pretiniekiem ar sešiem punktiem 37:31. Arī spēles turpinājumā cīņa neatslāba, un tikai pašā spēles galotnē latvieši saglabāja nelielu pārsvaru ar veiksmīgi pārķertām bumbām un gūtiem punktiem, uzvarot visā spēlē ar 80:75. Latviešu vienību reprezentēja: T. Grīns, A. Freimanis (2 p.), K. Balodis (10), D. Mjartāns (6), G. Sproģis (4), R. Pinceris (18), M. Grava (39), G. Rauda, A. Budrichs (1). Komandu vadīja Imants Balodis.

7. ELM notika 1989. gadā Minsterē, pulcējot sportistus no Zviedrijas, Rietumvācijas un Anglijas, kā arī kuplu skatītāju pulku no zviedru zemes. Meistarsacīkšu ietvaros tika izcīnīta Aleksandra Vanaga ceļojošā balva, Latvijas kauss un *DV* CV dāvātais ceļojošais kauss Zviedrijas un Vācijas veterāniem, t. i., sportistiem, kuŗi bija vecāki par 35 gadiem. Par A. Vanaga balvu cīnījās 4 vienības. Uzvarēja Minsteres sporta kluba *Rīga* basketbolisti, bet cīņā par Latvijas kausu finālā tikās Zviedrijas izlase ar Vācijas sastādīto vienību. Zviedrijas latviešu vienība piekāpās ar vienu punktu pretiniekiem (74:75).

8. ELM basketbolā 1991. gadā izvērtās par plašu grozu bumbas sarīkojumu. Tradicionālajām basketbola vienībām: Stokholmas JKS *Basket* un JKS *Tālava*, Gēteborgas *Baltic* un MLĢ vienībām pievienojās arī Latvijas veterāni un basketbolisti no Bonnas un Ķelnes. Sacensībās izcīnīja gan Aleksandra Vanaga kausu (ieguvējs *Baltic*), gan *DV* CV kausu (ieguvēja JKS *Tālava*), gan Latvijas sūtņa Kārļa Zariņa 1954. gadā dāvāto Latvijas kausu (ieguvēja Vācijas latviešu vienība). Plašāk ELM basketbolā aplūkotas nodaļā par Vācijas latviešu sportu.

BALTIJAS KAUSA UN ZVIEDRU – LATVIEŠU BASKETBOLA KAUSA IZCĪŅA

Tā kā latvietis Alī Strunke bija ZBS ģenerālsekretārs laikā no 1953. gada līdz 1958. gadam un arī no 1963. gada līdz 1988. gadam, tad pēc viņa iniciātīvas sadarbībā ar Somijas Basketbola savie-

nības prezidentu Marti Huhtamēki *(Martti Huhtamaki)* 80. gadu beigās dzima ideja par Baltijas kausa izcīņu. Pagāja vairāki gadi, iekāms okupācijas režīma pārstāvji Latvijā saņēma Maskavas "svētību" šim rietumzemju projektam.

Baltijas kausā piedalījās Zviedrija, Somija, Igaunija un Latvija. Ar Lietuvu neizdevās vienoties par piedalīšanos. Spēles notika gan rietumu, gan austrumu pusē. Skaistu ceļojošo kausu ar dzintara rotājumiem dāvināja Latvijas PSR Basketbola savienība. Pirmā izcīņa notika 1971. gada oktōbrī un novembrī Rīgā. Tā kā tās norisi vadīja Maskavas sporta komitejas vadība, tad tika radīti dažādi birokrātiski šķēršļi, kas apgrūtināja dalībnieku laicīgu ierašanos vienā vai otrā zemē. Tāpēc Zviedrija drīz vien atteicās no līdzdalības Baltijas kausā un četrus gadus (1975–1978) turnīrā nepiedalījās, atsākot spēlēt 1979. gadā. Savstarpējās cīņās zviedri ar latviešiem tikās 11 spēlēs, kurās 8 reizes uzvarēja Latvijas PSR basketbolisti un trīs reizes Zviedrijas vienība – ar punktu attiecību 971:829.

1970. gadā Stokholmas SK *Rīga* dvēsele un mecenāts Jānis Ritums iedāvāja ZBS skaistu alvas kausu, nosaucot to par Zviedru – latviešu basketbola kausu *(Svensk-Lettiska Basketcupen)*. Kauss bija iecerēts kā mūžīgi ceļojošs, kas glabātos pie iepriekšējā gada uzvarētāja. Ar kausa izcīņas noteikumiem tika iepazīstināts arī Padomju Savienības vēstniecības sporta atašejs Stokholmā – latvietis Aleksandrs Jemeljanovs, kuram nebija iebildumu pret J. Rituma dāvāto kausu. Pirmajās divās spēlēs Zviedrijā kausu ZBS uzdevumā pasniedza tā dāvinātājs Jānis Ritums. Taču sarežģījumi radās pirmās Baltijas kausa izcīņas laikā 1971. gada 31. oktōbrī Rīgā, kad Latvijas PSR Fiziskās kultūras un sporta komitejas vadība kategoriski atteicās atļaut pasniegt kausu uzvarētājiem – Latvijas basketbolistiem, atteikumu motivējot tā, ka šī ir Baltijas kausa izcīņa un vēl kāda cita kausa pasniegšana nav saistāma ar turnīru. Tomēr konflikta būtība slēpās politiskos motīvos, jo Jānis Ritums bija pazīstams trimdas latviešu sabiedrībā kā cilvēks ar nacionālu stāju, laikraksta *Brīvība* izdevējs, arī sociāldemokrāts un tuvs domubiedrs Bruno Kalniņam. ZBS pārstāvji savukārt apgalvoja, ka neredz šķēršļus vai iemeslus starp Zviedriju un Latviju, lai nepasniegtu Zviedru – latviešu kausu. Pret otra kausa izcīņu neiebilda arī Somija un Igaunija. Zviedrijas pārstāvji – ZBS ģenerālsekretārs A. Strunke un viceprezidents Torstens Lindgrēns uzsvēra, ka ZBS nesaskata notikušajā nekādu politisku nokrāsu. Kauss tomēr pēc pretrunīgās situācijas palika Latvijā. Pēc diviem gadiem Tallinā nebija nekādu problēmu kausu pasniegt Zviedrijas vienībai, kas pirmo reizi pieveica Latvijas basketbolistus.

Abu kausu spēlēs un valstu sacīkstēs Zviedrijas izlasi dažādos gados pārstāvēja Artūrs Veigurs (1967, 1969, 1970) un Mārtiņš Teriņš (1979). Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas Zviedrijas Basketbola savienība Zviedru – latviešu kausu dāvināja Latvijas Sporta mūzejam.

1982. gadā sekoja jauns pavērsiens ziemeļu valstu, Latvijas un Igaunijas basketbola turnīru rīkošanā. Baltijas kausa izcīņu nomainīja Ziemeļvalstu meistarsacīkšu turnīrs *(Nordiska Masterskap (NM))*, kurā tika izcīnīts Polārais kauss *(Polar Cup)*. Pirmo reizi ideja par Polārā kausa izcīņu tika izteikta 1958. gada *FIBA* konferencē. ZBS vadītājs A. Strunke paziņoja, ka ar 1962. gadu Zviedrija rīkos Polārā kausa spēles, kas notiks katru gadu ar Baltijas jūras valstu un īpaši aicinātu basketbola vienību piedalīšanos. Spēles aizsākās 1962. gadā, kad par godu ZBS pastāvēšanas 10. gadadienai, sarīkoja turnīru ar Dānijas, Zviedrijas, Islandes, Norvēģijas un Somijas vienību piedalīšanos. Uzvarēja Somijas nacionālā vienība. Zviedrijas basketbolisti (viņu vidū arī Māris Jūrmala), kurus vadīja J. Reneslācis, izcīnīja 2. vietu. 1983. un 1986. gadā arī Latvijas basketbolisti iesaistījās Polārā kausa spēlēs.

VIEGLATLĒTIKA

Viens no pirmajiem vieglatlētiem, kas atsāka sporta gaitas Zviedrijā, bija vēl jaunais ventspilnieks Valdemārs Skujiņš (Grandijs), kas soļošanas sportam pievērsās 17 gadu vecumā.

1940. gada vasarā divdesmitgadīgais V. Skujiņš kā 2. Ventspils APSK biedrs pieteica Latvijas Vieglatlētikas savienībai pasaules un Latvijas rekorda labojumu 1 km distancē. Pasaules rekords to-

brīd piederēja Paulam Bernhardam. Tomēr vēl viņam nebija lemts kļūt par pasaules rekordistu. Vasarā viņš kopā ar vairākiem citiem soļotājiem cītīgi trenējās Jāņa Daliņa vadībā. Bet jau septembrī meistarsacīkstēs 10 km distancē viņš bija trešais, 25 km – piektais. 1943. gada 26. augustā V. Skujiņš atkārtoja pasaules rekordu angļu jūdzes soļojumā – 1609, 347 m (6:15,2 sek.).

Zviedrijā viņš ieradās 1943. gadā, kur arī sagaidīja Otrā pasaules kara beigas. Drīz vien V. Skujiņš atsāka soļošanas sportu un piedalījās vairākās sacīkstēs. Tā kā latviešu bēgļi vēl nebija uzsākuši organizēt sporta dzīvi, tad viņš piedalījās tikai zviedru rīkotajās sacīkstēs, pārstāvot Stokholmas Soļotāju klubu *(Stokholm Gangklubb)* ar Bila Grandija *(Billy Grandy)* vārdu.

Viņa labākie rezultāti sasniegti 1944. un 1945. gadā. 1944. gadā īsā laikā solotājs startēja septiņās sacīkstēs. Stadshagenas laukumā Stokholmā 25 000 m distanci B. Grandijs nosoļoja 2:06.37,4, bet 2 stundu soļojumā ar rezultātu – 24 493 m viņš izcīnīja 2. vietu un Jāņa Daliņa pasaules rekordam zaudēja 350 m. Arī viņa pārējie sasniegumi iekļāvās labāko zviedru soļotāju statistikā: 10 000 m – 47.07,2 (1944), 3000 m – 12.57,0 (1945), 5000 m – 22.35,0, 2 jūdzes – 13.24,6 (abi 1945) un 50 km – 4:55.18,0 (1946). Rezultāti tika sasniegti nopietnā konkurencē, piedaloties slavenajiem zviedru soļotājiem – pasaules rekordistiem Jonam Mikaelsonam *(John Mikaelson)*, kas piedalījās arī valstsacīkstēs Latvija – Zviedrija (1936–1939), Verneram Hardmo *(Werner Hardmo)*, Olle Andersonam *(Olle Andersson)* u. c., parasti izcīnot kādu no pirmajām sešām vietām. Pēc tam ilgu laiku ceļoja pa Vāciju, Franciju, Angliju un Ameriku. Bet pēc diviem gadiem soļotājs atkal atgriezās Zviedrijā.

Viņš turpināja cītīgi trenēties, jo tuvojās 1948. gada olimpiskās spēles Londonā. Cerētais starts tomēr izpalika, tāpēc ka mazais Zviedrijā nodzīvoto gadu skaits neļāva iegūt pavalstniecību un pārstāvēt šo valsti. Zviedrijas latviešu sabiedrībai Bila Grandija vārds palika nezināms un neiepazīts. No ziemeļu zemes 1947. gadā soļotājs pārcēlās uz dzīvi Austrālijā. Un vēsture atkārtojās. 1951. gadā kļuva skaidrs, ka viņš nevarēs tikt uz olimpiskajām spēlēm Helsinkos, jo nebija nodzīvojis noteiktos piecus gadus...

1958. gadā Kanādā V. Skujiņš atgriezās sportā sava prieka pēc. Kā liecina LSPBP izdotais statistikas krājums par latviešu trimdas vieglatlētu labākajiem sasniegumiem laikā no 1945. gada līdz 1961. gadam, viņam piederēja gandrīz visi latviešu rekordi svešumā.

60. gados Grandijs pārcēlās uz dzīvi ASV. Lielākie sasniegumi viņam bija 1964. gadā – sacensībās Sietlā, kad tika sasniegti rekordi amatieru sportā. 1965. gadā viņš izcīnīja 6. vietu ASV nacionālajā čempionātā. Pēc tam soļotājs pārtrauca sporta gaitas, tomēr joprojām turpināja popularizēt soļošanas sportu, īpaši jaunatnes vidū. Dzīvodams Floridā, B. Grandijs palīdzēja dibināt Amerikas Amatieru Ūnijas nodaļu un vadīja Floridas piekrastes soļošanas komiteju.

50. gados populārākie sporta veidi bija basketbols un vieglatlētika. Šajos gados dalībnieku skaits vīriešiem vieglatlētikas disciplīnās samazinājās, tāpat kā rezultātu kvalitāte, toties jaunatnes un sieviešu rezultāti gan skaitliski, gan kvalitatīvi auga.

Pavisam notika 30 Zviedrijas LM (1947–1976) un 13 Meža skrējieni (1947–1960). 10. ZLM tika sarīkotas 1957. gadā Stokholmā, 20 – 1967. gada 10. septembrī Stokholmā, bet pēdējās, pēc skaita trīsdesmitās, 1976. gada 5. septembrī Tumbā.

PIRMĀS ZLM VIEGLATLĒTIKĀ

Pirmās neoficiālās ZLM notika 1946. gada vasarā Forshallā *(Forshalla)*. Pirmais ZLSP oficiālais pasākums – ZLM meža skrējiens, kuru sarīkot uzticēja Stokholmas JKS, notika 1947. gada pirmajos Vasarsvētkos galvaspilsētas tuvumā – Liljanskogenas *(Lilljansskogen)* mežā.

1 km distancē uzvarēja halstahammarietis A. Graudiņš (3.15,0), otrais – A. Strunke (3.19,0), trešais – R. Splīts (abi galvaspilsētas zēni). 2 km distancē sīvi spēkojās A. Zvejnieks ar E. Klaiši. Pirmais distanci veica A. Zvejnieks (6.15,7), 2. vietā – E. Klaišis (6.15,8), 3. v. – K. Variņš, kādreiz

Latvijā pazīstams garo distanču skrējējs, kas jau bija sasniedzis 40 gadu vecumu un dēvējams par vecmeistaru.

Pirmās oficiālās ZLM vieglatlētikā notika Eskilstūnā 1947. gada 30., 31. augustā. Sacensību uzvarētāji 14 vīriešu un 3 sieviešu disciplīnās saņēma medaļas, speciālās balvas, kuŗas nodrošināja Latviešu Organizāciju savienība (LOS), Latviešu Apvienība Zviedrijā (LAZ), laikraksts *Latvju Vārds*, individuālās balvas par labākajiem sasniegumiem mešanas, skriešanas un lēkšanas disciplīnās. Teicami startēja A. Graudiņš 110 m/b (17,0), augstlēkšanā (1,65 m), trīssoļlēkšanā (12,54 m); A. Zvejnieks 800 m (2.08,2), 1500 m (Eskilstūnas latviešu balva), 3000 m (sportista K. Variņa balva); Aleksandrs Kudrašovs 200 m, 200 m/b, 100 m; A. Verners 100 m (11,7, *Latvju Vārda* balva) un tāllēkšanā (6,30 m, LOS balva); I. Sinka diska mešanā (37,44 m, Midsommarkransenas latviešu balva). 4x100 m stafetē uzvaru izcīnīja Stokholmas JKS – E. Klaišis, R. Splīts, A. Kudrašovs, O. Liniņš ar rezultātu 49,2 sek. Sieviešu konkurencē labākās bija Aina Purviņa 60 m (9,6 sek.), tāllēkšanā V. Oļechnoviča (3,86 m), M. Brīvkalne augstlēkšanā (1,25 m) un arī lodes grūšanā (7,55 m, LAZ balva).

Komandu cīņā – 1. vietā Stokholmas JKS (Midsommaraskransenas balva), 2. Halstahammara, 3. Kungsēra.

Vēlāk latviešu meistarsacīkstes meža skrējienos un stadionā notika regulāri katru gadu un izvērtās par sezonas nozīmīgākajiem sporta svētkiem, kaut arī salīdzinājumā ar citu svešumā esošo latviešu rezultātiem, Zviedrijā sasniegtie neizcēlās ar īpaši augstu līmeni.

LATVIEŠU IZCILĀKAIS LODES GRŪDĒJS UN DISKA METĒJS ZVIEDRIJĀ

Nolda Millera vārds visbiežāk tika pieminēts dažādos preses izdevumos svešumā, ar labu vārdu atzīmējot viņa rezultātus lodes grūšanā un diska mešanā. N. Millers pēc pārcelšanās uz dzīvi Zviedrijā 1950. gadā pārstāvēja HLSB *Liesmu*, vēlāk Vesterosas JKS. Bijušais kalsnavietis jau Vācijā pievērsa sev uzmanību ar rezultātu stabilitāti. Žurnālists A. Vinčels *Tēvzemes* pielikumā *Sports* rakstīja, ka "Millers nav pielīdzināms meteoram, kas parādās pēkšņi un negaidīti. Nē, arī viņam aiz muguras nopietns sagatavošanās darbs". Tā 1946. gadā N. Millers 24 sacīkstēs lodes grūšanā uzrādīja caurmēra rezultātu 13,15 m, bet diskā – 37,95 m. Laikā no 1937. gada līdz 1955. gadam piedalījās sacīkstēs 322 reizes (Latvijā 10, Vācijā 108, Zviedrijā 199, Dānijā 2, Francijā, Somijā un Norvēģijā pa vienai reizei), izcīnot lodes grūšanā 119 uzvaras, 41 reizi bija otrais, bet 14 reizes trešais; atbilstoši diska mešanā – 53, 36 un 25.

Sportot N. Millers turpināja arī Zviedrijā, sasniedzot Zviedrijas *YMCA* rekordus lodē un diskā. Viņš bija viens no nedaudzajiem latviešu sportistiem, kas guva arī starptautiskus panākumus: 1956. gadā Skandinavijas *YMCA* sacensībās Trondheimā (Norvēģija) izcīnīja uzvaras savās pamatdisciplīnās. Tajā pašā gadā tika izcīnīta uzvara lodes grūšanā *YMCA* Eiropas meistarsacīkstēs Parīzē, bet gadu vēlāk Kopenhāgenā – 2. vietu lodē un 3. vietu diskā. 50. gados viņš piecas reizes bija starp 10 labākajiem lodes grūdējiem Zviedrijā, 18 reizes izcīnīja Stokholmas meistaru lodes grūšanā un diska mešanā. Tajā pašā gadā Trondheimā uzvarēja abās disciplīnās Skandinavijas meistarsacīkstēs. Arī ZLM viņš palika nepārspēts daudzus gadus pēc kārtas. Paralēli vieglatlētikai aktīvi spēlēja arī basketbolu un volejbolu, pārstāvot Vesterosas JKS vienību.

1970. gadā kopā ar meitām Dainu un Ievu sāka pārstāvēt sporta biedrību *Tumba Idrottsforening Kamraterna*. Visi trīs savās vecuma grupās kļuva par kluba meistariem lodes grūšanā. No 1977. gada līdz 1983. gadam N. Millers Skandinavijas, Eiropas un Pasaules veterānu meistarsacīkstēs izcīnīja kādu no pirmajām piecām vietām.

Savā mūžā startējis vairāk kā 180 vieglatlētikas sacensībās, 121 reizi izcīnot 1. vietu, un tikai ap 10 reižu paliekot zemāk par 3. vietu. Ilgus gadus vadīja arī Zviedrijas Latviešu vieglatlētikas savienību (1959–1980), pildīja Latviešu palīdzības komitejas Zviedrijā valdes priekšsēža pienākumus,

bija laikraksta *Brīvā Latvija* izdevēju kopas loceklis. Par sabiedrisko darbību Latvijas labā 1998. gada 24. jūlijā Noldis Gunters Millers tika apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa I pakāpes Goda zīmi.

Pirmajos pēckara gados svešumā labākais sprinta distancēs bija *Upsalas Sports* pārstāvis Orests Stradalovs. Sešus gadus pēc kārtas viņam nebija konkurentu, sasniedzot arī Zviedrijas latviešu rekordus 100 m (11,3 sek.), 200 m (23,9 sek.), 300 m (39,4 sek.) distancēs. Dāns Orbe vēlāk kļuva par jaunu rekordu īpašnieku. Meža skrējienos un garajās distancēs ilgus gadus nepārspēts palika vispusīgais Videvuds Freivalds, kura kontā bija pieci rekordrezultāti: 1500 m (4.14,2 sek.), 3000 m (9.33,4 sek.), 5000 m (17.39,0 sek.), 200 m/b (28,7 sek.), 400 m/b (62.8 sek.). Viņu vēlāk nomainīja Jānis Frīdenbergs (Upsalas JKS, arī zviedru SK *Ununge*), kurš bija rekordists 300 m, 800 m un 1000 m skrējienos. Pēc 1967. gada viņš izceļoja uz Padomju Latviju.

Daļa labāko vieglatlētu – A. Graudiņš, Arvīds Zvaigznīte, Linards Luks, R. Dzelme, A. Kudrašovs, A. Verners, A. Zvejnieks, R. Splīts un citi 50. gados izceļoja uz ASV un Kanadu.

Vispusīgi un labi vieglatlēti bija E. Klaišis, O. Liniņš, I. Sinka, Uldis Skuja, R. Splīts, O. Stradalovs, Ilgvars Tīlmanis, N. Zirnis, Imants Vilemsons, Ilgonis Priedītis, A. Jūrmala, D. Dinviete, J. Zemgale un I. Induse. Talantīga vieglatlēte bija Sarmīte Ķīvīte – meita slavenajam sprinterim, Latvijas rekordistam Jānim Ķīvītim, kas gāja bojā izsūtījumā Gulaga nāves nometnē.

60. gadi iezīmējās ar visai krasu lejupslīdi rezultātos, kaut arī ZLM notika regulāri un bieži ar kuplu dalībnieku skaitu. Piemēram, 1966. gadā gadskārtējās 20. meistarsacīkstēs piedalījās rekordskaits dalībnieku – 64. Taču lielākā daļa sasniegto rezultātu bija tikai iesācēju līmenī. Trimdas latviešu vieglatlētu 10 labāko rezultātu rangu tabulā Zviedrijas vārds no gada gadā saruka, līdz beidzot pazuda pavisam.

Tikai 70. gados notika lūzums, ko panāca latviešu jaunākās paaudzes sportisti: Daina Millere, Sandra Roka, Silvija Sinka, Vairis Kalniņš, brāļi Orbes – Martins, Jans un Dāns. Viņi bija vieni no labākajiem skolu un junioru sacīkstēs vieglatlētikā Zviedrijā. Tāpēc skriešanas distancēs no 100 m līdz 800 m, trīssoļlēkšanā un augstlēkšanā vīriešiem, lodes grūšanā un diska mešanā sievietēm sasniegtie rezultāti ievērojami pārsniedza 20 gadus vecus rezultātus, būtiski izmainot arī Zviedrijas latviešu rekordu sarakstu. Sandra Roka bija viena no labākajām Zviedrijas jaunatnes un skolu sacīkstēs lodes grūšanā un diska mešanā, pārstāvēja valsti jaunatnes sacīkstēs pret Somiju un Angliju (1973), skolu meistare savā vecumā lodes grūšanā (1975). Trimdas latviešu sportā viņa ieņēma 2. vietu aiz 14-gadīgās "austrālietes" Astras Vītolas. Diska mešanā Sandrai bija arī laba sāncense – Silvija Sinka (Kurzemes meistara diska mešanā, gleznotāja Imanta Sinkas meita). 1974. gadā viņas rezultāts 40,60 m bija otrais labākais sasniegums trimdā aiz A. Vītolas.

Sprintā jauniešiem ilgu laiku dominēja trīs brāļi Orbes – Martins, Jans un Dāns. Kaut arī tēvs (Ansis Orbe) un māte (šveiciete) ar vieglatlētiku nekad nebija nodarbojušies, tomēr dēlu gaitām sekoja ar lielu interesi un atbalstīja viņu centienus sportā. Vecāko dēlu (dz. 1955. gadā) Martinu 1973. gadā iedalīja Zviedrijas jauniešu valstsvienībā cīņai ar somiem. Viņš izpelnījās spaciālbalvu par labākajiem sasniegumiem sprinta distancēs. Gadu vēlāk uzvarēja 100 m un 200 m Somijas, Norvēģijas un Zviedrijas valstu sacīkstēs junioriem.

Martina labi aizsākto karjēru, kuru beidza 19 gadu vecumā, lai nopietni pievērstos studijām Stokholmas techniskajā augstskolā, turpināja sešus gadus jaunākais brālis Dāns. Jau 12 gadu vecumā viņš svinēja uzvaru 100 m skrējienā gadskārtējās Kalle-Ankas sacīkstēs C grupā zēniem. Nepārspēts Dāns palika līdz 19 gadu vecumam, pilnībā dominējot Zviedrijas vieglatlētikā 100 un 200 m skrējienos savās vecuma grupās. 1978. gadā viņš saņēma Zviedrijas Vieglatlētikas savienības un preses balvu kā talantīgākais juniors. 1980. gadā kļuva par Zviedrijas meistarsacīkšu uzvarētāju sprinta distancēs 100 m un 200 m skrējienos (10,51 sek. un 21,12 sek.), startēja valstsvienības sastāvā pret Somiju, uzvarot abās sprinta distancēs. Nākamos divus gadus Dāns pazaudēja nopietnas slimības dēļ. Tomēr pārsteidzoši veikmīgi viņš atgriezās lielajā sportā, un 1983. gadā kļuva par Zviedrijas meistaru 200 m. Skandināvijas izlases sastāvā cīnījās ar ASV nacionālo izlasi (1983),

sasniedzot savu labāko rezultātu 21,12 sek. un izcīnot 4. vietu tūlīt aiz amerikāņu sprinteriem. Un tikai 0,02 sek. viņam pietrūka, lai kvalificētos olimpiskajām spēlēm 1984. gadā. 10 reizes aizstāvēja Zviedrijas valstsvienības godu (1979–1984). Dāns pārstāvēja zviedru sporta klubu *Göta*. 1985. gadā aizvadīja savu pēdējo skrējienu 4x100 m stafetē valsts vienības sastāvā cīņā ar somiem. Diemžēl savainojuma un slimības dēļ D. Orbe bija spiests atstāt lielo sportu.

I. Vilemsons laboja Zviedrijas latviešu rekordus jauniešiem 800 m (2.01,7) un 1500 m (4.23,0), bet V. Kalniņš bija labākais jaunais vieglatlēts-daudzcīņnieks.

Jaunie vieglatlēti iespēju robežās piedalījās arī gadskārtējās ZLM, kas pēdējos piecus gadus notika Tumbas pilsētas mājīgajā sporta laukumā. Vieglatlētikas attīstībai un popularitātei Zviedrijā jāpateicas vecmeistarēm Alisei Smiltniecei-Jūrmalai un Staņislavai Spruženiecei-Graudiņai, kas ar savu darbu un panākumiem sportā iejūsmināja nākamās latviešu paaudzes svešumā.

ŠAUŠANA

Izprotot šaušanas sporta lielo nozīmi cilvēka garīgās un fiziskā stājas veidošanā, kā arī šo nodarbību vērtību kopības gara uzturēšanā un jaunatnes iesaistīšanā latviskajās organizācijās, *Daugavas Vanagu* organizācija Zviedrijā savā pastāvēšanas pirmajā gadā – 1949. gadā izvirzīja domu par gadskārtēju *DV* Zviedrijas šaušanas sacensību sarīkošanu. Aktīvākie rosinātāji šaušanā ar armijas šautenēm bija Viduszviedrijas nodaļu pārstāvji, galvenokārt bijušie Latvijas armijas un Latviešu leģiona dalībnieki, bet pistoļu šaušanā – Gēteborgas nodaļa ar bijušajiem latviešu karavīriem.

Lai sarīkotu sacensības, vajadzēja sagādāt ieročus un organizēt iespēju darboties atklātās vai slēgtās šautuvēs. To varēja panākt tikai, ja iesaistījās zviedru šaušanas klubos, tāpēc liels skaits latviešu šaušanas sporta cienītāju īsā laikā iestājās vietējo pilsētu zviedru šaušanas klubos, iegūstot tiesības izmantot un turēt mājās šautenes un pistoles. Daudzos klubos latviešu sportisti sasniedza labus rezultātus gan šaušanā, gan kā šaušanas nodarbību vadītāji. Jau no 1950. gada izveidojās lieliska sadarbība starp latviešiem un zviedru šaušanas biedrībām Halstahammarā (te darbojās Jānis Vikmanis, Pēteris Virsis, Ādolfs Šablovskis, Nikolajs Zirnis, Francis Malnačs, Liliāna Bite), Čēpingā (Žanis Tamsons, Andrejs Zandbergs, Rolands Kalniņš, Brigita Kalniņa, Viesturs Brauns) Gēteborgā (Rūdolfs Jurjaks, Jānis Knops, Krišs Jansons, Juris Cielēns, Voldemārs Pundiņš, Jānis Atāls, Susanna Atāle, Eriks Atāls, Eva Atāle u. c.), Norčēpingā (Laimonis Landmanis, Ilmārs Erdmanis, Pēteris Dambergs, Ilmārs Dambergs, Bruno Erdmanis, Anita Erdmane, Skaidrīte Brauna u. c.), tāpat ar šaušanas klubiem Linčēpingā (Michails Kočetkovs), Upsalā (Pēteris Galva) un Lundā (Mārtiņš Kadiķis).

50. gadu sākumā šaušanas sekcijas darbojās pie *Daugavas Vanagu* nodaļām Eskilstūnā, Čēpingā, Halstahammarā, Norčēpingā un Gēteborgā.

1951. gada 21. oktōbrī Halstahammaras nodaļa sarīkoja pirmās *DV* Zviedrijas meistarsacīkstes šaušanā, kuras vadīja galvenais tiesnesis plkv. Kārlis Lobe un kurās startēja 20 pārstāvji no četrām (Eskilstūnas, Čēpingas, Stokholmas un Norčēpingas) nodaļām.

Sacensības notika vienā ieroču veidā – šaušanā ar šauteni. Par pirmo latviešu meistaru kļuva Jānis Vikmanis, kas vēlākos gados vēl sešas reizes izpelnījās meistara godu. Sacīkšu vadītājs pēdējos 15 gadus bija Eskilstūnas *DV* pārstāvis Zemvairis Dzelme.

DV rīkotās meistarsacīkstes nepārtraukti notika ik gadus līdz pat pēdējiem gadiem. No 1953. gada šim ieroču veidam tika pievienots arī otrs – šaušana ar pistoli.

Šaušanas klasifikācijas noteikumus izveidoja, izmantojot Latvijas armijas un zviedru šaušanas noteikumus ar plašu sadalījumu klasēs. Piemēram, šaušanā ar šauteni līdzās meistara klasei tika izveidotas trīs apakšgrupas (III, II un I klase); viena klase veterāniem un dāmām un četras klases da-

žāda vecuma jauniešiem. Šaušanā ar pistoli bez meistara klases vēl pastāvēja vispārējā, dāmu un divas jaunatnes klases.

70. gadu vidū iesākās sacensības starp *DV* Zviedrijas šaušanas vienību un Zviedrijā dzīvojošo igauņu šāvēju izlasi. Gadu plūdumā tās izveidojās par nozīmīgu notikumu, draudzīgu satikšanos un spēku mērošanu. Šaušanā ar šauteni labāki izrādījās latviešu sportisti, bet šaušanā ar pistoli – igauņi. Igauņu vienībā startēja divi izcili meistari šaušanā ar pistoli – Tomass Tomans *(Toomas Toman)* un Valdurs Sēbers *(Valdur Sober)*, abi piedalījās arī Zviedrijas meistarsacīkstēs, kuŗus pārspēt nebija pa spēkam nevienam no latviešu *DV* vienības. Sacīkstes ritēja 15 gadus, tomēr tās izbeidzās, jo igauņi vairs neiespēja sameklēt vajadzīgo dalībnieku skaitu.

Labākie šāvēji – Jānis Vikmanis pārstāvēja *DV* Vesterosas vienību, bet 45-kārtīgais ZLM meistars Bruno Erdmanis *DV* Norčēpingas vienību, kā arī vietējos zviedru klubus.

GOLFS

70.–80. gados samazinājās komandu sporta veidu īpatsvars un to vietā uzplauka individuālie, arī golfs. Ar Videvuda Freivalda iniciātīvu 1987. gadā tika nodibināta Skandināvijas Latviešu golfa apvienība (SLGA), kas rīkoja meistarsacīkstes. Vienlaicīgi Helsingborgā izveidoja Latvijas Golfa apvienību (LGA, *Latvian Golf Association*), kuŗu 1990. gadā uzņēma kā pilntiesīgu Latvijas golfa pārstāvi Pasaules golfa amatieŗu savienībā (PGAS) *(World Amateur Council (WAGC))*. 1992. gadā PGAS kongresā Vankuverā (Kanada) Latviju pārstāvēja LGA priekšsēdis V. Freivalds.

1989. gadā reizē ar Eiropas 6. Latviešu Dziesmusvētkiem Zviedrijas pussalas dienvidu galā Helsingborgā risinājās arī pirmās atklātās latviešu meistarsacīkstes golfā. Latviju pārstāvēja jaundibinātās golfa federācijas priekšsēdētājs Vilnis Baltiņš, pirmā golfa kluba *Latvija* vadītājs Modris Ziemelis un sporta žurnāliste Lilita Bernharde. Sacensībās vienlaikus izcīnīja arī ceļojošu balvu – Dzintarjūras kausu, kuŗu dāvāja Latvijas Olimpiskā komiteja. Kausu par uzvaru pasniedza latviešu izcelsmes Zviedrijas profesionālajam golfa meistaram, 24 gadus vecajam Jānim Tīlmanim. Ceturto labāko rezultātu 18 dalībnieku vidū, starp kuŗām bija arī trīs sievietes, sasniedza Jāņa tēvs Ilgvars Tīlmanis, kuŗs savu laiku piedalījās latviešu meistarsacīkstēs vieglatlētikā, pat bija Zviedrijas meistars volejbolā. Sieviešu konkurencē pārliecinoši uzvarēja 15-gadīgā Eva Jansone no Kalmaras pilsētas, kuŗas golfa spēles prasme tika atzīta kā ļoti daudzsološa. Viņas tēvs Andrejs Jansons vīru grupā izcīnīja 2. vietu. Sacensību dalībnieku pulku kuplināja viesi no Anglijas: Juris Ozoliņš, Jānis Eglītis, kā arī Amerikas Latviešu apvienības valdes loceklis Paulis Zeltiņš no Mineapolisas, kas golfu spēlēja jau 25 gadus un kuŗš lielisku sportisko formu saglabājis arī 68 gadu vecumā.

Valstssacīkstes latviešu un igauņu starpā notika no 1988. gada līdz 1993. gadam, ko dēvēja par *Baltic Cup* izcīņu. Kausu dāvāja laikraksti *Brīvā Latvija* un *Eesti Pāevaleht*. Lietuvieši spēlētāju trūkuma dēļ kausa izcīņā nepiedalījās. *Baltic Cup* sacīkstes notika pēc starptautiskā *Ryder Cup* izcīņas principa: ar sešām vienspēlēm un trim dubultspēlēm, kas kopā deva deviņu punktu spēles. 1990. gadā sāka piedalīties arī sievietes, tāpēc klāt nāca divas vienspēles un viena dubulstspēle, tātad pavisam 12 punktu spēles. Katru vienību reprezentēja seši kungi un divas dāmas. Ja sacīkstes beidzās neizšķirti, kausu paturēja iepriekšējā gada uzvarētājs... Un tā uzvarētāja 1989. gadā bija Igaunija. Katra vienība izcīnīja pa trim uzvarām. Zviedrijas latvieši vienībā aicināja arī golfa spēlētājus no Latvijas. Taču *Baltic Cup* sacensību sākumā tādu vēl nebija, tāpēc kausa izcīņa arī pārstrūka. Tā kausu glabāšanā paturēja igauņi. Tikai 1990. gadā kā novērotājs piedalījās V. Baltiņš (juniors). 1994. gadā Francijā pirmo reizi Latvijas vēsturē valstsvienība, kuŗu pārstāvēja Jānis Ritums (juniors) un Elias un Joakims Viegliņi, piedalījās Amatieŗu Pasaules golfa meistarsacīkstēs, kuŗās 45 dalībvalstu vidū palika 42. vietā.

Baltic Cup izcīņas rezultāti

	Latvija	Igaunija		Latvija	Igaunija
1988	8	1	1991	4	8
1989	4	5	1992	7,5	4,5
1990	6	6	1993	7	5

No 1996. gada LGA darbība pārcēlās uz Rīgu. Tomēr sadarbība starp golfa spēlētājiem dzimtenē un Skandināvijā pamazām apsikst.

Golfu ar atzīstamiem panākumiem Zviedrijā spēlē Eva Jansone, Maria Rožkalne, Sandra un Maria Viegliņas, Jānis Bubenko (jun.), Videvuds Freivalds, Andrejs Jansons, Andris un Gunārs Norīši, Jānis Ritums (jun.), Juris Rožkalns, Elias un Joakims Viegliņi u. c. Latviešu golfa spēlētāju vidū ir arī savi profesionāļi – tēvs un dēls Ilgvars un Jānis Tīlmaņi.

PANĀKUMI "NETIPISKAJOS" SPORTA VEIDOS

Svešuma gados bija daži sporta veidi, kuŗi bija "netipiski" Zviedrijā dzīvojošo latviešu vidū. Piemēram, 1955. gadā Gunārs Riekstiņš, pārstāvot Vesterosas kluba krāsas **grieķu-romiešu** cīņā, izcīnīja uzvaru Zviedrijas klubu sacensībās.

ZLCP telpās katru mēnesi pulcējās arī Stokholmas Latviešu **bridža** kluba (dib. 1976. gadā) biedri. Biedru skaits – aptuveni 20. Klubu dažādos gados vadīja Dzintars Cērps, J. Landorfs un A. Eiche. Bridža spēle Zviedrijā ir ļoti populāra. Labāko latviešu jaunāko spēlētāju vidū ir Daina un Andrievs Eiches, Dzintars Cērps, bet vecākajā paaudzē Jānis Landorfs, Ansis Lauskis un Eduards Suksis. Daudzi no viņiem piedalījās arī zviedru klubu rīkotajos bridža turnīros.

Peldēšanā upsaliete Valda Freivalde-Niklasone *(Niklasson)*, tāpat kā viņas jaunākā māsa Laila Freivalde (vēlāk plaši pazīstamā tieslietu ministre Zviedrijas valdībā) nodarbojās ar peldēšanu un laika posmā no 1955. gada līdz 1957. gadam pārspēja sešus oficiālos Latvijas rekordus, sasniedza arī vairākus sava apgabala rekordus un izcīnīja 15 Uplandes apgabala meistartitulus. Viņas labākie rezultāti brīvā stila peldējumos: 50 m – 30,2, 100 m – 1.09,8, 200–m – 2.52,0; uz muguras 100 m – 1.29,5; uz krūtīm 1.33,0, tauriņstilā 100 m – 1.33,3. V. Freivaldes-Niklasones dēls Miķelis *(Michael)* 1983. gadā kļuva par pasaules junioru meistarsacīkšu uzvarētāju bendijā Zviedrijas valstsvienības sastāvā, finālā pieveicot Padomju Savienības spēlētājus ar rezultātu 3–1.

Ātrslidošanā labākos panākumus guva abu peldētāju brālis Videvuds Freivalds *(Upsalas Sports)*. Labākie rezultāti 500 m (43,50) un 1500 m distancē (2.13,2) sasniegti 50. gadu vidū. Kā daudzsološs ātrslidotājs V. Freivalds tika uzaicināts uz zviedru ātrslidotāju izlases koptreniņiem nometnē Volodallenā *(Valadalen)*, kas ir plaši pazīstams ziemas sporta centrs. 1954. gadā pasaules meistarsacīkšu kvalifikācijas sacensībās ātrslidošanā Kvarnsvedenē kopvērtējumā viņš izcīnīja 7. vietu, bet 1958. gadā slidskriešanas savienības rīkotajās vispārējās sacīkstēs, pārstāvot Upsalas klubu *IF Thor*, pārspēja pat pasaules un olimpisko meistaru Sigi Eriksonu *(Sigge Ericsson)* un uzvarēja 1500 m distancē. Savas ārslidotāja gaitas tomēr izbeidza darba apstākļu dēļ.

V. Freivalds aktīvi iesaistījās Latvijas Olimpiskās komitejas atjaunošanā dzimtenē un pārstāvēja LOK intereses Zviedrijā. 1998. gadā par ieguldījumu Latvijas sportā un olimpiskajā kustībā LOK apbalvoja V. Freivaldu ar šīs sabiedriskās organizācijas augstāko apbalvojumu – Goda zīmi "Par nopelniem Olimpiskajā kustībā".

Populārajā sporta veidā – **bumbošanā** *(bowling)* Zviedrijas meistara titulu 70. gados izcīnīja Jānis Ritums (jun.).

Vingrošanā 60. gados izcilus panākumus guva Rota Veinberga-Zemgale, kuŗa 18 gadu vecumā sāka vingrot Ernsta Idlas *(Ernst Idla)* (1901–1980) vadītajā trupā. E. Idla bija pazīstams jau pirms

Otrā pasaules kara gan kā Igaunijas olimpiskās vienības treneris vieglatlētikā, gan kā privāta fiziskās kultūras institūta izveidotājs un vadītājs Tallinā. 1944. gadā viņš kā bēglis nokļuva Zviedrijā un vēlāk kļuva par pasaules slavenu vingrošanas paidagogu un treneri, kas izveidoja savu īpašu filozofiju, uzskatot, ka visām sportiskām nodarbībām pamatā ir dabiskas, prieka pilnas un ritmiskas kustības. E. Idlas vadītās vingrošanas nodarbības un treniņi pulcēja simtiem vingrotāju – bērnus, sievietes un vīriešus. Viņš turpināja "zviedru vingrošanas tēva" Pēra Henrika Lingas (1776–1839) vingrošanas misionāra darbu. Sevišķu ievērību guva Idlas izlases vingrotājas (viņu vidū arī Rota) ar uzvedumiem grupās un individuāli, tāpat brīvās kustībās un vingrojumos ar bumbām, vēlāk arī ar vālītēm, lentām u. c. priekšmetiem. Šie vingrojumi kļuva par sacensību sastāvdaļām ar punktu vērtējumiem meistarsacīkstēs un Olimpiādēs.

1939. gadā Stokholmā noritēja pirmā *Lingiāde* (veltīta P. H. Lingas 100. nāves dienas atcerei), kuŗai atsaucās 37 nācijas ar 7300 vingrotājiem un viesiem. Svētku viesu vidū bija arī triju Baltijas valstu vingrotāji. Pēc sarīkojuma lielajiem panākumiem tika nolemts *Lingiādi* rīkot katrus 10 gadus. Nākamajos svētkos (1949, 1959) tāpat bija pārstāvētas visas trīs Baltijas valstis zem zili-melni-baltā karoga. Tā bija igauņa E. Idlas sieviešu vingrotāju grupa, kas ar savu nevainojamo stāju, disciplīnu un raito soli guva lielākos aplausus un atzinību. Par spīti visiem Baltijas valstu okupētājas – Padomju Savienības iebildumiem un vēstniecības protestiem, tika apliecināts šo tautu gara centieni pastāvēt un brīvi attīstīties. Tradicionālajos "pasaules vingrošanas svētkos" Idlas vingrošanas skolas sasniegumi tika iemūžināti kinolentā. Kaut arī grupā vingroja gandrīz tikai zviedru meitenes un latviete Rota Veinberga-Zemgale, tomēr apvienojušās zem Igaunijas karoga viņas simbolizēja Baltijas tautu sadarbību, kas 1965. gadā sevišķi tika uzsvērta intervijās un raidījumos Kanadas turnejas laikā.

Rota Veinberga-Zemgale, kā viena no 18 izlases vingrotājām, kuŗas izcēlās ar neparastu graciozitāti, daiļumu un apbrīnojamu ritma izjūtu, 1965. gadā piedalījās desmit nedēļu ilgā turnejā pa Kanadu, ASV, Brazīliju, Argentīnu un Peru, bet 1968. gadā Hjūstonā *(Houston)*, Teksasā (ASV) un Meksiko Sitijas olimpiskajās spēlēs ar kultūrolimpiādes uzvedumu demonstrējumiem. Pēc veiksmīgajām turnejām Rota vēl vingroja aptuveni 10 gadus trupā *Stockholms Flickorna (Stokholmas meitenes)*, kuŗā darbojās arī divas Zviedrijas karaliskā nama princeses. Rota ne tikai lieliski vingroja, bet arī labi spēlēja basketbolu.

ZVIEDRIJAS LATVIEŠU SPORTISTU PIRMA "ATGRIEŠANAS" LATVIJĀ 1989. GADĀ

VEF balvas izcīņa

1989. gada sākumā Latvijas izlases basketbolisti, kas bija veidota no septiņiem VEF un pieciem ASK vīriem (treneri Oļģerts Altbergs un Andris Zvans) viesojās Stokholmā, kur uzvarēja starptautiskā turnīrā. Finālā latvieši pieveica vadošo Zviedrijas klubu Stokholmas *Alvik*, ko trenēja tautietis Egils Strunke. Bet jau jūnijā piepildījās vēlējums, ar kuŗu Minsterē izskanēja ELM meistarsacīkstes un Latvijas kausa izcīņa basketbolā: lai nākamā tikšanās jau būtu Rīgā. Un šī tik ļoti gaidītā diena pienāca līdz ar VEF balvas izcīņu, kuŗā tika uzaicināta arī latviešu basketbola vienība no Eiropas. Sastāva vairākumu veidoja Zviedrijas latvieši. Tā bija pirmā reize, kad laukumā tikās Latvijas un trimdas latvieši. Eiropas izlasi veidoja Andris Grīnbergs (arī delegācijas vadītājs), Andrejs Ritums (treneris) un brauciena organizētājs, pazīstamais *FIBA* komisārs, Alī Strunke. Zviedriju reprezentēja seši basketbolisti, Rietumvāciju divi, bet Angliju viens spēlētājs.

Vēsturiskā tikšanās notika 20. jūnijā *Daugavas* CSN, kad VEF tikās ar "eiropiešiem" (Eriks Danauskis, Vairis Kalniņš, Pēteris Teriņš, Mārtiņš Teriņš, Pēteris Grīnbergs, Jānis Ritums (jun.) (visi Zviedrija), Roberts Ābele, Klāvs Balodis (abi Vācija), Jānis Filks (Anglija) un Maigonis Valdmanis (Latvija). Uzvarēja vefieši ar rezultātu 98:84 (52:36). Pēc šīs spēles sekoja tikšanās ar Latvijas māk-

slinieku izlasi, kurā ar trīs punktu pārsvaru uzvarēja mājinieki 93:90 (48:35). Eiropas izlase 22. jūnijā viesojās arī Talsos, izcīnot uzvaru 82:81 (38:36). Eiropas latviešu basketbola izlasē kopā ar šīs vienības vecāko dalībnieku, trīs olimpisko spēļu sudraba medaļu ieguvēju Maigoni Valdmani, spēlēja jaunākais spēlētājs, sešpadsmitgadīgais talants Jānis Ritums (Zviedrija).

Pēc gada Talsos jau tikās "pasaules latviešu izlase", kura izcīnīja uzvaru – 110:85. Izcilākie vīri viņu vidū bija Gunārs Balodis (49 punkti) un Ainārs Bagatskis (35 punkti). Taču Zviedrijas latvieši nebija pārstāvēti simboliskajā "pasaules izlasē".

LATVIJAS OLIMPISKĀ NEDĒĻA

Olimpiskās nedēļas laikā 1990. gada 28. jūnija ceturtdienā Centrālajā Sporta namā *Daugava* svinīgi atklāja starptautisko basketbola turnīru. Parādē nostājās Eiropas latviešu izlase, Austrālijas latviešu komanda, Latvijas I un II komanda, kā arī Zviedrijas un Rīgas "vecie zēni" – veterānu vienības, kas pirmās arī uzsāka cīņas. Zviedrijas vienību *Krauklīši* pārstāvēja basketbolisti, kas bija jaunāki par 50 gadiem: Andrievs Eiche, Imants Vabulis, Jānis Zālamans, Evalds Muzikants, Videvuds Freivalds, Imants Eiche; bet vecāki par 50 gadiem: Arturs Strautmanis, Richards Čanka, Andrejs Ritums (spēlējošais treneris), Jānis Briedis, Andrejs Leimanis un Arturs Veigurs, savukārt Rīgu: Bruno Drake, Juris Kalniņš, Juris Merksons, Oļģerts Jurgensons, Elmārs Buševics, Imants Kuzma, Jānis Dāvids un Jānis Zāmuels, Egīls Pāns, Aivars Ošs, Juris Birznieks, Arnis Bergvalds, Kārlis Strēlis, Tālis Freimanis, Jānis Jaunzems. Rīgas spēlētājus cīņā vadīja Alfrēds Krauklis un Raimonds Karnītis. Rīdzinieki svinēja uzvaru 72:46.

Jaunekļu Kristīgās savienības formās tērptie trimdinieki un klātesošie ar klusuma brīdi godināja aizsaulē aizgājušo Zviedrijas Latviešu JKS Centrālās sporta nozares vadītāja Andreja Lauča piemiņu, kas vadīja šo organizāciju 31 gadu.

Turnīru turpināja jaunāku gadu gājuma basketbolisti. Sacensības risinājās divas dienas. Pirmajā tikās Latvijas I – Austrālija 130:63 (57:30). Austrāliju pārstāvēja: Roberts Lucis, Viktors Sīkais, Uldis Bruns, Kalvis Jaunalksnis, Pauls Ceplītis, Andrejs Mežciems, Miķelis Mežciems, Aivars Andersons, Aivars Mednis, Andis Grantiņš, Andris Ceplītis, treneris Edgars Ceplītis, bet Latvijas I: Raimonds Miglinieks, Ainārs Bagadskis, Dzintars Jaunzems, Ivars Liepa, Jānis Laksa, Aigars Zeidaks, Ivars Zankovskis, Imants Katlaps, treneris Vilis Krištopāns.

Ar Latvijas II nosaukumu startēja kopsaimniecības *Baldone* komanda. Latvijas II: Haralds Blūms, Edvīns Dreibergs, Edvīns Stabiņš, Sergejs Gruničevs, Jānis Kokarēvičs, Aigars Melderis, Igors Lūķis, Normunds Puķe, Juris Čirkovs, treneris K. Gutpelcs. Ar nelielu pārsvaru uzvaru svinēja Latvija II vienība – 86:80 (41:30).

Eiropas izlases sastāvs: Klāvs Balodis, Gunārs Balodis, Mārtiņš Teriņš, Pēteris Grīnbergs, Ādams Freimanis, Ivars Žvīgurs, Ēriks Kiršteins, Jānis Tupesis, Juris Kalniņš, treneri Maigonis Valdmanis un Andrejs Ritums.

Otrās dienas cīņas atkal atklāja vecmeistari, tiekoties *Zemgaļiem* (Rīga) un *Krauklīšiem* (Zviedrija) – 68:66 (35:30). Turnīru bez zaudējumiem noslēdza Latvijas I vienība.

Latvija I – Latvija II	104:87 (51:43)
Eiropa – Austrālija	101:55 (65:20)
Latvija I – Eiropa	97:86 (53:45)
Latvija II – Austrālija	104:80 (42:39)

Latvijas Olimpiskās nedēļas sacensībās vieglatlētikā kā vienīgais Zviedrijas latviešu pārstāvis startēja N. Millers. Viņš lodes grūšanā sasniedza rezultātu 10,33 m. Tautas skrējienā 5500 m distancē kopā ar 82 gadus veco rīdzinieku, soļotāju Voldemāru Lauzēju skrēja arī pazīstamie stokholmieši Benita un Alī Strunkes.

LAIKS DARA SAVU...

Otra krize sporta dzīvi nopietni skāra 60. gadu sākumā. Šo krizi pārvarēja mākslīgā veidā, kad komandās kopā spēlēja seniori ar junioriem. Trešo krizi 70. gadu sākumā ar šādu paņēmienu vairs neizdevās pievarēt, jo jaunatnes trūkums izslēdza tālākas attīstības iespējas. Zviedrijas latvieši 70.–80. gados it kā pazuda no Latviešu sporta padomes redzes loka, jo šeit vairs nenonāca LSP Apkārtraksti un kongresu materiāli. Latviešu izcelmes jaunās paaudzes sportisti iekļāvās zviedru sporta klubos. Protams, atsevišķas spilgtas personības Zviedrijas sporta dzīvē bija saskatāmas. Piemēram, jau pieminētais basketbolists Mārtiņš Teriņš vai vieglatlēts Dāns Orbe, kas uzvarēja Zviedrijas meistarsacīkstēs un startēja valstsvienībā.

Tomēr Zviedrijas loma un vieta latviešu trimdas vēsturē, tāpat kā sportā ir īpaša, jo ģeografiskais tuvums ar "lielo" Latviju noteica, ka tautieši Baltijas jūras otrā krastā spēja būtiski ietekmēt sabiedrisko domu nebrīvē, uztverot ātrāk norises dzimtenē un par tām informējot pārējo brīvo pasauli.

Latviešu sportisti Zviedrijā no 1945. gada darbojās aktīvi kā šajā zemē, tā Eiropā un pasaulē. No 13 sporta biedrībām oficiāli pārtrauca savu darbību tikai Stokholmas SK *Rīga*, kas 1968. gadā iekļāvās zviedru klubā *Alvik*. Pārējās biedrības darbību turpina, bet tās vairāk orientētas uz individuālajiem sporta veidiem un fiziskām nodarbībām, piemēram, tenisu, golfu, šachu, makšķerēšanu u. c. Gadu gaitā tika svinētas vairākas jubilejas: Stokholmas SK *Rīga* 10. gadskārta (1958), kuras sākums saistījās ar Stokholmas Latviešu sporta biedrību, Gēteborgas *IF Baltic* 30 gadus (1984), Stokholmas JKS un *Upsalas Sports* 50 gadus (1995), Halstahammaras SB *Liesma* 50 gadus (1996).

Pēdējā aktīvā vienība, kas no 1972. gada līdz 1985. gadam spēlēja zviedru līgu spēlēs bija Stokholmas JKS senioru basketbola vienība *Tālava*, kuru vēl tagad vada Andrievs Eiche un Jānis Briedis un kurā apvienojās visi bijušo biedrību spēlētāji, tā veiksmīgi noslēdzot savu sportisko karjēru. Jācer, ka kāds latviešu izcelmes zviedru sportists turpinās pusgadsimtā iegūto labo vārdu.

Jaunajos politiskajos apstākļos 90. gadu sākumā sekmīgi aizsākās Latvijas un Zviedrijas sadarbība basketbolā. 1991. gadā Huskvarnas basketbola turnīrā piedalījās Latvijas jaunie basketbolisti, bet pavasara turnīros Nešē un Malmē startēja vēl divas Latvijas vienības. Atbildes vizītē uz Latviju iecerēja doties sieviešu basketbola vienība *Solna*, kas Rīgā piedalītos (pēc *FIBA* ierosinājuma) basketbola simtgades atceres turnīrā. Taču vēlāk saspringto politisko apstākļu dēļ Baltijā Zviedrijas vienība atteicās no piedalīšanās turnīrā.

Kopš 1992. gada starptautiskajā jauniešu basketbola turnīrā Gēteborgā *Casio Cup* izcīņā piedalījās arī Latvijas pārstāvji. 1993. gadā *Casio Cup* turnīrā zēniem (dz. 1976./1978. g.) piedalījās un uzvarēja Ķekavas vienības puiši, bet meiteņu komanda (dz. 1979./1981. g.) izcīnīja 3. vietu savā vecuma grupā. Jauno latviešu basketbolistu ciemošanos atbalstīja Latviešu apvienība Gēteborgā (LAG), Gēteborgas Latviešu draudze, Arvīda Ristameca fonds, Gēteborgas latviešu pensionāru biedrība *Aprūpe* u. c. Nākamajā gadā (1994) ķekavieši izcīnīja savās vecuma grupās 5.–8. vietu. Pavisam turnīrā piedalījās 441 komanda ar apm. 5000 dalībnieku no 13 valstīm. Arī 1998. gadā Ķekavas vidusskolas audzēkņi (jau sesto gadu) sekmīgi startēja tradicionālajā basketbola festivālā.

1996. gadā Zviedrijas pilsētā Huskvarnā notika Polārā kausa izcīņa, kurā piedalījās Zviedrijas, Dānijas, Norvēģijas, Somijas, Igaunijas un Latvijas sieviešu valstsvienības. Latvietes sava trenera Aivara Vīnberga vadībā turnīru uzsāka ar nozīmīgu uzvaru pār Somiju 85:58. Tad pārliecinoši tika pieveiktas arī norvēģietes (81:37) un dānietes (101:72). Par 1. vietu tikās laukuma saimnieces – Zviedrijas izlase ar Latvijas izlasi. Latvietes tomēr piekāpās zviedrietēm visā spēlē ar pieciem punktiem. Pēc zaudējuma pēdējā spēlē igaunietes tika uzvarētas ar 87:75. Polāro kausu ieguva Zviedrijas valstsvienība, 2. vietā – Latvija, 3. vietā – Somija.

Starpvalstu sacensības dažādos sporta veidos iezīmēja jaunu posmu divu neatkarīgu valstu Latvijas un Zviedrijas attiecībās sporta laukā. Priekšplānā izvirzījās oficiālās valsts un sabiedriskās sporta organizācijas, ar kurām sadarbojās Zviedrijas latviešu sporta autoritātes.

Līdz ar Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu atsākās sadarbība starp latviešu un zviedru sporta dzīves vadītājiem. Sadarbību veicināja Zviedrijas latvieši. Viens no aktīvākajiem partnerattiecību veidotājiem bija un ir Eskilstūnas *DV* un *DV* Zviedrijas valdes (DVZV) priekšsēdis, *DV* Zelta nozīmes laureāts un *DV* Globālās valdes loceklis, kādreizējais ventspilnieks Zemvairis Gustavs Dzelme. Ar viņa gādību tika meklētas sadarbības iespējas starp abām ziemeļu tautām.

Sarunas par sadarbību aizsākās jau 1988. gada oktobrī Rīgā un 1989. gada februārī Eskilstūnā. 1989. gada 3. februārī tika parakstīta vienošanās par sporta apmaiņu starp Zviedriju, kuru pārstāvēja Zviedrijas Sporta konfederācija, bet Latviju – Latvijas PSR Fiziskās kultūras un sporta komiteja. Maijā Sēdermanlandes Sporta savienība *(Sodermanlands Idrottsförbund)* un Fiziskās kultūras un sporta komiteja jau parakstīja konkrētu sadarbības līgumu.

Sākotnējā apmaiņā līdz 1990. gadam tika iekļauti 12 sporta veidi: badmintons, basketbols, galda teniss, futbols, vieglatlētika, vingrošana, rokas bumba, invalidu sports, kanoe airēšana, orientēšanās sports, teniss un volejbols. Partneri vienojās izveidot Eskilstūnā un Rīgā informācijas centrus, kas palīdzētu īstenot iecerētos uzdevumus (piemēram, apmaiņas brauciena plāni, izdevumi u. c.). Tāpat līgumā ietvēra sporta dzīves vadītāju izglītošanu, skolēnu, sporta žurnālistu, sporta medicīnas speciālistu apmaiņu, pieredzes iegūšanu sporta darba aministrācijā, bērnu un skolēnu sporta organizēšanā, sporta bāzu attīstībā u. c. jautājumu apgūšanu. 1991. gadā Zviedriju apmeklēja pirmā 26 cilvēku grupa no Latvijas, kurā bija sporta darbinieki no novadiem, pilsētām, valsts iestādēm, sporta biedrībām un organizācijām.

1992. gadā aizsākās sadarbības projekts *100 sporta vadītāji*, kura autori bija Sēdermanlandes sporta vadītājs Diks Vedegrēns *(Dick Wedegren)* un Zemvairis Gustavs Dzelme. Tā kā zviedri viņa vārdu un uzvārdu nespēja izrunāt bez grūtībām, tad viņi latvieti vienkārši sauc par Gustavu.

Jau 1992. gada vasarā Z. Dzelme kopā ar zviedru kollēgām, lai atbalstītu Baltijas valstu jaunās orientēšanās sporta savienības, sarūpēja četras palīdzības kravas ar dažādiem priekšmetiem pie nosacījuma, ka daļa no kravas satura (pēc noteikta saraksta) var tikt pārdota un iegūtie ienākumi izlietojami orientēšanās sporta attīstībai.

Vēlāk viņš kopā ar zviedru speciālistiem organizēja *Saules pakalna mācības* Sēdermanlandes sporta un mācību centrā Solbakā, veicot arī tulka pienākumus. Z. Dzelmes tulkojumā tika sagatavots materiāls par dažādu sporta veidu klubu darbu Zviedrijā: *Kāpēc mums jādibina sporta klubi?* un *Zviedrijas sporta kluba paraugstatūti*, jo šajā zemē sporta klubu kustībai ir senas tradicijas un tā ir plaši izvērsta.

Sadarbības gaitā Zviedrijas Sporta pārvalde sekmīgi izkārtoja, lai Rīgā četrus mēnešus varētu uzturēties Pelle Erikstams *(Pelle Erickstam)*, kas bija padomdevējs dažādu sadarbības jautājumu risināšanā starp abām zemēm.

1992. gadā trešā Latvijas grupa sava apmeklējuma noslēgumā Stokholmā iepazinās arī ar Zviedrijas karaļa pili, pie kuras grupas dalībnieki kopīgi nofotografējās. Vienu uzņēmuma eksemplāru kopā ar pavadvēstuli Diks Vedegrēns *(Dick Wedwgren)* nosūtīja Zviedrijas karalim. Savā atbildes vēstulē karalis izteica pateicību par uzņēmumu un informāciju, lūdzot nodot viņa personīgos sveicienus visiem kursa dalībniekiem, novēlēja panākumus nozīmīgajā darbā, kā arī lūdza, lai viņu arī turpmāk informē par sadarbības tālāko norisi. Zviedrijas karalis nodeva visiem grupas dalībniekiem viņa ģimenes uzņēmumu.

1993. gada maijā Sēdermanlandi apmeklēja jau ceturtā grupa šī projekta ietvaros. Pavisam līdz 1993. gadam pieredzes apmaiņā devās 105 Latvijas pārstāvji. Septembrī atbildes vizītē Rīgā ieradās D. Vedegrēns un Z. Dzelme.

1993. gadā iesākās Latvijas – Zviedrijas sporta sadarbības projekts. Tā mērķis bija atbalstīt Latvijas sporta izglītību un veicināt demokrātisma principu nostiprināšanu sporta kustībā, kurā ikvienam tiek dota iespēja aktīvi darboties. Šī projekta vadītājs bija Bengts Seveliuss *(Bengt Sevelius)*, koordinātors Pelle Erikstams u. c. Zviedrijas un Latvijas sadarbība turpinās gan sporta izglītības,

gan sacensību rīkošanas jomā, jo Latvijas sporta modeļa veidošanā tiek izmantota zviedru lielā pieredze un zināšanas sporta kustības attīstībā savā zemē.

Latvijas brīvvalsts sporta tradicijas pārmantoja tie tūkstoši latviešu, kas svešumā neaizmirsa ne sportu, ne tēvzemi. Savu daļu spēku un sirdi ielika arī Zviedrijas latvieši, kuru ieguldījumu novērtēja arī Latviešu Sporta padome Brīvajā Pasaulē, piešķirot Lielo Sporta nozīmi Voldemāram Šmitam, Artūram Graudiņam, Valdai Freivaldei (visiem 1957), Alīsei Jūrmalai, Jānim Teriņam, Jurim Reneslācim (1959), Gunāram Kraulim, Noldim Milleram, Nikolajam Zirnim (1961), Jānim Ritumam (1967) un Mārtiņam Teriņam (1985).

SPORTA ORGANIZĀCIJAS ZVIEDRIJĀ

Zviedrijas latviešu sporta biedrības, savienības un to vadītāji

Zviedrijas Latviešu sporta pārvalde (ZLSP) (darb. sākums 1946, ofic. darb. 16.02.1947)
Jānis Ritums (1946–1980)

Zviedrijas Latviešu basketbola savienība (ZLBS) (darb. sākums 1955, ofic. darb. 18.08.1957)
Juris Reneslācis (1955–1961), Jānis Breikšs (1962)
Andrejs Laucis (1963–1990), Alī Strunke (kopš 1992)

Zviedrijas Latviešu vieglatlētikas savienība (ZLVS) (28.04.1956)
Arturs Graudiņš (1956, līdz izceļošanai uz ASV)
Videvuds Freivalds (1956–1958), Noldis Millers (1959–1980)

Skandināvijas Latviešu golfa apvienība (SLGA) (1987) Videvuds Freivalds (kopš 1987)

Latviešu Palīdzības komitejas sporta nozare (LPK SN) (1945) Alfrēds Ūdris

Jaunekļu Kristīgās savienības sporta nozare (JKS SN) (1945) Elmārs Caune, Ernests Klaišis

Latviešu JKS Centrālā sporta nozare (JKS CSN) (08.03.1947) Ernests Klaišis, Andrejs Laucis

Stokholmas JKS sporta nozare (1949) Andrejs Laucis, Jānis Straubergs, Andrievs Eiche, Jānis Zālamans

Upsalas JKS sporta nozare (01.09.45, sporta nozare 1951) Videvuds Freivalds, Pēteris Šņore

Eskilstūnas JKS (darb. sākums 1946, ofic. darb. 1947) Ritvars Dzelme (izceļoja uz Kanadu)

Čēpingas JKS sporta nozare (darb. sākums 22.09.1948, sporta nozare 01.01.1949)
Alfrēds Šveicers, Broņislavs Belēvics, Jānis Drigoris

Daugavas Vanagu Čēpingas nodaļas sporta nozare (11.03.1951) Ilgonis Kalniņš

Vesterosas JKS sporta nozare (1949) Alfons Priedīte

Upsalas Sports (darb. sākums 1945, ofic. darb. 1947) Aleksandrs Melderis (līdz izceļošanai uz Angliju),
Jānis Breikšs, Videvuds Freivalds, Aris Tidriks, Jānis Zariņš

Stokholmas Latviešu šachistu kopa (SLŠK) (1947) Herberts Zālītis

Stokholmas Latviešu sporta biedrība (SLSB) (01.02.1948) Andrejs Zvejnieks (līdz izceļošanai uz ASV),
Jānis Ritums, Alī Strunke. Vēlāk mainīts nosaukums

Stockholmas Latviešu sporta klubs (SLSK) (10.04.1950) Alī Strunke. Vēlāk mainīts nosaukums

Sporta klubs *Rīga* (SK *Rīga*) (24.02.1956) Ali Strunke

Halstahammaras Latviešu sporta biedrība *Liesma* (HLSB *Liesma*) (18.05.1946)
Nikolajs Zirnis, Arturs Graudiņš (līdz izceļošanai uz ASV)

Gēteborgas *IF Baltic* (1954) Jānis Rudzītis (līdz izceļošanai uz ASV), Gunārs Kraulis, Ralejs Tepfers,
Harijs Hofmanis, Vitolds Freibergs, Ralejs Tepfers

Stokholmas Latviešu tenisa klubs (SLTK) (1954) Edgars Dimiters, Jānis Landorfs, Jānis Millers,
Gunārs Zvejnieks, Osvalds Antēns

Stokholmas Latviešu bridža klubs (SLBK) (1976) Dzintars Cērps, Jānis Landorfs, Andrievs Eiche

Stokholmas JKS senioru klubs *Tālava* (1972) Andrievs Eiche, Jānis Briedis

DV Zviedrijas valdes šaušanas nozares vadītāji Tamsons Žanis (1951–1955),Jurjaks Rūdolfs (1956–1966, 1969)
Kadiķis Mārtiņš (1967–1968), Landmanis Laimonis (1970–1975)
Balsners Alfons (1976–1980), Atāls Jānis (1981–1989)
Erdmanis Ilmārs (1990...)

PIELIKUMS

Zviedrijas latviešu rekordi vieglatlētikā 1945–1995

Vīrieši

60 m	7,3	Juris Šmitmanis	(SB *Liesma*)	1964
	6,9	M. Orbe	(SB *Liesma*	1973 (zv. sac.)
80 m	9,3	D. Orbe	(SB *Liesma*)	1970
100 m	11,3	O. Stradalovs	*(Upsalas Sports)*	1952
	*10,51	D. Orbe	(SB *Liesma*)	1980 (zv. sac.)
200 m	23,9	O. Stradalovs	*(Upsalas Sports)*	1952
	*21,12	D. Orbe	(SB *Liesma*)	1980 (zv. sac.)
300 m	39,4	O. Stradalovs	*(Upsalas Sports)*	1951
	39,3	J. Frīdenbergs	(Upsalas JKS)	1967 (zv. sac.)
400 m	53,6	E. Muzikants	(Stokh. JKS)	1958
	*48,4	M. Orbe	(SB *Liesma*)	1974 (zv. sac.)
800 m	2.01,7	I. Vilemsons	(SB *Liesma*)	1974
	2:01,1	J. Frīdenbergs	(Upsalas JKS)	1967 (zv. sac.)
1000 m	2.43,2	I. Priedītis	(Čēpingas *DV*)	1950
	2:39,4	J. Frīdenbergs	(Upsalas JKS)	1967 (zv. sac.)
1500 m	4.14,2	V. Freivalds	(Upsalas JKS)	1953
3000 m	9.33,4	V. Freivalds	(Upsalas JKS)	1953
5000 m	17.39,0	V. Freivalds	(Upsalas JKS)	1951
110 m/b	*15,6	Juris Šmitmanis	(SB *Liesma*)	1958
200 m/b	28,7	V. Freivalds	(Upsalas JKS)	1954
400 m/b	62,8	V. Freivalds	(Upsalas JKS)	1952
Tāllēkšana				
(ar ieskrēj.)	6,51	Juris Šmitmanis	(SB *Liesma*)	1958
(no vietas)	2,67	A. Patmalnieks	(Stokh. JKS)	1951
Augstlēkšana	*1,90	U. Skuja	(SK *Rīga*)	1968
	1,90	V. Kalniņš	(SK *Rīga*)	1973
Trīssoļlēkšana	13,00	M. Orbe	(SB *Liesma*)	1973
Kārtslēkšana	3,20	E. Krastiņš	(HLSB *Liesma*)	1948
Lode	14,87	N. Millers	(HLSB *Liesma*)	1950
Disks	43,72	N. Millers	(Vesterosas JKS)	1957
Šķēps	52,73	P. Stilbs	(SB *Liesma*)	1971
Veseris	28,32	N. Millers	(Tumbas SK)	1977
Smagums	15,22	N. Millers	(SB *Liesma*)	1954
5-cīņa	2551 p.	V. Kalniņš	(SK *Rīga*)	1973
10-cīņa	5268 p.	V. Kalniņš	(SK *Rīga*)	1973
4x100 m	48,6	SLSB	(O. Liniņš, R. Splīts, J. Reneslācis, A. Kudrašovs)	1948
	46,1	Latviešu sastādītā	(A. Verners, A. Graudiņš, O. Liniņš, A. Kudrašovs)	1954
1000 m staf. skr.	2.10,6	Latviešu sastādītā	(A. Graudiņš, O. Liniņš, T. Brūns, R. Splīts)	1948

* Rezultāti, kuri ir labāki par Latvijas valsts rekordiem līdz 1944. gadam

Sievietes

60 m	8,3	I. Induse	(Upsalas JKS)	1958
80 m	*10,3	I. Induse	(Upsalas JKS)	1958
100 m	13,3	I. Induse	(Upsalas JKS)	1958
200 m	27,2	I. Induse	(Upsalas JKS)	1958
400 m	*61,8	I. Induse	(Upsalas JKS)	1958
800 m	2.42,1	M. Slokenberga	(SK *Rīga*)	1977
80 m/b	12,6	I. Induse	(Upsalas JKS)	1959
Augstlēkš.	1,45	D. Millere	(Tumbas SK)	1978
Tāllēkš.				
(ar ieskrēj.)	4,86	I. Induse	(Upsalas JKS)	1958

(no vietas)	2,43	I. Induse	(Upsalas JKS)	1959
Lode	*12,89	S. Roka	(Vesterosas JKS)	1975
Disks	*40,60	S. Sinka	(SB *Liesma*)	1974
5-cīņa	3503 p.	I. Induse	(Upsalas JKS)	1958
4x100 m	62,4	*Upsalas Sports* (R. Balode, S. Dinviete, D. Dinviete, M. Šalka)		1952

* Rezultāti, kuri ir labāki par Latvijas valsts rekordiem līdz 1944. gadam

Zviedrijas latviešu rekordi šaušanā 1945–1997

DV Zviedrijas šaušanas meistarsacīkšu uzvarētāji vīriešiem

Šaušanā ar armijas šauteni

Jānis Vikmanis	1951, 1956, 1957, 1962–1965
Ilgonis Priedītis	1952, 1954
Nikolajs Zirnis	1953
Andris Grīns	1955
Juris Cielēns	1958
Mārtiņš Kadiķis	1959, 1966
Aleksandrs Vuciņš	1960
Ilmārs Dambergs	1967
Bruno Erdmanis	1968–1992
Rolands Kalniņš	1993–1997

Šaušanā ar pistoli

Edgars Straupenieks	1953
Krišs Jansons	1954, 1966, 1967, 1972
Juris Cielēns	1955, 1969
Aldonis Priedītis	1956
Voldemārs Pundiņš	1957, 1958, 1960
Žanis Tamsons	1959, 1964, 1965
Aleksandrs Vuciņš	1961
Andrejs Zandbergs	1962
Rūdolfs Jurjaks	1963, 1968, 1970, 1974
Jānis Knops	1971, 1973
Bruno Erdmanis	1975–1977, 1979–1989, 1990–1993, 1995, 1997
Laimonis Landmanis	1978
Pēteris Galva	1989
Viesturs Brauns	1996

Labākie meistarības izcīņas rezultāti vīriešiem

Šaušanā ar armijas šauteni 300 m distancē

Bruno Erdmanis 349 no iesp. 400 punktiem 1969, 1991–1997

Šaušanā ar armijas šauteni 200 m distancē

Bruno Erdmanis 181 no iesp. 200 punktiem 1992

Šaušana ar pistoli 1953–1997

4x5 šāvieni

Jānis Knops 184 no iesp. 200 punktiem 1973

2x5 šāvieni

Voldemārs Pundiņš 91 (no iesp. 100 punktiem) 1957

Sacensību rezultāti starp Zviedrijas latviešu un igauņu šāvēju izlasēm 1973–1988

Šaušanā ar šauteni: latvieši – igauņi 16 12–4

Šaušanā ar pistoli: latvieši – igauņi 16 1–15

DV Zviedrijas šaušanas meistarsacīkšu uzvarētājas dāmu klasē

Šaušanā ar armijas šauteni

Nenotika	1957
Gaida Tamsone	1958
Nenotika	1961
Nenotika	1962
Ausma Mauroja	1963
Maija Ansone	1964

Šaušanā ar pistoli

Vilma Tenese	1957
Guna Tidrika	1958
Inga Ozoliņa	1961
Anita Brēdermane	1962, 1963
Vizma Malnača	1964
Maija Bīnemane	1965

Zaiga Incīte	1965	Mirdza Rozenbacha	1966
Maija Bīnemane	1966, 1968	Skaidrīte Brauna	1967–1974, 1978, 1985,
Anita Erdmane	1969–1971, 1974–1976,		1992, 1993
	1979, 1980, 1982, 1983,	Liliāna Bite	1975–1977
	1985–1988	Laima Kadiķe	1979
Skaidrīte Brauna	1972, 1995	Anita Erdmane	1980, 1986, 1987
Anna Teriņa	1973	Susanna Atāle	1981, 1982, 1984
Brigita Kalniņa	1977, 1978,	Eva Atāle	1983
	1990, 1991, 1993, 1996	Anna Teriņa	1988
Eva Atāle	1981, 1984	Liene Malnača	1989, 1990
Tarja Kalniņa	1989, 1992	Brigita Kalniņa	1991
Kristīne Brauna	1994, 1997	Kristīna Brauna	1994, 1995, 1996, 1997

Labākie meistarības izcīņas rezultāti dāmu klasē

Šaušanā ar armijas šauteni 200 m distancē 10 riņķu mērķi
Anita Erdmane 96 punkti no iesp. 100 1969

200 m distance 5 riņķu mērķi
1. Anita Erdmane 50 punkti no iesp. 50 1967
2. Maija Bīnemane 50 1968

Šaušanā ar pistoli
4x5 šāvieni no 25 m attāluma
Susanna Atāle 175 punkti no iesp. 200 1984

Šaušanā ar pistoli
2x5 šāvieni no 25 m attāluma
1. Skaidrīte Brauna 79 punkti no iesp. 100 1973
2. Liliāna Bite 79 1976

Svensk-Lettiska Cupen un *Baltiska Cupen* izcīņas rezultāti basketbolā

Jāņa Rituma dāvātais kauss Zviedrijas BS *Svensk-Lettiska Cupen (S/L C)* 1970–1980
Latvijas PSR BS dāvātais kauss *Baltiska Cupen (BC)* 1971–1980

Zviedrija – Latvijas PSR

	S/LC	*BC*			
1.	11.04.1967	Stokholma	–	–	74:95 (36:54) v/sac
2.	11.06.1967	Stokholma	–	–	70:98 (36:42) v/sac
3.	04.26.1969	Rīga	–	–	76:83 (35:37)
4.	11.01.1970	Stokholma	*S/L C*	–	78:92 (47:38) (73:73)
5.	11.03.1970	Upsala	*S/L C*	–	76:90 (34:46)
6.	10.31.1971	Rīga	*S/L C*	*BC*	97:108 (42:51)
7.	11.02.1972	Helsinki	*S/L C*	*BC*	73:84 (23:42)
8.	10.27.1973	Tallina	*S/L C*	*BC*	69:66 (39:38)
9.	11.01.1974	Stokholma	*S/L C*	*BC*	85:67 (40:29)
10.	09.29.1979	Tammere	*S/L C*	*BC*	92:89 (48:48)
11.	09.14.1980	Tallina	*S/L C*	*BC*	89:99 (38:54)

Zviedrija BC Latvija

12.	05.07.1992	Oslo	*PC (Nordisk Masterskap (NM))*		82:84 (41:49)
13.	06.06.1992	Huskvarna	– 82:72		v/sac. (40:39)
14.	12.29.1993	Katrineholm	-	-	v/sac 91:86 (46:47)
15.	08.06.1996	Tammere	-	-	83:99 (49:55)

Zviedrija – Latvijas PSR/Latvija

kopsumma	15	5–10	1217–1312
Svensk-Lettisk Cup	8	3–5	659–695
Baltisk Cup	6	3–3	505–513

Vēres (Izmantotie avoti)

Laikraksts *Latvju Vārds*, Laikraksts *Latvju Ziņas*, Laikraksts *Latvju Sports*, Laikraksta *Tēvzeme* pielikums *Sports*, Laikraksts *Sporta Apskats*, Laikraksts *Sporta Pasaules Magazīna* (1946–1948), Zviedrijas latviešu sporta archīvs, nodots Latvijas Sporta mūzeja īpašumā 1994. gadā, Zviedrijas Vieglatlētikas savienības oficiālais statistikas izdevums *Sveriges Bästa (Zviedrijas labākie)*, Sporta laikraksts *Idrottsbladet*, Zviedrijas soļošanas savienības oficiālais laikraksts *Gangsport* un Vidara Martinelli *(Vidar Martinelli)* statistika, *Sammanställt av Ilgonis Kalnins. Kolbäcks volleyklubb. Sveriges äldsta volleybollförening. Kort sammanfattning (1948–1998)* (Sastādītājs Ilgonis Kalniņš. Kolbekas volejbola klubs. Zviedrijas vecākā volejbola biedrība. Īss apskats (1948–1998))

Zviedrijas Latviešu meistarsacīkšu sīvākie pretinieki – Stokholmas SK *Rīga* un Gēteborgas IF *Baltic* basketbolisti
No kr. l. r.: E. Janovskis, L. Brands, J. Bubenko (jun.), J. Reneslācis, H. Markšaitis.
Stāv: I. Gūtmanis, A. Strunke, U. Krīvāns, Jēkabs Teriņš, G. Kraulis, Jānis Teriņš, G. Osis, L. Strunke, A. Bērziņš

Stokholmas SK *Rīga* un Gēteborgas IF *Baltic* basketbolisti pēc spēles II ZLM basketbolā 1955. gadā
No kr. 1. r.: E. Janovskis, J. Reneslācis, J. Bubenko, A. Strunke, I. Gūtmanis, L. Brands, P. Standzenieks. Stāv: V. Šmits, G. Osis, Jānis Teriņš, J. Rudzītis (IF *Baltic* priekšn.), J. Ritums (SK *Rīga* priekšn.), G. Kraulis, Jēkabs Teriņš, A. Bērziņš

Basketbola vienība *Daina* (SK *Rīga*) – ZLM un Zviedrijas valsts meistarsacīkšu uzvarētājas, 1956. No kr. 1. r.: S. Dinviete, D. Dinviete, I. Āboliņa. Stāv: J. Zemgale, A. Jūrmala, E. Zemgale

Stokholmas *JKS* basketbolistes No kr. 1. r.: V. Kajaka, S. Ķīvīte, D. Mežaka. Stāv: V. Vilne, A. Tepfere, M. Silniece

IF *Baltic* basketbolistes
No kr. 1. r.: L. Karele, S. Freiberga, H. Kaukule
Stāv: M. Ikše, V. Tenese, I. Majore

Stokholmas Sporta kluba *Rīga* basketbolisti – Zviedrijas valsts meistarsacīkšu uzvarētāji (1958) un Eiropas kausa dalībnieki (1959). No kreisās 1. rindā: J. Reneslācis (spēlētājs un treneris, 6), I. Eiche, V. Freivalds, L. Brands, E. Muzikants, J. Ritums (vienības vadītājs). 2. rindā stāv: A. Strunke (SK *Rīga* priekšn.), V. Šmits, M. Jūrmala (21), G. Kraulis (30), Jānis Teriņš (18), J. Zālamans (3), Kr. Zemgals. Attēlā iztrūkst J. Robežnieks. (Iekavās spēļu skaits valsts vienībā)

SK *Rīga* 1966. gada Zviedrijas junioru meistari basketbolā. No kreisās 1. r.: K. Muchks, A. Veigurs, A. Ritums, L. Brands (treneris). Stāv: J. Ritums, J. Muchks (vad.), I. Kreicbergs, Gr. Rašmanis, A. Leimanis, J. Briedis, P. Johansons, A. Strunke (priekšn.). Foto: F. Forstmanis

Zviedrijas valstsvienības *Tre Kronor* treneris J. Reneslācis (pa kr.) sarunā ar ASV latviešu basketbola vienības *Latvian All Stars* treneri V. Baumani 1960. gada 7. janvārī, Čikāgā. Spēles rez. 64:72 (40:42)

Stokholmas *Baltic* SC basketbolisti Hamburgas stacijā pirms došanās uz Franciju 1949. gada 15. martā. No kr.: J. Daliņš (pavadītājs), J. Ritums, V. Šmits (abi vagona loga), G. Raits un J. Reneslācis

SK *Rīga* basketbolisti – Zviedrijas valstsvienības dalībnieki laikā no 1955. gada līdz 1963. gadam. No kr.: J. Zālamans, G. Kraulis, Janis Teriņš un valstsvienības treneris J. Reneslācis (1957–1963)

1949. gada ZLM norise šachā
Viduszviedrijā, Dunkerā

1949. gada latviešu šacha meistarsacīkšu dalībnieki, organizētāji un viesi Dunkerā.
No kr. 1. r.: K. Grīvainis, P. Ozoliņš, Lidija un Jānis Dzelmes (saimnieki), A. Ādlers, A. Dindonis.
2. r.: H. Zālītis, V. Oļechnoviča, R. Dzelme, Z. Dzelme, viese, H. Goba, A. Strunke
3. r.: A. Zvejnieks, R. Splīts, A. Zembachs, O. Miezis

Vīriešu un sieviešu basketbola vienības III ZLM atklāšanas parādē 1956. gadā Gēteborgā Vīriešu vienības – no kr.: Gēteborgas IF *Baltic*, Stokholmas SK *Rīga*, Stokholmas *JKS*, IF *Baltic II*, *Upsalas Sports*

Sieviešu vienības – no kr.: Gēteborgas IF *Baltic*, Stokholmas *JKS*, *Daina* (SK *Rīga*)

Zibensturīra vienības volejbolā 20. gs. 40. gadu beigās Stokholmā. No kr.: *Upsalas Sports*, Stokholmas *JKS*, Stokholmas LSB, ģimnazija, Čēpingas *JKS*, Hallstahammaras *Liesma*

Latviešu izlases volejbolistes spēlēs pret igaunietēm, 20. gs. 40.–50. gadi. No kr.: V. Jansone, M. Krastiņa, H. Lāce, K. Treimane, E. Apsīte, M. Brīvkalne

Stokholmas latviešu futbola vienība.
No kr.: T. Brūns, V. Salna, O. Mastiņš, J. Ritums, J. Reneslācis, I. Šķelte, A. Strunke, A. Melderis, E. Klaišis, V. Šmits, Ā. Kudrašovs (kapteinis)

Latviešu (tumšos kreklos) un igauņu (strīpainos kreklos) futbolisti kādā no spēlēm 40.–50. gados Stokholmā.
No kr. 1. r.: K. Grīvainis, 3. J. Reneslācis, 4. A. Graudiņš, 6. J. Šnitke, 8. I. Šķelte. Stāv: 2. E. Klaišis, 4. V. Salna, 5. E. Krastiņš, 7. M. Viegliņš, 10. V. Šmits, 12. A. Melderis

Pirmās latviešu basketbola vienības dalībnieki Dienvidzviedrijā, Malmē spēlēs pret igauņu un zviedru vienībām 1947. gadā.
No kr.: E. Zvirbulis, J. Gulbītis, R. Vanags, A. Ristamecs, I. Kauliņš un igauņu sportists

Stokholmas SK *Rīga* gadskārtas svētki 1955. gadā. No kr. 1. r.: B. Reneslāce, E. Ozoliņa, E. Rituma, G. Kalnīte, Z. Pole, A. Jūrmala, K. Branda, J. Zemgale, K. Zilvestra, M. Brīvkalne. 2. r.: M. Jākobsone, B. Strunke, A. Zvejniece

Stokholmas SK *Rīga* valde 1955. gadā. No kr.: J. Reneslācis, A. Strunke, pr., A. Jūrmala, J. Ritums, G. Zvejnieks.

III ZLM vieglatlētikā 1949. g. Hallstahammarā dalībnieki un vadība. No kr. sēž: K. Variņš, M. Brīvkalne, A. Purviņa, A. Priedīte, J. Ritums, M. Pavasare, V. Oļenhoviča (A. Orbe). Stāv: A. Graudiņš, E. Freimuts, A. Verners, A. Zvaigznīte, R. Splīts, V. Pundiņš, O. Liniņš, J. Immers, I. Sinka, A. Zvejnieks, V. Šmits, A. Kudrašovs, J. Reneslācis, V. Silenieks, R. Dzelme, E. Klaišis, J. Drigors.

VIII ZLM Vieglatlētikā 1954. g. Eskilstunā. Sastādītā 4x100 m stafetes vienība. No kr.: O. Liniņš, A. Kudrašovs, A. Graudiņš, A. Verners.

Provinces sastādītā vienība volejbolā 50. gados. No kr.: R. Dzelme, O. Liniņš, E. Klaišis, M. Viegliņš, A. Graudiņš, K. Grīvainis.

Zviedrijas latviešu meistarsacīkstes šachā, 1950. gadā Bjorknēsā *(Björknäs)*. 1. r. no kr.: Pēteris Šņore, Jānis Rītums, Jānis Plētnieks, Valdemārs Kreicbergs, 2. r. no kr.: Paulis Ozoliņš, Augusts Ādlers, Aleksandrs Dindonis, Andris Zembachs, nezināms.

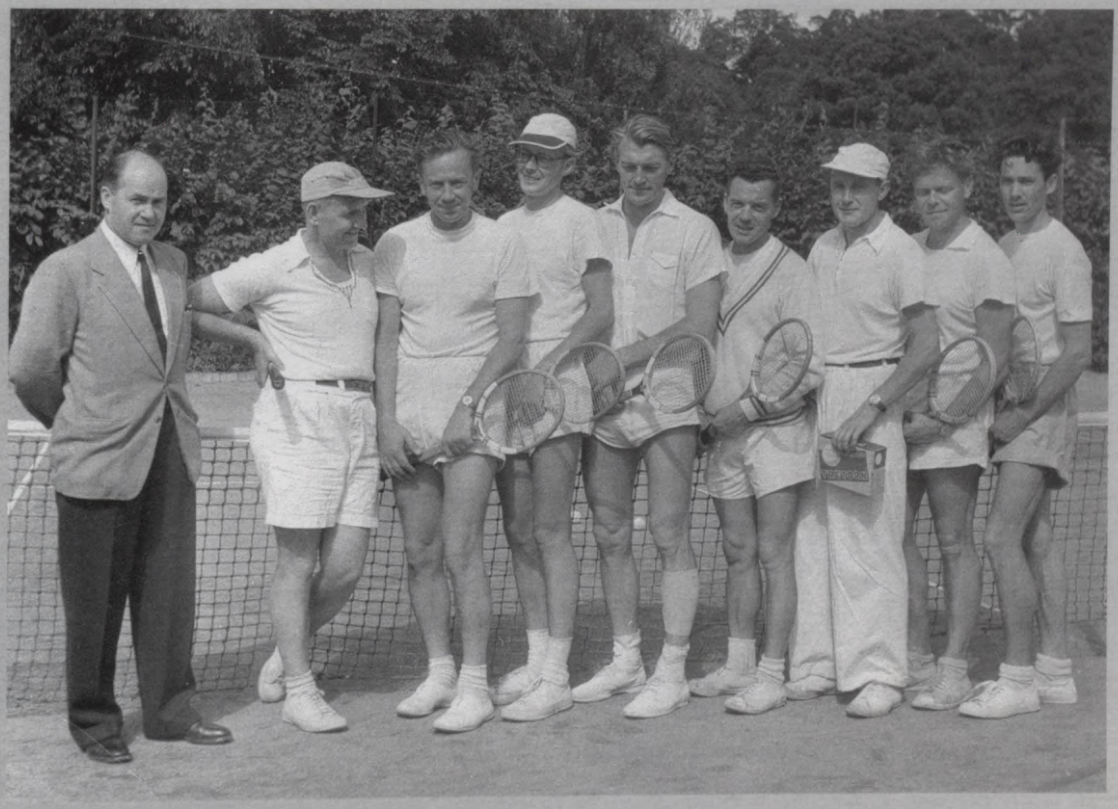

Zviedrijas latviešu tenististi 50. gados, Stokholmā. No kr.: V. Erdmanis, J. Landorfs, V. Kreicbergs, E. Dimiters, V. Šmits, J. Millers, A. Ūdris, J. Ritums, J. Treimanis.

Noldis Millers – visu gadu izcilākais latviešu lodes grūdējs un diskabols Zviedrijā

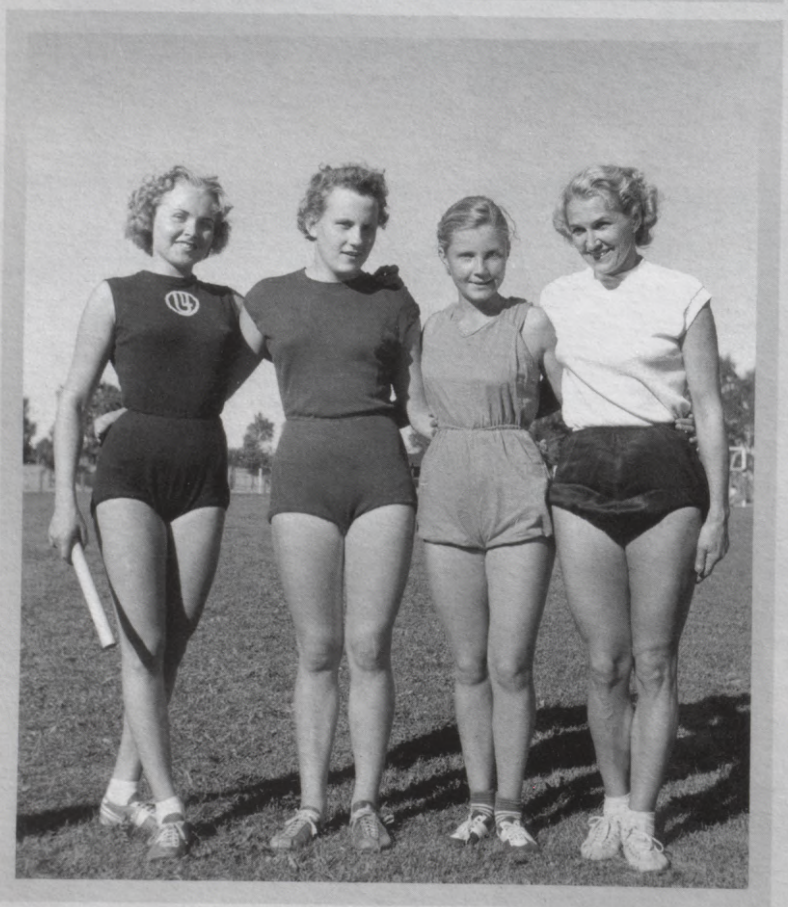

4x100 m sastādītas stafetes vienības dalībnieces IV ZLM vieglatlētikā 1950. gadā, Vesterosā.
No kr.: D. Dinviete, V. Jansone, Z. Oļechnoviča, St. Graudiņa

Foto no izdevuma *Sporta Apskats* (1966). Populārās Zviedrijas mākslas vingrotāju grupas *Idbas* dalībniece Rota Veinberga-Zemgale kopā ar tās vadītaju, igauņu prof. Ernstu Idlu 1965. gadā

FIBA **komisārs A. Strunke Eiropas kausa pasniegšanas brīdī Rīgas TTT meistarkomandas kapteinei Dz. Grundmanei 1973. gadā, Rīgā, Daugavas CSN. Foto: Z. Mežavilks**

Dans Orbe (no labās) pretī uzvarai cīņā ar somu un zviedru sprinteriem valstssacīkstē Zviedrija – Somija 1980. gadā, Helsinkos
No kr.: A. Salonens, S. Nilsons, *K. Saaristo* un D. Orbe

Mārtiņš Teriņš – 1980. gada labākais basketbolists Zviedrijā, 61 reizi pārstāvējis Zviedrijas valstsvienību starptautiskajā arēnā. Foto: *Mats Gerentz*

VĀRDU SARAKSTS

Ābele, Arvīds, 764, 766
Ābele, Roberts, 789
Ābeltiņš, Rūdolfs, 761
Ābolina, Inta, 777, 797
Adamsone (Adamson), 753
Ādlers, Augusts, 761–764, 766–767, 800, 805
Alajāns, (Alajaan), 753
Alksnis, Uldis, 758, 773, 775
Altbergs, Oļģerts, 789
Andersons, Aivars, 771, 773, 781
Andersons, J., 771
Andersons, Olle (Andersson, Olle), 783
Ansone, Maija, 795
Antēns, Miķelis, 760
Antēns, Osvalds, 793
Apsīte, Elza (skat. arī Kudrašova), 751–753, 801
Apsītis, Andrejs, 757
Araks (Arak), 769
Atāle, Eva, 786, 794
Atāle, Susanna, 784, 794
Atāls, Eriks, 786
Atāls, Jānis, 786, 793
Bagātā, Anna, 750–751
Bagātā, Marta, 760
Bagatskis, Ainārs, 790
Bakoss, Georgs (Bakos, Georg), 758
Balode, Ruta, 795
Balodis, Gunārs, 771, 790
Balodis, Imants, 781
Balodis, Klāvs, 771, 781, 789–790
Balsners, Alfons, 793
Baltiņš, Vilnis, 787
Baltiņš, Vilnis, jun., 785
Bankieris, Laimonis, 758
Baumanis, Valdemārs, 752, 769, 799
Bauska, Jānis, 771
Bečass, A., 759
Belēvičs, Broņislavs, 756, 758–759
Berčuks, Valeriāns, 758–759
Bergvalds, Arnis, 790
Berniks, Voldemārs, 760
Bernharde, Lilita, 758, 782, 787
Bērziņš, Alfons (Gēteb.), 770–771, 773, 778, 796
Bērziņš, Alfreds, 752, 770–771, 773, 778, 796
Bērziņš, Jānis, 761
Bērziņš, Kaspars, 771
Bērzzariņš, Gunārs, Eiens, 767
Bīnemane, Maija, 795
Birznieks, Juris, 790
Bite, Liliāna, 747, 757, 761, 786
Bitmanis, Eduards, 747, 757, 761
Bjorks, Gunars (Bjork, Gunnar), 762, 764, 805
Blūms, Haralds, 790
Brands, Guntis, 778, 780–781
Brands, Leons, 770, 773, 778–780, 796, 798
Brauna, Kristīne, 794
Brauna, Skaidrīte, 786
Brauns, Artūrs, 776
Brauns, Viesturs, 786, 795
Brēdermane, Anita, 795
Breikšs, Andrejs, 769, 771
Breikšs, Jānis, 754, 756, 768, 771, 773, 775, 780, 793
Breikšs, Leonīds, 748
Brencēna, Astrīda, 776
Briede, Vija, 777
Briedis, Jānis, 760, 772, 780, 790–791, 793, 798
Brīvkalne, Mirdza, 752–753, 784, 801, 803–804
Brūns, Tālivaldis, 794, 802
Bruns, Uldis, 788
Bubenko, Jānis, jun., 770–771, 773, 788, 796
Budrichs, Andris, 771, 781
Bufārds, Leons (Bouffarde, Leon), 751
Burvis, Boriss, 747, 767, 771
Burvis, Ģirts, 746
Buševics, Elmārs, 790
Caune, Elmārs, 746, 750–751, 753, 793
Ceplītis, Andris, 790
Ceplītis, Edgars, 790
Ceplītis, Pauls, 790
Cērps, Dzintars, 788, 793
Cielēns, Fēlikss, 745
Cielēns, Juris, 786, 795
Cīparsons, Alfrēds, 761
Cīrulis, Jānis, 766
Čanka, Richards, 771, 790
Čirkovs, Juris, 790
Čuibe, Mirdza, 746
Dakša, Astrīda, 759
Daliņš, Jānis, 752, 782–783, 799
Dambergs, Ilmārs, 786, 793
Dambergs, Pēteris, 784
Danauskis, Eriks, 771, 781
Dartavs, Aleksandrs, 766
Dārziņš, Eriks, 758
Dāvids, Jānis, 790
Dīcmanis, 762
Dikmanis, Jānis, 752
Dimiters, Edgars, 750–751, 753, 756, 760, 793, 805
Dindonis, Aleksandrs, 761–762, 764, 766, 800, 805
Dinviete, Daina, 760, 776–777, 785, 795, 797, 806
Dinviete, Sarmīte, 776–777, 795, 797
Dinvietis, Jānis, 760, 785
Dinvietis, Viesturs, 760, 771–773, 806
Drake, Bruno, 790
Dreibergs, Edvīns, 790
Dreibergs, Leonīds, 762
Drigoris, Jānis, 758, 793, 804
Dūkstenieks, Juris, 772, 781
Dunsdorfs, Edgars, 752
Dzelme, Jānis, 761, 765, 775, 800
Dzelme, Lidija, 800
Dzelme, Ritvars, 758, 761–764, 785, 793, 800, 804
Dzelme, Zemvairis, Gustavs, 792
Dziļums, Alfrēds, 779
Edstrēms, Sigfrīds, A. (Edström, Sigfrid, A.), 752
Egle, Gunārs, 773
Eglītis, Jānis, 785
Eiche, Andrievs, 744, 750, 772–773, 781, 790–791, 793
Eiche, Daina, 786
Eiche, Imants, 771–773, 779, 781, 790, 798
Endzelīns, Lūcijs, 762–763
Erdmane, Anita, 786
Erdmane, Ināra, 776–777
Erdmanis, Bruno, 786–787, 795
Erdmanis, Ilmārs, 777, 786, 793
Erdmanis, Vilhelms, 805
Eriksons, Sigis (Ericsson, Sigge), 788
Erikstams, Pelle (Erickstam, Pelle), 792
Fabriciuss (Fabricius), 751
Feldmanis, Jūlijs, 751
Feldmanis, Nikolajs, 752
Filks, Jānis, 789
Frēbergs, Stigs (Fröberg, Stig), 778
Freiberga, Silvija, 777, 797
Freibergs, Pēteris, 758, 771
Freibergs, Vitolds, 770–771, 773, 780, 793
Freimanis, Ādams, 772, 790
Freimanis, Imants, 766
Freimanis, Tālis, 790
Freimuts, Edvarts, 804
Freivalde, Valda (skat. arī Niklasone (Niklasson)), 771, 773, 775–776, 778–779, 785, 787–788, 793–794, 798
Freivalde, Laila, 779, 798
Freivalds, Videvuds, 771, 773, 775–776, 778–779, 785, 787–788, 793–794, 798
Frīdenbergs, Jānis, 785, 794
Gaiķe, Paija, 750–751, 753
Galva, Pēteris, 786, 795
Garais, Igors, 763, 767
Goba, Herberts, 765, 800
Granbaks, Bernhards (Granback, Bernhard), 758
Grantiņš, Andis, 790
Graudiņš, Arturs, 746–748, 752, 756, 758–759, 773–774, 776, 783–785, 793–794, 802, 804, 806
Grava, Mārtiņš, 781
Greblis, A., 762
Grīnbergs, Andris, 771, 773, 789
Grīnbergs, Pēteris, 789–790
Grīnbergs, Teodors, 750–751, 753–754, 756, 773
Grīns, Andris, 763, 771, 773, 781, 789, 795
Grīns, Jānis, 772, 789
Grīns, Jēkabs, 772, 781
Grīns, Tots, 750–751, 753–754, 756, 773, 781
Grīnvalds, Ādolfs, 762–763
Grīvainis, Konstantīns, 746, 752, 757–758, 761–765, 768, 771, 773, 800, 802, 804
Gross, Imants, 772
Grundule, Vija, 775
Gruničevs, Sergejs, 788
Gulbītis, Jānis, 754, 802
Gūtmanis, Ilgvars, 770–771, 796
Ģērmanis, Uldis, 746
Hansons, L., 762
Hardmo, Verners (Hardmo, Werner), 783
Hartmanis, Normunds, 771
Hechts, Oļģerts, 778
Henkhuzens, Nicolass, 781
Hermans, A. (Herman, A.), 769, 778
Hermans, Sture (Hermann, Sture), 750, 753, 769, 778
Hildebrands, A., 762
Hofmanis, Harijs, 770, 793
Hofmanis, Roberts, 762
Holmbergs, Jans (Holmberg, Jan), 778
Huhtamēki, Marti (Huhtamaki, Marti), 781
Idla, Ernsts (Idla, Ernst), 788–789, 806
Ikše, Māra, 797
Immers, Jānis, 764, 804
Incīte, Zaiga, 795
Induse, Ilze, 785, 794–795
Induss, Jānis, 760, 771
Jākobsone, Meldra, 776, 803
Janovskis, Edmunds, 757, 768, 770–771, 773, 775, 778, 780, 796

Jansone, Eva, 785–786
Jansone, Vilma, 751, 753, 801, 806
Jansons, Andrejs, 753, 787–788
Jansons, Krišs, 751, 786, 795
Jaunalksnis, Kalvis, 790
Jaunzems, Dzintars, 775, 790
Jaunzems, Ivars, 771, 775, 781, 790
Jaunzems, Jānis, 790
Jēgers, Kārlis, 752
Jemeļjanovs, Aleksandrs, 782
Jensens (Jensen), 753, 761–762, 764, 771
Johansons, Pāvils, 780, 798
Joverts, Alģis, 758–759
Jurensons, J., 771
Jurgensons, Oļģerts, 790
Jurjaks, Rūdolfs, 786, 793, 795
Jūrmala, Elmārs, 760, 797
Jūrmala, Māris, 773–774, 778–780, 798
Jūrups (Juurup), 753
Kadiķe, Laima, 794
Kadiķis, Mārtiņš, 784, 791, 793
Kajaka, Valda, 797
Kalniņa, Brigita, 784, 786, 794
Kalniņa, Tarja, 759, 781, 786
Kalniņa, Ieva (skat. arī Haglunda), 758–759, 763
Kalniņš, Heinrichs, 763
Kalniņš, Indriķis, 761–762
Kalniņš, Ilgonis, 758–759, 763, 793
Kalniņš, Juris, 790
Kalniņš, Raitis, 758
Kalniņš, Rolands, 786, 795
Kalniņš, Vairis, 781, 785–786, 789, 793–794
Kampars, Nikolājs, 762–763
Kampuss, Roberts, 752
Kangeris, Viktors, 771, 781
Karele, Līga, 777, 797
Kariņš, Uldis, 776
Karlsbergs, Gastons, 762
Karlsons, Arturs, 761–762
Karnītis, Raimonds, 790
Katlaps, Imants, 790
Kaukule, Helena, 777, 797
Kauliņš, Ilmārs, 754, 802
Kirbijs, K. F. (Kirby), 763
Kiršteins, Eriks, 790
Kitners, Georgs, 766
Klaišis, Ernests, 747, 750–751, 753–754, 756, 758, 768–769, 773, 775, 780, 783–785, 793, 802, 804
Klasens (Klasen), 750
Klāvs, Daumants, 759, 761, 771, 781, 789–790
Knops, Andrejs, 773
Knops, Jānis, 786, 795
Kočetkovs, Michails, 786
Kokarēvičs, Jānis, 788
Korčnojs, Michails, 764
Krastiņa, Melita, 752–753, 801–802
Krastiņš, Eriks, 752, 758, 763, 773, 794, 802
Krauklis, Alfrēds, 754, 756, 790
Kraulis, Gunārs, 770, 773–774, 778–780, 793, 796, 798–799
Kraulis, Tālivaldis, 751, 753, 756, 770, 778, 796, 799
Kreicbergs, Ilmārs, 780, 798
Kreicbergs, Valdemārs, 747, 750, 752–753, 756, 760, 805
Kripēns, Arvīds, 752
Krištopāns, Vilis, 790
Krīvāns, Evalds, 773
Krīvāns, Uldis, 770–771, 773, 796
Krūmiņš, Jānis, 778
Kudrašovs, Aleksandrs, 784, 794, 802, 804
Kulla, 753
Kundziņš, Girts, 773
Kursis, Arnolds, 773
Kuzma, Imants, 788
Kēniņa, Nina, 759
Kīvīte, Sarmīte, 776–777, 785, 797
Kīvītis, Ernests, 746, 753, 757, 775
Kīvītis, Jānis, 785
Lācis, J. (Angl.), 750–753, 762–763, 793, 801
Laksa, Jānis, 790
Landmanis, Laimonis, 786, 793, 795
Landorfs, Jānis, 760, 788, 793, 805
Lapa, 748, 764
Laretei, Heinrichs, 769
Lasmane, Helēna (skat. arī Lāce), 750–753, 801
Lasmanis, H., 752
Laucis, Andrejs, 750, 766, 773, 775–776, 793
Launics, Edgars, 773
Lauks, K. (Angl.), 744, 749, 752, 756, 758, 760, 766, 769, 773, 778–779, 783, 786, 789, 791
Lauskis, Ansis, 788
Lauzējs, Voldemārs, 790
Leimanis, Andrejs, 771, 780, 790, 798
Leimanis, Ivars, 770
Leitis, Andris, 766
Lenhusens, N., 769
Līdacis, Arnolds, 762–763, 767
Liepa, Ivars, 745–747, 750–754, 756–759, 762, 764, 766, 769–772, 774–777, 779–781, 783–784, 789–790, 793
Liepiņš, Jānis, Voldemārs, 766
Liepiņš, Oļģerts, 766
Lindgrēns, Rune (Lindgren, Rune), 758
Lindgrēns, Torstens (Lindgren, Torsten), 782
Linga, Pērs, Henriks, 789
Linge, Rolfs, 766–767
Liniņš, Osvalds, 752, 758, 785, 794, 804
Līviņš, E., 759
Lobe, Kārlis, 786
Losbergs (Losberg), 750
Lūcis, Roberts, 762
Lūkins, Jānis, 775
Luks, Linards, 778, 785
Lūķis, Igors, 788
Lundins, Eriks (Lundin, Erick), 758, 761
Lūsars, Leonīds, 769
Majore, Ira, 777, 797
Malnača, Vizma, 795
Malnača, Anita(skat. arī Flodina), 759
Malnača, Liene (skat. arī Gustavsone), 759
Malnačs, Francis, 786
Malnačs, Roberts, 758
Mantinieks, Dž., 770
Markšaitis, Henrikas, 770, 773, 796
Markšaitis, Leonardas, 770, 773
Martinelli, Vidars (Martinelli, Vidar), 795
Martinsone (Martinson), 753
Mastiņš, Oļģerts, 754, 802
Mauriņa, Zenta, 746
Mauroja, Ausma (Mauroy), 793
Mazītis, Arnolds (Angl.), 766
Mednis, Aivars, 790
Mednis, Edmars, 766
Melnbārdis, Alberts, 762
Melderis, Aigars, 771, 790, 802
Melderis, Aleksandrs, 771, 793, 802
Merksons, Juris, 790
Metranta (Metrant), 753
Meaka, Diāna, 756, 767, 777, 792, 797
Meciems, Andrejs, 790
Meciems, Miķelis, 747–748, 751, 774, 789–792
Miezis, Oskars, 745–746, 749, 761–764, 766–767, 780–781, 800
Miglinieks, Raimonds, 790
Mikaelsons, Jons (skat. arī Dons (Mikaelson, John)), 783
Mikelsens, Verns (Mikkelsen, Vern), 779
Millere, Daina, 776, 794
Millers, A. (Angl.), 766, 805
Millers, Jānis, 760, 793, 805
Millers, Noldis, 744, 773, 776, 784, 790, 793–794, 806
Mirks, Jānis, 761
Mjartāns, Dainis, 781
Muchks, Jānis, 798
Muchks, Kārlis, 780, 798
Muinieks, Valdis, 778
Muzikants, Evalds, 772–773, 778–779, 790, 794, 798
Neibergs, Vilnis, 766
Neimanis, Andrejs, 781
Neimanis, Viktors, 766
Niedra, Reinhards, Richards, 771
Niklasons, Miķelis (Niklasson, Michael), 788
Nilsons, Oke (Nilsson, Ake), 778
Nilsons, Torstens (Nilsson, Torsten), 745, 778
Nodievs, Vaironis, 770
Norītis, Andris, 762
Norītis, Gunārs, 760
Oļechnoviča, Velta, 759, 784, 800
Oļechnoviča, Zaiga, 806
Oļechnovičs, Staņislavs, 752, 757, 759, 773
Orbe, Ansis, 761, 764, 804
Orbe, Dāns, 785, 791, 794, 807
Orbe, Jans, 783
Orbe, Martins, 785, 794
Osis, A. (Vāc.), 766
Osis, Gunārs, 770, 773, 780, 796
Osis, Laimonis, 770, 773, 796
Ošs, Aivars, 756, 767, 770, 773, 776, 782–783, 790, 793
Ozoliņa, Dzintra, 777
Ozoliņa, Inga, 795
Ozoliņš, Juris, 787
Ozoliņš, Paulis, 762, 764, 766–767, 800, 805
Ozols, Arturs, 762, 766, 771
Ozols, Kārlis, 762–763
Paegle, Kārlis, 746, 756, 759
Pāns, Egīls, 790
Patmalnieks, Antonijs, 794
Pavasaris, Miervaldis, 747, 752, 761–763, 768–769, 772–773, 776–778, 791, 804
Pāvuls, Kārlis, 746
Pinceris, Reds, 781
Plētiens, Jānis, 756, 761–762, 764
Plūme, Roberts, 773
Pole, Vija (skat. arī Freimane), 776
Pole, Zenta, 751, 753, 767, 803
Polis, G., 771
Polis, Paulis, 746
Priedīte, Alfons, 785, 793, 804
Priedītis, Aldonis, 785, 795, 804

Priedītis, Ilgonis, 785, 794–795
Priednieks, Alberts, 752
Puķe, Normunds, 788
Pūliņš, Indri is, 758
Pundiņš, Gunārs, 771
Pundiņš, Voldemārs, 786, 795, 804
Purviņa, Aina, 784, 804
Rage, Gustafs (Ragge, Gustaf), 768
Raits, Gunārs, 757–758, 768–769, 771, 789, 799
Rasa, Roberts, A., 746, 749, 757, 759, 762–763, 766, 769, 772, 775, 777
Rašmanis, Gundars, 775, 780, 798
Raubēns, Rūdolfs, 759
Rauda, Gunārs, 749, 760, 781
Raudvere, Lidija, 760
Reinis, Ernests, 746, 748–749, 756, 759–764, 766, 771, 777, 779–780, 785, 788
Reneslācis, Juris, 744, 747, 750–754, 756, 760, 768–771, 773–776, 778–780, 782, 793–794, 796, 798–799, 802–804
Riekstiņš, Gunārs, 788
Riekstiņš, U., 773
Rīmers (Riimer), 753
Ristamecs, Arvīds, 744, 753–754, 791, 802
Ritums, Ādams, 759
Ritums, Andrejs, 744, 771, 774, 780–781, 789–790, 798
Ritums, Jānis, 747–751, 753–757, 760, 762, 768–769, 773–775, 779–780, 782, 787–790, 793, 796, 798–799, 802–805
Ritums, Jānis, jun., 788–789
Robenieks, Jānis, 760, 772–773, 778, 798
Robenieks, Juris, 760, 772–773, 778, 798
Roka, Sandra, 748–750, 768, 778, 785, 788, 792, 795
Rozenbacha, Mirdza, 795
Rokalne, Maria, 788
Rokalns, Juris, 788
Rudzītis, Jānis, 746, 770, 775, 793, 796
Rullis, Alberts, 757
Rutkis, Reinholds, 746, 760
Salna, Voldemārs, 745, 752, 802
Salnais, Valdemārs, 745, 752, 802
Sandbergs, Raimonds, 758
Saulīte, Arnolds, 754, 768–769, 773
Savā, Freds, 750, 752, 757–759, 769, 775–776, 778, 781, 784–786, 791–793
Sēbers, Valdūrs (Söber, Valdur), 787
Seglenieks, Nikolajs, 746–749
Segliņš, Arnolds, 761
Segliņš, Viesturs, 752, 766
Seveliuss, Bengts (Sevelius, Bengt), 792
Sīkais, Viktors, 790
Silenieks, Viktors, 757, 804
Siliņš, Pēteris, 764, 767, 769
Silniece, Māra, 776–777, 797
Sinka, Imants, 756, 784–785, 804
Sinka, Silvija, 785, 795
Skalde, Alfrēds, 761
Skrapste, Aldis, 771
Skuja, Uldis, 746, 782–783, 785, 794
Skujiņš, Valdemārs (skat. arī Bils, Grandijs (Billy, Grandy), 746, 782–783
Slokenberga, Maira, 794
Slokenbergs, Māris, 794
Smiltniece, Alise (skat. arī Jūrmala), 746, 760, 768, 773–774, 776, 778–780, 785–786, 793, 797–798, 803
Sodums, Dzintars, 746
Soiegels (Soiegel), 753
Splīts, Rolands, 756, 764–765, 768, 783–785, 794, 800, 804
Spriedēja, Elza (skat. arī Burve), 746–747, 750, 767, 771
Sproģis, Gregors, 781
Sprueniece, Staņislava (skat. arī Graudiņa), 746–748, 752, 756, 758–759, 773–774, 776, 783–786, 793–794, 802, 804, 806
Stabiņš, Edvīns, 790
Standzenieks, Pauls, 744, 771, 773, 780
Stendzenieks, Jānis, 771
Stilbs, Pēteris, 794
Stradalovs, Orests, 768, 771, 773, 794
Straubergs, Jānis, 750, 771, 793
Straubergs, Kārlis, 768
Straupenieks, Edgars, 795
Strausmanis, Jēkabs, 760
Strautmanis, Artūrs, 771, 790
Strēlis, Kārlis, 790
Strunke, Alī, 754, 756–757, 764, 767–770, 773, 775–776, 779–783, 789–790, 793, 796, 798, 800, 802–803, 807
Strunke, Benita, 744, 789, 803
Strunke, Egils, 769, 773, 780, 789
Strunke, Laris, 770–771, 773, 780, 796
Strunke, Niklāvs, 746
Sukse, Māra, 777
Suksis, Eduards, 761
Šablovskis, Ādolfs, 764, 786
Šalka, Māra, 795
Šalte, Rasma, 777
Šics, Eriks, 773, 775
Šilovs, R., 762
Širone, Fanija, 759
Šķelte, Ilmārs, 754, 756, 758, 773, 802
Šķiltere, Inese, 776–777
Šmitmans, Juris, 794
Šmits, Voldemārs, 746, 750–751, 753–754, 756–757, 768–769, 773, 775, 779–780, 793–794, 796, 798–799, 802, 804–805
Šnitke, Jānis, 752, 802
Šņore, Pēteris, jun., 764, 793, 805
Štāls, Mārcis, 760
Štolcs, Gesta, 763
Šulcs, Eduards, 754
Šveicers, Alfrēds, 758, 761, 764, 793
Tāls, Michails, 747, 750, 758, 761, 763–764, 766, 771–772, 781, 790–794
Tamsone, Gaida, 786, 793, 795
Tamsons, Žanis, 793, 795
Tegnērs, Torstens (Tegnar, Torsten), 768
Tenese, Vilma, 752, 777, 795, 797
Tepfere, Aldona, 771, 776, 797
Tepfers, Jānis, 771, 781
Tepfers, Ralejs, 744, 770–771, 773, 776, 793, 797
Terina, Anna, 796
Teriņš, Jānis, 762, 768, 770, 772–774, 778–780, 793, 796, 798
Teriņš, Jēkabs, 770, 772–773, 778, 780, 796, 798
Teriņš, Mārtiņš, 744, 771, 774–775, 781–782, 789–791, 793, 808
Teriņš, Pēteris, 771, 781, 789–790
Tērnblūms, Alvins (Törnblom, Alvin), 776
Teteris, Valdis, 744, 746, 749–750, 756, 762, 768, 770–775, 778–783, 786, 789–791, 793, 796, 798–799, 808
Tidrika, Guna, 795
Tidriks, Aris, 771, 793
Tīlmanis, Ilgvars, 758, 785
Tīlmanis, Jānis, 787
Tipsis, Arvīds, 766
Tomans, Tomass (Toman, Toomas), 786–787
Treijs, 761
Treimane, Klitija, 750–753, 801, 805
Tupesis, Jānis, 790
Ūdris, Alfreds, 744–752, 754, 756–764, 766–800, 802, 805–808
Vabulis, Imants, 790
Vaitonis, Povilass (Vaitonis, Povilas), 766
Valdemārs, Kreicbergs, 746–747, 752, 764, 769, 782, 805
Valdmane, Vija, 776–777
Valdmanis, Maigonis, 778, 789–790
Vanags, Aleksandrs, 769, 781, 802
Vanags, Rūdolfs, 754, 763, 802
Vanags, Valdis, 768
Variņš, Kārlis, 766, 783–784, 804
Vasīlis, Voldemārs, 770
Vedegrēns, Diks (Wedegren, Dick), 792
Veidemans, 753
Veidis, J. (Vāc.), 759, 778
Veide, J., 759, 778
Veide, Reinis, 757, 759, 778
Veigurs, Artūrs, 774, 782, 790, 798
Veinberga, Rota (skat. arī Zemgale), 776–777, 788–789, 806
Veinbergs, Kārlis, 772
Verners, Artūrs, 779, 783–785, 794, 804
Vidēns, Bo (Widen, Bo), 776
Vidēns, Stefans (Widen, Steffan), 776
Vidzemniece, Selga, 777
Vieglina, Maria, 758–761, 763–764, 802, 804
Vieglina, Sandra, 759–760
Viegliņš, Elias, 763, 787–788
Viegliņš, Joakims, 787–788
Viegliņš, Miervaldis, 752, 758–761, 763–764, 802, 804
Viegliņš, Vilnis, 760, 764, 802
Vikmanis, Jānis, 786–787, 795
Vīksna, Oto, 761
Vikströms, Brigers (Vikström, Briger), 763
Vilemsons, Imants, 785–786, 794
Vilne, Vija, 746, 760–761, 766, 777, 787, 797
Vilnieks, Voldemārs, 746, 760–761
Vilumsons, Andris, 773
Vinčels, Alfreds, 784
Vīnbergs, Aivars, 791
Vinogradovi (brāļi), 753
Vinovskis, Arvīds, 752, 756
Vins, O., 762, 791
Virsis, Pēteris, 761, 763–764, 768, 771, 775, 778, 786
Vītola, Astra, 760, 785

Vītola, Erna, 760
Vītoliņa, Māra, 774
Vītols, Sigurds, 760, 785
Volkevics, Harijs, 773
Vuciņš, Aleksandrs, 795
Zālamans, Jānis, 750,
771–773, 778–780, 790, 793,
798–799
Zālīte, Inese, 777
Zālītis, Herberts, 761–762,
764, 766–767, 793, 800
Zāmuels, Jānis, 790
Zandbergs, Andrejs, 763, 786,
795
Zankovskis, Ivars, 790
Zariņš, Andris, 771
Zariņš, Jānis, 771, 774, 776,
793
Zariņš, Kārlis, 762, 773
Zariņš, Pēteris, 775
Zebeliņš, Jānis, 769
Zēbergs, Nikolajs, 752
Zeidaks, Aigars, 788
Zeile, Magnuss, 760
Zeltiņš, Paulis, 787
Zembachs, Andris, 761–764,
800, 805
Zembachs, Jānis, 771
Zemdegs, Jānis, 759, 761
Zemgale, Dārta, 776–777
Zemgale, Elizabete, 776–777,
797
Zemgale, Justīne, 774,
776–777, 797, 803
Zemgalis, Elmārs, 762, 767,
777, 797
Zemgals, Krišjānis, 773, 803
Zemzars, Jānis, 763
Zērvēns, Matiss, 771
Zieds, Alfrēds, 751, 754, 759,
789
Ziemelis, Jānis, 771–772
Ziemelis, Modris, 748,
771–773, 782, 787
Ziemelis, Ojārs, 771, 773
Zilvestris, Michaels, 781, 803
Zirnis, Arvīds, 759, 763, 773
Zirnis, Nikolajs, 744, 748,
752, 756–757, 759, 761, 773,
785–786, 793, 795
Zvaigznīte, Arvīds, 785, 804
Zvaigznīte, Laimonis, 775
Zvans, Andris, 789
Zvejnieks, Andrejs, 761, 764,
767, 783, 785, 793, 800, 804
Zvejnieks, Gunārs, 760–761,
793, 803
Zvirbulis, Eduards, 754, 802
Ždanovs, Igors, 765
Žvīgurs, Ivars, 790

PRESE

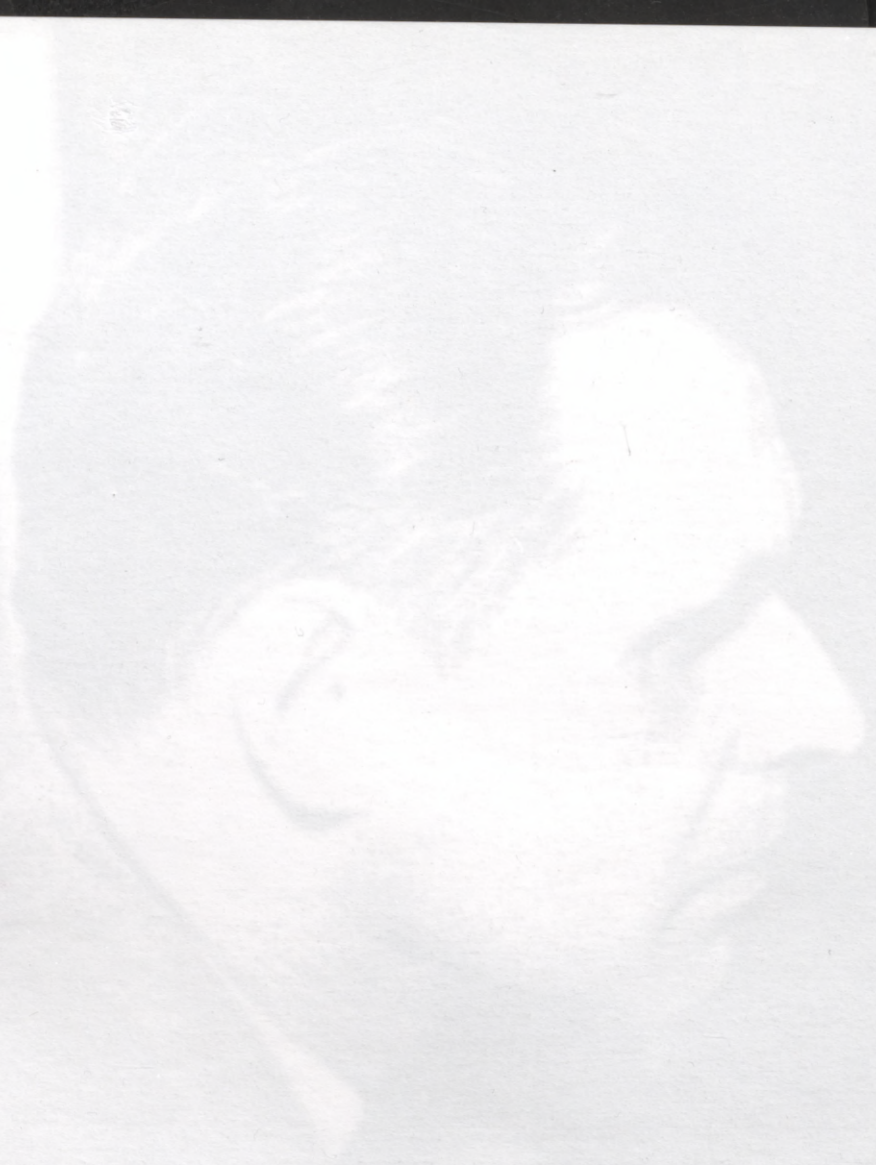

Nodaļas redaktore: Rita Apine
Līdzstrādnieks: Gunārs Bērzzariņš
Papildus informāciju sniedzis: Gunāra Gubiņa archīvs

IEVADS

Otrā pasaules kara ceļi ne visus sporta avīžniekus aizveda uz Vāciju vai Zviedriju. *Sporta Pasaules* līdzstrādnieku Alfrēdu Vinčeli (1920–1975), kas piederēja pie jaunākās paaudzes sporta žurnālistiem, 1944. gadā mobilizēja vācu gaisa spēkos Itālijā. Šajā zemē viņš vadīja savas rotas latviešu žurnālu *Kurzeme*. 1945. gadā pēc gūsta divus gadus pavadīja Ēģiptes saules svelmē – kādā no angļu starptautiskajām gūstekņu nometnēm.

1944. gada Ziemassvētkos (25. decembrī) Lestenes pagastā kaujā krita Jānis Zariņš, kas tik spoži iesāka sporta žurnālista un statistiķa karjēru *Sporta Pasaulē*.

Karš svešumā aizrāva ap 30 par sportu rakstošus vai vēl tikai topošos rakstītājus, kas palika uzticīgi sportam arī tālu no dzimtenes.

Vācijā bēgļu gaitās satikās trīs sporta avīžnieku paaudzes! Vecākā, kuru pārstāvēja latviešu sporta žurnālistikas tēvs Ādolfs Plūms (1893–1978), kas 30. gadu pirmajā pusē laikrakstā *Latvis* izveidoja iespaidīgāko sporta nodaļu latviešu presē, slavenais sporta fotografs Oto Sprūde (1890–1944) un fotografs un filmu operators Eduards Kraucs. Vidējā – populārā laikraksta *Sporta Pasaule* žurnālists Arnolds Šmits (1909–1978), šī laikraksta reportieris, liepājnieks Kārlis Štāmers (1921–?), *Jaunāko Ziņu* Sporta nodaļas līdzstrādnieks, žurnāla *Sports* līdzstrādnieks Hermanis Zaļums (1905–1955), kura lielākā mīlestība saistījās ar tenisu, autosportu, zirgiem un hipodroma dzīvi. Vācijā nonāca bijušais laikraksta *Kurzemes Vārds* redaktors Andrejs Vindavs (?–1947). Viņa sirds piederēja avīžniecībai, mākslai un šacham. Pats gatavoja mākslinieciski izstrādātus latviskus šacha spēļu komplektus un rakstīja vairākos trimdas preses izdevumos. Šeit ieradās arī Vilis Čika (1913–1989), kas sporta žurnālistikai pievērsās 1932. gadā, kad sāka vadīt sporta lappusīti žurnālā *Radio Amatieris* (tiesa gan, pēc pāris gadiem tā darbība apstājās), Harijs Mindenbergs (1907–1975) strādāja laikrakstā *Stadions* un *Rīts*, bet dzimtenē viņa balsi katru vakaru varēja dzirdēt radiofonā, nolasot sporta dzīves aktualitātes. Laikrakstā *Rīts* rakstīja arī Valdemārs Baumanis (1905–1992).

Jaunos un topošos sporta avīžniekus pārstāvēja divi "stāmerieši" – Alfreds Sparinskis (saukts par Sparīgo un Sparagaisu) (1920–?) un Augusts Palameiks, alūksnietis Bernhards Čečins (1926–1986), kādreizējais valmierietis, vieglatlēts un *Sporta Pasaules* līdzstrādnieks Gunārs Gubiņš (1925–1987), rīdzinieks Gunārs Eižens Bērzzariņš (dz. 1925. g.) u. c.

Svešumā devās arī kādreizējais Latvijas meistars daiļslidošanā un Latvijas lielākā laikraksta *Jaunākās Ziņas* līdzstrādnieks, vēlāk sporta nodaļas vadītājs un žurnāla *Laikmets* redaktors Eduards Tūbelis (1890–1976), kas gan svešumā pie avīžnieku darba vairs neatgriezās. Līdzīgi kā tas bija ar *Tēvijas Sarga* Sporta nodaļas redaktoru Voldemāru Jēkabu Dulmani (1908–1989), populāro 30. gadu sporta informātoru un sporta reportāžu vadītāju Latvijas radiofonā, kas vēl 1946. gadā uzņēmās Vācijas britu joslas latviešu laikraksta *Nedēļas Apskats* vadību, allaž atvēlot vietu arī sporta notikumu atbalsīm, un rakstīja arī *Latvju Sportam*. 1949. gadā pēc ierašanās Austrālijā aktivi iesaistījās latviešu sabiedriskajā darbā.

Zviedrija ieguva laikraksta *Sporta Pasaule* izdevēju Nikolaju Seglenieku (1908–1988), sabiedrībā pazīstamo dzejnieku, atdzejotāju un fotografu, ventspilnieku Frici Dziesmu (Frici Forstmani) (dz. 1906. g. Rīgā) un bijušo valmierieti, fotografu-amatieri Arturu Graudiņu (1918–1990).

Sports ienāca ne tikai gūsta nometnēs, bet arī bēgļu DP nometnēs. Pirmajiem sporta preses izdevumiem, pat nelieliem un īslaicīgiem, kā, piemēram, Gēstachtā Saules nometnē bija liela nozīme, jo deva garīgu rosinājumu darboties, spēku nepagurt un pat ļoti grūtos apstākļos aicināja sportot, lai pārvarētu ciešanas, badu un aukstumu. 1945. gadā Ķīlē izdeva nometnes laikrakstu *Nākotnes ceļš*, kurā rakstus par vieglatlētikas sacensībām ievietoja arī J. Daliņš, kas pats kādreiz Valmierā bija laikraksta *Tālavietis* Sporta nodaļas vadītājs.

Kā atcerējās vēlākais *Sporta Apskata* redaktors Gunārs Gubiņš, tad Putlosas nometnē sāka iznākt īpašs, tikai sportam veltīts izdevums *Sporta Vēstnesis*, kas Jāņa Miezīša redakcijā iznāca 11 numuros. Arī pārējie sporta izdevumi gaitas daļēji uzsāka Putlosā vai citā nometnē, bet beidza Zedelhemā. Žurnālā *Ceļa malā* par sportu rakstīja L. Balodis un E. Šteinhards. Līdz beidzot šie sporta mateiāli E. Šteinharda vadībā pamazām pārauga par regulāru pielikumu – *Sporta Dzīve*. Tāda paša nosaukuma pielikumu viņš izveidoja arī izdevumam *Rīta Ziņas*. Savukārt *Sporta Dzīve* tālāk turpināja savu dzīvi pie plašāka apjoma žurnāla *Laika Griežos*.

1946. gadā arī Zviedrijā iznāca nozīmīgs to gadu sporta preses izdevums svešumā – *Sporta Pasaules Magazīna*. Tā izveidotājs un faktiskais finansētājs bija N. Seglenieks. Par izdevumu plašāk stāstīts nodaļā par Zviedrijas latviešu sportu.

LATVJU SPORTS, LIBEKA (VĀCIJA) 1945–1950

Latvju Sports (LS) bija pirmais ietekmīgākais un lielākais izdevums Vācijā tūlīt pēc kara. Pirmais numurs iznāca 1945. gada 5. septembrī. Tā izdevējs un atbildīgais redaktors bija Alfreds Sparinskis, kas amatu mācījās *Sporta Pasaules* redakcijā Rīgā pie Arnolda Šmita.

Nonākot trimdā, A. Sparinskis nekavējoties ķērās pie sporta izdevuma veidošanas, vienlaicīgi publicējot arī daudzus rakstus. Otra ievērojamākā figūra, kas gan ar sporta žurnālistiku sāka nodarboties tikai 1945. gadā, bija Viktors Neimanis. Kaut gan jau 1947. gadā viņu *Latvju Sportā* varēja sastapt arvien retāk, jo darbs Libekas *Latviešu Informācijas biļetena* redakcijā prasīja daudz laika. Techniskā redaktora pienākumus pildīja Alfreds Vinčels, kas *LS* saimei pievienojās tikai ar 82. numuru, jo divus gadus pavadīja gūstekņu nometnē Ēģiptē. Sekretāra un korektora darbu veica Kārlis Štāmers. Visi viņi nāca no *Sporta Pasaules*.

K. Štāmers sniedza sacensību atreferējumus un jau toreiz cītīgi vāca avīžu izgriezumus un veidoja kartotēku par latviešu sportistu gaitām svešumā, tā pamazām liekot pamatu latviešu trimdas sporta archīvam. Laikraksta redakciju veidoja arī Augusts Palameiks, Vadims Neimanis, Bernhards Čečins, Ainis Priedīte, Kārlis Zutis, Vitolds Buņķis.

LS rakstus publicēja Viktors Neimanis, B. Čečins, Zvirbulis, K. Zvejnieks, K. Štāmers, A. Šmits u. c. Jau laikraksta darbības sākumā daudz publicējās pastāvīgais līdzstrādnieks B. Čečins, kas turpināja sava priekšgājēja – statistiķa J. Zariņa darbu.

A. Palameiks pilnībā pārzināja rotātora techniskās iespējas. Izdevuma mākslinieciskо veidolu kopš 1947. gada februāra uzņēmās veidot illustrātors Ainis Priedīte, zīmējot vinjetes, jo rotātora technika liedza veidot fotomontāžas un illustrācijas. Izdevuma noformējums bija glīti veidots.

Šeit savu skatījumu uz sportu un sportistiem zīmējumos ietvēra kādreiz ļoti populārais šaržists Eduards Keišs (dz. 1909. g.), kas jaunības gados spēlēja futbolu, skrēja un soļoja garos gabalus. Jau 1932. gadā sporta sabiedrība iepazinās ar viņa zīmētajiem šaržiem, bet atjautīgi tvertās sporta situācijas varēja redzēt Latvijas laika izdevumos: *Sporta Pasaule*, žurnālos *Starts* un *Fiziskā kultūra un sports*. *LS* gaitas aizsāka arī otrs šarža meistars Harijs Bergs, turpinot Latvijas laikā izveidotās tradīcijas. H. Bergs trimdas pirmajos 10 gados šaržējis ap 8000 cilvēku: valstsvīrus, politiķus, mākslinieku un sportistus. Arī Miervaldis Jurševkis darbojās šajā mākslas žanrā. Taču abi mākslinieki (H. Bergs dzīvoja ASV, bet M. Jurševskis Kanadā) 80. gados vairs savus darbus nepublicēja, atstājot zīmuli un pārdomas par sporta jaukumiem tikai vecmeistara E. Keiša pārziņā, kas dzīvoja Kanadā un kura iemūžinātās latviešu sporta slavenību bildes turpināja publicēt laikraksts *Sporta Apskats* un *Laiks*.

Sporta pielikumā publicējās kādreizējais *Sporta Pasaules* sirds un dvēsele A. Šmits. *Latvju Sporta* 100 numuros tika ievietoti 90 viņa raksti. Līdzstrādnieku statusā darbojās arī V. Čika un

Aleksandrs Celms, H. Mindenbergs, H. Zaļums un V. Dulmanis. Aktīvi rakstīšanā iesaistījās arī sporta darbinieki un sportisti: sporta dzīves vadītājs trimdā Alfreds Bērziņš, viņa vietnieks Valdemārs Baumanis, Kārlis Šleicers, Ansis Mauriņš, Jānis Daliņš, Jānis Dikmanis, Aleksandrs Aizstrauts, Jānis Stendzenieks, Jānis Zebeliņš, Valfrīds Osvalds, Valdis Teteris u. c.

Laikraksts atspoguļoja ne tikai latviešu sporta dzīvi pēckara Vācijā, bet nodibināja arī savu balvu labākajiem vieglatlētiem. 1946. gada vasarā notika *Latvju Sporta* balvas izcīņa. Par tās īpašnieku kļuva šķēpa metējs J. Stendzenieks, kuru viņam pasniedza Libekas sportistu saimes kopīgajā Ziemassvētku eglītē 23. decembrī Egidija zālē. Kokgriezumā veidotajā šķīvī bija attēlots Libekas pilsētas skats – simbols vietai, kur Jānis aizmeta šķēpu 70,99 m. Balvu darināja Mēzenes nometnes darbnīcas vadītājs Lapsa. Svinīgajā sarīkojumā apbalvoja arī citus izcilākos sportistos.

Redakcija sastādīja arī latviešu vieglatlētu labāko sasniegumu sarakstu trimdā. 1945. gadā varēja sarakstu veidot tikai no Vācijā sportojošo atlētu rezultātiem. Bet jau pēc gada jauni rekordi tika sasniegti Austrijā, Zviedrijā, Šveicē un, protams, arī Vācijā. Pārskatus par labākajiem vieglatlētikas sasniegumiem trimdā turpināja veidot arī nākamie sporta izdevumi svešumā.

Latvju Sporta simtais numurs iznāca 1947. gada 30. jūlijā. Kā rakstīja kollēgas no laikraksta *Tēvzeme* illūstrētā nedēļas apskata *Sports*, tas bija "neatlaidības un ideālisma rezultāts". K. Štāmers jubilejas izdevumā publicēja plašu apskatu par latviešu sporta literatūru Latvijā un trimdā. Raksta noslēgumā viņš mudināja visus sporta žurnālistus svešumā "veikt vēstures materiālu kopošanu".

Redakcijas ļaudis centās būt klāt visos lielākajos sporta sarīkojumos. *Latvju Sporta* žurnālisti brauca uz Augsburgu, lai redzētu pirmās lielās baltiešu sacensības svešumā un atspoguļotu Baltijas sporta svētku norisi sporta avīzes speciālizlaidumā, kas tika sagatavots turpat uz vietas. Tiesa gan, ierobežotā skaitā, tāpēc to abonentiem nenosūtīja, bet izplatīja sportistu un viesu vidū.

1947. gada nogalē laikraksts piedzīvoja pārvērtības, pārtopot par mēnešrakstu, kas iznāca katra mēneša 20. datumā. Protams, sporta izdevums kļuva apjomīgāks. Bet jau ar 1948. gada jūniju redakcija nolēma atgriezties vecajās sliedēs un pie lasītājiem nākt katru nedēļas trešdienu. Tā paša gada augustā ārēji laikraksts kļuva plānāks un druka smalkāka. Tas tāpēc, ka tas sāka iznākt iespiestā veidā kādā vācu spiestuvē. Tāpēc nereti iezagās arī pa kādai iespiedkļūdai.

1948. gadā *Latvju Sports* bija vienīgais latviešu sporta izdevums Vācijā. Arī Stokholmā vairs neiznāca N. Seglenieka vadītā *Sporta Pasaules Magazīna*. Tādējādi *Latvju Sports* kļuva par vienīgo izdevumu, kam nu bija jāuzņemas pilnīga atbildība par visu latvju sporta atspoguļošanu trimdā kā Vācijā, tā ārpus tās, nemaz nerunājot par angļu un amerikāņu zonām pašā Vācijā. Redakcijas kollektīvs solīja saviem lasītājiem kļūt apjomīgākam un turpināt latviešu sporta preses labās tradīcijas.

Redakcijas ļaudis ne tikai prata aizrautīgi strādāt visai pieticīgajos apstākļos svešajā zemē, bet centās dzīvi padarīt gaišāku un priecīgāku ar kādu labu izdomu. Tā tika izveidota *Latvju Sporta* futbola vienība sacensībai ar māksliniekiem. Libekas mākslinieku un preses futbola sacīkste notika 1947. gada 2. novembŗa svētdienā Mēzenes nometnes sporta laukumā. Lielās cīņas noslēgumā kādreizējā liepājnieka T. Aldzera balss mikrofonā pavēstīja, ka mākslinieki ar sešiem trāpījumiem preses vārtos piebeiguši *Preses pīles*.

Kad laikraksta izplatība kritās, izdevumu pārņēma LCK Šlēzvigas-Holšteinas apgabala pārstāvis St. Jaunzems. Avīzes darbā iesaistījies arī kādreizējais Rīgas mēnešraksta *Starts* redaktors Gustavs Siliņš, kuru daudzi Latvijas laikā pazina ar pseudonimu – Leopolds Virsis. Atbildīgā redaktora pienākumus pārņēma A. Vinčels, vēlāk K. Štāmers, kas pielika milzu pūles, lai *Latvju Sports* vēl sasniegtu lasītājus, kaut arī bija ļoti aizņemts *Dzirksteles* darbā. Taču kādreizējās pozicijas laikraksts vairs nespēja atgūt...

LAIKRAKSTA *TĒVZEME* PIELIKUMS *SPORTS*, HANAVA (VĀCIJA), 1947–1948

1947. gada 5. aprīlī Hanavā pirmo reizi gaismu ieraudzīja jauns illūstrēts nedēļas sporta apskats – laikraksta *Tēvzeme* pielikums *Sports*, kas bija veltīts fiziskās kultūras, sporta un šacha jautājumiem. Jaunais izdevums ik trešdienas rītu 5000 eksemplāros devās pie lasītājiem dažādās nometnēs un pat tālāk aiz Vācijas robežām. *Sports* un *Latvju Sports* nekonkurēja savā starpā, bet gan papildināja viens otru un veicināja sadarbību. Izdevumu rediģēja kādreizējais vieglatlēts, treneris, sporta redaktors Boļeslavs Semaško (vēlāk mainīja uzvārdu Ādolfs Beķeris (1906–?)). Kara izskaņu ar ASV armiju viņš sagaidīja Vācijā, slavenajā sporta centrā Garmišpartenkirchenā, kur darbojās par instruktoru kādā amerikāņu vingrotavā. Bet vēlāk saņēma atļauju izdot laikrakstu, ko pēc kāda laika apvienoja ar Hanavas *Tēvzemi*. Šinī laikā Ā. Beķeris izveidoja pie *Tēvzemes* populāro sporta pielikumu.

Izdevuma veidošanā piedalījās Paulis Plīsis, Kārlis Ozols, Arnolds Aizstrauts un Imants Mežaraups (1924–1997), tehniskā iekārtojuma darinātājs bija E. Ūdris.

Līdzstrādnieku statusā kā amatieri darbojās daudzi pazīstami sportisti. Viņu vidū arī soļotājs un sabiedriskais darbinieks Vācijā Arvīds Gaujers (dz. 1919. g.) Viņš kā sporta žurnālists apmeklēja olimpiskās spēles (1952, 1960, 1972) un citus sporta sarīkojumus, rakstīja par soļošanu *Sporta Apskatā* un citos latviešu laikrakstos, piedalījās grāmatas *Latvijas sporta vēsture* (1970) tapšanā, palīdzot veidot nodaļu par soļošanas sportu.

1948. gada aprīlī Hanavā par godu mazajai jubilejai – pirmajam apaļajam gadam kopš iznāca *Sports*, notika pirmā latviešu sporta žurnālistu sanāksme emigrācijā, kad angļu zonas avīžnieki satikās ar saviem amata brāļiem no amerikāņu zonas.

Ierasties nevarēja Ā. Plūms un H. Zaļums. Pirmajā apspriedē pulcējās 14 preses un sporta darbinieku. Kopā ar augstāko sporta dzīves vadītāju trimdā A. Bērziņu sanāksmē piedalījās *Sporta* ļaudis: B. Semaško, P. Plīsis, K. Ozols, A. Aizstrauts, J. Zīverts un atbildīgais redaktors L. Bērziņš. *Latviju* pārstāvēja: A. Šmits un H. Mindenbergs, *Latvju Sportu* B. Čečins un A. Vinčels. Klātesošo vidū bija arī amerikāņu zonas sporta vadītājs A. Celms, Austrijas franču zonas DP sporta vadītājs R. Plūme un sporta darbinieks Arvīds Pukinskis, *Tēvzemes* un *Nedēļas Apskata* galvenie redaktori L. Bērziņš un V. Dulmanis.

Sanāksmi ar uzrunu atklāja *Latvju Sporta* un LSFAP priekšsēdis A. Bērziņš.

40. gadu beigās latviešu trimdas presē aizsākās asas diskusijas par fiziskās kultūras un sporta lomu sabiedrībā un jaunatnes audzināšanā un sporta nozīmi trimdas apstākļos. Diskusijā krasi negatīvu noraidījumu sportam pauda prof. P. Starcs, galvenos iebildumus vēršot pret tā dēvēto "rekordu sportu". Domu apmaiņā iesaistījās arī Dr. B. Klāsons no ASV, kas neatkarības gados strādāja Sporta medicīnas un fiziskās audzināšanas kontroles institūtā, piedalījies studentu un sportistu veselības pārbaudēs. Žurnālistu sanāksmē nolēma nepakļauties negatīvajiem sporta vērtējumiem un pat spiedienam, kas tika vērsts pret sportu, lai nepieļautu trimdas latviešu šķelšanos, negatīvi noskaņojot arī latviešu jaunatni pret sportu.

Kā atbildi uz plašo diskusiju pieņēma rezolūciju, kurā žurnālisti emigrācijā nolēma dibināt sporta nozari pie Latvijas Centrālās padomes ar uzdevumu vadīt visu fiziskās kultūras un sporta dzīvi skolās un arī ārpus tām; tāpat rūpēties, lai nodibinātajā trimdas organizāciju apvienībā būtu pārstāvēti arī emigrācijas sportisti. Līdz šim sporta dzīve svešumā bija pakļauta izglītības nozarei, bet tā neizrādīja ne mazāko interesi par sporta dzīves organizēšanu.

Sanāksmē īpaši iztirzāja jautājumu par latviešu sportistu piedalīšanos starptautiskajos sarīkojumos ārzemēs un latviešu sporta propagandēšanu citās zemēs, "politiskā nostāja kopš laika, kad Stokholmā notika *IOC* kongress, krasi mainījusies, tādēļ daudzus darbus nu iespējams atsākt par

jaunu." Avīžnieki apņēmās atjaunot sakarus ar pazīstamiem ārzemju sporta žurnālistiem un darbiniekiem, lai ar viņu starpniecību svešzemju presē propagandētu latviešu sportu. Tāpat nolēma veidot sakarus ar starptautisko basketbola un vieglatlētikas savienību, mēģinot nokārtot arī starptautiskās saistības, jo oficiāli Latvija joprojām bija šo savienību biedre. Piedalīšanos starptautiskos pasākumos varētu censties izkārtot arī ar pasaules *YMCA* starpniecību. Ar nosacījumu: "Ja paši būsim pietiekami uzņēmīgi, tad varētu paveikt darbu, kas šobrīd varbūt šķiet neticams un neiespējams!"

Aplūkoti tika arī sporta terminoloģijas un sporta ētikas (disciplīna, sacensību tiesnešu darba kritika un protesti) jautājumi.

Sanāksmes dalībnieki nolēma arī uzsākt centralizēti vākt materiālus par latviešu sporta dzīvi dzimtenē un trimdā, lai reiz, sākot rakstīt latviešu sporta vēsturi, būtu autentiski materiāli. Atsevišķu sporta žurnālistu un darbinieku kartotēkas un apkopojumi bija palikuši dzimtenē, tādēļ daudz darba bija jāveic no jauna un materiālu vākšana un apzināšana veicama vienīgi kopīgiem spēkiem.

Pēc sanāksmes tās dalībnieki un viesi pulcējās Hanavas JKS uzpostajās telpās, lai svinīgi atzīmētu *Sporta* pirmo darbības gadu. Visus klātesošos un plašo lasītāju saimi iepriecināja ar skaistu avīzes numuru četru lappušu biezumā. Amerikāņu un franču zonas sporta vadītājs A. Celms pasniedza *Sporta* redakcijai *LSFAP* velti – grafiķa Sigismunda Vidberga mākslinieciski darinātu diplomu.

Sporta avīžnieku saime šķīrās ar pārliecību, darīt visu iespējamo Latvijas un latviešu sporta propagandas darbā, apzinoties kopējo uzdevumu: pastāvēt svešā zemē arī ar rakstītā vārda palīdzību.

Tā kā 1948. gada vasarā Londonā vajadzēja notikt pirmajām pēckara olimpiskajām spēlēm, tad trimdas avīžnieki nolēma sagatavot speciālus sporta materiālus, kuri spēļu laikā būtu pieietami ārzemju sporta preses pārstāvjiem. Skatītāju pulkā divas olimpisko spēļu nedēļas Londonā aizvadīja vairāki latviešu žurnālisti un sportisti. Centieni saņemt akreditāciju olimpiskajās spēlēs latviešiem beidzās neveiksmīgi. Jums nav savas valsts – tā skanēja atbilde olimpisko spēļu preses centrā, kad žurnālisti vēlējās saņemt oficiālo sacensību rezultātus. Vilšanos piedzīvoja ne tikai latviešu sportisti, bet arī žurnālisti.

Pēc izmaiņām Dienvidvācijas latviešu laikrakstu darbā vairs neiznāca patstāvīgais laikraksta *Tēvzeme* pielikums *Sports*. Vēlāk, kad *Tēvzeme* apvienojās ar LCK izdoto laikrakstu *Latvija* (1946–1959, Ginsburga), sporta pielikums beidza eksistēt.

Žurnālists A. Šmits kopā ar deviņiem vīriem nodibināja žurnālistu kopu un 1946. gada decembrī uzsāka izdot jaunu latviešu laikrakstu *Latvija* (redaktors Kārlis Rabācs), kas iznāca Ginsburgā divas reizes nedēļā. Jaunā izdevuma sporta nodaļas vadību uzņēmās *Latvju Sporta* un Latviešu Fiziskās audzināšanas pagaidu padomes loceklis V. Šmits. *Latvijā* ievietoti ap 100 viņa rakstu.

Sava neliela sporta nodaļa bija arī Eslingenes *Latviešu Ziņām* (1946–1949), kuru veidoja un vadīja V. Čika. Ar šo 1946. gadu viņš arī atgriezās rakstošo pulkā. Viņš sporta gaitas uzsāka 1. valsts ģimnazijā. Vēlāk spēlēja basketbolu un futbolu (LSB vienību sastāvā) un volejbolu (JKS sastāvā) virslīgā. Kaut arī V. Čika kļuva par diplomētu agronomu, tomēr turpmākajā dzīvē iegūtās zināšanas tā arī neizmantoja. Būdams apdāvināts ar apbrīnojamu atmiņu par visām sporta gaitām un notikumiem, viņš ātri izveidojās par sporta vēsturnieku un neapšaubāmu sporta lietpratēju. 1949. gadā izceļoja uz ASV un sāka rediģēt Ņujorkas *Laika* sporta nodaļu. Vēlāk darbojās arī kā *Sporta Apskata* līdzstrādnieks. No 1955. gada strādāja *Amerikas Balss* latviešu nodaļā par sporta redaktoru.

1952. gadā sāka iznākt illūstrētais mēnešraksts *Laikmets*. Tomēr tikai ar 1953. gadu sāka reāli darboties sporta nodaļa, kuru vadīja Viktors Vītols. Arī *Latvju Žurnālam*, kas sāka iznākt tajā pašā 1952. gadā, bija sporta nodaļa.

ARĪ VIŅI IZKLĪST...

Un tad sākās laiks, kad tūkstošiem latviešu no Vācijas sāka aizceļot uz dažādām pasaules malām un valstīm. 40. gadu otrajā pusē projām posās arī preses ļaudis.

A. Vinčels aizceļotājiem veltīja plašu rakstu *Arī viņi izklīst*: "Tomēr ik dienas bija jāpārvar milzum daudz šķēršļu un grūtību, ziedojot enerģiju un entūziasmu, bez kā pat apmēros mazais laikraksts (*Latvju Sports* – R. A.), kam jānobāl bagātās vācu preses priekšā, nespētu iznākt. Un tas arī – uzticīgā draugu pulciņa nopelns. Izklīst latviešu trimdas sportisti, izklīst nu arī sporta avīžnieki, kas visu laiku centušies uzturēt saites starp aizbraukušajiem un palicējiem."

Latviešu sporta preses prominentākais vīrs A. Šmits atstāja izpostīto Eiropu un cauri saulainajai Itālijai devās uz Austrāliju. Uz Austrāliju devās arī G. Bērzzariņš, Laimons Mangalis un Spodris Klauverts un K. Ozols. L. Mangaļa vietā *Latvijas* sporta nodaļu vadību pārņēma H. Mindenbergs, kas arvien vairāk rakstīja citiem izdevumiem. Uz tālo kontinentu devās arī sporta statistiķis B. Čečins. Viņš konkurēdams un pat ievērojami pārspēdams pazīstamus ārzemju statistiķus, neatlaidīgi lauzās arī citu tautu presē, lai tās slejās stāstītu par latviešiem un latviešu sportu. Viņa rakstus publicēja vietējos vācu izdevumos *Nachrichtenblatt* un *Sport Megaphon*, zviedru *Idrottsbladet* (Stokholma) un norvēģu *Sportsmanden* (Oslo). Pirms izceļošanas viņš bija aktīvākais latviešu sporta žurnālists Vācijā.

Volterdingenā klusas trimdas dienas vadīja latviešu sporta žurnālistikas celmlauzis, vārdu spēles meistars Ā. Plūms. Jau gadiem ilgi viņš atradās nomaļus no sporta preses, tikai pa retam uzrakstīdams pa kādam lietpratīgam rakstiņam. Tāpat no rakstīšanas atteicās H. Zaļums, kas bija pārņēmis Vernera Kanupa mantojumu un pievērsies zirgu sportam. V. Dulmanis, lai gan vēl veidoja nelielo *Nedēļas Apskata* sporta nodaļu, tāpat bija atvadījies no sporta avīžniecības. A. Sparinskis, kas Rīgā parādījās kā spoža komēta un ierakstīja savu vārdu sporta preses vēsturē, nodibināja sporta presi trimdā un palīdzēja svešumā atjaunot latviešu sporta dzīvi, tikpat pēkšņi aizgāja. Ar neatlaidību trimdas sporta presē ienāca V. Neimanis, taču apstākļu spiests izvēlējās citu darbu, lai gan avīžniecība bija viņa lielā kaislība. No preses aizgāja arī A. Vinčels.

1948. gadā Hanavā beidza eksistēt arī *Tēvzemes* pielikums *Sports*. Tas bija beigu punkts kādam lielam darbam, ko uzcēla un vadīja Ā. Beķeris. Viņš kopā ar savu palīgu P. Plīsi palika Hanavā. Ā. Beķeris vēlāk (1957) pārcēlās uz ASV Mičigenas pavalsti pie Detroitas. 1957. gada novembrī Detroitā ar viņa līdzdalību tika sarīkots 5. Latviešu Sporta padomes kongress, kas bija viens no vērienīgākajiem šāda veida pasākumiem trimdas gados.

LATVIEŠU SPORTS, LONDONA (ANGLIJA) 1950, 1951

1950. gada 25. februārī dienas gaismu ieraudzīja jauns sporta izdevums *Latviešu Sports*. Tas bija Latviešu Sporta padomes Lielbritānijā izdevums, bet izdošanu uzņēmās *Daugavas Vanagu* fonda grāmatnīca. Pirmajā numurā laikraksts vēstīja, ka "būs visu svešumā mītošo sporta cilvēku laikraksts. *Latviešu Sports* būtu tiešākā liecība un sasniegumu dokuments mūsu šodienas sportam svešumā!" Redaktora pienākumus veica Uldis Priedītis. Vācijā izdevumu pārstāvēja V. Vītols, Francijā – V. Baumanis, Zviedrijā – A. Graudiņš, Austrālijā – A. Šmits. Sporta laikraksts turpināja savu priekšgājēju tradīcijas – sports svešumā, dzimtenē un pasaulē.

1950. gada janvārī A. Šmits no tālās Austrālijas – Kanberas uzrakstīja cerību pilnas rindas jaunajam sporta izdevumam:

"Lai nu būtu šā vai tā, bet viens ir skaidrs: kas notiek mūsu trimdas sporta dzīvē – pastāvīgi jākomentē. Jātceras vecās sporta slavenības, cienīgi jādod vieta tiem, kas ar saviem sasniegumiem

nupat tikai nāk. Agrāk vai vēlāk, bet reiz atkal tiksim dzimtenē, pār kuŗu skaidri un patiesi plīvos mūsu pašu karogs, un cilvēkiem vairs nevajadzēs pielūgt sirpi un āmuru. Tad – varbūt tas notiks pēc daudz, daudz gadiem – bet tad mums būs arī Latvijas sporta mūzejs. Izcila vieta tajā katrā ziņā piekritīs nodalījumam par mūsu sportistu gaitām trimdā. Šim nodalījumam vajadzēs materiālus par šodien pasaulē izmētātajiem latviešu sporta cilvēkiem. Un tieši tāpēc ar vislielāko prieku jāapsveic LSPL vadības rūpes un entūziasms, lai mēs šodien atkal tiktu pie patriotiska sporta izdevuma, kaut varbūt sākumā ne tik plaša, kā dažs to vēlētos, jo viss lielais izaug no maza pasākumiņa. Negribas šaubīties, ka Anglijas latviešu sporta izdevums būs mūsu sporta saimes vienotāja visos kontinentos. Pasākuma atbalstīšanā nevaram būt kūtri, jo panākumu noteicēji būsim vienīgi paši ar savu aktivitāti. Tas nāk īstā laikā."

Kaut arī izdevuma mūžs nebija ilgs, tikai divi gadi, tomēr tas paguva saliedēt latviešu sporta ļaudis, kas nu pa lielākai daļai bija izklīduši pa visu plašo pasauli. Tā kā LSPT mītne pārcēlās uz Kanadu, tad Londonā beidza darboties *Latviešu Sports*.

TRIMDAS SPORTS/SPORTA APSKATS, TORONTO (KANADA) 1952–1956

Trimdas Sports iznāca 1952. gada 5. jūlijā Kanadā kā Latviešu Sporta apvienība Kanadā (LSAK) nedēļas izdevums. Tā kā jaunais sporta izdevums bija iecerēts izplatīt visu piecu kontinentu valstīs, tad tika izraudzīti šo zemju redaktori, kas kopīgi veidoja laikraksta saturu un garu. Visiem līdzstrādniekiem sagatavoja speciālas kartiņas, kas deva tiesības bez maksas apmeklēt latviešu un arī cittautiešu sporta sarīkojumus.

Izdevuma sākumā redaktora pienākumus līdz pat 53. numuram veica P. Plīsis. Redakcijas kollēģiju vadīja R. Plūme, locekļi V. Teteris un Raimonds Bulte, redaktori – H. Mindenbergs un A. Aizstrauts (ASV), A. Šmits un B. Čečins (Austrālija), A. Mauriņš (Anglija), A. Vinčels (Vācija), A. Graudiņš (Zviedrija), E. Laipenieks (Čīle). Vēlāk kolēģijā darbojās V. Teteris, G. Gubiņš un Arvīds Zaķis.

1953. gada 7. septembrī 3. kongresa laikā LSAK uzaicināja G. Gubiņu pārņemt laikraksta vadību. Tomēr nerēgulāritāte iznākšanā un techniskās grūtības lika veikt zināmas izmaiņas. Tika nolemts ar 1954. gada janvāri izdot laikrakstu divas reizes mēnesī – 10. un 25. datumā. Taču jau septembrī G. Gubiņa vadītais izdevums sāka iznākt katru nedēļu. To iespieda latviešu uzņēmumā *Daina Press Ltd.*, kas atradās nelielās, bet rūpīgi iekārtotās pagraba telpās *King* un *Peter St.* stūrī. G. Gubiņš ar savu vienīgo palīgu, redaktoru, pazīstamo vieglatlētu V. Teteri veica darbu, ko normālos apstākļos darītu vismaz divas vai trīs reizes lielāks "štats". Viņi divatā veica redaktora, reportiera, mašīnrakstītāja, sekretāra, saimniecības vadītāja, korrektora un techniskā redaktora pienākumus.

1954. gadā nedaudz mainījās arī laikraksta titullapa, ievietojot pazīstamo trimdas sporta simbolu – stilizēto diskabola figūru uz zemeslodes fōna ar Latvijas karogu un ozollapu vītnēm, kas ieskauj zemeslodi.

1953. gadā laikraksta redakcija dāvāja trīs balvas – divus tautiskus sudraba gredzenus. Vienu labākā rezultāta (pēc starptautisko daudzcīņu tabulām) uzrādītājam vīriešu konkurencē vieglatlētiem, otru sievietēm (pēc Richarda Dekšenieka tabulām). Trešā balva – sudraba svilpe tika dāvāta Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēm basketbolā.

Visvairāk izdevumu abonēja ASV, Austrālijā un Kanadā. Aktīvo sportistu vidū laikraksts lielāko atsaucību izpelnījās Zviedrijā. Kopumā abonentu skaits lēnām, bet noteikti turpināja augt.

1956. gadā *Trimdas Sports* tika pārdēvēts par *Sporta Apskatu*. Vēl pēc 10 gadiem (1966) laikraksts pārvērtās par mēnešrakstu latviešu sportistiem svešumā un ar maziem pārtraukumiem turpināja iznākt līdz G. Gubiņa nāvei 1987. gadā.

60. gadu sākumā intensīvi publicējās Ā. Beķeris. Viens no čaklākajiem līdzstrādniekiem bija futbola tiesnesis un futbola nozares vadītājs amerikāņu zonā Vācijā, basketbola vienības *Kursa* vadītājs Vācijā, šacha spēles cienītājs A. Pukinskis (dz. 1912. g.). 60. gados Šacha nodaļu vadīja Čikāgas latviešu šacha meistars Jānis Tums. Pamazām izdevums kļuva arvien "amerikāniskāks", jo sporta dzīve Amerikā un Kanadā piedzīvoja lielāku intensitāti, nekā tas bija Eiropā – Vācijā, Anglijā un Zviedrijā. Salīdzinoši maza informācija bija ne tikai par Eiropu, bet arī par Austrāliju. Lielā mērā izdevums kļuva par Ziemeļamerikas latviešu sporta apskatu. 60. gados no sporta avīžniecības aizgāja N. Seglenieks, K. Štāmers, V. Neimanis un H. Mindenbergs.

ŠACHA PASAULE, LINKOLNA, ČIKAGA (ASV) 1954–1973

Šacha Pasaules priekšvēsture saistījās jau ar pirmajiem bēgļu gadiem Vācijā, kad jaunie šachisti G. Bērzzariņš, Valdemārs Zemītis un Kārlis Adamsons nepilnus divus gadus no 1946. gada līdz 1947. gadam (līdz izceļošanai) sākumā Oldenburgā, vēlāk Getingenē veidoja un izdeva latviešu šacha žurnālu *Šacha Pasaule*, ko iespieda Pauls Purkalītis Mērbekā.

Rietumvācijā bija mēģinājums izdot mēnešrakstu *Latvju Šachs*. 1954. gada sākumā iznāca nelielā žurnāla otrais numurs, kuŗu veidoja redaktori: Kārlis Ozols (Austrālija), Augusts Ādlers (Eiropa), Elmārs Zemgalis (Amerika). Izdevējs un techniskais redaktors bija Eriks H. Berkmanis (Vācija). Laimonis Reinholds izveidoja izdevuma noformējumu. Otrais numurs iznāca 300 eksemplāru metienā. Pēc pāris numuriem materiālu trūkuma dēļ tā arī vairāk neiznāca.

Līdzīgs liktenis piemeklēja Zviedrijā dzīvojošā A. Ādlera izdotais žurnāls *Baltiskt schack*. Tā pirmais numurs iznāca 1948. gadā, to skaits bija tikai četri.

Aleksandrs Liepnieks (1908–1973), viens no ievērojamākiem latviešu šacha darbiniekiem trimdā, kas Latvijas neatkarības sākuma gados izauga no Priekules šacha kluba, pārskatā par Amerikas Latviešu šacha apvienības veikumu sniedza interesantu materiālu arī par žurnāla *Šacha Pasaules* tapšanu. Amerikas latviešu šacha žurnāls sāka iznākt 1954. gada septembrī, regulāri vienu reizi mēnesī. Pirmajos gados žurnālu iespieda Artūra Augstuma apgāda Vaidava spiestuvē Linkolnā, bet no 1958. gada to iespieda Alfrēda Kalnāja spiestuvē Čikāgā. Tā abonenti – gan latvieši, gan sveštautieši atradās četros kontinentos – Amerikā, Eiropā, Austrālijā un Āfrikā. Kopš mēnešraksta dibināšanas izdevuma galvenais un atbildīgais redaktors bija A. Liepnieks. Viņam palīdzēja redaktori Jānis Danenfelds-Salna un Arturs Tramdachs. 1955. gadā sāka darboties "austrālieša" L. Mangaļa (kādreizējā žurnāla *Šacha Māksla* veidotājs) vadītā nodaļa *Problēma*. Bet 1959. gadā Leonīda Dreiberga vadībā dzīvi uzsāka otra nozīmīga nodaļa *Korespondences Šachs*.

Kopš 1963. gada par oficiālo žurnāla izdevēja organizāciju kļuva Ziemeļamerikas Latviešu šacha apvienība (ZALŠA, dib. 1957. g.) Čikagā. Apvienības pirmais priekšnieks bija inž. Jānis Tums, bet A. Liepnieks ilgus gadus veica vicepriekšsēža pienākumus. Organizācijas mērķis bija vienot latviešu šacha cienītājus Amerikā, kā arī izdot šacha žurnālu, rīkot latviešu turnīrus, popularizēt šo karalisko spēli latviešu jaunatnes vidū ar mērķi: audzināt un izglītot. Izdevums iznāca reizi mēnesī Nebraskā. Par izdevuma atbildīgo redaktoru palika līdzšinējais – A. Liepnieks, bet grāmatvedības un abonentu lietas pārņēma Gunārs Iesalnieks. Izcilais šachists Edmars Mednis rūpējās par šacha partiju un galotņu analīzēm un godalgojamo partiju izlasēm.

1961. gadā nedaudz mainījās redakcijas sastāvs. A. Liepnieks turpināja vadīt izdevumu, redaktors bija Nikolajs Kampars (Milvoki), kas vadīja speciālo nodaļu *Apkārt zemeslodei*, bet korespondences nodaļu – Leonīds Dreibergs (Saginava, Mičiganas štats). Latviešu korespondences turnīra materiālus sakopoja A. Liepnieks, problēmu nodaļu turpināja vadīt L. Mangalis. Saimnieciskās lie-

tas kārtoja Juris Zvērs, bet mašīnrakstītājas darbu veica Biruta Admine (Nebraskas universitātes ķīm. zin. asistente), kuŗu 1964. gadā nomainīja Ilze Matule, iespieddarbu vadīja A. Kalnājs.

1962. gada decembrī žurnāls piedzīvoja savu 100. numuru. Redaktoru J. Danenfeldu-Salnu un A. Tramdachu nomainīja N. Kampars un J. Zvērs, bet iespiešanu pārņēma Alfreda Kalnāja izdevniecības spiestuve Čikagā. Šajā gadā uzsāka darbu žurnāla starptautiskā nodaļa *Blackmar-Diemer Gambit* angļu valodā, kuŗu vadīja N. Kampars, un tās apjoms pieauga līdz astoņām lappusēm katru otro mēnesi.

1963. gadā redakcijas sastāvā iekļāvās ZALŠA valdes sekretārs Eriks Gūtmanis un E. Mednis. Saimnieciskās un finansu lietas kārtoja G. Iesalnieks, bet ar 1966. gadu – Viktors Ikaunieks.

Nozīmīgs pavērsiens notika 1968. gada vasarā, kad redakcijas darbā iesaistījās A. Kalnājs. Jūlijā viena ceturtā daļa žurnāla numura tika iespiesta angļu valodā, kuŗai deva nosaukumu *Latvian Gambit*. Šo nodaļu Sietlā vadīja latviešu šacha meistars prof. E. Zemgalis. Nodaļā tika apskatīts un analizēts izcilā latviešu šacha meistara Kārļa Bētiņa (1867–1942) atklātais īpatnējais spēles veids šacha atklātnē – latviešu gambīts. Šādu nodaļu žurnālā izdevās izveidot, ne vien pateicoties E. Zemgaļa uzņēmībai, bet arī latviešu šacha entūziasta un organizātora Pāvela Atara pūlēm un tālredzībai. Kādreizējam Latvijas meistaram grieķu-romiešu cīņā smagajā svarā, kuŗu trimdas ceļi aizveda uz Venecuēlu, 1967. gadā izdevās sarīkot starptautisku Latviešu gambīta korespondences šacha turnīru, kas arī vēlākajos gados vērtās plašumā un turpināja augt Ojāra Puriņa vadībā.. Otrs pavērsiens žurnāla izaugsmē bija nodaļas *Latviešu gambīts* materiālu publicēšana angļu valodā. Šo darbu vadīt uzņēmās Rietumvācijas šachists Gerhardts Gunderams kopā ar E. Zemgali. *Šacha Pasaules* izdevums bija iecienīts ne tikai latviešu vidū, bet arī cittautieši labprāt smēlās informāciju no žurnāla publikācijām un partiju atreferējumiem.

LAIKRAKSTA *AUSTRĀLIJAS LATVIETIS* SPORTA NODAĻA KOPŠ 1949, MELBURNA (AUSTRĀLIJA)

1999. gadā līdz ar Emīla Dēliņa Melburnā izdoto laikrakstu *Austrālijas Latvietis* uz 50 darba gadiem atskatījās arī sporta nodaļa, kas atrada vietu jau pašā pirmajā laikraksta numurā 1949. gada maijā.

Austrālijas Latvietim laimējās, jo viens no Latvijas erudītākajiem sporta žurnālistiem – Arnolds Šmits, savā laikā gan *Sporta Pasaules*, gan žurnāla *Sports* redaktors, par savu mītnes zemi izvēlējās Austrāliju. Pēc iebraukšanas Batērstas nometnē (jau no turienes viņš vadīja sporta nodaļu), Šmits ilgākus gadus pavadīja Kanbērā un Balaratā, bet 1955. gada otrajā pusē pārcēlās uz Melburnu. *Austrālijas Latvietī* viņa spalva pildīja arī citas slejas, ne vien sporta. Spalva šoreiz nav domāta tikai pārnestā nozīmē, jo Šmits nekad nesadraudzējās ar rakstāmmašīnu, bet savu materiālu iesniedza rokrakstā, arī gatavojot, kopā ar kollēgu Vili Čiku, četras jaukas grāmatas par latviešu sportu *Sporta Latvija*, *Sporta smaids*, *Zelts, sudrabs, bronza* un *Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes*.

Šī nebija vienīgā Šmita loma Austrālijas latviešu sporta vēsturē. Eiropu atstājot, toreizējais Latviešu Sporta padomes trimdā vadītājs A. Celms bija lūdzis uzņemties Austrālijā ieceļojušo sportistu apzināšanu. Tā Šmits kļuva par mūsu pagaidu sporta vadītāju. 1949. gada 3. aprīlī viņš Batērstas nometnē sasauca latviešu sportistu un sporta darbinieku sanāksmi Sapulces dalībnieki vienojās, ka galvenie uzdevumi ir sportistu apzināšana, kartotēkas iekārtošana un informācijas nodošana Šmitam. Sportistiem jāiesaistās austrāliešu klubos, bet, kur iespējams, jādibina pašu latviešu sporta kotas.

Sapulce izraudzīja pārstāvjus toreizējos latviešu apmetņu centros: Adelaidē, Melburnā, Sidnejā. Vēlāk Šmits, pārcēlies uz Kanberu, izraudzīja pārstāvi arī Bonegillas nometnē, Grētas nometnē un

Pertā; kā arī sporta nozaru vadītājus: basketbolā un volejbolā, futbolā, vieglatlētikā, tenisā, boksā, galda tenisā, slēpošanā un šachā.

1949. gada beigās Šmits ar AL sporta nodaļas starpniecību ziņoja, ka pirmais uzdevums – sportistu apzināšana – ir daudzmaz paveikta un aicināja dibināt pašu latviešu kopas, izvēloties tām latviskus nosaukumus. Pēc kopu nodibināšanas nākamie soļi būtu savstarpēju sacensību rīkošana un sporta vadības vēlēšanas.

1949. gada AL varēja lasīt, ka Melburnā basketbolu spēlē vienība *Rīga* kā *YMCA II* (vēlāk vienība pārtapa par kopu) un P. Bumbērs jau ierindots pavalsts izlasē. Latvieši bija izveidojuši vienības arī Sidnejā, Pertā, Bartērstas un Grētas nometnē, bet Adelaidē *YMCA* pirmajā sastāvā gandrīz visi spēlētāji bija latvieši. Futbola vienību sastādīja Grētā, atsevišķi futbolisti spēlēja Brisbenā, Kanberā, Melburnā. Sidnejā rosīgi bija vieglatlēti. Tenisisti spēlēja Batērstā, piedalījās austrāliešu sacīkstēs Kanberā, galda tenisisti Adelaidē. Batērstā un Grētā notika jauniešu fiziskās audzināšanas apmācības. Drošinieki izmēģināja roku tādās Latvijā nepazīstamās spēlēs kā austrāliešu paveida futbolā (Pertā) un lauku hokejā (Kanberā). Savu spēku parādīja šachisti Adelaidē, Hobartā, Melburnā, Sidnejā. Bija pārstāvji pat slēpošanā un ledus hokejā.

Kad Batērstas nometnē no Eiropas ieradās Latvijas Fiziskās audzināšanas institūta absolvents, enerģiskais Jānis Riņģis, Šmits savas funkcijas nodeva viņam. 1950. gadā jau dibinājās pirmās kopas Adelaidē, Batērstā, Brisbenā, Hobartā, Melburnā, Pertā, Sidnejā; vēlāk tās apvienojās Austrālijas latviešu sporta apvienībā (vēlāk pārvaldē). 1952. gada 2. Kultūras dienu laikā Melburnā risinājās pirmās Austrālijas latviešu meistarsacīkstes. Mūsu sporta dzīvē bija nostādīta uz stabiliem pamatiem. Tās rosību visos Austrālijas stūros atspoguļoja *Austrālijas Latvieša* Sporta nodaļa. Jāatzīst, gan tikai tad, ja attiecīgajā vietā atradās kāds apzinīgs ziņotājs. Laikraksts vēstīja par sporta dzīvi 18 kopās, tuvu 1000 reģistrētiem sportistiem, 300 dalībniekiem meistarsacīkstēs, par Austrālijas latviešiem olimpiskajās spēlēs, pasaules rekordistiem Konradiem, Jāni un Ilzi, par latviešu sportistiem citās trimdas zemēs un sporta dzīvi okupētajā Latvijā.

1976. gada beigās Arnolds Šmits nolika savu spalvu un atvadījās no nodaļas redaktora posteņa pēc turpat 28 gadus ilga un ražīga darba. Stafetes kociņu pārņema G. Bērzzariņš, kas sakrita ar viņa pāriešanu darbā uz Melburnu līdz pat 1988. gadam.

Pirmos soļus sporta avīzniecībā G. Bērzzariņš uzsāka dzimtenē vācu laikā laikrakstā *Deutsche Zeitung im Osten*, kurā iespieda pirmās reportāžas par LDzB šachistu spēlēm, kurās pats piedalījās. Vācu laikā G. Bērzzariņš kļuva par 1943./1944. gada Rīgas jaunatnes meistaru šachā. Tāpat pēdējos Latvijas brīvvalsts gados spēlēja basketbolu.

Vēlāk labprāt parakstīja savus rakstus ar *GEB*. Viņš vienmēr centās būt klāt ikvienā ievērojamākā sporta sarīkojumā gan Austrālijā, gan pasaulē un Eiropā, tāpat savā dzimtenē pēc neatkarības atgūšanas. Bez tam bija klāt gandrīz visās liela mēroga sacensībās, kurās piedalījās Austrālijas latviešu sportisti, arī TTT basketbola meistarkomandas spēlēs Eiropas kausa izcīņā un spēles par Ronketi kausu (1981–1987). Ilgus gadus viņš atbalstīja vienīgo latviešu sporta izdevumu brīvajā pasaulē – *Sporta Apskatu* ar rakstiem par Austrālijas latviešu sportu. G. Bērzzariņš no 1952. gada līdz 1964. gadam rēgulāri rakstīja par basketbolu Adelaides rīta laikrakstā *The Advertiser*, pirms tam dažus gadus arī par šachu un īsāku laiku vadīja šacha nodaļu nedēļas nogales laikrakstā *The Sunday Advertiser*. Pēc viņa šacha aprakstīšanu Adelaides laikrakstos pārņēma L. Mangalis.

Darba kārtībā nāca tādi tēmati kā kontroversiālās olimpiskās spēles Maskavā 1980. gadā, padomiešu boikotētās spēles Losandželosā 1984. gadā. Trīs olimpiskajās spēlēs pēc kārtas nodaļa saņēma G. Bērzzariņa tiešos ziņojumus no Soulas, Barselonas, Atlantas un citiem lieliem sarīkojumiem gan Austrālijā, gan aizjūrā. Soulas olimpiskajās spēlēs (1988) viņš bija pirmais brīvās latviešu preses pārstāvis pēc 53 gadiem (kopš 1936. gada), kuram tika piešķirta pilna akreditācija, par ko gādāja Austrālijas Olimpiskā komiteja. Būdams *Austrālijas Latvietis* līdzstrādnieks, viņš sniedza reportāžas un savus iespaidus par olimpiskajām spēlēm Minchenē (1972) Monreālā (1976), Sou-

lā (1988), Barselonā (1992), bija liecinieks cīņām Atlantā (1998) un otrajām olimpiskajām spēlēm viņa mītnes zemē jaunā gadu tūkstoša ieskaņā 2000. gadā Sidnejā.

Sporta nodaļa atainoja visas brīvās pasaules latviešu sporta dzīves uzplaukums, gatavojoties 1. globālajām meistarsacīkstēm Mičigenā 1985. gadā, kam pēc četriem gadiem sekoja otras – pašu Sidnejā un sporta dzīvi atmodas laikā Latvijā un pirmo tiešo sadarbību ar Latvijas sportistiem – ALSP organizēto Rīgas VEF basketbolistu turneju Austrālijā un Austrālijas, ASV, Kanadas, Anglijas, Vācijas un Zviedrijas sportistu viesošanos nākamajā gadā Olimpiskās nedēļas sarīkojumos Rīgā.

1967. gadā G. Bērzzariņš par darbu latviešu sportā tika apbalvots ar LSPBP Lielo nozīmi un 1987. gadā saņēma PBLA Krišjāņa Barona prēmiju par īpašiem sasniegumiem sporta žurnālistikā.

Paradoksālā kārtā Latvijas neatkarības atgūšana nozīmēja, ka zuda viens no latviešu trimdas sporta mērķiem – atgādināt mītnes zemēs par latviešu tautas apspiestību tās dzimtenē. Latvijā rīkotās Trīszvaigžņu spēles apstādināja Globālo spēļu ciklu.

Austrālijas latviešu sporta dzīve pēc 50 trimdas gadiem nav vairs tik plaša kā tās ziedu laikos, tādēļ sporta nodaļā aizvien vairāk vietas ierāda sporta notikumiem Latvijā.

Sporta žurnālistikā īpaša vieta pieder arī B. Čečinam, kas lielu dzīves daļu aizvadīja Austrālijā. Pēc iecelošanas publicēja rakstus Vācijas populārajā vieglatlētikas žurnālā *Leichtathletik* par Austrālijas vieglatlētikas dzīvi. 50. gadu sākumā pats aktīvi nodarbojās ar šķēpa mešanu.

Vieglatlētikā B.Čečins bija tik lietpratīgs, ka turpat 25 gadus deva rakstus Pertas lielākajai avīzei *The West Australian* un kļuva pat par Austrālijas līdzstrādnieku populārajā amerikāņu izdevumā *Track and Field News*. Pertā viņš darbojās arī *ABC* radio raidījumos, katru sestdienu piedaloties astoņu minūšu garā programmā. Viņa statistiskie apcerējumi parādījās 12 sporta izdevumos Vācijā, Francijā, Zviedrijā, Japānā, ASV un citās zemēs. 1956. gada olimpisko spēļu laikā Melburnā sniedza savus komentārus *ABC* raidījumos un palīdzēja ārzemju žurnālistiem ārzemnieku uzvārdu pareizu izrunu. Darbojās Vieglatlētikas sporta statistiķu apvienībā, arī šīs organizācijas gada grāmatas sastādīšanā. Savu ap 13 000 eksemplāru lielo bibliotēku – grāmatas un žurnālus novēlēja Rietumaustrālijas sporta institūtam. Rietumaustrālijas Sporta savienība viņam neilgi pirms nāves pasniedza atzinības rakstu par nopelniem vieglatlētikā.

LAIKRAKSTA *LAIKS* SPORTA NODAĻA KOPŠ 1950, ŅUJORKA (ASV)

Ņujorkas laikraksts *Laiks* jau no 1950. gada izveidoja īpašu sporta nodaļu. Sporta nodaļu jau no paša sākuma vadīja Vilis Čika, un tā visā pilnībā apmierināja ASV dzīvojošo sportistu vajadzības. Tas varēja būt par iemeslu arī tam, ka nekad neizdevās nostiprināt pietiekami lielu abonentu skaitu Kanadā izdotajam *Trimdas sportam/Sporta Apskatam*. No 1989. gada sporta nodaļu vadīja Ilmārs Dumpis.

Jau ar pirmajiem soļiem bija nepieciešams piesaistīt vietējos sporta darbiniekus un sportistus žurnālistikai, jo *Laikam* nebija iespējams nodrošināt profesionālus žurnālistus visās Amerikas pilsētās, kur sportoja latvieši. Pirmajos gados vēl varēja paļauties uz vecajiem spēkiem, bet tādu nebija daudz, ieskaitot Vili Čiku, Hariju Mindenbergu, Gunāru Griezi un Ēriku Gūtmani.

Drīz vien par galvenajiem rakstītājiem kļuva Valdemārs Baumanis, Jānis Zebeliņš, Žanis Zentiņš (Kanada), Jānis Pamiljēns, Gunārs Grieze, Ilmārs Dumpis, Gunārs Grīslītis, Ivars Veldre un Kazimirs Upenieks. Vēlākajos gados daudz rakstu *Laiks* saņēma arī no Gunāra Bērzzariņa (Austrālija), Olģerta Kurciga (Kanada), Leo Švarca, Jāņa Ērgļa, sen. un pēdējā laikā arī no Latvijas žurnālistiem V. Paegles, Z. Mežavilka, I. Brokānes, T. Pētersona un Artura Vaidera.

Rakstus par savām nozarēm iesniedza arī daudz citu personu, kaut gan visus vārdus nevaram identificēt, jo lietoti tikai iniciāļi, bet to starpā atrodam U. Bulliti, A. Dzilnu (Kanada), A. Gaujeru

(Vācija), J. Ģigu, U. Inveisu, A. Kandroviču, V. Kārklu, I. Krastu, F. Krūmiņu, L. Lūsaru, J. Ladusānu, A. Legzdiņu, V. Lanku, A. Ludriksonu (Vācija), G. Merzu (Georgu Meržejevski), E. Oliņu, G. Plūmi, J. Robiņu, K. Šleiceru, A. Štrālu, J. Tēraudu, V. Teteri (Kanada), L. Vedēju, A. Zaļinski, J. Zaķi, A. Zaķi (Kanada), A. Zaubi un K. Zvejnieku.

Ja sākumā *Laika* sporta nodaļa kalpoja tikai latviešu sportistu saimei ASV, tad vēlāk arvien vairāk sāka parādīties raksti no Austrālijas, Eiropas un Kanadas. Beidzot ar Latvijas neatkarības atgūšanu Baltijas valstis atjaunoja savu līdzdalību starptautiskajās sacensībās un olimpiskajās spēlēs, un arī tas plaši atspoguļojās *Laika* sporta nodaļā.

TRIMDAS AVĪŽNIECĪBAS "PĒDĒJAIS MOHIKĀNIS" *MŪSU SPORTS* 1988–1996

Rosīgais sportists un sporta ziņu krājējs no Milvokiem (ASV) Ivars Veldre kopā ar statistiķi Gundāru Grīslīti 1988. gadā atsāka izdot kādreiz uzsākto vieglatlētikas izdevumu *Latvju vieglatlēts*, kas bija veidots kā gadskārtējs dokumentācijas izdevums latviešu vieglatlētikas statistiķiem un interesentiem, bet nu jau ar citu nosaukumu *Mūsu Sports*. Mēnešraksts sniedza vispusīgu sporta informāciju gan par latviešu, gan starptautiskiem vieglatlētikas rezultātiem un sasniegumiem. Tāpat ievietoja sacensību rezultātus un aprakstus par dažādiem sporta veidiem. Divās valodās publicētā informācija tika papildināta ar fotouzņēmumiem. Pavisam līdz 1996. gadam (gadā, kad izdevums beidza eksistēt) lasītāji saņēma 26 numurus. Izdevums tapa ar divu latviešu sporta vīru entūziasmu un personīgiem līdzekļiem. Kādreiz populārais vieglatlēts un sporta darbinieks V. Teteris, kas pats sekmīgi darbojās sporta avīžniecībā (laikrakstā *Trimdas Sports* un kā sporta nodaļas vadītājs *Latvija Amerikā*) un kam nebija sveša un vienaldzīga rakstītā vārda vērtība, rakstīja: "Šī avīze bija mūsu pēdējais mohikānis, kam vismaz kādreizējā brīvā pasaulē un tagadējās ārzemēs, līdzīgu vairs neredzēsim..." Izdevuma veidotāju nelielais kolektīvs Monika Veldre, Eriks Veldre, Gundārs Grīslītis un Ivars Veldre savas darbības atvada rindās rakstīja: "Ar pēdējiem *Mūsu Sporta* izdevumiem esam sakārtojuši, šķiet, vispilnīgāko sporta preses krātuvi trimdā, tāpēc arī bez šaubīšanās, spējam šo sakārtojumu apzīmēt kā *Trimdas preses sporta nodaļas mūzeju*."

SPORTA GRĀMATNIECĪBA

Dzimtenē palika daudzas nepiepildītas ieceres: K. Štāmera un A. Vinčela kopīgi rakstītā grāmata par 250 labākajiem sportistiem *Lauriem rotātie sportisti*, mainoties abām okupācijas varām Rīgā, laikam gājusi bojā.

Vācu laikā pie darba *Olimpisko spēļu vēsture* strādāja vēl gluži jaunais Rolands Kalniņš, kas palika Latvijā. Arī Arvīds Krastiņš, kas tāpat palika dzimtenē, veidoja apcerējumu par visu laiku labākajiem vieglatlētiem ar bagātīgu skaitļu materiālu. Pēdējos gados dzimtenē Ā. Plūms kopā ar J. Zariņu jau bija aizsākuši rakstīt Latvijas sporta vēsturi.

Augstlēcēja M. Timma rakstīja sporta stāstus. Alfreds Ūdris izdeva viņas tulkoto brošūru *Jautrais un nopietnais sports*. B. Čečins materiālus par latviešu ātrslidošanas vēsturi ar statistikas datiem klusībā vāca un sakopoja jau Alūksnē. Tomēr bagātīgie materiāli palika dzimtenē.

Arī kādreizējo sporta biedrības *Amatieris* futbolistu un žurnālistu A. Vinčeli piemeklēja līdzīgs liktenis. Viņš rakstīja *Sporta Pasaulē* ne tikai sporta rakstus, bet ar pseudonimu Jānis Venta publicēja piecus stāstus. A. Ūdra apgādā tulkoja vairākas grāmatas par sportu: romānu *Lielā vienība* un kopā ar brāli Oto paveica Hermaņa E. Cīglera sporta romānu *Dīters Štaufs*, kas tika publicēts *Spor-*

ta Pasaulē un vēlāk izdots atsevišķā grāmatā (1944). Autors publicējās ar pseudonimiem: Jānis Venta, Zigurds Zaigums, Alvils Vitrups u. c. Latvijā pabeidza kārtot sporta stāstu krājumu ar mākslinieka H. Norīša līdzdalību. Taču arī tas trimdā nenonāca. Gūsta laikā Ēģiptē A. Vinčels aizsāka romānu par sieviešu basketbolu *Zilais brīnums*. Darbs tā arī palicis Āfrikas kontinentā.

A. Sparinskis, kas savas avīžnieka gaitas uzsāka 14 gadu vecumā un vēlāk *Sporta Pasaulē* ienāca ar futbola sacīkšu reportāžām, 1943./1944. gadā strādāja pie romāna par provinces futbolistu gaitām *Kad migla gaist*. Darbu viņš nepabeidza un tas gāja zudumā. 1946. gadā *Latvju Sportā* publicēja divus stāstus *Cīņa* un *Futbola akordi*.

Tā dzimtenē daudziem par sportu rakstošiem cilvēkiem līdz ar pazaudētajām mājām zudībā aizgāja paveikts darbs un ieceres.

Šacha spēle bija tā, kuŗai pirmai trimdā tika veltīta uzmanība un arī par to sagatavots pirmais izdevums. Šachisti Elmārs Zemgalis un Valentīns Bērzzariņš (Gunāra Bērzzariņa brālis) Zedelhemas karagūstekņu nometnē (Beļģijā) sakopoja, apstrādāja un 1946. gada februārī izdeva bijušo latviešu kaŗavīru gūsta laikā 1945. gada vasarā, rudenī un ziemā Lundenē, Putlosā, Neiengammē, Briselē un Zedelhemā spēlēto partiju izlasi *Šachs aiz dzeloņdrātīm*.

Arī nākamie izdevumi bija veltīti šim cēlajam sportam. Redaktora L. Endzelīna vadībā A. Purmaļa sakopojumā V. Kaminska apgāds *Dzintarzeme* Eslingenē izdeva *Modernā meistaru prakse* (1947), tāpat Hansa Kmocha darbu *Aizstāvēšanās māksla* (1947).

Bēgļu gaitās Vācijā trimdinieki pamazām centās aizpildīt robu sporta literātūrā. 1946. gada vasarā *UNRRA* 801. vienības sporta daļa izdeva *Sporta spēļu laukuma nodarbību programmu*, kas veltīts masu sporta organizācijai un vadīšanai. Kopā ar V. Baumani to veidoja sporta instruktori J. Miezītis, Alfreds Hermanovskis un Alberts Priednieks.

Ādolfa Mīlberga tulkojumā iznāca *Galda tenisa spēles noteikumi*. 1947. gada aprīlī Hanavā laikraksta *Tēvzeme* apgāds izdeva *Basketbola spēles noteikumus*. Šie izdevumi bija neliela apjoma darbi, kas pārsvarā tika veltīti sporta spēlēm kā palīglīdzekļi vienas vai otras spēles praktiskai apgūšanai.

Kādreizējais Latvijas boksa meistars spalvas svarā (1942–1944) Jānis Klusovs aprakstīja sava drauga un cīņu biedra, pieckārtīgā Latvijas meistara Kontantīna Trēgera vienu no viņa cīņām *Konstantīna Trēgera 200. cīņa*.

1947. gadā Dienvidvācijā tapa neliels atmiņu sakopojums *Meistari runā...* Populāri latviešu vieglatlēti Jānis Stendzenieks, Valfrīds Osvalds, Aleksandrs Liepnieks, Valdis Teteris, Jānis Ratass, Reinholds Niedra u. c. kopā ar futbolistiem Eduardu Freimani, Jāni Bebri, Pēteri Lauku, Kārli Ārenu, Eriku Koņecki u. c. stāstīja par savu ceļa sākumu sportā vai futbola bumbas īpašo pievilkšanas spēku.

Pirmā plašākā sporta grāmata emigrācijā iznāca 1948. gada pavasarī, kad Libekas JKS izdeva *Sporta gada grāmata 1948*. Par izdevuma mākslinieciskо veidojumu parūpējās Juris Soikāns. Kaut arī izdevums iznāca ar trīs mēnešu nokavēšanos (to paredzēja izdot pašā gada sākumā), jo Libekas vienīgā spiestuve ar latviešu burtu salikumu bija ļoti noslogota, tomēr tā aizsāka nozīmīgu darbu – parallēli sporta preses izdevumiem iespiest sporta grāmatas. Šajā grāmatā tika ievietoti A. Bērziņa, J. Dikmaņa, R. Mužika, A. Šmita, Ā. Beķera (B. Semaško), A. Aizstrauta, K. Šleicera u. c. raksti, kā arī M. Timmas literārais darbs – stāsts *Sacīkstes* un Jāņa Ventas (A. Vinčela) stāsta fragments *Regate*. Materiālu papildināja arī B. Čečina sagatavotie pasaules, Eiropas, Latvijas un trimdas rekordu saraksti vieglatlētikā, ātslidošanā, svarcelšanā, peldēšanā. Izdevums illūstrēts ar fotouzņēmumiem un H. Berga karikatūrām.

LIELĀ RAKSTOŠĀ TRIJOTNE ARNOLDS ŠMITS, VILIS ČIKA UN GUNĀRS GUBIŅŠ

Pēc Otrā pasaules kara Latvijas sporta archīvi atradās aiz trejdeviņām atslēgām. Pieminēt vai rakstīt par Latvijas valsti un sportu bija noliegts. Taču slepus pāri robežai dzimtenē nonāca arī pa kādai sporta grāmatai, kuŗu autori bija Vilis Čika, Gunārs Gubiņš un Arnolds Šmits. Viņi arī bija trīs "lielie vaļi" brīvajā pasaulē (tā viņus nodēvēja žurnālists G. Bērzzariņš), uz kuŗu mugurām balstījās visa sporta vēstures saglabāšana un dokumentēšana grāmatās. Gaŗie okupācijas gadi Latvijā draudēja nogremdēt nebūtībā visu iepriekšējo paaudžu paveikto.

Uz dzimteni no tāluma pārvestas A. Šmita, V. Čikas un G. Gubiņa dažādu svešumā pavadīto gadu sarakste, kad kopā tika rakstītas grāmatas par sportu. Tā nu iznācis, ka viņu mantojumu – sarakstītās grāmatas tagad izmanto jau cita latviešu paaudze, kas interesējas vai profesionāli nodarbojas ar sporta vēsturi. Ne velti visu sporta grāmatu vidū goda vietu ieņem V. Čikas un G. Gubiņa sarakstītā un ALA *FASB* atbalstītā un *Ziemeļblāzmas* apgādā Vesterosā (Zviedrija) sagatavotā un 1970. gadā izdotā grāmata *Latvijas sporta vēsture*. Tās tapšana aizsākās jau 50. gadu sākumā, kad 1955. gadā V. Teteris un G. Gubiņš vērsās pie latviešiem brīvajā pasaulē ar kopīgu aicinājumu ķerties klāt pie sporta vēstures rakstīšanas: "Ir pienācis pēdējais laiks, lai varētu sakārtot un rakstiskā veidā atstāt mūsu jaunatnei liecības par mūsu sporta sasniegumiem, panākumiem un personām, kas tos veikuši, no Latvijas sporta pirmajām līdz pat pēdējām dienām." Jo, kā ievadā minēts, Latvijā jau bija paveikts samērā liels darbs.

A. Vinčels no Vācijas 1955. gada 3. oktōbrī rakstīja: "Priecājamies, ka redakcijas kollēģijā lasāms arī Ādolfa Plūma vārds, jo viņš, liekas, uzskatāms par kompetentāko mūsu sporta vēstures jautājumā, jo līdzīgu darbu ar Jāni Zariņu paveica jau Rīgā vācu okupācijas pēdējos gados."

Darbs bija neparasti sarežģīts, apjomīgs, jo daudzu faktu un notikumu restaurācijai pietrūka dokumentu un citu izziņas avotu. Lūk, izraksts no Ā. Plūma vēstules V. Čikam Vankuverā 1968. gada 5. aprīlī: "Jā, man bija līdz (trimdā – R. A.) statistikas krājums, arī tādi dati, kas būtu Tev noderējuši īsten tieši tagad. Tik nu ir tā, ka viss tas, kas man bija, ir izbijis! Sadega. Tā uguns nelaime mani piemeklēja 1961. gadā. Viss tas, kas būtu Tev noderējis, pārpelnojās, izplēnēja. Atceros, tas bija 18. aprīļa naktī. Kuŗā gadā tas notika, to gan man tagad vajadzēja papūlēties skaitīt, atcerēties. Jā, kā jau minēju, 1961. gadā gan.

Ja esi *Latvijas Kareivi* varējis sadabūt, ceru tad, ka varēsi papētīt arī *Latvijas Vēstnesi*! Tur tajos laikos bija labākā, pilnīgākā informācija. Ja nav *Latvijas Vēstneša* tai Tev zināmajā bibliotēkā, dabūt varētu, tā domāju, sūtniecības archīvā. Tais laikos jau laikraksti sportam veltīja maz vērības. Kā jau teicu, *Latvijas Vēstnesis* savā laikā sniedza visvairāk. Mana šifra bija lv *(=Latvijas Vēstnesis)*. Bieži vien nebija nekādas šifras. *Jaunākās Ziņas* toreiz vietējā notikumu nodaļā sniedza sīkumiņus, sākot rindiņas ar *Sports* slejā, nevis kā virsrakstu. Tikai pa retam parādījās kas plašāks. Savā laikā tur bija arī ziņojumi, šifra – ms (=Plūms). Savas šad un tad līdzdalības šifru laikrakstā *Rigasche Rundschau* neatceros, gluži kā neatceros, kāda tā bija vai vispār bija kur citur kādos laikrakstos, žurnālos tais laikos, līdz mani pieaicināja par sporta redaktoru *Latvis* 1921. gadā, ja atmiņa neviļ, tas bija septembrī. Nav jāaizmirst *Latvijas Sargs*, kur es sporta nodaļā jutos kā "savs cilvēks" par tik, par cik arī tur atlika sportam vietīna. Arī Latvijas laikā vēl biju žurnālu un ārzemju sporta izdevumu līdzstrādnieks. Starp citu: igauņu *Spordileht*, zviedru *Idrottbladet*..."

Vajadzēja iesaistīt milzum daudz cilvēku, meklēt iespējas, kā sameklēt Latvijas laika preses izdevumu komplektus, kas bija saglabājušies vai saglābti kādreizējās sūtniecībās, lai radītu precīzu sporta notikumu ainu gan pirms Pirmā, gan pirms Otrā pasaules kara Latvijā. Tāpēc brīžiem šķita, ka šķēršļi kļūst nepārvarami. 1957. gadā Latviešu sporta atmiņu kopojuma izdošanas iecere pārdzīvoja krizi. Un tomēr darbs tika turpināts. 1957. gada 14. jūlija vēstulē LSPT Prezidijam

A. Celms lūdza Prezidiju izlemt un izraudzīt no jauna Latviešu sporta vēstures redakcijas kollēģiju. To izveidoja, un 27 sporta veidu materiālu sakopojumu galvenokārt uzņēmās veikt septiņi redaktori: A. Šmits (futbols), K. Šleicers (volejbols), A. Melnbārdis (šachs, grieķu-romiešu cīņa), V. Baumanis (basketbols), Z. Kaktiņš (paukošana), A. Jessens (bendijs), B. Čečins (ātrslidošana, vieglatlētika).

Tomēr vēl pagāja vairāk nekā desmit gadi, līdz ALA FASB varēja apliecināt Latvijas sporta vēstures manuskripta gatavību, lai uzsāktu ceļu uz spiestuvi. Tas bija darbs, kurā tika ieguldīts ļoti daudzu cilvēku darbs, pūles, laiks un līdzekļi, kas atainoja 27 sporta veidu vēsturi Latvijā. Izdevums pirmo reizi sniedza plašu sistēmatizētu pārskatu par mūsu sporta norisēm no 1918. gada līdz 1944. gadam, ietverot arī cariskās Krievijas gadus un noslēdzot šo laika posmu ar vācu okupācijas pēdējo gadu. Grāmatu lasītāji saņēma 1970. gada Ziemassvētkos un tā bija veltījums neatkarīgās Latvijas 50 gadu atcerei.

Grāmata bija arī G. Gubiņa pašaizliedzīgā darba rezultāts. Pēc šī kopdarba ar V. Čiku viņa nākamais darbs sekoja jau angļu valodā *Hollow Glory* (1980) par baltiešu olimpiešiem PSRS izlasē (1952–1976). Vērtīgā un bagātīgi illūstrētā brošūra iznāca Stokholmā 1979. gadā Latviešu Nacionālā fonda (LNF) apgādā. Arī Jāņa Daliņa piemiņas grāmatas pamatā bija galvenokārt G. Gubiņa savāktie materiāli. To izdeva J. Daliņa piemiņas fonds 1986. gadā Melburnā. G. Gubiņš rediģēja 5. Latviešu dziesmu svētku Kanadā divus izdevumus un bija techniskais redaktors *DV Mēnešrakstam* (1965–1970). Nereālizēta palika iecere par trimdas sporta vēstures izdošanas uzsākšanu.

Labāka sadarbība izvērtās V. Čikas un A. Šmita starpā. Pirmais abu žurnālistu kopdarbs bija grāmata 207 lappušu apjomā *Sporta Latvija*, kas iznāca 1955. gadā pašu autoru izdevumā, ko iespieda un iesēja Viļa Štāla izdevniecībā Ņujorkā, ar Jāņa Dikmaņa ievadvārdiem un H. Berga mākslinieciskо ietērpu. Grāmatas autori rakstīja par populārākajiem sporta veidiem: futbolu, vieglatlētiku, ātrslidošanu, basketbolu, grieķu-romiešu cīņu, boksu un hokeju un rakstīja par cilvēkiem, kuri šajos sporta veidos guva ievērojamus panākumus. Attēlotais laika diapazōns bija plašs: no tālas pagātnes 20. gadsimta sākumā, kad latvieši sāk aktīvi sportot cariskās Krievijas impērijā, līdz pat sportistu gaitām pēc Otrā pasaules kara. Līdzās sportiskiem panākumiem izgaismoti sportistu raksturi un cilvēciskās īpašības, tāpat likteņi uz dažādu vēsturisku notikumu fona. Grāmatā iezīmējās jau citas grāmatas kontūras ar tēmu – latviešu starti olimpiskajās spēlēs.

Pēc sešiem gadiem lasītāji saņēma otru grāmatu *Sporta smaids* (1961), kas iznāca Toronto un kuru izdeva *Sporta Apskats*. Grāmatai dots apakšvirsraksts *Fragmentāri notikumi no neatkarīgās Latvijas sporta dzīves pirmsākumiem līdz mūsu dienām*, kas izkārtoti trīs daļās: *Zem brīvības karoga, Svešinieku jūgā* un *Plašajā pasaulē*. Autori uzrakstīto dēvēja par piezīmēm. Grāmatai, kur meistarīgi aprakstīti notikumi no jautrības pilniem brīžiem sportā līdz traģiskiem notikumiem sportistu un viņu ģimeņu likteņos, ir gan vēsturiska, gan literāra vērtība.

Abu autoru kopdarbība bija ļoti veiksmīga. Līdzās *Latvijas sporta vēsturei* drīz vien tika radīta vēl viena fundāmentāla V. Čikas un A. Šmita sarakstītā grāmata par latviešu sportistiem olimpiskajās spēlēs *Zelts, sudrabs, bronza*. Kā pats A. Šmits izteicies, tā ir grāmata, kuru rakstīja divi autori divos kontinentos: Amerikā un Austrālijā. Grāmata tapa 10 gadus un tika izdota *Grāmatu Drauga* apgādā Amerikā 1963. gadā. Tajā apkopoti materiāli par latviešu olimpiešiem no 1912. gada līdz 1960. gadam, no piektajām olimpiskajām spēlēm Stokholmā, kurās pirmo reizi startēja cariskās Krievijas Baltijas guberņas (arī Vidzemes un Kurzemes guberņas) sportisti, līdz pat septiņpadsmitajām spēlēm Romā ar 10 latviešu piedalīšanos trī dažādu valstu – Austrālijas, Čīles un Padomju Savienības olimpisko vienību sastāvā. 48 gados 14 latviešu sportisti sasniedza uzvaras virsotnes un olimpiskajās cīņās izcīnīja 20 medaļas sešos sporta veidos: basketbolā, grieķu-romiešu cīņā, paukošanā, peldēšanā, šaušanā un šachā. Medaļu ieguvējiem tika veltītas atsevišķas nodaļas. Izdevums pirmo reizi sakopoja materiālu par mūsu olimpiešiem un Latviju kā starptautiskās olimpiskās kustības dalībnieci neatkarības gados. Vērienīgais pētījums bija liels ieguldījums sporta vēsturē un grāmatas iznākšana kļuva par lielu notikumu sporta grāmatniecībā.

Ceturtā grāmata bija *Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes* (1966), kuŗu izdeva *Grāmatu Draugs*. Autori ievadā min divus iemeslus, kāpēc atkal ķērušies pie rakstīšanas: pirmkārt, tāpēc, ka kopš 1945. gada okupētajā dzimtenē visos izdevumos "neatkarīgās Latvijas vairāk nekā 20 gadu ilgais sporta laikmets apgriezts ačgārni, nomelnots, nopulgots un piesists krustā, bet latviešu sportistu gaitas rietumu pasaulē gandrīz absolūti noklusētas." Otrkārt, tāpēc, ka Latvijas sporta vēsture grāmatas rakstīšanas laikā jau pārkāpa 100 gadu slieksni, t. i., kopš 1862. gada, kad nodibinājās pirmā ievērojamākā sporta biedrība – Rīgas vingrotāju biedrība. Bet šo vēsturi gadsimta garumā veidojušas izcilas personības sportā, par kuŗu diženumu vēl arvien tik maz bija uzrakstīts.

Žurnālisti rakstīja gan par pirmo spožāko latviešu atlētu – svarcēlāju Jāņi Krauzi, gan par izcilo fiziskās audzināšanas paidagōģi, profesori Elfrīdu Karlsoni-Kukaini-Bērziņu, kas bija pirmā izcilākā sieviete mūsu sportā; gan latviešu basketbolistu vēsturisko uzvaru Ženēvā I Eiropas meistarsacīkstēs un futbola spēles meistariem vienā no labākajām futbola sezonām neatkarīgās Latvijas vēsturē – 1938. gadā; par šacha zvaigzni – Vladimiru Petrovu un pirmo pasaules meistaru šaušanā Kārli Kļavu, Eiropas meistaru ātrslidošanā Alfonu Bērziņu un Austrālijas fenomenālajiem peldētājiem Ilzi un Jāni Konradiem, par okupētās Latvijas latviešu (Jāņa Lūša, Edvīna Zāģera, Renātes Lāces, Imanta Bodnieka, Astras Biltaueres, Valža Muižnieka, Jāņa Krūmiņa) startiem Tokijas olimpiskajās spēlēs 1964. gadā, turpinot iepriekšējās grāmatas olimpisko spēļu aprakstu. Milzīgais faktu un notikumu klāsts tika ietērpts tik dzīvā un saistošā valodā, ka šķita, viss uzrakstīts vienā elpas vilcienā un noticis tepat, lasītāja acu priekšā. Arī atšķirību divu autoru literārajā stilā rast ir tikpat kā neiespējami.

1975. gadā sekoja V. Čikas solodarbs grāmata *Prezidiju konventa sports* par studējošās jaunatnes sportu Latvijā, ko izdeva Latvijas Korporāciju apvienība Ņujorkā un klajā laida izdevniecība *Ziemeļblāzma* Vesterosā (Zviedrija). V. Čikas, tāpat kā A. Šmita, ieguldījums sporta rakstniecībā ir neizmērojami plašs un daudzveidīgs.

Grāmatas kļuvušas par chrestomātiskiem izdevumiem, kuŗām nebija un nav arī jaunajā gadu tūkstotī konkurentu pašu mājās. Tās veido mūsu sporta rakstniecības zelta fondu. Kādreiz A. Šmits vēstulē sūrojās, ka "latviešiem nekad nav bijuši sporta vēsturnieki, bet tikai sporta skribenti, jo Latvijas neatkarības laiks izrādījās par īsu un viņi ar dzīves pretī ņemšanas dzirksti par jauniem, lai kļūtu par sporta vēsturniekiem, jo šis darbs prasa milzīgu urbšanos un pat speciālas dāvanas – vismaz aicinājumu uz to".

Tagad A. Šmita, V. Čiku un G. Gubiņu vērtē ne tikai kā spožus žurnālistus dažādos trimdas preses izdevumos, bet arī kā izcilus sava laika dokumentētājus un vēsturisku pētījumu autorus. Okupētajā Latvijā nebija nevienas latviešu sportam veltītas grāmatas, kas objektīvi atspoguļotu gan tālāku, gan tuvāku pagātni. Un tieši tāpēc trimdā uzrakstītajām grāmatām ir nemainīga vērtība.

Visi trīs žurnālisti apbalvoti ar Lielo Sporta nozīmi – G. Gubiņš (1967) A. Šmits (1971) un V. Čika (1971). 1953. gadā LSAK 3. Sporta kongresa laikā Kanadā R. Plūme sevišķi izcēla A. Šmita veikumu, apbalvojot viņu ar īpašu diplomu. Pēc nāves PBLA apbalvoja viņu ar Kultūras Fonda goda diplomu, ko 1978. gada 18. novembrī svinīgajā sarīkojumā saņēma viņa atraitne Austra Šmite. Austrālijas Latviešu sporta pārvalde izcilajam žurnālistam piešķīra arī Nopelnu nozīmi par veikumu sporta labā (1978). 1988. gadā *Selonijas* Sidnejas kopa (A. Šmits bija korporācijas *Selonija* biedrs) izdeva Arnolda Šmita piemiņas grāmatu *Ar žurnālista bloku*.

Ar 1972. gadu LSPBP nolēma ne tikai atjaunot *Sporta Apskata* izdošanu, bet arī radīt un iekārtot sistēmatizētu sporta archīvu, jo daudzas vērtības jau nākamajām paaudzēm bija zudušas uz mūžu. Piemēram, profesionālā fotografa E. Krauča un Arvīda Pukinska lieliskās fotokollekcijas gāja bojā trimdā, tāpat kā LFSK archīvs Vācijā.

1976. gadā G. Bērzzariņš ieteica "trim lielajiem" (G. Gubiņam, V. Čikam un A. Šmitam) turpināt darbu par latviešu sportu – šoreiz par latviešu sportu trimdā. 1979. gadā LSP 16. kongresā, kas notika Ņūdžersijas latviešu biedrības īpašumā Priedainē, tika uzsvērts, ka pēc vairāku gadu darba

materiāli par sportu svešniecībā no 1946. gada jau apkopoti un ka var sākt darbu pie grāmatas sagatavošanas izdošanai. Redaktora pienākumus uzņēmās Gunārs Gubiņš. Taču viņam nebija lemts šo darbu pabeigt...

Trīs lielo stafeti pārņēma kopš jaunības gadiem sporta žurnālistikai uzticīgais G. Bērzzariņš. Viņa pirmais plašākais darbs sporta grāmatniecībā bija grāmata par olimpiskajām spēlēm *Melburna 1956*. Viņš daudz sadarbojās un vēl arvien turpina aktīvi uzturēt kontaktus ar tautiešiem Latvijā, lai kopīgiem spēkiem sagatavotu materiālus dažādiem sporta vēsturei veltītiem izdevumiem. 1998. gadā dienas gaismu ieraudzīja Latvijas basketbola vēsture, kurā materiālu par latviešu basketbola vēsturi Austrālijā un latviešu veikumu nacionālajā un olimpiskajā vienībā sagatavoja G. Bērzzariņš. Tuvākajā nākotnē pie lasītājiem nāks plašs apcerējums par olimpisko kustību Latvijā simts gadu garumā. Arī šajā grāmatā nodaļa par Austrālijas latviešiem – olimpiešiem tapusi, izmantojot G. Bērzzariņa Austrālijas latviešu sporta vēstures apjomīgo apkopojumu.

Pie nozīmīgākajām grāmatām pieskaitāma Latvijas olimpiskās kustības izcilākās personības Jāņa Dikmaņa sarakstītās atmiņas *60 sporta gadi*, par kurām viņš 1965. gadā 22. martā rakstīja V. Čikam, kas atbalstīja domu uzrakstīt dzīves stāstu un savu redzējumu uz sporta notikumiem un palīdzēja ar savu žurnālista pieredzi: "Būtu patiešām žēl, ja nevarētu manus atmiņu rakstus nodot nākošām paaudzēm. Arī nākamam latviešu sporta vēsturniekam tās būtu ļoti noderīgas". Grāmata dienas gaismu ieraudzīja 1965. gada vasarā (jūnijā). Tā viņam bija dāvana 83. dzimšanas dienā, kas apritēja 2. jūnijā.

Grāmatas izdevējs bija Ņujorkas Latviešu sporta biedrība. J. Dikmanis šādi motivēja savas grāmatas rakstīšanas nolūku: "Es vienkārši jutu par savu pienākumu, nodot nākamām paaudzēm savu pieredzi un zināšanas man tik tuvajā un mīļajā latviešu sportā. Atzīmēt faktus un notikumus, par kuriem neviens cits vairs nespēj neko liecināt, no kuriem daudzi nekad un nekur nav bijuši publicēti un tādēļ nav arī atrodami. Tas būtu mans devums Latvijas sporta vēsturei."

A. Vinčels Vācijā darbojās *Latvju Sports* redakcijā, izdeva latviešu sporta kalendāru, strādāja laikrakstā *Latvija*, veidoja *DV Mēnešrakstu*. Viņa pirmā patstāvīgā grāmata bija *Roma 1960*, veltīta XVII olimpiskajām spēlēm Romā.

Ivara Veldres darbs *ASV Latviešu vieglatlētika 10 gados, 1952–1962* aptvēra 100 lappuses ar bagātīgu illūstratīvo materiālu, sniedzot plašu pārskatu par vieglatlētikas attīstību Ziemeļamerikas kontinentā. Darba turpinājums bija grāmata – ar plašu statistikas, illūstrācijām un sacensību vērtējumu par latviešu vieglatlētu sasniegumiem brīvajā pasaulē *Latvju vieglatlēts*, kas aptvēra 1963. gada sezonu un iznāca 1964. gadā. Galvenais redaktors bija Ivars Veldre, bet vieglatlētikas faktus, sportistu sasniegumus un rezultātus apkopoja Gundārs Grīslītis. Nākamais izdevums ar atskatu uz 1964. gadā paveikto iznāca 1965. gadā. Vēl pēc gada tika sagatavots trešais izdevums (1966).

1988. gadā iznāca Ziemeļamerikas latviešu novusa savienības (ZALNS) izdevumā un tās priekšsēža Aleksandra Kandroviča sakārtojumā brošūra *Novuss sešdesmit gados*. 40 lappusēs ar 102 uzņēmumiem aptverts laiks no pirmajām sacīkstēm neatkarīgajā Latvijā 1932. gada 15.–17. aprīlī poļu sporta biedrības *Reduta* telpās līdz novusa spēlei svešumā Eiropā (Vācijā, Anglijā), Austrālijā, Kanadā un ASV. 1995. gadā ZALNS izdeva otru brošūru *Novusa 65 gadi*.

1985. gadā Kalifornijā *Academic Publishers* apgādā iznāca latviešu sporta zinātnieka Dr. Jura Tērauda (dz. 1936. g.) grāmata *Šķēpa mešanas biomechanika (Biomechanics of the Javelin Throw)* angļu valodā. J. Tērauds ar šķēpa un tā mešanas pētniecību nodarbojās vairāk nekā 20 gadus un sarakstīja ap 20 grāmatu, rokas grāmatu un brošūras, kļūdams par vienu no lielākajām autoritātēm šīs vieglatlētikas disciplīnas izpētē pasaulē. Pievērsties šķēpa mešanai viņu pamudināja tēvs – Jānis Tērauds (Štāls), kas neatkarīgās Latvijas laikā nodarbojās ar vieglatlētiku studentu biedrībā *Universitātes Sports*, sasniedzot *US* rekordus šķēpa mešanā un pieccīņā. Zinātnieka uzmanības lokā bija ne tikai fiziskā audzināšana, bet arī citi sporta veidi: peldēšana, vingrošana, svarcelšana, slidošana, slēpošana, hokejs u. c. veidi. Dr. J. Tērauds daudzus gadus veica Starptautiskās Sporta biomechanikas apvienības priekšsēža pienākumus.

1994. gada otrajā pusē Kanadā iznāca pazīstamā sporta darbinieka Žaņa Zentiņa (1907–1997) trīs grāmatas *Roberts Plūme sportā, 1980. g. Brīvā Olimpiāda, 1984. g. Brīvā Olimpiāda.* Pirmā grāmata ir vēsturisks atskats par pazīstamo sportistu un ievērojamo sporta darbinieku Robertu Plūmi, kuŗa personība tika aplūkota Ādolfa Plūma monografijā *Roberts Plūme*, kuŗu izdeva vēl neatkarīgās Latvijas pēdējā gadā – 1939. gadā. Ž. Zentiņa darbā aplūkots laika posms R. Plūmes dzīvē, kas saistās ar kaŗa gadiem un trimdu. Grāmatu bagātināja daudzie fotouzņēmumi un dokumenti. Divas nākamās grāmatas stāsta par Brīvajām olimpiādēm, kas bija nozīmīga parādība sportā un politikā 80. gados, kad baltiešu un citu valstu sportisti aktīvizēja politisko cīņu par tiesībām būt piederīgiem starptautiskajiem sporta procesiem kā brīvu valstu pārstāvjiem, kas spiesti dzīvot svešumā, atrautībā no savām tautām vai pārdzīvoja smago okupācijas jūgu zem svešas zemes ideoloģijas. Abās grāmatās daudz melnbalto un krāsu fotografiju, dokumentu kopiju un izvilkumu no to gadu preses izdevumiem. Grāmatās ievietoti valdības apsveikumi, idejiskie sporta vadītāju vārdi, dalībnieku vārdi un sportiskie sasniegumi. Gaumīgais grafiskais ietērps ar illūstrācijām papildināja bagāto faktu materiālu krājumu. Ž. Zentiņa paveiktais darbs un grāmatu dokumentalitāte neapšaubāmi bija liels ieguvums ne tikai trimdas sporta vēsturē, bet visā mūsu vēsturē kopumā.

LATVIEŠU FOTOGRAFU DEVUMS

Sporta fotografijā svešumā darbojušies Fricis Forstmanis, Noldis Millers (abi Zviedrija), Arturs Graudiņš (Zviedrija, ASV), Jānis Liģers (1917–1993), (Kanada), Jānis Tilibs, Gunārs Bērzzariņš (Austrālija).

A. Graudiņš Valmierā pirmās iemaņas sporta avīžniecībā guva strādādams par redaktoru izdevumā *Stadions*. Pēc Otrā pasaules kaŗa no Zviedrijas sūtīja sporta korespondences par latviešu sporta dzīvi šajā zemē. Vēlāk, kad ar ģimeni pārcēlās uz dzīvi ASV, Milvokos (Viskonsīnas štatā), kur nodzīvoja 34 gadus A. Graudiņš turpināja sporta dokumentēšanas darbu. Viņa uzņēmumi ievietoti laikrakstā *Laiks*, *Sporta Apskats* un *Mūsu Sports*.

Sporta žurnālistu un fotografu vidū pazīstams vārds ir Fricis Forstmanis. Pēc Ventpils ģimnazijas beigšanas 11 gadus strādāja par tehnisko zīmētāju dzelzceļu iecirkņu pārvaldē. Darbojās pazīstamajā sporta biedrībā *Spars*, bet žurnālista gaitas sāka laikrakstā *Ventas Balss*. Vēlāk *Tukuma Balss*, bet *Zemgales Balsī* jau kā redaktors, *Brīvā Zemē* un *Tēvijā* kā līdzstrādnieks. Pēc Otrā pasaules kaŗa Zviedrijā rakstīja laikrakstā *Latvju Vārds*, *Latvju Ziņas* un citos pārokeāna latviešu laikrakstos.

Nozīmīgais devums sportā ir F. Forstmaņa fotografijas, būdams klāt gan latviešu, gan zviedru rīkotajos (lielos vai mazos) sporta sarīkojumos. Jo sevišķi viņš pievērsās basketbolam un iemūžināja latviešu meistarkomandu SK *Rīga* uzvaras gaitas Stokholmā, kad vienība izcīnīja Zviedrijas valsts meistara nosaukumu, tāpat zviedru basketbola attīstības vēsturi līdz tā starptautiskajam līmenim. Tāpēc arī F. Forstmanis tiek augsti vērtēts arī Zviedrijas sporta fotografu vidū. 1997. gada 18. novembrī Stokholmā F. Forstmanim tika pasniegta PBLA balva.

Visvairāk fotografiju *Laika* sporta nodaļai devuši A. Graudiņš, J. Liģeris, bet vēlāk arī V. Jaunkalnietis, V. Namatēva, Dz. Tropa un G. Bērzzariņš.

Par fotografijām gādājuši arī A. Balgalve, A. Bokalders, I. Dumpis, F. Krūmiņš, V. Lanka, E. Millers, V. Nagobads, U. Nīgals, U. Palde, J. Polis, O. Šneiders, A. Štrāls, J. Tums, V. Velkme un J. Zaķis. Pēdējā laikā daudzi uzņēmumi saņemti no Latvijas: V. Ivanovska, Z. Mežavilka, V. Paegles, Z. Segliņa un A. Vīksnas.

Pēc 20 gadiem darbs pie trimdas sporta vēstures sasniedzis pilnbriedu un iznāks brīvā, atjaunotā Latvijā, jaunā gadu tūkstoša pirmajā gadā, kad Rīga svinēs 800 gadu pastāvēšanas svētkus...

A. Šmita pusgadsimtu atpakaļ rakstītie vārdi, kuŗus sirdī glabāja visi trimdas latvieši, ir piepildījušies: "Agrāk vai vēlāk, bet reiz atkal tiksim dzimtenē, pār kuŗu skaidri un patiesi plīvos mūsu pašu karogs..." Ne visiem bija lemts piedzīvot Latvijas valsts atjaunošanu. Tāpēc trimdas sporta vēstures grāmatā sasummējies visu trimdas gadu avīžnieku paveiktais darbs, veicinot dažādu paaudžu latviešu sportistu un sporta darbinieku simbolisku atgriešanos mājās, lai atkal apvienotos un paliktu kopā ar savējiem. Savas tautas atmiņā un vēsturē.

VĀRDU SARAKSTS

Adamsons, Kārlis, 824
Aizstrauts, Aleksandrs, 820, 829
Aizstrauts, Arnolds, 820, 829
Atars, Pāvels, 825
Augstums, Arturs, 824
Ādlers, Augusts, 824
Ādmine, Biruta, 825
Ārens, Kārlis, 829
Balde, U., 834
Balgalve, A., 834
Balodis, L., 818
Barons, Krišjānis, 827
Baumanis, Valdemārs, 819, 822, 827, 829
Bebris, Jānis, 829
Bergs, Harijs, 818, 829, 831
Berkmanis, Eriks, H., 824
Bērziņš, Alfreds, 819–820, 829
Bērziņš, L., 820
Bērzzariņš, Gunārs, Eižens, 817, 827, 834
Bērzzariņš, Valentīns, 829
Bētiņš, Kārlis, 825
Bokalders, A., 834
Brokāne, I., 827
Bullitis, U., 827
Bulte, Raimonds, 823
Bumbērs, Pēteris, 826
Buņķis, Vitolds, 818
Celms, Aleksandrs, 818, 820–821, 825, 830
Cīglers, Hermanis, E., 828
Čečins, Bernhards, 817–818, 820, 822–823, 827–829, 831
Čika, Vilis, 818, 821, 824–825, 827, 830–833
Daliņš, Jānis, 817, 819, 831
Danenfelds, Jānis (skat. arī Salna), 824–825
Dekšenieks, Richards, 823
Dēliņš, Emīls, 825
Dikmanis, Jānis, 819, 833
Dreibergs, Leonīds, 824
Dulmanis, Voldemārs, Jēkabs, 817–818, 820, 822
Dumpis, Ilmārs, 827, 834
Dzilna, A., 827
Endzelīns, Lūcijs, 829
Ērglis, Jānis, sr., 827
Forstmanis, Fricis, (Dziesma), 817, 834
Freimanis, Eduards, 829
Gaujers, Arvīds, 820, 827
Graudiņš, Arturs, 817, 822, 834
Grieze, Gunārs, 827
Grīslītis, Gunārs, 827, 833
Gubiņš, Gunārs, 816, 818, 823, 830–833
Gunderams, Gerhards, 825
Gūtmanis, Ēriks, 825, 827
Ģiga, J., 828
Hermanovskis, Alfreds, 829
Iesalnieks, Gunārs, 824–825
Ikaunieks, Viktors, 825
Inveiss, U., 828
Ivanovskis, V., 834
Jaunkalnietis, V., 834
Jaunzems, St., 819
Jessens, A., 831
Jurševskis, Miervaldis, 818
Kaktiņš, Zigurds, 831
Kalnājs, Alfreds, 824–825
Kalniņš, Rolands, 828
Kaminskis, V., 829
Kampars, Nikolajs, 824–825
Kandrovičs, Aleksandrs, 828, 833
Kanups, Verners, 822
Kārkls, V., 828
Keišs, Eduards, 818
Klauverts, Spodris, 822
Klāsons, B., 820
Klusovs, Jānis, 829
Kmochs, Hanss, 829
Konrade, Ilze, 826, 832
Konrads, Jānis, 826, 832
Koņeckis, Eriks, 829
Krastiņš, Arvīds, 828
Krasts, I., 828
Krūmiņš, F., 828, 834
Kraucs, Eduards, 817
Kurcigs, Olģerts, 827
Ladusāns, J., 828
Laipenieks, Edgars, 823
Lanka, V., 828, 834
Lauks, Pēteris, 819, 826, 829
Legzdiņš, A., 828
Liepnieks, Aleksandrs, 824, 829
Liģeris, Jānis, 834
Ludriksons, A., 828
Lūsars, L., 828
Mangalis, Laimons, 822, 824, 826
Matule, Ilze, 824
Mauriņš, Ansis, 819, 823
Mednis, Edmars, 824–825
Melnbārdis, Alberts, 831
Merzs, G. (skat. arī Meržejevskis, Gunārs), 828
Mežaraups, Imants, 820
Mežavilks, Z., 827, 834
Miezītis, Jānis, 829
Millers, E., 834
Millers, Noldis, 834
Mindenbergs, Harijs, 818, 820, 822–824, 827
Mīlbergs, Ādolfs, 829
Mužiks, R., 829
Nagobads, V., 834
Namatēva, V., 834
Neimanis, Vadims, 818, 822, 824
Neimanis, Viktors, 818, 822, 824
Niedra, Reinholds, 829
Nīgals, U., 834
Oliņš, E., 828
Osvalds, Valfrīds, 819, 829
Ozols, Kārlis, 820, 822–824
Paegle, V., 827, 834
Pamiljēns, Jānis, 827
Palameiks, Augusts, 817–818
Pētersons, T., 827
Plīsis, Paulis, 820, 822–823
Plūme, G., 828
Plūme, Roberts, 820, 823, 832, 834
Plūms, Ādolfs, 817, 820, 822, 828, 830, 834
Polis, J., 834
Priedīte, Ainis, 818
Priedītis, Uldis, 822
Priednieks, Alberts, 829
Pukinskis, Arvīds, 820, 824, 832
Purkalītis, Pauls, 824
Purmalis, A., 829
Rabācs, Kārlis, 821
Ratass, Jānis, 829
Reinholds, Laimonis, 824
Riņģis, Jānis, 826
Robiņš, J., 828
Seglenieks, Nikolajs, 817–819, 824
Segliņš, Z., 834
Semaško, Boļeslavs (Bekeris, Ādolfs), 820, 829
Siliņš, Gustavs (pseud., Virsis, Leopolds), 819
Soikāns, Juris, 829
Sparinskis, Alfreds, 817–818, 822, 829
Sprūde, Oto, 817
Starcs, P., 820
Stendzenieks, Jānis, 819, 829
Šleicers, Kārlis, 819, 828–829, 831
Šmite, Austra, 818, 820–823, 825, 829–833
Šmits, Arnolds, 817–818, 820–823, 825–826, 829–833, 835
Šneiders, O., 834
Štāls, Vilis, 831, 833
Štāmers, Kārlis, 818–819, 824, 828
Štrāls, A., 834
Štrāls, V., 828
Šteinhards, E., 818
Švarcs, Leo, 827
Tērauds, J., 828
Tērauds, Jānis (skat. arī Štāls), 831, 833–834
Tērauds, Juris, 833–834
Teteris, Valdis, 817–819, 821–835
Tilibs, Jānis, 834
Timma, Mirdza, 828–829
Tramdachs, Arturs, 824
Trēgers, Konstantīns, 829
Tropa, Dz., 834
Tums, Jānis, 824–825, 827, 832, 834
Tūbelis, Eduards, 817
Upenieks, Kazimirs, 827
Ūdris, Alfreds, 822, 824, 828
Ūdris, E., 820, 823
Vaiders, Arturs, 827
Valfrīds, Osvalds, 819, 829
Vedējs, L., 828
Veldre, Eriks, 828
Veldre, Ivars, 827, 832–833
Veldre, Monika, 828
Velkme, V., 834

Venta, Jānis (A. Vinčeļa, pseud.), 828–829
Vidbergs, Sigismunds, 821
Vinčels, Alfreds, 818–820, 822–823, 828–830, 833
Vindavs, Andrejs, 817
Vīksna, A., 834
Vītols, Viktors, 821–822, 827
Vitrups, Alvils (A. Vinčeļa, pseud.), 829
Zaigums, Zigurds (A. Vinčeļa, pseud.), 829
Zaķis, Arvīds, 823, 828, 835
Zaķis, J., 828, 834
Zaļinskis, A., 828
Zaļums, Hermanis, 817–818, 820, 822
Zariņš, Jānis, 817–818, 824, 830, 833
Zaube, A., 828
Zebeliņš, Jānis, 819, 827
Zemgalis, Elmārs, 824–825, 829, 834
Zemītis, Valdemārs, 824–825, 827
Zentiņš, Žanis, 827, 834
Zīverts, Jānis, 820
Zutis, Kārlis, 818
Zvejnieks, K., 818, 828
Zvērs, Juris, 824–825
Zvirbulis, 818

LATVIEŠU PERIODISKIE SPORTA IZDEVUMI TRIMDA

Laika Griežos, latviešu karavīru dienas laikraksts, 1945: 11. jūlijs – 1946: 21. marts
50–86 Putlosa, 87–250 Zedelghema, (red. P. Vasariņš)

Ceļa Malā, latviešu karavīru informatīvais biļetens,
Zedelhemas karagūstekņu nometnes izdevums, Beļģija,
no 1945: 4.08 – 1946: 10.02, 1–6,
Lunden Flehde gūstekņu nometnes izdevums, 7–26,
Red.: Arnolds Apse, vēlāk J. Vestfālis
Šacha nodaļas red.: E. Zemgalis un V. Bērzzariņš.

Sporta Dzīve Latviešu karavīru sporta laikraksts, 1945: 24.09 – 1946: 15.01
Zedelhemas karagūstekņu nometnes izdevums 1–9
Laikraksta *Ceļa malā* pielikums (1–2);
Laikraksta *Laika Griežos* pielikums (3–6),
Red.: Edmunds Šteinhards, vēlāk K. Liepa

Sporta Vēstnesis, Leģiona sporta daļa Putlosā (Vācija), 1945, Red.: J. Miezītis), 1–11

Latvju Sports, Libekas DP *Heiligen Geist Camp* izdevums, Vācija,
1945: 5.09 – 1948: 31.07, 1948: 6.08 – 1949: 15.04, 1–131
1945–1949 Atb. red.: Alfreds Sparinskis,
red.: Viktors Neimanis, Red.: Kārlis Štāmers
Red. kolēģija: J. Šīns, Kārlis Šleicers
1949–1950 Bernhards Čečins, Alfreds Sparinskis, Alfrēds Vinčels

Laikraksta ***Latvija***, latviešu preses darbinieku sadarbības kopa, Gincburga (Vācija), 1946: dec.
Sporta nodaļas red.: Arnolds Šmits (356–663),
H. Mindenbergs (33–75), (82–355)

Šacha Pasaule, šacha dzīves žurnāls
1946: 15.08 – 1947: 11; 1–24 (2x mēn. nr.), Oldenburga, Vācija
Redaktori: G. Bērzzariņš, V. Zemītis, K. Ādamsons

Latvju Šachs, 1953: dec. – 1954: janv., izd. *Weilheim/Obb*, Vācija
redaktori E. Zemgalis, K. Ozols, A. Ādlers

Šacha Pasaule, latviešu šacha mēnešraksts,
izdevējs Linkolnas (Nebraska, ASV) latviešu šacha kopa, 1954-1973
53-76 ar atzīmi [Ziemeļamerikas šacha apvienības oficiozs]
Atbild. redaktors: Aleksandrs Liepnieks
Redaktori: Jānis Danenfelds, Edmars Mednis,Viktors Ikauniks, Alfrēds Kalnājs

Pielikumi angļu val.

Latvian Gambit, *Chess World monthly publications, Nebraska, America Latvian Chess Ass;* ik mēn.
1971–1973, Ed.: E. Mednis. *Co-ed.: G. Guderam*

Sporta Pasaules Magazīna, mēnešraksts, 1946–1948, 1–29. Stokholma (Zviedrija)
Redaktors: Nikolajs Seglenieks

Sports, illustrēts nedēļas apskats fiziskai kultūrai, sportam un šacham 1–52
Ilustrēts nedēļas apskats (laikraksta *Tēvzeme* pielikums 53–71)
1947: 05.04.–1948: 11.08., Vācija, angļu zonā, 1–71
Redaktors: Broņislavs Semaško (main. uzvārds Ādolfs Beķeris),
Red. kolēģ.: Paulis Plīsis, Kārlis Ozols

Latviešu Sports,	L[atviešu] S[porta] P[ārvaldes] L[ielbritānijā] oficiozs 1–8 L[atviešu] S[porta] S[ekretariāts] T[rimdā] un L[atviešu] S[porta] P[ārvaldes] L[ielbritānijā] oficiozs, 9–12 Izdevējs: *Daugavas Vanagu Fonda* grāmatnīca (Anglija), Londona, 1950: 25.02–1950: 12/195101., 1–11/12, Redaktors: Uldis Priedītis
Trimdas Sports,	nedēļas laikraksts latviešu sporta padomei trimdā, 1–30 Informācijas izdevums latviešu sportistiem svešumā, 114–117 L[atviešu] S[porta] Padomes] T[rimdā] izdevums, 118–141 1952: 5.07–1956: 20.09, Toronto (Kanada) 1–53, Redaktors: Pauls Plīsis 54–113, Redaktors: Gunārs Gubiņš Redaktori: H. Mindenbergs, A. Šmits Red.kolleģija: R. Plūme, V. Teteris, R. Bulte, A. Zaķis
Sporta Apskats,	informācijas izdevums latviešu sportistiem svešumā, 1956: 17.10–1960: 31.12. 1961: 21.01–1965: 05.10, 142–173 Atb. redaktors.: Alfreds Vinčels (337–351), red.: (352–357) Šacha nodaļas vadītājs: Jānis Pamiljens 1966–1969; 1971 [1972]: maijs – 1987., augusts Izdevējs: Latviešu Sporta Padome Brīvajā pasaulē, Toronto (Kanada) Redaktors: Gunārs Gubiņš, Red. kollēģija: A. Mackars, P. Plīsis
Austrālijas Latvietis,	laikraksts. Izdevējs un redaktors: Emīls Dēliņš, Melburna, 1949 Sporta nodaļas vadītājs, 1949–1976 – Arnolds Šmits vadītājs kopš 1977 – Gunārs Bērzzariņš
Laiks,	latviešu laikraksts Amerikā, izdevējs H. Rudzītis, Ņujorka (ASV) 1949: 8. nov. Sporta nodaļas redaktors 1950–1989 – Vilis Čika 1989–1997 – Ilmārs Dumpis
Mūsu Sports,	mēnešraksts, 1988–1996, Indianapolisa (ASV) Redaktors: Ivars Veldre Statistiķis: Gundārs Grīslītis

LATVIEŠU SPORTA LITERĀTŪRA TRIMDĀ

Zemgalis, E., Bērzzariņš, V.	***Šachs aiz dzeloņdrātīm***	1946
	Modernā meistaru prakse	1947
	Red.: L. Endzelīns	
	Sakopojis: A. Purmals	
	V. Kaminska apgāds, *Dzintarzeme*, Eslingenā	
	Sporta gada grāmata 1948	1948
	Libekas latviešu *YMCA* izdevums,	
	Redaktors: A. Vinčels	
Čika, V., Šmits, A.	***Sporta smaids***	1961
	Sporta Apskats, Toronto	
Šmits, A., Čika, V.	***Sporta Latvija***	1955
	Autoru izdevums	
Bērzzariņš, G. E.	***Melburna 1956***	1957
	Autora izdevums	
Liepnieks, A.	***The Chess Psychologist World Champion Tal***	1961
	Lincoln, Nebraska	
	N[orth[A[merican] L[atvian]C[hess] A[ssociation]	
	A selection of the best games of Vassily Smyslov World Chess Champion	1958
	Lincoln, Nebraska	
	Edited and arranged by Alexander Liepnieks and Jack L. Spence	

Čika, V., Šmits, A.	***Zelts, sudrabs, bronza*** *Grāmatu Draugs*, Ņujorka	1963
Dikmanis, J.	***60 sporta gadi*** Ņujorkas latviešu sporta biedrības izdevums	1965
Šmits, A., Čika, V.	Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes *Grāmatu Draugs*, Ņujorka	1966
Čika, V., Gubiņš, G.	***Latvijas sporta vēsture 1918–1944*** A[merikas] L[atviešu] A[pvienības] fiziskās audzināšanas biroja izdevums	1970
Mednis, E.	***How to Beat Bobby Fisher***	1974
Mednis, E.	***How Karpov Wins***	1975
Čika, V.	***Prezidiju konventa sports*** L[atvijas] K[orporāciju] A[pvienība] Ņujorkā	1975
Gubiņš, G.	***Hollow Glory*** *Baltic athletes on Soviet olympic teams 1952–1976* *L[atvian] N[ational] F[oundation] Stockholm*	1979
G. Gubiņš (Toronto), G. Bērzzariņš, E. Dēliņš, G. Jurjāns (visi Austrālija)	***Jānis Daliņš*** Sportists, patriots, Tēvzemes balvas laureāts Jāņa Daliņa piemiņas fonds	1987
	Novuss sešdesmit gados Z[iemeļu]-A[merikas] L[atviešu] N[ovusa] S[avienības] izdevums Sakārtojis: Aleksandrs Kandrovičs	1988
	Novusa 65 gadi Z[iemeļu]-A[merikas] L[atviešu] N[ovusa] S[avienības] izdevums Sakārtojis: Aleksandrs Kandrovičs	1995
	Brīvās pasaules latviešu vieglatlētu labākie sasniegumi 1945–1961 Datus sakopojis, rediģējis: Gundārs Grīslītis, Ivars Veldre Izdevējs: Ivars Veldre	1962
Ivars Veldre	***5. ASV latviešu vieglatlētikas meistarsacīkšu jubilejas dokuments*** ***Latvju vieglatlēts,*** 1–6, 1963–1967 Galvenais redaktors: Ivars Veldre Statistiķis: Gundārs Grīslītis	1962
	A[merikas] S[avienoto]V[alstu] latviešu vieglatlētika 10[desmit]gados (1952–1962) Informāciju vācis un sakārtojis iespiešanai: Ivars Veldre Galvenais statistiķis: Gundārs Grīslītis Statistiķis: Imants Mežaraups	1963
	Ar žurnālista bloku **Arnolda Šmita piemiņas grāmata** *Selonijas* Sidnejas kopa	1988
Zentiņš, Ž.	***Roberts Plūme sportā*** L[atviešu] S[porta] A[pvienība] K[anadā]	1994
Zentiņš, Ž.	***Brīvā Olimpiāda 1980*** L[atviešu] S[porta] A[pvienība] K[anadā] (angļu un latviešu val.)	1994
Zentiņš, Ž.	***Brīvā Olimpiāda 1984*** L[atviešu] S[porta] A[pvienība] K[anadā] (angļu un latviešu val.)	1994

15.00Ls

LATVIJAS NACIONALA BIBLIOTEKA
0302009260

2001-5
L232